1001 de nopți

basme arabe istorisite de

ruxandra cămilar

1001 de nopţi

Basme arabe istorisite de
EUSEBIU CAMILAR

Ilustraţii de ANGI PETRESCU-TIPĂRESCU

EDITURA TINERETULUI

CUPRINS

Volumul I

CUVÂNTUL POVESTITORULUI LA ÎNCEPUTUL NOPȚILOR

UNDE SE VEDE FRĂȚEASCA DRAGOSTE DINTRE DOI FECIORI DE ȘAH DE LA INDIA; ȘI O CĂLĂTORIE LA SAMARCAND; ȘI DOUĂ ȘAHIȚE.

UNDE SE VEDE CĂ UNEORI ȘI LA DUHURILE CELE ÎNFRICOȘATE SE CALCĂ PRAGUL NECREDINȚEI; ȘI UNDE CEI DOI FRAȚI SE ÎNTORC ACASĂ; RIAR-ȘAH HOTĂRĂȘTE MOARTEA FETELOR…

SE ARATĂ CUM ȘEHERAZADA SE HOTĂRĂȘTE SĂ SCAPE FETELE DE PALOȘ

UNDE POVESTEȘTE VIZIRUL FABULA ASINULUI CARE ȘI-A STRICAT SINGUR SOARTA, REGÂNDIND LA SFÂRȘITUL LUCRURILOR; CUM ȘI-A TĂMĂDUIT UN NEGUȚĂTOR NEVASTA DE ÎNCĂPĂȚÂNARE, ÎN URMA UNEI PILDE LUATE DE LA UN COCOȘ; ȘEHERAZADA ESTE DUSĂ LA RIAR-ȘAH…

UN NEGUȚĂTOR ȘI UN DUH ÎNFRICOȘAT, LA UN IZVOR DIN PUSTIE; VIN TREI ȘEICI, CU ÎNTÂMPLĂRILE LOR…

UNDE BĂTRÂNUL CEL CU GAZELA ÎȘI POVESTEȘTE CĂTRE DUHUL ÎNFRICOȘAT ÎNTÂMPLĂRILE; PÂNĂ UNDE MERGE ZAVISTNICIA UNOR FEMEI; ȘI ALTE ÎNFRICOȘATE LUCRURI…

BASMUL ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; IZBĂVIREA FIULUI ȘI PRIBEGIREA LUI; SE VEDE FATA VĂCARULUI, ȘI EA CU MEȘTEȘUG VRĂJITORESC; ÎNCEPE BĂTRÂNUL CU CEI DOI CÂINI NEGRI.

UNDE AL DOILEA BĂTRÂN ARATĂ CUM CEI DOI FRAȚI AI LUI AU FOST PREFĂCUȚI ÎN CÂINI, PENTRU NELEGIUIREA LOR; ȘI UNDE ÎNCEPE A POVESTI BĂTRÂNUL AL TREILEA, CEL CU MĂGĂRIȚA…

UNDE ARATĂ BĂTRÂNUL AL TREILEA CUM A FOST PREFĂCUT ÎN CÂINE; ȘI CUM, SCOS DIN STAREA ACEASTA, ȘI-A PEDEPSIT SOAȚA, DUPĂ SFATUL UNEI FETE DE CASAP…

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, CEL AL PESCARULUI SĂRAC ȘI AL UNUI DUH PECETLUIT ÎN VAS DE ARAMA, DE CĂTRE SOLOMON PROOROC…

UNDE PESCARUL ISTORISEȘTE DUHULUI ÎNCHIS ÎN VAS POVESTEA UNUI SULTAN DIN VECHIMI; CUM ACESTA A FOST MÂNTUIT DE LEPRĂ, DE CĂTRE UN ISCUSIT VRACI; CÂT ȘI ALTE NEASEMUITE ÎNTÂMPLĂRI…

UNDE SULTANUL PRINDE A ISTORISI, CĂTRE VIZIRUL PIZMĂTĂREȚ, ISTORIA LUI SINDBAD-ȘAH; CUM ACESTA AVEA UN FIU ÎNȚELEPT; ȘI PĂȚANIILE ACELUI FIU.

CUM HANSADI, PRIN MINCIUNA EI, ÎL HOTĂRĂȘTE PE SINDBAD-ȘAH SĂ-ȘI UCIDĂ FIUL… UNDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI AI LUI SINDBAD S-AMESTECA; ȘI UNDE ÎNCEP A SE BATE DIN PILDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI CU HANSADI: ÎNCEPE ISTORIA PRIMULUI SFETNIC, CU ȘAHABEDDIN-ȘEIC…

CUM A TRĂIT SULTANUL NILULUI, ÎNTR-O CLIPITĂ, CÂT A ȚINUT CAPUL SUB APĂ, ȘAPTE ANI VIAȚA; CUM ȘI TOATE PĂȚANIILE LUI…

ȘEIC-ȘAHABEDDIN SE FACE NEVĂZUT, ZBURÂND LA DAMASC; SCRIE SULTANULUI, ARĂTÂNDU-I CA

TOATE SUNT CU PUTINȚĂ LA ALLAH; ȘI CE A MAI PĂȚIT ȘEIC-ȘAHABEDDIN…

UNDE HANSADI ÎNCEPE ȘI EA BĂTĂLIA PRIN PILDE ÎMPOTRIVA CELOR PATRUZECI DE ÎNȚELEPȚI; PILDA CU GRĂDINARUL; ȘI O ISTORIE A UNUI SULTAN DIN VECHIMI, PE NUME MAHMUD…

SE ARATĂ CE AU GRĂIT ÎNTRE ELE DOUĂ BUFNIȚE; DE UNDE SE VEDE CĂ ȘI CELE MAI PROASTE DINTRE NECUVÂNTĂTOARE NE ȘTIU FAPTELE; DE ACEEA, TREBUIE SĂ BĂGĂM BINE DE SEAMĂ LA TOT CE SĂVÂRȘIM; ÎNCEPE AL DOILEA SFETNIC…

UNDE AL DOILEA ÎNȚELEPT ISTORISEȘTE NEMAIPOMENITA ÎNTÂMPLARE A LUI PADMANAVA-BRAHMAN ȘI A LUI FIKAI; ȘI UNDE SE ÎNVEDEREAZĂ CĂ UNELE FEMEI AU SCORPIE LA INIMĂ; ȘI CUM SUNT OSÂNDIȚI CEI CE SE IAU DUPĂ GURA LOR…

SE VEDE CUM HANSADI NU SE LASĂ MAI PREJOS ȘI SPUNE ȘI EA O PILDĂ, CU AKȘID!

SE ARATĂ CUM ÎNȚELEPTUL CADIU DESCOPERĂ VINOVATUL PRIN ISTORISIREA UNEI PILDE; CUM VOINȚA LUI SINDBAD-ȘAH SE CLATINĂ IAR, CA O FRUNZĂ; ȘI O VESTE DE LA ÎNȚELEPTUL ABUȘAMAR…

AL TREILEA ÎNȚELEPT SE RIDICĂ ȘI SPUNE ISTORIA EMIRULUI DE LA KARIZMEIA ȘI A EMIRESEI DILARAM…

ÎNTÂMPLĂRILE CIUBOTARULUI ASSAN, CARE LA URMĂ IA DE NEVASTĂ O FATĂ DE SULTAN…

…CUM ȘI DUHURILE NECURATE FUG DE FEMEILE CICĂLITOARE; UN SĂRMAN TĂIETOR DE LEMNE AJUNGE SULTAN LA INDIA…

O PILDĂ ÎNFRICOȘATĂ CU UN SULTAN PREFĂCUT ÎN PAPAGAL…

…ȘI HANSADI MAI SPUNE ÎNCĂ O ÎNFRICOȘATĂ PILDĂ, ARĂTÂND CĂ ȘI UNII BĂRBAȚI SUNT VICLENI; ABUȘAMAR IESE CA DIN PĂMÂNT…

CE SPUNE MAI DEPARTE PESCARUL DIN ȚĂRMURII MĂRII CĂTRE DUHUL DIN VASUL DE ARAMĂ, DESPRE SULTANUL ELINESC ȘI DESPRE DUBAN-VRACIUL… O PILDĂ A VIZIRULUI; ȘI DESPRE O CARTE CIUDATĂ…

ISTORIA PESCARULUI ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; NOPȚI DUPĂ NOPȚI TRECEAU, ȘI RIAR-ȘAH SE ÎNDRĂGEA TOT MAI AVAN DE POVESTITOARE ȘI DE BASMELE EI, AMÂNÂNDU-I MEREU OSÂNDA; CE ISTORII MAI SPUNE PESCARUL…

UNDE SE VEDE SULTANUL PREFĂCUT ÎN MARMURĂ; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE…

ÎNCEPE NEMAIPOMENITA ISTORIE A CELOR CINCI FEMEI DIN BAGDAD; CUM UN SĂRMAN HAMAL PETRECE O NOAPTE DE AUR, ÎNTR-O CASĂ CIUDATĂ: VIN TREI DERVIȘI CHIORI DE OCHIUL DREPT; VINE ȘI HARUN AL RAȘID, CALIFUL-CALIFILOR, ÎMPREUNĂ CU GIAFAR-VIZIR ȘI MESRURHADÂMB; TAINA ÎNFRICOȘATĂ A CĂȚELELOR NEGRE; CUM ȘI UN CALIF TREBUIE SĂ TACĂ DE FRICĂ…

ÎNTÂIUL DERVIȘ ÎȘI POVESTEȘTE ISTORIA…

ISTORIA DERVIȘULUI AL DOILEA… ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE MAIMUN, FIUL LUI DIMDIM.

ISTORIA LUI AGIB, FIUL LUI KASSIB; MUNTELE MAGNETIC ȘI CĂLĂREȚUL DE FIER.

UNDE ȘEHERAZADA POVESTEȘTE CUM HARUN AL RAȘID, GIAFAR ȘI MESRUR AU SPUS CA LA ÎNCEPUT CĂ SUNT TREI NEGUȚĂTORI DE LA MOSSUL; ȘI UNDE SE PETREC ALTE LUCRURI, LA CALIF ACASĂ…

UNDE SOVAIDA DEZVĂLUIE TAINA DIAVOLEASCĂ A CĂȚELELOR NEGRE; CETATEA ÎNMĂRMURITĂ; PÂNĂ UNDE MERGE RĂUTATEA UNOR FEMEI; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI ÎNFRICOȘATE, NEPOTRIVITE LA CETIT ÎN VREMEA NOPȚII…

ÎNFRICOȘĂTORUL CUVÂNT AL SAFIEI; SE ARATĂ ȘI CRUZIMEA UNOR BĂRBAȚI; ȘI ALTE SCORNIRI PENTRU CHINUIREA FEMEILOR; ȘI CUM NU TREBUIE SĂ DĂM CREZĂMÂNT BABELOR VRĂJITOARE…

UNDE ȘEHERAZADA ÎNCHEIE BASMUL HAMALULUI ȘI AL CELOR TREI FETE; URMEAZĂ MINUNI NEMAIVĂZUTE, CUM E ACEEA CÂND SE ARATĂ PENTRU A DOUA OARĂ IFRIT-DIAVOLIȚA; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI, CARE VOR BUCURA CETITORUL, SPRE LAUDA LUI ALLAH ÎN VECII-VECILOR…

SE ARATĂ IAR HARUN AL RAȘID-CALIF, GIAFAR-VIZIR ȘI MESRUR-HADÂMB; O ÎNTÂMPLARE CU TREI MERE; ȘI ALTELE…

NUREDIN ȘI SIMȘEDIN, VIZIRI MARI ÎN PĂMÂNTUL NILULUI, CEI MAI FRUMOȘI BĂRBAȚI AI RĂSĂRITULUI; CUM OAMENI DIN AMARA DEPĂRTARE VENEAU SĂ SE BUCURE VĂZÂNDU-I; PĂTIMIRILE STRAȘNICE ALE ODRASLELOR CELOR DOI VIZIRI.

CĂINȚA LUI NUREDIN, DUPĂ ÎNTOARCEREA LUI DIN PREUMBLAREA CU SULTANUL: CUM ȘTAFETELE UMBLAU DEGEABA, CALE DE DOUĂZECI DE ZILE, ÎN CĂUTAREA LUI SIMȘEDIN.

UNDE NE-OM BUCURA MAI DEPARTE DE FAPTELE DIAVOLIȚEI IFRIT, URMEAZĂ PĂȚANIILE COCOȘATULUI ȘI BUCURAREA MIRESEI; HASSAN, ADORMIT ÎN ÎMBRĂȚIȘARE, SE TREZEȘTE ÎN DAMASC…

NE ÎNTOARCEM IARĂȘI LA NIL; ȘI VEDEM MAI PE URMĂ, PRIN CE ÎNTÂMPLĂRI MAI TRECE HASSAN…

CE A MAI PĂȚIT HASSAN – ȘI… ÎMPLINIREA CUVÂNTULUI…

UNDE GIAFAR-VIZIR SE ARATĂ MAI DEPARTE MARE CUNOSCĂTOR DE ISTORII STRAȘNICE; PĂȚANIA DE RÂS ȘI DE PLÂNS A UNUI GHEBOS CHINEZ. VIN LA RÂND UN CROITOR, UN HACÂM EVREU, UN BUCĂTAR ȘI UN NEGUȚĂTOR CREȘTIN…

ISTORIA CREȘTINULUI…

SE ÎNADEVEREAZĂ UNDE DUCE RISIPA; CUM ȘI-A PIERDUT DEGETELE MÂINII DREPTE FECIORUL CEL PREAFRUMOS…

SE DOVEDEȘTE CĂ NICI MEȘTERUL BUCĂTAR NU E MAI BREAZ; CUM O MÂNCARE CU USTUROI TE POATE COSTA VIAȚA…

SE ARATĂ CUM PÂNĂ ȘI UN CALIF CA HARUN AL RAȘID POATE FI DUS DE PREASFÂNTUL NAS…

ASCULTĂM STRAȘNICA ISTORIE CU UN FECIOR ÎNDRĂGOSTIT ȘI CU UN BĂRBIER…

ISTORIA ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; AFLĂM DE CE NU-I BUNĂ ÎNTÂRZIEREA; ȘI CUM BINELE FĂCUT CU SILA DEVINE PACOSTE… AFLĂM ȘI CE A PĂȚIT ODATĂ BĂRBIERUL…

ÎL CUNOAȘTEM PE ÎNTÂIUL FRATE…

BAKBAK-ȘTIRBUL…

AL TREILEA…

AL PATRULEA…

AL CINCILEA ȘI ULTIMUL…

SFÂRȘIM ISTORIA GHEBOSULUI…

URMĂRIM STRAȘNICE CĂLĂTORII PE MĂRI…

VEDEM PASĂREA ROCH; ȘI UN OU CÂT UN DEAL; ȘI O CULEGERE DE DIAMANTE…

OSTROVUL MAIMUȚELOR…

OSTROVUL NEBUNILOR; ȘI ÎNVĂȚĂM DE CE-I BINE SĂ ȘTIM DE TOATE…

ÎNGROPAREA DE VIU…

LUPTA CU PĂSĂRILE PUSTIEI; TRÂNTORUL DIN OSTROV ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI. ÎN PĂDURILE DE COCOTIERI…

ÎN INDIA…

PĂMÂNTUL CINSTEI; OAMENII ZBURĂTORI…

ALADIN ȘI LAMPA FERMECATĂ.

ÎNSĂ, SE ARATĂ IAR VRĂJITORUL DIN AFRICA…

ALI-BABA…

ISTORIA LUI KALAAD, SULTAN ÎN TĂRÂMUL SINDULUI; ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE VIZIRUL SIMAZ, ȘI PE ALȚII, ÎN JURUL UNEI ÎNTÂMPLĂRI…

ISTORIA PISICII ȘI A ȘOARECELUI; DIN CARE SE VEDE LIPSA DE MĂSURĂ, MINCIUNA ȘI NERECUNOȘTINȚA; ȘI CUM TUSTRELE DUC LA PIERZANIE…

ISTORIA CU VECINUL ȘI CU UNTDELEMNUL… VEDEM CE PĂȚESC CEI CE-ȘI FAC PLANURI MARI, BIZUITE PE PULBERE ȘI UMBRĂ!

ISTORIA ASINULUI SĂLBATIC ȘI A VULPII NECUMPĂTATE.

ISTORIA SULTANULUI ȘI A PRIBEAGULUI; VEDEM CUM SILNICIA NU RĂMÂNE NICIODATĂ NEPEDEPSITĂ, CHIAR CÂND O SĂVÂRȘESC SULTANII…

DESPRE VARDAAN ȘI CHEMAREA ÎNȚELEPȚILOR SĂ-L ÎNVEȚE; ȘI ALTELE, SPRE STRAȘNICA MIRARE A ASCULTĂTORILOR…

VARDAAN SE DOVEDEȘTE! MAI DEPARTE ADÂNC CUNOSCĂTOR AL LUMII, SPRE UIMIREA LUI SIMAZ-VIZIR; PILDA CU CEI DOI SULTANI; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI VREDNICE DE ȚINUT MINTE; ISTORIA ORBULUI ȘI A OLOGULUI; APOI O ISTORIE CU UN CORB, ÎN CARE SE ÎNVEDEREAZĂ PEDEPSELE CE NE PÂNDESC DACA NU NE ÎNFRÂNĂM POFTELE… SFATURI DESPRE BUNA PURTARE A VIZIRILOR; ÎMBLÂNZIREA LEULUI ȘI SFÂȘIEREA VÂNĂTORULUI VICLEAN, PROST ȘI LĂUDĂROS; ADORMIREA LUI KALAAD ȘI SFATURILE LUI ÎNAINTE DE A-ȘI DA OCHII PESTE CAP…

VARDAAN ASCULTĂ O ISTORIE CU UN FECIOR ȘI UN HOȚ, SPRE ȘI MAI ADÂNCA LUNECARE ÎN PIERZARE, ȘI SPRE MAI STRAȘNICA ÎNGRIJORARE A

LUI SIMAZ; ÎNSĂ NICI SIMAZ NU NE LASĂ, ȘI SPUNE ȘI EL O PILDĂ…

UN NEGUȚĂTOR ȘI UN HOȚ; PÂNĂ UNDE AJUNGE PREFĂCĂTORIA UNOR NECINSTIȚI; CE FACE LUPUL PUS SA ÎMPARTĂ PRADA

CIOBANUL ȘI HOȚUL; RĂSCOALA NORODULUI DIN SIND; UCIDEREA ÎNȚELEPȚILOR; O EPISTOLA DE LA HANUL INDIEI

POTÂRNICHEA ȘI BROASCA ȚESTOASĂ; ISTORIA ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; VEDEM CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎNTR-O ȚARĂ FĂRĂ BĂTRÂNI; CĂINȚA PREA TÂRZIE A LUI VARDAAN; EPISTOLA DE RĂSPUNS CĂTRE HANUL INDIEI…

FEMEIA OSÂNDITĂ LA TĂIEREA BRAȚELOR; ȘI CUM ALLAH SE ÎNDURĂ DE EA ȘI O IZBĂVEȘTE, PENTRU CUVIOȘIA EI…

SE ARATĂ MĂRINIMIA UNUI PRIETEN, CARE NE POATE FI PILDĂ TUTUROR…

CUM UN NEGUȚĂTOR DIN BAGDAD ÎȘI PIERDE AVEREA, ȘI LUÂNDU-SE DUPĂ UN VIS AJUNGE TOCMAI LA CAIRO; CE PĂȚEȘTE EL ACOLO, CU NIȘTE DREPTCREDINCIOȘI FURI… DOJANA DREAPTĂ A CADIULUI ȘI ÎNTOARCEREA RĂTĂCITORULUI LA BAGDAD… AFLAREA COMORII DIN VISUL CADIULUI!

UN OM DIN SEMINȚIA UZRA ADEVEREȘTE PRIN MOARTEA SA CĂ SE POATE MURI DIN DRAGOSTE; ȘI OMUL DIN UZRA, ȘI IUBITA LUI ÎȘI TRIMIT STIHURI BINE ALCĂTUITE…

NEFERICIRILE LUI MATULAMUS STIHUITORUL ȘI A PREAIUBITEI SALE UMCINA; MATULAMUS SE PRIBEGEȘTE, ÎNSĂ PÂNĂ LA URMĂ TOATE SE SFÂRȘESC DUPĂ PLACUL INIMII NOASTRE…

ALI PERSIANUL SPUNE O ISTORIE, SPRE BUNA ÎNDREPTARE A INIMII LUI HARUN… CÂTE MINCIUNI POT ÎNCĂPEA ÎNTR-UN SAC! LA URMĂ

PRICINAȘII SUNT POFTIȚI AFARĂ CU CĂLCÂIELE ÎNAINTE, PIERZÂNDU-ȘI FESURILE ȘI PAPUCII…

DJAFAR, FIUL BARMEKIZILOR, E RIDICAT ÎN FURCI; UN POET DIN DEȘERT ÎNFRUNTĂ PORUNCA LUI HARUN AL RAȘID ȘI VINE LA BINEFĂCĂTORUL SĂU…

RIDICAREA DIN TICĂLOȘIE ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI CU TÂLC, DIN VREMURI STINSE.

UN PUNGAȘ NESPUS DE ISCUSIT; PRĂDAREA UNUI OȘTEAN; PĂCĂLIREA EMIRULUI ALEXANDRIEI…

ISTORIILE EMIRILOR DIN CAIRO ȘI DIN BALAK SPUSE ÎN FAȚA SULTANULUI NASIR…

ISTORIA EMIRILOR URMEAZĂ.

UN DREPTCREDINCIOS PUNGAȘ ÎȘI ARATĂ DIBĂCIA; PROSTIA UNUI ZARAF; SCĂPAREA ROABEI LUI DE LA MILUIREA CU TOIAGUL…

CUM CĂRTURARUL ABU HASSAN E SCĂPAT DE LA MARE STRÂMTOARE, PRINTR-UN VIS AL CALIFULUI MAMUN; APOI ABU HASSAN AJUNGE CADIU LA MEDINA.

RĂSĂRITEANUL MUTTAWAKEL SE ÎNDRĂGOSTEȘTE DE FRUMOASA MAHBUBAH; UN CÂNTEC DE DRAGOSTE ȘI BUNUL SFÂRȘIT AL TUTUROR LUCRURILOR…

ÎNTÂMPLAREA CASAPULUI VARDAAN; PEDEPSIREA UNEI VRĂJITOARE CARE ȘI-A PREFĂCUT SOȚUL ÎN URS…

ÎNVĂȚĂCELUL ÎNDRĂGOSTIT; CUM ÎȘI SCRIE PE TĂBLIȚĂ STIHUL DE MĂRTURISIRE; FATA RĂSPUNDE PRIN ALT STIH, SCRIS TOT PE TĂBLIȚA ACEEA; SCRIE ȘI DASCĂLUL LOR UN STIH; SCRIE UN STIH ȘI STĂPÂNUL FETEI, SPRE BUCURAREA ÎNDRĂGOSTIȚI LOR ȘI A NOASTRĂ…

PROSTUL DIN BASSORA; PĂCĂLIREA LUI DE CĂTRE UN DREPTCREDINCIOS HOȚ; O VEDEM ȘI PE PROASTA DIN BASSORA, ADICĂ PE SOAȚA PROSTULUI…

O PRIMIRE DE OASPEȚI DESTUL DE CIUDATĂ; CALIFUL HAKEM BIAMR ILLAH ÎȘI BOLDEȘTE OCHII ȘI SE MIRA; APOI ÎȘI ÎNFIGE MÂNA PÂN' LA COT ÎN HAZNAUA CU BANI…

SLĂVITUL ȘAH NUȘIRVAN SE MIRĂ DE ÎNȚELEPCIUNEA UNEI FETE; ÎNSĂ DREPT RĂSPLATĂ A BUNEI PRIMIRI, EL CREȘTE BIRURILE; SE ÎNTÂLNEȘTE A DOUA OARĂ CU ÎNȚELEAPTĂ; BIRURILE SCAD LA LOC, URMARE A UNEI DOJENI…

HARUN AL RAȘID FACE O GLUMĂ PROASTĂ CU UN MOȘNEAG BETEAG DE OCHI; CE SPUNE DJAFAR ȘI CE RĂSPUNDE MOȘNEAGUL…

AJUNGEM LA ISTORIA PIRAMIDELOR; MAMUN, FECIORUL LUI HARUN AL RAȘID, CAUTĂ ÎN ZADAR COMORI ÎN MĂRUNTAIELE LOR; CE CUPRIND PIRAMIDELE; APOI CÂTEVA CÂNTĂRI, ARĂTÂND ETERNITATEA LOR ȘI VREMELNICIA NOASTRĂ…

HOȚUL POCĂIT; PRĂDAREA LUI DE CĂTRE ALT HOȚ; LA URMĂ POCĂITUL ÎȘI GĂSEȘTE MARFA, PRINTR-O VICLENIE; ÎL IARTĂ PE HOȚ, SPRE LAUDA LUI ALLAH…

ÎNTRISTAREA CALIFULUI HARUN AL RAȘID; E ADUS IBN AL ZAREBI, DEOSEBIT MEȘTER ÎN GLUME; O ÎNVOIALĂ ÎNTRE EL ȘI HADÂMB MESRUR; MILUIREA AMÂNDURORA PRIN LOVITURI DATE CU SACUL PLIN CU BOLOVANI; APOI, CALIFUL ÎȘI DESCREȚEȘTE FRUNTEA ȘI-I MILUIEȘTE CU MILĂ ADEVĂRATĂ, CU BANI ADICĂ…

EVLAVIOSUL FIU AL LUI HARUN AL RAȘID; CUM I SE SUPUN ȘI I SE AȘAZĂ PE UMĂR ZBURĂTOARELE. AJUNGE ZIDAR, ÎNTR-O CETATE; APOI MOARE CA ORICE OM SĂRMAN; CĂINȚA CALIFULUI ȘI TÂRZIA LUI JALE…

ÎNCEPE ISTORIA ISCUSITEI DALILA; CUM SE RĂZBUNĂ EA CĂ NU A FOST LUATĂ ÎN SEAMĂ! O CUNOAȘTEM ȘI PE SEINAB, FATA EI; DALILA ÎȘI ÎNCEPE STRAȘNICELE FAPTE, SPRE UIMIREA CALIFULUI ȘI EMIRILOR, ȘI SPRE UIMIREA

NOASTRĂ; VOM DA SLAVĂ ISCUSINȚEI FEMEIEȘTI, CHIAR DACĂ NU NE-AR CONVENI ȘI AM STRÂMBA DIN NAS, DUPĂ NĂRAVUL UNORA DINTRE NOI; VOM VEDEA, PÂNĂ LA CAPĂTUL ISTORIEI, CĂ ISCUSINȚA NU E NUMAI VIRTUTE A BĂRBAȚILOR!!! ÎN SFÂRȘIT, VORBA LUNGĂ E SĂRĂCIA OMULUI! ȘI NUMAI DESPRE FEMEI SE SPUNE CĂ SUNT VORBĂ LUNGĂ, ÎNSĂ CU TOTUL PE NEDREPT, DUPĂ CUM BINE SE ȘTIE…

CE SE ÎNTÂMPLĂ MAI DEPARTE CU STĂPÂNUL CATÂRULUI ȘI CU BOIANGIUL, ȘI CU ALȚI DREPTCREDINCIOȘI; STĂPÂNUL CATÂRULUI PIERDE DOUĂ MĂSELE…

PĂGUBAȘII SUNT VÂNDUȚI CA SCLAVI… INTRĂ ÎN ÎNCURCĂTURĂ ȘI UN BEDUIN, STRAȘNIC POFTITOR DE TURTĂ DULCE DE LA BAGDAD; RIDICAREA LUI ÎN FURCĂ, ÎN LOCUL DALILEI…

CAD, LA RÂND, ÎN MÂNA DALILEI ȘI AHMED DEUF ȘI HASAN ȘUMAN…

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE; ÎNTÂI VOM AFLA DE ÎNȚELEPTUL DANIIL-ELINUL ȘI DE FIUL SĂU HASEB KERIM EDDIN…

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE ALT OM, UNUL DIN TĂRÂMUL EGIPTULUI, CARE AVEA UN FIU CU NUMELE BULUKIA…

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE UN IERUSALEMIT CU NUMELE AFAN, ISRAELITEAN ȘI EL…

INTRĂ ÎN ISTORIE SACHR-SULTAN; BULUKIA E OSPĂTAT CU CĂMILE FIERTE…

BULUKIA SE ÎNTÂLNEȘTE CU ÎNGERUL MIHAIL, PE MUNTELE KAF; I SE ARATĂ CE CUPRIND MĂRILE ȘI OCEANELE… APOI, DUPĂ CE NIMEREȘTE DREPT SUB JILȚUL LUI ALLAH, PORNEȘTE MAI DEPARTE…

VIN LA RÂND SULTANUL TIG, CU FECIORUL SĂU DJAN…

NAVALA MAIMUȚELOR; DJAN E ALES SULTAN AL MAIMUȚELOR; RĂZBOIUL CU VÂRCOLACII…

FUGA LUI DJAN ȘI A ÎNSOȚITORILOR; ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE, PRIN VALEA FURNICILOR… ȘUVOIUL DIN ZIUA SABATULUI; AFLAREA CETĂȚII ISRAELITENE; DJAN E ÎNȘELAT DE UN CĂUTĂTOR DE PIETRE PREȚIOASE, DUPĂ CE A FOST CUSUT ÎN PÂNTECUL UNUI CATÂR; ZBORUL LUI LA CER, ÎN PLISCUL PĂSĂRII ROCH…

INTRĂ ÎN ISTORIE ȘEIC NASSR; ȘI CE S-A MAI ÎNTÂMPLAT; UȘA OPRITĂ ȘI CELE TREI FETE ZBURĂTOARE…

FUGA FETEI SEMSIAH ȘI NEFERICIREA LUI DJAN; RĂZBOIUL CU INDIENII LUI HAN KEFID…

FUGA LUI DJAN; INDIENII ÎMPRESOARĂ CETATEA KABUL…

LA SULTANUL SAHLAN; ÎNTÂLNIREA CU SEMSIAH; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI…

REVENIM LA TAMLIHA, SULTĂNIȚA ȘERPILOR; CE MAI ISTORISEȘTE EA LUI HASEB KERIM EDDIN… CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI BULUKIA… MIEREA, MOSCUL ȘI TĂMÂIA SUNT TOCMAI DE LA ALUNGAREA DIN PARADIS! ȘI, ÎN SFÂRȘIT, CĂLCAREA JURĂMÂNTULUI…

ISTORIA EGIPȚIANULUI ALI; AFLĂM DIN EA UNDE DUCE VINUL PREA MULT ȘI ÎNSOȚIREA CU OAMENI DE NIMIC; VEDEM CUM MULȚI DIN CEI CE NI SE ARATĂ PRIETENI LA GREU NE ÎNTORC SPATELE… ALI SE CĂLĂTOREȘTE PRIN SIRIA, LA BAGDAD; NIMEREȘTE ÎN GAZDA LA UN OM BUN, DAR CARE-L AVEA ÎN CASĂ PE DUCĂ-SE PE PUSTII; NIȘTE GLASURI CIUDATE; SE ARATĂ UN SPIRIT, ȘI DUPĂ ACEEA, BANII CURG GÂRLĂ…

ÎNTOARCEREA SPIRITULUI ȘI O CIUDATĂ PRIMIRE DE OASPEȚI…

ÎNTÂLNIM UN BOIANGIU CU NUMELE ABUKIR; ȘI UN BĂRBIER, IUBITOR DE STIHURI, CU NUMELE ABUSIR… CUM SUNT EI, LA ÎNCEPUT, PRIETENI LA BINE ȘI LA RĂU; CE ÎNVĂȚĂM DIN ISTORIA ACEASTA; DESEORI ÎNCĂLZIM LA SÂN CHIAR

ȘARPELE, FĂRĂ SĂ NE DĂM SEAMA; DE ASTA-I BINE SĂ FIM CU OCHII ÎN PATRU CÂND NE ALEGEM PRIETENII; DAR S-O LĂSĂM PE ȘEHERAZADA SĂ SPUNĂ EA ACESTE ADEVĂRURI, MAI FRUMOS CA NOI…

VEDEM CUM BANUL, NUMIT ȘI OCHIUL NECURATULUI, ÎNTOARCE INIMILE DE LA PRIETENI; CÂTEODATĂ CHIAR ȘI PRIETENUL CEL MAI BUN SE ÎNCRUNTA ȘI SE TRAGE ÎN SINGURĂTATE, SĂ SE BUCURE SINGUR DE BOGĂȚIE, CA NECURATUL DE PE COMOARĂ… ÎL AFLĂM PE ABUSIR CHINUINDU-SE PE PATUL DE SUFERINȚĂ; ABUKIR ÎL GONEȘTE DE LA UȘA SA! APOI VEDEM CĂ ȘI ABUSIR SE ȘTIE DESCURCA; ÎNTEMEIAZĂ O BAIE, SPRE MIRAREA OAMENILOR CARE PÂNĂ ATUNCI SE SPĂLAU LA RÂU…

ABUKIR AFLA DE BUNĂSTAREA PRIETENULUI, ȘI SE DOVEDEȘTE PORC ȘI MAI MARE; O ALIFIE BUNĂ PENTRU CĂDEREA PĂRULUI, DAR CARE-L ADUCE PE SCORNITORUL EI PÂNĂ LA PRAGUL MORȚII; ÎNSĂ ADEVĂRUL IESE LA IVEALA, PRECUM UNTDELEMNUL DEASUPRA APELOR; ABUSIR E ÎNCHIS ÎNTR-UN SAC CU VAR NESTINS, GATA SĂ FIE ÎNECAT, ÎNSĂ SE ARATĂ MÂNTUITORUL SĂU, UN PESCAR MILOSTIV…

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE ALE UNUI SACAGIU; CUM SE ÎNTÂLNEȘTE ACESTA CU ALI ARGINT VIU; O EPISTOLA A LUI AHMED DEUF ȘI O POFTIRE LA BAGDAD…

SE ARATĂ IAR ISTEAȚA ȘI ISCUSITA DALILA, PRIETENA NOASTRĂ; VEDEM NEÎNCHIPUITE ÎNTRECERI DE ISCUSINȚĂ; NE BUCURAM ȘI DE ISCUSINȚA FETEI SEINAB; ÎN SFÂRȘIT, ALI ARGINT VIU E BĂGAT ÎNTR-O FÂNTÂNĂ, ÎN PIELEA GOALĂ…

SOREIC ARE O PUNGĂ CU CLOPOȚEI… ÎNCERCĂRILE LUI ALI DE A I-O ȘTERPELI; ÎNSĂ CLOPOȚEII SUNĂ, ȘI ÎNCERCĂRILE LUI DAU GREȘ,

ȘI SE ÎNTOARCE COTONOGIT, ÎN FUGA CATÂRULUI, LA MEȘTERUL ȘI ÎNVĂȚĂTORUL SĂU ÎNTRU ISCUSINȚĂ; APOI, SOREIC E SPERIAT CU NIȘTE ȘERPI!!!

VRĂJITORUL DIN UZRA; CUTEZĂTORUL ALI NU SE ASTÂMPĂRĂ; E PREFĂCUT ÎN MĂGAR; PE URMA, ÎN URS; PE URMĂ, ÎN CÂINE – DAR TOT NU SE ASTÂMPĂRĂ…

URMEAZĂ O ISTORIE CU ABD A BRAHMAN, BARBĂ CINSTITĂ ÎN CETATEA LUI; EL AVEA O FATĂ ȘI UN FECIOR; DAR… SĂ-I URMĂRIM ISTORIA…

ABID SE ÎNFĂȚIȘEAZĂ ȘI EL PRINTRE NEVOIAȘI…

ISTORIA UNEI IUBIRI ÎNFLĂCĂRATE; CUM ÎNDRĂGOSTITUL E NEVOIT SĂ-ȘI VÂNDĂ IUBITA; DEZNĂDEJDEA LUI ȘI REVEDEREA PE O CORABIE; AUZIM STIHURI TÂNGUITOARE, CA TOATE STIHURILE IUBIRII, APOI, CU VOIA LUI ALLAH, TOATE SE SFÂRȘESC CU BINE, CĂCI IUBIREA TREBUIE TOTDEAUNA SĂ BIRUIASCĂ…

ISTORIA LUI MARUF, DREPTCREDINCIOS CÂRPACI DIN CAIRO: O CUNOAȘTEM ȘI PE SOȚIA LUI, FATMA CEA REA DE GURA.

MARUF INTRA ÎN CETATE; O REVEDERE NEAȘTEPTATĂ, DAR NU CU FATMA…

ABU SAADAT DESCOPERIT SUB BRAZDE; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI DE MINUNE…

NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE PESCARULUI DJAUDAR; ÎNSĂ ÎNTÂI VEDEM CINCI DREPTCREDINCIOȘI MOȘNEGI, ÎNFĂȚIȘÂNDU-SE LA SULTANUL BEIBARS…

DJAUDAR ÎȘI SPUNE ISTORIA; SE ARATĂ HAGIII DE LA APUS…

MAHMUD, HAGIUL DE LA APUS; ȘI CUTREMURĂTOAREA SA ISTORIE; DESPRE O CARTE SFÂNTA A UNUI HOGE DIN TUNIS… CINE SUNT CEILALȚI DOI HAGII: O CĂLĂTORIE ÎNTRE CER ȘI

PĂMÂNT, PÂNĂ ÎN VALEA GAZELELOR; APAR NIȘTE PEȘTI; ÎNTRUPAREA LOR ÎN FETE; FURTUL CĂRȚII…

O ASCULTĂM PE HEIFA, FIICA SULTANULUI SUSAN… ÎL ÎNTÂLNIM ÎNTR-UN SOBOR DE SULTANI PE ALEXANDRU AL MACHEDONIEI…

PISICA DE PE COLOANA ALBĂ; ISTORIA LUI ABD ALLAH…

PE MUNTELE NEGRU… O ÎNTÂLNIM ȘI PE DARUMA!

DJAUDAR PORNEȘTE, ÎN SFÂRȘIT, SĂ-L PEDEPSEASCĂ PE HINDMAR…

COPACUL MAGNETIC ȘI PRĂBUȘIREA LUI… ÎN SFÂRȘIT, CU VOIA LUI ALLAH, AJUNGEM ȘI LA CAPĂTUL ISTORIEI…

Volumul II

ȘEHERAZADA POVESTEȘTE LUI RIAR-ȘAH DESPRE O CĂLĂTORIE LA SALOM-SULTAN; VEDEM DOUA ȘERPOAICE CU LANȚ DE AUR… ÎNTÂMPLĂRILE SULTANULUI SEIF ALMULUK, FECIORUL SULTANULUI ASSEM…

ÎN CHINA, LA HANUL FAGFUR… APOI ÎNCEP PĂTIMIRILE ADEVĂRATE, SEIF ALMULUK ȘI HADÂMBII ERAU SA FIE FĂCUȚI MĂGARI… AJUNG ÎN INSULA VÂRCOLACILOR CARE DORM CU O URECHE SUB CAP ȘI CU UNA SE ÎNVELESC… SUNT PRINȘI DE SULTANUL NEGRILOR ȘI PUȘI ÎN COLIVII, CA PĂSĂRI CÂNTĂTOARE… ELIBERAREA PE PLUTĂ ȘI LUPTA CU CROCODILII…

ÎN INSULA MAIMUȚELOR… FATA RAJAHULUI INDIAN ȘI ÎNTÂMPLĂRILE CU FECIORUL SPIRITULUI ALBASTRU; DUPĂ UN POPAS ÎN INDIA, SEIF ALMULUK MERGE ÎNAINTE, SPRE ȚINTĂ…

SAID AJUNGE MĂGAR; DUPĂ CARE URMEAZĂ PĂTIMIREA DE PE INSULA CIOBANULUI…

CU ÎNDURAREA LUI ALAH, AVENTURILE LUI SEIF ALMULUK CONTINUĂ… ÎN SFÂRȘIT, O VEDEM ȘI PE SPIRITIȚA BADIALA DJAMAL…

RĂPIREA LUI SEIF ALMULUK! APOI, BUNA ÎMPLINIRE, CU VOIA CELUI CE ÎNTINDE ȘI STRÂNGE TOATE MESELE…

ȘEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CU PESCARUL SĂRAC ȘI CU HARUN-AL-RAȘID, CALIFUL DIN BAGDAD… ÎNTÂI VEDEM O MAIMUȚĂ ȘCHIOAPĂ ȘI CHIOARĂ; APOI ALTA, CU CERCEL LA URECHE ȘI ÎNCINSĂ CU BRÂU ALBASTRU…

ISTORIA LUI GHANEM; ÎNTÂMPLĂRILE ȘI PĂTIMIRILE LUI…

AGĂȚAT ÎN CURMAL, GHANEM ASCULTĂ ISTORIA LUI KAFUR, ROBUL CU BETEȘUG…

CE A MAI PĂȚIT GHANEM. FATA DIN LADĂ ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE…

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL FETEI DE VIZIR, POETA VARDA FIL ACMAM, ADICĂ TRANDAFIRUL ÎMBOBOCIT, ȘI A LUI VUS ALVUDJUD, FECIORUL SULTANULUI SAMEH…

POETA VARDA FIL ACMAM E DUSĂ ȘI ASCUNSĂ ÎN SERAI. SE DOVEDEȘTE ÎNSĂ CĂ IUBIREA MACINĂ MUNȚII ȘI USUCĂ MĂRILE… ÎNTÂLNIREA LUI VUS ALVUDJUD CU LEUL; FECIORUL ÎI SPUNE VERSURI, ȘI OCHII FIAREI DEȘERTULUI LĂCRĂMEAZĂ DE DUIOȘIE… APOI, AJUNGEM LA PEȘTERA SIHASTRULUI DIN MUNTE, ȘI LĂCRĂMĂM CU EL. CUM INTRĂM ÎN CURTEA SERAIULUI, ASCULTĂM VERSURI, SUB ȘAPTE COLIVII DE AUR, ȘI ÎNȚELEGEM MAI BINE CĂ IUBIREA TRĂIEȘTE ÎN INIMILE TUTUROR FĂPTURILOR…

ÎNSA VARDA FIL ACMAM DISPARE CA NĂLUCA…

ȘEHERAZADA ISTORISEȘTE, MAI DEPARTE, ÎNTÂMPLĂRILE LUI ABU-HASAN… VEDEM IAR

FEȚE CUNOSCUTE: HARUN-AL-RAȘID, MESRUR ȘI DJAFAR: ȘI CUNOAȘTEM ȘI ALTE FEȚE…

ISTORIA FECIORULUI CU FAȚA GALBENĂ. SE ARATĂ UNDE DUCE NECUMPĂTAREA ȘI MAI CU SEAMA DARUL BEȚIEI…

O FATĂ CUPRINSĂ DE BOALA-REA, ȘI UN MOȘNEAG, ABD ALAH, DIN BABILON… APOI, TOATE SFÂRȘESC CU BINE!

ȘEHERAZADA ÎNCEPE STRAȘNICA ISTORIE A LUI ARDȘIR; O CUNOAȘTEM ÎNDATĂ ȘI PE HAIATA ALNUTUS… DAR ISTORIA ÎNCEPE DE LA UN CĂMILAR…

DE CE NU CREDEA HAIATA ALNUTUS ÎN IUBIRE. ARDȘIR NU SE LASĂ BIRUIT. ALTE ÎNTÂMPLĂRI, ȘI TOATE NEMAIPOMENITE!

SE ARATĂ, CA DIN PĂMÂNT, KAFUR CEL CU DINȚII SCOȘI…

ISTORIA LUI HASAN DIN BASSORA ȘI A FETEI-ZBURĂTOARE DIN INSULELE WAC-WAC… ÎNSĂ, ÎNTÂI APARE BAHRAM-VRAJITORUL…

PRIN ARȘIȚA PUSTIULUI, AJUNG LA MUNTELE NEGURILOR; VEDEM IAR PASĂREA ROC, CARE ÎNȘFACĂ ELEFANTUL DE GÂT ȘI-L URCA LA NOURI; HASAN ÎȘI DĂ SEAMA PREA TÂRZIU DE NECREDINȚA LUI BAHRAM ȘI PĂTIMEȘTE GREU, DAR MAI ÎNTÂI SĂ ASCULTAM CUM BAT DARABANELE DEȘERTULUI…

ISTORIA CELOR ȘAPTE FETE. CUNOAȘTEM ȘI NIȘTE FETE ZBURĂTOARE; SE ARATĂ ȘI VRĂJITORUL BAHRAM. HASAN SE ÎNCUMETĂ SĂ SE RĂZBUNE; ÎL UCIDE ȘI SALVEAZĂ ALT FECIOR, TOCMAI CÂND SA FIE CUSUT ÎN PIELEA DE CĂMILĂ!

DAR FATA-ZBURĂTOARE A ASCULTAT LA UȘĂ… FUGA EI DIN BAGDAD LA INSULELE WAC-WAC…

ÎNTOARCEREA LUI HASAN SAU SCHIMBAREA BUCURIEI ÎN ÎNTRISTARE. S-AUDE DIN NOU DARABANA DEȘERTULUI, SE RIDICĂ PULBERILE ȘI

SE ARATĂ CĂMILELE. DIN NOU LA MUNTELE NEGURILOR. SE ARATĂ ȘI MOȘNEAGUL PE ELEFANT! PREGĂTIRILE PENTRU ÎNFRUNTAREA PERICOLELOR. PLECAREA SPRE INSULELE WAC-WAC…

SFATURILE MOȘNEAGULUI PE ELEFANT. HASAN E HOTĂRÂT SĂ ÎNFRUNTE TOATE PERICOLELE, SPRE MIRAREA ȘI BUCURIA MOȘNEAGULUI… SPUNE MAI DEPARTE ȘI VERSURI, LA BINE ȘI LA RĂU, SPRE LAUDA CELOR CE CREEAZĂ POEZII, ADICĂ SAPĂ FÂNTÂNI RĂCORITOARE ÎN PUSTIE… TOTODATĂ, CITITORII AFLĂ ȘI ÎNVAȚĂ PÂNĂ LA CE PREȚ TREBUIEȘTE RIDICATĂ IUBIREA…

PRIN CÂTE MAI TRECE HASAN; ÎN SFÂRȘIT, ȚINTA ZBUCIUMULUI E APROAPE, DAR ÎNTÂI HASAN LEȘINĂ DE TREI ORI…

HASAN SE APROPIE DE-A BINELEA DE ȚINTĂ, DATORITĂ STĂRUINȚEI LUI ȘI ÎNDRĂZNELII; VISUL CU CELE ȘAPTE PERLE; CUNOAȘTEREA CELOR DOI COPII; APOI, CUNOAȘTEREA SOAȚEI; ȘI ALTE LUCRURI CE VOR MIRA NESPUS CITITORII…

ÎNCEP ȘI PĂTIMIRILE MANAREI ALNISA; DAR, DUPĂ CE SE DOVEDEȘTE ȘI AICI CĂ ATUNCI CÂND DOI SE BAT AL TREILEA CÂȘTIGĂ, APARE FESUL SALVATOR…

BABA SAVAHIA CĂLARE PE-UN LEU ROȘCAT… APAR ȘI CELE ZECE SPIRITE! APAR ȘI NIȘTE CAI NĂZDRĂVANI; APOI, TOATE SE SFÂRȘESC CU BINE, CU MESE ÎNTINSE ȘI CU VERSURI…

HARUN-AL-RAȘID ȘI POEȚII

VEDEM ALTĂ PERINDARE DE POEȚI; CALIFUL OMAR SE DOVEDEȘTE ȘI ZGÂRCIT, ȘI PRICEPUT LA POEZIE CA UN CÂRPACI…

ÎN SFÂRȘIT, DUPĂ ACEASTĂ SCURTĂ PERINDARE DE POEȚI, ȘEHERAZADA ÎNCEPE ISTORIA CU CEI ZECE VIZIRI… TOATE ÎNTÂMPLĂRILE PORNESC DE LA UN CORT ÎMPODOBIT CU PERLE!

ÎN TIMP CE GÂDELE STA SPRIJINIT ÎN IATAGAN, ȘI SULTANUL PE GÂNDURI, OSÂNDITUL ISTORISEȘTE PĂTIMIRILE NEGUȚĂTORULUI; ÎNSĂ PILDA ASTA NU E DE AJUNS…

SPRE NEMULȚUMIREA VIZIRILOR, FECIORUL E ÎNGĂDUIT SĂ-ȘI SPUNA ISTORIA A DOUA – ȘI O ASCULTĂM ȘI NOI!

ISTORIA LUI ABU-SABER SAU CE POATE CÂȘTIGA OMUL PRIN CHIBZUINȚĂ…

CU TOATE CĂ PÂRÂTORII ASUDĂ DE CIUDĂ, ÎNVINUITUL ESTE LĂSAT SĂ SPUNĂ ALTĂ ISTORIE… CINE A FOST BAHSAD ȘI CE I S-A ÎNTÂMPLAT; SE DOVEDEȘTE CĂ UNEORI „GRABA STRICA TREABA”…

ISTORIA ȘAHULUI DADBIN. CUNOAȘTEM O FEMEIE VREDNICĂ, NUMITĂ ARVA; ȘI UN VIZIR TICĂLOS, NUMIT CARDAN… APOI ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE VESTITUL ȘAH COSRU, POMENIT ÎN CÂNTECELE EROICE PERSANE…

VIZIRII PLESNESC DE CIUDĂ ȘI MAI RĂU. ÎNSĂ OSÂNDITUL ÎȘI SPUNE ISTORIA. CE A PĂȚIT BAHT SAMAN, CEL CE NU SOCOTEA NICIODATĂ PUTEREA VRĂJMAȘILOR SĂI…

A ȘAPTEA ISTORIE A OSÂNDITULUI. AFLĂM CE S-A ÎNTÂMPLAT CU BIKEHERD.

ISTORIA LUI ILAN-ȘAH ȘI A LUI ABU TAMAN… ȘI AICI E VORBA TOT DE LUCRĂTURILE RĂILOR ȘI NEPUTINCIOȘILOR, CĂCI ÎNCĂ DIN VEACUL-VEACULUI, NUMAI RĂII ȘI NEPUTINCIOȘII UMBLĂ CU LUCRĂTURI…

ISTORIA SULTANULUI IBRAHIM ȘI A FIULUI SĂU, AJUNS VÂNĂTOR ISCUSIT ȘI TÂLHAR LA DRUMUL MARE…

ÎN SFÂRȘIT, SPRE GROAZA VIZIRILOR ASCULTĂTORI, OSÂNDITUL SPUNE ISTORIA CU SULEIMAN-ȘAH…

SE ARATĂ CUM CEL CE ARE ÎNCREDERE ÎN BIRUINȚA BINELUI ȘI ADEVĂRULUI SCAPĂ ȘI DE SUB LABA LEULUI…

ȘEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CETĂȚII DE ALAMĂ; S-O ASCULTAM ȘI NOI, SPRE BUCURAREA ȘI ÎNVESELIREA INIMILOR NOASTRE, DAR MAI ÎNAINTE SĂ ASCULTAM O LAUDĂ ADUSĂ LUI SALOM-SULTAN, DE CĂTRE CÂȚIVA VIZIRI, DUPĂ CARE VOM ASCULTA DE-A BINELEA PĂTIMIRILE ȘI AVENTURILE NEMAIPOMENITE ALE EMIRULUI MUSA ȘI ALE MARELUI CĂLĂTOR ABDUL KADUS…

CĂLĂREȚUL DE ALAMĂ ȘI MONUMENTUL FIAREI CU CHIP DE OM ȘI CU LABE DE LEU… MUSA ȘI ABDUL KADUS MERG ÎNAINTE, SPRE CETATEA DE ALAMĂ…

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL UNOR OAMENI TINERI, ÎNDRĂGOSTIȚI, NIAMA ȘI NUAMA, PACEA FIE CU EI ÎN VECII-VECILOR… NE APROPIEM DE SFÂRȘITUL CĂRȚII, SPRE BUCURIA NOASTRĂ, ȘI SPRE PĂREREA DE RĂU A VOASTRĂ…

NIAMA PĂTRUNDE ÎN SERAI, DAR RĂTĂCEȘTE DRUMUL. ÎNSĂ IUBIREA SE DOVEDEȘTE MAI TARE CA STÂNCILE ȘI MAI FIERBINTE CA FOCUL…

ALEXANDRU CEL MARE ȘI SULTANUL CEL BINE CHIBZUIT. DESPRE MODESTIE ȘI FOLOASELE EI…

CREDINȚA ȘI CINSTEA CELOR DOI SOȚI DIN IZRA. CUM BUNUL SOȚ BIRUIE ÎNCERCĂRILE VRĂJMAȘULUI…

ȘEHERAZADA SPUNE ISTORIA CADIULUI DIN IZRA ȘI A SOAȚEI SALE ÎNVINOVĂȚITĂ DE NECREDINȚĂ…

ISTORIA CELOR DOI SULTANI TRUFAȘI. AFLĂM LA CE AR FI TREBUIT SĂ AJUTE AVERILE. ȘI ALTE FAPTE, DE ADÂNCĂ ÎNVĂȚĂTURĂ…

NEMAIPOMENITA ISTORIE A PITĂRIȚEI, SAU PUTEREA DRAGOSTEI…

POTCOVARUL ȘI FATA

ÎNTÂMPLAREA UNUI SULTAN; PILDA CU OGORUL ȘI LEUL…

ISTORIA ÎNVĂȚĂTORULUI

ISTORIA LUI IUNUS-SCRIITORUL. VOM CUNOAȘTE ȘI O ROABĂ; ȘI PE VALID, RAJAHUL INDIEI…

IKIRMA ȘI HUSEIMA

CUM NIȘTE OAMENI SE REGĂSESC, CA STROPII MĂRILOR…

FATA CRUCIATULUI

ISTORIA UNUI OM MILOSTIV

ÎNCEP AMINTIRILE LUI ZAHER DIN DAMASC! SULTĂNIȚA DIN VIS. PLECAREA LUI ZAHER ÎN CĂUTAREA EI! ÎNTÂLNIREA CU SULTANUL MUTAA ȘI PE FARHA, FATA DIN VIS, O CUNOAȘTEM. APOI, ÎMPREUNĂ CU ZAHER, NE TREZIM ÎNTR-O PUSTIE ÎNFRICOȘATĂ…

RĂZBOIUL SPIRITELOR. VEDEM LUMINI ZBURĂTOARE, ÎNGHIȚINDU-SE UNELE PE ALTELE! ÎL CUNOAȘTEM PE ÎNȚELEPTUL ABU TAVAIF. APOI PE SULAHEC ȘI TUD ȘI PE SEISAM ȘI URMĂRIM MAI DEPARTE PĂTIMIRILE LUI ZAHER…

DE AICI ÎNAINTE GRĂIEȘTE IAR ALI, FIUL LUI ZAHER… CUM PORNEȘTE ALI SĂ-ȘI CAUTE TATĂL! FUGA PE MARE ȘI DIHĂNIILE ÎNTUNERICULUI…

ÎNCEP ALTE ISTORII ȘI ALTE PĂTIMIRI, ÎNCÂT ASCULTĂTORII SĂ SE PREGĂTEASCĂ BINE DE ASCULTARE, DÂND ÎNALTĂ LAUDA ȘEHERAZADEI…

CUM ALI DEVINE CÂINE ȘTIRB, ȘI CE MAI PĂTIMEȘTE…

ALI PĂTIMEȘTE ÎNAINTE, DOVEDIND CĂ OMUL E MAI TARE CA FIERUL… ÎL VOM VEDEA CUM ÎNCREMENEȘTE, PREFĂCUT ÎN STATUIE DE PIATRĂ…

ISTORIA LUI MAAN

MAAN ȘI BEDUINUL

ISTORIA LUI HIRAM, FIUL LUI ABDUL MELIC

…ISTORIA LUI IBRAHIM, FECIORUL LUI MAHDI

…ISTORIA LUI SADDAD ȘI A CETĂȚII IREM, CEA BOGATĂ ÎN PILAȘTRI

ISTORIA LUI ISHAK ALMOSULI

HALID, EMIRUL DIN BASORA, SAU PUTEREA INIMII ÎNDRĂGOSTITE… ÎNCĂ O DATĂ DEOSEBIM CĂ IUBIREA CURATA ȘI PRIN FOC TRECE…

ISTORIA LUI ABU MAHOMED CEL TRÂNDAV

ISTORIA LUI DJAFAR

ISTORIA UNEI EPISTOLE

INELUL LUI HARUN

ISTORIA LUI ALI ȘIR. ASCULTĂM O ÎNTÂMPLARE CU NIȘTE GHIUJI ȘI CUNOAȘTEM O ROABĂ ȘTIUTOARE DE VERSURI…

CLIPA DESPĂRȚIRII SE APROPIE! HAGIUL STRĂIN E MAI STĂRUITOR CA MUSCA! ALI ȘIR, SPRE NENOROCIREA LUI, ÎI DĂ APĂ… JALEA ÎNGROZITOARE A ROABEI. ȘI CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI ALI ȘIR…

ABIA ACUM ÎNCEP GROZAVELE ÎNTÂMPLĂRI ALE SUMURDEI… AJUNGE ÎNTR-O CETATE A DEȘERTULUI, ȘI E ALEASĂ SULTAN!

VINE LA RÂND CURDUL…

ISTORIA LUI IBN MANSUR ȘI A FEMEII BEDUR

ISTORIA CELOR ȘASE FETE

ISTORIA LUI DJAUDAR

DJAUDAR AJUNGE LA FEZ. O CUNOAȘTEM PE RAMA, FATA LUI ABD ASAMD, ȘI ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE…

AVENTURILE LUI DJAUDAR CONTINUĂ… SE ARATA CĂ FLĂMÂNDUL SE GÂNDEȘTE LA MÂNCARE ÎNTÂI ȘI-NTÂI; ÎNSĂ, ABD ASAMD SE DOVEDEȘTE OM DE OMENIE. ÎNTOARCEREA LUI DJAUDAR ÎN ȚARA EGIPTULUI

SE VEDE ÎNSĂ CĂ BINELE DEPLIN E PASĂRE CĂLĂTOARE… NUMAIDECÂT SE STÂRNESC ALTE VRĂJMĂȘII, TOT AȘA DE ÎNTUNECATE; DAR, PRIN RĂBDARE ȘI VOINȚĂ, TOTDEAUNA ÎNVING NUMAI CEI VREDNICI…

ISTORIA PĂUNULUI

ISTORIA FECIORULUI CE SE DA DREPT CALIF, DAR HARUN, CALIFUL CEL ADEVĂRAT, NU SE LASĂ…

HARUN AL RAȘID ASCULTĂ TREI ISTORII…

ORBUL BABA ABDALLAH ÎȘI SPUNE ISTORIA. ȘI AFLĂM LUCRURI DE MINUNE…

ASCULTĂM ISTORIA FECIORULUI… DE CE-ȘI BĂTEA IAPA ȘI DE CE ERA VREDNIC DE MILĂ TOT EL…

HOGEA HASAN ÎȘI SPUNE ISTORIA…

ISTORIA LUI ALI HOGEA, NEGUȚĂTOR DIN BAGDAD

ÎN ALTĂ NOAPTE, ȘEHERAZADA ISTORISEȘTE NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE LUI ALASMAN ZEYN…

ISTORIA LUI HADADAD ȘI A FRAȚILOR SĂI

ASCULTĂM ISTORIA SULTĂNIȚEI DIN DERIABAR…

ASCULTĂM STRAȘNICA ISTORIE A CELOR DOUĂ SURORI PIZMAȘE! UNDE POATE DUCE URA, ȘI CÂT E DE GROZAV ACEST SIMȚĂMÂNT, CARE ÎNTUNECĂ BUNA JUDECATĂ! SE ARATĂ ȘI CĂ CEL TARE ÎN NENOROCIRE, PÂNĂ LA URMĂ IESE BIRUITOR…

BAMAN PORNEȘTE ȘI STRĂBATE PERSIA. ÎN ZIUA A DOUĂZECI ȘI UNA, AJUNGE LA HOTARUL INDIEI ȘI TUNDE UN DERVIȘ…

PERVIS NU SE LASĂ MAI PREJOS! URCĂ ȘI EL, ȘI-N VREMEA ASTA PERISADA, UITÂNDU-SE LA COLIER, A VĂZUT PERLELE PICURÂND CA LACRIMILE…

ÎNCHEIERE

Volumul I

CUVÂNTUL POVESTITORULUI LA ÎNCEPUTUL NOPŢILOR

Mulţi vrednici înaintaşi s-au străduit să traducă sau să povestească nepieritoarele „O mie şi una de nopţi”…

Astfel, pe la 1806, Ion Barac scotea într-o tiparniţă chirilică din Braşov o *„Halima sau poveşti arabiceşti, din limba nemţească tălmăcite”.*

Lui Barac, care a scos în opt volumaşe câteva cicluri din aceste basme, i-au urmat alţii.

Mi-am luat truda de a povesti cu puţinele mele puteri cele „O mie şi una de nopţi”, în câteva volume.

Găsesc cu totul lipsit de folos să mă opresc în acest cuvânt asupra frumuseţii fără seamăn a acestor basme! În ele se înlănţuiesc, scânteind, ceruri şi imaginaţii din veacuri de mult stinse; generaţii noi şi-au pus adausul la ceea ce au creat generaţii vremuite. De la Arabia la Samarcand, de la Damasc la India, pe marile drumuri ale caravanelor şi generaţiilor, basmele Şeherazadei s-au rostit la seraiuri de mari sultani şi-n pustie, la focuri de popas vremelnice.

Faima lor a umplut lumea. Izvorul lor se află foarte departe, în noaptea timpurilor, şi-i foarte greu şi fără de folos să căutăm când a strălucit el întâi. De la început, până la capăt, basmele preafrumoasei şi preaînţeleptei fete Şeherazada sunt străbătute de adâncă morală şi de o şi mai adâncă înţelepciune.

Ca repovestitor, mi-am îngăduit să omit şi să adaug din săraca mea comoară, pe ici pe colo; îndeosebi am stăruit asupra uriaşei figuri a lui Harun al Rashid, califul-califilor, care urmărea,

prefăcut în cerşetor, sau în neguţător, sau în drumeţ, cum i se îndeplinesc poruncile ce le da pentru binele supuşilor.

Şi am stăruit în mod deosebit, mai ales asupra cutezanţei şi curajului unor eroi, după cum vor binevoi să observe cititorii, mai ales în volumul al doilea…

Nemaipomenitele întâmplări din cartea asta s-au desfăşurat în veacuri stăpânite de adâncă superstiţie, în veacuri când grele erau condiţiile sociale ale tuturor oamenilor şi ale femeilor îndeosebi; prin prisma asta şi prin poezia culorii locurilor şi vremilor, trebuiesc văzute. În decursul acestor istorisiri, unele lucruri, cum ar fi atotputernicia vrăjilor şi îndeobşte mai tot ce se leagă de mentalitatea, moravurile, datinile şi raporturile între clase din acele timpuri.

Şi acum, după cuvântul acesta, să dăm cuvânt poeţilor răsăriteni, vii în veac şi demult risipiţi în pulbere…

UNDE SE VEDE FRĂŢEASCA DRAGOSTE DINTRE DOI FECIORI DE ŞAH DE LA INDIA; ŞI O CĂLĂTORIE LA SAMARCAND; ŞI DOUĂ ŞAHIŢE.

Cărţile acestea sunt istoriile străvechilor şahi persieni, ale măriţilor şahi care şi-au întins moştenirea până peste ţărmurii Indului, în toată India, şi peste deltele şi ostroavele Indiei; şi mai departe, peste Gange.

Cum arată cărţile, trăia pe-atunci un slăvit şah, un şah cum altul nu a mai fost.

Prin înţelepciunea sa, iubit era de către supuşi şi înfricoşat către vecini prin vitejia braţului şi a oştilor bine întocmite.

Şi avea şahul doi feciori; cel mai mare, pe nume Riar, cel mai mic, pe nume Senan.

După o stăpânire lungă şi strălucită de falâ, bătrânul şah a murit, iar Riar i s-a rânduit în scaun după legile vechi.

Rămas fără stăpânire, Senan nu era pizmaş, nu se uita rău la fratele său mai mare; ci, dimpotrivă, se muncea să-i slujească tot alte şi alte temeiuri de dragoste.

Riar-Şah se bucura din toată inima de dragostea frăţească şi-şi iubea şi el fratele la rânduri, cu toată cuviinţa şi lauda; şi aşa de mare era iubirea între ei, încât Riar a împărţit cu Senan stăpânirea pe din două, dându-i partea depărtată, dinspre Miezul-nopţii, adică Marea Tartarie.

Senan-Şah a pornit deci către Marca Tartarie, cu grabă, alegându-şi scaun vestita cetate Samarcand.

Au trecut ani de la plecare, şi Riar-Şah, nemaiputând de dorul fratelui său preaiubit, într-o bună zi i-a trimis în poruncă pe însuşi vizirul său cel mare, să grăbească la Samarcand.

— Pofteşte pe iubitul meu frate, să vie numaidecât să mă vadă, căci de dorul lui, inima mea sângerează şi se usucă…

Şi a pornit marele vizir în strălucire şi putere de oşti, către hotarele Miezului-nopţii, la Samarcand.

Aflând Senan-Şah de apropierea soliei, i-a ieşit întru întâmpinare, cu falâ de flamuri, şi cu glas de bucurie a întrebat:

— Ce face fratele meu, după care sângeră inima mea de mai bine de zece ani?

— O, slăvit şah al Tartariei, i-a răspuns vizirul, îngenunchind la picioarele lui, după rânduială, o, slăvit şah! Inima viteazului tău frate nu mai poate, dorindu-te! Şi te pofteşte, de aceea, să vii cât mai neîntârziat să-i vezi, ca să-ţi deie frăţească îmbrăţişare…

— Înălţate vizir! a răspuns Senan-Şah, nemaiputând de bucurie; anii despărţirii de fratele meu nu numai că nu mi-au scăzut dragostea şi

dorul, ci mi le-au îmbogăţit zi cu zi, aşa că nici sufletul meu nu mai poate. Numai eu ştiu de câte ori am oftat, privind cum răsare soarele peste depărtata Persie! Şi numai eu ştiu de câte ori am vrut în aceşti zece ani să pornesc, să-mi văd fratele prea iubit… De aceea, cu grabă mă voi pregăti de drum. Iar pentru că pregătirea mea va dura prea puţin, nici nu-i nevoie să-ţi deschid porţile să vii înăuntrul cetăţii; rămâi unde eşti, pe locul întâmpinării, şi aşteaptă-mă, căci laolaltă vom purcede…

Astfel zicând, Senan-Şah a intrat în cetate, să se pregătească de lungă călătorie; iar vizirul şi-a desfăşurat corturile în afara cetăţii, pe locul întâmpinării.

Şi i-a trimis Senan-Şah bunătăţi şi desfătări, ca să nu-l apuce plictisul; i-a trimis rânduri de bucate alese, cântăreţi din alăute şi dănţuitoare.

În vremea asta, Senan-Şah îşi punea treburile în rânduială; a încredinţat grijile celui mai ales dintre sfetnici şi în ziua a zecea, odată cu seara, şi-a luat rămas bun de la şahiţă, a părăsit Samarcand şi a intrat în cortul său, făcut, după poruncă, lângă cel al marelui vizir. A petrecut împreună cu oaspeţii şi cu oamenii lui de călătorie, până către miezul nopţii.

Şi iată că pe la cântatul cocoşilor, l-a apucat dorul să-şi mai îmbrăţişeze şahiţa încă o dată.

A intrat, deci, în cetate, singur, necunoscut de nimeni, şi s-a strecurat între zidurile seraiului.

S-a furişat în locuinţa şahiţei, dar ea, ştiindu-l dus, şi nici prin cuget trecându-i că se va întoarce, trecuse pragul necredinţei.

Senan-Şah nu-şi putea crede ochilor.

— O, Allah şi Mahomed-prooroc! şi-a zis el, nici nu mi-am desprins corturile şi umbra de zidul casei, şi ea, necredincioasa, m-a şi făcut de râs!

Şi nenorocitul Senan a scos paloşul şi a ucis şahiţa. A aruncat stârvul pe fereastră, în şanţul ce înconjura zidurile.

A părăsit apoi seraiul, tot în ascuns; a ieşit din Samarcand şi ajungând la cortul său a dat poruncă să se desfacă sălaşul şi să pornească la drum, căci se zăreau fulgerările zorilor; corturile s-au strâns în grabă; fala de oşti a pornit în strălucirea răsăritului şi-n răsunetul trâmbiţelor, veselie mare îi cuprinsese pe toţi pornind; numai şahul mergea mâhnit şi închis la chip.

Şi pentru toţi era calea călătoriei lungi o desfătare şi o încântare, numai Senan-Şah se chinuia, căzut în cele mai adânci mâhniri.

Gândea mereu la lipsa de credinţă a şahiţei, şi degeaba sunau şi răsunau trâmbiţele şi timpanele oştilor; degeaba străluceau în zări cetăţile măreţe; apele, şi câmpiile, şi pustiile ce le străbăteau n-aveau nicio bucurie pentru el.

*

* *

Dar iată că ajungând Senan la vestita cetate din inima Indiei, Riar-Şah i-a ieşit în întâmpinare, cu toată mândreţea şi strălucirea; în cântecele şi-n strigătele de bucurie ale supuşilor, cei doi fraţi s-au îmbrăţişat cu frăţească dragoste, şi-au arătat semne peste semne de adâncă bucurie, în sunetul flautelor; şi încălcând apoi, au intrat în cetate, în strigătele mulţimilor.

Riar-Şah l-a poftit pe fratele său într-un serai anume gătit şi anume împodobit cu toate frumuseţile, aflat într-o minunată grădină cu umbră.

Mai târziu, cei doi fraţi au început a grăi despre câte au păţit din anul de despărţire. Şi au grăit vreme lungă, numai ei amândoi, fiind faţă-n faţă.

Coborând seara, slăviţii fraţi s-au aşezat la cină. Au ospătat cu poftă şi cu belşug, şi iarăşi s-au dat la sfat.

Când s-a făcut târziu, la vremea culcatului, Riar-Şah s-a dus întru ale sale. Senan-Şah s-a orânduit

în aşternuturile moi, aşteptând somnul, dar abia şi-a lipit de faţa pernei slăvita-i tâmplă, că gândurile negre au năvălit la loc. Se întorcea pe o parte şi pe alta şi parcă ardea în flacără.

Au venit zorile peste slăvită ţară a Indiei şi peste cetatea de scaun; şi Senan-Şah s-a ridicat din aşternut mai trudit de cum se culcase, şi cu o mai mare amărăciune pe faţă. Vegherea îşi lăsase toate semnele pe chipul lui, împodobindu-i-l ca într-o cunună galbenă.

Riar-Şah, văzându-l şi înţelegând că-n fundul inimii lui îl roade un vierme neadormit, l-a întrebat:

— Care-i pricina amărăciunii tale? Frate preaiubit! Au nu eşti mulţumit, poate, de felul primirii? N-a strălucit în destulă falâ întâmpinarea ce ţi-am făcut-o? Fratele meu! Eu sunt mulţumit în gându-mi, căci toată inima şi toată slava mi-am pus-o întru a te primi frumos… Dar atunci ce-ţi lipseşte? Poate te-a pălit dorul de mândra cetate Samarcand? Sau poate dorul de şahiţa ta îţi roade sufletul?…

Şi cercetându-i cu mare grijă chipul peste măsură de întristat, a grăit mai departe Riar-Şah:

— Dacă dorul de Tartaria şi dorul de soaţa ta slăvită te chinuiesc, iată, eu dau în grabă poruncă să ţi se gătească darurile şi să fie gata de drum oastea ta, să pleci tot acum acasă la Samarcand…

Şi drept urmare a celor grăite, Riar-Şah i-a şi trimis o parte din daruri, lucrurile cele mai rare, cele mai scumpe şi cele mai frumoase din tărâmul Indiei. Au urmat ospăţuri nemaivăzute în cinstea oaspetelui; muzicile cele mai de seamă cântau, dănţuitoarele cele mai mlădioase dănţuiau, însă Senan-Şah tot mai tare se întrista.

*

* *

Nu peste mult timp a orânduit Riar-Şah o vânătoare, într-un loc bogat în cerbi, aflat la două zile depărtare.

A pornit cu mare pregătire de suliţaşi şi arcaşi, şi cu îndestulare de şoimi. A pornit Riar-Şah, dar fratele său n-a voit să meargă, rămânând în amărăciunea lui. Degeaba a încercat să-l îndoiască la inimă; Senan-Şah a rămas singur, în seraiul din grădina cu umbră. A ieşit la fereastră; şi degeaba luceau şi străluceau florile crângurilor, degeaba cântau păsările în arbori; Senan-Şah nu vedea florile şi nu auzea cântecul păsărilor, ci, stând cu ochii înălţaţi la cer, tot întreba:

— Pentru ce, Allah? De ce să mă fi lovit pe mine durerea aceasta?

Şi se văieta în gându-i:

„Vai mie! Pentru ce? Niciun bărbat de pe lume nu-i mai lovit decât mine cu nefericirea!”

Dar pe când se jeluia el aşa, o uşă tainică s-a deschis în seraiul fratelui său şi Senan s-a îngălbenit, văzând cum şi soaţa fratelui său calcă pragul necredinţei. Senan-Şah a cunoscut-o după frumuseţea ei, şi şi-a dat seama că fratele lui e mai de plâns decât dânsul şi o amărăciune şi mai mare l-a cuprins. A trecut ziua şi seara. Şi s-a gândit în sinea lui Senan-Şah: „Ce drept am eu să mă vaiet şi să mă cred cel mai nefericit dintre oameni, dacă însuşi fratele meu, cel mai înălţat dintre şahi, n-a putut ocoli nenorocirea asta? Ce drept am eu s-o duc tot într-o întristare? De ce să-mi irosesc viaţa sub cununa mâhnirilor?” Şi a poruncit să i se pună masa şi a ospătat cu poftă rară. A poruncit să-i cânte lăutele şi el le-a ascultat cu patimă, până la sfârşit, şi parcă nu se mai sătura.

Au trecut zilele, şi întorcându-se Riar-Şah de la vânătoare, nu i-a băgat de seamă numaidecât schimbarea firii. I-a povestit pe larg isprăvile vânătoreşti şi i-a arătat mulţimea cerbilor prinşi şi a altor sălbăticiuni prinse. După care, Senan-Şah,

ieşit din pâcla mâhnirilor, a început a zâmbi şi a glumi, spre marea mulţumire a fratelui său.

— Preaiubit frate! i-a grăit acesta. Nu-ţi pot spune cât mă bucur de schimbarea din firea ta! Trist te-am lăsat la plecare, şi vesel te-am găsit la întors. Trist m-am dus în cugetul meu într-ale vânatului, gândind: „Preaiubitul meu frate e trist din pricina depărtării de Samarcand şi de aleasa lui soaţă. Nu-i voi pomeni, deci, nici de Samarcand, nici de soaţa lui, spre a nu-i mări mâhnirea şi mai tare”… Şi iată: m-am întors şi te-am aflat vesel. Şi cu inimă de frate te rog acum să-mi spui: de ce ai stat la început sub umbra mâhnirilor? Şi de ce acum umbra aceea s-a dus?

Senan-Şah a rămas mult pe gânduri la vorbele acestea.

— Fratele şi şahul meu! a grăit el, în sfârşit; îmi eşti stăpân, şi rob îţi sunt, dar mă iartă că nu-ţi pot spune!

— Ba, a răspuns Riar-Şah; îmi vei spune numaidecât, ca un bun frate ce-mi eşti…

Şi nemaiavând încotro, Senan-Şah i-a povestit necredinţa şahiţei de la Samarcand.

— Frate… s-a cutremurat Riar-Şah; fratele meu! Înţeleg acuma pricina amărăciunii tale, şi-ţi zic: cu drept ai săvârşit fapta ta şi nimeni n-o să-ţi găsească vină! Nu-i pe pământ şah mai nenorocit ca tine, o, fratele meu! Întrucât mă priveşte, dacă una ca aceasta mi s-ar întâmpla, cu adevărat grăiesc că nu m-aş îndestula a ucide numai femeia vinovată, ci o mie de femei ar cădea pradă mâniei mele! Fie lăudat cerul, că ţi-a dat mâhnirii mângâiere! Dar ian spune-mi: cum ţi-a trecut mâhnirea aşa dintr-odată?

Senan-Şah a căzut pe gânduri şi mai tare.

— Cruţă-mă, fratele meu! Căci spunându-ţi şi pricina aceasta, mă tem că te vei întrista mai tare de cum m-am întristat eu! Dar dacă mă sileşti numaidecât, iată, tu eşti de vină, căci eu aş fi vrut să intru în mormânt cu taina aceasta!

— O, nu! a răspuns Riar-Şah; abia acum aş vrea să aflu numaidecât! Orice-ar fi, spune-mi!

— Tu ai voit aceasta! a zis Senan-Şah şi a prins a istorisi ce a văzut.

— O, Allah, a dat strigare Riar-Şah. Şahiţa Indiei să se poarte ca o pierdută? Nu! Asta nu se poate, fratele meu! Poate ai fost pradă unei vrăji! Şi nu voi crede una ca asta, până nu voi vedea cu ochii mei!…

— Prea bine! a răspuns atunci Senan-Şah. Vei vedea cu luminaţii tăi ochi! Porunceşte o vânătoare nouă, la care voi purcede şi eu, împreună cu oamenii mei; vom desfăşura corturile în afara cetăţii, iar către ziuă amândoi ne-om întoarce în ascuns.

*
* *

Şi făcând astfel, Riar-Şah a ieşit în afara cetăţii, către o vânătoare nouă, aşezându-şi corturile lângă porţi, împreună cu fratele său. Şi chemând la dânsul, în ascuns, pe marele vizir, i-a poruncit:

— Ai grijă de toată rânduiala şi niciun om să nu laşi să iasă dintre corturi!…

Iar odată cu noaptea, amândoi şahii au intrat în cetate şi s-au strecurat cu mare taină în seraiul lui Senan.

S-au minunat de frumuseţea zorilor, pândind cum se deschid cerurile şi cum s-arată soarele într-o glorie, şi pe când se minunau ei astfel, uşa tainică s-a deschis dintr-odată şi a văzut Riar cu ochii lui cum şahiţa a trecut pragul necredinţei.

— O, înălţimi cereşti! a strigat. Soaţa unui şah ca mine să fie aşa de uşoară la minte? Atunci care şah s-ar putea lăuda cu fericirea lui?

Şi căzând la pieptul fratelui său, a rostit în adaus:

— Vai, fratele meu! Haidem să fugim din lumea asta prefăcută, unde pe o parte eşti lăudat, iar pe

cealaltă blestemat! Haidem, fratele meu, să ne părăsim stăpânirile, cu toată deşarta lor strălucire şi prin ţări străine să rătăcim… În locuri necunoscute mâhnirea să ne-o tânguim!

— Aşa să fie! a răspuns Senan, eu altă poruncă nu am, decât porunca ta; şi nici altă voie, decât voia ta. Să mergem deci. Preaiubit frate! Dar un lucru îţi cer: dacă în calea rătăcirii vom întâlni o nefericire mai mare decât a noastră, să ne întoarcem înapoi!

— Voia ta! a dat Riar-Şah răspuns, dar eu cred că o nefericire mai mare ca a noastră nu se mai află…

— Ba, să nu crezi… a adăugat Senan, ci eu spun că pentru a afla o nenorocire şi mai mare, nu-i nevoie să mergem prea departe…

UNDE SE VEDE CĂ UNEORI ŞI LA DUHURILE CELE ÎNFRICOŞATE SE CALCĂ PRAGUL NECREDINŢEI; ŞI UNDE CEI DOI FRAŢI SE ÎNTORC ACASĂ; RIAR-ŞAH HOTĂRĂŞTE MOARTEA FETELOR…

Şi grăind astfel, cei doi şahi au părăsit seraiul şi cetatea în ascuns, şi apucând pe alt drum, au mers toată ziua până seara, când au poposit sub un arbore singuratic.

În dimineaţa zilei a doua au mers şi mai departe, până au ajuns către seară la o minunată dumbravă din ţărmurii mării. Şi aşezându-se în dumbrava aceea, grăiau tânguindu-şi nenorocirea.

Dar n-au stat mult aşa, când, deodată, din apele mării s-a stârnit un vuiet grozav, şi un sul de apă s-a ridicat, înălţându-se până la cer. Înfricoşaţi, cei doi fraţi s-au urcat cu grabă într-un arbore. Şi privind de acolo de sus, au văzut cum sulul cel

negru se apropie de ţărm şi ia înfăţişare de duh necurat, unul dintre cele mai înfricoşate duhuri.

Negru la chip şi uriaş la statură, purta pe cap o raclă de cristal, încuiată cu patru lacăte grele. După ce a intrat în dumbravă, duhul a venit cu racla lui până sub arborele în care se urcaseră cei doi fraţi; şi stând, duhul şi-a luat o cheie de la brâu, şi descuind cele patru lacăte, a scos din raclă o femeie prea frumoasă şi împodobită cu alese veşminte.

— Preafrumoasa mea, i-a zis duhul, aşezând-o lângă dânsul; tu, pe care te-am iubit şi te-am răpit, din dragoste, în noaptea nunţii tale, lasă-mă să-mi odihnesc capul în poala ta…

Şi, punându-şi capul în poala ei, duhul şi-a întins picioarele până la ţărmul mării, şi a adormit numaidecât, şi de sforăitul lui răsunau ţărmurii…

Şi stând femeia sub arbore, şi ridicându-şi din întâmplare ochii în sus, i-a văzut pe cei doi fraţi îngheţaţi de spaimă.

— Daţi-vă jos… le-a spus ea.

— În mâinile duhului? au întrebat ei.

— Daţi-vă jos… a poruncit ea atunci, punând capul duhului pe iarbă şi sculându-se. Că de nu, va fi vai de voi!

Şi s-au coborât cei doi şahi, iar ea a prins a-i săruta, apoi, aşezându-se la loc sub arbore, şi luând din nou capul duhului adormit în poala ci, a făcut semn şahilor să se depărteze. Şi după ce s-au depărtat mult de locul acela, şi nici femeia cu duhul nu se mai zăreau, şi nici glasul mării nu se mai auzea, a grăit Riar-Şah către fratele său:

— O, preaiubit frate! Adevăr îţi spun că duhul acesta e mai nefericit ca noi!

— Cu dreptate grăit-ai… i-a răspuns Senan Şah, şi de vreme ce cunoşti că nefericirea duhului e mai straşnică decât a noastră, bine vom face să ne întoarcem la îndeletnicirea stăpânirilor noastre!

— Fie precum grăieşti… a zis Riar-Şah; dar cum te văd şi cum mă vezi, îţi jur pe înaltul cerului

că am găsit un leac împotriva femeilor rele de credinţă. Deocamdată nu-ţi pot spune mai mult, dar ai să auzi şi tu de vestea leacului.

Şi au pornit amândoi şahii pe cale mai departe, înapoi, către sălaşul corturilor, şi ajungând a treia zi, au chemat toţi sfetnicii şi le-au împărţit daruri scumpe şi bunătatea lui Riar-Şah a crescut şi mai mult din ceasul acela, spre bucuria supuşilor.

Spunând că nu are poftă de vânătoare, a poruncit să se ridice corturile şi au intrat cu toţii în cetatea de scaun.

Cum a ajuns acasă, a înconjurat cu oaste seraiul şahiţei, şi, punând mâna pe ea, a legat-o în legători straşnice, după aceea l-a chemat pe vizirul cel mare, şi poruncindu-i i-a zis:

— Ia-o şi pedepseşte-o cu moartea!…

Vizirul cel mare a ieşit din faţa lui şi a împlinit porunca numaidecât, dar mânia lui Riar-Şah nu s-a vărsat numai asupra şahiţei; ci, punând mâna pe toate femeile cămărilor ei, le-a omorât cu paloşul.

Crezând în prostia şi în mânia lui că toate femeile de pe pământ sunt necredincioase, a hotărât Riar-Şah legea aceasta pentru sine: îşi va lua de-acum înainte câte o mireasă pe noapte. Le va lua odată cu seara şi le va ucide în zori, ca să nu aibă vreme să-i mârşăvească fală.

Iar în vremea asta, gătindu-se Senan-Şah de plecare, l-a încărcat cu daruri, i-a poftit drum bun, l-a pornit şi l-a petrecut către Marea Tartarie, ca pe un frate iubit.

În ziua următoare, Riar-Şah a chemat vizirul şi i-a poruncit să-i aducă o fată a unui dregător mai mic, pe care a ucis-o în zori. Şi aşa, nopţi peste nopţi, Riar-Şah petrecea cu fecioarele sfetnicilor şi în zori le da satârului.

Vizirul îi asculta porunca sub mare cutremur.

Au venit la rând fetele dregătorilor celor mari şi au murit şi acestea.

Cetatea s-a umplut de cutremur. Gemeau taţii fecioarele şi ţipau mamele, smulgându-şi părul de

spaimă şi deznădejde.

Fiecare fată a cetăţii aştepta să-i vină rândul la paloş.

În loc de laudele de altădată, Riar-Şah primea din gura cetăţii ocară şi blestem.

SE ARATĂ CUM ŞEHERAZADA SE HOTĂRĂŞTE SĂ SCAPE FETELE DE PALOŞ

Marele vizir, care împlinea porunca omorârii, avea două fete.

Cea mai mare se numea Şeherazada, cea mică, Dinarsada.

Vrednice erau amândouă, dar ca Şeherazada altă fată nu se mai afla.

Era înzestrată cu îndrăzneală mare şi cunoştea toate istoriile cele bătrâne. De la sultanii şi hanii cei bătrâni. Nimeni n-o întrecea în ţinere de minte şi lucra stihuri mai frumoase decât ale tuturor poeţilor. Avea glas dulce, de aur, şi râsul îi era ca sunetul argintului. Când povestea sau rostea ea stihuri, se opreau răsufletele şi amuţeau gurile ascultătorilor.

Şi era Şeherazada frumoasă fără seamăn, iar din cinstea ei statornică nimic n-o clintea.

Mult îşi iubea vizirul amândouă fetele, dar pe Şeherazada o iubea mai tare.

Într-o zi, aceasta i-a grăit aşa:

— Preaiubitul meu tată! Eu, fiica ta, am aţi face o mare rugăminte!…

— Grăieşte, fata mea… a îndemnat-o vizirul, căci orice va fi, dacă va fi cu putinţă, ţi se va împlini…

— Preaiubitul meu tată… M-am hotărât să curm jalea şi lacrimile cetăţii! Vreau, preaiubitul meu

tată, să dau mamelor şi taţilor linişte, iar fetelor din India viaţă…

— Prea bine, fata mea… i-a răspuns vizirul, fericit, dacă crezi că răul acesta are leac, unde crezi tu că stă el?

— Preaiubitul meu tată… a grăit Şeherazada mai departe; fiindcă şahul nostru se cunună în fiecare noapte cu câte o fecioară, învredniceşte-mă şi pe mine şi du-mă să-i fiu mireasă…

— Oh, Allah! a strigat vizirul, îngrozit; cum ceri tu să te dau de bună voie satirului? Nu ştii oare că miresele şahului sunt ucise în zori? Că şahul s-a jurat pe sufletul lui să-şi ţină hotărârea?

— Ba ştiu! Dacă voi muri, voi fi pomenită cu evlavie, iar dacă voi izbândi, voi scăpa Răsăritul de-o astfel de pierzanie…

— Nu! a strigat vizirul. Cum îmi ceri tu, fiica mea, o astfel de nelegiuire? Dacă însuşi şahul mi-ar porunci să i te jertfesc, aş face-o, îndeplinindu-i porunca… Dar cum îmi ceri tu să-mi pătez mâinile, de bună voie, în sângele tău? Vai mie!

— Te rog înc-o dată! Ascultă-mi dorinţa…

— Vai mie! a strigat vizirul iarăşi. Cum nu te gândeşti la sfârşitul lucrurilor, ci numai la începutul lor… Vei păţi ca asinul care nu şi-a ştiut păstra norocul…

— Şi ce a păţit acel asin?

— Ascultă şi-ţi voi istorisi… i-a răspuns vizirul.

UNDE POVESTEŞTE VIZIRUL FABULA ASINULUI CARE ŞI-A STRICAT SINGUR SOARTA, REGÂNDIND LA SFÂRŞITUL LUCRURILOR; CUM ŞI-A TĂMĂDUIT UN NEGUŢĂTOR NEVASTA DE ÎNCĂPĂŢÂNARE, ÎN URMA UNEI PILDE LUATE DE LA UN COCOŞ; ŞEHERAZADA ESTE DUSĂ LA RIAR-ŞAH…

A istorisit vizirul următoarea întâmplare:

„Trăia odată un neguţător bogat, care a mers într-o zi cu nevasta şi cu pruncii lui la unul dintre pământuri, să vadă cum stau rânduielile.

Neguţătorul avea darul de a pricepe limba dobitoacelor, dar n-avea drept să spună nimănui ce auzea de la ele, sub osândă de moarte.

Stând el în pragul grajdului şi uitându-se cum i se joacă pruncii, a auzit cum grăiau asinul şi cu boul, legaţi la aceeaşi iesle.

— Tu, care când ragi vesteşti ceasurile în curgerea nopţii, asemeni cocoşului, a zis boul către asin, cât de fericit eşti tu! Te îndestulezi cu făină de orz bine cernută şi un om anume năimit te îngrijeşte, ţesălându-te… Şi cât de uşor e lucrul tău! Doar din când în când duci stăpânul de ici-colo, în preumblări scurte. Vai, cât de uşoară şi dulce e viaţa ta… Şi oftând greu, a grăit boul mai departe: Şi cât de chinuită mi-i mie viaţa! Abia cântă cocoşii de miezul nopţii, abia se luminează de ziuă, şi vin slugile de mă scoală în bâte, înjugându-mă; din zori până-n noapte trag la plug, până pic pe brazdă! Vai de viaţa mea! Şi vine plugarul în urma mea şi nu mă slăbeşte din bâtă, pân la căderea nopţii. Şi întors ostenit în grajd, mi se aruncă dinainte o mână de paie uscate şi netrebnice! Mă culc în gunoi şi abia îmi întind ciolanele, abia adorm, şi vin iarăşi argaţii, de mă scoală să mă înjuge şi să mă bată… Spune-mi: n-am drept să mă uit la viaţa ta cu pizmă?

— Eşti prost… i-a răspuns asinul. Ce folos ai că rabzi toate umilinţele oamenilor? De ce nu te foloseşti de puterea ce ţi-a dat firea? De ce, când îţi aruncă în iesle acele paie netrebnice, nu-i împungi cu coarnele, şi de ce nu-i înspăimânţi cu mugetul? De-mi vei asculta sfaturile, vei fi pus la treabă mai uşoară şi mai bine vei duce-o…

Luând aminte boul la toate sfaturile asinului, i-a răspuns:

— Îţi mulţumesc, tu care vesteşti prin glasul tău curgerea ceasurilor! Îţi voi asculta spusele întocmai!

Auzind neguţătorul vorba dintre ei până la capăt, a părăsit uşa grajdului, fără a spune niciun cuvânt din cele auzite.

A doua zi. Către ziuă, a venit plugarul la grajd, şi dezlegând boul l-a înjugat la jug şi a pornit să are, ca de obicei, până la pogorârea nopţii.

Amintindu-şi de sfaturile prietenului său, a început boul să se repeadă asupra plugarului cu coarnele şi să-l lovească cu picioarele.

Seara, în grajd, la fel s-a purtat cu gospodarul, când acesta a vrut să-l lege la iesle.

În dimineaţa următoare, venind plugarul, ca de obicei, a găsit paiele din iesle neatinse, iar boul zăcea lungit pe o coastă şi gemea.

Crezându-l bolnav, i s-a făcut milă şi nu l-a pus la jug în ziua aceea. S-a dus să spună întâmplarea neguţătorului.

— Lasă boul să zacă şi înjugă asinul în locul lui… a zis neguţătorul.

Şi iată că trezindu-l plugarul pe asin la acel ceas, prea de dimineaţă, ceasul de sculare al boului, şi când somnul asinului era mai dulce şi mai adânc, l-a înhămat la plug şi l-a mânat şi l-a chinuit ziua-întreagă şi până după căderea întunericului, încât bietul asin abia îşi mai ţinea sufletul… Întorcându-se după aceea la aşezări, a căzut aproape mort de trudă. Nu i-a mai trebuit nici mâncare, nici prietenie de sfat cu boul, care, trândăvind toată ziulica în grajd, mâncase totul din iesle, până la cel din urmă pai…

„Aşa-mi trebuie – şi-a zis supărat din cale-afară asinul – că n-am ştiut să-mi ţin şi să-mi păstrez starea bună pe care o aveam înainte de sfatul meu cu boul”…

Şi adormind într-un somn chinuit, gemea prin somn…

— Iată, fata mea, a spus vizirul, oprindu-se din basm: tu vrei să faci asemeni acestui asin, căci vrei să te bagi singură în sorocul primejdiei…

— Ba, tată! Povestea ta nu mă poate opri din hotărâre! Orice s-ar întâmpla, vreau să scap de moarte fetele din cetate!

Văzând vizirul că n-o poate scoate dintr-ale ei, i-a vorbit aşa:

— Fata mea înţeleaptă! De vreme ce te încăpăţânezi, sunt silit să mă port cu tine cum s-a purtat neguţătorul din poveste cu soaţa lui… Ascultă numai: Vrând neguţătorul să afle ce vor mai grăi asinul şi cu boul, după întâmplarea ştiută, a ieşit după răsăritul lunei în ogrăzile sale, împreună cu soaţa şi oprindu-se în uşa grajdului, a auzit glasul asinului către bou:

— Acum, după ziua asta de încercare, spune-mi ce vei face mâine dimineaţă, când va veni plugarul să te ia la plug?

— A… a răspuns boul, vesel, voi face cum m-ai învăţat tu… Voi zvârli cu picioarele, îl voi împunge şi-l voi înspăimânta cu mugetul… Seara, în grajd, mă voi preface bolnav, şi nici n-am să-mi ating botul de netrebnicele lui paie…

— Ba, eu nu te sfătuiesc să mai faci aşa… i-a zis asinul, căci lungindu-mi urechea, l-am auzit pe neguţător grăind către plugar astfel: „De vreme ce boul a căzut pe boală, cheamă un casap, să-l taie. Carnea lui o vom da de pomană, iar pielea o vom dubi-o…” Aşa a grăit neguţătorul, iar plugarul a răspuns: „Prea bine, stăpâne…” Aşa că te sfătuiesc, pentru a scăpa de pieire, ca mâine dimineaţă, când va veni plugarul la grajd, să te scoli şi să ieşi la plug, după cuviinţă! Să tragi plugul cu mai multă dârzenie, iar seara, la întoarcere, să înfuleci, până la cel din urmă pai, căci altfel pieirea ţi-i aproape…

Aşa i-a grăit asinul, iar boul, văzând că i s-a dus binele pe copcă, a scos, de necaz, un muget scurt…

După ce sfatul a încetat, neguţătorul a început să râdă aşa de tare, încât nevasta l-a întrebat mirată din cale-afară:

— De ce râzi, omule? Ce te-a apucat?

I-a răspuns neguţătorul râzând şi mai tare:

— Asta n-am să pot niciodată să ţi-o spun!

— Na-ţi-o bună! i-a zis femeia, începând a se supăra. Ce, nu-s eu femeia ta? De ce-mi ascunzi?

— Femeia şi soaţa mea! i-a grăit el, oprindu-şi râsul şi speriindu-se; dacă vrei să afli numaidecât, numai atât îţi pot spune: râd de cele ce le-am auzit grăindu-le la iesle… asinul cu boul…

— Şi ce au grăit ei? a întrebat cuprinsă de nerăbdare.

— Nu-ţi pot spune, căci dacă-ţi spun, te paşte primejdia morţii…

— Aşa? s-a mâniat femeia: dacă nu-mi spui, află că eu pâine şi sare într-un blid cu tine n-oi mai mânca…

Şi a intrat în locuinţă supărată foc şi ghemuindu-se într-un ungher, a început a plânge cu amar.

Bărbatul s-a culcat singur şi a adormit, iar a doua zi dimineaţa, trezindu-se, i-a zis femeii care sta umflată de plâns:

— Pricepe, femeie, că pentru tine taina aceasta e un nimic. De ce vrei să te prăpădeşti, pentru un lucru de nimic?

— Fie ce-o fi… a răspuns ea; chiar şi cu preţul morţii, vreau să aflu! Şi să ştii că nu mă las!

Şi văzând neguţătorul că n-o poate scoate la capăt, se pregătea cu mare jale. A chemat pruncii, să-şi vadă mama pentru cea din urmă dată şi a trimis vorbă părinţilor ei să vină… S-au strâns pruncii şi au plâns. Iar părinţii ei, aflând cum stau lucrurile, au căutat în toate chipurile s-o abată de la gându-i nebun, dar zadarnice au fost toate cuvintele şi toate lacrimile! Căci ea voia să afle numaidecât ce au grăit animalele între ele!

— Vai mie! şi-a zis neguţătorul, stând singur, afară, pe pragul casei, cu capul în mâini. Ce să

fac? se tânguia, şi s-a hotărât ca mai bine să moară el, decât preaiubita lui soaţă…

Vizirul s-a întrerupt din basm, şi după ce a răsuflat cu greu, a povestit după cum urmează:

— Avea neguţătorul acela în aşezarea lui cincizeci de găini alese şi un câine foarte credincios. Cum sta neguţătorul aşa, în gândurile lui, pe prag, a văzut cocoşul repezindu-se la o găină şi călcând-o cu mare semeţie şi după ce s-a învârtit împrejurul ei şi s-a depărtat, câinele l-a oprit şi i-a zis:

— Nu ţi-i ruşine? Tocmai într-o zi ca asta?

Iar cocoşul, ridicat într-un pinten, cu creasta semeţită, l-a întrebat:

— Dar cu ce-i mai deosebită ziua de azi de cea de ieri şi de celelalte zile?

— Află, i-a răspuns câinele, că stăpânul nostru se află într-o mare cumpănă! Femeia lui vrea să-i smulgă o taină, care ar costa-o viaţa, şi bietul nostru stăpân se chinuieşte cum s-o scoată din primejdia încăpăţânării…

— Ce om prost! a râs cocoşul. Eu am cincizeci de neveste şi pe toate le stăpânesc, pe când el are una singură şi n-o poate stăpâni…

— Şi ce ar trebui oare să facă? a mai întrebat credinciosul câine.

— Prea uşor! a cotcodăcit cocoşul; să ia un toiag, să intre la dânsa şi s-o mângâie bine cu toiagul, căci aşa li se cuvine celor ce-şi dau viaţa pentru lucruri de nimic!

Auzind neguţătorul răspunsul cocoşului, a sărit numaidecât din prag şi apucând un toiag gros, a intrat în locuinţă, unde femeia lui mai plângea. Şi a mângâiat-o el până ce femeia a început să strige:

— Lasă-mă, o, bărbate, lasă-mă, că niciodată n-am să mai vreau să-ţi aflu tainele…

Auzind-o, bărbatul a oprit mângâierea şi, deschizând uşa, şi-a strigat neamurile de prin alte încăperi, zicându-le:

— Am găsit leacul, şi iată că soaţa mea s-a răzgândit şi nu mai vrea să afle nimic…

Şi mult au fost fericiţi după aceea copiii şi părinţii femeii, că şi-a venit din nou la calea cea dreaptă…

Sfârşindu-şi istorisirea, vizirul a spus în adaos:

— Aşa ţi s-ar cuveni şi ţie, fata mea, ca femeii din pildă…

— Orice ai zice, preaiubit tată, pe mine nu mă scoţi din hotărâre! Ţi-aş putea istorisi şi eu o mulţime de basme, în sprijinul hotărârii mele! Şi află că dacă nu te învoieşti să mă dai şahului, mă duc eu singură la dânsul…

Văzând marele vizir că nu mai arc nimic de făcut în a o îndoi, s-a dus a doua zi la Riar-Şah:

— Înălţate şah! i-a zis. Îngăduit fie-mi ca în noaptea ce urmează să ţi-o aduc mireasă pe fata mea Şeherazada…

Mirat peste măsură, l-a întrebat Riar-Şah:

— Cum ai ajuns la hotărârea aceasta?

— Nu eu, înălţate, ci fata mea singură voieşte!

— Ştii ce o aşteaptă! a adăugat Riar-Şah: ţie însuţi ţi-o voi da s-o ucizi şi jur că dacă nu-mi vei îndeplini porunca, vei plăti cu viaţa ta…

— Ştiu, o, prea înălţate! a răspuns nefericitul tată. De bună seamă că sângera-va inima mea de jalea fetei mele, dar voi fi fericit, îndeplinindu-ţi întocmai porunca şi-n prilejul acesta…

Primind Riar-Şah hotărârea, i-a spus vizirului să i-o aducă pe Şeherazada oricând ar voi el, căci credea şi Riar-Şah într-o întoarcere a hotărârii ei.

Iar Şeherazada, aflând că Riar-Şah se învoieşte s-o ia, nu mai putea de bucurie, parcă ar fi căpătat toate avuţiile din lume.

— O, preaiubit tată, a strigat. Nu numai că n-ai să te căieşti că m-ai dus la şah, dar ai să te bucuri în toată curgerea zilelor…

Şi înainte de a merge la seraiurile şahului, Şeherazada a chemat-o pe soră-sa, Dinarsada, şi în taină i-a grăit aşa:

— Sora mea preaiubită! Iată, eu mă duc să mă cunun cu şahul. Dar înainte de aceasta, o rugăminte am să-ţi fac! Aflându-mă în cămări, îl voi ruga pe şah să îngăduie să fii şi tu cu mine în cămara de nuntă, căci îi voi spune aşa: „Preamărit soţ! Îngăduie-mi ca în cea din urmă noapte a zilelor mele s-o am lângă mine pe sora mea, Dinarsada, să-mi pară mai uşoară moartea!” Şi astfel, înduplecându-l, el te va îngădui în aceeaşi cămară, iară tu, cu un ceas mai înainte de ziuă, să mă chemi pe nume şi să-mi spui aşa: „Şeherazadă, Şeherazadă! Dacă nu dormi, istoriseşte-mi înainte de a se face ziuă una din preafrumoasele istorii”…

Iar eu voi începe aţi istorisi… şi nădăjduiesc o, Dinarsada, ca în chipul acesta să scap fetele de pierzanie…

Sosind ceasul, marele vizir şi-a dus fata la seraiurile şahului şi s-a tras înapoi, amărât de moarte.

Şi întâmpinând-o pe Şeherazada. Riar-Şah i-a ridicat vălul de pe obraz şi a găsit-o aşa de frumoasă, că a rămas vrăjit, dar văzând-o înlăcrimată a întrebat-o:

— Ce ai? Ce ţi-i de lipsă, frumoasa mea?

— Înălţate Riar! i-a răspuns fata; eu am o soră; şi aşa de tare o iubesc, şi aşa de tare mă iubeşte şi ea, încât aş vrea s-o am aproape de mine, în noaptea cea din urmă a mea! Îngăduie, deci, înălţate Riar, ca sora-mea să se afle şi ea în cămara de nuntă, s-o mai pot vedea o dată înaintea zorilor…

Ca urmare, a poruncit Riar-Şah ca Dinarsada să fie adusă îndată.

Şi mai apoi Dinarsada dormea jos, pe-un aşternut anume gătit, în timp ce Riar-Şah cu mireasa dormeau într-un pat aşezat sus, după obiceiul şahilor răsăriteni.

— Şeherazadă! Şeherazadă! a grăit Dinarsada, chemând-o pe sora ei, cu un ceas înainte de ziuă; dacă nu dormi, spune-mi, rogu-te, una din

istorisirile tale preafrumoase, ca atâta mângâiere să am, înainte de a muri tu…

Iar Şeherazada, întorcându-se către Riar-Şah, i-a vorbit aşa:

— Înălţate stăpâne! Îngăduie-mi ca înainte de a răsări soarele să îndeplinesc dorinţa surorii mele, şi să-i spun o poveste…

— Prea bucuros… a răspuns Riar-Şah.

Atunci, Şeherazada, pregătindu-se, s-a întors către şah şi a început basmul, care s-a înlănţuit tot cu alte şi alte basme, nopţi după nopţi, Riar-Şah amânându-i mereu osânda, până la nopţi o mie şi una…

UN NEGUŢĂTOR ŞI UN DUH ÎNFRICOŞAT, LA UN IZVOR DIN PUSTIE; VIN TREI ŞEICI, CU ÎNTÂMPLĂRILE LOR…

Înălţate Riar! A fost odată un neguţător foarte bogat în acareturi, în mărfuri, în robi fără număr şi-n bani gata.

Întru înmulţirea şi creşterea neguţătoriei lui, era nevoit să călătorească mereu, către locuri mai apropiate şi mai depărtate, după cum era starea.

Şi iată că odată a trebuit să facă o călătorie mai lungă ca de obicei – şi drept aceea s-a pregătit bine de drum.

Şi-a potrivit în desagii de pe cal burdufuri cu apă, pesmeţi şi multe curmale, având a străbate o pustie înfricoşată.

Şi a călătorit în drumul depărtat. Şi-a împlinit treburile şi-a pornit înapoi, cu grabă, către aşezarea lui, dar l-a sfârşit osteneala, căci soarele îl ardea în creştet şi pământul sufla numai arşiţă.

S-a abătut deci neguţătorul acela către nişte copaci dintr-o pustie, şi ajungând a văzut un izvor cu val răcoritor, sub un nuc mare, cu umbră. A

descălecat şi, scoţându-şi merindea, a început să ospăteze pesmeţi şi curmale, aruncând sâmburii în dreapta şi-n stânga sa.

Şi sfârşindu-şi masa, şi-a răcorit obrazul în valul izvorului, şi-a spălat mâinile şi picioarele – şi ca un dreptcredincios închinător al Profetului, a scos Koranul şi a început a se ruga…

Dar abia a început, când iată că s-a ivit în faţa lui, cu paloşul în mână, un duh puternic şi înfricoşat, care i-a spus cu mânie grozavă:

— Ridică-te, ticălosule, să te ucid, aşa cum l-ai ucis şi tu pe fiul meu!

— Oh, Allah… a gemut neguţătorul; cum puteam să ţi-l ucid, dacă nici nu l-am văzut?

— E adevărat, l-a întrebat atunci duhul, că oprindu-te sub acest nuc la izvor, ţi-ai scos din desagă merindea şi ai început să ospătezi?

— Adevărat este…

— E adevărat că mâncând curmalele, aruncai sâmburii în toate părţile?

— Cu drept, aşa este…

— Ei, bine! a rostit duhul înfricoşat; în timp ce tu ospătai şi aruncai astfel sâmburii, fiul meu trecea prin bătaia lor! L-ai lovit în ochi şi din asta i s-a tras moartea…

— Iertare, sultan ai duhurilor! s-a rugat neguţătorul…

— Moarte pentru moarte, după rânduială! a răspuns duhul. Iertare nu se află!

— Din greşeală am săvârşit fapta aceasta! Rogu-te să mă miluieşti!

— Nu! s-a mâniat şi mai tare duhul. Să plăteşti prin moarte greşeala ta, aşa cum mi-ai ucis fiul…

Şi apucându-l de braţ, l-a trântit cu faţa la pământ, gata să-i taie capul.

— Sultan al duhurilor! se jeluia neguţătorul, dă-mi iertarea ta…

— Ca furtuna dac-ai boci şi lacrimi de sânge dac-ai vărsa, tot nu te iert…

Aşa a spus duhul, gata să-şi repeadă paloşul, iar neguţătorul, în deznădejdea lui, a prins să rostească stihuri tânguitoare, din cartea lui Mahomed-prooroc…

…Văzând neguţătorul că duhul vrea numaidecât să-l piardă, a început să-l roage iar:

— Stăpân al duhurilor temute! Văd că vrei numaidecât să mă omori; ci eu îndrăznesc a te ruga să-mi dai un soroc, să am vreme să-mi iau rămas bun de la prunci şi de la nevastă. Şi încă te mai rog pentru sorocul acesta, ca să am când îmi întocmi aşezământul rânduielilor, să-mi scriu diata şi să-mi împart avuţiile, să nu fie în urma mea crâşcare…

— Dar dacă te las, a zis duhul, ce temei am că te vei întoarce la soroc?

— O, sultan al duhurilor… iată: dacă ai credinţă în puterile jurământului, eu mă jur pe Allah, stăpânul cerului şi al pământului, că la curgerea sorocului mă voi întoarce aici să mă ucizi…

— Şi cât soroc ceri?

— Cer timp de-un an, căci multe am de pus la rânduială… Iar de azi într-un an, voi fi sub acest pom…

— Chemi tu drept mărturie la jurământ numele lui Allah încă o dată?

— Şi de mii de ori îl chem! a răspuns neguţătorul. Jur pe numele lui că-mi voi ţine făgăduiala…

La aceste cuvinte, duhul s-a făcut nevăzut, iar neguţătorul a rămas singur sub nucul din pustie.

Şi-a venit în fire, a încălecat în grabă şi a pornit către cetatea lui de obârşie.

L-au întâmpinat ai lui cu dragoste mare, dar neguţătorul plângea şi se tânguia întruna.

— Ce nenoroc te-a pălit, părinte al nostru? îl întrebau copiii. De ce plângi?

— Cum să nu plâng şi cum să nu mă tângui, preaiubiţii mei, dacă mai am de trăit numai un an?

Şi stând în mijlocul lor, a început să le povestească tot ce a pătimit, fiind sub nucul din

pustie.

— Iată, şi-a sfârşit el cuvântul: la curgerea anului, trebuie să mă înfăţişez sub copacul amintit, spre a primi pălitura morţii…

La auzul vestei, nevasta a început a boci smulgându-şi părul şi-şi zgâria faţa cu unghiile. Copiii au început a ţipa. Şi amestecându-şi neguţătorul gemetele cu gemetele lor, a coborât asupra locuinţei lui jalea cea neagră.

Chiar de a doua zi, a început să-şi pună trebile în rânduială; a plătit mai întâi datoriile, şi-a dăruit prietenii cu foarte bogate daruri; a dat robilor libertatea, a miluit săracii, a pus epitropi peste fiii lui cei nevârstnici.

Şi astfel şi-a împlinit pravila cu toată cuviinţa.

Anul de soroc a trecut repede, şi pregătindu-şi calul de drum, şi-a pus în desagă pânză anume, ca să-i fie învelit trupul după moarte.

Fiind gata de drum, a cerut alor săi îmbrăţişarea din urmă.

Dar câtă tânguire s-a stârnit iar! Pruncii şi soaţa s-au prins de dânsul, gata să-l urmeze în pustia înfricoşată, spre a muri împreună…

— Dragii şi preaiubiţii mei… le-a grăit neguţătorul, ţinându-şi plânsul; facă-se voia lui Allah! Mergând să mor, împlinesc voia lui! Fiţi înţelepţi şi gândiţi-vă că moartea e sfârşitul tuturor oamenilor…

Şi smulgându-se din mâinile tânguitorilor, a încălecat repede. Ajuns în pustie, şi descălecând sub pom, lângă izvor, s-a aşezat jos, în aşteptarea înfricoşatului.

Stând astfel, iată că a sosit la locul acela un şeic bătrân, cu o gazelă, şi l-a întrebat cu glas blând şi cu vorbă bună:

— Frate, ce cauţi tu în pustie? N-ai aflat că umblă pe aici duhuri rele?

Şi făcând semn spre arborii minunaţi sub care se aflau, a adăugat:

— Văzând cineva dumbrava asta, ar crede că se află în loc omenesc, dar vai de cel ce s-abate pe aici!…

— Om bun… i-a răspuns neguţătorul; iată ce m-a adus în acest loc de primejdie…

Şi i-a istorisit toată straşnica lui întâmplare.

— Cu adevărat… a suspinat bătrânul şeic; te-ai legat cu cel mai grozav jurământ… Dar îngăduie-mi să mă aflu şi eu de faţă când va veni duhul…

Şi, aşezându-se lângă neguţător, au prins a grăi despre nemaiauzita păţanie…

*

* *

Cum şedeau acolo, sub pom, la izvor, neguţătorul şi bătrânul şeic cu gazela, a venit spre ei un alt şeic bătrân, având după sine doi câini negri.

După cuvenita urare, i-a întrebat al doilea şeic bătrân:

— Ce osebită întâmplare v-a abătut în pustia asta?

Drept care, bătrânul şeic cu gazela a răspuns:

— Mare şi însemnată e întâmplarea mea, dar a acestui dreptcredincios neguţător e şi mai grozavă…

După ce i-a arătat crâncenul jurământ cu care s-a legat neguţătorul de duhul înfricoşat, a povestit mai departe:

— Iar acum, dreptcredincios călător, urmat de aceşti doi câini negri, îţi spun: vreau să fiu de faţă şi eu la înfăţişarea duhului, drept care m-am oprit sub acest arbore…

Deodată s-a arătat în faţa lor un al treilea şeic bătrân, ducând după sine o măgăriţă.

— Slavă celui din cer şi de pe pământ! a început el, urându-le bună odihnă. Dar ce nemaivăzut lucru v-a adus în pustie? Şi de ce-i aşa mâhnit acest dreptcredincios neguţător?

— Cum să nu fie astfel? i-a răspuns bătrânul cel de-al doilea, dacă iată ce i s-a întâmplat…

Auzind întâmplarea neguţătorului, a poftit şi bătrânul al treilea să fie de faţă la arătarea duhului, şi s-a aşezat lângă ei, amestecându-se în vorba lor.

Pustia s-a zbătut deodată şi s-a învolburat! Ca un glas de spaimă s-a auzit. Un val negru de pulbere s-a ridicat în văzduhuri. Şi alinându-se pulberea, s-a arătat duhul cel înfricoşat, cu paloşul în mână.

— Ridică-te, să te ucid, aşa cum mi-ai ucis şi tu fiul… a strigat el către neguţător, apucându-l de braţ.

Şi fiind gata să-şi repeadă paloşul, au prins cei trei bătrâni şeici şi cu neguţătorul a plânge şi a răcni de spaimă…

— O, duhule preaputernic! i-a grăit atunci bătrânul cei cu gazela, căzând la picioarele duhului şi sărutându-i-le. Ai alinare o clipă şi ascultă-mă: vreau să afli istoria mea, şi dacă va fi mai înfricoşată decât a acestui osândit neguţător, putea-vei să-i ierţi o pătrime din vinovăţie?

— Aşa să fie… a răspuns duhul, plecându-şi paloşul.

UNDE BĂTRÂNUL CEL CU GAZELA ÎŞI POVESTEŞTE CĂTRE DUHUL ÎNFRICOŞAT ÎNTÂMPLĂRILE; PÂNĂ UNDE MERGE ZAVISTNICIA UNOR FEMEI; ŞI ALTE ÎNFRICOŞATE LUCRURI…

Ascultaţi deci, tu, duhule, şi voi, călători: gazela de faţă, pe care o port legată după mine, e soaţa mea. Aflaţi cum că mai-nainte era femeia aleasă, pe care am iubit-o; am luat-o să-mi fie soaţă, pe când era doar o copilă de doisprezece ani; soţ şi

tată i-am fost vreme lungă; dorind însă să am un copil, ea n-a fost în stare de lucrul acesta; însă stârpiciunea ei nu ne-a supărat, ci ne-a făcut să ne fim dragi tot aşa de tare.

Ca să am totuşi un prunc, mi-am cumpărat o roabă; mi-a născut un fecior mândru, fala şi bucuria casei mele.

Dar nu ştiam că lucrul acesta va stârni duşmănie şi pizmă în cugetul acestei femei.

Ea umbla tot cu osânda, în ascuns, atât împotriva fiului meu, cât şi a mamei lui.

O, preacredincioşi ascultători! Prea târziu am aflat lucrul acesta şi iată ce mi s-a întâmplat:

Trebuind să fac o călătorie lungă, am purces la drum, lipsind de acasă un an.

Ticăloasa mea soaţă a avut tot timpul, în vremea asta, să-şi izbândească gândul ascuns împotriva fiului meu şi a sărmanei lui mame.

Deci, învăţând ea meşteşugul vrăjitoriei, l-a luat pe fiul meu, şi ducându-l într-un loc ferit, l-a prefăcut în viţel, şi dându-l în primire văcarului, i-a spus:

— Iată, am cumpărat un viţel. Ia-l şi paşte-l la un loc cu ceilalţi.

Dar ticăloasa nu s-a mulţumit numai cu atât, ci, săvârşindu-şi drăcescul meşteşug, a prefăcut-o şi pe biata roabă într-o vacă.

— Iată, şi o vacă am cumpărat… a grăit ea către văcar, dându-i-o în primire şi adăugând: Să pască la un loc cu celelalte vaci…

Sosind eu din călătorie, la împlinirea anului, mare mâhnire am întâmpinat!

— Unde-i fiul meu şi cu maică-sa, roaba? am întrebat pe soaţa mea, şi ea mi-a răspuns:

— Roaba ta a murit, iar pe fiul tău nu l-am văzut de două luni, când s-a pribegit de-acasă…

Mi-am plâns moartea roabei şi pribegirea fiului, cu mult amar, nădăjduind totuşi în cugetul meu, că pe fiu îl voi regăsi.

Opt luni au trecut şi iată că au venit cuvioasele zile de Bairam, ale jertfelor către Allah… Am chemat la mine văcarul:

— Să-mi aduci cea mai grasă vacă din cârd! El a făcut întocmai, aducându-mi vita poruncită, dar, duhule preaputernic şi voi ceilalţi ascultători, auziţi-mă: suflecându-mi mânecile în pregătirea de jertfă, am poruncit să lege vita, pentru a o înjunghia! Eram gata să-i străpung inima, când ea a început să se zbată în funie şi să mugească cu atâta jale, încât m-am oprit, mai cu seamă când i-am văzut ochii scăldaţi în lacrimi… Şi nu mai înceta cu mugetul jalnic şi cu zbătutul în funie! Spunându-mi inima mea că la mijloc se află un lucru peste fire, am spus văcarului:

— Ia-o, şi să-mi aduci alta…

— Ce? a sărit atunci cu gura soaţa mea; altă vită grasă ca asta nu mai ai! De ce stai la cumpene şi n-o ucizi?

La glasul ei, mi-am suflecat din nou mânecile şi am cumpănit cuţitul… dar mugetul vitei şi lacrimile ei mi-au îndoit din nou inima!

— Ucide-o tu… am spus văcarului, iar el a ucis-o numaidecât!

Puternice duh şi voi, călătorilor! Când am tras pielea de pe vita aceea, am găsit înăuntru în loc de grăsime numai ciolane, aşa de slabă era, cu toată frumuseţa-i de pe dinafară, încât am dat-o să fie împărţită săracilor… şi am poruncit văcarului din nou:

— Să-mi aduci să jertfim în locul ei un viţel gras…

Zis şi făcut. Viţelul adus era cel mai gras şi cel mai frumos din cârd! Dar, cerurilor, cum m-a văzut viţelul acela, s-a zbătut până a rupt funia şi prăbuşindu-se la picioarele mele parcă-mi cerşea îndurare, mugind. O mare tulburare m-a cuprins.

— Du-l înapoi! am poruncit văcarului. Dă-i mâncare bună şi ai grijă de dânsul. Să-mi aduci alt viţel pentru jertfă…

— Ba! a strigat cu mânie soaţa mea. Viţel gras şi potrivit de jertfă ca acesta nu se mai află! De ce stai în cumpene?

Şi a prins să mă sfădească, pentru lipsa tăriei de inimă.

— Numai pe acesta jertfeşte-l şi nu pe altul… ţipa ea, şi aşa m-a adus cu încăpăţânarea ei, încât fără să ştiu ce fac, am apucat deodată cuţitul…

BASMUL ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; IZBĂVIREA FIULUI ŞI PRIBEGIREA LUI; SE VEDE FATA VĂCARULUI, ŞI EA CU MEŞTEŞUG VRĂJITORESC; ÎNCEPE BĂTRÂNUL CU CEI DOI CÂINI NEGRI.

Şi şi-a spus mai departe bătrânul cel cu gazela nemaiauzita păţanie, în faţa duhului, a neguţătorului şi a celorlalţi doi bătrâni şeici. Şi a istorisit după cum urmează:

— Gata eram, înţelepţi ascultători, să reped cuţitul şi să tai gâtul fiului meu; dar, văzându-i lacrimile, am scăpat cuţitul din mână.

— Ucide-l! mă tot silea soaţa, dar eu, nemaiavând putere, m-am îndepărtat de locul acela şi spre a scăpa de gura ei, i-am făgăduit că-l voi jertfi la Bairamul următor…

Iată însă că a doua zi dimineaţă, vine la mine văcarul şi-mi spune în taină:

— Domnul şi stăpânul meu… Am aţi încredinţa un lucru mare. Iată: am o fată care se pricepe în meşteşugul vrăjitoriei. Ieri, pe când duceam viţelul înapoi la staule, văzându-l, ea a început întâi a râde şi apoi a plânge, cu nespusă durere.

— Ce-i cu tine? am întrebat-o. De ce ai râs şi-ndată după aceea ai început a plânge?

— Tată… mi-a răspuns ea: am râs de bucurie, văzând viţelul întorcându-se viu, şi am plâns,

amintindu-mi cum a fost ucisă ieri mama lui, căci acest viţel e fiul stăpânului! Stăpâna noastră, din pizmă, i-a prefăcut pe amândoi în vite…

Asta mi-a spus fiica mea, şi am căutat să te pun numaidecât în cunoştinţă…

Bătrânul a istorisit mai departe oftând greu:

— Acum mă întorc către tine, duhule, şi te întreb: înţelegi cât de mari mi-au fost mirarea, mânia şi spaima?

M-am dus în grabă la staule şi găsindu-mi feciorul, m-am repezit la el să-l îmbrăţişez. Strigam:

— Fiul meu, tu eşti?

Nu mi-a putut răspunde prin glas, dar am înţeles totul, din semnele lui.

Mai apoi, aflând-o pe fata văcarului, am întrebat-o:

— Vei putea oare, fiica mea, să-mi schimbi fiul înapoi în om? Căci adevăr îţi spun: de vei face aceasta, îţi voi da toate avuţiile ce le am…

— Stăpâne… mi-a răspuns fata văcarului: voia ta este şi voia mea. Îţi pot aduce fiul în starea de mai-nainte, cu două adausuri, fără de care nu se poate nimic…

— Orice-ar fi… i-am răspuns.

— Stăpâne, a grăit ea mai departe. Îndată ce-ţi voi preface fiul în om, mi-l vei da numaidecât de soţ…

— Voia ta… am strigat. Ba, te voi înzestra şi cu zestre aleasă…

— Iar al doilea, a urmat fata, să mi-o dai pe soaţa ta pe seamă, să fac cu dânsa ce-oi şti eu!

— Preabucuros şi la asta… am strigat iar. Ţi-o dau pe mână, numai să n-o ucizi…

— Nicidecum, stăpâne!

Şi luând ea un vas, după ce l-a umplut cu apă, a rostit asupra lui nişte cuvinte neînţelese. Şi îndreptându-se către viţel, a grăit aşa:

— De eşti vită zidit, de Allah-Făcătorul cel fără cuprins, să rămâi în starea în care te-a zidit

Ziditorul! Iar de eşti fiinţă de om schimbată în vită, de lucrul farmecului, în numele Ziditorului îţi poruncesc: prefă-te la loc în om!

Şi fiul meu şi-a luat îndată înfăţişarea de om.

— Fiul meu! am strigat, îmbrăţişându-l. Acum că fata aceasta te-a scos din drăcească vrajă, nădăjduiesc că n-ai să fii împotrivă a o lua de nevastă, după făgăduinţa dată…

— Cu multă bucurie, a răspuns fiul meu.

Iar înainte de nuntă, fata văcarului a prefăcut-o pe soaţa mea în gazela pe care-o vedeţi. Aş vrea s-o am iarăşi în făptură de om, căci mi-i greu s-o văd mereu în casa mea în starea aceasta, dar fata văcarului, care ar putea-o schimba, a murit. Rămânând fiul meu văduv, a plecat într-o călătorie de alinare a mâhnirii. Ani au trecut de când s-a dus, şi nu s-a mai întors, de aceea, cinstiţi ascultători, umblu prin lume, căutându-l, iar pe soaţa mea o port după mine, căci n-am în grija cui s-o las… Cunoşti că întâmplarea mea e mai grozavă decât a ta şi a acestui neguţător?

— De bună seamă… a răspuns duhul: drept care îi iert o pătrime din vină…

*

* *

— Şi iată, a istorisit mai departe Şeherazada, sfârşindu-şi bătrânul cel dintâi cuvântul, a urmat la rând bătrânul cu cei doi câini negri.

— Sultan al duhurilor… a început el; mare şi nemaipomenită a fost istorisirea acestui om, dar ca a mea nu se mai află… Îmi îngăduieşti să ţi-o spun?

— Voia ta… a răspuns duhul.

— Dar dacă-mi vei găsi întâmplarea mai nemaipomenită decât cea ascultată până acum, ierta-vei omului acestuia jumătate din vină?

— Mă leg cu jurământ… a răspuns duhul şi toţi cei de faţă s-au pregătit s-asculte basmul

bătrânului cu cei doi câini.

UNDE AL DOILEA BĂTRÂN ARATĂ CUM CEI DOI FRAŢI AI LUI AU FOST PREFĂCUŢI ÎN CÂINI, PENTRU NELEGIUIREA LOR; ŞI UNDE ÎNCEPE A POVESTI BĂTRÂNUL AL TREILEA, CEL CU MĂGĂRIŢA…

Şi, întorcându-şi faţa către duh, bătrânul al doilea a prins a istorisi după cum se arată:

— Sultan al duhurilor, şi voi, ascultătorilor slăviţi! Noi am fost la părinţi trei fraţi: eu şi cu aceştia doi, prefăcuţi în câini. Murind tatăl nostru, ne-a lăsat fiecăruia dintre noi câte o mie de ţechine! Ne-am deschis case de negoţ, şi ne mergea bine, dar fratele cel mai mare, unul dintre câinii aceştia, a hotărât să se ducă în ţări străine. Şi-a băgat mia de ţechine în mărfuri şi, încărcându-le, a pornit la drum.

A trecut un an şi el nu s-a mai întors. Într-o zi, după curgerea anului, a intrat în casa mea de negoţ un cerşetor.

— Slavă lui Allah în vecii vecilor! i-am întâmpinat eu, gata să-l miluiesc.

— Allah fie cu tine… mi-a răspuns omul. Dar ce, nu mă cunoşti?

Cercetându-l mai bine, am văzut că era fratele meu cel dus în lume şi am strigat, îmbrăţişându-l:

— Frate! Bine-ai venit, fratele meu!

Ducându-l după aceea în locuinţa mea, l-am ospătat şi l-am primenit, rugându-l să-mi spună nenorocirile.

— O, nu-mi mai reînnoi durerile! mi-a răspuns el. Uită-te la mine şi ţi-i de ajuns ca să ştii ce am pătimit!

Mi-am cercetat atunci catastifurile, şi găsind că dobânda mea în negoţ era îndoită, am dat fratelui meu jumătate, zicându-i:

— Cu banii aceştia ai putea trăi şi ţi-ar putea aduce dobândă… Ia-i, şi cerul fie lăudat…

Astfel a rămas el la casa mea, vieţuind împreună, ca înainte de a călători.

Iată însă că într-o bună zi i-a venit şi celui de al doilea frate, unul dintre câinii aceştia, dorul de ducă. Degeaba l-am sfătuit noi. El şi-a vândut partea de avuţie, şi luând banii şi i-a băgat în mărfuri pentru ţări străine. A plecat, alipindu-se unei caravane.

A trecut anul – şi s-a întors, tot aşa de lipsit, ca şi fratele celălalt. Mi-am socotit iarăşi catastifurile. Şi găsind dobândă bună, am împărţit-o cu dânsul, zicându-i:

— Ia banii aceştia şi trăieşte bine lângă noi, ca mai-nainte.

A trecut vremea şi într-o zi au venit la mine amândoi fraţii:

— N-ai vrea, m-au întrebat ei, să-ţi încerci şi tu norocul, ducându-te în lume? Să vindem ce avem şi să ne ducem tustrei…

— Cine-mi poate chezăşui, am răspuns eu, că nu voi pierde averea, aşa cum aţi păţit voi?

Şi nu m-am dat dus, cu toată încurajarea lor.

Au trecut cinci ani şi ei nu m-au slăbit de fel, mereu ispitindu-mă cu încercarea norocului. La urmă, n-am avut încotro şi am primit. Mi-am vândut tot ce aveam, pe şase mii de ţechine. Fraţii mei n-aveau niciun ban, căci pierduseră totul în negoţ.

— Iată, le-am spus: am şase mii de ţechine! Le-om împărţi drept în două. Cu trei mii ne-om încerca norocul, iar celelalte trei să le îngropăm într-un loc ştiut de tustrei. La întâmplare că ne merge rău prin străini, ne-om întoarce acasă, şi cu banii ascunşi ne-om reîncepe negoţul…

Le-am dat câte o mie de ţechine şi mi-am oprit şi mie o mie.

Celelalte trei mii le-am îngropat într-un ungher al casei mele.

Am cumpărat mărfuri şi încărcându-le pe o corabie, am pornit pe mare, duşi de un vânt bun.

Şi am plutit noi o lună pe ape…

*
* *

— Şi astfel, a povestit mai departe bătrânul şeic cu cei doi câini negri, luând alte şi felurite mărfuri de lipsă în ţara noastră, le-am încărcat, gata de drum. Înainte de a mă sui în corabie, mi-a ieşit înainte o femeie frumoasă la chip, dar îmbrăcată rău, ca o cerşetoare, şi legându-se de mine, m-a rugat aşa:

— Fii bun, călător pe ape, şi ia-mă să-ţi fiu soaţă, căci ştiu multe lucruri ce ţi-or prinde bine…

Eu m-am lepădat de ea, gata să urc în corabie, dar ea s-a ţinut de mine cu atâta hotărâre, încât am luat-o de soaţă. Am îmbrăcat-o în veşminte alese. Cu un vânt bun bătând în pânze, am pornit spre cetatea noastră, cu toţi împreună, pe calea apelor.

Şi nu mi-a părut rău că am luat femeia aceea, căci multe lucruri minunate am aflat de la ea în cursul călătoriei! O iubeam din ce în ce mai mult şi lăudam cerul de bucurie. Fraţii mei însă au început a mă pizmui. Ei nu câştigaseră cât mine şi răutatea le rodea inima, drept aceea, căutau în tot felul să mă piardă. Într-o noapte, cum dormeam cu soaţa mea, ne-au luat pe amândoi şi ne-au aruncat în mare, dar abia am căzut în ape, că soaţa mea m-a apucat în braţe şi, ducându-mă aşa, am ajuns la un ostrov.

— Află, bărbate, mi-a spus ea, că eu sunt un duh bun şi ţi-am ieşit înainte ca să-ţi încerc inima… Săracă m-ai văzut şi ţi-a fost milă şi m-ai luat. Bucuroasă te răsplătesc deci, pentru bunătate… În

ce-i priveşte pe fraţii tăi n-am să am odihnă până nu i-oi pedepsi cum trebuie…

Straşnic m-am mai mirat, o, voi, ascultătorilor… şi mult i-am mai mulţumit pentru scăparea de la înec!

— Dar, i-am spus eu, te rog să-i ierţi pe fraţii mei! Mare pedeapsă li se cuvine, dar treci peste asta…

— Nerecunoscătorii! a răspuns ea. Trebuie să mă reped tot acum pe drumul mărilor şi să le răstorn corabia în adâncuri…

— O, draga mea! am rugat-o eu. În numele lui Mahomed-prooroc, te rog să-i ierţi…

Liniştindu-se ea la vorbele acestea, m-a luat pe sus ca-ntr-un vânt – şi într-o clipă m-am trezit la mine acasă. Ea mi-a pierit tot atunci din faţă… Mi-am dezgropat banii din locul ştiut şi m-am dus la casa mea de negoţ.

Au venit vecinii să mă întâmpine, bucurându-se că m-am întors.

La vremea serii, ducându-mă acasă, m-au întâmpinat la poartă aceşti doi câini negri, gudurându-mi-se la picioare cu supusă umilinţă. N-am priceput ce va să zică asta, dar s-a arătat iar femeia aceea şi mi-a spus:

— Iubite bărbate, află că aceşti doi câini sunt fraţii tăi! O soră a mea i-a prefăcut în starea asta, drept pedeapsă, şi vor sta aşa vreme de zece ani. Corabia am înecat-o în mare. Tu n-ai pierdut decât nişte mărfuri, pentru care te voi răsplăti din plin…

Şi zicând ea astfel, a pierit iar din faţa ochilor mei.

Acum, împlinindu-se cei zece ani de pedeapsă, umblu şi o caut. Trecând prin pustia asta, l-am văzut pe acest neguţător şi pe aceşti bătrâni şeici şi m-am abătut lângă dânşii. Spune-mi acum, sultan al duhurilor, drept este că întâmplarea mea e mai grozavă?

— Drept este… a răspuns duhul. Deci, fie iertat neguţătorul de încă o parte a vinei…

Venind rândul celui de-al treilea bătrân şeic să-şi povestească întâmplările, s-a îndreptat către duh şi a început astfel:

— Îngăduie-mi să-ţi spun şi istoria mea, şi dacă va fi mai minunată decât cele spuse, ierta-vei pe neguţător şi de vina rămasă?

— Precum grăieşti… i-a răspuns duhul.

— Ascultaţi, deci…

UNDE ARATĂ BĂTRÂNUL AL TREILEA CUM A FOST PREFĂCUT ÎN CÂINE; ŞI CUM, SCOS DIN STAREA ACEASTA, ŞI-A PEDEPSIT SOAŢA, DUPĂ SFATUL UNEI FETE DE CASAP…

Duh milostiv şi voi, călătorilor! Aflaţi că măgăriţa aici de faţă e soaţa mea! Într-una din zile, călătorindu-mă, am lipsit de acasă un an întreg, şi, întorcându-ma, am aflat că nu şi-a păzit cum trebuie cinstea casei, ba cum m-a văzut, s-a repezit la mine şi luând un ulcior cu apă, a spus asupra lui nişte vorbe, după aceea, aruncând spre mine câţiva stropi, m-a blestemat aşa: Părăseşte-ţi făptura de om şi te prefă în câine…” Şi în câine m-am prefăcut! Ea m-a lovit cu piciorul şi m-a alungat afară. Eu am fugit până ce am ajuns la o căsăpie, şi din milă, casapul m-a luat pe lângă casa lui. Dar cum am intrat în casa casapului, fata acestuia şi-a acoperit faţa, speriată.

— De ce ai adus în casa noastră bărbat străin? şi-a întrebat ea tatăl.

— Unde vezi bărbat străin? s-a mirat el.

— Tată… a grăit ea. Câinele acesta e un bărbat fermecat cu farmece, de către soaţa lui. Dar eu pot să-l scot din starea asta ticăloasă şi să-i dau la loc înfăţişarea în care a fost zidit.

— Fă-ţi milă şi pomană! a rugat-o tatăl. Mântuieşte-l, ca să-ţi fie de sănătate…

Fata a luat numaidecât un vas cu apă, şi după ce l-a descântat cu nişte vorbe, în timp ce mă stropea, a poruncit:

— Ieşi din făptura asta străină şi du-te la locul tău, în îmbrăcământul dintâi…

Drept care m-am făcut iarăşi om. Îndată m-am repezit la mâinile fetei şi sărutându-i-le, am rugat-o:

— Farmec-o şi schimb-o pe soaţa mea, cum m-a fermecat şi m-a schimbat ea…

Drept urmare, ea mi-a dat vasul cu apă fermecată şi mi-a spus:

— Ia apa asta, şi de-ţi vei găsi soaţa dormind în somn adânc, stropeşte-o cu câţiva stropi şi rosteşte numele fiarei care vrei, şi ea se va muta numaidecât în fiară.

Luând apa, m-am dus cu grabă spre casa mea, am intrat, şi cum mi-am găsit soaţa adormită adânc, am stropit-o cu apă. Poruncindu-i:

— Schimbă-ţi fiinţa de om şi prefă-te în măgăriţă…

Şi soaţa mea s-a schimbat atunci în măgăriţă.

— Aşa este? a întrebat povestitorul, apropiindu-se de vită.

— Da! Aşa este… a răspuns ea, printr-un semn.

— Şi iată, stăpân al tuturor duhurilor văzute şi nevăzute, de pe pământ şi din pustia apelor! Această măgăriţă e femeia mea… Asta mi-a fost păţania, şi spune-mi acum, nu-i aşa că istoria mea e cea mai înspăimântătoare?

— Drept aşa este, a cunoscut duhul. Deci, iertat fie neguţătorul de toată vina…

— Îţi mulţumesc, în numele celui pururea viu… a strigat neguţătorul.

— Nu mie să-mi mulţumeşti, i-a răspuns duhul, ci acestor trei dreptcredincioşi călători, căci dacă n-ar fi fost ei cu basmele, de mult ai fi fost ucis şi suflat în pulbere…

Acestea au fost cele din urmă vorbe ale duhului, care s-a făcut nevăzut, şi multă bucurie a fost atunci în sufletele călătorilor, sub pomul pustiei!

Şi multe au fost cuvintele de mulţumire către cei trei bătrâni şeici călători, fiecare cu istoria lui, după cum mai înainte s-a arătat…

Neguţătorul s-a întors acasă la copii şi la soţia lui şi a trăit ani adânci şi bătrâni, bucurându-se de lumina soarelui şi de bunătăţile acestei lumi.

ŞEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, CEL AL PESCARULUI SĂRAC ŞI AL UNUI DUH PECETLUIT ÎN VAS DE ARAMA, DE CĂTRE SOLOMON PROOROC…

Trăia demult, într-un ţărmure, un pescar bătrân, şi aşa de sărac era, că abia îşi ţinea zilele. Avea femeie şi trei copii.

Când se arăta geana zorilor, el îşi lua năvodul şi pornea la apele mării, dar îşi făcuse în sine un legământ, să nu arunce năvodul decât de patru ori pe zi. Şi iată că odată, aruncând năvodul, a simţit că a prins în el ceva greu şi inima i-a tresărit de nădejde. A tras deci cu putere: – şi iată că în loc de peşte a scos doar un stârv de măgar, care îi rupsese ochiurile năvodului. Văzând aceasta, pescarul a început să se tânguie cu mare durere, către pustietatea apelor, şi se tânguia aşa:

— De ce eu, care abia-mi duc zilele, sunt lovit astfel? De ce toate mâhnirile să s-abată numai asupra celui sărman?

Astfel striga el, întrebând apele, iar marea, aprinzându-se în focul zorilor, i se zbătea la picioare, nepăsătoare. Negurile se luminau tot mai mult, trăgându-se în adâncul pustietăţilor.

— De ce, Allah? întreba pescarul apele, şi-i răspundeau depărtările în adânci oftări…

Şi a aruncat acel pescar năvodul a doua oară, şi s-a minunat şi de data asta de greutatea lucrului prins. A tras cu nădejde, dar în loc de peştele nădăjduit, a scos un coş plin cu nisip şi pietre.

— Vai de sufletul meu… se căina el apelor. Soartă blestemată, ce ai cu mine? De ce mă paşti pe mine, nenorocitul? Nu-i plin pământul de oameni? De ce numai de mine te ţii, nenoroc crud? N-am făcut nimănui rău nici cât negru sub unghie, şi numai rău întâlnesc, oriunde mă duc, din începutul zilelor mele! Copiii mei, ce vă voi da azi să ospătaţi?…

Marea ofta în adâncul depărtărilor, şi aducea, din nesfârşiturile ei valuri după valuri – şi toate se topeau în spumă, la picioarele pescarului. Iar acesta, dregându-şi năvodul, l-a aruncat pentru a treia oară.

L-a ţinut vreme lungă în ascunsul adâncurilor, iar când l-a tras afară, o deznădejde şi mai mare l-a cuprins, căci a scos numai nisip, mâl şi pietre, şi iar s-a tânguit către volbură.

După ce şi-a dres năvodul, şi-a împreunat mâinile şi a căzut în genunchi în faţa apelor şi a început să se roage, plângând în hohote:

— Mare nemăsurată! Veşniciile trec ca umbrele pe ariile tale; şi tu rămâi pururea tânără şi neschimbată! Mare fără hotare! Îndură-te de mine, căci dacă nici a patra oară nu-mi dai nimic din avuţiile tale nevăzute, mă voi chinui cu foamea.

Mare nemăsurată! Fă o minune! Şi aruncând năvodul, l-a ţinut la fund vreme mai lungă şi gândea: „Dacă nici a patra oară nu prind nimic, vai de sufletul meu!” A încercat funiile, şi a simţit că are în mreaja scufundată o greutate fără seamăn. A tras deci din răsputerile sale şi inima a început să-i cânte de nădejde. A tras şi a tot tras, până ce deodată, prin ochiurile mrejei, a sclipit la faţa apelor un vas mare de aramă. L-a scos la ţărm, cercetându-l pe toate părţile, şi l-a scuturat să-i

audă sunetul cuprinsului. Dar vasul era mut şi n-a dat niciun sunet.

„La urma urmei, a gândit pescarul, dacă n-are nimic într-însul, îl voi vinde aramierului şi pe preţul lui voi cumpăra fiilor mei hrana pentru azi.”

Dar cercetându-l iar, a văzut că era astupat cu capac de plumb bătut în peceţi. Şi-a scos hangerul şi a început să dezbată capacul, cu mare râvnă. A muncit mult, până ce capacul s-a desprins; şi mare i-a fost scârba, când a văzut că vasul era gol cu totul. S-a întunecat pescarul de mâhnire; când, deodată, a început să iasă dinlăuntrul vasului un fum gros şi negru, răspândindu-se cu repeziciune în toată preajma, înălţându-se în suluri puternice, către slava cerului, acoperind marea până departe. O duhoare grea se răspundea, încât pescarul s-a tras la o parte, privind îngrozit cum marea se acoperă ca-n nişte nouri de furtună, şi fumul acela nu se mai sfârşea ieşind din vas.

Şi astfel, deodată, sulurile negre s-au şi întors din înaltul cerului şi din aria mării, ca nourii se îngrămădeau, zbătându-se şi amestecându-se în faţa pescarului. Marea s-a luminat iar şi cerul s-a văzut sus, albastru.

Şi iată că fumul negru s-a prefăcut într-un duh uriaş, înspăimântător, în faţa pescarului. A vrut bietul om să fugă, dar picioarele nu-l mai slujeau… Şi duhul a prins a se căina cu glas aşa de puternic, încât, răspunzându-i, gemeau singurătăţile mării şi-i răspundeau alte gemete din munţi nevăzuţi şi din alte pustietăţi.

— Solomoane, fiu al lui David-prooroc! spunea duhul. Prooroc al lui Allah, iartă-mă! Căci dacă mă ierţi, mă voi supune stăpânirii tale!…

*
* *

…Cum şi-a venit în fire, pescarul s-a minunat de glasul duhului, către Solomon-prooroc; l-a

întrebat:

— Nu ştii, duh înfricoşat, că Solomon-prooroc de optsprezece sute de ani doarme în somnul morţii? Optsprezece sute de ani s-au vânturat de atunci, ca pulberea şi ca pleava grâului…

— De ce-mi grăieşti cu atâta îndrăzneală? a răspuns duhul mânios din cale-afară. Nu te temi de pedeapsa mea?

— De ce să mă tem? a răspuns omul; nu sunt eu mântuitorul tău? Cum ai să-mi plăteşti binele cu răul? Nu te-am despecetluit eu din închisoarea vasului?

— Teme-te! a răspuns duhul, gemând înfricoşat, căci adevăr îţi spun că am să te ucid! Singura milă ce ţi-o dau e să-ţi alegi singur moartea de care vrei să mori…

— Se poate, duhule? Eu ţi-am făcut bine şi te-am scos la raza soarelui, din fundul apelor şi din sânul acestui vas! Te întreb: cum, ai să-mi plăteşti cu răul?

— Am hotărât! a gemut duhul – şi mările au gemut până-n nevăzuturi, răspunzând glasului lui. Iar ca să vezi cine sunt, ascultă-mi istoria: Toate duhurile, câte sunt, s-au supus domniei lui Solomon-prooroc, în afară de mine şi de duhul Sakar. Am rămas răzvrătiţi călcându-i poruncile în picioare… Şi atunci a hotărât Solomon, fiul lui David, să mă prindă şi să mă pedepsească, şi drept aceea l-a trimis pe Assaf, fiul sfetnicului său Varahia, care m-a luat prins şi m-a dus la tronul de judecată a lui Solomon-prooroc. Şi mi-a poruncit Solomon-prooroc aşa: „Alină-te şi rânduieşte-te lângă duhurile cele ascultătoare! Jură aici, pe această pecete, care poartă numele lui Allah, că mi te supui mie…” „Prooroace Solomon! i-am zis eu, nicicând n-am să-ţi jur supunere!”

Şi m-am zbătut din funii, căci mă adusese Assaf legat şi înconjurat de temeiul oştilor.

La răspunsul meu, Solomon-prooroc a poruncit să fiu închis în acest vas şi cu capac de plumb să

mă acopere, şi după aceea a pecetluit vasul cu mâna lui, bătând de nouă ori pecetea care poartă scris pe ea numele lui Allah… Luând vasul, sfetnicii lui Solomon-prooroc m-au aruncat în mare. Trei veacuri ara petrecut în afund. În lungul celui dintâi veac, îmi spuneam aşa: „Ferice de cine mă va scoate, căci mari bogăţii îi voi dărui, şi va fi bogat, cum n-a mai fost om pe pământ…” Dar a curs veacul şi nu m-a scos nimeni. „Ferice de cine mă va scoate… Îmi spuneam în veacul al doilea, căci îi voi deschide toate vistieriile pământului, ale sultanatelor câte sunt şi câte au fost…” Şi nici în veacul al doilea nu m-a scos nimeni.

„Iată… am jurat în al treilea veac. Pe cel ce mă va scoate, îl voi face sultan, aşa cum nu s-a mai pomenit pe pământ! Îl voi pune în jilţ, iar eu, stând nevăzut asupra lui, îl voi sfătui, şi toate plăcerile din lume i le voi aduce la picioare…”

Dar nu m-a scos nimeni, nici în veacul al treilea.

Drept aceea m-am jurat cu scrâşnirea dinţilor că oricine mă va scoate în veacul al patrulea, să-l ucid; şi singura îngăduinţă să-i fie numai alegerea morţii… Acum, că m-ai scos, pregăteşte-te, pescarule, să te omor! Prin ce moarte vrei să mori?

— Duhule, duhule! a plâns pescarul. Iartă-mă şi Allah te va ierta şi el, pentru toate relele tale… Am copii… Ce se vor face fără mine?

— Trebuie să-mi ţin legământul… a răspuns duhul. Grăbeşte-te şi alege-ţi moartea!

— Adevărat au grăit bătrânii când au spus: „Nu mă lăsa să mor, ca să nu te las să trăieşti…” Credeam că vorbele astea sunt deşarte, dar tu, cu purtarea ta, le adevereşti cuprinsul.

— Destul! s-a repezit duhul asupra pescarului. Orice mi-ai spune e în zadar! Alege-ţi moartea mai repede…

— Bine! i-a răspuns pescarul, luminat în sinea lui de-un gând. Dar înainte de a-mi alege moartea, te blestem şi te leg pe Allah, cel al cărui nume stă

săpat pe pecetea lui Solomon, să-mi răspunzi la o întrebare…

— S-aud întrebarea… i-a răspuns duhul legat de blestemul pescarului…

— Deci, ascultă, duhule înfricoşat! Îmi poţi tu mărturisi şi dovedi, cum că aşa mare cum eşti ai încăput în acest vas de aramă?

— Cum să nu? a răspuns duhul. Tot acum îţi voi arăta…

Şi deşirându-şi trupul uriaş în suluri groase de fum, s-a ridicat până-n tăria cerului şi s-a întins negru ca o furtună, până pe aria mării. A acoperit tot pământul pe-o mare întindere, apoi s-a adunat din cer şi din faţa apelor, curgând repede înapoi în cuprinsul vasului. Şi vasul parcă-l sorbea lacom, cu grabă, până ce n-a mai rămas afară nicio pală.

— Ei, necredinciosule! Ai văzut că încap? a vorbit duhul dinlăuntru.

— Am văzut! a răspuns pescarul, apucând capacul greu de plumb şi trântindu-l pe gura vasului. Iar acum, a urmat el, te voi arunca la loc în fundul adâncurilor, ca pe un nerecunoscător ce eşti… Ţi-am făcut bine, şi tu voiai să mă ucizi… Şezi deci acolo unde ţi se cuvine! Îmi voi întocmi colibă aici, pe ţărmul mării, ca să fiu pururea de veghe, şi orice pescar te va mai scoate, să-i spun: „Nu-l izbăvi, lasă-l în adâncul apelor, căci dacă-l scoţi, te ucide!”

Duhul s-a zbătut în vas cu mare mânie; şi-a încordat toate puterile, dar peceţile proorocului Solomon, cele cu numele lui Allah pe dânsele, nu-l lăsau să iasă… Văzând el aceasta, şi-a muiat glasul şi a început să se tânguie:

— Îndură-te, pescarule frate! Atâtea veacuri am stat închis în fundul mării! Ce, nu ţi-ai dat seama că am glumit? Pentru ce te-aş fi ucis?

— Prefăcutule! i-a răspuns pescarul; în numele celui viu în vecii-vecilor, stai acolo, până la sfârşitul timpurilor, până la a doua venire, căci dac-aş fi aşa de nătâng să-ţi dau drumul, ai face cu

mine ce a făcut un sultan elin cu vraciul său Duban!

Ştii pilda?

UNDE PESCARUL ISTORISEŞTE DUHULUI ÎNCHIS ÎN VAS POVESTEA UNUI SULTAN DIN VECHIMI; CUM ACESTA A FOST MÂNTUIT DE LEPRĂ, DE CĂTRE UN ISCUSIT VRACI; CÂT ŞI ALTE NEASEMUITE ÎNTÂMPLĂRI…

Trăia de mult în pământul Somania un sultan plin de lepră, şi a chemat la patul său vraci vestiţi, din toate laturile, şi niciunul nu l-a putut vindeca, lată însă că într-o zi s-a arătat la seraiul lui un vestit vraci, pe nume Duban, şi după ce a îngenuncheat, atingând pământul cu faţa, de trei ori, după obiceiul ţării aceleia, a grăit:

— Sultan vestit şi bun! Mă cheamă Duban şi mă pricep în meşteşugul tămăduirii! Cunosc toată ştiinţa doctoricească! Am citit cărţile elineşti, persieneşti, turceşti, arabiceşti şi latineşti! Cunosc taina tuturor buruienilor: a celor de leac şi a celor otrăvitoare… Aflând de suferinţa ta şi aflând că toţi vracii câţi te-au cercetat şi-au bătut degeaba tălpile, până aici am venit şi-ţi zic: te voi tămădui eu, fără aţi da să bei leacuri şi fără a te chinui cu oblojeli… Deci, rogu-te, lasă-mă să fiu servul tău şi să te vindec…

— Dacă va fi precum spui, i-a răspuns sultanul, te voi îmbogăţi până la capătul zilelor tale, pe tine şi pe toate rudele ce le ai… Afară de asta, vei fi întâiul ales din pământul meu!… Îmi vei sta la dreapta, ca un bun şi credincios prieten şi sfătuitor…

— Prea bine, Doamne… a grăit Duban. Cu ajutorul lui Allah, chiar mâine îmi voi încerca

meşteşugul…

Zicând acestea, s-a întors Duban-vraciul la gazda lui şi a făcut un buzdugan cu coada goală pe dinlăuntru, şi găurită în mai multe locuri, căci era obiceiul în ţinutul Somaniei, ca sultanii să se joace cu curtenii, în ceasuri de desfătare, aruncând păpuşi de la unul la altul, în bătaia buzduganelor.

Deci, a doua zi dimineaţa, a turnat Duban-vraciul în coada buzduganului zeama buruienei de leac şi s-a înfăţişat.

După ce a căzut la picioarele sultanului, atingând pământul cu obrazul, de trei ori, după obiceiul ţării, a grăit după cum urmează:

— Preamărit sultan! Du-te azi la jocul de păpuşi! Ia buzduganul acesta şi să nu încetezi jocul şi să nu-l zvârli din mână, până ce nu vei asuda în palme, pe braţe şi pe tot trupul; iar după ce vei asuda bine, întoarce-te repede la serai, intră în baie şi pune băieşii să te spele şi să te frece! Vei ieşi după aceea la soare, cu pielea curată şi proaspătă, ca pruncul nou-născut…

Şi aşa a făcut sultanul. A luat buzduganul, a încălecat şi s-a dus la jocul de păpuşi. A jucat el cu sfetnicii, până ce sudoarea i-a răsărit în palme, pe braţe şi pe tot trupul şi atunci, zeama buruienei de leac ieşind din coada buzduganului, i s-a răspândit pe tot trupul, fără să ştie el nimic. S-a întors la serai în fuga calului.

A intrat în baie şi l-au spălat băieşii şi l-au frecat bine, l-au învelit în pânze moi şi l-au culcat în pat, şi după un somn adânc, s-a trezit a doua zi dimineaţa, cu trupul curăţit de lepră şi cu pielea curată şi albă, ca a unui prunc nou-născut…

De bucurie, l-a chemat în grabă, pe Duban, şi răsplata nu s-a mărginit numai la vorbe… L-a îmbrăcat în veşminte bătute în aur şi pietre scumpe. Şi cum a intrat în cămara dregătoriei sale, şi l-a luat pe Duban de-a dreapta lui după cum i-a făgăduit; şi îl lăuda fără încetare, în faţa sfetnicilor vestiţi în grabă despre vindecare.

— Iată, le-a grăit sultanul, arătându-l pe Duban; acesta este fratele şi prietenul meu, până la capătul zilelor. Nicio masă de ospăţ nu voi întinde, fără să-l poftesc să-mi stea de-a dreapta…

Apoi, l-a luat pe Duban în cămara ospăţurilor şi a prânzit numai cu dânsul…

*
* *

Dar avea acel sultan un vizir peste măsură de pizmaş, şi nu mai putea de ciudă, şi văzând cum Duban urcă în falâ şi-n ranguri, s-a hotărât să-l piardă cu orice chip. S-a înfăţişat sultanului în taină şi i-a spus:

— Măritul meu sultan! Iertat să-mi fie că am să-ţi spun lucruri neplăcute, dar o fac numai din grijă pentru viaţa ta. Ştii că nu-i bine ca un stăpânitor să se încredinţeze unui singur om, aşa cum face luminăţia ta cu Duban…

— Ce vrei să spui? l-a întrebat sultanul.

— Doamne! a grăit mai departe vizirul, prin mijloacele mele am aflat că acest vraci e trimis anume din ţara lui, ca să te ucidă… Drept care, pentru fericirea supuşilor tăi şi a lumii întregi, te rog: îndepărtează-l şi nu te mai încrede într-însul…

— Dacă ar avea de gând să mă ucidă, i-a răspuns sultanul, mi-ar fi putut da o buruiană rea şi mă ucidea fără nicio greutate… Şi a început sultanul a se mânia: în tine vorbeşte pizma şi răutatea! Cum să-l îndepărtez pe omul care mi-a dat izbăvirea din lepră? Află că omul acesta este cel mai credincios şi mai înţelept dintre toţi oamenii… Dacă ar fi avut de gând să-mi ia viaţa, de ce mi-ar fi dat-o mai întâi? Află deci că sunt hotărât nu numai să nu-l îndepărtez sau să-i fac vreun rău, dar îl voi pune în leafă de câte o mie galbeni pe lună, şi de-ar fi să-mi risipesc toate avuţiile pentru el, încă n-ar fi destul pentru binele ce mi l-a făcut… Dar, a vorbit mai departe

sultanul, asta mi-a amintit de sfatul celor patruzeci de înţelepţi către Sindbad-Şah…

UNDE SULTANUL PRINDE A ISTORISI, CĂTRE VIZIRUL PIZMĂTĂREŢ, ISTORIA LUI SINDBAD-ŞAH; CUM ACESTA AVEA UN FIU ÎNŢELEPT; ŞI PĂŢANIILE ACELUI FIU.

Stăpânea de mult în Persia un şah pe nume Sindbad şi era cel mai vestit în vremea lui, în toate împărăţiile Răsăritului, şi era socotit drept cel mai bogat om de pe pământ. Puternic la trup şi la minte, şi puternic în temeiul oştilor nenumărate, dacă ar fi fost lacom ar fi putut supune toate hanatele, dar şah Sindbad era un om bun şi drept, trăia în cea mai adâncă pace cu vecinii lui; erau hanate care ar fi voit să i se supună din voia lor, spre a se bucura de fericirea de a fi cârmuite de el.

Avea acest şah un fecior, pe nume Nugre, aşa de frumos, că toţi ochii se uitau după dânsul, bărbaţii de seama lui îi purtau ciudă, iar femeile îl vedeau noaptea în vis. Rar se afla pe vremea aceea tânăr cu atâta ştiinţă de carte, căci cetea în toate limbile hanatelor şi înflorea cu alese cerneluri slove aşa de frumoase, încât se minunau de mâna lui caligrafii cei mai iscusiţi.

Ştia tainele ştiinţelor şi vorbele trecuţilor înţelepţi; cunoştea istoriile tuturor şahilor vremuiţi. Noaptea, din foişorul lui, privea, prin sticle anume, depărtările constelaţiilor, şi cetea în adâncimea cerurilor verzi, ca-n palmă, ghicind sorţii omeneşti şi ai hanilor, după mersul astrelor pe căile nevăzutului. Când se arăta steaua Astarteia, înainte de răsăritul lunii, pomii şi turnurile căpătau o uşoară umbră. Aşa părea steaua aceea: ca un foc de noapte în înălţimea unui turn, aşa de aproape de

pământ era cerul în împărăţia lui Sindbad. Sus, în văzduh, una erau turnuri şi stele, şi s-amestecau printre constelaţii focurile de pe munţi ale păstorilor.

Faţa aleasă a lui Nugre purta semnele înţelepciunii. Ochii lui negri erau mari şi limpezi, aşa cum îi au numai cei ce ştiu adânci cărţile şi adâncul scânteietor al văzduhului. Semăna cu maică-sa, frumoasa sultăniţă de la Kaşmiria. Şi mult o iubea Sindbad-Şah pe mama lui Nugre, dar aceasta a zăcut de o boală lungă şi când a murit, o lume şi-a arătat jalea, supuşii au îmbrăcat sac, şi turnându-şi cenuşă pe cap, o târguiau ca pe o ocrotitoare cum nu s-a mai văzut.

Şahul s-a mâhnit adânc, a închis cămările de ospăţ şi au încetat muzicile. Dănţuitoarele petreceau singure în cămări, aşteptând să vină peste inima şahului vremea cu alinarea, şi vremea a venit. Sindbad şi-a găsit altă şahiţă, tânără şi nespus de frumoasă, fata unui sultan vecin. O chema Hansadi.

Deci, a venit Hansadi cu mare alai şi din cele dintâi zile chiar, ochii ei l-au plăcut pe Nugre.

În vremea asta, Nugre se adâncea tot mai mult în învăţături, petrecea nopţile în foişorul apropiat de cer, împreună cu dascălul său Abuşamar, cel mai vestit cunoscător în stele din toată Asia.

Şi iată că într-o zi a venit Abuşamar şi i-a grăit aşa:

— Preaiubite bei! Mi se sfâşie inima de vestea ce am să ţi-o spun! Iată: ţi-am citit horoscopul, şi grele semne ţi s-au arătat! Te aşteaptă o primejdie de moarte…

Nugre s-a îngălbenit.

— Dar, a vorbit mai departe înţeleptul, ştiinţa mea nu-i neputincioasă faţă de aceste semne. Ascultă deci: pentru a ocoli nenorocirea, trebuie să stai mut patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Să nu vorbeşti eu niciun preţ, orice ţi s-ar întâmpla, orice ai vedea…

Şi punând la grumazul beiului cele 99 de nume ce se adaugă numelui lui Allah, Abuşamar s-a ascuns într-o peşteră, pentru a nu fi nevoit să descopere taina şahului.

Sindbad nu putea petrece mult timp fără să-şi desfăteze ochii privindu-şi fiul. Deci, la câteva zile după ce gura beiului a amuţit şi Abuşamar s-a tras în peşteră, şi-a chemat fiul la dânsul. L-a întrebat multe lucruri, l-a încercat asupra adâncimii învăţăturilor lui, dar Nugre a stat mut, cu faţa prinsă în amărăciune, cu ochii în pământ.

— Ce ai, fiul meu? s-a speriat şahul. Ţi s-a întâmplat vreo nenorocire? Ţi-a făcut cineva vreun rău? Grăieşte, lumina ochilor mei!

Nugre l-a privit din cale-afară de trist şi n-a scos niciun cuvânt. Văzând aceasta, şahul a gândit aşa:

„îl voi trimite în cămara mamei sale vitrege, căci ea, cu inima ei femeiască, are să-l facă să dea glas…”

Şi chemându-l pe slujitorul credincios lui Nugre, i-a zis:

— Du-l pe fiul meu în încăperile şahiţei, căci o tristeţe mare îl ţine – şi ea îi va afla pricina…

Astfel a păşit Nugre spre încăperile şahiţei şi văzându-l venind, a strălucit mintea ei într-un gând: „Acum am să-i pot mărturisi cât mi-e de drag!”

— Frumosul şi dulcele meu… i-a şoptit ea. Care-i pricina tristeţii tale? Nu-i aşa că dragostea ce-mi păstrezi în ascuns te face să suferi? Şi eu sufăr de dorul tău, de când te-am văzut…

Şi gândea Hansadi: „De mă va pârî şahului, voi spune că m-am purtat aşa, pentru a-l face să vorbească…”

Nugre tăcea şi numai cu ochii grăia, ca să-i dea pace, că e destul de amărât în suflet…

Iar ea înţelegea semnele lui aşa: „Şi mie îmi eşti dragă… Dar nu îndrăznesc a ţi-o spune… Cum să batjocoresc cinstea şahului, tatăl meu?”

— Frumosul meu şah… i-a şoptit ea, eşti tânăr ca tinereţea însăşi şi eu sunt tânără, iar şahul e în amurgul anilor. Jură-mi, Preafrumosule bei, că mă vei lua de nevastă, iar eu te voi aşeza în jilţul tatălui tău. Chem aici martor pe Mahomed-prooroc, că îmi voi ţine cuvântul!

Nugre tremura ascultând-o. Era galben la faţă.

— Văd că nu ai încredere… i-a spus Hansadi… Deci, iată cum voi face: cunosc leacurile şi otrava din buruieni şi voi da tatălui tău otravă în băutură şi el va muri, dar nu îndată, căci buruienile otrăvitoare sunt aşa: unele ucid într-o lună, altele ucid mai încet, în două luni. Otrava cu moartea în două luni i-o voi da, şi el se va topi pe nesimţite şi atunci tu te vei sui în scaunul şahilor…

Abia se stăpânea de mânie Nugre! Şi chiar de i-ar fi fost îngăduit să grăiască, n-ar fi găsit cuvintele potrivite să-i răspundă pentru fărădelegea ei.

— Taci? i-a întrebat ea. Iată: după moartea tatălui tău, o să mă trimiţi înapoi spre ţara mea, înconjurată de oşti, însă în ascuns ai să trimiţi un pâlc de călărime, să lovească oastea şi să mă fure din drum. Ai să mă ţii ascunsă şi într-un târziu ai să te prefaci a mă cumpăra de la târgul robilor… Şi aşa vom trăi împreună, frumosule bei…

Dar Nugre, fără a scoate un cuvânt, şi-a strâns pumnul, şi a lovit-o cu atâta putere peste gură, încât a bucşit-o sângele…

Atunci, toată dragostea ei s-a prefăcut într-o ură grozavă.

— Aha, ticălosule… a şuierat ea ca şarpele. Eu voiam şah să te pun, şi tu m-ai lovit? N-ai să scapi de mânia mea, oriunde ai fugi…

Şi rupând-şi veşmintele şi zgâriindu-şi obrajii, s-a trântit pe divan, şi ţipa şi se văieta, încât tot seraiul s-a trezit până-n adânc…

CUM HANSADI, PRIN MINCIUNA EI, ÎL HOTĂRĂŞTE PE SINDBAD-ŞAH SĂ-ŞI UCIDĂ FIUL… UNDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI AI LUI SINDBAD S-AMESTECA; ŞI UNDE ÎNCEP A SE BATE DIN PILDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI CU HANSADI: ÎNCEPE ISTORIA PRIMULUI SFETNIC, CU ŞAHABEDDIN-ŞEIC…

Nugre fugise. Şahul a venit în grabă, şi văzând-o pe Hansadi astfel, cu veşmintele sfâşiate şi plină de sânge, a întrebat-o din cale-afară de tulburat:

— Ce s-a întâmplat, dragostea mea? Cine a îndrăznit să se poarte cu tine astfel? Jur pe numele lui Allah că oricine va fi el, nu va scăpa de paloş…

Ea i-a răspuns plângând cu amar:

— Mult te miri Văzându-mă astfel, dar mai mult te vei mira aflând cine m-a lovit! Iată: I-ai trimis la mine pe Nugre, fiul tău, să-l mângâi şi să-i scot taina muţeniei, şi, o, şahule, cum a pătruns aici, după ce mi-am îndepărtat slujnicele, s-a repezit asupra mea, zicându-mi: „De câtă vreme nu mai pot de dorul tău! Îmi eşti dragă şi jur pe stăpânul cerului şi al pământului că te voi face şahiţă!… Căci, a vorbit mai departe blestematul, am să-l dobor pe tatăl meu din jilţ, ucigându-l; căci atât eu, cât şi o lume toată ne-am săturat de domnia lui lungă…” Eu, înălţate stăpâne, am amuţit auzindu-l şi mă feream de el. „Jur pe Allah… a spus el mai departe. Anume m-am prefăcut mut, pentru ca prin mijlocul acesta să pot ajunge până la tine!” Eu am început să ţip, o, luminate stăpâne, şi el a fugit…

Sindbad-Şah a dat tot atunci poruncă gealatului să fie gata de uciderea lui Nugre…

Aflând însă de osândă, cei patruzeci de sfetnici s-au mirat că şahul nu i-a întrebat şi pe ei, înainte de a lua hotărârea, deci, au venit cei patruzeci de sfetnici la Sindbad:

— Stăpân al lumii… a grăit unul. Te rog, în numele cerului şi al pământului, să cruţi numai astăzi viaţa fiului tău, ca să ne arăţi şi nouă, sfetnicilor tăi, care-i vina lui, căci niciodată nu trebuie să se pripească părintele în a-şi osândi fiul…

Sindbad le-a povestit toate spusele şahiţei, dar cel mai bătrân dintre sfetnici a făcut un pas înainte, şi, închinându-se, a grăit aşa:

— Stăpân al lumii! Stăpâneşte-ţi mânia şi nu te lua după vorbele acestei femei! Nu te pripi!… Stăpân al lumii!… Mai bine ascultă întâmplarea vestitului Şeic-Şahabeddin…

*
* *

Şahul a vrut să audă întâmplarea Şeicului din vechimi numaidecât şi deci s-au rânduit toţi pentru ascultare. Cele patruzeci de bărbi albe s-au mişcat una către alta. Atingându-se cu vârfurile, cele patruzeci de turbane cu stea de smarald s-au înclinat în semn scurt de încuviinţare, apoi, toţi cei patruzeci de bătrâni şi-au făcut semn cu ochiul, că voia lor are să biruiască.

Cel mai cărunt dintre ei şi-a mângâiat o clipă vârful bărbii, şi-a smuls ochii din depărtările altor veacuri:

— Stăpân al tuturor hanatelor şi hoardelor, şi voi, treizeci şi nouă de sfetnici!

Trăia odinioară la Nil un sultan tânăr şi înţelept, aşa ca tine, o, Sindbade! Şi cu toate că era atât de înţelept, totuşi a fost şi el păcălit de către un vestit şeic, numit Şahabeddin. Iată cum…

Într-o zi, pe un zăduf grozav, Şeic-Şahabeddin a bătut la poarta sultanului, şi acesta i-a ieşit în întâmpinare, l-a poftit într-un serai frumos, l-a aşezat după cuviinţă şi i-a zis:

— Înţelept Şeic-Şahabeddin! Nu trebuia să te osteneşti venind pe căldura asta!…

— Luminate sultan! i-a răspuns Şeic-Şahabeddin. În multe prilejuri n-ai avut încredere în puterea mea, şi rău ai făcut! Acum am venit să-ţi arăt ce pot…

*
* *

Încăperea unde se aflau sultanul Nilului şi cu Şahabeddin-Şeic avea patru ferestre: către fiecare zare a lumii câte una. După o vreme l-a rugat Şahabeddin-Şeic pe sultanul de la Nil să închidă tuspatru ferestrele, ceea ce sultanul a făcut îndată. Au mai vorbit apoi. Şi iată că s-a ridicat Şeic-Şahabeddin de la locul lui şi a deschis fereastra dinspre dealurile Răsăritului.

L-a poftit pe sultan lângă dânsul şi a rostit, arătând cu mâna afară:

— Luminăţia Ta, priveşte!

Lumină fără început şi fără sfârşit, şi voi treizeci şi nouă de înţelepţi! Sultanul de la Nil s-a cutremurat şi şi-a acoperit ochii de spaimă: căci toate dealurile Răsăritului, toate văile şi toate şesurile erau pline de oşti în coifuri şi-n cămăşi de zale, venind în goana cailor către serai…

— Vai mie! a strigat sultanul, ce oşti înfricoşate sunt acelea?

— Nu te teme, Luminăţia Ta… i-a răspuns Şeic-Şahabeddin, şi închizând fereastra, pentru o clipă, a deschis-o iar.

— Priveşte acum… a rostit el, iar când s-a uitat sultanul, n-a mai văzut nimic; oştile dispăruseră, dealurile, văile şi şesurile dinspre Răsărit erau goale ca de obicei.

— Priveşte… a zis Şeic-Şahabeddin, deschizând fereastra a doua, care da către cetatea vechilor faraoni.

Şi uitându-se sultanul afară, a văzut mândra cetate cuprinsă într-un foc năprasnic, fumul şi

flăcările se înălţau trosnind până la cer, s-auzea cum vuiesc zidurile în prăbuşire.

— Vai mie… s-a tânguit sultanul, cuprins de deznădejde, mândră cetate de leagăn a faraonilor, iată, scrum s-alege din măreţia ta.

— Nu te speria, Doamne, i-a spus Şeic-Şahabeddin, şi a închis fereastra şi a deschis-o iar, şi când s-a uitat sultanul afară, a văzut cetatea lui întreagă şi mândră, cu toate flamurile fâlfâind în turnuri…

— Priveşte… i-a zis iar Şeicul, deschizând fereastra dinspre Nil.

Sultanul nu şi-a putut ţine un geamăt de groază, văzând fluviul revărsându-se în puhoaie, şi năvălind sălbatic asupra cetăţii şi câmpiei…

— Noroadele mele! a strigat sultanul, iată, vin apele să vă mături de pe faţa pământului…

Iar Şeic-Şahabeddin închizând fereastra şi deschizând-o ca mai-nainte, n-a mai văzut sultanul nicio revărsare de ape, ci Nilul curgea în liniştea şi-n tihna lui…

Fereastra a patra da către o pustietate înfricoşată, unde ochii sultanului se obişnuiseră a vedea numai nisipuri galbene.

Şi privind prin cea de-a patra fereastră, a văzut sultanul în locul pustiei o grădină verde, foşnitoare, unde gungureau râuri şi păsări. Crengile pomilor se plecau către pământ sub greutatea rodului… Sclipeau ape de argint. Cerbi şi căprioare se iveau în poieni, păscând. Fâlfâiau păsările.

— Ah! a strigat sultanul de bucurie; iată, a coborât grădina Eramului pe pământ! Cu câtă plăcere mă voi preumbla pe sub pomii ei!

— Nu te bucura, Doamne… i-a răspuns Şeic-Şahabeddin. Şi închizând fereastra şi deschizând-o iar, a văzut sultanul de la Nil numai pustia goală.

— Doamne… i-a grăit după aceea Şeic-Şahabeddin. Ţi-am arătat patru minuni destul de

mari, pot însă să-ţi arăt altele şi mai mari, dacă vei da poruncă să se aducă aici o cadă cu apă…

CUM A TRĂIT SULTANUL NILULUI, ÎNTR-O CLIPITĂ, CÂT A ŢINUT CAPUL SUB APĂ, ŞAPTE ANI VIAŢA; CUM ŞI TOATE PĂŢANIILE LUI…

Aducându-se îndată cada cu apă, Şeic-Şahabeddin a spus:

— Acum, binevoieşte, Doamne, şi te dezbracă în pielea goală…

Sultanul s-a şi dezbrăcat.

— Încinge-te acum cu pânza asta şi intră în apă… i-a mai spus Şeicul.

Sultanul a intrat în cadă.

— Doamne… I-a rugat iar Şeic-Şahabeddin; acum bagă capul în apă şi scoate-l repede…

Mărite stăpân al Asiei şi al întregii lumi! Băgând sultanul de la Nil capul în apă, s-a trezit deodată într-o ţară necunoscută, pe ţărmurii unei mări… Mult s-a mirat el de minunea aceasta; dar deodată l-a cuprins spaima.” Aşteaptă, vrăjitor blestemat, că-ţi voi plăti eu, când m-oi întoarce înapoi la Nil! Ai folosit fermecătoria neagră, ca să mă înşeli!” S-a liniştit însă în inima lui, zicându-şi că deocamdată mânia nu-i ajută la nimic…

Văzând într-o pădure nişte oameni tăind lemne, s-a îndreptat spre ei. Hotărând să nu le spună cum că e sultan la Nil, căci spunându-le una ca asta, de bună seamă că au să-l socotească nebun. Deci, s-a apropiat de oamenii aceia, şi văzându-l ei, l-au întrebat cine este şi de unde vine aşa, încins numai cu o bucată de pânză, iar el le-a răspuns:

— Sunt om bun şi călătoream pe ape. Furtuna mi-a înghiţit corabia de negoţ, iar eu am scăpat pe o scândură, pân’ la ţărmurii voştri, şi am venit la

voi, oameni buni, rugându-vă să vă fie milă de mine!

Oamenii aceia erau săraci din cale-afară, dar tot nu i-a lăsat inima să nu sară în ajutor unui om mai sărac ca ei, deci unul i-a dat straiul rupt din spate, altul, descălţându-se, i-a dat încălţămintea şi astfel l-au dus la ei în cetate, lăsându-l în uliţă.

Gândind sultanul de ce să se apuce, umbla în sus şi-n jos, ostenit. A căutat un loc să se aşeze să se odihnească, şi a nimerit la pragul unui meşteşugar bătrân.

— Slavă lui Allah!… I-a salutat bătrânul, poftindu-l în casa lui. Oricine ai fi, străinule, vino şi te odihneşte…

Sultanul a intrat şi s-a aşezat pe o laiţă lângă uşă.

— Sunt neguţător şi călătoream pe ape… a spus el. Furtuna mi-a înghiţit corabia şi mi-am scăpat zilele plutind pe o scândură, pân' la ţărmurii voştri.

— Tânăr eşti şi zile multe ai înaintea ta… i-a răspuns bătrânul. Marfa pierdută în apele mării ai timp să ţi-o câştigi la loc, însutit şi înmiit… Dar, a mai spus el, ce ai de gând să faci? Dacă rămâi la noi în cetate, află că n-ai să piei de foame pentru că legea noastră spune: „Primiţi străinii cei necăjiţi ca pe nişte fraţi…"

Şi a zis sultanul:

— Am de gând să mă statornicesc la voi în cetate…

— Atunci, a vorbit bătrânul mai departe, dacă ai gândul acesta, du-te tot acum la baia femeilor! Stai şi aşteaptă acolo, într-un colţ, la poartă, şi pe fiecare femeie ce va ieşi, tu s-o întrebi: „Femeie vrednică, măritată eşti?" Şi dintre toate câte vor ieşi şi le vei întreba, aceea care-ţi va răspunde că-i nemăritată, va fi a ta, după legile cetăţii…

Lumină din lumină, şi voi treizeci şi nouă de înţelepţi!

Mulţumind bătrânului pentru odihnă şi sfat, s-a dus sultanul la locul numit, s-a aşezat la poartă şi

n-a trebuit s-aştepte prea mult, căci a ieşit îndată pe poarta băii o femeie nespus de frumoasă…

„Dea Allah să fie nemăritată! şi-a spus sultanul, văzând-o şi plăcând-o. Cu o astfel de femeie m-aş mângâia pentru toate nenorocirile întâmplate…”

A întrebat-o:

— Măritată eşti, vrednică femeie?

— Măritată sunt… i-a răspuns ea, din mers.

Şi s-a depărtat în drumul ei.

S-a arătat curând femeia a doua, dar de-o urâţenie înspăimântătoare.

„Dea Allah să fie măritată… s-a rugat sultanul! Cu astfel de femeie să nu înserezi sub acelaşi acoperiş…”

Şi când a ajuns în dreptul lui, a întrebat-o cu jumătate gură:

— Vrednică femeie, măritată eşti?

— Măritată sunt… i-a răspuns ea şi iată că a ieşit a treia femeie, de o urâţenie neînchipuită.

„Vai de sufletul meu… s-a speriat sultanul. Decât să trăiesc cu o astfel de ciumă a lumii, mai bine înghit foc… Nenorocit bărbatul care a luat-o sau care o va lua…”

Şi a întrebat-o după datină:

— Frumoasă şi vrednică femeie, măritată eşti?

— Măritată… i-a răspuns ea, fără a-l privi, şi a trecut înainte…

„Slavă Celui-de-sus… a oftat sultanul cu uşurare, dar, a gândit el, încă n-au ieşit toate femeile şi cine ştie dacă nu-mi va fi sortită una şi mai urâtă”…

Şi iată că a ieşit femeia a patra, iar inima sultanului s-a oprit, glasul i-a pierit, căci o femeie mai frumoasă nu mai văzuse…

Când a ajuns în dreptul lui, el a făcut un pas înainte:

— Preafrumoasă cunună a tuturor fericirilor, măritată eşti?

Ea i-a răspuns scurt, privindu-l din cap până-n picioare, cu minunaţii ei ochi cum nu s-au mai

văzut:

— Nu sunt măritată…

Şi şi-a văzut de drumul ei, iar sultanul de la Nil a rămas năuc, uitându-i-se în urmă.

„Ce să fac acum? se gândea el. După legile cetăţii, aşa cum mi-a spus bătrânul, femeia aceasta ar fi trebuit să fie soaţa mea, dar m-a privit cu atâta asprime încât mi s-a răcit inima…

Dar, nu are ea dreptul să mă privească astfel, Văzându-mă aşa de zdrenţăros? Nici din milă nu trebuie să-şi îndrepte ochii asupra mea… Cu frumuseţea ei, i se cade un bărbat mai puţin rupt…”

Stăpân al lumii! Pe când se socotea sultanul astfel, încremenit acolo în poarta feredeului, a venit la dânsul, în mare grabă, un rob:

— Caut un străin zdrenţăros… Sunt trimis să-i găsesc şi să-l duc acolo unde-i aşteptat cu multă dragoste şi nerăbdare… După îmbrăcăminte, văd că tu eşti străinul acela! Urmează-mă!

Astfel, stăpân al Asiei, al tuturor munţilor şi mărilor din Asia, urmând sultanul de la Nil pe robul acela, a fost dus într-o casă frumoasă pe dinafară, şi ca un basm pe dinlăuntru… A fost rugat s-aştepte. El s-a aşezat pe aşteptare. Nimeni nu era în cămara aceea, decât doar robul intra din când în când, aducând vorbă de undeva, din alte încăperi, ca să nu se supere că e nevoit să aştepte…

Cam după două ceasuri, iată că au intrat patru femei frumoase şi îmbrăcate strălucitor, apoi a intrat a cincea, mai frumoasă şi mai bogat înveşmântată ca toate. Pietrele scumpe luceau şi străluceau în veşmântul şi-n părul ei…

— Iartă-mă că te-am făcut s-aştepţi… I-a rugat ea, apropiindu-se de sultan. Dar nu puteam veni în faţa ta, îmbrăcată rău. Domnul şi stăpânul meu! Tot ce vezi aici, împreună cu mine, este al tău! Casa asta, robii, podoabele, toate sunt ale tale, soţul meu!

Sultanul de la Nil a făcut ochii mari, a recunoscut-o şi i-a zis:

— Minune a frumuseţilor! Dacă puterea cea de sus ţi-a hărăzit să te aleg eu de soaţă, pentru ce te-ai uitat la mine aşa de aspru?

— Stăpânul meu… i-a răspuns ea, aşa sunt alcătuite femeile cetăţii acesteia, să fie mândre…

— Dacă eu sunt stăpân aici, o, frumuseţe aleasă! atunci poruncesc: să fie adus îndată un croitor să-mi croiască veşminte noi, şi un cizmar să-mi ia măsură încălţărilor…

— Stăpâne… i-a răspuns ea, cu cea mai caldă dulceaţă, porunca asta am dat-o eu, înaintea ta… Îndată se va şi arăta croitorul meu, care îţi va aduce îmbrăcăminte după plac… Până atunci, îngăduie-mi, ca un stăpân ce-mi eşti, să trecem în cămara de ospăţ…

Şi luându-l de mână, l-a dus într-o încăpere tainică, unde sclipeau pe masă vase de aur şi argint, pline cu cele mai alese roduri ale grădinilor din Răsărit… Bucatele cele mai alese răspândeau îmbietoare miresme… şi-n vreme ce ei doi ospătau, cele patru femei cântau cu glasuri dulci, molcome, stihuri din poetul poeţilor, Badda Saadi.

La urmă, stăpâna casei a luat alăuta, şi strunele râdeau şi suspinau adânc şi între timp a sosit şi croitorul, urmat de câteva slugi, aducându-i veşminte scumpe…

— Ce bărbat mândru… s-a minunat femeia, după ce el şi-a schimbat veşmintele cele netrebnice, în altele, cusute în fir de aur şi argint.

Au curs aşa tot în desfătare şapte ani, şi au avut şapte feciori şi şapte fete. Dar risipind avuţiile ce le aveau, fără a pune nimic în loc, au ajuns foarte repede la cea mai neagră sărăcie şi au dat drumul robilor şi slugilor; şi-au vândut tot ce aveau de preţ.

— Vezi, bărbate… i-a spus ea, cât am avut eu avere, ai trăit în dulce trândăvie! Acum, că murim

de foame, trebuie să te apuci de muncă, să-ţi hrăneşti copiii…

Supărat s-a dus sultanul la meşteşugarul cel bătrân şi i s-a tânguit:

— Acum, sunt şi mai nenorocit decât în ziua când am sosit în cetatea asta, căci acum am femeie şi patrusprezece copii şi trebuie să-i hrănesc…

— În ce meşteşug te pricepi? i-a întrebat bătrânul.

— În niciunul…

— Atunci, vai de zilele tale… Dar nu deznădăjdui. Na-ţi de pomană un ban şi du-te şi-ţi cumpără cu el o funie, după aceea du-te în maidanele cărătorilor cu umerii…

Cumpărându-şi funia, s-a amestecat sultanul printre nenorociţii cărători cu umerii şi nu a aşteptat mult, căci îndată a fost luat să care o povară… Drumul fiind lung, funia îi tăia mâinile şi umerii. S-a întors seara acasă, mort de trudă şi cu un singur ban câştigat, iar femeia i-a poruncit aşa:

— Dacă nu vei câştiga mâine şi în fiecare zi, de zece ori pe-atât, să ştii că murim de foame…

A doua zi în zori, s-a dus sultanul la ţărmurii mării, căutând locul unde se trezise înainte cu şapte ani, şi umblând pe ţărmure, plângea în hohote.

Stăpân al lumii şi voi treizeci şi nouă de înţelepţi! Găsind el locul unde-i aruncase vrăjitoria lui Şeic-Şahabeddin, a intrat în mare, să-şi răcorească obrazul… dar băgând capul sub apă, să-l răcorească în întregime, când l-a scos afară, s-a trezit, spre mirarea lui fără margini, în seraiul de la Nil, stând în cada înconjurată de toţi sfetnicii.

Şeic-Şahabeddin şedea în locul unde-i lăsase…

— Ticălosule! a răcnit sultanul, nu ţi-i teamă de pedeapsa Celui-de-sus, că ţi-ai bătut joc de sultanul tău?

— De ce aşa? i-a întrebat Şeic-Şahabeddin domol, căci abia ţi-ai băgat capul sub apă şi-ndată ţi l-ai şi scos. Lată, toţi sfetnicii tăi sunt martori!

Sfetnicii au înclinat turbanele în semn că e aşa…

— Minţi, vrăjitor afurisit! Şi voi toţi minţiţi fără ruşine… Cum am băgat capul sub apă, m-am trezit într-o ţară străină, pe ţărmurii mării… Am trăit şapte ani, într-o cetate, unde m-am însurat, făcând femeii mele şapte feciori şi şapte fete. Dar n-am avut a mă plânge, până ce n-am ajuns să car poveri cu umerii…

Şi îndreptându-se spre Şeic-Şahabeddin, a adăugat turbat de mânie:

— Am să te pedepsesc, să mă pomenească neam de neamul tău! M-ai făcut să duc poveri cu umerii…

ŞEIC-ŞAHABEDDIN SE FACE NEVĂZUT, ZBURÂND LA DAMASC; SCRIE SULTANULUI, ARĂTÂNDU-I CA TOATE SUNT CU PUTINŢĂ LA ALLAH; ŞI CE A MAI PĂŢIT ŞEIC-ŞAHABEDDIN…

Înălţate stăpân… i-a răspuns Şeic-Şahabeddin, liniştit. Aşa s-au întâmplat lucrurile, precum, ţi-am spus… Iar ca dovadă, iată…

Şi dezbrăcându-se, s-a încins cu pânza şi a intrat în cada cu apă, scufundându-se cu totul…

Sultanul şi-a scos paloşul, stând gata să-i taie capul când şi-l va scoate afară… dar Şeic-Şahabeddin ştia lucrul acesta şi făcându-se nevăzut, a zburat la cetatea Damascului, de unde a trimis sultanului de la Nil o scrisoare cu acest cuprins:

„De la robul tău Şeic-Şahabeddin, din cetatea Damascului.

Prea înălţate sultan al Nilului!

Află glas de la robul tău, Şeic-Şahabeddin!

Căci, după cum singur te-ai încredinţat, ţi-a fost destul să-ţi ţii capul în apă numai o pătrime de clipă, pentru ca în vremea asta să ajungi în depărtată străinătate, să trăieşti timp de şapte ani viaţă, într-o cetate străină, să ai cu femeia ce ţi-ai luat-o din poarta băilor şapte feciori şi şapte fete, să ajungi sărac apoi, şi să cari cu funia poverile altora…

Ei, bine! Eu, Şeic-Şahabeddin, îţi spun: ai văzut ce pot, deci înfricoşează-te, sultan al Nilului!"

Cetind scrisoarea în ascuns, sultanul de la Nil a trimis sultanului de la Damasc scrisoarea ce urmează:

„Sultanul Nilului, cel mai puternic dintre sultanii Răsăritului, către sultanul de la Damasc, cel mai puternic dintre sultani…

Prea înălţat frate!

Află că se găseşte în cetatea ta un vrăjitor blestemat, mai spurcat decât şacalii…

Vrăjitorul acesta a adus mare batjocură feţei mele, drept care s-a făcut vrednic de osândă deplină.

Am pândit clipa să-i retez blestematul grumaz, dar el, cu vrăjitoriile lui negre, s-a făcut deodată nevăzut… pentru ca să-mi trimită după aceea scrisoare…

Vrednic este de moarte, drept care te rog: prinde-l şi taie-i capul şi trimite-mi-l mie, ca să-mi desfătez ochii, văzându-l mort pe cel mai afurisit dintre vrăjitorii câţi sunt! Îl cheamă Şahabeddin…"

Dând urmare scrisorii, sultanul Damascului a trimis pe urmele lui Şeic-Şahabeddin cei mai

iscusiţi oşteni şi au aflat că se găseşte ascuns într-o peşteră.

Dar mergând către peşteră, li s-au arătat deodată în faţă o mulţime de oşti bine întemeiate, îmbrăcate în cămăşi de zale, cu lăncile şi paloşele gata de luptă…

Înfricoşaţi, oştenii s-au întors la cetate…

— Mărit sultan! Şeic-Şahabeddin se află într-o peşteră, dar cum am ajuns noi aproape, ca din pământ au ieşit întru apărarea lui oşti în mare număr.

Mânios, sultanul a dat semn din trâmbiţe, să se strângă tot temeiul puterii lui… şi îndată oştile i s-au întemeiat, pornind cu mare mânie către peştera şeicului.

Dar văzând oştile netremurate care înconjurau peştera, damaschinii au fugit cu mare spaimă, aruncându-şi uneltele de luptă…

Sultanul de la Damasc fierbea de mânie, drept care, cum se obişnuieşte în asemenea împrejurări, a strâns Divanul în grabă.

— Doamne… i-a spus sfetnicul său cel mai adânc în ani. Poţi trimite asupra acestui om oştile de pe tot pământul şi cele mai încercate oşti – şi nimic nu-i poţi face. Eu cred, mărite sultan, că-i vom veni de hac! Să dăm şeicului semne de pace. Iar semnele păcii noastre să-i fie trimise prin cele mai frumoase roabe, şi dacă nu se va prinde şeicul în vicleşug, atunci, mărite sultan şi podoabă a universului, să dai poruncă iscusitului înălţimii tale bărbier, să-mi tundă barba asta căruntă, al cărei cel dintâi fir a răsărit acum optzeci de ani…

Sultanul Damascului a zâmbit, arătând sfetnicilor cutremuraţi un dinte lung, galben, pe care-l avea sus, în faţă.

Şi a doua zi chiar, porţile vechei cetăţi s-au deschis, lăsând să iasă un alai de roabe…

Şeic-Şahabeddin a primit semnele păcii cu toată inima lui şi – după cum cetise în cărţile firii

omeneşti sfetnicul cel mai adânc în ani – Şeic-Şahabeddin s-a prins în vicleşug.

Vicleşugul era o roabă tânără, stăpân al lumii şi voi, treizeci şi nouă de înţelepţi! Şi l-a întrebat ea pe Şeic-Şahabeddin:

— Iubitul şi preaiubitul meu! Dacă ţi-s dragă cu adevărat, aşa cum îmi spui, vreau să-mi dai o dovadă despre asta. Spune-mi: este în vreme de zi sau noapte vreo clipă când să nu poţi face minuni? Care-i clipa aceea?

Şi l-a tot întrebat, până ce el i-a spus, dezvăluindu-şi taina:

— Clipa aceea, iubito, e îndată după trezirea mea din somn. Dacă nu beau îndată un gât de apă, nu mai am putere…

Şi astfel, roaba a trimis sultanului vorbă, să vină străji anume la uşi.

În seara ce a urmat, femeia a vărsat în ascuns apa din vas, şi la timpul cerut, s-a sculat şeicul şi, găsind vasul gol, i-a spus femeii:

— Iată, vasul e gol. Mă duc să aduc apă…

Şi când a deschis ea uşa, oştenii au dat năvală asupra lui…

UNDE HANSADI ÎNCEPE ŞI EA BĂTĂLIA PRIN PILDE ÎMPOTRIVA CELOR PATRUZECI DE ÎNŢELEPŢI; PILDA CU GRĂDINARUL; ŞI O ISTORIE A UNUI SULTAN DIN VECHIMI, PE NUME MAHMUD…

A tăcut cel mai bătrân dintre înţelepţi.

Turbanele s-au plecat în fulgerarea smaraldelor. Bărbile albe au căzut în piepturi.

Sindbad-Şah tăcea.

— Astfel a fost… a adăugat bătrânul, neclintindu-şi barba ghemuită în piept.

— Drept care te rugăm, a spus către şah al doilea bătrân, drept care te rugăm să amâni moartea lui Nugre cu încă o zi, pentru a-l cerceta noi, în temniţă…

Sindbad-Şah s-a învoit şi a părăsit sfatul.

Cei patruzeci de sfetnici şi-au scânteiat smaraldele din turbane, ridicându-se unul după altul. S-au dus cu cel mai bătrân dintre ei în frunte, la temniţa unde Nugre zăcea legat în fier.

Seara, întorcându-se şahul din vânătorile lui, s-a închis în cămară cu Hansadi şi-n timp ce ospătau, ea i-a grăit aşa:

— Nu-i bine ce faci! De ce te potriveşti la cei milostivi la inimă? Adu-ţi aminte ce spun cărţile înţelepte: „Doi duşmani are un părinte: copilul şi averea!" Fiul tău şi-a dovedit din plin duşmănia! De ce-l mai cruţi? De ce amâni mereu moartea lui, ascultând sfaturile unora şi ale altora? Ori vrei, luminate Doamne, să păţeşti asemeni grădinarului care mergea odată către grădinile lui cu fiul său…

Ascultă:

„Un grădinar, odată, mergea către grădinile lui, cu fiul său. Grădinarul mergea pe jos, iar fiul său călare pe-un asin.

— Ce om prost… au spus nişte drumeţi, cu glas tare: fiul merge călare, iar el, tatăl, pe jos…

Îndată, grădinarul s-a urcat el pe asin şi fiul mergea în urmă, pe jos…

— Ce om prost… au zis alţi drumeţi: ce părinte e acesta, că-şi lasă fiul să meargă pe jos?

Drept care grădinarul şi-a urcat fiul dinapoia lui, pe asin…

— Ce om prost… au zis alţii; ce părinte e acesta, că-şi lasă fiul să călătorească dinapoia lui?

Şi grădinarul şi-a mutat fiul dinainte…

— Ce om prost… au mai zis alţii; unde s-a mai pomenit ca fiul să fie aşezat pe asin dinaintea tatălui?"

Aşadar, vezi, stăpânul meu, că oricât a încercat grădinarul să intre în voia lumii, n-a izbutit. Deci,

nu te potrivi sfaturilor tuturor, ci osândeşte-l pe Nugre mai repede! Altfel, ai să ai a te căina… În sprijinul sfatului ce ţi-l dau, iată ce a făcut un sultan din vechimi, pe nume Mahmud…

SE ARATĂ CE AU GRĂIT ÎNTRE ELE DOUĂ BUFNIŢE; DE UNDE SE VEDE CĂ ŞI CELE MAI PROASTE DINTRE NECUVÂNTĂTOARE NE ŞTIU FAPTELE; DE ACEEA, TREBUIE SĂ BĂGĂM BINE DE SEAMĂ LA TOT CE SĂVÂRŞIM; ÎNCEPE AL DOILEA SFETNIC…

Pe vremea sultanului Mahmud, cel ce a fost pavăza poeţilor şi cărturarilor, pe vremea aceea, trăia un derviş, numit Has-Vas, vestit prin puterea lui de a învăţa semenii să înţeleagă limba păsărilor.

Într-o zi s-a dus Has-Vas la vizirul sultanului şi l-a rugat să pună o vorbă pentru dânsul, pentru a fi miluit cu leafă.

— Pun vorba asta… i-a răspuns vizirul, dar în schimb, sa mă înveţi meşteşugul de a înţelege graiul păsărilor câte se află…

Dervişul a intrat în leafă, iar vizirul a primit învăţătura.

După câtăva vreme, vizirul aflându-se la vânătoare cu slăvitul stăpân, acesta i-a zis:

— Ei, vizire, cum stai cu învăţătura? Ca să-mi arăţi cât ai adâncit-o, spune-mi ce grăiesc între ele, acum, cele două bufniţe din copacul acela…

Vizirul s-a apropiat de arborele arătat şi şi-a aţintit auzul…

— Ei?… a stăruit sultanul.

— Mărite Doamne… i-a răspuns el. Am ascultat, şi am priceput, dar mă închin Luminăţiei-tale, rugându-te a-mi îngădui să nu-ţi spun ce am auzit…

— De ce? s-a mirat Mahmud-sultan.

— Pentru că cele două bufniţe grăiau despre strălucirea ta…

— Cu atât mai mult, vizire! Chiar îţi poruncesc să-mi spui…

— Dacă-i la poruncă, a răspuns vizirul, atunci mă închin! a zis o bufniţă către cealaltă: „Eu am un fecior şi tu ai o fată… Ce bine-ar fi să-i cununăm şi să ne înnemurim…” „Prea bine”, a răspuns bufniţa care avea o fată.

„Atunci, a reluat cea dintâi, eu cer să dai zestre fetei tale cinci sute de sate pustii…”

„Şi o mie îţi dau… a grăit a doua… Să ne rugăm de Allah, să lungească pân-la bătrâneţe adânci domnia lui Mahmud-sultan! Căci, atâta vreme cât va domni el, nu vom duce lipsă de astfel de sate…”

Punându-şi Mahmud-sultan întâmplarea asta la inimă, a început să rezidească satele şi cetăţile. O vreme de aur a coborât peste noroadele persiene şi toate gurile îl lăudau şi-l slăveau. De-atunci s-a însemnat el ca un sultan de seamă în istoria noroadelor răsăritene…

Sfârşind cuvântul, Hansadi a început iar cu vorbele otrăvite:

— Sindbad-Şah! Cât ai să te mai uiţi în gurile ştirbe ale sfetnicilor?

— Draga mea… i-a răspuns el, mâine dimineaţă dau porunca dorită…

Şi a doua zi dimineaţă s-a suit în jilţ, şi a poruncit gealatului cu mare cutremur:

— Taie-l pe Nugre tot acum…

Şi iar au sunt trâmbiţele pedepsei.

Nugre şi-a pus gâtul pe butuc. Barda a fulgerat o dată, în sus…

— Şah al şahilor câţi au fost… a strigat atunci sfetnicul al doilea căzând la picioarele lui Sindbad. În numele sfetnicilor şi al tuturor noroadelor Răsăritului, te rog: nu-l ucide pe Nugre, pân’ce nu-

ţi voi istorisi straşnica întâmplare a lui Padmanava-brahman şi a lui Fikai…

— Te ascult… i-a răspuns Sindbad. După aceea, Nugre va pieri…

UNDE AL DOILEA ÎNŢELEPT ISTORISEŞTE NEMAIPOMENITA ÎNTÂMPLARE A LUI PADMANAVA-BRAHMAN ŞI A LUI FIKAI; ŞI UNDE SE ÎNVEDEREAZĂ CĂ UNELE FEMEI AU SCORPIE LA INIMĂ; ŞI CUM SUNT OSÂNDIŢI CEI CE SE IAU DUPĂ GURA LOR…

Înălţate Doamne… trăia demult la Damasc un neguţător de băuturi, care vindea în casa lui de negoţ o băutură făcută din orz, din apă şi din stafide dulci… îl chema Fikai. Avea un fiu ca de cincisprezece ani, căruia i se spunea de către toţi Fikai-feciorul, după numele tatălui. Era frumos la chip, ca lumina lunii. Voinicia trupului său întrecea voinicia chiprului, iar mintea îi era vie, ca para focului… Când cânta Fikai din glas, se opreau răsuflările, când lua în mâini alăuta, înviau morţii din morminte. Darurile lui aduceau casei venit mult şi bun, căci se-ngrămădeau muşteriii să-l asculte cum cântă. Astfel, preţul băuturii a crescut de la un ban la doi bani. Veneau acolo mai cu seamă bătrânii, să-şi mai încălzească inimile şi să-şi umezească privirile, la dulci cântări.

Drept care, ei au pus casei numele de „Izvorul cel viu al tinereţelor”.

Într-o zi, pe când Fikai-feciorul cânta, şi ceilalţi se îndeletniceau cu ulcioarele, a pogorât la ei vestitul brahman Padmanava, venit tocmai din India, de la Gange. Ulcioarele au încremenit la guri. Fikai cel tânăr şi-a pus alăuta pe genunchi…

Mult s-a minunat Padmanava-brahman de frumuseţea feciorului şi de dulceaţa ce-o avea în glas, dar intrând cu dânsul în vorbă, s-a minunat şi mai mult văzându-i mintea scăpărând ca argintul…

După ce s-a desfătat îndeajuns de vorba tânărului şi s-a răcorit cu băutură, Padmanava-brahman, gata de ducă, n-a plătit cu banii deobşte, ci a pus în mâna cântăreţului Fikai un ban de aur.

Şi de atunci venea în fiecare zi, desfătându-se mai cu seamă de spiritul cel viu al lui Fikai şi lăsând totdeauna banul de aur la plecare.

Feciorul s-a arătat într-o zi tatălui său şi i-a spus aşa: – Tată… În fiecare zi vine la mine vestitul Padmanava-brahman. E un cucernic cum nu s-a mai aflat. Bând băutura noastră, mă cercetează cu vorbe înţelepte şi-mi întoarce alte vorbe din înţelepciuni. La plecare, îmi pune totdeauna în palmă un ban de aur…

— O-ho… s-a mirat tatăl: preţul e prea mare! Acest Padmanava-brahman are, de bună seamă, gânduri ascunse. Află, fiul meu: aceşti evlavioşi călători de seama lui Padmanava aduc câteodată rău asupra oamenilor şi cetăţilor.

Şi a grăit mai departe Fikai-tatăl:

— Când va mai veni, pofteşte-l la mine, sus, să stau de vorbă cu ei. Să văd ce fel de înţelept este…

Şi acum s-a arătat Padmanava-brahman, Fikai-feciorul l-a poftit sus, la tatăl său. Acesta pregătise anume o masă mare, bogată, şi stând de vorbă cu străinul, l-a găsit om bun, cinstit şi cucernic.

— Din ce tărâmuri vii?

— De unde arde Gangele ca zorile… i-a răspuns Padmanava. Umblu şi bat lumea, în căutarea izvoarelor înţelepciunii…

Şi l-a rugat Fikai-tatăl:

— Dacă binevoieşti, cinsteşte-ne casa, rămânându-ne oaspete, cât vei avea trebuinţă…

Şi astfel, Padmanava-brahman a rămas în ospeţia lor, negăsind cuvinte în a lăuda tot mai mult deşteptăciunea tânărului.

Într-o zi, pe când se găseau faţă numai ei amândoi, a grăit Padmanava-brahman:

— Fiul sufletului meu! Am găsit în tine un adânc izvor de înţelepciune, dar trebuie ca acest izvor să fie deschis, drept care te voi învăţa tainele mele, căci am puterea de a aduce în supunerea mea lucrurile cele de peste fire… Chiar astăzi îţi voi arăta lucruri minunate, şi, dacă vrei, în scopul acesta, vino cu mine în afara Damascului, într-un anumit loc, de unde te vei întoarce cu bogăţii…

— Doamne… i-a răspuns Fikai, eu aş veni bucuros, dar atârn de voinţa tatălui meu…

— Prea bine… i-a zis brahmanul.

Şi s-a dus la Fikai-tatăl, luând îngăduinţa pentru ieşirea din cetate a fiului său.

Astfel, părăsind amândoi cetatea, au mers pe o câmpie pustie, până au ajuns la nişte ziduri străvechi, măcinate în ruină. Intre ziduri au văzut o fântână plină cu apă până la gură.

— Ia bine seama… a grăit Padmanava. Bogăţiile făgăduite se află în fântână aceasta…

— Şi cum le vom scoate, dacă se află într-o fântână? a zâmbit Fikai cu neîncredere.

— Vezi, i-a răspuns brahmanul, nu mă mir de neîncrederea ta, întrucât eşti tânăr şi nu ştii ce minuni poate face un om înzestrat de către Allah cu darul acesta… Priveşte…

Şi scoţându-şi Padmanava-brahman condeiele, a scris pe un sul nişte cuvinte, în limba tainică a preoţilor de la India, de la Siam şi din toată China, şi aruncând sulul în fântână, apa s-a tras deodată la fund, secând până la strop…

Au pogorât după aceea amândoi, pe nişte trepte, până-n fundul fântânii, unde s-au oprit în faţa unei uşi de aramă, încuiată cu lacăt greu de oţel.

Şi iarăşi şi-a scos Padmanava cele de trebuinţă, şi scriind altă rugăciune, a atins lacătul, şi lacătul s-a deschis deodată. Au împins uşa şi s-au pomenit sub boltă unde sta un harap uriaş, lângă o stâncă de marmură, pe care era gata s-o apuce…

— Ne va ucide… a zis Fikai, speriat.

— Stai în linişte… i-a răspuns brahmanul, şi după ce a rostit asupra harapului o rugăciune scurtă, şi după ce a suflat cu putere asupra lui, harapul a căzut la pământ, pe spate.

Au intrat apoi într-o curte rotundă, unde se afla un turn cu porţi de cristal, păzit la intrări de doi şerpi uriaşi, vărsând pară de foc pe gură…

— Ne vor arde de vii… s-a cutremurat Fikai.

— Nu tremura… i-a răspuns brahmanul. Fii tare la inimă, căci de vrei să te poţi împărtăşi din înţelepciunea mea, trebuie să ai inimă tare! Iată: balaurii aceştia înfricoşaţi se vor potoli la graiul meu, căci am puterea aceasta, să dezleg farmecele şi să stăpânesc puterile cele de peste fire…

Şi rostind nişte vorbe ascunse, şerpii s-au tras supuşi în ascunzişuri, poarta s-a deschis şi ei au intrat în altă curte, unde au văzut o altă poartă, toată de rubin, având în vârful turnului o nestemată care lumina ca soarele toate locurile acelea tainice de sub pământ.

Şase chipuri cioplite, durate din şase diamante uriaşe, se aflau la poarta aceasta, iar şase femei frumoase cântau lin din alăute.

Padmanava şi Fikai au văzut o sală înaltă, aşa de frumos împodobită, încât feciorului i-a pierit graiul de mirare.

Şi au intrat apoi în sala pardosită numai cu aur, acoperită numai cu porfiră şi bătută numai în mărgăritare. Toate frumuseţile de pe pământ se aflau strânse acolo, încât Fikai a rămas orbit de strălucire. Au străbătut sala. Au intrat într-o încăpere în patru unghiuri; în unghiul cel dintâi se afla o movilă de aur; în al doilea, o movilă din cele mai frumoase rubinuri; în al treilea, strălucea un vas de argint; iar în cel de-al patrulea unghi era o movilă de pământ negru…

În mijlocul încăperii se afla un jilţ cu un sicriu de argint, în care dormea în vechi somn un sultan cu diademă de aur. La picioarele sicriului era o

tablă de aur, pe care se aflau scrise în hieroglife cuvintele ce urmează:

„O, muritorilor!

Ce mi-au fost folositoare mie vistieriile şi stăpânirea lumii?

Nimic nu durează mai puţin ca fericirea!

Muritorule, nebunule! Adu-ţi aminte de fala faraonilor! Ce a rămas din fala şi mândria lor? Ei dorm şi toată fala pulbere s-a făcut!

Adu-ţi aminte, omule! Curând nici tu nu vei mai fi!

Cui îi pasă de scânteia ta în eternităţi? Curând tu vei fi pace şi pulbere…”

Când glasul tânguitor al brahmanului a tăcut, l-a întrebat Fikai:

— Cine-i sultanul care doarme?

— Fiule… i-a răspuns brahmanul, acesta este un străvechi faraon de la Egipt, unul dintre cei mai glorioşi faraoni…

— Mult mă mir! a vorbit feciorul mai departe. Ce nebunie l-a cuprins, că a îngrămădit aici sub pământ toate avuţiile lumii, căci toţi sultanii adormiţi, tot ce au lăsat urmaşilor, au lăsat la lumină şi la vedere…

— Ai dreptate, Fikai… i-a răspuns Padmanava-brahman; dar faraonul acesta era un om deosebit, cunoştea toate tainele firii! În ascuns părăsea tărâmul Nilului, şi venind în locul acesta se adâncea în cercetările lui. Vezi aurul, rubinul şi argintul? Toate le-a scos el din movila aceasta de pământ negru…

Şi pentru că Fikai se uita la el mirat, a grăit mai departe Padmanava-brahman:

— Fiul meu! Iată: firea s-a născut din umezeală şi din căldura soarelui… În vasul de argint, aflat în al treilea unghi, se află apa care a slujit la naşterea firii. De vei lua o mână de pământ din movila aceasta şi o vei muia în apa din vas, adevăr îţi

spun: vei preface în aur, sau în ce vei voi, toată arama Egiptului. Toate pietrele zidurilor le vei preface în aur, în rubinuri şi în diamante, numai atingându-le cu pământul muiat în această apă…

— Peste fire! s-a înfiorat Fikai.

— Dar, l-a întrerupt Padmanava, pământul de faţă nu are numai această putere… El tămăduieşte toate boalele. Omul aflat pe moarte, dacă înghite din el numai cât un grăunte, îşi capătă din nou viaţa. Dar cea mai mare dintre puterile lui, e aceasta: cine se atinge cu el pe la ochi, capătă puterea să vadă toate duhurile văzduhului cele nevăzute – şi să le stăpânească… Înţelegi acum, Fikai, ce bogăţii îţi voi da?

— Prea bine… a răspuns feciorul, dar până atunci, îngăduieşte-mi să iau ceva din avuţiile acestea, ca să arăt tatălui meu ce fel de prieten ne eşti…

— Ia orice… i-a răspuns Padmanava-brahman. Toate-ţi stau la îndemână…

Astfel s-a încărcat feciorul de aur şi diamante, ieşind din încăperea aceea, în urma brahmanului.

Au străbătut iar sala şi cele două curţi. Au trecut pe lângă harapul prăbuşit pe spate, au tras după dânşii uşa de aramă, încuind-o cu lacătul de oţel. Au urcat în grabă treptele – şi cum au ajuns afară, fântâna s-a umplut cu apă în urma lor, până la gură…

Mult s-a minunat Fikai, de graba cu care s-a umplut fântâna! Şi i-a vorbit Padmanava:

— Fiul meu! Încă nu cunoşti taina talismanelor, dar ţi-o voi arăta într-o zi. Eu săvârşesc minuni prin puterea lui Vişnu, zeul tuturor pagodelor indieneşti… Mai târziu îţi voi arăta toate acestea…

S-au întors la Damasc, şi mult s-a minunat Fikai-tatăl de bogăţiile aduse de fiul său!

Îndată s-a lăsat de neguţătorie, trăind în pace şi desfătare, din aurul şi rubinurile aduse.

Avea Fikai mamă vitregă, şi-i spunea aceasta deseori:

— Cum vom trăi aşa? Cât va mai dura bogăţia asta?

— N-ai grijă, mamă… îi răspundea Fikai. Bogăţiile pe care le ştiu sunt fără fund…

— Dacă Padmanava-brahman moare într-o zi, ce ne vom face? îl întreba ea. De ce nu-i spui să te înveţe toate tainele lui, spre a te putea coborî şi singur în mormântul faraonului?

— Mamă… o mângâia el, ocolind vorba; îţi voi aduce un minunat pământ, care-ţi va lungi viaţa…

— Ba… îi răspundea ea, mie să-mi aduci aur şi diamante… Dar, mai presus, spune brahmanului să te înveţe taina, căci dacă i se urăşte a mai sta la noi? Dacă se duce să locuiască la alţii – şi le spune lor taina? Roagă-l numaidecât să te înveţe rugăciunile deschizătoare de uşi – şi după aceea să-l omorâm, ca să nu descopere şi altora taina fântânii…

— Mamă… a strigat Fikai, cum să ridic mâna asupra lui? Cum să-l ucid pe omul care mi-a dat avuţii mai mari decât ale tuturor sultanilor?

— Eşti slab de minte… i-a răspuns maică-sa. Acum, că am pus mâna pe un astfel de noroc, nu trebuie să-l lăsăm să ne scape… Tatăl tău, care e mai priceput decât noi amândoi, tot aşa spune…

Mult s-a luptat Fikai-feciorul cu gândurile acestea, până ce într-o zi ele l-au biruit. Deci, suindu-se la Padmanava-brahman, l-a rugat să-l înveţe rugăciunile şi toate tainele…

Acesta, iubindu-l din toată puterea inimii, i-a scris rugăciunile şi l-a învăţat toate semnele, care şi unde trebuie rostite…

Astfel, după ce a învăţat Fikai toate cele de trebuinţă, s-a înfăţişat la părinţii lui. Aceştia au hotărât să meargă tustrei la fântâna vrăjită, să intre în tărâmul subpământean, iar la întoarcere să ia brahmanului viaţa.

La ziua aleasă, au părăsit tustrei cetatea Damascului, către fântâna dintre ziduri.

Fikai-feciorul a aruncat în apă rugăciunea întâi, şi fântâna a secat îndată, până la strop. A atins lacătul de oţel de la uşa de aramă, cu rugăciunea a doua – şi lacătul s-a deschis. Harapul cel cu bolovanul de marmură a căzut la pământ, la rostirea rugăciunii a treia şi la suflarea lui. Poarta de cristal le-a lucit în faţă. Şerpii uriaşi s-au tras în ascunzători. Au intrat în curtea a doua, au străbătut sala înaltă. Şi iată-i în încăperea cea în patru unghiuri, având în unghiul întâi aur, în al doilea rubinuri, în al treilea vasul de argint, iar în al patrulea movila de pământ negru…

N-a citit muierea scrierea faraonului de pe tabla de aur, nici n-a luat seama la pământul din unghiul al patrulea; nici ea, nici bărbatul ei; ci, repezindu-se amândoi asupra comorilor, s-au încărcat cu aur şi cu rubinuri, că abia se mai puteau mişca…

Fikai-feciorul a luat într-un săculeţ pământ de cel negru, gândind să săvârşească cu ajutorul lui minunile ştiute.

Astfel au părăsit încăperea aceea şi au trecut prin sala înaltă, dar când a păşit în curtea întâia, s-au repezit la dânşii trei şerpi înfricoşaţi…

— Vai nouă… au strigat Fikai-tatăl şi muierea lui, trăgându-se lângă fiul lor.

Dar acesta s-a înspăimântat şi mai tare, căci Padmanava-brahman nu-l învăţase nicio taină pentru o împrejurare ca aceea.

Şi deodată, glasul brahmanului s-a auzit adânc, din nevăzutul zidurilor:

— O, voi, ticăloşilor! Vă veţi lua plata după cuviinţă! M-a vestit stăpânul meu, Vişnu, zeul tuturor pagodelor de la India, despre ticăloşia voastră! Tu, muiere nevrednică, îţi vei lua plata cuvenită, pentru că i-ai îndemnat pe ticăloşii aceştia! Iar voi, ticăloşilor, vă veţi lua plata, pentru că i-aţi dat ascultare!

Glasul brahmanului a încetat, iar cei trei şerpi s-au repezit la cei trei ticăloşi şi i-au înghiţit…

*
* *

Sfârşindu-şi istorisirea, sfetnicul al doilea a tăcut o clipă şi a reluat, înălţându-şi glasul:

— Astfel vei fi pedepsit şi tu, şahule, dacă vei da ascultare şahiţei!

Drept care şahul, speriat, a amânat osânda lui Nugre, ducându-se în vânătorile lui.

Seara, ca de obicei, Hansadi a început întâi cu dojenile:

— Iar dai ascultare gurilor ştirbe… Ce dovadă mai vrei, decât fuga lui Abuşamar, dascălul lui Nugre? A fugit, de teamă să nu-l pedepseşti pentru că astfel ţi-a învăţat fiul… Eu îţi spun, şahule, să nu întârzii osânda, şi în sprijinul meu, îţi voi spune istoria unui vestit sultan din vechimi, anume Akşid…

SE VEDE CUM HANSADI NU SE LASĂ MAI PREJOS ŞI SPUNE ŞI EA O PILDĂ, CU AKŞID!

Ajuns în ani adânci, vestitul Akşid, sultan în tot Răsăritul, a chemat într-o zi pe cei trei feciori ai săi, zicându-le:

— Fiii mei! Mă aflu în ani adânci şi simt că într-o noapte ce se află aproape, are să mă cerceteze îngerul morţii… Drept care, v-aş ruga un lucru: ca buni fii ce-mi sunteţi, orânduiţi toate pentru înmormântare! Vreau să văd cu ochii mei fala cu care o să mă duceţi la locuinţa bunilor şi străbunilor! Faceţi aşa fel, ca şi cum aş fi mort! Daţi veste să vină noroadele şi neamurile câte le stăpânesc, cu beii lor, cu hanii şi cu toţi cârmuitorii din vecini care-mi plătesc haraci; într-un cuvânt, faceţi aşa fel, ca şi cum aş fi murit!

Cei trei feciori au început să se tânguie şi au dat veste către toate depărtările Răsăritului, prin ştafete în cai de olac. Pe zidurile cetăţii au sunat trâmbiţele şi au prins a fâlfâi flamurile de jale.

La ziua hotărâtă, au sosit în tânguire mare bei şi hani, emiri şi şahi supuşi, din toate depărtările.

Seraiul se afla înconjurat de covoare persieneşti în culoare de moarte. Cincizeci de mii oşteni, cărora li s-a plătit leafa în pungi de aur, străduiau cu suliţele plecate.

Beii, vizirii şi alţi oameni de sfat au intrat la Akşid. L-au ridicat din patul unde zăcea şi aşezându-l în jilţ, i-au spus:

— Mărite Doamne, iată, aşa va fi înmormântarea ta…

Sultanul, înclinându-şi tâmpla în mâna sprijinită de jilţ, a făcut semn că-i gata să privească…

Patru viziri vestiţi au adus atunci un sicriu greu şi l-au pus sub un cer semănat cu diamante, susţinut de patru feciori de hani; şase oşteni viteji au presărat pe jos pământ amestecat cu pietre strălucitoare. Cei trei fii, cu feţele plânse, au venit după aceea şi i-au împodobit sicriul cu şiraguri de pietre scumpe, i-au potrivit coroana luminând în diamante. Patru hani de la Samarcand au ridicat sicriul, şi alaiul a pornit…

Înţelepţi şi dervişi, sosiţi din peşterile pustiei, urmau după sicriu, tânguindu-se în psalmi. După ei urma un vestit pustnic, călare pe o cămilă, ducând în mâini cartea înfricoşată a Koranului; feciorii de hani, şahii cei mari şi toţi cei mai aleşi mergeau în laturi, iar în urma dervişilor şi hanilor veneau două sute de tamburaşi, cu tamburele, sunându-le fără încetare, cântând laude şi tânguiri:

„Zi pustie şi neagră! Soare, zadarnic ai răsărit, dacă Akşid, cel mai bun şi mai vestit dintre sultani, a închis ochii…

El, cel mai drept dintre oameni, el, biruitorul hanilor, el, ocrotitorul nevoiaşilor, nu mai este…”

După tamburaşi veneau cincizeci de viziri încruntaţi în sprâncene, îmbrăcaţi în veşminte lungi, negre şi vinete. Urmau războinicii de seamă, purtând în mâini arcuri rupte. După ei, în amestec, tropoteau zece mii de cai cu şeile şi frâiele de aur, duşi de zece mii de robi negri, îmbrăcaţi în strai vânăt. Toate femeile şi fecioarele haremurilor veneau la urmă, cu feţele spoite în vânăt, despletite, şi se tânguia cu durere sfâşietoare…

— „Iată… a zis sultan Akşid, după ce s-a sfârşit alaiul. Mi-am văzut înmormântarea cu ochii…”

Şi plecându-se, a luat de pe jos o mână din pământul presărat de către bei, şi-a frecat cu el barba şi capul şi a adăugat:

— Pământ bun şi străbun! Ce fapte mari am făcut eu, ca să mi se cuvină a mă acoperi tu? Lungă mi-a fost viaţa şi nimic n-am săvârşit, spre slăvirea urmaşilor… Şi întorcându-se către vizir, a poruncit: Să vie caligrafii… Am a orândui lucruri noi…

— Luaţi însemnare… a poruncit mai apoi către caligrafi:

„*Eu, Akşid, sultanul Răsăritului!*

Las rândurilor de oameni ce după mine vor urma:

— Un milion două sute douăzeci mii aspri, zidirii şi orânduirii unui spital, pentru alinarea şi tămăduirea mahomedanilor bolnavi, întru slava lui Mahomed-prooroc:

— Las zidirii şi orânduirii unui serai pentru arcaşi un milion două sute douăzeci mii aspri, întru slavă lui Mahomed-prooroc:

— Să se dureze un caravanserai nou şi încăpător; să fie pentru călătorii cei albi – şi să fie slujiţi de roabe negre; iar pentru întreţinerea roabelor să se dea din vistierie câte cinci sute

dinari, la fiecare lună; şi aceasta întru slava lui Mahomed-prooroc!

— Şi mai poruncesc eu, Akşid-sultan, să se facă o casă de azil pentru femeile cele oropsite, fugărite de la căminele lor; să stea acolo până-şi vor găsi bărbaţi pe seamă; şi pentru asta să se ia din vistierie nouă sute de mii aspri…”

— Să vie cuviosul cetitor în Koran, a poruncit după aceea Akşid-sultan.

A ascultat înfricoşatele stihuri, şi când cititorul a făcut semn că a sfârşit, Akşid i-a pus în palmă o mie dinari. A poruncit masă mare cu cele mai rare bucate, iar toţi mesenii să fie slujiţi numai în vase şi tacâmuri de aur. La săvârşirea mesei, a dăruit oaspeţilor vasele şi tacâmurile de aur, a slobozit apoi toate roabele…

Astfel a fost pomana şi masa praznic.

Dar chiar în ziua a doua, Akşid-sultan şi-a simţit sfârşitul.

Şi-a chemat fiii în grabă:

— Eu mor, fiii mei! Iată: duceţi-vă în cămara mea, în unghiul din stânga, căci am acolo ascunsă o lădiţă cu nestematele cele mai rare! Luaţi-le, şi după îngropăciune împărţiţi-le între voi…

Şi Akşid-sultan a murit.

Fiul său cel mai tânăr, neputându-se răbda să vadă pietrele rare mai repede, a intrat în cămară, a luat lădiţa şi a ascuns-o, să păstreze avuţia numai pentru el.

Îndată după înmormântarea lui Akşid, au intrat în cămară şi ceilalţi doi fraţi, dar căutând în unghiul arătat, n-au găsit nimic.

S-au dus la fratele mai mic…

— Frumoase-s acele nestemate? i-a întrebat fratele mijlociu.

— Tu le-ai luat… i-a spus fratele cel mai mare. Că niciun străin n-ar fi putut intra în cămara aceea, în unghiul acela…

Fratele cel mai mic s-a prefăcut mânios foc:

— Cum nu vi-i frică de umbra tatălui nostru, să mă învinovăţiţi? Poate le-a luat unul dintre voi…

Şi pentru a afla care din ei e vinovatul, au hotărât să-l cheme pe cel mai vestit cadiu al Răsăritului! Acesta a venit repede, dar înainte de a începe a cerceta, a cerut celor trei fii îngăduinţa de a le istorisi o întâmplare…

SE ARATĂ CUM ÎNŢELEPTUL CADIU DESCOPERĂ VINOVATUL PRIN ISTORISIREA UNEI PILDE; CUM VOINŢA LUI SINDBAD-ŞAH SE CLATINĂ IAR, CA O FRUNZĂ; ŞI O VESTE DE LA ÎNŢELEPTUL ABUŞAMAR…

Şi a început cadiul cel mai înţelept din Răsărit:

— Iubiţi emiri! Era odată un fecior care iubea o fată. Şi fata îl iubea pe dânsul cu atâta inimă, că ar fi fost gata să moară… Dorul lor era să se ia unul pe altul şi să fie soţi fericiţi în tărâmul unde trăiau. Iată însă că părinţii fetei nu-l voiau pe feciorul acela de ginere, ci au ales pentru fata lor un alt bărbat, pe care ea nici nu-l cunoştea la faţă…

Au hotărât ziua de nuntă, pregătind cele de cuviinţă.

Luată de deznădejde, fata a fugit la iubitul ei şi i-a spus:

— Suflet din sufletul meu! Iată: părinţii mei au hotărât să mă dea cu sila unui bărbat pe care nici nu-l cunosc… Ce să fac, suflet din sufletul meu?

Deznădejdea iubitului n-a mai cunoscut margini! În îmbrăţişări sfâşietoare se jeluiau unul pe altul, ca şi cum s-ar fi dus la moarte.

La urmă, după ce şi-au plâns toată mâhnirea, fata a spus aşa:

— Ştii ce, suflet din sufletul meu? Eu peste voia părinţilor nu pot să sar, dar îţi făgăduiesc, pe toate

stelele scânteietoare, ca în noaptea de nuntă să trec întâi pe la tine…

Şi astfel s-au despărţit, cu lacrimile uscate în gene. El s-a dus în rosturile lui, ea s-a întors în pragul părinţilor.

Pentru ziua aleasă, au pregătit vin în burdufuri, au junghiat vite îngrăşate anume în staule, iar surorile şi neamurile miresei i-au pregătit pânzele aşternutului.

A venit ziua şi apoi seara de nuntă.

Au chefuit nuntaşii până la cântatul cocoşilor. Mirii s-au tras în umbra acoperişului, către cămara lor.

— Aleasa mea… îşi alinta mirele mireasa, dar obrazul lui a simţit pe obrajii ei lacrimi, i-a auzit suspinul în grumaz maz şi a întrebat-o: Plângi, mireasa mea? De fericire, sau ai vreo supărare?

— Bărbatul meu! i-a răspuns ea; înainte de a mă cununa cu tine am avut un iubit.

— Şi ai fost dată mie fără voia ta? a întrebat-o el, speriat. Cum se poate astfel?

— O, nu! a grăit ea, mai departe. Dar ca să-l mângâi de pierdere pe bărbatul acela, i-am făgăduit ca în noaptea nunţii să mă duc la dânsul…

Bărbatul ei, om cucernic, adânc cunoscător al sufletului omenesc şi cu o minte deplină, i-a răspuns liniştit:

— Iată: eşti slobodă să te ţii de făgăduinţă! Du-te la el, dar jură-mi că-n toate zilele tale n-ai să mai faci nici unui bărbat astfel de făgăduieli…

Ea l-a întrebat, trăsnită de mirare:

— Cum asta? Mă laşi să mă duc?

— De bună seamă… a răspuns el. Du-te, dar să-mi vii numaidecât sub acoperiş, înainte de ziuă… Şi nu uita: niciodată să nu te mai juruieşti aşa…

— Niciodată! Îţi jur! a răspuns ea. E pentru cea din urmă dată când mai grăiesc cu bărbatul acesta…

Şi el i-a deschis uşa în taină, să n-o vadă nuntaşii. Era îmbrăcată în voalurile şi mătăsurile

de nuntă, sclipind în diamante.

Dar cum a ieşit, aşa, sclipind în diamante, după puţină cale i-a ieşit înainte un tâlhar.

„Ce noroc pe capul meu! s-a minunat tâlharul, apucând-o de braţ, gata s-o jefuiască; ce noroc, să mă îmbogăţesc dintr-odată cu diamantele acestea.”

Însă văzând-o cât e de frumoasă, a rămas locului.

— Minunată femeie… unde te duci tu, în puterea nopţii, gătită cu toate avuţiile?

Ea i-a povestit întâmplarea.

— Cum? s-a minunat tâlharul. Şi ţi-a îngăduit bărbatul să faci lucrul acesta? Ce fel de om e, că ţi-a îngăduit una ca asta? Iată, a grăit tâlharul mai departe, mă voi arăta a fi şi eu om deosebit de data aceasta, ca şi bărbatul tău, neluându-ţi diamantele… Şi îngăduie-mi să te petrec pân’ la pragul iubitului, pentru a te păzi de alţi tâlhari…

Şi astfel, a petrecut-o el pân’ la pragul iubitului. Ea a bătut în uşă şi a urcat spre cămările lui.

— Pe Allah!… s-a minunat el. Ce cauţi la mine în puterea nopţii, gătită astfel?

— Dragul meu, i-a răspuns ea; ţi-am făgăduit sau nu să vin la tine în noaptea nunţii mele? Iată: m-am ţinut de cuvântul dat…

Şi i-a povestit că a venit la el, cu îngăduinţa bărbatului.

— Doamne… s-a minunat el, din nou, ce fel de om e bărbatul acesta?

— Ba, mai mult… i-a răspuns ea. Pe drum m-a întâmpinat un tâlhar, şi spunându-i că mă duc la iubitul meu, cu îngăduinţa mirelui, tâlharul, în semn de cinste pentru un asemenea om, mi-a lăsat diamantele şi m-a petrecut pân’ la uşa ta, să mă ferească de alţi tâlhari…

Atunci iubitul i-a spus:

— Întâmplarea asta e aşa de straşnică, încât face să fie săpată pentru de-a pururea în cuvânt scris, pentru a fi cunoscută tuturor timpurilor… Căci, unde s-a mai pomenit mire să-şi dea de bună voie

mireasa, şi un tâlhar, aflând întâmplarea, să n-o prade de diamante? Drept care, iată: nici eu nu pot fi mai prejos decât bărbatul acela şi decât hoţul…

Şi luând-o de mână, a petrecut-o înapoi până la pragul bărbatului, despărţindu-se cu vorbe de prietenie.

Lucru despre care aflând bărbatul, s-a bucurat mult în inima lui…

*
* *

Sfârşind cuvântul, a întrebat cadiul pe cei trei emiri:

— Ce credeţi, emiri? După socoteala voastră, cine-i mai vrednic de laudă: bărbatul, iubitul, sau tâlharul?

— Bărbatul… a răspuns cel mai mare.

— Iubitul… a răspuns mijlociul.

— Ba, să nu vă fie cu supărare… s-a răstit cel mic; eu cred că tâlharul e cel mai vrednic de laudă, căci, cum s-a putut stăpâni în inima lui să nu prade femeia de diamante?

Aici, ochii cadiului s-au aprins dintr-odată sub sprâncene! După ce s-au aprins, s-au ascuţit ca tăişurile, şi privindu-l pe emirul cel mic, drept în luminile ochilor, l-a arătat cu degetul:

— Tu ai furat lădiţa…

Emirul cel mic s-a roşit. După aceea şi-a mărturisit vina…

*
* *

Sfârşind, Hansadi şi-a înclinat fruntea, uitându-se cu mânie în jos. Şi iar a început:

— La fel cu Akşid-sultan eşti şi Luminăţia Ta, bărbate… Ţi s-au adâncit anii şi mâine-poimâine te duci la strămoşi! Iar fiul tău ticălos, dacă te iei după ştirbăturile de sfetnici, are să scape şi are să-

ţi bage paloşul-n inimă… Vai, şahule! Ce mă voi face eu, aleasa inimii talc, rămânând singură, în izbeliştea vânturilor?… Dar nu de mine mă doare, ci de viaţa ta, o, lumină a ochilor… Nu mai întârzia, ucide-l…

Şi i-a răspuns şahul:

— Şahiţă Hansadi!… Când va scânteia luceafărul de ziuă. Voi da poruncă! Iar când s-or arăta în câmpia cerului caii albi ai zorilor, capul lui Nugre va sta lângă butuc!

*
* *

Pe când scânteia luceafărul de ziuă, Sindbad s-a aşezat mânios în jilţ. Nugre a fost adus din temniţă, şi gealatul rânjea, pândindu-i ceafa albă…

Atunci, a căzut la picioarele şahului sfetnicul al treilea.

— Luminate şah!… a strigat el, dar Sindbad i-a curmat vorba:

— Taci! În zadar vă bateţi gurile, căci hotărârea e luată: Nugre va pieri azi…

— Atunci îngăduie, Doamne, să ţi se citească în taină scrisoarea asta…

„De la Abuşamar-dascălul, robul lui Sindbad, cel mai mare şah al perşilor:

Înălţate şah!

Ai trebuinţă de o desluşire! Fiului tău i s-a arătat în horoscop o primejdie de moarte, pe timp de patruzeci de zile.

Pentru a ocoli valul, eu i-am poruncit să nu vorbească nimic în timpul acesta de primejdie. Deci, mă arunc la picioarele tale şi te rog: nu-i lua viaţa în răstimpul acestor patruzeci de zile! După aceea va vorbi şi-ţi va spune!…”

Sindbad a căscat ochii mari către luceafărul de ziuă. Sfetnicii au clătinat din bărbi, întrebând în gând: „Vezi, şahule Sindbad? Iată ce fărădelege era să faci…”

Iar când Sindbad şi-a întors ochii din căile luceafărului, toţi cei patruzeci de sfetnici au început să-l roage:

— Îngăduie, Doamne, până vor trece patruzeci de zile…

— Căci iată… a strigat mai tare decât toţi al treilea sfetnic. Ca să vezi mai adânc nevinovăţia fiului tău, îţi voi arăta o istorie care se aseamănă ca două lacrimi cu întâmplarea lui Nugre!

Ascultă, Sindbad-Şah, şi voi, treizeci şi nouă de sfetnici, ascultaţi!…

Şi sfetnicul a ridicat până la ochii şahului o scrisoare care spunea aşa:

AL TREILEA ÎNŢELEPT SE RIDICĂ ŞI SPUNE ISTORIA EMIRULUI DE LA KARIZMEIA ŞI A EMIRESEI DILARAM…

Domnea la Karizmeia un vestit sultan, şi în zadar jertfea lacrimi şi din rodul pământului stelelor din cer, pentru a avea un fiu: stelele rămâneau mute şi tot aşa de strălucitoare, cu toate jertfele lui.

Seraiurile din Karizmeia păreau din ce în ce mai goale, fără bucuria unui glas de prunc, dar, iată însă că într-o bună zi cerul şi-a arătat mila. Sultăniţă a născut un băiat aşa de mândru, cum nu s-a mai aflat prunc din tot Răsăritul.

De bucurie, sultanul a trimis vestitori iuţi ca fulgerul, să ducă semn supuşilor că a pogorât bucuria la seraiurile din Karizmeia.

Şi s-a întemeiat acolo un ospăţ straşnic, cum nu se mai văzuse! Multora le-a dăruit sultanul slujbe înalte, multora le-a orânduit lefuri puternice, şi veselia în danţuri şi cântece a ţinut lungă vreme.

Tot cu acest prilej a strâns sultanul pe cei mai cu faimă cetitori în stele, şi i-a rugat să caute cu sticlele lor vrăjite, sus, către astre, şi să-i spună ce noroc va avea pruncul, în viaţa lui.

A venit seara, şi astrologii s-au ridicat în turnurile de veghe, mai aproape de pâlpâirile cerului. Şi-au îndreptat lunetele, toţi deodată, către căile văzduhului, şi au prins a socoti…

Apoi, s-au coborât la masa ospăţului, supăraţi la faţă şi cu gurile amuţite.

— Ce-i? i-a întrebat speriat sultanul din Karizmeia.

— Doamne… i-au răspuns astrologii… Semnele nu sunt bune! Acest prunc va avea greu de pătimit, până la vârsta lui de treizeci de ani! După aceea,

dacă va scăpa teafăr, nu-l mai paşte nicio pierzanie…

Din ziua aceea, pruncul a fost păzit cu straşnică grijă, ajungând teafăr până la vârsta de cincisprezece ani. Crescuse mândru, asemeni chiprului.

Iată însă că împlinind anii aceştia, i-a venit pofta să iasă pe ape… Şi a orânduit o corabie, şi împreună cu patruzeci de corăbieri tineri a pus pânzele în vânt.

Corabia a pornit.

Dar abia s-au adâncit ei în negura apelor, şi iată că i-au înconjurat din toate părţile nişte corăbii iuţi, cu capete de mort la catarg! Erau piraţi din mările negre europeneşti.

I-au luat robi pe toţi, ducându-i în pământul caprinilor, să-i arate sultanului lor.

Locuitorii din pământul acela aveau trup omenesc şi capete de câini. Mâncau carne de om.

Deci, emirul din Karizmeia, cu cei patruzeci de corăbieri ai lui, au fost zăvoriţi într-o închisoare şi puşi ia îngrăşat, pentru a fi mai plini şi mai gustoşi, când le-o veni rândul să fie jertfiţi.

N-a trecut mult şi rândul a început. Unul câte unul, cei patruzeci au fost fripţi în frigări, tăvăliţi în grăsimi şi trecuţi cum se cuvine la masa de prânz a hoţilor mării.

Rămas singur în închisoare, emirul din Karizmeia a hotărât să-şi vândă viaţa scump. Deci, când a venit şi rândul lui, s-a smucit din răsputeri, a rupt funiile, şi apucând un cosor, a tăiat în capcâni până la mare număr…

Şi era gata să-i mai ucidă şi pe alţii, dar s-a arătat atunci sultanul lor şi i-a grăit, mirat de vitejia lui:

— Te iert, tinere, şi-ţi dăruiesc viaţa pentru vitejia ta. Din ce neam eşti?

— Doamne… i-a răspuns emirul, sunt fiul sultanului din Karizmeia…

Sultanul capcân a clămpănit din bot a mulţumire.

— Dacă-i aşa, te voi da fiicei mele de soţ…

— Doamne… s-a speriat emirul, cred că mărita fiică a ta are drept la un altfel de bărbat, mai chipeş decât mine…

— Am hotărât! a clămpănit din bot sultanul capcân, şi aşa s-a însurat emirul din Karizmeia cu dihania de la capcâni…

„Allah… tu care eşti stăpân al puterilor! Scapă-mă! Cum voi îmbrăţişa o femeie cu cap de căţea?” Aşa se tânguia feciorul, şi Allah şi-a arătat mila, luând viaţa capcânei.

Dar în ţara aceea era un obicei crud, adus tocmai din Ceylon; soţul rămas în viaţă trebuia să fie îngropat de viu, împreună cu moarta, şi dacă soţul murea întâi, îl urma soaţa vie în mormânt.

Lucrul acesta era prilej de bucurie mare, se strângeau neamurile în haine de sărbătoare şi-i petreceau numai în chiot şi danţ până la groapă…

Văzând ce-l aşteaptă, emirul din Karizmeia a căzut în mâhnire, după aceea şi-a închis glasul şi inima, aşteptându-şi sfârşitul.

În ziua anumită, capcâna a fost aşezată după cum se cuvine, cu toată fala, în sicriu. Alături era sicriul al doilea, pentru emir. S-a lungit şi el în sicriu. Alaiul a pornit în mari strigăte de veselie. A ieşit din cetate către nişte stânci, la gropniţa sultanilor capcâni…

Sicriul capcânei a fost slobozit în funii, într-o peşteră fără fund. După ce au pus pe sicriul emirului o pâine şi un ulcior cu apă, l-au slobozit şi pe acesta în negru întuneric, apoi au prăbuşit pe gura peşterii o stâncă uriaşă.

— Allah! a strigat emirul, sculându-se din sicriu, pentru ce m-ai pedepsit astfel, tu, Allah? Ce ţi-am greşit, că m-ai îngropat de viu în întunericul morţii?

Şi umblând prin întuneric, după câteva sute de paşi a pipăit un zid, şi a zărit o femeie cu o

lumânare aprinsă.

A mai făcut câţiva paşi, dar femeia, simţindu-l, a stins lumânarea şi întunericul s-a împlinit la loc.

— Joc al nălucilor! a strigat emirul deznădăjduit. A fost lumină aievea, sau mintea mea bolnavă e vinovată? Sultan nenorocit din Karizmeia, pentru ce mi-ai făcut asta? Dacă nu voi putea ieşi din mormântul acesta, ia-ţi rămas bun, părinte din Karizmeia, de la alintările mele când vei fi bătrân…

Atunci, din fundul întunericului, i-a grăit un glas:

— Dacă eşti cu adevărat emirul din Karizmeia, bucură-te, căci eu te voi scoate de aici, dar pentru asta, trebuie să te însori cu mine…

— Ascultă-mă, glas dulce, i-a răspuns emirul. Greu îmi vine să mor îngropat de viu la vârsta mea de cincisprezece ani, dar decât să mai fiu încă o dată bărbatul unei femei cu cap de câine, mai bine putrezesc aici!

— Emir din Karizmeia! i-a întors cuvânt glasul. Eu nu sunt fată de capcân, şi cred că văzându-mi faţa nu te vei înspăimânta…

Iată…

Lumânarea a clipit din nou şi emirul a văzut un obraz de o frumuseţe ca a lunii pline…

— Cine eşti, atunci, faţă luminată de frumuseţe? s-a mirat emirul din Karizmeia. Un duh eşti, poate, de spui că o să mă scoţi din închisoarea morţii?

— Ba nu sunt duh, emir din Karizmeia, sunt fata sultanului din Georgia, tărâmul trandafirilor! Mă cheamă Dilaram…

Dar să lăsăm acum vorbele! Deocamdată află că am fost zvârlită în ostrovul capcânilor, de o furtună a mării! Am fost luată de nevastă de către un capcân, care-n scurt timp a murit, iar eu, după obiceiul locului, l-am urmat de vie în groapă… Ştiind ce mă aşteaptă, mi-am pregătit din vreme scăpărători şi amnare şi această lumânare de ceară, îndată după ce au pus bolovanul pe gura peşterii,

m-am ridicat din sicriu, ca să mă depărtez dintre morţi şi să caut, poate voi găsi calea de scăpare…

Am aprins lumânarea şi am pornit. N-am făcut nicio sută de paşi şi am ajuns la o stâncă albă de marmură, pe care stă scris şi numele meu… Vino să-ţi arăt, şi n-o să te miri mai puţin, cetind cele scrise…

Ea a păşit înainte. S-au oprit amândoi lângă marmura uriaşă, şi au cetit cele ce urmează:

„Dacă se vor întâlni aci emireasa din Georgia şi emirul din Karizmeia „vor putea urni stânca aceasta şi vor scăpa din această gropniţă, coborând pe trepte în jos…”

— Vai… a zis emirul, cum să urnim noi o stâncă pe care n-ar putea-o ridica nicio sută de oameni?

— Să încercăm… i-a răspuns Dilaram, căci la mijloc se află un lucru peste fire…

Emirul şi-a adunat puterile, dar uriaşa stâncă s-a ferit la o parte abia atinsă cu mâna, şi iată că li, s-au arătat treptele, coborând într-o altă peşteră, şi de acolo o potecă strâmtă ducea către un mal luminat de o apă repede.

Amândoi s-au prăbuşit la pământ, aducând mulţumiri adânci lui Allah, ca nişte buni moslemini.

— Doamne al îndurărilor… murmurau ei, atingând ţărâna cu frunţile şi, uitându-se către apa curgătoare, au văzut o corăbioară ieşită ca din pământ. Au urcat repede. Vântul bătea în pânze. Corăbioară a pornit.

Au trecut prin pustietăţi arse, prin câmpii verzi, prin păduri uriaşe şi prin dumbrăvi. Deodată, râul s-a îngustat, către doi munţi negri care-şi împreunau vârfurile. Întuneric înfricoşat se afla între cei doi munţi. Apele vuiau şi corabia a intrat în gura întunericului, ca trasă de un duh necurat.

— Allah!… au strigat ei, tu, care cu îndurarea ta ne-ai scos din peştera morţilor, îndură-te…

Şi iată că li s-au arătat îndată ţărmuri luminoase, parc-ar fi intrat în grădina lui Eden! Vânturile au

golit pânzele. Corăbioară s-a oprit în ţărmuri dulci. Astfel, emirul din Karizmeia şi Dilaram, emireasa din Georgia, au coborât în ierburi clătinătoare, şi locurile erau aşa de frumoase, că ochii lor nu se mai săturau uitându-se. Tinereţea li s-a aprins ca focul cel nestins.

Iată însă că au văzut în zare, după nişte stânci uriaşe porţile unui serai şi au pornit într-acolo.

Scria pe porţile seraiului:

„Trecătorule, tu care ai vrea să intri aici! Degeaba va fi osteneala ta; căci niciun lacăt şi niciun zăvor nu se vor deschide, până nu vei ucide jivina cu opt picioare.”

— Păcat… a oftat Dilaram, credeam că vom putea intra să vedem cuprinsul seraiului…

— Preaiubită emireasă! i-a răspuns el, nu te mâhni, căci se vede că stă la mijloc un lucru ascuns! mai bine să ne odihnim în iarba aceasta foşnitoare, să ne odihnim şi tu să-mi spui întâmplările tale, căci nu mai am răbdare…

— Cu multă bucurie… i-a răspuns Dilaram, şi uitându-se întâi către cerurile depărtării, a oftat adânc, şi luându-şi ochii din depărtări şi i-a odihnit plini de luminos zâmbet în ochii emirului. Şi a început: Eram singura fată la tatăl meu, sultanul din Georgia! Eram păzită straşnic. Nu m-a văzut niciun ochi de bărbat, până la paisprezece ani, când tatăl meu a îngăduit să vină să mă vadă un emir. În amândoi s-a aprins focul dragostei, şi ne iubeam cum nu se mai află! Dar într-o zi a venit un bei dintr-o ţară vecină, în ospeţie de nuntă. Mă cerea pentru sultanul său. Cu sfâşiere m-am despărţit de iubitul meu, după hotărârea tatei. Astfel, într-o zi, s-au înarmat la liman corăbiile. Am fost luată de beiul străin, către patria lui. Călătoream pe ape, cu vânt bun în pânze, când deodată s-a stârnit o furtună grozavă. Valuri cât munţii ne-au aruncat corabia în limanul hoţilor de

mare, la capcâni. Toţi oştenii şi corăbierii au fost mâncaţi de nelegiuiţi. Şi beiul aşijderea. Eu am scăpat, căci m-a luat la sine o căpetenie capcână, spunându-mi:

— Dacă ţii la zilele tale, ia-mă de bărbat…

Nu voiam să-mi pierd viaţa, şi m-am arătat gata, cu multă dragoste. Am făcut nuntă, cu toată scârba ce o aveam. Dar peste puţină vreme, el a căzut pe boală. S-a chinuit şi a murit. Ştiam ce mă aşteaptă, de aceea mi-am pregătit din vreme lumânarea asta şi scăpărătorile… Când m-au slobozit de vie în peşteră şi au pus stânca la gură, m-am ridicat din sicriu, cu nădejdea că-mi voi găsi scăparea…

Mai departe ştii…

Dar nu şi-a sfârşit ea cuvântul, când i s-a urcat pe veşmânt o târâtoare urâtă, foşgăluind dintr-o mulţime de picioare.

Emirul s-a făcut alb la faţă, ştiind că jivina era dătătoare de otravă…

— Ah… a strigat el, sărind la o parte, Dilaram, păzeşte-te!

Ea şi-a scuturat veşmântul şi târâtoarea a căzut în iarbă. Emirul a zdrobit-o cu călcâiul lui şi atunci, ca prin farmec, porţile seraiului s-au ferit în lături, arătându-le o grădină adâncă. Înainte de a porni, prinşi de mână, au numărat picioarele jivinei, şi au văzut că erau în număr de opt.

Au trecut pragul porţilor, intrând în grădina grea de rod. Se aflau sădiţi aici pomii cei mai frumoşi şi mai rodnici de pe pământ. Peste tot stăpânea tăcerea adâncă a pustiei.

Emirul din Karizmeia voia să-şi potolească foamea şi setea cu un măr, şi s-a oprit sub pomi şi a rupt unul, dar încercând să muşte, a văzut că fructul era de aur greu. Şi la fel erau toate fructele din grădină.

Au nimerit apoi în faţa unor seraiuri uriaşe, tăiate într-un munte de cristal. Au străbătut ganguri, încăperi şi chilii, împodobite în aur şi

arzând în mulţimea nestematelor. Toate erau pustii. Paşii lor răsunau îndelung sub bolţi.

Deodată, intrând într-o chilie mai minunat împodobită, au văzut un bătrân, stând în jilţ, cu diademă de aur pe frunte, şi cetind cartea Koranului.

— Cine sunteţi, că-mi tulburaţi liniştea? i-a întrebat el.

— Doamne… a răspuns emirul, eu sunt emir din Karizmeia, iar fata asta este emireasa din Georgia.

— Dacă-i aşa, a răspuns bătrânul, fiţi bine veniţi în liniştea mea, copii de sultani! Dacă voiţi să-mi fiţi oaspeţi, eu vă primesc bucuros, căci au trecut o mie de ani de când n-am văzut fiinţă pământeană. Iată: eu sunt un străvechi han chinez. Cunoscând piatra înţelepciunii, m-am tras în locul acesta şi mi-am zidit aşezarea aceasta, pentru a trăi aici, în viaţă veşnică. Ştiu taina care biruieşte moartea! Mi-aş pierde viaţa, dac-aş fi lovit de hoţi şi de alţi necinstiţi. Aflaţi însă că scrisul de pe porţi opreşte orice fiinţă pământeană, care nu vine la mine cu gânduri bune! Cei mişei şi hoţi nu vor afla niciodată jivina cu opt picioare…

Şi vorbind, bătrânul îşi mângâia barba, alcătuită numai din şase fire cărunte, lungi până-n pământ.

— Priviţi-mi unghiile… a vorbit el mai departe, arătându-şi unghiile lungi de trei coţi, căci ele îmi arată vârsta… Seraiurile şi tot ce se vede au fost zidite cu lucrul duhurilor nevăzute, cărora le sunt stăpân…

Au ieşit din chilie tustrei, şi intrând într-o cămară de aur, cu masă şi tacâmuri de aur, s-au aşezat să ospăteze.

— Vedeţi… a vorbit iar bătrânul. Aici curg două şipote: unul cu lapte, altul cu cel mai scump vin. Vă poftesc să ospătăm…

La porunca lui, au venit trei duhuri, aducându-le lapte în farfurii de aur, apoi le-au adus vin, în cupe străvezii de cristal.

Bătrânul nu se putea ospăta singur, din pricina lungimii unghiilor, de aceea căsca gura şi duhurile îi puneau mâncarea în gură, ca unui prunc.

Apoi, cei doi tineri şi-au istorisit păţaniile şi bătrânul i-a întrebat în încheiere:

— N-aţi vrea să rămâneţi aici? Tot ce am vă stă la îndemână, şi vă dau şi viaţa veşnică…

— Cu bucurie… a răspuns emirul din Karizmeia, numai dacă vrea lucrul acesta şi Dilaram.

Ea a făcut semn că rămâne şi atunci bătrânul le-a dat binecuvântarea cununiei.

— Trăiţi şi veseliţi-vă… a rostit el, cu glas înfiorat. În timp ce generaţiile de pe pământ se trec în spulber, voi veţi trăi viaţa fără sfârşit…

Astfel au trecut ani mulţi, zece la număr. Dilaram, emireasa Georgiei, a avut fii şi fiice.

Viaţa lor curgea într-o desfătare. Ea îşi alăpta pruncii, şi duhurile cele blânde se jucau cu dânşii, şi pruncii creşteau frumoşi, peste închipuire, dar după curgerea celor zece ani, a venit Dilaram la soţul ei şi i-a zis:

— Mi s-a făcut dor de părinţi… Să ne luăm pruncii şi să fugim în ascuns. Ne vom duce acolo unde am lăsat corabia pe apă! Vom pluti la întâmplare, pân’ la vreun alt liman, unde-om afla drumul spre Georgia…

— Preaiubita mea… i-a răspuns emirul, vrei tu să ne lepădăm de viaţa veşnică?

— Nu-mi trebuie viaţa veşnică… a grăit Dilaram. Mi-i dor de părinţi şi de lume…

— Bine, preaiubita mea… Dar gândeşte-te cum se va mâhni bătrânul han, aflând fuga noastră… Eu cred ca să ne ducem la dânsul şi să-i spunem dorinţa ce ne usucă! Draga mea, adevăr îţi spun: numai eu ştiu cât sufăr, în ascuns, de dorul părinţilor… Să mergem la bătrân şi să-i spunem că ne ducem în ţările noastre, dar peste un an venim înapoi… Şi nu vom mai veni!

Şi s-au dus la bătrân. I-au arătat cum nu mai pot de dorul părinţilor, jurându-i că la curgerea anului vor fi din nou la dânsul, în viaţă veşnică…

— Fiii mei! le-a răspuns bătrânul, cu mâhnire. Am puterea de a umbla în fundul inimii oamenilor, acolo unde stau gândurile şi dorinţele nerostite! Ştiu că n-o să mai veniţi înapoi… Duceţi-vă…

Şi s-a întunecat de mâhnire.

Din clipa aceea hanul şi-a scârbit viaţa. A slobozit din robia lui duhurile şi a strigat cu glas tare să vină îngerul morţii, pe care mai bine de o mie de ani îl tot biruise. Îngerul morţii a venit, iar străvechiul han chinez a închis ochii pentru de-a pururea.

Atunci, grădina şi palatele s-au făcut nevăzute. Emirul din Karizmeia s-a trezit, împreună cu emireasa şi cu pruncii, în mijlocul unei pustii înfricoşate… Au ajuns cu multă caznă la ţărmurii apei, rozând rădăcinile pustiei.

Au dezlegat funia corăbiei şi au pornit cu apa la vale, cu un vânt bun în pânze. Nu departe se întindeau ariile mării şi corabia a plutit pe arii. Iată însă că le-a ieşit înainte corabia unor piraţi.

Neputincios faţă de armele lor, emirul din Karizmeia a ridicat mâinile, el cu emireasa şi cu pruncii lor trecând pe corabia hoţilor.

Au plutit zile lungi, şi ajungând la un ostrov, mai-marele hoţilor a dat poruncă să se sloboadă ancora. Şi l-au luat hoţii mării pe emir şi l-au dus în ostrovul pustiu, şi l-au lăsat acolo. Dilaram şi pruncii au plutit mai departe, în corabia piraţilor.

— Ticălos hoţ de mare! striga emirul. Oriunde te-ai ascunde cu prada ta, răzbunarea mea dreaptă tot are să te afle – şi va fi vai şi amar!

Şi îndreptându-şi după aceea ochii către ceruri, emirul din Karizmeia a început să-i sfădească pe Allah şi pe Mahomed-prooroc:

„De ce m-ai scos, Allah, din seraiurile hanului chinez, pentru a-mi da în schimb nenorocirea

aceasta? Pruncii mei, soaţa mea, unde sunteţi? Nu ţi-a fost milă, Allah, de lacrimile lor?”

Dar pe când se tânguia el aşa, s-au arătat din fundul ostrovului nişte oameni ciudaţi. N-aveau capete! Gura largă, cu colţi lungi, o aveau în piept! Ochii le ardeau în umere! Când vorbeau, uruiau ea tunetele!

Deci, au venit oamenii aceia şi l-au prins, legându-l în funii, şi l-au dus înaintea căpeteniei, ca fiind iscoadă de-a vrăjmaşilor lor.

— Cine eşti şi care ţi-i ţara? i-a întrebat căpetenia, tunând şi strâmbându-se straşnic asupra lui.

Şi după ce emirul i-a istorisit toate pătimirile, i-a zis sultanul pocitaniilor:

— Te iert şi-ţi dau viaţa, cunoscând că ne vei fi de mult folos în războaiele ce le bat cu ostrovul vecin… Sunt acolo nişte făpturi cu capete fioroase de păsări! Deci, cum le prindem, noi le mâncăm, după cuviinţă. Când ne prind pe noi, ne mănâncă şi ei, după aceeaşi cuviinţă! De aici, războaiele între ostroavele noastre nu mai au sfârşit… Eu te pun în cinste – şi-ţi dau cârmuirea tuturor oştilor mele…

Astfel a ajuns emirul din Karizmeia vestit războinic în ostrovul aceia. A învins duşmanii cu cap de păsări şi le-a pustiit insula. Le-a dărâmat cetăţile până în pământ. A luat rob tot norodul acela şi pe însuşi sultanul cu cap de pasăre. Şi toţi au fost împărţiţi ostrovenilor cu ochi la umeri, spre ospăţ. Pe sultanul prins l-a mâncat sultanul cu gura-n piept, împreună cu familia şi neamurile.

A trăit emirul în acel negru ostrov vreme de nouă ani, stând pururi la inima sultanului. Şi îmbătrânind acesta, i-a spus într-o bună zi:

— Te-ai dovedit vrednic a cârmui oştile şi noroadele, drept care, neavând moştenitor în parte bărbătească, te pun pe tine în jilţul meu! Pentru asta trebuie s-o iei de nevastă pe fata mea…

„Oh, cerule! s-a speriat emirul, am avut soaţă cu cap de câine, şi am scăpat! Acum, ce nenorocire

mă mai paşte?”

Şi a răspuns sultanului:

— Pentru aleasa ta fiică ar trebui un bărbat mai vrednic…

Iar sultanul i-a tăiat vorba:

— Nu tărăgăna lucrurile! Am hotărât nunta pentru mâine! Dacă te îndărătniceşti, află, emire din Karizmeia, că nu mă uit nici la rangul tău, nici la slujbele ce mi le-ai adus, dându-mi-l pe sultanul cu cap de pasăre! Ce te tot făleşti atât cu bulgărele acesta cu ochi, ce-l ai pe umeri? îl pot face să cunoască gustul paloşului!

Astfel s-a însurat emirul cu fata cu gură-n piept, însă în noaptea nunţii ea i-a spus aşa:

— Văd că nu mă placi, şi nici eu nu te plac, de aceea îţi voi face un bine i pe mine mă are dragă un duh dintr-un tărâm îndepărtat. Noaptea asta, el va veni să mă răpească. Îl voi ruga să te ducă şi pe tine la Karizmeia…

Zicând astfel, s-a întors cu spatele la dânsul şi i-a toropit somnul pe amândoi.

A venit duhul şi i-a luat pe amândoi la subţioară, înălţându-se în văzduh, şi iată că s-a trezit emirul pe un alt ostrov şi ieşind la apele mării, a început a se tângui:

— De ce mă mai osândeşti, Allah! Ce păcate străbune port în sângele meu?

Şi marea vuia, punându-şi valurile spre negurile depărtării.

Atunci s-a apropiat de emir un bătrân şi l-a întrebat:

— Om nenorocit, de ce te tângui aşa? Care sunt pătimirile tale?

— Lasă-mă, străine… a oftat emirul. De ani amari, numai prin nenorociri trec! Ascultă: sunt feciorul sultanului de la Karizmeia, şi nenorocirile mele nu mai au margini…

Şi şi-a istorisit toată viaţa.

— Slavă cerului celui necuprins… a strigat bătrânul, înseninându-se la faţă, şi i-a căzut la

picioare… Emirul meu… a strigat el, iarăşi. Tu nu ţii minte: la naşterea ta s-au ridicat în turnuri de veghe toţi astrologii şi ţi-au făcut horoscopul şi ţi l-au găsit semănat cu nenorociri, până la treizeci de ani… Împlinind cincisprezece ani vârstă, te-ai pierdut pe ape. Tatăl tău a murit de mâhnire. I-a urmat în jilţ un bei străin care, cerându-ne nouă, înţelepţilor Karizmeiei, să-i arătăm soarta, i-am găsit-o nespus de neagră. Drept care el a dat poruncă să ne ucidă pe toţi.

Am umplut lumea. Eu m-am statornicit în ostrovul acesta, cu voia sultăniţei care-l stăpâneşte… Emirul meu, auzi-mă: nenorocirile tale au luat capăt, căci ai împlinit vârsta…

Apoi, emirul din Karizmeia a fost poftit la seraiul sultăniţei acelui ostrov, şi mare şi nemăsurată a fost bucuria lui, găsind-o în jilţ pe frumoasa Dilaram, soaţa lui!

Iar copiii lor trăiau toţi şi erau voinici şi rumeni.

Ea i-a povestit întâmplările ei, pe care el nu le ştia; cum corabia hoţului de mare s-a scufundat în furtună, şi cum ea, împreună cu copiii, a fost scoasă la ţărmuri de către luntraşii acelui, ostrov; cum a luat-o, în seraiul lui, bătrânul sultan al locului; şi cum murind sultanul, i-a urmat în jilţ, cu voia noroadelor…

— Şi iată… a continuat ea, pătimirile noastre au luat sfârşit…

Afară venise tot norodul ostrovului, aflând de fericirea ei.

*

* *

— Astfel, luminate Doamne, ţi-am spus istoria emirului din Karizmeia, pentru aţi arăta că osul sultanilor este supus aceleiaşi putreziciuni, că atât cei din os vestit, cât şi cei din os de rând sunt supuşi pulberii… Pe toţi aceleaşi vânturi ne bat, în vecii-vecilor…

A tăcut sfetnicul şi a bătut supărat din picior.

Luceafărul îşi stinsese demult scânteia în apa depărtărilor. Nugre a coborât iar în temniţă.

Răsărea soarele.

*

* *

Iar seara, Hansadi era umflată la faţă de supărare.

— Iar ai căutat în gurile ştirbe… şi-a început sfada ca de obicei, către Sindbad-Şah. Înălţate şah! ai să te căieşti… Ca să cunoşti zburdăciunea tinerilor, ascultă întâmplarea din vechi a unui ciubotar şi a unei fete de sultan…

ÎNTÂMPLĂRILE CIUBOTARULUI ASSAN, CARE LA URMĂ IA DE NEVASTĂ O FATĂ DE SULTAN…

Trăia mai demult, la Kasvinia, un ciubotar tânăr şi sărac. Îl chema Assan. Într-o zi, cum sta el pe scăunaşul de lucru, privind afară, a văzut un derviş cu încălţări rupte.

— Îngăduie, înţeleptule, l-a strigat Assan. Te poftesc să-mi cinsteşti pragul!

Şi cum dervişul i-a trecut pragul, Assan l-a aşezat la locul de cinste, cuvenit oaspeţilor; i-a luat încălţările şi i le-a cârpit. După aceea l-a poftit să se ospăteze din blidul lui sărman.

— Plată în bani nu-ţi cer, nici pentru cârpeală, nici pentru fiertură, dar te rog, dreptcredinciosule, să mă răsplăteşti din înţelepciunea ta. Iată: mă gătesc pentru o călătorie, şi aş vrea să ştiu ce să fac, ca să-mi isprăvesc drumul cu bine…

— Să urmezi trei sfaturi… i-a răspuns dervişul; întâi şi-ntâi, să nu faci calea singur; al doilea, să

ocoleşti pustiurile fără apă; şi al treilea, să nu intri în nicio cetate după asfinţitul soarelui…

Astfel, dervişul s-a dus în drumul lui. Assan s-a alăturat unei caravane, către cetatea unde avea treburi.

A trecut timpul, şi iată că s-au arătat minaretele unei cetăţi bătând în purpura amurgului. Strigau numele lui Allah muezinii. Prin porţile gata să se închidă, s-a văzut viermuirea bazarelor îngenunchind deodată. Bărbile şi turbanele s-au plecat la ţărână, şi numai glasurile înfiorate de sus vesteau vremelnicia pulberii.

A trecut şi ceasul acela. Caravana s-a scurs prin porţi în cetate.

Assan, după sfatul ştiut, a rămas în afara zidurilor, căutându-şi loc de petrecere pe timpul nopţii, într-o grădină a morţilor… Şi-a potrivit o piatră căpătâi şi s-a întins, în aşteptarea somnului.

Venea întunericul. Cerul căpăta adâncimi verzi. Întâi a scânteiat prima stea, ca o lacrimă, apoi mantia eternităţii s-a împodobit toată în mărgăritare. S-a arătat semiluna.

Viaţa dinlăuntrul zidurilor înceta, depărtându-se tot mai adânc în tărâmul somnului.

Şi deodată, cum sta Assan culcat în grădina morţilor, a văzut nişte oameni slobozind în funii peste zid o povară grea.

După aceea, sărind jos, au luat povara pe umeri şi au îngropat-o repede, apoi s-au depărtat în fugă, sărind înapoi zidurile în cetate.

Assan s-a apropiat de mormânt, şi dând lumină cu scăpărătorile, a văzut un sicriu în care sta învelită în giulgii pline de sânge o femeie de o frumuseţe rară.

A sărit în groapă şi-a început să cerceteze moarta.

— Nu mă jefui… a strigat deodată femeia. Oricine ai fi, necunoscutule, ajută-mă, şi vei afla mai târziu toată istoria mea!

Assan a scos-o din raclă, şi odată cu zorile, a dus-o la un caravanserai, luând acolo o încăpere de locuinţă.

Au trecut zile şi săptămâni. Necunoscuta începea să se tămăduiască. Assan o îngrijea ca pe o soră, cumpărându-i doftorii din banii sărmani ai pungii lui, şi tuturor le spunea că femeia aceea îi este soră.

Într-o zi, ea i-a grăit aşa:

— Om bun la suflet! Ia scrisoarea asta a mea şi intră în cetate. Du-te în partea bazarelor şi întreabă unde stă Iacov-zaraf… Dă-i scrisoarea şi aşteaptă răspuns…

Assan a pornit tot într-o fugă. A nimerit bazarele, şi ajungând la Iacov-zaraf, i-a dat scrisoarea.

— Allah… a strigat Iacov, văzând-o, şi a sărutat hârtia de trei ori, ducându-şi-o la inimă şi la frunte, cu mare sfială.

A umblat în sipete, şi scoţând o pungă de cinci sute galbeni, a dat-o lui Assan, fără a-i spune vreun cuvânt.

Assan a făcut ochii mari de mirare, căci nu mai văzuse în zilele lui atâţia bani, şi abia atunci a priceput că femeia pe care o are în grijă era de neam înalt.

— Iată… i-a spus ea, după ce Assan i-a dat punga, încă nu te pot răsplăti după cuviinţă, pentru binele ce mi l-ai făcut. Ia deocamdată aceşti cinci sute de galbeni! Du-te la bazar şi alege-ţi veşmintele cele mai scumpe, îmbracă-te şi cutreieră cetatea, uită-te în stânga şi-n dreapta, şi care locuinţă îţi va plăcea mai tare, pe aceea cumpără-ţi-o…

Astfel, Assan s-a înveşmântat ca un om avut, şi-a cumpărat locuinţă, şi-a ales, din târgul robilor, roabe şi robi.

Când sfârşea banii, se ducea la Iacov-zaraf, spre a-şi înnoi pungile. Şi-a gătit o locuinţă bogată, mutând-o acolo în taină şi pe femeia necunoscută.

— Ascultă-mă, i-a spus ea într-o zi. Acum, după ce toate acestea s-au săvârşit, te rog să-mi faci un mare bine: du-te în târgul de mătasă, la Abdalah-mătăsar, şi să-i spui aşa: „Poftesc o bucată de atlaz roşu, din cel mai scump”… Nu te negoţa – şi plăteşte-i oricât, ca un om peste măsură de bogat.

Assan s-a dus în târgul de mătasă şi a făcut întocmai.

— Acum, i-a grăit femeia, du-te în fiecare zi la Abdalah-mătăsar şi împrieteneşte-te cu dânsul…

Astfel, după o vreme, între Assan şi Abdalah s-a întocmit o prietenie puternică.

— Pofteşte-l pentru deseară la masă… l-a sfătuit într-o zi femeia.

Assan a făcut poftirea şi Abdalah a primit cu bucurie.

Seara, el a sosit la casa lui Assan, tânăr şi mândru, înveşmântat în cele mai frumoase mătăsuri.

Au început şi au sfârşit cina, în băuturi şi zâmbete.

Au stat de vorbă până târziu. Iar când Abdalah s-a arătat gata de ducă, Assan, după sfatul femeii, care nici nu se arătase la cină, l-a întrebat:

— Cum ai să te duci acasă aşa de târziu? Rămâi sub acoperişul meu! Voi da în grijă roabelor să te culce ca pe-un sultan…

Abdalah a primit, s-a tras în cămara de somn, târziu, după miezul nopţii. S-au stins luminile. Dar nu târziu după aceea, Assan a auzit un răcnet de către odaia oaspetelui; întâi un răcnet şi apoi altele, mai încete.

Alergând acolo, a rămas împietrit de spaimă: Abdalah era mort în pat, cu un iatagan înfipt în inimă. Femeia necunoscută, stând plecată asupra lui, spunea:

— S-a îndurat Allah, şi ţi-a venit rândul…

— Ticăloaso! răcni Assan. Ce ai făcut, ticăloaso? M-ai făcut şi pe mine părtaş faptei

tale… Căci abia acum văd că anume m-ai sfătuit să-l poftesc…

— Linişteşte-te, Assan, suflet curat! i-a răspuns ea. Căci a venit rândul să afli că sunt fata sultanului acestei cetăţi… Omul care zace în pat, ucis de mine, e un ticălos! L-am iubit şi l-am îmbogăţit! M-a părăsit însă, sfâşiindu-mi inima de durere. Întâlnindu-l, s-a repezit asupra mea! A chemat doi ucigaşi! M-au lovit cu hangerele şi m-au închis într-o raclă, slobozindu-mă peste zid şi îngropându-mă, căci mă credeau moartă… Mai departe ştii, Assam, suflet curat! Iar acum, m-am răzbunat. Dă fuga la tatăl meu, sultanul, să afle că fata lui trăieşte…

*
* *

Mare bucurie a fost în cetate şi-n inima sultanului!

Fata a fost dusă la seraiuri, în alai mare, şi tot atunci a fost dată de soaţă binefăcătorului său, Assan, ciubotarul din Kasvinia…

*
* *

Sfârşind de istorisit, Hasandi a adăugat:

— Ţi-am spus, Doamne, această istorie, pentru a vedea unde poate duce zburdăciunea tinerilor… Dacă nu-l ucizi nici acum pe Nugre, ai să-ţi muşti pumnii…

— La răsăritul soarelui… a răspuns Sindbad-Şah, şi iar au răsunat trâmbiţele cele înfricoşate.

Atunci, alt sfetnic s-a desprins din rândul celor patruzeci, şi venind la jilţul şahului, a ridicat mâna. Şi glasul lui bubuia ca tunetul.

— Înălţate! spune să înceteze trâmbiţele şi iartă-ţi fiul! Nu te potrivi! Încredinţează-te înţelepciunii celor vechi! Îţi voi povesti o istorie care-ţi va vădi

cum unele muieri sunt mai rele decât duhurile necurate!

Ascultă…

…CUM ŞI DUHURILE NECURATE FUG DE FEMEILE CICĂLITOARE; UN SĂRMAN TĂIETOR DE LEMNE AJUNGE SULTAN LA INDIA…

Trăia la Bagdad un biet tăietor de lemne, pe nume Aluneci, şi avea o nevastă aşa de îndărătnică, pizmaşă şi rea de gură, încât l-ar fi scos din răbdări pe însuşi Mahomed-prooroc, slăvit fie-i numele!

Era lacomă de bani, din cale-afară, şi cum câştiga bietul om un ban, ea i-l şi lua cu sila.

Iată că într-o zi l-a ispitit Cel Negru pe bietul Ahmed să ascundă de ea un ban, spre a-şi cumpăra o funie, de trebuinţă îndeletnicirii lui.

Cum a aflat de lucrul acesta, ea i s-a încleştat de cap:

— Nenorocire mie! De mii de ori nenorocire! Aşa sunteţi voi, bărbaţii! Lucraţi totdeauna în ascuns, ferindu-vă de noi, femeile! Ticălosule! Să-mi dai banul! Iar de azi înainte mă voi ţine de tine şi-n pădure, ca să văd ce faci! Şi nicio clipă n-ai să-mi scapi din paza ochilor!

Ahmed i-a dat banul şi ea l-a urmat în pădure, cicălindu-l întruna…

Atunci lui i-a venit un gând.

— Ascultă… i-a spus ei. Fiindc-ai venit aici, am să-ţi spun o taină. Este în pădurea asta o fântână care are în fund o comoară… Ca să-mi fii de ajutor, iată, eu mă leg cu funia de mijloc şi tu sloboade-mă în fântână, s-o caut…

— Aşa proastă mă crezi! i-a răspuns ea, mânioasă. Nu cumva vrei să te las să intri acolo

singur şi să ascunzi parte din bani? Dar ce, eu nu pot intra în locul tău? Hai, leagă-mă de mijloc!

Şi omul a legat-o de mijloc, a slobozit-o în fântână, şi scoţând funia afară, a răsuflat uşurat, ducându-se în linişte la treburile lui.

A lucrat în tihnă mai bine de un ceas, apoi a venit iar la fântână şi a slobozit funia, a tras cu putere, dar greutatea ce o scotea era mult mai mare decât a femeii lui.

Şi a tot tras, când deodată i s-a arătat la gura fântânii un diavol fioros, care i-a spus:

— Binefăcătorule! Cum să te răsplătesc? Nu pentru că m-ai scos din fântână, fiindcă mă simţeam bine acolo, ci pentru că se coborâse peste mine la fund o femeie, care, cum m-a văzut, a şi început cu ocara… M-a cuprins groaza! Aşa rea de gură era, încât, când a ajuns la noi capătul funiei, m-am şi înşfăcat de dânsul, ca să scap! Află, omule, că eu sunt unul dintre diavolii cei ne înaripaţi, şi nu pot fulgera, zburând, văzduhurile; sunt unul dintre diavolii cei mai ticăloşi, dar pentru că m-ai scăpat de gura femeii din fântână, vreau să-ţi fac un bine… Mă voi duce la India, la seraiurile sultanului, şi voi intra în trupul fetei sultanului… Ea se va îndrăci aşa de tare, că n-ar putea-o potoli nici apele mărilor…

Şi zicând astfel, a scos diavolul nişte frunze de buruiană, grăind mai departe:

— Ia frunzele acestea. Cum vei auzi despre aprinderea indiencei, ia-ţi toiagul şi porneşte. Bate în porţile sultanului şi spune aşa: „Am venit s-aduc fetei tămăduirea”, şi cum vei atinge cu frunzele acestea obrajii fetei, are să se potolească dintr-odată, şi ai să fii după aceea bărbatul ei şi sultan la India…

*

* *

A pierit diavolul din ochii lui.

Şi nu târziu după aceea, tot Răsăritul a aflat că indianca îl are pe diavolul în trup…

Ahmed a pornit la drum. A ajuns curând şi şi-a vestit sosirea. Cu mare bucurie l-a primit sultanul, căci plecaseră de la fata lui tămăduitori vestiţi, cu frunţile plecate şi cu obrajii aprinşi de ruşine.

— Dacă o scapi, a strigat sultanul, ţi-o dau de nevastă şi-mi urmezi în jilţ…

Ahmed a cerut să fie dus îndată la cămara unde stătea indianca în pază. A udat frunzele, şi când a pălit-o cu ele peste obraji, s-a liniştit dintr-odată… De bucurie, a sunat în trâmbiţe toată partea aceea a Răsăritului. Ahmed i-a fost dat soţ şi trăia în cântece şi-n ospăţuri… Faima de tămăduitor i s-a răspândit în toată Asia, în toate cetăţile şi ostroavele.

Iată însă c-a venit o veste rea, de la împărăţia Chinei: se spunea că fetei sultanului Chinei i-a intrat şi ei diavolul în trup.

Gonaşi iuţi au sosit la seraiurile Indiei, cu caii în spume, căutându-l pe Ahmed – tămăduitorul… Acesta şi-a căutat frunzele ştiute şi a plecat. S-a înfăţişat la chinezoaică şi când s-o pălească cu frunzele peste faţă, iată că a auzit din trupul ei glasul diavolului scos din fântână:

— De ce nu-mi dai pace, Ahmed? Bei te-am făcut şi sultan ai să fii! De ce nu mă laşi în sălaşul acesta, unde mi-i aşa de bine? Dacă nu-mi dai pace, află că tot acum mă duc la India şi intru în trupul femeii tale, şi nimeni n-o mai poate scăpa…

Auzind primejdia, Ahmed i-a răspuns cu vicleşug:

— Frate diavol! Cum să fiu aşa gros de obraz, după ce mi-ai făcut atâta bine? Află, frate diavol, că n-am venit să tămăduiesc fata, ci am venit să te caut şi să-ţi cer un sfat! În numele puterii tuturor duhurilor necurate, ascultă-mă şi sfătuieşte-mă! Află că femeia care te-a fugărit din fântână era soaţa mea, şi eu o slobozisem acolo… Acum, ea a scăpat din adânc şi umblă prin lume şi mă caută…

Mă urmăreşte peste tot locul, şi-ndată are s-ajungă aici… Ce să fac, frate diavol?

— Dacă-i aşa, a răspuns diavolul cuprins de spaimă, eu nu mai vreau să dau ochii cu dânsa! Rămâi, frate Ahmed, şi descurcă-te cum ştii!

Şi ieşind din trupul fetei, a fugit diavolul mâncând pământul, în pustiile lui…

Ahmed s-a întors la seraiurile Indiei, încărcat de daruri…

*
* *

— Iată, înălţate şah. Cum până şi diavolii fug de răutatea unei asemenea femei! Şi apoi, ai văzut şi Luminăţia Ta, cu ochii, cum o singură femeie a adus atâta zbucium, luptându-se dintr-odată cu tine, şahul nostru, şi cu noi, cei patruzeci de sfetnici! Pleacă-ţi sila şi lungeşte zilele lui Nugre…

Simţind usturimea fabulei, Sindbad a dat poruncă, şi Nugre a fost scoborât iar în temniţă.

— Te încrezi în sfetnici, stăpân al Persiei? i-a spus Hansadi, seara. Nu s-au văzut pe pământ oameni mai prefăcuţi! Ai auzit păţania sultanului prefăcut în papagal?

Ascult-o şi ia aminte!

O PILDĂ ÎNFRICOŞATĂ CU UN SULTAN PREFĂCUT ÎN PAPAGAL…

Stăpânea demult un vestit sultan în ţara Indiei. Cunoştea multe lucruri ascunse, dar mai presus de toate ştia să-şi mute sufletul, din trupul lui, în trupul oricărei fiare sau dobitoc, spunând nişte vorbe tainice.

Într-o zi, fiind la vânătoare cu cel mai credincios vizir al său, au ucis un căprior sălbatic, şi vrând să-şi arate măiestria, a rostit sultanul vorbele tainice şi sufletul i s-a mutat în căprior. Trupul lui a rămas întins în iarbă, lipsit de viaţă, iar căpriorul a prins deodată să sară prin dumbrăvile unde se aflau.

Vizirul a rămas încremenit.

— Doamne… a grăit el către sultan, când acesta a venit iar cu sufletul la loc în trupul lui, am văzut şi nu-mi pot crede ochilor! Te-aş ruga să mă înveţi şi pe mine vorbele de taină…

Negândindu-se la ce i s-ar putea întâmpla, sultanul l-a învăţat vorbele acelea îndată, iar într-o zi, fiind iar la vânat împreună, a găsit vizirul sub un arbore un papagal mort.

— Doamne! a grăit el către sultan. Te-am văzut mutându-te în fiinţă săritoare; dar în pasăre ai avea putere să te muţi?

— De ce nu? a răspuns sultanul, şi spunând vorbele, sufletul lui a intrat în papagalul mort, care îndată şi-a luat zborul din ramură în ramură.

Atunci, vizirul a rostit şi el vorbele, şi a intrat deodată în trupul sultanului, dând trupul său fără viaţă în seama unui rob.

Bietul sultan nu mai ştia alte vorbe tainice, care să-l mântuie. S-a uitat lung în urma trupului său, cum se depărta. Plin de amărăciune, a zburat în lumea lui, osândit să fie toată viaţa un ticălos papagal…

Iar în vremea asta, sfetnicul i-a luat şi jilţul, şi sultăniţa!

A zburat papagalul prin codri, iar la o vreme s-a hotărât să intre într-o grădină şi să se dea prins. Drept care, a venit grădinarul, l-a prins şi l-a închis în cuşcă, ducându-l la târg de vânzare. Şi toţi neguţătorii de păsări rare se minunau de graiul lui curat şi de răspunsurile ce ştia a le da la anumite vorbe cu două înţelesuri.

Aşa încât preţul lui a crescut aşa de mult, că numai sultăniţa a putut să-l cumpere.

Deci, l-a cumpărat sultăniţa şi l-a dus în cămara ei de somn.

*
* *

Către ziuă, a grăit sfetnicul ajuns sultan prin vicleşug către sultăniţă:

— Ştii, prea iubito, că eu am darul de a-mi muta sufletul în orice fiinţă moartă, căreia îi dau numaidecât viaţă?

— Aş vrea să văd minunea… a răspuns ea, mirată. Drept care, sfetnicul a dat poruncă să i se aducă o gâscă moartă.

A rostit cuvintele – şi în clipa când gâsca a început să-şi frământe aripile, sultanul a rostit şi el cuvintele, a intrat repede la loc în trupul lui, şi apucând gâsca de gât, a izbit-o de perete, omorând-o pe loc…

Şi mult s-a minunat sultăniţa, ascultând apoi toate pătimirile soţului ei!…

*
* *

— Vezi, dar, Sindbade, cât e de tare credinţa sfetnicilor! Cred că păţania asta te-a hotărât să nu-l mai cruţi pe Nugre…

— Facă-se voia ta! a răspuns şahul, biruit de pilda înfricoşată…

Şi Hansadi, mânioasă din cale-afară asupra celor patruzeci de sfetnici, a luat o cupă cu otravă cumplită, şi venind înaintea lui Sindbad, a grăit aşa:

— Dacă nu-mi dai ascultare, şi dacă nu-l ucizi pe Nugre, să ştii că sorb până la strop otrava aceasta – şi au să te bată cumpenele! Te potriveşti istoriilor spuse împotriva femeilor, dar cunosc şi eu destule istorii care vădesc vicleşugul şi răutatea bărbaţilor!

Cunoşti întâmplarea zugravului de la Ispahan?

…ŞI HANSADI MAI SPUNE ÎNCĂ O ÎNFRICOŞATĂ PILDĂ, ARĂTÂND CĂ ŞI UNII BĂRBAŢI SUNT VICLENI; ABUŞAMAR IESE CA DIN PĂMÂNT…

Trăia odată la Korasan un vestit zugrav, pe nume Mahmud, şi văzând el într-o zi la un prieten al său chipul unei femei din cale-afară de frumoasă, s-a îndrăgostit aşa de cumplit, încât nu mai avea odihnă.

După multe rugăminţi, prietenul i-a spus cum că femeia aceea trăieşte tocmai la Persia, fiind cântăreaţa unui mare vizir.

Mahmud şi-a pregătit cele cuvenite la drum lung şi a pornit către cetatea Ispahan.

A bătut multe săptămâni şi luni căile Răsăritului, şi ajungând la cetatea dorită, a mers în gazdă la un spiţer.

A luat multe ştiri de la gazdă, a aflat întâi că Persia toată se află în fierbere, deoarece şahul poruncise omorârea tuturor vrăjitorilor şi vrăjitoarelor. Întrebând despre femeia pe care o căuta, a aflat că stătea păzită bine între ziduri, la seraiul marelui vizir.

S-a pregătit Mahmud cu scule de hoţ şi noaptea a sărit zidurile.

S-a pomenit într-o grădină frumoasă, cum se află numai în basme. Rodii de aur luceau. Era într-un ceas când nici păsările nu zburau, nici vântul cel mai tăcut nu umbla. Doar ici-colo clipoteau havuzurile în stânci de marmură. Sus, împărăţiile cerului luceau din toate stelele. Era înainte de răsăritul lunii şi zarea se poleia în roşu. Mahmud-zugravul a stat o clipă încremenit în faţa frumuseţilor.

După aceea a păşit furişându-se către o casă adâncită în umbră, din mijlocul grădinii. A folosit sculele de hoţ cu mult meşteşug şi într-o clipă s-a aburcat printr-o fereastră deschisă şi a nimerit într-o încăpere unde dormea pe un pat de aur femeia pentru care bătuse drumurile Răsăritului, îndelung.

Aurul patului lucea şi strălucea, împodobind trupul femeii în lumină de aureolă.

El, abia şi-a stăpânit bătăile inimii. A apucat-o de mână, după planul ce şi-l făcuse, şi fără a sta la gânduri, şi-a scos pumnalul şi i-a făcut semn pe braţ zgâriindu-i-l adânc.

— Nu mă ucide! l-a rugat femeia, albă de spaimă. Dac-ai venit să mă jefuieşti, iată, îţi dau vălul acesta scump, pe care abia azi mi l-a dăruit stăpânul meu, vizirul…

Şi ea i-a desfăcut în faţa ochilor un văl din cale-afară de scump, care lucea şi strălucea din toate mărgăritarele.

Mahmud-zugravul şi l-a pus subţioară şi a părăsit casa, tot pe cale de hoţ.

A doua zi dimineaţa, îndată după răsăritul soarelui, la vremea când şahul persienilor îşi sfârşea rugăciunile, Mahmud-zugravul s-a înveşmântat în mantii de derviş pelerin, şi-a pus vălul subţioară şi a pornit la seraiurile şahului.

— Vestit şah al persienilor… şi-a început Mahmud-zugravul cuvântul. Vin din depărtări mari, tocmai de la Korasan, aflând despre faima Luminăţiei-tale… Ca slujitor al proorocului – lăudat în vecii-vecilor fie-i numele! — am venit să-mi bucur ochii, văzându-mi stăpânul… Şah al persienilor! Sosind în preajma slăvitei tale cetăţi, după asfinţitul soarelui, am rămas dincolo de porţi, cu gândul să-mi petrec noaptea în cuvioşia rugăciunilor, în vreun caravanserai oarecare, şi să dau tâmplei mele spre odihnă o piatră… Dar, mare mi-a fost mirarea, când deodată mi-au ieşit înainte, venind prin porţi, patru femei din cetate; patru femei călări pe patru fiare; una călărea pe-o capră;

a doua călărea pe un ţap; a treia călărea pe-o căţea; a patra, pe-un leopard… Pricepând îndată că am înaintea mea patru strigoaice, am început a chema cu cutremur numele celui pururi viu!

Trei dintre strigoaice s-au îndepărtat, speriindu-se, dar a patra s-a repezit la mine, căutând să mă plesnească cu biciul de flacără ce-l avea în mână… Eu am apucat atunci un jungher şi am pălit-o în braţ. Din fugă mi-a lăsat vălul acesta bătut în lumină de mărgăritare. Însă mie, ca om cucernic, acest văl nu-mi face trebuinţă…

Şi a scos Mahmud-zugravul vălul, l-a desfăşurat şi a fulgerat ochii şahului persian cu lucirea mărgăritarelor… Îndată după ce Mahmud-zugravul a ieşit cu plecăciuni adânci, şahul l-a chemat cu mare cutremur pe vizir. I-a arătat vălul:

— Adevărat este că acesta-i vălul dăruit ţie?

— Adevărat, Doamne…

— Pot afla cui i l-ai dat?

— Poţi, Luminate… L-am dăruit roabei mele celei mai frumoase…

Şi după ce şahul i-a istorisit toată întâmplarea cu dervişul de la Korasan, i-a poruncit, izbind cu slăvitele-i tălpi în lemnul sfânt al jilţului:

— Tot acum, roaba să fie adusă aici, între iatagane…

— Voia măriei tale… a bolborosit vizirul, şi s-a tras afară, alb de groază.

*

* *

— Sindbad-Şahule! Ascultă şi desfundă-ţi bine urechile, până nu-i prea târziu! Şahul cel din vechimi a găsit pe mâna roabei semnul jungherului, aşa cum i-a arătat dervişul.

Divanul s-a strâns în grabă.

Femeia a fost îndată osândită să fie închisă de vie într-o peşteră înfricoşată…

Şi aflând Mahmud-zugravul de locul osândei ei, a împărţit multe pungi de aur, cumpărând străjile.

Într-o noapte, peştera s-a deschis şi el a apucat femeia în braţe. Tocmise anume cai iuţi; şi au călărit în fugă, zi şi noapte, tot către depărtatul şi slăvitul Korasan…

*
* *

— Acum, după ce ai auzit şi întâmplarea asta, şahule Sindbad, cred că te-ai încredinţat pe deplin de cât vicleşug au bărbaţii în fire…

Trecuseră patruzeci de zile de chin pentru Sindbad-Şah.

Hansadi l-a sucit într-o parte, cei patruzeci de sfetnici în alta, fiecare cu istoriile lor, şi acum răbdarea lui a plesnit în tunete de mânie.

La răsăritul soarelui, a poruncit gealatul ui să-şi ascută bine unealta. Nugre a fost scos din temniţă şi dus la butuc.

Cei patruzeci de sfetnici au fost prinşi şi legaţi în funii, tot câte zece la un loc, şi aduşi în faţa jilţului…

Gealatul a legat ochii osânditului, după aceea a întrebat către Sindbad:

— Doamne, te mai întreb o dată: să-l ucid?

— Ucide-l… a răcnit Sindbad.

— Doamne, înc-o dată te mai întreb, a rostit iar gealatul; căci orice căinţă e prea târzie după aceea…

— Ucide-l… a tunat glasul şahului, şi gealatul a fulgerat securea în sus, dar atunci s-a petrecut un lucru neaşteptat: Abuşamar-dascălul a ieşit ca din pământ!

Străjile l-au apucat pe sus, aruncându-l la picioarele şahului.

— Ticălosule! a răcnit la el Sindbad. Vei plăti cu capul tău, pentru învăţăturile ce i le-ai dat lui Nugre! N-a tăcut el în urma sfaturilor tale?

— Aşa este… a încuviinţat Abuşamar.

Şi ridicându-şi fruntea din ţărână, a vorbit cu mult curaj, după cum urmează:

— Aşa este, slăvite şah Sindbad! Eu l-am sfătuit pe învăţăcel să tacă, şi iată de ce: cetind într-o noapte astrele, şi alcătuind horoscopul fiului tău, am aflat lucru groaznic, că timp de patruzeci de zile, începând din ziua aceea, îl va paşte o primejdie de moarte! Dar tot eu, prin citirea constelaţiilor, am aflat că dacă va tăcea în timpul acestor patruzeci de zile, şi nu va vorbi niciun cuvânt, orice i s-ar întâmpla, primejdia morţii va fi ocolită… Deci, Nugre şi-a pus lacăt gurii – şi a tăcut cele patruzeci de zile…

— Nugre! a strigat Abuşamar, ridicându-se drept şi întorcându-se către învăţăcelul său: acum poţi vorbi, Nugre!

Căci zilele primejdiei au trecut! Povesteşte toată isprava şahiţei Hansadi, aşa cum s-a întâmplat! Să afle tot Răsăritul şi să se cutremure…

Gealatul a descoperit ochii osânditului, la un semn al şahului.

Şi a povestit Nugre toată istoria, aşa cum s-a petrecut în adevăr, în cămările şahiţei.

— Iată… i-a tăiat Abuşamar cuvântul; iată martorele, şah Sindbad! Toate slujnicele şahiţei, care au ascultat vorbele de după un perete subţire, sunt faţă şi pot pune mărturie…

Slujnicele au căzut lângă jilţ, la un semn, mărturisind lucrurile aşa cum au fost.

Hansadi a fost adusă între iatagane. Capul ei a căzut dintr-un fulger.

Şi a trăit apoi Nugre ani mulţi şi luminaţi, urmărind căile astrelor, în nopţile verzi, împreună cu Abuşamar, în foişoarele de veghe…

*

* *

…Şi a mai povestit pescarul cel sărac, duhului închis în vasul de aramă, pecetluit cu peceţile lui Solomon-prooroc, cum că sultanul cel vindecat de lepră, sfârşindu-şi de povestit întâmplările şahului Sindbad, a adăugat:

— Astfel, vizirule, mă tem să nu păţesc şi eu ca sultanul cel vechi, potrivindu-mă ţie… Căci, ce temei am că sunt drepte cele ce mi le spui împotriva lui Duban-vraciul? Eu, ca de foc mă voi păzi să nu-mi nedreptăţesc mântuitorul…

— Doamne… i-a răspuns vizirul; de mă vei găsi vinovat, sunt gata să primesc osânda, cum s-a întâmplat cu un vizir de demult…

Iată…

CE SPUNE MAI DEPARTE PESCARUL DIN ŢĂRMURII MĂRII CĂTRE DUHUL DIN VASUL DE ARAMĂ, DESPRE SULTANUL ELINESC ŞI DESPRE DUBAN-VRACIUL… O PILDĂ A VIZIRULUI; ŞI DESPRE O CARTE CIUDATĂ…

Un sultan avea un fiu pe care-l iubea ca pe ochii din cap.

Nu-l lăsa niciodată, nicăieri, singur, ci numai în paza vizirului.

Avea fiul acesta patima vânătorilor.

Într-o zi, aflându-se într-un codru adânc, împreună cu vizirul, la vânătoare, au săgetat un căprior, dar l-au săgetat fără a-l istovi de viaţă, şi căpriorul a prins să fugă mai departe prin codru, cu săgeata în trup.

Fiul sultanului şi-a strâns roibul în pinteni şi a pornit pe urma vânatului, l-a gonit vreme lungă, fără să-şi dea seama că paznicul lui, vizirul, nu-l urmează.

Şi s-a adâncit în codri tot mai mult.

Căpriorul i s-a zărit din faţă, în tăurile lui, iar fiul sultanului, speriat de singurătate, a început să caute calea de întoarcere. A gonit calul în toate părţile codrului, rătăcindu-se.

Cum umbla aşa, după vreme lungă a ieşit la un drum, unde a găsit o femeie stând jos şi tânguindu-se.

— Cine eşti şi de ce te tânguieşti? a întrebat-o, şi ea a răspuns:

— Sunt fiică de sultan de la India… Eram călătoare prin părţile acestea, şi umblând călare, am adormit deodată în şa, am căzut jos şi calul s-a dus în lumea lui…

— Încalecă dinapoia mea… a poftit-o fiul sultanului, cuprins de milă.

Ea a încălecat şi au pornit mai departe prin codru, pân-au ajuns în faţa unei colibe.

— Îngăduie o clipă, l-a rugat femeia, să mă dau jos, că am puţină treabă…

El a oprit calul. Femeia a descălecat şi a intrat în colibă. Fiul sultanului a descălecat şi el, ţinând calul de frâu şi aşteptând-o, dar deodată i-a îngheţat inima de spaimă, auzind în colibă glasul femeii spunând:

— Fiii mei! Bucuraţi-vă şi fiţi fericiţi, căci v-am adus hrană pentru azi, carne de fecior de sultan!

— Unde-i? Unde-i? au întrebat mai multe glasuri. Să ieşim să-l mâncăm!

Fiul sultanului a sărit în şa; calul a pornit galop, lovit cu pintenii.

*

* *

Femeia aceea era una din cele mai ticăloase vrăjitoare, care-şi hrănea pruncii cu carne de om…

Deci, fugind fiul sultanului, şi-a ridicat ochii la cer şi s-a rugat aşa de fierbinte către Allah, încât drumul adevărat i s-a ivit deodată în faţă…

Ajungând la seraiurile tătâne-su, a povestit toată întâmplarea; cum l-a lăsat vizirul să urmărească singur căpriorul; cum s-a rătăcit şi cum vrăjitoarea era să-l ucidă, spre a-l da hrană fiilor ei…

Atunci, sultanul a chemat gealatul cu paloşul şi capul vizirului a zburat în pulbere…

*
* *

Deci, sultanul vindecat de lepră a dat îndată poruncă gealatului să-şi gătească paloşul.

Vizirul cel pizmaş a zâmbit în ascuns, de bucurie că lucrătura lui a prins.

Oşteni cu lănci au bătut în poarta lui Duban-vraci, aducându-l la serai.

— Ştii pentru ce te-am chemat? i-a întrebat sultanul.

— Nu ştiu, Doamne… a răspuns Duban. Dar rămân, până la capătul zilelor, sluga ta.

— Iată pentru ce te-am chemat… a spus sultanul, arătând către gealatul care aştepta în prag, cu paloşul gata. Ticălosule! Ai venit să mă ucizi…

— Doamne… a strigat Duban. Pun martor pe Allah, pentru limpezimea gândurilor mele! Am venit la seraiul tău numai spre a te mântui de boala grozavă, şi să-ţi rămân slugă de credinţă toată viaţa…

— Minţi! a strigat sultanul şi a făcut semn gealatului care a venit şi i-a legat mâinile la spate!…

— Sultanul meu… se tânguia Duban. Omori suflet nevinovat, dar dacă mi-i scris să mor ucis de tine, rogu-te să mă îngădui să mă duc acasă, să-mi pun lucrurile în rânduială, să-mi împart averea săracilor şi mai ales să pun rânduială în cărţi… căci, Doamne, am o carte minunată, cum nu s-a mai văzut, şi aş vrea să ţi-o dăruiesc ţie, să-ţi stea între odoarele vistieriilor.

— Ce carte poate fi aceasta? s-a mirat sultanul.

— Doamne, a continuat Duban, mâine, după ce-mi vei tăia capul, să mi-l iei şi să mi-l pui pe o tipsie ce-ţi voi aduce-o odată cu cartea. Tu, cu slăvita-ţi mână, să deschizi cartea până la fila a şasea; la fila aceea să te opreşti; numără în jos şase rânduri, şi ce vei găsi scris în rândul al şaselea, să-mi ceteşti… Capul meu, stând pe tipsie, are să deschidă gura şi are să-ţi răspundă… Şi tot aşa, mai departe…

Straşnic s-a minunat sultanul! Drept care l-a slobozit pe Duban-vraci din funii, lăsându-l să se ducă acasă, până a doua zi. Vestea despre carte a cutreierat ca fulgerul toată cetatea; emiri şi hani şi viziri vestiţi, şi tot ce are mai ales o ţară a Răsăritului, s-au strâns a doua zi la seraiul sultanului, şi au venit buluc şi noroadele.

Iar sultanul, stând în jilţ, aştepta crunt sub turban. Noroadele s-au bulucit la o parte şi Duban a sosit, aducând o carte groasă pe o tipsie de aur. A dat tipsia în mâna sultanului şi înainte de a-şi pune gâtul pe butuc, s-a mai rugat o dată:

— Doamne, nu mă omorî, că nu ţi-am greşit…

Şi i-a răspuns sultanul:

— Acum, orice-ar fi, tot trebuie să te omor, spre a vedea puterea cărţii…

Duban şi-a pus gâtul pe butuc şi paloşul a dat un fulger în sus şi unul în jos…

După aceea a pus sultanul capul lui Duban pe tipsie şi sângele a încetat. A deschis cartea. Dar când să mişte cea dintâi filă, a găsit-o lipită.

Capul lui Duban a deschis deodată ochii mari, îndemnându-l s-o deschidă numaidecât.

Sultanul şi-a îmbăiat degetele în gură şi a dezlipit cea dintâi filă şi tot aşa, până la fila a şasea, dar fila aceasta era goală, cu niciun rând scris, ca şi celelalte.

Sultanul s-a întors mirat către capul de pe tipsie, întrebându-l:

— Unde-s rândurile scrise?

Dar nu şi-a sfârşit bine cuvântul, căci nişte cuţite groaznice au început să-i taie măruntaiele.

Capul lui Duban a deschis atunci gura şi a vorbit, rotindu-şi ochii asupra mulţimii încremenite:

— Feţe alese şi norod de rând! Aşa păţesc sultanii şi hanii care dau altora moarte pe nedreptate! Aflaţi toţi că filele acestei cărţi sunt otrăvite; îmbălându-şi degetele în gură, sultanul a înghiţit cea mai grozavă otravă…

Sfârşind, gura lui Duban s-a strâmbat în moarte, pleoapele i-au căzut pe ochi, apoi capul a căzut de pe tipsie, alături de sultanul care se prăbuşise de pe jilţ, trăsnit de otravă…

ISTORIA PESCARULUI ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; NOPŢI DUPĂ NOPŢI TRECEAU, ŞI RIAR-ŞAH SE ÎNDRĂGEA TOT MAI AVAN DE POVESTITOARE ŞI DE BASMELE EI, AMÂNÂNDU-I MEREU OSÂNDA; CE ISTORII MAI SPUNE PESCARUL…

Iată, duhule nerecunoscător… a grăit mai departe pescarul, plecându-se asupra vasului, spre a fi auzit mai bine; dacă l-ar fi cruţat sultanul pe Duban, l-ar fi cruţat şi pe dânsul Allah! Şi n-ar fi pierit aşa! Tot astfel vei păţi şi tu, căci, auzi-mă bine… am să te arunc în fundul mării, să stai acolo până la istovirea timpurilor…

— Frate… s-a tângui duhul. Ai uitat cum arată cărţile? „Să nu plăteşti niciodată răul prin alt rău”… Afară de asta. A grăit el mai departe, cu glas scăzut, dacă despecetluieşti vasul, află că am să-ţi împărtăşesc taina îmbogăţirii…

Auzind lucrul acesta, pescarul a stat o clipă pe gânduri şi a întrebat:

— Dar îmi juri pe puterea lui Allah că dacă îţi dau drumul n-o să mă ucizi?

— Frate! a gemut duhul, jur pe mantia lui Mahomed-prooroc, să mă vântur ca pulberile şi să nu mai am linişte în vecii-vecilor… Deschide vasul şi te voi face om bogat…

Atunci, pescarul şi-a scos jungherul, şi desprinzând capacul cel ferecat în peceţi, a ieşit duhul afară în chip de fum! S-a înălţat până în puterea văzduhului – şi s-a întins până departe, în aria mării, întunecând-o; şi s-a strâns apoi ca un sul gros înaintea pescarului, luându-şi chip de duh. Şi cum şi-a luat acest chip, a lovit vasul cu copita, lui, rostogolindu-l în mare.

— Vai mie! a strigat pescarul, înspăimântat, dar duhul a râs, întinzându-şi mădularele şi căscând o gură de iad:

— Frate pescar! Am jurat să mă vântur ca pulberile, altfel te-aş fi omorât îndată… Acum însă vino cu mine, să. Te scap de sărăcie…

Şi a pornit, urmat de pescar, către răsărit, unde le-a ieşit, în faţă, ca din pământ, un iac cu ape verzi, între patru coline.

— Ascultă-mă bine, a grăit duhul, n-ai voie să-ţi arunci, mreaja în apa aceasta, decât o dată pe zi… Iar acum, ca să. Vezi că mi-am ţinut cuvântul, aruncă mreaja…

Pescarul şi-a gătit cu grabă sculele meşteşugului şi. Mreaja a căzut la adânc. N-a ţinut-o acolo mult. Când a scos-o, luceau în ea patru peşti în patru culori; unul era verde, altul roşu, altul albastru, iar al patrulea avea culoarea aurului.

— Du-i acum la cuhniile sultanului, i-a grăit duhul, lovind cu piciorul în pământul care l-a înghiţit deodată.

Şi astfel, rămas singur, pescarul a luat cei patru peşti „ducându-i de-a dreptul la porţile sultanului.

Şi văzându-i cât de minunaţi sunt, sultanul i-a cumpărat numaidecât, dându-i patru pungi cu câte o sută de galbeni…

*

* *

Avea acel sultan, la cuhnii, o femeie din pământul elinesc, meşteră mare în gătirea bucatelor, şi a chemat-o în grabă şi i-a spus, arătându-i cei patru peşti:

— Sunt vietăţi rare, prin culorile lor, şi trebuie să aibă gust tot aşa de bun, precât de minunate le sunt culorile… ia-i şi pregăteşte-mi-i…

Şi slujnica i-a dus cu mare grijă la cuhnii, a dat vetrei flacără, a turnat untdelemn în tingire şi a rânduit peştii unul lângă altul în untdelemn încins. S-au prăjit pe-o parte, şi când să-i întoarcă pe partea cealaltă, a încremenit de groază, căci peretele din faţa ei s-a deschis şi s-a ivit o fată gătită ca faraoancele de la Nil, şi avea în mână un toiag subţirel de trestie.

— Ascultaţi, patru peşti, a grăit faraoanca, lovind peştii cu toiagul: gata sunteţi?

Cei patru peşti şi-au ridicat capetele, şi privind-o au răspuns într-un glas:

— Gata suntem!

Şi zicând acestea, au sărit jos din tingire, prefăcându-se scrum, şi faraoanca a intrat la loc, în peretele care s-a închis la loc…

Slujnica a alergat înspăimântată la vizirul cel mare şi i-a spus toată întâmplarea.

— De necrezut! a răspuns vizirul; ce va spune sultanul? Nu cred până n-oi vedea cu ochii mei…

Au chemat în grabă pescarul.

— Să-mi aduci alţi patru peşti, tot în culorile acestea, căci iată ce s-a întâmplat…

— Stăpâne, a răspuns pescarul, lacul unde-i prind e prea departe, ca să-i pot aduce azi. Îngăduie până mâine dimineaţă… (Căci nu voia s-arunce mreaja de două ori într-o zi, după sfatul duhului).

Deci, a doua zi dimineaţa, aruncând iarăşi mreaja, a scos alţi patru peşti, tot în culorile celor ele mai înainte, şi i-a dus la cuhniile sultanului, de faţă fiind şi vizirul, şi iar s-a întâmplat ca şi în ziua trecută; când s-au prăjit pe-o parte şi era să-i întoarcă slujnica pe partea cealaltă, peretele s-a deschis. — şi arătându-se faraoanca, a pălit peştii eu toiagul, întrebându-i:

— Patru peşti, ascultaţi! Gata sunteţi?

Peştii au ridicat capetele:

— Gata suntem! Şi sărind din tigaie, s-au făcut scrum…

Faraoanca a intrat la loc în perete, şi peretele s-a închis.

*
* *

Văzând vizirul minunea cu ochii lui, s-a dus speriat la sultan. Neîncrezător din fire, sultanul a cerut şi el să vadă lucrul cu ochii lui.

Au chemat pescarul.

— Doamne, a spus acesta, lacul unde-mi fac meşteşugul e prea departe şi nu-i timp s-ajung şi să mă întorc până înspre seară… Îngăduie până mâine în zori…

Astfel, a doua zi, a adus pescarul alţi patru peşti, tot în culorile ştiute, dar de data aceasta a coborât şi sultanul la cuhnii, împreună cu vizirul.

Slujnica a dat vetrei flacără, a potrivit tingirea, a turnat untdelemnul şi a rânduit cei patru peşti, unul lângă altul, după cuviinţă. S-au prăjit peştii pe-o parte, şi când să-i întoarcă, peretele s-a deschis şi s-a ivit un harap negru ca întunericul, rânjind fioros, şi apropiindu-se de peşti, i-a atins cu vârful ciomagului ce-l avea în mână:

— Gata sunteţi, patru peşti?

— Gata suntem… au răspuns ei într-un glas, şi sărind din tingire, scrum s-au făcut!

Harapul a intrat la loc, în perete.

*
* *

Sultanul a dat repede poruncă înfricoşată, să se adune divanul.

— Unde-i lacul cu astfel de peşti? a întrebat el, galben la faţă. L-a văzut careva din voi?

— Doamne, s-a ridicat vizirul cel mare, eu toate locurile din jurul cetăţii le bat de peste patruzeci de ani, şi n-am văzut niciun lac… Nici cele patru coline nu se află, tot locul fiind şes ca-n palmă…

Iar ceilalţi sfetnici, înclinând bărbile, au răspuns la fel.

Sultanul s-a întors către pescar:

— Ca pe vierme te sfărâm în unghii… Să vii tot acum cu noi, să ne arăţi lacul…

— Pulbere-ţi sunt la picioare… s-a milogit pescarul, gata de drum.

Au sunat trâmbiţele. Oştile au îmbrăcat zaua. Au apucat arcurile, cucurile, lăncile şi scuturile. Sultanul şi toate puterile oştilor au sărit pe cai, ieşind prin porţi ca vântul, spre a ajunge la malul lacului înainte de asfinţitul soarelui. Şi n-au trudit caii prea mult, căci spre mirarea tuturor, li s-a arătat îndată înainte un lac verde, între patru coline…

— Iată, Doamne, aici îmi fac meşteşugul… a grăit pescarul.

S-a oprit sultanul la ţărm, uitându-se multă vreme în adânc. După aceea s-a întors către căpetenii şi viziri:

— Şi n-aţi ştiut de lacul acesta, aflat la o bătaie de săgeată?

— N-am ştiut, Doamne… au răspuns toţi; nu ştim cum şi de unde a răsărit…

— Atunci, a grăit mai departe sultanul, fiind la mijloc un lucru peste fire, am hotărât să nu mă întorc în cetate, până nu voi găsi dezlegarea tainei, căci la vrăjitorii mă pricep şi eu!

*
* *

Oşteni şi curteni au înserat pe ţărm. Clipeau în lac focurile taberei. A pogorât apoi întunericul deplin.

Sultanul l-a chemat la sine pe vizirul cel mare, spunându-i încet, între patru ochi:

— M-am hotărât să ies pe furiş din cort. Mă duc să cercetez colinele, şi nu mă întorc, pân' nu aflu dezlegarea! Spune tuturor care te întreabă, că am căzut bolnav…

— Doamne… i-a răspuns vizirul; cum ai să umbli singur?

— Taci şi ascultă… i-a rupt vorba sultanul, şi lepădându-şi veşmintele, s-a îmbrăcat în strai sărman de oştean, a încins paloşul, şi aşa a părăsit cortul şi a intrat în întuneric, ocolind focurile…

A mers ceasuri lungi, şi către răsăritul soarelui a trecut colina întâia. A zărit ziduri de cetate şi s-a bucurat în sufletul lui. A desfăcut mai larg pasul…

Ajungând la zidurile văzute, a aflat o cetate cu porţile ferite în lături, şi nu a intrat, ci s-a uitat îndelung înăuntru. Cetatea era toată din marmură neagră. Acoperişul era din cel mai curat oţel, încât sclipea ca oglinda…

A bătut în poartă o dată. A bătut a doua oară. Şi a treia oară a bătut, şi nu i-a venit niciun răspuns.

A intrat într-o încăpere largă. A privit în toate părţile, şi nici ţipenie de om nu a aflat. Intrând în încăperea a doua, s-a oprit la mijloc şi cu glas răsunător a strigat:

— Oameni buni! Locuitori ai cetăţii! Veniţi în ajutorul unui drumeţ ostenit!

Şi a strigat aşa de trei ori, dar numai răsunetul glasului i se întorcea din ungherele depărtate.

UNDE SE VEDE SULTANUL PREFĂCUT ÎN MARMURĂ; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE…

A intrat sultanul după aceea în nişte seraiuri măreţe, aşternute pe jos numai cu adânci covoare persiene. Perdelele uşilor erau numai din pânze grele, ţesute la Mecca preafericită; şi atât covoarele, cât şi perdelele sclipeau în fire de argint şi diamante.

Într-o sală înaltă a văzut un vas larg de aur, având patru lei de aur în cele patru unghiuri; perle şi rubine izvorau din gurile fiarelor, curgând în patru valuri în vasul adânc şi înălţându-se în curcubee de pulberi, până-n înaltul bolţilor.

O grădină fără margini se vedea, meri şi peri îşi plecau crengile sub rod; eleştee luceau în dumbrăvi; păsările cântau în înalţi arbori; florile împrăştiau miresme adormitoare; în văi se vedeau sclipind râurile: luntrile stăteau legănate la maluri, aşteptând… Şi a umblat sultanul din încăpere în încăpere, minunându-se de frumuseţea podoabelor. Ostenit, s-a aşezat la o fereastră, privind grădina, când deodată a auzit un glas depărtat, venind din străfundul zidurilor, ca o tânguire.

„Allah, se tânguia glasul, ia-mi viaţa, căci nu-mi mai este de niciun folos! Soartă, ai milă de un om căzut în cea mai neagră nenorocire… Nu mai pot suferi durerile, Allah!…”

A pornit sultanul după glas şi ajungând la o uşă a ferit perdeaua! Într-o sală înaltă a văzut un jilţ, pe care şedea un fecior de o frumuseţe rară pe faţa-i scufundată în tristeţe. Era îmbrăcat în straie de sultan…

I s-a închinat sultanul:

— Iartă-mă! i-a răspuns feciorul, abia înclinând capul. Ştiu că ar fi trebuit să mă închin eu în faţa ta, dar un mare blestem mă ţine încremenit…

— Doamne… i-a răspuns sultanul; oricare ar fi suferinţele tale, mă leg să ţi le alin, cheltuindu-mi avuţiile până la cea din urmă para… Nădăjduiesc că nu voi întârzia şi-ţi vei istorisi nenorocirile, şi-mi vei spune de unde au răsărit aici cele patru coline cu lacul cel verde, şi-mi vei arăta de unde au răsărit cetăţile acestea, şi de ce te afli aici, singur, fără nicio altă fiinţă omenească.

Şi s-a tânguit feciorul în loc de răspuns:

— Ce om se poate lăuda că a spus norocului „opreşte-te”, şi s-a oprit norocul? Ce om s-a urcat sus pe culmi şi n-a căzut în adâncul nenorocirii? Arată-mi omul care se poate lăuda: „Zilele mele vor rămâne line şi luminate.

Şi a prins a plânge în hohote.

— Omule… l-a rugat sultanul, spune-ţi durerile, ca să mă împărtăşesc şi eu din ele, şi mi-i martor cerul că voi căuta să te ajut…

— Sunt fecior de sultan… a început feciorul, şi cum să-mi înceteze izvoarele plânsului, când iată…

Şi dându-şi veşmântul la o parte, şi-a arătat trupul, şi sultanul a văzut că nenorocitul are trup de om numai până la brâu; de la brâu în jos, trupul lui era de marmură neagră…

— Povesteşte-ţi istoria nenorocirilor… i-a rugat sultanul, căci o nenorocire împărtăşită e uşurată pe jumătate…

Şi feciorul înmărmurit a început:

— Cele patru coline care se văd au fost mai-nainte Insulele Negre, unde domnea Mahmud, tatăl meu. Acolo unde sclipeşte lacul verde, a fost cetatea cea mare de scaun… Vrei, străine, să afli cum s-au schimbat astfel? Ascultă… Schimbarea lor e în legătură cu nenorocirea mea, cum bine ai bănuit. Murind tatăl meu în adâncă bătrâneţe, m-am rânduit în jilţul său, împreună cu o cumnată a mea pe care mi-am luat-o de soaţă. Am trăit bine şi ne-am iubit vreme de cinci ani. După anii aceştia, am aflat că ea era o straşnică vrăjitoare, o

duşmancă a oamenilor, şi cum şi-a dat seama că i-am aflat taina, s-a răzbunat îngrozitor, pe mine m-a înmărmurit, iar cetatea a scufundat-o… M-a aşezat în jilţul acesta şi în seraiurile acestea! Mi-a risipit toată stăpânirea! Mi-a năruit cetatea care viermuia de noroade şi strălucea în fală! A năruit casele, uliţele şi târgurile, iar în locul lor a răsărit lacul verde şi pustia arsă pe care ai străbătut-o…

Peştii cei de patru culori, din lac, sunt cele patru neamuri din cetate, orânduite după proorocii lor: cei verzi sunt supuşii lui Mahomed-prooroc; cei roşii, persienii, închinători focului; cei albaştri, creştinii; iar cei galbeni, închinătorii lui Moisi-prooroc. Cele patru coline au fost cele patru insule unde stăpâneam. Le ştiu toate acestea, de la vrăjitoarea ticăloasă, care, spre a mă chinui şi mai mult, a venit şi mi le-a povestit. Dar, duhuri din cer şi de pe pământ! Dacă suferinţa mea ar fi numai asta, ar fi uşoară ca bucla şi mai trecătoare ca pulberea… Însă, în fiecare zi, când răsare soarele, ea vine la mine cu o vină de bou şi descoperindu-mi spatele, îmi dă o sută de lovituri, până ce sângele meu acoperă lespezile! Răcnesc de durere şi mă vaiet, şi ea râde, şi după aceea îmi pune pe spate, pe rănile proaspete, o pânză aspră din păr de capră; deasupra, nu ca să mă preamărească, ci ca să-şi râdă de mine, îmi pune mantia asta de brocard, pe care-o vezi. Astfel pătimesc eu, străine, în fiecare zi, la răsăritul soarelui.

Şi sfârşind, feciorul a început să plângă în hohote.

Sultanul a tăcut îndelung, după aceea l-a întrebat:

— Dar unde se află ea acum?

— Într-un serai numit Casa Lacrimilor… Casa aceea se află lipită de zidirea în care stăm, în partea de răsărit…

Sultanul i-a spus cine este el şi ce l-a adus la cele patru coline, şi i-a spus şi ce are de gând să facă pentru izbăvirea feciorului:

— Află, frate, că şi eu am putere vrăjitorească! N-ai grijă, deci, că te voi scăpa din nenorocirea ta!

În starea în care se afla. Feciorul, nu putea închide ochii, în tot lungul timpului. Sta pe jilţul lui blestemat, jeluindu-se şi chemând moartea.

Şi a venit vrăjitoarea şi i-a tras cele o sută de lovituri, iuţi ca focul, iar seraiurile s-au umplut de vaietele feciorului. Venind apoi sultanul, a chemat-o în poruncă şi ascultare, ca un vrăjitor mai mare ce era, şi i-a poruncit:

— Să te duci tot acum la fecior, să-l dezlegi din blestem…

Ea a alergat la feciorul înmărmurit şi i-a spus mai întunecoasă decât moartea:

— Te dezleg din blestem, ticălosule, dar să nu te mai văd înaintea ochilor…

Şi luând un vas cu apă, a suflat într-însul, şi apa fierbea şi clocotea la răsufletul ei. Apropiindu-se de fecior, i-a poruncit:

— Dacă Allah, atoatecreatorul, te-a hărăzit să rămâi aşa jumătate om şi jumătate marmură, aşa să rămâi! Iar dacă te-a hărăzit să-ţi sfârşeşti zilele ca fiecare om, îţi poruncesc: marmură să nu mai fie în jumătatea trupului tău… Ridică-te şi umblă…

Şi feciorul s-a ridicat din jilţul chinurilor, a părăsit seraiurile, fără s-o privească, fără să spună vreun cuvânt…

— Nu-i de ajuns… a poruncit sultanul către vrăjitoare. Trebuie să faci semn să vină la loc cetatea din fundul lacului! Să fie la locul ei, cu uliţele şi târgurile, şi să viermuiască noroadele…

Ea a fugit afară, şi la nişte cuvinte spuse, cele patra coline s-au tras la loc. Fiind insule, cetatea a ieşit din fundul lacului, cu uliţele, pieţele şi târgurile, peştii s-au prefăcut la loc în oameni. Cei verzi, în supuşi ai lui Mahomed, cei roşii, în persieni, închinătorii flăcărilor, cei albaştri, în robi ai lui Iisus Cristos, cei galbeni, în evrei, urmaşi ai lui Moise.

Să ne minunăm, închipuindu-ne mirarea taberei, lăsată pe malul lacului, când s-a pomenit deodată într-o cetate, furnicând de oameni, cu bazarele pline, cu turnurile fâlfâind în flamuri, cu strigătele neguţătorilor, cu vuietul tarabelor, cu mugetele animalelor de povară…

Şi întorcând vrăjitoarea toate lucrurile în starea lor firească, a alergat să dea seamă sultanului. Atunci, acesta a scos paloşul şi a tăiat-o drept în două…

— Acum, a spus sultanul către fecior, să ne ducem la tabăra mea, unde m-aşteaptă sfetnicii şi oştenii, şi vei binevoi a mă petrece până în cetatea mea, aflată de aici la o bătaie de săgeată…

Şi a răspuns feciorul:

— De petrecut, te-oi petrece cu toată fala cuvenită! Priveşte: cetatea flutură toată în flamuri! Zidurile s-au gătit cu covoare persiene; uliţele şi-au acoperit colbul cu ramuri verzi; oştile mele, înviate în fundul iazului, abia-şi ţin roibii în frâuri; în toate altarele: ale mahomedanilor, ale persienilor, şi ale creştinilor, arde smirnă şi tămâie; ascultă noroadele: toate au venit să strige şi să cânte… Tâmpinile sună; sună trâmbiţele şi cornurile; cântă cocoşii; şi toate păsările înviate cântă; cuhniile fumegă; viţeii rag la staule, sub cuţit, în pregătirea ospăţurilor pentru tot norodul; vinuri tari ca focul, dulci ca dragostea, şi amărui ca dezamăgirile au sosit în burdufuri, din Caucaz şi Smyrna; aşa de iuţi au fost gonacii care le-au adus, încât nici n-au avut când se încălzi, cu toate că au trecut de treizeci şi trei de ori prin arşiţa pustietăţilor… Vom petrece şi te voi petrece, binefăcătorul meu; dar află că de aici până la ţara ta se află cale lungă de un an… Drumul de o bătaie de săgeată a fost numai o vrajă…

Şi a pornit sultanul la drum…

Feciorul, pregătind în caravană, o sută nouăzeci de cămile, încărcându-le cu cele mai mari bogăţii, şi-a luat rămas bun de la norodul lui, şi l-a petrecut

pe sultan în calea lungă de un an şi nu s-a mai întors la Insulele Negre, ci, înfiat de către sultan, i-a urmat în jilţ…

Pescarul a fost îmbogăţit cu seraiuri şi pământuri grase, trăind în fericire până la ani adânci.

*
* *

Astfel se sfârşeşte, o, Riar-Şah şi soră Dinarsado, istoria beiului înmărmurit, dar fiindcă până la ziuă mai este, vă voi povesti nemaipomenita întâmplare a celor trei dervişi şi a celor cinci femei de la Bagdad, în vremea slăvitului şi gloriosului calif Harun al Raşid, care a domnit pământul până-n margini, stăpânind peste Asia, ţările Europei pân' la Hispania, şi de acolo până la Ind, în adâncul Răsăritului.

ÎNCEPE NEMAIPOMENITA ISTORIE A CELOR CINCI FEMEI DIN BAGDAD; CUM UN SĂRMAN HAMAL PETRECE O NOAPTE DE AUR, ÎNTR-O CASĂ CIUDATĂ: VIN TREI DERVIŞI CHIORI DE OCHIUL DREPT; VINE ŞI HARUN AL RAŞID, CALIFUL-CALIFILOR, ÎMPREUNĂ CU GIAFAR-VIZIR ŞI MESRURHADÂMB; TAINA ÎNFRICOŞATĂ A CĂŢELELOR NEGRE; CUM ŞI UN CALIF TREBUIE SĂ TACĂ DE FRICĂ…

Trăia la Bagdad, în vremea aceea, un hamal, tânăr, voinic, frumos şi glumeţ din fire, şi cum sta el într-o zi la un colţ de uliţă, aşteptând, s-a oprit deodată în faţa lui o femeie mlădioasă la trup, cu faţa acoperită cu un văl scump de muslin.

— Ia-ţi coşul şi urmează-mă… i-a spus ea.

— Fericită zi… şi-a zis în sinea lui hamalul, pornind. N-au mers mult şi ea s-a oprit, a bătut la o uşă, şi s-a arătat un neguţător creştin cu barbă albă. Ea i-a pus în palmă un ban de aur şi creştinul părăsind uşa pentru o clipă, s-a întors cu un burduf cu cel mai bun vin.

— Pune burduful în coş şi urmează-mă… a spus femeia către hamal.

S-au oprit apoi la o neguţătoare de roduri şi flori şi a ales multe pere, piersici, migdale, mere ale raiului, alămâi, basilice, iasmine, crini şi năramze, punându-le toate în coşul hamalului.

După aceea, oprindu-se la o căsăpie, a ales cele mai fragede cărnuri. Din alte părţi a luat nucşoare şi alune, cât şi alte scumpătăţi şi dulceţuri, punându-le hamalului în coş pe toate.

— Dacă ştiam că ai să târguieşti aşa de mult, i-a spus ei la o vreme, tocmeam un cal sau o cămilă…

— Taci şi urmează-mă… a râs ea, şi oprindu-se la un neguţător de parfumuri, a mai cumpărat multe ape mirositoare, frunzişoară şi cuişoare, piper şi cimbru, multă ambră şi alte dresuri de India…

S-au întors apoi, oprindu-se în faţa unei case cu stâlpi albi şi foişoare şi cu uşă de fildeş.

A bătut femeia. Încet, în uşa aceea… Şi iată că uşa s-a ferit într-o latură şi i-a întâmpinat o femeie îmbrăcată în alb şi bogat veşmânt, şi hamalul era să scape din mâini coşul, când s-a arătat ea, fiind aşa de frumoasă, cum spune poetul:

„Când se arată, răsare soarele;
când râde, lucesc mărgăritarele;
o floare pare când stă pe tăcutele;
când grăieşte, cântă alăutele.”

Văzându-i zăpăceala, femeia care-l purtase prin bazare a început să râdă cu multă prietenie.

— Intră odată, i-a zis aceea care le-a deschis. Nu vezi că bietul om abia se ţine sub greutatea coşului?

Şi încuind la loc uşa, au trecut tustrei printr-un pridvor, într-o curte înconjurată de galerii, au străbătut o grădină. Apoi au intrat într-o încăpere, în mijlocul căreia s-a văzut un jilţ de ambră pe patru stâlpi de abanos, împodobiţi cu mărgăritare şi diamante, acoperit cu un baldachin de atlaz roşu de India, cusut în fir de aur.

Un leu de aramă cernea din gura-i aurită, într-un havuz larg, de marmură, o apă de limpezimea cristalelor.

Oricât era hamalul chinuit sub coşul lui, întorcea capul când într-o parte, când în alta, nemaisăturându-se a privi, minunându-se de frumuseţea şi ciudăţenia casei.

Dar ceea ce l-a mirat mai mult era femeia a treia, care şedea în jilţ – şi mult mai frumoasă decât întâia şi a doua.

Văzându-i intrând, aceasta s-a ridicat şi le-a ieşit înainte.

„Asta-i sora lor cea mai mare”… a gândit hamalul, văzând câtă cinste îi dau celelalte două.

Şi aşa era! Sovaida se numea ea. Safia se numea aceea care le-a deschis uşa, iar aceea care târguise se numea Amina.

— Nu vedeţi, a întrebat Sovaida către surorile ei, că bietul om cade sub povară? De ce nu-l ajutaţi?

Şi punând tustrele mâinile, l-au ajutat să aşeze coşul jos, apoi l-au deşertat tustrele.

Şi scoţând Amina o pungă, a plătit hamalului din plin, dându-i bani mulţi, fără să-i numere, dar hamalul nu se da dus, mirându-se de frumuseţea lor.

— Nu eşti mulţumit cu plata? l-a întrebat Sovaida. Soră Amina, mai dă-i nişte bani, să nu iasă nemulţumit din casa noastră…

Atunci, hamalul a răspuns aşa:

— Preafrumoase surori! Cu plata sunt mulţumit peste măsură! Nu fiţi mânioase că am mai întârziat un pic, dar stau şi mă mir de ce nu se vede în casa asta nicio faţă de bărbat? Cunoaşteţi zicala, îndeobşte ştiută la Bagdad: „Bucatele fără băutură, degeaba le pui la masă…” Bucatele din pildă sunteţi voi, iar băutura de lipsă e bărbatul…

Şi a adăugat spuselor lui, stihurile:

„Alăuta suspină dulce;
blând sună coardele harpei;
zumzăie cobza însoţindu-le;
dar în pustie sună şi răsună,
dacă nu le răspunde, adânc, flautul…”

Au râs cele trei femei, iar Sovaida i-a zis:

— Mergi cam departe cu gluma… Cu toate că n-ar trebui să pierdem prea multă vreme cu tine, ascultându-ţi vorbele cu tâlc, totuşi, află: suntem trei surori vitrege. Nimeni nu ne ştie viaţa, şi suntem încredinţate că nimeni nu ne cunoaşte nici taina casei…

— Cinstite fecioare, a răspuns hamalul, mă vedeţi în starea asta de cărător cu coşul, şi cu toate că împrejurările nu m-au ajutat să ajung în lumea asta la ranguri, totuşi, în timpul meu liber, am cercetat cărţile înţelepţilor, m-am adăpat din plin la fântâna vegherilor. Şi înţelepţii spun: „Ascunde-ţi taina numai de oamenii cei fără cinste…” Eu am rămas curat în cuget şi drept ca trestia, aşa că nu vă feriţi de mine…

Atunci, Sovaida i-a răspuns:

— De vreme ce tu ai cărat pe umeri toate bucatele ce le vezi pe masă, rămâi şi ospătează cu noi…

— Rămâi… i-a zis şi Safia.

— Trebuie să ospătezi cu noi… a încheiat Amina. Căci tot drumul cât am târguit împreună, am văzut că eşti om cinstit…

Hamalul a căzut în genunchi, şi, ridicându-se, a zis:

— Surori preafrumoase! Ziua asta a fost cea mai luminată zi a vieţii mele… Şi iată: ca să vă arăt cinstea cugetului meu, vă rog să primiţi înapoi banii…

— Ţine-ţi banii, care sunt dreptul muncii tale, şi să ne aşezăm la masă, i-a răspuns Sovaida.

Şi astfel s-au aşezat fiecare la locul său, în jurul mesei încărcate cu bucatele cele mai scumpe, cu blide şi tacâmuri de aur. Vinul lucea în vasele străvezii. Rodurile şi dresurile îşi împrăştiau miroznele. Lumânările de ceară curată pâlpâiau lin în sfeşnice şi policandre.

Hamalul credea că l-a cuprins un farmec. Au îmbucat până la îndestulare, după aceea a luat Amina un vas cu vin şi o cupă, şi, umplând-o cu vin, a băut ea întâi, după slăvitul obicei al musulmanilor, apoi a trecut pe rând cupa, de la o soră la alta. Venind rândul hamalului, acesta, înainte de a lua cupa din mâna Aminei, i-a sărutat-o întâi. A băut şi a început să cânte:

„Dulce şi minunat e vinul, din firea lui, dar mâna care mi l-a dat, l-a îndulcit şi mai mult…”

Cele trei surori au prins să cânte şi ele, însoţindu-l.

Şi sfârşindu-şi masa, s-a ridicat Safia, spunând hamalului:

— E târziu şi e vremea să te duci…

— Unde să mă duc acum, după ce s-a făcut târziu? a răspuns el. Dulci v-au fost feţele şi glasurile; dulce a fost vinul, care m-a îmbătat, că abia-mi ţin picioarele! Gândiţi-vă: cum voi nimeri locuinţa mea pe întuneric, fiind beat? Vă rog să-mi daţi orice colţ al casei voastre, şi voi dormi acolo fericit…

Atunci s-a ridicat Amina:

— Are dreptate omul acesta… Să-l lăsăm să rămână! Bizuiţi-vă pe cuvântul meu…

— Fie precum zici… a încheiat Sovaida, sculându-se, dar, ascultă, hamalule! Rămânând aici peste noapte, trebuie să te legi că orice vei vedea, n-ai voie să scoţi niciun cuvânt, n-ai voie să întrebi nimic… Altfel, dacă ne vei întreba vreun cuvânt la faptele ce le vei vedea, vei păţi lucruri neplăcute…

— Prea bine… a răspuns hamalul, vă făgăduiesc că gura mea va fi pecetluită, ochii mei vor fi asemeni oglinzii care vede totul şi nu-şi dă seama de ce cuprinde în sine…

La care Sovaida i-a zâmbit plăcut, spunându-i:

— Scoală-te şi citeşte ce scrie deasupra acestei uşi!

„Nu întreba nimic din ce vei vedea; altfel, te pasc primejdii”… a citit hamalul, adăugând:

— Niciun cuvânt nu voi scoate, surorilor preafrumoase…

Atunci, Amina a înnoit făcliile de noapte. Şi pâlpâiau flăcările strălucind. Mirosea plăcut lemnul de aloe şi ambra. Luceau arama şi aurul. Scânteiau mărgăritarele. Havuzul susura lin, fără sfârşit, împrăştiind pulberi de diamante.

Şi trecând vreme, au înnoit vinul în vase. Au adus alte cupe. Au pornit a cânta stihuri din poeţii cei vechi. Bucuria şi liniştea li se tipărise pe faţă.

Când deodată, s-au auzit trei bătăi în uşă… Surorile s-au ridicat tustrele să deschidă, însă Safia le-a luat-o înainte. A stat la uşă câteva clipe. A spus, întorcându-se:

— Au sosit la noi trei drumeţi, după veşminte semănând a fi dervişi. Toţi trei sunt chiori de ochiul drept! Sunt raşi pe cap, pe faţă şi pe sprâncene! Spun că au ajuns la Bagdad după lăsarea întunericului! Au bătut la uşa noastră din întâmplare! Cer găzduire până-n zori, când vor porni mai departe, în drumul lor…

S-au veselit cele două surori de spusele Safiei, s-a veselit şi ea, şi hamalul care sta aproape

adormit în jilţ.

Sovaida şi Amina au răspuns că să nu-i primească, dar Safia s-a pus atât pentru ei, încât la urmă au hotărât să-i poftească înăuntru.

Cei trei dervişi au intrat, făcând adânci temenele. Surorile s-au ridicat din jilţuri – şi Sovaida le-a urat bun sosit astfel:

— Bine aţi venit la noi, trei dervişi călători! Luaţi loc în jilţuri şi ospătaţi-vă din masa noastră… Dar ascultaţi: oricine intră aici n-are voie să ceară lămuriri asupra lucrurilor ce se vor vedea…

— Aşa va fi… a răspuns un derviş. Ne-am pus pecetea pe gură; ochii ne vor fi asemeni fântânilor care cuprind în ele chipuri, fără să-şi dea seama despre aceasta…

Şi tustrei căutau miraţi la podoabele încăperii, şi ochii vii le scăpărau ele mirare.

Văzându-l pe hamal, l-au crezut a fi derviş din pustia Arabiei, şi unul dintre ei i-a spus:

— Suntem fericiţi că ne întâlnim aici cu un frate în învăţăturile proorocului…

La care, hamalul a răspuns supărat, ridicându-se:

— Aşezaţi-vă în jilţuri, şi nu vă amestecaţi unde nu aveţi treabă… N-aţi cetit ce scrie deasupra uşii?

— Frate… i-a răspuns dervişul, n-am vrut să-ţi fac cu vorba mea nicio supărare…

Şi s-ar mai fi luat ei la clanţă, dacă nu i-ar fi liniştit cele trei surori.

Astfel, umplându-se iarăşi masa cu bucate şi cu vin, cei trei dervişi au prins a se ospăta şi a se cinsti bine, trecându-şi des cupa de la unul la altul, după slăvitul obicei răsăritean.

Şi sfârşind, şi-au trecut pe la guri largile mâneci. Au mulţumit gazdelor. Apoi unul dintre ei a grăit:

— Cinstite gazde! Suntem săraci între ale lumii, ca pulberea de pe tălpi, dar avem bogăţia vegherilor asupra adâncimilor înţelepciunii… Pe lângă aceasta, avem şi alt dar, al muzicii, prietenă

a celor din singurătăţi. Ea ne alină vegherile şi ne urcă spre Allah! Iar acum, dacă sub acoperişul vostru se află talanturi, fiţi bune şi ni le daţi, spre a vă desfăta, astfel mulţumindu-vă pentru găzduire…

Au dus surorile o tamburină, un flaut arăbesc şi un flaut persian. Şi luându-le cei trei dervişi, fiecare după darul lui, au început să cânte. Surorile au început să cânte cu dânşii, adăugând melodiilor vorbele…

Casa s-a umplut de o veselie tihnită. Ochii fetelor sclipeau în visuri. Gurile lor se încununaseră în zâmbete. Dulce şi adânc sunau flautele. Tamburina vuia depărtat…

Dar s-au întrerupt deodată, auzind trei bătăi în uşă…

*
* *

— Riar-Şah şi soră Dinarsada! Fie-mi îngăduit să fac un înconjur istorisirii şi să arăt cele ce urmează:

Slăvitul calif Harun al Raşid, fiind un cârmuitor drept, cum m-au mai cunoscut neamurile, avea obicei că părăsea noaptea seraiurile şi cu îmbrăcăminte schimbată cutreiera cetatea Bagdadului, să vadă cu ochii lui cum o duc supuşii şi dacă poruncile îi sunt împlinite cu sfinţenie…

Astfel, în noaptea aceea, califul, cu Giafar-vizir şi cu Mesrur-hadâmb iscodeau cetatea, prefăcuţi în trei neguţători.

Trecând pe o uliţă şi auzind dintr-o casă glas de muzică, a poruncit Harun al Raşid vizirului să bată.

— Doamne… a răspuns Giafar-vizir. Cele ce cântă sunt nişte femei care petrec… Nu cred că-i bine să intrăm, căci ne putem alege cu ocară…

Şi a răspuns Harun al Raşid:

— Nu-i nimic! Poruncesc să bateţi în uşă…

Astfel, vizirul a bătut, iar Safia a venit repede să deschidă.

Văzând Giafar-vizir frumuseţea ei şi bogăţia veşmântului, i s-a închinat, grăindu-i aşa:

— Preacinstită femeie din Bagdad! Suntem trei neguţători din pământul Mossul, cetatea muslinului, acolo unde odinioară se înălţa Ninivia… Ne aflăm de zece zile la Bagdad, cu mărfuri scumpe. Am tras în gazdă la un caravanserai. Poftindu-ne la prânz nişte fraţi de-ai noştri întru negoţ, ne-am întrecut cu cântecul şi cu vinul. Astfel, pe la începutul nopţii, ne-am luat la gâlceava. Au venit străjile. Pe câţiva i-au prins. Noi trei am scăpat sărind peste un zid… Trecând pe la uşa aceasta, şi auzind înăuntru glas de cântec, ne-am oprit, rugându-vă să ne primiţi dacă nu spre a vă ţine tovărăşie veseliei, cel puţin spre a ne odihni capetele sub un acoperiş…

— Îngăduiţi-mă o clipă… i-a răspuns fata. Îndată vă aduc răspunsul…

Şi a spus surorilor:

— Sunt trei neguţători de la Mossul…

Fiind ele bune la inimă, şi fiindcă-i primiseră şi pe cei trei dervişi, au deschis uşa, poftindu-i să intre…

S-au înclinat tustrei surorilor şi dervişilor. Apoi Sovaida a început a cuvânta:

— Cinstiţi neguţători de la Mossul! V-am primit cu multă bucurie sub acoperişul nostru, dar aflaţi că oricine petrece noaptea în casa aceasta, trebuie să aibă numai ochi, limbă nu. Să nu ceară nicio lămurire asupra celor ce le vor vedea întâmplându-se, căci altfel e primejdie…

— Prea bine… a răspuns Giafar-vizir. Ne legăm să ne pecetluim gurile, iar ochii noştri vor fi asemeni iazurilor care cuprind în oglinda lor cerul, luna şi soarele, fără să ştie nimic despre aceasta…

S-au rânduit astfel şi ei la ospăţ. S-au înnoit bucatele şi vinul. Cupa trecea des de la unul la altul, cu închinările cuvenite.

S-a mirat mult Harun al Raşid de cei trei dervişi raşi pe cap, pe faţă şi pe sprâncene. Şi s-a mirat mai mult că tustrei sunt chiori de ochiul drept. Îşi ghiontea vizirul să ceară lămuriri, dar acesta tăcea, păzind legământul făcut. Şi se mai mira califul de frumuseţea femeilor, de bogăţia casei, şi iar îşi ghiontea vizirul, dar acesta îi făcea semn cu ochiul să tacă…

S-au sculat dervişii, şi cu voia gazdelor au încheiat ospăţul cu un danţ. Cânta flautul arab şi cel persian. Tamburina vuia, amintind depărtările deşertului.

Apoi s-a sculat Sovaida. Şi a grăit surorilor ei:

— Haidem să ne facem lucrul nostru de fiecare seară. Străinii de faţă nu ne pot opri de la aceasta…

S-a ridicat şi Amina. A strâns masa. A rânduit la locul lor jilţurile, a măturat lespezile. A înnoit fadele, iar lemnul de aloe şi ambra au căpătat miresme proaspete.

Fiind toate aceste rânduite, a poftit oaspeţii pe o sofa largă: pe cei trei dervişi la un capăt, pe cei trei neguţători la celălalt.

Şi l-a chemat pe hamal:

— Tu, ca om al casei, hai de ne ajută…

— Aici sunt… a răspuns hamalul, trezit din beţie.

Şi aducând Amina un scaun, l-a aşezat în mijlocul încăperii, apoi, deschizând uşa unei cămări, l-a chemat pe hamal să intre. Mai apoi, au adus două căţele negre, legate cu lanţuri de grumaji, cu trupul plin de răni. Le-au aşezat în mijlocul încăperii. Şi sculându-se Sovaida de pe sofa, unde şedea între dervişi şi neguţători, şi-a suflecat mânecile, şi luând biciul din mâna Aminii, a poruncit hamalului, care ţinea o căţea de lanţ:

— Ţine-o cu putere…

Văzând-o, căţeaua s-a ridicat spre ea, scoţând ca un plânset, dar Sovaida a început s-o ardă eu

biciul, din toate puterile. Încăperile s-au umplut de urlete sfâşietoare.

Cei trei dervişi şi cei trei neguţători priveau holbaţi, albi la faţă.

Şi izbea Sovaida înainte, icnind, până ce a ostenit şi căţeaua a rămas lungită pe lespezi.

După aceea a început Sovaida să plângă. S-a plecat asupra căţelei şi i-a şters ochii cu mahrama. Căţeaua s-a ridicat, şi întinzând botul asupra ei scotea nişte gemete scurte.

Şi femeia îi ştergea întruna ochii cu mahrama ei, şi o săruta întruna pe bot şi pe ochi, tânguindu-se… A dat-o apoi hamalului, poruncindu-i:

— Du-o în cămara de unde-ai scos-o…

Tot astfel a bătut şi căţeaua cealaltă, pe care o ţinea Amina. La urmă i-a şters şi acesteia ochii cu mahrama; a sărutat-o pe ochi şi pe bot, plângând în hohote.

S-au mirat oaspeţii şi s-au înspăimântat! Dervişii îşi ţineau cei trei ochi îngheţaţi, Harun al Raşid privea cu barba ghemuită în piept, Giafar şi Mesrur priveau holbaţi. Le-a fost milă de căţelele negre, şi se întrebau în gând asupra tainei ce o ascund, dar se mirau mai tare cum de femeia aceasta, ca o bună musulmană, a şters ochii şi a sărutat în bot nişte animale spurcate în tot Islamul…

Drept aceea, dervişii au început să murmure. A început să murmure şi Harun al Raşid, care voia să afle numaidecât înţelesul tainei. Era gata să se ridice, să pună întrebarea, dar Giafar-vizir şi Mesrur-hadâmb i-au făcut semn cu ochiul că încă n-a sosit vremea…

Sovaida sta în mijlocul încăperii, răsuflând greu.

— Soră Sovaida, a chemat-o Amina. Aşază-te şi te odihneşte…

După ce s-a aşezat Sovaida la locul ei, între dervişi şi neguţători, Safia a spus:

— Amina, acum vin eu la rând! Adu-mi cele de trebuinţă…

Iar Amina, intrând în cămara de unde au fost scoase căţelele negre, s-a întors cu o cutie îmbrăcată în atlaz galben, înflorit în mătasă verde şi-n fir gros de aur. A dat cutia Safiei, şi aceasta a scos din ea o alăută.

Şi a început să cânte. Adânc sunau strunele. Sfâşietor de trist era glasul fetei, însoţindu-le…

Oaspeţii o ascultau înmărmuriţi…

„Părăsită sunt, asemeni stâncii din pustiile mărilor
asemeni păsărilor rătăcite în pustiile mărilor, aşa e sufletul meu…
Te-am urmat, albă corabie, până în pustiile mărilor!
Unde te-ai zărit, deodată, corabie albă?
Singură sunt acum, ca pasărea în pustiile mărilor…”

Gemeau streinele. Glasul Safiei tremura în plâns. Urca în rugă de deznădejde, cobora în tristeţi negre…

Din ochi îi picurau lacrimile. Mâinile ei, mângâind strunele alăutei, i-au căzut, la urmă, amândouă, în poală, alături, ca două păsări moarte.

Şi a zis Safia către Amina:

— Ia tu alăuta şi cântă-mi mai departe cântecul! Eu am ostenit…

A potrivit Amina în glasuri strunele alăutei. Şi aşezându-se la locu-i, a continuat cântecul:

„Părăsită sunt, pe pustiile mărilor…
Strig. Şi nimeni nu mă aude…”

A cântat cu tulburare mai mare ca Safia. Alăuta vuia mai adânc. Mai fierbinte picurau suspinele.

Sfârşind ea, s-a sculat Sovaida şi i-a spus:

— Să-ţi dea Allah noroc, soră Amina, că frumos ai cântat…

S-a aşezat Amina la locul ei, şi vrând să-şi răcorească sânul, şi-a dat vălurile puţin la o parte – şi atunci cei trei ochi ai dervişilor au prins în adâncuri o culoare de gheaţă, Harun al Raşid, Giafar şi Mesrur şi-au zvârlit bărbile înainte, stând după aceea încremeniţi, căci sânul Aminei era plin de bube uscate. O cuprinsese un tremur. Şi-a lăsat capul pe spate şi a căzut în leşin… Au sărit celelalte două surori în ajutorul ei, iar un derviş, nemaiputându-se stăpâni, a strigat:

— Mai bine să fi dormit sub cerul gol!

— Cum? a sărit Harun al Raşid spre dânsul. Spune-mi ce înseamnă toate întâmplările acestea…

— De unde să ştim noi? a răspuns dervişul. Ştim tot atât cât şi voi…

— Dar nu sunteţi de casă? s-a mirat Harun al Raşid. Şi nu ne puteţi spune nimic despre cele două căţele negre şi despre femeia aceasta cu sânul mâncat de bube?

— În zilele noastre n-am mai fost pe aici… a răspuns dervişul. Suntem tocmai din adâncul Răsăritului! Am intrat aici cu puţin înaintea voastră…

— Nici tu nu ştii? a ridicat Harun al Raşid glasul către hamal. Ce înseamnă bătaia celor două căţele negre? Cine-i femeia cu sânul mâncat de bube?

— Nimic nu ştiu… a răspuns hamalul. Căci şi eu, deşi sunt fericit locuitor al Bagdadului, n-am mai fost niciodată pe aici… Şi eu m-am mirat, intrând, de ce lipseşte de aici fiinţa bărbatului…

— Suntem la un loc şapte… a hotărât califul. Ele sunt numai trei femei. Să le cerem să-şi dea tainele pe faţă? Altfel, le putem sili…

— Nu-i bine aşa, a răspuns Giafar-vizir. Aduceţi-vă aminte de legământul făcut când am intrat! Dacă ni se va întâmpla vreo nenorocire, ni se va întâmpla din pricină că nu ne-am ţinut legământul… Eu spun să stăm şi să aşteptăm ziua în linişte…

Şi i-a spus califului încet, chemându-l la o parte:

— Fii îngăduitor, căci noaptea se sfârşeşte îndată. Iar în zori, voi trimite hadâmbi să le prindă şi să le aducă la judecată, înaintea ta, şi le vei face să-şi spună toate tainele…

Dar califul nu mai putea de nerăbdare. I-a îmbiat pe cei trei dervişi să întrebe ei, însă aceştia s-au tras la o parte. Hamalul s-a învoit el să le întrebe şi în timp ce-şi căuta cuvintele potrivite, s-a-ntors deodată spre dânşii Sovaida. Amina s-a trezit şi ea din leşin.

— Despre ce vorbiţi? i-a întrebat Sovaida, cu mânie.

— Ascultă… a întrerupt-o hamalul, făcând un pas înainte. Noi, aceşti şapte bărbaţi, trei dervişi, trei neguţători, şi cu cel ce întreabă, vrem să aflăm: de ce ai bătut cele două căţele negre? De ce le-ai şters după aceea ochii cu mahrama ta, şi ai plâns eu ele? Şi să ne mai spui: ce-i cu femeia aceasta cu sânul mâncat de bube? Astea vrem să le ştim, noi, aceşti şapte bărbaţi: trei dervişi din adâncul Răsăritului, trei neguţători de la Mossul şi eu care-ţi stau în faţă…

— Aşa este? a întrebat Sovaida către cei trei dervişi şi cei trei neguţători.

— Aşa este… au răspuns toţi, afară de Giafar-vizir.

— Bine… a spus ea, şi-i tremurau buzele. Dar aţi uitat ce v-am spus aseară, că orice veţi vedea, n-aveţi voie să cereţi lămuriri, că dacă veţi întreba, vi se vor întâmpla lucruri neplăcute? După ce v-am primit sub acoperişul nostru şi v-am ospătat din masa noastră, nici atâta obraz n-aţi avut, măcar să vă ţineţi cuvântul?

Şi bătând cu piciorul în duşumea, a strigat deodată:

— Veniţi! Unde sunteţi?

Şapte harapi cât munţii au ieşit din cămara ştiută, cu iataganele gata…

Cei şapte oaspeţi au fost trântiţi jos, cât ai întoarce palma, şi le umblau paloşele la un deget de gât…

— Să-i ucidem, stăpână? a întrebat unul.

— Încă nu… a răspuns Sovaida, şi s-a uitat la cei trei dervişi, la cei trei neguţători din pământul Mossul, şi la hamal, cum se zvârcolesc gemând sub genunchii negrilor uriaşi. Mai tare decât toţi gemea şi se tânguia hamalul.

— Allah… striga el, de ce să fiu pedepsit, când vinovaţi sunt numai dervişii tăi, care nu pot trece printr-o cetate, fără să facă zurbave…

Şi întorcând capul spre Sovaida, o ruga:

— De ce să fiu pedepsit, eu, păcătosul şi nevinovatul? Aşa de frumos am petrecut, pân' a nu bate în uşă hogii aceştia hoinari, raşi şi chiori, şi aceşti neguţători de muslin, urmăriţi de paznici. Îndură-te…

Faţa Sovaidei s-a îndulcit deodată.

— Bine… a hotărât ea. Pe tine te iert! Şi faţa i s-a întunecat la loc. Dar să-mi spuneţi, voi, cei trei dervişi chiori, şi voi, trei neguţători de muslin, cine sunteţi? Căci cu toate că v-aţi luat înfăţişările ce le aveţi, eu cred că nu sunteţi nici dervişi, nici neguţători, ci oameni de rând… Istorisiţi-vă întâmplările; şi de veţi fi oameni de rang, vă iert…

Cel dintâi a vrut să înceapă Harun al Raşid, să scape mai repede… A făcut, deci, semn, către Giafar-vizir…

— Încă nu… i-a răspuns acesta.

— Să-mi spuneţi… s-a întors Sovaida către dervişi: sunteţi fraţi gemeni, de sunteţi chiori tustrei de ochiul drept?

— Ba nu… a răspuns un derviş. Fraţi suntem numai în îndeletnicirea legii celei eterne…

— Şi sunteţi orbi din naştere?

— Stăpână… a răspuns dervişul. Eu mi-am pierdut ochiul într-o întâmplare – care dacă s-ar găsi un înţelept s-o însemneze în cărţi, ar sluji tuturor ca pildă, în vecii-vecilor… După

întâmplarea aceasta, mi-am ras părul capului, sprâncenele şi barba, m-am făcut derviş şi bat cu tălpile mele pulberea…

— Dar voi? a mai întrebat femeia către ceilalţi doi…

— Stăpână… a zis unul. Ca să ştii dintru început că nu suntem oameni de rând, află că noi trei suntem feciori de sultani. Nu ne-am văzut la faţă unul pe altul până în seara asta. Ne-am cunoscut cu puţin înainte de a vă bate în uşă, dar ne-a fost de ajuns pentru a ne cunoaşte întreolaltă…

Auzindu-i, mânia Sovaidei a trecut. A poruncit harapilor să-i sloboadă pe toţi de sub genunchi.

— Ascultaţi… le-a grăit ea. Începeţi a vă spune istoriile… Arătaţi ce vânturi v-au mânat, către cetatea Bagdad. Care cum va sfârşi de spus, poate ieşi şi pleca unde vrea, iar cel a cărui istorie va fi neîndestulătoare, va fi fulgerat de paloş…

ÎNTÂIUL DERVIŞ ÎŞI POVESTEŞTE ISTORIA…

Pâlpâiau lumânările pe sfârşite. Şi iar le-au înnoit surorile. Lemnul de aloe şi ambra îşi răspândeau miresmele. Luceau în colţurile încăperii pietrele scumpe. Leul de aramă vărsa din gura-i aurită pulberi de mărgăritare în havuz.

Cei trei dervişi, Harun al Raşid-calif, Giafar-vizir, Mesrur-hadâmb şi hamalul s-au aşezat pe-un covor persan. În mijlocul încăperii, orânduindu-se în semicerc, cu feţele către cele trei surori.

Cei şapte robi negri s-au tras deoparte, stând sprijiniţi în paloş…

La un semn al Sovaidei, hamalul a început:

— Preafrumoase surori, voi, trei dervişi, feciori de sultani şi voi, trei neguţători de la Mossul! Istoria mea e scurtă cât un răsuflet. Sunt un biet

hamal din Bagdad; stând azi, pe la capătul zilei, într-un colţ de uliţă, s-a oprit în faţa mea una din aceste femei. Am urmat-o cu coşul meu. A cumpărat roduri şi parfumuri, flori şi cărnuri, cât şi un burduf de minunat vin, din care cu toţii ne-am cinstit, trecându-ne des unul altuia cupa, după obiceiul slăvit… Am adus coşul pe cap, cu mare caznă. Am fost îngăduit sub acest acoperiş la ospăţ, trăind azi cea mai frumoasă zi din viaţa mea… Asta mi-a fost istoria!

— Eşti iertat. Du-te… i-a zis Sovaida.

— Cum să mă duc? i-a răspuns hamalul. Fie-mi îngăduit să rămân, s-ascult istoriile celor ce au aflat istoria mea…

Şi aşezându-se pe colţul unei sofale, hamalul a făcut ochii mari, când unul dintre cei trei dervişi, la semnul femeii, a început:

— Multe şi negre sunt vânturile care m-au adus la pierderea ochiului drept şi la veşmânt de sărman derviş… Amărăciunea mă cuprinde şi limba mea e gata de tânguire, dar care-i omul care, punând pieptul lui de lut pavăză vânturilor, poate să le oprească? Îşi urmează cursul fluviile tot către mări, şi cine le poate întoarce înapoi, spre munţi? Se frământă în veci mările, şi omul nu le poate alina cu semnul lui…

Tatăl meu, sultanul, avea un frate, sultan într-un pământ vecin. Avea acest slăvit uncheş un fecior de seama mea.

Crescând eu în ani, îmi pregăteam deseori apă în burdufuri şi azimă, îmi puneam săgeţi multe în cucură, îmi cercetam coarda arcului, şi ea vuia ca un vânt depărtat, în cămara cu arcuri. Încălecam, şi urmat de oşteni în zale, călătoream către pământul unde era sultan uncheşul. Petreceam luni întregi împreună cu vărul meu. Ştia el dumbrăvi largi, în codri uitaţi. Acolo ieşeau la păscut, pe lună, cerbi mândri în ramul coamelor, zburau păsări albastre. Vulturi suri vâsleau înălţimile. Astfel, în acele locuri de taină, mi-am lipit sufletul de sufletul

vărului meu. Nu ne mai despărţeam nici zi, nici noapte. Mă întorceam acasă la tatăl meu, după aceea, şi-mi era urât, şi iar mă pregăteam de drum – către pământul vărului.

Odată, după un prânz, la o sărbătoare, cum stam numai amândoi la masă, vărul mi-a spus:

— Dragă vărule… Înainte de aţi descoperi un lucru de mare taină, îţi cer să-mi făgăduieşti dragoste şi credinţă…

— Îţi făgăduiesc dragoste şi-ţi jur credinţă… i-am răspuns eu, mirat. Dar te-ai îndoit vreodată de dragostea şi de credinţa mea?

— Taci, mi-a vorbit el. Am să te duc să-ţi arăt ce am lucrat eu în lipsa ta… Am făcut nişte ziduri, după un gând al meu, şi nu ştie despre ele nimeni, nici cum arată, nici unde sunt…

Zicând acestea, vărul a ieşit. După un timp scurt, s-a întors de mână cu o femeie tânără şi frumoasă. N-am întrebat cine e şi cum o cheamă. Ne-am aşezat din nou la masă, de data asta tustrei – bând şi ospătând, până în miezul nopţii, la cântatul cocoşilor.

Atunci s-a ridicat vărul meu şi mi-a spus:

— Ia femeia asta de mână şi du-o până la o peşteră a morţilor. Ţii drumul drept înainte şi vei găsi uşor peştera, căci are la gură o candelă aprinsă… Eu vă ajung din urmă!

Am luat femeia de mână. Am părăsit cetatea. Pe câmp era lumină albă de lună. Am ţinut calea drept către munţii cu peşteri ale morţilor. Am cunoscut uşor peştera, după candelă.

Cum am ajuns noi acolo, ne-a ajuns din urmă şi vărul meu. Aducea o sapă, un vas cu apă, o cupă şi un săculeţ cu ghips.

Am coborât în peşteră tustrei. Vărul meu a început îndată să sape în piatra unui mormânt.

A deschis astfel o gaură largă, a luat bucăţile de piatră, şi punându-le movilă într-un colţ al peşterei, le-a acoperit cu ţărână.

După aceea a zis femeii:

— Locul e aici…

Şi i-a arătat cu mâna fundul mormântului, unde se vedeau nişte trepte ducând către o uşă.

Şi luând vasul cu apă, au coborât amândoi treptele, femeia înainte şi el în urmă.

— Scump verişorule… mi-a spus el, coborând. Nu uita că mi-ai jurat dragoste şi credinţă. Nu spune nimănui ce ai văzut. Întoarce-te în cetate sănătos…

Candela s-a stins. A pornit vântul. Cucuvaia ţipa…

*

* *

Şi dervişul a povestit mai departe cu înfiorare mare în glas:

— M-am întors în cetate. M-a ajuns băutura de la ospăţ, şi îngreunându-mi-se tâmpla, m-am culcat.

A doua zi dimineaţa m-am deşteptat ca dintr-un vis înspăimântător.

— Nu-mi venea să cred cele petrecute.

M-am dus să întreb de vărul meu.

Mi s-a spus că n-a dormit în cămara lui ca de obicei. Poate l-o fi prins târziul în altă parte…

Atunci mi-am dat seama că întâmplarea din miezul nopţii n-a fost vis.

Am ieşit în taină către peşterile morţilor.

Am cercetat patru zile la rând, dar toate mormintele erau la fel.

N-am mai putut găsi treptele şi uşa…

Uncheşul meu, sultanul, era în codri la vânătoare.

Zdrobit cum eram, nu i-am mai aşteptat întoarcerea, ci, lăsând cuvânt unui sfetnic, m-am întors în pământul tatălui meu.

Astfel, călătorind şi ajungând în ţara mea, am aflat porţile seraiului împânzite de oşti străine.

Cum m-au văzut sosind, m-au înconjurat şi m-au prins.

Gândiţi-vă, voi, surori, şi voi, neguţători, ce spaimă m-a cuprins, aflând că tatăl meu a fost omorât şi că vizirul s-a rânduit în jilţul său!

Cum m-au prins, m-au dus înaintea marelui vizir, care-mi purta o mare urgie, încă de pe când eram prunc, şi iată de ce:

Mic fiind, mă îndeletniceam cu săgeţile şi cu arcul; săgetam şoimi din văzduh şi hulubi de sub streşini.

Într-o zi, vrând să săgetez o pasăre de pe un acoperiş, am greşit ţinta, şi l-am săgetat în ochiul drept pe marele vizir, care sta la aer bun de amurg, în foişoarele lui.

De atunci mi-a purtat neagră urgie.

Văzându-mă acum în puterea lui, răcnind ca turbat m-a apucat de gât, şi mi-a scos ochiul drept, cu unghia…

A tăcut dervişul, a privit cu ochiul undeva, ţintă, ascultând.

— Iată! a reînceput el; v-am istorisit până-aci, spre a vă arăta cum mi-am pierdut ochiul drept… Dar vânturile cele mari, care mi s-au pus împotrivă, abia de-aici înainte încep, după cum voi arăta.

Nu s-a îndestulat, câinele, numai cu atât, ci m-a închis într-o ladă şi m-a dat călăului să mă ducă afară la câmp, să-mi taie capul.

Astfel, au pus lada pe un cal, şi am fost dus într-o pustie de piatră, cu şerpi şi corbi.

Plângeam şi mă rugam de călău să nu mă omoare.

El, după ce m-a scos din ladă, s-a uitat speriat la şerpii încolăciţi de stânci şi la corbii care se şi lăsau din văzduh spre noi…

— Du-te în lumea lui Allah… mi-a spus el, dar să nu te mai întorci pe-aici, căci îmi pui şi mie viaţa în primejdie…

S-a întors călăul în cetate.

Eu am stat ascuns în câmpul acela, până la pogorârea nopţii.

Atunci, am început fuga către pământul unchiului. Ziua stăteam ascuns, noaptea călătoream.

Într-o zi, în zori, am ajuns în pământul şi la cetatea lui.

Povestindu-i toate cele până aici arătate, el a căzut într-o adâncă mâhnire: îşi pierduse fiul şi fratele, iar eu mă înfăţişasem nenorocit, chior de ochiul drept.

Mult umblase el şi cercetase urmele fiului.

Albise şi îmbătrânise. Plângea zi şi noapte. Şi eu n-am mai putut răbda.

Mi-am călcat jurământul făcut vărului meu şi i-am istorisit întâmplarea din peştera morţilor…

— A intrat cu el o femeie tânără şi frumoasă… mi-am sfârşit eu istorisirea.

Auzind asta, sultanul s-a-ntunecat şi mai tare. Am ieşit amândoi în taină către gropniţe. Şi spre mirarea mea, am găsit îndată mormântul.

Am găsit şi uşa. Am tras amândoi cu putere, căci vărul meu o zidise pe dinlăuntru. Am coborât peste cincizeci de trepte.

Am ajuns într-o încăpere plină de duhoare grea.

Ardeau sfeşnicele. Un fum gros le întuneca pâlpâirile.

Am trecut apoi într-o altă încăpere, înaltă, zidită în stâlpi de piatră. Ardeau acolo policandrele.

Lângă uşă, sus, se afla un pat acoperit cu o perdea. Sultanul a urcat treptele până la pat, şi dând perdeaua la o parte, l-am văzut pe vărul meu şi pe femeia aceea morţi amândoi, negri, prefăcuţi în cărbune…

— Ticălosule… a zis sultanul, stupindu-şi fiul. Aşa ţi se cuvine pentru nelegiuirea ta…

Apoi a scos un papuc şi l-a lovit cu el peste obrazul negru, de cărbune, blestemându-l iar:

— Ticălosule…

Nu m-am putut răbda şi l-am întrebat pentru ce-şi loveşte aşa feciorul.

— Ticălosul… mi-a răspuns el. A primit pedeapsa care i s-a cuvenit, fulgerându-l Allah, căci ascultă-mă bine, femeia aceasta, prefăcută şi ea în cărbune, era o vrăjitoare… Anume s-au ascuns aici, spre a se deda vrăjilor, pentru a aduce răul asupra oamenilor şi cetăţilor!

Dar Allah i-a lovit cu fulgerul…

După aceea am urcat treptele, am închis la loc uşa. Acoperind-o cu ţărână…

Ascultaţi, surori din Bagdad, şi voi, neguţători din pământul Mossul!

Apropiindu-ne iar de serai, am văzut deodată dinspre pustie ca o furtună; mări de fum şi de pulbere se ridicau. Răsunau trâmbiţele. Noroadele fugeau înspăimântate. Urlau câinii. S-auzeau mii de cai în tropote, nechezând. Limbi uriaşe de flăcări cercetau cerul. Venea, asupra cetăţii unchiului meu, vizirul care-l omorâse pe tata şi care-mi scosese mie ochiul…

Venea cu mii şi răsmii de oşti. Unchiul meu n-avea oaste strânsă, decât străjile cetăţii.

Cetatea a căzut după un ceas. Unchiul meu a fost ucis.

Eu m-am furişat, să nu mă prindă.

M-a văzut un oştean credincios şi m-a scos din serai.

Urmărit de vizir zi şi noapte prin cetate, m-am gândit la un vicleşug: mi-am ras părul capului, faţa şi sprâncenele, şi îmbrăcând veşmânt sărman de derviş, am scăpat, astfel de urmăritori…

Ocolind drumurile bătute, am tot umblat zi şi noapte către hotarul vestitului şi dreptcredinciosului calif Harun al Raşid al Bagdadului. Intrând în hotarele lui, mi-a pierit frica şi m-am socotit să vin la Bagdad, să mă arunc la picioarele dreptului şi bunului calif, despre a cărui bunătate şi lege dreaptă vorbesc toate neamurile, şi să-l rog să mă ajute, ca pe un

nefericit fiu de sultan ce sunt… Ajungând deci după rătăcire de luni de zile în Bagdad, aseară am intrat în cetate şi nu ştiam încotro să apuc.

Deodată mi s-a arătat în faţă dervişul din dreapta mea, şi-n puţine vorbe am înţeles că e străin ca şi mine. Ne-am însoţit deci şi cutreieram cetatea, când deodată ne-a întâmpinat dervişul ce-mi stă în stânga… Înţelegând că şi el e străin la Bagdad, ca şi noi, ne-am însoţit tustrei, şi iată, umblând după un loc de odihnă, am auzit cântare la casa voastră. Am bătut – şi v-aţi îndurat să deschideţi, primindune la bogăţia bucatelor şi la cinstea vinului, pentru care vă ridicăm mulţumiri şi slavă…

Astfel, iată istoria mea! Iată pentru ce mi-am ras capul, barba şi sprâncenele, şi iată cum mi-am pierdut ochiul drept… Destul este?

— Prea destul… a răspuns Sovaida. Ieşi şi du-te sănătos!

Însă dervişul a rugat-o să-i îngăduie să rămână, s-asculte şi el istoriile celorlalţi doi dervişi şi istoriile neguţătorilor.

ISTORIA DERVIŞULUI AL DOILEA… ÎL CUNOAŞTEM ŞI PE MAIMUN, FIUL LUI DIMDIM.

Au tăcut îndelung toţi ascultătorii, stând nemişcaţi pe covorul persian.

Şi se minunau toţi, numai în gând, de frica robilor cu paloşe, dar Harun al Raşid nu s-a putut stăpâni mai mult şi a şoptit la urechea vizirului:

— N-am auzit istorie mai înfricoşată…

Vizirul i-a dat un ghiont, pentru că la semnul Sovaidei îşi începuse istorisirea cel de-al doilea derviş:

— Slavă lui Allah şi închinare lui în veciivecilor! Mi-ai poruncit, fiică a Bagdadului, fericită

supusă a slăvitului calif Harun al Raşid, să-ţi istorisesc cum mi-am pierdut ochiul drept…

Pentru a ajunge la aceasta, trebuie să-mi întorc gândul către luminatul tărâm al copilăriei, la seraiurile tatei, şi să-ţi spun cum eram cel mai fericit dintre beii răsăriteni.

Întâi, învăţaţii mi-au pus pe genunchi cartea cu verb de foc a Koranului, temelia lumii! Am învăţat pe de rost legile ferecate, din scoarţă-n scoarţă, dar nu m-am mulţumit numai cu atât, ci am citit toţi înţelepţii care dezlegau înţelesurile Koranului! Şi nu m-am oprit aici, ci cu sfială, şi cu umilită evlavie am citit istoria sultanilor noştri din bătrâne vremuri! Mult mi-au vegheat ochii şi au lăcrimat asupra povestirilor acestor bătrâni sultani care acum sunt pulberi şi amintiri…

Am văzut pustiile cele mari deodată mişcându-se şi trezind generaţii de vifor, pornind să târască Universul în juvăţ…

Ca soarele străluceau hanii cei mari, şi ca luceferii emirii. Multe, cât nisipurile, erau oştile. Cât stelele de multe fulgerau iataganele. Răcnea de spaima lor Asia. Şi băteau clopotele în Europa…

Cu sorţi buni mi-am încununat vegherile asupra istoriilor celor bătrâne, şi nici aici nu m-am oprit, ci am deschis cartea stihurilor, acolo unde odihnesc în eternităţi vechii poeţi. Le-am rostit versurile, însoţindu-le cu alăuta, şi-mi spuneau la ureche poeţii cei vechi gloria şi suspinul lor…

Şi am închis cartea stihurilor, învăţând din gura călătorilor vestiţi ştiinţa geograficească. Am aflat mările, oceanele şi fluviile. Am aflat şesurile şi munţii lumii, şi câte hanate şi sultanate sunt.

Sus, în foişorul de noapte, am cetit astrele în semnul lor. Şi limba grăită de străbuni am cercetat-o, învăţând că toate câte sunt, sunt supuse prefacerii, că şi limba scade şi se adaugă, se urâţeşte şi luceşte-n podoabă…

Dar ceea ce mi-a adus fală până-n adâncurile lumii, a fost măiestria scrierii celei arabiceşti.

Câmpii şi grădini îmi înfloreau sub pană: şi privitorii îşi opreau de mirare răsufletul, căci fiecare slovă era o podoabă, fiecare cuvânt, un cântec.

Dascălii mei şi-au pus cu umilinţă penele după urechi.

Astfel, vestea despre mine a ajuns către depărtările din miazănoapte, la Samarcand; către adâncurile Europei, la Hispania; către miazăzi, la Nilul pustiei; către adâncul răsăritului, la Ind.

Şi a trimis sultanul Indului vestitori în cai de olac. În urma lor a trimis ceată de învăţaţi, urmaţi de caravane. Cu umilinţă au pus la picioarele tatălui meu coşuri cu daruri: pietre scumpe care-i ardeau ochii; ţesături amintind cerurile înstelate, dromaderi albi ca bumbacul, împodobiţi cu aur şi râsete de zurgălăi.

„Ai la tâmpla ta dreaptă o podoabă… scria sultanul Indului*, o podoabă care întrece în lucire toate minunăţiile de pe pământ…*

Cât de fericit eşti, frate sultane, respirând acelaşi aer cu fiul tău, podoaba pământului…

Dacă te poţi lipsi de zâmbetul lui, măcar o clipită, cât ar răsări şi ar luci în asfinţitul lui luceafărul, trimite-mi-l.

Ca să-mi ţin şi eu podoaba asta la tâmpla, măcar cât aş răsufla o dată…”

Tatăl meu a zâmbit bucuros, căci demult dorea el să mă trimită, să cunosc lumea, călătorind, şi să văd cetăţile străine.

Şi voia mai cu seamă să lege prietenie cu sultanul Indului – şi acum prilejul se arătase.

Deci, am pornit către India. Lungă era călătoria şi treceam prin pustii însetate şi prin munţi pustii.

Luasem cu mine însoţitori puţini.

Şi iată că după o lună de drum, într-o zi s-a învolburat o pustie! Nourii de nisip urcau la cer,

stârniţi de nişte călăreţi, care veneau galop împotriva noastră.

Erau cincizeci de hoţi… Voi, înţelepţi ascultători! a vorbit mai departe al doilea derviş. Tâlharii pustiei, mulţi la număr, ne-au înconjurat îndată.

— Staţi… am strigat eu. Suntem solia sultanului de la Ind! Cred că nu vă veţi spurca armele şi nu vă veţi osândi în faţa sultanului, vătămându-ne! Lăsaţi-ne să ne urmăm calea!

Şi tâlharii au răspuns:

— Ce avem noi cu sultanul Indului şi cu toţi sultanii? Cunoaştem o singură împărăţie – pustia; un singur sultan – paloşul…

Şi ne-am izbit unii împotriva altora.

Însoţitorii mei au căzut toţi, ucişi. Eu mi-am strâns calul în pinteni, şi fugea ca vântul. M-am îndepărtat. Goneam fără încetare. Calul a căzut deodată sub mine, crăpând.

Atunci m-am ridicat, şi uitându-mă în jur m-am văzut deodată singur, rănit, într-un pământ necunoscut.

Mi-am legat rănile, şi fugind m-am ascuns într-o peşteră petrecându-mi acolo noaptea.

Foamea mi-am alinat-o cu roduri ale pustiei.

A doua zi, am pornit înainte.

Am mers zi şi noapte, iar după o lună de drum, am zărit deodată înaintea mea o cetate cu turnuri luminate. Grădini brăzdate de râuri, câmpii rodnice înconjurau cetatea, ca un sân al paradisului.

O apă albastră înconjura zidurile.

Eram negru la faţă, de arşiţă. Veşmintele şi încălţămintea mi s-au rupt. Gol, desculţ şi flămând, am strigat de bucurie…

Şi am intrat în cetate.

Vrând să afla în ce ţară mă găsesc, am bătut în uşa unui croitor. Acesta, înduioşat de înfăţişarea şi de rănile mele, m-a chemat înăuntru.

M-a cercetat din ce ţară sunt, care-mi sunt părinţii, ce vânturi m-au bătut…

După ce i-am istorisit cine sunt, cum călătoream către India şi cum m-au pălit hoţii deşertului, el mi-a spus aşa:

— Păzeşte-te, căci sultanul cetăţii acesteia se află în crâncenă duşmănie cu tatăl tău! Stai ascuns! Nu spune nimănui cine eşti… În ce mă priveşte, voi fi tăcut ca mormântul…

Şi m-a primit sub acoperişul lui, ospătându-mă şi tămăduindu-mi rănile.

— Iată… m-a întrebat el, după tămăduirea rănilor. Ştiu că toţi fiii de sultani şi feciorii de şahi învaţă pentru trebuinţele vieţii câte-un meşteşug. Te-ai însănătoşit şi trebuie să ieşi să-ţi câştigi pâinea! Ce meşteşug cunoşti?

— Frate… i-am răspuns eu, cunosc toată ştiinţa pământului, ştiu înflori slovele, ca nimeni altul, ştiu pe de rost Koranul şi stihurile poeţilor vechi… Şi calea astrelor o cunosc, iar când ai auzi ce ştiu despre mările şi fluviile pământului, despre munţii şi cetăţile din toate ţările, ai înmărmuri…

— Păcat… mi-a răspuns el. Cu meşteşugul acesta, mori de foame… Mai bine, iată: îţi voi da eu un ban să-ţi cumperi topor şi funie. Du-te în pădure şi taie lemne. Vinde-le după aceea în cetate, cărându-le cu braţul. Astfel vei trăi de azi pe mâine…

A doua zi dimineaţă mi-a dat o haină scurtă, cum au tăietorii de lemne. Mi-am luat funia şi toporul şi am urcat la codru, împreună cu alţi sărmani.

Am muncit greu, până spre seară. Am coborât la cetate şi am vândut lemnele, trăind astfel timp îndelungat din munca aceasta. S-a scurs astfel un an… Şi scurgându-se anul, am urcat în pădurea aceea mai sus. Erau singurătăţi înfricoşate. Am ales un arbore şi l-am doborât. Şi pe când îi tăiam rădăcinile, toporul a scrâşnit deodată într-un fier!

Am dat repede ţărâna la o parte şi am dat de o uşă. Am tras cu toată puterea şi am deschis-o.

Ascultători preaslăviţi şi voi, trei surori din Bagdad!

M-am pomenit în faţa unor trepte care coborau în pământ. Am coborât cu toporul în mână. La treptele cele mal dedesubt, m-am văzut deodată într-o încăpere largă, înaltă, unde o lumină puternică lumina ca soarele. Am înaintat printre coloanele de Iaspis, îmbrăcate numai în aur…

Deodată mi-a ieşit înainte o fată de o frumuseţe cum rar creşte pământul… Am uitat dintr-odată starea nenorocită! Mintea mi s-a copleşit de toate stihurile poeţilor vechi, unde-i cântată şi suspinată femeia… Mi-a lucit în faţă splendoarea seraiurilor de sultani…

Am căzut în genunchi…

— Duh sau om pământean? m-a întrebat ea.

— Om pământean! am strigat eu.

— Dar cum ai nimerit aici? Căci douăzeci şi cinci de ani sunt de când n-am văzut faţă de om…

— Frumoaso!… i-am răspuns eu. Au trecut zile multe de când nicio bucurie n-am avut. Sunt bei persian. Călătorind către Ind, am fost pălit de hoţi, în deşert. Locuiesc acum în cetatea acestui pământ, nenorocit, tăietor de lemne fiind… Şi fericit sunt azi, că te-am găsit… Sunt gata să-ţi vin în ajutor…

— Bei persian… mi-a grăit ea. Vei fi auzit de vestitul Epitimar, şahul Abanosului. Acela e tatăl meu. Au trecut ani douăzeci şi cinci din noaptea mea de nuntă. Înainte de a mă furişa în cămara de somn, împreună cu mirele, cerul şi pământul s-au cutremurat. S-au stins faclele. Un duh nevăzut m-a răpit, aducându-mă în acest tărâm subpământean. De câte ori am nevoie de dânsul, mi-i destul să ating cu degetul acest talisman – şi el s-arată numaidecât… Mai sunt, până vine, şapte nopţi. Dacă vrei, poţi întârzia cu mine cinci zile, căci de mult n-am văzut faţă de om…

Îndată mi-a arătat o baie de fildeş, în care suspinau havuzurile.

După ce mi-am curăţit trupul, m-am îmbrăcat în veşmânt moale, scump.

O masă cu cele mai alese bucate şi băuturi ni s-a înfăţişat lângă divan.

Am ospătat, am băut şi am cântat stihuri.

A trecut o noapte şi o zi, venind altă noapte. Şi apoi altă zi.

Spre a-mi face petrecerea mai plăcută, ea a scos vinuri rare, şi am băut împreună.

Dar ajungându-mă vinul, am spus femeii aşa:

— Vino cu mine, afară, la lumina soarelui celui adevărat! De ce stai în acest tărâm?

— Cu ce-i mai bună lumina ceea de sus? mi-a răspuns ea.

— Îmi grăieşti astfel, din frica de duh… Vreau să vină duhul aici numaidecât, să-l fărâm cu puterea braţelor mele…

Şi fără să-mi dau seama ce fac, am izbit cu piciorul în talisman, şi l-am zdrobit.

Atunci, fraţi ascultători! s-a auzit întâi ca un vuiet de vânt depărtat, şi-ndată, pământul a prins a se cutremura şi a bubui în tunete…

S-auzea ca un geamăt fără sfârşit, din măruntaiele pământului…

— Vai mie! am strigat, trezindu-mă din vin.

— Prea târziu! mi-a răspuns femeia, albă la faţă. Schimbă-ţi veşmântul, nenorocitule, şi fugi…

Mi-am schimbat în grabă veşmântul, în cel de tăietor de lemne. M-am repezit în sus pe trepte. Un glas fioros am auzit în urma mea, întrebând:

— Să-mi spui pentru ce m-ai chemat…

— Am călcat pe talisman din greşeală… a răspuns femeia.

— Dar toporul şi funia asta ale cui sunt? a mai întrebat duhul.

— Poate le-ai apucat tu din greşeală, venind cu atâta cutremur!

— Minţi, ticăloaso! lătra duhul, şi femeia a început să se vaiete de durere.

O chinuia groaznic, apăsând-o sub genunchii lui înfricoşaţi.

Vai mie, nenorocitul! Dacă nu mi-aş fi uitat de spaimă toporul şi funia, minciuna ei ar fi avut crezare!

Şi o bătea acum cu toată mânia lui, izbind-o cu pumnii de fier.

Şi ea răcnea… Am urcat în fugă treptele. Am închis repede uşa la loc, astupând-o cu ţărână.

Astfel, m-am întors în cetate, la gazda mea, care mă aştepta cu nelinişte, crezând că m-au prins străjile sultanului.

Nu m-a întrebat nimic despre lipsa funiei şi a toporului, fericit că mă vede.

Însă a treia zi, pe când dormeam în patul meu, m-a trezit gazda şi mi-a spus:

— La uşa noastră a bătut un moşneag. Întreabă de tine. Ţi-a adus toporul şi funia…

Răsuflau greu, de spaimă, ascultătorii. Numai Harun al Raşid nu-şi găsea astâmpăr, înghiontindu-l întruna pe Giafar-vizir.

— Ai răbdare… îi făcea semn acesta, înapoindu-i ghionturile, cu dobândă.

Cei şapte robi aproape că dormeau pe paloşe. Sovaida se făcuse străvezie la faţă, în pâlpâirea târzie a lumânărilor.

— Închipuiţi-vă spaima ce m-a cuprins, a reînceput dervişul al doilea. Afară, moşneagul bătea în uşă cu nerăbdare… Deodată, am auzit un vuiet pe casă şi apoi în podul casei. Până să ne venim în fire, moşneagul pogorâse înaintea noastră, cu toporul şi funia…

— Ţi le-am adus… a grăit el, şi ochii îi ardeau în focuri înfricoşate.

— Îţi mulţumesc… abia am răspuns eu. Le uitasem la nişte prieteni sărmani…

— Minţi… a răcnit atunci moşneagul, şi prefăcându-se în duh, m-a apucat sub aripa lui. Acoperişul s-a deschis şi într-o clipită de vreme a zburat cu mine în înaltul văzduhului. În secunda a

doua, eram în tărâmul subpământean, în faţa femeii care sta într-o baltă de sânge, în mijlocul încăperii.

— Iată, ţi l-am adus… a gemut duhul.

— Nu-l cunosc şi nu l-am văzut niciodată la faţă… a răspuns ea.

— Dacă-i aşa… a rânjit duhul, ia paloşul şi taie-i capul!

— Cum să ucid un nevinovat, pe care nu l-am văzut în zilele mele?

Atunci a început s-o bată iar, cuprins de turbare.

— Ticălosule… s-a-ntors el spre mine. O cunoşti?

— N-am văzut-o niciodată… am răspuns eu.

— Bine… a rânjit duhul, dacă n-o cunoşti, na-ţi paloşul şi retează-i grumazul… Astfel, vei scăpa de grozăvia pedepsei mele şi te vei putea duce în pace, unde vrei…

Eu am luat paloşul şi m-am apropiat de ea, dar nu spre a o ucide, ci spre a-i face semn că sunt gata să mor odată cu dânsa, aşa cum spunea un vechi poet:

„Suntem două lacrimi, împreunate în una singură;
nimeni nu ne va putea despărţi din nou, în ce-am fost, ci, lasă vântul să ne usuce…”

Apoi, zvârlind paloşul, m-am întors spre duh:

— M-ar blestema toată suflarea omenească, dacă aş omorî o femeie pe care nici n-o cunosc şi care se zbate în chinuri… Sunt gata să mor. Ucide-mă…

— Muritori netrebnici! a răcnit duhul. Ţineţi unul cu altul, spre batjocura mea!

Şi luând paloşul, a retezat dintr-o pălitură braţul drept al fetei lui Epitimar. Ea abia a putut să-mi facă un semn – şi a murit.

— Ce mai aştepţi? am strigat către duh. De ce nu mă ucizi mai repede? Ai milă, ucide-mă…

— Iată… mi-a răspuns el. Ştiu de bună seamă că ai fost aici în lipsa mea. De moarte te cruţ, dar alege-ţi singur în ce să te prefac: în câine, în leu, în asin sau în pasăre zburătoare… Gândeşte-te…

Vorbele acestea m-au umplut de nădejde. I-am răspuns:

— Ai milă, duhule înţelept! Căci de mă vei ierta, te voi pomeni în veci, neam de neamul meu… Iartă-mă, aşa cum odinioară un om şi-a iertat vecinul zavistnic…

Atunci duhul s-a sprijinit în paloş, gata s-asculte istoria celor doi vecini.

Şi socotesc, înţelepţi din Bagdad, că-mi veţi da iertare, dacă voi da istoriei mele un ocol, spunându-vă pilda aceea:

Trăiau de mult, într-o cetate, doi vecini cu locuinţele uşă-n uşă.

Unul dintre ei era aşa de zavistnic, încât vecinul lui, scârbit, a hotărât să-şi vândă avutul şi să se mute în altă cetate.

Şi-a slobozit robii, şi-a vândut ogrăzile, staulele şi cele cuprinse în ele; şi s-a îndepărtat către altă cetate, hotărât să-şi ducă traiul în vegherile schivniciei. A cumpărat în apropierea acelei cetăţi străine un pământ larg, unde şi-a zidit casă şi nenumărate chilii. A aprins candele proorocului şi şi-a deschis Koranul. Curând, vestea cuvioşiei lui a umplut cetăţile răsăritene şi veneau la el, din depărtate pământuri, fel de fel de oameni: bolnavi fără leac, ologi, leproşi! La rugăciunile lui, Allah trimitea peste toţi vindecare şi alin…

Cuvioşii schivnici ai pustiilor părăseau vecinătatea corbilor şi hienelor, venind să slujească cu umilinţă la chiliile lui, şi erau fericiţi dacă li se îngăduia măcar să-i înnoiască untdelemnul din candele…

Dar iată că a aflat despre aceasta vecinul lui cel vechi, zavistnicul.

Şi-a vândut şi el olaturile, venind în cetatea străină, unde şi-a cumpărat casă.

Şi s-a dus la schivnic şi i-a vorbit aşa:

— Vecine, am să-ţi spun lucru mare. Vreau deci să vorbim numai între patru ochi. Fii bun şi fă semn schivnicilor să se tragă la ei în chilii şi să închidă uşile…

— Bine… i-a zis schivnicul, şi la semnul lui, toţi cei ce se aflau prin curţi s-au tras cu evlavie în chilii.

S-au preumblat ei pe sub pomii grădinii, dar zavistnicul se tot trăgea către iazul adânc, aflat în acel pământ.

Şi ajungând la iaz, l-a apucat pe schivnic de grumaz, aruncându-l în apă. După aceea s-a îndepărtat repede…

Fericiţi neguţători din Mossul, şi voi, fii de sultani, chiori de ochiul drept… Ascultaţi şi minunaţi-vă:

Cum l-a aruncat zavistnicul în apă, iată că din străfunduri s-au trezit duhurile iazului, şi apucându-l pe schivnic, l-au scos pe mal, înainte de a-şi pierde măcar răsufletul…

Şi au grăit apoi două duhuri între ele:

— De ce l-ai scăpat? a întrebat cel dintâi. Ce muritor deosebit e el?

— N-ai aflat? a întrebat duhul al doilea. Omul acesta e un fericit ales al lui Mahomed-prooroc. Faima cuvioşiei lui a umplut Răsăritul. A tămăduit de boli număr mare de nefericiţi. I-au bătut pragul drumeţi din toate laturile pământului… Iar cel ce l-a aruncat aici e un fost vecin al lui, care n-a mai putut de zavistie, văzând ce om cuvios a ajuns…

*
* *

— Află, a grăit mai departe al doilea duh, că mâine va ieşi din cetate sultanul şi va veni la schivnic, cu fata lui, căreia i-a intrat în trup duhul Maimun, fiul lui Dimdim. Însă de-ar şti schivnicul, ar face aşa: când va veni mâine sultanul cu fata

cuprinsă de Maimun, ar prinde mâţa neagră, ce-i umblă prin chilie, şi i-ar smulge şapte peri din ţinta albă din coadă… I-ar pune pe jar şi ar afuma fata cu perii aceia, şi Maimun, fiul lui Dimdim, ar ieşi din inima ei, fugind în pustie…

Şi s-a întors schivnicul la chiliile lui, la schivnicii care toată noaptea l-au căutat cu faclele. A smuls din coada mâţei şapte peri albi şi i-a pus să-i aibă la îndemnă, după cum auzise din sfatul duhurilor.

Şi abia se lumină de ziuă, când străjile au sosit în fuga cailor, vestind apropierea sultanului.

A venit sultanul cu mare număr de viziri şi sfetnici, lăsându-i pe toţi la poartă, iar el a intrat singur în chilia schivnicului.

— Dureri mari m-au adus… a oftat sultanul.

— Luminăţia-ta, le cunosc. Adă-ţi fata. Şi cu ajutorul lui Allah, ţi-o voi tămădui…

Nebun de bucurie, sultanul a trimis să-i aducă fata.

Roabe fără număr şi oşti de hadâmbi au însoţit-o până la uşa chiliei.

Era cu toată faţa acoperită.

Şi intrând la schivnic, acesta a luat tămâielnicul. Şi aprinzându-l, a pus pe cărbuni cei şapte peri.

Un răcnet fioros a scos Maimun, fiul lui Dimdim, smulgându-se din trupul fetei şi fugind către pustie.

Astfel, ea şi-a descoperit repede obrazul şi a întrebat, ca venită de pe altă lume:

— Unde mă aflu, şi cine m-a tămăduit?

Sultanul a apucat mâna schivnicului, şi sărutând-i-o şi-a întrebat înţelepţii şi vizirii:

— Socotiţi şi spuneţi-mi, ce răsplată i se cuvine acestui om, că mi-a mântuit fiica?

Şi toţi înţelepţii şi vizirii au răspuns într-un glas:

— Să-i fie dată de soaţă…

— Aşa va fi… a hotărât sultanul.

Astfel, a ajuns schivnicul ginere de sultan. Şi murind vizirul cel mare, el i-a luat locul. Şi murind

mai apoi şi sultanul, s-au strâns sfetnicii şi toate puterile ostăşeşti, sultan înălţându-l…

*
* *

Astfel, cum stătea el într-o zi în foişoare, l-a văzut pe omul zavistnic trecând pe la poartă.

A trimis un vizir să-l cheme la dânsul, şi venind zavistnicul, el i-a grăit cu blândeţe:

— Ce mai faci, vechi prieten? Aibă-te Allah în seama lui, şi numai cu fericiri să te încunune…

I-a dăruit pungi de galbeni şi mărfuri scumpe din cămări, spre a-i bate obrazul pentru faptele lui mârşave.

Astfel l-a răsplătit el pe zavistnic…

*
* *

Sfârşind, am grăit duhului:

— Ia pildă, sultane subpământean! Iată cum schivnicul a plătit răul cu binele… Ascultă înţelepciunea celor vechi – şi nu mă omorî! Astfel, rânduri de oameni, multe ca pulberile, te vor pomeni în vecii-vecilor, aşa cum l-am pomenit şi eu acum pe schivnicul cel drept!…

Dar duhul voia să-şi arate numaidecât puterile faţă de mine şi m-a luat sub aripa lui, şi într-o părere de clipă m-a înălţat aşa de sus în văzduh, încât se vedea pământul cât un fir ticălos de pulbere.

Şi ca un fulger m-a coborât apoi, într-o pustie necunoscută, pe un pisc de munte.

A luat de jos o mână de ţărână, şi boscorodind asupra ei nişte vorbe, a aruncat-o asupră-mi, poruncind:

— Maimuţă să te faci…

Nenorocitul de mine! Câte furtuni am avut în cale, eu, netrebnicul şi nefericitul!

Duhul s-a făcut nevăzut, iar eu, prefăcut în maimuţă, într-un pământ necunoscut, am început să plâng cu amar. Mă ascultau numai şerpii şi corbii. Şi am pornit încotro m-au dus ochii, în căutarea unei aşezări omeneşti, să aflu în ce parte a pământului sunt.

Am mers fără încetare, zile şi nopţi. Mă odihneam sub pietrele pustiei, mergând fără încetare, alte zile şi alte nopţi.

Deodată, la zare am văzut ca o pâclă. Cât un vârf de ac se zărea în pâcla aceea o corabie.

Am început să fug din toate puterile către marea ce se zărea.

O corabie cu pânzele întinse de plecare se afla lângă ţărm.

Era o corabie cu neguţători şi călători fără număr.

Rupând o creangă dintr-un arbore, m-am aruncat în val, plutind pe creangă şi vâslind cu braţele mele de maimuţă.

Miraţi, s-au strâns pe puntea corăbiei călătorii şi neguţătorii, uitându-se la mine cum mă lupt cu apele.

După aceea m-am agăţat de corabie şi am sărit pe punte.

Corăbierii s-au repezit la mine, crezându-mă semn rău, duh necurat.

Răcneau unii către alţii, să mă arunce în mare.

Atunci, eu m-am aruncat la picioarele mai-marelui corăbierilor, începând să gem, şi lacrimi mari îmi curgeau.

— Iau maimuţa asta pe seama mea… a poruncit mai-marele corăbierilor. Oricine o va necăji va lua pedeapsă…

Nu puteam grăi, dar prin semnele mele i-am arătat mai-marelui corăbierilor ce bine mi-a făcut şi cât îi mulţumesc din tot cugetul…

Vântul bun vuia în pânze, marea era lină şi odihnită.

Astfel, după cincizeci de zile de călătorie, s-au arătat în fundul zării minaretele. S-au văzut mai apoi flamuri fâlfâind şi o cetate mare ni s-a arătat înaintea ochilor. Ajungeam în tărâmul unui sultan puternic.

Corabia şi-a slobozit ancora la schelă.

Ţărmurele era împânzit de oameni mulţi, veniţi să-şi întâmpine prietenii întorşi din călătorii, sau să audă istorisiri de la oamenii mărilor. Nu mai avea sfârşit larma glasurilor. Cântau flautele, ţipau cimpoaiele, vuiau tamburinele, ca grindina.

Parcă se-ngrămădiseră în ţărmure toţi oamenii de pe pământ.

Deodată, prin mulţime şi-a făcut loc o solie a sultanului.

Plecăciuni şi urări slăvite au urmat. Şi a vorbit solia către mai-marele corăbierilor:

— Sultanul acestui tărâm ne-a trimis să vă aducem salut în numele lui, o, voi, corăbieri, care purtaţi pe întinsul apelor rodul tărâmurilor şi duceţi veşti de la un tărâm la altul. Şi să vă dăm salut în numele sultanului, vouă, neguţătorilor, care aduceţi cu voi rod de la India, Ofir şi Ceylon. Căci fără îndrăzneala voastră, neguţătorilor, bucatele sultanilor ar fi la fel ca ale sărmanului…

Voi aduceţi sarea şi piperul bucatelor, voi aduceţi şi dulceaţa cafelei, de o faceţi dulce ca dragostea, neagră ca moartea, fierbinte ca iadul şi amară ca remuşcarea…

Clătinau din bărbi şi turbane neguţătorii, zâmbind depărtat, în semn că aşa e cum grăia solia…

A răspuns mai-marele corăbierilor, punând la picioarele soliei cununi de laude şi o altă cunună, a istorisirilor văzute şi trăite în apele depărtărilor…

Şi solia a grăit iar:

— În cetatea noastră, aici unde voi sunteţi îmbrăţişaţi ca fraţii, s-a întâmplat o nenorocire, şi abia am scoborât din turnuri flamurile plânsului. Marele vizir al acestei cetăţi s-a rânduit morţilor,

aşa cum toţi ne-om rândui, căci pulbere suntem… Şi avea marele vizir un dar al scrierii, cum nu se nasc oamenii dăruiţi decât la o mie de ani unul… Şi mâhnit mult în inima lui, sultanul nostru caută caligraf! Întreabă drumeţii cei ce se încrucişează în caravane, pe toate întinderile Răsăritului, întreabă neguţătorii şi corăbierii cei ce vâslesc apele…

Şi vă roagă sultanul: să fiţi buni şi să scrieţi pe sulul acesta, toţi câţi sunteţi, ce veţi voi voi, poate se va fi aflând în această corabie iscusitul caligraf aşa de mult căutat, să ia locul vizirului…

Mie mi-a sărit inima de bucurie…

S-au îngrămădit în jurul soliei corăbierii, călătorii şi neguţătorii.

Scârţâiau penele: unele repede, altele dulce, lin, ca un şuier din depărtări…

*
* *

Cei şapte robi negri ascultau, cu feţele lungite de nesomn. Se clătinau în paloşe, abia ţinându-se pe picioare.

Cei doi ochi ai celorlalţi doi dervişi păreau două flăcări albe de lumânare.

Hamalul, de mirare, îşi tot bătea genunchii cu amândouă palmele.

Harun al Raşid, Giafar şi Mesrur, cu tâmplele în mâini, se uitau ţintă în gura dervişului povestitor care, după ce a tuşit, a reluat după cum urmează:

— Mâini cu degete lungi şi subţiri înfloreau scrierea elinilor! Alte mâini, cu degete scurte, zideau şiruri aspre de cetăţui, de la stânga la dreapta, aceştia fiind neguţătorii evrei! Mâini albe, mici ca de copil, cu unghii lungi, înfloreau, tot unul sub altul, semne ciudate: scrierea Chinei de la Soare-Răsare! Alte mâini au însemnat scrierea cu slove limpezi a Râmului. Şi care cum scria, îşi însemna dedesubt numele lui şi al tărâmului de unde vine.

La urmă, prin semne deznădăjduite, am cerut să fiu lăsat şi eu să scriu. Unii au râs. Mai tare ca toţi au râs solii sultanului.

M-am apropiat de călimări şi am apucat pana. Şi crezând toţi că le voi păta scrierile, au încercat să mă fugărească.

La urmă, a zis mai-marele corăbierilor:

— E un animal care nu se mai află… Să-l lăsăm să-ncerce…

Astfel, aşezându-mă la masă, au început a înflori din pana mea slovele ca nişte grădini. Toţi stăteau plecaţi peste umărul meu şi se mirau şi se minunau, întâi în şopot, după aceea cu glas tare… Şi am scris sultanului aceste rânduri, în slove arabiceşti, Nasah:

„Dacă-n lume nu mai este virtute, e din pricină că toată virtutea s-a-ntrupat în tine, sultanule!…”

Şi am mai scris apoi în slova Tomar:

„Ştiu un fericit sultan care a unit înţelepciunea cu vitejia, pana cu paloşul.
Sultanul acela tu eşti…”

Au rămas scrierile corăbierilor, neguţătorilor şi călătorilor ca nişte grădini pustii…

Scriere ca a mea nu mai văzuseră sultanii Răsăritului!

Dregătorii veniţi în solie au rămas încremeniţi…

Luând ei fila cu scrierile, s-au întors în cetate.

Mai-marele corăbierilor m-a sărutat.

*
* *

Ajungând solia înapoi în cetate, şi văzând sultanul scrisoarea mea, a strigat:

— Scoateţi în grabă calul meu cel mai mândru: înşeuaţi-l cu şaua mea cea mai scumpă, în care au călărit moşii mei, sultanii cei din vechimi! Puneţi calului frâiele mele de aur şi porniţi în grabă la ţărmurii mării! Şi să-mi fie adus pe calul meu cel ce a scris aşa de minunat!

Şi au răspuns dregătorii, râzând în caierul alb al bărbilor:

— Cum să ţi-l aducem, măria ta, cum porunceşti, dacă cel ce a scris e o biată maimuţă?…

S-a încruntat sultanul:

— Râdeţi de mine…

— Precum am spus, măria ta… Pe corabia sosită în ţărmuri se găseşte o minunată maimuţă. Am văzut-o cu ochii noştri scriind…

— Dacă-i aşa… a răspuns sultanul, să-mi fie adusă aici, cu glorie, cum am poruncit…

Şi au venit dregătorii din nou la corabie, cu calul cel alb, cu şa de aur şi cu frâu de aur.

M-au îmbrăcat îndată într-un veşmânt scump. Am coborât pe ţărmure. Şi m-am suit pe cal, pornind spre cetate înconjurat în fală mare de oşti…

Vestea că sultanul şi-a ales drept vizir-caligraf o maimuţă a tăiat ca fulgerul toată suflarea cetăţii.

Erau ticsite de mulţime uliţele, podurile, acoperişurile caselor. În fereşti se îngrămădeau mulţimi de capete, privindu-mă…

Şi se uitau toţi, muţi de mirare…

Ajungând la seraiuri, am descălecat, plecându-mă după cuviinţă la picioarele sultanului, sărutând ţărâna…

Toată fala seraiurilor a rămas înmărmurită de priceperea mea, când m-am închinat aşa.

Erau de faţă toţi sfetnicii şi toate puterile ostăşeşti…

Şi a făcut sultanul semn tuturor să iasă. În afară de un negru pitic şi de mai-marele hadâmbilor.

A bătut din palme, şi îndată s-a pus masa.

Şi aşezându-se sultanul, cu piticul şi cu mai-marele hadâmbilor, mi-a făcut şi mic semn să mă aşez… Am sărutat pământul după cuviinţă, după aceea m-am aşezat la masă, mâncând cu poftă…

Şi sfârşind bucatele, au fost aduse rodurile.

Văzând în încăpere călimări, le-am cerut prin semne, şi luând o piersică frumoasă ca un obraz de fată, am scris pe ea sultanului toată mulţumirea inimii mele.

A zâmbit sultanul, înclinând barba.

La vremea vinurilor, am băut o cupă, după aceea am scris pe cupă aşa:

„Cupă sunt acum.
Şi nimeni nu ştie cât m-au chinuit olarii!
În mâini m-au frământat, în foc m-au ars…
Şi am fost odinioară o fată.
De dorul meu au ars inimi, au cântat buze, şi ochi au plâns…
Eu, care acum sunt cupa aceasta, ieri am fost o fată frumoasă…
Am iubit şi am plâns;
Oameni, duceţi-mă la buzele voastre…”

Cetind sultanul, s-a minunat din cale-afară, zicând:

— Dacă cel ce a scris rândurile acestea ar fi om, i s-ar cuveni să fie mai mare peste tot pământul…

Luând o măsuţă pentru jocul şahilor celor vechi, m-a întrebat din ochi de cunosc jocul, şi răspunzându-i prin semne că-l cunosc, m-a chemat la măsuţă. A câştigat sultanul jocul întâi, după aceea am câştigat eu, în rând, jocul al doilea şi al treilea.

Şi pentru că dădea sultanul semne de supărare, eu am luat pana, scriindu-i pe măsuţă aceste stihuri:

„Două oştiri înfricoşate s-au luptat ziua întreagă;

au ostenit spre seară;
iar noaptea au adormit una lângă alta…”

Mult se miră sultanul, şi vrând să-şi mai împărtăşească bucuria şi mirarea şi cu altcineva, a zis către mai-marele hadâmbilor:

— Du-te şi ad-o pe fata mea, să ne bucurăm împreună…

Astfel, ieşind, fata sultanului s-a arătat îndată, dar venind cu obrazul descoperit, s-a oprit speriată în prag, acoperindu-şi faţa şi întrebând:

— Tată scump! De ce mă chemi cu obrazul descoperit, fiind de faţă bărbat străin?

— Unde vezi bărbat străin? s-a mirat sultanul.

— Tată… a grăit ea atunci. Află că maimuţa aceasta n-a fost totdeauna aşa în zidirea ei, ci a fost mai-nainte fecior de sultan vestit, prefăcut în maimuţă de către Evlis-duhul, fiul Satanei, cel ce a ucis mai întâi pe fiica lui Epitimar, şahul Abanosului…

Sultanul s-a întors spre mine, întrebându-mă prin semne:

— Adevărat este?

— Adevărat… i-am răspuns eu tot prin semne.

— Dar de unde ai aflat tu aceasta? şi-a întrebat el fata.

— Doamne… a răspuns ea, îţi aduci aminte că în pruncie mă avea în seamă o femeie bătrână? Aceasta era o vrăjitoare iscusită, care cunoştea lumea duhurilor şi o putea stăpâni. M-a învăţat toată taina ei, şi dac-ai vrea, la un semn aş putea arunca toată cetatea aceasta tocmai peste muntele Caucaz, în mare, la Caspia… Având ştiinţa farmecului, ştiu şi cunosc pe cei loviţi de vrăjitorie…

— Nu ştiam că ai cunoştinţa asta, i-a zis sultanul cu mirare mare. Dar dacă-i aşa, spune-mi: ai putea preface maimuţa asta în zidirea-i dintâi?

— Pot… a răspuns fata.

— Mare bucurie mi-ai face… a zis sultanul. Căci vreau să-l înalţ pe acest nefericit fiu de sultan în rang de vizir şi să ţi-l dau de bărbat…

S-a dus fata sultanului în cămările ei şi s-a întors cu un jungher însemnat cu multe semne ebraiceşti.

Ne-a făcut semn s-o urmăm într-o curte rotundă, tainică, iar noi, adică sultanul, mai-marele hadâmbilor, piticul cel negru şi cu mine, netrebnicul rob al lui Allah, ne-am coborât acolo, stând sub nişte foişoare.

Ea a făcut o roată largă în nisip, cu jungherul, şi a scris cu vârful lui, în mijlocul roţii, stihuri multe, din scrieri vechi, în slovă arabicească.

Şi a scris şi alte semne, câte se cer, din taina Cleopatrei, faraoancă a Nilului.

Stând apoi în mijlocul scrierilor, a început a rosti în şoaptă stihuri din Alcoran.

Cerul s-a întunecat deodată şi pământul a prins a se cutremura.

Se clătinau zidurile şi s-auzeau glasuri şi vuiete subpământene.

Întuneric deplin a coborât. Când deodată s-a arătat în faţa ei Evlis, fiul Satanei, în înfăţişare de leu crunt…

— Cum îndrăzneşti, câine, să te arăţi înaintea mea în făptură de leu înfricoşat, când ar trebui să mi te târăşti la picioare?…

Aşa l-a întrebat fata, iar leul a răspuns:

— Tu ar trebui să te târăşti la picioarele mele, nevrednico, căci ai călcat legământul dintre noi…

Şi i-a răspuns fata:

— Tu ai spurcat legământul, câine…

— Ai să mi-o plăteşti scump, că m-ai adus aici… i-a răspuns Evlis-duhul, şi deschizându-şi botul înfricoşat, s-a repezit asupra ei, dar fata s-a tras la o parte, şi-a smuls un fir lung de păr, a spus în grabă nişte vorbe, firul de păr s-a prefăcut într-un paloş ascuţit şi a izbit cu putere, tăind trupul fiarei drept din mijloc…

Au pierit amândouă părţile trupului, dar capul fiarei, rămânând viu, s-a prefăcut în scorpion şi s-a repezit asupra fetei, care s-a prefăcut repede într-un şarpe.

S-a încins luptă de spaimă între şarpe şi scorpion.

Şi văzând scorpionul că nu poate birui şarpele, a prins aripi vinete şi s-a prefăcut în vultur, săgetând în văzduh. Şarpele a prins aripi negre, largi şi înfricoşate, prefăcut într-un vultur mai mare, şi a săgetat în urma lui…

S-a luptat în seninătăţi şi-n nouri, repezindu-se unul asupra altuia, apucându-se strâns cu ghearele, desfăcându-se, înălţându-se tot mai sus, până nu s-au mai văzut…

Nu după multă vreme, pământul în faţa noastră s-a deschis deodată şi a ieşit la iveală o mâţă neagră, zburlită, mieunând straşnic. În urma ei a ieşit un lup groaznic şi s-a repezit la dânsa, dar mâţa s-a prefăcut în vierme, intrând repede într-un măr căzut atunci dintr-un pom aflat pe malul pârâului repede şi adânc ce trecea pe-acolo…

S-a umflat mărul şi a crescut pân' s-a făcut cât un pepene şi s-a săltat pe acoperişul seraiului, sărind încoace şi încolo…

În scurt timp a căzut jos, desfăcându-se. Atunci, lupul s-a prefăcut în cocoş, şi după ce a înghiţit toţi sâmburii mărului, s-a îndreptat asupra noastră…

*

* *

— Spune-mi mai departe… a rostit Sovaida. Istoria asta m-a înmărmurit…

— Ascultători vrednici, în acest târziu ceas! a început iar dervişul al doilea.

Mai rămăsese un sâmbure de măr, pe malul pârâului. Văzându-l, cocoşul s-a repezit asupra-i cu clonţul, dar sâmburele a sărit în apă, prefăcându-se în peşte.

Cocoşul s-a prefăcut atunci în ştiucă, luptându-se amândoi pe sub apă, vreme de două ceasuri.

Linişte mare se făcuse sub foişoare, când deodată am auzit două răcnete, şi din pământ au ieşit două volburi de foc, învârtejindu-se. S-au luptat volburile într-un fum negru, până în tăria văzduhului…

Ne-a îngheţat spaima, când volbura în care era Evlis, fiul Satanei, s-a repezit la noi, suflând asupra noastră puhoi de foc.

A sărit dintr-odată asupra lui cealaltă volbură, şi duhul s-a ferit la o parte, luptându-se iar, cu deznădejde.

Ne-a atins însă focul lui Evlis-duhul. Sultanului i-a ars obrazul şi barba, hadâmbul s-a aprins şi a ars, prefăcându-se cărbune, iar mie mi-a ars o scânteie ochiul drept…

Aşteptam să fim omorâţi de Evlis, când, deodată, am auzit strigătul fetei:

— Am biruit! Bucuraţi-vă…

Şi ea s-a făcut la loc în făptura-i omenească. Din Evlis-duhul a rămas un pumn de cenuşă…

— Aduceţi-mi repede un vas cu apă… a grăit fata.

Şi robul cel negru aducându-l vasul, a spus ea asupra apei câteva vorbe, şi stropindu-mă, mi-a poruncit:

— Dacă ai fost întâi zidit om, ieşi din făptura ce o ai, şi fă-te om la loc…

Şi tot atunci m-am prefăcut la loc în om, însă chior de ochiul drept…

Fata s-a întors spre sultan şi i-a grăit repede:

— Scump plătesc eu această biruinţă, căci iată: focul lui Evlis, fiul Satanei, mă mistuie, şi mai am de trăit numai câteva clipe. Nicio bucurie n-aş avea, cununându-mă cu tine, nefericit fiu de sultan! Dac-aş fi văzut mai curând sâmburele de măr căzut pe malul pârâului, l-aş fi înghiţit repede, biruindu-l pe Evlis, care se afla în acel sâmbure… Greşeala asta m-a hotărât să iau volbura focului.

M-am luptat cu Evlis între cer şi pământ, în fum înfricoşat, şi l-am biruit, dar acum trebuie să mor şi eu…

Cu ce vorbe să vă istorisesc jalea sultanului şi jalea mea?

În clipa următoare, fata a scos un ţipăt şi s-a lungit la pământ, prefăcându-se într-o grămăjoară de cenuşă, lângă cenuşa lui Evlis, fiul Satanei…

Cenuşa spurcatului a fost suflată în patru vânturi. Cea a fetei a fost pusă într-un vas scump şi îngropată în cuviinţă într-un mormânt de marmură şi aur, zidit pe locul acela…

Sultanul a căzut pe boală.

Nu se mai putea ridica din pat.

Într-o zi m-a chemat la dânsul:

— Să ieşi tot acum din casa mea, din cetatea mea şi din pământurile stăpânirii mele, căci numai de când te-ai arătat tu aici, m-a copleşit nenorocirea. Mi-a murit fata, mi-a murit credinciosul hadâmb, şi sunt pe patul morţii şi eu, tot din pricina ta… Du-te, să nu te mai văd! Iar de nu-mi vei asculta porunca şi nu-mi vei părăsi pământurile, ai să te căieşti amar…

Astfel, izgonit, m-am dus de mi-am ras părul capului, sprâncenele şi barba, îmbrăcând straiul umilit al dervişilor. Mult am umblat, flămând şi gol, prin tot Răsăritul, şi am venit la Bagdad, auzind de mila, cuviinţa şi de dreptatea slăvitului Harun al Raşid, calif, să-i cad la picioare, şi spunându-i istoria întâmplărilor mele, să-i cerşesc mila şi ocrotirea…

— Aceasta mi-i istoria… a încheiat al doilea derviş.

— Te poţi duce unde pofteşti… i-a răspuns Sovaida.

Însă el s-a rânduit pe sofa, lângă hamal şi dervişul dintâi, s-asculte întâmplările celorlalţi…

ISTORIA LUI AGIB, FIUL LUI KASSIB; MUNTELE MAGNETIC ŞI CĂLĂREŢUL DE FIER.

Dervişul al treilea şi-a început istoria astfel:

— Sunt Agib, fiul sultanului Kassib! După pogorârea în morţi a tatălui meu, rânduindu-mă în stăpânirea lui, cel dintâi gând mi-a fost să-mi cunosc pământul şi supuşii.

Am cutreierat vreme lungă pământurile şi munţii stăpânirii mele. Am cercetat cetăţile şi sălaşurile păstoreşti din pustie.

Eram tânăr, în floare.

Şi inima mi s-a bătut în piept, când am pornit să-mi cercetez tărâmurile ostroavelor. Stăpâneam, întinderi mari de ape, ostroave multe.

Cetatea mea se găsea în ţărmurii mării, pe golfuri largi, unde aveam o sută de corăbii înarmate şi pregătite oricând de luptă. Alte corăbii aveam pentru călătorii în zburdăciunea tinereţii.

Astfel, după cercetarea ostroavelor mele, m-a ispitit gândul şi m-a îndemnat să trec şi dincolo de linia zării lor.

Şi mi-am gătit îndată o flotă de zece corăbii.

Veseli erau corăbierii în amurgul când am pornit către apele depărtate. Cântau la catarguri şi line erau apele sub, pâlpâirea stelelor.

Cânta şi suspina vântul înserării în pânze. Mai târziu, la pogorârea întunericului, felinarul de la catarg părea o stea, călătoare cu noi împreună.

Şi am umblat pe ape necunoscute vreme de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, şi câmpia mărilor era neclătinată…

Dar în a patruzeci şi una noapte, s-a stârnit întâi un vânt iute. După aceea au început ploile mărilor. Fulgerele băteau apele.

Şi a crescut marea, înfoindu-se şi desfoindu-se, în valuri cât munţii, şi umblau corăbiile noastre ca

nişte coji de nucă…

Trosneau catargurile.

Pânzele s-au spart şi s-au sfâşiat.

Toată noaptea, pân' la arătarea luceafărului de ziuă, ne-au izbit apele, dintr-un munte de valuri în alte valuri, cât munţii…

Iar la arătarea luceafărului, au încetat ploile mărilor şi s-au alinat vânturile. Marea s-a întors supusă în odihnă, A răsărit soarele în adâncul pâclelor.

Îngrijorat, m-am dus lângă cârmaciul corăbiei, să-l cercetez dacă ştie unde ne aflăm.

Îndată s-a suit un corăbier în vârful catargului, cercetând pustia apelor.

După o vreme s-a pogorât şi ne-a grăit astfel:

— Numai ape se văd, şi iar ape, dar la Răsărit, în fundul pustietăţii, se vede ca un întuneric…

— Vai de noi, a strigat mai-marele corăbierilor. Nenorocit Agib, fiu al lui Kassib! Toată ştiinţa mea în călătoria pe ape nu mai preţuieşte nimic, căci întunericul ce se vede e muntele magnetic, care trage spre el toate corăbiile… Cuiele sunt smulse din bârne şi scânduri, şi corăbiile se desfac… Toate uneltele de fier, în corăbii aflate, sunt trase spre munte şi se lipesc de coasta lui prăpăstioasă, cu zgomot mare…

Şi plângea mai-marele corăbierilor, pregătindu-se de moarte.

— Nenorocit Agib, fiu al lui Kassib! Grămezi uriaşe de cuie şi unelte de fier stau lipite de muntele negru, trase din mulţimi de flote, din ani vechi. Şi este în vârful muntelui un altar de fier, pe care stă un călăreţ de fier, pe-un cal de fier. Blestemul spune că va mântui călătorii acestor ape, cel ce se va sui în vârful muntelui şi va prăbuşi călăreţul în fundul mării…

Dar niciun corăbier n-a putut ajunge la vârf, căci nu-i niciun urcuş, ci numai o prăpastie, dreaptă ca peretele…

Zicând aceasta, mai-marele corăbierilor şi-a smuls turbanul, şi zvârlindu-l în ape a început a se bate cu pumnii în piept şi-n frunte, cu cutremur mare…

Şi au început şi ceilalţi corăbieri a se tângui de moarte.

Într-o clipă corabia a fost smulsă de pe linia plutirii şi zguduită: după aceea a pornit repede către muntele magnetic.

Dar aceasta n-a durat nicio clipă, căci sub ochii noştri îngroziţi, cuiele au început a ieşi din bârne, unul după altul, şi le auzeam cum fug pe deasupra apelor şi se lipeau de munte, cu mare zgomot…

Astfel, cele zece corăbii s-au desfăcut într-o clipită şi toţi oamenii s-au înecat.

Eu, cu îndurarea Domnului Allah, am avut timp să mă încleştez de o scândură, pe care vântul o mâna cu repeziciune către muntele magnetic…

Şi am ajuns, cu ajutorul stelei norocului meu, la poala muntelui, la nişte trepte prăpăstioase, care urcau drept, în sus, către călăreţul de fier… Îngustă era poteca aceea, că abia încăpeam în ea. Urca drept în sus, şi călăreţul de fier îl vedeam deasupra capului. Nu vă pot arăta cazna mea, dar după o zi întreagă de urcuş, am ajuns sus, odată cu pogorârea nopţii.

Am adormit lângă altar, zdrobit de oboseală.

Şi dormind eu adânc, din adâncimea somnului mi s-a arătat în vis un moşneag, care mi-a grăit cu glas blând aşa:

— Ascultă, Agib, fiu al lui Kassib! Dimineaţa, când te-i trezi, să sapi pe locul unde-ţi stau picioarele! Ai să găseşti un arc de fier şi trei săgeţi de plumb, care s-au făcut de către făurarii vechi, după un semn al astrelor, spre mântuirea neamului omenesc… Ia arcul şi săgetează călăreţul de fier! El va cădea în mare! Calul se va prăbuşi lângă tine, pe locul unde vei afla arcul şi săgeţile! Acolo să-l îngropi. Şi căzând călăreţul de fier în ape, se vor frământa apele din adâncuri şi vor creşte până-

n vârful muntelui. Nu te teme. Aşteaptă până se va arăta plutind pe ape o luntre. Vei vedea la vâsle un om de metal. Urcă-te în cin şi lasă-te în voia acelui om, să te ducă pe mări.

Dar ascultă, Agib, fiu al lui Kassib! Tot timpul cât te vei afla în cin, să nu-ţi pierzi firea, căci dacă ţi-o vei pierde, te vei căi amar… Lasă-te deci în voia vâslaşului de metal, căci el te va scoate prin alte mări, în mările tale, unde vei găsi corăbii să te întorci acasă…

Venind ziua, m-am deşteptat îndată, şi săpând la picioarele mele, am găsit arcul şi săgeţile din vis.

Mi-am pus arcul pe braţ şi am tras săgeţile una după alta.

La a treia săgeată, călăreţul s-a rostogolit în apele mării; calul s-a prăbuşit la picioarele mele, unde l-am îngropat repede, după sfatul moşneagului din vis.

Căzând omul de fier în ape, au început apele a se frământa şi a creşte… Vuiau, înălţându-se cu repeziciune, către mine…

Şi cum au ajuns apele în vârful muntelui, s-a ivit cinul, cu vâslaş de metal.

M-am urcat repede, lăsându-mă în voia lui, având grijă să nu-mi arăt teama, plutind astfel vreme de nouă zile…

Iar în ziua a zecea, s-a arătat în zare un ostrov.

N-am mai putut de bucurie, ci aruncându-mă în genunchi în cin, am strigat pierzându-mi firea:

— Mărire şi laudă lui Allah!…

Şi s-a lăsat cinul la fund, împreună cu vâslaşul ei de metal…

Ziua întreagă m-am zbătut cu moartea în gură, înotând din răsputeri, către zarea ostrovului.

Odată cu noaptea, furtuna a prins a frământa apele, şi eu înotam înainte, când, deodată, un val negru şi înalt cât muntele, m-a aruncat pe ţărmure. Am fugit repede, înăuntrul ostrovului, spre a nu fi apucat de alţi munţi de valuri şi zvârlit înapoi, în mare.

După ce am plâns, mulţumind celui ce în eternităţi stă de veghe asupra munţilor, care jucării sunt, şi asupra mărilor, care se usucă la suflarea lui ca o lacrimă, mi-am dezbrăcat veşmântul. L-am stors de apă, întinzându-l la uscat pe nisipul încă fierbinte de arşiţa de peste zi.

Şi până-n zori am vegheat, în vecinătatea furtunii…

Marea s-a alinat şi s-a înroşit în depărtările ei. A răsărit soarele.

Apoi m-am dus tot către fundul ostrovului, cercetându-l.

Era un ostrov mic, bogat în arbori cu rod.

Se aflau meri şi peri încărcaţi.

Mi-am dat repede seama că mă aflu departe de mările şi ostroavele mele…

Şi iată: într-o dimineaţă, pe când soarele se arăta din apă roşu, s-a auzit ca o oftare a mării. Apele s-au frământat parcă speriate, fugind repede la ţărmurile insulei. Şi s-au tras după aceea tot mai departe, şi mai departe, şi tot mai jos, până ce insula a crescut şi s-a arătat o arie de nisip, ducând la un pământ nou, ieşit deodată din negură.

Am căzut la pământ şi am plâns de bucurie.

M-am ridicat apoi şi am pornit spre pământul necunoscut.

Am umblat zece zile şi zece nopţi.

În zorii zilei a unsprezecea, am zărit în depărtări un foc roşu şi am lărgit pasul, nădăjduind că voi găsi în pustiul nisipurilor vietăţi omeneşti. Mi-am dat seama îndată că zarea aceea roşie era acoperişul de aramă al unui serai din pustiu, strălucind în puterile răsăritului.

Am grăbit şi mai tare pasul, minunându-mă de frumuseţea şi ciudăţenia seraiului. Porţi şi stâlpi de aur avea.

Şi pe când mă minunam astfel, am văzut deodată zece feciori cu chipuri frumoase, îmbrăcaţi în veşminte albe, venind ca de la o

preumblare, însoţiţi de un bătrân cărunt, cu zâmbet bun.

Toţi cei zece feciori erau chiori de ochiul drept.

S-au mirat Văzându-mă.

M-au poftit în încăperi adânci, grele de podoabe.

Mai apoi am intrat cu ei într-o încăpere, unde se aflau unsprezece divane, în unsprezece culori deosebite.

S-au aşezat toţi. S-a aşezat şi bătrânul, pe divanul lui, tras mai la o parte.

După aceea unul dintre feciori m-a poftit să mă aşez jos, pe-un adânc covor persian, în mijlocul lor, şi să le spun istoria mea…

Şi am început, istorisindu-mi toate întâmplările până la capăt.

Am băut după aceea împreună şi am ospătat.

A coborât noaptea.

Atunci, bătrânul a adus zece vase cu cenuşă şi cu pulbere neagră de cărbune.

A mai adus şi câte două lumânări lângă fiecare vas.

Şi mi-a spus:

— Să nu întrebi nimic. Să taci la tot ce vei vedea…

Şi s-au aprins pe rând lumânările, tot câte două lângă vas, iar feciorii, ungându-şi obrazurile cu cenuşă şi cu pulbere de cărbune, au prins a se tângui cu glasuri tari, fiecare între lumânările lui:

— Astfel ne ispăşim păcatele… răcneau ei, şi încăperile se cutremurau de plânsete…

Până în zori a ţinut slujba aceea ciudată!

Atunci, cei zece feciori s-au spălat pe obraz şi şi-au schimbat veşmintele mânjite cu cenuşă şi pulbere de cărbune.

Cu greu m-am putut stăpâni în ziua întâia!

A coborât din nou întunericul, şi iar au fost aduse cele zece vase, şi iar au început gemetele între lumânări…

A trecut ziua a doua şi a coborât din nou întunericul şi aceeaşi slujbă ciudată a urmat.

În ziua a treia nu m-am mai putut stăpâni!

— Îndurați-vă, am strigat eu, şi chiar cu preţul vieţii mele, vă rog să-mi spuneţi tainele voastre: cine v-a chiorât pe toţi de ochiul drept, şi de ce vă tânguiţi de moarte, acoperiţi de cenuşă?

— Agibe! mi-a răspuns unul dintre ei. Istoria noastră e atât de lungă, că ţi-ar trebui o viaţă de om ea s-o afli toată… Noi te rugăm înc-o dată să-ţi dai astâmpăr inimii, şi să nu întrebi nimic…

— Cu preţul vieţii mele, vreau să aflu… am strigat eu din nou.

— Bine… mi-a răspuns feciorul, dacă vrei numaidecât să afli, vei afla.

Şi au adus un berbec, trăgând pielea de pe el.

— Iată! mi-a grăit feciorul mai departe. Ia cuţitul acesta şi intră în pielea berbecului. Noi te vom coase, şi îndată vei auzi văzduhurile vâjâind în zborul păsării Roch, cea atât de mare şi de puternică, încât, când se bat elefantul şi hipopotamul, ea îi ia pe amândoi în căngi, şi-i duce puilor ei în vârful munţilor. Va veni Roch-pasărea, te va lua în căngi, crezându-te berbec şi va străbate cu tine văzduhurile şi te va pune pe-un munte.

Când vei simţi pământul, ia cuţitul şi taie pielea; văzându-te om, Roch-pasărea va zbura speriată, după aceea, scoală-te şi mergi neîncetat, până vei da de cetatea cu o sută de uşi… Mai încolo vei afla singur…

Astfel, m-a îmbrăcat în pielea berbecului. Au sunat şi au vâjâit văzduhurile. Şi venind pasărea Roch, m-a luat în căngi, zburând cu mine până am simţit că mă lasă pe pământ.

Am scos cuţitul… Astfel a fugit speriată Roch-pasărea, Văzându-mă.

Eu m-am ridicat şi am pornit tot către Răsărit, mergând fără încetare zi şi noapte, până am zărit cetatea ştiută.

Porţile erau deschise larg.

Prin curţi cu stâlpi de aur am trecut. Havuzuri susurau, şi nu vă pot arăta frumuseţile fără de seamăn văzute.

Am intrat într-o încăpere adâncă şi largă, având în pereţii ei nouăzeci şi nouă de uşi în lemn de aloe şi o uşă de aur.

Mult am mers – şi nu-mi ieşea nimeni înainte.

Deodată, intrând într-o altă încăpere, am văzut patruzeci de sultăniţe, tot una şi una de frumoase, scump înveşmântate, stând în patruzeci de sofale.

S-au înclinat, Văzându-mă.

S-a ridicat una:

— Fii binevenit, Agib, fiu al lui Kassib! Noi, aceste patruzeci de sultăniţe, îţi suntem din clipa asta slujnice! Tu ne eşti sultanul şi stăpânul… Orice vei porunci tu, sfânt va fi! Un semn e destul să faci cu ochiul tău, sau cu mâna ta, şi-ţi cădem la picioare…

*
* *

— Ascultătorilor! Ca să dovedească spusele, cele patruzeci de sultăniţe au şi început a roi în jurul meu, slujindu-mă: una a adus un vas de aur şi mi-a spălat picioarele, alta mi-a pieptănat părul, alta îmi pregătea veşmintele cele noi, altele pregăteau cu grabă masa, aducând vin şi bucate. Alăute au început să suspine, când m-am aşezat la masă. Glasuri dulci, calde ca mângâierile, însoţeau alăutele. Dulci erau vinurile şi străluceau în cupele de aur…

Astfel am petrecut ziua întreagă.

Şi iar au prins alăutele a cânta, la cina de la începutul nopţii. Le îngânau glasuri înalte, înfiorate.

Vinurile aduse pentru seară erau şi mai dulci.

Astfel, patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi am petrecut în basmul acela…

Şi au trecut alte patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, şi apoi altele, până s-a scurs anul, şi tare îmi era dragă una dintre cele patruzeci de sultăniţe!

Iar la împlinirea anului, a pogorât în încăperi o mare tristeţă.

Cele patruzeci de sultăniţe se găteau de ducă. Unele suspinau, altele cântau stihuri vechi ale despărţirii.

— De ce plângeţi? am întrebat eu.

— Stăpân al nostru! a răspuns aceea care-mi era mai dragă… Vremea bucuriilor a trecut. S-a veştejit anul. Frunzele şi rodurile au căzut… A căzut cu frunzele şi bucuria noastră. Căci, află: suntem patruzeci de sultăniţe şi ne petrecem traiul după cum ţi-a fost dat să vezi, dar avem blestem ca la împlinirea anului să ne întoarcem la părinţi! Stăm acolo patruzeci de zile, şi venim iar aici, pentru alt an, al altor bucurii… Cu mare tristeţă te părăsim pentru patruzeci de zile… Şi află: cât vei sta singur, poţi deschide toate cele nouăzeci şi nouă de uşi din lemn de aloe; dar pe cea de aur să n-o deschizi, căci te paşte primejdia!

Şi mi-a dat o sută de chei de la cele o sută de uşi.

— Am putea lua cu noi cheia de la uşa de aur, dar avem credinţă deplină în puterea stăpânirii tale asupra cugetului tău…

Astfel şi-a sfârşit ea cuvântul.

Patruzeci de inimi am simţit bătând la rând, pe pieptul meu, la despărţire…

*

* *

Şi a povestit mai departe al treilea derviş, către Sovaida şi către ceilalţi ascultători, înlemniţi pe covorul persian:

— Abia după ce s-au dus către pământurile lor cele patruzeci de sultăniţe, mi-am dat seama de minunăţiile ce mă înconjurau în cetăţuia aceea.

În cea dintâi zi am deschis uşa întâia…

Am aflat o grădină cu arbori aşa de frumoşi, cum nu se mai găsesc pe tot pământul.

Şi îndure-se de mine Allah, dacă îndrăznesc a spune că nici grădina făgăduită nouă, pulberii omeneşti, nu va fi fiind mai frumoasă…

Ape line udau pomii la rădăcini, şi alte ape line, căzând de sus, în pulberi albastre, udau rodul şi crengile.

Şi erau roduri care abia răsăreau din flori. Altele, aproape coapte, iar altele, în toată deplinătatea coptului, aşteptau parcă nişte mâini de îngeri să le culeagă şi nişte buze rumene să le sărute…

Am părăsit grădina, vrăjit, şi am încuiat la loc uşa întâia.

Şi am deschis uşa a doua…

Grădina aflată dincolo de uşa aceea, cu toate florile de pe pământ, n-o voi putea niciodată uita, cu toate nenorocirile mele…

Luceau în mii de culori şi împrăştiau mii de miresme trandafirii, iasminţii şi nardul. Ca într-o vrajă luminau viorelele, iacintul şi crinii.

Râuri şi râuşoare, izvoare şi iazuri oglindeau ceruri adânci în străfunduri albastre.

Ca dintr-un farmec m-am smuls, şi mai apoi am deschis uşa a treia, aflând altă grădină, unde străluceau din pene şi ciripeau toate soiurile de păsări de pe pământ.

Vase de smaragd se vedeau prin pomi, pline cu apă curată ca lacrima, unde se adăpau păsările.

Şi astfel, a doua zi, în zori, am deschis a patra uşă – şi mi s-a oprit răsufletul de cele văzute…

Deschizând uşa a patra, am văzut o curte în patru colţuri, având în fund un serai cu totul bătut în pietre scumpe, şi parcă ardea ca focul…

Avea seraiul de pietre scumpe patruzeci de uşi deschise, ducând către patruzeci de vistierii…

Uşa întâia arăta grămezi de mărgăritare, mari cât ouăle de hulub, uşa a doua arăta vase cu diamante

şi rubinuri. Arăta uşa a treia smaragduri. A patra arăta aur în suluri. A cincea argintul bătut în monedă. A şasea, topazuri şi arbori de coral…

Şi nu voi înşira toate minunile văzute, căci zile şi nopţi mi-ar trebui…

Destul că pentru cercetarea celor nouăzeci şi nouă de uşi, mi-au trebuit treizeci şi nouă de zile în capăt…

*

* *

În ziua a patruzecea, îmi suna în auz ca un cântec de bucurie, căci aveau să vină cele patruzeci de sultăniţe…

Şi umblând prin cetăţuie, nu m-am putut stăpâni şi am deschis uşa de aur…

Cum am păşit pragul, m-a pălit o mireasmă grea. Am căzut la pământ în leşin, şi trezindu-mă, în loc să fug din încăperea aceea, mânat de nenorocul meu am păşit înainte…

Am ajuns sub o boltă adâncă, luminată de multe sfeşnice şi policandre de aur, împrăştiind mireasmă de aloe şi ambră, şi multe candele de argint luminau, arzând în untdelemnuri rare.

La o iesle de abanos, am văzut un cal negru ca abanosul, cu frâu de aur şi cu şa de aur. Ochii îi luceau ca doi tăciuni roşii. Cum m-a simţit, şi-a scos botul din ieslea unde rodea sesam de India, şi a prins să bată din picioare, sforăind.

Nu m-am putut răbda, şi apropiindu-mă de dânsul, l-am dezlegat de la iesle şi l-am scos afară, să mă uit la el la lumina soarelui…

Şi am sărit în şa.

Calul a nechezat o dată şi zidurile s-au cutremurat…

Deodată şi-a desfăcut aripile negre, pe care eu nu le văzusem, şi într-o clipită îmi vâjâia în auz văzduhul, cu vânturile lui cele mai de sus.

Apoi ca săgeata s-a lăsat spre pământ şi a început a se scutura, aruncându-mă jos.

Flutura coada lui puternică. Şi, deodată, lovindu-mă cu coada peste obraz, mi-a scos ochiul drept… Şi calul s-a făcut nevăzut… Stăm trântit la pământ, cu mâna la ochi…

Şi luându-mi într-un târziu mâna de la ochi, m-am trezit într-o încăpere cu unsprezece divane, pe care stăteau şi mă priveau cei zece feciori împreună cu bătrânul cărunt.

— Singur ţi-ai vrut nenorocirea… mi-a grăit unul. Noi, între noi nu te putem primi, căci avem ale noastre taine, care nu trebuiesc aflate… Dar îţi vom arăta calea către Bagdad… Acolo stăpâneşte în dreptate şi-n fală Harun al Raşid, cel mai glorios calif al Răsăritului. Du-te la Bagdad şi vei afla milă şi cinste…

*

* *

— Astfel, aici se sfârşeşte istoria mea! a oftat Agib. Pornind către Bagdad, mi-am ras barba, sprâncenele şi părul capului, îmbrăcând vânătul veşmânt al dervişilor. Şi sosind aici, să cer puternicului şi dreptului Harun al Raşid îndurare, m-a apucat întunericul pe uliţe. M-am întâlnit în uşa casei acesteia cu ceilalţi doi fraţi dervişi, şi fericit sunt că le-am auzit patimile, şi fericit de o mie de ori sunt că le-am făcut cunoscută pătimirea mea…

UNDE ŞEHERAZADA POVESTEŞTE CUM HARUN AL RAŞID, GIAFAR ŞI MESRUR AU SPUS CA LA ÎNCEPUT CĂ SUNT TREI NEGUŢĂTORI DE LA MOSSUL; ŞI UNDE SE PETREC ALTE LUCRURI, LA CALIF ACASĂ…

Zorile roşii ardeau în adâncul zărilor şi prindeau a sclipi acoperişurile. Prin ferestre intra în suluri o lumină tulbure, scăzând para candelelor şi lumânărilor.

Al treilea derviş, ridicându-se de pe covorul persian, a rostit înc-o dată:

— Asta mi-a fost istoria întâmplărilor…

Cei şapte harapi şi-au îndreptat ochii, toţi deodată, asupra Sovaidei, aşteptând poruncă.

— Puteţi pleca în socotelile voastre… a spus Sovaida către tustrei dervişii.

Harapii s-au sprijinit la loc în paloşe.

— Să ne fie îngăduit, a grăit dervişul al treilea, să stăm sub acest acoperiş tustrei, până vom auzi şi istoriile neguţătorilor din Mossul…

Sovaida le-a dat îngăduinţă, printr-un semn, iar al treilea derviş s-a rânduit lângă ceilalţi doi, pe divan, şi Giafar-vizir a început:

— După cum v-am spus, la mijlocul nopţii, când am sosit aici, în casa asta, suntem trei neguţători din Mossul, unde odinioară se înălţa Ninivia…

— Stai… l-a oprit Sovaida. Asta vi-i toată istoria?

— Toată… a întărit Mesrur-hadâmb.

Harapii şi-au ridicat capetele, aşteptând poruncă. Unii din ei îşi şi cumpăneau paloşele.

— Îndură-te… a strigat dervişul al doilea, căci ce sunt vinovaţi dacă n-au istorii…

— Îndurare… a strigat Agib, fiul lui Kassib, căci dacă lor nu li s-au întâmplat nenorociri, fericiţi sunt ei! Am cules eu toate nefericirile de pe pământ, astfel că lor nu le-a mai rămas niciuna…

— Atunci plecaţi cu toţii… a strigat, mânioasă, Sovaida. Şi niciodată să nu vă mai întâlnesc…

Cel dintâi a luat-o spre uşă hamalul.

Dar între neguţători şi dervişi se întemeiase un sfat.

Întâi vorbise Harun al Raşid la urechea lui Giafar, spunându-i:

— Ia dervişii la locuinţa ta, până s-o lumina bine de ziuă. După aceea adă-i la mine…

Şi s-a întors Giafar către dervişi:

— Cinstiţi pelerini în căile drepte ale proorocului! Fiindcă încă nu s-a luminat de ziuă, cuget că n-ar fi bine să bateţi uliţele; de aceea vă poftesc în caravanserai, unde avem pat de odihnă…

Astfel au ieşit toţi, în plecăciuni adânci, şi uşa de fildeş s-a închis în urma lor.

Hamalul s-a depărtat repede, spre colţurile lui de uliţă, înspre partea bazarelor, Harun al Raşid şi cu Mesrur-hadâmb s-au dus spre seraiuri, iar cei trei dervişi au fost duşi la locuinţa lui Giafar-vizir, cu mare cinste…

Şi mult s-au minunat dervişii, aflând că au petrecut cu marele, dreptul, puternicul şi vestitul Harun al Raşid!

Drept aceea, a doua zi, când au fost poftiţi de către Giafar, la calif, au urcat treptele numai în temenele tustrei, unul după altul, după măsura în care şi-au istorisit întâmplările.

Şi le-a zâmbit Harun al Raşid cu multă bunătate, şi după aceea a râs:

— Bine-aţi venit, prieteni vechi…

Şi cei trei ochi ai celor trei dervişi au prins a clipi repede, lăcrimând.

— Dreptule… neasemuitule… bolboroseau ei, şi simţeau că de acum nicio nenorocire nu li se va mai întâmpla aci, sub ocrotirea dreptului, neasemuitului calif Harun al Raşid, care a râs din nou spre ei:

— Dar au rămas istoriile neisprăvite… Şi întorcându-se spre Giafar: Trimite la casa celor trei surori, să fie poftite aici. Să spună că le cheamă Harun al Raşid, califul din Bagdad…

Au intrat îndată robii cu cele de cuviinţă pentru îndulcirea gustului la povestit.

Au aşternut în mijlocul încăperii un covor persian şi când au fost înştiinţaţi că surorile

Sovaida, Safia şi Amina aşteptau la împărăteştile uşi, ei s-au rânduit pe covor, aşa cum îi aşezase Sovaida la casa ei…

Intrând, cele trei surori au dat un ţipăt, cunoscând îndată în neguţătorii de la Mossul pe calif, pe Giafar şi pe Mesrur, şi nu mai puţin s-au mirat când au întors capetele spre dânsele cei trei dervişi, chiori de ochiul drept…

Şi le-a grăit Harun al Raşid aşa:

— Suntem gata să vă ascultăm istorisirile. Să aflăm de ce au fost bătute cele două căţele negre şi de ce această cinstită femeie are sânul mâncat de bube…

Atunci, cele trei surori, lepădându-şi spaima printr-un suspin, s-au aşezat pe o sofa în faţa ascultătorilor şi Sovaida a început:

— Dreptule, neasemuitule atotîndurătorule Harun al Raşid-calif!

Dar s-a întrerupt numaidecât şi toţi şi-au îndreptat capetele spre uşă.

Intrase căpetenia gărzilor şi da seama către calif, grăind repede:

— La porţi a fost prins un om de rând, prost, din norod. Are pe cap un coş de nuiele, aşa cum poartă la Bagdad hamalii…

Când au intrat aceste trei cinstite femei, el tocmai trecea prin faţa porţilor, şi a aruncat marfa ce o ducea în coş, în urma unui neguţător, şi s-a repezit să intre! Socotindu-l a fi răufăcător, l-am aruncat în temniţa cea mai dedesubt, însă el strigă întruna numele tău, calife prea înălţate… Porunceşti să-i tai capul?

— Să mi-l aduci aici… a poruncit califul, şi cu toţi au rămas tăcuţi, până ce omul acela de rând, bucşit prin uşi, a fost aruncat în încăpere.

— Iată-l… a rostit căpetenia gărzilor, iar Giafar-vizir, Mesrur-hadâmb, cei trei dervişi chiori de ochiul drept şi cele trei surori, într-un glas au strigat:

— Hamalul…

— Frate… a grăit Harun al Raşid, sculându-se repede de pe covor, şi ridicându-l i-a şters faţa cu poala veşmântului, rostind iar: Frate…

A ieşit mirat căpetenia de străji, iar Harun al Raşid, luându-l pe hamal de mână, l-a poftit să se aşeze lângă dânsul pe covorul persian.

Şi faţa hamalului a împietrit, când Sovaida şi-a început din nou istoria:

UNDE SOVAIDA DEZVĂLUIE TAINA DIAVOLEASCĂ A CĂŢELELOR NEGRE; CETATEA ÎNMĂRMURITĂ; PÂNĂ UNDE MERGE RĂUTATEA UNOR FEMEI; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI ÎNFRICOŞATE, NEPOTRIVITE LA CETIT ÎN VREMEA NOPŢII…

Dreptule, neasemuitule în tot Răsăritul, vestitule Harun al Raşid-calif! Mare vizir Giafar şi tu. Mesrur-hadâmb! Voi trei, preacinstiţi dervişi şi tu, preafericit hamal, ajuns în seraiurile califilor, ascultând nemaipomenitele istorii din slăvită gură a sultanilor! Fără de seamăn este frumuseţea cerului şi fericit este colbul pământului, de când s-au tipărit în ei paşii umbrei lui Allah, Mahomed-prooroc!

Fericit eşti tu, glas al meu, când povesteşti!

Fericiţi ochii mei când oglindesc în ei minunăţiile lumii!

Fericită inima mea şi suspinul meu, ascultând alăutele!

Fericit răsufletul meu şi plânsul meu, aici sub cortul albastru al cerurilor, în singurătatea lumii!

N-am cuvinte să-mi spun şi dar să-mi împodobesc isteria, pentru că prea cumplită şi prea înfricoşată este!

Aflaţi: cele două căţele sunt surorile mele mai mari!

Murind tatăl nostru, care era neguţător vestit până dincolo de Ind, şi până la Samarcand, până la Ceylonul din negură, şi până la negrele mări europeneşti, oriunde sunt ostrovuri; murind tatăl nostru, ne-a lăsat prin aşezământul diatei dinari cinci mii.

La un an după moartea tatei, surorile mele s-au măritat, dar bărbaţii lor le-au dus în adânci străinătăţi, lângă Streaşina Lumii, şi le-au părăsit.

Peste un an mi s-au întors cele două surori, galbene la faţă, îmbrăcate în strai rupt şi aspru, căpătat de pomană, prin străini. Ca două cerşetoare arătau, când mi-au bătut în uşă.

— Laudă şi slavă! Mărire şi cântare lui Allah! Bucură-te, inima mea! Împăienjeniţi-vă în lacrimile bucuriei, ochii mei! Fii fericit, prag al casei! Tu, uşă, fereşte-te cu sfială într-o latură, căci iată, mi s-au întors surorile!

Astfel am strigat, văzându-le.

Le-am dat veşmântul meu şi încălţările mele, cămara mea le-am dat-o, spunându-le:

— Cât de fericită sunt! Eu altă bucurie nu am decât pe voi!

Astfel, trăind laolaltă, s-a scurs un an. Însă ele şi-au căutat iarăşi bărbaţi şi i-au găsit. Eu le-am spus:

— Păziţi-vă, că prefăcuţi şi răi sunt unii!

Şi au clătinat ele din tâmplă:

— Eşti tânără încă şi nu ştii!

— Dar n-aţi păţit-o oare cu bărbaţii dintâi?

— Eşti tânără şi proastă… mi-au răspuns ele.

Găsindu-şi bărbaţi, aceştia au făcut ca şi cei dintâi; în străinătate neagră le-au dus şi abia au scăpat de nu le-au vândut la un târg de robi! Trecând anul, s-au întors iar, mai de plâns… Inima mea iar a cântat, şi iar s-au împăienjenit ochii mei de bucurie, văzându-le.

Şi iar le-am înveşmântat şi la loc de slavă le-am ţinut.

Încă un an s-a scurs. Eu am pregătit o corabie, trebuind să călătoresc în străinătăţi, pe ape, la Basora.

În ajunul plecării, mi-am întrebat surorile:

— Cum veţi face? Rămâneţi acasă, ori veniţi cu mine în străinătăţi, pe ape, la Basora?

— Mergem cu tine… mi-au răspuns ele, într-un glas.

Astfel am pornit într-o dimineaţă, pe când mai scânteia luceafărul, ca un foc roşu, depărtat, în largul apelor. Lin plutea corabia şi sunau în pânze suspinele zorilor. Munţi de foc stăruiau în depărtările mărilor, şi noi pluteam spre ei, şi cântări de alăute sunau.

Zile şi nopţi multe am străbătut. Blânde erau oftările mărilor şi line erau valurile! Cântau la catarg corăbierii, visând la împărăţiile negurii.

Dar deodată s-a făcut o noapte neagră şi ne-a învăluit! Au amuţit cântecele şi felinarul de la catarg a clipit.

S-a înspăimântat mai-marele corăbierilor. Când s-au arătat zorile, el şi-a dat seama că intrasem într-o mare necunoscută. Cu deznădejde am rătăcit pe ape, şi iată că deodată s-a arătat din negură o cetate înaltă, puternică, sclipind în minunăţiile zorilor.

— Stăpână, s-a cutremurat mai-marele corăbierilor, ia paloşul şi scurtează-mă de cap! Vinovat sunt! Mult am călătorit pe ape, dar cetatea asta mi-i cu totul necunoscută…

A oprit după aceea corabia la schele. Şi-a încins paloşul şi a coborât, intrând în cetate…

*

* *

Minunaţi-vă, ascultători preaslăviţi, şi tu, glasul meu, înşiră cuvintele înainte…

Mult ne-am mirat, că nicio viaţă nu se vedea în toată cetatea aceea.

La o vreme s-a întors mai-marele corăbierilor şi ne-a spus, cutremurându-se:

— Pogorâţi, o, voi, corăbieri, şi voi, călătoarelor! Pogorâţi şi minunaţi-vă de ce veţi vedea!

Astfel, coborând la ţărmuri şi intrând în cetate, am văzut toţi locuitorii prefăcuţi în stane de piatră neagră…

Fiecare sta aşa cum îl apucase blestemul: în mijlocul uliţelor, în picioare, aşternuţi la pământ ca pentru rugăciune, cu mâinile întinse, sau culcaţi în paturi…

Peste tot locul se vedeau mărfurile neatinse, aurul şi argintul, şi pietrele scumpe…

S-au repezit corăbierii şi s-au încărcat de lucruri.

Eu, furişându-mă printre negrele stane, m-am dus de-a dreptul către seraiul sultanului: încremenit în tron sta sultanul, prefăcut în stană, şi împietrită în piatră neagră sta sultăniţa…

În jurul lor, prefăcuţi în stane, şedeau în jilţuri sfetnicii şi vizirii, îmbrăcaţi în mantii de purpură. Mantie de mătase, ţesută în fir de aur, avea sultăniţa. Mantie de brocat indienesc avea sultanul, şi amândurora le străluceau diademele pe frunte…

Am străbătut apoi încăperi după încăperi, am intrat în cămările sultăniţelor şi-n cele ale roabelor, şi toate şedeau prefăcute în stane…

Deodată am nimerit la o uşă. Am deschis-o şi am coborât şapte trepte. Deschizând altă uşă, s-a arătat ochilor mei o încăpere lucind în minunăţii. Numai pietre scumpe ardeau, fulgerând în toate colorile. Un mărgăritar mare cât un eu de hulub, pus într-un sfeşnic, lumina peste toate.

Mă uitam în toate părţile mirată. Deodată, am zărit într-un colţ, puse în şapte sfeşnice, şapte lumânări aprinse. Mi-a sărit inima. „Trebuie să fie aici suflet de om viu…” mi-am spus eu, şi am trecut alte uşi, alte praguri. S-a înnoptat. Căutând

calea de întoarcere, n-am mai nimerit-o, şi rătăcind în seraiul acela, m-am întors la încăperea cu cele şapte sfeşnice arzând. M-am aşezat pe un divan, şi rostind stihurile somnului din Cartea Cărţilor, am adormit…

Dar pe la miezul nopţii m-a trezit un glas bărbătesc, lin, citind Koranul. M-am sculat repede şi am trecut pragul într-o încăpere unde ardeau sfeşnicele pentru rugăciune. Un fecior frumos ca lumina soarelui, aşezat între sfeşnice, citea Koranul.

Am strigat:

— În numele veşnicelor adevăruri pe care le citeşti în cartea de temelie a Lumii, răspunde-mi, omule, cine eşti?

Şi a râs feciorul, răspunzându-mi:

— Întâi să-mi spui tu cum ai nimerit în această cetate încremenită…

După ce i-am înşirat întâmplările mele pe luciul mărilor, el a închis Koranul, l-a învelit într-un şal de mătasă, a surâs iar şi mi-a spus aşa:

Sunt feciorul sultanului şi al sultăniţei, stăpâni peste cetatea asta… Află că toţi locuitorii, împreună cu părinţii mei, n-au vrut să se supună unui şeic vrăjitor!

Într-o noapte, cerurile au vuit în tunete şi fulgere. S-a hurducat pământul cu toate zidirile lui şi un glas a strigat cu puterea trâmbiţelor:

— O, voi, oamenilor! de ce nu vreţi să vă supuneţi mie? Vai vouă!

Noroadele îngrozite au alergat la tatăl meu, sultanul, şi au strigat:

— Învaţă-ne, preamărite şi strălucitorule: ce a fost strigarea aceasta? Şi de ce pământul s-a hurducat şi au trâmbiţat cerurile?

Şi a râs tatăl meu:

— Liniştiţi-vă şi nu daţi ascultare ticălosului!

După un an, glasul a sunat din nou şi iar au venit noroadele la tatăl meu, şi tatăl meu iar a râs.

Şi s-a auzit şi a treia oară glasul, în anul al treilea.

Şi pentru că tatăl meu şi supuşii lui n-au voit să asculte cuvântul vrăjitorului, a pogorât osânda…

Într-o dimineaţă toţi oamenii şi toate fiinţele din cetate s-au prefăcut în stane de piatră neagră.

Singur eu am fost cruţat, deocamdată, şi trăiesc astfel, postind şi rugându-mă lui Allah…

*

* *

Sfârşind feciorul sultanului, eu am strigat:

— Stăpâne! Roabă îţi sunt din clipa aceasta! Rogu-te să vii cu mine la Bagdad, unde am avuţii, robi şi roabe…

Inima mi s-a aprins în văpaia dragostei.

M-am culcat la picioarele lui şi l-am rugat atâta să vină cu mine la Bagdad, încât el a primit.

Am adormit la picioarele lui.

Dimineaţa, luând multe avuţii din serai, am ieşit amândoi, îndreptându-ne spre ţărmurile mării, la corabie.

Mult s-au minunat surorile mele şi corăbierii, după ce le-am istorisit cum au fost prefăcuţi locuitorii în stane!

Cu un vânt bun, am pornit iar pe mări.

Fericită cânta inima mea, lângă feciorul sultanului!

Dar într-o zi m-au întrebat surorile mele:

— Ce gânduri ai cu acest fecior?

— Să-l iau de bărbat…

— Îţi dorim fericire… au răspuns ele, dar aveau la colţul gurii un surâs de şarpe.

Ne-au dus vânturi bune, şi ieşind din Marea Spaimei, am intrat în mările dulci, către Basora.

Crâncen zgâria gelozia în inima surorilor mele, pentru bărbatul acela tânăr şi ca lumina soarelui de frumos!

După patru zile de lină plutire, se zăreau minaretele la Basora şi corăbierii cântau…

Eu şi feciorul sultanului dormeam, iar surorile mele, ridicându-ne, ne-au aruncat pe amândoi în mare. Neştiind să înoate, bărbatul mi s-a înecat repede. Eu, apucându-mă de o bârnă ce plutea pe ape, după o vreme, cu mila cea fără hotar a lui Allah, am fost zvârlită la un ostrov.

Şi rătăcind prin ostrov, mi-a ieşit deodată înainte un şarpe fugind, urmărit de un balaur cu gura înfricoşată.

Într-o clipă, apucând o piatră, am lovit capul balaurului şi l-am omorât, iar şarpele mântuit, prinzând aripi, s-a înălţat în slava cerurilor.

Am căzut de trudă, adormind pe loc.

— Când m-am trezit, la picioarele mele stătea o fată de o frumuseţe fără seamăn, mângâindu-mi tălpile…

— Cine eşti? am întrebat-o, ridicându-mă.

— M-ai uitat aşa de repede? s-a mirat fata. Sunt şarpele pe care l-ai mântuit de balaur şi sunt Ifrit-diavoliţa. Îndată ce m-ai mântuit, află că am zburat către depărtările mărilor, am ajuns corabia ta, ţi-am dus acasă avuţiile şi le vei găsi! Pe cele două surori ale tale le-am pedepsit, prefăcându-le în două căţele… La întoarcere, le vei găsi la prag…

Şi a grăit mai departe fata:

— Pentru fapta lor fără inimă, îţi poruncesc să dai în fiecare seară surorilor tale, prefăcute în căţele, câte trei sute de lovituri! Iar de nu mă vei asculta, te voi preface şi pe tine în căţea, cu tot binele ce mi l-ai făcut, mântuindu-mă din gura balaurului…

*

* *

A tăcut Sovaida. Cei trei ochi ai celor trei dervişi păreau trei fulgere încremenite.

Harun al Raşid, Giafar-vizir şi Mesrur-hadâmb o priveau nemişcaţi. Numai hamalul nu-şi mai afla loc de mirare, pe covorul persian, parc-ar fi avut ace sub dânsul…

— Iată… a încheiat Sovaida. V-am spus taina celor două căţele şi de ce le bat aşa, cu toate că mi se rupe inima de milă…

— Înfricoşată istorie… a rostit Harun al Raşid.

— Întâmplările noastre, pe lângă istoria aceasta, sunt doar simple poveşti… a oftat unul dintre dervişi.

— Dar tu? s-a întors Harun al Raşid către Safia. S-auzim izvorul suferinţelor tale! Cum ai căpătat pe trup semnele acelea grozave?

— Doamne, a răspuns Safia, şi gurile tuturor au amuţit.

ÎNFRICOŞĂTORUL CUVÂNT AL SAFIEI; SE ARATĂ ŞI CRUZIMEA UNOR BĂRBAŢI; ŞI ALTE SCORNIRI PENTRU CHINUIREA FEMEILOR; ŞI CUM NU TREBUIE SĂ DĂM CREZĂMÂNT BABELOR VRĂJITOARE…

Doamne… a rostit iar Safia, înfiorată. Din neamuri mari mă trag şi am moştenit de la tatăl meu dinari optzeci mii.

Am trăit singură. Aveam veşminte alese, zece rânduri. Casa mea era împodobită în aurite şahmaranduri, cum au bogaţii cei mari ai Răsăritului.

Într-o zi mi-a ciocănit cu băţul în uşă o babă.

— Stăpână… a gemut ea, sărutându-mi mâinile şi picioarele şi udându-mi-le cu lacrimi. Vin din partea unei sărmane fete fără părinţi, care se mărită la noapte. Îndură-te, şi vino să-i fii de faţă la cununie, căci n-are pe nimeni şi i se rupe inima că

are să fie singură în cea mai fericită întâmplare din zilele ei…

Şi aşa de frumos m-a rugat, încât, când a venit, spre seară, să mă ia, eu eram de mult gata.

Am urmat-o, însoţită de roabe, prin strâmtele uliţe ale Bagdadului.

Deodată am intrat într-o uliţă largă, luminată, peste care se răspândeau îmbătătoare miresme.

Ne-am oprit în faţa unei porţi cu bolţi adânci de marmură. A ciocănit baba cu băţul. Am intrat în ograda unui serai măreţ, cu vârful turnurilor până la nouri.

Am intrat într-o încăpere luminată cu zeci şi sute de sfeşnice şi candelabre. Adânci erau covoarele persiene aşternute.

După aceea am pătruns în altă încăpere, împodobită cu covoare de mătasă. În fund, pe un divan de marmură, bătut cu mărgăritare şi nestemate, şedea o fată frumoasă ca luna plină şi blândă ca gazela.

— Bine ai venit, surioară… m-a întâmpinat ea, luându-mă de mână şi aşezându-mă lângă dânsa pe divan.

Şi mai apoi mi-a vorbit aşa:

— Să nu te miri, preafrumoasă fată, de cele ce am să ţi le spun! Iată: am un frate care te-a văzut o dată şi i s-a aprins inima în mare patimă şi tânjeşte de dorul tău. Anume am trimis baba aceea cu cârja ca să te prindă în vicleşug pentru fratele meu care, după toate preasfinţitele rânduieli din Islam, vrea să se însoţească cu tine…

Am răspuns:

— Mă supun voiei celui ce din nevăzut vede toate…

Atunci, fata a bătut din palme, şi printr-o uşă de aur s-a arătat un fecior frumos, asemeni luminii soarelui.

— Ah… am ţipat eu, văzându-l şi plăcându-l dintr-odată.

El s-a aşezat lângă mine, îmbrăţişându-mă cu dreapta lui.

Uşa de aur s-a deschis iar, şi a intrat marele cadiu cu patru martori, cununându-ne.

Mi-a grăit feciorul după aceea:

— Frumoasa şi dulcea sufletului meu! Asemeni grădinii Eramului eşti tu!

Şi după o clipă a adăugat:

— Binecuvântată fie clipa aceasta, în vecii-vecilor! Bucură-se sufletul meu, în preajma ta, grădină a Eramului…

După aceea s-a ridicat de lângă mine, şi luând în mâinile lui albe ca fildeşul Cartea Koranului, mi-a poruncit:

— Jură că în zilele tale n-ai să iubeşti alt bărbat…

— Jur… am răspuns eu, sărutând cu evlavie Cartea legată în aur…

Vreme de o lună a trecut în dulceaţa cea mai deplină.

Iată însă că săvârşindu-se luna, am cerut învoire bărbatului meu să ies la bazare, spre a-mi cumpăra unele lucruri de trebuinţă podoabelor.

Am străbătut uliţele Bagdadului, însoţită de baba aceea încârjoiată, pân' la târgul mătăsurilor, cel în toată Asia vestit.

— Răsare luna, sau închipuirea mi s-a îmbătat? Au coborât huriile din cer, sau ce văd ochii mei?

Cu vorbele acestea m-a întâmpinat un neguţător de mătasă, tânăr şi strălucind de frumuseţe.

— Alege şi arată-i stăpânei mele ce ai mai bun şi mai scump… a grăit şerpoaica de babă către neguţător; iar el, desfăcând în faţa mea suluri peste suluri, de cea mai aleasă mătasă, îmi zâmbea, murmurând:

…Fericit pământul călcat de-o asemenea frumuseţe…

Am ales ce doream. Când să plătesc, neguţătorul mi-a spus:

— Nu pot primi plată, pentru că vii pentru întâia dată la mine…

— Nu se poate… am răspuns eu.

— Nu fi proastă… a icnit baba, ghiontindu-mă; de ce să dai atâţia bani?

— Dar, a vorbit mai departe neguţătorul, cu faţa îmbujorată, doar o singură plată îţi cer: pentru toate aceste mătăsuri, să mă laşi să te sărut o dată… Ce sunt comorile vechilor şahi persieni, pe lângă o sărutare a ta?

Şi a râs baba:

— Ce om prost! Ce-i foloseşte o sărutare? Şi întorcându-se spre mine: Lasă-l să te sărute!…

— Am jurat pe Cartea Cărţilor… am răspuns eu, şi cum să-mi calc jurământul?

— De o mie de ori proasto… a râs baba, ce-i o sărutare? Cum te-ar atinge o frunză sau o umbră…

Astfel, m-am tras în fundul încăperii şi s-a apropiat de mine neguţătorul, mi-a luat tâmplele în mâinile lui fierbinţi, dar în loc să mă sărute, m-a muşcat de obraz aşa de crâncen, încât am căzut jos leşinată.

Când m-am deşteptat, baba îmi ţinea capul în poală şi mă alina.

— Hai, hai, odorule… Nu-i nimic! Mergem acasă, şi am să-ţi aduc doftorii, să te tămăduieşti repede! Aibă grijă Allah de toţi cei în pierzanie…

Acasă bărbatul m-a cercetat:

— Cine ţi-a lovit faţa, preaiubita mea?

— Stăpâne, i-am răspuns. Trecând spre bazare, m-a lovit o cămilă încărcată cu lemne…

— Oh, a gemut el, voi da poruncă să fie spânzuraţi toţi neguţătorii de lemne…

— Ba să nu faci aşa… i-am răspuns eu, încurcată. Mergând spre bazare, călăream pe un asin, şi s-a speriat asinul şi m-a trântit pe nişte lemne…

— Prea bine… a strigat el, dacă-i aşa, chiar mâine mă voi duce la Giafar-vizir, poruncindu-i să

scurteze de cap pe toţi cei ce au asini de închiriat…

— Doamne… am grăit eu, cum să ucizi atâta suflare omenească? Ceea ce mi s-a întâmplat a fost din voia lui Allah… Îl poţi învinui pe Allah?

— Ticăloaso! a răcnit el atunci şi, bătând din palme, au intrat în încăpere şapte harapi. După ce m-au smuls din pat, m-au întins cu faţa-n jos la pământ. Unul mi s-a aşezat pe cap, altul pe picioare, al treilea trebuia să mă taie drept în două…

— Stăpâne! a grăit cel de-al treilea. S-o tăiem drept în două şi s-o aruncăm peştilor, în unda Tigrului, căci aşa se pedepsesc femeile care nu-şi ţin credinţa faţă de bărbat…

— Loveşte-o, Saad… i-a răspuns bărbatul meu.

— Mai ai un ceas de vreme… mi-a grăit după aceea harapul. Roagă-te lui Allah, pentru mântuirea sufletului…

M-am întors spre bărbatul meu, şi plângând şi gemând, mă rugam de iertare.

— Ticăloaso!… a scrâşnit el, nu ţi se cade iertare! Vei fi tăiată în două şi zvârlită peştilor din unda Eufratului…

Harapul m-a trântit iar la pământ şi mi s-au aşezat iar, unul pe cap, altul pe picioare, gata să mă taie în două…

Atunci a intrat în încăpere baba vicleană, şi căzând la picioarele bărbatului meu, a scos mare ţipăt, rugându-l:

— Iart-o, stăpâne… Iart-o! De mic te-am crescut, şi dacă o ucizi, se pot abate asupra ta cum penile celui din văzduhuri…

Şi atât s-a tânguit baba, şi atât a plâns şi s-a rugat, încât bărbatul meu i-a răspuns:

— O iert de moarte, dar am s-o bat aşa de crâncen, ca să-i rămână urme pe trup toată viaţa ei…

Şi mi-au smuls robii veşmintele, iar el, apucând un ram de gutui, m-a lovit aşa de crâncen peste

spate, peste coaste şi piept! Am căzut în nesimţire.

Când m-am deşteptat, mă aflam în casa mea, de unde plecasem. Baba mă veghea.

Au trecut peste o mie de zile până m-am înzdrăvenită. Mi-au rămas încă vii unele din urmele rănilor, după cum aţi văzut şi m-aţi întrebat…

Părăsindu-mi casa, m-am dus la Sovaida, sora mea vitregă – şi blestemată fie, în vecii-vecilor, gura femeii care va mai rosti cuvântul măritiş…

Nu târziu după aceea, a fost primită în casă şi fata aceasta, Amina, pentru a ne face târguieli.

Am trăit tustrele, singure, cu durerile noastre, până ce te-ai arătat tu, o, neasemuitule, dreptule în tot Răsăritul, vestitule Harun al Raşid!

Asta mi-i istoria…

UNDE ŞEHERAZADA ÎNCHEIE BASMUL HAMALULUI ŞI AL CELOR TREI FETE; URMEAZĂ MINUNI NEMAIVĂZUTE, CUM E ACEEA CÂND SE ARATĂ PENTRU A DOUA OARĂ IFRIT-DIAVOLIŢA; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI, CARE VOR BUCURA CETITORUL, SPRE LAUDA LUI ALLAH ÎN VECII-VECILOR…

O tăcere mare a urmat povestirei Safiei.

— Să vină vestiţii mei scriitori în cronici… a poruncit Harun al Raşid.

Şi după ce cele două istorii s-au însemnat de veci în cronicile califilor din Bagdad, s-a întors Harun al Raşid spre Sovaida:

— Şi n-ai mai auzit, de la întâmplarea ta, despre Ifrit-diavoliţa?

— Doamne… a răspuns fata, Ifrit-diavoliţa mi-a dat trei fire de păr din cosiţa ei, şi mi-a spus: „De m-aş găsi peste Kâf-muntele, cel care se află

dincolo de Streaşină Lumii, dacă vei aprinde părul acesta, eu voi veni…”

— Adu-mi căţelele şi cele trei fire de păr… a poruncit califul-califilor, iar Sovaida s-a dus în grabă la casa ei şi s-a întors cu cele două căţele şi cu cele trei fire de păr din cosiţa diavoliţei.

Şi abia a apropiat Harun al Raşid un fir de păr de para unei candele – şi cerul şi pământul au prins să se hurduce…

— Slavă lui Allah, în vecii-vecilor… a strigat Ifrit-diavoliţa, ivindu-se şi îngenunchind la picioarele califului.

— Slavă lui Allah… a răspuns califul. Îţi poruncesc, Ifrit-diavoliţă, să dai căţelelor acestora înfăţişarea dintâi…

— Amin… a suspinat diavoliţa, şi descântând apa dintr-un vas, şi stropind căţelele, s-au arătat în locul lor două fete frumoase.

— Acum, a poruncit mai departe Harun al Raşid, să-mi spui ce-i cu fata aceasta, cu Safia! Să dai la iveală omul care s-a purtat cu ea ca un câine…

— Doamne… a grăit diavoliţa Ifrit, cum vei pedepsi pe omul acela, când el e aşa de aproape de inima ta?

Califul a făcut ochii mari:

— Cine-i omul acela?

— Stăpân al tuturor dreptcredincioşilor câţi s-au aflat, câţi se află şi câţi se vor afla… Omul acela e fiul tău, El-Amin…

Acestea zicându-le, Ifrit-diavoliţa s-a făcut nevăzută.

— Să se arate El-Amin ochilor mei… s-a încruntat Harun al Raşid.

Şi El-Amin s-a înfăţişat îndată.

— Să-mi spui tot cum a fost… i-a poruncit califul.

Iar după ce El-Amin i-a istorisit înc-o dată întâmplarea Safiei, Harun al Raşid a dat poruncă:

— Să vie tot acum cadiul meu cel mai înţelept şi să mai vie scriitorii în cronici…

S-au înfăţişat cadiul şi scriitorii în cronici.

— Luaţi însemnare… a rostit Harun al Raşid, şi penele au prins a scârţâi:

„Noi, Harun al Raşid, califul-califilor, spre slava, mărirea şi lauda lui Allah, cel ce ocârmuieşte în veci şi ştie numărul pulberilor; noi, califul Harun al Raşid, poruncim a se face aşa:

Sovaida să ia de soţ pe dervişul dreptcredincios care şi-a spus istoria întâi:

Cele două surori, scoase din îmbrăcământul blestemat al căţelelor, să se însoţească, spre slava lui Allah şi înmulţirea pulberilor, cu ceilalţi doi dreptcredincioşi dervişi; şi să rămână dervişii cei trei în slujba mea, şi viziri să-mi fie; vor căpăta ocină şi haznale cu bani şi pietre scânteietoare; să lepede astfel straiul amărât şi să vieţuiască după rangul şi înţelepciunea lor; alt ocârmuitor ar da sfoară în tot Islamul, de la Streaşina Lumii până la Asfinţitul din adâncul negurei, la Cordoba; şi ar porunci să aprindă prooroculuii candele; noi, califul din Bagdad, poruncim astfel, ca să ştie viitorimile: Lui Allah, Domnului, eternităţilor lui Mahomed-prooroc le sunt pe plac numai faptele, şi nu vorbele şi tămâia, care se risipesc; sultanii lumii trebuie să fie prietenii oropsiţilor; ce rost ar avea lumina soarelui, dacă n-ar încălzi şi n-ar da rod pământului? Ar fi lumina soarelui asemeni pietrei de preţ, care nu mai dă nimic, în afară de încântare ochilor.

Fiul meu, El-Amin, s-o ia de soaţă, îndată, pe Safia. Spre îndestularea lor, seraiuri mândre le voi ridica la Bagdad, lângă apele Tigrului, în grădini.

Aşa sa fie, în vecii-vecilor, spre lauda, mărirea şi slava lui Allah şi a lui Mahomed-prooroc, vizirul său!”

— Stăpâne… a îndrăznit apoi marele vizir Giafar, arătând spre hamal.

— S-a săvârşit lucru nedrept? s-a mirat califul.

Iar după o clipă a râs.

Şi ridicându-se, l-a luat pe hamal de mâna dreaptă şi pe Amina de mâna stângă.

— Luaţi însemnare mai departe… a poruncit el cronicarilor:

„Fata Amina din Bagdad se însoţeşte cu hamalul… Va fi hamalul pururea de-a dreapta mea, ca un fiu din norod ce se află; şi să ştie califii cei viitori; nicio stăpânire nu are preţ şi durată, dacă nu se află întemeiată pe mulţumirea celor de jos…”

SE ARATĂ IAR HARUN AL RAŞID-CALIF, GIAFAR-VIZIR ŞI MESRUR-HADÂMB; O ÎNTÂMPLARE CU TREI MERE; ŞI ALTELE…

Zis-a Riar către Şeherazada:

— Şahiţă aleasă! Dulce-i cuvântul tău ca mierea florilor şi dulce-i gura ta, ca vâlceaua! După nemaipomenita istorie a celor cinci fete de la Bagdad, prinde a spune, Preaiubita mea, alte întâmplări din zările, din cetăţile şi din pustiile Răsăritului…

— Luminat şah! i-a răspuns ea. Pe când lumina zorilor sie făcea tot mai viorie şi mai puternică. Fericit fie glasul meu care cuvântă! Fericit Allah, în cele şapte strălucitoare ceruri! Fericit pământul din care am crescut, căci odată cu laptele maicii mele, supt-am puterea plantelor, mierea florilor, taina adâncă a pădurilor! Odată cu apa izvorului, băut-am aurul şi arama şi pietrele scumpe din tainiţele subpământului, de unde pornesc apele a

umbla… Şi sunt, Doamne, mlădioasă ca trestia în legănarea vântului, căci am băut apa luncilor de la temeliile trestiişuriior. Şi dacă am în glas miere de floare şi lumină, lăudat fie pământul şi slavă soarelui…

Află, dulcele meu şah, că într-o noapte plină de negură, Harun al Raşid, califul-califilor, a grăit aşa către Giafar-vizir:

— Tu, care ai în seamă împlinirea poruncilor ce le dau! Haidem să cutreierăm noaptea asta Bagdadul, spre a afla necazurile celor de jos!

Astfel zicând, Harun al Raşid a poruncit înainte, ieşind din strălucitele lui seraiuri pe o uşă dosnică. Îl urma Giafar, supus ca de obicei, cât şi Mesrur-hadâmb.

Şi n-au cutreierat ei multe uliţe, când, iată, de lângă un zid, au auzit un glas cântând aşa:

„O deznădejde cruntă, crudă, mută, nimic pe lumea asta nu-mi ajută…
Stăpână e, în tot, deşertăciunea…
La ce-mi slujeşte mie-nţelepciunea?
Condeiele şi-alesele cerneluri, şi scrierea, de-ar fi în mii de feluri, doi bani nu fac, cu toate la un loc…
Aruncă-le, prietene, în foc, că-n deznădejdea cruntă, crudă, mută, nimic pe lumea asta nu-ţi ajută…”

— Doamne… a strigat Harun al Raşid, după ce glasul tânguitor a amuţit, ia bine seama, Giafar! Am dat de-un mare nenorocit şi-i vai de cel ce-l asupreşte!

Şi iată, după câţiva paşi, scoţând califul de sub lungul strai felinarul, a luminat deodată faţa unui om istovit d bătrâneţe şi amărăciune.

— Să ne spui nenorocirea ta… i-a poruncit califul.

— Doamne… i-a răspuns omul, mă tângui şi mă chinuiesc, dar asemenea zidurilor, oamenii sunt

surzi la suferinţele altuia. Mila din lume a murit, şi-n tot Răsăritul nu se află om căruia să-i pese când altul se cutremură în crâşcare! Sunt, în îndeletnicirea mea. Pescar. Am casa grea de nevoi şi prunci. Când nu mai pot de alean, când aleanul mă strânge de gât, ies în uliţele Bagdadului plâng…

— Frate… i-a răspuns Harun al Raşid, ia-ţi tot acum uneltele meşteşugului şi haidem la Eufrat, la ape. Vei arunca năvodul, şi pentru fiecare peşte prins, îţi voi dărui câte-o sută bani aur…

Astfel zicând, au pornit către Eufrat, la ape, şi ajungând acolo, pescarul şi-a aruncat mreaja în sânul verde a adâncurilor, şi n-a ţinut-o mult, simţind că a prins ceva greu. Trăgând-o repede afară, n-a scos nici mrene lucitoare, nici crapi cu floare de rugină în solzi, nici moruni verzi ca temeliile oceanelor – ci, trăgând din răsputere a scos la faţa plină de stele a apelor o ladă grea.

Mare a fost mirarea tuturor, dar mai mare mirarea lui Harun al Raşid, care a dat pescarului o sută de bani aur După aceea, Giafar-vizir şi Mesrur-hadâmb, luând lada pe umeri, au dus-o cu grabă în seraiuri, printr-o uşă tainică, iar la porunca lui Harun al Raşid, desfăcând lada, au găsit în ea, învelită în nişte straie de aur, o fată frumoasă, aşa cum e luna în domnia cerului!

Au amuţit iar de mirare, şi Harun al Raşid, şi Giafar, şi Mesrur însă, cercetând mai bine, au văzut că minunea aceea de fată era tăiată în bucăţi cu satârul…

— Allah!… striga Harun al Raşid, izbucnind în lacrimi. Să ştii, Giafar-vizire, că răstignirea te-aşteaptă, dacă în trei zile nu vei pune mâna şi nu vei aduce în soborul judecăţii mele pe ucigaşul acestei femei!

— Doamne! s-a cutremurat Giafar. Cum să aflu eu pe făptaş, în timp aşa de scurt, într-o viermărie de oameni ca Bagdadul?

— Să se afle… striga în urma lui Harun al Raşid, că sub domnia mea toate faptele rele trebuiesc pedepsite! Dacă nu-mi aduci făptaşul, nu numai pe tine te voi răstigni, ci îţi vor ţine tovărăşie, pe patruzeci de cruci, patruzeci din neamurile tale cele mai apropiate…

Deznădăjduit, Giafar s-a furişat în locuinţele sale, unde a stat cele trei zile gemând. Şi iată că trecând zilele, s-a înfăţişat califului, urmat de patruzeci din cele mai apropiate neamuri, gata să-şi ia osânda.

Îndată, au pornit în tot Bagdadul pristavii cu trâmbiţele, cu tobele şi cu strigările, şi noroadele au prins să alerge spre locul unde călăii şi calfele călăilor pregăteau crucile.

Strigau vestitorii:

— Cine vrea să vadă cum moare în chin Giafar-vizir, să vină!

Şi tot mai tare se buluceau noroadele.

Şi iată că tocmai pe când Giafar se întindea pe lemn, ca să i se bată cuiele în palme şi-n fluierele picioarelor, s-a arătat în faţa lui un fecior tânăr şi frumos, ca luceafărul în tremurările cerurilor, după ce cântă cocoşii de miezul nopţii şi ziua prinde a se arăta…

— Stăpâne… a strigat feciorul, izbucnind în lacrimi; spune califului să oprească osânda, căci eu sunt ucigaşul femeii aflate în Eufrat…

Şi ieşind, gemea de deznădejde.

— Stăpâne… a strigat feciorul, izbucnind în lacrimi; spune califului să oprească osânda, căci eu sunt ucigaşul femeii aflate în Eufrat…

— Ba eu sunt ucigaşul acelei femei… a strigat deodată un bătrân, apropiindu-se repede. Nu-l asculta, vizir Giafar, pe feciorul acesta, că nu ştie ce spune. Eu sunt ucigaşul – şi nimeni altul…

— Doamne, s-a minunat Giafar. Sculându-se de pe lemnul osândei şi apropiindu-se de Harun al Raşid. Doamne şi luminate stăpâne! Iată: au venit

aceşti doi oameni şi unul şi altul spun că ar fi ucis femeia aflată în ladă…

— Cu ce-mi puteţi proba fapta voastră? s-a întors Harun al Raşid spre feciorul cel luminos şi spre bătrân.

— Doamne şi Luminăţia Ta… a început feciorul, iată, gata mă aflu a istorisi şi gata mă aflu a primi osânda deplină a răstignirii, căci amarnic mi-i păcatul şi grozav mă zgârie unghia părerii de rău…

Şi vorbea înainte feciorul şi i se scutura straiul de plâns. Deodată însă vuietul noroadelor a crescut aşa de straşnic, că Harun al Raşid a ridicat braţul:

— Ce vor noroadele şi de ce se bulucesc?

— Preadreptule şi prea înţeleptule, a strigat cu glas puţin un bătrân, noroadele se bulucesc pe dreptate! Le-ai chemat să plângă la moartea celui mai drept vizir ce l-a avut vreodată Răsăritul! Acum, când lumina a ieşit la iveală şi vinovatul îţi stă în faţă, mărturisindu-se, noroadele spun că nu-s mulţumite să stea numai aşa, în priveală; noroadele vor s-asculte şi ele întâmplarea acestui fecior plin de lumină şi a fetei găsită de Luminăţia Ta în cufăr…

— Prea bine… a încuviinţat Harun al Raşid. Dă glas noroadelor să s-aştearnă şi s-asculte, căci, adevăr grăiesc, întâmplarea asta va fi scrisă în cronicile Bagdadului, pentru ca s-ajungă la viitorimi… Iar tu, feciorule, ai cuvânt mai departe…

— Luminăţia Ta… a început din nou feciorul. Bătrânul de alături mi-i tată, de aceea ar vrea să moară în locul meu, dar nu-i daţi ascultare, căci nu-i vinovat! Vinovat numai eu sunt şi nimeni altul… Aflaţi, noroade, şi voi obrazuri luminate, aflaţi: sunt neguţător cu faimă. Soaţa mea, femeia aflată în Eufrat, era de o frumuseţe cum nu se mai află şi dragă îmi era, cum vorbele cele mai meştere nu pot spune. Într-o zi, îmbolnăvindu-se şi arzând în friguri, mi-a cerut să-i aduc, de unde-oi şti,

câteva mere, să-şi răcorească cerul învăpăiat al gurii… Eu am alergat prin tot Bagdadul, fiind gata să-mi dau toată avuţia pe câteva mere. Şi n-am aflat niciun măr, în tot cuprinsul Bagdadului. Atunci, în deznădejdea mea, am izbucnit în lacrimi, în plină uliţă.

— De ce plângi, frate? m-a întrebat un bătrân, şi spunându-i greul, el mi-a răspuns:

— Mere vei afla numai la Basora, în grădinile califului…

M-am dus la Basora fără întârziere; m-am dus la grădini şi plătind trei dinari, am căpătat trei mere. Într-un suflet m-am întors acasă. Am dat soaţei mele cele trei mere, ducându-mă din nou la casa mea de negoţ. Şi stând eu, după o vreme; în pragul casei de negoţ, iată că văd deodată un rob, având în mână un măr mândru.

— De unde-i ai? i-am întrebat.

— Mi l-a dat iubita… mi-a răspuns robul. Ei i l-a adus bărbatul, tocmai de la Basora, din grădinile califului… A cumpărat trei mere, dând pe ele trei dinari…

— Allah… am gemut eu, în timp ce robul se îndepărta, îţi arăt eu ţie, femeie! Şi te mai prefăceai că eşti bolnavă! Îţi arăt eu ţie…

Şi ducându-mă acasă, am ciopârţit-o cu satârul, apoi, închizând-o în ladă, am aruncat-o în Eufrat… Dar, Doamne, abia întorcându-ma de la Eufrat, mi-a ieşit înainte băiatul meu cel mic, plângând în gura mare.

— Tată… scâncea el, am luat de la căpătâiul mamei unul dintre cele trei mere. Cum mă jucam cu el la poartă, a venit un rob şi m-a întrebat:

— De unde ai mărul?

— De la Basora, din grădini! A adus tatăl meu de acolo trei mere, plătind pe ele trei dinari. I le-a adus mamei, care-i cu cerul gurii în arşiţă…

Atunci, luminate feţe şi voi, noroadelor, mi-am dat pe dată seama de grozăvia ce-o făptuisem, ucizându-mi soaţa, în urma celor spuse de către rob… Asta mi-i întâmplarea…

Un vuiet surd a trecut prin noroadele aşternute.

— Răstigniţi-mă… a strigat feciorul.

— Norodul ce spune? a întrebat califul.

— Doamne prealuminate… a dat cuvânt pristavul bătrânilor din Bagdad. Vechi ne sunt morile, nouă, bătrânilor, şi încet umblă, încet umblă, dar scot făină bună… După socotinţa noastră, nu-i vinovat acest tânăr neguţător, ci robul; el să fie prins şi osândit…

— Ai auzit, Giafar? s-a întors Harun al Raşid spre vizir. Dacă-n trei zile nu-mi aduci robul, răstignirea te aşteaptă…

— Am priceput, Doamne… a răspuns Giafar, închizându-şi chipul în cele mai grele gânduri.

Unde şi cum să afle el robul acela, într-o cetate plină de robi cum e Bagdadul? S-au învăluit noroadele şi s-au pus în mers către locuinţe. S-a dus Harun al Raşid la seraiurile sale. La fel şi ceilalţi din juru-i, numai Giafar, doborât de negre gânduri, a stat o vreme în piaţa pustie. Şi s-a dus şi

el către casă, unde s-a închis într-o cămară a singurătăţii, stând acolo trei zile, în post negru şi rugăciuni.

— O, Allah… ofta el, tu ai în seamă pulberea şi deşertăciunea ei! Nimeni nu-ţi cunoaşte urma, cum nu cunoaşte nimeni urma zborului păsărilor în văzduh şi urma peştilor, când înoată… Ce vrei să spui, tu, Allah, prin floarea crinului? Ce vrei să spui prin înaltele grinzi ale cedrilor? Dar prin mâna celui ce dă altuia moarte?

Astfel grăia Giafar cu Allah, şi trecând cele trei zile, în ziua a treia, odată cu seara, a prins a-şi îmbrăţişa pruncii, luându-şi rămas bun pentru răstignire. Şi după ce i-a îmbrăţişat pe toţi cei dragi, a venit la rând fiul său cel mai mic, pe care anume îl lăsase la urmă, ca să-l ţie îmbrăţişat mai mult. Şi când l-a strâns la piept, a simţit deodată sub haina pruncului ceva rotund şi tare…

— Ce ai aici? i-a întrebat.

— Am un măr, preaiubit tată. Mi l-a dat robul nostru Reihan.

— Să fie adus Reihan robul… a strigat vizirul, şi venind Reihan robul, l-a întrebat:

— De unde ai mărul ce l-ai dat fiului meu?

— Doamne… i-a răspuns robul, acum câteva zile, trecând printr-o uliţă, am văzut într-o poartă un copil cu un măr în mână. „De unde-i ai?” I-am întrebat, luându-i-l… „L-a adus tata, tocmai de la Basora! A adus trei mere, plătind pe ele trei dinari, pentru mama!” Şi plângea copilul, cerând mărul înapoi! Eu, fără să-mi pese de plânsul lui, am plecat mai departe, şi întâlnind un neguţător, şi întrebându-mă el de unde am mărul, m-am lăudat, spunându-i că mi l-a dat iubita. Apoi am venit acasă şi am dat mărul fiului tău, pentru un dinar…

— Rob ticălos… a strigat Giafar, luându-l pe Reihan-robul şi zvârlindu-l la hrube.

Şi a doua zi, în zori, l-a dus în faţa califului, pentru a fi răstignit.

— Chiar în casa ta se afla vinovatul… s-a minunat califul. Să vină cronicarii, să ia însemnare despre fapta asta, căci straşnică este…

Însă Giafar, făcându-i-se milă de Reihan-robul, i-a răspuns:

— Sunt şi întâmplări mai mari, prealuminate Doamne… Ai aflat despre nemaipomenita istorie cu Nuredin şi Simşedin?

— Tot acum să mi-o spui… i-a poruncit califul, potrivindu-se în jilţ, gata de ascultare.

— Ţi-o spun, luminate… i-a răspuns Giafar; dar în schimb îţi cer şi eu ceva…

— Ce? s-a mirat Harun al Raşid.

— Îţi cer în schimb viaţa lui Reihan…

— Precum ţi-i voia… a răspuns Harun al Raşid, dar începe tot acum istoria cu Nuredin şi Simşedin…

Şi Giafar-vizir, aşezându-se pe adâncul covor persian, la picioarele califului, a început a spune o istorie cum nu se mai află…

NUREDIN ŞI SIMŞEDIN, VIZIRI MARI ÎN PĂMÂNTUL NILULUI, CEI MAI FRUMOŞI BĂRBAŢI AI RĂSĂRITULUI; CUM OAMENI DIN AMARA DEPĂRTARE VENEAU SĂ SE BUCURE VĂZÂNDU-I; PĂTIMIRILE STRAŞNICE ALE ODRASLELOR CELOR DOI VIZIRI.

Înălţate stăpâne! Laudă în veci lui Allah şi laudă mare ţie, cârmuitor al celor plecaţi sub steagul lui Mahomed-prooroc! Ascultă, Doamne, şi află că stăpânea în neagră vechime, la pământul Nilului, un sultan bun şi drept cum nicicând n-au pomenit noroadele! Şi avea acel preavestit sultan un vizir aşa de drept, cum nicicând nu s-a mai pomenit, în tot Răsăritul! Şi iată, înălţate stăpâne, că avea vizirul acela doi feciori aşa de mândri, că întreceau mândreţea cedrilor, şi aşa de frumoşi erau, că-n faţa lor păleau luceferii! Şi veneau din mari depărtări sultani şi hani, să-şi bucure şi să-şi lumineze adâncimile anilor, privindu-i! Şi privindu-şi feciorii, rădea vizirul, în barbă, de bucurie şi mulţumire.

Însă, prealuminate Doamne, fiind acel vizir vechi în ani, a trecut, spre slavă, la cele veşnice. Au rămas cei doi feciori singuri. Şi i-a luat lângă jilţul său sultanul Nilului, aşezându-i cu mărire în locul tatălui lor. Şi domneau fraţii în treburile viziriceşti câte o săptămână, pe rând, şi mare le era dragostea unul faţă de altul; iar când se ducea sultanul în preumblări, lua totdeauna pe unul dintre ei la dreapta sa.

Astfel, într-o noapte, hotărând acel sultan să purceadă într-o călătorie mai lungă, a hotărât să-l ia cu el pe Nuredin, fratele mai mare. Şi înainte de

a purcede la drum, zis-a Nuredin către fratele mai mic, Simşedin:

— Preaslăvit frate! Ce-i viaţa, decât o călătorie? Ce-i moartea, decât un adânc întuneric? Călătoria, ce-i ea, decât o asemănare a morţii? Iată, eu purced la drum, dar, înainte de aţi da frăţeasca îmbrăţişare, nimerit este să rânduim unele lucruri! Frate! Dacă ne-om întoarce, ar fi bine să ne însurăm amândoi în aceeaşi zi; şi bine-ar fi dacă soaţele noastre ar purcede grele în aceeaşi clipită, şi amândouă să odrăslească şi să nască în aceeaşi zi! Şi bine ar fi dacă soaţa mea ar naşte fată, iar a ta băiat! Şi având eu fată şi tu băiat, bine ar fi să-i însurăm, să ne ducă mai departe sângele prin veac! Frate Simşedin! Dacă voi da eu fata după băiatul tău, ce zestre-mi vei cere?

— Preaiubit Nuredin! Eu aş cere zestre fetei tale treizeci mii dinari, trei moşii şi trei grădini… Dar tu ce zestre ai cere băiatului meu? Când bine se ştie că un fecior preţuieşte de mii de ori mai mult decât o fată, că feciorul e cel ce duce mai departe, prin viitorimi, sângele părinţilor… Cum ai îndrăzni tu să ceri feciorului meu zestre?

— Cum îndrăzneşti să vorbeşti aşa despre fratele tău mai mare şi despre fata lui? Cum îndrăzneşti să spui că feciorul tău e mai de preţ? Fiindcă eşti faţă de mine fără obraz, am să-ţi spun ca să ştii: numai de milă te-am primit lângă mine, în treburile viziriceşti! De-acum însă, cu aur de ţi-ai cântări feciorul, eu fata nu mi-o dau după dânsul! Şi frăţia noastră s-a sfârşit! Află că dacă n-ar trebui să purced la drum, ţi-aş da şi o pedeapsă, să-ţi fie spre aducere aminte…

Astfel s-au sfădit cei doi fraţi şi Nuredin a purces la drum cu sultanul, în pustie, acolo unde veghează piramidele din veac.

Iar Simşedin, întristat de moarte de vorbele fratelui său, a doua zi, în zori, şi-a gătit un catâr iute de picior, cenuşiu şi înalt. Şi împodobindu-l cu şa de aur, cu scări minunate, indieneşti, cu pături

de catifea de Ispahan şi cu o învelitoare de mătasă, şi-a luat cu el un covor pentru rugăciune, o traistă plină cu aur şi nestemate şi a pornit la drum.

— Ascultaţi, robi şi roabe… le-a spus el slugilor, înainte de a purcede. Neagră mi-i inima şi mă trag pentru trei nopţi în pustie, la Kaliub! Să nu veniţi să mă căutaţi, ci să mă lăsaţi în singurătate…

Şi a pornit Simşedin pe drumul pustiei, către Cairo. A oprit la Bilbais, unde s-a hodinit, şi a purces mai departe, ajungând, după o vreme, la cetatea vestită, Ierusalim. De-acolo, după hodină, a încălecat şi a purces mai departe, către altă cetate, Alepo, unde a oprit trei zile la un caravanserai, şi a pornit iar, către altă cetate, Basora. Şi ajungând acolo, a tras la caravanserai. După ce şi-a făcut rugăciunile, a scos de sub şa sacul cu aur şi a poruncit grăjdarului să-i plimbe un pic catârul, înainte de a-l băga în grajd, la hodină.

Şi iată că preumblându-i acel grăjdar catârul pe uliţe, a ajuns cu el tocmai în faţa caselor vizirului din acea cetate.

Şi, luminate Doamne! mult s-a minunăţit vizirul de la Basora, văzând catârul acela minunat, gătit ca o mireasă! Îndată a trimis în uliţă un pristav, să întrebe şi să afle: al cui este catârul aşa de ales împodobit? Şi grăjdarul a dat răspuns aşa:

— Este al unui fecior preafrumos, care se află la caravanserai. E un străin venit de departe…

Auzind astfel, vizirul a coborât în luminatele ogrăzi, şi încălcându-şi cel mai frumos armăsar, a pornit în grabă către caravanserai. Şi ajungând, iată că Simşedin s-a ridicat din rugăciune şi i-a dat cuviincioasă îmbrăţişare.

— Cine eşti şi din ce pământ vii?

— Doamne, i-a răspuns Simşedin, vin tocmai din pământul Nilului, de la Cairo, şi iată din care pricină am pornit eu în străină lume…

După ce i-a istorisit toate cele petrecute cu fratele său, a spus în adaus:

— De-acum, hotărât sunt să nu mă mai întorc niciodată în glia părinţilor, ci, cu amar în suflet, voi cutreiera cât voi trăi, toate ţările şi toate cetăţile ţărilor…

— Fiul meu! i-a răspuns vizirul. Ascultă cuvânt de la un om bătrân: nu te lăsa pornirilor inimii! Primejdioase şi pustii sunt drumurile! Nu mai umbla, ci pune-ţi la loc pe catâr săculeţul cu bani şi covorul de rugăciune, şi vino la locuinţa mea…

— Ascult, Doamne… i-a răspuns Simşedin.

Şi urmându-l pe vizir, i-a dat acesta cea mai frumoasă încăpere a locuinţelor sale, şi l-a îndrăgit aşa de mult, încât i-a grăit aşa:

— Fiul meu! Cel veşnic nu m-a învrednicit să am şi eu fecior, care să-mi moştenească osul în veac, dar în schimb mi-a dat o fată, frumoasă ca şi tine… Spune-mi, fiul meu: n-ai vrea tu ca fiica mea să se mărite cu tine, şi roaba ta să fie?

— Ascult, Doamne… i-a răspuns iar Simşedin.

— Laudă cerului şi luceferilor, dacă-i aşa… a spus vizirul.

Şi-ndată a strigat porunci către robi şi roabe: cât ai bate din palme, gata să fie încăperea cea mare a musafirilor, pentru alese feţe! Lumini să ardă şi cupe să strălucească! Şi să se aştearnă covoarele cele adânci ca pădurile…

În toate părţile Basorei au pornit în grabă vătăjei, la porţi de alese căpetenii şi neguţători mari, şi venind căpeteniile şi neguţătorii, le-a grăit aşa vizirul:

— Prea alese feţe! Aflaţi că am frate care-i vizir mare în pământul Nilului! Fratele acela şi-a trimis feciorul să se însoare cu fata mea! Iată feciorul! V-am chemat deci să fiţi faţă şi să vă bucuraţi de bucuria mea!

— Ne bucurăm! au răspuns oaspeţii, şi îndată s-a şi arătat cadiul, cununându-l pe Simşedin de la Nil cu fata vizirului din Basora. Iar oaspeţii, după ce s-au cinstit cu şerbet stropit cu apă de trandafiri, s-au dus fiecare la sălaşul lui.

Şi s-a dus după aceea Simşedin la baie, şi după ce şi-a spălat trupul, şi după ce şi l-a stropit cu alese miresme, a îmbrăcat vesminte noi şi mândre, şi era acum Simşedin de-o mie de ori mai frumos. Statura lui era ca a chiprilor, iar faţa lui întuneca luceferii.

CĂINŢA LUI NUREDIN, DUPĂ ÎNTOARCEREA LUI DIN PREUMBLAREA CU SULTANUL: CUM ŞTAFETELE UMBLAU DEGEABA, CALE DE DOUĂZECI DE ZILE, ÎN CĂUTAREA LUI SIMŞEDIN.

De bună seamă, Doamne, ghicesc după strălucita-ţi faţă, că vrei să afli numaidecât în ce val de întâmplări umbla în vremea asta Nuredin…

Află deci că întorcându-se Nuredin, împreună cu sultanul, din zarea piramidelor, amar îl mustra inima pentru vorbele grăite fratelui său! Cum a ajuns în Cairo, s-a dus întins la locuinţa acestuia şi a întrebat robii şi roabele:

— Unde este fratele meu?

Robii şi roabele i-au răspuns:

— Doamne… Îndată după purcesul tău, stăpânul nostru şi-a pregătit un catâr şi s-a dus la Kaliub, în pustie; s-a dus şi n-a mai venit…

Şi pricepând Nuredin că fratele său a pornit în pribegie, din pricina lui, s-a plâns îndată sultanului, dezvăluindu-i adevărul tot. Şi îndată au pornit în tuspatru vânturile călăreţi repezi să-l afle. Şi au bătut călăreţii Nilului caii degeaba, căci Simşedin a rămas pierdut.

A trecut vremea şi s-a alinat inima lui Nuredin. Într-o bună zi s-a însurat cu o preafrumoasă fată, a unui neguţător din Cairo.

Şi s-a însurat chiar în ziua când fratele său se însura la Basora. Şi, după rânduiala vremii, în

aceeaşi clipă au născut amândouă: soaţa lui Nuredin, o fată – a lui Simşedin, un băiat.

Şi a crescut băiatul lui Simşedin mlădios şi mândru. Creştea el şi îmbătrânea Simşedin. Şi îmbătrânind şi simţindu-şi apropierea îngerului, şi-a chemat într-o zi feciorul:

— Hassan, fiule, eu mă duc către ţărmul de unde nu s-a întors nimeni. Iată, să-ţi istorisesc viaţa mea şi păţaniile mele, pentru a şti…

Şi cu lacrimi în ochi i-a istorisit sfada cu Nuredin şi pricina acelei sfade. După aceea, luând condeiele, a scris pe-un sul toate întâmplările, şi a mai scris pe sulul acela anul, ziua, luna şi clipa naşterii lui Hassan. Şi cosind sulul în tivitura tarbusului lui Hassan, a suspinat lung către frumuseţile cerului şi pământului şi şi-a dat ochii peste cap.

Jale neagră a pogorât pe inima lui Hassan, rămas singur! Şi-a plâns moartea părintelui o lună în capăt. Şi împlinindu-se luna, era gata să se ducă la sultanul Basorei, pentru a se rândul în scaunul viziricesc, după tatăl său.

Şi pe când se primenea să se ducă, a venit la el un credincios rob, spunându-i cu spaimă:

— Hassane, Hassane! Vremelnice sunt inimile domnilor şi trecătoare ca umbra! Vremelnică e şi îndurarea lor! Află, Hassane, că sultanul a hotărât să-ţi ia toate averile rămase, iar pe tine să te urce în funie… Fugi, stăpâne…

Şi a fugit Hassan, sărac, gol, şi de pripas, şi a cutreierat o vreme Basora, şi, deznădăjduit, s-a dus pe urmă, după înflorirea luceferilor, să plângă la mormântul tatălui său. Şi-n timp ce se tânguia, a venit la dânsul un neguţător cu numele de Isac şi l-a întrebat:

— De ce plângi, Hassan prietene?

— Cum să nu plâng? i-a răspuns Hassan, arătându-l toată nenorocirea.

Isac i-a răspuns:

— Iată: sărac eşti acum, pre cât de bogat ai fost! Eu gata sunt să-ţi cumpăr încărcătura celei dintâi corăbii ce va veni la schelă! Îţi dau o mie de dinari şi tu îmi dai iscălitură la mână… (Căci, Doamne! uitasem să amintesc că Simşedin era cel mai bogat om din Răsărit; avea corăbii pe toate mările…).

A luat Hassan mia, dând lui Isac însemnarea aceasta:

> *„Eu, Hassan, feciorul lui Simşedin, vând lui Isac-neguţătorul încărcătura celei dintâi corăbii sosită la schelă: aşa să se ştie”*

.

Şi mulţumindu-i lui Isac pentru facerea de bine, a rămas Hassan să plângă mai departe la ţintirim. Şi plângând el, cu tâmpla pe glia părintelui său, a adormit în târziul nopţii.

Şi iată, prealuminate Doamne! Pe când dormea el, i s-a oprit deasupra un duh al negurii, un duh de cele bune, şi-l privea cum doarme şi se minuna cât e de frumos. Şi cum se minuna, văzduhul a început să vuiască lin, luceferii au crescut mai tare. Din slava adâncurilor de sus, diavoliţa Ifrit a scoborât.

— De unde vii, Ifrit-diavoliţă? a întrebat-o duhul.

Şi a răspuns diavoliţa Ifrit:

— Vin pe sub floarea luceferilor, tocmai din pământul Nilului…

— Şi ce-ai văzut tu pe-acolo, diavoliţo?

— Lucruri mari am văzut… Frumos e feciorul acesta, căruia noi îi grăim la tâmplă, frumos e el; dar eu am văzut la Nil, cu un ceas înainte, o fată aşa de frumoasă cum niciun poet răsăritean nu şi-ar putea închipui. Află, frate, că fata aceea e fata vizirului Nuredin de la Nil. Şi îndrăgostitu-s-a de ea sultanul Nilului, şi a cerut-o lui Nuredin de soaţă. Şi a răspuns Nuredin către sultan: „Doamne, e plin Răsăritul de fete mândre şi mlădioase… De ce tocmai pe fata mea ţi-ai pus luminaţii ochi? Află, Doamne, că eu am sortit-o, încă de la

naşterea ei, fiului lui Simşedin, fratele meu… Şi nimănui altuia n-o pot da…” Atunci, sultanul Nilului i-a răspuns: „Cum cutezi, câine, să-mi grăieşti astfel? Află că spre învăţare de minte, o vei mărita cu cel mai netrebnic rob al meu, cu rândaşul cel cocoşat şi urât ca ciuma lumii…” Şi zicând astfel, a poruncit cele de trebuinţă, şi amarnic mai plânge acum fata lui Nuredin-vizir!

Astfel a grăit diavoliţa Ifrit, spunând în adaus:

— N-ar fi bine oare să luăm feciorul acesta mândru, pe sus, şi să-l ducem la Nil? Căci numai cu el s-ar potrivi fata aceea… Ian fă bine şi apucă-l în braţe şi să ne grăbim înainte de cântatul cocoşilor…

Lin răsunau văzduhurile, mai apoi, în zborul celor două duhuri! Şi duhul cel bun al negurii îl ţinea pe Hassan în braţe, şi Ifrit-diavoliţa tăia înaintea lor cerurile şi ferea luceferii la o parte.

Şi curând au ajuns la vestita cetate Cairo, tocmai când nunta fetei lui Nuredin era în toi. L-au pus duhurile pe Hassan jos, la pământ, pe-o piatră, şi trezindu-se Hassan mult se mira, nemaivăzând glia tatălui său şi cerurile cunoscute ale Basorei.

Iar diavoliţa Ifrit i-a răspuns:

— Hassane, Preafrumosule! Află că te-am adus la Cairo, ca să se împlinească cele însemnate în ceruri, în Cartea Domnului. Ia lumânarea asta şi amestecă-te printre nuntaşi, iar când nunta va porni către încăperea năimită, tu aşază-te la dreapta mirelui cocoşat, şi de câte ori vor trece pe dinaintea ta fetele, sunându-şi tamburinele, şi de câte ori vor trece druştele, tu bagă mâna în buzunar şi scoate bani de aur, şi umple-le tamburinele cu bani de aur… Împarte bani de aur tuturor… Să n-ai grijă că ţi s-or sfârşi banii, să n-ai temere de nimic, căci tot ce vei face, va fi făcut cu voia Celui din Eternităţi, căci voia lui e fără cuprins: şi-n necuprinsul voiei lui, oceanele sunt stropi de lacrimi şi munţii fire de nisip…

Astfel grăit-a Ifrit, şi sfârşind ea cuvântul, Hassan a intrat în valul nuntaşilor, aprinzându-şi şi el lumânarea.

Şi astfel, ajungând nunta la casa miresei, la casa vizirului Nuredin, s-au rânduit pe două şiruri fetele cu tamburinele şi druştele, şi rânduite aşa, aşteptau să iasă mireasa din încăperea sa. Şi Hassan a intrat şi el acolo, cu toată împotrivirea străjilor, şi iată cum: când i-au pus străjile în piept suliţele să-l oprească, toate druştele, toate fetele cu tamburinele, cât şi toate celelalte nuntaşe: neveste de viziri, bei, hani şi emiri – au prins a striga:

— Aflaţi că dacă nu-l lăsaţi să intre pe acest preafrumos şi prea darnic străin fecior, să ştiţi că nici noi nu intrăm…

Astfel a intrat Hassan în încăperea nunţii şi s-a rânduit lângă mirele cocoşat, în aşteptarea miresei…

Şi i-a zis cocoşatul, văzând:

— Străine! Pân-aici a fost ce-a fost! mai încolo, dacă nu cumva vrei să te gonesc cu străjile, du-te de bună voie!…

Dar Hassan a rămas în locul lui, în aşteptarea miresei.

Şi stând el aşa de mândru era, că inimile druştelor şi ale fetelor cu tamburinele adânc se tulburau; şi adânc s-au tulburat inimile viziriţelor, haniţelor şi emireselor! Pe rând şi-au luat de pe faţă vălurile, să le vadă Hassan şi să le placă… Şi toate doreau să fie lângă el măcar un an, o lună, o zi sau măcar o clipă.

UNDE NE-OM BUCURA MAI DEPARTE DE FAPTELE DIAVOLIŢEI IFRIT, URMEAZĂ PĂŢANIILE COCOŞATULUI ŞI BUCURAREA MIRESEI; HASSAN, ADORMIT ÎN ÎMBRĂŢIŞARE, SE TREZEŞTE ÎN DAMASC…

Şi preafrumoasa fată Sitelhusn, mireasa, a venit din încăperile ei, şi tamburinele au prins să sune şi să răsune; şi era Sitelhusn gătită în văluri ca visul de străvezii, şi veşmintele ei erau măreţe ca ale vechilor şahiţe persiene; şi aveau pe ele, cusute în fir ales, fiare albastre şi păsări în fuga zborului, şi avea la gâtul ei şi-n părul ei pietre de preţ, scânteietoare, cum n-au avut nici măriţii sultani ai Yemenului şi nici hanii Chinei… Huriile ar fi părut pe lângă ea nişte rândăşiţe… Ca luna plină strălucea ea şi ca lumini de luceferi femeile ce o înconjurau.

Şi intrând ea, cocoşatul a pornit s-o întâmpine, după datină… dar Sitelhusn i-a întors umărul, ducându-se, plină de zâmbet, către vărul ei, Hassan. Şi arunca Hassan pumni de aur… şi grăiau nuntaşele, strigând:

— Tu ar trebui să fii mirele, nu pocitura asta…

Iar mireasa, ridicând glas mare către ceruri, striga:

— O, Allah! Scapă-mă de cocoşatul rândaş şi dă-mi-l de bărbat pe acest fecior…

Apoi, nuntaşele i-au arătat lui Hassan mireasa, rând pe rând, în şapte straie de şapte feluri şi fără văl pe faţă. După asta, nuntaşele s-au dus în rosturile lor, iar femeile de casă au dus-o pe Sitelhusn într-o încăpere alăturată, a zămislirii pulberilor…

Şi rămânând în încăpere numai cu Hassan, cocoşatul s-a apropiat, spunându-i:

— Pân-aici a fost ce-a fost! Acum ia-ţi tălpăşiţa!

— Facă-se voia lui Allah! a răspuns Hassan, ieşind, şi iată, la prag, l-a întâmpinat diavoliţa Ifrit:

— Aici rămâi! Cocoşatul, lasă-l pe seama mea! El îndată are să iasă afară şi atunci, tu intră în cămara miresei şi ia-i vălul de pe faţă!… Spune-i aşa: Eu sunt bărbatul tău adevărat, şi jocul cu cocoşatul e numai un joc, anume a rânduit tatăl tău aşa, ca să nu ne deoache lumea…

Şi nu bine şi-a sfârşit cuvântul Ifrit-diavoliţa, când cocoşatul a ieşit afară, şi cum sta el aşa, Ifrit s-a prefăcut într-un şoarece, şi ieşind dintr-un vas cu apă, a început a chiţcăi.

— Ce vrei? a întrebat cocoşatul.

— Miau… Miau… a răspuns Ifrit, prefăcută în mâţă.

— I-a!… i-a… a răspuns Ifrit, prefăcută în măgar.

— Ajutor! Ajutor! a început a răcni cocoşatul, gata s-o ia la fugă.

— Ascultă… i-a poruncit Ifrit, prefăcându-se în bivol, gata să-l ia în coarne. Să nu te mişti de-aici, că-i rău! Cum ai îndrăznit să te legi de-o fată aşa de frumoasă? Şi punându-l cu capul în jos, i-a poruncit: Dacă până la răsăritul soarelui te clinteşti măcar, îţi fac capătul…

Şi a rămas cocoşatul aşa, cu capul în jos, în paza diavoliţei Ifrit, iar Hassan intrase în cămara de nuntă, şi a intrat apoi şi Sitelhusn în cămară, şi a strigat:

— Nu-l pot îmbrăţişa pe cocoşat, măcar de m-ar omorî!

— Nu-i nevoie să-l îmbrăţişezi, prea iubito şi prea frumoaso… i-a răspuns Hassan.

Şi iată, trecând ceasul duhurilor, venit-a duhul negurii la diavoliţa Ifrit:

— E vremea, soră diavoliţă, să-l ducem pe fecior înapoi, la Basora. Altfel, dacă întârziem, ne prind în văzduh razele soarelui…

Zicând astfel, l-a luat pe Hassan de lângă mireasă, aşa adormit şi numai c-un strai uşor pe dânsul. Turbanul şi tarbusul i-au rămas lângă pat.

Şi astfel, cele două duhuri se grăbeau zburând printre luceferi, ca să nu-i apuce ziua, însă cele dintâi raze i-au prins, fulgerându-i, tocmai pe când se găseau în slava Damasculuі… În pulbere a căzut Ifrit, iar duhul negurii l-a pus pe Hassan la pământ, la poarta zăvorâtă a Damasculuі. Şi dormea Hassan în somn adânc, şi când s-au

deschis porţile, mult se mirau damaschinii, văzându-l ca după o noapte de petrecere.

Şi trezindu-se Hassan, a intrat în Damasc, în strigătele slăvite ale muezinilor şi-n larma mulţimii care-l urma; mirată…

Şi s-a oprit Hassan în dreptul unei ospătării, şi ieşind ospătarul în prag şi văzându-l, aşa de mult i-a plăcut, că l-a îmbrăţişat cu dragoste de părinte, luându-l de suflet…

Şi se minuna Hassan: „Oare vis să fi fost toată întâmplarea? Când bine ştiu că acum câteva ceasuri eram la Cairo, în pământul Nilului…”

Şi nu se putea dumiri.

A trecut vreme şi a murit ospătarul, lăsându-l pe Hassan în moştenirea lui, şi astfel a ajuns Hassan ospătar de rând la Damasc.

NE ÎNTOARCEM IARĂŞI LA NIL; ŞI VEDEM MAI PE URMĂ, PRIN CE ÎNTÂMPLĂRI MAI TRECE HASSAN…

Prea înălţate Harun al Raşid-calif! Către ziuă, Nuredin-vizir a intrat în cămara de nuntă, cu gând să-şi ucidă fata, din pricina ruşinii de a fi dat-o unui rândaş. Şi intrând el, a întrebat-o:

— Unde-i bărbatul tău, cocoşatul?

— Cinstit părinte… a răspuns fata. Care cocoşat? Oare întâmplarea cu cocoşatul n-a fost numai un joc al tău, spre a mă feri de deochi? Bărbatul meu cel adevărat e frumos! Iată turbanul şi tarbusul! A ieşit pân-afară, şi până vine, caută în tarbus, că are ceva cusut în el…

Luând Nuredin-vizir tarbusul şi desfăcându-i cusătura, a izbucnit în amare lacrimi, găsind scrierea fratelui său Simşedin. Şi plângea de bucurie şi râdea, şi văzând că fiul fratelui său nu mai vine de afară, l-au căutat în toate părţile, şi

pricepând că nu-i lucru curat la mijloc, a hotărât să lase toate lucrurile din cămara aceea aşa cum se aflau; şi au încuiat cămara.

Iar Sitelhusn a odrăslit un prunc frumos şi mândru, la ceasul hărăzit, şi l-a botezat Agib. Şi la vârsta potrivită, a mers Agib la învăţătură de carte cu alţi copii de seama lui.

După aceea, aflând el că tatăl său e pierdut în lume, a plâns, şi unchieşul său, Nuredin-vizir, înduioşat de plânsul lui, a luat de la sultanul Nilului îndreptări către toate cetăţile Răsăritului şi a pornit, împreună cu Agib, în căutarea lui Hassan. Şi după zile de mers, au ajuns la Damasc, cetatea arborilor şi fântânilor. Şi a poposit, împreună cu cei ce-i urmau, în Midan-el-Hasba, desfăşurându-şi corturile acolo…

Şi iată, pornit-a Nuredin-vizir prin Damasc, şi în urma lui a pornit şi Agib cel preafrumos, însoţit de un rob negru, cu buzdugan în mână. Şi aşa de frumos era Agib, că se opreau damaschinii privindu-l şi se ţineau după dânsul, şi abia îi deschidea cale robul cu buzdugan.

Şi scris a fost, precum toate scrise se află, ca Agib să se oprească în preajma ospătăriei tatălui său Hassan. Şi văzându-l, inima lui Hassan dintr-odată s-a oprit din zbatere, şi un dor crâncen l-a apucat după copilul acela… Şi cu blând glas l-a poftit în ospătărie. A spus robul care-l însoţea:

— Cum îndrăzneşti, câine, să chemi în ospătăria ta, făcută pentru calici, o faţă aşa de aleasă?

Şi a răspuns Hassan către rob, încântându-l:

— Tu, care străluceşti ca abanosul şi dinţii tăi sunt asemenea fildeşului! Tu, care ai statura stejarului şi puterea leului, de ce să nu-l laşi pe pruncul acesta dulce să se ospăteze în ospătăria mea cu cele mai dulci dulciuri? De ce?

— Să intrăm… a răspuns Agib.

— Facă-se voia ta… a spus robul, intrând în ospătăria lui Hassan, a cărui inimă cânta de o bucurie fără seamăn…

Şi-ndată le-a pus dinainte bucatele cele mai bune, ieşite din mâinile lui, bucate în care era meşter. Le-a adus seminţe de rodii stropite cu apă de trandafiri şi răcorite cu zăpadă proaspătă din creştetele munţilor.

Şi mare tulburare s-a făcut în inima lui Agib, privindu-l mai bine pe omul acela din Damasc!

După ce au ospătat, Agib şi robul au ieşit în uliţe, iar Hassan, cu inima tulburată, se ţinea după dânşii. Şi ţinându-se după dânşii, l-a podidit, plânsul şi plângea amarnic în urma acelui copil, fără să-şi dea seama de ce. Şi aşa plângând, l-a urmărit pe Agib, prin multe uliţe, şi l-a urmărit până la o strălucitoare moschee, şi iarăşi înapoi, spre corturi, către porţile de ieşire. Şi văzând Agib şi robul său că acel damaschin nu-i mai lasă în pace cu urmăritul, zis-a robul:

— Vezi, Agib? Dacă n-am avut de lucru şi am intrat în ospătăria lui, acum nu mai scăpăm de dânsul…

— Lasă-l… i-a răspuns Agib, luând de jos o piatră. Mergem până la cotitura aceea, şi dacă şi de acolo înainte ne urmăreşte, îl ard drept în frunte…

Şi venea Hassan în urma fiului său, şi s-a oprit Agib şi l-a văzut venind, galben, cu ochii mari, plini de lacrimi. Şi se cumpănea Hassan, gata să cadă. Şi ţinea braţele aşa fel desfăcute, că parc-ar fi vrut să-i primească în braţe…

La cotitură l-a mai privit o dată Agib. A cumpănit bine piatra şi i-a izbit-o drept în frunte.

S-a cumpănit către pământ Hassan, gata să se prăbuşească. Şi-a rupt din turban o fâşie şi legându-şi rana, s-a întrebat: „Oare de ce-l doresc eu aşa de mult pe acest copil? De ce-mi arde aşa inima după el?” Şi a plâns mai tare, în hohote, întorcându-se către ospătăria lui.

Iar Agib nu-şi mai putea fugări din gând chipul ospătarului, şi mereu dorea să se ducă să-l mai vadă.

A doua zi, unchieşul său Nuredin a purces către Basora, în căutarea mamei lui Hassan, soaţa fratelui Simşedin.

Şi ajungând la Basora, a tras drept la seraiurile sultanului de-acolo, arătându-şi îndreptările; şi mult s-a bucurat sultanul Basorei, de plăcutele vorbe ce-i trimitea sultanul Nilului…

Şi l-a primit pe Nuredin cu toată slava; iar acesta, istorisindu-i tot despre fratele său Simşedin, a răspuns sultanul:

— Da. Aşa este. Simşedin a fost şi a trăit aici, fiindu-mi vizir. S-a rânduit lângă morţi, în lăcaşul morţilor; a avut un fecior, pierdut în lume. Soaţa lui, însă, trăieşte la Basora, jelindu-şi zi şi noapte soţul şi feciorul pribegit de lângă prag…

Şi s-a dus Nuredin, cu voia prea înţeleptului sultan, să-şi vadă cumnata. Şi ajungând la porţile locuinţei fratelui său, a sărutat porţile şi pragul porţilor, şi intrând a auzit un plâns straşnic, plânsul cumnatei sale. Şi găsind-o, i-a istorisit cine este. Şi ea a strigat:

— Laudă lui Allah, în vecii-vecilor…

— Află – a grăit mai departe Nuredin – Hassan, fiul tău, trăieşte, şi fata mea i-a fost soaţă. Şi-n noaptea când i-a fost soaţă s-a pierdut în lume, fără să-ţi pot spune cum… Şi astfel, eu mi-am luat nepotul, pe Agib, fiul fetei mele şi al fiului tău, şi umblu întru aflarea lui Hassan. Binevoieşte, deci, şi hai cu mine…

Şi auzind soaţa lui Simşedin că fiul ei poate trăieşte, s-a înseninat la chip, după aceea a pregătit pentru alesul musafir o mâncare meşteră, mâncare din seminţe de rodii, îndulcite şi stropite cu apă de trandafiri.

Şi poftindu-l pe Nuredin să se ospăteze, spunea:

— În tot Răsăritul, numai două fiinţe pot găti mâncarea asta de rodii: eu şi fiul meu Hassan…

Astfel, în scurt timp, Nuredin s-a plecat la genunchii sultanului Basorei, cerând îngăduinţă să purceadă iar la Damasc, şi dându-i îngăduinţă,

sultanul Basorei l-a încărcat cu alese daruri şi cu o prea plăcută epistolie de răspuns, către sultanul Nilului. Într-o zi, pe la strigarea de seară a muezinilor, Nuredin a părăsit Basora, împreună cu cumnată-sa, către Damasc, cetatea fântânilor şi-a arborilor, cetatea în inima căreia străluceşte moscheea Omaiazilor, ca un juvaier cu milioane de feţe; ziua, în suliţarea soarelui, se zăreşte din mari depărtări, ca o scânteie şi ca un foc, cu cât te-apropii; iar noaptea, sub puterea cerurilor, moscheea pare şi ea un luceafăr, în depărtări, lăudat fie cel ce, zidind-o, a avut în inima lui numai luceferi…

Şi au ajuns Nuredin şi cumnată-sa la Damasc, ducându-se la corturile întinse.

Şi-n vreme ce lipsea Nuredin, nepotul său, Agib, nemaiputând de dorul omului aceluia din ospătăria săracilor, şi-a luat robul şi s-a dus într-acolo, tras ca de o putere de sus. Şi iar l-a ospătat Hassan cu seminţe de rodii, şi din nou plângea privindu-l, fără să ştie de ce. Agib i-a spus:

— Nu fi mâniat că ţi-am tras cu piatra, dar te-am crezut a fi răufăcător…

„Oare de ce-mi sângeră aşa inima după el?” se întreba Hassan, şi-i venea să se repeadă să-l îmbrăţişeze.

CE A MAI PĂŢIT HASSAN – ŞI… ÎMPLINIREA CUVÂNTULUI…

Şi a istorisit mai departe Şeherazada către Riar:

— Se spune, dulce şah, că vizir Giafar a povestit mai departe, către Harun al Raşid, aşa:

Ajungând Nuredin şi cumnată-sa la corturi, s-a apucat să pregătească mâncare din seminţe de rodii, şi întorcându-se Agib din preumblare, mult s-au bucurat amândoi, văzându-se şi cunoscându-

se… Şi s-au rânduit la masă, după slăvitul obicei dintre răsăriteni, jos, pe adânci covoare persiene. Şi-l îmbia pe Agib bunică-sa, să mănânce mâncarea aceea minunată din seminţe, şi Agib nu putea mânca, pentru că era sătul de la ospătăria lui Hassan. Şi l-a întrebat unchieşul său:

— De ce nu mănânci?

— Unchieşule… i-a răspuns pruncul, eu, mâncarea asta n-o pot mânca, pentru că nu-i destul de dulce… Acum un pătrar de ceas, am mâncat seminţe de rodii mult mai dulci ca acestea, la o ospătărie…

— Doamne… a strigat bunică-sa. Voia ta facă-se! Doar un singur om ar putea face mâncarea asta mai dulce: fiul meu Hassan…

Şi a poruncit Nuredin robilor săi şi oştenilor ce-l însoţeau de la Nil să meargă tot atunci la ospătărie, s-o dărâme până la pământ, iar pe ospătar să-l înnoade în funii şi să i-l aducă în faţa ochilor, fără a i se atinge de niciun fir din părul capului.

„De ce? se întreba Hassan. Ce rău am făcut eu?”

Şi a mai poruncit Nuredin că aşa înnodat în funii cum era, să-l bage într-o cuşcă; şi aşa băgat în cuşcă, l-au suit pe-o cămilă, pornind cu toţi în grabă mare spre Nil…

Şi cum grăbeau spre Nil, poruncea Nuredin la popasuri să-l scoată pe Hassan din cuşcă şi să-i dea atâta mâncare, cât să nu moară de foame.

Şi-l întreba Hassan:

— Stăpâne! Care mi-i vina şi de ce mă chinuieşti?

— Ticălosule… îi răspundea Nuredin. Vei vedea tu pentru ce, când vom ajunge la Nil…

Şi ajungând la cetatea Cairo, cu moscheile şi cu minaretele scăpărătoare – laudă în veci mâinilor ce le-au înălţat! ajungând la Nil, a poruncit Nuredin robilor şi oştenilor să pregătească pentru Hassan o cruce, să-l răstignească. Şi au pregătit ei crucea aceea după datina chinurilor.

Şi dus şi întins pe cruce, Hassan se căina:

— Pentru ce, Nuredin, stăpâne?

— Iată pentru ce, ticălosule; pentru că pregătind mâncare de rodii, nu le-ai pus niciodată de ajuns piper…

— Doamne… a strigat Hassan, izbucnind în râs, cu tot chipul în oare se afla. Neghiob este omul care spune că-n mâncarea de rodii se pune piper…

Şi râdea mai departe, în hohote, spre înlemnirea slugilor…

Atunci, Nuredin l-a luat de pe lemnul osândei şi l-a închis iar în cuşcă, până-n târzie noapte, când dorm şi apele. Şi a adormit Hassan; şi adormind el, a venit Nuredin cu oamenii, şi aşa adormit, l-au lăsat numai în cămaşă, ducându-l spre cămara de nuntă care rămăsese neschimbată, cum era în noaptea aceea de demult. Lucrurile toate se aflau la locul lor.

Şi ajungând Hassan în prag, s-a trezit deodată şi a intrat.

— Mult ai întârziat afară, prea iubitule… i-a spus frumoasa Sitelhusn, dând la o parte vălul de aur al patului.

— Visez sau sunt treaz? s-a mirat Hassan, făcând doi paşi în încăpere.

Şi se freca la ochi, să se deştepte mai bine. Şi şi-a văzut la locul lor şalvarii, tarbusul şi turbanul – acolo unde le aruncase cu ani în urmă…

— O, Allah!… se minuna el din nou. Se făcea că m-am trezit la Damasc, la porţile Damascului, numai în cămaşă. Mulţime mare se ţinea după mine. Apoi, m-a luat de suflet un ospătar şi eu i-am rămas urmaş în moştenire; a venit, într-o zi, un copil preafrumos şi eu l-am ospătat cu seminţe de rodii. Mult îl dorea inima mea, nu ştiu de ce! Şi el, pentru că mă ţineam după dânsul, mi-a spart capul eu piatra… Iată…

Şi pipăindu-şi fruntea, a dat de semnul ranei.

— N-am visat… s-a cutremurat Hassan. Toate aievea au fost! mai apoi, a venit un străin puternic, o căpetenie de la Nil, şi mi-a dărâmat, cu oamenii

lui, ospătăria. În cuşcă m-au pus, înnodat în funii, fără vină…

Şi ca visând, s-a apropiat Hassan de pat; şi căutând sub pernă, a găsit punga cu cei o mie dinari căpătaţi de la Isac-evreul. Şi iar s-a întrebat:

— Visez, prea iubito?

Atunci a intrat în încăpere Nuredin.

— Iată omul care m-a dus în cuşcă şi era să mă răstignească…

Şi inima lui Nuredin n-a mai putut răbda.

— Fiu al fratelui meu… a strigat el, izbucnind în hohote de plâns.

Şi a intrat în încăpere Agib:

— Iată, fiul tău, Hassane… a strigat cu glas mare Nuredin-vizir. Şi iată-o pe maică-ta, nefericit fiu rătăcit…

Şi mare a fost bucuria tuturor! Şi la ferestre râdeau zorile; şi albastrele ceruri eghiptieneşti se luminau; şi sclipeau afară turnurile şi păsările cântau sub ferestre…

Şi au trăit toţi ani adânci şi bătrâni, în Cairo, slăvită cetate, laudă mâinilor care au înălţat-o!

Iar sultanul Nilului, aflând nemaipomenita istorie, şi-a poftit caligrafii săi cei mai meşteri, s-o însemneze în cronici, spre ştiinţa viitorimilor, şi aşa am aflat-o şi noi!

— Straşnică întâmplare… s-a minunat Harun al Raşid. Viaţa lui Reihan-robul a ta este, Giafar-vizire! Iar pe deasupra, îi dau lui Reihan-robul, spre bucuria lui, o roabă mlădioasă! Şi vreau, tot acum, să vină caligrafii mei să scrie în cronicile Bagdadului istoria lui Nuredin şi Simşedin, căci o istorie mai straşnică decât a lor nu se mai află…

— Ba, preaslăvite… a grăit Giafar, sunt şi altele mai straşnice! Ai auzit Istoria Croitorului şi a Cocoşatului?

UNDE GIAFAR-VIZIR SE ARATĂ MAI DEPARTE MARE CUNOSCĂTOR DE ISTORII STRAŞNICE; PĂŢANIA DE RÂS ŞI DE PLÂNS A UNUI GHEBOS CHINEZ. VIN LA RÂND UN CROITOR, UN HACÂM EVREU, UN BUCĂTAR ŞI UN NEGUŢĂTOR CREŞTIN…

În luminatul hanat al Chinei trăia demult un meşter croitor, căruia îi plăceau poznele.

Într-o zi, întorcându-se el dintr-o petrecere, împreună cu femeia sa, au dat într-o uliţă peste un biet om ghebos, cântând din glas şi din alăută.

Şi aşa de mult le-au plăcut lor cum cânta ghebosul, că l-au luat acasă, ei să petreacă mai departe, iar ghebosul să-i desfăteze, cântându-le.

Şi au întins masă gata de petrecere, şi au adus un peşte. Şi mâncând ei tustrei, femeia croitorului a băgat în gura ghebosului o bucată de peşte cu oase multe şi mari. Şi încercând ghebosul să înghită, şi-a dat ochii peste cap şi a murit…

— Vai mie! a strigat croitorul. Ce să facem acum?

— Trebuie să scăpăm de el… i-a răspuns femeia. Tu ia-l în braţe şi haidem la doctorul cel evreu. Tu vei merge înainte, iar eu, în urma ta, voi boci aşa: „Vai, vai, copilaşul meu scump, cât suferi tu”… Şi lumea va crede că mortul ce-l duci în braţe e copilul nostru bolnav…

Aşa s-au sfătuit ei, şi luând croitorul stârvul ghebosului în braţe, au ieşit în uliţă, cu pas repede.

— Vai, vai… bocea femeia, copilaşul meu scump, cât suferi tu…

Şi oamenii se uitau în urma lor, spunând cu jale:

— Săracii oameni! Li s-a îmbolnăvit pruncul…

Era noapte deplină când au ajuns la doctorul evreu. Au bătut în uşă şi a ieşit o roabă:

— Ce vreţi? i-a întrebat ea, şi croitorul i-a răspuns:

— Iată: spune stăpânului tău că am venit cu un prunc bolnav. Na-ţi un sfert de dinar şi spune-i să ne dea intrare la dânsul…

Şi roaba a intrat în încăperi, iar femeia croitorului a spus repede către bărbatul său:

— Ce stai? Pune mortul în picioare, sus, în capul scărilor, şi s-o ştergem cât mai e vreme…

Şi croitorul a urcat repede treptele, punând mortul în picioare, la uşă.

Peste o clipă, ieşind doctorul, s-a lovit, fără să vrea, de mort, şi l-a făcut să se prăbuşească din treaptă-n treaptă, până jos.

— Vai mie! a strigat el, cercetându-l şi găsindu-l fără suflet. Ce voi face acum? De vor afla chinezii că am ucis un moslemin, mă vor jupui de viu…

Fără să stea la gânduri, a luat stârvul în spate, l-a urcat pe acoperiş, iar de pe acoperiş i-a dat drumul să lunece drept la uşa marelui bucătar al hanului, vecinul său.

— A-ha… a spus bucătarul, întorcându-se acasă şi văzând un străin, în pândă, la uşă. Tu-mi furai bucatele din cămară, nelegiuitule! Puteam otrăvi degeaba toţi şoarecii şi toate mâţele!

Şi apucând un baros, a lovit mortul drept în moalele capului.

— Ce voi face acum? s-a cutremurat, văzându-l că se prăbuşeşte fără viaţă. Dacă se află, sfârşesc în spânzurătoare…

Şi fără să stea la gânduri, l-a luat în cârcă, a ieşit în uliţă şi l-a sprijinit în picioare, de un zid. Şi iată: îndată dună aceea s-a arătat la lumina vânătă a zorilor un creştin, venind dintr-o petrecere cu vin şi cântări, aşa cum e în obicei la creştinii Răsăritului şi din toate zările…

Şi văzând creştinul un om pândindu-i de după un zid, şi crezând că-l va prăda, s-a repezit spre stârvul ghebosului, l-a doborât şi l-a strâns de gât.

„L-am omorât… şi-a spus, trezindu-se deodată din beţie. Dacă voi fi prins că am ucis un moslemin, ştreangul mă aşteaptă!…”

Şi pe când îşi spunea aşa, gata fiind să fugă, a venit unul dintre paznicii nopţii, şi a prins a striga:

— Moarte de om! Moarte de om!…

Astfel, creştinul a fost dus la marele valiu al cetăţii, şi a poruncit marele valiu să se ridice îndată spânzurătoare. Creştinul, cu mâinile legate la spate, a urcat pe scaun şi călăul i-a pus funia în grumaz…

— Opriţi! Opriţi! a strigat deodată croitorul, oprindu-se în faţa spânzurătorii. Nu creştinul e vinovat, ci eu, căci eu l-am omorât…

— Cum? s-a mirat valiul.

— Iată cum, cinstite valiu… a spus croitorul, istorisind cum a fost înecat bietul ghebos, cu un os de peşte…

— Trece-i funia în gât! a poruncit valiul către călău. El e vinovatul…

Şi pe când funia trecea de la gâtul creştinului la gâtul croitorului, s-a auzit deodată un glas mare:

— Opriţi, căci eu sunt vinovatul… striga doctorul.

— Cum asta? s-a holbat valiul.

— Iată cum… a răspuns doctorul, arătând cum l-a răsturnat pe bietul ghebos pe trepte.

— Trece-i funia în gât, a poruncit valiul către călău, căci el este ucigaşul…

Şi a trecut funia din gâtul croitorului în cel al doctorului, şi pe când călăul era gata să-i ia scăunaşul de sub picioare, un strigăt puternic s-a auzit şi s-a arătat în fugă bucătarul hanului:

— Opriţi! Opriţi!… răcnea el. Nu evreul e vinovat, ci eu…

— Straşnic… s-a mirat valiul. Cum asta?

— Iată cum… i-a răspuns bucătarul. L-am găsit la uşa mea şi i-am tras cu barosul în moalele capului…

— Straşnic… s-a mirat călăul. Patru vinovaţi – şi eu nu spânzur pe nimeni…

— Trece-i funia în gât… a poruncit valiul; şi călăul a trecut funia din gâtul evreului în cel al bucătarului…

*
* *

Deodată însă a venit în goană un călăreţ, care-l căuta pe ghebos, fiind acesta cântăreţul hanului.

— Cine a ucis pe alesul acesta? întrebă călăreţul.

— Iată… i-a răspuns valiul, istorisindu-i toată întâmplarea cu croitorul, eu doctorul, cu bucătarul şi cu creştinul. Eu opresc osânda, căci nu ştiu cum s-o scot la capăt. Du ştire înălţatului han despre întâmplare şi cum va hotărî Luminăţia Sa, aşa să fie…

Straşnic s-a minunat hanul aflând istoria! Şi a poruncit îndată să fie duşi în seraiurile lui tuspatru vinovaţi, împreună cu mortul.

Şi au fost duşi tuspatru: croitorul, evreul, bucătarul şi creştinul, iar după ce a ascultat întâmplarea de la capăt, din gura fiecăruia, hanul a strigat:

— Straşnic! Să vină caligrafii mei şi cu slove de aur să însemneze întâmplarea în cronicile chinezeşti! Căci întâmplare ca asta nu se mai află…

— Ba se află şi altele, mai mari… i-a răspuns creştinul. Vrei, luminate han, s-asculţi întâmplarea mea?

— Vreau… i-a răspuns hanul, dar de nu va fi mai straşnică, între furci în funie vei muri…

— Aşa să fie!… a răspuns creştinul, şi toţi s-au aşternut spre ascultare.

ISTORIA CREŞTINULUI…

Iubitor straşnic de istorii, hanul a dat poruncă să se pregătească cele de cuviinţă ascultării, adică mirodenii fumegau în vase, vinul gâlgâia uşurel, turnat în pocale de către servi, apoi, când măria sa a făcut semn, creştinul a început, cu tremur abia stăpânit în glas:

— Han preamărit, şi slăviţilor ascultători! Aflaţi că mă trag tocmai din seminţiile negre ale Africii. Fac parte din ascultarea binecredincioasei biserici a copţilor. Neamul meu era bogat tare. Tata era mijlocitor în negoţuri. Cum s-a rânduit drepţilor, în tărâmul cel fără întristare, mi-a lăsat mare avere şi îndeletnicirea de mijlocitor. Cum stăm într-o zi la Kahirah, în târgul grânelor, numai ce văd că se apropie de mine un fecior preafrumos! După plecăciunile de cuviinţă, m-a întrebat ce preţ va fi având susanul de Kahirah. I-am răspuns că la Kahirah susanul preţuieşte o sută drahme dubla. Şi i-am întors cuvânt, întrebându-l ce-l priveşte preţul susanului. „Fiindcă am de vânzare”, mi-a răspuns feciorul şi m-a poftit să mă duc îndată, cu servii, cu cărătorii de poveri şi cu catârii, la Han Aldjawali, poarta hanilor preaslăviţi. După o raită repede pe la neguţători, am înţeles că preţul susanului crescuse între timp cu zece drahme la dublă şi că sunt în mare câştig! Deci, mi-am chemat îndată la ascultare servii şi cărătorii, am adunat catârii mei şi catâri de tocmeală, şi aşa am pornit către Han Aldjawali, poarta hanilor celor vechi, lăudată fie-le pulberea! Feciorul mă aştepta… Ne-am dus la magazii şi îndată a început măsurătoarea. Pârâiau sub greutate spinările servilor, cărătorilor şi catârilor. Cu totului tot, am încărcat cincizeci de duble de susan, la preţul de cinci mii drahme. Şi aşa, după ce s-a gătit

măsurătoarea, feciorul s-a întors spre mine şi a cuvântat astfel:

— Pentru treaba de mijlocitor, ţi se cuvin câte zece drahme de fiecare dublă. Deci, ţi se cuvin drahme cinci sute…

— Prea bine! am îngânat eu răspuns.

— Nu te pripi! a reluat feciorul. Să nu ţi se pară ieşit din fire ce vei auzi. Îţi las şi partea mea de drahme, patru mii cinci sute, în păstrare!

— Cum se poate una ca asta? m-am mirat.

— Precum îţi spun! Voi veni să-mi iau banii după ce-mi voi vinde toate mărfurile… Până atunci, ţine şi banii mei, şi slăvit fie numele Celui ce scânteiază în neanturi şi poartă eternităţile ca pe un inel, la degetul lui cel mic…

Şi s-a dus feciorul. O lună l-am aşteptat. Şi l-am mai aşteptat o lună. Şi iată că în luna a treia a venit. Până la pământ m-am închinat lui şi l-am poftit în cămările de oaspeţi.

— Nu! mi-a răspuns el. De bani încă nu am nevoie, iar în ce priveşte ospeţia, ţi-o voi primi când voi veni iar. Rămâi cu bine şi spor mare să-ţi aducă banii…

Într-adevăr, spor mare mi-au adus cei patru mii cinci sute drahme. Şi iată că după alte trei luni, feciorul s-a arătat iar, călare pe-un catâr minunat împodobit, şi era îmbrăcat feciorul aşa de frumos, încât l-ar fi poftit şi huriile paradisului moslemin… Când l-am rugat să primească banii, el a zâmbit:

— Nu, încă nu! Păstrează-i, şi să-ţi aducă spor până la întoarcerea mea din negoţuri!

S-a dus, şi un an întreg nu s-a arătat. Cum l-am văzut de data asta, l-am rugat cu glas mare să-mi fie oaspete.

— Numai dacă-mi vei îngădui să plătesc toată cheltuiala ospeţiei! mi-a răspuns, şi îndată am aşternut în cinstea lui covoare persieneşti, şi de Buhara, şi de Tabriz, şi am dat fuga să cumpăr băuturi şi mâncăruri rare. Strigare de rugăciune am

dat către Allah, să binecuvânteze masa şi casa, şi laudă am adus rânduielii celei din străbuni a ospeţiei. Şi aşa ne-am dat să ospătăm din bucate şi să gustăm licoarea cea mai dulce ca lacrimile îngerilor. Spre mirarea mea, am văzut că feciorul ia din bucate şi ridică ulciorul cu vin numai cu mâna stângă. Straşnic voiam să-l întreb de ce, dar m-am ţinut până la sfârşitul mesei. Atunci el a binevoit a-mi răspunde:

— Nu ospătez de voie cu stânga, prealuminată gazdă, nu mănânc de voie, ci de nevoie! Iată…

Şi astfel grăind, şi-a arătat dreapta, şi crucit de mirare am rămas când i-am văzut toate degetele mâinii drepte lipsă…

— În ce împrejurare? i-am întrebat, zguduit de milă.

El a izbucnit în lacrimi şi mi-a istorisit cele ce s-arată înainte.

SE ÎNADEVEREAZĂ UNDE DUCE RISIPA; CUM ŞI-A PIERDUT DEGETELE MÂINII DREPTE FECIORUL CEL PREAFRUMOS…

Când creştinul a ajuns la partea asta a istorisirii, hanul a tresărit şi s-a pus mai bine pe ascultare, în timp ce afară se lăsa noapte deplină, cu scânteietoare mărgeanuri. Clopote uriaşe băteau în pagode. După o clipă de ascultare, creştinul a reînceput:

— O, gazdă bună! a dat glas feciorul, şi umerii i se zguduiau de plâns. Află că sunt de felul meu din cetatea vestită Bagdad. Tatăl meu era neguţător bogat. Încă din copilărie m-au fermecat istoriile despre eghipţieni. Cum a murit tatăl meu, mi-am rânduit caravană cu mărfuri rare şi am pornit către pământul faraonilor, la Nil. Am ajuns la Cairo şi îndată s-au arătat la caravanserai feluriţi mijlocitori

şi neguţători. Sulurile de mătăsuri le-am dat unuia, Bedredin-grădinar, pe aşteptate, cu tocmeala ca să-mi dea câte-o parte din bani în fiecare zi de joi. Şi aşa, cum stăm într-o zi în casa lui de negoţ, s-a arătat o femeie preafrumoasă. Pot mărturisi că mlădierile ei întreceau mlădierile bambusului. Mie mi-a tresărit inima. Când Bedredin-Grădinar a întrebat-o ce doreşte, ea a răspuns, cu dulce glas, că ar vrea o mătasă care să aibă ţesută în ea întâmplări de vânătoare.

— Tot acum, poftim! a răspuns Bedredin şi a desfăcut un sul din mătăsurile mele.

Ea şi-a dat la o parte vălul, să se uite la întâmplările de vânătoare, şi se uita la căpriorii şi la şoimii ţesuţi în mătasă, la arcaşi şi ogari, se uita vrăjită la câmpia de mătasă, în timp ce sufletul meu tremura de dragoste, lăudat fie cel ce a lăsat lumii acest venin!

— Împachetează mătasa şi trimite-mi-o acasă! a cântat din glas preafrumoasa eghipţiană.

— Nu ţi-o pot da decât pe bani gata! a răspuns Bedredin-grădinar. Până acum totdeauna ţi-am dat cumpărăturile pe aşteptate, dar azi nu pot decât pe bani gata, căci am de plătit o groază acestui străin de la Bagdad!

Şi Bedredin-Grădinar a arătat spre mine, dar eghipţianca a ieşit mânioasă foc.

— Cine-i? i-am întrebat, simţind că se învârte lumea cu mine.

— E din osul emirilor eghipţieni. Are bogăţii strânse…

— Bine! Îţi dau şi câştig la mătasa asta. Dă-mi-o repede…

Şi aşa am luat mătasa şi am fugit în urma eghipţiencei. Şi cum am ajuns-o, i-am desfăşurat-o la picioare, cu întâmplările şi câmpiile de vânătoare. Ea mi-a mulţumit şi a luat-o. Şi am simţit că şi ea mă place. Şi am petrecut-o până-n faţa seraiului ei; şi avea la poartă un havuz cu patru şerpi de aur, care ţâşneau pe gură apă

răcoritoare. Şi înăuntru m-a poftit eghipţianca, şi la masă de oaspeţi m-a aşezat. Pe Allah, cum îmi mai bătea inima! Cum să-mi fi ticnit mâncarea şi băutura, când sufletul meu râvnea azima dragostei? În scurt, din ziua aceea gândurile mi s-au dus de-acasă! Am început să cheltuiesc straşnic. În fiecare dimineaţă mă duceam la feredeurile eghipţieneşti, spre a fi uns cu miresme scumpe, după ce oameni anume îmi frecau trupul. Numai în daruri de aur îmi ţineam preaiubita. Şi ea îmi primea darurile, iubindu-mă. Astfel, în scurt timp, banii mi s-au dus pe copcă… M-am pomenit într-o zi că nu mai am para chioară. M-am pomenit sărac în ţară străină. În negre gânduri am căzut.

Cum mergeam în ziua aceea printr-o uliţă cu mare îngrămădeală de oameni, am văzut deodată înaintea mea o căpetenie de străji, având la spate, sub brâu, o pungă legată cu şnur de mătasă. Fără să mă gândesc mult ce fac, am apucat de şnur şi am tras. Am luat punga şi am; ascuns-o repede sub veşminte. Dar simţind căpetenia de străji, s-a întors repede şi m-a văzut. M-a croit cu toiagul în cap şi am căzut în leşin. Când m-am deşteptat, mulţimea mă înconjura. Unii răcneau spre căpetenie, suduind că degeaba mă lovise. Alţii mă suduiau pe mine. Atunci, căpetenia mi-a băgat mâna în veşminte şi a scos punga. Tot atunci a poruncit să mi se taie mâna dreaptă, după pravilele tâlharilor. Văzându-mă aşa tânăr şi frumos, lumea s-a cutremurat de milă. Mi-au adus să beau vin, ca să prind putere, şi tremuram de durere crâncenă şi eram alb la faţă. Aşa m-am dus la preaiubita mea. Cum a auzit întâmplarea, ea a poruncit să se înfăţişeze cadiul şi m-a luat de soţ, trecând pe numele meu toate avuţiile ce le avea. Şi am trăit alături ani destui, până ce ea s-a îmbolnăvit şi a adormit de veci. Mi-a rămas averea ei. Susanul adus la Kahirah tot la averea ei se numără…

*

* *

— Han prea înălţat! a reluat creştinul, după o clipă. După ce feciorul mi-a istorisit întâmplarea, m-a luat părtaş la negoţ, şi aşa am ajuns până sub Streaşina Lumii, aici, la China.

El s-a întors la Nil, eu am întârziat aici. Spune-mi, o, Doamne, nu-i aşa că întâmplarea mea e mai straşnică decât a ghebosului?

Hanul s-a încruntat către creştin:

— Nu! Nu e mai frumoasă! Mi-am obosit degeaba prealuminatele urechi, cu o întâmplare proastă! Aferim pierdere de vreme! Sunteţi toţi nişte proşti povestitori! Lipsiţi din faţa mea tot acum! Ar trebui să chem călăii să vă scurteze!

Şi pe când hanul gata era să cheme călăii, ori mângâietorii cu vergile, a ieşit la faţă mai-marele peste bucătari şi a grăit astfel:

— Han prealuminat! Niciodată nu se ştie de unde sare iepurele! Îngăduie-mi să-mi spun şi eu istoria! Iar de va fi mai deosebită faţă de a ghebosului şi a creştinului, nu cer decât să putem pleca în voie tustrei! Se poate?

— Se poate! a răspuns hanul. Istoriseşte! Dar înainte de asta, să ni se mai toarne vin! De lumânări nu-i ne voie, căci scânteiază noaptea din făclii! Să se deschidă ferestrele! Sau, nu! Poftim în urma măriei mele, pe terasă, de-a dreptul sub scânteile văzduhului…

După ce s-au aşternut covoarele şi murmurul vinului turnat în cupe a contenit, hanul s-a întors spre mai-marele bucătarilor şi s-a strâmbat:

— Dacă cumva te ştii cârpaci, mai bine taci! Eu pun rău-povestitorii alături de borfaşi şi le dau pedepse ca borfaşilor, pentru că strică una din cele mai dulci plăceri omeneşti, plăcerea istorisitului! Te mai bizui să începi, după cele auzite?

— De ce nu? a dat răspuns meşterul bucătar. Iată, ascultaţi…

— Bine… i-a îngăduit hanul şi şi-a lăsat tâmpla în luminata sa dreaptă, după pravila ascultării istoriilor.

SE DOVEDEŞTE CĂ NICI MEŞTERUL BUCĂTAR NU E MAI BREAZ; CUM O MÂNCARE CU USTUROI TE POATE COSTA VIAŢA…

Han peste han! a început meşterul. Nu se află han care să-ţi întreacă puterea şi strălucirea! Domnul Mahomed-prooroc să te ţină o mie de ani şi să tot asculţi istorii!

Astfel începând, meşterul bucătar parcă învârtea cu polonicul într-un hârdău de ciorbă. Câteodată repezea parcă un satâr într-un but de vită, ori îşi lingea buzele, ca după gustarea unor mâncăruri.

— Opreşte! s-a stropşit la el hanul şi toţi ascultătorii au rămas înmărmuriţi. Doctorul şi-a holbat ochii, creştinul din Africa a prins să bolborosească rugăciunile pieiră. S-auzea şopotul frunzelor în grădinile întunecate, în răstimpul tăcerii lungi.

— Opreşte! s-a stropşit a doua oară hanul. Prostul povestitor se cunoaşte de la început, după lungimea predosloviei! Se mai cunoaşte şi după măgulelile aduse ascultătorilor mai breji! Vi s-au dus scăfârliile, nepricopsiţilor!

De atâtea ceasuri îmi chinuiţi sfintele urechi cu istorii despre şonţi, ciungi şi ologi! Mă prind, meştere bucătar, că şi-n istoria ta se află vreunul fără mână ori fără picior! Dacă-i aşa, marş din ochii mei!

— Doamne! s-a cutremurat meşterul. Adevăr ai grăit, căci şi-n istoria mea se află unul, fără degete! Dar, Doamne, îngăduie-mi să-mi depăn

întâmplarea, şi de nu va fi mai deosebită, vrednic voi fi să fiu aruncat gâdelui…

— Ei, hai! s-a învoit măria sa.

— Doamne prea înălţate! a început meşterul, cu glas înfiorat. Înainte de întâmplarea cu ghebosul, veneam de la o mare adunare de oameni, dintr-o casă unde s-au citit stihuri ale înţelepţilor celor vechi. După ascultare, omul de casă a întins masă mare, cu bucatele cele mai felurite. Toţi am ospătat, lăudând dărnicia pământului şi a gazdei, numai unul dintre ascultători, când a ajuns la o mâncare cu usturoi, s-a oprit din mestecătură şi s-a tras la o parte, înfricoşat.

— De ce? a întrebat hanul, şi atunci meşterul bucătar, simţind că întâmplarea lui prinde, a istorisit cu şi mai multă inimă, după cum urmează:

— Aşa l-am întrebat şi noi! De ce nu ospătează usturoi? Abia când gazda s-a arătat pălită în inimă, omul acela, tânăr şi preafrumos, a prins să ospăteze însă cu silă mare, din bucatele usturoiate. În timp ce mânca, am băgat de seamă că-i lipseau degetele mari de la amândouă mâinile. După ce a golit blidul, a cerut să i se aducă un vas cu apă, şi după ce s-a clătit pe mâini de o sută douăzeci de ori la rând, şi după ce s-a şters cu prosopul, tare şi îndesat, s-a aşezat la loc şi a început a istorisi cele ce se arată înainte, strigând cu glas tare că şi degetele mari de la picioare îi lipsesc aşijderea…

Ne-am strâns cap la cap, nemaiputând de mirare, şi astfel am aflat că acel duşman al usturoiului era de felul lui din Bagdad. Bogat straşnic era, după moştenirea lăsată de tatăl său! Se îndeletnicea cu negoţul mătăsurilor rare. Într-o dimineaţă, deschizându-şi el casa de negoţ mai devreme, numai ce vede că se opreşte la uşă o preafrumoasă fată! S-a şters pe la ochi feciorul, crezând că a răsărit luna în fapt de ziuă… Când fata şi-a ridicat vălul de pe ochi, să vadă mătăsurile, el şi-a dat seama că nu va mai putea trăi fără s-o vadă. Ziua sta cu ochii în pustie,

noaptea ofta şi suspina, ca la temeiurile din veac ale dragostei! Şi iar s-a arătat fata într-o dimineaţă, cu serve şi servi, ca o sămânţă de neam. Şi bietul neguţător de mătăsuri rare, după ce s-a dus ea, a ajuns din urmă un serv, ca prin vicleşugul banilor să afle cine este. Şi i-a răspuns servul că e fată de suflet a Sovaidei, soaţei lui Harun al Raşid, califul cel lăudat în vecii-vecilor. L-a întrebat neguţătorul cum va izbuti s-ajungă până la ea. Servul i-a răspuns că una ca asta e cu neputinţă fără voia ei: că dacă vrea ea, poate scoate apă din stâncă. Să nu fie îngrijorat, căci toate se vor împlini la vremea lor… Şi, într-adevăr, toate s-au împlinit, după cum vom vedea în curgerea istoriei înainte…

SE ARATĂ CUM PÂNĂ ŞI UN CALIF CA HARUN AL RAŞID POATE FI DUS DE PREASFÂNTUL NAS…

Meşterul bucătar a reînceput astfel:

— Han peste han! În scurt timp, servul cel măsluit cu bani a adus neguţătorului cuvânt că fata de suflet a Sovaidei nu mai poate nici ea de dragul lui: că s-a mărturisit Sovaidei, care i-a spus aşa: „Fată dragă! Dacă într-adevăr nu mai poţi după acel fecior, eu îţi dau îngăduinţă să te măriţi cu el; însă înainte de asta, trebuie să-l văd de ce e în stare. Adă-l în serai, la cămările mele, dar aşa fel, ca Harun al Raşid, soţul meu, să nu ştie nimic! Să te văd ce poţi! Fi-vei în stare să-l aduci fără să simtă străjile?” Aşa că fata îţi trimite vorbă să fii la noapte, după întâia strigare, în moscheea cea mare de pe Eufrat. Prefă-te că stai scufundat în rugăciune, iar când vei vedea nişte servi aducând câteva lăzi, să te ridici. Fără cuvânt să intri în întâia ladă şi lăudat fie Allah, stăpânul vieţii şi al morţii!

Cum a auzit una ca asta, feciorul s-a furişat în moscheea de pe Eufrat, s-a rugat până la întâia strigare a muezinului, şi când a simţit că vin nişte robi cu lăzi, s-a ridicat şi a intrat în întâia ladă. Îndată, servii au pus capacul şi l-au înţintat în cuie. Şi au pornit ei cu lăzile. Şi deodată au auzit strigarea străjilor:

— Ce duceţi în aceste lăzi? Desfaceţi-le tot acum, să vedem ce se află înăuntrul lor!

— Una ca asta nu se poate! s-a auzit glasul fetei. Ducem mătăsuri pentru Sovaida!

— Vă poruncim să le desfaceţi şi să daţi seamă!

— Nu, nu le putem desface, căci lângă mătăsuri avem şi vase cu apă sfântă, de la Mecca. Dacă le clătinam, apa se varsă şi mătăsurile se udă şi se şterg!

Şi aşa, în faţa acestei dovezi tari, străjile n-au mai stăruit. Însă, iar s-a auzit strigare, de data asta strigând însuşi Harun al Raşid-calif să se desfacă lăzile şi să dea seamă în faţa strălucirii sale.

— Toate le putem desface, măria ta! s-a auzit glasul fetei. Toate, numai una nu, cea din faţă! Îngăduie să vezi ce are înăuntrul ei, abia de faţă cu Sovaida!

— Aşa să fie! a răspuns Harun al Raşid, că pesemne că sta şi măria sa bine de tot sub papucul soaţei măriei sale…

La vorba asta, ascultătorii şi-au jimbat gurile înlemnite, numai hanul sta crunt, cu tâmpla-n mână.

— Şi! Şi? a întrebat el.

— Şi, preamărite Doamne, aşa a ajuns feciorul în cămările cele mai tainice. Cum i s-a desţânat capacul de pe ladă, fata i-a poruncit să se ridice şi să alerge pe nişte trepte, către foişoarele tainice. Şi alergând el, a stat o vreme ascuns în foişoarele cele mai de sus. Şi iată că nu după târzie vreme s-a înfăţişat fata la el. Şi după aceea s-au auzit sunând muzici în adâncul seraiurilor. Venea Sovaida cu alaiurile ei de femei, cu dănţuitoarele şi

cântăreţele. Dulce sunau alăutele în noapte, adânc bubuiau tamburinele, însoţindu-le. Facle luceau în mâinile făclierilor şi s-a arătat feciorul şi s-a prăbuşit la picioarele Sovaidei, femeie vestită de la Ind până la Cordoba, în Hispania cea din negură. Şi a găsit Sovaida că e vrednic feciorul să-i fie ginere. Şi au început petrecerile şi veseliile înainte mergătoare nunţii. S-a înfăţişat cadiul cel mare din Bagdad şi a însemnat însoţirea lor pe pergament tare, să înfrunte miile de ani ai viitorimii. Şi nimeni nu era mai fericit sub soare ca feciorul din istoria noastră! Ospăţ straşnic s-a încins. Şi aşa, preaslăvite han, după ce mirele a gustat din toate bucatele, a gustat din gros şi dintr-o mâncare cu usturoi! Şi uitând să-şi spele mâinile după aceea, s-a înfăţişat la mireasă. Şi când i-a luat faţa în mâini, s-o sărute şi s-o alinte, ea a sărit ca arsă. A ţipat că erau să se dezbine zidurile. A poruncit să i se aducă harapnic împletit în paisprezece, şi-n timp ce-l izbea peste trupul gol, striga:

— Cum ai îndrăznit, câine, să te înfăţişezi mie, duhnind a usturoi? De ce nu ţi-ai spălat mâinile, nelegiuitule?

După ce l-a bătut până l-a umplut sângele, l-au ţinut zece zile şi zece nopţi sub oblojeli, şi iar l-a bătut până la sânge. Şi iar l-a ţinut sub oblojeli. Apoi, după ce s-a întremat, şi credea sărmanul că atâta i-a fost, ea a venit cu un brici şi i-a tăiat degetele cele mari de la mâini şi de la picioare…

— Mare căţea! a izbucnit creştinul.

— Câtă cruzime! s-a mirat doctorul.

— Straşnică muiere! s-a minunat croitorul.

— Tăcere! le-a retezat hanul cuvântul. Şi după aceea, ce-a mai fost?

— Nu mare lucru, prea înălţate! Au trăit împreună, ca soţ şi soaţă, până ce ea a adormit de veci. După adormirea ei, feciorul şi-a reluat îndeletnicirea de neguţător. Aşa a ajuns până sub Streaşina Lumii… Nu-i aşa că istoria mea e mai tare decât toate cele înainte arătate?

— Nu! s-a stropşit hanul. Am părăduit noaptea degeaba! Marş din faţa ochilor mei, mişeilor! Să vină străjile! Să vi se reteze capetele, cârpacilor! De ce vă apucaţi de depănat istorii, dacă nu le ştiţi seama?

— Doamne! a dat atunci glas mare croitorul. Doamne prea înălţate! Îngăduie-mi să-mi spun istoria şi eu! Şi de nu va fi deosebită faţă de a celorlalţi, vrednici vom fi să ne stea capetele unde ne stau picioarele!

— Să te vedem! a răspuns hanul cu răutate mare. De bună seamă, iar vreun ciung sau vreun şont!

— Doamne al îndurării! a început croitorul.

ASCULTĂM STRAŞNICA ISTORIE CU UN FECIOR ÎNDRĂGOSTIT ŞI CU UN BĂRBIER…

Înălţate! a început croitorul şi glasul îi tremura de tulburare. Înainte de a se întâmpla cu ghebosul ce s-a întâmplat, am fost într-o adunare de oameni cinstiţi, unde s-a cinat şi s-a băut din gros. Deodată, pe când masa era în toi, pe când mâinile lucrau straşnic, ducând la gură bucatele şi ceştile, s-a arătat în prag un om întunecat la faţă. După pulberea de pe veşminte, după sudoarea de pe frunte, după obrazul ostenit şi ochii duşi în fundul capului, omul acela se vedea că vine dintr-un drum lung. Cum s-a oprit în prag, a rostit către unul dintre meseni:

— A… În sfârşit, te-am ajuns şi aici, în pământul Chinei!

— Văd că m-ai ajuns! i-a întors răspuns meseanul, un tânăr frumos. Ce vrei? De ce mă urmăreşti tocmai de la Bagdad?

— Pentru că-ţi vreau binele! a rânjit drumeţul şi atunci feciorul s-a întors spre gazdă, cu rugăminte mare:

— Slăvită fie datina ospeţiei, însă eu nu mai înting în blid, câtă vreme se află aici acest ticălos de bărbier! Ori eu, ori el!

— Dar, pentru numele lui Allah, ce-i între voi?

— Oameni buni şi preacinstiţi meseni! a reînceput feciorul. Din pricina acestui ticălos, mi-am părăsit casa, avuţia şi ţara şi umblu pribeag.

— Drept este? Cum asta? se întrebau mesenii şi se uitau când la fecior, când la bărbier.

— Drepte sunt toate! a încuviinţat bărbierul. Îl urmăresc, într-adevăr, pentru că-i vreau binele…

— Dar ce-i? De ce? continuau murmurele.

— Iată… a dat răspuns feciorul. Mesenilor preacinstiţi! Dacă într-adevăr binevoiţi să-mi cunoaşteţi zbuciumata istorie, ascultaţi…

Mesenii s-au lăsat pe perne şi pe covoare, gazda a dat poruncă şoptită să se primenească luminile şi feciorul şi-a început istoria astfel:

— Sunt din Bagdad şi am moştenit de la tata avuţie mare. O meteahnă aveam: uram viţa femeiască! Fugeam de femei, cum fuge de tămâie cel al cărui nume nu-i bine să-l pomenim la vreme de târzie noapte! Într-o zi, cum mergeam pe-o uliţă, numai ce mă întâlnesc cu un stol de fete! Cum să le ocolesc? M-am furişat într-o ulicioară, până vor trece ele, şi atunci s-a întâmplat ceea ce mi-a fost scris să se întâmple, în cartea pecetluită a eternităţii: cum stăm în ulicioara aceea, s-a deschis fereastra unui serai şi am văzut o fată frumoasă ca lumina soarelui. Ura mea faţă de fete s-a prefăcut în dragostea cea mai fierbinte, cât ai fulgera din paloş! Pe când stăm şi mă boldeam la ea, l-am văzut intrând în acel serai pe marele cadiu şi am înţeles că preafrumoasa era fata lui. M-am dus acasă şi am căzut la pat, bolnav de cea mai crâncenă boală a sufletului. Mă topeam văzând cu

ochii, spre deznădejdea neamurilor. Îmi era urât soarele.

Şi aşa, într-o zi, numai ce vine la căpătâiul meu o babă:

— Ascultă, fiule! Îţi cunosc rădăcina răului, ştiu că eşti îndrăgostit de fata cadiului! Nu-ţi pierde inima, căci toate se pot sfârşi cu bine! Am să mă duc la fata cadiului, în numele tău, şi am să-i istorisesc cum te usuci de dorul ei. Inimă de piatră de-ar avea, şi tot s-o înmuia!

Şi aşa s-a dus baba la fata cadiului şi de răspunsul adus mai rău m-am îmbolnăvit. Numai n-o sfâşiase în unghii pe biata babă, când a auzit-o pomenindu-i de mine! Şi iar s-a dus baba. Şi iar a venit cu răspuns prost. Şi iar s-a dus. Şi aşa a umblat ea, cu statornicia apei, până ce fata cadiului mi-a îngăduit o vedere… Lucrurile trebuiau să se petreacă aşa: trebuia să mă strecor în serai, cu puţin înainte de strigarea de prânz a muezinului… Drept care, am sărit din pat şi am cerut să mi se aducă repede un bărbier… de o mie de ori afurisită fie tagma bărbierilor, în vecii-vecilor!

*
* *

Şi a istorisit mai departe feciorul, cum îndată s-a înfăţişat la el bărbierul de faţă în adunare, cu sculele şi uneltele meşteşugului, şi poruncindu-i să-l tundă cât poate de repede, bărbierul i-a răspuns:

— De ce te grăbeşti? Nu ştii că graba strică treaba? Ia-o mai cu domolul, tinere! De ce eşti atât de slab? Ai zăcut de vreo boală?

— Lasă trăncăneala, meştere! Mă tunzi sau nu?

— Scurt sau lung? i-a întrebat bărbierul.

— Scurt, dar mai repede!

Bărbierul a râs:

— Cum îţi închipui că m-aş apuca să te tund, înainte de aţi face horoscopul? Află că pentru tuns

sunt ceasuri faste şi nefaste!

Fierbea inima în bietul fecior, însă bărbierul nu se grăbea de fel. A scos încet astrolabul, s-a dus cu el în mijlocul încăperii, şi în timp ce-l privea, grăia rar:

— …deci, azi ne aflăm în ziua a optsprezecea a lunii Safar, anul de la Hegira 653 şi în anul 7320 al erei alexandrine… După socotelile slăviţilor astronomi răsăriteni, Marte se află în împerechere cu Mercur; Taurul e în urcare, într-un preţ de opt grade şi şase minute; acestea fiind arătările horoscopului, tunsul aduce noroc, însă dacă ai vreo întâlnire de dragoste, păzeşte-te ca de foc.

— Nu te-am chemat să tălmăceşti luceferii… s-a mâniat feciorul. Te-am chemat să mă tunzi, deci tunde-mă odată! N-am chemat un tălmăcitor de luceferi, ci un bărbier!

— Ce noroc pe tine! a dat răspuns bărbierul. Chemi un bărbier, şi, când colo, Allah ţi-aduce şi un tălmaci, care nu se mai află!

Ştii oare cu cine ai a face? Mă pricep la astronomie, gramatică, limbi străine, logică, retorică, algebră, matematică, cronologie; cunosc tradiţiile lui Muslem şi Bachar; cărţi multe am citit şi descoperiri multe cunosc; am învăţat toate ştiinţele de-a rostul; cunosc meşteşuguri multe; aşa încât te sfătuiesc să mă asculţi, să nu-mi ieşi din cuvânt cu niciun preţ! Pentru tuns nu-ţi cer nimic, asta întru veşnica pomenire a tatălui tău, care m-a iubit peste poate, pentru că era om tăcut… mai tăcut decât cei şase fraţi ai mei… căci am avut şase fraţi: pe unul îl chema Bakbak, pe al doilea Hadar, pe al treilea Bakaibak, pe al patrulea Kuss, pe al cincilea Naşar, pe al şaselea Şankaik; în sfârşit, pe mine, cel de-al şaptelea, mă cheamă Sammat-tăcutul… De ce mi se spune aşa, vei afla-o la vreme, căci într-adevăr om tăcut am fost!

Şi aşa, în timp ce bărbierul trăncănea fără alin, inima tânărului crăpa de ciudă, aşteptându-se din clipă-n clipă s-audă strigarea muezinului! A

chemat servul şi i-a poruncit să dea bărbierului patru dinari şi să-l poftească afară!

— Oare îngăduie slăvitele pravili moslemine una ca asta? Cum să iau plată fără să fi făcut treabă?

Astfel zicând, bărbierul a adăugat:

— Odată, tatăl tău mi-a dat 103 dinari şi un strai frumos. Cum m-am înfăţişat la el… dar să-ţi recit stihurile alcătuite în amintirea lui şi acelei zile… căci sunt deopotrivă de mare meşter în alcătuirea stihurilor; deci, ascultă ce stihuri am alcătuit:

„Am venit la tatăl tău, să-i slobod sângele rău:
însă-n horoscop cătând şi ceas rău pe loc aflând, lângă el m-am aşezat şi basme i-am depănat!
Tatăl tău m-a lăudat:
— Tu, deştept peste deştepţi, înţelept între-nţelepţi!…
I-am răspuns atunci pe dată:
— O, înţelepciunea toată o sameni măria ta şi eu doar mă-nfrupt din ea!”

Straşnic i-au plăcut tatălui tău aceste stihuri, care întrec în armonie stihurile străvechilor poeţi! Cum le-a auzit, a şi poruncit cămăraşului să-mi dea 103 dinari şi un strai! Vrei să afli, de bună seamă, pentru ce mi-a dat tocmai 103 dinari… ascultă…

— Vorba! i-a tăiat feciorul cuvântul. Nu vezi că n-am vreme de pierdut? Mă tunzi sau nu?

— O! s-a mirat bărbierul. N-ai vreme? Hai… ascultă ce spune un poet:

„Întreabă-te mereu ce faci, şi taci!
Şi fii îndurător cu cei săraci!
E sărăcia boală fără leac, dar bogăţia e virtute-arare, dacă şi firea ta-i strălucitoare ca floarea cea deschisă pe arac!

Cu drepţii dacă vrei să te asameni, saluturi răspândeşte printre oameni.

Supune-te în toate cuviinţii, fără-ncetare să-ţi iubeşti părinţii, iubeşte ochii care te-au vegheat şi-ades de grija ta au lăcrămat!”

Bagă-ţi bine în cap ce-ţi spun eu! Am fost sfetnic şi bunicului tău, şi tatălui tău! Nu se clinteau un pas fără să mă întrebe! Cum spune cuvântul cel înţelept din bătrâni:

„Poţi fi mare oare, dacă nu asculţi pe altul mai mare?”

Spunea un poet în trecutele timpuri:

„La drum greu de te-ai pornit, întreabă un om păţit!”

Ai la îndemnă vreun om mai păţit ca mine? N-ai! Deci, ascultă-mă, căci numai binele ţi-l vreau!

— S-apropie ceasul strigării muezinului! a răcnit feciorul. Tunde-mă odată! Da sau nu?

— O! Iar te-ai supărat, flăcăule?

Şi bărbierul a scos foarfeca, i-a tăiat câteva fire de păr şi iar s-a oprii, amintindu-şi ce spune un poet despre grabă:

— O, tinere, ştii doar că graba strică treaba! Şi ca să-ţi dovedesc că e aşa, ascultă ce rosteşte un stihuitor din vechimi!

Şi a început să recite rar, clămpănind din foarfecă, în tactul stihurilor:

„Mergi încet în lucrul tău, nu te grăbi!

Milă de oameni să ai şi îndurarea o vei găsi!

Nu se află mână singură stăpână!

Chiar şi-n adâncul somnului, mâinile toate stau sub mâna Domnului!”

Tu, feciorule, nu mă ştii preţui destul… nu ştii ce comoară de înţelepciune ai în faţa ta!

— Gura! s-a răstit feciorul. Mă tunzi odată sau nu mă tunzi?

— Hm… s-a mirat bărbierul. Văd că iar te grăbeşti, feciorule! Tare aş vrea să ştiu de ce te grăbeşti aşa! Stai un pic, să vedem cum stăm cu horoscopul, căci nu-i bine ca omul să trăiască fără să ştie…

Astfel zicând, bărbierul a aruncat foarfeca, a luat astrolabul şi a prins a socoti pe degete, grăind astfel:

— Hm… până la rugăciunea de scară mai sunt trei ceasuri în capăt, niciun minut mai mult sau mai puţin, după ştiinţa înţelepţilor astronomi…

— Taci odată, pentru numele lui Allah, şi tunde-mă! a dat strigare feciorul, scos din sărite.

Atunci, bărbierul a luat iar foarfeca, i-a tăiat doi peri şi a început iar:

— Văd că-mi ascunzi lucru mare, şi rău faci! Nici tatăl tău, nici bunicul tău nu mi-au ascuns niciodată nimic!

Văzând în sfârşit feciorul că n-o mai scoate cu el la capăt, că ora strigării muezinului s-apropie, a grăit bărbierului astfel:

— Tunde-mă repede, căci trebuie să mă duc la nişte prieteni!

La care bărbierul a sărit în sus:

— Tocmai bine! Şi eu poftisem pentru azi la prânz nişte prieteni, dar am uitat de ei ca de moarte şi nu le-am pregătit nimic…

— Nu-i niciun bai! i-a răspuns feciorul. Fiindcă eu sunt poftit în altă parte, poţi lua toate mâncările şi băuturile mele, numai tunde-mă odată!

La care, bărbierul:

— A… ce bine s-au nimerit toate! Numai că vreau să ştiu un lucru, vreau să ştiu ce anume mâncăruri şi băuturi ai… Să le aducă aici servii, să le văd…

Şi feciorul a dat servilor poruncă să aducă mâncărurile.

— Bine! a încuviinţat bărbierul. Dar băutura unde-i?

— Am trei carafe cu vin!

— Să le aducă aici!

— Bine, să le aducă!

— O, cât eşti de darnic! Mâncăruri am, băuturi am, dar unde-s fructele şi dulciurile? Dar uleiurile bine mirositoare?

Auzindu-l grăind astfel, feciorul a dat câţiva dinari unui slujitor, s-aducă fructe, dulciuri şi uleiuri.

După ce toate au fost aduse, a zis feciorul către bărbier:

— Ei, acum tunde-mă, căci toate-s la locul lor!

— O! s-a mirat bărbierul. De bună seamă, însă eu nu mă mulţumesc până nu văd fiecare lucru în parte!

Şi aşa, după ce a cotrobăit prin cele aduse, a apucat iar foarfeca şi a rosti următoarele stihuri:

„Aşa cum pomii cresc de la butuc, aşa şi firile fiilor cu firile părinţilor aduc!”

Şi a adaus rar, din ce în ce mai rar:

— Nici nu ştiu cui să-i fiu recunoscător: ţie sau tatălui tău? Tot timpul prânzului am să mă gândesc la tine, feciorule! De bună seamă, am şi eu oaspeţi de seamă: ai auzit de Santus-băieşul? Dar de Sali-măzărarul? Dar de Salut-fasolarul? Dar de Akaşa-vărzarul? Dar de Saveid-cămilarul? Dar de Hamid-măturătorul? De bună seamă, n-ai auzit încă de Abu-Mekuriah-lăptarul, nici de Subad-slujnicul, nici de Kassim-paznicul de noapte, ori de Kerim-grăjdarul… Află că toţi sunt oameni preacinstiţi şi lăudaţi pentru asta, în slăvita cetate Bagdad! Şi unde mai pui că toţi sunt meşteri mari în danţuri chiar de ei scornite… după cum ştiu scorni şi stihuri tot din minţile lor prealuminate! Ceea ce-i deosebeşte însă cu totul de alţi oameni, e că grăiesc puţin, ca şi mine! Să tot stai şi să te minunezi cum cântă la tamburină Santus-băieşul! Şi în timp ce bate la tamburină, dansează şi recită următoarele stihuri:

„O, mamă, pe capul meu toarnă-ţi harul!
Cumetre, umple-mi paharul!”

Să-l auzi însă pe Sali-măzărarul cântând, şi după aceea poţi închide ochii pentru totdeauna! La cântarea măturătorului Hamid, păsările toate stau locului! Iată cântecul lui:

„Când soaţa mea află vreo noutate, n-o încuie sub nouă lăcate!”

Hamid-măturătorul e deştept, frumos şi învăţat, drept care am alcătuit în cinstea lui stihurile ce ţi le spun acum:

„Pentru-acest măturător, mi-aş da viaţa, fraţilor!”

Şi aşa, alcătuirea noastră de prieteni are faimă deosebită şi nume bun în tot Bagdadul! Aşa că vezi, feciorule: în loc să te duci unde eşti poftit, mai bine vino să-mi cunoşti prietenii, căci adevăr îţi grăiesc: toţi sunt ca şi mine de tăcuţi…

— Deocamdată, tunde-mă… a răspuns feciorul. De bună seamă că am să vin într-o bună zi să-ţi cunosc prietenii…

— De ce să nu vii azi? a stăruit bărbierul. Bine! Văd că nu vrei! Atunci, mă duc eu cu tine la prietenii tăi, căci cinste e pentru oricine să aibă un bărbier la masă…

— Nu! i-a tăiat vorba feciorul. E drumul strâmt şi nu încăpem amândoi pe el!

— Hm… a mormăit bărbierul. Spune mai bine că te duci în ascuns la o femeie! Dacă-i aşa… şi aşa este… eu mă voi ţine de tine, ca să te apăr, căci într-o zi ca asta cine-i prins la femei străine o păţeşte rău… Vrei?

— Nu! Tunde-mă odată şi ia-ţi tălpăşiţa!

— He… vasăzică aşa… s-a mâniat bărbierul. Îmi respingi binele ce vreau să ţi-l fac?! Bine, bine…

Temându-se să nu-l spună servilor sau vecinilor că se duce la o vedere de dragoste, feciorul şi-a îndulcit cuvântul: I-a rugat pe bărbier să-i radă capul şi l-a măgulit după aceea aşa:

— Numai o clipă aşteaptă-mă, prietene, căci mă întorc îndată. Şi vom merge împreună, să petrecem cu prietenii tăi!

Astfel zicând, s-a îmbrăcat repede, şi cu câteva clipe înainte de strigarea muezinului, intra în seraiul cadiului. A urcat treptele în fugă la catul de sus, unde se afla fata… Şi abia a ajuns sus, când…

ISTORIA ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; AFLĂM DE CE NU-I BUNĂ ÎNTÂRZIEREA; ŞI CUM BINELE FĂCUT CU SILA DEVINE PACOSTE… AFLĂM ŞI CE A PĂŢIT ODATĂ BĂRBIERUL…

Cu deosebită mirare asculta hanul. Înmărmurise şi doctorul evreu, şi creştinul din Africa. Şi meşterul bucătar sta acum în adâncă ascultare; până atunci căutase mereu la gâzii cu satire, însă până şi gâzii îşi lăsaseră uneltele morţii la pământ, ştiind bine că nu vor avea treabă după istoria croitorului…

— Şi? După aceea? a stăruit hanul.

— Înălţate! a reluat croitorul. Cum a ajuns feciorul sus, a auzit zăvorul căzând pe uşă şi paşii cadiului întors de la rugăciune! A stat ce a stat dosit, până ce deodată a auzit în catul de jos ţipete straşnice. Cadiul bătea cu harapnicul o roabă. I-a sărit acesteia în ajutor un rob, şi cadiul a prins să-l bată şi pe acesta. Şi răcnea robul, ca în gură de şarpe! Atunci, bărbierul, care se afla în pândă, la

poartă, crezând că răcneşte aşa feciorul prins şi bătut de cadiu, a început să dea vaiete de spaimă. Răcnea:

— Săriţi, locuitori din Bagdad! Săriţi, să vedeţi cum cadiul nostru căzneşte oameni, nevinovaţi! Săriţi, o, voi, musulmani!

Îndată s-au adunat în faţa porţii cadiului suflare de oameni ea la zece mii, cu bâte şi pietre. Şi iatagane luceau; şi buzdugane. Şi arcuri. Şi cuţite…

— Ce înseamnă burzuluiala asta? a întrebat cadiul, auzind răcnetele mulţimii şi bufniturile în porţi.

A ieşit la faţă bărbierul:

— Căzneşti oameni nevinovaţi, câine! Alergaţi să vină şi Luminăţia Sa, califul, să vadă ce poamă de judecător are Bagdadul!

Au alergat cete până la Seraiul califului şi a venit califul. Strânsura s-a ferit să facă loc Luminăţiei sale, vizirilor şi hadâmbilor. Cu glas mare a întrebat califul ce blestemăţie se întâmplă la cadiu.

— Doamne preamărite! a răspuns acesta. N-am în casa mea vietate străină! Îmi băteam servii, după pravilele binecuvântate!

— Să cercetăm! a dat strigare bărbierul.

Auzind că năvăleşte mulţimea în Serai, feciorul s-a zvârlit repede într-un cufăr şi a tras capacul. Deodată, a auzit deasupra glasul bărbierului:

— Aci erai, stăpâne?

Atunci, bietul fecior a ţâşnit afară ca din arc! Spre a nu-i prinde mulţimea, zvârlea bani de aur în toate părţile şi astfel a izbutit să părăsească Bagdadul. A tot fugit şi şi-a părăsit astfel familia, averea şi patria. Oriunde întârzia mai mult de-o zi, se pomenea cu bărbierul! Azi, la ospăţul unde mă aflam cu cinstiţi oameni, bărbierul s-a înfăţişat, după cum am îndrăznit a arăta. Atunci, după istoria feciorului, omul de casă s-a întors spre bărbier; s-au întors spre el toţi oaspeţii; şi l-au întrebat:

— Drepte sunt toate cele arătate?

— Drepte sunt! a dat bărbierul răspuns. Dar înainte de toate, n-aţi binevoi să cunoaşteţi şi istoria mea?

— De ce nu? au îngânat mesenii şi atunci bărbierul a început astfel:

— Vă jur, fraţilor, pe luceferii Răsăritului şi pe toată înţelepciunea vechilor astronomi, că n-am urmărit decât binele acestui fecior! Aflaţi că sunt om tăcut, faţă de cei şase fraţi ai mei! Dar mai întâi să-mi cunoaşteţi istoria…

Trăiam la Bagdad, în zilele dreptului şi milostivului calif Mustonzir, fiul vestitului Mustadi. Într-o zi, cum stam la apa Eufratului, numai ce văd o luntre cu zece oameni! „A… m-am gândit eu; toţi zece se duc de bună seamă la vreo petrecere şi n-are cine-i înveseli!” Astfel zicând, am sărit în luntre, între ei, şi fiind om tăcut, n-am scos tot timpul niciun cuvânt! Cum am ajuns pe celălalt mal, numai ce vin deodată nişte străji şi-i leagă pe toţi zece în lanţuri! Mi-au zvârlit şi mie un lanţ la grumaz, însă n-am zis nimic, fiind om tăcut! Deodată, am fost duşi cu toţii în faţa califului! Alături, lângă butuc, sta gâdele cu toporul! Abia atunci am văzut în ce lucrare intrasem! Toţi cei zece erau tâlhari de drumul mare şi erau osândiţi la moarte prin tăierea capetelor! Fiind om tăcut, n-am spus nimic! După ce gâdele a tăiat zece capete, a pus toporul jos.

— De ce? a întrebat califul.

— Pentru că zece osândiţi erau şi i-am tăiat pe toţi!

— Dar cu acesta ce-i? a întrebat califul, arătând spre mine.

— Doamne! am răspuns eu. Iată cum stă treaba: crezându-i pe aceşti zece osândiţi gata să treacă fluviul la vreo petrecere, am sărit între ei, să-i înveselesc, dar, fiind om tăcut, nu i-am întrebat nimic, după cum, tot din pricina felului meu, n-am întrebat nimic, nici când s-a început aici tăierea de

capete! Aşa sunt eu: vreau să fac binele şi ies totdeauna rău!

A râs califul aşa de tare, încât mereu se răsturna cu picioarele în sus.

— Mai ai fraţi? m-a întrebat Luminăţia Sa.

— Aferim, Doamne! Am cinci, fiecare cu istoria lui. Toţi, Doamne, au câte un beteşug: unul e pe jumătate orb, al doilea ştirb, al treilea ghebos, al patrulea cu urechile tăiate, al cincilea are lipsă buzele, tot dintr-o tăiere! Binevoieşti oare să le asculţi istoriile?

— Mai încape vorbă? Tot acum, spune istoriile celor cinci fraţi…

ÎL CUNOAŞTEM PE ÎNTÂIUL FRATE…

Fratele meu cel mai mare, ghebosul, se îndeletnicea cu croitoria, La Bagdad. Lucra în catul de sus al unei mori. Peste drum se aflau acareturile unui bogat. Într-o dimineaţă, numai ce o zăreşte pe femeia bogatului privindu-l! Frumoasă era ca luna în asfinţit. Straşnic s-a tulburat inima fratelui meu! mai ales după ce ea i-a zâmbit dulce, bietul om a căzut în leşin, şi după ce s-a trezit, nu şi-a mai găsit astâmpăr! A doua zi, iar: femeia bogatului îi privea şi-i zâmbea. Pe când se întreba fratele meu ce noroc l-a pălit, iată că a urcat la el serva acelei femei şi i-a grăit aşa:

— Stăpâna mea nu mai poate după tine! Însă, până una alta, îţi trimite stofa asta, să-i coşi o pereche de şalvari!

— Prea bine! a dat fratele meu răspuns, şi pot spune că i-a cusut şalvarii nu cu aţă, ci cu lumina ochilor.

Chiar în aceeaşi zi i-a isprăvit, şi când a venit serva să-i ia, l-a poftit pe bietul meu frate la stăpânii ei. Şi s-a dus. Şi când bogatul s-a prefăcut

că scoate banii de plată, soaţa lui a făcut semn bietului meu frate să nu primească. Şi el n-a primit. Şi atunci, bogatul i-a dat un balot de stofă, să-i coasă şalvari şi lui, cincizeci de perechi. Şi s-a dus fratele meu acasă, cu balotul, şi-i era foame şi frig, şi-l necăjeau datornicii şi chezăşii lor, pentru datorii vechi, dar el cosea întruna la şalvarii bogatului, flămând şi ostenit peste măsură. Şi a dus bogatului şalvarii la vremea lor. Şi iar, când bogatul s-a prefăcut că duce mâna la pungă, să scoată banii de plată, femeia lui a făcut semn fratelui meu să nu primească. Şi el n-a primit, cu toate că abia vedea de foame, iar afară îl aşteptau datornicii şi chezăşii. De unde să fi ştiut că bogatul şi femeia lui s-au fost înţeles anume, să-i ia munca pe degeaba, numai pentru că inima lui se afla aprinsă de dragoste! Şi aşa, a lucrat bietul meu frate baloturi întregi de stofă, fără să primească leţcaie. Pe când era aproape mort de foame, de munca de noapte şi de neagră sărăcie, iată că a venit bogatul şi femeia lui şi i-au poruncit să se însoare cu o sclavă. Şi fiind el nevoit să primească, i-au hotărât ca noaptea nunţii să o petreacă în moară, adică să doarmă în moară, singur. Şi adormind el în moară, deodată a venit stăpânul morii, şi după ce l-a trezit în pumni, a umplut «osul cu grâu şi l-a înhămat pe fratele meu la piatră şi a purtat moara până-n zori.

Mai mult mort s-a dus acasă şi s-a trezit în faţa lui cu un scriitor în terfeloage, venit să scrie dovada de nuntă. Şi aşa s-a însurat cu roaba. Şi pe când îşi blestema ceasul naşterii, de foame şi de suferinţă, numai ce vine la el serva femeii bogate, eu următorul cuvânt:

— Hai repede, că stăpânul e dus de-acasă, în daraverurile lui neguţătoreşti. Stăpâna te aşteaptă să petreacă cu tine!

Astfel auzind, fratele meu s-a dus. Şi cum a intrat în casa bogatului, abia a deschis gura; bogatul s-a arătat din cealaltă încăpere şi i-a rupt

straiul din spinare şi i-a tras o sută de bice! apoi l-a legat pe un măgar, cu capul spre coadă, şi l-a preumblat pe uliţele Bagdadului, în râsul lumii. După care, spre încununarea răutăţii bogaţilor, l-au izgonit din Bagdad, cetatea obârşiei lui, şi de-atunci umblă pribeag prin lume…

Aşa a păţit fratele meu cel ghebos!

— Straşnic! se minuna califul, şi aşa de tare râdea. Că mereu se răsturna cu picioarele în sus. Să ţi se dea un dar, bărbierule!

— Nu, prealuminate! Nu primesc niciun dar pân' n-asculţi şi istoria lui Bakbak-Ştirbul…

— Fie! s-a învoit califul şi bărbierul a prins a istorisi.

BAKBAK-ŞTIRBUL…

Bakbak-Ştirbul, al doilea frate, a avut o întâmplare înfricoşată! Ascultând-o, ţi se va învedera cât de prost e omul şi ce e în stare să facă pentru un zâmbet sau o îmbrăţişare! Dacă întâiul frate al meu, ghebosul, a suferit ce a suferit – laudă lui, căci era cuprins de cel mai fierbinte simţământ! Însă ştirbului Bakbak nu i se cuvine milă, căci din uşurinţă i s-a întâmplat ce i s-a întâmplat!

Odată, cum trecea pe o uliţă, numai ce-i iese înainte o babă şi-l întreabă:

— Vrei, fiule, să vezi ce n-ai mai văzut… să te afli într-o grădină frumoasă ca raiul şi între nişte izvoare… şi să-ţi cânte alăutele… şi un obraz preafrumos să mângâi?

— Vreau! a dat răspuns Bakbak.

— Atunci, urmează-mă! i-a spus baba. Însă orice vei vedea, n-ai voie să întrebi nimic!

Deodată au intrat într-o grădină ca a raiului. Cum s-a aşezat Bakbak la umbră, în aşteptare, au

venit îndată slujnici cu ciomege şi l-au întrebat ce caută.

— Nu vă amestecaţi! le-a poruncit baba şi atunci s-a auzit în grădină grindina tamburinelor. O fată frumoasă ca luna în răsărit venea în mijlocul servelor. Cu gura căscată a rămas Bakbak.

— Aduceţi vin! a poruncit fata.

S-a adus vin, şi ea a băut o cupă până la fund. Bakbak a înghiţit în sec.

— Du-te cu roaba asta! i-a poruncit fata.

— Unde? a dat să întrebe Bakbak, dar baba l-a ghiontit să tacă, după învoială. Şi a tăcut Bakbak şi s-a dus cu roaba într-o încăpere. A dat să murmure, când ea a prins să-i vopsească sprâncenele, dar a tăcut, după învoială. Când roaba a prins să-i radă mustaţa, el iar a vrut să murmure, dar amintindu-şi învoiala, iar a tăcut. Apoi, când s-a arătat înaintea fetei, cu sprâncenele vopsite şi fără mustăţi, ea a început să râdă, că se scutura cămaşa pe dânsa!

— Taci! a spus baba către Bakbak. Numai tăcând până. La capăt, vei ajunge să mângâi obrazul fetei!

— Acum, du-te să ţi se radă şi barba! i-a poruncit fata, şi când Bakbak s-a întors şi fără barbă, fata a râs cu lacrimi, şi se tăvălea pe jos.

I-a poruncit lui Bakbak după aceea:

— Am auzit că eşti dănţuitor vestit! Ian să ne arăţi ce ştii! Şi a prins Bakbak să dănţuiască.

— Acum prinde-mă! i-a strigat fata şi a fugit într-un serai. Cum o fugărea el, din încăpere în încăpere, s-a pomenit deodată lunecând în gol, şi s-a trezit drept în mijlocul unei mari mulţimi de oameni, în târgul de vite. Şi când l-au văzut oamenii cu sprâncenele vopsite, ras de barbă şi de mustăţi, l-au legat pe-un măgar şi l-au preumblat în strigăte şi-n râsete, prin întreg Bagdadul!

Asta-i întâmplarea lui Bakbak-Ştirbul, Luminăţia-ta!

— Să ţi se dea un dar! a poruncit califul, şi se strica de râs şi mereu se răsturna cu picioarele în

sus.

— Nu, Luminăţia Ta! Nu primesc darul până nu-ţi spun şi istoria celui de-al treilea frate…

— Fie!

AL TREILEA…

Fratele meu orb, într-o zi, a ajuns în faţa unei case şi a prins a se ruga, după obiceiul nostru musulman:

— Dăruiţi, dăruiţi Domnului!

— Ce vrei? s-a auzit dinlăuntru un glas.

Fratele meu orb n-a răspuns nimic nici după a treia întrebare. Atunci, uşa s-a deschis şi stăpânul casei a spus:

— Dă-mi mâna, orbule!

Fratele meu i-a întins mâna şi omul acela l-a urcat sus de tot, pe nişte trepte. Şi oprindu-se, i-a spus fratelui meu:

— N-am ce dărui Domnului!

— De ce nu mi-ai spus asta jos, la uşă?

— Dar tu de ce nu mi-ai răspuns când am întrebat cine bate?

Astfel întrebându-l, omul acela l-a repezit pe fratele meu pe scări. S-a pomenit în uliţă, cu capul spart. Şi bâjbâind el, a nimerit alţi doi orbi cerşetori. Şi după ce şi-a spus păţania, le-a dat cuvânt că bine ar fi să pună tustrei la un loc banii ce-i au şi să vieţuiască împreună. În timp ce el grăia aşa, omul cel rău îi asculta. Şi când au pornit tustrei, către o casă, el i-a urmărit. Şi a intrat în urma lor în casa aceea. Şi spre a nu fi descoperit, sta agăţat sus, de-o grindă. Şi au scos cei trei orbi banii – zece mii drahme – şi i-au pus la un loc, şi i-au îngropat sub podea. Şi pe când stăteau ei de vorbă, l-au simţit pe străin. Şi au bâjbâit până l-au

prins. Şi l-a bătut fratele meu, până l-a bucşit sângele. Şi strigau tustrei orbii:

— Săriţi, dreptcredincioşilor musulmani, şi prindeţi hoţul!

Şi la strigătele lor s-a arătat lume de peste lume. Au venit străjile, cu căpeteniile lor. Văzându-se prins, hoţul s-a prefăcut şi el orb şi aşa au fost duşi tuspatru la sultan.

— Doamne! a dat strigăt mare prefăcutul. Află că noi suntem aici patru ucigaşi! Ne prefacem orbi, pentru a putea astfel intra în casele oamenilor, ca să-i jefuim. Ne-am pus banii la un loc, zece mii drahme, şi când eu mi-am cerut partea, ei au prins să-mi dezbată dinţii! Iată, Doamne, că eu deschid ochii! Bate-i până-i vor deschide şi ei!

Astfel auzind, sultanul l-a legat pe fratele meu la scară şi a poruncit să i se tragă patru sute de lovituri cu biciul. Aşa i-au bătut şi pe ceilalţi, dar cum aveau să deschidă ochii, când erau orbi din naştere? Crezând sultanul că se prefac din încăpăţânare, a poruncit străjerilor să aducă cele zece mii drahme. A dat prefăcutului două mii cinci sute, iar rămăşiţa şi-a oprit-o pentru punga măriei sale.

Fratele meu a fost izgonit din Bagdad şi umblă pribeag prin lume.

Asta-i istoria celui de-al treilea frate, Luminăţia Ta!

— Să i se dea un dar! a poruncit califul, dar bărbierul a strigat, în timp ce califul, de-atâta râs, întruna se răsturna cu picioarele în sus:

— Încă nu, Doamne! Nu primesc nimic, până nu-ţi spun şi istoria celui de-al patrulea frate!

— Fie! s-a învoit califul şi bărbierul a început astfel…

AL PATRULEA…

Fiind sărman tare la moartea lui, tatăl nostru, uşoară fie-i ţărâna! ne-a lăsat moştenire câte o sută dirhami. Fiecare i-am cheltuit cum ne-am priceput şi cum am putut.

Al patrulea frate al nostru s-a gândit să-şi bage banii în sticlărie. Drept urmare, s-a dus la bazarele sticlarilor şi a luat marfă de toţi cei o sută dirhami. Apoi, în timp ce venea cu sticla spre locuinţa lui, s-a oprit să se odihnească. A pus sticla pe-o treaptă şi a prins să se socotească unde va ajunge dacă va avea cap şi noroc bun! Şi se gândea aşa: „Dacă vând sticla cu înc-o dată pe cât am dat, cumpăr înc-o dată pe-atâta sticlă, şi drept urmare, în scurt timp suta de dirhami faţă de trei ori pe-atât, şi am dintr-odată dirhami patru sute. Din patru sute, mă urc îndată la opt sute, apoi la înc-o dată pe atât, la o mie şase sute! După aceea, de la o mie şase sute la trei mii două sute, e un pas! Şi având eu trei mii două sute, uşor de tot îmi va fi să-i fac să fie şase mii patru sute; şi odată având şase mii patru sute, uşor îmi va fi să-i urc La douăsprezece mii opt sute”…

Aşa sta el în loc şi se răfuia, cu sticla la picioare. Ce nu poate începe un bun neguţător, cu douăsprezece mii opt sute dirhami? Îndată îşi va cumpăra un serai ca-n poveşti, va avea robi şi roabe, muzici îi vor cânta, băuturi rare va bea, bucate rare va ospăta… Cine va avea straie mai scumpe decât el? Când va trece călare prin Bagdad, urmat de slujitori înarmaţi, lumea la o parte se va da, şi i se va închina, şi noroc mare îi va pofti. Şi, bineînţeles, într-o zi se va gândi la însurătoare! În jur va căuta şi cu greu va afla fată pe potriva stării lui! Unde va trimite peţitorii, dacă nu la fata marelui vizir? Îmbujorat de plăcerea unei cinstiri atât de mari, vizirul se va ridica din jilţ şi-l va pofti pe el în locul lui, ca pe-un vrednic ginere şi urmaş…

Şi după aceea, în noaptea nunţii… A… de bună seamă va trebui să se ţină straşnic de ţanţoş, faţă

de mireasă! Va sta aspru într-un colţ, în timp ce viziriţa îl va ruga:

— Dar te rog, pe Allah, ginere, aruncă-ţi măcar o dată ochii spre fata mea! N-o vezi cât e de sfioasă şi cât e de tristă din pricina răcelii tale?

— Nu! va răspunde el şi va rămâne mai departe mut ca mormântul.

— Na-ţi un pahar de vin şi du-i-l… va şopti viziriţa către fată: că poate aşa îl vei îmbuna…

Şi va veni fata, sfioasă ca o căprioară, însă el, în loc să poftească a bea vinul, se va repezi la ea, o va trânti jos şi o va călca în picioare, mărunţel-mărunţel, ca să ştie că intră sub stăpânire de bărbat…

Şi astfel, în timp ce da din picioare, închipuindu-şi cum are s-o zdrobească pe fata vizirului, fratele meu a lovit sticla şi a făcut-o ţăndări şi ţăndările, iar ţăndărite i-au tăiat urechile.

— Vai mie! a ţipat el, izbindu-şi pumnii în cap. Sunt mai sărac decât toţi săracii Bagdadului la un loc!

Şi-şi smulgea părul şi barba. Bucuros ar fi fost să mai aibă o dată o sută dirhami!

Asta-i istoria fratelui al patrulea, Luminăţia Ta!

— Prost om! râdea califul, de-i plesneau fălcile. Să ţi se aducă darul!

— Nu, Luminăţie! Nu primesc nimic, până nu-mi asculţi şi istoria fratelui al cincilea şi ultimul…

AL CINCILEA ŞI ULTIMUL…

Cu al cincilea frate, cel cu buza crăpată, s-a întâmplat un lucru ieşit din fire! Avusese la vremea lui avuţii mari, dar a sărăcit repede şi a rămas cerşetor. Într-o zi, cum a ieşit să ceară pomană, a ajuns la poarta unui serai frumos, ca-n poveştile cele vechi. Întrebând el cine stă acolo, i-a răspuns

un rob că acolo stă un coborâtor al vestiţilor Barmachizi; că, dacă vrea pomană, să intre şi să ceară stăpânului, care e cum nu se poate mai milostiv. Şi aşa a intrat fratele al cincilea în seraiul acela. După ce a străbătut grădini şi curţi, a nimerit într-un serai cu porţi bătute în bolţi de nestemate şi mărgeanuri. Şi a dat înăuntru de un om înalt şi prea frumos. Şi întrebat fiind ce pofteşte, a răspuns cerşetorul că nu vede înaintea ochilor de foame.

— Nimic mai uşor! a răspuns stăpânul. Vei ospăta cum niciodată n-ai ospătat. Se poate una ca asta? Să locuim amândoi în aceeaşi cetate şi tu să mori de foame?

Drept aceea, a bătut din palme şi s-au înfăţişat robii.

— Aduceţi acestui om necăjit lighean şi ştergar, să-şi spele pulberea!

— Tot acum! au dat robii răspuns.

— Spală-te! a spus stăpânul către cerşetor, cu glas blând.

Cu toate că robii s-au prefăcut numai că au adus lighean şi ştergar, cerşetorul s-a prefăcut şi el că se spală, după care s-a prefăcut că se şterge.

— Aşa! a grăit stăpânul. Acum, că te-ai spălat aşa de bine, poftim la masă!

A bătut din palme şi s-au înfăţişat robii bucătari:

— Aduceţi masa repede, căci omul acesta nu vede lumea înaintea ochilor de foame!

Robii s-au prefăcut că aduc mâncarea şi cerşetorul s-a aşezat şi se prefăcea că ospătează cu mare poftă.

— Nu te ruşina! îl îndemna stăpânul. Ospătează ca la tine acasă. Ce spui de pâinea asta? Nu-i aşa că are gust deosebit?

— Mai încape vorbă? a dat cerşetorul răspuns, şi-i curgeau balele de dorul unei firimituri de pâine.

— Să gust şi eu o pişcătură din pita asta! a spus stăpânul, prefăcându-se că taie dintr-o pâine.

— Poftim, poftim îndeamnă! i-a răspuns cerşetorul. Pâine mai albă şi mai gustoasă n-am gustat în zilele mele!

— Se cunoaşte că a frământat-o o pităriţă meşteră, care m-a costat 500 dinari! Dar grăim prea mult! Te iei cu vorba şi nu-ţi ticnesc bucatele! Hei, robi! Aduceţi grâu, dar aveţi grijă să fie uns din gros. Ei, ai mâncat vreodată grâu mai bun?

— De unde?

— Acum, ce spui de raţa asta aşa de bine rumenită? Dar de murătură?

— Nemaipomenit! a dat cerşetorul răspuns, şi se prefăcea că înfulecă înainte cu deosebită poftă.

— Dar de claponul acesta gras, cu fistic, ce spui? Nu-i aşa că e grozav?

— Grozav este, într-adevăr! a încuviinţat cerşetorul, prefăcându-se că înfulecă. Acum, stăpâne, a adăugat el, am mâncat destul! Slavă lui Allah!

— Bine! a răspuns stăpânul şi a bătut din palme să vină robii, să strângă masa. Acum, după o mâncare aşa gustoasă, aduceţi fructele şi dulciurile! Ce spui de aceste curmale? Dar de strugurii aceştia? Uite-i ce must gros au!

— Într-adevăr! a încuviinţat cerşetorul. Curmale şi struguri mai buni n-am mai gustat!

— Dar un vin bun ar strica, după atâtea dulciuri? Dar de compoturile mele ce spui? Îţi place mirozna mosculuí? Ce spui de cozonacul meu împănat cu migdale? Place-ţi?

— Peste poate, Doamne!

— Acum, poftim, dă peste cap un pocal de vin!

Cerşetorul s-a prefăcut că dă repede peste cap un pocal de vin şi deodată s-a prefăcut că nu mai poate de beat.

— O, stăpâne! a spus el. M-am îmbătat straşnic! Şi fără să mai adauge cuvânt, i-a izbit un pumn drept în grumaz.

— Ce-i asta? l-a întrebat stăpânul, când a vrut să-i izbească alt pumn.

— Ca omul beat, Doamne! a răspuns cerşetorul, şi atunci stăpânul a prins să râdă cu mare poftă:

— Mulţi oaspeţi am primit, multe glume mi-am îngăduit, dar nimeni n-a ştiut de glumă mai bine ca tine! Drept care, fii cu adevărat oaspetele meu!

Astfel zicând, vrednicul urmaş al Barmachizilor a bătut din palme şi au venit robi şi roabe cu toate bucatele sus amintite. Stoluri de dănţuitoare au venit şi se mlădiau în sunetele alăutelor. Au băut vinuri şi au ospătat vreme de câteva zile. După care, acel vrednic Barmachid l-a înfiat pe fratele meu şi i-a dat toată averea în scris. Însă murind Barmachidul, sultanul i-a luat totul, încât fratele meu a fost aruncat pe gunoaie, la marginea cetăţii. De-acolo au venit şi l-au luat rob hoţii pustiei… dar de aici încep alte întâmplări.

— Aceste, Doamne, sunt întâmplările celor cinci fraţi ai mei! a încheiat bărbierul.

SFÂRŞIM ISTORIA GHEBOSULUI…

Croitorul a sfârşit tocmai când clipea luceafărul de ziuă. Prea mulţumit a rămas hanul de istoria lui şi l-a lăudat foarte, dând tuturor iertare. A poftit însă măria sa să fie adus în faţă bărbierul, să-l vadă. Şi pe dată i-a fost adus. Şi a aflat bărbierul despre pieirea ghebosului şi a cerut să-l vadă. Şi cum sta ghebosul neînmormântat, învelit sub o pânză albă, s-a plecat bărbierul asupra lui; i-a căscat gura, şi băgându-i în gură un cleşte, i-a scos osul de peşte afară, şi pe dată a înviat ghebosul, spre minunarea şi lauda celor de faţă. Hanul a pus să se însemne întâmplările în cronicile de aur, spre a le afla şi noi.

*

* *

După ce a sfârşit înşiruirea de basme, Şeherazada a făgăduit şahului Riar alt basm, pentru noaptea următoare, şi anume, nemaipomenitele călătorii pe ape ale lui Sindbad.

Drept care, în noaptea următoare a început astfel:

URMĂRIM STRAŞNICE CĂLĂTORII PE MĂRI…

Stăpâne prea înălţat! Şahul meu prea frumos! Trăia la Bagdad, pe vremea neuitatului calif Harun al Raşid, un om amărât tare; în chema Sindbad şi îşi scotea pâinea de toate zilele, cărând eu umerii poverile altora. Aşa de necăjit era, încât vedea negru înaintea ochilor. Într-o zi, fie în veci neuitată ziua aceea… fie ca o perlă în colierul timpurilor… Într-o zi, cum ducea o povară, s-a oprit să-şi tragă sufletul, în faţa unui serai cu porţi bătute în bolduri de mărgean. Havuzuri împrăştiau apă răcoritoare în faţa acelor porţi; grădini minunate se vedeau dincolo de ziduri, glasuri line de alăute se auzeau; şi tamburine vuiau; şi glasuri de fete sunau. Şi văzând şi auzind Sindbad toate aceste minunăţii, a prins a se tângui cu glas tare, întrebându-l pe Allah de ce unii trăiesc aşa de bine şi alţii aşa de rău? Şi astfel, în timp ce se căina el aşa, porţile s-au deschis deodată şi a venit un fecior frumos ca luna plină, şi l-a poftit să-i urmeze înăuntru. Şi urmându-l Sindbad, crucit locului a rămas de câte vedea înaintea ochilor! A intrat într-un serai frumos ca-n basme, cu picturi şi alte podoabe zugrăvite, cu covoare persieneşti, cu sofale adânci ca somnul, şi tot seraiul acela era plin de cântări. Robi şi roabe cărau bucate rare. Şi iată că s-a trezit Sindbad în faţa unui om frumos tare, înconjurat de

prieteni. Stăteau toţi pe covoare moi, roată împrejurul mâncărurilor şi băuturilor. Şi a zis omul acela către Sindbad:

— Frate Sindbad, căci ca pe-un frate te socotesc… de ce te tângui aşa de tare la poarta mea, văzându-mi avuţiile? Află că pe mine tot Sindbad mă cheamă, şi tot ce vezi aici e adunat după munci şi întâmplări nemaipomenite! Dar înainte de a arăta cum am adunat averile, treci şi îmbie la masă… Şi după aceea, cu încuviinţarea domniilor voastre, prieteni, şi cu încuviinţarea domniei tale, frate Sindbad, voi începe să istorisesc…

A ospătat Sindbad cel amărât şi a băut vin, după aceea, poruncă a dat celălalt Sindbad, vânturătorul mărilor, să se strângă masa şi să se aducă cele de cuviinţă pentru buna ascultare a istoriilor. Cum venea seara, au aprins luminile de seară, au adus vin rece şi dulceţuri. Povestitorul s-a aşezat pe o sofa şi ascultătorii s-au strâns roată.

— Preacinstiţi ascultători ai mei! a început Sindbad, vânturătorul mărilor. Straşnic m-a bântuit pe mine setea de a cunoaşte lumea! Ardeam de dor să văd tărâmuri necunoscute, să văd cetăţi noi, oameni şi obiceiuri noi! După adormirea părinţilor mei, am vândut tot ce aveam, şi după ce am strâns dirhami trei mii, am cumpărat mărfuri, cu gând să vântur mările. Ştim, preaiubiţilor fraţi, că o culme nu se poate atinge decât cu mari osteneli; mai ştim că, pentru atingerea unei culmi, trebuie nopţi albe; cine râvneşte perle, trebuie să cerceteze mările în adâncuri; cel ce umblă după măriri, fără să mişte un deget, nu-şi va vedea niciodată dorinţele înfăptuite! Deci, fraţilor preaiubiţi, după ce am cumpărat mărfuri de schimb, m-am suit cu ele pe o corabie mare, la Basora, şi împreună cu mulţi alţi negustori am pornit la drum, şi cânta inima în mine de setea necunoscutului, când s-a ridicat ancora şi pânzele s-au umflat în vânt prielnic! Am plutit astfel, din mări în mări, zile şi nopţi, săptămâni şi

luni. Vesele erau inimile tuturor! Cântau corăbierii! Deodată, corăbierul cel din vârful catargului a dat strigare mare de bucurie, vestind că se zăreşte o insulă… Într-adevăr, am ajuns îndată în faţa unei insule şi cârmaciul corăbiei a aruncat ancora! Care mai de care am coborât, să simţim sub picioare pământ. S-au aprins focuri. S-au întins ospăţuri. Unii îşi spălau rufele şi le întindeau la uscat. Alţii dormeau. Alţii cântau şi dănţuiau, de bucuria pământului întâlnit! Deodată însă s-a auzit strigătul de spaimă al cârmaciului. Ne chema să ne urcăm repede pe corabie, căci insula nu era decât un peşte uriaş, care-şi scosese spinarea la soare… Într-adevăr, în timp ce cârmaciul striga şi noi fugeam din răsputeri către corabie, peştele a prins a se mişca. Pesemne că-l atinseseră focurile aprinse. În câteva clipe, după ce a plutit ce-a plutit, s-a rostogolit în adâncul mării şi toţi neguţătorii s-au înecat. Eu m-am apucat de-o scândură şi am plutit în voia valurilor, pe urma corăbiei, până s-a lăsat pe ape întuneric mare. Atunci, lăsându-mi sufletul în mila celui fără de moarte, am plutit pe scândură toată noaptea. Şi răsărind soarele, corabia nu s-a mai văzut, înghiţită de pâclele nesfârşitului. Mult am plutit pe scândură aceea, până am zărit o insulă cu arbori, şi agăţându-mă de-o creangă, am sărit pe insulă. Şi abia atunci am văzut că peştii îmi mâncaseră degetele picioarelor. Am rupt un toiag şi am pornit către adâncul insulei. M-am hrănit cu poame. Am băut apă la un izvor. Şi pe când stam şi cobora seara, numai ce văd deodată un cal aşa de frumos, cum se află numai în păşunile sultanilor.

Era legat straşnic de un arbore, în faţa unei peşteri. Cum m-a văzut, a prins a necheza aşa de înfiorător, încât am rămas înmărmurit! Îndată, din peşteră s-a arătat un om. Cum m-a zărit, m-a întrebat cine sunt şi ce caut în acei tărâm din pustietatea mării. I-am răspuns:

— Sunt un nefericit vânturător pe ape şi iată care mi-e istoria…

După ce i-am depănat toate întâmplările mele de până atunci, omul acela m-a poftit în peşteră, unde se afla o încăpere căptuşită cu scumpe covoare persiene. Şi mâncăruri alese se aflau înăuntru. Şi vinuri. Încât, după ce am ospătat din belşug, omul acela mi-a grăit aşa:

— Află, Sindbad, că eu sunt grăjdarul lui Mirdjan-Şah! Pe acest ostrov iese uneori, din peşterile adâncului, un armăsar şi ferice de omul ale cărui iepe se împreună cu armăsarul mării! Fată nişte mânji aşa de frumoşi, încât de plăcere se scurg ochii celor mai vestiţi sultani. Am adus deci iapa lui Mirdjan-Şah şi stau şi aştept ivirea armăsarului din ape! După ce toate se vor împlini cum cred eu, te voi duce la seraiurile lui Mirdjan şi vei da iar de oameni, şi suferinţele ţi se vor sfârşi!

Astfel încheind, grăjdarul lui Mirdjan-Şah m-a poftit să mă odihnesc. Şi, iată, noaptea târziu, după ce luna s-a arătat albă, din peşterile veşniciilor, s-au despicat apele mării şi s-a arătat pe pajişte un armăsar de o mărime neobişnuită. Avea cap de leu. Când necheza se cutremura pământul.

Scurt timp după aceea, m-am dus cu grăjdarul la acareturile lui Mirdjan-Şah, în adâncul ostrovului, şi auzindu-mi întâmplările, Mirdjan-Şah ca pe-un frate m-a primit şi m-a pus cârmuitor peste ţărmuri. Veneau la curţile lui Mirdjan feluriţi călători pe ape şi feluriţi neguţători. Îmi sângera inima după pământul ţării mele; dar cei pe care-i întrebam despre Bagdad, ridicau din umeri, în semn că nici n-au auzit de numele acelei cetăţi. Vreme lungă am cârmuit ţărmurile ostrovului. Schimbam şi cumpăram mărfuri pentru Mirdjan-Şah şi aveam şi eu parte la câştig, încât am adunat astfel avere nemăsurată.

Odată, ducându-mă să mă închin şahului, am aflat la el neguţători indieni. M-am închinat lor cu slavă şi le-am istorisit pătimirile mele. Şi despre

cetatea obârşiei mele le-am istorisit. Neguţătorii mi-au întors cuvântul grăindu-mi despre India, despre oamenii indieni, împărţiţi în triburi, şi despre Şakirji; şi despre brahmanii urâtori ai vinului; şi despre credinţa lor împărţită în patruzeci şi două de secte. Aflaţi, ascultătorii mei, că şi insula numită Ceylon am văzut-o. Zi şi noapte, pe insula aceea se aud alăutele şi tamburinele. Am mai văzut, în mările şahului Mirdjan, doi peşti, unul de o sută, iar altul de două sute de coţi lungime. Aveau capete de bufniţă.

Şi astfel, după altă scurgere de vreme, m-am dus la ţărmul mării, unde ancorase o corabie cu mari bogăţii. După ce mi s-a dat în seamă încărcătura, cârmaciul mi-a spus că mai are mărfuri pe corabie, dar sunt ale unui călător pierdut într-o întâmplare pe o insulă; că numele acelui călător se află scris pe baloturi şi-l cheamă Sindbad. De loc din Bagdad… Şi după ce cârmaciul mi-a istorisit întâmplarea cu peştele cel uriaş, ieşit la soare, a adăugat că are de gând să vândă mărfurile călătorului pierdut „iar banii să-i trimită neamurilor lui, la Bagdad. Atunci, eu am dat mare strigare de laudă lui Allah şi am grăit:

— Eu sunt Sindbad!

Cârmaciul a ascultat ce a ascultat şi deodată a zis cu dojana uşoară în glas:

— Ce păcat că a pierit din lume cinstea şi buna-credinţă! Cum îndrăzneşti să te dai drept Sindbad cel pierdut? Oare nu l-am văzut scufundându-se, eu ochii mei?

— O, cârmaciul! am strigat eu. Crede-mă, căci şarlatania e podoaba mincinoşilor! Iată…

Şi i-am amintit multe din timpul călătoriei, de la Basora la insula plutitoare. Şi încredinţându-se cârmaciul că eu sunt cu adevărat Sindbad cel pierdut, m-a dus la prietenii săi pe corabie şi mare bucurie a fost. Şi mi-am luat mărfurile în seamă. Şi dându-mi şi Mirdjan-Şah daruri scumpe, mi-am luat rămas bun şi am călătorit de la ostrov la

ostrov, din mări în mări, până la Basora; şi după o scurtă şedere la Basora, mi-am vândut mărfurile şi am ajuns la Bagdad: şi ajungând, mi-am cercetat vecinii şi prietenii, şi toţi erau bucuroşi straşnic de întoarcerea mea. Mi-am cumpărat seraiuri şi pământuri, cu robii şi roabele cuvenite, însă dorul vânturării mărilor m-a cuprins iar, în scurt timp. Am vândut tot ce aveam şi am cumpărat mărfuri şi iar m-am dus la schelele Basorei…

Dar, preaiubiţi fraţi, a doua călătorie vă voi istorisi-o mâine! Pofteşte, Sindbad, o sută dinari, să ai de cheltuială, şi vino şi mâine, spre a auzi călătoria a doua…

Astfel zicând, Sindbad, vânturătorul apelor, a dat lui Sindbad cel necăjit o sută dinari. Şi abia aştepta Sindbad cel necăjit să treacă noaptea! Şi a doua zi, către seară, s-au adunat iar cu toţi în sobor de istorii, şi Sindbad, vânturătorul apelor a început astfel:

VEDEM PASĂREA ROCH; ŞI UN OU CÂT UN DEAL; ŞI O CULEGERE DE DIAMANTE…

Astfel am călătorit din ostrov în ostrov, din mări în mări, şi am schimbat şi am cumpărat mărfuri rare. Şi ajungând, după adâncă vreme, la un ostrov plin de flori, păsări şi izvoare, am aruncat ancora şi am coborât. După ce am mâncat poame dulci, şi am mirosit florile, şi ne-am răcorit cu apă de izvoare, eu am adormit la umbra unui pom. Şi trezindu-mă la o vreme, m-am văzut singur în ostrov. Apele erau pustii. Corabia nu se mai vedea! Înţelegând că am fost uitat de ceilalţi călători, deznădejde cumplită m-a cuprins! M-am uitat în toate părţile, dar nicăieri n-am zărit ţipenie de om. M-am urcat într-un arbore înalt şi am zărit un deal

alb. Am coborât şi m-am dus într-acolo. Dealul era rotund şi neted ca marmura. Am căutat să mă sui pe el, dar întruna lunecam. Deodată, soarele s-a întunecat cu totul şi un vânt mare cutremura văzduhul. Când mi-am ridicat ochii, am văzut o gadină nemaipomenită, coborând din cer către dealul cel neted. Atunci abia am înţeles că dealul nu era deal, ci un ou al pasărei Roch, care venea să-l clocească! Într-adevăr, gadina s-a aşezat pe ou şi l-a învelit cu aripile ei! Ce m-am socotit eu atunci? Decât să stau să mă sfâşie dihăniile sălbătăciei, mai bine le dau toate pe una! Mi-am desfăcut deci turbanul, şi pe când gadina dormea clocind, m-am legat bine de-o gheară de-a ei şi toată noaptea am stat aşa… Cum s-au arătat zorii pe ape, Roch-gadina şi-a luat zborul cu mine legat de gheară. Şi m-a urcat în înaltul văzduhului, şi a trecut cu mine peste mări şi ţări. Deodată, când s-a lăsat asupra unui şarpe uriaş, eu m-am dezlegat repede şi m-am văzut într-o prăpastie, înconjurată din toate părţile de munţi stâncoşi. Am dat să intru într-o peşteră, dar am văzut un şarpe încolăcit pe ouă şi am fugit îngrozit. M-a apucat noaptea, şi în toate părţile mişunau şerpii şi şuierau. În zori, preaiubiţi fraţi, cum stam şi mă uitam la stâncile munţilor, căutând scăpare, mi-a căzut deodată la picioare un berbec jupuit! M-am uitat la el şi am văzut pământul presărat de diamante, perle şi pietre magnetice! Tot atunci, mi-am amintit cum căutătorii de diamante aruncă în prăpăstiile unde se află ele stârvuri de oi jupuite; cum cad la pământ, cad peste diamante, care intră în carne; vin vulturii să ridice stârvurile şi le ridică cu tot cu diamante; cum ajung vulturii sus, căutătorii îi alungă, şi astfel culeg avuţiile… După ce am adunat pietre rare fel de fel, m-am legat de leşul berbecului, aşteptând să vină vulturul. Şi aşa, a venit un vultur uriaş şi a înşfăcat leşul în căngi, cu tot, cu mine, şi m-a urcat sus, pe-o stâncă. Îndată am auzit strigăte omeneşti. M-am dezlegat şi am

ieşit la faţa căutătorilor. Le-am dăruit multe diamante, şi auzindu-mi istoria s-au minunat peste poate! Şi m-au luat cu ei, la corabia lor, şi am vândut diamante, şi am cumpărat mărfuri rare, şi aşa am ajuns la Basora şi la Bagdad.

Dar, fraţilor, ceea ce am mai văzut deosebit în a doua vânturare pe mări a fost arborele de camfor, aşa de mare, încât pot sta la umbra lui o sută de oameni. Sucul lăptos se scoate printr-o tăietură făcută cu cuţitul. Am mai văzut cum rinocerul ia elefantul în corn şi-l ţine aşa până piere, şi cum rinocerul, orbind de grăsimea elefantului, vine Roch-gadina şi-i ia în cângi pe amândoi şi-i duce puilor ei.

Mult s-au bucurat văzându-mă, vecinii, prietenii şi neamurile! Cinste măre am căpătat în ochii lor. Neguţătorii, când porneau pe ape, veneau la mine, ca la un om păţit, să le dau sfaturi.

O vreme am stat acasă, la Bagdad, între avuţii şi-n petreceri, dar dorul de necunoscut m-a apucat iar, mai puternic, şi aşa am pornit în a treia călătorie. Dar vă voi istorisi-o mâine seară.

După ce a dat lui Sindbad sărmanul încă o sută dinari, l-a poftit să vină şi-n seara următoare, împreună cu ceilalţi prieteni, să asculte nemaipomenitele întâmplări…

OSTROVUL MAIMUŢELOR…

Aşa e omul alcătuit! a început în seara următoare vânturătorul mărilor. Abia am prins sămânţă în cetatea mea de baştină, şi m-a şi cuprins dorul depărtării şi al primejdiei! Timpul spală necazurile toate, usucă lacrimile, spală sângele şi închide rănile. Într-o dimineaţă m-am uitat spre întinsurile pământului, peste şesuri verzi şi pustietăţi, peste dâmburi uscate, peste codri şi

munţi albaştri, şi aşa de tare m-a bucşit dorul largului lumii, aşa de tare m-a copleşit setea de cunoaştere, încât mi-am încărcat mărfuri pe o lungă caravană şi aşa am pornit către Basora, de unde începe largul apelor… Mi-a sărit inima din loc când am zărit corăbiile! Astfel, am încărcat mărfurile pe-o corabie tare şi cu căpitani pricepuţi, am aşteptat vânt prielnic, şi-ntr-o bună dimineaţă am pornit… Mai erau pe corabie neguţători de vază şi alţi călători fel de fel, şi toţi se bucurau de tovărăşia unui om păţit ca mine, şi toate erau la locul lor. Şi cum pluteam aşa, din mări în alte mări, din ostrovuri în alte ostrovuri, deodată căpetenia cârmacilor a prins a striga spre noi şi-şi sfâşia veşmintele! Am rămas înlemniţi, pricepând că ne aflăm în cumpănă…

— O, voi, călătorilor, striga căpetenia cârmacilor, nu ştiu cum s-au petrecut lucrurile, dar marea ne-a abătut din drum şi ne-a dus drept la ostrovul maimuţelor, de unde nimeni n-a scăpat cu viaţă! Uitaţi-vă…

Şi când ne-am întors ochii spre o latură a mării, am văzut cum dau năvală spre noi maimuţele, înotând. Veneau în roiuri şi-n cârduri, ca lăcustele. Într-o clipită au ros funiile ancorelor, au apucat corabia şi au prins s-o împingă spre ostrov. Groază mare s-a răspândit printre călători! Şi veneau maimuţe tot mai multe, negre, cu labe mari şi cu ochi galbeni… Nici nu-mi dau seama cum am scăpat cu zile! Am fugit mai înăuntrul ostrovului şi am rătăcit zile şi nopţi. Cu ierburi ne-am hrănit. Deodată am ajuns la un serai cu acoperiş de aur, care lumina pustia ca un foc. Am intrat într-o ogradă largă, şi înmărmuriţi am stat, când ne-am pomenit că-n toate părţile se aflau mormane şi movile de oase. Crengi verzi şi uscate se vedeau aşezate în grămezi. Şi cum stam în ograda aceea, deodată s-a cutremurat cerul şi pământul. Parcă venea taifunul, care smulge păduri din rădăcini şi cetăţi din temelii. Şi s-a ivit deodată, din

vălmăşaguri de colb, o dihanie cât palmierul de înaltă! Era neagră, şi ochii roşii, înspăimântători, ne priveau ţintă… Avea gura cât şura şi nări largi cât să bagi pumnul… S-a aşezat pe-un butuc, să se hodinească, după aceea a prins a se apropia… Întâi m-a apucat pe mine de grumaz şi m-a privit lung şi m-a cântărit în labele-i uriaşe. Apoi m-a zvârlit deoparte. I-a luat la rând şi pe ceilalţi, şi tot aşa i-a cântărit, aducându-i lângă mine. Când a ajuns la căpetenia cârmacilor, l-a cântărit mai mult, l-a privit mai mult, cu lăcomie, căci era om gras. L-a izbit cu faţa-n jos, l-a frânt în două cu genunchiul, apoi a dat foc unei grămezi de lemne. Când era gata jarul, a înfipt prin trupul căpeteniei un par şi aşa l-a perpelit şi l-a fript bine pe cărbuni. Ne-am îngrozit. Eram aproape morţi, uitându-ne cum dihania sfâşie cu unghiile carnea friptă şi o zvârle în gura largă… Era vreme de adâncă noapte. După ce a sfârşit de mâncat carne omenească, dihania s-a întins pe iarbă şi a prins a sforăi straşnic, de se cutremurau arborii şi zidurile. Apoi, când a prins a se zări de ziuă, s-a sculat repede şi s-a dus în stihia lui, într-un huiet. Noi ne-am adunat şi am prins să ne tânguim. Şi iar s-a pogorât noaptea, şi iar a venit dihania în cutremur şi vălmăşag. A aprins foc mare, şi când era gata jarul, l-a fript de viu şi l-a mâncat pe alt călător. S-a întins iar la hodină şi sforăială. Şi iar s-a dus în huiet, când a prins a se zări de ziuă… Eu m-am hotărât să-mi apăr viaţa! M-am hotărât să încerc tot ce era cu putinţă, să scap din arderea de viu. M-am îndreptat spre ceilalţi nefericiţi şi le-am spus vorbe de îmbărbătare. De ce să stăm ca puii de găină, fără să încercăm nimic întru scăparea de la crâncenă pieire? Ce ar fi să încercăm o fugă pe ape? O plută să alcătuim, s-o legăm bine, căci aveam curmeie din coajă tare de arbori. S-o înţepenim la ţărm, la îndemnă, apoi două ţepuşe de fier să căutăm… şi când va sforăi dihania mai zdravăn, pe iarbă, noi

să înroşim ţepuşele în foc şi să i le înfigem în amândoi ochii…

Auzind ceilalţi oameni planul, au dat mare strigare de bucurie. Ne-am şi apucat de lucru. Am doborât arbori, am făcut curmeie trainice şi astfel am pregătit pluta. Am înţepenit-o la ţărm, ia îndemnă, şi spre seară tot lucrul era gata: ne-am pus la îndemnă ţepuşele. Şi iar s-a auzit cutremur de taifun. Dihania s-a arătat în toată urâciunea şi a pus gabja pe un al treilea nefericit şi l-a mâncat fript, cu o poftă groaznică. Şi s-a întins iar, după năravi, să tăvălească iarba şi s-o spurce cu somnul ei. Şi cum a prins a sforăi, noi am pus ţepuşele pe jăratic şi le-am lăsat să se înroşească bine. Şi când s-au înroşit bine de tot, le-am luat, ne-am apropiat încet şi le-am înfipt adânc, drept în ochii dihăniei! Un răcnet mai tare ca al leului a cutremurat pustia şi ne-a îngrozit. Dihania oarbă a sărit de jos şi a prins să ne caute. Bâjbâia cu labele, se izbea cu fruntea de ziduri. La o vreme a ieşit pe poartă, nimerind-o, şi s-a dus în huiet mai tare, în stihia lui. Noi, cum l-am văzut dus, am ieşit din ograda seraiului blestemat şi ne-am suit pe plută. Ne-am gândit aşa: „Dacă nu se întoarce vreme de trei zile, înseamnă că a pierit; dacă vine, noi să dezlegăm pluta de la pripon şi să fugim în larguri, căci mai bine e să înfrunţi primejdia înecului, decât să te laşi ucis ca un ticălos…” Aşa ne-am sfătuit şi am şi dus vorba la îndeplinire. Însă, cum stam în apropierea plutei, cerul şi pământul s-au cutremurat mai tare, parcă taifunul s-ar fi însoţit cu simunul şi cu toate vânturile distrugătoare! Dihania se întorcea. O aduceau de subsuori alte două dihănii mai mari. Ne-am repezit toţi la plută, am dezlegat-o din pripon, am împins-o şi i-am făcut vânt. Ne-am aruncat pe ea, şi vâsleam din răsputeri spre larg. Însă dihăniile ne-au văzut. S-au repezit la ţărm şi au prins să zvârle spre noi cu pietroaie şi bolovani; mulţi au fost omorâţi, însă cu toată primejdia morţii, vâsleam. Au pierit ceilalţi

călători aproape toţi, dar au pierit frumos, au pierit încercând să-şi scape zilele. În loc să fie arşi de vii, în ticăloşie, au pierit înfruntând puterile dihăniilor şi ale mării. În loc să ardă şi să fie mâncaţi, s-au dus la fund, unde sunt pajişti şi le cântă în somn armoniile veşnice ale adâncului.

*
* *

După ce a rostit aceste vorbe de laudă asupra morţilor, Sindbad a tăcut. Ochii îi luceau mai tare când a început iar, astfel:

— …şi nu ne-am lăsat! Trei am mai rămas cu viaţă. Ne sleia setea şi ne ticăloşea foamea, dar am vâslit, am vâslit neîncetat, până am făcut carne vie în palme! Şi într-o bună zi am ajuns la ţărmul altui ostrov. Am găsit poame şi apă rece în izvoare. După ce ne-am potolit foamea şi setea, ne-am întins pe iarbă. Am adormit butuc, după trudă atât de lungă…

Însă, când ne era somnul mai adânc, am auzit un zgomot mare, parcă se răscoleau nisipurile pustiei. Până să ne trezim bine, am văzut deasupra capetelor noastre un şarpe boa, cu gura căscată, într-o clipită l-a înfăşurat pe unul dintre noi cu coada, i-a frânt oasele şi l-a înghiţit. L-a înghiţit de la picioare, încât bietul om, cu capul rămas afară, răcnea din ce în ce mai încet, înăbuşit de strânsoarea fiarei… Abia m-am ţinut să nu pier de spaimă! Cum s-a dus fiara în coclaurul ei, să doarmă, după legea mistuirii, m-am îndreptat către prietenul de zbucium, arătându-i că nu trebuie să stăm cu mâinile în sân! A doua zi, fiara va veni iar, şi ce vom face? Însă prietenul îşi pierduse firea, după atâta suferinţă. Îmbărbătarea mea i-a ajutat ca tămâia la mort… Cum s-a zărit de ziuă, eu l-am sfătuit să mă urmeze, să ne urcăm în cel mai înalt arbore de pe insulă, căci mai bine era să pierim de foame, decât în ticăloşie, mâncaţi de şerpi! Am

ajutat prietenul, l-am aburcat întâi pe el în arbore, însă pierind din el dorul de viaţă, nu s-a grăbit destul, n-a urcat destul de sus, încât, când s-a arătat iar târâtoarea spurcată, şi-a desfăşurat inelele trupului, şi-a ridicat gâtul şi l-a cules din creangă… Eu mă aflam în vârful cel mai înalt, şi stând aşa, după năprasnă, şi uitându-mă în largurile apelor, am dat chiot către Allah, zărind o corabie apropiindu-se de ţărm… Am răcnit, dar corabia s-a întors şi s-a făcut una cu pustietatea apelor. Ce-mi rămânea de făcut? Mă ardea setea îngrozitoare în vârful arborelui! Soarele mă potopea şi mă usca, dar voiam să trăiesc! Atunci, spre a nu pieri de sete, ori ciocănit de păsările cerului, am coborât, am băut apă îndeajuns, şi spre a mă feri de fiară, m-am socotit cum să-i vin de hac. Am căutat bârne şi scânduri rămase de la corăbiile înecate şi am alcătuit un fel de balot şi m-am băgat în el. Când a venit şarpele boa, a vrut să mă înghită cu balot cu tot. M-a prins cu coada, a strâns până i-au ieşit ochii din cap, dar bârnele şi scândurile nu le-a putut frânge. Când l-am simţit că se lasă moale, după ce lemnul îi rupsese gâtiţa şi limba, eu m-am smucit afară din gura lui. M-am urcat iar în arbore şi de data asta am văzut o corabie prin vecinătatea ţărmului. Am dat deznădăjduită strigare, şi corăbierii m-au auzit. Au slobozit ancora, au venit cu mare bucurie şi m-au luat. Masă mi-au întins. Primeneli mi-au dat. Setea mi-au potolit. Şi vreme lungă am călătorit cu ei pe mări, până s-au zărit minaretele din Kalarest, parcă răsărind din albăstrimile adâncului… Acolo, la Kalarest, s-au înfăţişat curând neguţătorii şi ne-au întâmpinat cu bucurie, şi cu setea de câştig, după pravilele negoţului. Neguţătorii de pe corabie au prins să desfăşure mătăsuri rare, lemn scump de santal şi fel de fel de mărfuri. Eu stam deoparte, sărman fiind, şi atunci mi s-a arătat în faţă căpetenia cârmacilor:

— O, străin frate! Până aici te-am adus cu dragoste, iată-te între dreptcredincioşi de-ai tăi. Trebuie să-ţi cauţi şi tu un rost. Ce m-am gândit eu? Pe corabie se află mărfurile unui nefericit de la Bagdad, pierit demult într-o năprasnă, la ostrovul maimuţelor. Era acel om vestit vânturător al mărilor! Nu-l mâna setea de câştig, ci setea de necunoscut! Averi a strâns, dar nu cu alt rost, decât spre a-şi putea îngădui, la adăpostul lor, vânturarea pe mările necunoscute ale lumii… Acum, că a pierit, m-am gândit să-ţi dăruiesc ţie mărfurile lui, să le vinzi şi să-ţi încropeşti un negoţ! E bine?

— Prea bine! i-am răspuns. Dar cum îl chema pe acel vestit om, vânturător pe mări?

Căpetenia cârmacilor s-a scărpinat în barbă, să-şi amintească.

— A trecut multă vreme de la năprasna de la ostrovul maimuţelor! Aproape că uitasem numele acelui om. Îl chema Sindbad…

Auzindu-mi numele, nu m-am putut stăpâni să nu dau strigăt mare de bucurie! Însă, arătând căpeteniei de cârmaci că eu sunt Sindbad cel crezut mort, el s-a îndoit; s-au îndoit şi neguţătorii aduşi ca martori. Nimeni nu mă mai cunoştea. Unii mă batjocoreau, strigând că cinstea din lume a pierit. După ce fusesem scăpat de ei de la pieire, acum voiam să iau cu necinste mărfurile unui om cinstit, mort în năprasnă… Degeaba mă împotriveam! Însă, deodată, a ieşit la faţă un neguţător indian:

— Cu adevărat mărturisesc că acest om este Sindbad, vestitul vânturător al mărilor! Mă pun chezaş, cu obrazul meu, cu banii şi cu mărfurile mele!

Şi întorcându-se neguţătorul indian către cârmaciul corăbierilor şi către ceilalţi neguţători, a grăit astfel, cu adâncă încredinţare:

— Fraţi ai mei! Cum vă spuneam, mă pun chezaş pentru cinstea acestui om, cu obrazul meu, cu banii şi cu mărfurile! Binevoiţi a vă aminti

domniile voastre că v-am istorisit într-o seară, în lungul călătoriei noastre, despre o vânătoare straşnică, la prăpăstiile cu diamante… Ei bine! Ţineţi minte cum v-am arătat atunci că-n timp ce stam şi aşteptam vulturii cu stârvurile de oaie din adâncuri, s-a arătat deodată un vultur cu un stârv, de care era legat un om… Vă amintiţi, nu? Ei bine! Omul acela era Sindbad, acelaşi Sindbad aflat acum în faţa noastră, cu cinstea pusă la îndoială…

Astfel auzindu-l grăind, au lăcrămat cârmacii şi neguţătorii. Şi au dat toţi strigare de slavă către Allah, bucuroşi de scăparea mea de moarte, ca prin urechile acului… Unii îmi dădeau laudă pentru nenorocirile prin câte am trecut, alţii mă sfătuiau să-mi vând mărfurile găsite printr-o întâmplare aşa de straşnică şi să mă întorc acasă, la Bagdad, şi să nu mai vântur mările, căci ulciorul nu merge de multe cri la apă… Cum era să le făgăduiesc liniştirea mea, când eram născut pentru zbucium? Am vândut mărfurile şi mare avere am câştigat. Am plutit împreună cu ceilalţi neguţători, până la schelele Indiei. Am pogorât pe acel pământ binecuvântat în mirodenii şi am cumpărat cuişoare şi scorţişoară.

Şi la ţara Sind am ajuns, şi zărind pământurile patriei noastre, am sărutat ţărâna. Apoi, iar am plutit pe ape, până la Basora, dar, fraţilor, minunat e pământul Indiei, pentru păunii şi papagalii cu pene aşa de frumoase, că-ţi iau ochii! Deci, dar, la Basora ajungând, am încărcat câştigurile pe lungi caravane şi am pornit către Bagdad. Cum am ajuns, am miluit din belşug văduvele şi orfanii, după un obicei bun, apoi m-am pus pe trai, până ce am prins iar sămânţă între averi, şi când îmi era lumea mai dragă, a prins iar să mă cerceteze noaptea dorul vânturării pe mări! Păţaniile rele se uită, setea şi foamea se uită şi ele, mai repede decât ne închipuim şi astfel, într-o zi, mi-am cumpărat mărfuri, le-am încărcat în lungi caravane, şi aşa am pornit. Mă plângeau prietenii,

după ştiuta şi adânca zicală că ulciorul nu merge de multe ori la apă. Rudele mă căinau, vecinii aşijderea. Lăsam lacrimi în urmă, tânguiri lăsam, dar setea de necunoscut a biruit! Când am zărit pânzele corăbiilor la Basora, am strigat de bucurie! Îmi venea să iau apă din apa mării, în pumni, şi s-o mângâi, şi s-o sărut, ca pe-o năframă verde, pe care răsar în nopţile liniştite boldurii de argint ai constelaţiilor… Iată, dar, ce mi s-a întâmplat în călătoria a patra…

OSTROVUL NEBUNILOR; ŞI ÎNVĂŢĂM DE CE-I BINE SĂ ŞTIM DE TOATE…

Sindbad, vânturătorul mărilor, şi-a început istoria astfel, odată cu seara, după ce a poftit musafirii pe covoare: – Fraţi ascultători! Ajungându-mă deci dorul de ducă, am încărcat mărfurile pe o corabie şi am pornit. Şi corabia plutea lin, cu toate pânzele întinse, către ostrovuri şi cetăţi necunoscute. Cântau corăbierii, căci de mult nu mai avuseseră o mare atât de bună. Însă, fraţilor ascultători, se vede că aşa e totul, o amăgire! Când nici prin cap nu ne treceau nenorocirile, s-a stârnit o furtună îngrozitoare. Degeaba au coborât corăbierii pânzele! Catargurile s-au rupt ca nişte beţe, corabia s-a dus la fund. Puţini am scăpat cu viaţă: câţiva am înşfăcat o scândură, şi aşa ne-a vânturat furtuna o noapte întreagă. Ne-a supt apa şi eram îngheţaţi de frig, şi aşa, când s-au arătat zorile din adâncuri, am zărit un ostrov mare, cu păduri. Valurile ne-au aruncat la ţărm. Ne-am încălzit pe nisipul călduţ, am mâncat poame şi am adormit. Şi pe când ne era somnul mai adânc, am auzit deodată vuiete amarnice de tobe! Am sărit de la pământ şi ne-am pomenit înconjuraţi de nişte negri cu inele în

urechi şi cu belciug la nări. Băteau în tobe, strigau, după obiceiul lor războinic. Ne-au luat între suliţe şi ne-au dus la căpetenia lor, şi văzându-ne, căpetenia a poruncit îndată să ni se dea mâncare. Şi ni s-a adus o mâncare cu miros aşa de greţos, încât mie mi s-au întors maţele pe dos! M-am stăpânit şi n-am mâncat. Aşa eram deprins de mic, să mă stăpânesc în faţa greutăţilor şi a lucrurilor neplăcute. Urmând deci legea asta a liniştii, m-am ţinut şi n-am mâncat din spurcăciunile aduse; şi după cum veţi vedea îndată, de la stăpânirea de sine mi-a venit şi mântuirea! Ceilalţi prieteni de nenorocire s-au lăsat foamei lor şi au mâncat cu multă lăcomie. Deodată li s-au întunecat minţile şi au prins să grăiască şi să cânte ca nebunii; după cum mi-am dat seama, bucatele negrilor erau anume făcute din buruieni otrăvite… Astfel văzând, eu m-am stăpânit zile la rând; prietenii mei, nebuni de-a binelea, au fost băgaţi în nişte ocoale, împreună cu alţi prinşi înnebuniţi. Erau scoşi la păscut ca vitele… Rămăsesem numai cu pielea şi ciolanele, aşa de tare mă uscase foamea! Văzându-mă aşa, negrii şi sultanul lor m-au lăsat să umblu prin insulă în voia mea. Eu m-am îndepărtat cât am putut înăuntrul insulei şi am dat într-o zi de mulţi oameni albi, culegând piper. M-am mărturisit lor, arătându-le cine sunt şi ce am păţit. Şi astfel, oamenii aceia albi m-au luat cu ei şi m-au dus în alt ostrov, la sultanul lor, într-o cetate mare, cu case de negoţ şi cu bazare bine întemeiate. Şi istorisind acelui sultan cine sunt şi câte am păţit, straşnic s-a minunat! În cinste mă ţinea, ca pe-un om priceput şi cu multă învăţătură căpătată din întâmplări. Şi stând eu aşa, la seraiurile acelui sultan, am băgat de seamă că nici Luminăţia Sa, nici oştenii, nici dregătorii nu foloseau la călărie şaua şi frâul; punând întrebare asupra acestui lucru, sultanul a făcut ochii mari, căci nu auzise despre şa şi frâie, şi nici nu le văzuse în viaţa lui. Atunci, cerându-i umilită

îngăduinţă, m-am dus la un curelar şi l-am învăţat cum se face o şa, cum să fac frâiele şi scările. Şi după ce a făcut o şa, căptuşită bine cu lână şi tivită cu fire de aur şi argint, după ce a făcut frâul şi scările, m-am dus la grajdurile sultanului şi mi-am ales cel mai bun cal; i-am pus şaua, i-am prins frâul după rânduială şi l-am poftit pe sultan să urce… Mare mirare a arătat în faţa acestei noutăţi!

Am devenit îndată omul căutat de curelari, de fierari, de dregători şi oşteni. Toţi mă răsplăteau cu daruri, pentru noutatea adusă în rânduielile călăriei. Am crescut mult în cinstea şi-n dragostea sultanului. O mare avere adunasem. Într-o zi, după multă curgere de vreme, m-a poftit sultanul şi mi-a grăit aşa:

— Frate Sindbad, nimic nu leagă inima omenească de un loc, mai mult ca dragostea! Când ţi s-aprinde inima pentru femeia iubită, laşi casă şi masă, laşi tată şi mamă, şi te duci pe cărăruia iubirii!… Părăseşti seraiuri şi averi, şi o urmezi la un bordei de lut şi la un blid de lemn…

Am pus întrebare, îngăduindu-mi să-l întrerup:

— Cu ce rost îmi aminteşti chemarea iubirii, Luminăţia Ta?

— Ascultă, Sindbad! M-am gândit să-ţi caut o femeie potrivită, să te împământeneşti şi să rămâi aici… Averi am să-ţi dăruiesc, să ai cu ce trăi… Primeşti?

— La picioarele Luminăţiei tale… am răspuns, şi îndată s-a înfăţişat cadiul cel mare al cetăţii, împreună cu alţi judecători. Dintr-o încăpere s-a arătat o preafrumoasă sultăniţă. Ne-am plăcut de la întâia înfăţişare şi aşa s-a iscălit hârtia de cununie, în faţa judecătorilor şi bătută cu pecetea sultanului.

Rău îmi părea după patria mea, Bagdad, însă, după cuvântul sultanului, trebuia să mă supun rânduielii fireşti, în fundul inimii mele tânjeam cumplit, cu toate că viaţa mea mergea din plin, încărcată de fericire şi bucurii.

Toate au durat până într-o zi. Cum stam la masă împreună eu soaţa mea, am auzit în vecini un răcnet îngrozitor. Am sărit ca ars, să văd ce-i. Şi, preaiubiţilor fraţi, iată ce era…

ÎNGROPAREA DE VIU…

Sindbad a rămas mult timp cu ochii duşi în amintiri cutremurătoare. Ascultătorii tăceau. Târzie era noaptea la Bagdad şi se auzeau departe, departe, strigările dinspre ziuă ale străjilor.

— O, preaiubiţii mei fraţi! a reînceput povestitorul. Când m-am dus la vecin, l-am aflat smulgându-şi părul la căpătâiul soaţei lui care murise.

— Frate, am căutat eu să-l încurajez. Aşa-s legile firii, frate al meu! Nu plânge! Aşa îi e dat omului: azi să înflorească, mâine să putrezească! Te înţeleg, greu e să te desparţi de ce ai iubit ca lumina ochilor, dar aşa-s rânduite legile de nestrămutat…

— O, vecinule prea bun! mi-a răspuns omul. Viaţa e viaţă, moartea e moarte şi trebuie să le primim după cum sunt rânduite! Află însă că alta e pricina deznădejdii mele: în ţara asta, moştenim de la cei vechi o lege sălbatică! După rânduiala acelei legi, eu trebuie să fiu îngropat de viu, odată cu soaţa mea! Acestei rânduieli va trebui să te supui şi tu, dacă cumva îţi moare soaţa înainte! Dacă mori înainte tu, va fi îngropată de vie ea…

Nu vă pot mărturisi, ascultătorilor, ce spaimă îngrozitoare m-a cuprins! Sărmanul vecin a fost îngropat de viu, într-o prăpastie groaznică, locul de obşte al morţilor din cetatea aceea. Înainte de a-l slobozi neamurile, cu o funie, în adâncul negru, i-au dat o hrincă de pâine, un ulcior cu apă, apoi au pus lespedea deasupra, după rânduiala blestemată

din trecut. Degeaba răcnea bietul om că vrea să trăiască…

Din ziua aceea, viaţa lângă soaţa mea era un chin. Mă rugam către Allah şi dam strigare de deznădejde în sine-mi, să mor eu înainte! Însă lucrurile aveau să se întâmple cu totul altfel. Într-o zi, soaţa mea s-a îmbolnăvit. În scurt timp şi-a dat ochii peste cap. Au venit neamurile ci, au venit dregătorii cei mari şi până şi sultanul, să mă deplângă pentru moartea ei, dar mai ales pentru moartea mea la o tinereţe şi la o poftă de viaţă aşa de mare… Când i-am auzit deplângându-mă, furie straşnică m-a apucat. I-am întrebat de ce nu se lasă de obiceiul acela blestemat? De ce îngroapă oamenii de vii? Şi apoi, eu eram străin de acele locuri, deci nu mă puteam supune legii lor! auzindu-mă sultanul grăind aşa, a zâmbit în barbă şi mi-a răspuns:

— Nu, fiul meu, n-ai dreptate în cele ce le grăieşti! Odată ce te-ai însurat aici, cu o femeie a acestui pământ, dator eşti să te pleci în faţa rânduielilor noastre! Hai, nu te sclifosi! Fă-ţi rugăciunile către sfântul soare şi către iarba lumii!

În vremea asta, sicriul cu soaţa mea ieşea pe uşă. L-am urmat toţi şi eu strigam şi mă împotriveam legii drăceşti a acelei cetăţi. Plângeam, părul mi-l smulgeam, faţa mi-o zgâriam, veşmintele mi le sfâşiam, dar în juru-mi erau numai inimi şi chipuri împietrite. Astfel am ajuns la prăpastia morţilor. După ce au slobozit înăuntru sicriul cu soaţa mea, neamurile s-au repezit la mine, m-au legat strâns cu o funie şi m-au repezit în hăul negru. Am auzit cum bufneşte lespedea potrivită repede deasupra. E nefolositor să vă spun, fraţilor, ce deznădejde m-a cuprins în prăpastia neagră, plină de mortăciuni, unde nu vedeai la un lat de mână! Deodată mi-a stat inima în loc, când am auzit tânguindu-se un om, îngropat, pesemne, cu câteva zile înainte! Trebuia însă să trăiesc, trebuia să înfrâng şi această

încercare groaznică! Am auzit deodată oase sfărâmându-se în bot de fiară. M-am uitat bine şi am desluşit ochii hienei lucind. Şi mârâiturile i le-am auzit. M-am gândit s-o urmăresc, să văd pe unde a intrat în gropniţă. Şi am urmărit-o. Am dat de-o spărtură, şi când am zărit lumina sfântului soare, am prins a plânge. M-am târât prin spărtura aceea şi am ieşit drept în ţărmurii mării. După ce m-am uitat bine, să nu mă vadă oamenii cetăţii, m-am pus să pândesc târgurile, poate va trece o corabie… Când am zărit întâia corabie în zare, m-am strecurat iar în gropniţă, am luat o legătură mare de pietre scumpe de pe morţi, şi aşa am ieşit iar la ţărm. Am prins să strig cu deznădejde, când s-a apropiat corabia, până ce căpitanul cârmacilor m-a auzit şi a trimis o barcă. Am vrut să-l răsplătesc cu daruri, dar n-a primit, socotindu-mă prea nefericit. Şi astfel, fraţi ai mei, corabia aceea plutea către mările Basorei.

În scurt timp am dat chiote către ţărmurii cunoscuţi. Pietrele scumpe le-am vândut şi am cumpărat mărfuri rare, pornind cu ele către Bagdad. S-au bucurat straşnic rudele şi prietenii. Am miluit văduvele şi orfanii, după pravilă. Înţelepţi oameni veneau şi mă sfătuiau să mă dezbar de vânturarea lumii. Îmi spuneau pilda ştiută cu ulciorul. Eu, în urma ultimei păţanii, le făgăduiam tuturor că voi sta acasă, şi le mulţumeam de sfaturi. Într-adevăr, am stat acasă cât cioara-n par! Nenorocirile se uită mai repede decât ne închipuim, şi această virtute omenească, uitarea nenorocirilor, eu o socotesc lege a mergerii înainte! Cum să stai şi să trândăveşti între dănţuitoare şi-n sunet de alăută, când inima din tine fierbe şi arde? După o vreme, am prins a astupa gurile sfătuitorilor de bine. I-am rugat să mă lase în voia vânturilor mele şi să nu se amestece. Precum vedeţi, preaiubiţi fraţi, cine muşcă o dată din mărul necunoscutului, nu se mai poate tămădui! Într-o zi, am pornit în călătoria a

cincea, nemaipomenită în întâmplări, după cum înainte se va vedea…

LUPTA CU PĂSĂRILE PUSTIEI; TRÂNTORUL DIN OSTROV ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI. ÎN PĂDURILE DE COCOTIERI…

Ascultători preaiubiţi! a început Sindbad, în noaptea a cincea, după ce ascultătorii s-au rânduit la locurile lor, după rang şi pravilă, călătoria a cincea, preaiubiţii mei ascultători, e şi mai bogată în întâmplări ieşite din fire, după cum v-am mărturisit seara trecută. După ce m-a muşcat dorul de depărtări, am adunat averea şi am pornit la Basora, petrecut de suspinele prietenilor şi de scâncetele neamurilor. Cum m-am văzut la Basora, am cumpărat o corabie mare, am tocmit cârmaci, am încărcat mărfuri rare, şi aşa am pornit spre vânturarea apelor. Mările erau bune, încât călătoream cu bucurie şi desfătare. Am trecut pe lângă ostrovuri şi cetăţi; şi pe lângă pământuri cu seminţii nemaivăzute.

Într-o bună zi, fiind nevoiţi să luăm apă proaspătă, am aruncat ancora la ţărmurii unei insule bogate în păduri, în izvoare, în păsări şi-n fiare fel de fel. Ceilalţi neguţători şi corăbieri s-au întins la umbră, să tragă câte un pui de somn. Unii dintre ei însă, în loc să-şi vadă de hodină, au prins a umbla prin insulă, şi umblând ei aşa, au dat de-un ou cât un dâmb, al gadinei Roch! L-au privit ce l-au privit cu mare mirare, şi deodată au băgat de seamă că în ou se zbate ceva… Au apucat pari şi bolovani şi au prins a izbi în el, să-l spargă. Şi spărgându-l, au dat de puiul gadinei. În loc să s-astâmpere, acei corăbieri şi neguţători proşti au sfărâmat coaja oului şi scoţând puiul afară, l-au

omorât şi l-au hăcuit cu hangerele şi iataganele… Şi, iată, pe când săvârşeau ei nebunia asta, văzduhurile s-au întunecat deodată, ca de-o furtună, şi ca de-un vânt răsunau. Când ne-am ridicat ochii, am înlemnit, văzând gadinile Roch, bărbătuşul şi femeiuşcă, venind pe aripi mari cât nourii… Am fugit toţi îngroziţi spre corabie şi am pornit în larg, de teama răzbunării gadinelor. Însă, pe când eram destul de departe, am văzut cum femeiuşcă Roch ia în căngi un bolovan cât dâmbul şi vine asupră-ne. Bolovanul a nimerit însă alături, şi noi n-am păţit nimic, doar valurile stârnite de bolovan au crescut până la cer, încât corabia era gata să se ducă hăului. Totul a trecut cu bine deocamdată, însă, peste câtva timp, s-a ridicat în slavă Roch-bărbătuşul. Avea în căngi un bolovan cât muntele. A zburat pe deasupra corăbiei ce a zburat, să ne ţintească bine, şi deodată a slobozit bolovanul peste noi! S-au rupt catargurile şi s-a spart corabia; într-o clipă s-a dus la fund, cu tot cu neguţători şi corăbieri! Eu m-am apucat de-o bârnă şi m-am lăsat în voia valurilor.

Şi plutind aşa, pe bârna aceea, m-a aruncat marea într-un ostrov bogat în verdeaţă. Eram supt de foame, dar m-am ospătat din belşug cu poame şi ierburi şi mi-am potolit setea la izvoare reci, aflate acolo din belşug. Nu se vedea ţipenie de om în tot ostrovul. Deodată, am rămas încremenit, când am văzut un moşneag cu barba albă, cu şorţ din frunze de palmier! Sta lângă o roabă mare şi mă privea. Cum m-am apropiat de el şi am prins a-i grăi, am înţeles că nu ştia ce e aceea grai, căci grăia numai prin semne. După câteva clipe, mi-a făcut semn să-l las să mi se urce după cap, spre a-l duce până la o fântână din apropiere. Din milă pentru bătrâneţea lui, mi-am plecat grumazul, dar el, cum s-a văzut după capul meu, m-a cuprins strâns cu braţele, şi cu picioarele m-a încolăcit ca şarpele. Şi aşa m-am căit amar că m-am lăsat păcălit. Mă purta prin ostrov, unde voia el, şi mă

bătea, când osteneam, cu picioarele şi cu pumnii. Şi când picam la pământ, frânt de oboseală, el mă ţinea tot încolăcit şi mă trezea când îi venea lui poftă de preumblare, izbindu-mă cu genunchii şi cu pumnii. Dac-am văzut că nu pot scăpa de el în niciun chip şi că facerea de bine mă va duce la robie veşnică, m-am gândit ce să scornesc spre a-l birui. Astfel, într-o zi, am găsit un bostan. L-am golit bine, l-am pus la uscat, şi după alte zile am strâns în el zeamă de struguri. L-am închis la loc şi am lăsat zeama s-o fiarbă timpul. Când am crezut eu că zeama de struguri a căpătat tărie de vin, am prins a bea, şi Văzându-mă dihania că beau, a poftit şi ea! Eu atât am aşteptat! Am golit un bostan mare, l-am umplut cu zeamă de struguri, l-am astupat la loc, şi, la vreme potrivită, l-am dat ticălosului şi chinuitorului meu, să-l golească pân' la fund.

Şi cu adevărat vă mărturisesc, fraţii mei preaiubiţi, că îndată ce a golit bostanul, chinuitorul meu a prins întâi a râde şi a cânta ca un nebun, după aceea a căzut de după capul meu, într-un somn adânc ca al munţilor şi ca al pământului. Atunci am apucat un bolovan, am ţintit bine, i-am zdrobit capul! Cum am scăpat de el, am alergat la ţărmuri, plângând de bucuria libertăţii. Peste puţin timp a venit o corabie la acel ostrov, şi aflând corăbierii de întâmplarea mea, m-au lăudat foarte, că scăpasem lumea de Trântorul din Ostrov. M-au luat corăbierii cu ei, şi corabia zbura ca rândunica pe ariile necuprinsului. Zbura, zbura, şi deodată am ajuns la o cetate mare, la continentul Africii. Mari lucruri am văzut şi acolo! Ziua, cetatea aceea era plină de forfotul neguţătorilor. Noaptea însă toţi locuitorii se urcau în bărci şi se pierdeau în largul mării. Făceau aşa, pentru că noaptea veneau la ei maimuţele şi-i ucideau! Aşa de multe maimuţe erau în codrii întunecoşi din împrejurimi, încât nimeni nu putea să le biruiască în niciun chip. Şi umblând eu prin cetatea aceea, şi căscând

gura la câte şi câte nevăzute lucruri, am întârziat peste ceasul hotărât. Când m-am dus la schelă, corabia nu mai era, pierise în largurile necuprinsului. M-a apucat jalea şi deznădejdea. Umblam pe uliţe plângând şi deodată m-a oprit un dreptcredincios:

— Frate, m-a întrebat el cu blândeţe, care-i pricina mâhnirii tale?

— O, frate! i-am răspuns. Iată cine sunt şi ce am păţit…

— Nu-i nimic! mi-a răspuns dreptcredinciosul. De foame nu vei pieri. Dar şi bani pentru întoarcere acasă vei încropi, dacă eşti gata să faci o treabă. Cunoşti vreun meşteşug?

— Doar să vântur mările, frate dreptcredincios!

— Asta ajută ca funia pe spânzurat… a zâmbit el amar. Urmează-mă… Vei veni cu mine la culesul nucilor de cocos… Ştii cum se face treaba asta?

— Nicidecum, dreptcredincios frate!

— Vei învăţa, iată: ia sacul acesta cu pietre! Vor veni şi alţi vecini dreptcredincioşi cu sacii plini de pietre, şi ne-om duce în pădurile cele mari ale cocotierilor. Vrei?

— O, nu mă mai întreba, frate!

Astfel zicând, am înşfăcat sacul cu pietre şi l-am urmat către vecinii şi prietenii dreptcredincioşi. Ceată mare ne-am adunat şi ne-am dus la pădurile veşnice ale cocotierilor!…

*

* *

— Pe Allah! a suspinat Sindbad într-un târziu, întrerupând istoria. Multe lucruri am văzut eu, mult pământ am bătut, multe mări am colindat, dar nimic nu e mai presus decât pădurile înalte de cocotieri! Nimeni nu se poate urca pân’ la cununa ramurilor; şi stau nucile de cocos, atârnând ca nişte clopote! Doar maimuţele ajung la ele. Cum ne-am

dus în codrii cei eterni, am prins a arunca pietre asupra maimuţelor de sus. Gorile rânjeau straşnic, mânioase foc că le dăm război cu bolovani! Cum păleam o maimuţă, o şi vedeam înşfăcând o nucă de cocos şi aruncând-o asupra noastră! Aşa a durat războiul acesta cu sălbăticiunile, până am sfârşit bolovanii şi am socotit că avem nuci destule; atunci le-am încărcat în saci, în locul bolovanilor, şi ne-am întors în cetate. Şi aşa, amestecat în ceata dreptcredincioşilor păcălitori ai maimuţelor, am adunat dâmb mare de nuci de cocos. La o vreme, când am socotit că am destul spre a mă putea întoarce acasă, le-am vândut, am cumpărat pe preţ tare loc bun într-o corabie. Am cumpărat mirodenii din Africa, şi aşa am pornit spre cetatea mea de baştină, prea slăvitul Bagdad. Am vândut mirodeniile la Basora, pe preţ şi mai tare, mi-am luat alte lucruri de preţ, şi aşa am ajuns la Bagdad şi a cincea oară, spre bucurarea prietenilor şi neamurilor, şi spre mângâierea văduvelor şi orfanilor, cu care am fost mai milostiv ca niciodată!

Însă, preaiubiţi fraţi ai mei, nimic nu-i mai nestatornic decât inima omenească! Am petrecut o vreme în desfătarea dănţuitoarelor, în mângâierea alăutelor şi vinului. La o vreme, am simţit că nu mă mai mulţumeşte viaţa dusă în statornicie. Nu mă mulţumeau nici sfaturile cu prietenii, nici înfricoşata carte a Koranului! Sindbad, vânturătorul mărilor, nu putea prinde muşchi pe jilţuri! Mă simţeam străin între prieteni, cântece şi bogăţii; mă pomeneam câteodată uitându-mă lung la drumurile caravanelor, la corăbiile de pe Eufrat şi oftam. „Hai, Sindbade, vino!” mă îndemna vântul de seară; „Vino!” îmi spunea soarele răsărind; „De ce nu vii?” mă întrebau pânzele şi catargurile corăbiilor. „Te aşteptăm, vino, Sindbade!”

Şi astfel, fraţii mei preacinstiţi, mi-am vândut avuţiile pentru a şasea oară. Am slobozit robii şi

roabele, dăruindu-le bani din gros. Mărfuri am cumpărat iarăşi, la bazarele Bagdadului, şi am pornit iar către geana mării, la Basora… Însă, a şasea călătorie, cu întâmplările ei, veţi binevoi s-o ascultaţi mâine seară… Deocamdată, se aud strigările străjerilor dinspre ziuă…

Pe când ieşeau oaspeţii, peste Bagdadul adormit cântau cocoşii şi s-auzeau strigările străjilor şi muezinii vesteau lumii încă o zi.

ÎN INDIA…

Fraţii mei preaiubiţi! a început a istorisi Sindbad. Eu unul socotesc, fraţii mei preaiubiţi, că prea puţin preţ şi prea puţin farmec are această viaţă, fără oameni îndrăzneţi! Îndrăzneţii, după socoteala mea, sunt înainte-mergătorii multor lucruri! De pildă, fără să-mi aduc laude, eu unul sunt primul om din Bagdad care a văzut India şi am ajuns la acele ţărmuri depărtate, după crunte suferinţe.

Când m-a muşcat de inimă, pentru a şasea oară, şarpele dorului de vânturare, mi-am slobozit robii şi roabele, am vândut tot ce aveam şi iată-mă din nou la schelele Basorei, şi mai apoi plutind pe oglinda mării nemuritoare! Ce-i mai presus, fraţi preaiubiţi, decât noaptea în largul necuprinsului? Să vezi cum picură, una câte una, ţintele de argint ale constelaţiilor… să vezi zorii încingând zarea apelor şi să vezi soarele răsărind proaspăt din peşterile adâncului… Şi-n vremea asta, vântul să zbârnâie lin în pânzele întinse! Să vezi cetăţi necunoscute… să vezi pământuri noi! Şapte inimi ar trebui să ai, spre a ţi le deschide pe toate, cum îşi deschid vulturii aripile!

Călătoream de mult, când deodată a bubuit tunetul pe ariile mării. Fulgerul s-a slobozit ca un

paloş al pedepsei, către făpturile din negura veşnică a adâncurilor! Abia am apucat a ne înveli mărfurile, să le ferim de ploaia grozavă. Picau apele de sus ca o altă mare şi corabia sălta ca o jucărie. Deodată, căpetenia cârmacilor a prins să se sfâşie cu unghiile. Răcnea şi plângea, sfătuindu-ne să ne rugăm unii pe alţii de iertare, să ne spunem rugăciunile sfârşitului, căci grea primejdie ne aşteaptă! Ploile şi furtuna abătuseră corabia către muntele de la capătul pământului, de unde nimeni nu scapă cu viaţă! Abia am prins noi a răcni spre Allah stihuri înfricoşate din Koran, abia am prins a ne da unii altora iertăciunea: corabia s-a izbit de munte şi ţăndări s-a făcut! Mulţi călători s-au dus hrană vietăţilor din adâncimi! Am scăpat cu zile doar câţiva, înşfăcându-ne de-o bârnă. Marea ne-a zvârlit la ţărm, şi ce am văzut acolo, nu voi uita câte zile voi avea! Am văzut movili de cranii şi oseminte ale înecaţilor din alte naufragii. Stăteau pe jos pietrele scumpe, ca gunoaiele, printre scândurile corăbiilor. Însă muntele era numai piatră netedă. Nicăieri nu se afla iarbă sau măcar rădăcini, să ne astâmpărăm foamea. Curând, am început să pierim. Care cum îşi da ochii peste cap era îndată scăldat, după rânduiala de obşte, şi îngropat în căscaturile stâncilor. Astfel, a murit azi unul, mâine altul şi într-o bună zi am rămas singur în pustietate. Am început să plâng. Rău îmi părea după viaţă. Mă căiam că n-am dat ascultare sfătuitorilor de bine şi m-am lăsat iar dorului de ducă şi primejdiilor! Strigam, recitând stihuri din cartea înfricoşată a Profetului! Apoi, după o vreme, spre a nu mă lăsa mâncat de corbi, după ce voi muri, mi-am săpat singur groapa. M-am culcat în ea, mi-am pus mâinile pe piept şi aşteptam să vină sfârşitul întunecos. Dar am sărit deodată în picioare! M-am întrebat dacă încercasem totul spre a scăpa de moarte. Îndată m-a copleşit dorul de viaţă. Am alergat la rămăşiţele corăbiilor. Şi în timp ce le priveam, am auzit sub mine un vuiet de

ape în adâncul muntelui. Îndată m-am întrebat unde poate să ducă apa aceea. Şi cercetând locul, am dat de un râu subpământean. Trecea în mare fugă şi-n mare vuiet printr-o peşteră. M-am repezit la rămăşiţele corăbiilor şi am ales bârne tari. Mi-am sfâşiat straiele şi le-am răsucit în funii. În scurt timp am alcătuit o plută, pe râul subpământean. Am încărcat movile de diamante şi mi-am dat drumul cu apele la vale. Uneori, peştera era aşa de joasă, încât trebuia să mă fac una cu bârnele. Nu ştiu cât am plutit aşa. La o vreme, istovit de foame şi de sete, m-am lăsat la voia întâmplării şi am adormit. Nu ştiu cât o fi durat somnul. Când m-am deşteptat, eram pe-o pajişte verde, la lumina soarelui. Pluta, cu pietrele scumpe, era legată ia pripon. În jurul meu stăteau nişte oameni cum nu mai văzusem. Întrebându-i prin semne unde mă aflu, unul dintre ei a zâmbit cu blândeţe:

— Eşti în India… N-ai nicio teamă. Ia-ţi pietrele scumpe şi urmează-ne la rajahul nostru, spre a-i spune cine eşti şi din ce pământ vii…

Şi astfel, luând pietrele scumpe, i-am urmat pe oamenii aceia blânzi într-o cetate cu turnuri înalte, albă ca lumina soarelui. Rajahul lor m-a întâmpinat cu deosebită blândeţe; m-a pus de-a dreapta măriei sale, îndată ce a aflat că sunt supus plecat al lui Harun al Raşid, calif între califi. Şi după ce m-am hodinit bine, în moliciunea paturilor, după ce m-am întremat cu bucate săţioase şi cu băuturi întăritoare, mi-a spus rajahul indienesc:

— Preacinstite fiu Sindbad, ia-ţi ce-i al tău şi du-te cu pace şi sănătate! Du din partea mea închinăciune multă către măria sa Harun! Spune-i că am auzit de bogăţiile lui lumeşti, şi de seraiurile neîntrecute, şi de mulţimea dănţuitoarelor frumoase, şi de talentul neîntrecut al cântăreţelor din alăută; dar spune-i, rogu-te, că am mai auzit şi de o altă avuţie a măriei sale, mai mare ca toate: dreptatea în cârmuirea supuşilor!

— Ascult, prea înălţate… am răspuns eu. Rămâi în pace şi numai binele să fie în domnie peste pământurile şi cetăţile măriei tale!

Şi aşa, rajahul indienesc m-a petrecut cu dregătorii şi căpeteniile oştilor până la schelă, unde mă aştepta o corabie anume.

Şi bătând un vânt bun, curând eram aşa departe, încât pământul Indiei, cu turnurile, cetăţile şi arborii, se scufunda din ce în ce în ceţuri. Şi având parte de acelaşi vânt prielnic, am călătorit din mări în mări, din ostrov în ostrov, din schelă în schelă, până s-au zărit minaretele slăvite de la Basora. Am ajuns la Bagdad, am dus califului între califi închinările şi m-am pus pe trai.

Dar din nou am stat acasă cât cioara-n par, după cum veţi binevoi a asculta mâine seară.

PĂMÂNTUL CINSTEI; OAMENII ZBURĂTORI…

Aflaţi, o, ascultătorilor! Când m-a înghimpat iar spinul dorului după întinderile mării, mi-am vândut toată averea, ca de obicei, şi m-am urcat pe-o corabie, la Basora. Mult am colindat prin necunoscut, cu vânt prielnic în pânze. Deodată, a venit a şaptea nenorocire: furtuna a zdrobit corabia şi a scufundat-o în împărăţiile adâncului. Apucându-mă de-o scândură, am ajuns la un ostrov pustiu, unde am găsit movili de cranii ale scufundaţilor. Eram pândit de moarte, căci ostrovul era o pustietate de piatră. Ca şi-n călătoria a şasea, mi-am alcătuit o plută şi m-am lăsat în voia valurilor, să mă ducă încotro vor voi, decât să pier sub clonţurile păsărilor sălbatice! Mult m-a mânat marea, până ce mi-am pierdut cunoştinţa, luându-mi bun rămas de la sfântul soare.

Deodată, m-am trezit prins într-o plasă. Când mi-am deschis ochii, am văzut oameni mulţi pe ţărmurii unei cetăţi. Trăgeau plasa şi strigau către mine să nu-mi fie teamă. Când m-au scos la ţărm, sleit cu totul de putere, s-a înfăţişat înaintea mea un bătrân cu barbă albă:

— Fii pe pace, fiule, şi fii binevenit pe pământul nostru! Fii bun şi urcă pe pataşca asta, căci văd că nu mai poţi merge, de tare ce te-au supt apele…

M-am întins pe o pataşcă moale şi m-au purtat robii în urma acelui bătrân, înăuntrul cetăţii. Şi m-am pomenit pe urmă într-un serai frumos. M-au frecat băieşii cu parfumuri şi uleiuri scumpe, am mâncat bucate săţioase şi am băut vinuri întăritoare, venindu-mi astfel în fire. Într-o zi a venit la mine bătrânul, binefăcătorul meu, şi mi-a zis:

— Va trebui să te osteneşti până la schelă, să-ţi vinzi mărfurile…

L-am privit mirat, căci ajunsesem la ţărmul lor, gol ca degetul, dar bătrânul mi-a făcut semn să tac şi să-l urmez. M-am îmbrăcat în straie scumpe, cu fir de aur, mi-am pus turban de mătasă rară, toate căpătate din mila şi dărnicia acelui bătrân.

Şi astfel, cum am ajuns la ţărmuri, mulţime de neguţători mă aşteptau, şi închinându-mi-se până la pământ, mi-au zis:

— Slăvit fie numele lui Mahomed-prooroc!

— În vecii-vecilor… am răspuns după cuviinţă.

— Cu ce preţ vinzi bârnele plutei ce te-a adus până la noi?

Eu m-am uitat lung la cele câteva bârne, am ridicat din umeri, mirat, dar atunci a ieşit la faţă starostele acelor neguţători şi mi-a grăit după o închinăciune mare:

— Află, străin frate! Noi am preţăluit cât am preţăluit în soborul nostru! Am ajuns să credem că lemnul şi legăturile nu pot avea preţ mai mare de zece mii dinari! Dacă binevoieşti, şi dacă-ţi vine la socoteală, bine; nu, spune şi domnia ta un preţ!

— O, fraţilor! m-am minunat eu. Văd că am nimerit în pământul cinstei! N-am de vândut nimic, o, fraţii mei; bârnele sunt rămăşiţe ale corăbiilor!

— Taci şi fă cum îţi spun eu! m-a sfătuit bătrânul. Dacă ei ţi-au dat dinari zece mii, eu mai pun o sută pe deasupra, şi gata-i tocmeala! Poftim banii, cheltuieşte-i în cinste!

Cu mirare mare am luat punga cu dinari! Bătrânul a poruncit servilor săi să ducă bârnele la magazii şi după aceea m-am întors la seraiul lui. Şi a trecut vremea. Tânjeam şi mă uscam de dorul cetăţii mele. Aş fi fost gata să umblu desculţ prin spini, să trec prin foc, gol, şi pe jăratic desculţ, numai să mai zăresc o dată sfintele minarete de la Bagdad! Însă mă aflam prea departe spre a mă mai putea întoarce! Mă aflam la mările de la capătul lumii, unde dorm în legănarea veşnică a valurilor sufletele lui Solomon-prooroc şi al fiului său David. Dincolo de acele mări nu se mai afla fiinţă omenească. Astfel stând lucrurile, mi-a zis bunul bătrân într-un târziu:

— Sindbade, fiule! Şi aşa nu te poţi întoarce la Bagdad! Eu sunt cu un picior în groapă şi n-am alt suflet la casă, decât o fată frumoasă ca lumina soarelui. Dacă vrei, ţi-o dau de nevastă, şi împreună cheltuiţi-mi avuţiile în pace! Înmulţiţi-vă ca Abraam cel din binecuvântatele vechimi!

— Ascult, tată! am răspuns eu, şi îndată s-a înfăţişat cadiul cel mare al cetăţii, cu peceţile şi cu martorii. Şi aşa m-am însurat eu, la capătul lumii, cu o fată frumoasă ca lumina soarelui.

Iată însă, preaiubiţilor ascultători, că am băgat de seamă un lucru, târziu, după ce bătrânul a murit: în noaptea când luna se rotunjea ca banul de aur, oamenii acelei cetăţi îşi puneau aripi şi zburau până-n înălţimile cerului. N-am avut de lucru şi într-o noapte am rugat nişte vecini să mă ia şi pe mine în văzduh. Unul dintre ei s-a prins, însă a spus să bag de seamă ca nu cumva să scot vrun

cuvânt, căci poate auzi Mahomed-prooroc şi s-ar mânia straşnic de îndrăzneala oamenilor de a cuceri cerul…

Şi astfel, vecinul meu m-a luat pe spatele lui şi am zburat atât de sus, şi atât de aproape de grădinile nemuritoare, încât l-am auzit pe Mahomed-prooroc stând în sobor cu pâlcurile sale de oşteni. Nu m-am putut răbda şi am strigat foarte. Atunci, un fulger a ars aripile îndrăzneţilor. Am picat prin scânteietoare neanturi şi ne-am trezit în pustia de piatră a unor munţi. Cu greu am ajuns iar în cetate, unde soaţa mă aştepta plângând, crezându-mă pentru de-a pururea pierdut! Tot în ziua aceea, la rugăminţile ei, m-am hotărât să facem tot ce vom putea şi să ne întoarcem împreună la Bagdad! Am durat o corabie puternică, am pregătit-o cu cârmaci buni şi bine plătiţi, am vândut tot, şi după nemaipomenite întâmplări, am zărit într-o zi slăvitele minarete de la Basora…

— Iată, frate Sindbad… a reluat vânturătorul mărilor, după o clipă. Avuţiile ce le vezi sunt rodul unor întâmplări înfiorătoare, după cum bine ai auzit. Ele sunt rodul îndrăznelii mele şi nu-s strânse din furtişag! Dar spre a nu mai fi nevoit să cari poveri, intră în slujba mea, căpetenie peste cămăraşi…

Acestea-mi sunt întâmplările din cele şapte călătorii!

*

* *

În noaptea următoare, Şeherazada a început alt basm, cel cu Aladin şi lampa fermecată…

Binevoiţi a întoarce fila…

ALADIN ŞI LAMPA FERMECATĂ.

Trăia în vremuri vechi, într-o cetate din pământul Chinei, un sărman croitor, cu numele Mustafa, şi aşa de sărac era, încât abia îşi ducea zilele de azi pe mâine. Şi avea acel croitor un fiu, cu numele Aladin. Şi era Aladin nesupus şi neascultător. Colinda maidanele, cu o droaie de haimanale. Degeaba îl rugau tatăl şi mama să se apuce să înveţe şi el croitoria sau orice altă îndeletnicire; Aladin cutreiera maidanele, bătea colbul cât era ziulica de mare, cu haimanalele lui.

Când a împlinit ani cincisprezece, tatăl său l-a luat mai cu asprime, mai cu blândeţe, să deprindă pe lângă el îndeletnicirea acului, dar lui Aladin numai de o astfel de treabă nu-i ardea! Cum întorcea tatăl său capul în altă parte, el o zbughea pe uşă afară, şi nu mai da pe-acasă până în târzie noapte. Maică-sa încărunţea de mâhnire, din pricina lui, iar bietul croitor Mustafa se topea văzând cu ochii, căci atâta odraslă aveau şi s-alegea colbul din el. Astfel, măcinat de supărare azi, măcinat mâine, Mustafa a adormit într-o zi pentru vecie. Rămânând numai cu maică-sa, Aladin s-a făcut şi mai rău, şi mai neascultător, învăţând nu vreo îndeletnicire bună, ci ştiinţa urâtă a golăniilor. Abia aveau ce mânca. Maică-sa, după moartea lui Mustafa, a închis croitoria, a vândut tot ce se putea vinde, şi câştiga câte un ban sărman, torcând lână de pe la vecinele bogate. Degeaba îl dojenea pe Aladin; degeaba îi arăta cât de greu are să se descurce în viaţă, dacă nu deprinde ceva bun, la vârsta când toate lucrurile se deprind uşor. Îl ruga ades cu lacrimi, îi grăia blând, cu toată inima ei de mamă, însă Aladin una o ţinea, bătând colbul din zi în noapte. Îşi băgase părintele în pământ, cu purtările lui, şi nicio milă şi nicio înţelegere nu dovedea faţă de buna şi nefericita mamă.

Astfel, bătea maidanele înainte, fără să-i pese nici de lacrimi, nici de rugăminţi, nici de asprele cuvinte de dojană.

Într-o zi, pe când se juca pe un maidan, cu alţi băieţi, s-a oprit lângă ei un om înalt, negru la chip, cu veşmintele pline de pulbere. Era un vestit vrăjitor african. Ştia citi firea oamenilor după faţă. Cum l-au văzut, băieţii s-au oprit din joacă.

— Cine-i şi al cui este acest fecior? a întrebat vrăjitorul, de unul şi de altul, după ce pusese ochii pe Aladin.

I s-a răspuns că Aladin era fiul lui Mustafa, croitor sărman, călătorit în lumea drepţilor.

Astfel auzind, vrăjitorul s-a apropiat de Aladin, l-a chemat deoparte şi l-a întrebat cu prefăcătorie straşnică:

— Au nu eşti tu oare Aladin, fiul fratelui meu Mustafa?

Şi a prins a lăcrăma şi a se tângui: cum de nu s-a întors la timp să-şi mai apuce preaiubitul frate în viaţă? Şi a continuat africanul către Aladin, cu mare grijă şi dragoste:

— Aladine, Aladine! Prea mic eşti spre a mă înţelege! Prea mic eşti spre a pricepe bucuria că te-am găsit, o, fiu scump al fratelui meu! Ce face maică-ta, cumnata mea scumpă? Deocamdată, nu pot veni la voi, căci am treburi! Ia aceşti bani de aur şi descurcaţi-vă, tu şi preaiubita mea cumnată, până voi veni deseară la locuinţa voastră!

Şi africanul şi-a vârât mâna la brâu, sub straiul lung, şi a scos o pungă cu bani de aur. Aladin a ţinut-o tot într-o fugă până acasă şi ţipa: – Mamă preaiubită! aruncă furca şi fusul, căci uită-te ce noroc ne-a pălit! A venit unchieşul meu din Africa şi iată ce mi-a dat!

— Care unchieş din Africa? a întrebat mama, cu mirare. După cât ştiu, tatăl tău n-a avut frate!

— Ba a avut, mamă! Unchieşul meu va veni deseară la noi şi o să staţi faţă-n faţă şi o să vă cunoaşteţi!

Cu mirare mare şi cu îndoială şi mai mare a luat banii soaţa croitorului Mustafa. A pregătit cele de cuviinţă. Iar seara l-a trimis pe Aladin să stea la

poartă, spre a-l întâmpina pe african. Şi astfel, cum a prins să se însereze, călătorul s-a arătat la poartă. Cu sfială l-a poftit în casă soaţa lui Mustafa. I-a stat înainte cu ce a putut, spre a sfinţi legea ospeţiei, însă tare se mai minuna biata femeie!

— Ceas prea fericit! spunea africanul, dându-i butelci cu vin şi alte bunătăţi aduse. O, cumnată dragă, arată-mi repede în ce loc sta fratele meu, când cosea? Cum a murit? Cât e de atunci?

Şi potopind femeia cu întrebările, ofta şi lăcrăma des, ca după un frate atât de scump, pierdut pentru veşnicie.

— Fii binevenit! i-a spus femeia, cu îndoială. Îndeamnă la masă şi hodineşte-te! Dar tare mă minunez! După cât ştiu eu, bietul Mustafa n-a avut niciun frate…

— Na-ţi-o bună!… a răspuns africanul. A avut, cum mă vezi şi cum te văd! Poate m-a şi uitat, ori n-a avut prilej să pomenească de mine, căci m-am înstrăinat demult, din întunecoase timpuri! De-o viaţă călătoresc prin ţări străine! Am văzut India, Persia, Siria, Arabia; m-am statornicit pentru mult timp în Africa; aşa că vezi, cumnată dragă… Dar Aladin, iubitul meu nepot, cum se poartă?

— Rău de tot, dragă cumnate! a răspuns femeia, încredinţată aproape cu totul că străinul era într-adevăr fratele lui Mustafa. Aladin, prin purtările lui rele, şi-a băgat părintele în pământ. Nu a vrut şi nu vrea să înveţe nimic! Încearcă tu, cumnate, şi să-l dăm la vreo învăţătură, acum cât nu-i prea târziu. He, Aladine, Aladine… a oftat mama. Puţin lipsea să te izgonesc de acasă! Ai noroc că ţi-a venit unchieşul…

Africanul a râs în barbă. Şi-a îndreptat ochii negri, scânteietori, asupra băiatului.

— Nu, cumnată dragă. Eu unul cred că n-ai dreptate! Aladin e băiat bun şi mă prind să scot dintr-însul om! Ce ai spune, Aladine, dacă am deschide o prăvălie mare, mare, cu stofe şi cu mătăsuri?

— Ar fi grozav! a spus Aladin, căci ştia din hoinărelile lui că în prăvăliile mari vin oameni mulţi şi bogaţi şi mişună lumea de dimineaţă până seara.

— Aşa va fi! a înclinat unchieşul din barbă. Dar întâi şi-ntâi, va trebui să te duc la cel mai bun croitor, să te îmbrac în lege. După aceea vom deschide prăvălie…

Şi au grăit şi au plănuit până s-au auzit cocoşii de miezul nopţii. Atunci, africanul s-a ridicat, şi-a luat rămas bun şi s-a dus să doarmă la caravanserai. S-a arătat iar în zori, şi luându-l pe Aladin, l-a îmbrăcat frumos, din cap până-n picioare, cum se cade unui neguţător bogat. L-a plimbat apoi pe la moschei vestite, pe la pavilioanele hanilor. Şi la caravanserai l-a adus, să-l arate prietenilor de călătorie.

Când s-au întors amândoi, seara, mama lui Aladin s-a mirat foarte de dărnicia cumnatului. I-a spus că Aladin n-are drept la atâta bine, din pricina neascultării, dar să facă cumnatul cum va şti mai bine.

— Aşa va fi, dragă cumnată. Nicio grijă să n-ai! Mâine e zi de vineri în tot Islamul, şi prăvăliile sunt închise. Însă poimâine, sâmbătă, îmi voi ţine cuvântul şi vom întemeia cea mai mare prăvălie din cetate. Iar ca să nu pierdem vremea, îl voi lua cu mine, mâine, pe Aladin, să-i arăt împrejurimile cetăţii… Vrea-vei, Aladine?

— Mai încape vorbă? a răspuns băiatul şi-i plesnea inima de nerăbdare să vadă împrejurimile, împreună cu acest unchieş atât de bogat şi atât de darnic.

A doua zi, încă din zori, mereu deschidea uşa şi se uita afară. Se îmbrăcase, şi aşa aştepta ei, nerăbdător, sosirea unchieşului african. Cum l-a zărit, a şi fugit înaintea lui; l-a îmbrăţişat unchieşul cu mare dragoste, ca pe un preaiubit nepot; i-a făgăduit să-i arate lucruri cum nu mai văzuse neam de neam.

Într-adevăr, după ce au ieşit din cetate, printr-o poartă mare, au ajuns la nişte grădini cu seraiuri în mijlocul lor. Şi ei intrau şi se tot minunau, de la grădină la grădină. Au ajuns la o grădină mai frumoasă decât toate grădinile de pe pământ; avea la poartă un leu uriaş de bronz. Au intrat să se hodinească. Unchieşul a scos o bucată de cozonac şi nişte fructe. Au ospătat şi au pornit iar, prin alte seraiuri, prin alte grădini. Şi spunea africanul către Aladin numai vorbe înţelepte, ajutătoare la buna creştere. Aladin s-a uitat în urmă, la o vreme, şi s-a speriat puţin:

— Dar, unchieşule, unde ne ducem noi? Prea au rămas în urmă şi cetatea şi grădinile…

Numai dealuri se vedeau înaintea lor şi-n urmă.

— N-ai grijă, nepoate Aladine! Într-adevăr, departe au rămas toate, însă te voi duce într-o grădină cum nu s-a mai văzut! Vezi cele două dealuri din faţa noastră? Ai răbdare şi să mergem într-acolo cu nădejde…

Şi a continuat africanul cu vorbele înţelepte, pentru ca băiatul să nu mai aibă când se gândi la depărtare şi la oboseală. I-au lucit ochii mai tare, când au ajuns între cele două dealuri înalte, cu cărăruie printre ele. Acolo s-au oprit. Unchieşul african a dat foc la nişte vreascuri şi la nişte ierburi. Fum întunecos şi mare cât dealurile s-a ridicat. Şi cum unchieşul african bolborosea nişte cuvinte, fumul se tot da la o parte, şi s-a tot dat aşa fumul la o parte, până s-a isprăvit. Deodată s-a deschis pământul. S-a văzut o mare lespede de piatră cu belciug de bronz. Rău tare s-a speriat Aladin şi a năzuit s-o ia la fugă. Atunci, africanul l-a înşfăcat de grumaz şi i-a trântit o palmă aşa de zdravănă, încât pe bietul băiat l-au bucşit lacrimile şi sângele. S-a prăbuşit la pământ, înfricoşat straşnic.

— Pentru ce mă baţi? a întrebat el după ce s-a ridicat. Ce rău ţi-am făcut?

— Pentru ca să mă asculţi fără crâcnire! Eu îţi ţin loc şi de tată. Să taci! Tot ce va urma, va fi spre binele tău! Bunăoară, sub piatra asta se află o comoară… Ei, ce ai spune, Aladine, dacă s-ar afla într-adevăr o comoară sub piatra asta?

Şi unchieşul african a grăit mai departe, când a văzut cum ochii lui Aladin tresar şi se aprind:

— Află, Aladine, că într-adevăr se află o comoară, însă nimănui nu i-i îngăduit să apuce piatra de belciug. Nici chiar mie, unchieşul tău. Deci, apuc-o de belciug şi trage…

— Dar nu e prea grea? a îndrăznit băiatul.

— N-ai decât să rosteşti numele lui Mustafa, tatăl tău, şi numele bunicului, şi lespedea are să se facă uşoară ca o pană. Hai, îndrăzneşte şi ridic-o…

Aladin a apucat belciugul şi a ridicat lespedea cu uşurinţă. A văzut în adânc nişte trepte coborând într-o prăpastie. S-a înfricoşat iar, însă africanul l-a dăscălit astfel:

— Nu te teme, nepoate Aladine! Coboară treptele! Vei da de o uşă deschisă. Intră fără frică! Vei da de o sală. Din sala aceea vei da în alte două săli, cu stâlpi şi pereţi de marmură şi de aur. Mergi drept şi vei da într-o grădină cu fructe coapte. Mergi prin grădina aceea, până vei da de o terasă. Urcă fără teamă, până vei afla la capătul terasei o lampă aprinsă. Ia-o, stinge-o, varsă uleiul din ea şi întoarce-te şi adu-mi-o! Ai grijă însă ca în drumul tău să nu atingi măcar cu poala veşmântului stâlpii sau pereţii sălilor, căci dacă-i atingi, se prăbuşesc şi-ţi găseşti moartea. Ia acest inel, să te apere de primejdii şi du-te cu bine!

Aladin a luat inelul, a coborât treptele pân’ la uşa deschisă. A dat de sălile pomenite şi a trecut prin ele cu veşmântul strâns în jurul trupului, spre a nu atinge stâlpii şi pereţii. A nimerit apoi în grădina cu poame coapte. Şi terasa amintită a urcat-o. Când a văzut lampa arzând, a luat-o, a stins-o, i-a vărsat uleiul şi a băgat-o în sân. Şi, întorcându-se, s-a oprit în grădină şi a cules

poame, fără să ştie că toate erau cele mai mari pietre preţioase. Şi-a căptuşit bine sânul, buzunarele şi punga şi a pornit apoi repede, spre a nu-l face pe unchieş s-aştepte prea mult. Cum a ajuns în capătul treptelor, l-a rugat pe unchieş să-i întindă mâna să-l scoată din prăpastie mai repede, dar acesta i-a cerut să-i dea lampa mai întâi. Însă Aladin, simţind că-l paşte o primejdie, n-a vrut să i-o dea. L-a ameninţat africanul cu bătaia, a strigat şi s-a strâmbat la el, însă Aladin sta în prăpastie, neînduplecat, cu lampa în sân. Şi văzând africanul că nu-i chip să primească lampa, a scrâşnit de mânie şi a repezit lespedea la loc. Tocmai din Africa venise după lampă şi bătuse drumul degeaba. S-a îndepărtat repede, să nu-l afle cineva acolo.

Şi s-a trezit Aladin în întunericul prăpastie. A coborât repede, să intre în grădina subpământeană, dar poarta se închisese. Şi a stat el în întunecimea aceea, ca-ntr-un mormânt, vreme de două zile. Şi simţind că va pieri, şi-a ridicat mâinile şi i-a strigat în ajutor pe Allah şi Mahomed-prooroc, oşteanul său. Şi când şi-a împreunat mâinile, a atins inelul dat de vrăjitorul african şi deodată s-a înfăţişat înaintea lui un duh înfricoşat, grăindu-i cu cutremur mare:

— Ce vrei tu, Aladine? Află că eu sunt robul celui ce poartă acest inel. Ce pofteşti?

— Să mă scoţi la lumina soarelui… a bâlbâit Aladin, aproape mort de spaimă.

Şi abia a rostit cuvintele şi s-a trezit afară, pe iarbă, şi aproape că-l orbea lumina soarelui, după atâta şedere în întuneric. A văzut dealurile goale, a văzut cărăruia dintre ele, însă de piatra cu belciug nici pomeneală nu era! A văzut doar cenuşa, rămăşiţa focului. A pornit pe cărare, către cetate. Cum a ajuns acasă, ca mort a căzut de oboseală şi de foame. Biata maică-sa îl crezuse pierdut pentru totdeauna. Nu ştia ce să mai facă, de bucurie că s-a întors. L-a culcat în pat, şi Aladin a picat într-un

somn greu ca lutul. Când s-a trezit, a istorisit mamei tot ce păţise cu africanul, tot ce văzuse în prăpastia de sub lespede. Şi-l asculta mama cu uimire. Şi blestema clipa când i-a intrat în casă africanul cel prefăcut. Şi iar a adormit Aladin. Maică-sa i-a luat pietrele preţioase şi lampa şi le-a pus sub căpătâiul lui. Şi a dormit Aladin până a doua zi către prânz. Şi cum s-a trezit, abia vedea de foame. A dat cuvânt către maică-sa, să-i dea de mâncare. Ea i-a răspuns că deocamdată n-are ce-i da, însă să aibă puţină zăbavă, căci va încropi ceva. Aladin şi-a amintit atunci de lampă: n-ar fi bine să se ducă s-o vândă la bazare?

— Prea bine! a răspuns maică-sa. Însă, spre a dobândi preţ mai bun pe ea, am s-o şterg bine, frecând-o cu apă şi cu nisip.

Şi a luat lampa de sub căpătâiul lui Aladin, dar abia şi-a atins petica de ea, că îndată s-a înfăţişat un duh puternic, în mare cutremur, ca al tunetului.

— Porunceşte, stăpâne Aladine!

Mama a căzut în leşin, de spaimă neînchipuită.

— Ce vrei? a dat cuvânt Aladin către arătare.

— Sunt robul celui ce are lampa aceasta! a întors duhul cuvânt. Ce porunceşti, stăpâne Aladine?

— Mi-i foame! a scâncit băiatul.

— Tot acum! a răspuns duhul, şi s-a făcut nevăzut, şi în scurt timp s-a întors cu o tavă mare, cu douăsprezece farfurii de argint, pline de mâncăruri rare, cu şase pâini albe, cu două ulcioare pline cu vinul cel mai scump. După ce a rânduit totul pe-o sofa, s-a făcut iar nevăzut. Toate s-au petrecut aşa de repede, încât biata mamă încă nu apucase a se trezi din leşin. Aladin a stropit-o cu apă şi după ce ea a deschis ochii, a rămas mirată peste fire, văzând bunătăţile.

— Cui trebuie să mulţumim, Aladine, pentru scumpeturile acestea? Nu cumva o fi auzit de sărăcia noastră măria sa sultanul?

— Să lăsăm vorba, mamă! a răspuns Aladin. Să trecem să mâncăm până nu se răcesc bucatele, după aceea îţi voi da răspuns cuviincios. Poftim la masă!

Şi s-au aşezat amândoi la masă. Şi au mâncat şi au băut. Şi împreună se mirau de bunătatea bucatelor, de frumuseţea tacâmurilor, tăvilor şi farfuriilor. Şi au mâncat până către ceasul prânzului. După aceea, mama s-a întors către fiul ei:

— Acum, Aladine, după ce atât de bine am ospătat, fă bine şi spune-mi cui datorăm această binefacere!

— Dragă mamă! a întors băiatul cuvântul. Lată ce s-a întâmplat: în timp ce tu stăteai în leşin de spaimă, eu am spus duhului că mi-i foame. Îndată după aceea, s-a făcut nevăzut. S-a întors numaidecât, cu tava încărcată de bunătăţi. Dar nu era unul şi acelaşi cu duhul din neagra prăpastie. Nu. Acela era robul acestui inel. Cel ivit la frecarea lămpii e robul lămpii…

— Vai mie! s-a înfricoşat mama. Neam de neam, noi am trăit în cinstită sărăcie. N-am auzit de la nicio vecină de-a mea astfel de întâmplare, să atingi o lampă şi să ţi s-aştearnă toate bucatele dinainte! Ca dreptcredincioasă musulmană, nu vreau să mai am de-a face cu fiinţele negurii, blestemate de Mahomed-prooroc! Ia lampa şi du-o unde ştii. Vinde-o. Zvârle şi inelul, căci nu mai vreau să mai leşin de spaimă, la ivirea înfricoşaţilor!

Astfel auzind-o grăind, Aladin i-a răspuns cu dreaptă judecată:

— Nu aşa, mamă! Eu, unul, lampa n-o vând, nici n-o arunc. La fel, n-am să vând sau n-am să arunc inelul. Ai văzut cât bine ne poate aduce lampa! La fel, cine ştie din ce primejdii ne va scoate inelul! Să le folosim cu băgare de seamă. Să nu cerem lămpii lucruri peste fire, căci dacă ne-am îmbogăţi prea tare, am stârni ura vecinilor. Lasă

totul aşa cum îţi spun eu. Îmi închipui ce lucruri mari poate săvârşi lampa fermecată, dacă acel ticălos vrăjitor a venit după ea tocmai din Africa…

Găsind mama judecata lui bună şi sănătoasă, a hotărât că aşa să rămână, dar să nu mai grăiască niciodată despre lampă şi inel. A doua zi, aducându-i din nou foamea, Aladin a luat o farfurie din cele douăsprezece şi s-a dus s-o vândă. A nimerit cu ea la un neguţător. Prea mulţumit a fost când acesta i-a dat un ban de aur, cu toate că farfuria făcea de douăzeci şi şapte de ori pe-atât. Aladin era bucuros. Nu se pricepea încă la preţul lucrurilor. S-a dus acasă cu o pâine şi cu mult mărunţiş. Şi aşa, cheltuind ei banul de aur, a dus neguţătorului farfurie după farfurie, până le-a vândut pe toate douăsprezece. Şi când a venit la rând tava, a vrut s-o ducă tot la acelaşi neguţător, dar era prea grea, aşa încât l-a poftit acasă, s-o vadă, şi neguţătorul a cântărit-o din ochi, încă de la uşă, şi dându-şi seama de preţul ei peste fire, a scos şi a plătit băiatului zece monede. Şi aşa s-au descurcat ei o vreme, însă Aladin, de la întâmplarea cu africanul, nu mai bătea colburile. Intra prin casele de negoţ, asculta vorbele oamenilor bătrâni. Încet-încet îşi lepăda năravurile rele şi prindea să cunoască oamenii şi lumea, din sfaturile înţelepte. Şi sfârşind banii. Aladin a umblat iar la lampa fermecată. A frecat-o cu mâna şi s-a arătat în mare huiet duhul înfricoşat:

— Porunceşte, stăpâne Aladine!

— Mi-e foame, duhule! Adu-mi de mâncare!

— Tot acum, Aladine, stăpâne! a clămpănit din bot înfricoşatul, şi îndată s-a înfăţişat iar, cu o tavă încărcată de farfurii cu bunătăţi.

Maică-sa nu era de faţă la arătarea duhului. A venit la masă întinsă. Şi iar era gata să leşine, la gândul că duhul înfricoşat fusese în casa ei. Şi au ospătat din gros.

Şi iar s-au istovit bucatele. Aladin iar a prins să mărite farfuriile. Şi în timp ce mergea el către

neguţătorul cunoscut, a trecut pe lângă un bijutier bătrân; i s-a plecat cu sfială, şi bijutierul l-a poftit să intre în aşezarea lui.

— Nu ştiu, feciorule, ce ai de vânzare. Află însă, că orice ai avea, eu îţi voi da preţul cuvenit.

Aladin a scos farfuria punând-o neguţătorului pe cântar, a văzut că preţuieşte şaptezeci şi două de monezi aur, şi nu una, cum primise de la neguţătorul celălalt. Şi luând banii, s-a dus Aladin acasă. Şi vânzând bijutierului toate farfuriile şi tava, a adunat aur, o grămăjoară bună, dar nu cheltuiau decât pentru pâinea cea de toate zilele. Şi cheltuind cu zgârcenie şi cumpătare, le-au ajuns banii pentru câţiva ani. Dar Aladin nu mai pierdea vremea. Sta pe lângă vestiţi şlefuitori de pietre scumpe, pe lângă mătăsari, deprinzând încet-încet câte ceva din îndeletnicirea lor. Şi aşa şi-a dat el seama că poamele din grădina subpământeană erau pietre preţioase. S-a văzut dintr-odată bogat, dar n-a spus mamei sale nimic.

Într-o zi, mare strigare s-a auzit pe uliţele cetăţii. Pristavii şi străjile porunceau oamenilor să se ascundă în case, nu cumva să iasă vreunul pe uliţă, s-o vadă pe Bedrulbudur, fata sultanului, în drumul ei spre baie! Cel ce ar îndrăzni, ar fi pedepsit cu moartea! auzind Aladin glasul pristavilor, l-a cuprins o pofta grozavă s-o vadă pe Bedrulbudur fără văl! Până atunci, credea că toate femeile sunt ca mama lui, zbârcite de bătrâneţe. Şi s-a dus Aladin la baia sultăniţelor şi s-a ascuns după o uşă, în spatele băii. Şi a venit îndată Bedrulbudur, urmată de roabe şi hadâmbi. Şi cum şi-a scos vălul de pe faţă, în baie, Aladin a rămas încremenit, ca-n faţa soarelui. I-a văzut ochii negri, plini de viaţă şi adânci, gura era rumenă ca rodia. Şi bietul Aladin era să leşine de uimire. S-a strecurat printre hadâmbi şi străji şi a ajuns acasă. Maică-sa s-a mirat din cale-afară, văzându-l abătut şi trist. Nu mânca, nu putea dormi. Degeaba îl întreba ea ce l-a schimbat, din om neliniştit, în visător cu ochii

plini de o tristeţe neînchipuită. Şi degeaba îl cerceta cu întrebările. Aladin sta pe gânduri, cu ochii pierduţi în vedenia preafrumoasei Bedrulbudur. Maică-sa îl socotea bolnav şi mereu îl ruga să-i spună ce-l doare. Aladin sta mut, cu ochii în gol.

— Draga mea mamă! i-a spus într-o bună zi. Cine mă va înţelege mai bine decât tine? Iată ce mi s-a întâmplat: m-a îndemnat inima s-o văd la faţă pe Bedrulbudur, fata sultanului cetăţii; m-am ascuns după poarta scăldătoarei şi am văzut-o, şi de atunci nu mai pot de dorul ei. Nu mai pot – şi am să mă duc la sultan s-o peţesc.

Astfel auzindu-l, maică-sa a izbucnit în râs:

— Oare ai înnebunit, Aladine, fiul meu? Oare nu-ţi dai seama ce prostii grăieşti? Ştii oare câţi feciori de sultani vestiţi şi-au răcit gura de pomană, cerând-o pe Bedrulbudur? Cum m-aş duce eu, calica şi sărmana nevastă a croitorului Mustafa, la sultan, să-i cer fata? Oare nu m-ar socoti nebună, după toate temeiurile sfintei dreptăţi? Cu ce ai ieşit tu la faţa lumii până acum? Ai săvârşit vreo faptă deosebită, pentru binele cetăţii tale? Hai, Aladine, grăieşte şi-mi răspunde!

— Prea bine, dulcea mea măicuţă! a răspuns Aladin. Cu adevăr ai grăit, că prin nimic nu mi se cuvine Bedrulbudur! Însă inima mea o vrea şi nu mă las! Ai pomenit cu dreptate de sărăcia noastră, că n-ai avea cu ce face faţă; ei bine, află că nu suntem de fel săraci! Poamele aduse din grădina de sub pământ, află că nu sunt poame, ci pietre preţioase, cum au numai sultanii cei mai vestiţi! Ian fă bine şi adă vasul acela de porţelan, să le potrivim după mărime şi culoare!

Aducând mama vasul de porţelan, l-au umplut cu pietre scumpe; şi aşa de frumos luceau, fiecare în razele şi culorile lor, încât amândoi şi-au acoperit ochii în faţa strălucirii.

— Şi acum… a grăit Aladin, iată că avem cu ce sta în faţa sultanului! Fă bine şi du-te în peţitorie…

— Pe Allah, Aladine! s-a speriat mama. Să spunem că i-ar plăcea sultanului pietrele scumpe, să spunem că mă va primi în faţa strălucirii sale, dar, oare n-are să mă stropşească, de mânie, când va afla la ce am venit?

— Să n-ai nicio grijă, scumpă măicuţă! Oare n-avem noi lampa fermecată? Fără grijă să te duci, căci n-o să-ţi pară rău!

Fiind târziu, s-a culcat mama, şi s-a culcat Aladin. În timp ce ea dormea adânc, el sta cu ochii deschişi, cu gândul numai la Bedrulbudur. Şi s-a luminat de ziuă. Mama şi-a îmbrăcat veşmintele cele mai bune, a luat vasul cu pietre scumpe, într-o legătoare de pânză şi a pornit către serai. N-a trebuit s-aştepte mult. Au venit vizirii să întemeieze judeţul şi ea a intrat odată cu dânşii. S-a trezit într-o încăpere mare. Vizirii s-au aşezat pe covoare şi când s-a înfăţişat sultanul, toţi au bătut înaintea lui temenele înfricoşate. Şi s-a aşezat sultanul în jilţ şi au prins a veni pricinaşii. Mama lui Aladin sta drept în faţa lui şi aştepta clipa potrivită, să se plece şi să înceapă vorba, dar cum judeţul a luat sfârşit, sultanul s-a dus repede către cămări. Ea s-a ridicat şi s-a întors acasă, cu tot cu vas, spre marea mâhnire a lui Aladin. A întrebat-o repede ce s-a întâmplat şi ea i-a răspuns cu adevăr, aşa cum s-au petrecut lucrurile, că a stat chiar faţă în faţă cu sultanul, dar n-a avut cum începe vorba, pentru că strălucirea sa s-a dus repede spre cămări, îndată după istovirea pricinilor mai mari. Aladin s-a mulţumit şi cu acest răspuns, căci maică-sa, ducându-se la sultan, biruise deocamdată frica. A doua zi, iar a luat legătura şi s-a dus. A aflat porţile încuiate şi iar s-a întors. Şi iar s-a dus zi cu zi, până ce iar a stat faţă în faţă cu sultanul. Şi poate de o sută de ori a stat cu dânsul faţă-n faţă, fără s-o întrebe de unde-i şi ce pofteşte. Însă n-a durat mult starea asta. Într-o zi, după istovirea judeţului, sultanul a grăit către întâiul vizir:

— Ian fă bine şi chiar mâine dimineaţă să pofteşti femeia care stă de-atâta vreme în faţa mea. Să văd ce pricini au tot adus-o de mai bine de o sută de ori…

Întâiul vizir a zâmbit uşor:

— Maria ta, fie-mi cu iertare, dar cunoşti prea bine femeile! Ce plângere poate avea femeia aceea? i-o fi vândut vreun neguţător făină proastă… sau are cine ştie ce altă pricină fără greutate!

Sultanul s-a strâmbat cu destulă asprime:

— Prea te grăbeşti, vizire, cu hotărârile! Chiar mâine, când va veni femeia aceea cu legătura, să-i dai strigare la rând, numaidecât!

Într-adevăr, cum s-a înfăţişat mama lui Aladin a doua zi, a fost adusă în faţa sultanului. S-a închinat până la pământ, după cum văzuse că fac alţii, în cele peste o sută de zile pierdute.

— Ridică-te, femeie! a poruncit sultanul. Apropie-te şi spune-mi ce durere ai! Din bun început îţi spun că mare durere trebuie să ai, de vreme ce de mai bine de o sută de ori ai tot venit la judeţul meu! Ai îndrăzneală şi grăieşte!

— Ascult, Doamne! a răspuns ea. Îţi voi spune ce mă doare, dar numai dacă-mi făgăduieşti că mă vei ierta, oricare ar fi lăcrămarea mea…

— Făgăduiesc! a încredinţat-o sultanul.

— Doamne, prealuminate! a grăit rar mama lui Aladin şi s-a zvârlit pe covor, în faţa jilţului; s-a ridicat şi a grăit iar: Doamne, prealuminate! Eu am un fecior, Aladin. Se vede că n-a avut de lucru, nefericitul, şi a îndrăznit să se uite la obrazul fetei Luminăţiei tale! De atunci, Doamne, fiul meu se usucă zi cu zi şi mi se rupe inima văzându-l în suferinţă. Şi am venit, Doamne, s-o peţesc ne frumoasa ta fată, Bedrulbudur, pentru feciorul meu Aladin. Ţi-i cu supărare, Doamne?

— De ce să-mi fie cu supărare? a răspuns sultanul. Dar în legătura aceea ce ai?

— Ia, colo, nişte daruri, prealuminate! Să ţi le arăt?

— Pofteşte! a îndemnat-o sultanul, dar când ea a descoperit vasul, şi-a pus mâna la ochi, ca fulgerat, căci neam de neamul lui nu mai văzuse pietre preţioase atât de multe şi atât de mari. A stat încremenit în jilţ, apoi a grăit către întâiul vizir:

— Ce spui, vizire? Face să am un ginere cu avere aşa de mare? Face sau nu face?

— Nu face, Doamne! Cum să dai fata acestui Aladin necunoscut? N-ai făgăduit-o fiului meu? Ştii ce, Doamne? Te rog să mă îngădui trei luni, şi dacă feciorul meu nu ţi-o aduce un dar mai mare decât darul acestui Aladin, fără nicio faimă în cetate, atunci dă-o lui pe frumoasa Bedrulbudur…

S-a învoit sultanul, după vorba pe şoptite, barbă la barbă, cu vizirul şi s-a întors către mama lui Aladin:

— Uite ce-i, femeie! Eu, de primit peţirea, o primesc, numai că fata mea trebuie să-şi mai coasă multe lucruri pentru nuntă. Poate feciorul tău îngădui trei luni? După aceea, vom vedea şi vom socoti. Pofteşte deci după trei luni…

Şi s-a întors mama lui Aladin acasă, şi Aladin numai nu cânta de bucurie, ascultând-o. Şi a prins să numere zilele şi săptămânile, cu ceasurile şi clipele. Greu tare trecea vremea. Şi iată, după ce au trecut două luni în capăt, încercând mama lui Aladin să aprindă lampa într-o seară, a văzut că s-a sfârşit uleiul. A luat un vas şi a ieşit în uliţele cetăţii. Şi straşnic se minuna ea, văzând toată cetatea în sărbătoare! Muzici cântau pe uliţi, căpetenii de oştiri treceau călări, în mare fală de straie şi iatagane.

— Ce o fi însemnând sărbătoarea asta? l-a întrebat mama lui Aladin pe neguţătorul de ulei.

— Cum, n-ai aflat? i-a spus acesta. Sultanul nostru îşi mărită fata cu feciorul vizirului celui mare!

— Nici cu spatele! a dat răspuns mama lui Aladin şi a ţinut-o până acasă tot într-o fugă.

Auzind Aladin vestea, l-a muşcat straşnic de inimă gelozia. S-a tras în cămara lui, singur, să-şi mestece gândurile şi amărăciunea. Şi stând el aşa singur, i-a venit deodată un gând: a apucat lampa fermecată, şi, frecând-o, s-a ivit pe dată duhul cel înfricoşat. În fum negru şi în huiet mare, ca de furtună.

— Porunceşte, Aladine, stăpâne! a dat el crâşcare înfricoşată de dinţi. Pentru ce mă chemi?

— Iată, duhule! Până azi am fost om domol în poftele mele. Numai mâncare ţi-am cerut. Însă azi am aţi face rugăminte mare! Ascultă… Mi-i dragă foarte fata Bedrulbudur! Tatăl ei a făgăduit că mi-o dă mie, dacă în trei luni nu-i aduce un dar mai mare feciorul marelui vizir! Şi, duhule, află: abia s-au împlinit două luni şi fata a şi fost dată acelui fecior. Azi, ei îşi sărbătoresc nunta. N-am altă dorinţă, duhule, decât să mi-i aduci pe amândoi aici, la mine, în patul lor…

— Zis şi făcut! s-a strâmbat duhul şi s-a pierdut în negură.

Aladin s-a dus în încăpere la maică-sa şi au ospătat în linişte, ca de obicei, fără să-i spună nimic. S-au dus la culcare într-un târziu. Mama a adormit, dar Aladin sta cu ochii deschişi şi aştepta. Deodată, când s-au auzit strigătele cocoşilor, la miezul nopţii, în faţa lui s-a ivit patul cu Bedrulbudur şi cu mirele.

— Pofteşte, stăpâne! s-a strâmbat duhul.

— Îţi mulţumesc, i-a răspuns Aladin, dar înainte de a te duce în negura ta, mai am o rugăminte: ia

mirele şi du-l afară, să stea acolo! Şi în zori, adă-l înapoi, ia patul şi du-i pe amândoi în seraiul lor!

— Zis şi făcut! a scrâşnit înfricoşatul, în timp ce mirele şi mireasa stăteau albi de spaimă.

Însă ei nu-l vedeau pe înfricoşatul. Îi auzeau paşii, glasul şi răsufletul, încolo, nu vedeau nimic, decât simţeau că în încăperea săracă a lui Aladin se află o dihanie. Nici când i-a luat cu tot, cu pat, ei n-au văzut duhul, încât patul parcă mergea singur, în mare repeziciune, prin văzduh. Şi a suflat duhul asupra feciorului de vizir şi l-a adormit. L-a scos afară, în frig, şi s-a dus în stihia lui, până la ceasul zorilor, după porunca lui Aladin. Şi rămânând Aladin singur cu Bedrulbudur, i-a grăit aşa:

— Înaltă şi preafrumoasă Bedrulbudur! N-am de gând să te pălesc la inimă! Ferească Allah şi Mahomed-prooroc! Dar iată ce s-a întâmplat: tu îmi erai juruită mie. Tatăl tău, sultanul, nu s-a ţinut de cuvântul dat şi te-a măritat cu acest fecior! Ei bine! Iată, mă voi culca lângă tine, însă pun între noi acest paloş, ca semn al gândurilor mele cinstite! Aşa că nu-ţi fie teamă şi dormi în pace!

Dar cum era s-adoarmă Bedrulbudur, de spaima celor petrecute?

Însă Aladin a dormit în linişte, până-n zori, când s-a auzit duhul negurii venind. Atunci, Aladin s-a ridicat din pat. Duhul l-a adus de-afară pe feciorul de vizir, şi punându-l lângă mireasă, a înşfăcat patul şi a ieşit cu mare cutremur.

Şi iată! ducându-se sultanul în cămara fetei lui, s-o întrebe, după obicei, cum a petrecut noaptea, a găsit-o mâhnită din cale-afară. S-a dus la sultăniţa lui şi i s-a plâns straşnic de mâhnirea fetei. Şi s-a dus şi sultăniţa la Bedrulbudur, şi când a întrebat-o de ce-i tristă, a prins a-i istorisi tot ce i s-a întâmplat: cum au fost luaţi, cu tot, cu pat, şi duşi într-o încăpere săracă, la un necunoscut – şi cum mirele a stat afară toată noaptea şi a îngheţat de frig…

— Drept e? a întrebat sultăniţa către mire.

Însă feciorul de vizir a tăcut. Atunci, sultăniţa şi-a socotit fata sărită din minţi şi s-a îngrijorat tare. Şi a doua noapte, după ce feciorul de vizir s-a culcat lângă mireasă iar au simţit cum îi ia pe sus un vânt, şi iar s-au pomenit în încăperea săracă, la acel necunoscut. Şi iar a fost adormit mirele, şi iar a stat afară, la răcoare. Şi Aladin iar s-a culcat lângă mireasă, cu iataganul între ei, ca o chezăşie a cinstei. Şi iar, când s-au arătat zorile, feciorul de vizir a fost culcat la loc şi patul a fost dus în seraiul sultanului. Şi a venit iar sultanul, ca-n ziua întâia, să-şi întrebe fata cum a petrecut, şi când a început ea să-i istorisească întâmplarea din cele două nopţi, el a scos paloşul şi a strigat la ea, cu straşnică ameninţare:

— Dacă mai înşiri prostii, îţi retez grumazul!

Biata Bedrulbudur voia însă mai degrabă să treacă prin ascuţişul paloşului, decât să mai petreacă o astfel de noapte. Sultanul s-a îngândurat foarte, văzând-o că nu se cutremură de ascuţişul iataganului. Şi-a dat seama că vorbele ei pot fi adevărate, drept care a chemat vizirul şi i-a spus:

— Ruşine mare ne paşte, cuscre vizir! Ia-ţi feciorul la o parte şi descoase-l; drepte sunt cele istorisite de Bedrulbudur? Însă, până una alta, eu n-am fete de batjocură! Să faci bine să chemi judecătorii şi martorii şi să socotim ruptă cuscria…

A vrut să spună multe vizirul, însă sultanul i-a retezat cuvântul:

— Aşa să ştii, cuscre vizir! Eu, fete de batjocura lumii nu am! Dă fuga şi cheamă martorii şi judecătorii… Ruşine la obraz să-ţi fie! A şi început lumea să grăiască pe socoteala fetei mele, câte şi mai câte! Ia-ţi tălpăşiţa, cuscre, şi să ne vedem cu bine, mâine, la divan! Dă poruncă să se oprească toate petrecerile de nuntă, căci numai nuntă nu-i asta!

Şi astfel, când au încetat muzicile, lumea din cetate a prins a bârfi de-a binelea, însă nimeni nu cunoştea pricina adevărată a încurcăturii, decât

numai Aladin. Aşa încât el a aşteptat ce a aşteptat, până s-au scurs trei luni, şi în ziua când s-au împlinit, a rugat-o pe maică-sa să binevoiască a se duce la sultan.

Şi tocmai pe când sultanul descurca pricinile în divan, ea s-a arătat ca mai demult, drept în faţa lui.

— Iat-o! a tresărit vizirul. Fă bine, măritule sultan, şi cere-i ca fiul ei să aducă atâţia bani, câţi n-ar putea aduce nici cei mai vestiţi sultani de pe pământ! Şi dacă ţi-aduce ce-i vei cere. Atunci, eu mă închin cu toată sfiala cuvenită…

Drepte a găsit sultanul aceste vorbe. S-a întors către femeie şi cu glas blând i-a zis:

— Prea bine, gospodină! Eu, cuvântul dat mi-l ţin, însă cer fiului tău să-mi aducă după cum urmează: patruzeci de vase mari de aur, pline cu pietre preţioase, tot aşa de mari şi tot aşa de strălucitoare ca şi cele aduse cu trei luni în urmă; vasele să fie purtate de patruzeci de robi negri, urmaţi de patruzeci de roabe albe! Fi-va el în stare de una ca asta? Dacă va fi în stare, fata mea Bedrulbudur va fi a lui!

Straşnic a râs în sinea ei mama lui Aladin, în drum spre casă! În ce dandana i se băgase fiul! De unde va lua el patruzeci de vase de aur, pline cu nestemate şi purtate de atâţia robi? Cum a intrat în casă, a istorisit feciorului tot ce s-a petrecut la divan. I-a arătat cât îi cere sultanul, şi a râs, adăugând:

— Poate aştepta mult şi bine, căci o astfel de avuţie n-au toţi sultanii la un loc, dar un biet om ca tine! Aşa încât, linişteşte-te, Aladine, şi nu mai umbla după cai verzi!

— Ba, mamă, eu de liniştit nu mă liniştesc, până nu voi lua-o de nevastă pe Bedrulbudur! Află că îi voi duce tot ce mi-a cerut! Deocamdată du-te şi cumpără ceva de mâncare, şi după aceea vom mai vedea!

Sfârşindu-şi cuvântul, Aladin s-a dus în încăperea lui, în timp ce maică-sa ieşea pe poartă.

Cum a auzit portiţa închizându-se în urma ei, el a luat lampa fermecată şi a frecat-o după datină, îndată s-a înfăţişat înfricoşatul:

— Stăpâne Aladine, porunceşte!

— Ascultă bine, i-a spus feciorul. Te rog să mă scoţi din încurcătură! Am ajuns la un greu aman în socoteala mea cu Bedrulbudur! Ştii ce-mi cere taică-su? Îmi cere patruzeci de vase mari, de aur, pline cu nestemate, ca acele din grădina subpământeană. Îmi mai cere ca vasele să fie purtate de patruzeci de robi negri, urmaţi de patruzeci de roabe albe! Putea-vei să-mi îndeplineşti dorinţa asta, îndată, înainte de a se istovi judecăţile la divan?

— Tot acum, stăpâne! a dat răspuns înfricoşatul.

Cât ai întoarce palma, la poartă s-au arătat în şir patruzeci de robi negri ca abanosul, ducând patruzeci de vase mari, de aur, pline cu perle, cu ametiste şi diamante, mari cât merele şi perele. Au ferit porţile la o parte şi au umplut ograda, încât întorcându-se mama lui Aladin, era să leşine de mirare. După fiecare rob negru intra câte o roabă albă, îmbrăcată în mătăsurile cele mai rare.

— Nu te mira, mamă, că n-avem vreme de pierdut! a strigat Aladin din prag. Poftim darurile, du-i-le sultanului, înainte de a istovi pricinile din divan…

Şi astfel, robii, rânduiţi după poruncă, au făcut cale întoarsă către poartă, cu vasele pe umeri. Lângă fiecare din ei se rânduia câte o roabă albă, şi aşa s-au deşirat, până au ieşit din ogradă toţi. S-a strâns omenirea cât frunza şi iarba. Mama lui Aladin mergea în urma alaiului. Şi se minunau oamenii de veşmintele roabelor, bătute în nestemate şi-n fir de aur; se minunau de boldurii din turbane şi de paftale. Şi tot mai mare mulţime se aduna, urmând în tăcere acel lung şir de robi, cu avuţii cum nu s-a mai văzut. În sfârşit, când capul şirului a ajuns la poarta seraiului, străjile s-au rânduit pe două rânduri, ca la primirea marilor bei

şi vestiţilor sultani. Căpetenia străjilor s-a aruncat la picioarele robului din fruntea şirului, dar acesta i-a spus zâmbind:

— Nu suntem decât robi, oştene! Stăpânul nostru se va înfăţişa când va fi nevoie! Vă mulţumim pentru plecăciune!

Şi a intrat şirul într-o ogradă. Şi a intrat în ograda a doua. Şi pe urmă a urcat treptele către divan. Şi care cum ajungea în faţa sultanului, punea vasul jos şi se închina. După ce şirul s-a sfârşit, s-a înfăţişat şi mama lui Aladin:

— Poftim, sultane prea înălţate, taman după pofta măriei tale!

Mirat se uita sultanul şi cu gura căscată sta vizirul. De unde atâta amar de avuţii, scoase ca din pământ?

— Ei, ce spui, vizire? Este vrednic acest Aladin de fata mea, sau nu este?

Deşi cu multă strângere de inimă, vizirul a înclinat barba, în semn că vrednic este. Au înclinat din bărbi şi ceilalţi sfetnici din divan.

— Bună femeie! s-a întors sultanul către mama lui Aladin. Grăbeşte-te şi spune fiului tău să se arate tot acum în faţa măriei mele! Cu cât mai repede va veni, cu atât bucuria mea mai mare va fi!

Şi aşa, în timp ce mama grăbea spre casă, robii şi roabele au dus vasele în cămările fetei Bedrulbudur, să se bucure şi ea.

Şi cum a ajuns acasă mama şi i-a spus lui Aladin că e aşteptat cu nerăbdare, el îndată s-a tras în cămara sa şi l-a chemat pe înfricoşatul din negură, atingând lampa fermecată. Şi a venit înfricoşatul şi sta în porunca lui.

— Porunceşte, Aladine!

— Tot acum să-mi aduci o baie de marmură, cu tot, cu băieşi, şi uleiuri scumpe! Pe urmă, să-mi aduci straie aşa de frumoase, cum n-a mai îmbrăcat niciun sultan de pe pământ! Să-i aduci şi mamei straie scumpe, cum n-a purtat nicio

sultăniţă. Pe urmă să-mi aduci un cal alb, cum nu s-a mai văzut, şi patruzeci de robi să mă urmeze. Şi zece pungi cu aur! Şase să le golească robii, dând banii norodului, iar patru să le golească mama, aruncând aur în dreapta şi-n stânga… Ai înţeles, înfricoşatule?

— Tot acum, stăpâne Aladine! a scrâşnit înfricoşatul, şi cât ai întoarce palma, o baie de marmură se afla în încăperea lui Aladin. L-au frecat robii cu uleiuri scumpe, şi după ce s-a îmbăiat straşnic, a început să îmbrace straie rare, cum nu văzuseră nici sultanii. Şi îndată după aceea s-au înfăţişat ia prag patruzeci de robi şi calul alb. Şi a încălecat Aladin. Şi alaiul s-a pus în mers. Robii aruncau aur mulţimilor. Aur arunca mama lui Aladin, spre marea mirare a vecinilor, prietenilor şi cunoscuţilor. Prietenii lui de golănie nu-l mai recunoşteau, aşa, îmbrăcat în firet de aur, mergând în măreţ alai, s-o ceară de nevastă pe Bedrulbudur. La porţile seraiului le-au ieşit înainte căpetenia străjilor, cu închinăciuni până la pământ, şi îndată au dat trâmbiţele veste mare şi s-au deschis uşile. Şi când l-a văzut sultanul pe Aladin, îmbrăcat mai bine, şi de o mie de ori mai frumos decât el, a coborât treptele jilţului, să nu-l lase să îngenuncheze.

— Rob îţi sunt, stăpâne! a grăit Aladin. Altă dorinţă n-am, decât s-o fac fericită pe frumoasa ta fată Bedrulbudur!

Şi l-a cercetat sultanul la înţelepciune, punându-i întrebări grele şi încâlcite şi uimindu-se de răspunsurile lui. După aceea, l-a poftit în cămările mai dinlăuntru şi s-a aşezat la masă numai cu Aladin. Sfetnicii stăteau la alte mese, deoparte, după avuţii şi ranguri. Şi fiind sultanul prea mulţumit de avuţiile, de frumuseţea şi înţelepciunea lui Aladin, a dat îndată poruncă să se înfăţişeze cadiul cu peceţile şi martorii.

— Iată, Aladine! i-a spus sultanul, îmbrăţişându-l cu dragoste. De azi înainte eşti ginerele meu.

Cum pofteşti: să locuieşti în acelaşi serai cu mine, sau în altă parte?

— Preaiubit tată socru, a răspuns feciorul. Bucuros aş locui în seraiurile tale, însă am de gând să zidesc un serai cum nu s-a mai văzut, potrivit cu frumuseţea fetei tale şi nevestei mele, Bedrulbudur! Nu-ţi cer altceva, decât să-mi dai un loc gol, în vecinătate. Bun cuvânt?

— Prea bun, fiule Aladin! Loc gol am berechet! Şi bucuros voi fi să vă am mai aproape de mine…

Astfel zicând, sultanul iar l-a îmbrăţişat cu deosebită dragoste. Şi grăia Aladin aşa de ales, şi se purta aşa de deosebit, încât se mira şi el de viaţa lui de demult, petrecută pe maidanele şi în gunoaiele cetăţii. A încălecat din nou şi s-a întors cu acelaşi alai şi în uralele mulţimii, până acasă. Şi cum a ajuns acasă, a luat lampa fermecată şi a chemat să vină înfricoşatul.

— Porunceşte, Aladine!

— Ascultă, înfricoşatule! Până acum mi-ai împlinit toate dorinţele, ca un adevărat rob al acestei fermecate lămpi. Acum îţi cer alt lucru şi te rog să mi-l împlineşti cu multă bunăvoinţă: e vorba de un serai. Vreau să-l faci în cel mai scurt timp, faţă în faţă cu seraiul sultanului, să fie un serai vrednic de soaţa mea, Bedrulbudur! Cele de trebuinţă la zidire, anume: porfirul, matostatul, ametistul, lazulita sau cea mai curată marmură, le las la alegerea ta. Mai vreau ca seraiul să aibă o mare sală sprijinită pe patru turnuri cu cupole de aur şi argint. Ferestrele să fie bogat împodobite cu diamante, rubine şi smaralde, cum nu se mai află pe nicăieri. Lângă serai vreau o curte; şi o grădină cu o comoară ascunsă şi ştiută numai de mine. De asemenea, seraiul să fie înzestrat cu toate acareturile, bucătării, hambare, cămări, pivniţe; să aibă şi grajduri cu cei mai frumoşi cai de pe pământ! Vreau şi o oaste de rândaşi şi îngrijitori. Şi un car de vânătoare să nu uiţi să fie, şi se înţelege că nu trebuie să lipsească servii de la

cămări şi de la bucătării, să nu lipsească roabele. Du-te repede, înfricoşatule, şi fă tot ce ţi-am poruncit!

Tocmai asfinţea soarele când înfricoşatul a primit poruncile.

Iar a doua zi, cum a răsărit soarele, duhul era înfăţişat la datoria sa de rob al celui ce avea în stăpânire lampa făcătoare de minuni. A rânjit a râde către Aladin:

— Porunceşte, stăpâne Aladine! Seraiul e gata, la locul poruncit! Binevoieşti oare să vii să ţi-l dau în seamă după cuviinţă?

— Prea bucuros! a dat Aladin răspuns, şi urmându-l pe înfricoşat, a rămas deodată înmărmurit de frumuseţea seraiului. Frumos răsărise sfântul soare, puternic strălucea, dar seraiul acela era şi mai frumos şi strălucea şi mai puternic. Şi ori încotro întorcea ochii Aladin, vedea numai bogăţii, odoare nepreţuite, roabe şi robi în veşminte de aur şi mătase, ca la seraiurile sultanilor din basme. A rămas de-a dreptul împietrit, când a văzut cămara comorilor, cu uşa păzită de un rob, năimit drept căpetenie a tezaurelor. Stătea aurul în grămezi şi pietrele scumpe în movile. Râdea şi cânta inima lui Aladin. A cercetat după aceea grajdurile, la o poftire a înfricoşatului. A aflat cai cum nu aveau nici sultanii cei mai vestiţi. O întreagă oştire de grăjdari îi periau, îi ţesălau şi-i hrăneau.

Şi aşa, după ce a cercetat Aladin încăpere după încăpere, acaret după acaret, a ajuns şi într-o sală, unde poruncise să fie douăzeci şi patru de ferestre. Şi aflând totul mai presus de dorinţa inimii sale, s-a întors către înfricoşat şi i-a zis astfel:

— Prea credincios rob al lămpii fermecate! Tot ce am văzut întrece pofta, închipuirea celor mai bogaţi sultani şi închipuirea celor mai înflăcăraţi poeţi! Îţi mulţumesc din inimă! Însă mai am o rugăminte: fă bine şi aşterne un covor cum nu s-a mai văzut, de la poarta seraiului meu pân’ la poarta

sultanului, pentru ca văzându-l, preafrumoasa Bedrulbudur să calce pe el ca pe o iarbă verde…

— Îngăduie o clipă! i-a răspuns duhul, şi în mai puţin timp decât trebuie pentru un suspin, un covor adânc şi înflorit se întindea de la un serai la altul. După ce Aladin a mulţumit înfricoşatului şi pentru binele acesta, s-au dus amândoi în seraiul lor.

Şi astfel, când s-au deschis porţile la seraiul sultanului, străjile şi căpeteniile au rămas trăsniţi de uimire. Îşi acopereau ochii în faţa strălucirii uimitoare a seraiului lui Aladin. Vestea s-a răspândit ca fulgerul în toată cetatea şi au dat oamenii buluc, frunză şi iarbă, să vadă şi să se minuneze. Şi s-a uitat şi vizirul; şi s-a repezit într-un suflet la sultan; şi după ce s-a uitat sultanul pe fereastră, cu gura căscată, i-a zis vizirul:

— Cred, stăpâne al dreptcredincioşilor, că la mijloc e o vrăjitorie neagră. Altfel, îţi jur pe Allah şi pe Mahomed-prooroc, că nu pricep nimic! Cum s-a putut zidi un serai aşa de minunat doar într-o noapte?

— Te roade zavistnicia, vizire, i-a răspuns sultanul, nu se află nicio vrăjitorie la mijloc. Aladin a zidit acest serai spre a ne dovedi, nouă şi lumii, ce poate puterea bogăţiei!

Astfel zicând, amândoi s-au dus la divan, căci veniseră pricinaşii. Iar în vremea asta, Aladin s-a dus acasă, a aflat-o pe maică-sa înconjurată de roabe, gătind-o cu fel de fel de straie şi mătăsuri. Aladin şi-a luat din cui lampa fermecată, a ieşit în grădină şi s-a avântat în şa. Înainte de a părăsi acel loc pentru totdeauna, s-a mai uitat o dată la căsuţa sărmană, la ogradă; şi-a zdrobit o lacrimă din geană şi a dat pinteni calului, către seraiul său. Iar pe la strigarea de prânz a muezinilor, mama lui a pornit s-o ia pe Bedrulbudur, înconjurată de roabele ei gătite de sărbătoare mare. Cântau muzici în turnurile şi pe terasele cetăţii. Trâmbiţaşi, pristavi, călăreţi vesteau oamenilor nunta preafrumoasei Bedrulbudur cu Aladin. Casele de

negoţ şi-au tras obloanele şi toate porţile şi zidurile erau gătite cu covoare scumpe. Şi ajungând mama lui Aladin la Bedrulbudur, a îmbrăţişat-o ca pe-o preaiubită noră şi fiică a ei, şi a împodobit-o din cap până-n picioare cu pietre scumpe. Şi intrând la ele sultanul, a rămas uimit de straiele bogate ale cuscrei Luminăţiei sale, şi a băgat de seamă sultanul că în tinereţea ei femeia umilită de odinioară trebuie să fi fost frumoasă din cale-afară. Cu lacrimi în ochi şi-a luat Bedrulbudur rămas bun de la tatăl său. A oftat şi sultanul şi a lăcrămat. A îmbrăţişat-o cu părintească dragoste. Apoi, ea a pornit în capul alaiului de nuntă, având-o la stânga, în partea inimii, pe soacră-sa. Şi veneau roabele în urmă, în număr de sute. Vuiau tamburinele, oftau strunele, răsunau trâmbiţele. Hadâmbi cu paloşe şi suliţe străduiau calea de o parte şi de alta, să nu dea mulţimile buluc. Veneau în urmă patru sute de feciori cu făclii aprinse.

Cele două seraiuri, făcliile, strălucirea aurului şi a pietrelor scumpe se alcătuiau într-o lumină dulce şi copleşitoare, sub cealaltă lumină, uriaşă, largă, a soarelui fără de moarte. Răsunetele muzicilor de pe terase şi din turnuri, strigătele, uralele, cântecele mulţimilor, totul se alcătuia într-un vuiet solemn şi adânc, trecând dincolo de zidurile cetăţii, spre câmpii şi spre munţii încremeniţi în zări.

Tulburat din cale-afară, Aladin numai că nu plângea. O aştepta pe Bedrulbudur sus, în capul treptelor. I-a ieşit înainte cum a văzut-o şi i s-a plecat, i-a sărutat mâna şi a poftit-o să-l urmeze într-o sală luminată toată de flăcările mirodeniilor din vase. Pe masa pusă erau tacâmuri, potire, farfurii, toate din aurul cel mai curat.

— Aladine! a slobozit mirat cuvânt Bedrulbudur. Mă uit şi parcă nu-mi vine a crede ochilor mei! Până acum, am crezut că mai multe avuţii şi mai multă frumuseţe decât în seraiul

tatălui meu, sultanul, nu se mai află. Şi iată: mă uit împrejur şi văd în ce înşelare am petrecut…

— Dragă Bedrulbudur! i-a întors vorba Aladin. Am făcut tot ce am putut pentru ca tu să te simţi mai bine ca acasă!

Şi s-au aşezat la masă, Aladin, Bedrulbudur şi mama, numai ei trei, după datinile nunţilor din Islam. Şi au început dulci cântări de alăute, dulci cântece din glasuri. Vuiau stins tamburinele, ca o grindină îndepărtându-se. Şi strunele scoteau adânci oftări.

Uimită asculta cântările Bedrulbudur, fără să înţeleagă că duhurile diavoliţei Ifrit cântau aşa, la porunca duhului înfricoşat. Şi au venit dănţuitori şi dănţuitoare. Şi Aladin, îndată ce s-a sfârşit cina nunţii, a poftit-o pe Bedrulbudur la danţ. Şi au dănţuit amândoi, cu deosebit meşteşug. Şi aşa s-a sfârşit seara şi a trecut Bedrulbudur în cămara ei, şi un stol de roabe tinere au prins să-i schimbe veşmintele.

A doua zi de dimineaţă, Aladin a bătut din palme, după năravul stăpânilor răsăriteni. I s-au rostogolit robii la picioare. L-au întrebat, cu sfială cuvenită, ce pofteşte.

— Pregătiţi-mi cel mai bun cal! a poruncit Aladin cu blândeţe.

Şi după ce a încălecat, tot într-o fugă s-a dus la socrul său, sultanul. Mare glas de bucurie a dat acesta, Văzându-l! L-a poftit la dreapta strălucirii lui, însă Aladin a răspuns aşa:

— Prea înălţate socru! Deocamdată îţi mulţumesc pentru cinstea ce vrei să mi-o arăţi! N-am venit spre zăbavă! Binevoieşti şi-ţi ia sfetnicii şi vizirii, şi poftim la masă!

Îndată, sultanul şi-a poftit vizirii, şi cu toţii au cerut să meargă pe jos, spre a vedea mai bine, din faţă, seraiul lui Aladin. Şi foarte se minunau toţi de atâtea bogăţii! Dar uimirea tuturor a trecut marginile, când Aladin i-a poftit în pavilionul cu

cele douăzeci şi patru de ferestre. Gratiile şi pereţii erau bătuţi numai în smaragde, rubine şi diamante.

Sultanul şi-a întors deodată caierul bărbii către vizir, mirat peste măsură:

— E cu putinţă oare, prietene vizir, să se fi aflat acest serai atât de aproape şi eu să nu-l fi văzut? Mărturisesc drept, pe Allah şi pe oştile lui Mahomed-prooroc!

— Dar adu-ţi aminte, stăpâne! Acum trei zile, pe acest loc nu se afla nimic! Oare nu şi-a zidit Aladin acest serai cu îngăduinţa ta? Stau şi eu şi mă minunez: unde se mai află sub sfântul soare astfel de marmură, astfel de aur şi argint? Unde se mai află zăbrele ca acestea, bătute numai în pietre scumpe? Una ca asta n-a mai fost, de când e lumea lume!

Şi sta sultanul ca înmărmurit şi număra ferestrele, şi, numărând, a băgat de seamă că numai douăzeci şi trei sunt gata isprăvite, a douăzeci şi patra nu.

— N-o mai fi avut vreme s-o isprăvească şi pe asta… a grăit vizirul. Dar de bună seamă, Aladin are pietre scumpe şi pentru ea…

Aladin s-a plecat cu sfială:

— Nu, preacinstit vizir şi tată socru! Nu că n-aş fi avut vreme pentru fereastra a douăzeci şi patra! Anume am lăsat-o aşa, spre aţi putea arăta şi strălucirea ta, puterea şi avuţia…

— Nimic mai uşor! a răspuns sultanul. Voi da poruncă să se adune cei mai mari şlefuitori de pietre scumpe!

Şi sfârşind ei cuvântul, s-a arătat Bedrulbudur, cu faţa plină de fericire. Şi s-au aşezat la masă; sultanul, Bedrulbudur şi Aladin. La altă masă, au poftit sfetnicii şi vizirii. Dar toţi mai mult se mirau decât mâncau: unde s-au mai văzut atâtea cupe, tacâmuri şi farfurii de aur? Dar asemenea bucate? Şi în timp ce se mirau ei aşa, au prins să cânte, după draperii, cântăreţele diavoliţei Ifrit, de sub ascultarea înfricoşatului. Şi cum s-a ridicat

sultanul de la masă, i s-a spus că şlefuitorii de pietre scumpe au şi venit. S-au şi dus, repede, în pavilionul cu douăzeci şi patru de ferestre, şi amarnic se mai scărpinau în bărbi şlefuitorii! Aşa pietre scumpe nu aveau, nu mai văzuseră!

— Nu-i nimic! le-a grăit sultanul. Am eu ceva pietre scumpe ca acestea! Poftim cu mine să vi le dau…

Şi le-a dat pietrele aduse cândva de mama lui Aladin, însă abia le-au ajuns să împodobească fereastra pe jumătate, lucrând vreme de şase săptămâni.

Iar Aladin, spre a nu-şi face socrul de ruşine, a poruncit şlefuitorilor să dezbată pietrele scumpe, să le ducă sultanului înapoi. Rămas singur, a frecat puţin lampa fermecată, spre ivirea în cutremur a înfricoşatului.

— La poruncă, stăpâne Aladin!

Şi i-a răspuns Aladin:

— Cât mă plimb eu puţin, isprăveşte şi fereastra a douăzeci şi patra!

Şi, într-adevăr, abia s-a plimbat Aladin puţin, şi când s-a întors, fereastra era gata ca de când lumea! În vremea asta, şlefuitorii de pietre scumpe se dezvinovăţeau faţă de sultan:

— Mult ne-am căznit, Doamne! Şi după ce ne-am căznit destul, că nu mai vedeam înaintea ochilor, de osteneală. Aladin ne-a poruncit să dezbatem pietrele şi să ţi le aducem înapoi!

Straşnic s-a uimit sultanul! În şa s-a avântat şi s-a dus drept la Aladin:

— Cum poţi, ginere Aladine, să laşi neisprăvită fereastra aceea?

— Tată socru! a răspuns Aladin. Ştiu că nu eşti chiar atât de tare în pietre preţioase! Am poruncit să le dezbată şi să ţi la aducă, luând pe seama mea şi fereastra a douăzeci şi patra! Iat-o, am şi isprăvit-o!

— O, ginere Aladine! a strigat sultanul şi l-a îmbrăţişat. Cu cât mai mult te cunosc, cu atât mai

mult mă minunez de tine!

Cum e în obicei la sultanii răsăriteni, socrul lui Aladin a bătut din palme, îndată ce s-a întors în seraiul său şi s-a înfăţişat vizirul cel mare.

— Ei, ce mai ai de spus? l-a întrebat sultanul. Iată ce s-a întâmplat cu fereastra a douăzeci şi patra…

— Doamne! a strigat marele vizir, după o temenea înfricoşată. Eu, Doamne, pulbere îţi sunt sub papuci! Îndrăznesc însă încă o dată să mărturisesc în faţa ta, că în seraiul lui Aladin se petrec lucruri peste fire!

— În ruptul capului, nu cred! a râs sultanul.

— Vei vedea, Doamne… a spus vizirul şi a adăugat: trăind şi nemurind, vom vedea cine spune drept…

Dar sultanul i-a curmat vorba. S-a tras îndată într-o încăpere, de unde se vedea bine seraiul ginerelui, şi a tot stat şi s-a tot uitat, ca în fiecare zi. Aladin nu stătea numai în seraiul său. Se ducea pe la moschei… slăvite fie mâinile ziditorilor lor! Se ducea în ospeţie pe la viziri şi bei. Când trecea pe uliţe, urmat de alaiul lui de robi, împărţea aur cu dărnicie. Se oprea prin maidane şi zvârlea aurul, ca pe-un grâu, mulţimii strânse în jurul lui, buluc. Şi pe Allah şi pe temuta carte a Koranului: nu s-a aflat în cetatea aceea cerşetor nemiluit de el, din gros! Când ieşea la vânătoare, în împrejurimi, cu arcurile, cu ogarii şi cu şoimii, oprea drumeţii şi le împărţea aur. Straşnic îl iubea lumea din cetate şi lume de peste lume! În scurt timp, numele lui Aladin sta ca o miere, pe toate buzele, mai ceva decât numele sultanului.

ÎNSĂ, SE ARATĂ IAR VRĂJITORUL DIN AFRICA…

Slăviţilor ascultători! Multe aţi aflat şi mult v-aţi mirat de întâmplările lui Aladin! E vremea acum să oprim istoria în loc şi să ne strămutăm în altă parte a pământului, la continentul negru, tocmai în Africa!

După cum bine vă amintiţi, vrăjitorul l-a acoperit pe Aladin sub lespede, între cele două dealuri înalte, şi l-a lăsat acolo. Însă prea slăviţilor ascultători, după o lungă trecere de vreme, şi-a adus vrăjitorul aminte de Aladin şi a vrut să vadă ce mai face acolo, sub pământ. Avea o cutie fermecată. Cum se uita în ea, cum vedea oamenii şi locurile din orice parte a lumii. Deci, cum sta el, după lungă vreme, în pustia Africii, a deschis cutia şi s-a uitat. Şi cum s-a uitat, holbat de mirare a rămas! În loc să-l vadă pe Aladin poate putred sub pământ, l-a văzut într-un serai strălucitor ca lumina soarelui, petrecând cu o fată de sultan şi înconjurat de bogăţii şi robi! Numai n-a plesnit de mânie vrăjitorul, văzând acestea! Şi s-a hotărât să nu se lase până nu-l ucide pe ticălosul fecior al croitorului Mustafa, care descoperise taina lămpii fermecate! Îndată s-a zvârlit pe un cal şi a pornit în galop straşnic, din Africa spre China. Poposea puţin prin cetăţi şi ţări. Cum a ajuns în cetatea lui Aladin, a tras la un caravanserai şi s-a hodinit după drumul atât de lung. Când a ieşit în cetate după câteva zile, a umblat ce a umblat pe uliţe, apoi a intrat într-o ospătărie, să tragă cu urechea la ce spune lumea despre Aladin. Şi n-a trebuit s-aştepte mult. Cum îşi bea ceaşca de vin cald, a rămas locului, băgând de seamă că toţi oamenii grăiesc

numai despre Aladin şi despre seraiul şi bogăţia lui.

— Despre ce om şi despre ce bogăţii grăiţi? s-a prefăcut africanul, trăgând un vecin de mânecă.

— Se vede că eşti străin de aceste locuri! a răspuns omul.

— Cu drept grăieşti, frate! a întors cuvânt africanul. Tocmai din continentul negru vin şi n-am auzit despre acest om! Mi-l poţi arăta şi mie?

— Cu mare bucurie, frate! Vino în prag, să-ţi arăt drumul către seraiul lui…

Şi fierbea de mânie africanul, văzând mai apoi seraiul! S-a dus iar la caravanserai. A deschis cutia fermecată şi s-a uitat să vadă unde-şi ţine lampa Aladin; şi să vadă dacă Aladin se află acasă. A văzut lampa într-un cui şi pe Aladin l-a văzut dus la vânătoare, departe, pentru vreme de o săptămână. Puţin a stat pe gânduri africanul. S-a ridicat şi s-a dus drept la un neguţător de lămpi.

— Ascultă, dreptcredincios frate! Putea-vei să-mi faci rost, chiar acum, de douăzeci şi patru de lămpi noi-nouţe? Căci îmi trebuie grozav şi-ţi dau preţ tare…

— Îţi fac rost, dreptcredinciosule! a răspuns neguţătorul. Azi nu, însă mâine de bună seamă…

Şi s-a dus africanul a doua zi şi a încărcat lămpile noi-nouţe într-un coş, şi umblând pe uliţe, mai cu seamă prin faţa seraiului lui Aladin, striga, după obiceiul neguţătorilor:

— Schimb lămpi noi pe lămpi vechi! Lămpi noi pe lămpi vechi!

Râdeau trecătorii şi copiii strânşi droaie, de prostia neguţătoriei lui, însă africanul striga înainte, netulburat, că schimbă lămpi noi, pe lămpi vechi… cui îi pasă de neguţătoria lui? Mulţime mare s-a strâns în jurul lui, în maidanul din faţa seraiului lui Aladin.

— Oare ce se întâmplă jos, în maidan? a întrebat cu mirare Bedrulbudur, stând în pavilionul cu

douăzeci şi patru de ferestre şi privind bulucul. Ia să se repeadă o roabă mai sprintenă, să vadă ce-i…

— Stăpână! i-a adus ştire roaba, râzând cu gura până la urechi. În maidan se află un om prost. Lumea râde de el, că schimbă lămpi noi pe lămpi vechi…

— Prost om, cu adevărat! a zis. Bedrulbudur.

— Stăpână! a intrat în vorbă altă roabă. Spre a ne încredinţa că omul acela nu minte lumea, hai să-l punem la încercare! Este, stăpână, în cămara soţului tău, o lampă veche; ce ar fi dacă i-am face o bucurie? Când s-o întoarce „să afle în locul ei una nouă…

— Prea bine! a spus Bedrulbudur, mulţumită să facă soţului o bucurie. Să coboare un hadâmb, cu lampa cea veche, şi s-o schimbe…

Nu bine a zărit africanul lampa din mâna hadâmbului, că a şi înşfăcat-o; a băgat-o repede în sân. Râdeau copiii de schimbul prost, dar africanul s-a făcut îndată nevăzut, cu lampă cu tot. Cum a ajuns la caravanserai, a frecat lampa, s-a ivit înfricoşatul şi i-a poruncit să ia seraiul lui Aladin, cu tot ce e viu sau mort înăuntrul lui, şi să-l mute în Africa…

*
* *

Drepţilor ascultători! Să stăm în loc şi să ne închipuim cum a rămas sultanul, a doua zi dimineaţa, când s-a uitat pe fereastră şi n-a mai văzut seraiul lui Aladin! A bătut din palme, să vină vizirul cel mare. Cu gura uscată a rămas şi el! Au înmărmurit de mirare străjile de la poartă, când în loc de serai au văzut loc gol ca-n palmă.

— Stăpâne! a spus vizirul. Eu am avut cinstea să-ţi spus că era la mijloc vrăjitorie! N-ai vrut să mă crezi; acum, iată… Se putea oare zidi un serai aşa de mare şi aşa de frumos, doar într-o noapte?

— Vai mie! a gemut sultanul. M-am lăsat legat la ochi de un ticălos! Vizire! Dă poruncă tot acum să alerge treizeci de călăraşi, să-l aducă de la vânătoare! Pe Allah jur şi pe oştile lui nebiruite, că voi fulgera capul ticălosului, cu mâna mea! Au plecat călăraşii, vizire?

— Tot acum, stăpâne! a îngăimat vizirul, frecându-se pe la ochi, să vadă mai bine dacă seraiul se afla sau nu la locul lui! Ca furtuna au s-alerge călăraşii…

Şi lăsându-l pe sultan frecându-se pe la ochi, a coborât treptele, la cămările călăraşilor, să-i repeadă pe urma lui Aladin, să-l aducă la judecată şi să dea seama…

O zi în capăt au alergat călăraşii, până l-au aflat în vânătorile lui. L-au înconjurat cu lăncile şi iataganele, l-au legat în funii. Când a văzut Aladin una ca asta, şi-a dat seama că-l paşte pierzania, fără să ştie pentru ce, căci nici cu spatele nu ştia ce se întâmplase în lipsa lui. Şi-l duceau călăraşii între suliţe. Însă când au intrat în cetate, văzându-l mulţimea într-o astfel de stare, a prins a fluiera straşnic asupra călăraşilor. Au apucat pietre, care de care, strigând că dacă nu-l slobod din funii, pe bunul şi dreptul Aladin, le sparg scăfârliile! Multor călăraşi li s-au spart capetele. Cu greu au izbutit să treacă prin mulţimea răzvrătită. Sultanul şi vizirul cel mare stăteau într-un balcon şi se uitau.

— Să vină gealatul, să-i reteze grumazul! a dat strigăt sultanul, când oştenii i l-au prăbuşit pe Aladin la picioare.

Gealatul a întins o piele plină încă de sânge proaspăt, al altor osândiţi; a legat mai bine mâinile lui Aladin la spate, i-a legat ochii şi a ridicat paloşul. Dar vuietul mulţimii, bufniturile pietrelor şi bolovanilor, strigătele, răcnetele, suduiturile se apropiau tot mai tare.

— Opreşte osânda, a strigat vizirul cel mare către sultan, căci altfel ne zdrobesc neamurile răsculate ale cetăţii!

Şi când s-a uitat sultanul afară, s-a făcut alb de spaimă, văzând mii şi mii de oameni, cu coase, cu bâte, cu topoare, dând buluc spre porţile seraiului. Străjile dădeau înapoi sub apăsarea valurilor de oameni.

— Zvârle satârul! a strigat sultanul către gealat. Sloboade mâinile lui Aladin!

Văzând mulţimea că puterea ei a biruit, văzând că Aladin e slobod, s-a împrăştiat pe uliţe, spre case şi îndeletniciri.

— Pentru ce, tată socru? a întrebat Aladin. Care mi-i greşeala, că voiai să mă fulgeri cu satârul?

— A… prefăcutule! a răspuns sultanul. Te prefaci că nu ştii nimic? Ia uită-te pe fereastră! Unde se află seraiul tău? Unde se află fata mea, Bedrulbudur?

Năuc se uita Aladin la locul gol, unde mai ieri se înălţa în soare cel mai frumos serai din Răsărit; se uita năuc şi nu înţelegea ce s-a petrecut.

— Tată socru! a strigat el într-un târziu. N-am altă rugăminte decât să-mi îngădui un soroc de patruzeci de zile, şi dacă în cuprinsul acestui soroc nu ţi-o voi aduce înapoi pe Bedrulbudur, îmi voi tăia capul cu mâna mea…

— Bine! s-a stropşit sultanul. Dar dacă nu mi-o aduci pe Bedrulbudur în patruzeci de zile, te voi urmări şi-n gaură de şarpe! Oriunde te-ai ascunde, în orice parte a lumii, eu tot te voi ajunge cu paloşul pedepsei! Ai priceput? Lipseşte din ochii mei!

Cu capul plecat s-a îndepărtat Aladin; cu capul plecat a ieşit în uliţă; acum, după căderea lui în ruşine, vizirii şi dregătorii se făceau toţi că nu-l cunosc, după năravul rău al oamenilor: cât eşti tare şi mare, toţi te linguşesc; când scazi din putere, îţi întorc spatele toţi, nemaiavând de tine trebuinţă… Şi a văzut Aladin din plin această urâtă scădere a firii omeneşti, şi tare a suspinat el, văzând că simţămintele oamenilor sunt hotărâte de socoteli neguţătoreşti şi nu de avântul sufletului! Cât ai

bani, cât stai bine în ochii stăpânilor, casa ta e plină de glasurile prietenilor, însă, pe măsură ce-ţi scad banii, pe măsură ce coborî treptele măririi şi puterii, pe aceeaşi măsură îţi rămâne casa goală, clampa uşii prinde rugină, la prag şi pe cărăruşa pân' la poartă creşte iarba părăsirii…

Singur şi sărac, în uliţa pustie, Aladin trăgea această mare învăţătură din viaţă. Când a pornit şi când a prins să întrebe oamenii dacă nu cumva au ştire despre ciudata izărâre a seraiului, toţi se uitau la el miraţi şi-l socoteau sărit din minţi. După trei zile, a văzut că trebuie să-şi ia gândul şi de la serai, şi de la Bedrulbudur; cel mai bun lucru ar fi să-şi curme zilele. Şi a ieşit afară din cetate şi cutreiera câmpurile. Şi cum cutreiera câmpurile, a ajuns la o prăpastie, cu un râu repede în adâncul ei. S-a aşezat pe mal, cu capul în mâini, şi plângea, căci îi părea rău tare după viaţă. Şi stând el aşa şi plângând, a lunecat în gol. S-a apucat de-o piatră. Şi când s-a apucat, aşa de tare s-a frecat inelul din degetul lui de piatra aceea, încât au sărit scântei! S-a arătat, în vălmăşag uriaş de fum, duhul acelui inel vrăjit:

— Porunceşte, stăpâne Aladine!

— Să-mi spui tot acum, unde mi-i seraiul? Mă poţi duce unde se află el?

— Tot într-o fugă, stăpâne Aladine! Cât ai clipi din gene, te vei afla sub ferestrele seraiului, tocmai în Africa!

Aladin a adormit după atâta trudă. În zori, l-au trezit cântece de păsări, într-o grădină. S-a frecat bine pe la ochi şi mirare straşnică l-a cuprins când s-a văzut în grădina seraiului său. În dreptul pavilionului cu douăzeci şi patru de ferestre!

În vremea asta, Bedrulbudur era trează de multă vreme, căci în fiecare dimineaţă venea la ea vrăjitorul, spunându-i că Aladin e mort ca toţi morţii, că înapoi, la China, nu se mai putea întoarce, şi, deci aşa stând lucrurile, de ce nu s-ar mărita cu el? Bedrulbudur suferea şi răbda, după

virtutea din adânci vechimi a femeilor cinstite. Şi în dimineaţa aceea venise vrăjitorul, cu vorbele lui. După ce s-a dus, a venit repede o roabă la Bedrulbudur:

— Vino la fereastră, stăpână, vino, uită-te şi te minunează!

Şi Bedrulbudur nu şi-a putut ţine lacrimile când l-a zărit pe preaiubitul ei Aladin. I-a făcut semn către o uşă tainică, şi Aladin s-a urcat în pavilionul său cu douăzeci şi patru de ferestre. Limba omenească nu e în stare să tâlcuiască bucuria amândurora! Şi îndată după istovirea bucuriei, Aladin a întrebat ce s-a petrecut cu lampa lui, Bedrulbudur i-a arătat tot cum a fost, şi a mai aflat Aladin că acum vrăjitorul îşi ţine lampa în sân zi şi noapte.

— Prea bine! a dat Aladin răspuns. Eu, draga mea Bedrulbudur, voi coborî în cetate, căci am un plan, cum să fur lampa fermecată. Să nu te miri, nici să nu te sperii, dacă mă voi întoarce îmbrăcat altfel! Cum voi bate la uşa tainică, să-mi deschizi repede, şi să ne ajute Allah şi Mahomed-prooroc cu oştile lor nevăzute!

Astfel zicând, Aladin a părăsit seraiul, în mare taină, şi cum a ieşit în câmp şi-a schimbat veşmintele cu un plugar sărman. S-a dus după aceea la bazare, la un anumit neguţător de pulbere adormitoare. Şi cerând el pulbere, a plătit-o fără tocmeală, cu bani din gros, şi s-a întors iar la seraiul său. Şi întorcându-se, a grăit aşa, către Bedrulbudur:

— Scumpă şi iar scumpă Bedrulbudur! Până aici am lucrat cum m-am priceput şi cum am putut! Acum e nevoie mare să intri tu la rând!

— Cu dragă inimă, Aladine!

— Iată ce vei face: cum va veni la tine, mâine în zori, vrăjitorul, cu planurile lui de dragoste, tu să te prefaci blândă ca mâţa. Ascunde-ţi ghearele, Bedrulbudur! Îmbracă-te frumos. Dă-te cu parfumuri. Zâmbeşte-i nelegiuitului şi spune-i că

eşti încredinţată de moartea mea, că eşti gata să-l iei de soţ! Dar cere-i să bei cu el un pahar de vin. Când va aduce el vinul, tu varsă în paharul tău această pulbere! Cere-i să facă schimb de pahare, după năravul ţării noastre, China atât de depărtată… Şi să n-ai nicio grijă, Bedrulbudur: blestematul va bea vinul amestecat cu pulberea adormitoare, şi va adormi, şi atunci mă voi înfăţişa eu şi-i voi lua preacinstita lampă din sân. Vrei, Bedrulbudur?

— Cu dragă inimă, Aladine!

Şi astfel, toate întâmplându-se după cum sus s-a arătat, a adormit vrăjitorul. S-a arătat repede Aladin. A poftit-o pe Bedrulbudur să-l lase singur şi a scos lampa din sânul vrăjitorului. A frecat-o uşor şi s-a arătat înfricoşatul, în poruncă:

— Du-ne înapoi, în China! a spus Aladin şi mutarea s-a simţit numai prin două cutremure uşurele: unul la ridicarea seraiului în văzduh, altul în aşezarea pe pământ, în China…

*
* *

Trist mai era în inima lui sultanul! Nu mai avea parte să-şi desfăteze ochii ca odinioară! Când se uita în răsăritul soarelui, pe fereastră, vedea, în loc de seraiul lui Aladin, un loc pustiu. Plângea după fata lui şi după măreţia vieţii de odinioară. Şi tot aşa a lăcrămat în barbă şi în dimineaţa aceea. Dar deodată şi-a şters ochii, dând parcă la o parte ceaţa lacrimilor, cu mâneca… Aproape că i-au picat şalvarii de mirare! Seraiul lui Aladin se afla în locul lui de demult, în toată splendoarea răsăritului de soare! Repede s-a zvârlit pe cal, mâhnitul sultan, şi a ţinut-o într-un galop până la treptele seraiului ivit ca din pământ. Şi l-a văzut pe Aladin, sus în capul treptelor. Şi a văzut-o pe Bedrulbudur; amândoi se ţineau de mână şi coborau spre el, râzând. Şi nu poate fi descrisă de nicio pană

măiastră, bucuria ce i-a cuprins pe tustrei, şi care le-a ţinut multă vreme gurile pecetluite. Aladin a istorisit întâmplarea vrăjitorului, prefăcătoria lui spre a fura lampa. După aceea, l-a poftit pe sultan în pavilionul cu douăzeci şi patru de ferestre, unde vrăjitorul zăcea mort. Şi au poruncit robilor să-i ducă stârvul într-un pisc de munte, să-l ciocănească păsările sălbatice şi dihăniile. Şi a poruncit sultanul zece zile şi zece nopţi de desfătare, pentru toată suflarea din cetate. Îndată au şi pornit trâmbiţaşi, cu pristavii lor, şi cetatea s-a gătit de sărbătoare.

Însă, slăviţilor ascultători, încercările lui Aladin n-aveau să se sfârşească aici. Africanul avea un frate, mai prefăcut, mai meşter în talanturile vrăjitoriei. Uitându-se el după o vreme într-o cutie fermecată, l-a văzut pe fratele lui în China, pe-un munte, sub clonţurile vulturilor. Îndată a sărit pe cal şi a pornit spre China, unde a ajuns după vreme lungă şi pe căi îngrozitoare. Şi cum a ajuns, a şi tras la un caravanserai, în cetatea lui Aladin. S-a amestecat printre jucătorii în zaruri, să afle vorbă despre moartea fratelui. A aflat multe din cetatea aceea, dar îndeosebi despre femeia Fatma, una despărţită de bărbat, mare meşteră în vindecarea boalelor şi vestită pustnică. Trăia Fatma într-o umilă colibă, de unde ieşea numai lunea şi vinerea, să aducă vindecarea lumii. Grăiau oamenii despre ea, ca despre o proorociţă binecuvântată de către Allah şi de către Mahomed-prooroc. Cum a auzit fratele vrăjitorului de una ca asta, a cerut îndată să i s-arate coliba unde trăia Fatma. După ce a văzut coliba, a stat în caravanserai până la miezul nopţii. Atunci s-a dus la coliba pustnicei, a rupt zăvorul şi a intrat. Pustnica Fatma dormea pe pământ, la lumina lunii; când i-a pus el cuţitul în grumaz, a sărit înspăimântată.

— Nu te teme, sfântă Fatma! a spus ticălosul. Nu vreau altceva decât să-mi dai veşmintele tale. Şi după ce-mi dai veşmintele, să iei penelul şi

zugrăvelile şi să-mi zugrăveşti faţa aşa de bine, încât să semănăm ca două picături de apă… Vrei sau nu vrei?

— Vreau! a răspuns Fatma, bucuroasă să scape cu viaţă. Şi l-a îmbrăcat pe ticălos în veşmintele ei. I-a zugrăvit faţa aşa de bine, încât semănau ca două picături de apă. Dar în loc să-şi ţină făgăduinţa şi s-o cruţe, ticălosul a omorât-o şi a zvârlit-o într-o apă. Apoi şi-a pus mătăniile ei la gât şi a ieşit în cetate. Mulţimi de oameni îl întâmpinau şi îl înconjurau, cerându-i poveţe, ascultându-i vorbele înţelepte. Şi aşa de bine grăia ticălosul, încât nimic nu-l putea da de sminteală în faţa lumii. Şi a tot mers, din uliţă în uliţă, până a ajuns la seraiul lui Aladin, înconjurat de mulţime.

— Ce se petrece jos, la poartă? a întrebat Bedrulbudur.

— Trece sfânta Fatma! au răspuns roabele.

— Să alerge nişte hadâmbi, s-o poftească! De multă vreme voiam eu să grăiesc cu preasfânta pustnică. Au coborât hadâmbii, s-o poftească în grabă?

În grabă mare au coborât hadâmbii. Îndată, ticălosul prefăcut a urcat treptele, bolborosind rugăciuni şi stihuri din cartea de o mie de ori pecetluită a proorocului. Cu mare sfială i s-a plecat Bedrulbudur! A cerut să afle cât mai multe din pustnicie şi cât mai adânci pilde, spre priceperea vieţii. Însă Bedrulbudur nu cerea să i se spună totul, pe dată. Nu. Ci pofteşte sfânta în ospeţie, pe câtă vreme va binevoi, şi să-i mărturisească ştiinţele ei, tot când va binevoi, căci au când…

Au lucit ochii ticălosului între zugrăveli, dar Bedrulbudur a gândit că lucesc aşa de bucurie că e poftit în gazdă. Îndată i s-a dat ticălosului o încăpere unde să stea. Şi intrând în vorbă cu Bedrulbudur, a poftit ea să afle părerea sfintei despre pavilionul cu douăzeci şi patru de ferestre.

— Bun şi frumos! a îngânat prefăcutul. Tare bun şi tare frumos, numai că-i lipseşte acestui pavilion

un lucim; ai auzit, poate, de Roch-gadina? Dacă s-ar afla în mijlocul bolţii un ou de-al ei, pavilionul ar fi cel mai frumos de pe pământ!

— Dar unde se află astfel de ouă? a întrebat Bedrulbudur.

— Ziditorul acestui serai ştie bine unde stă Roch-gadina, adică tocmai pe piscuri, la Caucaz… întreabă ziditorul!

Într-adevăr, Bedrulbudur s-a şi dus la Aladin şi i-a spus ce lipseşte pentru ca pavilionul lor să fie cel mai frumos de pe pământ.

— Nimic mai uşor! a dat Aladin răspuns. S-a tras în altă încăpere, a luat lampa şi frecând-o ca de obicei, s-a ivit înfricoşatul, dar nu supus, ci în întuneric mare de mânie:

— Ce vrei? Să-ţi aduc oul păsării Roch? Nu ştii tu, ticălosule, că pasărea Roch mi-i mamă? Cum vrei să-mi ceri să-mi spânzur în bolta pavilionului fratele din ou? Vai şi amar de tine, Aladine! Fii cu băgare de seamă, căci grea primejdie te paşte!

Aladin s-a domolit şi nu a mai vrut să i s-aducă oul gadinei din Caucaz. S-a prefăcut că-l doare capul, după răzvrătirea înfricoşatului. Şi aflând Bedrulbudur de durerea lui, l-a trimis la el pe ticălos, să-l vindece. Şi cum se prefăcea ticălosul că-i caută inima, a scos deodată un cuţit, să-l străpungă! Aladin l-a văzut şi l-a apucat de braţ! mai apoi l-a ucis pe acel ticălos frate al africanului şi l-a aruncat corbilor.

Aşa a scăpat el şi de cumpăna aceea. Murind într-un târziu sultanul, Aladin i-a urmat în tron şi a stăpânit ani mulţi, împreună cu Bedrulbudur, peste frumosul pământ, peste frumoasele cetăţi şi sate ale Chinei… Au domnit în pace şi cu dreptate; de aceea, numele lor şi faptele lor au fost trecute în cronici, ca să le afle viitorimile.

Astfel le-am aflat şi noi, spre a ne bucura încă o dată de biruinţa binelui…

*

* *

Iar acum, ascultătorilor, veţi auzi alt basm spus de Şeherazada către Riar-Şah…

ALI-BABA…

Trăiau de mult în Persia, într-o cetate de margine, doi fraţi săraci. Pe unul îl chema Kassim, pe celălalt Ali-Baba. Când s-a rânduit între morţi tatăl lor, le-a lăsat moştenire neînsemnată. Kassim şi Ali-Baba, ca fraţi dreptcredincioşi şi buni, n-au prea avut de ce să-şi scoată ochii şi să se pieptuiască, după năravul moştenitorilor. Ce au primit, au împărţit frumos, faţă cu martori, apoi şi unul şi altul şi-a văzut de sărăcia lui. Însă soarta a fost deosebit de bună cu Kassim: cum s-a însurat nevasta lui a moştenit o avere, casă de negoţ şi multe acareturi, încât curând a devenit unul dintre cei mai cuprinşi oameni ai cetăţii. Ali-Baba, însurat cu o femeie ca şi el de săracă, se scula cu noaptea-n cap, îşi lua toporul şi asinii şi se ducea într-o pădure, să taie şi să care lemne.

Într-o zi, după ce a încărcat lemnele pe asini, a zărit deodată, departe, un vălmăşag mare de colb. Şi tropote de cai a auzit. Speriat foarte, şi-a lăsat asinii în seama lui Allah şi s-a suit repede în cel mai înalt copac. Şi iată că s-au apropiat călăreţii, s-au oprit şi au descălecat, chiar sub copacul acela. Şi numărându-i Ali-Baba, a văzut că erau patruzeci. Erau înalţi, pieptoşi, înarmaţi cu lănci, iatagane şi multe alte scule războinice. Şi i-a văzut Ali-Baba cum pun cailor tolbe cu orz, şi cum prind a scoate după aceea nişte săculeţe grele. Cel mai voinic dintre ei, pesemne calfa, aduna săculeţele şi le cântărea din ochi şi în mâini. Ali-Baba a înţeles repede că are a face cu patruzeci de hoţi. Nu se

prea întâmplau tâlharii prin partea locului, de aceea, el a mai înţeles că toţi erau de departe şi că pădurea aceea le era numai loc de întâlnire. Cum sta el sus şi se uita, a văzut deodată cum calfa s-a plecat la pământ şi a rostit poruncind:

— *Sesam*, deschide-te!

În pământ s-a deschis o uşă. Hoţii au intrat câte unul, cu calfa în frunte, şi uşa s-a închis la loc. Uimit sta Ali-Baba! S-a gândit întâi să coboare repede, să se azvârle pe calul cel mai voinic şi să-şi mâie asinii către casă, în galop de spaimă. Şi-a dat seama însă că poate greşi grăbindu-se, de aceea a rămas liniştit, să vadă mai departe desfăşurarea lucrurilor. Într-adevăr, uşa s-a deschis după o vreme. Au ieşit câte unul cei patruzeci de hoţi, însă de data asta cu calfa în coadă.

— *Sesam*, închide-te! a rostit calfa deodată, şi uşa s-a închis, pământul s-a făcut una, ca mai înainte.

Nu s-a grăbit Ali-Baba cu coborâtul. A stat sus, până ce hoţii nu s-au mai văzut, izărindu-se în pustia lor. Abia într-un târziu a coborât. S-a uitat la rădăcina copacului, cu băgare de seamă, şi văzând o uşă, a rostit vorba auzită de la calfa hoţilor:

— Sesam, deschide-te!

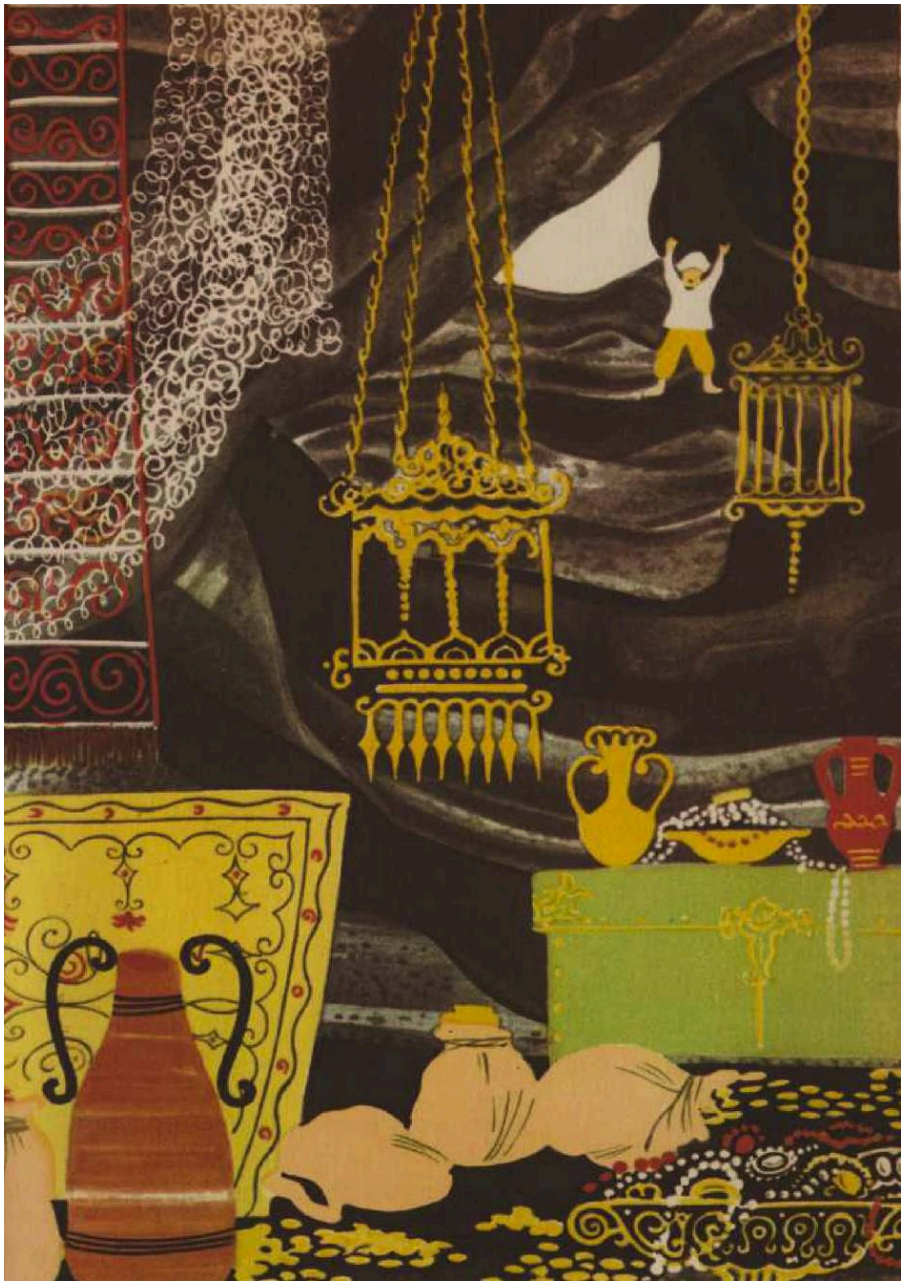

Deodată, uşa s-a ferit şi a văzut Ali-Baba o peşteră plină cu tot felul de bucate şi bogăţii. Erau ţesături scumpe, mătăsuri şi brocarturi, şi covoare persiene. Însă Ali-Baba a stat de-a dreptul încremenit, când a văzut aurul şi argintul, pus în movili, în saci, în săculeţe şi în pungi. Holbat şi cu gura căscată a stat întâi, şi deodată s-a repezit asupra aurului, a încărcat pe asinii lui cât a putut, şi a mai încărcat încă, asudând de atâta cărătură. După aceea, a poruncit uşii să se închidă şi şi-a mânat asinii către cetate, în graba cea mai mare. Pusese lemne deasupra aurului, să nu vadă nimeni ce are. Cum a ajuns acasă, a încuiat bine poarta, a pândit către vecini şi a prins să care sacii şi săculeţele în casă. Femeia lui l-a privit întâi năucă, după aceea l-a luat la sfadă, bănuindu-l de tâlhărie. El a poftit-o să-şi ţină gura şi i-a povestit toată întâmplarea din pădure. Au stat ei destul şi s-au holbat la aur. Ali-Baba a spus că bine-ar fi dac-ar face cât mai repede o groapă, să-l pună la păstrare, însă femeia lui nu se putea răbda să nu vadă câţi bani au, şi a început să-i numere.

— Proasto şi nepriceputo! i-a spus Ali-Baba. Pentru numărat, ne-ar trebui pe puţin trei zile şi trei nopţi…

— Atunci, măcar să-i măsurăm, Ali-Baba! s-a îndârjit femeia. Mă reped până-n vecini, la cumnată-mea, să împrumut un blid!

Şi s-a dus femeia la cumnată-sa, şi a rugat-o să-i împrumute un blid, căci are trebuinţă de el numaidecât!

„Oare pentru ce-i trebuie? s-a socotit cumnata. Ce au de măsurat, când bine se ştie că în casa lor n-ai după ce bea apă?” I-a dat cumnata blidul, cu prefăcute vorbe de prietenie, ca între neamuri, dar nu i l-a dat înainte de a-i unge fundul cu aluat. Gândea cumnata mai departe: „Ungând fundul blidului, peste putinţă va fi să nu aflu ce au măsurat cu el, când bine li se cunoaşte sărăcia!”

Femeia lui Ali-Baba s-a întors acasă într-un suflet. Au măsurat aurul cu mare sârg, l-au îngropat în pământ, şi iar a pornit nevasta cu blidul înapoi, la cumnată-sa. I-a mulţumit pentru facere de bine, spunându-i, în adaos, că aşa e frumos şi bine între neamuri, să sară unul pentru altul la nevoie… Iar cumnata, după ce a privit blidul, i-a întors şi ea vorbe de prietenie, cu glas de miere, însă cu miez de fiere, şi după aceea, cercetând fundul blidului, a găsit în aluat un ban de aur. Îndată a muşcat-o vipera pizmei. „Cum, gândea ea, Ali-Baba n-avea după ce bea apă şi deodată are atâţia bani, că nici nu-i mai poate număra! Lasă! Lasă!” Şi abia aştepta să i se întoarcă bărbatul. Cum s-a întors, cum l-a luat în colţi:

— Bogat straşnic te-ai mai crezut, Kassime! Mare fală pe capul tău! Ce, adică te credeai mai bogat decât Ali-Baba? Află! Ali-Baba are atâta bănet, încât nu-l poate număra, ci îi trebuie măsurătoarea! Ştii că a fost la mine cumnată-mea, să-i împrumut blidul? Ştii tu că împrumutându-i blidul, i-am uns fundul cu aluat? Şi în aluat ştii ce am găsit? Ian uită-te…

Astfel grăind, i-a arătat lui Kassim un ban de aur aşa de vechi, încât nu se mai cunoştea pe el nici chipul, nici diadema sultanului.

O pizmă neagră l-a cuprins pe Kassim. Toată noaptea a stat cu ochii căscaţi în întuneric, cu inima mâncată de răutate. Cum s-a zărit de ziuă, s-a şi înfăţişat la Ali-Baba:

— Ascultă, Ali-Baba! De o viaţă de om o faci pe cerşetorul! Şi, când colo, ai atâta bănet, încât nu-l mai poţi număra, ci îl măsori cu blidul! Ce înseamnă asta, Ali-Baba? Mărturiseşte!

Întâi, Ali-Baba s-a codit, ce s-a codit, s-a prefăcut mirat tare la astfel de vorbe, însă când Kassim i-a arătat banul de aur, n-a mai avut încotro şi i-a istorisit tot ce s-a întâmplat în pădure. I-a făgăduit să împartă cu el banii, pe jumătate. I-a

spus şi unde se află locul, şi ce vorbă trebuie să spună, spre a se deschide uşa…

— Aşa, Ali-Baba! i-a răspuns la urmă Kassim. Căci altfel, dacă nu-mi spuneai, aveai de lucru cu mine. Ce, m-ai crezut prost?

Cum a aflat locul şi vorba potrivită, Kassim s-a repezit acasă, a pus zece lăzi de lemn pe zece asini, a pregătit încă alte zece lăzi, acasă, la îndemână, încredinţat fiind că îi vor trebui la întoarcerea din pădure. Şi îndată a prins a-şi bate asinii, către locul acela. Cum a ajuns la copacul ştiut, a rostit vorba „Sesam”, şi uşa s-a deschis ca la poruncă. A intrat Kassim în încăpere şi a închis uşa după el. A rămas holbat la vederea atâtor avuţii. Aurul, argintul, pietrele scumpe întreceau orice închipuire, orice avuţie a celui mai cuprins dintre sultani. S-a şi repezit la aur. Cum umplea un sac, îl ducea repede lângă uşă. Însă, când s-a pornit să care sacii afară, şi-a dat seama că a uitat vorba anumită la care uşa se deschidea. A asudat de spaimă Kassim. Întâi şi-a pierdut firea, dar pe urmă a pus sacul jos şi a început să roage uşa în fel şi chip, s-o amăgească şi s-o alinte:

— Hai, deschide-te, uşă-uşiţă! Uşiţă dragă şi scumpă, hai, deschide-te, căci am să-ţi fac şi eu un bine! Ori poate nu grăiesc destul de frumos cu tine, uşiţo? Eşti poate portiţă şi eu nu ştiu? Hai, hai, poartă-portiţă, deschide-te să ies! Mă auzi, uşiţo? Hai, te rog în genunchi!

Aşa ruga şi măgulea uşa cu vorbe lacomul Kassim! a rostit apoi fel de fel de cuvinte, doar-doar l-o nimeri pe cel potrivit, însă în zadar! Văzând că nu mai poate ieşi, a pus sacul jos şi a prins să cerceteze mai bine încăperea. În vremea asta, cei patruzeci de hoţi s-au întors iar, cu prada lor, şi mirare mare i-a cuprins când au văzut asinii lui Kassim! Calfa s-a dus la uşă şi a rostit cuvântul; uşa s-a ferit într-o latură. Kassim a sărit în grumazul calfei şi s-a repezit afară. A omorât un hoţ, însă l-au înconjurat ceilalţi şi i-au retezat

gâtul. Au intrat apoi în încăpere, şi văzând aurul în saci, lângă uşă, straşnic s-au mirat cum a putut intra Kassim? Spre spaima altora, care ar îndrăzni să intre, au tăiat trupul ucisului în patru şi l-au atârnat în tuspatru colţurile încăperii. Şi iar au închis uşa, iar au încălecat, ducându-se la prădat, în drumul caravanelor.

În vremea asta femeia lui Kassim sta acasă ca pe jăratic. Venea seara şi omul ei nu se mai întorcea. S-a repezit îndată la Ali-Baba, cu o falcă-n cer şi una în pământ. Însă el a liniştit-o, spunându-i că de bună seamă Kassim a întârziat anume, vrând să intre în cetate odată cu întunericul. A pogorât întunericul, s-a făcut noapte târzie, şi Kassim nu se mai întorcea. Femeia lui s-a repezit iar la Ali-Baba şi i-a poruncit să urce repede în codru, să vadă ce s-a întâmplat. Cum s-a zărit de ziuă, Ali-Baba şi-a pus asinii la ham şi a pornit. A ajuns la copacul ştiut. A rămas încremenit când a văzut sânge în faţa peşterii. Îndată a poruncit uşii să se deschidă. Cum a intrat, s-a înspăimântat foarte, văzând trupul fratelui aşa tăiat în patru. A coborât îndată bucăţile din cuie şi le-a pus una lângă alta, într-o legătoare. După ce a umplut trei saci cu aur, a pus trupul fratelui pe un asin, sacii cu aur pe ceilalţi doi; a pus vreascuri deasupra şi aşa a intrat în cetate pe la pogorârea nopţii. Asinii încărcaţi cu aur i-a băgat în ograda lui; pe cel cu trupul lui Kassim l-a mânat înainte, către cumnată-sa. Şi cum a ajuns la locuinţa ei, a bătut în poartă; i-a ieşit înainte roaba Margiana, o femeie harnică şi isteaţă; şi i-a zis Ali-Baba:

— Ascultă, Margiano! În acest sac se află trupul fratelui meu Kassim, tăiat în patru. Fă bine şi păstrează taină deplină despre acest lucru. Pregătiţi-i o înmormântare în lege, ca şi cum n-ar fi pierit sub paloş de hoţ, ci de moarte bună! Unde-i stăpână-ta?

Îndată ce s-a înfăţişat femeia lui Kassim, Ali-Baba i-a istorisit tot ce se petrecuse în pădure. Însă

să nu fie supărată; singură nu va rămâne pe lume, căci o va lua de nevastă el, după pravilele Islamului, care îngăduie bărbatului să aibă femei mai multe; vor împărţi averea pe din două şi toată lumea să fie mulţumită…

Dacă e drept ce spun vechii şi bătrânii înţelepţi persieni, că aurul astupă mormintele, închide gurile şi inimile, dacă e drept că aurul aduce alinare şi prea repede uitare, atunci femeia lui Kassim n-a făcut alta decât să se supună rânduielii arătate de înţelepţi. Cum a aflat gândul cumnatului Ali-Baba, pesemne că şi-a pus lacrimile la păstrare, pentru altă dată. A smiorcăit un pic, s-a sclifosit, după aceea a tăcut, cu gândul la aur. Roaba cea isteaţă, Margiana, s-a dus la un spiţer şi a cumpărat leacuri ca pentru un bolnav de moarte. S-a dus şi a doua oară, şi a treia oară, spunând vorbe cumpănite şi prin vecini, că stăpânul Kassim trage de moarte. Şi nu s-a mirat uliţa de fel, când spre seară s-au auzit bocete la casa neguţătorului. Au venit vecinii şi au rostit vorbe de mângâiere, că mortul a scăpat de pustia lumii şi s-a dus la munţii de pilaf şi la huriile lui Mahomed-prooroc; au mângâiat vădana, arătându-i că aşa se află scris în rânduiala firii, ca omul să adune ca furnica şi să nu ia nimic pe ceea lume, unde, de altfel, s-ar afla toate fericirile. Plângea vădana cu un ochi, iar cu celălalt visa aurul lui Ali-Baba. Isteaţa Margiana s-a dus la un curelar, i-a dat un ban de aur şi l-a legat la ochi. Aşa l-a dus până la locuinţa lui Kassim şi acolo, după ce i-a dezlegat ochii, i-a poruncit să cârpească mortul cum ştie, numai să-l alcătuiască la loc; i-a mai dat doi bani, după săvârşirea cârpelii; i-a legat ochii iar, şi l-a dus la curelăria lui. Şi astfel, după cum istorisesc bătrânii, spre seară, Kassim sta cuminte în sicriu, cu mâinile pe piept, şi-i cânta stihuri tânguitoare din Koran, hogea de la moscheea din vecini. Au dat buluc vecinii, să-i petreacă la ţintirim. Şi după ce totul s-a sfârşit, după rânduielile sfinte, Ali-Baba s-a ţinut

de vorbă; a luat vădana de nevastă, după îngăduinţa legii moştenite din bătrâni; s-a însurat cu ea, cu peceţi în regulă, în faţa cadiului şi martorilor. Şi aşa, şi-a luat Ali-Baba femeia şi laurul din groapă şi s-a mutat la a doua nevastă, la locuinţa lui Kassim.

*
* *

Dar, cinstiţilor ascultători, să-l lăsăm pe Ali-Baba însurat, cu două neveste, după rânduielile Islamului, şi să ne întoarcem şi în adâncul codrului, la cei patruzeci de hoţi! Neagră îngrijorare i-a cuprins, când au văzut furate cele patru hartanuri din trupul lui Kassim! S-au uitat şi la lipsa unei mari părţi din aur şi şi-au dat seama că le mai cunoaşte cineva taina. Calfa i-a adunat în mare cutremur. Au jurat, pe cuţite şi hangere, răzbunare! Au făcut jurământ înfricoşat, pe ascuţişul iataganelor. Sânge au băut unul de la altul, după pravilele străvechi ale tâlharilor. Au tras la sorţi, şi pocinogul a picat pe doi din ei, să lepede straiele de hoţi şi să se îmbrace în călători; să se ducă în cetate, să iscodească la ce casă s-au aflat oameni morţi în zilele din urmă. Tuna din glas calfa. Cei doi hoţi s-au îmbrăcat repede, în călători, şi n-au părăsit peştera decât după ce au mai jurat o dată, pe hangere, că dacă nu vor afla urmele celui ce le ştie taina, îşi vor tăia grumazul cu mâna lor! Şi unul dintre ei a şi coborât în cetate, înainte de răsăritul soarelui. Pustii erau maidanele. Pustii uliţele. Nicăieri nu se zărea lumină. Deodată a zărit hoţul o uşă deschisă, la o curelărie. S-a îndreptat repede într-acolo. O, fiul meu! a dat curelarul răspuns. Că pot cârpoci pe lumina asta nişte hamuri netrebnice, nu-i nimic. Mă vezi? Aşa cum sunt, şi cum văd de prost, zilele acestea am cârpit un mort, pe o lumină tot aşa de slabă!

A sărit inima în hoţ, dar s-a stăpânit şi i-a întors vorba, râzând:

— Poate cearşaful i-l vei fi cârpit, bătrâne! Oare de când se cârpesc morţii în Islam?

— Precum îţi spun, străine: am cârpit un om tăiat în patru bucăţi!

Hoţul i-a împins un ban de aur; i-a zis:

— Şi mi-ai putea oare arăta şi mie casa unde ai cârpit mortul? E un lucru peste fire, şi straşnic aş vrea să mă încredinţez şi eu că e aşa!

Curelarul a împins banul la o parte:

— Îmi poţi da averile sultanilor, însă de arătat nu ţi-e pot arăta; m-au dus cu ochii legaţi!…

Straşnic s-a mai mirat hoţul! i-a mai împins un ban:

— Hai să încercăm, bătrâne curelar: îţi leg şi eu ochii; du-mă la locul unde ţi i-au legat neamurile mortului!

Curelarul a luat cei doi bani de aur, i-a pus în pungă. S-a ridicat şi a ieşit în uliţă:

— Iată, străine, în acest loc m-au legat la ochi. Hai. Leagă-mă şi tu, şi să vedem, poate nimerim. Căci n-am mers prea mult…

Astfel zicând, s-a lăsat legat la ochi. N-a mers mult ş: deodată s-a oprit:

— Pe aici trebuie să fie casa cu pricina. Fă bine şi dezleagă-mă…

Şi nu s-a înşelat bătrânul curelar: se oprise chiar în faţa casei lui Kassim.

— Cred că aici am fost adus, a spus el către hoţ şi sa-întors, văzându-şi de drum. Cum s-a văzut singur, hoţul a scos o cretă şi a însemnat poarta. A grăbit spre codru. Cum a ajuns, s-au strâns în jurul lui toţi ceilalţi hoţi, cu calfa lor. Îndată au coborât buluc către porţile cetăţii.

În vremea asta, ieşind isteaţa Margiana în uliţă, a rămas mirată peste fire, văzând poarta stăpânului însemnată cu cretă. Bănuind că poate fi la mijloc vreo primejdie, a luat repede cretă şi a însemnat toate porţile din vecini.

Crucit a rămas hoţul care însemnase poarta lui Ali-Baba! S-a întors spre calfă:

— Nu pricep nimic! Eu am făcut semn numai pe-o poartă, şi când colo, iată!

— Vei plăti cu capul! s-a strâmbat la el calfa.

Şi s-au întors în peştera din codri, calfa în mânie neagră, hoţul mort de frică. S-a adunat ceata în poruncă:

— Luaţi aminte, voi, hoţilor! Acest ticălos s-a făcut vinovat de lipsă de isteţime şi dibăcie! Fulgeraţi-i capul şi să iasă la faţă celălalt pe care a picat pocinogul!

A ieşit în faţă celălalt. S-a stropşit la el calfa. Dacă-l dă şi el de sminteală, să-şi taie mai bine gâtul cu mâna lui! A coborât în cetate, drept la Mustafa-curelarul, şi i-a împins un ban de aur să se lase legat la ochi şi să-i arate casa lui Ali-Baba; Mustafa s-a supus banilor, şi a făcut proba a doua oară. L-a dus drept în faţa casei cu pricina. A făcut hoţul semn cu creta, dar ca să nu păţească şi el pozna, a făcut lângă semnul alb şi un semn roşu, abia văzut. După aceea a urcat la peşteră, cu mare încredinţare că a pus gabja pe cel ce ştie taina peşterii. S-a înfăţişat calfei, cu pieptul scos:

— Poftim, calfă! Şi dacă vă voi da de sminteală, capul să mi se fulgere!

Însă, în vreme ce se lăuda el astfel, iar a ieşit din casă isteaţa Margiana. A văzut semnul alb. L-a văzut şi pe cel roşu. Nu le-a şters. Dimpotrivă. A făcut semn alb şi roşu, la fel, pe toate porţile din vecini. Când a venit calfa, cu hoţul, s-a mâniat peste fire. S-a întors la peşteră cu o falcă-n cer şi cu una-n pământ. A strâns tâlharii în sobor şi a fulgerat gâtul nedibaciului. Straşnic striga spre hoţi, numindu-i tonţi şi mameluci! Drept este că se pricepeau la meşteşugul furtişagului. Erau viteji în paloş. Dar asta nu era destul. Le trebuia şi minte, şi prefăcătorie. Ruşinaţi îl ascultau hoţii.

— Dar nu-i nimic! a sfârşit calfa şi a împrăştiat soborul cu scârbă. Mă voi duce eu, dacă voi nu

sunteţi în stare!

Îndată a şi îmbrăcat veşminte de călător străin. A coborât drept la curelar şi i-a împins bani de aur, să-l ducă la casa aceea. Şi a treia oară, curelarul a nimerit casa lui Ali-Baba. Însă calfa n-a făcut semne pe poartă. S-a plimbat mult, în sus şi în jos, să ţină minte casa. După aceea, a urcat iar la peştera din codru şi a adunat tâlhării în sobor. Avea un plan dibaci. Să coboare hoţii prin sate, să cumpere treizeci şi opt burdufuri şi nouăsprezece catâri; din cele treizeci şi opt de burdufuri, numai unul să fie plin cu ulei. Celelalte să fie doar mânjite pe dinafară. A doua zi dimineaţa, cum i-au adus hoţii burdufele, el le-a încărcat pe cei nouăsprezece catâri. A băgat câte un hoţ bine înarmat în fiecare burduf. Calfa şi-a oprit burduful cel plin. Şi a luat calfa de hoţi catârul de căpăstru şi a pornit către cetate, cu tot alaiul în urma lui. A oprit drept la poarta lui Ali-Baba. N-a avut nevoie să bată în poartă. Ali-Baba sta şi se răcorea, după masa de seară.

— Frate dreptcredincios! i-a rugat calfa. E seară şi-s închise toate caravanseraiurile! Am treizeci şi opt de burdufuri cu ulei scump adus din străine ţări. N-am unde-mi pune marfa la adăpost. Fii atât de bun şi primeşte-mă până mâine dimineaţă, când se deschid caravanseraiurile şi bazarele!

— Cu dragă inimă! i-a răspuns Ali-Baba. Poftește, străine, şi fii binevenit sub acoperişul meu!

Îndată după vorbele de bun venit, Ali-Baba a dat poruncă să fie duşi catârii în grajd şi să fie hrăniţi şi adăpaţi. A poruncit Margianei să pregătească străinului cină bogată şi pat bun. Şi după ce Ali-Baba a ţinut tovărăşie calfei la masă, după ce i-a poftit somn tihnit sub acoperişul lui, a chemat-o pe Margiana:

— Ascultă, Margiano! Te rog ca pentru mâine dimineaţă să-mi pregăteşti cearşafuri, căci am de gând să mă duc la baie. În afară de asta, pe când

voi veni, să-mi pregăteşti o friptură bună, cum ştii tu…

După ce a dat cearşafurile în seamă unui rob, Margiana s-a dus la cuhnie, să pună carnea la foc, însă tocmai pe când trebăluia ea mai bine, s-a stins lampa. Ulei nu mai avea în casă. S-a gândit ce s-a gândit, şi deodată i-a venit în minte că bine ar fi dacă s-ar duce să ia puţin ulei din burdufurile de afară. A luat deci o cană şi a ieşit în ogradă. Deodată, cum s-a apropiat de burdufuri, a auzit întrebare şoptită:

— Oare încă nu e vremea?

Cum şi-a dat seama că în burdufuri se află oameni, cum şi-a dat seama că o primejdie mare îl paşte pe Ali-Baba, Margiana şi-a ţinut cumpătul. A luat o cană de ulei din ultimul burduf şi a intrat în cuhnie. A stat şi s-a gândit ce să facă spre a-şi apăra stăpânul. Într-un târziu, iar a ieşit în ogradă, cu un cazan. S-a dus la burduful plin şi a umplut cazanul cu ulei. S-a dus în casă şi a întemeiat un foc zdravăn. Când fierbea uleiul mai bine, ea a luat cazanul de torţi şi a păşit încet. A turnat zdravăn ulei în clocot, în cele treizeci şi opt de burdufuri. Apoi, cu linişte deosebită, s-a dus iar în casă, a stins lampa şi s-a culcat. Patul ei era lângă un gemuleţ. Şi n-a adormit Margiana. A stat în pândă, să vadă ce se mai întâmplă. La o vreme, l-a auzit pe prefăcutul neguţător de uleiuri zvârlind cu pietricele în burdufuri, pentru a da semn hoţilor să sară… Însă din burdufuri nu a ieşit nimeni. Şi văzând calfa acest lucru, a ieşit în ogradă, şi când a prins a cerceta burdufurile şi-a găsit toţi hoţii opăriţi! Aceasta văzând, a lăsat catârii şi burdufurile. A sărit zidul, în grădină, şi a sărit alte ziduri, în alte grădini, ducându-se în lumea lui.

— Ce mai caută la noi catârii şi burdufurile? a întrebat-o a doua zi dimineaţa Ali-Baba pe Margiana.

Însă ea nu i-a spus nimic. L-a lăsat să-i tihnească baia. După ce s-a întors, l-a poftit în

ogradă. Şi i-a istorisit totul, după ce i-a arătat hoţii opăriţi. I-a povestit despre semnele de pe poartă şi de toate întâmplările de peste noapte. Tare s-a minunat Ali-Baba! S-a socotit ce s-a socotit, cine puteau fi acei oameni, şi a ajuns la încredinţarea că nu puteau fi alţii decât hoţii din codru. După cât a socotit cu Margiana, şi-a dat seama că trei hoţi mai erau vii, şi că-l paşte mare primejdie din partea lor.

— N-ai grijă, stăpâne, că le-om face noi capătul şi lor! a spus Margiana.

Ali-Baba s-a întors spre ea:

— Dragă şi iar dragă Margiana! Minţile mari se cunosc în prilejuri rare! Niciodată n-am crezut că poate fi cineva aşa de isteţ ca tine! Căci numai tu, cu isteţimea ta, ne-ai scăpat pe toţi de cine ştie ce primejdie! Să nu mă crezi gros de obraz; eu nu sunt ca fostul tău stăpân, Kassim.

Cunosc la obraz, dragă Margiana, de aceea am să te răsplătesc cu darul cel mai de preţ de pe pământ. Îţi dau libertate. Slobodă eşti să te duci în lumea ta, să-ţi croieşti fericirea cum vrei. Numai o treabă îţi mai cer, să-mi ajuţi să scap şi de ceilalţi trei hoţi! Vrea-vei, Margiana? Întâi şi-ntâi, trebuie să îngropăm stârvurile din butoaie, eu băgare de seamă, să nu vadă lumea…

Îndată l-au adaos tainei lor şi pe un rob, anume Abdalah. Împreună au săpat gropi în fundul grădinii, între arbori. Au scos hoţii din burdufuri şi i-au cărat pe rând şi i-au rânduit în groapă. I-au acoperit cu ţărână. După aceea, Abdalah a vândut catârii, pe câte unul, astfel descotorosindu-se de nevoia aceea.

*

* *

Calfa de hoţi sta tras în vremea asta în peştera din codru. Se căina groaznic, zi şi noapte, că-şi dusese cu mâna lui, prin prostia lui, tovarăşii, la o moarte atât de îngrozitoare. Se simţea singur. Ce

rost mai aveau averile adunate? Cu cine va mai sta la pândă în crucile drumurilor mari, să păleasca bogatele caravane? Încet-încet, o mânie neagră a cuprins calfa. Trebuia o răzbunare nemaiauzită, asupra ticălosului care prădase peştera şi-i ucisese soţii de hoţie! Şi-a lăsat mânia pe altă dată. S-a îmbrăcat în cele mai scumpe veşminte de neguţător, şi aşa a coborât în cetate. Şi-a dat numele de Hussein Hodja şi a luat cu chirie o casă de negoţ, drept peste drum de casa de negoţ a lui Ali-Baba.

A tras cu urechea, ici-colo, printre muşterii, printre vecini, doar-doar s-a afla ceva de soarta hoţilor opăriţi. Însă n-a putut afla nimic, ceea ce învedera că Ali-Baba ţine întâmplarea în taină deosebită. Însă calfa nu s-a mulţumit cu asta. S-a împrietenit la toartă cu feciorul lui Ali-Baba, care conducea casa de negoţ. Mereu grăiau, din uşile caselor lor. Se întâlneau seara şi se preumblau, dezbătând socoteli neguţătoreşti, lumeşti şi prea sfinte stihuri din Cartea de căpătâi a lui Mahomed-prooroc. Când a socotit că prietenia s-a copt destul, feciorul lui Ali-Baba s-a gândit să-şi poftească prietenul la cină. Într-o zi de vineri, zi de odihnă în tot Islamul, s-a dus peste drum, la prietenul Hussein Hodja şi l-a luat la preumblare. Au bătut uliţa în sus şi-n jos, dezbătând cu sârg mare socotelile lumii. Mai târziu, când a ajuns în dreptul casei părinteşti, feciorul lui Ali-Baba şi-a poftit prietenul să intre; ba, mai mult, l-a împins uşor, la împotrivirea lui, să intre în ogradă! i-a întâmpinat Ali-Baba, cu vorbe subţiri, spuse pe vârful limbii, cum se şade bine între neguţători şi la poftirea oaspeţilor. Straşnic se mai împotrivea Hussein Hodja, arătând că poftirea aceasta în ospeţie l-a cinstit atât de mult, încât abia îşi mai poate ţinea firea! Ali-Baba îi răspundea cu alte vorbe subţiri, mulţumindu-i îndeosebi că spune fiului său atâtea lucruri de-ale neguţătoriei. Şi aşa, s-au tot întrecut din vorbe, până-n casă. Când a auzit calfa de hoţi

poftirea la cină, a zâmbit larg; a întors lui Ali-Baba mulţumiri din adâncul inimii; i-a spus:

— Preacinstit mă simt de poftirea domniei tale! Află însă că am o pricină, o pricină mare, care mă opreşte de a cina sub acoperişul vostru!

— Putem afla şi noi pricina?

— Cam greu, prieteni! La drept grăind, nu e un lucru mare, ci un moft al meu! Iată: nu pot suferi bucatele sărate!

— Nimic mai uşor! a râs Ali-Baba. Voi da poruncă să ţi se pregătească bucate nesărate…

Astfel zicând, Ali-Baba s-a dus îndată la Margiana, s-o roage să nu pună sare în bucate, că aşa era năravul musafirului. Margiana a poftit îndată să vadă musafirul care ospătează numai lucruri nesărate. După ce a pus bucatele la foc, le-a fiert în rânduială şi a rugat robul să le treacă la masă. S-a dus şi ea, la vreme, şi uitându-se la musafir, l-a cunoscut tot atunci că era cel venit odinioară cu burdufurile. I-a văzut şi un hanger sub veşmânt şi l-a priceput tot, din cap până-n picioare. A gândit isteaţa Margiana: „Totuşi, mai ţine la rânduielile din Islam! N-a vrut să ospăteze mâncăruri sărate, căci ar fi călcat legea. În pustie, când doi călători ospătează sare împreună, îşi jură prietenie până la moarte. Pentru nimic, doi arabi care mănâncă sare împreună, nu vor ridica unul asupra altuia hangerul! Iar cine nu ţine rânduiala asta, e blestemat de toată răsuflarea, în vecii-vecilor, ca un ticălos! De aceea, gândea Margiana, acest hoţ a poftit bucate fără sare, să nu calce legea, ucizându-l pe Ali-Baba! Dar lasă, îi vin eu de hac!”

Cum s-au istovit bucatele, ea a pus dinaintea oaspetelui mere şi pere. A adus şi vin mult. Apoi, când a ieşit ea din nou, calfa de hoţi s-a gândit: „Acum e vremea să mă răzbun! Am să-l îmbăta zdravăn pe feciorul lui Ali-Baba; şi pe Ali-Baba şi mai zdravăn! După aceea, mă pun pe lucru cu hangerul!

Însă avea şi Margiana o socoteală. Îndată ce a ieşit, s-a îmbrăcat frumos, cu văluri de dănţuitoare. A pus în mâna robului Abdalah o tamburină. Şi-a pus un hanger sub brâu, şi cum au intrat în cămara de ospeţie, ea a şi prins a dănţui în sunetele de tamburină. Ali-Baba s-a bucurat din cale-afară şi a primit-o cu deosebite vorbe de prietenie. Calfa de hoţi a înghiţit în sec, dar s-a prefăcut că nu mai poate de plăcere. Se uita la sprinteneala Margianei, la mlădioşia ei, şi se prefăcea că o laudă, însă la drept grăind, o blestema cumplit.

După câteva danţuri iuţi, ea şi-a tras hangerul de la brâu şi a prins a dănţui dansul vestit al hangerului. Când se prefăcea că îl implântă în cineva, când parcă şi-l implânta în inima ei, în timp ce tamburina vuia lin şi depărtat, amintind stingerea furtunilor în deşert. O privea cu adâncă bucurie Ali-Baba. Tot aşa o privea şi feciorul lui. Se prefăcea şi calfa că o priveşte cu bucurie mare. Şi când danţul hangerului s-a sfârşit, Margiana a luat tamburina din mâna robului. S-a înfăţişat lui Ali-Baba, întinzând tamburina spre el, s-o răsplătească pentru danţ. El a zvârlit în tamburină un ban mare de aur. Alt ban mare de aur a zvârlit feciorul lui Ali-Baba. A venit rândul calfei de hoţi. Însă, când acesta şi-a ferit straiul la o parte să scoată punga, Margiana i-a înfipt hangerul drept în inimă.

— Ce faci, ticăloaso? a dat strigăt Ali-Baba.

— Linişte, stăpâne! a răspuns ea. Uită-te mai bine la faţa ticălosului: îl cunoşti a fi neguţătorul cu burdufurile? Dar acest hanger, ştii ce rost avea la el sub brâu? Aşa că, vezi…

— Pentru a doua oară îţi datorez viaţa… a strigat iar Ali-Baba. Ţi-am dat libertatea, Margiano, şi cred că nu-i destul! Vrea-vei să fii soaţa fiului meu?

Aşa s-au petrecut lucrurile. Calfa de hoţi a fost îngropat sub arborii din fundul grădinii. Peste câteva zile a venit la casa lor cadiul cu peceţile, şi

uliţa toată s-a bucurat de bucuria Margianei şi a feciorului lui Ali-Baba în ziua nunţii lor.

*
* *

Ani au trecut de la întâmplările acestea. Ali-Baba mai avea teamă, crezând că mai sunt în viaţă încă doi hoţi. Însă, într-o zi a urcat la peşteră. A poruncit:

— Sesam, deschide-te!

Uşa s-a ferit într-o latură şi el a intrat. A aflat comorile neatinse, a aflat şi două stârvuri, şi a văzut în ele proba că n-are de ce să se mai teamă. A încărcat mult aur pe cal şi a părăsit peştera. Abia la bătrâneţe adânci, când a văzut că s-apropie de tărâmurile cu munţi de pilaf şi hurii, a spus fiului său despre peşteră; i-a împărtăşit şi cuvântul deschizător de uşi, spre a nu se irosi comorile în pământ. Apoi şi-a dat ochii peste cap, rânduindu-se lângă străbuni. Margiana a trăit ani adânci şi bătrâni; datorită isteţimii ci, căpătase un bărbat bun şi cel mai de preţ lucru de pe lume, libertatea!

Iar comorile aflate le-au împărţit sărmanilor.

ISTORIA LUI KALAAD, SULTAN ÎN TĂRÂMUL SINDULUI; ÎL CUNOAŞTEM ŞI PE VIZIRUL SIMAZ, ŞI PE ALŢII, ÎN JURUL UNEI ÎNTÂMPLĂRI…

Prea înălţate şah! a început Şeherazada. Fie gura mea ca vâlceaua, iar glasul meu să aibă fiorii şopotului! Fie ochii mei ca luceferii în adâncul nopţii, iar cosiţa mea fie moale ca iarba şi ca mătasa, spre odihna ta, şahul meu dulce… şi spre fericita ascultare a istoriilor…

Ci află, luminate şah, că trăia un sultan mare în pământul Sindului. A rămas însemnat în cronică, la locul său, cu victoriile sale şi cu numele său, Kalaad. Era bine potrivit la statură, meşter la mânuirea paloşului şi arcului, şi bine cumpănit în gânduri.

Cronicile spun că avea acel sultan pe lângă măria sa şaptezeci şi doi de sultani mai mărunţei; trei sute cincizeci de cadii, şi şaptezeci de viziri se adunau în divan, împreună cu sultanii şi cadiii, când erau de dezlegat pricini. Să fi văzut, prea înălţat şah, cele patru sute nouăzeci şi două de bărbi albe, şi să fi văzut cum fulgerau în turbane cele patru sute nouăzeci şi două de bolduri de smarald… Mai mare şi mai tare peste toţi era Simar-vizir, lăudat fie-i numele, şi neşters fie el în cartea proorocului! Nu se afla om să iasă încruntat de la judecată, de aceea stăpânirea lui Kalaad era ca mierea, slavă şi mărire lui, în prefacerea şi-n cernerea veşnică a pulberilor…

Cu toată dulceaţa stăpânirii, cu cât se apropia de amurgul vieţii lui, Kalaad-sultan sta tot mai mâhnit sub turban, parcă-i ploua şi parcă-i ningea. Trecuse prin viaţă ca pe-o corabie frumoasă; însă acum, când intrase cu un picior pe tărâmul amurgului, se

uita cu spaimă în urmă, şi cu deznădejde înainte; şi nici în urmă, nici înainte nu vedea nimic; ceea ce oamenii numesc „viitor” era departe de înţelegerea lui; căci, după cum cunoscut este din încercările înţelepţilor, viitorul nu poate fi înţeles decât prin copii. Cel ce nu are copii poate spune că nici viitor nu are; cuvântul acesta şi timpul în necontenită curgere rămân neînţelese pentru cel singur! Chiar dacă a adunat averi, nici prin ele nu poate înţelege viitorul, căci ele se risipesc în mâinile furilor şi-n lucrul moliilor… Sufletul celui singur piere sub piatră, fruntea lui apune după o mână de ţărână…

Simţind deci apăsarea acestor straşnice adevăruri, Kalaad-sultan se topea, şi degeaba înălţa rugăciuni spre văzduhuri, unde sălăşluiesc armiile proorocului sub corturi. Iată însă că într-o noapte l-a cercetat în vis Gavriil-îngerul şi i-a dat încredinţare că va avea fecior… S-a trezit sultan Kalaad în puterea nopţii şi a trimis străjile după Simaz. Şi a venit Simaz. Şi s-a bucurat de arătarea lui Gavriil. Şi i-a dat laudă. Însă când l-a rugat sultan Kalaad să-i dezlege visul, el şi-a pus strajă gurii. Degeaba lăcrăma Kalaad-sultan în faţa lui!

— Iartă-mă şi scuteşte-mă, Kalaade! s-a rugat Simaz, căzându-i la picioare. Eu unul visul acesta nu-l pot dezlega! mai bine spintecă-mă sau anină-mă de-o creangă…

— De ce, Simaze? s-a încruntat Kalaad.

— Kalaade! Kalaade! s-a cutremurat Simaz. Nu văd lucruri bune în visul tău! Însă îngăduie să ţi le spună alţii… Peste fire mă bucur că pământul Sind va avea şiruri de sultani prin fiul tău, însă află că el va fi lipsit în zilele lui de una din marile şi deosebitele virtuţi! Îi va lipsi stăpânirea de sine, această cârmă pe înfiorătoarea mare a lumii! Dar îngăduie, Kalaade, să nu dezleg visul mai departe! Mă uit în stihia vremii şi mi-i frică, şi pentru el, şi pentru pământul Sind…

Astfel cutremurându-se, a ieşit Simaz cu călcâiele înainte, bătând temenele înfricoşate.

Astfel văzând, a chemat Kalaad-sultan chiromanţi şi astrologi; unii i-au citit palma, alţii s-au suit în foişoare, cu sticluţe, să citească luceferii; chiromanţii şi-au ridicat ochii din palma lui, speriaţi de moarte; astrologii ar fi vrut să le crească aripi, să zboare spre Streaşina Lumii, adică tocmai la munţii Himalaiei, numai să nu coboare jos, cu ceea ce au citit în uimitoarea scriere a cerului… Dar n-au avut încotro; încât s-au coborât, s-au rânduit lângă chiromanţi, şi într-un glas au strigat:

— Bucură-te şi întristează-te, Kalaade… Bucură-te că vei avea fecior, dar întristează-te pentru viitorul lui, căci îi va lipsi stăpânirea de sine… Din pricina lipsei acestei virtuţi, supuşii vor crâşca şi vor apuca armele! Va păţi ca pisica din istorie…

— Dar ce a păţit pisica aceea? s-a înspăimântat sultanul.

— Kalaade! i-a răspuns un chiromant, făcând un pas mai la faţă. Binevoieşte şi dă poruncă să fie aduse cele trebuincioase pentru buna ascultare a istoriilor!

— Aşa să fie… s-a cutremurat Kalaad-sultan, şi îndată s-au rânduit toţi, după vârstă şi rang. Şi chiromantul a început…

ISTORIA PISICII ŞI A ŞOARECELUI; DIN CARE SE VEDE LIPSA DE MĂSURĂ, MINCIUNA ŞI NERECUNOŞTINŢA; ŞI CUM TUSTRELE DUC LA PIERZANIE…

Prea înălţate Kalaad! a început chiromantul. Trăia în vremea veche o pisică. Şi cum vei binevoi a vedea, îi lipsea cu desăvârşire cinstea! Îi lipsea şi măsura în lucruri! Şi era şi mincinoasă! Şi nerecunoscătoare… Şi a ieşit pisica aceea, într-o noapte, în pradă. Şi a umblat ce a umblat, însă a

umblat degeaba, până ce a prins-o ploaia! Şi prinzând-o ploaia, s-a suit în scorbura unui copac, la adăpost. Şi cum sta ea acolo, a simţit mai în adâncul scorburii un şoarece! Straşnic s-a bucurat, şi-şi pregătise laba, să i-o pună după cap… Iată însă că simţind-o şoarecele a adus îndată pământ şi i-a zidit între culcuşul lui şi laba ei… Şi numai n-a crăpat pisica de ciudă, văzând acest lucru! Şi-a prefăcut glasul, după regulile prefăcătoriei, aşa de bine cinstită la pisici şi la noi, oamenii, şi a prins a mieuna astfel, încât îi plângeau de milă şi arborii:

— Îndură-te, şoarece, şi primeşte-mă în culcuşul tău! Departe mă aflu de cetatea mea şi de cei scumpi mie! Bătrână şi bolnavă sunt, încât mă mir că prea înaltul Allah, lăudat fie-i numele! nu mă adună de pe drumuri… Mi-e frig tare, şoarece! Fă bine şi ascultă numai cum îmi clănţănesc dinţii… o, îndurătorule şi milostivule… Aminteşte-ţi, şoarece: oare nu spun sfintele şi cutremurătoarele cărţi ale Koranului şi Alkoranului că cine deschide uşa unui străin deschise va afla toate uşile în grădina Eram? Îndură-te, în numele lui Mahomed-prooroc…

— Hei, lume… s-a cutremurat şoarecele. Tu vii să ceri culcuş lângă mine… tu, duşmanca mea din vecii-vecilor? Tu, care eşti, de totdeauna, prefăcută şi vânzătoare… Cum să-ţi încredinţez viaţa mea? Oare cine îşi dă comoara pe mâna hoţului, şi care om încredinţează lemnul focului?

— Cu adevăr grăit-ai… i-a întors pisica răspuns. Drepte sunt toate ce le spui, însă a venit vremea să-mi schimb firea, şi iată: vreau să fac cu tine legământ înfricoşat, să mă muncească în chinuri pe ceea lume, să mă ardă veşnic flacăra Gheenei, dacă mă voi atinge de viaţa ta… Ajută-mă, primeşte-mă la căldură, o, şoarece…

A stat ce a stat şoarecele pe gânduri, şi i se înmuia inima, şi iar i se întărea, şi pisica îl ţinea cu rugămintea din scurt; la urmă, văzându-l aşa de tare, ea a aruncat ultima piatră de încercare:

— Sunt gata să mor, şoarece… îi spunea cu dojană şi cutremur. Mâine, când mă vor afla vecinii moartă de frig la uşa ta, pe mine mă vor căina, iar pe tine te vor blestema în vecii-vecilor…

Aceste cuvinte au intrat în inima şoarecelui ca un cuţit. A sărit ca ars şi a risipit ţărâna ce-l despărţea de pisică. A poftit-o înăuntru cu adâncă plecăciune. Ba, a mai şi ajutat-o, muncindu-se s-o sprijine de subsuori. Şi după ce s-a cuibărit ea bine, prefăcându-se că tremură, s-a repezit deodată, a acoperit ieşirea cu trupul ei; a pus laba pe şoarece…

— Allah! a răcnit acesta. Aşa îţi ţii jurământul, prefăcuto? Bine a spus cine a spus că celui ce-şi dă viaţa pe mâna duşmanului nu i se cuvine să trăiască…

Şi se văita, şi se zbătea de moarte; însă tocmai atunci trecea prin dreptul acelui copac un vânător cu dinele său. Şi auzind câinele mare sfadă înăuntru, şi-a băgat botul şi a scos pisica afară, flocăind-o în lege şi sfâşiind-o bucăţi. Iar bietului şoarece mult i-a trebuit până să-i vină inima la loc…

*
* *

— Astfel, o, Kalaade! a început din nou chiromantul, după o clipă, astfel păţesc toţi cei ce sunt mârşavi, iar cei bun are parte de bucuria biruinţei!

— Allah să te audă! i-a răspuns Kalaad-sultan şi a împrăştiat soborul, băgându-şi adânc mâna în pungă şi miluindu-i din gros şi pe cititorii în palmă, şi pe astrologi…

Şi după cum era scris, Kalaad-sultan a dat de ştire Sindului că va avea un moştenitor. Bucuria lui a ajuns până la marginile Sindului.

Numai Simaz stătea tăcut şi încruntat în turban.

— De ce, Simaze? i-a cercetat sultanul.

— O, Kalaade! i-a răspuns acesta. Potrivit este să nu se grăiască înainte despre trei lucruri: despre întoarcerea călătorului dus pe mări, despre oşteanul dus în război şi despre pruncul aflat încă în pântecele mamei… Cunoşti istoria vecinului şi a untdelemnului? Ascult-o!…

— Asta numaidecât! s-a învoit Kalaad-sultan, numai ochi şi urechi. Grăieşte, Simaze!

— O! Kalaade! a început acesta…

ISTORIA CU VECINUL ŞI CU UNTDELEMNUL… VEDEM CE PĂŢESC CEI CE-ŞI FAC PLANURI MARI, BIZUITE PE PULBERE ŞI UMBRĂ!

Ascultă şi te cutremură, o, Kalaade! Trăia într-o cetate mare un om cumsecade, care dăduse unui sărac una din încăperile casei sale. Şi îl miluia în fiecare zi cu câte o bucată de miere, cu ceva mere şi untdelemn. Şi fiind pe vremea aceea untdelemnul din cale-afară de scump, acel om sărac nu-l mânca, îl punea la păstrare într-un vas. Şi a tot adunat el untdelemn, până ce vasul s-a umplut, şi şi-a dat seama că-l va putea vinde cu preţ mare. Şi cum sta el întins în pat, cu vasul la căpătâi, îşi făcea socoteli felurite. Întâi, cum vinde untdelemnul, îşi cumpără o capră; apoi, când îi va veni caprei sorocul mârlitului, are să se împrietenească cu un păstor, să aibă unde-şi da capra la ţap. Şi de bună seamă că în primul an capra are să-i fete o căpriţă sau un ied; în al doilea an, un ied sau o căpriţă; şi aşa, în câţiva ani va avea o mulţime de iezi şi căpriţe…

Se şi vedea omul acela, o, Kalaade, vânzându-şi iezii şi căpriţele la oboare şi cumpărându-şi, pe preţul lor, boi şi vaci… Şi se socotea, mai departe, că şi vitele se vor înmulţi, şi vânzându-le, va putea

băga banii într-un pământ rodnic; şi se vedea mai apoi ridicându-şi din rodul pământului un serai mare ca al slăviţilor sultani; şi întrucât, în starea asta de bogăţie, nu va putea face totul singur, îşi va cumpăra nenumăraţi robi şi nenumărate roabe; apoi, înfloritoarea lui stare îi va îngădui, pe bună dreptate, să se însoare cu fata celui mai avut dintre neguţători, sau a unui vestit dregător, iar la masa lui de nuntă fripturile şi dulciurile vor fi în deosebit belşug…

Simaz-vizir s-a oprit o clipă, şi apoi a urmat cu un zâmbet de amărăciune…

— O, Kalaade! Îşi închipuia smintitul acela cum nu vor lipsi de la nunta lui dănţuitorii şi dănţuitoarele, nici cântăreţii cei mai vestiţi, din alăută, nici povestitorii de istorii vechi, aceste bucurii deosebite ale oamenilor adunaţi să se înveselească… Şi-şi închipuia smintitul, o, Kalaade, încăperile potopite de miresme adormitoare, de dulceaţa muzicii şi veselia danţurilor. Şi a cutezat să-şi închipuie mai departe cum va pofti în juru-i bogaţii şi săracii, pe marii viziri şi chiar pe prea măritul sultan… Ba, va pofti toată suflarea din cetate, să se veselească de veselia lui, şi cu toţii întreolaltă! Mireasa lui va fi îmbrăcată în cele mai frumoase veşminte. „Iată, gândea smintitul, mergând cu visul mai departe, am ajuns în sfârşit să-mi îndeplinesc toate dorinţele şi toate năzuinţele mele de om ce sade în casă străină… Aş vrea să am un fiu, pe care să-l cresc cum ştiu eu, înconjurat de cei mai mari învăţaţi ai Răsăritului, iar numele fiului meu pe tot pământul să fie cunoscut!” Gândind aşa, o, Kalaade, smintitul acela a ajuns cu aiurarea şi mai departe: se gândea că dacă feciorul lui se va întâmpla să fie neascultător, îl va muştrului cum trebuie, cu toiagul, spre a-i urca mintea înapoi la cap… Însă, vai, o Kalaade! ridicându-se cu înverşunare împotriva fiului său închipuit, a lovit din nebăgare de seamă vasul cu untdelemn şi l-a

spart; şi a curs untdelemnul pe barba lui, pe veşmintele lui şi pe podea… Astfel, o Kalaade, acel smintit s-a învăţat minte să nu mai întindă niciodată vi suri mari pe umbre nestatornice, pe lucruri care încă nu se află…

Straşnic i-a plăcut lui Kalaad-sultan istoria. A mulţumit frumos lui Simaz-vizir. Apoi, vremea a mers înainte, pe matca ei, până ce soaţa sa, sultăniţa de la Sind, i-a născut fiul mult aşteptat. Bucurie mare a fost peste Sind şi peste toată India. S-au strâns, la ospăţul naşterii, învăţaţii, şi căpeteniile oştilor, şi vizirii, de la cel mai mare pân' la cel mai mic. Şi cu toţii aduceau urări de bine sultanului şi sultăniţei. Şi acoperit tot de bucurie, Kalaad-sultan întreba oaspeţii ce cred despre bucuria lui. Şi a ieşit la faţă, să-i dea răspunsul în numele tuturor, tot vizir Simaz, cel mai înţelept şi mai bătrân…

ISTORIA ASINULUI SĂLBATIC ŞI A VULPII NECUMPĂTATE.

Trăia în vremea veche, prin stihiile ei, o vulpe. Şi pornind vulpea aceea într-o dimineaţă, întru căutarea prăzii, i-a ieşit înainte, din stihie, altă vulpe. Şi cum s-au întâlnit cele două vulpi, bot în bot, grăind despre greutăţile aflării unei prăzi bune, a zis vulpea a doua, cu oarecare fală:

— Eu una, dragă vecină vulpe, află că s-a îndurat de mine sultanul fiinţelor şi am nimerit un asin mort! Cum l-am nimerit, cum m-am repezit la inima lui i-am scos-o afară din piept, şi-am ros din ea trei zile! Ştii, vecină de stihie, ce gust deosebit are inima asinului sălbatic?

— Stau şi-mi închipui… a răspuns cealaltă vulpe şi a pornit mai departe, însă nu mai căuta pradă obişnuită, ci inimă de asin sălbatic! Şi

umblând aşa, după pradă rară, inimă de asin, şi-a rânjit colţii la stele vreme lungă, căci nu pe toate cărările se aflau inimi de asin! Sta vulpea acum în vizuina ei, aproape moartă de foame, şi s-a întâmplat, o, cinstiţilor ascultători, s-a întâmplat să se arate, tocmai prin partea aceea a stihiei, nişte vânători urmărind un asin sălbatic. Şi urmărindu-l, unul dintre ei l-a nimerit cu săgeata drept în inimă! S-a prăbuşit la pământ bietul asin şi s-a târât, cu ultimele puteri, lepădând răsuflările de moarte, până la vizuina vulpii, unde vânătorii l-au ajuns. Şi ajungându-l vânătorii, şi vrând să-i tragă săgeata afară din inimă, au izbutit să scoată numai partea da lemn; partea de fier a rămas în inima asinului.

Îndată ce s-au dus vânătorii, văzând vulpea ce noroc i-a picat, la uşă, flutura din coadă şi se lingea pe bot… Cum a ieşit afară, s-a uitat în dreapta şi-n stingă, să vadă dacă s-au dus oamenii, şi s-a repezit la inima bietului asin, şi i-a scos-o din piept, şi i-a mâncat-o cu deosebită poftă, ca după post lung… Astfel, o, cinstiţilor ascultători, odată cu inima a înghiţit şi clonţul săgeţii, şi în scurt timp şi-a dat ochii peste cap, blestemându-se pentru necumpătarea ei.

Sfârşind, vizirul s-a închinat către ascultători, după cuviinţă.

— Istoria asta… a spus alt vizir, sculându-se, istoria asta mi-a adus aminte de o altă istorie, aceea a sultanului şi a pribeagului…

ISTORIA SULTANULUI ŞI A PRIBEAGULUI; VEDEM CUM SILNICIA NU RĂMÂNE NICIODATĂ NEPEDEPSITĂ, CHIAR CÂND O SĂVÂRŞESC SULTANII…

Se afla, o, sultane Kalaad, sultăniţă a Sindului şi cinstiţilor ascultători, se afla tocmai către miază

noaptea îndepărtată, un sultan crunt în priviri şi crunt în fapte. Călătorii îi ocoleau cetatea, pentru că îndată erau despuiaţi de avuţie, lăsându-li-se numai o cincime…

S-a întâmplat odată să ajungă la cetatea sultanului da miazănoapte un om din cei ce bat colburile toată viaţa, un cm din cei ce se îmbracă aproape numai cu pânza cerului… – laudă în veci acestei năframe moi! – şi se hrănesc ca păsările văzduhului… – laudă lor, căci ele râvnesc mereu spre corturile lui Mahomed-prooroc…

Şi aşa, cum a ajuns străinul acela la hotarul cetăţii de miazănoapte, îndată a şi fost apucat de străji şi jefuit; însă n-au prea avut ce jefui, căci mare lucru nu mai avea, în afară de şalvari şi de turbanul care este ca acoperişul moscheilor… pentru că turbanul acoperă capul, unde stau gândurile, râvnele şi speranţele, şi unde pornesc rugăciunile către sultanul eternităţilor. Pe când îl băteau străjile, acel om străin a început a răcni, ameninţând că se va duce să se plângă sultanului…

— N-ai decât! i-au răspuns străjile. Grăieşti ca şi cum n-ai şti că tocmai porunca sultanului o îndeplinim…

Şi astfel, s-a dus acel sărman iubitor al colburilor să se plângă. Şi ajungând la porţile seraiului, a spus străjerilor ce vrea. Şi străjerii l-au luat la bătaie. Însă el nu s-a lăsat: a aşteptat în preajma porţilor până ce sultanul s-a arătat, cu arcurile şi cu şoimii, gata să meargă la vânătoare.

— Stăpâne! a răcnit străinul. M-au jefuit oamenii tăi şi de şalvarii ce-i aveam pe mine, şi de turbanul care acoperă, la orice musulman, capul, această moschee de unde se înalţă gândurile către Mahomed-prooroc… Dă poruncă să capăt lucrurile înapoi!

— Asta s-o crezi tu! i-a răspuns sultanul. Nu numai că nu vei căpăta înapoi nimic, dar vei fi pus să zaci la hrubă până mâine dimineaţă; atunci, voi

porunci să fii scos în faţa mea, să te judec şi să fii trecut gâdelui…

Şi într-adevăr, acel iubitor al vântului şi libertăţii a şi fost aruncat în hrubă. Şi cum sta el în hrubă, peste noapte s-a rugat aşa către Mahomed-prooroc:

— Fă un semn, sultan al cerurilor, să se aprindă cetatea aceasta a blestemului şi neomeniei! Fă un semn, sultan al munţilor şi pulberilor, să scap cu zile!

Şi s-a întâmplat, o, Kalaade şi ascultătorilor… s-a întâmplat că l-a auzit cum se roagă temnicerul, şi tot atunci s-a dus şi a pus foc cetăţii…

Apoi, împreună au fugit departe, şi străinul, şi temnicerul, în timp ce cetatea sultanului celui crunt ardea, precum Sodoma cea din vremurile adormite…

— Straşnic… s-a mirat Kalaad-sultan.

DESPRE VARDAAN ŞI CHEMAREA ÎNŢELEPŢILOR SĂ-L ÎNVEŢE; ŞI ALTELE, SPRE STRAŞNICA MIRARE A ASCULTĂTORILOR…

Prea mulţumit de pildele vizirilor săi, Kalaad-sultan s-a dus la leagănul fiului şi i-a pus numele Vardaan.

Şi aşa, împlinind Vardaan vârsta de doisprezece ani, i-a zidit tatăl său un serai cu trei sute şaizeci de încăperi şi i-a tocmit doi dascăli vestiţi, să-l înveţe toate ştiinţele acestei lumi. Şi în fiecare zi învăţa tot în altă încăpere a seraiului. Şi cum venea seara, dascălii însemnau, la plecarea lor, pe uşă, tot ce a învăţat peste zi Vardaan. Şi după însemnările acelea, Kalaad-sultan îşi punea feciorul la încercare, din şapte în şapte zile.

S-a întâmplat însă că într-o bună zi dascălii n-au mai avut ce-l învăţa. Ajunseseră, cum s-ar spune,

la fundul sacului. S-au înfăţişat la Kalaad-sultan, mărturisindu-i acest lucru, pentru care Kalaad-sultan le-a mulţumit şi mai frumos şi le-a dat şi mai multă cinste, după pravilele cele vechi ale Răsăritului. Apoi l-a chemat pe Simaz-vizir şi i-a destăinuit că fiul său deprinsese toate învăţăturile. Şi i-a răspuns Simaz:

— Înălţate stăpâne! Rubinul străluceşte chiar dacă la început e colţuros ca oricare piatră; dar încă fiul tău! Cum să nu strălucească, dacă mintea lui este cea mai minunată perlă! Eu cred că ar fi bine să-i aduni mâine în sobor straşnic pe toţi vizirii înălţimii tale, şi pe toţi învăţaţii, şi pe toţi filosofii aflaţi în întinsa înălţimii tale stăpânire, spre a pune la încercare înţelepciunea adâncă a fiului tău Vardaan…

Şi astfel, adunându-i a doua zi în sobor pe toţi vizirii, pe toţi înţelepţii şi filosofii, a intrat la urmă şi vizir Simaz şi li s-a închinat adânc. Şi s-a închinat după aceea către Vardaan şi i-a răspuns şi acesta la plecăciune, închinându-i-se până la pământ. Şi l-a întrebat Simaz:

— Se cuvine oare, o, Vardaane, să se închine un leu tânăr ca domnia-ta în faţa unor fiinţe atât de mici! Şi se cuvine oare să se închine lumina în faţa întunericului?

Şi i-a răspuns Vardaan:

— Aminteşte-ţi, o, vizir Simaz, că până şi leul tânăr trebuie să se închine în faţa leopardului, acest înfricoşat sultan al deşerturilor; iar în ce priveşte lumina, şi ea se pleacă în faţa întunericului spre a băga de seamă tainele ce se ascund în el!

Şi l-a pus după aceea Simaz-vizir la câteva probe, şi Vardaan a dat răspuns mulţumitor.

— Ştii tu, înalte Vardaan, care este omul cel mai înţelept?

Şi i-a răspuns Vardaan:

— Eu unul, înălţimea ta, vizir Simaz, socotesc că cel mai înţelept dintre oameni este cel ce ştie să

se bucure de frumuseţile pământului, fără a se lăcomi şi fără a se lăsa ispitelor.

Aşa se istoriseşte despre nişte oameni care, în clipa când s-au apucat de lucru, au văzut în faţa lor un fagure. Şi gustându-l ei, şi aflându-l dulce peste măsură, şi-au lăsat lucrul la o parte, îndeletnicindu-se numai cu dulceaţa. Află, înalte Simaze, că acei oameni au fost straşnic pedepsiţi de către supraveghetorii lor, pentru că şi-au lăsat lucrul la o parte, încurcându-se cu mierea trecătoare şi amăgitoare. ŞI au poruncit supraveghetorii ca lucrătorilor ce nu s-au uitat la miere să li se deie răsplăţi deosebite şi cinste înaltă.

— Cu mare adevăr grăieşti, o, Vardaane, i-a răspuns Simaz-vizir, care dintre oameni, o, Vardaane, sa lasă uşor păgubaş?

Şi a răspuns Vardaan:

— Nu ştii oare, vizir Simaz, că omul se poate bucura de bunurile pământului, fără a-şi pierde cumpătul?

Iată, în sprijinul acestui cuvânt al meu, cu îngăduinţa domniilor voastre, filosofi şi viziri, vă voi spune o istorie!

Şi Vardaan a spus istoria următoare, în faţa soborului adunat…

VARDAAN SE DOVEDEŞTE! MAI DEPARTE ADÂNC CUNOSCĂTOR AL LUMII, SPRE UIMIREA LUI SIMAZ-VIZIR; PILDA CU CEI DOI SULTANI; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI VREDNICE DE ŢINUT MINTE; ISTORIA ORBULUI ŞI A OLOGULUI; APOI O ISTORIE CU UN CORB, ÎN CARE SE ÎNVEDEREAZĂ PEDEPSELE CE NE PÂNDESC DACA NU NE ÎNFRÂNĂM POFTELE… SFATURI DESPRE BUNA PURTARE A VIZIRILOR; ÎMBLÂNZIREA

LEULUI ŞI SFÂŞIEREA VÂNĂTORULUI VICLEAN, PROST ŞI LĂUDĂROS; ADORMIREA LUI KALAAD ŞI SFATURILE LUI ÎNAINTE DE A-ŞI DA OCHII PESTE CAP…

Erau odată, într-un pământ depărtat al Răsăritului, doi sultani cu cetăţile învecinate. Unul dintre sultanii aceştia era foarte cumsecade şi foarte bun cu supuşii săi; celălalt însă era zgârcit şi rău. Pământul acestuia era atât de bogat, încât nu-şi mai afla seamăn cu niciun alt pământ de pe lumea asta. În afară de bogăţiile de pe faţa pământului, se aflau bogăţii nesfârşite şi în ascunsul lui, încât pietrele preţioase stăteau aruncate ca pietrele cele proaste.

Şi era sultanul, stăpân peste acest pământ bogat, nespus de zgârcit, precum înainte s-a arătat. S-a întâmplat însă ea sultanul vecin să fie mare iubitor de pietre preţioase, şi auzind că vecinul său are comori nenumărate, şi-a chemat un supus şi i-a dat o pungă cu foarte mulţi dinari, şi l-a trimis în cetatea zgârcitului, să cumpere pietre preţioase. Cum a aflat zgârcitul că pe pământul lui călătoreşte un om străin, a poruncit străjerilor să-l prindă, să-l lege şi să-l aducă înaintea sa. Şi aducându-l înaintea sa, zgârcitul l-a întrebat:

— N-ai ştiut, străinule, ce păţesc toţi cei ce trec pe pământul meu?

Şi i-a răspuns trimisul sultanului celui bun:

— Am la mine banii stăpânului meu care m-a trimis să cumpăr de la înălţimea ta pietre scumpe…

— Dacă vrei să scapi cu zile de pe meleagurile mele, i-a răspuns sultanul cel zgârcit, scoate dinarii şi dă-mi-i numaidecât.

Şi i-a răspuns omul:

— Înălţate sultane! Eu, unul, nu ştiu cum voi ieşi din încurcătura asta, căci mă aflu între două puteri prea mari, între puterile şi poruncile a doi sultani! Închipuieşte-ţi, înălţate sultane, ce aş păţi din partea domniei-tale, dacă nu ţi-aş da pungile cu bani! Nu-i aşa că îndată ai porunci gâdelui să-mi reteze capul? Dar gândeşte-te, prea înălţate sultane: oare nu tot aşa voi păţi, dacă mă voi întoarce la sultanul, stăpânul meu, fără pungi şi fără pietre preţioase?

Întrebând astfel, trimisul sultanului celui bun s-a hotărât să dea zgârcitului numai o parte din bani, pentru a scăpa astfel cu zile, iar cu ce-i va rămâne să cumpere pietre scumpe, împăcându-i astfel pe amândoi stăpânii. Şi făcând astfel, s-a întors la sultanul cel bun cu câteva pietre preţioase, şi acesta a rămas foarte mulţumit, şi l-a încărcat cu multă cinste şi cu multe averi, să-i ajungă până la sfârşitul zilelor.

— Astfel, a adăugat Vardaan, sultanul cel bun închipuieşte în mintea mea omul care ştie să-şi cumpănească râvnele şi se arătă darnic cu slujitorul său. Omul trimis să cumpere pietre preţioase înfăţişează căutătorul. Banii înfăţişează ispitele, iar pietrele scumpe sunt faptele cele bune şi frumoase…

Auzindu-l grăind aşa, Simaz-vizir s-a arătat foarte mulţumit şi l-a întrebat:

— Îmi poţi răspunde, o Vardaane, dacă la fel sunt pedepsite şi trupurile, şi sufletele noastre?

Şi i-a răspuns Vardaan:

— Fără îndoială, o, Simaze, atât trupul cât şi sufletul sunt supuse la fel pedepselor şi răsplăţilor, pentru că amândouă se bucură deopotrivă de toate bucuriile ca şi de toate durerile… În sprijinul acestui cuvânt al meu, îmi voi îngădui, o, înalţilor filosofi şi viziri, să vă spun istoria unui orb şi a unui olog…

— Numaidecât să ne-o spui… i-a răspuns vizir Simaz, iar Vardaan a prins a istorisi:

— Trăiau odată un olog şi un orb, într-un depărtat pământ al Răsăritului. Cerşeau împreună, cântând prin bazare şi prin maidane, fiind buni prieteni. Şi umblând ei aşa pe maidane şi prin bazare, au cerut odată unui om să-i primească în grădina lui, măcar pentru o zi. Şi iată că omul i-a primit într-adevăr în grădină, poruncindu-le ca nu cumva să se atingă de vreo roadă. Pentru a le potoli de la început orice poftă de furt, le-a dăruit un coş de poame. După ce le-au gustat şi după ce s-au minunat bine de dulceaţa lor, amândoi au început a ofta. Orbul ofta pentru că nu putea vedea poamele minunate, ologul pentru că nu le putea ajunge. Şi în vreme ce ei oftau de-şi lepădau inima, a venit un paznic al acelei grădini şi i-a întrebat de ce sunt atât de trişti şi atât de nefericiţi. Şi au răspuns orbul şi ologul, cu nesfârşită tristeţe, arătând că sunt nefericiţi din pricina beteşugurilor. Paznicul, însă, fiind un om deosebit de înţelept, le-a răspuns:

— Dar amintiţi-vă, străinilor nefericiţi, de rugămintea stăpânului meu, de a nu vă atinge de poamele grădinii!

Şi l-au rugat orbul şi ologul ca nu cumva să-i dea de gol în faţa stăpânului, dacă ar fi să fure nişte poame! Şi văzând paznicul neascultarea şi nesupunerea lor, le-a răspuns că ar fi bine ca pe orb să-l ajute ochii ologului, iar pe olog să-l ajute orbul, al cărui trup sănătos…

Şi astfel, s-a urcat ologul în cârca orbului. — şi aşa au prădat ei toată grădina aceea… Şi venind stăpânul acasă, s-a repezit asupra lor cu mare mânie, întrebându-i dacă asta le-a fost răsplata că au fost lăsaţi în grădină… Însă orbul şi ologul au început să mintă, spunând că ei nu erau în stare să prade, deoarece unul este olog, iar celălalt e orb. Şi i-a sfădit şi mai straşnic stăpânul acelei grădini.

O, voi, nerecunoscătorilor! v-aş fi iertat dacă v-aţi fi recunoscut vina, dar aşa, vă pedepsesc, să se, audă şi să se afle despre fapta voastră în tot

Islamul… Şi pe lângă că au rămas muritori de foame, cei doi lacomi şi nerecunoscători au fost izgoniţi pretutindeni, din toate aşezările Islamului.

Căci omul nestăpânit păţeşte cum a păţit corbul din istoria următoare:

— Aflaţi, înalţilor viziri şi filosofi, că trăia în vremurile vechi un corb vestit prin adânca lui înţelepciune şi vestit între toate păsările cerului şi pământului pentru cinstea sa. Trăia corbul acela într-o înfricoşată singurătate, pe vârful unui munte; şi întâmplându-se să treacă pe acolo un vânător, a aşezat un laţ în care aruncând cuvenitele bucăţi de carne, a plecat mai departe. Şi văzând corbul bucăţile de carne, l-a cuprins o poftă aşa de mare, încât n-a băgat de seamă laţul şi s-a năpustit drept în el, încurcându-se astfel de moarte. Şi întorcându-se pe acolo vânătorul, după o vreme, a întrebat cu mirare deosebită:

— Pe Allah! Doar eu am aşezat laţul acesta pentru păsări mici, şi niciodată nu mi-am închipuit că are să se prindă în el un corb înţelept ca tine!

— Această întâmplare, a adăugat Vardaan, arată că poftele nesăţioase mână spre nenorocire toate fiinţele, oricât de înzestrate ar fi ele cu înţelepciune şi pricepere…

Şi întorcându-se Simaz-vizir către Vardaan, l-a întrebat:

— Răspunde-mi dacă poţi, o, Vardaane, care sunt datoriile unui vizir faţă de sultan, stăpânul său.

Şi Vardaan a răspuns:

— Datoriile unui vizir către stăpânul său sunt multe şi deosebite! Dar întâia lui datorie este de a-i împărtăşi sfatul, de a-i păstra tainele, de a-i spune la timp toate câte se. Întâmplă în lume şi de a-i potoli mânia! Şi cred, o, înţelepţilor viziri şi filosofi, că un vizir bine înzestrat niciodată nu va căuta să întărite cu vorba mânia stăpânului său; căci altfel, se va întâmplă ca în istoria cu vânătorul şi leii…

— Dar care este istoria aceasta? a întrebat vizir Simaz; şi a răspuns Vardaan:

— O, voi, înţelepţilor! Trăia odată un vânător de fiare sălbatice. Cum prindea o fiară, vânătorul pomenit vindea carnea şi-şi păstra pielea, iar ce nu putea vinde arunca unui leu aflat într-o văgăună. Era leul acela atât de obişnuit cu darul vânătorului, încât până la urmă s-au împrietenit, şi se cobora deseori vânătorul până la el, şi-l mângâia pe spate, şi-l apuca până şi de canaful cozii… Şi văzând la o vreme cât de blând devenise leul, s-a gândit că n-ar strica dacă l-ar prinde şi l-ar băga în cuşcă, pentru a se putea lăuda faţa de prietenii lui că a prins un leu. Şi astfel făcând, leul s-a mâniat. Aşa de tare, încât l-a înşfăcat în labe, şi trântindu-l la pământ, l-a rupt în bucăţi, după ce mai întâi l-a călcat bine…

Pilda asta, o, voi, înalţilor viziri şi filosofi, vrea să arate că aşa păţeşte vizirul, dacă nu ştie folosi blândeţea stăpânului său, sultanul…

Şi a mai întrebat Simaz:

— Dar, Vardaane, răspunde-ne: ce ar trebui să facă un vizir şi cum ar trebui să se poarte, dacă sultanul, stăpânul său, este rău din fire şi săvârşeşte numai fapte rele, şi nu ia în seamă sfaturile înţelepte ale vizirilor?

Şi a răspuns Vardaan:

— Trebuie să se ştie că dacă sfaturile nenumărate nu sunt luate în seamă, atunci vizirul cel înţelept trebuie să ce despartă de stăpânul său!

— Dar ce sunt vinovaţi supuşii, dacă asupra lor se abate mânia răului sultan?

— Sultanul care vrea să-şi întărească stăpânirea trebuie să asculte de învăţăturile lui Mahomed-prooroc din cartea înfricoşată a Koranului, trebuie să fie drept cu toţi supuşii lui şi necontenit să fie aproape de treburile supuşilor…

Cu multă mirare îl ascultau pe Vardaan înţelepţii şi filosofii adunaţi! Şi întorcându-se spre ei Kalaad, i-a întrebat ce cred despre fiul lui. Şi i-au răspuns aceştia că sunt mulţumiţi cu cât ştie şi că

prin înţelepciunea lui i se cuvine să-i fie urmaş. Şi i s-a dăruit lui Vardaan o diademă şi i s-a făgăduit stăpânirea acelui pământ, după adormirea părintelui. Şi aşa, nu după multă vreme, Kalaad-sultan a pornit spre drumul veşnic al drepţilor. Şi înainte de a porni, l-a chemat pe fiul său şi pe toţi vizirii şi înţelepţii, şi le-a grăit tuturor cu glas stins, dându-le multe sfaturi şi rugându-i să călăuzească paşii lui Vardaan pe încurcatele căi ale acestui pământ. Şi înainte de a-şi da duhul, i-a spus fiului său:

— Să cauţi, o, Vardaane, să nu vorbeşti când eşti mânios! Să ai răbdare ori de câte ori se va abate asupra ta nenorocirea! De câte ori vei deschide gura să vorbeşti, nu rosti decât adevărul! Dacă apuci a făgădui ceva, ţine-te de făgăduinţă numaidecât, orice s-ar întâmpla! Fii blând în poruncile tale, căci prin blândeţe poruncile devin blânde ca nişte sfaturi ale prietenilor! Caută, o, fiul meu, să fii pe atât de bun pe cât eşti de puternic! Dacă ţi se cere ceva, îndeplineşte tot în clipa aceea, căci dorinţele împlinite prea târziu nu mai au niciun preţ! Dacă s-o întâmpla, o, fiul meu Vardaan, să fii lăudat adeseori, tu să-ţi cunoşti lungul nasului. Să bagi de seamă ori de câte ori eşti linguşit; rămâi tot drept, chiar şi în mijlocul linguşirilor!…

Şi sfârşind cu aceste sfaturi înţelepte, Kalaad-sultan şi-a dat ochii peste cap, şi a fost îngropat cu deosebită falâ, şi toţi supuşii lui au stat la post şi-n adâncă întristare, multă vreme, căci prea drag le fusese tuturor, în lungul strălucitei lui stăpâniri…

Iar după trei zile, toate cetăţile şi-au început viaţa firească, au ieşit neguţătorii prin bazare şi pe la tarabe, iar Vardaan a fost ales sultan. Şi fiind el înţelept, şi urmând sfaturile bătrânului adormit, şi-a pornit bine toate treburile. Însă cu timpul, ochii lui au început să se uite prea des şi cu prea mare bucurie la fetele frumoase ale Răsăritului; aşa încât mai toată vremea şi-o petrecea între ele, lăsând

deoparte treburile. Şi văzând Simaz-vizir că Vardaan cade în pierzare, s-a adunat în taină cu ceilalţi viziri şi filosofi, şi într-o seară s-a hotărât să se ducă să grăiască cu tânărul sultan. L-a primit acesta cu bunăvoinţă şi l-a ascultat tot cu bunăvoinţă. Simaz-vizir i-a amintit de sfaturile bătrânului adormit, rugându-l să nu se lase pradă lucrurilor uşoare, căci va păţi ca omul cu peştele…

— Dar ce a păţit omul acela? l-a întrebat Vardaan.

Şi i-a răspuns Simaz:

— Trăia odată un pescar la malul unui râu larg şi sălbatic. Şi aplecându-se omul acela odată, să bea apă, a zărit un peşte nemaipomenit de mare şi de frumos. Şi s-a oprit din băut, şi se uita la ochii peştelui aceluia, şi gândea: „Ce încântător peşte şi cât de bun trebuie să fie la gust! Dacă nu m-aş teme că mă înec, m-aş arunca în volbură să-l prind…” Şi în vremea aceea, peştele se apropia de el tot mai tare, încât omul a sărit în râu, fără să se mai gândească, şi a înşfăcat peştele de coadă… Însă peştele nu s-a lăsat prins, şi l-a smucit în adâncul primejdios. Neştiind înota, omul acela n-a. Mai putut să iasă, şi dând el drumul peştelui, şi văzând că se îneacă, a început să strige după ajutor!

Şi s-a întâmplat că tocmai atunci se afla pe acolo un pescar care se minunăţea peste fire că un om sănătos la minte s-a putut zvârli într-o atât de mare primejdie… Şi i-a aruncat pescarul acela o plasă, şi după ce l-a scos pe mal, i-a spus că ar fi trebuit să-l lase să se înece, deoarece s-a supus unei dorinţe nesăbuite şi a încercat să prindă, cu mâna, un peşte care nu putea fi prins nici într-o plasă de pescari încercaţi…

A ascultat Vardaan istoria aceasta; şi după ce i-a mulţumit frumos lui Simaz pentru pilda straşnică, a răspuns că are dreptate. Şi l-a rugat ca a doua zi să adune toţi înţelepţii şi filosofii, pentru ca în faţa lor să-şi ceară iertare.

Simaz-vizir s-a dus întru ale sale, foarte mulţumit, iar seara, când Vardaan se afla din nou însoţit de o fată, a căzut deodată pe gânduri.

— Ce se întâmplă cu înălţimea ta, sultane? l-a întrebat aceasta, mirată.

Şi i-a răspuns Vardaan:

— Am grăit cu vizir Simaz şi m-a dojenit straşnic, pentru că mă ţin de petreceri…

Şi a râs fata:

— Mă mir, înălţimea ta, că leul se teme de un iepure! Fii înţelept şi gândeşte-te ce urmăresc vizirii: oare nu cumva vor ei să te ostenească prea mult cu toate treburile grele, pentru ca plăcerile lor să fie mai multe? Să nu păţeşti ca în istoria tânărului şi a hoţului…

— Dar care este istoria aceasta? a întrebat Vardaan.

— Ascultă… a început ea.

VARDAAN ASCULTĂ O ISTORIE CU UN FECIOR ŞI UN HOŢ, SPRE ŞI MAI ADÂNCA LUNECARE ÎN PIERZARE, ŞI SPRE MAI STRAŞNICA ÎNGRIJORARE A LUI SIMAZ; ÎNSĂ NICI SIMAZ NU NE LASĂ, ŞI SPUNE ŞI EL O PILDĂ…

S-a întâmplat odată, o, dulcele meu sultan, că au ieşit şapte hoţi la prădat. Şi s-a întâmplat să întâlnească un fecior orfan, care tocmai cerşea ceva de mâncare. Şi i-a spus unul dintre hoţi:

— Dacă vrei de mâncare, feciorule, atunci vino cu noi, şi-ţi vom da de băut şi de mâncat, şi-ţi vom da şi veşminte de care duci atâta lipsă…

— Cu dragă inimă vă urmez… a răspuns feciorul. De azi înainte, voi îmi sunteţi mai apropiaţi decât rudele mele…

Şi intrând hoţii într-o grădină mare şi umbroasă, s-au oprit la rădăcina unui nuc încărcat de rod, şi au poruncit orfanului să se suie, să-l scuture, dar să nu strice nicio nucă, până mu le-or strânge ei, de pe jos, pe toate… Şi s-a urcat feciorul în nuc, şi scuturându-l, hoţii culegeau nucile şi le mâncau, şi au tot mâncat până s-au săturat. Şi iată că nu după multă vreme, venind stăpânul grădinii şi vrând să-i ducă pe hoţi la judecată, aceştia au răspuns că ei nu poartă nicio vină; că treceau pe acolo şi au găsit poarta deschisă şi pe acest fecior care s-a lăudat că este stăpânul grădinii. Şi au mai adăugat hoţii că nici n-ar fi îndrăznit să intre să strângă nuci, dacă nu i-ar fi poftit el. Şi întorcându-se stăpânul grădinii către fecior, gata să-l prindă şi să-l deie judecăţii, acesta a început să geamă, arătând care este adevărul. Stăpânul grădinii l-a crezut şi l-a lăsat să se ducă în drumul lui.

— Aşa ai să păţeşti şi tu, o, dulcele meu sultan, cu vizirii şi cu înţelepţii tăi, dacă le vei lua în seamă sfaturile…

Mulţumit straşnic a rămas Vardaan de istoria aceasta şi a dat poruncă să se aducă în grabă mâncări şi băuturi, gata de petrecere.

A doua zi dimineaţa, când s-au strâns în divan vizirii, şi înţelepţii, şi conducătorii oştilor, Vardaan le-a trimis cuvânt să-şi vadă de drum, că e obosit şi nu mai ţine divan. Şi s-au dus vizirii şi înţelepţii în treburile lor, mânioşi şi păliţi în inimă, iar Simaz a aşteptat cu răbdare şi cu înţelepciune până seara. Şi intrând seara la Vardaan, i-a zis:

— Să mă ierţi, înălţimea ta, de cele ce ml s-au întâmplat!

— Dar ce ţi s-a întâmplat? l-a întrebat mirat Vardaan.

— Nimic, înălţate doamne, decât că m-am făcut de râs la adâncile mele bătrâneţi, în faţa celor mai mici… Ia aminte, o, sultane Vardaan, că dacă vei sta şi mai departe numai la petreceri, trupul ţi se va moleşi şi-ţi vei scurta zilele…

Vardaan-sultan l-a ascultat plecat şi i-a făgăduit că a doua zi dimineaţa se va arăta în divan, numaidecât. Şi văzând seara altă fată frumoasă, şi văzându-l aceasta, l-a întrebat ce-l doare. Şi spunându-i el despre sfatul lui Simaz-vizir, ea a râs!

— Cum se poate, o, sultan Vardaan, să te temi de supuşii tăi? Eşti sultan şi fecior de sultan! Dacă te temi acum de vizirii tăi, cum te vei purta dacă se va arăta într-o bună zi un duşman cu oştile? Nu ştii oare, din sfaturile înţelepţilor bătrâni, că turma trebuie să-şi urmeze păstorul, şi nu păstorul să-şi urmeze turma? Dacă vei da ascultare vizirilor şi filosofilor tăi, vei păţi ca-n istoria cu neguţătorul şi hoţul…

— Spune-mi şi mie această istorie… a îndemnat-o sultanul Vardaan, şi fata a prins a istorisi…

UN NEGUŢĂTOR ŞI UN HOŢ; PÂNĂ UNDE AJUNGE PREFĂCĂTORIA UNOR NECINSTIŢI; CE FACE LUPUL PUS SA ÎMPARTĂ PRADA

Călătorea odată un neguţător bogat. După vreme lungă de mers, s-a oprit neguţătorul acela într-o cetate mare, unde şi-a tocmit cu năimeală o locuinţă. Şi tocmai pe când îşi aşeza mărfurile scumpe, au venit la el fel de fel de oameni, bucuroşi de sosirea lui. Toţi se mirau de stofele rare şi de mătăsurile străvezii şi uşoare. Şederea lui în cetatea aceea s-a făcut cunoscută tuturor foarte repede, încât au aflat de el şi nişte hoţi peste măsură de îndrăzneţi, care jefuiseră până atunci toate bogăţiile cetăţii şi chiar comorile sultanului.

Într-o noapte, hoţii aceia s-au adunat la sfat.

— Să lăsaţi pe mine, fraţilor, a spus unul dintre ei, că ştiu eu ce trebuie să fac pentru a-l jefui până la piele…

S-au bucurat ceilalţi hoţi, şi la despărţire i-au urat noroc în drumul lui; şi cum s-a luminat de ziuă, hoţul acela s-a îmbrăcat în veşmânt de doctor şi a luat o trusă cu felurite doctorii şi o carte de medicină la subsuoară; şi s-a statornicit în vecinătatea casei unde locuia neguţătorul. Şi oprindu-se hoţul acolo, şi-a aşezat pe frunze de palmier feluritele alifii şi prafuri. Oamenii veneau la el şi cumpărau leacuri; şi le da el şi felurite sfaturi, ca un doctor ce se prefăcuse că este.

Într-o zi, cam pe timpul amiezii, s-a dus la neguţător şi l-a întrebat dacă n-are nevoie de nişte leacuri. I-a răspuns neguţătorul că n-are nevoie de nimic, dar că îl pofteşte la masă, întrucât îl prinsese amiaza în casa lui. Hoţul a primit cu mare şi prefăcută bucurie, a ospătat cu poftă deosebită, iar la sfârşit i-a spus:

— Te văd om de treabă, cum nu se mai află… eşti numai bun să fii prietenul meu nedespărţit! Iată de ce aş îndrăzni, dacă nu ai nevoie de leacurile mele, cel puţin să-ţi dau un sfat… Te văd puternic şi sănătos, dar ai prea mare poftă de mâncare! Şi pentru că bine se ştie unde duce lăcomia, te rog să-mi primeşti sfatul…

Neguţătorul s-a mirat de vorbele lui şi i-a răspuns că să nu aibă nicio grijă, deoarece aşa ospătează, mult, de când se ştie, şi nu i s-a întâmplat nimic…

— Ascultă bine, o, prietene, a spus mai departe hoţul. Abia mai târziu vei vedea ce vei păţi din pricina lăcomiei tale! Dacă nu vrei să ajungi la un deznodământ groaznic, te rog să primeşti o doctorie de la mine…

Şt îndată i-a şi întins o doctorie, şi neguţătorul a înghiţit-o tot atunci, cu toate că era amară.

A doua zi, spre seară, s-a arătat hoţul din nou şi i-a adus o doctorie şi mai amară, şi neguţătorul a

băut-o şi pe aceasta. Aşa a dobândit hoţul încrederea neguţătorului. Şi văzând că primeşte orice doctorie i-ar da, într-o zi i-a adus otravă şi acesta a băut-o şi a murit chiar în noaptea aceea. Hoţul a luat toate lucrurile, toate covoarele, stofele şi mătăsurile, şi le-a adus în faţa prietenilor săi, împărţindu-le între ei.

— Vezi, dar, o, Vardaan-sultane… a adăugat fata, aşa o poţi păţi şi tu cu vizirii, pentru că ai prea mare încredere în ei!

Mult i-a plăcut lui Vardaan-sultan istoria aceasta! Şi nici a doua zi nu s-a arătat în divan.

Şi văzând vizirii că nu vine nici în ziua aceea, l-au chemat pe Simaz la ei, spunându-i că vor veni cu armele asupra sultanului, şi-l vor sili să părăsească seraiul; apoi îşi vor alege alt sultan…

A doua zi, Simaz-vizir s-a şi înfăţişat la Vardaan:

— De ce ai fugărit înţelepciunea de la uşa ta, o, sultane? l-a întrebat cu dojană şi cu lacrimi. De ce nu te deştepţi înainte de a te birui nenorocirea? Adă-ţi aminte că supuşii sunt ca pietrele! Adă-ţi aminte că pietrele, deşi stau atâta vreme sub apa râului, îndată ce le scoţi la soare şi se usucă, scot scântei la lovirea cea mai uşoară… Nu vezi că supuşii tăi au de gând să te piardă şi să aleagă alt sultan? Dacă nu te vei îndrepta la vreme, o, Vardaane, vei păţi ca lupul din istoria cu vulpea şi leul…

Şi vizirul Simaz a spus istoria următoare:

— Au ieşit odată la vânat o grămadă de vulpi. Şi dând ele peste o cămilă moartă, şi-au spus: „Avem ce roade din cămila asta o lună de zile, dar ar trebui ca una din noi să fie aleasă mai mare, să aibă grijă ca împărţeala cărnii să fie dreaptă!” Şi dându-şi seama vulpile că aşa e bine să fie, s-au dus la un lup şi l-au rugat să fie el împărţitorul prăzii.

Într-adevăr, în ziua întâia lupul a împărţit fiecăreia, după sfânta dreptate, fără să părtinească

pe nimeni. Prea-mulţumite s-au arătat vulpile de bunul şi nepărtinitorul împărţitor. Însă, a treia zi lupul a prins a se gândi ce folos are dacă va împărţi până la capăt prada acestor vulpi, care până la urma urmei au să-l scoată slab şi ticălos… Şi aşa s-a hotărât ca încă din ziua următoare să nu le mai dea nimic, mai ales că le socotea roabe ale sale, ca fiind mai slabe la putere. Şi le-a zis vulpilor în ziua următoare:

— Aflaţi, vulpilor! Tot ce vedeţi aici, toată carnea acestei cămile moarte este a mea, şi voi n-aveţi decât să vă duceţi încotro nimeriţi… Care dintre voi va îndrăzni să mi se împotrivească îmi va simţi colţii!

Au ascultat vulpile cu mare spaimă şi şi-au spus: „Acest nelegiuit, care nu ascultă de poruncile lui Allah, ne-a înşelat amar, şi noi nu avem asupra lui nicio putere! Hai să-l lăsăm azi să se sature bine şi să venim iar, mâine, să-i amintim că l-am ales şi că se cuvine să se poarte cinstit”.

Însă lupul nici n-a vrut să audă dojana vulpilor; ba, a rânjit la ele plin de mânie. Şi văzând vulpile că nu vor scoate nimic de la acest duşman, au hotărât să cheme leul, să facă el dreptate şi să-l pedepsească…

Şi astfel, a venit leul şi a înşfăcat carnea cămilei şi a ucis lupul…

— Ia aminte, o, sultane Vardaan, a adaus Simaz. Supuşii nu trebuiesc niciodată nesocotiţi! Pentru cea din urmă oară, te sfătuiesc cu lacrimi în ochi să-ţi aduci aminte de sfaturile adormitului tău părinte şi să te îndrepţi!

— Facă-se voia lui Allah… a răspuns Vardaan, şi vizirul Simaz s-a arătat în faţa poporului din cetate, arătând hotărârea sultanului.

Auzind toate cele întâmplate, iubita sultanului s-a mirat peste măsură şi i-a spus:

— Nu cumva, înălţate sultan, vizirii aceştia te-au strâns de pe drumuri şi te-au făcut sultan? Oare nu erau ei mai înainte sclavii tatălui tău? Doar tatăl

tău, prea înălţatul Kalaad, te-a aşezat unde te afli! Un sultan adevărat trebuie să aibă inimă de fier, altfel nu i se cuvine domnia!

Cum te laşi pradă slăbiciunii tale? Păzeşte-te de viziri şi de filosofi, căci altfel vei păţi ca în povestea ciobanului şi hoţului…

Şi fata a început a istorisi:

CIOBANUL ŞI HOŢUL; RĂSCOALA NORODULUI DIN SIND; UCIDEREA ÎNŢELEPŢILOR; O EPISTOLA DE LA HANUL INDIEI

Trăia în vechimi un cioban care-şi păzea turma ca pe lumina ochilor. Şi umblând pe lângă turma lui un hoţ, şi văzând că nu-i poate fura nicio oaie, a luat o piele de leu, a umplut-o cu paie şi a aşezat-o pe un deal, aşa fel ca să poată fi văzută de cioban. Şi s-a dus hoţul după aceea la ciobanul pomenit şi i-a spus că leul îi cere tribut. Şi i-a răspuns ciobanul:

— Dacă-i vorba pe atât, ia din turma mea ce pofteşti…

Şi astfel i-a cărat hoţul pe rând toate mioarele.

— Ţi-am spus istoria asta, o, Vardaane, spre a trage învăţăturile de cuviinţă!

Sultan Vardaan i-a găsit istoria plină de înţelepciune, şi a doua zi tot nu s-a înfăţişat la divan. Şi în aceeaşi dimineaţă s-a adunat poporul în faţa seraiului, cu armele în mână, şi sileau străjerii de la porţi să le deschidă. Şi nevoind străjerii să asculte, poporul a dat foc porţii. Şi văzând Vardaan-sultan ce se întâmplă, şi-a chemat iubita şi i-a arătat pericolul profeţit mereu de vizir Simaz…

— Cât de copil eşti, o, sultane! a râs fata. De ce nu omori vizirii şi înţelepţii? Te sfătuiesc să-i ucizi

şi pe capii poporului, şi ai să vezi pe urmă cât de uşor şi de bine are să-ţi fie!

— Ai dreptate! i-a răspuns Vardaan şi, punându-şi turbanul, a trimis să-l cheme pe Simaz. Şi înfăţişându-se acesta, i-a grăit sultanul aşa:

— Ştii cât îmi eşti de drag, o, Simaze! Ştii cât de drag ai fost tatălui meu! Te rog deci, în numele iubirii mele, du-te şi linişteşte mânia oamenilor, şi-ţi făgăduiesc că mâine mă voi înfăţişa la divan numaidecât…

Înduplecat de aceste cuvinte, vizir Simaz a alergat în faţa poporului învolburat, şi spunând făgăduinţa sultanului, s-a potolit volbura.

Îndată după aceea, Vardaan-sultan a chemat la sine zece robi peste măsură de puternici şi le-a poruncit:

— Aduceţi-vă aminte cât de bine v-a ţinut tatăl meu, şi cât de bine vă ţin eu. Să vă văd acum cum ştiţi să răsplătiţi viaţa îmbelşugată pe care aţi avut-o! Supuşii mei şi-au pus de gând să mă ucidă. Trebuie să-i pedepsesc! M-am socotit aşa: am să chem pe rând câte un vizir, un dregător şi un filosof, să ţin cu ei sfat scurt, după aceea îi voi trimite în încăperea asta alăturată, unde va trebui să pice în mâinile voastre…

Au ieşit robii, după ce i-au făgăduit că-i vor îndeplini porunca. Şi chiar a doua zi, Vardaan s-a urcat în jilţ, cu cartea de legi pe genunchi. Şi au prins a intra la dânsul dregătorii, şi vizirii, şi înţelepţii. Şi care cum intrau erau trimişi în încăperea alăturată, în mâinile ucigaşilor. Aşa au pierit toate căpeteniile, iar oamenii simpli au fugit pe la casele lor, îngroziţi.

Fiind ţara sultanului Vardaan vestită prin bogăţiile ei, a râvnit spre ea unul dintre vecini, hanul Indiei. Şi a pornit acesta cu oştile, ştiindu-l slab, căzut pe mâna femeilor şi părăsit de toţi prietenii şi sfătuitorii. Mai întâi, i-a trimis scrisoare, dojenindu-l pentru nelegiuirile lui şi poruncindu-i că de azi încolo îl socoteşte sclav al

său. Şi dacă-l socoteşte sclav, îi porunceşte ca în trei zile să-i clădească un serai în mijlocul mării; iar dacă nu e în stare să i-l clădească, să lepede domnia; altfel, vine asupra lui cu douăsprezece mii de oşti, fiecare cu câte o mie de oameni, spre a-l birui şi a-l prinde. Şi primind Vardaan-sultan scrisoarea vecinului, şi-a pierdut îndată cumpătul, şi s-a dus la soaţele lui, cerându-le sfat. Însă, după cum era de aşteptat, toate au ridicat din umeri, răspunzându-i că sfaturi bune îi pot da numai bărbaţii, ele nefiind decât nişte femei proaste şi neputincioase…

Peste măsură de mâhnit. Sultan Vardaan şi-a dat seama de nenorocirile lui, şi le-a spus în adaus că a păţit-o ca în istoria cu potârnichea şi cu broasca ţestoasă…

POTÂRNICHEA ŞI BROASCA ŢESTOASĂ; ISTORIA ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; VEDEM CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎNTR-O ŢARĂ FĂRĂ BĂTRÂNI; CĂINŢA PREA TÂRZIE A LUI VARDAAN; EPISTOLA DE RĂSPUNS CĂTRE HANUL INDIEI…

Se spune că odinioară trăiau într-o insulă foarte bogată în arbori şi-n fructe o mulţime de broaşte ţestoase. S-a întâmplat să zboare pe acolo, într-o bună zi, o potârniche, în căutarea unui loc răcoros, fiind o căldură înăbuşitoare. Şi întorcându-se broaştele ţestoase din drumul lor prin insulă, şi aflând potârnichea în vecinătatea sălaşului lor, au văzut că era frumoasă, aşa că s-au bucurat de întâlnire.

— Cred că aceasta este sultăniţa tuturor păsărilor, şi-au spus broaştele.

Şi s-au purtat cu potârnichea aşa de frumos, încât după ce a zburat toată ziua şi s-a înveselit, şi

după ce s-a întors seara din nou în vecinătatea broaştelor, îi plesnea inima de bucurie şi de fericire. A trecut vremea, şi broaştele au început să se teamă că într-o bună zi o pot pierde, sau se poate însoţi cu o altă pasăre, de aceea s-au strâns la sfat şi au hotărât să o ţină numai în cuibul lor, sub pază. Şi s-au apropiat seara de potârniche şi, după ce i s-au închinat frumos, până la pământ, i-au spus:

— Gândeşte-te, vecină potârniche, la bunătatea lui Allah care ţi-a dăruit toată iubirea noastră! Nu ne-ai făcut niciun rău de când ne eşti vecină! Am trăit numai în bună înţelegere şi pace. Dar întrucât bine se ştie că cel ce iubeşte nu-şi află linişte decât în apropierea celui iubit, suntem destul de nefericite că nu poţi sta aproape de noi tot timpul…

— O, prietene broaşte ţestoase! le-a răspuns potârnichea. Sunt nespus de fericită să stau mereu numai aproape de voi, dar ce să fac dacă Allah cel drept, singurul ocrotitor al păsărilor, mi-a dăruit aripi care mereu mă despart de voi?

Au stat ce-au stat broaştele ţestoase şi s-au gândit mult înainte de a-i răspunde:

— Dacă aripile tale sunt vinovate că trebuie să te desparţi mereu de noi, şi întrucât ele te pot duce la primejdia de a fi răpită, te-am sfătui să le lepezi şi să rămâi aici, în cuibul nostru…

— Dar cum să-mi lepăd aripile? a întrebat potârnichea, cu deosebită mirare.

— Smulge-ţi penele, una câte una, şi atunci nu vei mai putea zbura…

Şi astfel, proasta potârniche n-a stat nicio clipă la îndoială şi a urmat sfatul broaştelor ţestoase. Şi-a smuls pană cu pană, şi din aripile ei n-a mai rămas nimic.

S-a întâmplat însă să treacă pe acolo tocmai o nevăstuică. Şi zărind nevăstuica aceea potârnichea fără aripi, s-a repezit asupra ei şi a înşfăcat-o. Şi dându-şi seama proasta potârniche în ce nenorocire

a căzut, a început să strige broaştele ţestoase în ajutor…

Însă acestea, cu lacrimi în ochi, răspundeau că nu-i pot ajuta nimic, neavând sprinteneală îndeajuns. Şi a răspuns potârnichea, suspinând din adâncul inimii:

— Nu plângeţi şi nu vă tânguiţi voi, broaşte ţestoase, căci voi nu sunteţi vinovate cu nimic! Eu singură sunt de vină că m-am aruncat într-o asemenea nenorocire…

— Aşa şi eu, a adaus Vardaan-sultan. Singur, cu mâinile mele, m-am aruncat în nenorocirea aceasta…

Şi astfel zicând, s-a dus în încăperea unde se aflau trupurile vizirilor, căpeteniilor şi filosofilor; şi plângea amar, şi degeaba plângea, chemând puterea lui Allah să-l învie măcar pe unul, să-l ajute şi să-l sfătuiască…

Şi după ce a plâns o zi întreagă, şi încă o zi, şi după ce a stat în rugăciune şi în post, Vardaan-sultan s-a îmbrăcat în veşminte de om simplu şi a ieşit din serai, în uliţă. A văzut într-un maidan doi băieţi grăind între ei. Şi spunea unul:

— Ai aflat ce nenorocire s-a abătut asupra cetăţii noastre? Ard câmpurile din pricina secetei…

Şi i-a răspuns băiatul celălalt:

— Nenorocirile acestea nu sunt nimic! De când sultanul nostru şi-a ucis sfătuitorii, sultanul vecin, duşmanul lui, i-a trimis epistolă, cerându-i să clădească un serai în mijlocul mării. Iar de nu va izbuti să i-l clădească, va trimite douăsprezece mii de oşti…

Auzind Vardaan-sultan cuvintele băieţilor, s-a minunat foarte că scrisoarea primită a ajuns la cunoştinţa lumii. Şi s-a apropiat de băiat şi l-a întrebat de unde cunoaşte cele istorisite. Băiatul i-a răspuns că tatăl său avea darul de a cunoaşte toate întâmplările…

A tresărit Vardaan-sultan, deodată. L-a întrebat:

— Dar oare nu l-ai putea scoate pe sultan din încurcătură?

— De ce nu? a răspuns băiatul. Dar nu pot spune acest, lucru decât sultanului, dacă m-ar chema la înălţimea sa…

— Dar cum te-ar cunoaşte sultanul?

A răspuns băiatul:

— Dacă îi pare rău că şi-a ucis vizirii şi înţelepţii, şi dacă va căuta să se înconjoare de alţi oameni înţelepţi, atunci mă va afla şi pe mine… Iar dacă n-are de gând să se facă iar om de treabă, să se ducă să petreacă mai departe şi să aştepte nenorocirea!

Acestea auzindu-le, Vardaan-sultan a urmărit băiatul, să-l vadă unde şade; şi după ce şi-a întipărit bine în minte casa, s-a întors la serai şi s-a îmbrăcat din nou în veşmintele de sultan; a ospătat şi a băut bine. După aceea l-a chemat pe unul dintre robii lui credincioşi, şi lămurindu-l unde se află casa băiatului, i-a poruncit să se ducă să-l cheme cu vorbe blânde. Să-i spună aşa:

— Te cheamă sultanul, să-ţi ceară sfat! Hai, vino, căci drumul acesta îţi va aduce mult noroc…

Robul credincios a pornit repede şi îndată ce a aflat băiatul, l-a poftit cu el. Şi arătându-se la Vardaan-sultan, s-a plecat adânc în faţa lui. Şi l-a întrebat acesta:

— Ştii tu oare, feciorule, cine a fost azi în faţa casei tale şi cu cine ai vorbit tu?

Băiatul a rămas o clipă pe gânduri; i-a răspuns:

— Tu ai fost, luminate sultane…

Şi Vardaan-sultan l-a luat pe genunchii lui şi l-a sărutat, şi a dat poruncă să se întindă mesele. Şi după ce băiatul s-a ospătat în lege, i-a zis:

— Adu-ţi aminte, prietene, că azi mi-ai pomenit despre cel mai de preţ lucru, mi-ai spus cum aş putea scăpa, ori cum aş putea ţine piept hanului Indiei care mi-a trimis epistola! Ce mă poţi sfătui? Unde aş afla puterea de a mă împotrivi şi de a-l birui?

— Într-o inimă curajoasă, înălţate sultane! i-a răspuns băiatul. Să vină femeile care te-au învăţat să-l ucizi pe tatăl meu, vizirul Simaz, şi pe ceilalţi viziri şi filosofi…

Vardaan-sultan a rămas înmărmurit.

— Simaz a fost tatăl tău? O, Allah, nu mă părăsi! Mi s-a cuvenit tot ce mi s-a întâmplat, ca pedeapsă a rătăcirilor mele! Vino, băiatul meu, la dreapta mea, în locul tatălui tău, prea cinstitul Simaz-vizir, spre a preamări prin tine amintirea lui şi înţelepciunea lui fără margini…

Şi după ce Vardaan-sultan a jurat băiatului că îi va urma sfaturile întocmai, l-a întrebat ce trebuie să facă. Băiatul l-a sfătuit să-l ţină trei zile pe trimisul hanului indian afară din cetate. Să-l primească abia a treia zi, când el, fiul lui Simaz, îi va da epistola de răspuns.

Vardaan-sultan l-a ascultat şi a făcut întocmai, iar a treia zi băiatul lui Simaz i-a adus următoarea epistolă de răspuns:

„Pace peste toţi cei ce cred în Allah şi în Mahomed-prooroc şi în oştile lor nebiruite! Află, han al Indiei, ce te socoteşti han peste toţi hanii lumii, că am primit scrisoarea înălţimii tale; şi am aflat din scrisoarea înălţimii tale cât eşti de prost! Dacă ţi-am ţinut trimisul trei zile la poarta seraiului nostru, l-am ţinut numai pentru că te socotesc un nimic, şi numai din milă pentru trimisul tău am scris epistola asta! Vei fi auzit despre soarta vizirilor noştri, şi a căpeteniilor noastre, şi a filosofilor noştri. Dar dacă ceea ce ai auzit este adevărat, lucrul acesta este încă o dovadă că pentru fiecare vizir, căpetenie şi filosof, avem în cetatea noastră câte o mie de viziri, căpetenii şi filosofi! În cetatea noastră, orice copil este mai înţelept decât sfetnicul tău cel mai bun!

Dacă vrei cumva să afli de puterea oştilor mele, atunci află că ele sunt alcătuite numai din eroi! Vrei să afli, poate, bogăţiile ţării mele? Află deci

că noi tăiem diamante din stânci, şi săpătorii îmi aduc în fiecare zi câte o mie de măsuri de pietre preţioase, şi câte o mie de măsuri de argint. Nemărginită este puterea supuşilor noştri! Vrei să-ţi clădesc serai în mijlocul mării? Ei, bine, dorinţa asta te arată cât eşti de nepriceput şi de scăzut la minte, o, han al Indiei!

Dacă pofteşti să-ţi clădesc serai în mijlocul mării, atunci te poftim şi noi să potoleşti întâi valurile şi vânturile; şi abia atunci îţi vom clădi serai!

Ţi s-ar cuveni moarte îngrozitoare, dar eu, sultan Vardaan, fiind om cu frica lui Allah şi a oştilor sale, te iert, dacă îmi vei trimite haraci chiar în acest an!

Dacă nu-mi vei trimite, o, han al Indiei, voi repezi asupra ta o înfricoşată oştire, de o sută de mii de oameni, sub căpetenia lui Sadhan-vizir, şi te va birui, şi te va amesteca numai cu pulberea şi cu iarba, şi te va ţine prins trei ani, şi numai după aceea te va gâtui…

Deci, han al Indiei, te sfătuiesc să-ţi socoteşti altă dată mai bine vorbele, să cumpăneşti mai bine cuvintele, pentru a nu-ţi părea rău la urmă… Am scris acestea către hanul Indiei eu, Vardaan-sultan".

Şi astfel, după ce Vardaan-sultan a citit epistola, şi-a apăsat pe ea peceţile şi a repezit-o printr-un sol la hanul Indiei.

Şi ajungând solul la hanul Indiei, acesta s-a speriat straşnic.

Cum a rupt peceţile, şi după ce a citit, l-a cuprins spaima de moarte şi s-a şi văzut răpus şi lipsit de stăpânirea sa.

Şi-a adunat repede vizirii şi filosofii, şi le-a citit-o. Şi i-a răspuns vizirul cel mare, după ce a ascultat-o:

— Toate vorbele acestea nu fac doi bani! Te sfătuiesc să-i trimiţi repede epistolă de iertare şi

să-i aduci aminte de vechea prietenie dintre stăpânirile noastre! Răspunde-i că doar ai vrut să-i încerci puterea şi înţelepciunea şi că acum îi doreşti din toată inima viaţă lungă…

A răspuns hanul Indiei:

— Puternic trebuie să fie Vardaan-sultan, dacă un băiat îi scrie epistolele şi poate răspunde aşa cum a răspuns… Cu mâna mea am aprins un foc nefolositor, şi acum trebuie numaidecât să-l sting!

Astfel hotărându-se, hanul Indiei a pregătit daruri neînchipuit de bogate, a scris cu mult meşteşug o epistolă şi a trimis darurile şi epistola lui Vardaan, printr-un mare dregător.

Şi ajungând dregătorul indian la Vardaan-sultan, acesta l-a chemat pe băiatul lui Simaz, să-i citească epistola. Şi l-a pus să scrie şi epistolă de răspuns, şi dăruind dregătorului indian daruri bogate, l-a trimis înapoi spre India. Şi aşa, după ce s-a dus acesta, Vardaan-sultan a început o viaţă frumoasă şi cuminte; nu-şi mai petrecea vremea numai în plăceri şi desfătări. Iar feciorul lui Simaz a fost ridicat la rang de vizir, înconjurat de toată cinstea. Şi întrebându-l într-o zi Vardaan-sultan ce ar trebui să facă cu femeile care l-au îndemnat să-şi ucidă vizirii şi filosofii, băiatul i-a răspuns:

— Nu sunt ele vinovate, o, Vardaane… femeile sunt ca ţesăturile cele alese!

— După cum văd, vrei să spui că numai eu sunt vinovat de toate… a zâmbit Vardaan.

A zâmbit şi vizirul, răspunzându-i că numai căinţa îi va aduce iertarea păcatelor.

Şi astfel, făgăduindu-i încă o dată că-i va asculta sfaturile, Vardaan-sultan şi-a adunat înţelepţi noi, a ales şapte viziri, rânduindu-i pe toţi în sobor, după cuviincioasele pravile ale Răsăritului.

FEMEIA OSÂNDITĂ LA TĂIEREA BRAŢELOR; ŞI CUM ALLAH SE ÎNDURĂ

DE EA ŞI O IZBĂVEŞTE, PENTRU CUVIOŞIA EI…

Se spune că trăia odată un sultan aşa de rău la suflet, încât poruncise tuturor supuşilor săi să nu dea nimic de pomană cerşetorilor; iar celor ce vor călca porunca, să li se taie mâinile; aşa încât nimeni n-a mai îndrăznit să miluiască nefericiţii. S-a întâmplat însă că într-o seară să vină la o femeie un cerşetor şi să ceară pomană. I-a spus femeia:

— Cum te-aş putea milui, nefericitule, când prea bine ştii că sultanul nostru mi-ar tăia amândouă mâinile?

Însă aşa de frumos a rugat-o cerşetorul, şi cu atâta durere, încât ea, înduplecată până la urmă, i-a dat pomană două felii de pâine. Şi cum era de aşteptat, sultanul a şi aflat că straşnica poruncă i-a fost călcată: femeia a fost prinsă şi s-a dat poruncă să i se taie mâinile.

Nu după multă vreme de la această întâmplare straşnică, vrând să se însoare acel sultan, s-a dus la maică-sa să se sfătuiască împreună asupra acestui lucru. Şi i-a istorisit maică-sa cum că în vecinătate s-ar afla cea mai frumoasă femeie din cetate, însă îi lipseau mâinile amândouă. Îndată, sultanul a poruncit să i se înfăţişeze femeia aceea, şi când a văzut-o, şi-a dat seama că era uluitor de frumoasă. Şi a luat-o de nevastă aşa, cu amândouă mâinile tăiate. Şi prietenele şi vecinele acestei femei, fiind foarte răutăcioase, au pârât-o sultanului că ea nu-i este credincioasă. Şi a izgonit-o sultanul, şi ea s-a dus în lume cu copilul ei. A ajuns la un râu, şi când s-a plecat să bea, i-a căzut copilul în apă, şi îndată s-au arătat doi bărbaţi care au întrebat-o dacă nu cumva vrea să i-l scape ei de la moarte. Ea plângea plină de desperare, şi bărbaţii aceia i-au scos copilul din apă, aproape mort, şi au întrebat-o dacă

nu cumva ar vrea să-i crească amândouă mâinile la loc!

Cu mare cutremurare şi cu mare durere le-a răspuns ea, şi îndată i-au crescut amândouă mâinile, mai frumoase decât erau înainte. După aceea, la plecare, cei doi bărbaţi i-au spus că ei sunt cele două bucăţi de pâine dăruite cerşetorului. Femeia a ridicat înaltă mulţumire lui Allah şi dreptcredinciosului său prooroc, pentru că şi-a recăpătat mâinile într-un chip atât de neaşteptat.

SE ARATĂ MĂRINIMIA UNUI PRIETEN, CARE NE POATE FI PILDĂ TUTUROR…

Trăia odată, într-o cetate mare a Răsăritului, un vestit şlefuitor de pietre scumpe, a cărui avere se pierdu cu desăvârşire. Într-o zi, pe când se tânguia el de pierdere, i-a spus nevastă-sa:

— În loc să te tânguieşti, omul meu, mai bine du-te la unul dintre prietenii tăi şi cere-i ajutor…

Într-adevăr, el s-a dus la un prieten să-şi istorisească nenorocirea. Şi i-a dăruit prietenul său cinci sute dinari, cu care nenorocitul a putut să-şi înceapă negoţul din nou. Şi aşa s-a apucat el să vândă şi să cumpere pietre scumpe, după legile neguţătoriei.

Iată însă că într-o zi au venit la el trei bărbaţi. După puţină vorbă au întrebat despre tatăl său. Mirat s-a uitat la ei neguţătorul, întrucât tatăl său murise de multă vreme. Şi mai mirat s-a uitat la ei neguţătorul de pietre scumpe, când cei trei bărbaţi l-au întrebat, stăruind, dacă nu cumva tatăl său mai are şi un alt moştenitor. Mirat peste măsură i-a privit neguţătorul pe tustrei, întrucât singurul moştenitor se ştia numai el. Atunci unul dintre cei trei bărbaţi a scos de sub veşmânt un săculeţ cu bani, spunându-i că aceasta este moştenirea lui. Şi

îndată a intrat în încăpere o femeie; şi vânzându-i ea un diamant cu preţ de cinci sute dinari, neguţătorul a rămas peste măsură de mirat şi de mulţumit. Şi s-a întâmplat că nu după mult timp, chiar în ziua aceea, femeia s-a întors şi a cumpărat diamantul tot ea, pe preţ de trei mii dinari.

Şi s-a dus îndată neguţătorul nostru la prietenul său, să-i înapoieze dinarii dăruiţi. Însă prietenul i-a răspuns că nu-i mai primeşte, întrucât darurile niciodată nu se iau înapoi; şi i-a dat la urmă şi o epistolă, cu rugămintea de a o deschide numai după ce va ajunge acasă…

Şi ajungând acasă, neguţătorul nostru a citit epistola şi a văzut că cei trei bărbaţi erau fraţii prietenului său, iar femeia cu diamantul fusese nevasta acestuia. Toţi au fost trimişi să-l ajute să-şi refacă negoţul risipit…

CUM UN NEGUŢĂTOR DIN BAGDAD ÎŞI PIERDE AVEREA, ŞI LUÂNDU-SE DUPĂ UN VIS AJUNGE TOCMAI LA CAIRO; CE PĂŢEŞTE EL ACOLO, CU NIŞTE DREPTCREDINCIOŞI FURI… DOJANA DREAPTĂ A CADIULUI ŞI ÎNTOARCEREA RĂTĂCITORULUI LA BAGDAD… AFLAREA COMORII DIN VISUL CADIULUI!

Se mai istoriseşte, iubiţilor ascultători, că demult, demult trăia la Bagdad un om bogat, dar care şi-a pierdut toată averea, şi acum abia-şi mai târa zilele de azi pe mâine…

S-a întâmplat însă ca într-o noapte să aibă un vis straşnic. Se făcea că în faţa lui sta un om, povăţuindu-l să se ducă numaidecât într-o călătorie, până la Cairo, în ţara Egiptului, deoarece, cum va ajunge acolo, neîntârziat va

câştiga bani buni. Şi astfel, venind ziua a doua, omul acela s-a pregătit de drum lung şi aşa s-a dus la Cairo, în ţara Egiptului.

Cum a ajuns în marea cetate egipteană, a intrat peste noapte într-o moschee, neavând prieteni şi nici cunoscuţi unde să mâie, şi neavând nici bani spre a plăti la caravanserai.

S-a întâmplat însă că tocmai în moscheea aceea să fie adunaţi, tot atunci, nişte hoţi, după ce prădaseră o casă.

Dar cum stăpânii casei aceleia s-au trezit şi au strigat, după ajutor, hoţii intraseră în moschee şi dârdâiau de frică. Însă aflând de ascunzişul lor, străjile cetăţii s-au şi înfăţişat îndată şi i-au legat în lanţuri. Neguţătorul de la Bagdad, prins şi el în moschee, a avut aceeaşi soartă nenorocită. Îndată, nefericitul a fost azvârlit în temniţă, împreună cu hoţii.

Şi au trecut trei zile, şi iată că tot împreună cu hoţii a fost înfăţişat cadiului marei cetăţi şi întrebat ce caută la Cairo.

A răspuns neguţătorul:

— O, vestitule cadiu al cetăţii Cairo, cel mai vestit şi cel mai drept judecător al ţării Egiptului! Am venit în cetate la Cairo, luându-mă după un vis ce l-am visat într-o noapte, şi anume, am visat că, venind aici, îmi voi putea nestatornici averea pierdută. Şi urmând visul meu, am venit, însă în loc de avere, n-am aflat decât bătaie şi închisoarea în care ai binevoit a mă arunca, o, binevoitorule cadiu.

Auzindu-l grăind astfel, a râs cadiul din toată inima, arătându-şi dinţii albi şi puternici:

— Prostule şi încrezătorule! Şi eu am visat într-o noapte că într-o anumită ogradă din cetatea Bagdad se află un pom la a cărui rădăcină stă îngropată o avere mare; cu toate acestea nu m-am mişcat din cetatea egipteană Cairo, ci am rămas aici, în timp ce tu, ca un dobitoc ce eşti, ai pornit la

un drum aşa de lung şi aşa de primejdios, bizuindu-te doar pe un vis.

Şi dându-i călătorului din Bagdad câteva drahme, l-a poftit să-şi vadă de drum, sfătuindu-l prieteneşte să se întoarcă acasă numaidecât.

Şi a luat călătorul nostru banii, şi se spune că îndată ce a ajuns în cetatea sa Bagdad s-a dus în ograda arătată de către cadiul cetăţii Cairo; şi cum a săpat la rădăcina copacului văzut în vis, a şi găsit o comoară neînchipuit de mare.

Şi se mai istoriseşte că neguţătorul acela a trăit ani mulţi şi fericiţi, bucurându-se de noroc.

UN OM DIN SEMINŢIA UZRA ADEVEREŞTE PRIN MOARTEA SA CĂ SE POATE MURI DIN DRAGOSTE; ŞI OMUL DIN UZRA, ŞI IUBITA LUI ÎŞI TRIMIT STIHURI BINE ALCĂTUITE…

Preacinstiţilor şi prea înţelepţilor ascultători! Aflaţi că în vremuri de demult trăia printre fiii seminţiei Uzra un fecior foarte schimbător la fire, care nu putea trăi dacă nu iubea câte o fată în fiecare zi. Şi s-a întâmplat, preaiubiţilor, că într-o zi să iubească o fată preafrumoasă din seminţia lui; şi se spune, prea înţelepţilor, că fata aceea era aşa de frumoasă, încât ei şi-a dat seama că fără ea zilele lui n-ar mai avea nici gust, nici rost.

Şi aşa cum se întâmplă de când lumea între oameni, i s-a întâmplat şi lui: cu cât se arăta el mai îndrăgostit, fata îi arăta tot mai multă silă şi dispreţ…

Şi aşa, după cum se istoriseşte mai departe, feciorul acela s-a îmbolnăvit de mâhnire, încât în scurtă vreme puterile lui s-au topit ca umbra, şi era aşa de slab şi aşa de neputincios, încât toţi prietenii, vecinii, rudele şi cunoscuţii au început

să-l deplângă pentru marea lui nefericire izvorâtă din izvorul veşnic al dragostei, lăudat fie Allah! şi lăudat fie Mahomed-prooroc, scornitori ai iubirii din începutul lucrurilor!

Şi văzându-l că se topeşte pe picioare din pricina acelei mari nefericiri, s-au dus la fata neîndurătoare şi prietenii lui, şi vecinii lui, şi neamurile lui, însă ea a rămas ca o stană de piatră, şi bietul om era acum aproape să-şi dea duhul în mâinile lui Allah şi ale profetului său, laudă veşnică acestor mâini, căci ele ridică sufletele sus, în grădinile veşnice la corturile huriilor, care dansează necontenit, în mantii de flăcări strălucitoare…

Şi se istoriseşte mai departe, preaiubiţilor, că abia când a aflat femeia că feciorul era gata să urce în grădinile veşnice s-a clintit din neîndurare.

Şi când a zărit-o feciorul, ochii aproape stinşi i s-au umplut de lacrimi şi buzele lui, uscate de frigul morţii, au prins să murmure următoarele stihuri:

„Iubita şi preaiubita mea! Abia când vei vedea trecând sicriul meu spre mormânt, abia atunci inima ta se va îndura…”

Şi i-a răspuns fata:

„Preaiubitul meu, nici prin gând nu mi-a trecut că suferinţa ta va fi aşa de îngrozitoare!

Dar jur pe Allah, şi pe cartea înfricoşată a Koranului, şi pe mantia lui Mahomed-prooroc, că acum sunt gata să-ţi dau sufletul meu şi toată iubirea mea…”

Şi i-a răspuns feciorul:

„Laudă ţie, Allah! Şi laudă vouă, ceruri ale huriilor! Însă ea a venit prea târziu, şi iubirea ei târzie nimic nu mai ajută…”

Şi după ce a rostit aceste stihuri, a răsuflat o dată adânc, şi-a întors ochii peste cap, şi sufletul lui a urcat la grădina cerului.

A plâns fata cu multă sfâşiere, iar după trei zile, după cum spun cronicile Bagdadului, a murit şi ea, şi a fost îngropată în acelaşi mormânt, spre a-i cuprinde împreună ierburile şi rădăcinile, şi pentru ca inimile lor să crească împreună, într-un arbore înalt, ca semn de slavă iubirii… Laudă veşnică acestui simţământ al tinereţii şi al bucuriei fără sfârşit…

NEFERICIRILE LUI MATULAMUS STIHUITORUL ŞI A PREAIUBITEI SALE UMCINA; MATULAMUS SE PRIBEGEŞTE, ÎNSĂ PÂNĂ LA URMĂ TOATE SE SFÂRŞESC DUPĂ PLACUL INIMII NOASTRE…

Cinstiţilor şi binevoitorilor ascultători! Se istoriseşte mai departe că un poet vestit, cu numele Matulamus, avea un duşman cu numele Munzir. Şi urmărindu-l Munzir cu urgia lui, sărmanul Matulamus a trebuit să fugă din cetatea părintească şi să trăiască prin străini aşa de multă vreme, încât lumea l-a crezut mort.

Şi s-a mai întâmplat, ascultătorilor binevoitori, că poetul Matulamus avea o soţie peste măsură de frumoasă, pe care o chema Umcina. Şi aşa de mult îl iubea Umcina pe sărmanul Matulamus. Încât multă vreme l-a tot aşteptat fugărind de la pragul ei bărbaţii care o cereau de nevastă şi rudele care o sfătuiau să-l uite…

Însă la urmă, după târzie vreme, sărmana Umcina a trebuit să se supună stăruinţelor şi să se mărite cu un bărbat din seminţia ei.

Şi, preaiubiţilor şi prea răbdătorilor ascultători, Matulamus s-a întors în târzie vreme, din adânca şi amara străinătate, şi s-a nimerit să ajungă acasă tocmai în noaptea nunţii, şi s-a oprit la poartă, auzind cântece şi glasuri vesele de femei. Şi întrebând pe un rob ce se petrece în casa lui, acesta i-a răspuns:

— O, străinule, află că femeia cea mai frumoasă a acestei cetăţi, pe nume Umcina, şi care a fost soaţa lui Matulamus, se mărită din nou în noaptea asta, deoarece soţul ei este de mult pierdut în lume…

Auzind acestea, nefericitul Matulamus s-a amestecat printre nuntaşi, şi cum sta el aşa, necunoscut în casa sa, l-a văzut pe mire vrând să o sărute pe Umcina. Însă Umcina ofta de-şi lepăda inima şi plângea în hohote şi cu o sută de rânduri de lacrimi, împotrivindu-i-se astfel:

— Unde este oare Matulamus, soţul meu iubit şi legiuit, pe care în mijlocul atâtor nenorociri nu-l pot uita! Unde eşti tu, soţul meu, o, Matulamus!

Şi i-a răspuns Matulamus, din mijlocul nuntaşilor:

— O, patria mea, sfânt pământ al inimii mele! O, tu, Umcina, iubita mea şi soţia mea! Nicio clipă nu te-am uitat, şi inima mea a pornit spre tine, ori de câte ori am văzut ridicându-se corturile caravanelor…

Şi auzind mirele acest schimb de vorbe, şi-a dat seama că nu mai are ce căuta acolo, şi a părăsit casa, pierzându-se în noapte. Şi Matulamus a rămas de atunci lângă iubita lui, şi au trăit împreună ani mulţi şi fericiţi, până ce pe amândoi i-a cercetat îngerul morţii, urcându-le sufletele sus, la grădinile huriilor…

ALI PERSIANUL SPUNE O ISTORIE, SPRE BUNA ÎNDREPTARE A INIMII LUI

HARUN… CÂTE MINCIUNI POT ÎNCĂPEA ÎNTR-UN SAC! LA URMĂ PRICINAŞII SUNT POFTIŢI AFARĂ CU CĂLCÂIELE ÎNAINTE, PIERZÂNDU-ŞI FESURILE ŞI PAPUCII…

Se istoriseşte mai departe că într-o noapte Harun al Raşid, califul califilor, era adânc mâhnit. Şi cum sta el în mâhnirea lui, l-a chemat deodată pe vizirul Djafar şi i-a spus astfel:

— Ascultă, Djafar, fiu ai Barmekizilor! Sunt trist şi fără măsură de mâhnit! Ajută-mă, dacă binevoieşti, să-mi înlătur această stare proastă…

— O, sultan al dreptcredincioşilor! a răspuns Djafar. Voi avea grijă să-ţi înlătur numaidecât tristeţea! Află că am un prieten pe care-l cheamă Ali Persianul! Şi întrucât Ali Persianul cunoaşte foarte multe istorii, îl voi aduce la înălţimea ta…

— Numaidecât, o, Djafar! i-a răspuns Harun al Raşid, şi Djafar a trimis îndată după Ali.

— Te-am poftit la seraiul meu, o, Ali, pentru a-mi înlătura tristeţea acestei nopţi, cu istoriile tale şi cu fabulele!

Aşa i-a spus Harun al Raşid lui Ali Persianul, iar acesta i-a răspuns:

— O, sultan al credincioşilor, facă-se voia ta! Cam ce istorii ai vrea să asculţi, spre a te înveseli? Să-ţi spun păţaniile mele, lucruri văzute cu ochii mei, sau să-ţi istorisesc lucruri din auzite?

Şi i-a răspuns Harun al Raşid:

— Povesteşte-mi, Ali, lucruri văzute cu ochii tăi…

— Atunci, sultan al drept credincioşilor, află: călătoream odată cu un fecior din Bagdad şi aveam la mine un i sac de călătorie nespus de frumos. Şi cum am ajuns la ţinta călătoriei mele, şi m-am apucat să vând şi să cumpăr, a venit la mine un

sălbatic din Kurdia şi mi-a luat sacul, spunându-mi:

— Sacul acesta, cu tot cuprinsul lui, e al meu!

Eu am început să strig după ajutor, şi îndată s-au strâns în jurul nostru toţi oamenii aflaţi pe acolo. Şi aşa, m-am dus cu omul acela din Kurdia, la marele cadiu al cetăţii.

— Slavă ţie, cadiu al acestei cetăţi, a început omul din Kurdia. Pricina dintre noi e acest sac. Află, prealuminate cadiu, că sacul acesta l-am pierdut şi l-am găsit acum. În mâinile acestui om!

— Dar când l-ai pierdut? l-a întrebat cadiul.

Şi a răspuns kurdul:

— Cadiu prealuminat, l-am pierdut chiar ieri!

— Dacă-i aşa, a urmat cadiul, atunci spune-mi ce se află înăuntrul lui…

— Ce să se afle, i-a răspuns kurdul. Dacă vom căuta, vom afla în el două oglinjoare de argint, o apărătoare pentru ochi, un prosop de şters mâinile, două sfeşnice, două talgere, două linguri, o pernă, două rogojini, două ligheane cu cănile lor, un vas, un pieptene, doi căţeluşi, o vacă, doi viţei, două oi, o capră, doi mici, două pisici albe, o cămilă pe care călătoresc femeile şi două cămile pe care călătoresc bărbaţii, un bivol, doi tauri, o leoaică, doi lei, un lup, două vulpi, două divane, două încăperi mari şi o bucătărie cu două uşi! Iar dacă vei căuta mai la fundul sacului, o, luminate cadiu, atunci vei afla o mulţime de kurzi care-mi pot fi martori că al meu e tot ce se află în cuprinsul sacului…

Şi abia şi-a sfârşit cuvântul kurdul, că îndată cadiul s-a întors spre mine.

M-am apropiat şi eu mai tare de el şi i-am grăit astfel:

— Slavă lui Allah, şi slavă ţie, preadreptule cadiu al acestei cetăţi! Ceea ce spune acest kurd din deşert nu e adevărat! În sacul meu se află o casă dărâmată, cu o cuşcă pentru câini, se mai află o şcoală unde feciorii noştri învaţă cartea

Koranului! Se mai află o mulţime de oşteni cu corturile lor! Iar dacă vei căuta mai în fund vei descoperi cetăţile Cairo şi Bagdad; şi seraiul vestit Shadad; vei mai găsi: un năvod, un ciomag, mai mulţi stâlpi, nenumărate fete şi nenumăraţi feciori! Iar dedesubtul tuturora, vei afla o mare mulţime de meşteri, martori cum că sacul acesta e al meu…

Auzind kurdul aceasta, a început a suspina şi a plânge în hohote:

— Slăvit cadiu, laudă lui Allah, dreptul judecător al tuturor împricinaţilor! Sacul acesta este al meu, şi tot ce am spus că se află înăuntrul lui este al meu! Caută bine, o, preaînţeleptule cadiu, şi vei găsi în sac seraiuri mari şi seraiuri mici, sate şi cetăţi, urşi şi lei! Vei găsi, de asemenea, cârduri de fiare sălbatice! Şi dacă vei căuta mai în adâncul sacului, vei găsi o iapă şi doi armăsari tineri, două lănci lungi şi doi iepuri; se vor mai găsi o femeie bătrână şi două fete, doi mari căpitani de oşti, doi scamatori, un orb şi un ciung! Iar de vom căuta şi mai în adâncul acestui sac, vom găsi un hoge şi doi dascăli, un patriarh creştin, un cadiu şi doi martori care să întărească cum că sacul e al meu…

Auzindu-l grăind astfel pe acel om al deşertului, eu n-am mai putut de mânie! M-am apropiat mai tare de cadiu:

— Slavă lui Allah! Şi slavă îndurătorului nostru cadiu! Îl rog, în numele Koranului, pe luminatul şi prea înţeleptul cadiu să afle că dacă va căuta în sacul meu şi mai adânc, va afla tot felul de arme şi unelte de război! Iar dacă va căuta şi mai adânc, va da peste o mulţime de vii, peste o mulţime de grădini, peste o mulţime de dumbrăvi de smochini, peste o mulţime de meri! Iar dacă va căuta şi mai adânc, va da peste nenumărate butii cu vin, va da peste o mulţime de sclavi şi prieteni strânşi în adunări, va afla muzicanţi din tot felul de talanturi, va afla cântăreţi şi cântăreţe, o mulţime de copii cu doicele lor, două sclave etiopiene, trei sclave din

India, patru sclave de la Medina, cinci sclave din Grecia, şase sclave turcoaice, şapte sclave persiene, opt kurdience şi nouă egipţiene…

Luminate cadiu! Eu mărturisesc că în sacul meu se află fluviile Tigrul şi Eufratul, cu peştii lor şi cu năvoadele, şi o fierărie, şi o mie de cai, şi o mulţime de băi, şi o mulţime de cetăţi şi ţări cu meşterii şi cu caligrafii lor; astfel, mărturisesc că în sacul meu se află cetăţile Kufa şi Ambar! Se mai află douăzeci de lăzi cu albituri şi straie, şi câteva depozite cu fel de fel de merinde! Iar dacă vom căuta mai în adâncul sacului meu, vom găsi cetăţile Gaza şi Askalonul, cât şi toate cetăţile ce se întind de la Damietta până la Assuan! Vom afla, de asemenea, seraiul lui Kosroes, care a fost tatăl vestitului Nuşirvan! Vom găsi, de asemenea, în adâncul sacului meu, întregul pământ peste care a domnit Solomon-sultan! Vom găsi, de asemenea. Korassanul, Balhisul şi Ispahanul? De asemenea, o, îndurătorule şi dreptule cadiu, dacă vom căuta şi mai în adâncul sacului, vom afla toate ţările dintre india şi Nubia!

Cu totul ameţit de înşirarea acestor lucruri aflate în sac, cadiul cetăţii s-a scărpinat în barbă şi s-a întors spre noi:

— Aflaţi că amândoi sunteţi nişte ticăloşi! Însă n-o să vă îngădui să glumiţi pe seama unui cadiu evlavios ca mine! S-a mai pomenit vreodată oare ca un simplu sac de călătorie să cuprindă tot ce aţi înşirat voi aici? Ar însemna, dacă ar fi adevărat ce spuneţi, că sacul vostru este o mare fără fund…

Şi sfârşindu-şi cuvântul, cadiul a dat poruncă să se deschidă sacul. A holbat ochii, când au căzut în faţa lui puţină pâine, o lămâie, puţină brânză şi câteva măsline…

Ali Persianul şi-a încheiat istoria astfel:

— Văzând aceasta, am aruncat sacul în mâinile kurdului şi mi-am văzut de drum…

Straşnic s-a mai desfătat Harun al Raşid de istoria aceasta! Râdea aşa de tare, încât s-a

răsturnat pe spate, între pernele divanului. Iar pe Ali Persianul l-a răsplătit din plin, cum numai un calif poate răsplăti, spre lauda veşnică a atotştiutorului Allah…

DJAFAR, FIUL BARMEKIZILOR, E RIDICAT ÎN FURCI; UN POET DIN DEŞERT ÎNFRUNTĂ PORUNCA LUI HARUN AL RAŞID ŞI VINE LA BINEFĂCĂTORUL SĂU…

Vom ajunge acum din nou cu istoriile noastre tocmai în vremea binecuvântată a celui mai vestit dintre califi, Harun al Raşid, lăudată fie amintirea lui în vecii vecilor, din Răsărit, până unde apune soarele, peste Cordoba. Deci, pe când stăpânea dreptul şi neîntrecutul Harun al Raşid, în marea cetate a Bagdadului s-a întâmplat un lucru deosebit. Poruncise califul califilor ca vizirul său, fiul Barmekizilor, să fie ridicat în ştreang. Însă nu numai atât. A poruncit să fie ridicat în ştreang, lângă el, orice om îl va jeli şi-l va plânge. De aceea, nimeni din Bagdad n-a plâns după Djafar, fiul Barmekizilor.

Într-o zi s-a arătat în cetate un arab din depărtatul deşert, un deosebit poet, care în fiecare an îi dădea lui Djafar câte o poezie, primind în schimb o mie dinari. Şi cum a aflat că ocrotitorul său, Djafar, a fost ridicat în ştreang, el a şi venit la Bagdad şi s-a dus pe maidanul unde se ridicau în ştreang oamenii. Şi cum a ajuns, a coborât dintre cocoaşele cămilei, a prins a suspina şi a plânge, rostindu-şi poezia sfâşietoare…

Iată însă că, pe când plângea aşa, a adormit şi l-a văzut în vis pe Djafar.

Parcă-i spunea:

— O, prietenul meu, te-ai ostenit şi ai străbătut pentru mine deşertul îngrozitor! Şi pentru că ai ajuns în părţile acestea, du-te repede la Bassora! Şi cum ajungi la Bassora, întreabă unde stă un anumit neguţător. Şi cum îl afli, spune-i că Djafar îl salută

şi, cu jurământul seminţelor, să-ţi înmâneze numaidecât o mie dinari…

Arabul din deşert, cum s-a deşteptat din somn, s-a dus la Bassora. Şi cum a ajuns, l-a căutat pe neguţător şi i-a spus ce rugăminte avea Djafar.

A plâns neguţătorul din Bassora, a plâns aşa de tare, încât era să moară. L-a primit pe arab în casa lui, cu nesfârşită prietenie, şi l-a ţinut la el trei zile, iar în ziua a patra i-a dat mia de dinari şi încă cinci sute pe deasupra…

Şi după aceea l-a rugat să vie la el în fiecare an pentru a primi tot câte o mie dinari.

Atunci, auzind aceasta, l-a rugat arabul să-l lămurească ce înseamnă jurământul seminţelor. Şi neguţătorul din Bassora i-a răspuns:

— Află, prietene din deşert, că înainte vreme eu eram un sărman neguţător de seminţe… Într-o zi, demult, m-am dus cu seminţele mele în maidan, şi era aşa de frig, şi eram aşa de prost îmbrăcat, şi ploua aşa de tare, încât îmi era lehamite de viaţă… Tremuram îngrozitor şi de mai multe ori am căzut pe pământul ud. Şi aşa m-a văzut vizirul Djafar, şi i-a fost milă, şi s-a îndurat de mine, şi m-a chemat la el:

— Ascultă, nefericit prieten: vinde seminţele tale însoţitorilor mei, şi are să-ţi fie bine…

Eu m-am înfăţişat la el din nou cu măsura de seminţe, şi cum i le-am dat, vizirul Djafar mi-a umplut măsura cu aur. Acum eram nespus de fericit, căci aveam cu ce trăi. Însă Djafar m-a întrebat:

— Dar nu mai ai nicio sămânţă?

Eu m-am uitat în coş. Mai era numai o sămânţă, şi Djafar a luat-o, a rupt-o în două şi s-a dus cu amândouă jumătăţile la femeile sale. Şi le-a întrebat:

— Care din voi, femei, vrea să cumpere o jumătate de sămânţă?

Şi i-a răspuns una din femeile lui:

— O cumpăr eu tot pentru măsura de aur.

— Eu, unul, i-a răspuns Djafar, iau jumătatea cealaltă, pentru două măsuri de aur…

Credeam că binecuvântatul vizir Djafar glumeşte. Dar îndată un rob mi-a adus aurul şi mi l-a pus în coş, în locul seminţelor.

Şi astfel, cu ajutorul lui Allah – binecuvântat fie în veci numele său! – şi prin bunătatea vizirului Djafar. M-am trezit deodată bogat. În fiecare an îţi dau câte o mie de dinari, preţul acesta fiind doar o mică răsplată a bunătăţii ce mi-a arătat-o el, demult…

RIDICAREA DIN TICĂLOŞIE ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI CU TÂLC, DIN VREMURI STINSE.

Aflaţi, drept credincioşilor ascultători, că trăia odată un om aşa de sărac şi aşa de strâmtorat de împrumutătorii săi, încât a fost nevoit să-şi părăsească familia şi ţara şi să se pribegească. Ostenit şi flămând, cu inima neagră de mâhnire, a ajuns odată la o cetate mare, nespus de frumoasă, înconjurată de înalte ziduri.

Cum a intrat pribeagul nostru în cetatea aceea, a văzut pe un maidan mare nişte oameni aleşi intrând într-un serai ce semăna a fi seraiul sultanului. Şi pribeagul s-a amestecat între oamenii aceia şi a intrat şi el în serai. Întâi, a ajuns într-o încăpere unde a văzut un bărbat frumos, pesemne vizir, înconjurat de o mulţime de servi şi sclavi.

Îndată ce au intrat oaspeţii, bărbatul acela s-a ridicat cuviincios înaintea lor şi le-a urat bun-sosit. Pribeagul a făcut un pas înapoi, speriat, îndată ce a văzut mulţimea de slujitori şi toate măreţiile şi minunăţiile. S-a aşezat înspăimântat într-un ungher unde nu putea fi văzut. Şi astfel, pe când şedea el acolo, a intrat în încăpere un slujitor cu patru câini

de vânătoare, acoperiţi cu stofe scumpe şi mătăsuri, cu lanţuri de aur şi clopoţei de argint. Şi cum i-a adus, i-a legat pe tuspatru într-un colţ. După aceea, slujitorul s-a dus şi s-a întors din nou, cu nişte farfurii de aur pline cu cele mai minunate mâncăruri, şi aşezând în faţa fiecărui câine câte o farfurie, s-a îndepărtat din nou.

Pribeagul nostru era aşa de flămând, şi se uita cu atâta poftă la mâncarea câinilor, încât îi venea să se repeadă să înşface, dacă nu l-ar fi oprit teama.

Iată însă că unul dintre câinii aceia l-a simţit şi s-a îndepărtat de farfurie. Şi cum s-a îndepărtat, a făcut spre pribeag un semn din ochi, parcă poftindu-l să se apropie… Şi astfel, a venit pribeagul şi s-a plecat asupra farfuriei şi a prins să înfulece; şi a înfulecat până ce s-a săturat. Însă cum a vrut să se tragă la locul lui, dinele i-a făcut din nou semn că poate să ia şi farfuria… Ba, chiar a împins-o cu piciorul spre el. Pribeagul a luat-o, a ascuns-o sub strai, şi a ieşit repede.

Şi astfel, după cum se istoriseşte, a ajuns pribeagul acela în altă cetate, a vândut farfuria de aur, a cumpărat mărfuri nenumărate şi s-a întors cu ele din nou în patria sa, le-a vândut pe bani buni, şi-a plătit datoriile şi a avut după aceea atâta noroc, încât a ajuns repede cel mai bogat dintre oamenii cetăţii.

Şi ajungând el în această înfloritoare stare, s-a gândit:

„Oare n-ar fi bine să mă mai duc o dată în cetatea de unde am luat farfuria, să răsplătesc pe stăpânul ei pentru dărnicia arătată prin câinele său? Ce-ar fi dacă m-aş duce şi i-aş plăti bani cinstiţi pentru farfuria căpătată?”

Şi astfel a luat-o la drum spre cetatea aceea. A căutat vreme lungă seraiul unde intrase, însă a zărit doar o movilă de pietre, deasupra cărora croncăneau corbii… Şi atunci, călătorul s-a aşezat la pământ, cu inima întristată, şi a început să se

gândească asupra timpului care distruge totul şi asupra sorţii oamenilor…

Şi cum se uita el împrejur la pustietate, a zărit deodată un om aşa de sărac, încât şi stâncile s-ar fi înmuiat de jalea lui. Şi l-a întrebat omul nostru pe nefericit:

— Slavă lui Allah, străinule! N-ai putea să-mi spui ce s-a întâmplat cu stăpânul acestui serai? Unde sunt astăzi frumoasele fete din încăperi, unde sunt frumoasele fete strălucitoare ca astrele cerului şi ca luna plină? Cum oare s-a năruit seraiul acela aşa de frumos, şi cum au rămas din el doar pietrele asupra cărora croncănesc corbii?

Şi i-a răspuns omul nenorocit, oftând din adâncul inimii lui:

— Află, străinule: stăpânul seraiului de demult se află în faţa ta, căci eu am fost! Eu am ridicat seraiul strălucitor de ieri, şi ale mele erau toate cele aflate înăuntrul lui! Însă, străinule, s-a schimbat jocul timpului! Am pierdut toată avuţia mea, şi mă aflu în această stare nefericită.

Şi auzind omul nostru cuvântul zguduitor al nefericitului, s-a înduioşat peste măsură. După aceea i-a povestit întâmplarea cu câinele şi cu farfuria, arătându-i că dacă astăzi se află bogat, numai lui îi este dator! Şi a răspuns nefericitul, plângând şi suspinând:

— Laudă lui Allah, în vecii vecilor, o, necunoscutule! Slavă lui Allah, pentru cuvintele tale bune, dar eu unul încredinţat sunt că ţi-ai pierdut buna judecată! mai bine îndur lipsurile cele mai mari, decât să iau înapoi ceea ce ţi-a dat unul dintre câinii mei! O astfel de milă eu niciodată n-aş fi în stare să primesc! Du-te înapoi, în patria ta, străinule. Nu pot primi de la tine nici preţul unui cui!

Auzindu-l grăind astfel, omul nostru i-a sărutat mâinile şi picioarele, după aceea i-a mulţumit din adâncul sufletului. Şi-a luat rămas bun şi a pornit înapoi spre patria sa…

UN PUNGAŞ NESPUS DE ISCUSIT; PRĂDAREA UNUI OŞTEAN; PĂCĂLIREA EMIRULUI ALEXANDRIEI…

Se mai spune că odată emirul cetăţii Alexandria a fost întrebat de către un oştean:

— Ce să fac, prea înălţate stăpâne, să capăt înapoi lucrurile de care am fost păgubit astă-noapte?

— Dar ce ai păgubit? l-a întrebat emirul.

— Înalte stăpâne! a continuat oşteanul. Cum am intrat astă-noapte în cetate, am tras la un caravanserai. M-am culcat şi am adormit. Şi cum m-am trezit dimineaţa, am găsit sacul de călătorie rupt, şi punga cu dinari, aflată în el, lipsă.

Auzindu-l astfel, emirul a trimis îndată după o căpetenie a sa, şi i-a chemat la sine pe toţi călătorii aflaţi în caravanserai. A şi pregătit din vreme uneltele de caznă, pentru a-i pedepsi pe vinovaţi. Şi cum au fost aduşi oamenii de la caravanserai, deodată unul dintre ei s-a repezit spre emir, strigând:

— O, emire, îndură-te şi dă drumul acestor oameni, căci sunt nevinovaţi! Mărturisesc aici, în faţa acestei lumi adunate, şi în faţa acestor călători aduşi de la caravanserai, că eu am luat punga acestui oştean, şi eu i-am luat banii!

Şi nu bine şi-a sfârşit cuvintele, şi omul acela a şi scos din mânecă punga cu bani, şi a pus-o în faţa emirului.

— Iată-ţi banii, oştene, a spus emirul către oştean. Iar voi, oameni buni, vedeţi-vă de drum în pace, căci hoţul adevărat s-a dat pe faţă singur!

Şi toţi ridicau slavă hoţului, pentru că i-a scos din încurcătură şi de la caznă. Şi pe când îl lăudau toţi mai tare, hoţul a grăit către emir:

— Nu te minuna atâta, luminate emir, căci furtul pungii n-a fost mare lucru! Ceea ce este însă lucru

mare. Este aducerea acestei pungi din nou în faţa înălţimii tale! Căci mă prind să o fur din nou…

L-a întrebat emirul:

— Dar cum ai furat punga?

— Foarte uşor, înălţate emir, i-a răspuns hoţul. Mă aflam în Cairo, la bazar, să schimb nişte bani. L-am zărit pe oşteanul acesta schimbând aur şi punându-şi-l în pungă. L-am urmărit din uliţă în uliţă, dar nu găseam niciun prilej potrivit pentru a-i fura punga. Însă când oşteanul a ieşit din Cairo şi a pornit spre Alexandria, l-am urmărit până a ajuns aici. Şi văzându-l că poposeşte la caravanserai, am poposit şi eu acolo, şi am aşteptat până ce a adormit. L-am auzit foarte repede, sforăind puternic. M-am apropiat de el încet, i-am despicat sacul cu un cuţit, şi astfel i-am scos punga…

Şi în timp ce hoţul istorisea, a şi şterpelit iar punga din mâinile oşteanului. A rupt-o la fugă.

Toţi cei de faţă, împreună cu emirul, crezând că hoţul vrea să arate numai cum a săvârşit furtul, l-au lăsat în pace. Şi aşa, hoţul s-a zvârlit repede într-un lac. Şi degeaba au fugit urmăritorii după dânsul! Până să se dezbrace ei, să-l urmărească, s-a făcut nevăzut.

Şi a spus la urmă emirul către oştean:

— N-ai decât acum, oştene, să te duci să-ţi cauţi banii! Tuturor acestor oameni aduşi aici nu le mai poţi cere nimic! Prin voia lui Mahomed-prooroc, ei toţi au dovedit că sunt nevinovaţi…

ISTORIILE EMIRILOR DIN CAIRO ŞI DIN BALAK SPUSE ÎN FAŢA SULTANULUI NASIR…

Se povesteşte, mai departe, despre sultanul egipţian Nasir, că i-a chemat odată pe cei doi emiri din Cairo şi pe cel din Balak. Şi le-a spus aşa:

— Aflaţi, o, emirilor! Aş vrea să-mi spuneţi tot acum ce lucruri deosebite vi s-au întâmplat în lungul îndeletnicirii voastre…

Astfel auzindu-l, a făcut un pas înainte întâiul emir din Cairo:

— Stăpân este Allah peste întregul pământ şi peste corturile cerului! Stăpân eşti tu, o, sultan Nasir, peste vieţile noastre vremelnice. Află dar, luminate sultan Nasir, că se aflau în cetatea mea doi juraţi care hotărau asupra vieţii şi morţii altora. Şi erau juraţii aceştia, luminate sultan Nasir, prea lacomi de băutură! Şi cu toate că îmi frământam mintea cum să-i prind şi să-i pedepsesc pentru faptele lor, nu i-am putut prinde multă vreme, cu toată iscusinţa mea…

Aşa, am dat poruncă tuturor neguţătorilor de vin, neguţătorilor de fructe şi până şi lumânărarilor, am dat poruncă tuturor acestora că dacă se vor înfăţişa juraţii mei la careva dintre dânşii, numaidecât să-mi aducă la cunoştinţă! Am aşteptat mult, înălţate sultan Nasir! Într-o noapte însă au venit la mine nişte oameni. Mi-au spus cu destul cutremur:

— Dacă vrei să pui mâna pe juraţii tăi, vino repede cu noi, şi-i vei prinde!

Auzindu-i astfel, m-am sculat repede şi i-am urmat, numai singur, până la casa cu pricina. Cum am ajuns, am bătut la uşă şi mi-a deschis o sclavă, întrebându-mă cine sunt. Eu n-am răspuns nimic. Am intrat de-a dreptul şi l-am găsit pe stăpân lângă juraţii mei, bând vin. Şi cum m-au văzut, o, înălţate Nasir, ei s-au ridicat repede, mi s-au plecat cu adâncă cinste, după aceea m-au rugat să şed şi eu, urându-mi fără nicio ruşine:

— Ales oaspete al casei noastre, fii binevenit!

Şi stăpânul casei a ieşit o clipă din încăpere. S-a reîntors numaidecât cu o pungă cu trei sute dinari:

— O, emire! m-a îmbiat el. Ştiu bine că ne-ai putea nenoroci şi că ne-ai putea pedepsi! Dar te întreb: ce câştigi cu asta? Nu te obosi degeaba cu

cercetările tale, ci mai bine ia aceşti bani şi fă-te că nu ştii nimic! Oare bunul Allah nu acoperă şi el greşelile şi faptele rele ale oamenilor? Dacă te înduri de noi acum, se va îndura şi Allah de tine!

Eu m-am gândit aşa: „De ce n-aş lua banii şi de ce nu i-aş ierta de data aceasta?" Şi fără să mă mai gândesc mult. Am luat banii şi mi-am văzut de drum, fără să mă vadă cineva. Iată însă că a doua zi s-a arătat la mine un slujitor al cadiului:

— O, emire! Stăpânul meu, cadiul, te roagă să pofteşti la domnia-sa… numaidecât vino!

L-am urmat la cadiu. Şi i-am văzut pe cei doi juraţi şi pe stăpânul casei aceleia stând acolo. Şi stăpânul casei aceleia m-a învinuit că îi sunt dator trei sute dinari. Şi pentru că nu puteam să mint în faţa juraţilor, a trebuit să înapoieze banii, şi prea târziu m-am căit că i-am cruţat, dar hotărât sunt ca pe viitor să fiu necruţător! Aceasta este, o, sultan Nasir, una din întâmplările mele ieşite din fire…

ISTORIA EMIRILOR URMEAZĂ.

Luminate sultan Nasir! a început al doilea emir din Cairo. Întâmplarea mea cea mai deosebită este următoarea:

Odată eram dator trei mii dinari şi nu-i puteam plăti. Am vândut tot ce aveam, dar n-am putut strânge mai mult de o mie dinari. Într-o noapte, pe când mă aflam în cele mai întunecoase gânduri, mi-a bătut cineva la uşă. Am poruncit unui slujitor să se ducă să vadă cine bate, şi el s-a întors înapoi, palid şi tremurând:

— O, stăpâne, stăpâne! spunea el cu groază. La uşa ta se află un om pe jumătate gol, acoperit numai cu o blană. Are în mână un paloş şi sub brâu un hanger. Îl însoţesc alţi câţiva, care arată la fel ca el! Du-te, stăpâne, căci vor să-ţi vorbească!

Eu mi-am luat paloşul şi m-am dus la uşă. Şi am văzut mai mulţi oameni, aşa cum i-a descris slujitorul. Cum i-am întrebat ce vor şi cine sunt, ei mi-au răspuns:

— Hoţi suntem şi am dobândit în noaptea asta o pradă mare pe care ţi-o dăm, pentru aţi putea plăti datoriile…

I-am întrebat atunci:

— Dar unde este prada?

La care ei mi-au arătat un cufăr mare, plin cu vase de aur şi argint. M-a cuprins o bucurie peste fire, gândindu-mă că-mi voi putea plăti datoriile, şi că îmi va rămâne atâta avere pentru trai!

Şi-n timp ce duceam cufărul în casă, m-am gândit că n-ar fi frumos din partea mea să nu-i răsplătesc cumva pentru fapta lor. Şi aşa, am adus cei o mie dinari pe care-i mai aveam şi i-am dăruit. Hoţii au luat banii şi s-au dus în drumul lor. Nimeni nu ştia nimic despre întâmplarea aceasta.

Însă cum s-a făcut ziuă, şi cum m-am uitat mai bine la cufăr, am băgat de seamă că vasele erau proaste, de aramă şi cositor, doar aurite şi argintate, şi nu făceau toate la un loc nici măcar cinci sute drahme!

Aşa am păţit-o eu cu cei o mie de dinari ai mei, şi acum mă găseam într-o stare şi mai proastă ca înainte.

Iată, o, sultan Nasir, o întâmplare deosebită din lungul vieţii mele!

Şi s-a ridicat emirul din Balak:

— O, Nasir sultan! Lucrul cel mai ciudat, întâmplat mie până azi, este acesta: am poruncit odată să fie spânzuraţi zece hoţi, însă în spânzurători deosebite. După aceea am poruncit străjilor să bage de seamă ca stârvurile lor să nu fie furate. Când însă m-am arătat la spânzurători în ziua a doua, am găsit doi hoţi atârnând în aceeaşi spânzurătoare. Am întrebat străjile şi le-am cerut să-mi spună cum s-a întâmplat una ca asta!

Paznicii n-au vrut să mărturisească, până nu i-am amenințat cu caznele.

— O, emire! mi-a spus atunci unul dintre ei. Află că noi ieri noapte am adormit i Când ne-am deșteptat, am văzut lipsa unui spânzurat! Și pentru că ne-am temut de tine, am prins un felah care tocmai venea călare pe un măgar, și l-am spânzurat în grabă, în locul celui furat. Numai dintr-o greșeală l-am pus așa, ca să fie doi la un loc, împotriva poruncii tale…

Eu i-am întrebat atunci:

— Ticăloșilor, și ce-ați aflat voi la felah?

— Doar un măgar încărcat cu o desagă… a răspuns unul.

— Și ce se afla în desaga aceea?

— De unde să știm noi?

Astfel auzind, am poruncit să se aducă desaga. Și când am deschis-o, am găsit un stârv de om ciopârțit. Și m-am gândit în sinea mea: De bună seamă că felahului i s-a cuvenit spânzurătoare, pentru cine știe ce faptă.

UN DREPTCREDINCIOS PUNGAȘ ÎȘI ARATĂ DIBĂCIA; PROSTIA UNUI ZARAF; SCĂPAREA ROABEI LUI DE LA MILUIREA CU TOIAGUL…

Și se mai istorisește că trăia odată, într-o cetate vestită, un zaraf; și tocmai când avea la el o pungă plină cu aur, trecea pe lângă o ceată de hoți. Și văzându-l hoții, a spus unul dintre ei:

— Dacă aș vrea, punga acestui om ar fi a mea! Și iată cum, a adăugat hoțul, la mirarea celorlalți. Dar aveți răbdare, căci veți vedea îndată…

Și spunând astfel, s-a luat pe urma zarafului. Cum a ajuns la casa lui, acesta a aruncat punga pe un jilț, după aceea a ieșit în ogradă și și-a chemat o

sclavă, să-i aducă ligheanul să se spele. Şi ieşind sclava cu ligheanul, a lăsat deschisă uşa încăperii unde se afla punga. Hoţul dibaci s-a strecurat în casă, a luat punga şi s-a dus repede cu ea la prieteni. Şi i-au spus aceştia:

— Într-adevăr, ai săvârşit lucru mare, şi te lăudăm pentru el. Află însă că îndată ce stăpânul intră în casă şi nu-şi mai găseşte punga, are s-o bănuiască de furt pe sclava sa şi are s-o pedepsească! După cum vezi, n-ai prea săvârşit lucru demn de laudă! Dacă eşti într-adevăr hoţ dibaci, precum spui, trebuie să ai grijă de sclavă, să nu fie pedepsită…

Şi a răspuns hoţul că prietenii lui au deplină dreptate. S-a dus înapoi la casa zarafului, şi încă de departe a auzit cum sclava este bătută pentru furtul pungii. Hoţul a ciocănit uşor la uşă, şi când zaraful i-a deschis repede, el i-a spus că e servul unui vecin din bazar, şi că-i aduce din partea acestuia vorbe bune, şi că-l întreabă stăpânul său de ce este aşa de nesocotit, că-şi aruncă punga înaintea prăvăliei lui, s-o poată lua oricine…

Şi zicând astfel, hoţul a scos punga şi i-a arătat-o zarafului.

— Într-adevăr, pe Allah, iată punga mea! a spus zaraful.

Şi astfel zicând, a întins mâna să apuce punga, dar hoţul s-a răstit la el:

— S-o crezi domnia ta, zarafule! Nu-ţi dau punga, până nu-mi scrii o dovadă pecetluită cu sigiliul tău, cum că ai primit-o…

Şi zaraful s-a întors în casă, pentru a scrie dovadă, şi spre a-şi apăsa peceţile. Hoţul a rupt-o la fugă, cu pungă cu tot, şi astfel sclava a fost scăpată de pedeapsă…

CUM CĂRTURARUL ABU HASSAN E SCĂPAT DE LA MARE STRÂMTOARE,

PRINTR-UN VIS AL CALIFULUI MAMUN; APOI ABU HASSAN AJUNGE CADIU LA MEDINA.

Vestitul cărturar Abu Hassan se afla odată la mare strâmtoare, căci avea de plătit mulţi bani brutarilor, breslaşilor şi chiar şi zarzavagiilor. Şi în timp ce stătea el în casă, gândindu-se la sărăcie, a venit deodată un serv al său şi i-a spus:

— O, tu, Abu Hassan! la uşa noastră a sosit un hagiu şi vrea să-ţi vorbească!

Abu Hassan a poftit îndată hagiul înăuntru, cu deosebită bucurie.

— Află, Abu Hassan! sunt de felul meu din cetatea Korasanului, şi mă aflu în drum spre Mecca, sfântul loc al proorocului Mahomed! Află, o, Abu Hassan, dreptcredinciosule, că am la mine foarte mulţi bani, zece mii drahme, şi mi-i tare greu să-i port în lungul drumului! Ci te rog, Abu Hassan, îndură-te de mine şi primeşte-mi banii în păstrare, până mă întorc. Dacă se va întâmpla, o, Abu Hassan, să nu mă întorc odată cu caravana hagiilor, tu mă poţi socoti mort şi poţi păstra banii ca un dar al meu…

— Facă-se voia lui Allah! a răspuns Abu Hassan, şi străinul a scos îndată un sac mare cu bani, şi şi-a văzut de drum. Şi îndată ce s-a dus hagiul, Abu Hassan şi-a chemat împrumutătorii şi şi-a plătit datoriile, gândind astfel:

„Allah e atât de bun, încât mă va ajuta ca până la întoarcerea hagiului să câştig destui bani, pentru a-i pune la loc, în sacul său”.

S-a întâmplat însă că hagiul s-a întors chiar în ziua a doua. Abu Hassan l-a primit cu mare cinste, însă de fapt tremura de spaimă.

— Află, o, Abu Hassan! i-a grăit hagiul. Trebuia să mă duc într-adevăr la Mecca, însă în drum am

aflat că a murit tatăl meu! Fă bine deci şi-mi înapoiază banii încredinţaţi ţie!

În straşnică strâmtoare se afla Abu Hassan! Nici nu ştia ce să răspundă. Şi întrucât nu voia să-şi ştirbească cu nimic cinstea, i-a zis:

— Află, o, hagiule din Korasan! Casa aceasta, a mea, nu este chiar aşa de potrivită pentru a păstra în ea atât de mulţi bani! De aceea, află că am dat banii tăi în păstrare unui prieten al meu. Pentru a-i căpăta înapoi, te rog să pofteşti mâine dimineaţă…

Şi s-a dus hagiul din Korasan în drumul său, lăsându-l pe Abu Hassan în cea mai neagră deznădejde. De unde să ia bani, pentru a umple golul? Şi cu groază în suflet, a aşteptat să vină noaptea, să se culce şi să-şi uite grijile în somn. Însă, după cum era de aşteptat, n-a putut să închidă ochii. Şi aşa, negăsindu-şi linişte, a poruncit unui serv, pe la miezul nopţii, să pună şaua pe catâr şi să-l pregătească de drum. Şi i-a răspuns servul să nu se grăbească, pentru că până la ziuă mai este vreme. Şi iar s-a culcat Abu Hassan, şi iar s-a ridicat, poruncind servului să-l pregătească de drum. Şi iar i-a răspuns servul că încă nu e timpul, şi aşa s-a chinuit Abu Hassan, până s-a arătat luceafărul de ziuă. Atunci a ieşit din cetate, călare pe catâr, şi a pornit fără ţintă, în voia catârului. Şi s-a întâmplat că lăsându-se el aşa, în voia catârului, a ajuns în partea de răsărit a cetăţii Bagdad. A întâlnit acolo nişte oameni, însă a vrut să-i ocolească, apucând pe alt drum. Dar cum l-au văzut că e îmbrăcat ca un mare cărturar răsăritean, oamenii s-au luat pe urma lui, şi necontenit îl întrebau dacă nu cumva ştie unde locuieşte Abu Hassan…

— Dar pe Allah, Abu Hassan sunt eu…

— Atunci, dacă tu eşti într-adevăr Abu Hassan, te rugăm să vii tot acum cu noi, la sultanul tuturor dreptcredincioşilor! Vino, deci, neîntârziat, la vestitul calif Mamun!

Şi urmându-i, Abu Hassan s-a văzut îndată în faţa califului Mamun. Şi l-a rugat acesta să-i povestească ce i s-a întâmplat. I-a spus Abu Hassan straşnica lui întâmplare cu hagiul din cetatea Korasanului.

— Vai ţie! i-a răspuns califul Mamun. Din voia lui Mahomed-prooroc. Umbra lui Allah pe pământ, toată noaptea nu m-am odihnit din pricina ta! Căci îndată ce am închis ochii, mi s-a ivit în vis Mahomed-prooroc, cu paloşul înfricoşat, şi mi-a poruncit:

„Află, calif Mamun! Ţi-l dau în pază pe marele învăţat Abu Hassan! Ai grijă de el şi ajută-l!”

Atunci eu m-am trezit şi nu ştiam ce să fac şi încotro să apuc, pentru că niciodată nu te-am mai văzut la faţă, o, Abu! Am adormit iar, însă iar mi s-a ivit proorocul cu paloş de foc, şi din nou mi-a strigat:

„Vai ţie, calif Mamun! trezeşte-te şi caută-l pe Abu, şi numaidecât ajută-l!”

Şi n-am mai putut adormi la loc. Mi-am trezit oamenii şi i-am trimis îndată în toate părţile Bagdadului, spre a te afla…

Şi sfârşind astfel, califul Mamun i-a dat lui Abu Hassan zece mii drahme. I-a spus:

— Iată banii pentru omul din Korasan!

Şi i-a mai dat zece mii drahme:

— Aceste zece mii sunt pentru tine, Abu, foloseşte-te de banii aceştia şi trăieşte în bună stare!

Şi i-a mai dat încă treizeci mii, adăugând:

— Ia şi aceşti bani, Abu Hassan, şi caută-ţi cu ei o slujbă…

Şi se istoriseşte mai departe că Abu Hassan s-a întors acasă neîntârziat. Şi abia a sfârşit rugăciunea de dimineaţă către cel prea înalt, şi hagiul din Korasan s-a şi arătat la pragul lui.

— Ia-ţi banii! i-a spus Abu Hassan, dându-i o pungă cu zece mii drahme.

— Dar banii aceştia nu sunt cei daţi de mine în păstrare… a spus hagiul.

— Ai dreptate! i-a răspuns Abu Hassan, şi i-a istorisit toată întâmplarea.

Hagiul a început a plânge în hohote:

— O, Abu Hassan, prietenul meu! Dacă mi-ai fi spus adevărul, neîntârziat, află că nu ţi-aş mai fi cerut banii înapoi! Nu-mi trebuie banii aceştia, ţi-i dăruiesc cu tot sufletul meu, şi te rog să te socoteşti că nu mai ai de plătit nicio datorie!

Şi astfel, străinul din Korasan a părăsit casa lui Abu Hassan.

Acum Abu Hassan se afla liniştit în inima lui. Într-o zi s-a dus la califul Mamun care i-a dat un firman, spunându-i:

— Iată, Abu Hassan, firmanul prin care te numesc cadiu în partea de asfinţit a sfintei cetăţi Medina! Du-te deci la Medina şi ia-ţi în primire slujba! Cât priveşte leafa ce o vei primi, lasă-te în grija mea… Teme-te de Allah, o, Abu Hassan, şi teme-te de Mahomed-prooroc, căci amândoi vor avea grijă de tine şi mai departe!

Şi auzind toate acestea, toţi vizirii şi filosofii aflaţi de faţă s-au mirat straşnic.

După foarte târzie vreme, Abu Hassan a murit la Medina, în slujba de cadiu, spre lauda veşnică a lui Allah şi a lui Mahomed-prooroc…

RĂSĂRITEANUL MUTTAWAKEL SE ÎNDRĂGOSTEŞTE DE FRUMOASA MAHBUBAH; UN CÂNTEC DE DRAGOSTE ŞI BUNUL SFÂRŞIT AL TUTUROR LUCRURILOR…

Şi se mai spune, o, ascultătorii mei:

Trăia odată un om cu numele Muttawakel, şi avea acel om patru mii de sclave din toate

seminţiile: grecoaice, abisinience şi arabe. Printre cele patru mii de sclave se afla şi una din Bassora, pe care i-o dăruise prietenul său, Obeid Ibn Taher, cu alte sclave, negre şi albe, în număr de patru sute. Sclava din Bassora se numea Mahbubah şi era nemaipomenit de frumoasă. Avea glas mai dulce ca al îngerilor, şi nimeni n-o întrecea în cântările din alăută. Scria mai frumos decât toţi caligrafii Răsăritului şi era poetă mai mare ca toţi poeţii lumii. Şi o iubea Muttawakel aşa de mult, încât nu se putea despărţi de ea nicio clipă. Dându-şi seama Mahbubah că stăpânul său nu mai poate trăi fără ea, s-a făcut atât de îndrăzneaţă şi rea de gură, încât o dată, scoţându-l din sărite, a şi izgonit-o de lângă el şi a poruncit tuturor celor din jur să nu mai vorbească niciun cuvânt cu ea. Însă, după scurtă vreme, Muttawakel a început s-o dorească.

— Am visat-o astă-noapte pe Mahbubah! s-a mărturisit Muttawakel către un credincios al său. Se făcea că m-am împăcat din nou cu preafrumoasa Mahbubah!

Şi i-a răspuns credinciosul:

— Cu voia bunului Allah, nădăjduiesc că visul tău se va îndeplini curând!

Şi în timp ce vorbeau ei aşa, a venit o slujnică şi i-a şoptit lui Muttawakel ceva la ureche. Acesta s-a ridicat îndată şi a pornit către locuinţa femeilor. Şi ducându-se Muttawakel către locuinţa femeilor, s-a oprit la uşa frumoasei Mahbubah şi a auzit-o cântând astfel:

„Singură sunt, şi nimeni nu-mi vorbeşte în acest serai, şi nimeni nu-mi ascultă tânguirea! Oare am săvârşit vărsare de sânge? Oare nimic nu mă poate duce din nou la bucurie? Cine îndrăzneşte şi cine vrea să vorbească, în numele meu, stăpânului Muttawakel, şi să-i spună că îl visez necontenit şi-l văd, dezmierdându-mă!? Priviţi, oameni, cum răsare luceafărul de ziuă! Se arată lumina peste

lume şi peste serai, dar când se va arăta iubitul meu?”

Şi auzind Muttawakel stihurile acestea, mult s-a mirat că gândurile lui şi ale fetei se potrivesc aşa de bine! Neîntârziat s-a dus la fata Mahbubah, şi aceasta i s-a aruncat la picioare şi i-a spus:

— Te-am visat astă-noapte, o, stăpânul meu, şi am alcătuit versurile pe care le-ai auzit!

Muttawakel i-a istorisit şi el visul lui, şi s-a împăcat cu ea, petrecând împreună multe zile de fericire. Acum, fata îl iubea aşa de mult, încât şi-a scris numele lui pe obrajii ei. Iar când a murit Muttawakel, l-a plâns până ce a murit şi ea. A fost înmormântată lângă el – slavă lui Allah şi mila lui reverse-se peste toţi îndrăgostiţii acestui pământ…

ÎNTÂMPLAREA CASAPULUI VARDAAN; PEDEPSIREA UNEI VRĂJITOARE CARE ŞI-A PREFĂCUT SOŢUL ÎN URS…

Trăia în ţara Egiptului, pe vremea sultanului Hakem, un casap cu numele Vardaan. În fiecare zi venea la acest Vardaan o femeie, să cumpere came de berbec. Cum cumpăra, o da în primire unui rob care o însoţea. Şi aşa, a tot venit femeia aceasta, şi a tot cumpărat, zi de zi, până ce Vardaan a rămas foarte mirat de statornicia ei. Şi a întrebat el într-o zi pe robul care o însoţea:

— Spune-mi, robule, dacă ştii: unde duce femeia aceasta atâta carne, în fiecare zi?

Şi i-a răspuns robul:

— Îţi mulţumesc de întrebare, o, Vardaan! Însă şi pentru mine carnea aceasta este o taină. Mai mult decât atât, pe lângă carne, femeia aceasta mai cumpără poame proaspete şi uscate, vinuri şi lumânări, şi eu unul le duc pe toate până aproape de grădina unui vizir. Cum ajung acolo, femeia mă

leagă la ochi, apoi mă duce de mână o bucată de drum. După o altă bucată de drum, îmi porunceşte să pun încărcătura jos, după aceea iar mă duce de mână, legat la ochi, până departe. În fiecare zi mă răsplăteşte, pentru munca mea, cu zece drahme.

— Voia lui Allah fie în vecii vecilor! a rostit Vardaan.

Şi a ajuns, încet-încet, aşa de nerăbdător să afle taina acelei femei, încât nu mai avea somn.

Într-o zi, nemaiputând de nerăbdare, a urmărit-o în ascuns, după ce şi-a lăsat căsăpia în seama unui ucenic. Şi a urmărit-o el până în afara cetăţii, aproape de grădinile vizirului. A văzut cum îl leagă pe rob la ochi. A urmărit-o apoi până ce a intrat între nişte coline. A văzut-o cum ia sarcina din spinarea robului, în faţa unei stânci mari. Şi s-a apropiat Vardaan de stânca aceea şi a aflat nişte trepte, şi coborând, a ajuns într-un gang lung, bine luminat. După aceea, a găsit o încăpere cu o uşă. Şi s-a ascuns Vardaan după uşă, şi s-a aşezat la pândă. Femeia a început să taie carnea, bucăţile cele mai bune punându-le într-un vas, iar rămăşiţele le arunca unui urs mare, nespus de lacom. După ce carnea a fiert, a mâncat-o repede, apoi şi-a adus vin şi fructe, şi a băut şi a mâncat iar singură. Ursului i-a dat să bea vin dintr-o farfurie de aur, şi aşa au mâncat şi au băut, până ce au adormit.

Straşnic s-a mai supărat casapul Vardaan, văzând aceste lucruri! Nu s-a mai putut răbda, şi scoţându-şi cuţitul, a retezat dintr-odată capul ursului. Şi cum ursul a prins a horcăi, femeia s-a trezit şi a strigat îngrozită:

— O, Vardaane! Vardaane! Aşa-mi plăteşti tu binele pe care ţi l-am făcut?

— Ticăloaso! i-a răspuns Vardaan. Să-mi spui tot acum cine este acest urs şi de ce trăieşte în încăperea aceasta de sub stâncă?

Şi i-a răspuns ea:

— Ascultă bine, o, Vardaane! Dacă vrei să-ţi meargă numai bine în lucrul tău, şi dacă vrei să te îmbogăţeşti pentru tot restul zilelor tale, fă bine te rog şi ucide-mă şi pe mine, ia din comorile mele cât îţi trebuie, şi vezi-ţi de drumul tău!

— Dar de ce vrei să mori, femeie? a întrebat-o Vardaan. Te-aş putea lua eu, să-mi fii soţie, şi ne-am putea bucura împreună de comoara aceasta…

— Oare cum aş putea trăi, o, Vardaane, după ce l-ai ucis pe ursul acesta? Dacă mă ucizi şi pe mine, îmi faci binele cel mai mare, de aceea te rog îndură-te şi ucide-mă!

Căci, află: ursul acesta a fost soţul meu, şi printr-o vrajă l-am prefăcut în urs…

Astfel auzind-o, casapul Vardaan a înşfăcat-o de păr şi a ucis-o, blestemând-o în numele lui Allah şi al profetului său. Şi uitându-se împrejur, a aflat atâta aur, perle şi pietre preţioase, încât a umplut un coş aşa de mare, că abia îl putea duce. Şi după ce a acoperit coşul cu un prosop, a fugit într-un suflet către poarta cetăţii. Însă cum a ajuns la poartă, i s-au arătat înainte zece oşteni mari, ieşind din seraiul califului Hakem. Şi însuşi califul Hakem se afla printre ei.

— Nu cumva, străine, tu vei fi fiind ucigaşul ursului şi al femeii? l-a întrebat califul.

Şi răspunzând Vardaan că el este, califul a spus mai departe:

— Lasă-ţi coşul jos şi nu te teme! Tot ce ai luat este al tău, şi nimeni n-are dreptul să te prade!

Vardaan a pus coşul jos, şi dând prosopul la o parte, a arătat califului şi celor zece oşteni aurul şi pietrele preţioase.

— Să-mi spui şi mie, o, Vardaan, cum ai ucis ursul şi femeia?…

Aşa i-a poruncit califul, iar Vardaan i-a istorisit totul, în toate amănuntele.

— Cu drept ai grăit, o, Vardaan! De aceea, vino cu mine şi arată-mi unde se află aurul şi celelalte comori rămase…

Vardaan a apucat înaintea califului şi a oştenilor săi, către stâncă, însă a aflat locul închis. Şi i-a poruncit sultanul Hakem:

— Află, casap Vardaan! Dacă vrei ca stânca aceasta să se deschidă din nou, rosteşte-ţi numele!

Şi apropiindu-se mai bine Vardaan de stâncă, a strigat deodată numele său, şi stânca s-a ferit!

— Acum, o, Vardaan, coboară dedesubtul pământului şi adă afară, la lumina soarelui, toate comorile!

Şi coborând Vardaan, după ce a rostit numele său, a cărat afară toate comorile. Şi aşa, locul unde Vardaan, casapul, a vândut aurul şi pietrele preţioase se numeşte până azi Bazarul lui Vardaan, spre amintirea acestor întâmplări şi spre lauda veşnică a lui Allah…

ÎNVĂŢĂCELUL ÎNDRĂGOSTIT; CUM ÎŞI SCRIE PE TĂBLIŢĂ STIHUL DE MĂRTURISIRE; FATA RĂSPUNDE PRIN ALT STIH, SCRIS TOT PE TĂBLIŢA ACEEA; SCRIE ŞI DASCĂLUL LOR UN STIH; SCRIE UN STIH ŞI STĂPÂNUL FETEI, SPRE BUCURAREA ÎNDRĂGOSTIŢI LOR ŞI A NOASTRĂ…

Se afla într-un aşezământ de învăţătură, din Răsărit, un fecior peste măsură de îndrăgostit de o sclavă aflată şi ea acolo. Dar oricât îşi arăta feciorul dragostea, ea rămânea mută şi neînţelegătoare. Într-o bună zi, pe când învăţătorul lor era dus cu gândul în altă parte, feciorul a scris pe tăbliţa sclavei stihurile următoare:

„Iubirea m-a uscat ca pe o trestie, şi durerea mea este aşa de puternică, încât zi şi noapte gem! Eu nu-mi mai pot ascunde mai

mult iubirea! Îndură-te şi îndreaptă-ţi spre mine ochii tăi dulci ca ai gazelei…”

Şi luând sclava tăbliţa, şi găsind pe ea stihurile feciorului, a plâns de milă. Şi-a scris şi ea, drept răspuns:

„Oare putem să privim ochii feciorului îndrăgostit, oare putem privi grădina în care înfloreşte iubirea, fără a simţi cum inima noastră tremură?

Să afle feciorul că îi răspund cu iubirea mea şi vom avea împreună multe bucurii…”

Şi s-a întâmplat că îndată ce a sfârşit ea de scris stihurile, învăţătorul s-a uitat spre ea şi i-a smucit tăbliţa. Şi citind el cele două stihuri, s-a plecat asupra tăbliţei şi a adăugat:

„Nu fi crudă, deschide-ţi inima şi ascultă glasul iubitului tău! De nimeni nu te teme, frumoasă fată, şi îndură-te de cel chinuit de mâhnirea iubirii…”

Şi se mai spune că venind tot atunci stăpânul sclavei, şi luând tăbliţa şi citind cele trei stihuri, a adăugat şi el unul:

„Laudă nesfârşită lui Allah şi profetului său! Laudă veşnică sfintelor corturi cereşti! Laudă veşnică huriilor, care dănţuiesc pe plaiurile paradisului! Laudă veşnică învăţătorilor care înţeleg rostul iubirii! Iar voi, îndrăgostiţilor, aveţi binecuvântarea mea! Niciodată şi nimeni să nu vă despartă! Chiar de-ar veni asupra voastră furtuna, voi împreună să fiţi! Laudă încă o dată învăţătorilor voştri şi învăţătorilor din lumea întreagă, înţelegători cu inimile tinerilor!”

După aceea, stăpânul sclavei a chemat în grabă cadiul şi martorii, şi aşa s-au bătut peceţile pe hârtie de cununie.

Şi a fost la nunta celor doi tineri o masă bogată ca la nunţile sultanilor, iar fericirea lor întrecea fericirea tuturor sultanilor. Şi au trăit cei doi îndrăgostiţi, până ce moartea i-a despărţit, căci, după cum se ştie, cu moartea se sfârşesc toate, se despart oamenii şi se topesc bucuriile…

PROSTUL DIN BASSORA; PĂCĂLIREA LUI DE CĂTRE UN DREPTCREDINCIOS HOŢ; O VEDEM ŞI PE PROASTA DIN BASSORA, ADICĂ PE SOAŢA PROSTULUI…

Trăia odată, la Korasan sau la Bassora, un om cu gândurile mereu duse în altă parte. Şi cum mergea omul aceia odată pe o uliţă, l-au văzut nişte hoţi şi s-au prins ei să-i fure măgarul.

— Îl fur eu, cât ai bate din palme! s-a lăudat unul.

— Dar cum vei face? l-a întrebat al doilea.

— Vino în urma mea, şi vei vedea numaidecât…

Şi primul hoţ s-a dus îndată spre măgar, i-a luat căpăstrul de pe cap şi şi l-a pus lui, trecând îndată în spatele prostului. Şi cum a smucit prostul de frâu, hoţul nu s-a urnit din loc. Şi întorcându-se prostul, şi văzându-l în spatele său, l-a întrebat:

— Dar cine eşti tu? Ce cauţi în locul măgarului?

— Eu sunt măgarul tău! i-a răspuns hoţul, şi am să-ţi spun o întâmplare ieşită din fire:

Află, deci, că bătrâna mea mamă era foarte evlavioasă. Cum mie îmi plăcea să beau zdravăn, am venit o dată acasă beat, şi ea mi-a spus:

— O, fiul meu pierdut! Oare încă n-a sosit timpul să te cuminţeşti, să te laşi de beţie şi să te rogi de iertare stăpânului Mahomed-prooroc?

La vorbele acestea, eu am apucat toiagul şi am lovit-o.

Drept pedeapsă pentru fărădelegea mea, Allah m-a prefăcut în măgar, şi de-atunci îţi slujesc ţie! Însă astăzi mama şi-a adus aminte de mine, i-a fost milă şi m-a iertat. Şi aşa se face că Allah mi-a dat din nou judecata şi înfăţişarea de om…

— Dacă-i aşa, a răspuns prostul, eu unul nu am nicio putere! Totul stă în voinţa înaltului Allah! Te rog deci, în faţa lui Allah celui veşnic, să-mi ierţi greşeala că te-am chinuit atâta cu poverile şi te-am purtat atâta în urma mea!

Şi astfel, l-a lăsat locului, şi şi-a văzut de drum, şi s-a întors acasă.

— Dar ce ţi s-a întâmplat şi unde-ţi este măgarul? l-a întrebat nevastă-sa.

— Dac-ai şti ce mi s-a întâmplat, nici nu m-ai mai întreba! i-a răspuns prostul, apoi i-a spus întâmplarea.

— Mare e vina noastră înaintea lui Allah! a strigat femeia. Am greşit înspăimântător, punând un om să lucreze în locul unui măgar…

Şi aruncându-se la pământ, femeia se ruga cu lacrimi să dobândească de la Allah îndurare şi iertare, apoi a împărţit săracilor nenumărate pomeni. Şi aşa a trecut o vreme, şi prostul acela trândăvea lângă femeia lui. Dar l-a întrebat aceasta într-o zi:

— Cât ai să mai trândăveşti lângă mine? Du-te în maidan, cumpără-ţi alt măgar, să poţi câştiga şi tu un ban…

Şi cum s-a dus prostul în maidan, a cumpărat un măgar, şi sta lângă el aşteptând muşterii pentru a căra poveri. Dar privind mai bine spre măgar, a cunoscut că era cel de odinioară. Şi i-a spus prostul, plecându-se spre urechea lui:

— Nefericitule! Iar te-ai îmbătat, ticălosule, şi se vede că iar ai lovit-o pe maică-ta! Mă lepăd de tine şi nu te mai cumpăr!

Şi aşa a lăsat măgarul în maidan, şi şi-a văzut de drum…

O PRIMIRE DE OASPEŢI DESTUL DE CIUDATĂ; CALIFUL HAKEM BIAMR ILLAH ÎŞI BOLDEŞTE OCHII ŞI SE MIRA; APOI ÎŞI ÎNFIGE MÂNA PÂN' LA COT ÎN HAZNAUA CU BANI…

Califul Hakem Biamr Illah, trecând odată călare în fruntea alaiului său, pe lângă o grădină, şi fiindu-i sete, a cerut apă unui om.

— Sultan al tuturor dreptcredincioşilor! i-a spus omul, întinzându-i ulciorul. Fiindcă m-ai fericit cerându-mi apă, şi fiindcă te-ai arătat atât de adânc binevoitor cu mine, te-aş ruga să intri în locuinţa mea!

Şi se spune că Hakem Biamr Illah a descălecat îndată şi s-a dus cu întregul lui alai la casa acelui om. Acolo, îndată au fost aduse covoare şi rogojini, perne nenumărate, O sută de farfurii cu fructe, mâncăruri alese şi dulciuri, şi când sultanul tuturor dreptcredincioşilor a văzut toate acestea, l-a întrebat:

— Oare ai ştiut vreodată, omule, că voi veni la tine? Căci altfel nu te pregăteai aşa de bine, pentru primirea unui calif…

— Sultan al tuturor dreptcredincioşilor! i-a răspuns omul. Află că eu sunt neguţător, supus plecat al tău! Am, între averile mele, o sută de sclavi… Cum am văzut că tu, sultan al tuturor dreptcredincioşilor, îmi faci cinstea de a poposi în grădina mea, am poruncit sclavilor să aducă aşternutul divanelor lor şi din mâncărurile şi din băuturile lor…

Hakem Biamr Illah, califul tuturor dreptcredincioşilor, i s-a închinat, mulţumindu-i.

Apoi, se spune că binecuvântatul calif Hakem Biamr Illah a trimis la visteriile sale, spre a se aduce toate monezile bătute în anul în curgere, cam trei milioane şapte sute mii drahme! Şi se spune că le-a dăruit toate acestui om, spunându-i:

— Dreptcredinciosule neguţător, rogu-te să iei banii aceştia, ca să ai din plin, şi pentru ca dărnicia ta să fie totdeauna nemărginită!

Cu aceste cuvinte, Hakem Biamr Illah, sultanul tuturordreptcredincio şilor, a părăsit grădina neguţătorului şi şi-a văzut de drum mai departe…

SLĂVITUL ŞAH NUŞIRVAN SE MIRĂ DE ÎNŢELEPCIUNEA UNEI FETE; ÎNSĂ DREPT RĂSPLATĂ A BUNEI PRIMIRI, EL CREŞTE BIRURILE; SE ÎNTÂLNEŞTE A DOUA OARĂ CU ÎNŢELEAPTĂ; BIRURILE SCAD LA LOC, URMARE A UNEI DOJENI…

Stăpânea demult în Persia un şah cu numele Thorsu Nuşirvan, vestit. Călătorind odată acest şah cu călăreţii săi către nişte locuri de vânătoare, l-a potopit setea, pe când se afla în dreptul unei colibe. Cum s-a oprit, a ieşit înaintea lui o fată, întrebându-l ce vrea.

— Mi-i sete! a răspuns şah Nuşirvan.

Şi fata s-a întors în colibă şi a adus un pocal plin cu apă rece, îndulcită.

Cu mare poftă a sorbit şah Nuşirvan! Însă, pe când bea, a băgat de seamă că în apă erau nişte amestecuri.

— Îţi mulţumesc! a rostit el către fată. Straşnic de bună a fost apa ta îndulcită, însă am băgat de seamă că nu era chiar aşa de limpede…

— Am băgat şi eu de seamă acest lucru, o, şah Nuşirvan! i-a răspuns fata cu înalta ei bună cuviinţă. Află însă că anume am lăsat amestecul în

apă, pentru a nu bea tu prea repede! Oare dacă ai fi băut pe nerăsuflate apa aşa de rece, nu te-ai fi îmbolnăvit, o, Nuşirvan-şah?

Straşnic s-a mirat şah Nuşirvan de răspunsul ei! A întrebat-o dacă are multe trestii de zahăr, şi câte din ele a stors în pocal.

— Trestii de zahăr am multe, o, şah Nuşirvan! Însă în pocal am stors doar una singură…

Şah Nuşirvan şi-a dat seama că dacă cu o singură trestie de zahăr se poate îndulci un pocal cu apă aşa de mare; atunci cât de bogaţi trebuie să fie oamenii de prin partea locului! Şi s-a gândit să mărească birurile, întrucât până atunci erau prea mici!

S-a întâmplat că nu după multă vreme a trecut iar prin partea locului. Şi fiindu-i sete, s-a dus şi s-a oprit la coliba de demult. Fata l-a cunoscut, şi vrând să-i potolească iar setea, s-a întors repede în colibă. Dar a întârziat foarte mult, până ce s-a întors cu un pocal plin cu apă îndulcită…

— Cam mult ai întârziat… i-a spus şah Nuşirvan, cu oarecare dojană…

— Şah Nuşirvan! i-a răspuns ea. Ai binevoit să mă dojeneşti pentru întârzierea mea, însă află: azi, trestiile de zahăr nu mai au atâta dulceaţă! Aşa că în loc să storc în pocal una, a trebuit să storc trei! Dulceaţa trestiilor noastre s-a împuţinat şi a scăzut, de când şah Nuşirvan şi-a întors inima de la noi şi a mărit birurile!

Auzind-o, şah Nuşirvan a poruncit îndată să se scadă birurile la loc, şi după cum spun cronicile cetăţilor răsăritene, s-a însurat tot atunci cu fata aceea, socotind-o peste măsură de înţeleaptă, spre lauda lui Allah şi a profetului său Mahomed care au înflorit frumuseţea şi înţelepciunea femeilor…

HARUN AL RAŞID FACE O GLUMĂ PROASTĂ CU UN MOŞNEAG BETEAG DE

OCHI; CE SPUNE DJAFAR ŞI CE RĂSPUNDE MOŞNEAGUL…

Odată, înainte de spânzurarea lui Djafar, Harun al Raşid mergea la un drum cu mai mulţi sfetnici şi cu vestiţii poeţi Asmar şi Abu Nuvas. Şi se spune că mergând ei pe drumul acela au întâlnit un moşneag călare pe un măgar. Şi a spus Harun al Raşid către Djafar, fiul Barmekizilor:

— Fă bine, fiu al Barmekizilor, şi întreabă-l pe acest moşneag de unde este…

— Sunt din Bassora, a răspuns moşneagul, cu deosebită cuviinţă.

— Şi încotro te duci? a întrebat iar Djafar, fiul Barmekizilor.

— Mă duc la Bagdad, a răspuns bătrânul, cu mare cutremur. Aflaţi deci, înalţilor călători, că mă duc la binecuvântata cetate Bagdad, pentru a găsi acolo leac ochilor mei betegi…

Acestea auzindu-le, Harun al Raşid a spus din nou către Djafar, fiul Barmekizilor:

— Fă bine şi glumeşte puţin pe socoteala acestui moşneag, spre a ne mai desfăta…

Şi i-a răspuns fiul Barmekizilor:

— Cum mi-aş bate joc de el, calif al califilor, când e atât de bătrân?

Însă Harun al Raşid a stăruit. Deci fiul Barmekizilor s-a întors din nou către moşneag:

— Să-mi spui ce mi-ai da dacă aş avea tocmai eu leacul potrivit pentru ochii tăi?

— Te va răsplăti Allah, binevoitorul tuturor oamenilor în suferinţă! i-a răspuns moşneagul.

— Prea bine atunci… a continuat fiul Barmekizilor. Te sfătuiesc deci să aduni neîntârziat trei măsuri de vânt, trei măsuri de raze de soare şi alte trei măsuri de lumină de lună! După aceea, să mai iei trei măsuri de lumină dintr-o candelă cu untdelemn! După ce vei strânge toate aceste la un

loc, să le amesteci bine într-o piuliţă fără fund şi să le laşi trei luni. Îndată ce vor trece cele trei luni, să le pisezi bine, dar bine de tot! Şi după ce le pisezi, să ai grijă să le răstorni într-o cutiuţă spartă şi să le mai laşi să stea trei luni de zile la aer curat… După ce vei săvârşi toate acestea, ia acest leac şi unge-te cu el pe la ochi, vreme de trei luni, şi numai aşa ochii tăi vor putea privi iar lumina soarelui şi minunăţiile acestei lumi…

Ascultându-l, moşneagul a clătinat din cap şi i-a răspuns:

— Mila lui Allah să coboare asupra capului tău, o, binevoitorule! Pentru minunatul tău leac, eu îţi doresc ca îndată ce vei muri sufletul tău să pogoare de-a dreptul în Gheena, iar duhurile Gheenei să ţi-l tăvălească zece mii de ani prin spurcăciuni de om!

Auzind Harun al Raşid răspunsul moşneagului, s-a tăvălit pe jos de râs, apoi i-a dăruit trei mii drahme, după cum stă scris în cronicile Bagdadului, la fila de aur…

AJUNGEM LA ISTORIA PIRAMIDELOR; MAMUN, FECIORUL LUI HARUN AL RAŞID, CAUTĂ ÎN ZADAR COMORI ÎN MĂRUNTAIELE LOR; CE CUPRIND PIRAMIDELE; APOI CÂTEVA CÂNTĂRI, ARĂTÂND ETERNITATEA LOR ŞI VREMELNICIA NOASTRĂ…

Mamun, fiul lui Harun al Raşid, s-a dus odată la cetatea Cairo şi s-a hotărât să cerceteze sub temelia piramidelor spre a afla comori ascunse.

Îndată ce a ajuns, a încercat să dărâme piramidele, spre a găsi comorile, însă i-a fost peste putinţă. După multă osteneală şi după multă risipă de bani, a izbutit doar să facă într-una din piramide o gaură cât o ferestruică. Şi se spune că banii găsiţi

acolo n-au fost mai mulţi decât cei cheltuiţi cu spargerea. Văzând una ca asta, Mamun, fiul lui Harun al Raşid, s-a mirat peste măsură şi a dat veste în toate cetăţile Răsăritului, cum că piramidele sunt mari minuni ale lumii.

Într-adevăr, nicăieri nu se află monumente aşa de înalte, aşa de puternice, încât nu le poate roade nici vremea, nici vânturile deşertului. Piramidele sunt ridicate din bolovani mari, prin care trec drugi de fier întăriţi cu plumb fierbinte; şi aşa, mâinile ziditorilor de demult au izbutit să ridice aceste minuni din marginea deşertului african.

Spuneau în vremuri vechi bătrânii că în piramida aflată la asfinţit ar fi încăperi mari, în număr de treizeci, pline cu comori cum nu s-au mai văzut. Şi se mai spune că, în afară de comori, s-ar afla şi bani neînchipuit de mulţi, coloane măiestre, cu zugrăvituri, felurite talanturi ale armoniei, arme stropite cu apa înţelepţilor, pentru a nu rugini până în ceasul judecăţii de apoi… Şi se spune că se mai află lucruri de sticlă care se îndoaie fără să se spargă, şi nenumărate doctorii, neînţelese de nimeni astăzi.

Şi dacă în piramida dinspre asfinţit s-ar afla lucrurile acestea, în a doua piramidă se află frumoasa legendă a preoţilor egipţieni, scrisă pe nişte tăbliţe îngropate. Şi se mai spune că tot în piramida a doua s-ar afla şi preoţii cei mari egipţieni, şi ţin în mâini tăbliţele cu legendele fiecăruia în parte. Pe pereţii piramidei a doua, se spune că s-ar afla zugrăvituri persiene, înfăţişând faraoni şi alţi vestiţi oameni de rang şi pricepuţi meşteri în lucrul de mână. Se mai istoriseşte că în fiecare piramidă s-ar afla câte un paznic, care le are în paza sa până în vecii vecilor. Poeţi vestiţi, încă din vremuri vechi, au scris despre aceste monumente poezii frumoase cum nu se mai află. Iată câteva pilde:

„O, trecătorule! Priveşte monumentele acestea şi învaţă de la ele cât e de trecătoare iluzia înşelătoare a vremurilor! Dacă ar putea grăi aceste monumente, ţi-ar putea istorisi totul despre timpurile trecute, prezente şi viitoare…”

Şi a spus alt poet:

„Oare care din zidirile ridicate din puterea mâinilor omeneşti pot întrece, sau pot avea asemănare, cu piramidele Egiptului? Pe lângă ele, timpul trece necontenit, şi pe când toate lucrurile şi toate fiinţele se tem de scurgerea vremii, piramidele stau neclintite, înfruntând timpurile…”

Şi alt poet a spus:

„Voi, oameni, voi, trecătorilor ca frunza şi iarba! În zadar aţi căuta pulberea celor ce au zidit piramidele deşertului! Lucrul lor rămâne să înfrunte eternităţile!”

HOŢUL POCĂIT; PRĂDAREA LUI DE CĂTRE ALT HOŢ; LA URMĂ POCĂITUL ÎŞI GĂSEŞTE MARFA, PRINTR-O VICLENIE; ÎL IARTĂ PE HOŢ, SPRE LAUDA LUI ALLAH…

Se întâmplă multe pe lumea asta, şi se întâmplă că uneori chiar hoţii cei mai înrăiţi să se pocăiască. Aşa s-a întâmplat cu unul dintr-o cetate a Răsăritului. S-a pocăit din toată inima lui, s-a făcut om de treabă, deschizându-şi prăvălie, ca orice neguţător cinstit.

Scrie în cronici că într-o seară hoţul acela pocăit şi-a închis prăvălia şi s-a dus acasă. Şi îndată după ce s-a dus el, a venit la uşa prăvăliei lui un hoţ, îmbrăcat la fel ca dânsul; a scos cheia din buzunar şi, ducându-se la paznicul bazarului, i-a cerut o lumânare aprinsă şi s-a dus să deschidă prăvălia. Şi, intrând, a mai aprins o lumânare. Şi trecând paznicul pe lângă prăvălie, l-a văzut citind în catastife şi făcând socoteli pe degete. Nu târziu după aceea a răsărit în slăvile cetăţii luceafărul de ziuă, şi hoţul a ieşit din prăvălie şi a chemat paznicul:

— Rogu-te, adu-mi repede o cămilă…

Şi s-a dus paznicul şi i-a adus o cămilă, iar hoţul a încărcat patru baloturi de marfă. După ce a dat paznicului două drahme, şi-a văzut de drum în urma cămilei.

Şi venind dimineaţa stăpânul prăvăliei, paznicul de bună-credinţă i-a mulţumit frumos pentru drahmele primite. Însă, cum e de la sine înţeles, stăpânul prăvăliei n-a priceput nimic. Atunci, paznicul i-a arătat în prăvălie cele două lumânări aprinse, lângă cartea cu socoteli; şi uitându-se în jur, şi văzând marfa lipsă, a început neguţătorul a pricepe că fusese prădat. Şi cu mânie mare s-a îndreptat spre paznic, poruncindu-i să fie adus îndată stăpânul cămilei. Şi a venit stăpânul cămilei, arătându-i cum a dus cele patru baloturi la schelele mării, unde au fost încărcate pe corabie. Şi a pornit neguţătorul, însoţit de stăpânul cămilei, neîntârziat, la schelele mării, la corabia aceea.

— A fost dimineaţă la tine un neguţător cu patru baloturi de marfă. Unde ai dus baloturile acelea?

Aşa l-a întrebat neguţătorul pe corăbier, iar acesta i-a răspuns:

— Voi chema îndată hamalul care a cărat baloturile…

Şi a venit hamalul:

— Unde au fost duse cele patru baloturi de marfă?

Şi spunând hamalul locul unde au fost duse baloturile, neguţătorul s-a îndreptat într-acolo, şi găsindu-le, le-a desfăcut îndată şi a cunoscut că ele cuprind marfa lui. Şi luând o pătură care era a hoţului, a învelit în ea marfa şi a dus-o la ţărm. Însă pe drum s-a întâlnit cu hoţul. Şi văzând acesta că marfa furată i-a fost luată înapoi, împreună cu pătura, o spus către neguţător:

— Cu ce drept îmi iei pătura, o, neguţătorule dreptcredincios, de vreme ce ţi-ai găsit marfa?

Şi astfel, prin acest şiretlic cu pătura, hoţul a fost descoperit. Dar neguţătorul a zâmbit, i-a dat pătura înapoi şi l-a iertat…

ÎNTRISTAREA CALIFULUI HARUN AL RAŞID; E ADUS IBN AL ZAREBI, DEOSEBIT MEŞTER ÎN GLUME; O ÎNVOIALĂ ÎNTRE EL ŞI HADÂMB MESRUR; MILUIREA AMÂNDURORA PRIN LOVITURI DATE CU SACUL PLIN CU BOLOVANI; APOI, CALIFUL ÎŞI DESCREŢEŞTE FRUNTEA ŞI-I MILUIEŞTE CU MILĂ ADEVĂRATĂ, CU BANI ADICĂ…

Laudă veşnică amintirii lui Harun al Raşid, califul califilor! laudă veşnică cetăţii sale, Bagdad, unde a trăit şi a stăpânit cu slavă!

Într-o noapte, Harun al Raşid era nespus de trist. Un nod amar îi stăruia ia inimă şi nu putea adormi. Şi auzind despre aceasta Mesrur, hadâmbul său credincios, a început să râdă în hohote.

— De ce râzi? Şi de ce-ţi baţi joc de califul tău? l-a întrebat Harun al Raşid.

— Calif al califilor! i-a răspuns Mesrur. Să rămân eu de ocara cetăţii noastre, şi să-şi bată joc de mine Allah, şi să-şi bată joc de mine Mahomed, proorocul său, după cum râd şi după cum îmi bat

joc de tine! Cum aş îndrăzni să-mi bat joc de proorocii lui Allah şi de umbra lor pe pământ? Nu râd de tine, dar mi-am adus aminte că ieri, pe când ne aflam împreună pe malul Tigrului, am văzut o mulţime râzând împrejurul unui om…

— Dacă-i aşa, preaiubite Mesrur, atunci să mi-l aduci pe omul acela aici numaidecât, căci poate numai aşa voi izbuti să-mi lepăd nodul de la inimă…

Şi s-a dus tot atunci Mesrur la omul acela, numit Ibn al Zarebi, şi i-a spus astfel:

— Ibn al Zarebi, supus al lui Allah şi al lui Mahomed-prooroc, grăbeşte-te! Vrea să vorbească cu tine Harun al Raşid, stăpânul tuturor dreptcredincioşilor… Vreau să te duc la el, o, Ibn! Însă află: te duc la el şi vei căpăta bani: dar ca răsplată, trebuie să-mi dai mie trei sferturi din câştig…

— Nici în ruptul capului! i-a răspuns Ibn al Zarebi.

S-au ciorovăit mult, şi într-un târziu s-au înţeles ca Mesrur să primească două treimi. Astfel au ajuns amândoi în faţa lui Harun al Raşid, califul califilor şi stăpân al tuturor dreptcredincioşilor.

— Prietene Ibn al Zarebi! i-a spus acesta. Află că dacă vei izbuti să-mi descreţeşti fruntea cu glumele tale, voi şti să te răsplătesc ca un calif ce sunt! Însă dacă nu vei izbuti să-mi descreţeşti fruntea, îţi făgăduiesc, în numele sultanului dreptăţii, Allah, şi în numele lui Mahomed-prooroc, judecătorul său, că vei avea parte de trei lovituri cu acest sac de piele. Te învoieşti aşa, prietene Ibn?

S-a gândit Ibn al Zarebi cât s-a gândit, după aceea a făcut semn că se învoieşte. Şi a şi început a spune fel de fel de glume. Credea Ibn al Zarebi că sacul de piele este gol, şi dacă nu va izbuti să descreţească fruntea califului, cele trei lovituri vor fi uşoare. Şi glumele lui erau aşa de bune, încât ar

fi izbucnit în hohote de râs până şi pietrele, însă fruntea lui Harun al Raşid rămânea încreţită.

— Ibn al Zarebi! i-a spus califul, după o vreme. N-ai izbutit să câştigi decât bătaia!

Şi a poruncit îndată să se ridice sacul de piele în care erau patru bolovani grei. Şi primind Ibn al Zarebi întâia lovitură, s-a văietat straşnic. Însă, aducându-şi aminte de învoiala sa cu hadâmb Mesrur, a strigat deodată:

— Iertare, sultan al tuturor dreptcredincioşilor! Îngăduie să-ţi spun numai două vorbe!

Şi poruncind Harun al Raşid oprirea bătăii, Ibn al Zarebi i-a grăit astfel:

— O, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor, află: înainte de a fi adus la seraiurile luminăţiei tale, m-am înţeles cu hadâmb Mesrur să capăt numai o treime din răsplată; restul să fie al lui! Aşa că te rog, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor, să dai celelalte lovituri hadâmbului tău Mesrur!

Auzind califul tuturor dreptcredincioşilor de înţelegerea aceasta, a început să râdă în hohote, dând poruncă numaidecât să fie bătut Mesrur. Însă acesta, după ce a primit cu toată cuviosia prima lovitură, a strigat:

— Destul, sultan al tuturor dreptcredincioşilor! dau partea ce mi se cuvine lui Ibn al Zarebi, spre lauda lui Mahomed-prooroc!

Şi califul râdea în hohote, şi le-a dăruit după aceea amândurora câte cinci sute drahme. Ibn al Zarebi şi Mesrur au părăsit seraiul, mulţumiţi foarte de darurile primite…

EVLAVIOSUL FIU AL LUI HARUN AL RAŞID; CUM I SE SUPUN ŞI I SE AŞAZĂ PE UMĂR ZBURĂTOARELE. AJUNGE ZIDAR, ÎNTR-O CETATE; APOI MOARE CA ORICE OM SĂRMAN; CĂINŢA CALIFULUI ŞI TÂRZIA LUI JALE…

Istorisesc cronicile Bagdadului că Harun al Raşid, umbra lui Allah pe pământ, avea un fiu peste măsură de evlavios, încă de la vârsta de şaisprezece ani. Umbla fiul acesta numai printre morminte şi striga morţii:

— Voi, nefericiţilor, care aţi stăpânit cândva lumea aceasta, mi-aţi putea răspunde cum trăiţi în întunericul mormintelor? Mi-aţi putea răspunde, morţilor, unde sunt vorbele rostite de voi pe când trăiaţi, şi unde sunt faptele voastre?

Într-o zi, pe când se plimba printr-un cimitir din Bagdad, s-a întâlnit cu tatăl lui, care venea însoţit de mai-marii săi şi de capii cetăţii. Şi a spus unul dintre mai-marii către altul:

— Uită-te, prietene, la acest fecior al lui Harun al Raşid, nu-i aşa că-l face de râs pe tatăl său, faţă de toţi sultanii acestui pământ? Păcat că n-are cine-i învăţa cum să se poarte, că poate s-ar lăsa de viaţa lui ciudată…

Şi auzind Harun al Raşid aceste cuvinte, şi-a oprit feciorul şi i-a spus:

— Fiul meu, cu ce drept mă faci de râs, trăind astfel?

Şi nu i-a răspuns feciorul. Şi-a ridicat mâna către o pasăre aflată pe acoperişul seraiurilor.

— Pasăre, pasăre! În numele lui Allah, zămislitorul tău, coboară şi aşază-mi-te pe umăr!

Şi pasărea şi-a ridicat aripile şi a coborât pe umărul său.

— Acum, pasăre, fă bine şi urcă-te înapoi pe acoperiş! a rugat-o feciorul.

Pasărea s-a urcat înapoi pe creasta seraiurilor.

Şi a strigat iar feciorul:

— Pasăre, pasăre! În numele lui Allah, zămislitorul tău, ridică-ţi aripile şi zboară, şi coboară-te pe umărul califului!

Însă pasărea a rămas nemişcată La locul său. Şi întorcându-se feciorul către Harun al Raşid, i-a spus astfel:

— Preaiubit tată! Oare eu te fac de râs, sau mă faci de râs tu, până şi faţă de păsările cerului, din cauza plăcerilor lumeşti?… Iată de ce, preacinstit tată, eu m-am hotărât să las la o parte bucuriile lumii şi să trăiesc aşa…

Tatăl său l-a părăsit. Şi se spune că feciorul s-a dus tot în ziua aceea la Bassora, unde a lucrat multă vreme, împreună cu zidarii, primind pe zi câte o drahmă şi o centimă. Şi istoriseşte despre el marele povestitor Abu Amer din Bassora, că acest fecior al lui Harun al Raşid trăia printre zidari şi printre alţi oameni simpli. Şi întâmplându-se să se dărâme zidul casei lui Abu Amer, acesta s-a dus într-un maidan să caute zidari. Cum a ajuns, a văzut un fecior frumos ca lumina zilei şi s-a apropiat de el:

— Prietenul meu, dacă vrei să ai de lucru, pofteşte şi vino cu mine…

Şi a răspuns feciorul lui Harun al Raşid:

— Cu deosebită plăcere, o, Abu Amer! Îţi voi ridica zidul la loc, dacă-mi vei plăti pentru fiecare zi de lucru o drahmă şi o centimă, iar la strigarea muezinului să-mi îngădui să mă închin şi eu cu obştea…

S-a învoit Abu Amer. Feciorul lui Harun al Raşid a muncit cu deosebită cinste, ridicând parte din zid la loc. Şi venind ceasul prânzului, l-a poftit Abu Amer la masă; însă îndată şi-a dat seama că feciorul lui Harun al Raşid postea neîntrerupt. Şi iată că nu mult după aceea, s-a auzit în toate minaretele Bassorei strigarea muezinilor, chemând dreptcredincioşii la rugăciune. Şi auzind feciorul califului strigarea, i-a adus aminte lui Abu Amer că trebuie să-i lase să se roage. Şi feciorul şi-a scos brâul, după cuviinţă, s-a spălat cu multă cucernicie, după rânduielile înfricoşatei cărţi a Koranului, şi s-a dus la moschee, unde a bătut temenelele cuvenite, eu întreaga obşte. Şi s-a întors la lucrul său, şi a lucrat cu şi mai multă râvnă. Iar seara, când s-au auzit iar preasfintele

strigăte în minarete, şi-a descins din nou brâul, şi s-a dus să se închine la moscheea obştei. Şi i-a zis la întoarcere Abu Amer:

— Preacinstit meşter! După pravilele luminatei cetăţi Bassora, zidarii de pe la noi lucrează numai până la rugăciunile de seară. Fii bun deci şi supune-te rânduielilor obştei noastre! Lasă mistria şi dedă-te odihnei, ca toţi meşterii din Bassora!

— O, stăpâne Abu Amer! i-a răspuns feciorul. Aşa vor fi fiind rânduielile acestei cetăţi, însă eu, în meseria mea, am obicei să lucrez până târziu în noapte…

Şi luându-şi uneltele de muncă, feciorul lui Harun al Raşid a muncit până târziu în noapte. Şi vrând Abu Amer să-i crească preţul lucrului la două drahme, feciorul nu s-a învoit cu niciun chip, luând, după învoială, numai o drahmă şi o centimă.

În dimineaţa a doua, Abu Amer s-a dus din nou în maidan, să-l caute. Însă nu l-a mai găsit. A întrebat de el printre zidarii aflaţi, însă aceştia i-au răspuns că acel fecior se arată în maidan numai în ziua sabatului. Şi a aşteptat Abu Amer ziua sabatului. Şi cum s-a dus din nou în maidan, l-a găsit pe feciorul lui Harun al Raşid. L-a poftit să vină, să-şi reînceapă lucrul, şi a venit feciorul, dar numai cu învoiala de mai înainte. Şi cum s-a apucat de lucru, Abu Amer stătea pe lângă el şi-l privea. Deodată, a băgat de seamă că feciorul lui Harun al Raşid aruncă o mistrie de lut, şi îndată toţi bolovanii se aşază unul peste altul. Şi gândea Abu Amer: „O, Allah! Cine altul decât un sfânt poate avea o astfel de putere, cine altul poate porunci bolovanilor, cine altul poate aduce bolovanii sub ascultare?”

Şi în ziua aceea, feciorul lui Harun al Raşid a muncit şi mai mult, iar seara şi-a primit plata şi s-a dus în drumul lui, mulţumindu-i adânc.

Şi s-a dus Abu Amer din nou în maidan, în ziua sabatului. Însă nu l-a mai găsit. Întrebând printre zidari dacă nu ştiu despre dânsul, aceştia i-au

răspuns că e bolnav şi că zace într-un cort, lângă un cimitir. Şi ducându-se Abu Amer către cort, l-a aflat locuind la o bătrână evlavioasă. Şi zăcea feciorul lui Harun al Raşid pe pământ gol.

I s-a plecat Abu Amer, şi i s-a aşezat la căpătâi, şi plângea cu o mie de rânduri de lacrimi, pentru soarta lui de om străin şi nefericit. Şi întrebându-l dacă-i poate fi cumva de folos, feciorul i-a răspuns:

— Află, o, prietene Abu Amer! Ştiu că vei veni şi mâine la mine, să vezi dacă mi s-a mai alinat suferinţa! Află însă că mâine mă vei găsi mort, pe pământul acesta, iar sufletul meu va fi zburat de mult la corturile drepţilor… De aceea, te rog, o, prietene Abu Amer, fii aşa de bun şi îndură-te de un străin ca mine! Mă vei găsi mort pe pământul acesta! Fă bine, în numele lui Mahomed-prooroc, şi spală-mă după cuviinţă, şi înmormântează-mă în aceste straie ticăloase, fără să spui nimănui nimic! Însă, o, prietene Abu Amer, înainte de a mă aşeza să dorm în mormânt, să cauţi în buzunarul veşmântului… Apoi, după ce pământul mă va acoperi, să faci bine, o, Abu Amer, să te duci la cetatea Bagdadului şi să dai ce vei găsi în buzunarul veşmântului meu califului. Să-i spui din partea mea că mi-a fost dor de el până la ultima mea suflare, că n-am stat departe de el pentru că l-aş fi urât, ci că m-am pribegit de casă, printre străini, numai pentru că sufletul meu era prea departe de sufletul lui…

Şi încheindu-şi feciorul rugămintea, a rostit în faţa lui Abu Amer aceste stihuri tânguitoare:

„O, prietene, trecătorule! Nu te lăsa orbit de vremelnicele bucurii ale acestei lumi! Cheltuieşte-ţi toată inima ta spre binele semenilor tăi! Află, trecătorule, că bucuriile se trec ca frunza şi ca pulberea! Adu-ţi aminte câte seminţii au trăit în vremuri vechi. Adu-ţi aminte, când petreci morţii către

morminte, că nu după târzie vreme te vor petrece şi pe tine alţii”.

Şi l-a părăsit Abu Amer. Şi s-a dus din nou a doua zi, şi l-a găsit pe feciorul lui Harun al Raşid mort în cortul său. L-a spălat după poruncile Koranului şi l-a îmbrăcat pentru călătoria veşnică. Şi căutând în buzunarul veşmântului, a găsit un rubin ce avea preţ de un milion dinari. Şi sa gândit Abu Amer: „Facă-se voia lui Allah! Însă acest fecior s-a lepădat cu desăvârşire de bucuriile acestei lumi!” Şi sfârşind, sa aşternut la drum către Bagdad. Şi a ajuns în faţa seraiului. Şi aşteptând el, iată că întru târziu s-a arătat Harun al Raşid. Abu Amer i-a ieşit înainte şi ia dat rubinul. Şi văzând rubinul, Harun al Raşid şi-a pierdut răsufletul, şi-a dat ochii peste cap şi a căzut în nesimţire. Iar însoţitorii lui, văzând aceasta, l-au prins îndată pe Abu Amer şi l-au zvârlit în hrubă. Însă, venindu-şi Harun al Raşid în fire, a poruncit numaidecât ca Abu Amer să fie adus în faţa lui. Cum i l-au adus, la întrebat:

— Răspunde-mi, în numele lui Mahomed-prooroc, o, străine de la Bassora, ce sa întâmplat cu stăpânul acestui rubin?

— S-a dus la corturile drepţilor! a răspuns Abu Amer, plângând.

Şi a strigat califul Harun al Raşid, plângând în hohote:

— O, fiul meu, unde eşti, fiul meu? Ce drum ţi-ai ales tu în viaţă, pentru căutarea binelui i Iată că tu, fiul meu, te-ai dovedit mai tare, iar eu am rămas de ruşine!

Şi oprindu-se din plâns, Harun al Raşid a plesnit din palme, chemând la el o femeie. Şi s-a arătat femeia aceea. Şi văzându-l ea pe Abu Amer, s-a dat un pas înapoi. Harun al Raşid a oprit-o. I-a arătat rubinul.

— Sultan al tuturor dreptcredincioşilor! a început ea a plânge în hohote, privind rubinul. Ce

soartă a avut fiul meu!

Şi atunci, la un semn al califului, Abu Amer a istorisit acelei femei tot ce ştia despre moartea feciorului. Şi plângeau în hohote şi cu mii de rânduri de lacrimi şi femeia, şi califul Harun al Raşid. Şi după ce şi-a potolit califul lacrimile, i-a povestit lui Abu Amer cum că feciorul care i-a lucrat la zid era fiul său, care trăise printre înţelepţi şi printre sfinţi.

— S-au înţeles bine împreună atâta vreme cât el, Harun al Raşid, fusese om simplu. Dar în ziua când dreptcredincioşii l-au ales calif, fiul său a hotărât să se ducă în lume. Şi aşa, atunci, la plecare, i-a dat acest rubin spre a-l folosi la nevoie.

— Ascultă bine, şi înţelege-mi sufletul, şi crede-mi lacrimile… a sfârşit Harun al Raşid. Fiul meu a dispreţuit bucuriile acestei lumi şi a trăit printre înţelepţi şi sfinţi, pregătindu-şi astfel sufletul, pentru judecata de apoi, când sublimul stăpân al cerului şi al pământului va chema toate sufletele în faţa sa, prin înfricoşată strigare de trâmbiţă… O, Abu Amer! Îndură-te de inima mea sfâşiată, şi îndură-te de lacrimile mele, şi haidem împreună, spre a-mi arăta mormântul fiului meu…

Şi au pornit amândoi către cetatea Bassorei, şi plângea sultanul tuturor dreptcredincioşilor, şi se văieta astfel, sfâşiindu-şi veşmântul:

— În mâinile lui Allah stă soarta noastră şi lumea aceasta este numai popas vremelnic! Oricât am rătăci pe aici şi oricât ne-am bucura de vremelnicile bucurii, la urmă ne întoarcem toţi la corturile drepţilor…

Apoi, vrând Harun al Raşid să-l răsplătească pe Abu Amer pentru bunătatea sa, a hotărât să-i dea o slujbă mare, însă acesta i-a răspuns:

— Sultan al tuturor dreptcredincioşilor! Am învăţat de la fiul tău ce înseamnă înţelepciunea! Nu primesc înalta cinste!

Şi la despărţire a spus Abu Amer acest stih pentru Harun al Raşid, cel mai vestit dintre califii

Bagdadului şi ai tuturor timpurilor:

„Străin sunt, şi sunt al nimănui! Zăbovesc şi eu, doar o clipă, pe pământul acesta trecător. Zăbovesc şi eu, ca toţi oamenii, pe pământul acesta plin de ispite şi plin de bucurii vremelnice! N-am bucuria iubirii! N-am copii! Adăpostul meu este acoperişul moscheelor înalte”.

ÎNCEPE ISTORIA ISCUSITEI DALILA; CUM SE RĂZBUNĂ EA CĂ NU A FOST LUATĂ ÎN SEAMĂ! O CUNOAŞTEM ŞI PE SEINAB, FATA EI; DALILA ÎŞI ÎNCEPE STRAŞNICELE FAPTE, SPRE UIMIREA CALIFULUI ŞI EMIRILOR, ŞI SPRE UIMIREA NOASTRĂ; VOM DA SLAVĂ ISCUSINŢEI FEMEIEŞTI, CHIAR DACĂ NU NE-AR CONVENI ŞI AM STRÂMBA DIN NAS, DUPĂ NĂRAVUL UNORA DINTRE NOI; VOM VEDEA, PÂNĂ LA CAPĂTUL ISTORIEI, CĂ ISCUSINŢA NU E NUMAI VIRTUTE A BĂRBAŢILOR!!! ÎN SFÂRŞIT, VORBA LUNGĂ E SĂRĂCIA OMULUI! ŞI NUMAI DESPRE FEMEI SE SPUNE CĂ SUNT VORBĂ LUNGĂ, ÎNSĂ CU TOTUL PE NEDREPT, DUPĂ CUM BINE SE ŞTIE…

I

Cele mai vestite cronici ale Răsăritului se aflau de mult în cetate la Bagdad. Şi spuneau cronicile că trăiau, pe vremea prea înălţatului calif Harun al Raşid, doi oameni vestiţi în tot Răsăritul pentru viclenia lor. Şi aflând Harun al Raşid despre ei, i-a chemat înaintea sa şi i-a ridicat la rang de emiri, dându-le poruncile de cuviinţă. Le-a pus la

îndemână câte patruzeci de călăi. Şi după ce emirii, împreună cu oamenii lor, au primit din mâinile califului câte un veşmânt ales şi câte o mie dinari leafă pe lună, au început să-şi vadă de lucrul lor. Auzind despre toate acestea, fata fostului emir, Seinab, s-a dus la maică-sa, Dalila, şi i-a spus:

— Iată, o, mamă Dalila, cum Harun al Raşid strânge în jurul său golanii cetăţii şi-i dăruieşte, în timp ce noi trăim în sărăcie şi umilinţă, când ni s-ar cuveni atâta cinste…

După cum spun cronicile, Dalila era femeia cea mai iscusită. Şi mai spun cronicile că ar fi putut scoate şi şarpele din culcuş, şi că însuşi Iblis, diavolul, ar fi putut primi de la ea învăţături asupra vicleniei. Şi a răspuns Dalila către fata Seinab:

— Nu-ţi pierde răbdarea, fată Seinab, căci am să arăt şi eu ce pot; mă voi dovedi mai şireată şi mai vicleană decât emirii Ahmed Deuf şi Hasan Şuman! Iar în ce-l priveşte pe califul Harun al Raşid, îl voi face să-mi dea mai mulţi bani ca până acum şi toată cinstea ce mi se cuvine!

Şi spunând astfel, şi-a pus Dalila un văl pe faţă, a îmbrăcat veşmânt de lână cu cingătoare lată, cum se îmbrăcau femeile sfinte. A luat o cană, a pus în ea câteva monezi de aur, apoi a acoperit-o cu o frunză de palmier în cealaltă mână a luat nişte mătănii şi un fel de steag din cârpe colorate. Şi aşa a prins ea să cutreiere uliţele Bagdadului, strigând cele mai înfricoşătoare stihuri din Koran. După ce a cutreierat uliţele, s-a oprit în faţa seraiului unui mare dregător, om de sfat al califului Harun al Raşid. Era dregătorul acela peste măsură de bogat. Avea leafă mare din vistierii, şi nenumărate case şi pământuri. Seraiul său era cel mai frumos, iar despre perlele sale până azi stă scris cu mirare în cronici!

S-a întâmplat însă că acel dregător să fie totuşi peste măsură de nefericit. Aleasa inimii sale, cea mai frumoasă femeie din Bagdad, nu-i născuse niciun băiat. Din pricina asta îi cercetau sufletul

numai nefericirea şi mâhnirea. Şi iată, tocmai când Dalila s-a oprit în faţa seraiului său, treceau pe acolo câţiva bărbaţi împreună cu copiii lor. Şi văzând dregătorul copiii, s-a întristat mai tare, şi ducându-se la femeia sa, i-a spus vorbe pline de întuneric. Apoi a părăsit-o, lăsând-o mâhnită. Acum, ea stătea la o fereastră, pe gânduri, împodobită cu pietre scumpe şi cu inele.

— De ce eşti aşa de mâhnită, o, stăpâna mea? a întrebat-o Dalila.

Femeia nu i-a răspuns nimic şi s-a retras în încăperi. Şi văzând-o Dalila aşa de împodobită, şi-a pus în gând s-o scoată din casă şi să-i ia toate gătelile şi giuvaierurile.

Şi a stăruit Dalila multă vreme în faţa acelui serai, cântând versete tânguitoare din cărţile sfinte ale proorocului. Şi auzind-o femeia, şi cutremurându-se de cuvioşia ei, s-a arătat din nou la fereastră, gândind s-o cheme, că poate, prin rugăciunile ei către Allah, va avea copii. A poruncit deci să se deschidă porţile seraiului şi să fie adusă Dalila. Şi cum a intrat Dalila în ogrăzi, a văzut-o un om de la poartă, peste măsură de sărac, căruia stăpânul său nu-i plătise nouăzeci de zile leafa cuvenită. S-a tânguit omul acela către Dalila şi a rugat-o să-i dea puţină apă sfinţită din ulciorul ei. Şi Dalila a ferit la o parte frunzele de palmier, şi, răsturnând ulciorul, au căzut în palma străinului cele câteva monezi de aur. S-a speriat săracul şi a vrut să i le înapoieze.

— Allah ţi le-a dăruit, o, străinule! i-a spus Dalila. Bucură-te şi primeşte-le, căci eu una nu am nicio legătură cu bunurile şi cu bucuriile acestui pământ…

Şi a petrecut-o omul acela cu adâncă cuvioşie, până la stăpâna sa. Şi o aştepta stăpâna, gătită cu atâtea pietre preţioase, că părea o comoară…

După plecăciunile de cuviinţă, femeia i-a urat Dalilei bun sosit în seraiul său şi a poruncit să se întindă mesele.

— Stăpâna mea! s-a împotrivit Dalila. Află că eu postesc cinci din cele şapte zile ale săptămânii! Ospătez numai seara, şi numai mâncăruri ale paradisului, aduse mie de către sfinţi! Prea înaltă şi preafrumoasă stăpână! Te văd peste măsură de amărâtă! Ce-ţi lipseşte? Ce-ţi poate lipsi, când te văd înconjurată de bogăţii şi străluciri, şi când te văd aşa de tânără şi frumoasă?

— Străină şi sfântă femeie! Află că soţul meu mă va părăsi dintr-o pricină straşnică. N-am fost vrednică să-i dăruiesc niciun copil, de aceea mă va izgoni de la sine! De bună seamă, se va însura din nou, cu altă femeie, care îi va dărui moştenitori şi moştenitoare, iar eu voi rămâne părăsită şi singură!

— Tristă şi nefericită femeie! i-a spus Dalila. Vei fi auzit, de bună seamă, despre Abu Hamlat, sfântul sfinţilor! Dacă n-ai auzit, află că sfinţia sa ştie despre toate femeile care nu pot dărui copii acestei lumi…

— Preasfântă femeie! i-a răspuns nevasta dregătorului. Află că de când m-am măritat, n-am ieşit niciodată din acest serai şi n-am cunoscut nici bucurii, nici nefericiri. Şi după cum vezi, n-aş fi avut de unde auzi nici despre Abu Hamlat preasfântul…

— Urmează-mă numaidecât, i-a răspuns Dalila, căci eu îl voi ruga pe Abu Hamlat, sfântul între sfinţi, să se roage din toată puterea sufletului său, lui Allah, dăruitorul de copii, pentru aţi îndeplini dorinţa şi pentru pogorârea bucuriei şi fericirii asupra acestui strălucit serai! Însă, pentru ea preasfântul Abu Hamlat să-ţi îndeplinească dorinţa, să-mi făgăduieşti că toate odraslele tale să crească numai în frica lui Allah, trăind în singurătate şi cuviosie…

Nevasta dregătorului a urmat-o. Ajungând ele în uliţă, au mers o bună bucată de vreme. Şi astfel au ajuns la prăvălia unui neguţător tânăr, numit Hasan.

Era acest Hasan om neînsurat. Şi văzând-o pe preafrumoasa soţie a dregătorului s-a uitat la ea şi s-a minunat de frumuseţea ei. Văzând aceasta, Dalila a rugat-o s-o aştepte puţin în faţa prăvăliei lui Hasan. Şi Dalila s-a apropiat de neguţător şi l-a întrebat:

— Spune-mi, tinere neguţător, într-adevăr, tu eşti Hasan, fiul lui Muhsin?

— Eu sunt acela, i-a răspuns Hasan. Dar de unde mă cunoşti aşa de bine?

— Am auzit despre numele tău printre oamenii buni, i-a răspuns Dalila. Feciorule Hasan, vezi fata din uliţă? Ea este fata mea. Află că tatăl ei a murit nu de multă vreme. Era un neguţător bogat şi i-a lăsat avere nespus de mare. Şi aşa, rămânând singură numai cu ea, m-am gândit să o mărit, căci i-a venit vremea, şi inima mea îmi spune că tu ai fi bărbatul cel mai potrivit pentru fata mea! Te învoieşti, o, Hasane?

— Preacinstită străină! i-a răspuns Hasan. De, multă vreme mă tot bate mama la cap să mă însor, şi multe fete îmi arată, dar eu sunt hotărât să nu mă însor decât cu aceea pe care voi vedea-o fără văl pe faţă… Dacă-mi vei îngădui să-ţi văd fata fără văl pe faţă, atunci bucuros mă însor cu ea…

— Se prea poate… i-a răspuns Dalila. Şi dacă vrei s-o vezi numaidecât, fii bun şi urmează-mă…

Şi astfel, Hasan şi-a închis îndată prăvălia şi luând cu sine o mie dinari, a urmat-o în uliţă. Şi nu mult după aceea, Dalila mergea înainte, urmată de soţia dregătorului. În urma lor venea Hasan. Şi ajungând ei tustrei la prăvălia unui boiangiu, a închiriat Dalila de la omul acesta o locuinţă.

— Te rog însă un lucru, a rostit boiangiul. Cu plăcere mare îţi pun la îndemână casa mea, însă vreau ca una din încăperi să rămână goală, drept încăpere pentru oaspeţi…

— Facă-se voia ta, i-a răspuns Dalila. Şi astfel a primit de la boiangiu cheile casei. Şi intrând Dalila

împreună cu soţia dregătorului, a dus-o într-una din încăperi şi i-a zis:

— Iată, nefericită femeie! Aici, în această încăpere, îşi are locuinţa vremelnică pe acest pământ Abu Hamlat preasfântul…

Şi l-a dus apoi într-o altă încăpere pe neguţătorul Hasan, rugându-l să aştepte până-i va aduce fata fără văl. Şi întorcându-se Dalila la soţia dregătorului, i-a spus:

— Află, o, fata mea, că sfântul Abu Hamlat nicicând nu îngăduie femeilor să se arate în faţa cuvioşiei sale, îmbrăcate în mătăsuri scumpe şi împodobite cu giuvaeruri! Leapădă-le cu scârbă, o, fata mea, şi îmbracă veşmânt sărac, cum se cuvine să te arăţi în faţa sfinţilor!

Şi spun cronicile Bagdadului că soţia dregătorului a lepădat cu scârbă veşmintele şi odoarele, iar Dalila le-a adunat şi le-a ascuns sub o treaptă. Şi s-a dus Dalila după aceea la neguţătorul Hasan şi l-a amăgit că fata vrea să-l vadă cu braţele şi cu pieptul dezgolite, spre a se încredinţa că nu e bolnav de lepră… Şi se spune că Hasan şi-a dezgolit îndată pieptul şi braţele. Dalila i-a luat veşmintele şi punga eu o mie dinari, apoi, luând şi straiele şi giuvaerurile femeii, a părăsit casa în ascuns, lăsându-i dezbrăcaţi.

Şi spun cronicile mai departe că a ajuns Dalila la boiangiu. Şi întrebând-o acesta dacă-i place casa, ea a răspuns că nu s-a simţit mai bine în nicio casă de pe lume, dar că îl roagă ca atunci când robii ei vor aduce calabalâcul, boiangiul să-i ajute. Şi făcându-i cinste cu un dinar, l-a trimis în bazar să-şi cumpere băutură. Şi cum a rămas singură în boiangerie, a înşfăcat îndată toate stofele aflate acolo, le-a împăturit bine şi a chemat un om care tocmai trecea cu catârul său:

— Închiriază-mi acest catâr, omule! l-a rugat Dalila. Acasă la mine s-a întâmplat o mare nenorocire! Fiul meu, boiangiul, se află pe patul morţii! Şi cum este înglodat în datorii, cadiul

cetăţii a poruncit să i se ia tot ce se află în boiangeria lui… Fii bun deci şi dă-mi catârul tău, şi aşteaptă-mă! Iar până mă întorc eu, pentru a nu te cuprinde urâtul, te rog să spargi tot ce se găseşte aici: sparge soba, sparge vasele şi tot ce vei găsi, pentru ca oamenii cadiului să nu mai afle nimic!

Şi aşa, Dalila a încărcat totul pe catâr şi a pornit repede spre locuinţa sa. Şi istorisind ea fiicei sale Seinab cum a săvârşit într-un timp aşa de scurt patru isprăvi, amândouă au prins a râde în hohote.

CE SE ÎNTÂMPLĂ MAI DEPARTE CU STĂPÂNUL CATÂRULUI ŞI CU BOIANGIUL, ŞI CU ALŢI DREPTCREDINCIOŞI; STĂPÂNUL CATÂRULUI PIERDE DOUĂ MĂSELE…

II

Istorisesc cronicile Bagdadului că după ce şi-a cumpărat puţină carne şi pâine, boiangiul s-a întors la boiangeria sa, şi nu mică i-a fost mirarea găsind acolo un străin care spărsese tot ce se afla înăuntru. Mai straşnică i-a fost mirarea când a aflat toate stofele lipsă!

— Sunt aici din porunca maicii tale! i-a spus străinul. Află că maica ta a dus pe catârul meu toată marfa de aici, spre a o ascunde de oamenii cadiului! Tot ea mi-a poruncit să sparg tot ce aflu, pentru ca nimic să nu încapă întreg în mâinile stăpânirii!

Acestea auzindu-le, boiangiul a prins a se izbi cu pumnii în piept şi a striga:

— O, Allah, o, Mahomed-prooroc! pedepseşte pe toţi hoţii de pe pământ!

Şi a adăugat, întorcându-se către stăpânul catârului:

— Află că maica mea a murit de zeci de ani! Iar în ce priveşte datoriile mele, nu sunt dator nimănui niciun capăt de aţă! Unde-mi sunt stofele, o, Allah!

Văzând şi auzind toate acestea, şi stăpânul catârului a izbucnit în plâns:

— Vai mie, Allah! Unde mi-i catârul, stăpân al cerului şi al pământului?

Şi întorcându-se spre boiangiu, a adăugat:

— De la tine se cuvine să cer catârul înapoi, o, boiangiule!

Şi astfel, boiangiul cerea stofele, celălalt cerea de la el catârul, şi s-a stârnit între ei o sfadă aşa de mare, că toţi vecinii s-au adunat la uşă.

După aceea, cu toţi împreună au pornit spre casa închiriată, unde i-au aflat pe neguţătorul Hasan şi pe soţia dregătorului.

III

Povestesc cronicile că soţia dregătorului a aşteptat-o pe Dalila cât a aşteptat-o, dar, văzând că nu mai vine, s-a dus singură în încăperea unde se afla Hasan. Şi Văzându-l, a crezut că el este sfântul între sfinţi, Abu Hamlat, lăudat fie-i numele! Şi văzând-o Hasan că vine spre el, s-a bucurat nespus şi a întrebat-o unde este maică-sa.

— Mama mea? s-a mirat soţia dregătorului. Află, străine, că mama mea a dormit de mult între drepţi! Dar ce pofteşti de la ea?

— Au oare femeia care m-a adus aici, spre a mă logodi cu tine, nu-ţi este mamă?

— Asta, de bună seamă că nu! i-a răspuns ea. Află că şi pe mine m-a adus aici, minţindu-mă că tu eşti Abu Hamlat, sfântul între sfinţi!

Auzind-o, negustorul Hasan a priceput îndată că a fost jefuit de straie şi de cei o mie dinari. Tot atunci a cerut soţiei dregătorului să-l despăgubească, deoarece el n-ar fi urmat-o pe bătrână, dacă n-ar fi văzut-o şi pe ea în tovărăşia ei. Şi astfel, soţia dregătorului îi cerea lui Hasan

pietrele scumpe şi veşmintele, socotindu-l înţeles cu bătrâna. Şi atâta s-au sfădit, până au ajuns acolo boiangiul şi stăpânul catârului. Şi când au văzut toţi că au fost înşelaţi, împreună s-au dus la emirul cetăţii, povestind cele întâmplate.

— Nu vă pot fi de folos cu nimic! le-a răspuns emirul. În Bagdad se află atâtea femei! Duceţi-vă şi căutaţi-o pe făptaşă şi aduceţi-mi-o! Altfel, cum să vă înapoiez lucrurile furate?

Şi istorisesc cronicile că în timp ce ei cotrobăiau Bagdadul, să o afle pe Dalila, aceasta stătea pe sofa, împreună cu fiica ei Seinab. Îi spunea:

— Azi am chef să mai săvârşesc şi alte lucruri…

I-a răspuns fiica ei, Seinab:

— Astâmpără-te, mamă Dalila! Cum mai ai cutezanţă să te arăţi în uliţele cetăţii, după cele ce le-ai săvârşit?

Şi i-a răspuns Dalila:

— Nu te teme de nimic, o, fata mea Seinab!

Şi îmbrăcând veşminte de slujnică, a pornit din nou să colinde uliţele Bagdadului.

IV

Şi astfel a ajuns ea la poarta unui serai, unde stătea o doică lângă un copilaş cu straie din fir de aur şi la gât cu un lănţişor de pietre scumpe.

S-a întâmplat ea acel copil să fie al mai-marelui peste neguţătorii din Bagdad. Tocmai atunci, în serai, mai-marele neguţătorilor îşi sărbătorea logodna fiicei.

— Ce sunt cântările acestea? a întrebat-o Dalila pe doica. Ce veselie se petrece în acest serai, şi de ce tu stai la poartă, departe de veselie?

— Cum să nu stau aici? i-a răspuns femeia. La stăpâna mea, mama acestui copil, se află multe femei, venite s-o laude şi să-i ureze fericire la logodna fiicei sale. Dacă m-aş întoarce cu copilul în serai, el n-ar mai vrea să părăsească braţele ei, şi ar încurca-o…

— Cât eşti de scăzută la minte! a răspuns Dalila. Dacă acesta este într-adevăr seraiul mai-marelui peste neguţătorii din Bagdad, atunci află: m-a trimis stăpâna mea, Am Alşair, să-i doresc noroc din partea ei!

Şi dând doicii o monedă de aur, a adăugat:

— Lasă-mă să-ţi ţin eu copilul, până te duci să spui stăpânei tale cele cuvenite…

Şi tot atunci, doica i-a pus copilul în braţe. Îndată, Dalila a luat lanţul de aur şi perlele copilului, şi rupând-o la fugă, cu el cu tot, a ajuns în bazarul bijutierilor, şi a intrat în prăvălia unui neguţător israelitean:

— Află, neguţătorule: sora acestui copil, fata mai-marelui peste voi neguţătorii, se logodeşte astăzi! Şi te-a rugat sora acestui copil, pe care o cunoşti prea bine, să-mi dai repede nişte cercei, nişte brăţări, şi tot ce ai mai scump în prăvălia ta! Iar ca încredinţare, îţi las aici copilul: Ţine-l până mă întorc…

— Prea bine!… i-a răspuns neguţătorul.

Şi aşa, i-a dat Dalilei ce avea mai de preţ şi mai frumos în prăvălia lui.

Şi întorcându-se Dalila acasă, din nou a povestit fiicei sale ce isprăvi a mai săvârşit şi ce podoabe a mai adus.

V

În vremea asta, doica s-a dus la stăpână-sa şi i-a dus vorbele de bine de la Am Alşair.

Şi întorcându-se ia poartă, n-a mai găsit copilul. Îndată s-a întors în serai, istorisind totul, şi sărbătoarea s-a prefăcut în jale şi întristare. Toţi musafirii, împreună cu tatăl copilului, au pornit pe uliţele Bagdadului, în căutarea lui. Şi trecând ei pe lângă prăvălia israeliteanului, au găsit copilul acolo, despuiat de toate odoarele. S-a repezit îndată mai-marele peste neguţători şi a luat copilul în braţe, plângând de bucurie. Atunci, neguţătorul

israelitean i-a spus că a dat femeii giuvaeruri în preţ de o mie dinari; şi văzând mai-marele peste neguţători şi copilul despuiat, a început să ceară israeliteanului despăgubiri. Acesta a început a striga că a fost şi el înşelat la rândul său.

Şi astfel, pe când se certau ei, tocmai trecea pe acolo boiangiul, urmat de Hasan şi de stăpânul catârului, toţi căutând-o pe Dalila. Şi intrând ei în prăvălia israeliteanului şi aflând despre ce era vorba, au povestit, la rândul lor, cele ce li s-au întâmplat, şi toţi şi-au dat seama că isprăvile erau ale aceleiaşi femei. Şi unindu-se, au prins s-o caute, înţelegându-se ca după aceea să se întâlnească din nou, în prăvălia bărbierului Mahmud. Stăpânul catârului abia s-a depărtat de locul acela, şi apucând pe o uliţă, a şi întâlnit-o pe Dalila şi s-a repezit la ea:

— Să-mi înapoiezi catârul, tot acum, o, ticăloaso!

— Nu striga aşa! i-a răspuns Dalila, nespus de liniştită. Catârul tău şi cu plata ce ţi se cuvine se află la bărbierul Mahmud. Spre a te încredinţa că e aşa, urmează-mă…

Ea a apucat însă înainte, şi ajungând la bărbier, i-a spus repede:

— Prietenul meu! Află că în curând are să ajungă aici feciorul meu! Ia dinarul acesta şi ascultă-mă! Fiul meu s-a scrântit la minte, dintr-o dragoste nenorocită, şi întruna strigă să i se înapoieze nu ştiu ce catâr! Vracii m-au sfătuit să nu mai cheltuiesc bani de pomană! i-ar putea veni mintea la loc, numai dacă s-ar găsi cineva să-i scoată două-trei măsele…

Zicând astfel, Dalila şi-a văzut de drum. Îndată ce a intrat stăpânul catârului la bărbier şi a prins să-i ceară catârul, acesta a poruncit celor două calfe să-l lege şi să-l aşeze pe scaun, iar el s-a înfăţişat cu cleştele. I-a scos două măsele, urându-i din tot sufletul să se vindece la minte… Răcnea plin de mânie stăpânul catârului şi-i cerea acum

despăgubiri şi pentru pierderea măselelor, şi pentru durerea suferită. S-a înşfăcat de straiul bărbierului Mahmud, trăgându-l spre judecata cadiului. Însă bărbierul Mahmud n-a vrut să meargă, şi se certau acum aşa de tare, încât toţi vecinii se adunaseră.

În vremea asta, Dalila a intrat în încăperea din faţă a bărbieriei, şi luând cu ea ce era mai de preţ, şi-a văzut de drum. Şi intrând bărbierul în încăperea aceea, şi văzând paguba, s-a repezit la stăpânul catârului, cerându-i să-l despăgubească la rândul său.

Şi astfel, tocmai atunci au intrat în bărbierie boiangiul, neguţătorul Hasan, mai-marele peste neguţătorii din Bagdad, şi israeliteanul. Toţi au întărit spusele stăpânului acelui catâr. Şi bărbierului nu i-a mai rămas altceva, decât să-şi închidă prăvălia şi să pornească şi el în căutarea Dalilei. Pentru a fi şi mai încredinţaţi că vor pune mâna pe ea, au cerut emirului un pâlc de zece oşteni.

Şi în timp ce umblau ei ca nebunii, Dalila şedea iar lângă Seinab, istorisindu-şi faptele. Şi degeaba o ruga Seinab să se astâmpere, Dalila a pornit din nou.

PĂGUBAŞII SUNT VÂNDUŢI CA SCLAVI… INTRĂ ÎN ÎNCURCĂTURĂ ŞI UN BEDUIN, STRAŞNIC POFTITOR DE TURTĂ DULCE DE LA BAGDAD; RIDICAREA LUI ÎN FURCĂ, ÎN LOCUL DALILEI…

Însă nu bine a ieşit ea în uliţă, şi s-a şi întâlnit cu urmăritorii. Straşnic striga la ea neguţătorul Hasan! Straşnic striga boiangiul! Şi se repezeau spre dânsa stăpânul catârului, israeliteanul şi bărbierul, în timp ce cei zece oşteni o apucau între paloşe. Tot atunci, isteaţa Dalila a fost dusă la

judecata emirului. Însă emirul se afla plecat în altă parte şi toţi s-au aşternut pe aşteptare. Curând s-a lăsat noaptea. Cei zece oşteni au prins a moţăi într-un colţ al unei încăperi, iar păgubaşii au adormit de-a binelea, pe pragul casei. Şi Dalila s-a strecurat în casa emirului, în haremul acestuia, şi chemând-o pe stăpână i-a spus:

— Am aflat că emirul, soţul domniei tale, ţi-a dat o mie dinari, pentru cumpărarea de sclavi. Aflând soţul meu despre aceasta, a adus aici cinci sclavi aleşi unul şi unul! Am venit eu cu ei, pentru că bărbatul meu n-are când umbla, având multe încurcături…

Uitându-se emireasa pe fereastră, şi văzându-i pe cei cinci păgubaşi dormind, şi crezând-o pe Dalila, i-a înmânat îndată o mie dinari şi i-a mai dat şi două sute pe deasupra, poftind-o să plece printr-o uşă dosnică.

Şi astfel, îndată ce s-a întors emirul, nevastă-sa i-a mulţumit cuviincios pentru cei cinci sclavi cumpăraţi.

— Care sclavi? a întrebat-o el nedumerit. De când sunt n-am cumpărat niciodată sclavi!

— Eşti cam glumeţ astăzi! i-a răspuns femeia. Oare nu ai trimis-o tu la mine pe bătrână, cu porunca de a-i da o mie dinari pentru cinci sclavi? Dacă vrei să te încredinţezi că-i aşa, n-ai decât să te uiţi în ogradă şi să-i vezi… Până una alta, am dat poruncă omului de la poartă să-i păzească…

Şi coborând emirul în ogrăzile sale, şi apropiindu-se de cei cinci păgubaşi, le-a spus:

— Sclavii mei, de-acum sunteţi în stăpânirea mea şi să-mi daţi cuvenită ascultare!

— Glumeşti, înălţimea ta! i-au răspuns păgubaşii. Noi nu suntem sclavii nimănui, ci locuitori liberi ai Bagdadului! Am venit aici spre a te ruga toţi s-o ridici în furci pe femeia care ne-a jefuit!

— Ba nu! a răspuns emirul. Voi sunteţi sclavii mei şi păziţi-vă gurile, dacă nu vreţi să nimeriţi la

cazne!

— Îţi cerem şi despăgubire, au sărit cu gura păgubaşii. Soldaţii tăi au adormit şi n-au păzit femeia!

Astfel stând lucrurile, emirul a spus cu multă obidă:

— Rog să mă îngăduiţi câteva zile, căci vă făgăduiesc s-o găsesc pe femeia aceea şi s-o ridic în furci!

În ziua următoare, stăpânul catârului a luat din nou zece oşteni şi au pornit în căutarea Dalilei. Şi tocmai pe la prânz au întâlnit-o, au legat-o zdravăn şi au adus-o la seraiul emirului. Acesta a poruncit să fie aruncată numaidecât în hrubă şi să fie păzită cu deosebită străşnicie. Însă temnicerul i-a răspuns că n-o poate păzi, întrucât Dalila era însuşi Iblis diavolul! Spre mai bună încredinţare, au dus-o la apa Tigrului şi au spânzurat-o de părul capului, în aşteptarea judecăţii. Astfel, Dalila a fost spânzurată de părul capului, iar cei zece oşteni au rămas să o păzească. Însă cum s-a îndepărtat emirul, ei au adormit, fiind încredinţaţi că Dalila nu se va putea coborî din furci! Şi pe când dormeau ei mai bine, a trecut pe acolo un beduin, călare pe calul său, tânguindu-se:

— O, Allah, îmi lasă gura apă, numai la gândul că aş putea gusta măcar turtă dulce din cetatea Bagdadului!

Auzind Dalila această tânguire, i-a răspuns:

— O, prea cinstit şeic al arabilor din pustiu! Fie-ţi milă de mine!

— Allah te ocrotească! i-a răspuns beduinul. Dar de vreme ce eşti osândită astfel, se vede că ai săvârşit o faptă din cale-afară de mârşavă! Căci altfel, cum ar fi îngăduit Allah, stăpânul tuturor dreptcredincioşilor, să fii atârnată de părul capului?

— O, dreptcredinciosule sultan al deşertului! s-a tânguit Dalila. N-am săvârşit nicio faptă vrednică de pedeapsa aceasta! Află, deci, de unde mi se

trage răul: Ieşind eu în cetate să târguiesc nişte dulciuri, am nimerit la un neguţător care mi-i vechi duşman. Cum am ajuns în casa lui, fără voia mea am scuipat într-o turtă dulce, şi pentru aceasta ticălosul m-a târât în faţa cadrului! Şi întrucât nici cadiul nu este un om cu frica lui Allah, a poruncit să stau astfel spânzurată; după aceea, drept pedeapsă că am scuipat, să înghit pe nerăsuflate zece măsuri de turtă dulce! Dar închipuieşte-ţi şi tu, o, dreptcredinciosule sultan din pustiu, cum aş fi în stare, în ticăloşia mea, să înghit zece măsuri de turtă dulce?

A ascultat-o în linişte beduinul pustiului.

— Dreptcredincioasă femeie! i-a răspuns el. Bine ai face, dacă mi-ai da mie turta dulce!

— La ce ţi-ar ajuta? l-a întrebat Dalila. Spre a o dobândi, ar trebui să stai spânzurat în locul meu!

Astfel auzind-o, beduinul s-a dezbrăcat de veşmintele deşertului, a coborât-o repede pe Dalila din furci, s-a îmbrăcat în veşmintele ei, şi s-a lăsat spânzurat de păr. Cum a simţit pământul sub tălpi, Dalila i-a luat repede veşmintele şi turbanul, a încălecat pe calul său, şi neîntârziat s-a întors la fiica ei Seinab.

Şi stând beduinul, şi văzând că Dalila nu-i mai aduce turta dulce, a început a striga:

— O, Allah, dar de ce nu mi se mai aduce turta dulce?

Şi auzindu-l, soldaţii s-au trezit din somn şi l-au întrebat:

— Cum ai ajuns în spânzurătoare, nenorocitule? Şi unde este bătrâna?

— Fraţii mei! le-a răspuns beduinul. Aflaţi că eu am dezlegat-o pe osândită, învoindu-mă să înfulec eu turta dulce!

Şi înţelegând oştenii că Dalila le-a scăpat, nu mai ştiau ce să facă. Unii spuneau că ar fi bine să stea să-l păzească pe beduin, alţii că ar fi mai sănătos pentru ei s-o rupă la fugă. Deodată s-a arătat emirul:

— Grăbiţi-vă, oşteni, şi aduceţi-o pe Dalila la judecata mea!

— Dar turta dulce mi-ai adus-o? l-a întrebat beduinul. Când s-a uitat emirul mai bine, a văzut că a fost păcălit. Şi cu mare cutremur s-a repezit asupra oştenilor. După ce i-au istorisit toată întâmplarea, oştenii i-au cerut îndurare. Şi i-a iertat emirul, poruncindu-le:

— Vă iert, ticăloşilor, ştiut fiind că nimeni nu se poate măsura cu femeia aceasta! Sloboziţi beduinul la pământ!

Şi aflând beduinul în ce primejdie s-a băgat singur, s-a aruncat la picioarele emirului şi plângea în hohote:

— Allah te ocrotească, înţelept emir al celei mai vestite cetăţi răsăritene! Te rog, pe Allah şi preasfintele lui corturi, dă poruncă să-mi fie adus calul înapoi şi să-mi fie aduse veşmintele! Jur pe Allah, judecătorul tuturor pricinilor, că n-am ştiut ce fac! Dacă aş fi ştiut că femeia aceea este o înşelătoare, niciodată nu o dezlegam!

Şi astfel, după cum se istoriseşte în cronicile Bagdadului, s-au arătat tot atunci şi păgubaşii ceilalţi, să vadă cum piere Dalila. Însă, văzând că a scăpat şi de data aceasta, s-au repezit asupra emirului, cerându-i lui plata tuturor pagubelor.

Aşa au ajuns la seraiul califului. Şi istorisind ei toate câte s-au întâmplat, califul Bagdadului s-a întors către emir, cu ochii plini de întuneric:

— Dezvinovăţeşte-te, dacă poţi, emir al Bagdadului! Altfel, vei cunoaşte înălţimea furcilor!

— Calif al califilor şi stăpân al tuturor dreptcredincioşilor! a răspuns emirul. Pot dovedi că sunt nevinovat, mărturisind aici că eu însumi am fost păcălit cu o mie dinari! Pe toţi aceşti oameni, şireata Dalila i-a vândut soţiei mele drept sclavi…

— Adă-mi-o numaidecât pe Dalila! a poruncit califul. Altfel îţi voi lua rangul…

— Cere-mi mai bine viaţa, o, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor! a răspuns emirul. Cine o poate prinde şi cine o poate osândi pe vicleana Dalila! Am spânzurat-o de părul capului, nădăjduind că numai aşa nu va scăpa, dar s-a dovedit mai şireată… Te rog, calif al califilor, să-mi dai drumul din slujba mea! Cheamă-i pe pricepuţii Ahmed Deuf şi pe Hasan Şuman, pe care-i plăteşti cu câte douăsprezece mii dinari şi au la îndemână câte patruzeci de călăi…

— Cu adevăr grăieşti! i-a răspuns califul. Tot atunci a poruncit să fie chemat Ahmed Deuf.

CAD, LA RÂND, ÎN MÂNA DALILEI ŞI AHMED DEUF ŞI HASAN ŞUMAN…

Ahmed Deuf habar n-avea de Dalila şi de viclenia ei. Îndată s-a dus la Hasan Şuman, să se sfătuiască împreună, dar nu l-a găsit acasă. Şi Ahmed Deuf şi-a împărţit cei patruzeci de călăi, prin toate uliţele Bagdadului, în căutarea Dalilei. Toată preasfânta cetate aflase întâmplările, şi toţi drepţii ei locuitori nu vorbeau decât despre aceasta. Dalila ajunsese femeia cea mai plină de faimă. Aflând deci şi ea că este urmărită de oamenii lui Ahmed Deuf, s-a mărturisit fiicei sale Seinab. Dar nu se temea deloc. A părăsit locuinţa şi a ieşit din nou în uliţe, înainte de a pleca, s-a jurat faţă de Seinab că-i va despuia de straie şi de arme, şi pe Ahmed Deuf, şi pe cei patruzeci de călăi ai săi.

Îndată s-a arătat la prăvălia unui băcan:

— Dreptcredinciosule băcan! i-a grăit ea. Am aflat din oameni cum că ai o locuinţă cu două ieşiri! Fii aşa de bun şi închiriază-mi-o mie, căci am mare nevoie!

Astfel zicând, a dat băcanului un dinar, şi îndată a făcut rost de nişte mâncăruri, de un divan şi de câteva covoare. După aceea s-a aşezat în uşă, cu vălul pe faţă, şi a stat aşa până când a trecut pe acolo un oştean de-al lui Ahmed Deuf, unul Ali, cu zece călăi. Cum l-a văzut Dalila, s-a dus la el şi i-a sărutat mâna.

— Ahmed Deuf! i s-a tânguit ea.

— Ce pofteşti? a întrebat-o oşteanul Ali, mirat de frumuseţea ei.

— Ahmed Deuf! s-a rugat ea încă o dată. Tu eşti Ahmed?

— Nicidecum! i-a răspuns Ali. Ahmed Deuf este mai-marele meu, de aceea îmi poţi spune mie ce pofteşti… Dar cine eşti tu, femeie preafrumoasă?

— Află! i-a răspuns Dalila. Părintele meu era un vestit locuitor din cetatea Mosul. După urcarea lui la corturile drepţilor, mi-a rămas mare avere şi mi-i aşa de frică, încât aş vrea să-l rog pe bunul Ahmed Deuf să o ia sub paza sa, întrucât, îndată după calif, el este omul cel mai puternic din Bagdad…

— Te poţi bizui pe el! i-a răspuns Ali. Să n-ai nicio grijă…

— Prietene Ali! a grăit din nou Dalila. Dacă-i aşa, te rog să pofteşti cu oamenii tăi în locuinţa mea, spre a te cinsti cum se cuvine, cu un pahar de vin şi cu o gustare…

Şi astfel zicând, Dalila a apucat înainte, şi Ali cu cei zece călăi în urmă. Şi încurcându-se la vin, au căzut ca morţi. Şi le-a pus Dalila în vin şi un leac adormitor. Astfel a îmbătat ea toate pâlcurile de călăi ai lui Ahmed Deuf. Şi chiar şi Ahmed Deuf a picat în momeală. După ce toţi au adormit ca morţii, le-a luat veşmintele. Apoi, trezindu-se ei şi văzând că au fost dezbrăcaţi, au început a striga:

— O, Allah! striga Ahmed Deuf, mai tare decât toţi. Lămureşte-mă cum m-ai lăsat să fiu înşelat de femeia aceasta? Ce voi spune califului?

Neîntârziat, Ahmed Deuf s-a repezit la prietenul său Hasan Şuman…

— O, prietenul meu! i se tânguia Ahmed Deuf. Iată ce mi s-a întâmplat…

— Nu te tângui, o, prietene Ahmed! i-a răspuns Hasan Şuman. Jur pe puterile văzduhului că voi aduce-o pe vicleana Dalila înaintea califului chiar în noaptea asta! O voi prinde, o, Ahmed Deuf, însă numai dacă voi dobândi iertarea ei! Căci femeia asta, după cât văd eu, e mai şireată decât toate femeile de pe pământ…

Amândoi emirii s-au dus tot atunci la calif.

— Prea înălţate calif! a grăit Hasan Şuman. Îţi jur că voi prinde-o pe Dalila, însă te rog s-o ierţi de toate faptele ei…

Califul califilor s-a învoit numaidecât la aceasta, şi astfel, Hasan Şuman a descoperit îndată casa unde locuia Dalila. Şi bătând el la poartă, a ieşit fata Seinab.

— Cine bate în poarta noastră, în târzie noapte? a întrebat ea.

Hasan Şuman a rugat-o să deschidă în numele califului. Şi s-a mai rugat ca Dalila să vină neîntârziat, cu tot ce a furat, căci va fi iertată.

Şi auzind Dalila cuvintele acestea, a încărcat pe catâr şi pe calul beduinului tot ce furase. Şi ajungând în faţa califului, a aşezat tot calabalâcul la sfinţitele sale picioare, fiecare păgubaş luându-şi paguba. Numai boiangiul se văieta. Se văieta şi stăpânul catârului, întrucât măselele scoase nu i se mai puteau pune la loc. Califul califilor râdea de-şi dădea inima afară, şi le-a dăruit tuturor câte o sută dinari. Şi întrebând-o el pe Dalila pentru ce săvârşise atâtea înşelăciuni, ea a răspuns:

— Prea înălţat calif al califilor, jur pe corturile cerului şi pe oştile văzduhului că nimic n-am luat din lăcomie! Tot ce am săvârşit, am săvârşit pentru aţi dovedi că nu sunt mai prejos decât emirii tăi, Ahmed Deuf şi Hasan Şuman! Căci prea mult se grăieşte despre dibăcia şi iscusinţa lor, o, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor… Şi a adaus: Află, sultan al tuturor dreptcredincioşilor! Tatăl meu a

fost, la timpul său, cadiu în marea cetate a Bagdadului, iar eu mă îndeletniceam cu creşterea porumbeilor! Bărbatul meu a avut slujbă de emir. Nu vreau altceva nimic, decât să-mi dai drepturile ce mi se cuvin de pe urma soţului meu…

Şi încuviinţând califul acest lucru, a numit-o pe Dalila mai-mare peste caravanseraiul cel vestit. Şi avea sub conducerea ei patruzeci de sclavi, treizeci de încăperi şi patruzeci de câini păzitori la porţi. Iar Seinab, fiica ei, a luat în primire o crescătorie de porumbei călători.

Aceasta este istoria Dalilei celei iscusite, şi toate faptele ei se află scrise în cronici, la filă de aur.

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE; ÎNTÂI VOM AFLA DE ÎNŢELEPTUL DANIIL-ELINUL ŞI DE FIUL SĂU HASEB KERIM EDDIN…

I

Trăia în vremuri de mult petrecute un prea învăţat elin, cu numele Daniil. Despre înţelepciunea sa se auzise în toate laturile pământului, încât mari învăţaţi călătoreau spre cetatea lui, să-l vadă. Însă Daniil n-avea copii, şi din pricina asta îi mânca sufletul tristeţea.

Într-o seară, după ce s-a întors acasă nespus de trist, a luat cinci file dintr-o carte. Apoi a grăit către soţia sa:

— Află, prietenă a vieţii mele, a bucuriilor şi a tristeţilor mele! În curând va sosi la uşa mea îngerul cu coasa! Voi părăsi acest tărâm al umbrelor şi voi trece în tărâmul vieţii veşnice! Numai unul Allah ştie dacă te las în stare binecuvântată, dacă vei naşte după moartea mea sau nu. Dacă se va întâmpla să naşti fiu, pune-i

numele Haseb Kerim Eddin! Dă-i aleasă creştere, şi dacă te va întreba vreodată ce i-am lăsat moştenire, dă-i aceste cinci file Dacă le va citi şi le va pricepe, află că el va fi însemna să fie bărbatul cel mai înţelept al timpului său!

Spunând acestea, Daniil şi-a luat rămas bun de la ea, răsuflat o dată adânc, apoi a urcat la corturile drepţilor, în viaţa cea fără de sfârşit, la oştile lui Mahomed-prooroc ş la cântările veşnice ale huriilor… Îndură-se de el Allah ce nemărginit în milă…

Au venit neamurile şi l-au plâns. L-au spălat după legile preasfinte şi l-au petrecut la groapă.

Nu târzie vreme după adormirea lui, femeia a născut un băiat frumos ca lumina soarelui, şi i-a pus numele Haseb Kerim Eddin, după porunca soţului. Şi îndată a chema feluriţi chiromanţi şi cititori în stele, pentru a-i citi drumul în taina timpului. Şi chiromanţii i-au citit palma, cititorii în stele s-au ridicat în foişoare, după ştiinţa lor, ci tind scrierea văzduhului…

— Află… i-au spus chiromanţii. Fiul tău, înţeleaptă soţie a prea înţeleptului Daniil, fiul tău va trăi timp îndelungat, dacă va izbuti să treacă cu bine prin primejdiile tinereţii. Va ajunge, o, înţeleaptă femeie a lui Daniil! va ajunge să fie cel mai înţelept om al Răsăritului…

Şi au adăugat cititorii în stele:

— Aşa va fi, înţeleaptă femeie! Dacă fiul tău Haseb va trece prin primejdiile tinereţii cu bine, va ajunge să fie cel mai înţelept om la Răsăritului…

Acestea zicându-le, şi-au văzut de drum şi chiromanţii şi cititorii în stele. Soţia înţeleptului Daniil a prins să-şi îngrijească fiul c-a pe lumina ochilor, în casa ei, până la cinci ani. Apoi l-a dat la o şcoală înaltă, iar după alţi ani l-a îndemnat să se ducă la meserie. Însă Haseb Kerim Eddin nu voia să înveţe nimic. Maică-sa se topea de mâhnire. Şi ajungând Haseb Kerim Eddin la anii însurătoarei a hotărât maică-sa să-l însoare, nădăjduind că aşa se

va face om la locul lui. I-a căutat femeie potrivită. Însă Haseb Kerim Eddin nu s-a dovedit a fi om de treabă nici însurat. Într-o zi, pe când maică-sa plângea de tristeţe, au sfătuit-o nişte vecini:

— Femeie a înţeleptului Daniil! Decât te-ai chinui aş cu fiul tău, mai bine i-ai cumpăra un asin, o funie şi o secure, căci noi vrem să-i luăm în pădure la tăiat lemne. Aşa să-şi câştige pâinea de azi pe mâine…

Peste măsură s-a bucurat mama lui Haseb Kerim Eddin, auzindu-i grăind astfel! Şi cumpărând asin, secure şi funie, le-a dat fiului său şi l-a trimis în pădure, împreună cu tăietorii de lemne. La început, aceştia l-au învăţat cum să taie copaci şi cum să încarce lemnele pe asin. Astfel, s-au întors în cetate, au vândut lemnele pe preţ bun, şi aşa au dobândit bani pentru pâine. Multă vreme, Haseb Kerim Eddin s-a ţinut de treaba asta.

Într-o zi a căzut asupra codrului o furtună, şi toţi s-au ascuns într-o peşteră. Şi lovind Haseb Kerim Eddin cu securea sa în stânca peşterii, a auzit un sunet în gol. Îndată a început să sape şi a găsit o lespede rotundă, cu belciug. Mult s-a bucurat el de descoperire! i-a chemat şi pe ceilalţi lemnari, rugându-i să-l ajute să ridice lespedea. Şi astfel, cum au izbutit să repeadă lespedea, au văzut o groapă plină cu miere. Straşnic s-au mirat, uitându-se unii spre alţii! apoi au hotărât să se întoarcă în cetate, să aducă vase, să încarce mierea şi să o vândă, urmând a împărţi banii. Însă unul dintre ei trebuia să rămână în peşteră, pentru a păzi mierea. A spus Haseb Kerim Eddin:

— Voi rămâne eu, dreptcredincioşilor prieteni! Grăbiţi-vă către cetate şi aduceţi vasele…

Şi toţi au coborî! repede spre cetate şi s-au întors cu nişte vase mari. După ce le-au umplut, s-au pornit din nou către cetate şi au vândut mierea, şi iar s-au întors la peşteră cu vasele. Şi aşa au tot făcut ei drumul acela de nenumărate ori, ducând miere în cetate şi întorcându-se cu vasele goale.

Haseb Kerim Eddin rămânea mereu de pază, până ce, într-o bună zi, unul dintre lemnari a spus către soţii săi:

— Prietenii mei! Ştiţi voi la ce m-am gândit? Cred aşa: acest Haseb Kerim Eddin este descoperitorul gropii! Şi s-ar prea putea ca într-o bună zi să se ducă la mai-marii cetăţii, să ne pârască. Şi dacă s-ar întâmpla aşa, atunci toţi banii dobândiţi ar fi ai lui. Ce-ar fi, o, soţii mei, să-l poftim să intre în groapă, să scoată toată mierea, după aceea să-l lăsăm acolo, să aruncăm lespedea deasupra, spre a muri el de foame?

Cu mare bucurie au primit lemnarii cuvântul soţului lor! S-au dus din nou la groapă şi au grăit către Haseb Kerim Eddin:

— O, Haseb Kerim, fratele nostru! Coboară încă o dată în această groapă din peşteră şi adă-ne toată mie rea…

Şi intrând Haseb Kerim Eddin pentru cea din urma oară, le-a întins mierea.

— Acum faceţi aşa de bine şi trageţi-mă afară! le-a spus el. Miere nu mai este!

Însă n-a primit niciun răspuns. Ceilalţi tăietori d lemne s-au întors repede în cetate, după ce au arunca lespedea peste groapă. Degeaba răcnea sărmanul Haseb Kerim Eddin, degeaba plângea, rugându-se către stăpânul cerului şi al pământului:

— O, Allah! Singura pavăză a vieţii mele eşti tu Ajută-mă, prea îndurătorule Allah, să scap din acest mormânt, unde mă aflu îngropat de viu…

Şi aşa, lemnarii şi-au vândut mierea în cetate şi s-a dus la mama lui Haseb Kerim Eddin şi i-au spus:

— Ia-ţi rămas bun, nefericită mamă, căci fiul tău nu mai este!

— Dar ce i s-a întâmplat?

— Află, nenorocită mamă! Astăzi, pe când ne aflam î pădure, a pogorât asupra noastră o furtună năprasnica îndată ne-am ascuns într-o peşteră. Asinul fiului tău, speriindu-se de furtună, a rupt-o

la fugă. Şi voind fiul tău să-l ajungă, i-a ieşit înainte o fiară mare a pădurii şi l-a ucis, şi a mâncat asinul…

Auzind mama lui Haseb Kerim Eddin nenorocirea, început să-şi zgârie obrazul şi să-şi presare ţărână pe tot trupul, şi aşa a căzut în post negru de sufletul lui Haseb Kerim Eddin… Nu după mult timp, ceilalţi tăietori de lemne au devenit neguţători vestiţi. Mâncau şi beau, şi din când în când numai, trimiteau câte ceva şi nefericitei mame.

II

Haseb Kerim Eddin a rămas multă vreme în groapa din peşteră. După un timp a căzut asupra lui un scorpion mare. Haseb Kerim Eddin l-a ucis, însă s-a gândit: „îmi aduc bine aminte că groapa asta a fost plină toată cu miere. Pe unde a putut să intre acest scorpion?” şi s-a ridicat repede, pentru a cerceta locul pe unde intrase scorpionul. A văzut o crăpătură prin care pătrundea lumina. Haseb Kerim Eddin şi-a apucat hangerul şi a lărgit crăpătura, până s-a putut strecura mai departe. Şi astfel a nimerit într-un gang lung, şi a văzut la capătul lui o uşă de fier, cu broască de argint şi cu cheie de aur. Îndată ce s-a apropiat de uşă, a deschis-o, şi deodată a ajuns într-un fel de încăpere largă. Strălucea acolo o movilă mare de smaragde verzi, la picioarele unui jilţ de aur, împodobit cu fel de fel de pietre scumpe. În jurul jilţului se aflau alte jilţuri, unele de aur, altele de argint, altele de aramă şi fier, altele din lemn de santal. Se mai aflau jilţuri de fildeş şi abanos, şi toate la un loc erau în număr de douăsprezece mii…

Haseb Kerim Eddin s-a aşezat îndată pe jilţul cel mai înalt şi a adormit, lăudat fie numele celui ce în veşnicii nu are somn, şi ai cărui ochi necontenit veghează asupra cerului şi pământului!

Şi trezindu-se Haseb Kerim Eddin, a auzit ca un răsuflet. Şi-a deschis ochii şi s-a ridicat, şi a văzut pe cele douăsprezece mii de jilţuri şerpi mari, încolăciţi. Şi fiecare şarpe era lung de o sută de coţi. Lui Haseb Kerim Eddin i s-a uscat gura de spaimă. Se şi credea mort, când s-a uitat la ochii şerpilor care străluceau şi fulgerau ca paloşele. Şi uitându-se el mai bine, a văzut o mulţime de şerpi mai mici, atât de mulţi, încât numai bunul Allah, în neţărmurita sa pricepere, i-ar fi putut număra! Şi cum sta Haseb Kerim Eddin îngrozit, a pornit spre el unul dintre şerpi, puternic şi mare ca un catâr, şi ducea pe spinarea lui o butie de aur. În butia aceea se afla un şarpe cu faţă omenească, strălucind ca cristalul. Şi şarpele cu faţa de om a fost aşezat pe un jilţ. La o poruncă a lui, toţi ceilalţi şerpi s-au ridicat pe jilţurile lor, apoi au căzut la pământ, închinându-se. Şi cum şarpele acela a făcut un semn din ochi, toţi s-au aşezat la locuri.

— În numele lui Allah, străinule, te rugăm să nu te temi de noi! a grăit apoi către Haseb Kerim Eddin şarpele cu faţa de om. Află că eu sunt Tamliha, sultăniţa şerpilor…

Haseb Kerim Eddin s-a liniştit. Iar sultăniţa şerpilor a poruncit îndată să se întindă mesele, şi s-au dus şerpi şi i-au adus mere, struguri, rodii, alune, migdale, banane şi nuci şi pe toate le-au aşezat la picioarele lui Haseb. Iar sultăniţa i-a poftit încă o dată bun sosit între ei, întrebându-l de numele său şi de numele cetăţii sale. Haseb s-a ospătat fără nicio teamă din toate bunătăţile aduse.

Şi după ce s-a săturat el bine, a fost întrebat încă o dată de numele său şi de numele cetăţii sale, şi de împrejurările care l-au adus acolo. I-a răspuns Haseb, cu toată bună cuviinţa, istorisindu-i despre înţeleptul Daniil, tată său, şi istorisindu-i cum, nevoind să înveţe nimic, a ajuns tăietor de lemne. Şi i-a mai spus cum a aflat groapa cu miere şi cum a fost închis.

— Aceasta este istoria vieţii mele! şi-a sfârşit cuvântul Haseb Kerim Eddin.

— Fii liniştit, o, Haseb Kerim! i-a răspuns sultăniţa şerpilor. Rămâi la noi cât vei voi, căci am să-ţi istorisesc întâmplările vieţii mele, şi te încredinţez că te vei minuna nespus…

— Cu deosebită bucurie ascult istoria vieţii tale… a răspuns Haseb Kerim Eddin.

Iar sultăniţa şerpilor a început astfel:

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE ALT OM, UNUL DIN TĂRÂMUL EGIPTULUI, CARE AVEA UN FIU CU NUMELE BULUKIA…

Împlinească-se numai voia lui Allah, în cer şi pe pământ! Află, o, Haseb Kerim Eddin! trăia demult, în ţara Egiptului, un israelitean care avea un fiu cu numele Bulukia.

Aşa de credincios era acel israelitean, încât toată vremea şi-o petrecea în dezlegarea cărţilor sfinte şi rugându-se necontenit lui Allah, lăudat numele lui! Iată însă că după o vreme s-a îmbolnăvit acel israelitean, şi era gata să-şi aştepte îngerul. Aflând despre aceasta, căpeteniile ţării au venit la el în grabă, cu ochii plini de lacrimi.

— Bine aţi venit, aleşi bărbaţi egipţieni! le-a spus israeliteanul. Ceasul meu de rămas bun este aproape! Părăsesc lumea aceasta, spre a mă călători într-o altă lume! N-am strâns în zilele mele nicio avuţie! Singura mea avuţie este acest fiu al meu, cu numele Bulukia! Aveţi grijă de el şi-l creşteţi, şi Allah să vă ajute…

Şi mărturisind încă o dată că pe pământ şi în cer nu se află alt stăpân decât slăvitul Iahve, şi nici nu alt prooroc decât proorocul său, Moisi, cuviinciosul israelitean şi-a repezit ochii peste cap şi s-a călătorit la protopărinţii săi, laudă veşnică

celor ce petrec pe pământ în cuviosie şi se înalţă la corturile cerului curaţi ca lacrima!

I s-a pregătit îndată giulgiul de moarte, a fost spălat după legile sale şi îngropat, dându-l pământului; iar pe feciorul său, Bulukia, l-au ridicat la rang de sultan. Şi era Bulukia atât de drept cu supuşii săi, şi în ţara Egiptului domnea atâta linişte şi mulţumire, încât toţi ridicau laudă sultanului şi dreptului său părinte.

Însă într-o zi, umblând Bulukia la lucrurile rămase de la tatăl său, şi cercetând el încăperile casei, a găsit o uşă ascunsă. A deschis-o şi a nimerit într-o încăpere unde se afla un stâlp de marmură, deasupra căruia se afla un scrin de abanos. Şi deschizând Bulukia scrinul, a găsit înăuntru un scrin de aur. L-a deschis şi pe acesta, şi a găsit o carte pe a cărei scoarţă sta scris:

„Aflaţi, oameni vremelnici! Într-o zi se va ridica peste tot Răsăritul şi peste toate seminţiile un prooroc cu numele Mahomed, cinstit fie numele său! Aflaţi, oameni! Proorocul ce se va ridica va fi sultanul tuturora, în trecut, în timpurile de faţă şi în viitorimi…”

Citind Bulukia aceste cuvinte, îndată a crezut în proorocul Mahomed. I-a adunat în sobor pe mai marii egipţieni, a adunat preoţii poporului Israel şi le-a făcut cunoscută cartea:

— Aflaţi, înţelepţi egipţieni, şi aflaţi, oameni din Israel! Tatăl meu a fost un ticălos! S-ar cuveni să-l scot din mormânt, să-l dau pradă flăcărilor! Socotesc, cinstit sobor, că această carte a luat-o din înţeleaptă scriere Thora, sau din vestitele cărţi ale lui Ibrahim-prooroc! Cum de l-a răbdat inima să încuie cartea asta cu atâta grijă, şi să n-o arate la nimeni?

Şi au răspuns mai marii egipţieni şi oamenii Israelului:

— Bulukia, sultan peste Egipt! Lasă-l pe tatăl tău să se odihnească în pământ, atâta vreme cât bunul Iahve l-a luat la sânul său!

Atunci, Bulukia s-a dus la maică-sa, şi arătându-i ce a aflat, i-a spus că de-acum înainte el îl iubeşte numai pe Mahomed-prooroc şi că vrea să cutreiere seminţiile şi ţările, până-l va întâlni. Căci, a adăugat Bulukia, dacă nu va porni să-l întâlnească, va muri de inimă rea…

Şi astfel, s-a îmbrăcat Bulukia în veşmânt de hangiu, şi rugând-o pe maică-sa să se roage pentru el, a pornit la drum. Şi plângea maică-sa, petrecându-l:

— O, fiul meu Bulukia! Dacă tu te duci, ce se va petrece cu mine?

— Degeaba plângi, mamă! i-a răspuns el. Mă duc mai întâi spre Siria…

Şi ajungând Bulukia la ţărmul mării, s-a suit pe o corabie şi a ajuns într-o insulă. A coborât şi a adormit, lăudat fie numele celui ce niciodată nu doarme, ci veghează pururi… Şi în timp ce Bulukia dormea, corabia şi-a văzut de drumul ei, iar când s-a trezit Bulukia, nu se mai vedea, pierită în zarea apelor. Aşa a rămas Bulukia singur pe insula aceea. Plângea, umblând încoace şi încolo. Deodată, a întâlnit nişte şerpi mari cât cămilele şi înalţi cât curmalii. Toţi dădeau laudă lui Allah şi se rugau pentru Mahomed-prooroc. Foarte mirat se uita la ei Bulukia.

— Cine eşti, de unde vii şi încotro ţi-i calea, o, străine? l-a întrebat unul dintre şerpi.

Şi a răspuns Bulukia:

— Numele meu este Bulukia, şi sunt fiu al lui Israel! Am pornit într-o călătorie, la seminţiile pământului, din dragoste pentru Mahomed-prooroc, lăudat fie-i numele! Umblu deci şi-l caut pe Mahomed-prooroc! Dar voi cine sunteţi?

Şi au răspuns şerpii:

— Află, o, Bulukia! Noi suntem locuitorii Gheenei şi avem rostul de a-i chinui pe

necredincioşi!

Şi a întrebat Bulukia:

— Dar cum aţi ajuns în insula asta?

— Află, o, Bulukia! Gheena este şi ea fiinţă însufleţită! Însă nu poate răsufla decât de două ori pe an, o dată vara şi o dată iarna! Numai aşa se poate lămuri de ce vara este căldura aşa de mare! Şi află mai departe, o, Bulukia: când respiră Gheena, ne repede afară, iar când îşi trage din nou sufletul, ne trage şi pe noi înăuntrul ei…

Şi i-a întrebat Bulukia dacă în Gheena se află şerpi şi mai mari. Şi a răspuns unul:

— Află, Bulukia! Noi suntem cei mai mici şerpi din Gheena! De bună seamă, sunt acolo şi şerpi care nici nu simt răsufletul!

— Dar pe Mahomed-prooroc de unde-i ştiţi, că vă rugaţi lui? i-a întrebat Bulukia.

— Află! Mahomed-prooroc ni-i prea bine cunoscut! Sfântul său nume stă scris pe poarta paradisului! iar dacă n-ar fi fost Mahomed-prooroc, Allah n-ar fi scornit nici paradisul, nici Gheena, nici cerul, nici pământul! Tot ce este şi tot ce se vede pe lume a fost scornit numai pentru Mahomed-prooroc! Iată pentru ce ne rugăm noi lui Mahomed-prooroc, lăudat fie-i numele…

Auzind Bulukia cuvintele acestea, a simţit cum îi creşte şi mai tare dragostea pentru Mahomed-prooroc şi cum îl cuprinde şi mai fierbinte dorinţa de a-l întâlni.

După ce şi-a luat rămas bun de la şerpi, s-a dus la ţărmul mării, la o corabie. Şi s-a urcat el pe corabie, şi a ajuns la o altă insulă. Coborând şi umblând un răstimp, a dat peste nişte şerpi mici şi mari. Şi a văzut între ei un şarpe mai alb şi mai strălucitor decât cristalul, stând într-o butie de aur, pe spinarea unui şarpe mare cât elefantul. Aceea era sultăniţa şerpilor, aceea eram eu… a încheiat sultăniţa.

A îndemnat-o Haseb Kerim Eddin:

— Istoriseşte-mi acum ce s-a întâmplat între tine şi Bulukia.

Şi a răspuns sultăniţa:

— Când l-am văzut pe Bulukia, m-am plecat înaintea lui şi l-am întrebat de unde vine, cine este şi ce caută.

Şi mi-a răspuns Bulukia:

— Sunt dintre fiii Israelului, şi numele meu este Bulukia! Cutreier pământul, în căutarea lui Mahomed-prooroc, cel vestit în sfintele scripturi…

— Dar tu cine eşti? m-a întrebat Bulukia.

Eu i-am răspuns:

— Sunt sultăniţa şerpilor, şi numele meu e Tamliha! Iar de-l vei întâlni pe Mahomed-prooroc, du-i plecăciunile mele!…

Apoi, luându-şi rămas bun, Bulukia s-a urcat iar pe corabie şi a pornit spre cetatea Ierusalimului.

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE UN IERUSALEMIT CU NUMELE AFAN, ISRAELITEAN ŞI EL…

Trăia pe vremea aceea, în cetatea Ierusalim, un înţelept cu numele Afan. Era priceput în toate ştiinţele, cunoştea geometria, astronomia, metafizica şi chimia. Cunoştea cărţile Thora, Evangheliile şi Psalmii, cât şi preasfintele cărţi ale proorocului Ibrahim. Şi a aflat Afan în una din cărţile sale despre inelul cu pecetea proorocului Solomon. Şi a mai aflat că celui ce va pune pe degetul său acest inel îi vor da ascultare păsările, fiarele, oamenii şi spiritele, cât şi toate fiinţele văzute şi nevăzute. Se ştie că la moartea sa prooroc Solomon a fost pus într-un sicriu şi îngropat într-un munte înconjurat de şapte mări. Iar pentru a ajunge la muntele acela nu e în stare nimeni, niciun corăbier nu îndrăzneşte! Nimeni nu poate

dobândi inelul, nimeni, nici din lumea oamenilor, nici din aceea a spiritelor. Şi a aflat înţeleptul Afan, în una din cărţile sfinte, că poate ajunge la munte cel ce-şi va unge picioarele cu un suc stors dintr-o anumită buruiană. Cel ce-şi va unge astfel picioarele va putea umbla pe orice mare, ca pe pământ, fără a se scufunda. Însă nimeni nu poate ajunge la buruiană, fără ajutorul sultăniţei şerpilor. Aceasta era starea la cetatea Ierusalim, când a ajuns acolo Bulukia.

Şi pe când se ruga el într-un templu, iată că a venit Afan. Bulukia i s-a închinat după cuviinţă, citind mai departe în cartea sa. Afan s-a apropiat de el şi l-a întrebat cine este şi de unde vine. Şi i-a răspuns Bulukia:

— Află, evlaviosule israelitean! Sunt din tărâmul Egiptului şi cutreier în lung şi-n lat pământul, pentru a-l afla pe Mahomed-prooroc…

Şi înţeleptul Afan l-a poftit acasă, în ospeţie. Şi Bulukia l-a urmat, şi i s-a dat o încăpere frumoasă, spre a se odihni. A trecut o zi. Şi venind ziua a doua peste cetatea Ierusalim, l-a întrebat pe oaspetele său cum de-l iubeşte pe Mahomed-prooroc atât şi de unde a aflat despre dânsul. La care, Bulukia şi-a istorisit întâmplările, de la început până la sfârşit. Auzindu-l Afan, s-a mirat peste măsură.

— Să mă duci neîntârziat la sultăniţa şerpilor! a poruncit el. Căci eu te voi duce după aceea la Mahomed-prooroc, lăudat fie numele lui! Însă pentru a ajunge la el, va trebui să treacă încă foarte mult timp! Ştiu, evlaviosule israelitean, taina unei buruieni! Cel ce se unge pe tălpi cu sucul ei poate cutreiera mările şi toate apele scornite de atot înţeleptul Iahve… Cum vom afla buruiana asta, cu ajutorul sultăniţei şerpilor, ne vom unge picioarele şi vom străbate cele şapte mări, şi aşa vom ajunge la mormântul proorocului Solomon, lăudată fie-i pomenirea! Vom lua inelul de pe degetul său şi vom fi aşa de puternici, cum a fost şi Solomon-

prooroc! Vom dobândi după aceea tot ce vom vrea! Vom bea din izvorul vieţii, aflat în Marea întunericului! Şi vom trăi atât de mult, încât până în cele din urmă vom izbuti să ne întâlnim şi cu Mahomed-prooroc!

Auzind Bulukia cuvintele lui Afan, a răspuns:

— Vino neîntârziat cu mine, să-ţi arăt unde îşi are 6ălaş sultăniţa şerpilor…

Şi aşa, Afan şi-a făcut rost de o cuşcă de fier, a luat două vase, unul cu vin şi celălalt cu lapte, şi a pornit împreună cu Bulukia. Zi şi noapte au mers până au ajuns la insulă. Afan a aşezat lângă cuşcă o cursă cu cele două vase înăuntru şi s-a îndepărtat. Şi trecând eu pe acolo, şi mirosind o clipă cuşca, nările mele au simţit laptele şi vinul. Am coborât, şi aşa am intrat în cuşcă! Însă îndată ce am băut vin, capul a prins a mi se învârti. Afan, aflat în apropiere, a închis îndată uşa, şi aşa m-au dus cu ei. Când mi-am venit în fire şi când m-am văzut închisă pe vârful unui munte, am spus:

— Iată ce păţesc toţi cei ce cruţă mârşava fiinţă omenească…

Şi a răspuns Bulukia:

— Nu te teme, sultăniţă a şerpilor! Nu-ţi vom face niciun rău, însă trebuie să ne arăţi buruiana fermecată, să ne putem unge tălpile, să putem cutreiera mările… Iar îndată ce vom găsi buruiana, te vom aduce la loc aici…

Şi aşa, Afan şi Bulukia au luat cuşca şi au tot umblat pe munte, pe lângă tot soiul de plante, şi eu, sultăniţa şerpilor, le spuneam la ce folosesc toate. Şi au ajuns deodată lângă o buruiană vorbitoare:

— Fericit cine mă va culege! spunea buruiana. Fericit cine-mi va stoarce sucul şi-şi va unge tălpile!

Auzind acestea, Afan şi Bulukia au pus cuşca jos. Au cules multe buruieni vorbitoare, apoi le-au pisat şi le-au stors, şi luând sucul şi-au uns tălpile.

Apoi, m-au adus din nou pe insula unde m-au găsit. Afan a deschis uşa cuştii şi m-a lăsat să ies.

— La ce vă foloseşte sucul acesta? am întrebat eu, după ce m-am văzut liberă.

Şi au răspuns ei:

— Spre a trece peste cele şapte mări! Vrem să ajungem la mormântul sultanului nostru Solomon, să-i luăm din deget inelul cu pecete…

Şi am răspuns eu:

— Asta niciodată nu se va înfăptui! Pentru că sultanul cerului şi al pământului i-a dăruit puterea aceasta neînchipuită numai înţeleptului Solomon. Ce veţi face voi cu inelul proorocului Solomon? Mai bine aţi fi cules buruiana care dă sănătate şi tinereţe fără sfârşit…

Mult s-a căit Afan auzind acestea! Însă a pornit mai departe, împreună cu Bulukia. Eu m-am întors la oştile mele de şerpi şi am găsit acolo răzmeriţă mare. Mulţi dintre supuşi se îmbolnăviseră, alţii pieriseră. Când însă m-au văzut din nou au început să salte de bucurie în juru-mi, întrebându-mă de ce am lipsit aşa de mult. Atunci, eu le-am povestit toate întâmplările cu Afan şi cu Bulukia… Aceasta-mi este istoria… a încheiat sultăniţa şerpilor.

Haseb Kerim Eddin ascultase foarte mirat. A rugat-o pe Tamliha să-i dea un soţ, spre a-l duce din nou pe pământ, ia ai săi. Şi i-a răspuns Tamliha, sultăniţa şerpilor:

— O, prietenul meu Haseb! Nu trebuie să părăseşti locul acesta până la iarnă! Fă-ţi ochii roată împrejur, de pe muntele Kaf, şi uită-te cum toată natura dă laudă stăpânului cerului şi al pământului! Bucură-te, o, Haseb, văzând dealurile, văile, arborii, râurile şi păsările dând laudă veşnică celui atotputernic…

Haseb Kerim Eddin a mai întrebat-o dacă îndrăzneţii Afan şi Bulukia au străbătut într-adevăr cele şapte mări şi au putut lua inelul din degetul lui Solomon-prooroc.

— Într-adevăr, o, Haseb Kerim Eddin, ei au străbătut cele şapte mări şi s-au minunat de minunăţiile lor! Şi au ajuns la un munte înalt, zidit tot din smaragde verzi, la ale cărui temelii izvora un pârâu mirosind a mosc. S-au bucurat foarte crezându-se ajunşi la capăt, însă Afan a văzut în depărtare o moschee cu o cupolă mare. A pornit într-acolo, împreună cu Bulukia, şi intrând ei, au găsit un jilţ de aur, încrustat cu fel de fel de pietre scumpe. Iar în jurul jilţului stăteau o mulţime de alte jilţuri. Şi l-au văzut mai apoi, stând pe jilţul său, pe înţeleptul nostru Solomon-prooroc. Era îmbrăcat în veşmânt de mătase verde, ţesut cu aur, împodobit cu perle şi cu fel de fel de pietre preţioase. Mâna sa dreaptă stătea pe pieptul său, iar inelul cu pecete i se afla în deget. Şi văzându-l Afan, l-a sfătuit pe Bulukia tot felul de vrăji. Şi aşa s-a apropiat Bulukia de jilţul lui Solomon-prooroc. Însă deodată a sărit de sub jilţ un balaur, şi şuiera aşa de cumplit, încât împrejurimile s-au cutremurat până departe. Fulgere de foc ieşeau din gura lui.

— O, Afane! a grăit balaurul, într-o înfăţişare înspăimântătoare. Vei pieri, o, Afane, dacă nu părăseşti locul acesta numaidecât!

Dar Afan nu s-a speriat. Sta la locul lui şi mereu rostea vrăji. Şi văzând balaurul că nu se teme de el, a răsuflat o dată atât de puternic, încât moscheea s-a cutremurat din temelii.

— Vai ţie, Afane! a adăugat balaurul. Află că vei arde de viu, dacă nu vei părăsi locul acesta…

Bulukia a îngheţat de groază. Afan a pornit spre jilţul lui Solomon-prooroc şi a întins mâna să-i ia inelul din deget. Balaurul s-a repezit asupra lui cu o ploaie de flăcări, şi astfel s-a prefăcut Afan într-o movilă de cenuşă…

Văzând toate acestea, Bulukia a căzut în leşin. Însă văzând Allah, a dat poruncă îngerului său Gavriil să coboare pe pământ, să scape zilele lui Bulukia. Şi a coborât pe pământ îngerul Gavriil. L-a trezit pe Bulukia din leşin, i s-a închinat,

întrebându-l cum de a ajuns acolo. Şi astfel, a istorisit Bulukia îngerului Gavriil tot ce a păţit până atunci, de la început până la sfârşit. Şi a spus îngerul:

— Află, o, Bulukia! Cel ce-l iubeşte pe Mahomed-prooroc nu poate fi ars de nicio flacără…

Şi Bulukia s-a rugat de îngerul Gavriil să-l ducă să i-l arate pe Mahomed.

— O, Bulukia! i-a răspuns îngerul. Vezi-ţi de drumul tău în pace! Vremea lui Mahomed-prooroc este încă departe…

Astfel zicând, îngerul Gavriil a zburat la cerul său, iar Bulukia şi-a dat seama de cuvântul spus cândva, că inelul lui Solomon-prooroc nu-i foloseşte la nimic; se căia amar pentru cele săvârşite până atunci. A coborât de pe munte şi şi-a petrecut noaptea plângându-l pe Afan înţeleptul şi minunându-se de ciudăţenia muntelui înconjurat de şapte mări. Şi-a trecut ziua aceea. Şi venind ziua a doua, Bulukia şi-a uns iar tălpile, şi a umblat multe zile şi multe nopţi pe cele şapte mări, până ce, într-o zi, a ajuns într-o insulă mai frumoasă ca paradisul. Mult s-a minunat el de frumuseţile găsite acolo, căci pământul era de şofran, pietrele erau de rubin şi de metale scumpe, lemnul era numai de iasomie şi aloe, şi pretutindeni nu se vedeau decât trandafiri, garoafe, crini, viorele şi toate florile binemirositoare ale acestui pământ. Păsări de toate culorile cântau pe crengile copacilor şi râuri limpezi curgeau între pajişti. Animalele blânde păşteau pretutindeni. Se auzea porumbelul sălbatic gungurind şi privighetoarea răspunzându-i din lăuta ei. Toate vietăţile dădeau laudă sultanului celui mare al Răsăritului şi al Amurgului, sultanului celui mare, de nimeni ajuns şi de nimeni întrecut, laudă lui în vecii-vecilor, şi laudă veşnică cereştilor sale corturi…

Şi se uita Bulukia la minunăţiile priveliştei. Şi fără să-şi dea seama, a apucat pe alt drum decât cel

pe care l-a adus Afan. Şi aşa a umblat Bulukia, pe insula aceea, multă vreme. Deodată, marea a început să vuiască din talazuri şi s-a arătat o fiară mugind aşa de puternic, încât toată insula se cutremura. Şi s-au arătat cârduri de lei, tigri, lupi şi pantere, şi toate aveau pe picioarele de dinainte pietre preţioase strălucind ca lumina soarelui. Şi aşa de multe erau, încât numai Allah le-ar fi putut cunoaşte numărul! Se umpluse toată insula. Şi s-au jucat fiarele împreună, până s-a luminat de ziuă deasupra mării. Atunci s-au făcut nevăzute. Cuprins de frică, Bulukia a coborât în marea a doua şi a mers pe valuri zile şi nopţi, până a ajuns la un munte nespus de înalt, cu o vale adâncă. Şi pământul acestei văi era de piatră magnetică. Bulukia a coborât pe pământ şi a uscat la soare nişte peşti, spre a-şi potoli foamea. Dar când gusta din peştii aceia, s-a năpustit asupra lui un tigru. Însă Bulukia şi-a uns repede tălpile şi a sărit în marea a treia. Era o noapte nespus de întunecată şi bântuia furtunile. Şi Bulukia a rătăcit mult, până a nimerit la o insulă cu pomi roditori. A cules câteva poame, şi mâncându-le, ridica laudă lui Allah, şi cercetând insula, a găsit-o nespus de frumoasă, încât s-a odihnit acolo zece zile. Şi venind ziua a unsprezecea, şi-a uns din nou tălpile picioarelor şi a pornit pe marea a patra. A cutreierat şi această mare, zile şi nopţi, şi a ajuns pe o insulă pustie, cu nisip alb. Acolo se aflau numai păsări răpitoare. Bulukia n-a întârziat deloc în insula aceea. Şi-a uns din nou tălpile şi a trecut în marea a cincea, străbătând-o în câteva zile, şi a ajuns la o insulă al cărei pământ strălucea de cristaluri şi era străbătut de vine de aur. Creşteau acolo copaci luminând ca lumina soarelui, şi florile străluceau ca aurul. A petrecut Bulukia pe insula aceea toată ziua, şi cum a coborât noaptea, s-a minunat mai tare, văzând cum florile luminau ca lumina stelelor. Se spuse că aceea era vestita Insulă a Florilor, şi că florile erau de fapt inele şi tipsii căzute din soare. A dormit

Bulukia acolo o noapte. În dimineaţa ce-a urmat şi-a uns din nou tălpile picioarelor, păşind în marea a şasea. Şi aşa a ajuns el, după câteva zile, pe o insulă. A văzut doi munţi acoperiţi de pomi, pe ale căror crengi se aflau capete omeneşti atârnând de păr. Şi a văzut şi alţi pomi, de care atârnau păsări verzi, şi alţii care străluceau ca focul, şi cu fructe ce picurau fulgere. Şi a mai văzut Bulukia poame lăcrimând. Şi a văzut şi alte fructe râzând. Şi după ce s-a culcat sub un pom, s-au ivit din mare fel de fel de spirite străvezii, cu mâinile pline de pietre scumpe, strălucind ca lumina. Şi au dănţuit spiritele în jurul lui, şi s-au veselit, până s-au arătat zorii şi peste marea a şasea.

Bulukia şi-a uns din nou tălpile şi a păşit în a şaptea mare. A mers două luni, şi abia a zărit uscatul. Era topit de foame, deoarece nu putuse să se ospăteze decât cu peşti cruzi.

Şi astfel, a nimerit el pe o insulă, într-o dimineaţă. Şi a văzut numai pomi şi râuri. Îndată s-a dus spre un pom şi a întins mâna să culeagă mere. Atunci, a auzit un glas omenesc:

— Află, străine! Dacă vei lua măcar un fruct din mărul acesta, te voi tăia drept în două!

Şi ridicându-şi ochii, Bulukia a văzut o făptură mai înaltă de patruzeci de coţi.

— Dar de ce nu mă laşi să gust din fructele acestea? a întrebat el, răpus de frică.

— Află, nesocotitule! Nu ştii oare că tu eşti fiu al pământului, şi că tatăl tău, Adam, a călcat porunca lui Allah, mâncând din pomul oprit?

— Dar ai cui sunt pomii aceştia? Şi cine eşti? a întrebat Bulukia.

— Află, omule! Numele meu este Skerahia, şi insula aceasta, cu toţi pomii ei, este a sultanului Sachr! Eu sunt paznicul acestei insule! Dar tu cine eşti, şi cum ai ajuns aici?

Bulukia şi-a spus întreaga istorie. Apoi, Skerahia l-a ospătat şi s-au despărţit. Şi a rătăcit Bulukia pe-acolo, vreme de zece zile, a urcat

munţi şi a străbătut vai, până ce, într-o zi, a zărit departe un sul mare de colb. Şi Văzându-l el, a auzit deodată strigăte de război. Iar într-o vale lungă de două luni, a văzut nişte fiinţe ciudate şezând călări şi luptându-se cu atâta străşnicie, încât sângele curgea puhoi. Glasurile lor erau ca tunetele şi erau înarmaţi cu paloşe, cu lănci, cu bucăţi de fier, cu arcuri şi săgeţi. Bulukia tremura de spaimă. Dar îndată ce l-au văzut, luptătorii au sfârşit lupta şi s-au despărţit.

— Cine eşti şi de unde vii? Cine ţi-a arătat drumul acesta? l-a întrebat un războinic călare.

— Sunt om, şi călătoresc din dragoste pentru Mahomed! a răspuns Bulukia. Am rătăcit drumul adevărat! Dar voi cine sunteţi?

— Suntem spirite din Tărâmul Alb! i-a răspuns călăreţul. Tărâmul nostru se află tocmai dincolo de muntele Kaf, la o depărtare de şaptezeci şi cinci de ani…

— Dar pentru ce vă războiţi? a întrebat Bulukia.

— Află! a răspuns călăreţul. Tărâmul acesta este tărâmul lui Sada, fiul lui Aad! În fiecare an, Allah ne porunceşte să venim aici, să luptăm împotriva spiritelor rele! Sultanul nostru se numeşte Sachr! Trebuie să mergi la el, împreună cu noi, să te arătăm lui!

INTRĂ ÎN ISTORIE SACHR-SULTAN; BULUKIA E OSPĂTAT CU CĂMILE FIERTE…

Şi aşa, călăreţii l-au petrecut pe Bulukia la corturile lor. Şi a văzut Bulukia corturi de mătasă aşa de numeroase, încât numai Allah le poate cunoaşte numărul! Unele erau verzi, altele roşii. În mijlocul lor se afla un cort mare, de o sută de coţi, cu frânghiile de mătasă albastră, cu stâlpii de

argint şi aur. Acela era cortul sultanului Sachr. Bulukia s-a şi arătat în faţa sa. Şi se afla sultanul Sachr pe jilţul său de aur, împodobit numai cu perle şi cu alte felurite pietre preţioase. La dreapta înălţimii sale stăteau sultanii spiritelor, iar la stânga, căpeteniile oştilor. La cel mai de cinste loc stăteau înţelepţii şi vizirii. Îndată ce Bulukia a păşit înaintea sultanului şi s-a închinat cuviincios, acesta i-a răspuns cu deosebită bună cuviinţă, şi l-a rugat să se apropie, să se aşeze pe un jilţ, lângă înălţimea sa. Şi l-a întrebat sultanul Sachr:

— Cine eşti tu, străine?

Şi Bulukia a răspuns cu bună cuviinţă nemărginită:

— Prea înălţate sultan Sachr, stăpânul acestui pământ! Află că sunt unul dintre fiii lui Allah! Sunt fiu al poporului Israel…

Sachr-sultan l-a rugat după aceea să-şi spună istoriile, să se minuneze şi el de şirul de întâmplări nemaipomenite. Şi s-a aşezat Bulukia, după rânduiala în veac statornicită, pe un covor moale, şi ascultătorii lui aşezându-se roată, şi-a istorisit toată viaţa şi toate pătimirile. Apoi sultan Sachr a dat porunci servilor săi să întindă mesele. Şi s-au întins mese acoperite cu fel de fel de tacâmuri de argint şi aur. Şi iată că a rămas Bulukia peste măsură de mirat, şi aproape cu gura căscată, când i s-au înfăţişat pe talgere uriaşe cincizeci de cămile fierte. Şi mai mirat a rămas, când s-au mai adus douăzeci; şi a început să ospăteze cu oarecare poftă, când au venit la rând berbecii bine pregătiţi. Cu totul, se aflau la prânzul acela cam o mie de mii de tacâmuri. Şi ospătau spiritele, şi le cântau muzici, şi Bulukia a mâncat şi el până s-a săturat. Şi după ce au fost istovite cărnurile, au fost aduse poamele. Şi după ce au fost istovite şi acestea, toată adunarea s-a ridicat, într-o înaltă cuviosie, dând mulţumită fără margini lui Allah şi profetului său Mahomed, lăudat fie numele lor în vecii

vecilor, pentru atâtea şi atâtea felurite bogăţii cu care au înzestrat pământul!

Şi auzind Bulukia numele lui Allah, rostit într-o adâncă cutremurare, şi auzind din glasul spiritelor numele lui Mahomed-prooroc, a rămas mirat foarte. L-a întrebat pe sultan:

— În numele lui Allah, o, sultane! Rog să mi se istorisească ce seminţie sunteţi voi, şi de unde vă trageţi, de-l cunoaşteţi şi-l iubiţi pe Mahomed-prooroc?

— O, Bulukia, prietenul meu! a răspuns sultan Sachr. Află că Allah prea înaltul a scornit şapte Gheene, aşezându-le una peste alta, iar între o Gheenă şi alta se află cale de o mie de ani! mai află, cuviinciosule Bulukia, că în cea dintâi Gheenă se află păcătoşii cei credincioşi, care pier fără a se pocăi.

În Gheena a doua se chinuiesc cei ce-l mint pe Allah!

În a treia Gheenă stau în scrâşnirea dinţilor seminţiile Iadjadsch şi Madjudsch!

În Gheena a patra se află părtaşii lui Satan!

În a cincea stau în cutremur veşnic cei ce nu se roagă când aud strigarea muezinilor!

Iar în Gheena a şasea se află cei ce se închină proorocului Iisus!

Gheena a şaptea e potopită de făţarnici.

Află mai departe, o, Bulukia! Cea dintâi Gheenă este Gheena de sus, şi e cea mai dulce. În cuprinsul ei se află o mie de munţi de foc, cu şaptezeci de mii de văi. În fiecare din cele şaptezeci de mii de văi se află şaptezeci de mii de cetăţi de foc. Şi în fiecare din cele şaptezeci de mii de cetăţi se află şaptezeci de mii de mahalale. Şi în fiecare din cele şaptezeci de mii de mahalale se află şaptezeci de mii de case. Şi în fiecare din cele şaptezeci de mii de case se află şaptezeci de mii de jilţuri de foc. Şi pe cele şaptezeci de mii de jilţuri se află şaptezeci de mii de unelte de cazană!

Şi totuşi, o, Bulukia, Gheena aceasta este cea mai dulce!

În ce priveşte numărul cetăţilor de foc, şi în ce priveşte celelalte şase Gheene, numai Allah unul le cunoaşte…

Bulukia a început a plânge, auzind aceste cuvinte, şi venindu-şi din nou în fire, l-a întrebat pe sultan Sachr:

— O, cuviinciosule sultan! Care va fi soarta noastră? În care dintre Gheene vom ajunge?

Şi a răspuns sultanul:

— Nu te teme, o, Bulukia! Cel ce-l iubeşte pe Mahomed-prooroc, niciodată nu va ajunge în chinurile Gheenei, niciun foc nu-l poate atinge, căci Gheenele fug din faţa oamenilor care cred în legile proorocului! Dacă vrei să ştii ce fel de seminţie suntem, atunci, o, Bulukia, află că bunul Allah ne-a scornit şi ne-a dat fiinţă din para focului. La începutul tuturor lucrurilor, Allah a dat fiinţă în Gheena unor oameni ca noi, doi la număr. Amândoi erau sultani. Pe unul îl chema Kalit, pe celălalt Malit. Kalit avea statura leului, Malit statura lupului. Kalit era bărbat, Malit femeie. Şi le-a poruncit Allah să se împreune, şi astfel Malit a născut scorpioni şi şerpi, cu care Allah a împânzit Gheena, pentru chinurile necredincioşilor. Căci află, o, Bulukia! Fiinţele acelea aşa de tare s-au înmulţit, încât s-au împrăştiat pe tot pământul, până la nesfârşit. După aceea, Allah a dat poruncă sultanului şi sultăniţei, şi ea a născut şapte bărbătuşi şi şapte femeiuşti. Şi crescând bărbătuşii, şi crescând femeiuştele, s-au înmulţit iar. Una din aceste femeiuşti a fost hărăzită de Allah să fie Iblis. Şi Iblis astfel a rămas printre cei ce se tem de Allah. Şi a rămas Iblis în preajma lui Allah până ce acesta a dat fiinţă lui Adam. Şi născându-se Adam, Iblis a fost supusă de el. Şi nevoind la început să se supună de bunăvoie, Allah a blestemat-o, izgonind-o din preajma sa.

Foarte mirat ascultase Bulukia! Şi l-a rugat după aceea pe sultan să-i dea un spirit, să-l însoţească spre patria sa.

I-a spus sultanul:

— Noi nu facem nimic fără voia lui Allah! Totuşi, dacă vrei, îţi dau unul dintre caii mei, să te ducă până dincolo de hotarele ţării mele. Acolo vei afla un alt sultan, cu numele Barachja. El îmi cunoaşte bine calul. Cum are să te vadă, te va coborî de pe cal şi mi-l va trimite înapoi. Iată tot ce pot face pentru tine!

A plâns cu o mie de rânduri de lacrimi Bulukia, auzind acestea:

— Facă-se voia ta, o, sultan Sachr!

Şi atunci, sultan Sachr a dat poruncă să fie adus un cal. Şi Bulukia a trebuit să fie ridicat pe sus, pentru a-l putea încăleca.

— Să ai grijă, prietene! l-a sfătuit sultan Sachr. Să nu care cumva să descaleci! Iar dacă te va ispiti şarpele măcar să dojeneşti calul, eşti pe vecie pierdut! Lasă-l să galopeze necontenit.

Şi astfel, Bulukia a pornit. Şi trecând pe la cortul sultanului, a văzut înăuntru cazane mari, în care fierbeau cincizeci de cămile. Şi aşa de tare s-a mirat, încât a zăbovit puţin. Văzându-l sultan Sachr şi crezându-l flămând, tot atunci a dat poruncă servilor să i se dea două cămile bine fripte; şi urcându-le pe spinarea calului, i-a urat lui Bulukia din suflet drum bun şi călătorie bună, până la hotare.

Astfel a călătorit Bulukia până la locul hotărât, şi a coborât, şi calul sultanului Sachr a rămas locului.

Şi au venit nişte oameni care au cunoscut calul sultanului Sachr. L-au dus la grajduri, iar pe Bulukia l-au luat alţi oameni, ducându-l la sultanul Barachja.

Şi l-a aflat pe sultan Barachja într-o încăpere măreaţă, înconjurat de emirii şi sultanii spiritelor. Şi se aflau la dreapta sa vitejii, căpeteniile oştilor.

După ce s-au închinat unii spre alţii, sultan Barachja l-a rugat pe Bulukia să se apropie şi să poftească a se aşeza la dreapta sa. Şi îndată ce Bulukia s-a apropiat şi s-a aşezat, s-a dat poruncă să se întindă mesele. Şi a văzut Bulukia aceleaşi mâncăruri uriaşe, ca şi la sultan Sachr. Apoi, sultan Barachja l-a poftit să-i spună de ce l-a părăsit pe Sachr-sultan.

— Câtă vreme ai mers de la Sachr-sultan până aici?

— Preamărite sultan Barachja! Află că de la sultan Sachr până aici, soarele a răsărit numai de două ori…

— Dar ştii tu ce drum ai străbătut în aceste două zile?

— Nu, nu ştiu, o, preamărite sultan Barachja!

— Atunci, prietene, află: De fapt, ai străbătut drum lung de şaptezeci şi cinci de zile! Dacă ai fi lăsat frâul calului mai în voie, drumul tău ar fi durat şi mai puţin!

Straşnic s-a minunat Bulukia la aceste cuvinte ale sultanului Barachja! Îndată s-a aruncat la pământ, dând laudă lui Allah şi profetului său!

Şi după aceea, Bulukia şi-a povestit istoria călătoriilor şi întâmplărilor. Cu mare bucurie, sultan Barachja l-a poftit să stea la el în ospeţie, şase zeci de zile…

*
* *

Auzind Haseb Kerim Eddin această istorie înfricoşată, a rugat-o pe sultăniţa şerpilor să-i dea un supus de-al său, spre a-l duce în patrie.

— O, Haseb Kerim Eddin! i-a răspuns sultăniţa. Dacă te întorci la faţa pământului, vei ajunge din nou la oameni, şi află că îndată ce-ţi vei spăla trupul de pulbere, eu va trebui să mor…

— Jur, sultăniţă a şerpilor, că dacă e aşa, în zilele mele nu-mi voi spăla pulberea! Nu mă voi

scălda în niciun râu, decât doar mă voi spăla în casa mea…

Şi a adăugat sultăniţa, plângând cu lacrimi amare:

— Haseb Kerim Eddin! Te-aş putea crede numai dacă-mi juri cu o sută de jurăminte! Altfel, cu toată durerea, nu te voi lăsa să te întorci la faţa pământului niciodată. Nu uit, o, Haseb Kerim Eddin, că eşti fiu al lui Adam, şi că fără voia ta eşti blestemat să fii pururi necredincios! Oare nu străbunicul tău a călcat legământul cu Allah?

Auzind acestea, Haseb Kerim Eddin a tăcut îndelung.

— Scăparea mea se află numai în mâinile prea înaltului Allah! a gemut el.

S-au scurs aşa zece zile şi zece nopţi. Apoi, Haseb Kerim Eddin a rugat-o din nou pe sultăniţă să-i istorisească ce s-a mai întâmplat cu Bulukia după cele şaptezeci de zile petrecute la sultan Barachja…

BULUKIA SE ÎNTÂLNEŞTE CU ÎNGERUL MIHAIL, PE MUNTELE KAF; I SE ARATĂ CE CUPRIND MĂRILE ŞI OCEANELE… APOI, DUPĂ CE NIMEREŞTE DREPT SUB JILŢUL LUI ALLAH, PORNEŞTE MAI DEPARTE…

O, Haseb Kerim Eddin! a început sultăniţa. Părăsind Bulukia seraiurile sultanului Barachja, a rătăcit zile şi nopţi prin deserturi şi singurătăţi. Apoi, după o vreme, a ajuns la muntele Kaj, pe al cărui pisc se afla un înger şezând. Şi strălucea îngerul, dând laudă lui Allah şi preaslăvindu-l pe Mahomed-prooroc! În mâna dreaptă ţinea o tăbliţă pe care era scris un stih, în slovă albă şi neagră. Avea aripi nespus de luminoase, una îndreptată

spre răsărit, cealaltă spre amurg. Şi s-a urcat Bulukia spre înger şi i s-a închinat.

— Dar cine eşti, străinule? l-a întrebat îngerul.

Şi aşa, Bulukia şi-a povestit istoria şi toate întâmplările. Şi l-a rugat, la rândul său, pe îngerul luminos din munte, să-şi spună şi el istoria. Să-l lămurească, mai ales, ce însemnează tăbliţa din mâna lui şi stihul. Şi i-a spus îngerul:

— Află, străine, că numele meu este Mihail. Rostul meu, în înălţimea acestui munte, este să păzesc curgerea zilelor şi nopţilor. Şi mi-i hărăzit să păzesc această curgere, până la învierea a doua! Pe tăbliţa asta sunt însemnate ceasurile zilei şi ale nopţii…

S-a minunat Bulukia de înfăţişarea lui Mihail. După aceea a pornit din nou la drum şi a mai mers o zi şi o noapte, ajungând la o vâlcea bogată în poame. Şi treceau prin vâlcea şapte râuri; s-a preumblat Bulukia cât s-a preumblat, şi a ajuns la un pom înalt, sub care şedeau patru spirite. Cel dintâi avea chip de om. Al doilea arăta ca o fiară. Al treilea avea înfăţişarea de taur. Al patrulea avea aripi de pasăre. Tuspatru ridicau slavă lui Allah, astfel:

— O, sultan al cerului şi al pământului! Ne închinăm ţie, şi ne închinăm profetului tău Mahomed, rugându-te: iartă, o, Allah, păcatele tuturor oamenilor şi tuturor fiinţelor care au înfăţişarea noastră…

Şi a pornit Bulukia mai departe. A ajuns La alt munte înalt. În al cărui pisc şedea un spirit luminos, dând laudă lui Allah şi lui Mahomed. Şi în timp ce se ruga, întindea mâna către cer şi iar o cobora. L-a întrebat pe Bulukia:

— Cine eşti şi încotro ţi-i drumul, străine?

— Află, spiritule! Numele meu este Bulukia şi sunt unul dintre fiii lui Adam! Cutreier pământul, din iubire pentru Mahomed-prooroc, lăudat fie numele lui în vecii-vecilor…

După aceea a spus spiritului lunga lui istorie, cu toate întâmplările.

— Iar eu, Bulukia, află că sunt spiritul cutremurelor de pământ! Aduc peste lume foametea şi belşugul. În puterea mea stau toate măruntaiele pământului! Muntele acesta este muntele Kaf!

— Dar după muntele Kaf se mai află pământ? a întrebat Bulukia.

— Află, călătorule! Dincolo de muntele Kaf este un pământ alb ca argintul. Nimeni nu-i cunoaşte întinderea, în tot lungul lui, pământul acesta este împănat de spirite care, în loc să se ospăteze, rostesc necontenit numele lui Allah! În fiecare zi de joi, seara, vin pe muntele acesta să se închine spiritele Tărâmului de Argint! Şi când se roagă, necontenit rostesc numele lui Mahomed-prooroc, rugându-l să-i ierte pe musulmanii cei păcătoşi, şi rugându-se mai ales pentru cei ce se duc la scăldătoare în sfânta zi de vineri… Aşa trăiesc spiritele Tărâmului de Argint şi aşa vor trăi până în ziua de apoi…

— Dar după muntele Kaf se mai află munţi? a întrebat Bulukia.

Şi a răspuns spiritul:

— După muntele Kaf se mai află un munte, înalt de cinci sute de ani! E acoperit de zăpadă şi gheţuri, şi el este hotarul lumii de apoi! Căci dacă n-ar fi muntele acela, fierbinţeala Gheenei ar năvăli asupra pământului şi l-ar arde. Iar după muntele acela, prietene, se află încă patruzeci de tărâmuri, fiecare din ele fiind mai mare decât lumea asta… Sunt tărâmuri de aur. Şi de argint. Şi de rubin. Şi de smaragd. Şi de şofran. Şi toate sunt înţesate de spirite care laudă necontenit numele lui Allah şi al lui Mahomed! Tărâmurile acelea sunt alcătuite fiecare din câte şapte straturi. Iar spre a le descrie pe fiecare, nu poate nimeni altul decât Allah, lăudată fie-i priceperea şi înţelepciunea… Şi peste toate cele şapte tărâmuri, e mai mare un

spirit. Dedesubtul acelui spirit, Allah a aşezat o stâncă. Sub stâncă a aşezat un taur. Sub taur, o fiară a apelor. Sub fiară se află marea cea fără de sfârşit… Şi mai află, prietene Bulukia, a adăugat spiritul. La acea fiară a apelor, se spune că a ajuns odată proorocul din Nazaretul Galileii. Şi voind proorocul să privească şi să vadă cum arată fiara apelor, aceasta s-a tras îndată din faţa lui, astfel încât proorocul din Nazaret a căzut cu faţa la pământ. După ce şi-a venit din nou în fire, l-a întrebat Allah dacă a văzut fiara şi lungimea ei. Şi i-a răspuns proorocul din Nazaret:

— Cum s-o văd, o, Allah, stăpâne, când prin faţa mea n-a trecut decât o lumină aşa de lungă, încât ar fi trebuit să călătoresc trei zile spre a ajunge la capătul ei…

Şi i-a răspuns Allah:

— Înţeleptule nazaritean! Ceea ce ai crezut tu că e lumină n-a fost decât capul fiarei apelor!

Apoi, întrebând Bulukia spiritul asupra celor ce se află în adâncul mărilor, i s-a răspuns:

— În mări, o, prietene Bulukia, se află aer. Sub aer se află foc nestins. Iar sub focul nestins se află un balaur întunecat, atât de mare, încât, dacă nu s-ar teme de Allah, l-ar înghiţi de viu pe îngerul păzitor al celor şapte tărâmuri. Ar înghiţi stânca, şi taurul, şi fiara mării. Ar înghiţi marea şi aerul… Şi cu toate acestea, balaurul nici n-ar simţi că a înghiţit ceva. Se spune, o, prietene, că atunci când Allah l-a zidit pe balaurul acela, i-a poruncit:

— Ascultă-mă bine, fiară a apelor! Deschide-ţi gura… Şi deschizând gura fiara apelor, Allah i-a băgat în trup Gheena şi i-a poruncit: Păzeşte-o până la învierea de apoi! Iar la învierea de apoi, voi porunci spiritelor să vină la tine cu lanţuri, şi să aducă Gheena pe locul de adunare a înviaţilor din morţi. Şi voi porunci porţilor Gheenei să se deschidă, şi vor ţâşni din ea fulgere mai înalte decât munţii…

Aflând Bulukia despre aceste lucruri, a plâns cu adâncă amărăciune. Apoi şi-a luat rămas bun de la spiritul muntelui, îndreptându-se spre asfinţit. Şi n-a mers mult. A întâlnit alte două spirite, stând în faţa unei mari porţi zăvorâte. Un spirit avea înfăţişarea leului, celălalt a taurului.

Bulukia s-a închinat lor, şi întrebându-l ele cine este şi de unde vine, le-a povestit istoria întâmplărilor. Şi întrebându-le cine sunt ele şi ce fac acolo, cele două spirite i-au răspuns:

— Află, străine! După cum vezi, păzim intrarea acestei porţi, îl lăudăm pe Allah şi ne rugăm pentru Mahomed-prooroc! Însă dacă vrei să ne întrebi ce se află dincolo de poarta aceasta, nici noi nu ştim!

Şi rugându-i Bulukia, în numele lui Allah, să deschidă poarta, ei au răspuns:

— Află, străine, că nimeni n-are putere să deschidă poarta aceasta. Doar îngerul Gavriil ar fi în stare!

Auzindu-i, Bulukia s-a rugat către Allah astfel:

— Trimite-l, o, Allah, pe Gavriil, să deschidă această poartă, să văd ce ascunde…

Şi auzind Allah ruga lui, şi îndurându-se, a poruncit îngerului Gavriil să coboare pe pământ, spre a deschide poarta. Şi venind Gavriil, s-a închinat lui Bulukia, apoi a deschis poarta, poftindu-l să intre. Şi intrând Bulukia, Gavriil a închis poarta la loc, şi s-a urcat la văzduhurile sale. Şi Bulukia a văzut deodată în faţa sa un ocean nesfârşit, jumătate dulce, jumătate sărat. Şi era înconjurat de doi munţi de rubin, până la ceruri de înalţi. Şi umblau pe cei doi munţi spirite, încoace şi încolo, dând laudă lui Allah. A mers Bulukia spre spirite şi li s-a plecat, şi întrebându-le ce fel de munţi erau aceia şi ce ocean, au răspuns spiritele:

— Află, cutezătorule străin, că aici eşti chiar sub jilţul lui Allah, iar oceanul acesta este izvorul tuturor apelor!

Din ocean, noi scoatem apă şi o împărţim după cuviinţă, în mări, lacuri şi râuri, până la învierea de apoi! Munţii aceştia, o, cutezătorule, sunt creaţi de Allah, pentru a stăvili oceanul…

— Dar cum aş putea ajunge în tărâmul Egiptului? a întrebat Bulukia.

— Nu-ţi rămâne, cutezătorule, decât să străbaţi oceanul din faţa ta…

Şi Bulukia a scos îndată sucul buruienii şi şi-a uns tălpile, şi a mers o zi şi o noapte, în lungul oceanului. Şi în timp ce mergea el pe ape, a întâlnit un fecior luminos şi s-a închinat spre el. I-a spus feciorul:

— Află, cutezătorule ce străbaţi acest ocean! N-am când grăi cu tine, deoarece în urma mea vin alţi feciori, şi nu trebuie să-mi treacă înainte!

Şi cum feciorul a pornit, s-au arătat alţi patru feciori, străbătând pe deasupra apelor, ca fulgerele. Şi se spune că Bulukia li s-a aşezat în cale, şi rugându-i în numele lui Allah să se oprească şi să-i spună cine sunt, unul dintre ei i-a răspuns:

— Eu sunt Gavriil! Al doilea este Israfil! Al treilea este Mihail! Al patrulea, Asrail! Allah ne-a ajutat să aruncăm în Gheena o fiară a apelor, care a pustiit o mie de cetăţi, înghiţindu-le locuitorii…

Şi Bulukia a pornit mai departe, până a ajuns la o insulă.

Îl aştepta un fecior luminos, plângând şi suspinând între două morminte.

— De ce plângi aşa, feciorule, şi ale cui sunt mormintele acestea?

S-a întors feciorul spre Bulukia, şi plângea atât de sfâşietor, şi veşmintele îi erau ude de lacrimi.

— Dacă vrei, cutezătorule, să-mi asculţi istoria, aşază-te lângă mine şi ascultă… Oricât de zbuciumată este viaţa ta, află că până acum n-ai cunoscut nimic din viaţa aceasta! Eu am trăit minuni fără de număr! Am apucat vremea lui Solomon-prooroc!

VIN LA RÂND SULTANUL TIG, CU FECIORUL SĂU DJAN…

Mirat ascultase Haseb Kerim Eddin istoria sultăniţei Tamliha! Şi rugând-o din nou să-i arate drumul spre ţara sa, ea nu i-a îngăduit să plece.

Haseb Kerim Eddin a început a plânge aşa de tare, încât toţi şerpii din insulă lăcrimau. Şi s-au apropiat toţi de sultăniţă, rugând-o să-i îngăduie lui Haseb Kerim Eddin să se întoarcă înapoi în ţara Egiptului. Sultăniţa l-a pus atunci să jure, în numele lui Allah, că nu se va scălda în nicio apă, decât la el acasă, că numai aşa îi va arăta drumul spre ţara Egiptului. Apoi i-a dat ca însoţitor un şarpe, însă el n-a putut porni la drum, înainte ca sultăniţa să-i spună mai departe istoria lui Bulukia…

— Află, o, Haseb Kerim Eddin! Feciorul luminos a istorisit mai departe:

— Tatăl meu era puternic sultan în cetatea Kabul. Îl chema Tig. Avea sub braţul său zece mii de pârcălabi, şi avea sub braţul său alţi şapte sultani, a căror stăpânire se întindea de la răsărit până la asfinţit. Toţi şapte aduceau tatălui meu haraciuri! Bunul Allah l-a ajutat pe tatăl meu în toate treburile sale. Însă tot avea o mare durere, căci încă n-avea niciun băiat.

Într-o zi i-a strâns în sobor pe înţelepţii şi vizirii săi, i-a chemat în grabă pe chiromanţi şi pe cititorii în stele, întrebându-i dacă va avea sau nu moştenitor… Chiromanţii i-au citit palma, cititorii în stele s-au urcat în foişoare spre cer, citindu-le scrierea.

— Află, puternice sultan din Kabul! i-au răspuns chiromanţii. Vei avea fiu cu o emiriţă din Korasan!

Sultanul Tig s-a bucurat nespus de proorocirea chiromanţilor şi cititorilor în stele. Le-a dăruit comori, poftindu-le drum bun către cetăţile lor. Şi

chemându-l îndată pe marele său vizir Einsar, i-a arătat proorocirea şi l-a trimis îndată spre pământul Korasan, în căutarea emiriţei. Şi vizirul Einsar a luat cu sine oşti multe. Iar sultanul Tig a încărcat aur pe cinci sute de cămile, a încărcat pe alte cinci sute argint, perle, mătăsuri, şi dându-le vizirului în primire, i-a mai dat pe deasupra şi o epistolă, cu acest cuprins:

„Laudă veşnică lui Allah şi lui Mahomed-prooroc! Laudă veşnică vestitului han Bahrawan din Korasan!

Îi arătăm prin epistola asta cum că înţelepţii noştri, şi cititorii în stele, şi chiromanţii, adică cei ce citesc zodia omului în liniile palmelor şi toţi înţelepţii cetăţii noastre Kabul au vestit că vom avea fiu! Şi întrucât voim ca proorocirea înţelepţilor noştri să se adevereascâ, te poftim, o, mare prieten Bahrawan, să-mi dai fata să-mi fie soaţă!

Cu rostul acesta îl trimitem spre cetăţile tale pe vizirul nostru Einsar, cu felurite daruri; vizir Einsar având puterea de a grăi în numele nostru şi de a te ruga să ne îndeplineşti dorinţa, fără întârziere!

Află că, dacă te vei învoi, o, Bahrawan, sultan din Korasan! atunci răsplata noastră nu va cunoaşte margini!

Iar dacă nu te vei învoi, sultan Bahrawan, atunci află: Allah mi-a dăruit cea mai puternică stăpânire! Nu uita că sunt marele sultan al Kabulului! Iar dacă mi-o vei da pe fiica ta, vom fi prieteni, ne vom uni pământurile! Şi în fiecare an îţi vom trimite atât de multe avuţii, încât nu vei avea ce să faci cu ele!

Acesta ne este cuvântul! Aceasta ne este dorinţa, şi bine ar fi, o, Bahrawane, să ne-o îndeplineşti neîntârziat!

Am semnat această epistolă noi, puternicul sultan al Kabulului, spre ştiinţă…”

Şi apăsându-şi pecetea pe epistolă, sultanul Kabulului a dat-o neîntârziat vizirului său, care a şi purces spre Korasan.

Aflând sultan Bahrawan de sosirea lui, i-a trimis în cale mari căpetenii să-l întâmpine. A trimis şi un pâlc de slugi, cu mâncăruri şi băuturi scumpe şi cu nutreţ pentru cai. Şi descălecând căpeteniile înaintea vizirului, i s-au închinat adânc, poftindu-i bun sosit în cetatea Korasan.

S-a odihnit vizirul unsprezece zile, în afara cetăţii, după rânduielile vechi. După aceea a intrat în cetate şi s-a înfăţişat la Bahrawan. I-a înmânat darurile şi epistola. Mult s-a bucurat Bahrawan, sultan din Korasan!

— Aflaţi, trimişi ai sultanului Tig! a strigat el. Nu numai că-i dau fata, dar i-aş da şi viaţa mea, dacă mi-ar cere-o…

Şi adunându-şi rudele, toţi s-au bucurat de peţitorii de la Kabul. Vizirul a rămas încă două luni în ospeţie la sultan Bahrawan. După aceea, luând-o pe emiriţă, a pornit la drum, înapoi spre Kabul, cu o caravană de cămile încărcată cu nenumărate avuţii. Toată cetatea Korasan era împodobită cu covoare, şi răsunau tobele, şi cântau lăutele.

Astfel, sultan Tig s-a însurat cu emiriţa din Korasan. Ea a născut un fiu, frumos ca luna plină. S-a bucurat nespus sultan Tig şi i-a chemat încă o dată pe înţelepţi, pe chiromanţi şi pe cititorii în stele:

— Vă poruncesc eu, sultanul vostru: tot acum să-mi arătaţi ce sorţi va avea fiul meu în zilele sale?

Şi din nou chiromanţii i-au citit palma, cititorii în stele au dezlegat scrierea cerului, şi au răspuns:

— Luminoasă şi bună va fi soarta fiului tău o vreme! Însă, în soarta lui va avea şi o întâmplare crâncenă. Dacă va trece cu bine peste vârsta de cincisprezece ani, va trăi ani mulţi în fericire, va

ajunge sultan vestit, mai puternic şi decât tine, o, Tig-sultane! Fiul tău îşi va ucide toţi duşmanii şi va trăi netulburat decât de bucuriile prea mari…

Auzind sultan Tig proorocirea, a rămas foarte mulţumit. A adus fiului său doici. Apoi i-a pus numele Djan; şi împlinind Djan cinci ani, i-a pus tatăl său dascăli vestiţi, să-l înveţe cititul, încât nu peste târzie vreme putea dezlega tainele Koranului. Iar înainte de a împlini şapte ani, Djan cunoştea bine meşteşugul armelor. Era vânător neîntrecut.

Într-o zi, sultan Tig s-a dus la vânătoare împreună cu fiul său. Au cutreierat pustietăţi şi singurătăţi. Abia în a treia zi s-a arătat în faţa feciorului Djan o gazelă. A urmărit-o Djan. Însă ea sărea necontenit înaintea lui, şi n-o putea ajunge. Deodată, gazela a trebuit să se arunce în mare, pentru a scăpa de moarte. Djan a sărit îndată într-o luntre. Şi a urmărit-o până ce a ajuns-o şi a prins-o. Mai apoi, pe când era gata să se întoarcă pe uscat, a văzut Djan o insulă. I-a rugat pe însoţitorii săi să-l lase s-o cerceteze. Şi Djan a coborât în insulă şi a cercetat-o îndelung. Însă pe când se întorcea din nou spre uscat, l-a prins noaptea. Şi a rătăcit el pe mare, şi vântul l-a dus în necunoscut.

Văzând sultan Tig lipsa fiului său, şi-a trimis oştenii pe toate drumurile, să-l caute. Şi ajungând nişte oşteni la ţărmul mării, i-au găsit pe unii din însoţitorii lui Djan. I-au întrebat unde se află feciorul. Şi povestind aceştia cum Djan s-a rătăcit pe mare, îndată sultanul şi-a aruncat diadema şi a prins a se bate cu pumnii în piept. Tot atunci a trimis oameni cu epistole către toate insulele. A adunat o sută de corăbii, dând porunci cârmacilor să-l caute pe Djan pe toate mările. Apoi, sultan Tig s-a întors din nou în cetatea Kabul, şi s-a îmbrăcat în negru, şi şi-a pus cenuşă pe cap. Nespus de întristată era mama lui Djan. Peste zece zile, cele o sută de corăbii s-au întors fără să-l fi găsit.

Djan a rătăcit multă vreme, cu puţini însoţitori, până ce o furtună i-a aruncat pe o insulă. A umblat

Djan mult pe insula aceea şi a ajuns la un izvor. A văzut un om. Djan i s-a închinat. Omul i s-a plecat după cuviinţă, răspunzându-i cu un glas ce semăna cu ciripitul păsărilor. Şi după ce i-a răspuns la salut, omul acela s-a despărţit deodată în două, repezindu-se spre Djan şi însoţitori să-i înghită. Însă Djan a rupt-o la fugă. A urcat repede, împreună cu câţiva din însoţitori, în luntre, şi aşa rătăceau din nou în largul mării, spre necunoscut. Când i-a răzbit foamea, s-au hotărât să ucidă gazela. După alte câteva zile, vântul i-a dus pe o insulă atât de bogată în pomi şi în ape, că semăna cu grădina paradisului. Şi aşa de mult i-a plăcut lui Djan insula, încât i-a trimis pe însoţitori să coboare, spre a o cerceta.

Şi însoţitorii săi au coborât pe insulă, au cercetat-o spre răsărit şi spre asfinţit, însă n-au întâlnit ţipenie de om. Ajungând însă în mijlocul ei, au văzut o cetate de marmură albă, cu un serai de cristal străveziu. În mijlocul cetăţii se afla o grădină frumos mirositoare. Păsările ciripeau în crengi. Şi se afla la capătul grădinii un iaz mare, şi pe malul lui un cort nespus de frumos. Se aflau în cort nenumărate jilţuri împrejurul unui jilţ mare, de aur, încrustat cu fel de fel de pietre preţioase. Au stat încremeniţi însoţitorii lui Djan. Însă n-au aflat suflare omenească nici în serai, nici în grădini. S-au întors înapoi la stăpânul lor:

— Minunate lucruri se află în insula aceasta! Însă, oricât am căutat, n-am aflat suflare de om…

— Trebuie să mă duc să cercetez eu seraiul! le-a răspuns Djan.

Şi părăsind luntrea, s-a dus în insulă, împreună cu însoţitorii. Curând, a ajuns la serai. Şi s-au preumblat prin grădină, mâncând poame. Apoi, seara, s-au dus la cortul de pe malul iazului, să se uite la jilţul cel mare şi la cele din jur. Djan s-a urcat şi s-a aşezat în jilţ, şi deodată a prins a plânge în hohote. Plângeau împreună cu el însoţitorii. Dinspre mare a pornit o larmă neînchipuită.

NAVALA MAIMUŢELOR; DJAN E ALES SULTAN AL MAIMUŢELOR; RĂZBOIUL CU VÂRCOLACII…

Veneau asupra lor un cârd de maimuţe. Văzându-l pe Djan aşezat în jilţ, au sărutat pământul în faţa lui şi i s-au închinat cu evlavie. Şi au prins a veni alte cârduri de maimuţe, aducând fiare ucise. Şi după ce le-au fiert şi le-au pus în vase de aur şi argint, s-au întins mesele, şi maimuţele l-au poftit pe Djan, şi i-au poftit pe însoţitorii lui să se apropie. Djan a coborât din jilţ şi s-a ospătat cu poftă deosebită, împreună cu însoţitorii şi maimuţele. După aceea, alte cârduri de maimuţe au dat năvală cu fructe. Djan a mâncat şi fructe, mulţumind lui Allah celui preaînalt! Şi sfârşindu-se ospăţul, s-a întors Djan către mai-marii maimuţelor:

— V-aş ruga, maimuţe preacinstite, după ce ne-aţi ospătat aşa de bine, să ne spuneţi istoria voastră! Să ne spuneţi cine sunteţi şi ale cui sunt cetatea aceasta, seraiul şi cortul?

— Află, străinule! au răspuns maimuţele. Locul acesta este al lui Solomon-prooroc, feciorul neîntrecutului David, cântăreţul de psalmi! Aici venea Solomon-prooroc, o dată pe an, pentru a-şi rânduit treburile ţării lui. Află mai departe, o, Djan! Fiindcă ai nimerit la noi, ne vom îngădui să te numim sultan al nostru, jurându-ţi că te vom sluji cu toată credinţa! Ospătează şi bea, o, Djan! şi porunceşte ce vrei, căci totul ţi se va îndeplini!

Sfârşindu-şi cuvântul, maimuţele s-au îndepărtat. Djan s-a urcat iar în jilţ, şi a adormit. Însoţitorii lui s-au aşezat în alte jilţuri.

Aşa a trecut o zi. Şi venind ziua a doua, s-au arătat cei patru viziri ai maimuţelor, cu oştile lor, potopind împrejurimile. Şi toate au trecut în pas de oşteni, prin faţa lui Djan. Apoi s-au împrăştiat,

dând strigăte groaznice. Doar câteva au rămas lângă Djan, spre a-l sluji. După aceea s-au arătat cârduri de maimuţe cu nişte câini mari cât caii. Toţi aveau lanţuri la gât. Şi căpeteniile maimuţelor i-au arătat lui Djan, prin semne, că ar fi bine să încalece pe un astfel de câine, spre a călări împreună. Djan a încălecat şi a pornit îndată, împreună cu însoţitorii săi.

Ajungând la ţărmul mării, a văzut Djan că luntrea fusese îngropată în pământ, şi cu mare mânie s-a întors el spre căpeteniile maimuţelor, întrebându-le de ce au făcut acest lucru.

— Află, Djan, sultan al maimuţelor! Am îngropat luntrea în pământ, de teamă că te vei speria de noi şi vei fugi!

Djan s-a întors cu adâncă mâhnire spre însoţitori:

— De-acum, prietenii mei, nicio viclenie nu ne-ar putea ajuta să scăpăm de aici! Va trebui să avem răbdare, pentru că răbdarea este cea mai înaltă virtute cu care Allah l-a înzestrat pe om!

Şi a pornit mai departe, cu maimuţele, până au ajuns la malul unui fluviu, în faţa unui munte înalt. Şi s-au văzut pe înălţimi nenumăraţi vârcolaci. Şi Djan s-a întors spre maimuţe:

— Cine sunt aceştia?

— Află, sultan al nostru! Aceştia sunt duşmanii cei mai înfricoşaţi ai acestor locuri, şi tocmai acum suntem în război cu ei!

Mirat straşnic se uita Djan la vârcolaci! Erau mai mari decât caii şi aveau capete de taur. Unii semănau cu dromaderii. Îndată, vârcolacii s-au repezit asupra maimuţelor, aruncând cu bolovani mari cât stâlpii şi ucigând multe dintre ele.

— Aduceţi tot acum arcurile şi săgeţile! a strigat Djan, în faţa năvalei.

Însoţitorii lui au adus îndată arcurile şi săgeţile, şi mulţi vârcolaci au pierit, mulţi s-au pus pe fugă. Apoi, Djan a urcat cu maimuţele în piscurile unui

munte înalt. În faţa lui a văzut deodată o scriere, pe o tăbliţă de marmură:

„Omule rătăcitor! Dacă va fi să nimereşti în acest tărâm, află că maimuţele te vor ridica la rang de sultan al lor, şi numai două drumuri pentru fugă îţi vor fi deschise! Unul dintre drumuri duce spre răsărit, dincolo de munte, şi este lung de trei luni! Drumul acela duce spre vârcolaci, spre nenumărate fiare sălbatice şi spre spirite rele! Dacă vei porni pe celălalt află că vei ajunge la mare, la o mare neţărmurită, care înconjoară toată lumea asta, ca un brâu… Iar dacă vei apuca drumul al doilea, către asfinţitul soarelui, vei avea de rătăcit cale de patru luni, prin Valea Furnicilor, şi va trebui să te păzeşti de ele! Valea aceasta se sfârşeşte la un munte înalt de zece zile! Muntele acela arde ca focul!

Află, rătăcitorule! De cealaltă parte a muntelui curge un puhoi aşa de puternic, încât dacă te uiţi la el, rămâi orb pe loc! Află, rătăcitorule! În fiecare zi a sabatului, şuvoiul se usucă! Şi dacă se usucă şuvoiul, se poate vedea pe malul celălalt o cetate locuită numai de israeliteni. Nu se găseşte în cetatea aceea niciun supus al lui Mahomed-prooroc, şi oricât ai căuta în împrejurimi, nu vei găsi!

Află, rătăcitorule! Câtă vreme va fi să rămâi în tărâmul maimuţelor, ele vor fi totdeauna biruitoare în lupta cu vârcolacii, şi mai află, rătăcitorule! Solomon-prooroc, fiul lui David, cântăreţul de psalmi, a săpat aceste cuvinte pe tăbliţă…”

Djan a citit scrierea cutremurătoare şi a plâns în hohote. După aceea s-a întors înapoi în cetate, împreună cu maimuţele biruitoare, şi a rămas în insulă vreme de optsprezece luni. Şi a trecut timpul. Apoi, a poruncit oştilor de maimuţe să se pregătească pentru o vânătoare mare. A pornit cu

însoţitorii săi şi a mers, cale de zile nenumărate, prin pustietăţi şi singurătăţi.

Astfel a ajuns Djan în Valea Furnicilor.

FUGA LUI DJAN ŞI A ÎNSOŢITORILOR; ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE, PRIN VALEA FURNICILOR… ŞUVOIUL DIN ZIUA SABATULUI; AFLAREA CETĂŢII ISRAELITENE; DJAN E ÎNŞELAT DE UN CĂUTĂTOR DE PIETRE PREŢIOASE, DUPĂ CE A FOST CUSUT ÎN PÂNTECUL UNUI CATÂR; ZBORUL LUI LA CER, ÎN PLISCUL PĂSĂRII ROCH…

Îndată a dat poruncă maimuţelor să desfăşure corturile. S-au oprit în valea aceea vreme de zece zile. Însă, în prima noapte, Djan a spus însoţitorilor săi:

— Acum ar fi bine să fugim! Vom ajunge în adâncul acestei văi, apoi vom ajunge la cetatea israeliteană! Allah va sta alături de noi şi vom scăpa!

I-au răspuns însoţitorii:

— Te urmăm supuşi, stăpân al nostru!

Şi astfel, după ce s-a scurs o parte a nopţii, maimuţele sforăiau în corturi. Djan s-a sculat încet, împreună cu însoţitorii, s-au înarmat cu paloşe şi hangere, şi astfel au coborât în Valea Furnicilor.

Trezindu-se maimuţele în zori, şi nemaigăsindu-l pe Djan şi nici pe însoţitorii lui, s-au împărţit în două cete.

Au sărit pe câinii uriaşi. O ceată a pornit spre răsărit, către ocean, cealaltă spre apus, către Valea Furnicilor.

În vremea asta, Djan călătorea repede cu însoţitorii săi, însă deodată au auzit în urmă

strigăte. Au rupt-o la fugă, dar au fost ajunşi încă înainte de prânz. Maimuţele i-au repezit pe toţi la pământ, gata să-i ucidă, dar tot atunci s-a arătat un cârd de furnici mari cât câinii şi s-au năpustit asupra maimuţelor, mâncându-le. Lupta dintre furnici şi maimuţe a durat ziua întreagă, iar Djan, în vremea asta, fugea către adâncul văii. Însă, chiar în dimineaţa următoare, a auzit din nou urletele maimuţelor.

— Pregătiţi-vă paloşele şi năpustiţi-vă asupra duşmanilor, i-a strigat el.

Însoţitorii lui şi-au tras paloşele, şi lupta a început. Deodată s-a arătat o gorilă uriaşă, cu dinţi de elefant. Şi sărind asupra unui însoţitor, l-a despicat în două. Şi au venit alte gorile cu dinţi de elefant, încât Djan a trebuit să fugă numaidecât, pentru a-şi scăpa viaţa; şi astfel s-a aruncat într-un râu. Tot în râul acela s-au aruncat şi însoţitorii lui, dar s-au înecat. Djan s-a agăţat de un arbore plutitor, şi aşa a ajuns pe malul celălalt, viu. Toată ziua a fugit, plângând. Seara, a ajuns la o peşteră unde a adormit. Şi venind ziua a treia, s-a dus în drumul lui, hrănindu-se cu ierburi şi rădăcini. Apoi, a ajuns la un munte care ardea ca focul. A urcat în piscuri şi deodată a zărit şuvoiul care seca în ziua sabatului; dincolo se vedea marea cetate israeliteană. A aşteptat ziua sabatului. Şi s-a uscat şuvoiul.

Atunci s-a dus în cetatea israeliteană. Însă uliţele erau pustii. A bătut la o uşă. I s-a deschis. Toţi oamenii aflaţi înăuntru păreau muţi.

— Îndураţi-vă de un om străin şi flămând! s-a tânguit Djan.

Oamenii aceia au întins masa, tăcând. Djan a mâncat şi a băut, mirându-se de tăcerea lor. După aceea a adormit, şi a dormit toată noaptea.

Şi venind altă zi, s-a arătat în faţa lui stăpânul acelei case. L-a întrebat de unde vine şi cine este, iar Djan i-a istorisit plângând întâmplările sale şi a

adăugat că vrea să se întoarcă numaidecât în Kabul, patria sa.

I-a răspuns israeliteanul:

— O, străine şi nefericitule! N-am auzit de când sunt numele acestei cetăţi! Singura ţară de care am auzit, de la oameni călători cu caravanele, este pământul Yemenului…

— Dar e departe de aici Yemenul? a întrebat Djan.

I-a răspuns israeliteanul:

— Află, străinule şi nefericitule! După cum spun călătorii cu caravanele, tărâmul yemenului se află la o depărtare de doi ani şi trei luni…

L-a întrebat iar Djan:

— Dar când va mai trece vreo caravană către Yemen?

— Peste un an, nefericitule! i-a răspuns israeliteanul.

Djan a izbucnit în hohote de plâns.

— Nu plânge şi nu te tângui, feciorule! Rămâi în cetatea noastră până la sosirea caravanei.

Astfel a rămas Djan două luni de zile în cetatea israeliteană, şi zi cu zi se ducea şi cerceta cetatea.

Odată, pe când se afla într-o uliţă, a auzit un bărbat strigând:

— Să se arate în faţa mea cel ce vrea să câştige o mie dinari! Munca pe care o cer omului aceluia este uşoară şi durează numai din zori până la prânz!

Auzind Djan strigătele acelui om, a gândit în sinea sa: „Nu uşoară trebuie să fie munca pe care o cere omul acesta! Dar am să mă prind eu!”

— Porunceşte-mi ce vrei să fac! a spus Djan.

— Vino cu mine! i-a răspuns omul.

Djan a ajuns într-un serai în a cărui curte şedea un israelitean pe un jilţ de abanos. Îndată ce l-a văzut pe Djan, i-a urat cele cuvenite, închinându-i-se şi poftindu-l să şadă. Djan s-a aşezat lângă el, şi îndată s-a întins masa. Au ospătat împreună, după aceea s-au spălat după legile sfinte; au şi băut,

până s-au săturat. Sfârşind, israeliteanul a adus o mie dinari.

— Iată răsplata, necunoscutule! a rostit el către Djan. Mâine dimineaţă vei începe lucrul…

În dimineaţa următoare, după ce şi-a făcut baia de cuviinţă, i s-a adus din partea israeliteanului un veşmânt de mătase. Şi au venit tot felul de cântăreţi, şi s-au aşternut mesele cu fel de fel de bucate şi băuturi. Nu se mai sfârşeau danţurile! Şi aşa a petrecut Djan până la jumătatea nopţii. Israeliteanul s-a dus la culoare, şi Djan aşijderea. Îndată ce s-a arătat steaua dimineţii, s-a arătat şi israeliteanul:

— Acum, să mergem La lucru!

— Sunt gata pentru toate! a răspuns Djan.

Israeliteanul a poruncit sclavilor săi să aducă doi catâri.

Şi aducându-i, Djan a încălecat, şi împreună cu israeliteanul au pornit la drum. Au mers, de la răsăritul soarelui până la prânz, şi au ajuns la un munte nemăsurat de înalt. A descălecat israeliteanul şi a poruncit lui Djan să descalece şi el. După aceea, israeliteanul a scos din sacul său un cuţit şi o funie:

— O, Djan! Îţi poruncesc să-ţi spinteci tot acum catârul!

Djan i-a îndeplinit porunca numaidecât. Şi spintecând pântecul catârului, a întrebat pe israelitean ce trebuie să mai facă.

— Intră în pântecul său! i-a poruncit israeliteanul.

Şi intrând Djan în pântecul catârului, israeliteanul a cusut repede tăietura la loc, lăsându-l pe Djan înăuntru. Şi iată că, după aceea, s-a arătat Roch, pasărea mare de munte. Şi apucând catârul, l-a ridicat în înălţimi. Şi sfârtecând pasărea pântecul catârului, Djan s-a văzut din nou la lumină. Pasărea s-a speriat de el, luându-şi zborul. Se uita Djan la dreapta sa şi la stânga sa, însă înălţimea era cu totul pustie. Deodată, cum s-a

uitat într-o parte, a văzut mormane de oseminte şi stârvuri.

— O, Allah! s-a cutremurat el de spaimă. Numai la tine stă scăparea mea!

Şi uitându-se în jos, l-a văzut pe israelitean şi a înţeles că acesta îl îndemna să arunce pietre de pe munte. Şi Djan a început să arunce pietrele. Şi a aruncat mai mult de două sute. Nu-şi dădea seama că pietrele acelea erau smaragde şi felurite alte pietre scumpe. Cum a adunat pietrele, israeliteanul şi-a văzut de drum, încărcându-le pe catârul său. Astfel a rămas Djan singur pe munte, fără să mai poată coborî, şi trei zile şi trei nopţi s-a tânguit spre Allah, cerându-i ajutorul…

În ziua a patra, dându-şi seama că nu-i poate veni scăparea de nicăieri, a pornit pe munte, şi a tot mers vreme de două luni, hrănindu-se cu ierburi şi rădăcini. Şi ajungând la capătul muntelui, a văzut o vale cu pomi roditori şi râuri. A nimerit! a o potecă şi a coborât în vale, pe albia unui râuşor. Şi a tot mers, şi deodată a zărit un serai nespus de înalt. Înaintea porţii sta un bătrân cu faţa plină de smerenie şi lumină. În mâna dreaptă avea o secure de rubin. S-au închinat unul spre altul, după rânduielile sfinte, răsăritene. Apoi, bătrânul l-a poftit pe Djan să se aşeze lângă el, şi l-a întrebat:

— Dar cum ai ajuns, străine, în acest tărâm unde n-a călcat picior de om, de la Adam?

INTRĂ ÎN ISTORIE ŞEIC NASSR; ŞI CE S-A MAI ÎNTÂMPLAT; UŞA OPRITĂ ŞI CELE TREI FETE ZBURĂTOARE…

Djan şi-a istorisit toate chinurile şi suferinţele, şi aşa de tare plângea, încât cu greu îşi rostea cuvintele.

— Nu plânge, fiul meu! l-a mângâiat bătrânul.

Şi s-au întins mesele. Apoi, mulţumind lui Allah, Djan l-a rugat pe bătrân să-i spună al cui este tărâmul acela şi seraiul. Şi cum se cheamă tărâmul.

— Află, o, fiul meu! Valea aceasta, cu tot ce vezi, şi seraiul acesta sunt ale proorocului nostru Solomon, fiul lui David, cântăreţul de psalmi! Eu sunt şeic Nassr şi sunt sultanul păsărilor. Rangul acesta mi l-a dat proorocul Solomon, după ce m-a învăţat graiul păsărilor, şi m-a numit căpetenia lor pe vecii vecilor! În fiecare an, păsările din toate grădinile, din toate pădurile şi munţii acestei lumi se adună aici, pentru a se supune muştruluirii mele!

— Învaţă-mă, înţeleptule şeic Nassr, ce trebuie să fac ca să ajung din nou în patria mea!…

— Cu voia prea înaltului Allah, i-a răspuns şeic Nassr, nu-ţi rămâne altceva, decât să aştepţi adunarea păsărilor! Cum vor veni, din grădinile, din codrii şi din munţii acestei lumi, voi porunci uneia să te ia cu sine şi să te ducă în ţara ta! Până atunci poţi rămâne în acest serai, şi te sfătuiesc să rămâi. Ospătează-te din plin, bea bine şi plimbă-te…

Şi astfel a rămas Djan la şeic Nassr, şi deodată au prins a veni păsările din toate părţile acestei lumi. Mirat le privea Djan! Şeic Nassr i-a dat cheile seraiului, rugându-l:

— Rămâi aici, ca un stăpân, până mă întorc eu! Ai grijă însă să nu deschizi uşa unei anumite încăperi! Dacă nu mă vei asculta, ţi se vor întâmpla lucruri neplăcute!

Şeic Nassr a părăsit seraiul, ducându-se în întâmpinarea păsărilor. Şi văzându-l păsările, au coborât spre el, şi toate îi sărutau mâinile.

Îndată ce a intrat în serai, Djan a tot trecut dintr-o încăpere în alta, până s-a văzut în faţa uşii oprite. Era uşa aceea mai frumoasă decât toate şi avea zăvor de aur. A stat Djan pe gânduri câteva clipe; după aceea, nemaiputându-se stăpâni, a deschis

uşa. Deodată s-a trezit în faţa unui iaz mare, care avea la malul lui un serai de aur, argint şi cristal. Ferestrele erau de rubin, pardoseala de smaragd verde, diamante şi perle. Şi se afla în mijlocul seraiului o fântână ţâşnitoare, de aur, plină cu apă, şi în jurul ei roiau tot felul de fiinţe de aur şi argint, şi zburau păsări de aur şi argint, şi din gura lor ţâşnea lumină. Şi se afla lângă fântâna aceea a încăpere mare, cu jilţ de rubin şi perle. Şi lângă jilţ se afla alt jilţ şi un cort de mătasă verde, stropit cu giuvaeruri. Mărimea lui era de cincizeci de coţi, iar pardoseala era acoperită cu covorul proorocului Solomon. Se afla în spatele seraiului o grădină cu pomi roditori, cu râuri, cu straturi de trandafiri, iasomie, garoafe, crini, narcişi, viorele, anemone, cât şi alte flori frumos mirositoare, şi vântul le legăna şi te mlădia.

A rătăcit Djan prin grădina aceea multă vreme, minunându-se. Şi din nou s-a întors la iaz, şi s-a uitat în adâncul lui. Şi a văzut în adânc numai pietre preţioase. La o vreme, ochii lui s-au săturat şi de frumuseţea grădinii, şi de frumuseţea fântânii. S-a dus în cort şi s-a urcat în jilţ. A adormit. Şi trezindu-se, a ieşit în faţa intrării şi se uita la serai.

Deodată s-au înfăţişat înaintea sa trei păsări, semănând cu porumbeii, dar mari ca vulturii. S-au lăsat repede jos, lângă iaz, şi după ce s-au jucat şi au glumit între ele, şi-au întins aripile şi au sărit în iaz! Şi deodată au răsărit, în locul păsărilor, trei fete frumoase ca luna plină. Ochii lui Djan nu mai văzuseră asemenea frumuseţi! Se uita când la faţa lor frumoasă ca florile, când la mlădioşia trupurilor.

După ce s-au scăldat o vreme în iaz, ele au urcat pe mal şi au început să se plimbe prin grădină. Djan şi-a pierdut firea cu totul, când le-a văzut că se apropie. Deodată s-a plecat înaintea lor, întrebându-le:

— O, sultăniţele mele! Cine sunteţi voi şi de unde veniţi?

Cea mai tânără dintre ele i-a răspuns:

— Află, străinule, că noi venim din tărâmul lui Allah şi ne plimbăm prin această grădină…

— Fie-vă milă de mine, sultăniţelor! s-a rugat Djan. Multe-mi sunt suferinţele, şi aş vrea să mă văd din nou în ţara mea!

— Nu-ţi putem ajuta cu nimic! i-a răspuns o sultăniţă. Allah te aibă în paza sa!

Şi uitându-se Djan în urma lor, simţea cum i se topeşte inima de iubire. Sta parcă înmărmurit, rostind următoarele stihuri:

„Am văzut-o pe preaiubita mea, în veşmântul ei verde, plimbându-se prin grădina paradisului! Brâul ei era desfăcut şi părul ei i se vărsa pe umeri, ca o holdă!

Am întrebat-o: „Care e numele tău, prea iubito?” Şi ea mi-a răspuns: „Află, feciorule, că eu aprind inimile îndrăgostiţilor, ca să ardă ca para focului…”

Cum să-i mărturisesc ei chinurile iubirii? M-am plecat înaintea ei şi am lăcrimat la gleznele ei de aur, însă inima ei părea tare ca stânca! „Gândeşte-te bine, prea iubito, că Allah a poruncit stâncii să se deschidă şi să curgă izvorul! Stâncă de-ai fi, preaiubita mea, până la urmă tot te-i îndura de chinurile mele!”

Auzindu-l fetele, au râs spre el şi au pornit mai departe, dănţuind şi cântând. Djan le-a adus câteva poame din grădină, şi ele au mâncat, apoi s-au culcat şi au adormit.

Când s-au luminat zorile, şi-au luat la loc înfăţişarea de porumbiţe, zburând către tărâmul lor.

A simţit Djan cum îi piere inima. A căzut în leşin şi aşa a rămas până la asfinţitul soarelui.

Întorcându-se, şeicul Nassr era gata să-i spună să se pregătească pentru întoarcerea acasă, însă nu l-a mai găsit. L-a căutat prin toate încăperile seraiului, şi ajungând la uşa oprită, şi găsind-o deschisă, a înţeles că Djan îi călcase porunca. Şi intrând şeicul Nassr prin uşa aceea, l-a găsit leşinat în faţa seraiului. Mult l-a dojenit, după ce s-a deşteptat! Însă Djan nu mai putea grăi ca oamenii. A rostit în faţa şeicului următoarele stihuri:

„Am văzut-o răsărind, ca luna plină în noaptea mântuirii!

Şoldurile ei erau ca fîldeşul, iar mijlocul ei se mlădia ca nuiaua!

Ochii ei aveau în adânc săgeţi care răpun inima oricui!

Roşeaţa buzelor ei era ca roşeaţa rubinelor! Părul lung, negru, îi acoperea umerii!

Păzeşte-te de ea şi fereşte-te, o, trecătorule, căci inima ei e mai tare decât stânca! De sub sprâncenele ei ţâşnesc săgeţi care niciodată nu greşesc, ci pătrund în inimile oamenilor!”

— O, fiul meu nefericit! a răspuns şeicul Nassr. Ce ai făcut, nenorocitule? Nu te-am sfătuit să nu deschizi uşa?

— Şeicul meu! plângea Djan. Nu m-am putut stăpâni, şi călcându-ţi porunca, am căzut în farmecul cel neîntrecut al dragostei!

Şi l-a rugat pe şeicul Nassr să-i spună cine sunt cele trei fete.

— Află, nefericitule Djan! a răspuns şeicul. Cele trei porumbiţe sunt fiicele unor spirite! Ele vin aici în fiecare an, spre a se odihni! După ce se odihnesc, se întorc în tărâmul lor…

— Dar unde aste tărâmul lor? a întrebat Djan.

— Fiul meu! a răspuns şeicul. Unde se află tărâmul lor nu ştie nimeni! Şi te sfătuiesc,

nefericitule, să te scoli, căci am pregătit păsările, spre a te duce în patria ta! Uită fetele acestea, nu te mai gândi La ele, căci niciodată nu te vor iubi!

Djan a izbucnit în hohote de plâns:

— Părinte al meu! Jur pe puterea lui Allah, stăpânul cerului şi al pământului, că nu mă voi întoarce în patria mea, până nu voi mai vedea o dată fetele acestea! mai bine mor aici, decât să mă întorc fără să le văd! Lasă-mă să rămân! Mă mulţumesc să le văd măcar o dată pe an… Şi aruncându-se la picioarele şeicului, i le săruta plângând: îndură-te de mine, o, şeic Nassr! Căci dacă te vei îndura de mine, se va îndura şi Allah de tine!

— Nefericit fiu al meu! i-a răspuns şeicul. Ţi-am spus doar că nu ştiu cine sunt cele trei fete! Totuşi, dacă iubirea ta e aşa de mare, rămâi un an. Ele se vor întoarce la anul, pe vremea asta. Tu te vei ascunde în grădină, sub un pom, şi când se vor scufunda în iaz, tu te vei repezi şi vei lua veşmintele aceleia pe care o iubeşti! Mult se va ruga ea de tine să-i înapoiezi veşmintele! Tu să o asculţi, însă să nu i le înapoiezi. Căci află: dacă se va îmbrăca din nou în veşmintele ei, va zbura la cer şi n-o vei mai vedea niciodată! Cu binecuvântarea lui Allah, eu vă voi căsători după aceea, şi împreună vă veţi întoarce în patrie! Iată, fiul meu, a încheiat şeicul, aceasta este tot ne pot face pentru tine!

Djan s-a liniştit la aceste cuvinte şi a rămas la şeicul Nassr, până la întoarcerea păsărilor. Şi i-a spus şeicul atunci:

— Fiul meu! Eu îmi văd de drumul meu, mă duc să mă întâlnesc cu păsările. Ţine bine minte tot ce te-am sfătuit!

Cu aceste cuvinte, şeicul şi-a văzut de drum, iar Djan s-a dus în grădină şi s-a ascuns sub un pom umbros şi a aşteptat trei zile. După o vreme, pe când se uita spre cer, iată că s-au arătat cele trei porumbiţe! Îndată s-au lăsat la pământ, lângă iaz,

şi după ne au pândit o clipă în toate părţile, să vadă dacă nu se află cineva pe acolo, s-au dezbrăcat şi au intrat în iaz, şi înotau, strălucind ca argintul proaspăt.

— Surioarelor! a spus lata cea mai mare către celelalte. Ce s-ar întâmpla, dacă s-ar afla în grădina aceasta vreo fiinţă?

— Nici vorbă nu poate fi! i-a răspuns mijlocia.

Şi a râs fata a treia, cea mai tânără:

— Eu, una, sunt încredinţată că dacă s-ar afla cineva în grădină, numaidecât m-ar răpi!

Şi au tot glumit ele, şi trupurile lor ca argintul parcă fulgerau prin iaz.

Astfel, Djan a pândit o clipă prielnică şi a furat veşmintele preafrumoasei Semsiah. Văzându-l, ele s-au scufundat repede sub apă, dar îndată şi-au ridicat capetele şi l-au întrebat:

— Cine eşti, străine, că vii aici să ne furi veşmintele?

A răspuns Djan:

— O, fete preafrumoase, din tărâmul păsărilor! Dacă vreţi să-mi aflaţi istoria, vă rog să vă apropiaţi! Lumina ochilor mei! s-a întors el spre fata Semsiah. Apropie-te de mine, căci vreau să-ţi spun cum te-am cunoscut acum un an, şi cum inima mea nu mai poate suferi flacăra iubirii!

— O, Allah! Bucurie a ochilor mei! i-a răspuns fata Semsiah. Rod al inimii mele! Dă-mi veşmintele înapoi, spre a-mi putea acoperi trupul! Şi-ţi jur, şi mărturisesc în faţa lui Allah, că după ce-mi vei da veşmintele voi veni ia tine…

— Ar însemna să mă arunc de bună voie în focul Gheenei! i-a răspuns Djan. Nu-ţi pot înapoia veşmintele, până nu vine şeicul.

— O, preafrumosul meu chiparos! i-a răspuns Semsiah. Dacă nu vrei să-mi înapoiezi veşmintele, aşteaptă până se vor îmbrăca surorile mele, să-mi aducă ele alt veşmânt!

— Mă învoiesc! a răspuns Djan şi a intrat în serai.

Cele trei fete au păşit pe uscat, şi îmbrăcând-o pe cea mai mică cu o parte din veşmintele lor, s-au ridicat la cer. Însă fata Semsiah n-a putut zbura. Tustrele au venit apoi în serai, să-l caute pe Djan. Şi era fata Semsiah frumoasă ca luna plină şi ca gazela. S-a aşezat lângă el, şi glasul ei cânta parcă:

— Preafrumosule meu chiparos! Spune-mi, neîntrecutul meu chiparos, prin câte ai trecut de ai ajuns aici şi m-ai văzut!

Djan a început a plânge în hohote. Veşmântul său era ud de lacrimi. Fata Semsiah i l-a uscat cu răsuflarea ei. Şi el era toropit de iubire. Şi i-a spus Djan, în faţa surorilor ei, lunga şi zbuciumata istorie.

— O, Allah, stăpân al cerului şi al pământului! a răspuns Semsiah. Dacă feciorul acesta grăieşte cu adevăr, şi mă iubeşte aşa cum spune, atunci ar trebui să-mi dovedească iubirea înapoindu-mi veşmintele, spre a mă putea întoarce la părinţii mei!… Vrei, înaltul meu chiparos? l-a întrebat ea. Îţi făgăduiesc, preaiubitul meu, că mă voi întoarce din nou, la vremea hotărâtă, la soborul păsărilor! Atunci îţi făgăduiesc să te duc în patria ta…

— De ce mă ucizi cu zile? a întrebat Djan. Ştiu prea bine, frumoasă Semsiah, că îndată ce-ţi vei îmbrăca veşmântul, mă vei părăsi şi vei urca la cer, iar eu va trebui să mor!

A râs Semsiah şi au râs surorile ei. Şi a spus Semsiah:

— Bucură-te, preaiubitul meu, căci vreau să mă mărit cu fine!

Şi l-a îmbrăţişat, şi l-a strâns la pieptul ei, şi i-a sărutat obrajii şi lumina ochilor. Apoi, Djan s-a urcat din nou în jilţ, şi Semsiah îi spunea:

„Preaiubitul meu! chiparosul meu. Nemărginită este iubirea mea pentru tine! Jur pe puterile lui Solomon-prooroc şi pe lăuta psalmistului David că nu mă voi despărţi de tine nicicând…”

Auzind-o, Djan s-a lăsat îndulcit de cuvintele ei şi s-a luminat la faţă. Au ospătat împreună din fructele grădinii. Nu mult după aceea, s-a întors şeicul. Cele trei surori s-au ridicat înaintea lui şi i s-au plecat. El le-a răspuns, poftindu-le bun sosit.

— Fată Semsiah! s-a întors şeicul către Semsiah. Iată feciorul acesta îndrăgostit de tine! Află că tatăl său e sultan în tărâmul Kabulului!

— Te ascult, părinte al meu! a răspuns Semsiah. Porunceşte-mi orice şi-ţi voi dovedi supunere…

Şi sărutând mâna şeicului, acesta i-a răspuns:

— Dacă într-adevăr grăieşti cu inima deschisă, o, Semsiah, jură pe Allah că te vei ţine de făgăduinţă, că nu vei fi niciodată necredincioasă!

— Jur pe puterile cerului şi ale pământului! a răspuns fata. Mă voi mărita cu feciorul acesta şi-i voi rămâne credincioasă până la capătul zilelor mele!

— Atunci, daţi laudă mare lui Allah! a răspuns şeicul. Căci prin voia lui vă uniţi pe veci!

Nespus de fericit era Djan! A rămas în tărâmul păsărilor încă trei luni, împreună cu Semsiah, în seraiul şeicului Nassr. Împlinindu-se cele trei luni, a spus ea:

— O, Djan! Aş vrea să te întorci în patria ta, şi să mă iei şi pe mine!

Djan s-a înfăţişat îndată la şeicul Nassr.

— Într-adevăr, fecior al sultanului din Kabul, i-a spus acesta, întoarce-te în cetatea părinţilor tăi, căci e vremea… Ai grijă de Semsiah! Înapoiază-i veşmântul!

Şi astfel, Djan i-a înapoiat veşmântul.

— Urcă-te pe spatele meu! i-a spus ea, luând înfăţişare de porumbiţă. Închide ochii şi astupă-ţi urechile, spre a nu te orbi şi asurzi muzica sferelor cereşti! Ţine-te bine şi ia seama că nu cazi!

Djan s-a urcat între aripile ei, şi aşa au pornit spre cetatea Kabul. Au zburat de la răsăritul soarelui până la asfinţit. Şi s-a zărit în depărtare o vale plină de pomi roditori şi ape.

— Să ne coborâm şi să ne preumblăm puţin prin valea aceasta! a spus fata.

— Facă-se voia ta! a răspuns Djan, şi au coborât din cer, şi s-au aşezat pe malul unui fluviu. Au adormit sub un pom. Şi cum s-au arătat zorile, Djan a urcat iar între aripile ei, şi astfel au călătorit până la prânz. Atunci, Djan, uitându-se spre pământ, şi-a recunoscut ţara. Au coborât într-o câmpie cu multe râuri şi cârduri de gazele. Şi Djan a sărutat fata pe lumina ochilor.

— Iubitul şi preaiubitul meu! i-a spus ea, zâmbind. Află că doar în două zile am străbătut drum lung de treizeci de luni…

Djan s-a plecat lui Allah şi s-a aşezat lângă Semsiah, toropit de fericire.

Dar pe când şedeau aşa, au venit spre ei doi hadâmbi. Djan i-a cunoscut îndată, din vremea vânătorii. Şi apropiindu-se hadâmbii, i-au sărutat mâinile şi picioarele.

— Află, slăvitul nostru stăpân! Tatăl tău, luminatul sultan din Kabul, se află în apropiere! Mergem numaidecât să-i spunem că ai venit…

— Numaidecât! le-a răspuns Djan. Aduceţi corturi, căci vrem să ne odihnim o săptămână! După aceea, să-mi iasă în întâmpinare căpeteniile de oşti, cu toţi emirii şi hanii, spre a intra cu strălucire în. Cetatea părintească…

Cei doi hadâmbi s-au aruncat pe cai, şi neîntârziat s-au înfăţişat înaintea sultanului Tig:

— O, sultan al tuturor timpurilor, bucură-te! Fiul cel pierdut s-a întors!

— Vai, vouă, nefericiţilor! le-a răspuns Tig, nevenindu-i să creadă.

— Află, sultan al tuturor timpurilor! au adăugat hadâmbii. Feciorul tău s-a întors şi se află aproape…

Auzindu-i, sultan Tig şi-a pierdut cunoştinţa. Când şi-a venit din nou în fire, a început a plânge de bucurie, iar celor doi hadâmbi le-a dat veşminte de mătasă şi câte o mie dinari.

Şi toate s-au petrecut cum era scris în cărţile proorocului!

Au răsunat trâmbiţele pe zidurile cetăţii Kabul, şi soli repezi au prins a cutreiera cetăţile, vestind tuturor întoarcerea fiului pierdut. Şi a aflat şi mama lui Djan de aceasta. Şi a adunat sultan Tig, sub braţul său, oşti fără număr, şi a adunat emirii, beii şi hanii, şi împreună au pornit spre câmpia unde se afla Djan cu fata Semsiah.

Şi văzând apropierea oştilor, Djan s-a ridicat şi le-a ieşit în întâmpinare. Toţi călăreţii au descălecat, plecându-i-se şi sărutându-i mâinile… Pe urmă, feciorul a ajuns în faţa tatălui său, şi plângea tatăl său în hohote. S-au ridicat corturi şi s-au pus flamuri în ţuguiurile lor, şi trâmbiţele răsunau. Sultanul a poruncit pentru fiul său un cort de mătasă roşie. Şi văzându-l fata Semsiah pe sultanul Tig, s-a ridicat şi i s-a plecat după cuviinţă. Şi după ce Djan a povestit tatălui său şi oştilor toate întâmplările, s-a întors spre fata Semsiah:

— Lăudat fie Allah, cel ce descurcă cele un milion de căi ale sorţii!

— Lăudat fie Allah, cel ce uneşte pe cei ce se iubesc! a adăugat sultanul Tig, uitându-se spre fată.

— Sultan Tig! a răspuns ea. Te rog, pentru a mă bucura, să ne înalţi un serai în mijlocul unei grădini, pe malul unui fluviu…

— Orice dorinţă a ta, fiică a mea, ţi se va îndeplini! i-a răspuns sultanul.

După aceea, a venit mama lui Djan, şi au venit să i se închine emirii şi beii. Şi au venit mai-marii neguţătorilor şi mai-marii tuturor breslelor din Kabul.

În vremea asta, mama lui Djan plângea de bucurie, rostind următoarele stihuri:

„M-a năpădit bucuria, şi plâng de bucurie, o, fiul meu!

Căci aşa de mult am plâns, şi ochii mei s-au obişnuit cu plânsul aşa de mult, încât până şi bucuria îmi stoarce lacrimi, ca odinioară mâhnirea!”

Cu neţărmurită dragoste s-a întors mama lui Djan către Semsiah. A îmbrăţişat-o cu lacrimi, şi trâmbiţele răsunau, şi vuiau tamburinele, şi se bucurau emirii, beii şi hanii.

Cetatea Kabul era împodobită cu stofe de atlas, cu mătăsuri şi eu fel de fel de pânze colorate. Dregătorii au pus la cale fel de fel de serbări, au întins mese, încât se bucurau până şi săracii şi nevoiaşii.

Iar după zece zile, sultan Tig a dat poruncă să vină ziditorii de seraiuri şi măsurătorii. Şi le-a poruncit tuturor să ridice un serai în grădinile sale. Şi astfel, pe când ziditorii s-au apucat de lucru, Djan a poruncit să se ridice; o coloană de marmură albă, goală pe dinăuntru. Şi fiind gata coloana, a luat veşmântul fetei Semsiah şi l-a închis acolo. Apoi a îngropat coloana în pământ. Şi fiind seraiul gata, sultan Tig l-a împodobit ca în basm, şi astfel s-a sărbătorit ziua nunţii.

FUGA FETEI SEMSIAH ŞI NEFERICIREA LUI DJAN; RĂZBOIUL CU INDIENII LUI HAN KEFID…

Către miezul nopţii, Semsiah s-a sculat încet, a descoperit locul unde se afla coloana, şi astfel şi-a găsit veşmântul. Cum l-a îmbrăcat, a căpătat la loc înfăţişare de pasăre şi a zburat spre terasele seraiului şi a dat poruncă paznicilor să-l trezească pe Djan. Şi trezindu-se Djan, şi văzând-o pe terase, i-a cuprins o spaimă neînchipuită!

— Iubitul şi preaiubitul meu! Chiparosul grădinii sufletului meu! Bucurie a ochilor mei!

Numai unul Allah ştie cât de mult te iubesc! Te-am urmat în patria ta, la Kabul, cu toată iubirea! M-a bucurat cunoştinţa cu tatăl tău şi cu maica ta! Dar află, preaiubitul meu şi preafrumosul meu, că aici nu mai pot rămâne! Dacă mă iubeşti, aşa cum spui, vino cu mine la Cetatea Diamantelor!

Şi sfârşind, Semsiah şi-a luat zborul spre cer şi s-a întors la ai săi…

Djan a înnebunit de durere. Îndată, s-a arătat sultan Tig, şi găsindu-şi fiul aproape mort, l-a stropit cu apă de trandafiri, redându-i simţirile.

— Dar cum a zburat fata Semsiah? a întrebat sultanul.

— O, tatăl meu! a răspuns Djan. Află că Semsiah era fata unor spirite! i-am luat veşmântul, pe când se scălda într-un iaz din Tărâmul Păsărilor, spre a nu mai putea zbura! Şi i l-am ascuns într-o coloană de marmură, în pământ, însă ea l-a aflat! O, tatăl meu! Semsiah a răspuns la rugăminţile mele, sfătuindu-mă s-o urmez, dacă o iubesc, în Cetatea Diamantelor…

— O, fiul meu! Lasă mâhnirea, căci îi voi aduna în faţa strălucitilor mei ochi pe toţi călătorii acestui pământ, şi pe toţi neguţătorii care umblă, şi voi porunci tuturor să afle în ce tărâm se găseşte Cetatea Diamantelor! Apoi, cu voia lui Allah, ne vom mâna oştile într-acolo şi o vom găsi!

Şi sultan Tig şi-a chemat vizirii, poruncindu-le să adune călătorii şi neguţătorii. Celui ce va şti unde se află Cetatea Diamantelor, a poruncit să i se dea neîntârziat una mie dinari.

Însă, după cum era de aşteptat, nimeni nu ştia unde se află Cetatea Diamantelor! Spre a-şi mângâia fiul, sultan Tig a trimis în faţa lui fel de fel de cântăreţi mari, fel de fel de sclave dănţuitoare şi pe cei mai vestiţi cântăreţi din alăută. Şi în toate părţile lumii a trimis soli, să afle Cetatea Diamantelor, însă toţi solii s-au întors fără ştire bună. Şi întrucât Djan se usca pe picioare, a trimis alţi soli spre toate tărâmurile pământului.

După o vreme, sultan Tig şi-a sfătuit fiul să-şi caute altă iubită. Însă Djan nici n-a vrut să audă. Plângea în lungul zilelor şi plângea în lungul nopţilor. Se usca de mâhnire şi sultan Tig.

*
* *

Aflând despre toate acestea Kefid, hanul Indiei, s-a gândit îndată să se repeadă asupra sultanului Tig. Hanul Kefid cârmuia peste o mie de hani şi peste o mie de seminţii. Şi-a adunat îndată vizirii, sfătuitorii şi emirii:

— Aflaţi, viziri, sfătuitori şi emiri! Sultan Tig piere de tristeţe! Trebuie să-i sărim în ajutor, neîntârziat, însă nu-i vom sări în ajutor ca unui prieten, ci ca unui duşman. Trebuie să-l lovim acum, să-i aprindem cetăţile şi câmpiile, spre a-l doborî pentru totdeauna! Trebuie să-l prindem şi pe feciorul său Djan, iar toată ţara Kabulului să fie a noastră!

Auzindu-l grăind astfel, vizirii, sfătuitorii şi emirii au bătut din palme de bucurie, şi îndată s-a trecut la pregătirea oştilor. După şapte zile şi şapte nopţi, indienii au răsunat din trâmbiţe şi ţimbaluri, s-au ridicat steaguri şi s-au înarmat oşti cumplite, suindu-se pe spinările elefanţilor. Aşa s-a îndreptat han Kefid spre Kabul, în fruntea oştilor sale.

Întâi au jefuit şi au ars cetăţile din margini, au ucis locuitorii vârstnici, iar pe copii i-au luat în robie. Auzind sultan Tig toate acestea, s-a aprins de mare mânie şi şi-a adunat vizirii, beii şi emirii:

— Aflaţi! le-a spus el cu mare cutremur. Han Kefid, spurcatul stăpân al Indiei, care până mai ieri îmi era prieten, a purces cu oştile asupra mea! Are sub cârmuirea sa aşa de multe oşti, încât numai unul Allah le ştie numărul! Daţi-mi sfat, emiri, viziri şi bei, ce să fac!

— Sultane al tuturor timpurilor! au răspuns emirii, vizirii şi beii. Nu ne rămâne alta de făcut,

decât să ieşim înaintea lui Kefid, să ne apărăm ţara!

— Pregătiţi-vă de luptă! a dat poruncă sultan Tig, şi îndată oştile au îmbrăcat armuri, s-au înarmat cu paloşe, coifuri şi scuturi, şi aşa de multe oşti s-au adunat, încât foiau ca furnicile, sub răsunetele trâmbiţelor. Iar când s-a înălţat steagul din fruntea oştilor, toţi au înţeles că sultan Tig a pornit şi merge în frunte. Şi ajungând în ţara Sahran, sultan Tig a descălecat, şi scriind o epistolă către han Kefid, a repezit-o printr-un sol:

„Află, Kefid, han al Indiei! eşti un ticălos Dacă ai fi coborât din viţă aleasă, din viţa cea vestită a hanilor indieni, nu te-ai fi năpustit asupra pământului meu!

Mi-ai jefuit cetăţile din margini, şi cu putere mi-ai ucis bătrânii şi mi-ai luat copiii în robie!

Dacă aş fi ghicit ce ai de gând, ţi-aş fi ieşit în întâmpinare de mult, aş fi acoperit trecătorile cu umerii oştilor mele, şi niciodată n-ai fi putut pătrunde în pământul Kabul! Eu, Tig, stăpânul tuturor sultanilor de pe pământ, îţi poruncesc: părăseşte de bună voie pământurile mele, şi vom uita cele petrecute! Iar dacă nu vei părăsi pământurile mele, tot acum pregăteşte-te de luptă, şi îţi jur pe paloşul îngerului Gavriil că te voi amesteca numai cu pulberile ţării mele! Ai înţeles, han Kefid? Părăseşte pământurile mele şi înapoiază copiii! Pe cei morţi să-i ierte Allah, căci nu-i poate învia nimeni, însă îţi poruncesc să nu mai săvârşeşti asemenea fapte, în vecii-vecilor…”

Solul sultanului Tig a trecut îndată în tabăra vrăjmaşă. A văzut ca o mare de corturi. În mijlocul lor se înălţa un cort de atlas roşu. Han Kefid şedea pe jilţ, înconjurat de emirii, vizirii, beii şi

sfătuitorii săi. Şi scoţând solul epistola sultanului Tig, i-a înmânat-o repede. Fierbând de mânie, han Kefid a răspuns printr-o altă epistolă:

„...Îţi facem cunoscut noi, hanul Kefid, stăpânul tuturor tărâmurilor răsăritene! Îţi facem cunoscut noi, hanul Kefid, că eşti un ticălos! Află, din postea hanului Kefid, că ne vom răfui cu voi, şi-ţi vom pustiii pământurile, şi-ţi vom ucide pe toţi aleşii Kabulului şi-i vom trece prin ascuţişul săbiilor!

Află, sultan Tig! mâine, când vor răsuna trâmbiţele de bătălie, eu însumi, în toată strălucirea mea, mă voi înfăţişa pe câmpul de luptă!

Ai îndrăzneala de a mă înfrunta?”

Şi întorcându-se solul la sultan Tig, i-a înmânat repede epistola lui Kefid. Straşnic s-a mâniat sultan Tig! Tot atunci a dat poruncă vizirului său Einsar să tăbărască asupra indienilor, pe sub negura nopţii, cu o mie de călăreţi. Şi pornind vizir Einsar cu călăreţii săi, i-au ieşit înainte cinci mii de călăreţi indieni, dintre cei mai viteji, cu căpetenia lor Gatarfan. Şi s-au luptat amândoi vizirii, şi s-au încleştat trupele lor, drept la miezul nopţii, când cânta cocoşii în toate tărâmurile pământului. Şi lupta a ţinut până la răsăritul soarelui. Oştile lui Kefid au rămas zdrobite. Atunci, în lupta aceea, a pierit vestitul viteaz indian Sarkin.

Văzând han Kefid întoarcerea rămăşiţelor din oştile înfrânte, s-a aprins într-o mânie straşnică:

— O, necredincioşilor şi ticăloşilor! vai de voi!

— Nu suntem vinovaţi! a răspuns vizir Gatarhan. Cum am pornit cu călăreţii noştri, ne-a ieşit înainte Einsar şi ne-a înconjurat cu trupele sale. Am luptat până în zori, iar dacă n-am fi fugit, am fi pierit toţi…

— Să se întunece soarele, o, ticăloşilor! Allah să-şi întoarcă faţa de la voi! striga han Kefid.

În vremea asta, sultan Tig era nespus de bucuros. Şi-a numărat încă o dată oştile şi a văzut că numai două sute pieriseră în luptă.

În ziua a doua, han Kefid şi-a adunat oastea, şi după ce a batjocorit-o pentru ticăloşia ei, el însuşi s-a aşezat în frunte. Veneau în cincisprezece rânduri dese, fiecare rând de câte zece mii de călăreţi. Şi veneau îndată după han Kefid, călări pe elefanţi, două sute de eroi. S-au desfăşurat steagurile, au răsunat trâmbiţele, şi vitejii ardeau de nerăbdare. Sultan Tig şi-a aşezat şi el oştile în linie de bătaie. Erau zece şiruri, fiecare şir de câte zece mii de călăreţi. Mai apoi, pământul se cutremura sub copitele telegarilor, răsunau trâmbiţele şi ţimbalurile, nechezau caii şi strigau oştenii. Pulberea se ridicase deasupra câmpului de bătălie, şi luptau amândouă oştile cu vitejia leilor. S-au desfăcut din încleştare, abia la coborârea nopţii. S-au tras în taberele lor. Han Kefid se făcuse foc de mânie, când i s-a spus că a pierdut în ziua aceea cinci mii de oameni. La fel s-a făcut roşu ca focul, de mânie, şi sultan Tig, aflând că pierduse trei mii dintre călăreţii cei mai buni.

Şi a venit ziua a treia. Oştile s-au înfăţişat iar pe câmpul de măcel, în rânduri dese. A strigat deodată han Kefid către oştile sale:

— Oşteni indieni! Care din voi vrea să lupte corp la corp să iasă în faţă!

Şi s-a arătat în faţă, călare pe elefant, vestitul erou Barkik, fiul lui Farsar. Îndată a sărit de pe elefantul său şi s-a închinat în faţa hanului Kefid:

— Eu, han Kefid, primesc să mă lupt singur, cu oricare din duşmanii noştri!

Şi ieşind singur, cu mâinile goale, pe câmpul gol dintre cele două oşti, a strigat:

— Oşteni viteji din Kabul! Care din voi este în stare să se bată cu mine, cu suliţa?

Auzindu-l, sultan Tig s-a întors spre oştile sale şi a strigat:

— Care din voi, oşteni din Kabul, vrea să lupte cu acest om suit pe elefant?

Şi a ieşit înainte un călăreţ şi i s-a închinat:

— Eu vreau să lupt, o, sultane Tig!

Şi zicând astfel, călăreţul acela s-a repezit asupra lui Barkik.

— Cine eşti şi care ţi-i numele? l-a întrebat Barkik.

— Sunt Gadhanfar, fiul lui Samhir!

— Am auzit despre tine! i-a răspuns Barkik. Te sfătuiesc să nu primeşti lupta aceasta, căci îţi vei pierde toată faima!

Însă Gadhanfar şi-a repezit suliţa, iar Barkik i-a răspuns cu paloşul. Şi s-au luptat, până ce Barkik a izbutit să dea duşmanului său o lovitură de paloş. Gadhanfar l-a străpuns tot atunci cu suliţa, încât l-a ţintuit pe elefantul său. Însă tot atunci s-a repezit la Gadhanfar un indian şi l-a lovit cu paloşul în şold. Gadhanfar şi-a scos repede paloşul şi l-a străpuns. Şi s-a întors apoi la sultan Tig.

Văzând han Kefid toate acestea, şi-a repezit trupele înainte. Şi-a repezit trupele şi sultan Tig. S-au năpustit caii unii asupra altora, şi câmpul de măcel era plin de tropote, de nechezături şi de vaietele oamenilor. Soarele a asfinţit într-o mare de sânge. Sultan Tig a poruncit oştilor să se întoarcă la corturi, şi numărându-le, a văzut că pierduse cinci mii de călăreţi şi patru flamuri. Şi întorcându-se şi han Kefid la corturile sale, şi numărându-şi şi el oştile, a văzut că pierduse numai şapte sute de călăreţi şi şapte flamuri. Astfel, cei doi duşmani au cerut unii altora trei zile îngăduinţă spre a aduna morţii.

În una din zile, han Kefid a repezit un sol către prietenul său, han Kafun, cerându-i neîntârziat ajutor. Han Kafun a adunat repede o mulţime de călăreţi şi a pornit în ajutorul lui. Aflând despre aceasta, sultan Tig s-a mâniat peste măsură. Han

Kafun venea în fruntea oştilor sale, stârnind pulberile până în înaltul văzduhului. Şi văzând ridicarea pulberii, sultan Tig şi-a repezit îndată călăreţii, şi s-au văzut fluturând şapte flamuri, şi peste trei mii de călăreţi se îndreptau spre tabăra lui Kefid.

În vremea asta, han Kefid se bucura de sosirea prietenului său Kafun.

— Soarele să te binecuvânteze, prietenul meu! i-a răspuns Kafun. Îţi stau în ajutor, aşa cum ţi-am stat întotdeauna!

FUGA LUI DJAN; INDIENII ÎMPRESOARĂ CETATEA KABUL…

În vremea asta, Djan s-a ridicat de pe patul de suferinţă şi a întrebat unde este tatăl său. Aflând repede de războiul cu India, a strigat:

— Aduceţi-mi calul, tot acum! Vreau să mă duc la tatăl meu, pe câmpul de bătălie!

Şi i s-a adus calul. Şi încălcând, Djan şi-a adus din nou aminte de cetatea israelitenilor. S-a bucurat şi a uitat de tatăl său, gândindu-se că în cetatea aceea va afla vreun neguţător care să ştie unde se află Cetatea Diamantelor.

Şi luând cu el o mie de călăreţi, toţi credeau că se duce pe câmpul de bătălie. Cum s-a lăsat seara, a poruncit călăreţilor să descalece şi să desfăşure corturile. Şi cum au adormit ei, Djan s-a ridicat, a încălecat repede şi a apucat pe calea cea mare a Bagdadului. A doua zi, l-au căutat degeaba călăreţii. S-au dus îndată pe câmpul de bătălie, la sultan Tig, arătându-i că Djan nu mai era. Nespus de adânc s-a, mâhnit sultan Tig! După aceea, mânia lui lepăda fulgere. Şi-a aruncat diadema de pe cap. Răcnea:

— Aflaţi, oşti! Eu nu mai am fiu! De acum, singura scăpare ne este la unul Allah!

În zadar încercau emirii şi vizirii să-l liniştească şi să-l îmbărbăteze! Sultanul Tig a întrerupt războiul şi s-a întors cu oştile în cetate. A zăvorit porţile, a întărit zidurile. Din treizeci în treizeci de zile, han Kefid se repezea asupra Kabulului, să-l ia cu asalt, însă era respins. Aşa a durat războiul acela şapte ani…

În vremea asta, Djan a rătăcit prin singurătăţi şi pustietăţi, necontenit întrebând de Cetatea Diamantelor. Însă nimeni nu auzise de ea. Într-un

târziu a întrebat unde se află cetatea israelitenilor. A aflat de la un neguţător că cetatea aceea ar fi aşezată pe cel mai depărtat vârf al munţilor Răsăritului. Că ar trebui să meargă vreme de treizeci de zile, întâi spre cetatea indiană Marsakan. De acolo, ar trebui să meargă spre Korasan. De la Korasan, spre Sanum. De la Sanum, spre Hovaresm. Iar de la Hovaresm, ar mai avea de străbătut cale numai de cincisprezece zile. Aşa va ajunge la cetatea israelitenilor.

Djan s-a alăturat unei caravane şi a ajuns la Marsakan. Şi a întrebat şi acolo despre Cetatea Diamantelor, dar nimeni n-avea ştiinţă despre ea. Cu multe suspine şi suferinţe, şi prin multe primejdii a călătorit apoi spre Korasan. Şi a întrebat şi acolo. I s-a arătat drumul spre cetatea israelitenilor. Şi a tot mers, zile şi nopţi, până a ajuns la locul unde mai fusese, până ce a ajuns din nou în tărâmul maimuţelor…

Şi din nou a pornit la drum, şi a ajuns la şuvoi, şi a văzut de partea cealaltă cetatea israelitenilor. S-a aşezat pe mal, aşteptând ziua sabatului. Atunci, a trecut pe malul celălalt, şi intrând în cetate, a cunoscut îndată casa israeliteanului care-l găzduise. I s-a închinat israeliteanul şi a întins masa. Şi l-a întrebat unde a petrecut aşa de mult timp.

— În tărâmurile lui Allah! a răspuns Djan.

Şi a venit ziua a doua. Plimbându-se Djan prin cetate, l-a auzit din nou pe israeliteanul acela strigând şi căutând un om să muncească o jumătate de zi, pentru o mie dinari.

— Eu vreau să lucrez! a răspuns Djan.

— Urmează-mă! l-a poftit omul. Şi l-a dus în casa ştiută. Îndată s-au întins mesele, cu mâncăruri şi băuturi. Şi venind după aceea stăpânul casei, i-a adus o mie dinari.

Şi a venit ziua a treia. Împreună cu neguţătorul au călătorit călări pe cai până la poalele unui munte nespus de înalt. A scos neguţătorul, ca şi

prima dată, un cuţit şi o funie. Apoi a legat picioarele calului său şi i-a înfipt cuţitul în inimă. După ce l-a ucis, l-a jupuit, i-a tăiat capul şi picioarele, i-a despicat pântecele, poruncind lui Djan:

— Intră în pântecul calului! Şi intrând Djan în pântecele calului, neguţătorul a cusut repede tăietura. După o vreme s-a arătat acolo pasărea Roch, şi înşfăcând calul în ghearele ei, l-a ridicat pe vârful muntelui. Şi vrând pasărea să sfâşie calul, şi spintecându-i cusătura pântecului, Djan s-a repezit afară, şi pasărea a zburat plină de spaimă. Neguţătorul sta jos la poalele muntelui. Ca şi prima dată, făcea semne spre Djan să arunce pietre.

— Cum te-aş asculta, necredinciosule? a răspuns Djan. Oare nu tu mi-ai pricinuit atâtea suferinţe?

Şi zicând astfel, a pornit spre seraiul şeicului Nassr, sultanul tuturor păsărilor.

A călătorit nespus de mult, zile şi nopţi, şi deodată i s-a arătat în faţă seraiul proorocului Solomon. Ca şi mai de mult, şeicul Nassr şedea în faţa porţii, şi văzându-l el pe Djan, s-a ridicat repede, i s-a plecat, şi urându-i bun sosit, i-a grăit astfel:

— O, Djan, fiul meu! Cum de te-ai întors, nefericitule? Nu-ţi aduci aminte cât de fericit ai fost când fata Samsiah te-a dus spre patria ta?

Djan a izbucnit în plâns. A istorisit toate întâmplările. Şi mărturisind şeicului Nassr despre Cetatea Diamantelor, acesta a spus, peste măsură de mirat:

— Fiul meu! Coboară-se asupra ta pacea proorocului Solomon! Dar niciodată n-am auzit despre cetatea aceasta!

— O, şeic Nassr! a răspuns Djan. Atunci cum voi nimeri la Cetatea Diamantelor? Află, o, şeic Nassr, că nu mai pot trăi!

— Fiul meu, i-a răspuns şeic Nassr, aşteaptă adunarea păsărilor! Făgăduiesc să le întreb pe ele despre Cetatea Diamantelor!

Djan i-a mulţumit. Şeicul Nassr l-a petrecut în serai, şi din nou a deschis uşa opritǎ. Au ajuns la iazul unde se scăldaseră cele trei fete. Însă iazul era acum secat. Şi au trecut zile nenumărate.

— Sosesc păsările! a spus într-o zi şeicul Nassr. Fiul meu, învaţă de la mine stihurile acestea, pentru a te putea lua cu mine la adunarea păsărilor!

Şi învăţând Djan stihurile, l-a însoţit la adunare. Dar nicio pasăre nu auzise despre Cetatea Diamantelor. Djan a plâns din toată inima sa şi şi-a pierdut cunoştinţa.

— Ia-l pe acest fecior între aripile tale, şi du-l în tărâmul Kabul! a poruncit şeic Nassr unei păsări mari.

Şi pasărea l-a luat pe Djan între aripile sale, poruncindu-i:

— La seama, feciorule! Astupă-ţi bine urechile şi închide ochii, spre a nu te ucide vântul şi cântările sferelor cereşti!

Pasărea l-a ridicat la cer şi a zburat cu el o zi şi o noapte. Şi venind ziua a doua, s-a lăsat pasărea la pământ, în tărâmul sultanului tuturor fiarelor.

— Află că am rătăcit dramul! i-a spus pasărea. Acum trebuie să ne întoarcem din nou, spre a-l întreba încă o dată pe şeicul Nassr cum putem ajunge la Kabul…

— Du-te în drumul tău! a răspuns Djan. Eu unul vreau să mor aici…

Şi pasărea s-a ridicat la cer, iar Djan a văzut un serai luminos, seraiul lui Bedr, şahul fiarelor. Şi intrând, Djan şi-a istorisit toate întâmplările, de la început până la sfârşit. Când a întrebat despre drumul spre Cetatea Diamantelor, Bedr şah a ridicat din umeri:

— Facă-se voia proorocului nostru Solomon, în vecii-vecilor. Facă-se voia proorocului David, cântăreţul de psalmi! Niciodată n-am auzit despre

Cetatea Diamantelor! Dar dacă voi afla de undeva, neîntârziat te voi trimite acolo…

Djan a început a plânge, şi după ce a rămas multă vreme la şahul Bedr, când s-au strâns fiarele în adunare, şah Bedr le-a întrebat despre Cetatea Diamantelor. Însă ele au clătinat din capete, răspunzând că niciodată n-au auzit de ea.

Şi a plâns din nou Djan, cu o mie de rânduri de lacrimi, lăudat fie Allah, cel ce izvorăşte în lacrimile oamenilor şi-n apa tuturor izvoarelor! Laudă lui Allah, ai cărui ochi strălucesc în roua răsăritului de ziuă, şi strălucesc noaptea ca diamantele, prin grădinile Răsăritului! Laudă lui Allah, cel ce ne primeşte lacrimile tuturor la sine, şi ne usucă ochii. Se uita şeicul Bedr la sărmanul Djan şi l-a potopit mila:

— Nu plânge, o, fiul meu! Află că eu am un frate mai mare! Fratele acela era necredincios între supuşii proorocului Solomon! El cunoaşte mult mai multe taine decât oricare alt şeic al Răsăritului! Fratele meu este sultanul tuturor spiritelor aflate în acest tărâm! Te voi trimite la el, şi poate vei afla de Cetatea Diamantelor…

Şi aşezându-l pe Djan pe spinarea unei fiare, i-a dat şi epistolă către fratele său, vestitul sultan Samah.

Şi fiara a luat-o la fugă, şi nu s-a oprit decât după multe zile şi nopţi. Djan a coborât repede şi s-a dus la sultan Samah. I-a sărutat mâinile şi picioarele, şi i-a înmânat epistola fratelui. Şi citind-o, sultanul Samah a grăit:

— Află, străinule şi rătăcitorule! N-am auzit de Cetatea Diamantelor în zilele mele lungi cât eternităţile!

I se rupea inima sărmanului Djan, plângând şi suspinând. Apoi şi-a spus lunga şi zbuciumata istorie.

— Fiul meu! a răspuns sultan Samah. Cred, o, fiul meu, că nici Solomon-prooroc şi nici David n-au auzit de Cetatea Diamantelor, şi nici n-au văzut-

o! Cunosc însă un şeic peste măsură de bătrân! Trăieşte în munţi, între fiare, şi se mângâie cu cântecul păsărilor. Spiritele îl ascultă şi i se pleacă. Acest şeic îmi este prieten şi m-a ajutat şi când m-am răzvrătit împotriva proorocului Solomon şi l-am luat prins! A străbătut toate pământurile şi a ascultat înţelepţi vestiţi din toate cetăţile acestei lumi, învăţând astfel meşteşugul vrăjitoriei. El cunoaşte toate unghiurile acestei lumi! Am să te trimit la el, cu rugămintea să-ţi arate drumul spre Cetatea Diamantelor! Căci dacă nici el nu ştie unde se află cetatea aceea, nimeni nu mai ştie. Numele acestui şeic este Jagmus…

După aceea, sultan Samah a chemat la sine o pasăre nespus de mare, şi aşezându-l pe Djan între aripile ei, şi-a luat zborul spre tărâmul lui Jagmus. Pasărea avea patru aripi de câte treizeci de coţi lungime, şi picioare mari ca ale elefanţilor. Zbura numai de două ori pe an, ca ajutor al lui Samah, aducându-i hrană tocmai din pământul Mesopotamiei. Şi s-a ridicat pasărea la cer, şi a zburat multe zile şi multe nopţi, şi a ajuns deasupra munţilor, unde se afla sihăstria lui Jagmus. Djan a coborât dintre aripi şi a intrat în sihăstrie. Jagmus se ruga. Djan i s-a închinat, iar Jagmus i-a poftit bun sosit, întrebându-l ce caută.

— Feciorul meu! Despre Cetatea Diamantelor n-am auzit în viaţa mea lungă cât calea eternităţilor! Află că sunt de pe vremea proorocului lui Allah, Noe, şi cunosc toate unghiurile pământului! Nici însuşi Solomon-prooroc, nici însuşi David n-au văzut cetatea aceasta şi n-au auzit de ea! Cu toate acestea, feciorul meu, aşteaptă aici, până se vor strânge în adunare emirii, sultanii şi toate căpeteniile fiarelor şi păsărilor! Voi întreba soborul lor, şi aşa poate că vom afla…

Şi aşa a rămas Djan la Jagmus până la adunarea tuturor fiarelor, păsărilor şi spiritelor. Cum s-au adunat, Jagmus a dat spre ele mare strigăt,

întrebându-le dacă ştiu despre Cetatea Diamantelor.

Toată adunarea a clătinat din capete că nu, n-au auzit niciodată despre cetatea aceea…

Şi astfel, s-a arătat deodată o pasăre neagră, mai mare decât elefantul şi decât dâmbul. Cum a coborât din cer, s-a apropiat de Jagmus şi i-a sărutat mâna. Şi a întrebat-o Jagmus şi pe ea despre Cetatea Diamantelor.

— Cucernice schivnic! a răspuns pasărea. Într-o vreme de mult prefăcută în pulbere, şi de mult uitată, noi, păsările din seminţia noastră, locuiam dincolo de Kaf, muntele de cristal! Pe vremea aceea, eu eram nespus de tânăr. Ieşeam pe munte împreună cu surorile mele şi păşteam iarbă dulce! Îmi aduc aminte, prea cucernice, că părinţii noştri se plimbau în fiecare zi foarte departe şi ne aduceau hrană. Odată, s-au dus în plimbarea lor şi au lipsit şapte zile, încât noi aproape am murit de foame. Şi iată că în ziua a opta, părinţii noştri s-au întors plângând. Când i-am întrebat de ce plâng şi de ce au lipsit atât, ei ne-au răspuns: „Nu plângeţi, fiicele noastre! Îndată ce ne-am dus să vă căutăm hrană, am fost înşfăcaţi şi duşi la sultanul Sahlan, în Cetatea Diamantelor! Însă Sahlan-sultan ne-a pus în libertate, aflând că avem copii”…

Şi pasărea a urmat:

— Dacă părinţii mei mai trăiesc, ar putea să ştie ei despre Cetatea Diamantelor. Însă eu nu ştiu nimic…

Auzind Djan spusele, a izbucnit în hohote de plâns şi s-a rugat schivnicului să dea poruncă păsării să-l ducă neîntârziat la munţii de cristal, dincolo de muntele Kaf, unde-şi aveau cuib părinţii ei. Şi cerând schivnicul păsării să asculte rugămintea lui Djan şi să se îndure de lacrimile lui, pasărea a făcut semn că se învoieşte.

Astfel, tot atunci, Djan i s-a urcat între aripi.

— Du-mă, strălucitoare pasăre, în locurile unde se călătoreau părinţii tăi să-ţi aducă hrană…

— Facă-se voia ta! i-a răspuns pasărea, şi ridicându-se Djan între aripile ei, au zburat şapte zile şi şapte nopţi. Şi venind ziua a opta, pasărea l-a aşezat pe un munte:

— Priveşte, preafericitule Djan, locul acesta! Până aici te-am putut aduce, mai departe nu ştiu ce se mai află!

S-a ridicat Djan în piscurile munţilor şi a adormit. Şi trezindu-se el, ochii i-au orbit aproape de strălucire, înainte, la depărtare de două luni, se afla o cetate. Aceea era Cetatea Diamantelor. Şi era aşa de mare, şi strălucea aşa de puternic, că lumina întinderile până la depărtare de ani mulţi. Acolo domnea sultan Sahlan, tatăl fetelor zburătoare.

LA SULTANUL SAHLAN; ÎNTÂLNIREA CU SEMSIAH; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI…

Nădăjduia sultanul Sahlan că îndată ce i se întoarce fata, va fi din nou cel mai fericit dintre sultanii de pe pământ. Într-adevăr, întorcându-se fata după o vreme, i-a povestit ea toate întâmplările, şi i-a povestit şi despre Djan, şi despre iubirea lui. Şi nădăjduia fata că Djan o va căuta, de aceea a dat poruncă tuturor spiritelor răzvrătite că dacă vor vedea apropiindu-se fiinţă omenească, s-o înştiinţeze.

Astfel, ajungând Djan la Cetatea Diamantelor, a fost înconjurat îndată de spiritele răzvrătite.

— Îmi spune Djan şi caut o fată! Numele ei este Semsiah. Ştiu că şi ea mă iubeşte, de aceea am venit s-o caut! Vreau s-o iau din nou cu mine şi s-o duc la părinţii mei, în tărâmul Kabulului!

Şi izbucnind Djan în hohote de plâns, a înmuiat inima spiritelor.

— Nu plânge, o, Djan! i-a răspuns un spirit. Ai şi ajuns la ţintă! Fata Semsiah te iubeşte, şi te

iubesc şi părinţii ei, şi toţi locuitorii acestor locuri! Ai îndrăzneală, Djan, căci toate se vor sfârşi cu bine…

Şi ridicându-l pe umerii săi, unul dintre spiritele răzvrătite l-a dus până la Cetatea Diamantelor şi l-a lăsat jos.

Aflând sultanul Sahlan despre sosirea lui, i-a venit în întâmpinare şi l-a îmbrăţişat, şi i s-a plecat până la pământ. Şi astfel, după cum se istoriseşte mai departe, a dat Sahlan-sultan cutremurătoare poruncă, să se adune oştile sale, împreună cu vizirii şi beii săi, să se închine lui Djan.

Şi l-au îmbrăcat în veşmânt de mătasă, ţesut cu fir de aur, mai frumos decât veşmintele tuturor sultanilor. Şi a încălecat Djan pe cal nemaivăzut de frumos, şi aşa a intrat în cetate, în fruntea oştilor. Răsunau trâmbiţele pe turnuri. Şi ajungând la porţi, Djan a descălecat, şi intrând în cetate, i s-au înfăţişat căpeteniile mari, cu tipsii pline de pietre preţioase, cu aur, argint, cristale. Se uita Djan şi se minuna. Mai apoi, intrând într-o încăpere, a văzut atâtea divanuri moi şi atâtea covoare, încât a izbucnit din nou în plâns. Iar sultanul şi soaţa sa s-au apropiat, şi-i uscau lacrimile în năframe de mătasă.

— Nu plânge, o, Djan, fiul nostru! Ai ajuns la ţintă, şi fericirea ta nu va mai avea margini…

Şi ducându-l pe Djan mai înăuntrul cetăţii, în alte seraiuri, i s-au înfăţişat sclave preafrumoase, cântând din alăute şi stârnind furtuni din tamburine… Şi s-au întins mesele. După aceea, sultanul l-a luat la dreapta sa, pe un jilţ încrustat cu pietre scumpe. Sclavele preafrumoase au adus alte mâncăruri şi băuturi. Şi sosind mama fetei Semsiah i-a spus:

— O, Djan! Iată-te la capătul chinurilor, şi poţi fi fericit! Culcă-te şi dormi, şi odihneşte-te, şi dă laudă lui Allah, ajutătorul tău în lungul drumurilor!

Şi s-a arătat Semsiah. Şi au venit şi surorile ei, şi toate i-au sărutat mâinile.

— Iart-o pe Semsiah! spunea mama fetei. E drept că ea şi-a furat veşmântul şi te-a părăsit, însă a fugit din dragoste pentru noi…

Şi se spune că după aceea Djan a leşinat de fericire şi l-au stropit mult timp cu apă de trandafiri şi mosc, redându-i simţirile.

— Lăudat fie Allah! a strigat el, îmbrăţişând-o pe Semsiah.

— Allah să te ocrotească! i-a răspuns fata. Istoriseşte-mi, preaiubitul meu Djan, câte ai mai pătimit de la plecarea mea! Istoriseşte-mi, de asemenea, cum ai ajuns la Cetatea Diamantelor!

— Preaiubita mea! i-a răspuns Djan, şi îmbrăţişând-o iar, şi-a istorisit toate pătimirile. Tot atunci, i-a spus despre războiul dintre tatăl său şi hanul Kefid al Indiei.

— N-ai grijă, preaiubitul meu! Vor trece treizeci de zile şi iar ne vom cununa, după temeiurile acestei Cetăţi a Diamantelor. După aceea, cu voia părinţilor mei, vom merge împreună la Kabul şi ne vor petrece o mie de spirite, care într-o clipă îi vor ucide şi îl vor face una cu pământul pe oricare dintre duşmanii cetăţii tale!

Şi a venit sultanul, şi i-a făgăduit că în fiecare an îi va trimite oaste mare de spirite, atât de puternice, încât nimeni şi nimic să nu le poată sta în faţă!

— O, Djan! i-a spus mama fetei Semsiah. Noi îţi dăm fata, du-o în ţara ta, însă te rugăm să te supui temeiului nostru: veţi sta un an în cetatea Kabul, şi un an în Cetatea Diamantelor! Asta, până la sfârşitul zilelor…

Şi trecând cele treizeci de zile, Djan s-a însurat din nou cu Semsiah preafrumoasa. Însă amintindu-şi la o vreme de tatăl său, nu mai putea de durere. Seara, Semsiah s-a dus la părintele său şi i-a spus:

— Sunt gata, tată, să-mi urmez soţul, în depărtatul tărâm Kabul…

Şi chiar a doua zi s-au. Înfăţişat la porţile seraiului oştile spiritelor. Şi înainte de plecare,

Djan s-a aşezat lângă iubita sa, pe jilţuri mari, în întregime de aur, stropite cu perle şi diamante. Şi deasupra lor era întins un cort frumos ca văzduhul, ţesut cu aur şi zugrăvit cu toate stelele cerului. Aşa şi-au luat ei rămas bun de la sultan şi de la sultăniţă. Şi au venit neamurile sultanului. Şi au venit neamurile sultăniţei, şi împreună s-au bucurat de bucuria miresei, şi împreună au plâns la despărţire. Şi au pornit aşa, pe jilţurile de aur, purtate de oştile spiritelor. Şi în urma oştilor veneau două mii de fete preafrumoase, iar în urma lor veneau două mii de feciori.

Şi au călătorit ei numai între cer şi pământ, pe jilţurile lor purtate de spirite puternice. Şi au mers neîntrerupt, vreme de zece zile şi zece nopţi, în fiecare zi străbătând un drum de treizeci de luni. Şi iată că s-a sfârşit ziua a zecea. Şi venind ziua a unsprezecea, unul dintre spirite a dat deodată strigare mare, zărind jos, pe pământ, cupole de moschei şi săgeţile minaretelor. Djan s-a uitat în jos şi şi-a recunoscut cetatea. Au coborât spiritele. Şi s-au înfăţişat în faţa porţilor, la seraiul sultanului Tig.

După cum s-a aflat mai înainte, sultanul Tig părăsise câmpul de luptă şi se închisese în cetatea sa. Acum se afla într-o strâmtoare aşa de mare, încât ar fi deschis porţile cetăţii, dacă i s-ar fi dat încredinţare că nu-şi va pierde viaţa şi libertatea. Kefid, hanul Indiei, era însă neînduplecat. De aceea, sultan Tig era hotărât să-şi curme zilele. Îşi luase rămas bun de la viziri şi sfetnici, şi de la soţia sa, şi se afla în mâhnirea cea mai adâncă. Deodată, cum sta el aşa, au pătruns în serai oştile spiritelor. Şi găsindu-l Djan pe tatăl său într-o mâhnire atât de mare, i-a venit îndată în ajutor. A dat poruncă marelui spirit Karatej, neîntârziat să se repeadă asupra hanului Kefid şi să-l prindă. Astfel, spiritul Karatej şi-a luat oştile, şi zburând în tabăra lui Kefid, tocmai la miezul nopţii, l-au răpit aşa cum stătea pe jilţ, în cortul său. Toate oştile

indiene au fost făcute una cu pământul. Şi spiritele au înşfăcat şi elefanţii lui Kefid, cu tot cu oştenii aflaţi pe ei, şi ridicându-i la cer, le-au dat drumul să se zdrobească de pietrele pământului. Alte oşti de spirite aruncau drugi de fier puternici, până ce toată oastea indiană s-a amestecat cu pulberea. Iar spiritul Karatej l-a luat pe han Kefid şi l-a ridicat în înaltul cerului. Apoi l-a urcat pe han Kefid şi mai sus, încât acesta răcnea de spaimă.

În vremea asta, sultan Tig îşi primea feciorul în braţe. Şi după ce a îmbrăţişat-o şi pe Semsiah, a început să geamă de bucurie.

— Stăpânul şi tatăl meu! îi spunea fata. Vino cu mine pe terasele seraiului, să-ţi arăt cum oştile mele de spirite zdrobesc oştile indieneşti!

Şi ieşind sultan Tig pe terase, a văzut cum spiritele de sus aruncau drugi de fier, şi cum alte spirite se repezeau asupra oştilor suite pe elefanţi, şi le ridicau la cer cu elefanţi cu tot şi le dădeau drumul spre pământ.

Nespus de fericit era acum sultan Tig.

Deodată, la o poruncă a fetei Semsiah, a fost adus hanul Kefid al Indiei. Şi aşa, han Kefid a fost ferecat în lanţuri şi închis în turnul negru. Îndată, trâmbiţele şi steagurile au vestit tărâmului Kabul biruinţa. Şi s-a arătat mama lui Djan, şi când l-a văzut, a leşinat de fericire. Djan a stropit-o cu apă de trandafiri şi a strâns-o atâta la pieptul său, şi i-a spus cuvinte atât de mângâietoare, şi a sărutat-o cu atâta credinţă, încât a înviat-o. Şi au venit după aceea cele două mii de fete, şi au venit cei două mii de feciori. Astfel, porţile cetăţii Kabul s-au deschis din nou, şi soli iuţi s-au repezit spre toate cheutorile zărilor, să ducă vestea biruinţei. Au venit emiri, bei şi hani mari, din ţinuturile cele mai depărtate, spre a-şi arăta fericirea. Şi toţi veneau cu fel de fel de daruri încărcate pe spinările elefanţilor ori în care de aur, trase de tigri şi leoparzi. Toată cetatea Kabul era straşnic de împodobită.

Într-o clipă de mare fericire, fata Semsiah l-a rugat pe sultanul Tig să dea drumul duşmanului său, han Kefid.

— Căci, spunea fata, dacă han Kefid se va încrunta din nou, îl voi trimite împotriva lui pe spiritul Samuel, şi-l va prinde, şi va cunoaşte scrâşnirea dinţilor!

După ce sultanul Tig s-a învoit la aceasta, fata Semsiah a dat poruncă spiritului Samuel să se arate. Şi arătându-se spiritul a primit poruncă să-l aducă numaidecât pe han Kefid. Şi a fost înfăţişat han Kefid, legat în lanţuri. Îndată s-a dat poruncă să fie dezlegat. Apoi l-au aşezat pe un cal şchiop:

— Iată, han Kefid! i-a spus sultan Tig. Te-am slobozit din lanţuri, datorită rugăminţii nurorii mele! Du-te din nou în ţara ta, la India, dar dacă nu te astâmperi şi dacă te vei încrunta din nou spre mine, află că nimic nu te va scăpa de moarte…

Astfel, han Kefid a pornit spre patria sa, cu inima ruptă de durere… şi călare pe cal şchiop.

Toate aceste lucruri au fost povestite de către Djan israeliteanului Bulukia. Şi sfârşind, a adăugat:

— Eu sunt Djan, cel ce a trăit toate aceste întâmplări!

Iar Bulukia, cel ce călătorea spre a-l întâlni pe Mahomed, s-a minunat straşnic:

— Spune-mi, prietenul meu, cutezătorul meu prieten de ce stai tu între aceste două morminte, şi de ce plângi?

— Află, israelitean de la Egipt! Bine am petrecut an şi ani lungi, un an îl petreceam în cetatea tatălui meu, ş altul în Cetatea Diamantelor, după înţelegere. Odată, pe când călătoream spre Cetatea Diamantelor, ne-am coborî de la cer pe jilţurile noastre, şi ne-am întins corturile lângă fluviul acesta. După ce am mâncat şi am băut, şi ne-am veselit, Semsiah a spus deodată:

— Preaiubitul meu soţ! Tare aş vrea să mă scald în acest fluviu!

Eu m-am învoit, şi îndată au venit fetele însoţitoare, ş dezbrăcând-o, au petrecut-o la fluviu. Eu am rămas pe mal. Şi iată, s-a arătat deodată un peşte grozav de mare un fel de chit, şi a ucis-o. Au fugit fetele şi s-au întors la cort. După aceea, Semsiah a fost prinsă departe, pe apa fluviului. Eu am căzut în nesimţire. M-au stropit fetele însoţitoare cu apă, şi când mi-am venit din nou în fire am plâns aşa de tare, încât oftau şi stâncile. Şi îndată s-au dus spiritele la Cetatea Diamantelor, să dea de ştire acolo de moartea fetei Semsiah. Şi s-au dus spiritele, şi s-au întors cu părinţii ei, şi au scăldat-o după cuvioşia legilor şi au aşezat-o în mormânt, plângând cu lacrimi de foc. Ş au vrut părinţii fetei să mă ia cu ei, în Cetatea Diamantelor.

— O, nu, preaiubiţii mei şi nefericiţii mei părinţi! Lăsaţi-mă să rămân aici! Lângă mormântul iubitei mele Semsiah voi ridica încă un mormânt, pe când îmi va veni ş mie ceasul!

Şi îndată spiritele au ridicat aceste două morminte. Eu am rămas singur, în singurătate şi întristare.

— Aceasta îmi este istoria… a încheiat Djan. Iată, israelitene, pentru ce stau între aceste două morminte…

Şi zicând astfel, a rostit următoarele stihuri:

„De când te-ai dus, bucurie a ochilor mei
casa nu mai este casă, masa nu mai este masă
Vecinul nu-mi mai este vecin, prietenul nu-mi mai este prieten!

De când te-ai dus, podoabă a lumii, florile nu mai sunt flori!

De când te-ai dus, bucurie a pământului, mantie a cerului, soarele nu mai este soare!

De când te-ai dus, holdă a iubirii, luna nu mai este lună!

Unde eşti? Încotro ai zburat?

Te-ai dus şi mi-ai luat inima cu tine!

De când te-ai dus, lumea mi-i urâtă, şi peste fiinţa mea a coborât mâhnirea!

De când nu te mai pot vedea, viaţa nu are gust şi nu mă mai pot uita spre locurile tale, căci mă potopeşte mâhnirea şi mă potopeşte dorul! Spune-mi, pământ al patriei mele, unde este fata Semsiah? Spuneţi-mi, fluvii şi râuri ale patriei mele, unde este ea? Cred că de-acum înainte ierburile patriei mele nu vor mai înverzi, căci ochii iubitei nu le mai dezmiardă!

Pustie pare patria mea de când tu, fată Semsiah, nu mai eşti locuitoarea ei! Nicio ploaie nu va mai cădea asupra patriei mele, şi patria mea se va preface în deşert, de când te-ai dus tu. O, Semsiah!"

Sfârşindu-şi tânguirea, Djan şi-a luat rămas bun de la Bulukia.

REVENIM LA TAMLIHA, SULTĂNIŢA ŞERPILOR; CE MAI ISTORISEŞTE EA LUI HASEB KERIM EDDIN… CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI BULUKIA… MIEREA, MOSCUL ŞI TĂMÂIA SUNT TOCMAI DE LA ALUNGAREA DIN PARADIS! ŞI, ÎN SFÂRŞIT, CĂLCAREA JURĂMÂNTULUI…

Sfârşindu-şi sultăniţa şerpilor istoria, Haseb Kerim Eddin a întrebat-o de unde cunoaşte toate acestea.

— Află, o, Haseb, că am trimis acum douăzeci şi cinci de ani, în Egipt, un şarpe uriaş, să ducă israeliteanului Bulukia o epistolă din partea mea. Şi văzând epistola, israeliteanul Bulukia a rugat şarpele să-l ia cu sine şi să-l aducă la mine. Şi şarpele l-a adus, după ce i-a poruncit să închidă

ochii în timpul călătoriei. Bulukia şi-a închis ochii strâns, numai o clipă, şi când i-a deschis din nou, se găsea pe muntele unde locuia şarpele. Şi întrebând Bulukia de mine, i s-a răspuns că eu mă aflu cu oştile mele pe muntele Kaf şi că mă voi întoarce înapoi abia în vara următoare. Bulukia a răspuns:

— Te rog, prietene, arată-mi buruiana dătătoare de tinereţe fără bătrâneţe!

I-a răspuns şarpele:

— Ţi-o arăt, numai dacă îmi vei povesti toate întâmplările tale cu înţeleptul Afan!

Şi după ce Bulukia a spus întreaga lui istorie, a cerut încă o dată planta fermecată. Şarpele a jurat, în numele proorocului Solomon, că despre o astfel de plantă nu are nicio ştiinţă. Însă a dat poruncă unui serv al său să-l întoarcă pe Bulukia neîntârziat în tărâmul Egiptului. Şi spunându-i lui Bulukia să închidă ochii, el i-a închis, şi când i-a deschis iar, s-a văzut deodată pe muntele Mokattan lângă cetatea Cairo. Apoi s-a întors în cetate la locuinţa sa.

— Şi întorcându-ma eu… a istorisit mai departe sultăniţa şerpilor, întorcându-ma eu de pe muntele Kaf, mi-a ieşit înainte şarpele şi mi s-a închinat din partea lui Bulukia, istorisindu-mi tot atunci nemaipomenitele lui păţanii. Astfel, o, Haseb, fiu al înţeleptului Daniil, astfel am cunoscut eu istoria lui Bulukia! Iar după ce l-a părăsit pe Djan, între mormintele sale, Bulukia a călătorit zi şi noapte, până a ajuns la un ocean. Şi-a uns tălpile picioarelor cu suc, şi a străbătut oceanul, şi a ajuns la o insula nespus de bogată în pomi şi în ape, ca grădina paradisului. Şi a văzut Bulukia un pom cu frunze mari cât pânzele corăbiei. Şi se afla sub pom o masă întinsă. Iar în pom se afla o pasăre, zidită toată numai din perle şi din smaragde verzi. Picioarele ei erau de argint, clonţul de rubin roşu, penele ei erau din pietre preţioase… Şi s-a plecai Bulukia în faţa lui Allah, şi a pomenit cu adânc

cutremur preasfântul nume al lui Mahomed, lăudat fie el în vecii-vecilor! şi se uita la pasăre, şi se minuna.

— Laudă lui Allah, ziditorul tău! Cine eşti, pasăre a acestui paradis?

— Sunt sultăniţa tuturor păsărilor din paradis! i-a răspuns pasărea. Află, prieten al meu, că atunci când Allah l-a zidit pe Adam şi l-a izgonit, i-a dat patru frunze, spre a se acoperi. Una din ele a căzut jos şi a mâncat-o un vierme. De atunci se află pe lume viermii de mătasă! A doua a căzut la pământ şi ea, şi a mâncat-o o albină, şi de atunci florile pământului au miere! A treia a mâncat-o o gazelă, şi de atunci se află pe lume parfumul moscului atât de plăcut! Şi căzând frunza a patra tocmai în India, a răsărit tămâia cu parfumul ei! Şi eu am părăsit atunci paradisul, şi rătăcesc pe pământ, şi Allah mi-a hărăzit locul acesta, unde vin în fiecare seară a zilei de joi toţi înţelepţii viţei omeneşti, spre a se ospăta cu fructele acestei grădini…

Bulukia s-a îndulcit cu fel de fel de poame, ridicând laudă lui Allah. Deodată, i s-a înfăţişat proorocul Alkidar, lăudat fie-i numele şi pacea coboare asupra lui! Bulukia i s-a plecat până la pământ, apoi a vrut să-şi vadă de drum. Şi s-a aşezat prooroc Alkidar la masă întinsă, şi l-a rugat pe Bulukia să-şi spună istoria, să afle şi el cum a ajuns în grădina aceea.

Şi istorisindu-şi Bulukia nemaipomenitele întâmplări, de la început până la sfârşit, l-a întrebat pe prooroc Alkidar cam încotro se află Mahomed şi ce depărtare era până acolo.

— Ca să ajungi la Mahomed ţi-ar trebui o mie de mii de ani, şi tot ai bate calea de pomană.

Şi a izbucnit Bulukia în lacrimi, întrebându-l:

— Dar până la ţara Egiptului ce depărtare se află?

— Ai mers de mers, cutezătorule, cale lungă de nouăzeci şi cinci de ani…

Bulukia a izbucnit iar în hohote de plâns şi s-a aruncat la picioarele proorocului:

— Te rog, în numele lui Mahomed, scoate-mă din tărâmul acesta şi du-mă în patria mea…

— Roagă-te lui Allah! i-a răspuns Alkidar. Şi dacă el îmi va porunci, te voi duce în ţara Egiptului!

Şi aruncându-se Bulukia la pământ, l-a rugat pe Allah atât de fierbinte, încât Allah a dat poruncă lui Alkidar să-ntoarcă în ţara sa.

— Îmbrăţişează-mă, o, Bulukia! Şi ţine-te bine de mine închide ochii! i-a poruncit Alkidar.

Bulukia l-a îmbrăţişat şi şi-a închis ochii. Cum i-a deschis iar, după o clipă, s-a văzut în ţara Egiptului, la uşa casei sale. Alkidar se făcuse nevăzut.

Intrând Bulukia în locuinţa sa, şi-a văzut mama plâns când de bucurie şi căzând în leşin. El i-a stropit faţa cu apă, apoi a îmbrăţişat-o şi a plâns. Au venit neamurile şi prietenii, cu multe daruri. Foarte repede, vestea întoarcerii lui s-a întins ca fulgerul şi a străbătut ţara Egiptului de la răsărit până la apus. Au răsunat ţimbalurile pe toate uliţele, şi toate seminţiile cetăţii se mirau şi se bucurau. Ascultând toate acestea, Haseb Kerim Eddin plângea.

— Du-te şi tu înapoi în patria ta! l-a sfătuit sultăniţa şerpilor. Dar păzeşte-te să nu calci jurământul, să nu te scalzi în niciun râu sau fluviu, să nu te scalzi în nicio mare! Spală-te numai în baia din casa ta!

Haseb Kerim Eddin a făcut încă o dată legământ. Şi atunci sultăniţa a poruncit unui şarpe să-l ducă la faţa pământului. Şi aşa a ajuns Haseb Kerim Eddin în cetatea părinţilor săi, pe la asfinţitul soarelui. Curând era înaintea casei. Şi ciocănind la uşă, a ieşit repede maică-sa, şi când l-a zărit, a răcnit aşa de tare, şi a plâns aşa de tare, încât s-au adunat vecinii. Şi a venit soţia lui Haseb

Kerim Eddin, şi i-a sărutat mâinile. L-au dus apoi în casă. A stat o vreme între ai săi.

Într-o zi, a întrebat unde sunt tăietorii de lemne care-l îngropaseră în peşteră.

— O, fiul meu! i-a răspuns maică-sa. Află că tăietorii de lemne mi-au spus că ai murit ucis de fiară! Acum, tăietorii de lemne sunt neguţători bogaţi…

— Du-te mâine dimineaţă la ei… a rugat-o Haseb Kerim Eddin. Spune-le că m-am întors din călătorie şi că-i poftesc să-mi cinstească pragul…

Şi când cu voia lui Allah a venit ziua a doua, mama lui Haseb Kerim Eddin s-a dus la locuinţa tăietorilor de lemne.

Aceştia au făgăduit că vor veni numaidecât să-l vadă, însă ticăloşii s-au sfătuit cum să scape de Haseb Kerim Eddin, sau cum să-i astupe gura. Şi aşa, a venit ziua a treia, şi înfăţişându-se ei la Haseb Kerim Eddin, i s-au plecat sărutându-i mâna:

— La voia ta stă soarta noastră, o, Haseb!

— Cu voia lui Allah, să uităm toate cele întâmplate! a răspuns Haseb Kerim Eddin. Se vede că aşa a vrut Allah, şi nimic n-ar fi putut trece peste voia lui…

— Vino cu noi în cetate! l-au poftit neguţătorii. Ne vom duce împreună la baie…

— Cu plecăciune adâncă vă mulţumesc! le-a răspuns Haseb Kerim Eddin. Însă n-am voie să mă duc la baie…

— Dacă n-ai voie să faci baie, te rugăm să vii la noi la ospăţ…

Aşa l-au rugat neguţătorii, şi Haseb Kerim Eddin i-a urmat, petrecând la fiecare câte o zi, adică şapte zile una după alta. După aceea şi-a cumpărat o mare casă de negoţ, şi multă vreme a trăit ca neguţător vestit, într-o bună zi, pe când se preumbla, a întâlnit un prieten vechi, stăpânul celei mai mari băi a cetăţii. Şi Văzându-l prietenul, l-a cunoscut îndată şi l-a îmbrăţişat:

— Vino la baia mea, o, Haseb, să te îmbăiez şi să te ospătez!

— Îţi mulţumesc, dar nu pot! i-a răspuns Haseb Kerim Eddin.

Atunci, prietenul său s-a jurat cu jurăminte înfricoşate că dacă nu vine cu el să se îmbăieze, îl pierde de prieten.

— Vrei să-mi pustieşti casa şi să mi-o nefericeşti! i-a răspuns Haseb. Înţelege o dată că nu mi-i îngăduit să mă îmbăiez…

— Cadă păcatul tău asupra mea! i-a răspuns prietenul, îngenunchind la picioarele lui.

Astfel şi-a urmat Haseb prietenul. Şi întâlnind la baia acestuia o mulţime de alţi prieteni, toţi l-au primit cu braţe întinse şi strigăte de bucurie. Fără voia lui, l-au dezbrăcat şi l-au repezit în baie. Însă, cum a trecut pragul şi cum şi-a turnat apă pe cap, s-au arătat în faţa lui douăzeci de oşteni:

— Haseb Kerim Eddin, eşti prizonier al sultanului!

Tot atunci, unul dintre cei douăzeci a dat veste vizirului. Şi venind vizirul cu şaizeci de spahii, s-a înfăţişat înaintea lui Haseb Kerim Eddin şi i s-a închinat. Apoi l-a poftit să încalece, şi aşa a ajuns el la seraiul sultanului. Se aflau acolo, într-o încăpere largă, mese întinse. După ce au ospătat din belşug, vizirul i-a dat lui Haseb două veşminte în preţ de o mie dinari. Mirat grozav se uita el la toate acestea!

— Află, Haseb Kerim Eddin! i-a răspuns vizirul. Sultanul nostru se află pe patul morţii, fiind mâncat de lepră! S-a aflat că numai tu l-ai putea vindeca…

Şi sfârşindu-şi cuvântul, vizirul i-a şi arătat calea către patul de suferinţă al sultanului. A trecut mai apoi prin şapte porţi. Şi a ajuns în faţa sultanului Kersedan, stăpân peste şapte ţări şi peste o sută de hani aşezaţi în jilţ de aur. Sultan Kersedan mai avea sub braţul său peste zece mii de oşti. Şi văzându-se Haseb Kerim Eddin în faţa

sultanului Kersedan, i s-a plecat după cuviinţă. Şi a făcut sultanul Kersedan semn, şi din nou s-au întins mesele.

— O, Haseb Kerim Eddin! i-a spus vizirul. Noi toţi, cu supuşii noştri şi cu oştile noastre, şi cu căpeteniile oştilor noastre, îţi suntem robi în vecii-vecilor, numai dacă-l vindeci pe sultan Kersedan de lepră!

Haseb Kerim Eddin s-a apropiat de patul sultanului şi i-a descoperit faţa mâncată.

— Vindecă-l numaidecât, o, Haseb! îl ruga vizirul, şi-l rugau toate căpeteniile din jur. Oare nu tu, fiu al înţeleptului Daniil, îl poţi vindeca?

— Cu drept grăieşti! a răspuns Haseb Kerim Eddin. Sunt într-adevăr fiul lui Daniil, proorocul lui Allah, însă niciodată n-am învăţat meşteşugul vindecării. Mi se sfâşie inima de durere, însă nu-l pot vindeca de lepră pe Kersedan-sultan.

— Cred că nu grăieşti cu adevăr! i-a răspuns vizirul. Nimeni din Răsărit şi din Apus, niciun învăţat din lumea aceasta nu-l poate vindeca, afară de tine…

— Dar cum să-l vindec? s-a mirat Haseb. Arătaţi-mi cum, şi numaidecât îl voi vindeca.

— Vindecarea lui atârnă numai de Tamliha, sultăniţa şerpilor! O cunoşti şi o ştii!

— Dar ce vreţi de la ea? a întrebat Haseb. N-am văzut-o şi nu ştiu unde sade!

— Minţi, Haseb Kerim Eddin! i-a răspuns vizirul. Ţi-o dovedesc tot acum că o cunoşti şi că ai locuit la ea doi ani…

— N-o cunosc şi n-am fost la ea niciodată, a răspuns Haseb Kerim Eddin.

Vizirul s-a gândit cât s-a gândit, şi i-a răspuns:

— Află, o, Haseb! Noi avem în mâinile noastre o carte sfântă! Şi spune cartea aceea că se va afla om să ajungă la sultăniţa şerpilor, şi că va sta la ea doi ani! Şi mai ştim. Tot din cartea aceea sfântă, că omul acela va deveni negru la trup dacă va călca

jurământul făcut faţă de sultăniţa şerpilor, şi se va îmbăia. Arată-ţi trupul!

Şi dezvelindu-şi trupul, Haseb Kerim Eddin s-a îngrozit văzându-şi-l negru în întregime.

— Dar trupul meu a fost aşa din ziua naşterii mele! a răspuns Haseb.

— Ba nu! a răspuns vizirul. Am martori că la intrarea în baie erai alb! mai bine decât te-ai împotrivi degeaba, ne-ai spune cum ai ajuns din nou la faţa pământului! Dacă ne spui, noi ne putem duce la sultăniţa şerpilor, să aflăm leacul pentru sultan…

Prea târziu era acum orice căinţă! Lăsându-se în voia lui Allah, Haseb Kerim Eddin a mărturisit încă o dată că nu ştie nimic despre sultăniţa şerpilor. Oştenii l-au dezbrăcat, l-au repezit la picioarele lor şi au prins să-l bată cu vergile. A răbdat Haseb ca un sfânt, până ce era aproape mort. Şi văzând vizirul că aşa nu poate scoate de la el nicio vorbă, i-a sărutat fruntea şi mâinile, şi i-a spus cu blândeţe:

— De ce ne amăgeşti, o, Haseb! Arată-ne locul pe unde ai venit din nou pe faţa pământului, şi altceva nu-ţi mai cerem! Ştim un om care o poate prinde pe sultăniţă…

După aceea i s-a adus lui Haseb Kerim Eddin un veşmânt cusut cu aur şi stropit cu pietre preţioase. Şi aşa, nemaiputându-se împotrivi stăruinţelor, Haseb Kerim Eddin a încălecat şi a pornit în fruntea oştilor egipţiene. Şi ajungând la fântâna prin care ieşise la faţa pământului, a descălecat împreună cu toţi. S-au aprins focuri şi s-au aprins candele bine mirositoare. După aceea, vizirul a scos Cartea, şi citind într-însa, a strigat de trei ori, plecându-se asupra fântânii:

— Îţi poruncesc, sultăniţă a şerpilor, să te arăţi în faţa ochilor mei!

Şi deodată apa din fântână a secat, şi s-a arătat în adânc uşă. Şi s-auzea strigăt înspăimântător, mai puternic decât tunetul. Toţi cei de faţă au căzut cu

faţa la pământ, şi unii au murit de spaimă. Şi s-a arătat din adâncul fântânii un şarpe mare cât elefantul, aducând pe spinarea lui o butie de aur, cu o şerpoaică cu faţa strălucitoare, omenească. Cum a ieşit la faţa pământului, sultăniţă şerpilor s-a uitat la dreapta sa, şi la stânga sa, şi l-a zărit pe Haseb Kerim Eddin.

— Unde ţi-i jurământul, o, Haseb? De ce nu m-ai ascultat?

Se vede însă că aşa a hotărât Allah, sultanul tuturor cerurilor. Eu voi muri, iar sultanul Kersedan va fi vindecat…

Amar plângea sultăniţă şerpilor! Amar plângea Haseb Kerim Eddin! Şi vrând vizirul s-o prindă pe sultăniţă, a întins mâna.

— Trage-ţi mâna la loc, nelegiuitule! i-a spus sultăniţa. Căci altfel, într-o clipă vei fi movilă de cenuşă!

Şi s-a întors spre Haseb:

— Vino, Haseb! Aşază-mă pe tipsia aceasta şi potriveşte-mă pe capul tău! Aşa a fost scris să mor, prin mâna ta…

Haseb Kerim Eddin a întins tipsia şi sultăniţă s-a încolăcit pe ea. Fântâna s-a închis la loc.

Haseb Kerim Eddin a ridicat tipsia deasupra capului său, şi aşa a ajuns în cetate.

— O, Haseb! a spus sultăniţă deodată. Cu toate că ţi-ai călcat jurământul în picioare, eu te iert, dovedindu-ţi astfel că şerpii sunt mai milostivi ca oamenii… Dacă cumva îţi porunci vizirul să mă ucizi, tu, Haseb, nu mă căsăpi! Lasă-l pe vizir să mă căsăpească el! Iar după ce mă va căsăpi, vizirul va fi chemat la sultan. Înainte de aceasta, el mă va pune într-o oală să mă fiarbă. Îţi va porunci să mă laşi să fierb până ce va ieşi spumă deasupra apei. Te rog din suflet, o, Haseb: tu să iei spuma şi s-o aşezi pe tipsii, s-o răceşti şi s-o dai sultanului, căci numai aşa se va vindeca de lepră. Şi-ţi va porunci vizirul să mă fierbi a doua oară şi să iei din nou spuma. Dacă nu mă vei asculta, o, Haseb, rău va fi de tine! Scoate carnea mea din vas şi aşază-o pe tipsie de aramă. Aşa, aşezată pe tipsie, dă-o sultanului! Iar la vremea prânzului dă-i să bea puţin vin. Şi va fi sultanul aşa de sănătos, cum niciodată n-a fost. Nu Uita, o, Haseb, sfaturile mele…

Astfel a ajuns Haseb Kerim Eddin, cu tipsia pe cap, la seraiul sultanului Kersedan. Acolo a pus tava jos. Toate căpeteniile oştilor, hanii şi beii aflaţi de faţă au rămas afară.

— Căsăpeşte-o pe sultăniţa şerpilor! a poruncit vizirul către Haseb.

— Nu pot face acest lucru! i-a răspuns Haseb. Dar dacă vrei numaidecât, căsăpeşte-o singur!

Şi astfel, vizirul a apucat paloşul şi a căsăpit-o pe Tamliha. Şi văzând acest lucru, plângea Haseb cu o mie de rânduri de lacrimi.

— Prostule şi necuviinciosule! îl dojenea vizirul. Plângi din cauza unui şarpe?

Şi împărţind trupul Tamlihei în trei l-a pus într-un vas de aramă, la fiert. Şi toate s-au întâmplat după sfatul sultăniţei şerpilor.

Sultanul Kersedan a fost vindecat de lepră. Iar marele vizir al Egiptului, bând spumă de şerpoaică, s-a îmbolnăvit deodată, şi întregul său

trup era acoperit de buboaie, şi era ros de lepră, şi a murit pe loc, după cum spun cronicile.

După aceea s-au întins mesele, şi au venit vizirii, beii şi emirii, şi au sunat trâmbiţele, şi au vuit tamburinele ca furtunile. Şi astfel, după cum se istoriseşte mai departe, Haseb Kerim Eddin a fost să fie cel mai mare vizir în ţara Egiptului. Spunea sultan Kersedan:

— Cel ce-l iubeşte pe Haseb mă iubeşte şi pe mine! Cel ce dă cinste lui Haseb îmi dă şi mie cinste! Cine-l slujeşte pe Haseb mă slujeşte pe mine…

Emirii, beii şi hanii i s-au plecat lui Haseb, până la sfârşitul zilelor. Şi purta Haseb Kerim Eddin veşmânt cu perle şi cu fir de aur, în preţ de o mie dinari. Şi avea nenumăraţi hadâmbi, două sute de sclave albe ca luna, două sute de etiopience, două sute perechi de veşminte, cinci sute catâri, două sute cămile, două sute tauri, două sute bivoli şi două sute oi.

Mult s-a bucurat mama lui Haseb Kerim Eddin! Mult s-au bucurat neamurile şi prietenii, şi s-au bucurat până şi tăietorii de lemne, pe care el i-a iertat. Astfel a ajuns Haseb Kerim Eddin, omul sărac de odinioară, neştiutorul de carte de odinioară, omul cel mai bogat şi cel mai învăţat al Răsăritului…

Într-o zi a întrebat-o pe maică-sa:

— Nu cumva a lăsat tatăl meu vreo amintire pentru mine?

Atunci, maică-sa a adus lădiţa cu cele cinci file din cartea aruncată în apa Ghihonului. Şi întrebând Haseb unde este cartea, i-a răspuns maică-sa:

— O, fiul meu Haseb! Tatăl tău a încercat o dată să afle leacul împotriva morţii şi taina vieţii veşnice! Şi neplăcându-i lui Allah cutezanţa lui, l-a trimis pe îngerul Gavriil să-i ia cartea de cercetare şi s-o arunce în apa Ghihonului… Şi după ce a aruncat Gavriil-îngerul cartea aceea în apă, tatăl tău a sărit după ea s-o scoată, dar n-a putut apuca

decât cinci file. Şi venindu-i timpul călătoriei de apoi, a luat cele cinci file, şi punându-le în lădiţa aceasta, mi-a zis: „Păstrează-le, şi dacă vei naşte fiu, şi te va întreba vreodată, dă-i-le”…

Şi după cum se spune, Haseb Kerim Eddin a învăţat din cele cinci file multe taine ale acestei lumi, ajungând astfel cel mai învăţat om al Răsăritului şi al timpului său. După nemaipomenite întâmplări, şi după ce s-a săturat de ranguri, le-a lepădat de la sine. Şi-a închinat restul zilelor numai izvoarelor şi fântânilor înţelepciunii. Apoi, timpul, cel ce macină lucrurile şi bucuriile, cel ce macină durerile şi tristeţile, cel ce usucă lacrimile, timpul l-a măcinat şi pe el, până ce a coborât în amurgul cel mare, milostiv fie Allah cu amintirea lui, şi milostiv fie cu voi toţi…

ISTORIA EGIPŢIANULUI ALI; AFLĂM DIN EA UNDE DUCE VINUL PREA MULT ŞI ÎNSOŢIREA CU OAMENI DE NIMIC; VEDEM CUM MULŢI DIN CEI CE NI SE ARATĂ PRIETENI LA GREU NE ÎNTORC SPATELE… ALI SE CĂLĂTOREŞTE PRIN SIRIA, LA BAGDAD; NIMEREŞTE ÎN GAZDA LA UN OM BUN, DAR CARE-L AVEA ÎN CASĂ PE DUCĂ-SE PE PUSTII; NIŞTE GLASURI CIUDATE; SE ARATĂ UN SPIRIT, ŞI DUPĂ ACEEA, BANII CURG GÂRLĂ…

Trăia în cetatea Cairo un neguţător peste măsură de bogat. Avuţiile dăruite de Allah lui erau rubine, perle şi aur. Însă cea mai mare avuţie a neguţătorului era fiul său, frumos ca luna în răsărit şi cu statură de chiparos. Era înzestrat fiul acesta cu înaltă ştiinţă, cunoştea înfricoşata carte a Koranului, de la început până în sfârşit, şi cunoştea toate ştiinţele înţelepţilor şi toate gândirile filosofilor.

Întâmplându-se la vremea sorocită să vină la pragul neguţătorului îngerul morţii, acesta şi-a chemat fiul şi i-a spus:

— Ali, feciorul meu preaiubit, feciorul meu unic! Ştii că viaţa noastră în această lume este mai scurtă ca zâmbetul şi mai trecătoare ca umbra! Nimeni nu scapă de întâlnirea cu îngerul cel negru! Îţi las moştenire multe lucruri şi multe avuţii! Îţi las atât de multă avere, încât dacă ai risipi în fiecare zi câte cinci sute dinari, nu s-ar simţi, cum nu se simte scoaterea stropului din ocean… Fiul meu Ali, fii om cu frica lui Allah şi fii milostiv! Alege-ţi prieteni numai dintre oameni evlavioşi! Fii îngăduitor faţă de cei mai mici ca tine şi faţă de

slujitorii tăi! Află, fiul meu Ali! Poate se va îndura Allah, şi soţia ta va naşte evlavioşi urmaşi… Îl rog pe Allah, stăpânul unic al cerului şi al pământului, să te ajute în neagra cale a acestei lumi şi să-ţi lumineze tainele necunoscutului…

Sfârşindu-şi cuvântul, neguţătorul a răsuflat o dată greu şi şi-a dat ochii peste cap, spre a privi drept în grădinile paradisului.

Nespus de mâhnit a rămas Ali! Au venit prietenii tatălui său să-l mângâie, după aceea a poruncit hogilor să citească patruzeci de zile cartea Koranului. Numai în zilele de vineri Ali ieşea în cetate şi se ducea la mormântul părintelui. Şi trecând cele patruzeci de zile de post şi întristare, au venit neguţătorii cei mari şi i-au spus:

— O, Ali! Tânăr eşti, şi noi suntem tineri! De ce plângi atât, când bine se ştie că toţi vom porni către amurg? Mai bine ar fi dacă te-ai duce la casa ta de negoţ! Astfel vei uita durerea!

Şi lăsându-se Ali ispitit de prietenii săi, s-a dus cu ei. A încălecat un catâr, şi aşa s-au dus la petrecere, într-o grădină cu mese întinse. Au petrecut toată ziua, au mâncat şi au băut, şi le-au cântat lăutele. Seara, toţi s-au dus la casele lor. Aşa a trecut o zi. Şi venind ziua a doua, prietenii l-au luat iar cu ei şi l-au dus într-o grădină şi mai frumoasă. Se aflau şi acolo mese întinse. După ce au mâncat şi au băut din gros, Ali i-a întrebat:

— Ce fel de băutură mi-aţi dat, că mi s-a întunecat lumea înaintea ochilor?

— În băutură se uită durerea, o, Ali, au răspuns prietenii.

Şi Ali a băut cu ei toată ziua, iar seara s-a întors din nou la locuinţa sa. Cum a ajuns, l-a apucat ameţeala.

— Ce-i cu tine, Ali? l-a întrebat soţia sa.

— Sunt vesel de vin, soţia mea! a răspuns Ali.

— Ai călcat porunca tatălui tău! i-a răspuns soţia. Oare nu ţi-a poruncit el, înainte de a se

călători la Allah, să nu te uneşti cu oameni uşuratici?

— Doar prietenii mei nu sunt uşuratici! a răspuns Ali. Sunt tineri şi veseli!

Şi astfel, nedând ascultare nici soţiei sale, zi cu zi petrecea cu prietenii, îmbătându-se.

— Acum, prietene Ali, ospătează-ne tu, că noi te-am ospătat de ajuns, i-au spus prietenii într-o zi.

— Prietenii mei, fiţi bineveniţi la mine! le-a răspuns Ali.

Şi în ziua următoare a întins mesele. A adus băuturi, şi mâncăruri, şi cafele, şi dulciuri, şi astfel a petrecut cu prietenii săi, în grădina sa, treizeci de zile. Şi încheindu-se luna, a văzut Ali că risipise bani mulţi. Însă l-a ispitit din nou ochiul satanei, arătându-i că are destule avuţii. Aşa a petrecut el şi a cheltuit, vreme de trei ani, cu prietenii săi. Încet, încet, a vândut pietrele scumpe, a vândut seraiul.

Până la urmă a trebuit să vândă şi casa în care locuia. Astfel a ajuns într-o locuinţă nemernică, în ogradă străină. Trăia în sărăcie, împreună cu soţia şi cu fiul său nou-născut.

— Totdeauna te-am rugat, soţul meu, să fii înţelept şi să nu uiţi porunca tatălui tău! îl dojenea soţia. Însă tu nu m-ai ascultat, şi am ajuns în cea mai adâncă ticăloşie! Cum vom trăi? Du-te la prietenii tăi şi încearcă-i: îţi vor dărui ei ceva?

Şi s-a dus Ali la prietenii săi, pe rând, de la unul la altul. Şi toţi i-au întors spatele, spunându-i şi vorbe neplăcute. Şi s-a întors Ali la soţia sa, cu mâinile goale şi cu inima sfâşiată. Soţia sa s-a dus la o vecină şi a primit de la aceasta pomană, să aibă cu ce trăi treizeci de zile.

— Soţia mea! a plâns Ali. Văd că am ajuns rău, din pricina neascultării! Mă duc încotro m-or duce ochii, doar se va îndura Allah să ajung la un bine cât de mic…

Şi astfel, Ali şi-a îmbrăţişat nevasta, şi-a îmbrăţişat copilul, a părăsit casa şi s-a dus în lumea lui. A ajuns pe calea Bulakului. Şi ajungând

la schelele din Bulak, s-a suit pe o corabie gata de plecare. Şi a ajuns la Damietta. Şi coborând a întâlnit un vechi prieten al părintelui său.

— Încotro ţi-i drumul, Ali?

— Mă duc spre Bagdad, a răspuns Ah.

După aceea, prietenul tatălui său l-a poftit în ospeţie, i-a dat merinde şi bani şi l-a urcat pe o corabie gata de plecare către Siria.

Şi a ajuns Ali în Siria. Şi întrucât nu ştia încotro să se mai îndrepte, s-a îndreptat spre casa unui neguţător. L-a ţinut neguţătorul acela în ospeţie, până într-o zi, când pornea spre Bagdad o caravană. S-a adăugat Ali caravanei, şi aşa a pornit către Bagdad. În caravana aceea se afla un neguţător milos care i-a dat tot timpul hrană din hrana sa.

Astfel, când mai aveau de mers numai o zi, şi pe când se zăreau cupolele moscheelor şi strălucitele minarete, s-a frământat nisipul deşertului şi au sărit hoţii la drum. Puţini oameni au scăpat cu viaţă. Ali, scăpat şi el ca prin minune, şi-a urmat drumul şi a ajuns la porţile Bagdadului, pe când asfinţitul strălucea în cupolele moscheelor şi-n săgeţile minaretelor. Însă a găsit porţile cetăţii închise. S-a rugat de paznici să-l lase să intre, şi lăsându-l ei, l-au întrebat cine este şi de unde vine.

— Sunt din Cairo, cetate vestită în Egipt, şi am avut cu mine nenumăraţi catâri cu mărfuri! Venind către cetatea voastră binecuvântată, deodată s-au stârnit colburile deşertului şi s-au arătat hoţii la drum!

Îndurându-se de el, paznicii i-au îngăduit să intre în cetate şi chiar să petreacă noaptea la ei. Şi căutându-se Ali în buzunarele veşmintelor sale, a mai găsit un dinar din banii dăruiţi de către neguţătorul din Damietta.

— Fii bun, te rog, du-te şi cumpără ceva din bazar, să avem ce mânca în seara aceasta.

Aşa l-a îndemnat el pe un paznic, dându-i dinarul. Şi s-a întors paznicul cu carne fiartă şi

pâine, mâncându-le cu toţii împreună.

Cum s-au arătat zorile peste cetatea Bagdadului, unul dintre paznici l-a petrecut pe Ali la un neguţător bogat. Şi povestindu-şi Ali istoria nenorocirilor, neguţătorul s-a îndurat de el, l-a dăruit cu veşminte şi hrană, l-a petrecut la baie, şi la urmă i-a spus:

— Află, străinule, că eu am în cetatea aceasta trei locuinţe. Îţi dau un serv să te petreacă până la ele. Intră în aceea care-ţi va place mai mult, şi Allah să se îndure de noi.

Şi s-a dus Ali cu slujnicul neguţătorului. A văzut două din cele trei locuinţe.

— Mie mi-ar plăcea mai mult locuinţa a treia, a spus Ali. Ai cumva şi cheia acesteia?

— Află, străinule Ali! i-a răspuns slujnicul neguţătorului. Oricine intră în locuinţa aceasta e găsit a doua zi mort… Uşa acestei locuinţe nici n-o mai deschidem. Iar dacă vrei să te încredinţezi de adevărul spuselor mele, pofteşte cu mine pe terasa acestei case vecine, şi vom vedea stârvurile morţilor. Iată de ce casa aceasta stă mereu pustie…

— Deschide uşa numai să mă uit înăuntru! i-a răspuns Ali.

Şi i s-a deschis uşa.

Ali a intrat în locuinţa a treia şi l-a ispitit şarpele să rămână acolo peste noapte. Casa aceea era mai frumoasă decât toate, împodobită cu toate lucrurile scumpe aflate prin bazarele Răsăritului.

Cum s-a întors servul la stăpânul său şi i-a spus că Ali a poposit în locuinţa a treia, acesta s-a dus numaidecât la el, rugându-l cu lacrimi să nu înnopteze acolo, însă Ali a stăruit în încăpăţânarea sa.

— Dacă-i aşa, a răspuns neguţătorul, te rog să-mi dai dovadă la mână că ai rămas aici numai cu voia ta, altfel am să am de răspuns în faţa legilor.

Ali i-a dat dovadă la mână, iar neguţătorul a chemat şi un martor.

Şi Ali s-a statornicit în locuinţa aceea. Îndată a început să cerceteze încăperile, apoi ograda şi grădina. Şi a văzut în ogradă o fântână cu ciutură. A scos apă, s-a spălat bine, a ridicat înaltă rugăciune spre Allah, apoi s-a aşezat pe bancă lângă fântână, să se odihnească. A venit după aceea servul neguţătorului cu o lampă, cu o lumânare de ceară, cu un lighean şi un ulcior de apă.

Ali a aprins lumânarea, a cinat după cuviinţă şi şi-a spus rugăciunile, înainte de a se deda somnului. S-a gândit, ia o vreme, să se culce în altă încăpere, şi a ajuns într-o sală largă, cu tavan aurit şi cu duşumele de marmură. Acolo şi-a potrivit patul, şi după ce a citit un verset din Koran, s-a culcat de-a binelea. Deodată, a auzit un glas al unui spirit întrebându-l:

— Ali, fiu al lui Hasan! Îmi porunceşti să vin la tine?

— Dar ce să cauţi la mine? a răspuns Ali.

În clipa aceea, a început a curge de sus, din tavane, ca o ploaie, şi întreaga încăpere era îndată plină de strălucirea aurului.

— Aii, fiu al lui Hasan, vrei să-mi redai libertatea, să mă duc în drumul meu? a întrebat din nou glasul spiritului. Căci rostul meu este împlinit!

— În numele lui Allah cel milostiv! a strigat Ali. Ce însemnează toate acestea?

— Aurul acesta, o, Ali, fiu al lui Hasan, e al tău, fiind hărăzit din alt veac să fie al tău. De câte ori intra cineva să petreacă în casa aceasta, noi îl sugrumam, pentru a nu afla taina acestor bani! Acum, bine-ai venit, fiu al lui Hasan! Află că se mai află o comoară, anume hărăzită ţie, însă este tocmai în ţara yemenului. Dă-mi libertatea, Ali, fiu al lui Hasan, spre a-mi vedea de rosturile mele…

Însă Ali s-a jurat către spirit că nu-i va da libertate, până ce nu-i va aduce şi banii din Yemen.

— Află, spirite! Nu vei fi liber şi nu te vei putea bucura de rosturile tale, până nu-mi vei aduce aici

pe nevasta şi pe copilul meu, iar călătoria lor să nu fie plină de primejdii…

Spiritul a făgăduit că-i va aduce şi nevasta, şi copilul, în, trei zile, şi va mai aduce cu ei şi un alai mare de sclavi. Acestea zicându-le, s-a făcut nevăzut, zburând spre ţara yemenului. După aceea, Ali a căutat ioc să ascundă banii. A văzut o piatră de marmură rotundă, şi învârtind el piatra, a dat de o uşă. Şi deschizând uşa, a nimerit într-o mare încăpere, plină cu saci noi. A pus aurul în saci, apoi a închis uşa la loc şi a împins piatra de marmură, şi s-a aşezat pe bancă.

În vremea asta, venind servul neguţătorului, a bătut la uşă şi Ali i-a deschis îndată. Cu mare groază a rupt-o la fugă servul, spre a spune stăpânului său că lui Ali nu i s-a întâmplat nimic.

Îndată după aceea s-a înfăţişat însuşi stăpânul, nespus de bucuros, şi l-a îmbrăţişat, şi l-a sărutat, întrebându-l cum şi-a petrecut noaptea.

— Nespus de bine! a răspuns Ali. Am dormit ca mortul, sus, în sala de marmură!

Dar nu le-a trezit nimeni din somn? N-a venit nimeni la tine?

— Află, milostivule neguţător! a răspuns Ali. Toată noaptea m-am îndeletnicit cu citirea cărţii înfricoşate a Koranului! Am adormit abia spre ziuă, şi, după cum vezi, nu mi s-a întâmplat nimic…

Neguţătorul a ridicat înaltă rugăciune spre Allah şi şi-a văzut de drum, trimiţând lui Ali sclavi şi sclave şi o mulţime de covoare şi divane. Ali a oprit doar trei sclavi şi trei sclave, iar pe ceilalţi i-a trimis înapoi. Şi s-au înfăţişat la el neguţători din Bagdad, aducându-i fel de fel de daruri, lucruri de preţ, îmbrăcăminte, mâncăruri şi băuturi. După aceea l-au luat cu ei în bazar, întrebându-l când îi sosesc mărfurile. A răspuns Ali:

— Mărfurile mele, preacinstiţilor neguţători, îmi vor sosi peste trei zile!

Şi au trecut cele trei zile. Şi venind ziua a patra, iată ce s-a întâmplat:

ÎNTOARCEREA SPIRITULUI ŞI O CIUDATĂ PRIMIRE DE OASPEŢI…

S-a întors spiritul comorii şi i s-a plecat:

— Află, fericitule Ali! Soţia şi copilul tău se află la poarta cetăţii şi trebuie să te duci în întâmpinarea lor. Totodată cu ei vin şi banii din Yemen!

Auzindu-l, Ali s-a dus îndată la neguţători şi le-a spus:

— Iată, prietenii mei, a venit ceasul să mergem să întâmpinăm caravana mea! Aduceţi-vă şi nevestele, şi copiii, căci odată cu mărfurile soseşte nevasta mea şi soseşte şi copilul meu…

Îndată după aceea, cu toţi s-au repezit către marginea cetăţii, şi privind văzduhul, au văzut colb straşnic. Şi uitându-se ei mai bine, au văzut ca o mare şi ca un puhoi de capete de catâri şi dromaderi. Şi au văzut ca o mare de oameni dănţuind şi cântând. S-auzeau ţimbaluri ca o furtună. Şi se auzeau tamburine şi lăute.

— Cât de repede ai ajuns, stăpâne! strigau oamenii spre Ali. Noi am întârziat, pentru că ne-au ieşit înainte alţi hoţi de drumul mare…

Oamenii, catârii, caii, dromaderii nu erau decât spirite. Neguţătorii au petrecut caravana în cetate, iar nevestele lor au rămas în urmă, cu soţia lui Ali. Se minunau neguţătorii de mărfurile numeroase şi de bogăţia lor. Şi se minunau nevestele neguţătorilor de veşmintele soţiei lui Ali şi ale copilului său.

— Astfel de veşminte nu au nici califii Bagdadului! spuneau nevestele neguţătorilor.

— Astfel de mărfuri n-am mai văzut nici la neguţătorii cei mai bogaţi de pe pământ! spuneau neguţătorii.

Apoi s-au întins mesele, şi cu toţi împreună au băut şi au mâncat până la prânz. După aceea, fiecare s-a dus la casa lui, dăruindu-l din nou pe Ali cu fel de fel de daruri. După care, spiritele şi-au văzut de drum, zburând în pustietatea lor. Spre seară, când stăpânul casei şi-a văzut şi el de drum, Ali s-a înfăţişat la nevasta sa şi a rugat-o să-i spună câte a mai pătimit în lipsa lui. I-a răspuns ea că a cunoscut foamea şi neajunsurile în îmbrăcă mite. Şi a întrebat-o cum a ajuns la Bagdad.

— Soţul meu! i-a răspuns ea. Încă ieri noapte dormeam în casa mea! Deodată, am fost ridicaţi pe sus! Şi când am fost lăsaţi jos, ne-am pomenit într-o tabără ca a beduinilor deşertului. Am văzut doi catâri mari, împodobiţi cu covoare, înconjuraţi de cămilari şi servi.

— Unde suntem şi ce se întâmplă cu noi? am întrebat eu.

Au răspuns cămilarii şi servii:

— Află, femeie dreptcredincioasă, că noi toţi suntem servii lui Ali, fiul lui Hasan! Ne-a trimis el, spre a vă petrece la cetatea Bagdadului, unde îl veţi găsi…

Întrebând eu mai departe cât de lung este drumul la Bagdad, cămilarii şi servii au răspuns că vom ajunge într-o noapte. Într-adevăr, la revărsarea zorilor ne aflam la porţile Bagdadului… Şi întrebând-o Ali după aceea cine a îmbrăcat-o aşa frumos, ea i-a răspuns:

— Află, soţul meu, că unul dintre servi mi-a dat veşmântul acesta şi mi-a mai dat o ladă plină de veşminte.

— Dar care este lada aceea? a întrebat-o Ali.

— Ţi-o arăt tot acum! i-a răspuns femeia, şi ducându-se împreună pe locurile unde erau lăzile, i-a arătat-o.

Ali a deschis lada şi a găsit atât de multe veşminte, încât nu le mai putea număra. Şi deschizând el şi lăzile celelalte, mult s-a minunat de comorile aflate în ele. Erau perle şi briliante mai mari şi mai strălucitoare decât perlele şi diamantele tuturor sultanilor. Şi ducând-o apoi pe soţia sa în încăperea cea mare, i-a arătat comoara de sub lespede. Şi la întrebarea ei plină de mirare, el i-a spus toată istoria întâmplărilor, de la părăsirea cetăţii Cairo până în ziua aceea.

— Pentru toate mulţumeşte-i tatălui tău, care s-a rugat de Allah, înainte de moarte, să-ţi sară în ajutor la orice nevoie! Toate ţi-au fost date pentru căinţa ta. Ţi-a dat mai mult decât ai pierdut! Cred, soţul meu, că te-ai învăţat minte şi nu te vei mai însoţi niciodată cu oameni uşuratici…

Ali a primit îndemnul soţiei sale, cu inima deschisă, şi s-a rugat lui Allah să-l ierte pentru uşurătatea sa şi să nu-i mai trimită niciodată prieteni beţivi!

După aceea, şi-a deschis o mare casă de negoţ, plină cu tot felul de giuvaeruri, şi a trăit în cetatea Bagdad cu ai săi.

Auzind despre el califul Bagdadului, l-a chemat la sine, şi s-a înfăţişat Ali cu patru tipsii de aur pline cu pietre preţioase. A pus tuspatru tipsiile la picioarele califului, şi văzând acesta giuvaerurile, le-a luat, şi arătându-le mai-marilor, spunea cu deosebită mirare:

— Niciunul dintre cei ce au râvnit spre mâna fiicei mele n-a avut cu sine astfel de comori! Iată de ce, hotărât sunt s-o dau pe fata mea de soţie acestui neguţător! Ce spuneţi voi despre aceasta, sfetnici?

Sfetnicii Bagdadului au răspuns cu toată bună cuviinţa:

— Facă-se voia ta, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor.

Şi astfel, califul a luat cele patru tipsii cu pietre scumpe şi s-a dus cu ele la soţia sa, spunându-i că

vrea să-şi mărite fata cu Ali.

Şi venind ziua a doua, l-a chemat califul pe Ali, şi a chemat pe toţi marii şi vestiţii neguţători ai Bagdadului arătându-şi dorinţa. Îndată a fost chemat cadiul, şi astfel Ali era să fie însurat cu fata califului. Însă el se împotrivea:

— Iartă-mă, o, sultan al tuturor timpurilor! Dar cum mi s-ar cuveni mie, sărman neguţător, să fiu ginere unui calif?

Însă califul nici n-a vrut să-l asculte. L-a îmbrăcat repede în veşmânt de sărbătoare, spunându-i:

— Află, Ali, că te fac şi mare vizir al acestei cetăţi…

— Dar te rog, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor! a răspuns Ali. Văd că vrei să-mi dai numaidecât fata de soţie! mai bine ar fi dacă ai mărita-o cu fiul meu, care tocmai împlineşte nouăsprezece ani…

— Arată-mi-l numaidecât pe fiul tău! a poruncit califul.

Şi fiul său fiind adus, s-a închinat adânc în faţa califului. Şi era feciorul lui Ali chiar mai frumos şi decât fata califului.

— Mă cheamă Hasan! a grăit feciorul, fiind întrebat de calif cum îl cheamă.

Şi nu mult după aceea, cadiul a scris cuvenitele hrisovuri de nuntă, şi astfel feciorul lui Ali a ajuns ginerele califului. Apoi, marii viziri, hanii şi beii din Bagdad l-au petrecut pe Ali spre locuinţa sa, şi-l întâmpinau pe uliţe neguţătorii vestiţi, închinându-i-se.

Cum a ajuns acasă, Ali a povestit soţiei sale tot ce i s-a întâmplat, şi cum era să ajungă ginere de calif. Apoi, în tot calafatul s-au desfăşurat serbări mari, vreme de treizeci de zile şi treizeci de nopţi. Hasan, feciorul lui Ali, a cunoscut fericirile cele mai mari lângă soţia sa, fata califului. Apoi, califul din Bagdad a dat poruncă să vină măsurătorii şi ziditorii şi le-a poruncit să ridice două seraiuri,

unul pentru Ali şi altul pentru Hasan. Şi îmbolnăvindu-se califul după o vreme, şi adunându-i pe mai-marii săi, le-a spus cu lacrimi în ochi:

— Aleşii mei! Mă aflu cu un picior pe tărâmul celălalt! Trebuie să vă alegeţi alt calif, chiar acum, înainte de a muri eu, spre a putea dormi liniştit în corturile drepţilor…

— Hasan să fie! au strigat într-un glas mai-marii Bagdadului.

— Dacă aceasta este voia voastră, atunci Hasan să fie! a răspuns califul.

Şi venind ziua a doua, s-au strâns în mare adunare emirii, beii şi hanii, şi s-au strâns căpeteniile tuturor oştilor din Bagdad. Şi aducându-l în faţa califului pe Hasan, i-au arătat că a fost ales calif. Straşnic s-a împotrivit Hasan!

— Cum aş primi, înţelept calif şi înţeleaptă adunare, cum aş primi să fiu calif, cât timp tatăl meu este puternic şi mai are de trăit mult? Ar fi bine să-l alegeţi calif pe tatăl meu!

Însă toate adunarea s-a împotrivit. Astfel a fost ales Hasan calif la Bagdad. Şi îndată după alegerea lui, socrul său, califul, şi-a îmbrăţişat fiica şi şi-a repezit ochii peste cap, spre a privi în grădinile de sus.

Şi se spune că sub domnia lui Hasan, în Bagdad a fost numai pace şi fericire. Soţia sa i-a născut trei feciori, vrednici urmaşi pe jilţul califilor din Bagdad. După aceea a venit cel ce distruge şi macină toate bucuriile, a venit sfârşitul, şi toţi au închis ochii la vremea lor, laudă veşnică celui ce trăieşte în eternitate…

ÎNTÂLNIM UN BOIANGIU CU NUMELE ABUKIR; ŞI UN BĂRBIER, IUBITOR DE STIHURI, CU NUMELE ABUSIR… CUM SUNT EI, LA ÎNCEPUT, PRIETENI LA BINE

ŞI LA RĂU; CE ÎNVĂŢĂM DIN ISTORIA ACEASTA; DESEORI ÎNCĂLZIM LA SÂN CHIAR ŞARPELE, FĂRĂ SĂ NE DĂM SEAMA; DE ASTA-I BINE SĂ FIM CU OCHII ÎN PATRU CÂND NE ALEGEM PRIETENII; DAR S-O LĂSĂM PE ŞEHERAZADA SĂ SPUNĂ EA ACESTE ADEVĂRURI, MAI FRUMOS CA NOI…

Se spune astfel, înţelepţilor ascultători, că trăiau de mult, în cetatea Alexandriei, doi vecini. Unul era boiangiu, şi-l chema Abukir; celălalt era bărbier, şi-l chema Abusir. Abukir era mincinos şi trândav. Nicio hoţie nu era prea grea pentru el. Cum îi aducea cineva vreun lucru la boit, el cerea banii înainte, mereu spunând că nu are cu ce cumpăra boia. Dar lua banii şi-i cheltuia, şi vindea lucrurile încredinţate. Când veneau stăpânii lucrurilor, el le spunea:

— Te rog, dreptcredinciosule musulman, poftеşte mâine, că vei găsi stofa boită…

Şi veneau dreptcredincioşii şi în ziua următoare. Le spunea Abukir:

— Vă rog să mă credeţi, dreptcredincioşi musulmani, că aseară am avut oaspeţi mulţi şi n-am avut când lucra! Însă poftiţi mâine dimineaţă, şi vă încredinţez că stofele cuvioşiilor voastre vor fi gata…

Cum veneau dreptcredincioşii a treia zi, Abukir le istorisea cum a născut nevastă-sa peste noapte, şi trebuind să vegheze, n-a avut când boi stofele. Şi aşa ducea Abukir dreptcredincioşii de nas, cu făgăduieli şi jurăminţi, până ce dreptcredincioşii răspundeau:

— Dreptcredinciosule Abukir, ne-am săturat până în gât şi de făgăduinţele tale şi de jurăminţi! Fă bine şi înapoiază-ne stofele aşa, neboite!

Răspundea Abukir:

— Jur pe Allah, cutremurătorul stăpân al tuturor dreptcredincioşilor şi unic sultan al cerului şi al pământului! Jur că nu v-am făgăduit şi nu m-am jurat în gol! Allah să-i stropşească pe toţi hoţii de pe pământ! Aflaţi că de fapt eu v-am boit stofele chiar în ziua întâia, şi le-am boit în culori minunate ca ale curcubeului! Însă cum le-am pus pe frânghii la uscat, nu le-am mai găsit, au pierit în mâinile hoţilor!

Făceau gură mare dreptcredincioşii musulmani, dar Abukir răspundea:

— Degeaba faceţi gură, musulmanilor dreptcredincioşi! Gândiţi-vă că Allah e mare şi nemărginit în dărnicia sa şi vă va înzestra cu alte stofe…

Însă de cele mai multe ori dreptcredincioşii lui muşterii îl pârau cadiului, dar Abukir totdeauna scăpa, şi păgubaşii rămâneau păgubaşi. Astfel, toată cetatea Alexandriei îl cunoştea pe Abukir drept cel mai mare mincinos, iar prăvălia lui n-o mai cercetau decât străinii sau locuitorii altor cetăţi, trecători prin Alexandria. Neavând de lucru, Abukir îşi petrecea tot timpul în bărbieria vecinului său Abusir, şi iar se întorcea la prăvălia lui, când nimerea pe acolo vreun muşteriu.

Într-o zi, pe când se afla în bărbieria prietenului său, iată că s-a înfăţişat un om al cadiului cetăţii, gata să-şi apese pecetea pe uşa boiangeriei lui. Ce se întâmplase? Un păgubaş, ale cărui stofe Abukir le vânduse, se plânsese cadiului şi ceruse scoaterea la mezat a tuturor lucrurilor aflate în prăvălie. Însă aflând trimisul cadiului numai două ulcioare vechi, n-a mai pecetluit uşa. A întrebat Abusir pe prietenul său Abukir:

— Cum se face, o, Abukir, că tot ce-ţi încredinţează oamenii se preface în nimic? Nu cumva în prăvălia ta se află cuib de hoţi?

— Dreptcredinciosule vecin! a răspuns Abukir. Sunt încredinţat că mă vei crede, şi iată să-ţi spun tot adevărul! n prăvălia mea n-a intrat nici picior

de hoţ! Însă tot ce mi se aduce spre a fi boit e vândut tot atunci, pentru că dacă n-aş vinde lucrurile, numai de pe urma boiangeriei n-aş putea trăi…

Auzindu-l Abusir, a început să se plângă şi el că-i merge bărbieria prost:

— Sunt cel mai slăvit bărbier din Alexandria! Cu toate acestea, la mine vin numai oameni săraci, şi rad numai bărbile săracilor! O, Abukir, mi-i silă de meşteşugul bărbieritului…

— Te cred, o, Abusir! a răspuns Abukir. Dacă prăvăliile noastre ar merge bine, ar avea rost să rămânem în cetatea aceasta! Dar cum socotelile ne merg aşa de prost, hai să plecăm în lume, poate vom găsi noroc mai mult în altă parte!

Acestea zicându-le, Abukir a rostit următoarele stihuri:

„Dacă râvneşti bogăţii, părăseşte-ţi ţara şi du-te!

Adu-ţi aminte cât de frumoase sunt călătoriile! În afară de încântare, călătoriile îţi pot aduce avuţie, cunoaşterea lumii şi înţelepciunea! Nu-ţi fie teamă nici de osteneală, nici de griji, să nu te întristeze despărţirile şi nu te teme de primejdii!

Omul ales vrea mai bine să moară, decât să trăiască dispreţuit!”

Auzind stihurile acestea, Abusir s-a lăsat îndată încredinţat de Abukir. Se ştie, de altfel, că bărbierii sunt buni prieteni ai poeţilor, ei înşişi îndeletnicindu-se, pe lângă brici, şi cu meşteşugul poeziei! Iată de ce Abusir, ca vrednic prieten al alcătuitorilor de stihuri, s-a pregătit de drum, gata să se avânte spre necunoscut, având ca arme de drum briciul său şi dragostea pentru stihuri şi stihuitori. Şi împreună cu prietenul său Abukir, a urcat pe o corabie pe care se aflau peste o sută douăzeci de neguţători bogaţi. Şi cum pe corabia

aceea nu se afla niciun bărbier, Abusir a simţit deodată că-i vine apa la moară. Îndată s-a umplut de bani, şi apa lui nu mai era amară, ci bine îndulcită. Tot ce câştiga împărţea frăţeşte cu Abukir.

Într-o zi, Abusir a avut prea înalta cinste de a-l bărbieri pe însuşi cârmaciul corăbiei. La o împrejurare atât de deosebită, l-a poftit şi pe prietenul său Abukir, să fie faţă. Dar Abukir n-a vrut să poftească, spunând că este bolnav, şi l-a rugat pe Abusir să-i aducă de mâncare.

Şi primind mâncare, Abukir a înşfăcat-o şi a înghiţit-o cu deosebită poftă, holbându-şi ochii ca lupul. Aşa au mers ei pe mări, vreo douăzeci de zile. Şi iată, corabia a aruncat ancora într-o mare schelă a Răsăritului. Abusir a coborât în cetate, împreună cu prietenul său Abukir, şi îndată au închiriat o casă. Amândoi s-au statornicit. Abukir s-a şi lăsat pe covorul de la uşă şi a adormit, şi a dormit până seara, când a fost poftit la cină.

A doua zi în zori, Abusir, bărbierul, s-a dus în cetate cu sculele sale şi cu arta sa poetică, şi toată ziua a lucrat şi a rostit stihuri. Seara, s-a întors şi a împărţit câştigul drept în două, şi împreună cu prietenul său au mâncat şi au băut. Şi a venit ziua a treia. Atunci, Abusir l-a întrebat pe Abukir dacă n-ar vrea să poftească în cetate, să-şi afle de lucru. Însă Abukir răspunzând că-l doare pântecul, Abusir şi-a văzut de drum, la bărbierit oameni şi la rostit stihuri. Astfel, după cum se istoriseşte mai departe, a trăit Abukir pe spinarea prietenului său, vreme de optzeci şi una de zile. Şi venind ziua a optzeci şi doua, s-a îmbolnăvit bărbierul Abusir. Abukir i-a luat banii din buzunar şi a ieşit în cetate. S-a dus la bazar, şi-a cumpărat veşminte deosebite, şi se plimba pe uliţe şi prin grădini. Toţi oamenii din cetatea aceea erau îmbrăcaţi numai în veşminte albe şi albastre. Şi trecând Abukir prin faţa unei boiangerii, a scos o năframă albă şi a arătat-o vopsitorului:

— Cât mi-ai cere, dreptcredinciosule musulman, pentru boirea năframei acesteia?

— Cu voia, lui Allah, îţi cer numai douăzeci drahme!

— Cât?! s-a mirat peste măsură Abukir. În cetatea noastră pentru un astfel de lucru ajung numai două drahme…

— Atunci, dacă-i aşa, poftеşte şi întoarce-te şi boieşte-ţi stofa în ţara ta! Fără douăzeci de drahme nici nu stau de vorbă!

— Dar cum ai să mi-o boieşti? a întrebat Abukir.

— Ce întrebare ciudată! s-a mirat boiangiul. Se ştie doar că, din alb, un lucru se boieşte în albastru!

— Eu însă aş vrea să-mi vopsesc năframa aceasta în roşu! a răspuns Abukir.

— Una ca asta mi-i peste putinţă! a răspuns boiangiul.

— Atunci, boieşte-mi-o în verde, s-a îndărătnicit Abukir.

— Aşa ceva nu se poate în cetatea noastră! i-a răspuns boiangiul.

— Dacă nu se poate în verde, s-a îngrijit Abukir, atunci boieşte-mi-o în galben!

— Niciuna ca asta nu se poate! Nu pot vopsi decât în albastru, şi niciunul dintre boiangiii acestei cetăţi, în număr de patruzeci, nu ţi-o pot vopsi decât în albastru…

— Dacă-i aşa, află! s-a îndârjit mai tare Abukir. Eu însumi sunt boiangiu de stofe şi ştiu să dau stofelor orice culoare! Dacă te-nvoieşti, mă prind să lucrez în boiangeria ta şi te voi învăţa meşteşugul meu! Astfel îi vei face de ruşine pe toţi boiangiii acestei cetăţi…

— Cu mare bucurie aş primi, însă nu ne este îngăduit să primim la lucru oamenii străini de cetatea noastră…

— Dar ce s-ar întâmpla dacă mi-aş deschide eu însumi o boiangerie aici, în cetatea voastră?

— Niciuna ca asta nu se poate! i-a răspuns boiangiul. În cetatea noastră n-au voie să locuiască decât patruzeci de boiangii. Când moare unul dintre noi, ne ia locul fiul nostru sau cea mai apropiată rudă…

Abukir şi-a văzut de drum şi s-a dus la alt boiangiu, dar a primit acelaşi răspuns. S-a dus la al treilea şi la al patrulea, dar niciunul n-a vrut să-i dea de lucru. Nici nu i s-a îngăduit să-şi deschidă boiangerie.

Văzând Abukir acestea, s-a înfăţişat sultanului acelei cetăţi:

— O, sultan al tuturor timpurilor! Sunt străin în cetatea aceasta şi mă pândeşte moartea prin foame! Vreau să muncesc, sultan al tuturor timpurilor, însă nimeni nu vrea să-mi dea de lucru, nici ca meşter şi nici măcar ca ucenic! Află, sultane al tuturor timpurilor, că toţi boiangiii cetăţi tale ştiu boi stofele numai în albastru! În ce mă priveşte, le pot boi în verde, în roşu, în negru, cât şi în toate culorile curcubeului!

— Dacă grăieşti cu adevăr, străine, atunci află… i-a răspuns sultanul. Eu însumi îţi voi deschide boiangeria şi-ţi voi da bani trebuincioşi pentru boiele, iar dacă va crâcni vreunul dintre cei patruzeci de boiangii împotriva mea, eu însumi îl voi ridica în funie, chiar în uşa boiangeriei lui…

Şi astfel, sultanul l-a miluit cu o mie dinari începători, cu un cal prea frumos, cu un rând de veşminte şi cu doi servi. L-a înzestrat numaidecât şi cu o locuinţă bine potrivită, apoi a dat poruncă zidarilor să ridice numaidecât boiangerie unde va voi Abukir, în oricare din mahalalele cetăţii. Şi fiind gata în scurtă vreme boiangeria, Abukir şi-a cumpărat boiele, iar sultanul i-a şi trimis peste cinci sute şaluri. Abukir le-a dat toate culorile, şi punându-le la uscat în faţa boiangeriei, toată cetatea a căscat ochii. S-au adunat toţi oamenii din cetate, cu mare mirare, căci încă nu văzuseră şaluri verzi, roşii sau negre. Îndată au început să curgă

stofele, din toate părţile cetăţii, spre boiangeria lui Abukir. Şi banii curgeau gârlă, spre saltarele lui Abukir. Sultanul acelei cetăţi era aşa de mulţumit de şalurile boite, încât, pe lângă preţul cuvenit, i-a trimis mii de daruri, şi astfel boiangeria lui Abukir a crescut în faimă, iar sultanul o socotea drept boiangerie a seraiului său. Veneau ceilalţi boiangii să ceară lui Abukir iertare şi voiau să-i ia ca ucenici ai lui, dar Abukir lucra numai cu robii şi cu roabele sale, dând culori nespus de frumoase tuturor stofelor şi tuturor şalurilor. În scurtă vreme a ajuns omul cel mai bogat din cetatea aceea.

VEDEM CUM BANUL, NUMIT ŞI OCHIUL NECURATULUI, ÎNTOARCE INIMILE DE LA PRIETENI; CÂTEODATĂ CHIAR ŞI PRIETENUL CEL MAI BUN SE ÎNCRUNTA ŞI SE TRAGE ÎN SINGURĂTATE, SĂ SE BUCURE SINGUR DE BOGĂŢIE, CA NECURATUL DE PE COMOARĂ… ÎL AFLĂM PE ABUSIR CHINUINDU-SE PE PATUL DE SUFERINŢĂ; ABUKIR ÎL GONEŞTE DE LA UŞA SA! APOI VEDEM CĂ ŞI ABUSIR SE ŞTIE DESCURCA; ÎNTEMEIAZĂ O BAIE, SPRE MIRAREA OAMENILOR CARE PÂNĂ ATUNCI SE SPĂLAU LA RÂU…

În vremea asta, Abusir stătea bolnav pe patul de suferinţă, în locuinţa sărmană. A răbdat el în patul său trei zile. Şi venind ziua a patra, şi aflând ce s-a petrecut cu prietenul său, a început a ofta, şi ofta aşa de tare, încât l-a auzit paznicul porţii. Şi auzindu-l acesta, a venit la el şi l-a întrebat de ce oftează. Şi i-a spus Abusir că este părăsit de prietenul său. Şi căutându-se sărmanul bărbier Abusir în buzunar să afle măcar un ban pentru a-şi

cumpăra mâncare, n-a găsit nimic; şi a înţeles astfel că Abukir îl prădase şi fugise. Paznicului de la poartă i s-a făcut milă de el şi i-a adus supă, şi l-a îngrijit vreme de şase zeci zile. Şi trecând cele şase zeci zile, Abusir, bărbierul, şi-a venit bine în fire, s-a sculat şi a ieşit în cetate. Şi văzând el o mare mulţime de oameni strânşi în faţa unei boiangerii, s-a oprit şi el şi a întrebat ce se întâmplă.

— Dreptcredinciosule! i-a răspuns un om. Află că s-a statornicit în cetatea noastră un străin cu numele Abukir, cel mai vestit dintre boiangiii cetăţilor din Răsărit! Până acum, boiangiii acestei cetăţi ştiau boi numai în albastru!

Şi iată, sosind boiangiul Abukir, dă stofelor şi mătăsurilor toate culorile! Acum, după cum vezi şi tu, străine, lumea a dat buluc la uşa lui Abukir, să-i boiască stofele…

A gândit Abusir în sinea sa: „Laudă lui Allah, că-i merge atât de bine lui Abukir! De bună seamă că dacă m-a uitat, m-a uitat numai din pricina treburilor prea multe! Dar îndată ce mă voi înfăţişa lui, se va bucura nespus, căci doar eu sunt binefăcătorul său, atâta vreme ajutându-l…”

Şi apropiindu-se sărmanul Abusir de prietenul său Abukir, l-a văzut înconjurat de sclavi şi sclave, ca un vizir, şi sta pe un jilţ, având dedesubtul său nenumărate perne. Şi văzându-l Abukir pe sărmanul Abusir, s-a încruntat şi şi-a chemat servii:

— Ce stă în faţa uşii mele netrebnicul acesta? Îţi poruncesc să te faci nevăzut, nemernice, numaidecât, căci mă faci de râs cu sărăcia ta! Nu cumva ai venit să mă prazi?

Tot atunci, servii lui l-au apucat pe sărmanul Abusir, şi după ce l-au bătut bine, l-au aruncat într-un şanţ, spunându-i că dacă mai trece vreodată pe acolo, va fi repezit în spânzurătoare…

Şi astfel, cu obrajii plini de lacrimi, bătut de servii prietenului său, sărmanul Abusir străbătea

mulţimea şi se gândea la nestatornicia prietenilor, se gândea cum cei mai mulţi dintre ei te părăsesc când ajungi la greu şi în sărăcie… Şi se mai gândea sărmanul Abusir cum deseori unii prieteni îşi uită până şi neamurile şi fraţii, şi-şi uită până şi părinţii, când se văd sus… Şi ajungând acasă, sărmanul Abusir a vrut să-şi spele sângele de pe trup şi să-şi aline durerea pricinuită de prietenul său de odinioară. Curând, a întrebat încotro să apuce spre a nimeri la o baie. Însă toţi locuitorii întrebaţi de el au ridicat din umeri, neştiind ce e aceea baie.

— Aş vrea să mă duc în casa cuiva, să-mi curăţ sângele… l-a lămurit Abusir pe unul.

— Lucrul acesta îl poţi face doar la râu, i s-a răspuns. În ce priveşte băile, pe la noi nu se ştie nimic. Când vrem să ne lepădăm pulberile şi necurăţeniile de pe trupurile noastre, ne ducem la râu, şi însuşi sultanul la râu merge…

Auzind Abusir că nimeni nu ştia în cetatea aceea binefacerile băii, s-a înfăţişat sultanului şi i s-a plecat până la pământ:

— Lăudat fie Allah, sultanul cerului şi al pământului! Lăudat fie Mahomed-prooroc, în vecii vecilor! Află, puternice sultan, sultan al tuturor sultanilor, că eu sunt străin, tocmai din cetatea Alexandriei, şi sunt de meserie băiaş! Întrucât am aflat că în cetatea ta nu ştie nimeni ce este baia, am venit, cu adâncă plecăciune, o, sultane, să-mi îngădui să-ţi zidesc o baie…

Straşnic de mirat l-a ascultat sultanul cetăţii!

— Dar cum arată o baie, dreptcredinciosule băiaş alexandrin?

Auzindu-l, Abusir i-a arătat prin cuvinte meşteşugite cum arată o baie şi ce binefaceri aduce. I-a arătat, în toată puterea amănunţimilor, cum sunt băile cetăţii Alexandria şi ale cetăţii Cairo; şi băile altor cetăţi. Şi a rămas sultanul atât de mirat şi atât de mulţumit, încât tot atunci i-a miluit cu un rând de veşminte; l-a mai miluit cu

sclavi şi sclave, şi cu bani. Şi îndată a dat poruncă măsurătorilor, şi zidarilor, şi tuturor meşterilor cetăţii, a dat poruncă straşnică tuturor celor ce ştiu să ridice zidiri, să se adune şi să ridice o baie, după învăţămintele lui Abusir.

Şi fiind baia gata repede, Abusir s-a înfăţişat din nou sultanului:

— Milostive sultan al tuturor timpurilor! Baia este gata, după porunca ta şi din voia lui Allah! Pentru ca totul să fie gata, spre aţi îmbăia trupul preasfânt, îmi mai lipsesc numai divanele şi covoarele…

Auzindu-l astfel, sultanul a dat poruncă vistiernicului său numaidecât să se înfăţişeze cu zece mii dinari, spre înzestrarea băii. Abusir s-a repezit la bazare şi a cumpărat covoarele cele mai scumpe, prosoapele cele mai scumpe, divanele cele mai scumpe, apoi a încălzit şi a înfierbântat baia. A muştruluit mai mult de zece feciori, arătându-le cum se spală oamenii, cum se dau bine cu săpun şi cum se usucă în prosoape. Şi s-a înfăţişat cel dintâi la baie însuşi sultanul cetăţii! Abusir l-a slujit cu toată bună-cuviinţa, chiar cu mâinile sale, şi aşa de multă murdărie a scos de pe trupul sultanului, încât baia arăta ca o necurăţenie.

Şi spălându-l pe sultan, l-a poftit într-un bazin. După aceea l-a stropit cu apă de trandafiri şi l-a dus într-un târziu într-o încăpere unde-i aşteptau feciorii băiaşi cu prosoapele pentru uscare. Iar sultanul parcă a întinerit deodată!

— Cu drept ai grăit, o, Abusir! a spus sultanul. Cu baia aceasta, cetatea mea va deveni una din cele mai mari cetăţi ale Răsăritului… Cât trebuie să-ţi dau pentru îmbăierea mea?

— Cât crezi de cuviinţă, o, sultan al tuturor timpurilor, i-a răspuns Abusir.

— O mie dinari ajung?

— Prea mult, sultan al tuturor timpurilor! i-a răspuns Abusir. Dacă vom pune preţ aşa mare,

nimeni nu va putea plăti, şi nimeni nu va veni să se îmbăieze…

— Atunci, o, Abusir, hotărăşte tu preţul, s-a învoit sultanul.

— Cred, preaînalte stăpân, că ar fi bine să nu hotărâm niciun preţ. Fiecare să dea cât poate; astfel putându-se spăla şi săracii şi bogaţii…

Prea mulţumiţi au rămas de acest cuvânt şi sultanul şi însoţitorii lui.

— Însă, a adăugat sultanul, eu, unul, socotesc că omul care a înzestrat cetatea noastră cu binefacerea aceasta să fie răsplătit cum trebuie! Va trebui, o, Abusir, să-ţi dăruim, deocamdată, noi toţi cei de faţă, vizirii, hanii şi beii, câte o mie dinari! Şi-ţi mai dăruim câte o slujnică albă şi câte una neagră, câte un sclav alb şi câte un sclav negru…

Apoi, într-o singură zi, s-au îmbăiat patru sute de oameni, şi Abusir a câştigat patruzeci de mii dinari. Şi a mai câştigat opt sute de sclave albe şi opt sute de sclave negre.

— Ce voi face cu această mulţime de oameni? a întrebat Abusir.

— Cu drept grăieşti, Abusir! i-a răspuns sultanul. Un număr de oameni atât de mare poate fi ţinut numai de o mare căpetenie! N-ai vrea, o, Abusir, să-mi vinzi mie sclavii aceştia şi sclavele acestea? Plătesc pentru fiecare câte o mie dinari.

— Cu deosebită bucurie! a răspuns Abusir.

Tot atunci, sultanul a poruncit să se înfăţişeze vistiernicul, să plătească banii. După aceea, dând libertate sclavilor, s-a întors la seraiurile sale, nespus de mulţumit de baia lui Abusir…

ABUKIR AFLA DE BUNĂSTAREA PRIETENULUI, ŞI SE DOVEDEŞTE PORC ŞI MAI MARE; O ALIFIE BUNĂ PENTRU CĂDEREA PĂRULUI, DAR CARE-L ADUCE PE SCORNITORUL EI PÂNĂ LA PRAGUL

MORŢII; ÎNSĂ ADEVĂRUL IESE LA IVEALA, PRECUM UNTDELEMNUL DEASUPRA APELOR; ABUSIR E ÎNCHIS ÎNTR-UN SAC CU VAR NESTINS, GATA SĂ FIE ÎNECAT, ÎNSĂ SE ARATĂ MÂNTUITORUL SĂU, UN PESCAR MILOSTIV…

Apoi, venind ziua a doua, Abusir a vestit în toată cetatea, prin bătaie de tobă şi prin strigare, să poftească locuitorii la baia sa. În ce priveşte preţul, fiecare să dea cât poate, după punga sa şi după starea sa. Şi îndată, mulţimea a dat buluc. Baia s-a umplut de oameni, şi fiecare îi plătea după stare şi pungă. În fiecare seară, lădiţa lui Abusir era plină. Aşa a trecut o zi; şi încă una. Şi a mai trecut o zi. Şi venind ziua a patra, s-a înfăţişat însăşi sultăniţa cetăţii la baia lui Abusir. Şi văzând Abusir că prind a veni şi femei la baie, a împărţit ziua în două: dimineaţa pentru bărbaţi, după-masă pentru femei. Mult s-a minunat sultăniţa cetăţii de bunătatea băii, şi i-a dăruit lui Abusir o mie dinari. Şi văzând femeile cetăţii că sultăniţa s-a dus la baie, au început să meargă şi ele. Şi se-nghesuiau aşa de tare, încât Abusir îşi astupa urechile, sub larma glasurilor lor.

Într-o zi a aflat şi Abukir de baia aceasta. S-a îmbrăcat cuviincios, s-a urcat pe un catâr frumos împodobit şi a pornit spre baie, urmat de opt feciori. Şi văzându-l pe Abusir, i-a grăit astfel:

— Trebuie să te dojenesc, prietene Abusir! Toată cetatea aceasta mă cunoaşte şi ştie unde stau, numai tu nu vrei să mă cunoşti şi te prefaci că nu ştii unde stau! Ai aflat oare că eu sunt vopsitorul sultanului? De când te caut!

I-a răspuns Abusir:

— Cum ai uitat, prietene Abukir! Oare nu m-am arătat la uşa casei, tale, şi n-ai pus tu oamenii să

mă bată? Oare nu m-ai alungat de la uşa ta, ca pe un hoţ?

I-a răspuns Abukir:

— O, prietene! Iartă-mă, dar nu te-am cunoscut, şi te-am crezut a fi hoţul care-mi furase nenumărate stofe! Şi întrucât hoţul acela semăna cu tine leit, am dat poruncă să fie bătut! Însă tot tu eşti vinovat, pentru că nu mi-ai spus cine eşti! Iartă-mă, Abusir! Dacă mi-ai fi spus numele tău, totul s-ar fi petrecut cu bine!

Astfel, Abusir l-a iertat pe Abukir. Şi uitându-se Abukir la baia lui Abusir, foarte mult i-a plăcut şi i-a spus că toate sunt bune, numai că-i lipseşte un lucru…

— Ce-i lipseşte? s-a mirat Abusir.

— Îi lipseşte o alifie…

— Ce fel de alifie?

— O alifie care are darul de a curăţi trupurile de păr.

Auzind acestea, Abusir a găsit că prietenul său are dreptate şi a făgăduit că va pregăti alifia chiar în ziua aceea. Apoi, Abukir şi-a văzut de drum, pe catârul său, îndreptându-se spre seraiul sultanului.

— Stăpâne al tuturor dreptcredincioşilor! a grăit el sultanului. Îngăduie-mi să-ţi dau un sfat! Dacă te duci cumva la baia lui Abusir, află că vei trece printr-o mare primejdie! Căci află: omul străin, căruia i-ai dat atâta cinste şi căruia i-ai dat bani nenumăraţi şi îngăduinţa de a zidi baia, este cel mai mare duşman al tău! Află că el anume a zidit baia aceasta, spre a te ucide, o, stăpân al tuturor timpurilor! Află că te va ucide prin otravă! Omul acela, înalte stăpân al tuturor timpurilor, a fost anume trimis aici de către sultanul Alexandriei! Drept chezăşie că te va ucide, sultanul Alexandriei i-a luat robi pe soţia sa şi pe copiii săi, şi nu le va da libertatea, decât după ce te va ucide! Iată cu ce rost a venit stăpânul acesta în cetate şi cu ce rost a zidit baia! Dacă te vei duce la baie, el va încerca să-ţi ungă trupul cu o alifie pentru căderea părului!

Iar îndată ce vei folosi alifia, el va fugi din nou spre cetatea Alexandriei, căci tot atunci tu vei pieri…

Auzind toate acestea, sultanul a încălecat, negru de mânie, şi a pornit spre baie să vadă care-i adevărul. Şi pregătindu-se Abusir să-l slujească după cuviinţă, l-a poftit în baie. Şi spălându-l bine, i-a spus:

— Sultan al tuturor timpurilor! Acum, după ce te-ai îmbăiat, ar fi bine să te ungi cu alifia asta, pentru căderea părului de pe trup… Binevoieşte a te unge, sultan al tuturor dreptcredincioşilor?

— Dă-mi alifia numaidecât! i-a răspuns sultanul.

Abusir i-a adus alifia numaidecât, şi văzând-o sultanul că e rău mirositoare, s-a încredinţat că Abusir vrea să-l otrăvească.

— Apucaţi-l numaidecât pe ticălosul acesta şi legaţi-l! a răcnit el.

S-au repezit îndată străjile, şi nimeni nu l-a apărat pe Abusir. Sultanul s-a îmbrăcat repede, şi întorcându-se la seraiuri, a chemat un pescar şi i-a poruncit să-i aducă un sac. Şi aducându-i-se un sac, a poruncit să se pună numaidecât înăuntrul lui un bulgăre mare de var nestins. Astfel a fost închis în sacul acela, lângă varul nestins, şi Abusir. Şi legând pescarul gura sacului, l-a dus la o apă. Aşa era hotărâtă moartea lui Abusir, să ardă de viu şi să se înece.

*

* *

Însă Abusir a început a se tângui în sacul său, şi deodată pescarului i s-a făcut milă, amintindu-şi de bunătatea lui. De asemenea, şi-a dat seama că un om ca el nu poate râvni la viaţa sultanului şi că fusese, de bună seamă, victimă a invidiei şi răutăţii. Şi astfel, îndurându-se de Abusir, pescarul i-a dat drumul şi a pus în locul lui un bolovan.

Abusir s-a întors acasă. Sultanul dăduse poruncă pescarului să-l arunce pe Abusir în apă, într-un loc anumit şi la un semn al său. Şi ajungând pescarul la locul acela, şi făcând sultanul semnul, i-a căzut deodată în apă inelul în care stătea toată puterea lui. Se spunea că prin puterea acelui inel sultanul era în stare să-l ucidă pe oricare dintre duşmanii săi. Văzând că şi-a pierdut inelul în apă, sultanul n-a spus nimănui nimic, pentru a nu se ivi răscoale. S-a întâmplat că aşteptând trecerea unei corăbii care să-l ducă din cetatea aceea, Abusir ieşea pe ascuns la pescuit. Într-o zi, după ce a adunat o mulţime de peşti, i-a spintecat pe rând. Deodată, a văzut în pântecul unui peşte inelul sultanului. Şi l-a pus pe deget şi s-a întors acasă. Iată însă că după o vreme au venit la el doi oameni, întrebându-l dacă a prins peşte mult şi dacă are de vândut. Abusir a făcut semn cu mâna. Şi la acest semn, cei doi oameni au căzut morţi. Înmărmurit a rămas Abusir şi speriat straşnic! Şi venind la o vreme, la casa lui, pescarul care trebuia să-l arunce în apă, şi văzând inelul în degetul lui Abusir, a strigat plin de groază:

— Nu mişca mâna, o, Abusir! Căci dacă mişti mâna, mă vei vedea mort numaidecât… De unde ai inelul acesta?

— Din pântecul unui peşte! a răspuns Abusir.

— Află, Abusir! Inelul acesta este inelul sultanului, şi este fermecat! Am văzut cu ochii mei cum l-a scăpat în apă, când mi-a făcut semn să arunc sacul! De-acum, o, Abusir, nu te mai teme de nimic, vino cu mine în cetate, căci la cel mai mic semn al mâinii tale, capul sultanului se va afla la picioarele tale…

Nespus de fericit era Abusir acum! S-a urcat numaidecât în barca pescarului şi a oprit drept în faţa seraiului. Sultanul şedea peste măsură de mâhnit de pierderea inelului, şi nespus de mâhniţi se aflau în jurul său hanii, vizirii şi beii. Cum l-au

văzut pe Abusir, toţi s-au întors deodată spre el. A întrebat sultanul:

— Cum ai înviat din morţi, ticălosule?

— Dar nici n-am murit, o, sultane! a răspuns Abusir. Află că în locul meu pescarul a pus în sac un pietroi, ştiindu-mă nevinovat şi victimă a răutăţii şi nemernicei omeneşti. Inelul acesta l-am găsit în pântecul unui peşte!

Am venit să ţi-l dau înapoi, numai dacă-mi făgăduieşti că te vei căi pentru fapta ta!

Astfel spunând, şi-a scos inelul din deget şi l-a întins sultanului.

— Iată omul cel mai drept de pe pământ! a strigat sultanul. Cine altul, care dintre oameni mi-ar fi adus inelul înapoi, după ce l-aş fi osândit la moarte? O, Abusir, iartă-mă pentru nedreptatea mea, şi Allah te va răsplăti… Vinovat este numai Abukir, boiangiul! El a venit la mine şi te-a pârât că vrei să mă otrăveşti!

— Laudă lui Allah! a răspuns Abusir, plecându-se cu toată bună cuviinţa în faţa celui ce în eternităţi deosebeşte adevărul de neadevăr…

După aceea, Abusir a istorisit toate pătimirile lui. A arătat cum Abukir l-a sfătuit să facă o alifie anume pentru sultan. Şi că el, Abusir, nici nu se gândise înainte la una ca asta…

— Şi mai află, sultan al tuturor timpurilor! a încheiat Abusir. Alifia aceasta este binefăcătoare oricui, şi nimănui nu-i este dăunătoare! Vreau să vezi tu însuţi, cu luminaţii tăi ochi, că am dreptate…

Auzind toate acestea, sultanul a poruncit ca Abukir, necredinciosul, să fie înecat într-un sac cu var. Abusir s-a bucurat după aceea din nou de toată cinstea şi de toate avuţiile. Sultanul i-a dăruit o corabie cu corăbieri destoinici şi cu nesfârşite bogăţii. Astfel s-a întors Abusir spre Alexandria. Şi ajungând la ţărmul Alexandriei, corăbierii i-au adus deodată un sac aruncat de ape. Şi dezlegând sacul, a găsit Abusir stârvul lui Abukir. Şi l-a dus

în cetatea Alexandriei, şi l-a înmormântat cu deosebită cinste, iar pe mormântul său a ridicat o piatră albă de marmură. Şi a trăit Abusir ani bătrâni şi adânci, şi după ce l-a cercetat îngerul cu coasa, a fost înmormântat şi el, alături de Abukir. Până azi, pe mormântul lor se află scrise două cuvinte: „Abukir şi Abusir…”

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE ALE UNUI SACAGIU; CUM SE ÎNTÂLNEŞTE ACESTA CU ALI ARGINT VIU; O EPISTOLA A LUI AHMED DEUF ŞI O POFTIRE LA BAGDAD…

Se povesteşte că printre cei patruzeci de oameni din Cairo, vestiţi pentru iscusinţa lor, se afla unul, Ali, numit până peste şapte hotare Ali Argint Viu. Într-o zi, fiind el foarte mâhnit în inima sa, s-a dus să se înveselească la o vinărie. Şi ieşind el din vinărie, Clătinându-se după pravilele beţivilor, s-a întâlnit faţă în faţă cu un prea slăvit sacagiu care striga cât îl ţinea gura:

— Apă, apă de vânzare!

— Dă-mi să beau numaidecât! i-a poruncit Ali. Ard de sete şi capul îmi vuieşte de băutură!

Sacagiul i-a umplut numaidecât o cană şi i-a întins-o. Însă Ali n-a băut deloc, ci vărsând apa jos, i-a întins cana din nou, mai cerând, şi sacagiul i-a umplut-o din nou, dar Ali a vărsat-o din nou.

— În numele lui Allah, cel ce mână toate apele acestui pământ! De ce-mi verşi apa, când bine se ştie că ea potoleşte sufletele oamenilor? Dacă nu-ţi place, vezi-ţi de drum şi lasă-mă în pace!

Însă Ali nu s-a lăsat şi i-a cerut să-i umple cana din nou. A băut foarte puţin, răsplătindu-l pe sacagiu cu un dinar de aur. Cu foarte multă obrăznicie l-a privit sacagiul, şi foarte nemulţumit.

— Vai de zilele tale, căci n-o să-ţi rămână os pe os! s-a stropşit la el Ali. Ţi-am dat un dinar de aur, pentru un bun care nu preţuia nici trei drahme! Ce vrei de la mine? Oare în lungul zilelor tale ai întâlnit un om mai darnic?

— De bună seamă că am întâlnit! a răspuns sacagiul. Se află în cetatea Cairo un om a cărui bunătate nu o întrece nimeni pe pământ! Află! Demult, tatăl meu era mai-marele breslei sacagiilor din Cairo şi mi-a lăsat după moarte cinci cămile, un catâr, o casă de negoţ şi un serai. Dar scris se află în pravilele cerului ca săracul să ajungă cu mare greu la bogăţie! Şi tot în pravilele cerului stă scris ca săracul să moară îndată ce ajunge bogat!

Astfel, după moartea tatălui meu, am împrumutat de la un zaraf cinci sute dinari. Voiam să mă duc la preasfânta Mecca, să mă închin! Şi după ce mă voi închina la Mecca, să mă întorc în ţara Egiptului, cu mărfuri rare. Şi pornind eu spre Mecca, iată că pe drum am pierdut banii, şi n-am mai îndrăznit să mă întorc în ţara Egiptului de frica zarafilor. M-am alăturat unei caravane siriene şi am ajuns la Aleppo, şi de acolo am mers la Bagdad. Şi ajungând la Bagdad, îndată m-am înfăţişat la mai-marele sacagiilor şi i-am povestit istoria mea. Atunci, auzindu-mă, mai-marele sacagiilor din Bagdad m-a miluit cu toate cele trebuincioase pentru căratul apei. Şi umblam de dimineaţă până seara, însă nu puteam vinde apă nici de o drahmă.

— Eu, unul, nu beau apa până nu ospătez! spuneau unii.

— Allah să te aibă în pază! spuneau alţii. Dar apă nu beau…

Şi aşa s-a întâmplat, că nimeni nu cumpăra apă de la mine.

Într-o zi, pe la prânz, am văzut deodată o mare mulţime de oameni înarmaţi. Mulţimea fugea

îngrozită din faţa lor, căci veneau călări şi cu paloşele ridicate.

Şi apropiindu-mă eu, şi întrebând ce se întâmplă, mi s-a răspuns că emirul cel nou, cu numele Ahmed Deuf, face o probă de meşteşug. Şi trecând oştenii aceia prin faţa mea, m-a poftit la el Ahmed Deuf, poruncindu-mi:

— Vino repede, sacagiule, şi dă-mi să beau, că nu mai pot!

Şi dându-i eu repede un ulcior cu apă, Ahmed Deuf a privit-o şi a vărsat-o. Şi dându-i eu alt ulcior, l-a vărsat din nou. Astfel, i-am dat trei ulcioare de apă, iar Ahmed Deuf a sorbit câteva picături abia din ulciorul al treilea. După aceea m-a întrebat cine sunt şi de unde sunt. I-am istorisit pătimirile mele, mărturisindu-i la început că sunt venit tocmai din Cairo…

— Binecuvântarea lui Allah peste toţi locuitorii Egiptului! a strigat Ahmed Deuf. Dar cum ar ajuns tocmai la Bagdad?

Şi eu i-am istorisit încă o dată pătimirile mele şi lunga mea pribegie, arătându-i astfel cât sunt de străin şi sărac.

Atunci, astfel auzind, Ahmed Deuf a băgat mâna în buzunar şi a scos cinci dinari. Mi i-a întins şi a dat poruncă oamenilor săi, fiecare să mă miluiască cu cât îl lasă inima. Şi fiecare din oamenii săi mi-au dat câte un dinar. Şi mi-a poruncit Ahmed Deuf că de câte ori îl voi întâlni să-i dau de băut, că voi primi câte cinci dinari de fiecare dată.

Astfel, în scurtă vreme, am adunat numai de la el o mie dinari. Şi având eu banii aceştia, într-o bună zi m-am înfăţişat lui şi, sărutându-i mâna, i-am zis:

— Voia lui Allah peste toate vietăţile pământului! Fie voia lui Allah şi cu tine, o, Ahmed Deuf! Află că zilele acestea porneşte spre Cairo o caravană! Te rog să-mi îngădui să mă duc şi eu acasă, să-i văd pe ai mei…

Auzindu-mă, Ahmed Deuf m-a miluit cu o sută dinari şi mi-a dat şi un catâr bun, şi mi-a dat şi o epistolă, rugându-mă ca neîntârziat ce ajung la Cairo s-o dau lui Ali poreclit Argint Viu.

Şi ajungând eu la Cairo, mi-am plătit datoriile, şi din nou m-am făcut sacagiu. Însă neputându-l întâlni la vreme pe Argint Viu, nu i-am putut da epistola. Şi de atunci nu i-am mai dat-o, pentru că nimeni nu ştie unde stă Argint Viu cu locuinţa…

Sfârşind sacagiul, Ali a strigat deodată spre el:

— Bucură-te, sacagiule, căci Argint Viu sunt eu! Dă-mi numaidecât epistola!

Şi scoţând sacagiul epistola, Argint Viu a deschis-o numaidecât, şi ochii lui s-au oprit asupra următorului stih:

„Îţi scriu, podoabă a oamenilor aleşi! Fila pe care-ţi scriu, vântul o poartă!

Dac-aş fi avut aripi, ţi-aş fi adus-o eu, dar cum aş putea să zbor cu aripile tăiate?”

Şi scrie în epistolă mai departe:

„Mă închin ţie eu, Ahmed Deuf, emirul Bagdadului! Mă închin către ucenicul meu, Argint Viu, de la Cairo! Află, o, ucenice Argint Viu, că am ajuns unul dintre cei mai renumiţi dintre oameni, aşa că sultanul tuturor dreptcredincioşilor m-a ridicat în rang de emir!

Dacă vechea prietenie dintre noi mai este în floare, atunci eu unul te poftesc să vii neîntârziat la Bagdad, şi-ai să te ridici în rang şi-n bogăţie.

Iată de ce-ţi scriu rândurile acestea, prietene Argint Viu!

Pacea lui Allah asupra ta şi asupra tuturor oamenilor de pe pământ!”

Citind Argint Viu rândurile acestea, a sărutat epistola, după cuviinţă, şi a ascuns-o sub turban, şi l-a miluit pe sacagiu cu zece dinari. Şi s-a dus apoi la prietenii lui, şi şi-a luat rămas bun, făgăduindu-le că se va gândi la ei în orice depărtare s-ar afla. Şi luând Argint Viu un paloş, s-a alăturat unei caravane condusă chiar de către mai-marele neguţătorilor din Cairo, şi aşa a ieşit în afara cetăţii, printre o mulţime de neguţători. Şi şi-a dat el seama că toţi oamenii aceia plecau spre Siria, şi toţi erau gata, numai mai-marele neguţătorilor se tot chinuia să-şi adune mărfurile, să le încarce pe catâri şi pe cămile. Mai-marele neguţătorilor întruna cerea ajutor, dar nimeni nu i-l da. Acestea văzându-le, Ali Argint Viu s-a apropiat de el şi l-a întrebat destul de mirat de ce a întârziat cu pregătirea.

Mai-marele neguţătorilor i-a răspuns că l-au întârziat cei doi băieţi ai săi, întrucât a trebuit să-i îmbrace şi să-i ospăteze. Şi că, după ce i-a îmbrăcat şi i-a ospătat, băieţii săi au rupt-o la fugă, lăsându-l singur. Acestea auzindu-le, Argint Viu a răspuns:

— Dacă-mi este îngăduit, mai-mare peste neguţătorii din Cairo, lasă-mă să te ajut!

Şi acestea zicându-le, Argint Viu a şi prins să încarce catârii şi cămilele neguţătorului.

Astfel, din clipa aceea, mai-marele peste neguţători a prins o nemărginită dragoste faţă de Argint Viu. Tot drumul şi-a împărţit mâncarea cu el. Şi caravana lor a străbătut deserturi şi singurătăţi, până a fost să ajungă la Pădurea Leilor. Şi ajungând caravana aici, iată că le-a ieşit înainte un leu înfricoşat. Neguţătorii au tras la sorţi, care dintre ei să iasă în faţa fiarei, spre a se jertfi pentru toţi. Sorţii au căzut tocmai asupra mai-marelui peste neguţători. Şi era acesta atât de amărât şi de nefericit, şi scriindu-şi diata, plângea cu o mie de rânduri de lacrimi, şi necontenit se ruga sultanului tuturor cerurilor şi pământului să se îndure de el.

Auzindu-l Ali, s-a hotărât să se lupte cu leul. Şi-a pregătit sabia, şi spre marea mirare, şi spre spaima întregii caravane, a rămas hotărât până la urmă să înfrunte fiara. Şi îndată ce s-a arătat, Ali s-a repezit asupra leului şi i-a crăpat capul drept în două, miluindu-l cu o lovitură de paloş. Văzând aceasta nemaipomenită ispravă, neguţătorii i s-au închinat şi i-au dat nenumărate daruri, mai adăugând pe deasupra şi câte o mie dinari.

Şi nu mult după aceea, au ajuns într-un ţinut bântuit de hoţi beduini. Mulţi dintre neguţători au şi rupt-o la fugă, îndată ce s-au stârnit colburile deşertului. Mai-marele peste neguţătorii din Cairo a început îndată să se tânguiască, însă Ali l-a rugat să se liniştească, întrucât va înfrunta el pe căpetenia beduinilor, şi s-a şi ţinut de vorbă, ieşind în faţa hoţilor. Şi dând strigăt către căpetenia beduinilor, l-a poftit, cu mare cutremur în glas, să iasă în faţă, să se lupte corp la corp, ca între viteji.

Căpetenia beduinilor a primit, răspunzându-i cu mare cutremur. Şi aşa s-au apropiat ei unul de altul. Şi înainte de a se înşfăca la luptă, Argint Viu şi-a apucat platoşa cu zurgălăi. Şi auzind zurgălăii răsunând, caii beduinilor s-au speriat şi au rupt-o la fugă. S-a speriat şi căpetenia beduinilor, încât fugea de mânca pământul. Dar Ali i-a înfipt sabia în spate şi l-a ucis, luându-i după aceea capul, îngroziţi fugeau beduinii! Ali Argint Viu s-a întors cu capul ucisului la caravană; şi astfel s-au liniştit neguţătorii, şi astfel şi-au văzut de drum până la Bagdad. Şi ajungând la Bagdad, Argint Viu şi-a luat rămas bun de la toţi, şi de la mai-marele neguţătorilor îndeosebi, şi luând şi banii şi darurile primite, le-a înapoiat lor, rugându-i să miluiască mai bine nişte sărmani.

Ajungând deci la Bagdad, Argint Viu s-a apucat să caute neîntârziat locuinţa lui Ahmed Deuf; a întrebat în dreapta şi-n stânga, dar nimeni nu ştia unde locuieşte Ahmed Deuf. Şi văzând Argint Viu nişte copii jucându-se în faţa unei prăvălii cu

dulciuri, s-a apropiat de ei. Şi cumpărând dulciuri, şi dându-le copiilor, i-a rugat să-i arate casa unde stă Ahmed Deuf. Şi întrebând stăruitor, unul dintre copii i-a răspuns:

— Îţi voi arăta eu casa lui Ahmed Deuf. Urmează-mă şi să bagi de seamă: eu voi arunca pietricica asta într-o poartă. Să ştii că acolo stă Ahmed Deuf…

Şi urmându-l Argint Viu pe copilul acela, şi ajungând în faţa unei porţi, şi aruncând pietricica, Ahmed Deuf a auzit îndată şi şi-a trimis servul să vadă ce-i. Şi venind şi Ahmed Deuf la poartă, l-a văzut pe Ali Argint Viu şi nespus s-a bucurat. L-a ospătat la masă întinsă, şi după ce Argint Viu şi-a istorisit întâmplările drumului, Ahmed Deuf i-a răspuns că neîntârziat îi va înfăţişa califului, spre a-l pune în leafă. Însă Ali a răspuns că mai are vreme şi că mai întâi ar vrea să vadă Bagdadul.

— Bagă de seamă! i-a răspuns Ahmed Deuf. Cetatea Bagdad este mult mai mare decât Cairo, şi nu seamănă cu Cairo nici pe departe! Ştii doar atât de bine, prietene Argint Viu, că cetatea Bagdad este jilţul califilor şi loc de adunare a tuturor viclenilor şi iscoadelor! Aici, la Bagdad, răsar din pământ, ca iarba, toţi nelegiuiţii şi toţi hoţii! Te sfătuiesc deci să nu te arăţi în uliţe câteva zile!

SE ARATĂ IAR ISTEAŢA ŞI ISCUSITA DALILA, PRIETENA NOASTRĂ; VEDEM NEÎNCHIPUITE ÎNTRECERI DE ISCUSINŢĂ; NE BUCURAM ŞI DE ISCUSINŢA FETEI SEINAB; ÎN SFÂRŞIT, ALI ARGINT VIU E BĂGAT ÎNTR-O FÂNTÂNĂ, ÎN PIELEA GOALĂ…

Urmând sfaturile, Ali Argint Viu a rămas în ospeţia lui Ahmed Deuf trei zile. Şi venind ziua a

patra, nu a mai. Putut răbda, n-a mai putut rămâne închis în casă. Şi ieşind în uliţă, a văzut deodată patruzeci de sclavi înarmaţi, şi în urma lor a văzut-o pe Dalila cocoţată pe un catâr. Şi avea Dalila coif de aur şi platoşă strălucitoare. Tocmai se întorcea de la divanul califului, spre hanul ei. Şi văzându-l ea pe Ali Argint Viu, a crezut că este Ahmed Deuf, întrucât semănau amândoi ca două picături. În ochii lui Argint Viu străluceau şiretenia, dibăcia şi îndrăzneala. Şi ajungând Dalila la hanul ei, a luat o tăbliţă de gresie şi a scris pe ea fel de fel de nume, până ce, prin felurite vrăji, a ajuns să ghicească numele lui Ali Argint Viu, care îi era de mult cunoscut, din povestirile lui Ahmed Deuf. Şi uitându-se ea în scrierea vrăjită, a văzut deodată că steaua lui Ali Argint Viu străluceşte mai tare decât steaua ei şi a fiicei ei, Seinab.

Şi intrând Seinab, a întrebat-o pe maică-sa ce văzuse şi ce citise în ziua aceea, în vrăjile ei. După ce i-a istorisit cum a văzut pe uliţă un fecior, straşnic semănând cu Ahmed Deuf, i-a istorisit cum a cercetat în vrăji, ghicind astfel că feciorul este Ali Argint Viu din Cairo, un fost ucenic al lui Ahmed Deuf şi a spus mai departe Dalila că acest Ali Argint Viu va căuta să-l răzbune pe învăţătorul său, pentru ruşinea suferită din pricina lor.

— O, fata mea Seinab! a încheiat Dalila. Adă-ţi aminte cum ne-am bătut noi joc de Ahmed Deuf! Acum, ucenicul său de bună seamă se va răzbuna! Ce vom face, o, Seinab?

— Ne putem măsura şi cu Ali Argint Viu! a răspuns fata.

Şi îmbrăcându-se Seinab în cele mai frumoase veşminte, şi ieşind ea pe uliţele Bagdadului, l-a întâlnit îndată pe Ali. A întârziat puţin în preajma lui, şi deodată i-a spus:

— Allah să binecuvânteze pe toţi oamenii isteţi! Şi să binecuvânteze Allah pe feciorul din faţa mea, pe tine, care eşti atât de frumos…

Ali Argint Viu s-a întors spre ea, întrebând-o ce înseamnă aceste cuvinte.

I-a răspuns Seinab, minţindu-l că e fata unui neguţător şi că e măritată cu un neguţător, că în ziua aceea ieşea pentru prima dată în uliţă.

— Nespus de mult îmi placi, o, feciorule! a continuat ea. Iată de ce as dori să te poftesc la locuinţa mea, la masa mea…

Ali a primit poftirea, cu deosebită bucurie, şi străbătând câteva uliţe, şi-a adus aminte deodată de povaţa lui Ahmed Deuf. Şi amintindu-şi el de vorbele acestuia şi de arătările lui, cum că Bagdadul este leagănul viclenilor, şi-a dat seama că rău face încurcându-se. Şi a vrut Ali Argint Viu să se întoarcă, să-şi vadă de drum, dar Seinab l-a rugat aşa de frumos, încât el nu s-a mai putut împotrivi. Au ajuns împreună în faţa unui serai mare, cu poarta închisă. Seinab s-a prefăcut deodată că a pierdut cheia şi s-a rugat de Ali să sfarme poarta. Ali Argint Viu n-a vrut. Însă s-a învoit să deschidă lacătul, fără să-l strice. Şi astfel au intrat ei în ogradă, şi Seinab şi-a scos vălul, şi văzând-o Ali cât este de frumoasă, a vrut s-o sărute, dar ea l-a rugat să aştepte până seara.

Deodată, s-au întins mesele şi Seinab s-a dus să scoată apă din fântână.

— Vai mie! a răcnit ea deodată. Pierdută sunt!

Şi sărind Ali de la masă, a întrebat-o ce s-a întâmplat. Ea i-a răspuns repede că a scăpat în fântână un inel cu diamante lăsat chezăşie de către cineva soţului ei, pe suma de cinci sute dinari. Şi ea s-a prefăcut că vrea să se dezbrace repede, să coboare în fântână, să-l scoată, însă Ali nu i-a îngăduit una ca asta. Astfel, s-a dezbrăcat Ali, gata să coboare în fântână. Şi slobozindu-se el la fund, Seinab i-a luat veşmintele şi a povestit mamei sale straşnica întâmplare.

Ali Argint Viu a rămas în adâncul fântânii, până s-a întors acasă, de la divan, emir Hasan, stăpânul acelui serai.

Vrând emir Hasan să-şi spele mâinile, a poruncit sclavilor săi să-i aducă apă proaspătă din fântână. Şi slobozind un serv ciutura, când s-o tragă afară, a văzut că era aşa de grea, încât s-a plecat asupra fântânii să vadă ce se întâmplă. Şi deodată a zărit în adânc un om în pielea goală, răcnind în gura mare. Şi au rupt-o servii la fugă, strigând că au văzut în fântână un duh necurat. Şi şi-au dat mai bine seama că într-adevăr în fântână se afla cineva străin, mai ales după ce văzuseră şi poarta descuiată. Emirul Hasan, auzind de acestea, a poruncit straşnic să i se înfăţişeze tot atunci patru hogi mari, să citească preasfântul Koran deasupra fântânii, până ce duhul necurat se va trage în adâncul ei.

Şi au venit cei patru hogi. Şi au citit ei mult şi bine, însă duhul necurat tot în fântână a rămas. Şi văzând astfel, s-a apropiat emirul Hasan să-l vadă şi el, şi şi-a dat seama îndată că duhul necurat era om ca toţi oamenii. A dat deci porunci straşnice să fie scos neîntârziat. Astfel a fost scos din fântână Ali Argint Viu strigând:

— Slavă lui Allah, stăpânul cerului şi al pământului că am scăpat cu zile!

Şi întrebându-l emir Hasan ce fel de om este şi cu ce se îndeletniceşte, Ali i-a răspuns că nu este hoţ, dar că făcând baie în Tigru, apa l-a repezit pe dedesubtul pământului şi l-a dus până la fântână lui. Însă emirul Hasan n-a crezut una ca asta. I-a poruncit să-i spună adevărul. Şi neavând încotro, Ali Argint Viu i-a spus adevărul, rugându-l să-i dea nişte veşminte, să se poată întoarce acasă.

Şi înfăţişându-se el, înaintea lui Ahmed Deuf, în nişte veşminte peticite, acesta i-a spus:

— Prietenul meu Ali Argint Viu! Mi-ar părea rău, dacă nu ţi-aş fi spus că Bagdadul este cetatea hoţilor!

Şi povestindu-i Ali întâmplarea sa, Ahmed Deuf i-a răspuns că fata aceea îi jucase şi lui o festă nemaipomenită, lui şi celor patruzeci de oameni

ce-i are sub mâna sa. Apoi, Ali Argint Viu a râs, însă s-a hotărât să nu se liniştească până ce fata Seinab îi va ajunge soţie.

— Lucrul acesta nu va fi uşor deloc! i-a răspuns Ahmed Deuf.

Şi venind şi Hasan Şuman, prietenul lor, i-a spus şi acesta:

— Dacă vrei să ajungi să-ţi fie soţie, ascultă-mă pe mine, o, Ali! Semeni grozav cu bucătarul de la hanul Dalilei. Boieşte-ţi părul şi boieşte-te pe faţă, şi du-te neîntârziat în maidanul unde vine în fiecare dimineaţă acel bucătar să cumpere carne şi legume. Intră cu el în vorbă! Pofteşte-l la un pahar dulce! De bună seamă, bucătarul la început nu se va învoi, dar dacă vei stărui, nu va avea încotro, mai ales dacă-i vei pune dinainte o friptură. Apoi, pe la al treilea pahar, totul va merge bine. O, Ali Argint Viu! Ascultă-mă bine şi vei ajunge bine! Priveşte cu băgare de seamă la acest bucătar negru! Deprinde toate mişcările lui! Află câte farfurii sunt în han, află felul mâncărurilor, hrana ce se dă animalelor, află locul unde stau cheile de la cămările cu plăcinte! Află, o, Ali, tot ce trebuie să se ştie, pentru ca nimeni să nu bage de seamă că te-ai dus tu să slujeşti la han în locul bucătarului!

Şi astfel, Ali Argint Viu şi-a boit părul, s-a înnegrit la trup şi s-a dus să urmeze sfatul lui Hasan Şuman, întocmai. Şi întâlnindu-l pe bucătarul Dalilei, şi poftindu-l la un pahar dulce, i-a pus în pahar un leac adormitor, apoi dezbrăcându-l i-a luat veşmintele şi coşul cu marfă, şi astfel s-a dus La han. Şi tot după sfatul lui Hasan Şuman, Ali Argint Viu trebuia să fure veşmintele Dalilei şi cei patruzeci de porumbei călători.

Ajungând Ali Argint Viu la poarta hanului, Dalila l-a cunoscut îndată şi a început a striga:

— Dar ce ai făcut cu bucătarul meu, ticălosule?

— Dar care bucătar, preacinstită Dalila? Oare mai ai alt bucătar în afară de mine?

— Minţi cu neruşinare! i-a răspuns Dalila. Mare prefăcut eşti, Ali Argint Viu…

— Ce fel de vorbă este aceasta, o, stăpâna mea? a răspuns Ali. Dacă mai grăieşti astfel, eu te părăsesc!

Şi auzind sclavii Dalilei că bucătarul lor era gata să plece, au început a striga, şi strigau straşnic către Dalila:

— De ce vrei să ne izgoneşti prietenul, o, Dalila? Află că dacă-l izgoneşti pe el, atunci şi noi te părăsim…

— Dar aflaţi, robi ticăloşi, că omul acesta nu este bucătarul meu! Şi ca încredinţare, iată, să cercetăm dacă este într-adevăr negru sau numai s-a boit în negru!

Şi repezindu-se toţi asupra lui Ali, şi spălându-l, au văzut că culoarea neagră nu i se ia. Dalila a rămas cu o mare îndoială. Însă sclavii săi au rugat-o să-l lase să pregătească prânzul, astfel crezând ei că-l vor descoperi. Şi întrebându-l pe Ali, Dalila, ce mâncări a pregătit cu o zi mai înainte, acesta a răspuns ca pe sfoară, încât Dalila a rămas peste măsură de mirată. Apoi s-a dus de-a dreptul la locul unde se aflau cheile cămărilor, a pregătit mâncarea poruncită şi a turnat în mâncăruri leacuri adormitoare din belşug.

Şi iată, Dalila şi Seinab, ospătându-se, au adormit ca morţii, şi au adormit ca morţii toţi slujitorii lor. Şi otrăvind câinii Dalilei, Ali Argint Viu şi-a luat înapoi veşmintele, şi a luat veşmintele Dalilei şi cei patruzeci de porumbei călători.

Astfel, s-a dus de-a dreptul acasă. S-a repezit numaidecât după aceea în maidan, şi găsindu-l pe bucătarul Dalilei, i-a înapoiat veşmintele şi coşul luat în crâşmă.

Şi ajungând bucătarul la han, şi-a găsit stăpâna dormind şi pe servii ei dormind. Mai tare ca toţi şi mai adânc dormea fata Seinab. Şi a găsit bucătarul porumbeii furaţi şi câinii otrăviţi.

Trezindu-se Dalila după o vreme, a început să strige şi să blesteme, căindu-se că n-a stăruit în credinţa ei că bucătarul nu era bucătarul ei. Şi s-a îmbrăcat Dalila şi s-a dus de-a dreptul la Hasan Şuman. Şi l-a găsit acolo pe Ali Argint Viu, aşezat la masă.

— Ce vrei? a întrebat-o Hasan Şuman. Nelegiuite! Ai uitat că împreună cu pescarul Soreic, fratele tău, mi-ai făcut atâtea neajunsuri? Ce pozne aţi mai pus la cale?

— Vei fi având dreptate! a răspuns Dalila. Dar de data aceasta am fost eu păcălită! Mi s-au furat porumbeii, şi am venit să ţi-i cer…

— Iată porumbeii tăi, o, Dalila! i-a răspuns Hasan Şuman. Porumbeii tăi au fost tăiaţi şi fripţi!

— Pofteşte şi ospătează-te şi tu din porumbeii tăi! a spus şi Ali, arătând spre nişte porumbei fripţi, aflaţi pe masă.

Astfel auzind, Dalila s-a speriat peste măsură şi îndată s-a plecat asupra porumbeilor şi i-a mirosit. Tot atunci şi-a dat seama că nu erau porumbeii ei, că dacă erau ai ei ar fi mirosit a mosc, întrucât îi hrănea cu boabe de mosc.

— Dacă nu crezi, i-a spus Hasan Şuman, fie şi aşa! Ali Argint Viu îţi va înapoia porumbeii, numai dacă-i vei da ce-ţi va cere…

— Şi ce-mi cere Ali? a întrebat Dalila.

— Ţi-o cere pe fiica ta, să i-o dai de soţie…

— Cu mare bucurie! a răspuns Dalila. Aflaţi însă că eu nu am nicio putere asupra ei i Dar dacă Ali este un viclean desăvârşit, să se ducă la unchiul ei, la pescarul Soreic, care îi este tutore. Cere-o de la el!

— Vrei oare, o, Dalila, să stricăm prietenia dintre noi? Nu ştii oare că Soreic este mai pungaş decât toţi pungaşii Răsăritului? Ştii doar cum momeşte el muşteriii! Când vrea să-i momească, atârnă după uşă o pungă cu două mii dinari şi toată ziua strigă în gura mare:

SOREIC ARE O PUNGĂ CU CLOPOŢEI… ÎNCERCĂRILE LUI ALI DE A I-O ŞTERPELI; ÎNSĂ CLOPOŢEII SUNĂ, ŞI ÎNCERCĂRILE LUI DAU GREŞ, ŞI SE ÎNTOARCE COTONOGIT, ÎN FUGA CATÂRULUI, LA MEŞTERUL ŞI ÎNVĂŢĂTORUL SĂU ÎNTRU ISCUSINŢĂ; APOI, SOREIC E SPERIAT CU NIŞTE ŞERPI!!!

„Ascultaţi bine, pungaşi din Bagdad şi spărgători din Egipt! Ascultaţi bine, vicleni din Persia! Dacă aveţi curaj, veniţi şi furaţi-mi punga aceasta!” aşa strigă Soreic, şi după cum ştii, o, Dalila, mulţi au încercat să-i fure punga, dar toţi au fost ucişi, pentru că punga are nişte clopoţei. Cum vin hoţii, clopoţeii răsună şi Soreic se şi înfăţişează…

— Dar oare are voie să se teamă de ceva cel ce o vrea de nevastă pe fata mea? aşa a întrebat Dalila, şi atunci Ali a răspuns că e gata să fure punga lui Soreic.

Şi înapoind Dalilei cei patruzeci de porumbei, s-au adunat la sfat, împreună cu Ahmed Deuf şi cu Hasan Şuman. Straşnic îl sfătuiau amândoi să-şi vadă de treabă, să nu-i mai trebuiască fata Seinab! Însă Ali nici n-a vrut să audă. Şi sfârşind ei ciorovăiala, Ali Argint Viu s-a prefăcut a fi femeie însărcinată. A închiriat un catâr şi aşa a prins să se preumble prin Bagdad.

Şi ajungând în faţa prăvăliei lui Soreic, a spus către stăpânul catârului:

— Straşnic îmi miroase a peşte prăjit! Du-te şi spune stăpânului acestei prăvălii să-mi pregătească un peşte mare, căci nu mai pot de poftă…

Şi astfel, în timp ce stăpânul catârului a intrat la Soreic, Ali a început să strige că dacă nu i se aduce peşte, leapădă copilul. Şi auzind astfel, pescarul

Soreic a fugit neîntârziat într-o încăpere din fund, spre a aduce peşte. Folosind clipa aceea, Ali a înşfăcat punga cu două mii dinari. Însă Soreic auzind sunetul clopoţeilor, a sărit numaidecât răcnind:

— O, şiretule şi Prefăcutule! Iată ce ţi se cuvine!

Şi a început să-l lovească pe Ali Argint Viu, până ce acesta s-a îndepărtat în fuga catârului.

Cu mare ruşine s-a întors la Hasan Şuman! A aruncat cu scârbă veşmintele femeieşti. Neîntârziat, a îmbrăcat veşmânt de serv. Şi din nou s-a dus la pescarul Soreic şi i-a cerut peşte cald. Şi când s-a dus Soreic în bucătărie, să pregătească peştele, Ali a desprins punga, dar iar au răsunat clopoţeii şi a trebuit să o rupă la fugă. Şi arunca în urma lui pescarul cu nenumărate pietre. Şi s-a întâmplat că una din pietre să nimerească drept în capul unui cadiu care trecea pe acolo cu o farfurie plină de ciorbă fierbinte. S-a spart farfuria, iar ciorba i-a curs în mânecă şi i-a pătat veşmintele. Îndată s-au adunat în jurul lui Soreic fel de fel de oameni mânioşi, poruncindu-i ca altă dată să nu mai săvârşească astfel de lucruri şi să nu mai ţină punga ca momeală, la uşa sa. A făgăduit Soreic, însă în ziua următoare Ali a văzut punga cu clopoţei în acelaşi loc. Şi a chemat Ali, tot atunci, un îmblânzitor de şerpi care tocmai trecea pe acolo. L-a rugat să meargă cu el acasă, întrucât are doi copii care ar vrea să se veselească cu meşteşugul lui. Şi venind îmblânzitorul de şerpi la locuinţa lui, acesta a întins masa şi i-a turnat leac adormitor în mâncare. Cum a adormit îmblânzitorul de şerpi, i-a luat îndată veşmintele, sacul cu cei doi şerpi şi toate sculele de îmblânzit. Aşa a mers Ali din nou la casa de negoţ a lui Soreic şi a început a cânta după pravilele îmblânzitorilor de şerpi, cerând pomană.

— Allah să te ocrotească! a răspuns Soreic. Pofteşte la mine, îmblânzitorule…

Şi intrând Ali în casa de negoţ a lui Soreic, a zvârlit la picioarele sale cei doi şerpi. Şi s-a speriat Soreic aşa de tare, încât a rupt-o la fugă spre adâncul încăperilor. Ali Argint Viu a vrut să apuce punga, dar şi de data asta Soreic a năvălit asupra lui şi l-a lovit cu pietre. Şi l-a nimerit una din pietre pe sclavul unei mari căpetenii de oşti care tocmai trecea. Şi s-a oprit căpetenia şi a poruncit lui Soreic să ia punga de la uşă numaidecât, pentru a nu se mai întâmpla astfel de lucruri. Însă Ali a văzut punga la locul său şi în ziua ce a urmat. Şi a încercat el în fel şi chip, dar Soreic s-a dovedit viclean neîntrecut. Şi temându-se Soreic că până la urmă să nu păţească ceva cu vecinii săi, s-a hotărât ca după a şaptea încercare a lui Ali să-i lase să pătrundă în casa sa.

Odată, într-o seară, Ali s-a strecurat în locuinţa pescarului. L-a auzit pe acesta spunând:

— Ascultă, soţia mea, fostă sclavă a lui Djafar, fiul Barmekizilor! În sfârşit, soţia mea, iată că nimeni n-a fost în stare să-mi fure punga cu aur! Ţi-am făgăduit că ţi-o voi da de ziua fiului nostru, All Allah! Să păstrezi punga aceasta. Ai grijă de ea, pentru că azi eu mă voi duce la petrecere, la un vecin.

Soţia lui a luat punga şi i-a răspuns:

— Înainte de a te duce, o, soţul meu, odihneşte-te puţin!

Şi astfel, el s-a întins pe un divan şi a adormit repede. Ali s-a strecurat în încăpere, în vârful picioarelor, a luat punga şi s-a dus cu ea la vecinul unde trebuia să fie petrecerea. Şi iată că dormind, pescarul Soreic a visat că s-a arătat o pasăre şi i-a luat punga. A sărit speriat şi a început a striga şi i-a poruncit soţiei sale să vadă dacă punga este la locul ei. Însă punga nu mai era.

— Vai mie! se văieta Soreic. Ali mi-a furat-o!

I-a răspuns soţia:

— Află că dacă nu aduci punga înapoi, nu-ţi deschid uşa la întoarcere!

Soreic şi-a văzut de drum şi s-a dus la petrecere, ştiind că va veni acolo şi Ali. Şi văzându-l pe Ali, s-a îndosit după o perdea, gândind:

— Prea bine! Punga mea mai este la el în buzunar, şi în curând mi-o voi lua înapoi…

După aceea, pescarul Soreic a părăsit casa de petrecere şi s-a dus repede la Ahmed Deuf. Şi intrând el nevăzut de nimeni, fiindcă toţi dormeau, iată că într-un târziu a venit Ali de la petrecere şi a bătut la uşă. A întrebat pescarul Soreic, cu glas prefăcut ca al lui Ahmed Deuf:

— Cine-i acolo?

— Ali Argint Viu, egipţianul!

— Dar punga lui Soreic o ai?

— O am! Deschide repede!

— N-am voie să-ţi deschid! a răspuns pescarul. Dă-mi mie punga, şi-ţi deschid după aceea!

— Dacă-i aşa, vâră mâna pe sub uşă şi na-ţi-o…

Acestea întâmplându-se, Soreic şi-a vârât mâna pe sub uşă, a luat punga şi şi-a văzut de drum pe o uşă din fund. Şi stând Ali în faţa uşii şi văzând că nu-i deschide nimeni, a prins să bată aşa de tare, încât toţi cei din casă s-au sculat. Ahmed Deuf i-a deschis el însuşi, întrebându-l:

— Dar punga o ai?

— Îţi vine să glumeşti! a răspuns Ali. Oare nu ţi-am dat punga acum câteva clipe?

— Jur pe Allah! a răspuns Ahmed Deuf. N-am luat de la tine nicio pungă! De bună seamă, te-a păcălit Soreic, pescarul!

— Dacă-i aşa, a răspuns Ali, atunci punga va fi a mea din nou…

Şi astfel s-a întors el la petrecere şi s-a uitat după Soreic. Şi văzându-l, s-a îndesit după o perdea. Apoi s-a dus repede la casa pescarului. A urcat pe o terasă şi s-a uitat în jos, înăuntrul unei încăperi, unde dormea soţia acestuia. Şi coborând el în încăpere, a luat veşmântul soţiei lui, iar pe ea a stropit-o cu un leac adormitor. Şi s-a îmbrăcat Ali

în veşmântul soţiei lui Soreic, şi s-a pus pe aşteptare. Şi iată că deodată s-au auzit bătăi în uşă.

— Cine bate? a întrebat Ali, cu glas prefăcut.

— Eu sunt! a răspuns Soreic.

— Am jurat să nu-ţi deschid, a răspuns Ali, pân' nu-mi aduci punga înapoi! Ai adus-o?

— Da, soţia mea, am adus-o! a răspuns Soreic.

— Dacă-i aşa, atunci dă-mi-o! a răspuns Ali, şi astfel, Soreic a îndesat punga pe sub uşă. După aceea, în zadar a aşteptat el să se deschidă uşa. Iar într-un târziu, după ce Ali şi-a văzut de drumul lui, Soreic a bătut din nou.

— Dar punga ai adus-o? l-a întrebat soţia lui.

— Dar oare nu ţi-am împins-o pe sub uşă acum câteva clipe? s-a minunat Soreic.

— Despre aşa ceva nu ştiu nimic! i-a răspuns soţia.

Şi iar şi-a dat seama Soreic, pescarul, că Ali îi şterpelise punga. Şi uitându-se soţia lui Soreic alături de ea, a văzut că lipsea şi fiul lor All Allah. A început să strige din răsputeri:

— Feciorul meu! Unde este copilul meu? Dacă nu mi-l aduci tot acum, mâine te pârăsc vizirului Djafar Barmekidul, căci numai tu, cu punga ta, ai ispitit aici fel de fel de hoţi!…

— Taci! s-a stropşit spre ea pescarul Soreic. Îţi jur, pe numele lui Allah, că mâine dimineaţă All Allah va fi din nou sub acoperişul nostru!

— Eu nu cred că va fi aşa uşor! a răspuns femeia. Mai bine dă-i lui Ali punga cu aur, căci astfel îţi va da copilul înapoi!

În vremea asta, Ali Argint Viu sta de vorbă cu Ahmed Deuf şi cu Hasan Şuman.

— Al cui era copilul adus astă-noapte? l-a întrebat Hasan Şuman.

— Dar s-a întâmplat ceva cu el? a întrebat Ali.

— Păcat de el! a răspuns Hasan. Într-o clipă, m-a ispitit şarpele şi i-am dat mâncare, şi el s-a înecat! Iată-l aici, acoperit de veşmintele morţii!

De fapt, ştiind Ahmed Deuf că pescarul Soreic îşi va căuta copilul, a tăiat un miel şi l-a învelit în veşminte de mort. Şi venind Soreic, şi văzând mortul, a început a răcni:

— O, Allah, unde mi-i feciorul?

— Iată-l! a răspuns Ahmed Deuf.

Atunci, pescarul Soreic, dezvelind stârvul, a văzut un miel întins şi a rostit:

— O, Ali Argint Viu! Iată, înapoiază-mi copilul şi opreşte-ţi punga…

— Punga aceasta este a lui, pe sfânta dreptate! a intrat în vorbă Ahmed Deuf. De atâta vreme ai tot ispitit hoţii şi pungaşii! Totuşi, Ali îţi înapoiază punga, dacă-l însori cu nepoata Seinab, fata Dalilei…

— Cum m-aş prinde la una ca asta? a întrebat pescarul. Eu aş putea s-o sfătuiesc doar! Cum i-aş porunci? În ce mă priveşte, nu am nimic împotrivă! Îmi iau banii înapoi, iar fata Seinab să se mărite cu cel ce-i va aduce, drept dar de nuntă, veşminte şi pietre scumpe de la fata Camrs, din seminţia Uzra…

— Dacă nu-i voi aduce veşminte şi pietre scumpe de la fata Camrs, din seminţia Uzra, atunci nu sunt vrednic de fata Seinab! a răspuns Ali.

Din cale-afară de mulţumit s-a întors pescarul Soreic la locuinţa sa. Şi întrebând după aceea Ali cine este tatăl fetei din seminţia Uzra, Ahmed Deuf i-a răspuns:

— Află, o, Ali! Omul acesta, din seminţia Uzra, este un deosebit vrăjitor, care te nimiceşte dacă îndrăzneşti să mergi cumva împotriva lui. Toate spiritele din Răsărit îi dau ascultare lui! Acest om vrăjitor locuieşte într-un serai, afară din cetate, un serai cu pereţi de aur şi argint. Şi seraiul acesta se vede numai atât timp cât vrăjitorul se află înăuntrul lui. Cum părăseşte seraiul vrăjitorul, nu se mai vede nici urmă. În vremea zilei, vrăjitorul acesta din seminţia Uzra stă în cetate, unde are o casă de negoţ cu aur. Cum vine seara, se întoarce în seraiul

său, la Camrs, fiica sa. Şi îndată ce pune la picioarele fiicei sale veşminte şi pietre scumpe, cumpărate din cetate, încarcă pe o tipsie cele mai frumoase pietre scumpe, şi atârnându-le pe o terasă, prinde a striga: „Apropiaţi-vă şi veniţi, hoţi ai Egiptului! Apropiaţi-vă şi veniţi, oameni fără căpătâi din Mesopotamia! Îndrăzniţi şi apropiaţi-vă, tâlhari persani! Aflaţi că cine izbuteşte să fure tipsia aceasta o păstrează cu tot, cu pietrele scumpe!”

Acestea zicându-le, Ahmed Deuf a adăugat:

— Acesta este omul din seminţia Uzra! Au greşit până acum hoţii Egiptului şi toţi pungaşii Mesopotamiei! Iar toţi cei ce au încercat să-i fure tipsia cu pietre scumpe au fost îndată prefăcuţi în măgari şi maimuţe…

VRĂJITORUL DIN UZRA; CUTEZĂTORUL ALI NU SE ASTÂMPĂRĂ; E PREFĂCUT ÎN MĂGAR; PE URMA, ÎN URS; PE URMĂ, ÎN CÂINE – DAR TOT NU SE ASTÂMPĂRĂ…

Mie nu mi-i frică de nicio primejdie! a răspuns Ali Argint Viu. Vreau s-o împodobesc pe preafrumoasa Seinab, fata Dalilei, cu veşmintele şi cu podoabele fetei Camrs!

Şi iată că arătându-i-se unde-şi avea casa de negoţ omul din Uzra, Ali a aşteptat în apropiere până ce acesta a lăsat obloanele, a încărcat desaga cu aur pe catâr şi şi-a văzut de drum. L-a urmărit Ali până în afara cetăţii. Deodată, vrăjitorul din Uzra s-a oprit, a scos din buzunar o punguliţă cu nisip, a mormăit câteva cuvinte, şi risipind nisipul în aer, s-a arătat în faţa lui un serai de aur. Catârul vrăjitorului din Uzra a urcat pe scări şi s-a făcut nevăzut. Şi a intrat vrăjitorul din Uzra în serai, şi s-a dus cu odoarele la fata Camrs. Şi ea a strigat:

— O, tatăl meu! Bine ai venit!

Şi din nou, vrăjitorul din Uzra a luat tipsia cu pietre scumpe, şi atârnând-o deasupra unei terase, a început a striga:

— Apropiaţi-vă şi veniţi, hoţi ai Egiptului! Apropiaţi-vă şi veniţi, oameni fără căpătâi ai Mesopotamiei! Apropiaţi-vă şi veniţi, tâlhari persani! Şi care din voi se va dovedi mai dibaci va dobândi tipsia aceasta şi pietrele acestea…

Pe urmă, rostind nişte cuvinte, a coborât din tavan o masă întinsă. Şi s-a aşezat vrăjitorul şi a mâncat. Şi săturându-se, masa aceea s-a făcut nevăzută, şi rostind vrăjitorul din Uzra alte cuvinte, a coborât altă masă, încărcată cu vinurile cele mai scumpe şi cupele cele mai scumpe.

Ali sta ascuns după o uşă. Se gândea că vrăjitorul din Uzra are să se îmbete, şi el are să-i poată veni de hac.

Într-adevăr, vrăjitorul din Uzra s-a îmbătat curând. Ali şi-a tras paloşul şi s-a repezit la el. Însă vrăjitorul a strigat:

— Să-ţi încremenească mâna cu paloş cu tot!

Şi iată că mâna lui Aii a rămas încremenită. Şi încercând să apuce paloşul cu mâna stângă, i-a încremenit şi aceasta, la un cuvânt al vrăjitorului. Şi i-au încremenit şi picioarele. Şi l-a lăsat vrăjitorul din Uzra să stea aşa, nemişcat, cu mâinile întinse, încremenite. Apoi l-a întrebat:

— Cine eşti şi ce cauţi?

— O, vrăjitor din Uzra! a răspuns Ali. Sunt Ali Argint Viu, din cetatea Cairo! Află că am cerut-o de nevastă pe fata Dalilei, Seinab! Mi s-a răspuns că nu o pot dobândi dacă nu-i aduc veşmintele şi pietrele scumpe ale fiicei tale, Camrs! Dacă vrei să ai linişte, dă-mi numaidecât veşmintele şi odoarele fetei Camrs!

— Îţi dăruiesc viaţa! a răspuns vrăjitorul din Uzra. Lasă-te păgubaş de astfel de îndrăzneli, căci altfel te voi preface în gorilă sau în măgar! Nu te-

aş cruţa, dacă n-aş vedea deasupra frunţii tale sclipind steaua fericirii…

— Află, vrăjitor din Uzra! i-a răspuns Ali. Eu, unul, când mă hotărăsc la un lucru, niciodată nu dau înapoi…

Auzindu-l astfel, vrăjitorul a umplut o ceaşcă cu apă şi a rostit câteva cuvinte. Şi stropindu-l cu apa aceea pe Ali, a poruncit straşnic:

— Îţi poruncesc ţie! Părăseşte-ţi înfăţişarea de om şi prefă-te măgar!

Şi abia a rostit el cuvintele acestea, şi înaintea lui se afla un măgar cu copite şi cu urechi binecuvântate! Scotea mugete ca măgarul. Şi cu toate că auzea şi pricepea totul ca înainte, sărmanul Ali nu putea grăi. După aceea, vrăjitorul din seminţia Uzra a făcut cu piciorul un cerc în jurul lui, şi îndată s-a ridicat zid. Şi s-a aşezat vrăjitorul din nou la masă, să beie mai departe. Şi a mai băut câteva cupe şi a adormit. Astfel a trecut ziua întâia. Şi venind ziua a doua, s-a dus la Ali.

— Ascultă, măgarule! Tot aveam de gând să cruţ astăzi catârul! De aceea m-am hotărât să pun şaua pe tine, să te încalec şi să merg în cetate!

Şi încuind bine veşmintele şi podoabele fetei Camrs într-o încăpere, a adus desaga şi a pus-o pe spinarea lui Ali. Apoi a pus şaua şi a încălecat. Cum a ieşit din serai, totul a dispărut.

Şi ajungând în cetate, vrăjitorul din Uzra s-a oprit în faţa prăvăliei lui, a coborât, a luat desaga şi l-a legat pe Ali la uşă.

Şi iată, venind un neguţător nenorocit, l-a rugat pe vrăjitor să-i cumpere o brăţară de aur.

— Dar la ce ţi-ar folosi banii? a întrebat vrăjitorul.

— Vreau să-mi cumpăr un măgar, a răspuns neguţătorul.

— Îţi vând măgarul meu!

— Allah te binecuvânteze! a adăugat neguţătorul. De-acum îmi voi cumpăra o saca, voi căra apă, şi aşa îmi voi câştiga zilele!

Gândea Ali în sinea sa: „Dacă omul acesta mă va înhăma la saca şi va trebui să străbat cetatea doar de zece ori pe zi, viaţa mea s-a dus…” Astfel, a fost dus el la casa omului aceluia. Şi venind o dată nevasta acestui om, şi aducându-i nutreţ, s-a repezit Ali asupra ei, i-a căzut la picioare şi a început să strige, şi au dat buluc vecinii speriaţi de întâmplarea aceasta. Şi venind soţul acestei femei, şi povestindu-i ea ce s-a întâmplat, i-a poruncit, cu scrâşnirea dinţilor:

— Ori vinzi acest măgar, ori tot acum ne înfăţişăm cadiului pentru despărţenie! Căci măgarul acesta trebuie să fie spirit rău întrupat în măgar!

Şi luând omul acela măgarul, s-a dus din nou la vrăjitorul din Uzra. Şi spunându-i că nu-l mai poate ţine, acesta i-a răspuns:

— Prea bine, dreptcredinciosule musulman!

Şi dându-i banii înapoi, l-a răscumpărat pe Ali. Apoi, seara, a pus din nou şaua pe el, şi a pus pe el desaga, şi a pornit afară din cetate. Şi rostind în faţa lui Ali câteva cuvinte, a adăugat:

— Stă în puterea ta, nenorocitule, să fii din nou om sau să te prefac în urs! Îţi poruncesc să nu mai umbli după podoabele fiicei mele, să-ţi iei gândul de la fata Seinab…

Şi cum Ali s-a împotrivit, vrăjitorul din Uzra a rostit câteva cuvinte, şi îndată îndrăzneţul Ali sta în faţa lui întrupat în urs…

Şi venind ziua a doua, l-a luat în oraş şi l-a legat într-un lanţ înaintea uşii sale, după ce i-a pus botniţă.

Şi iată că a venit la vrăjitorul din Uzra un neguţător, şi i-a rugat să-i vândă ursul. Să i-l vândă, pentru că vrea să-i taie şi să-i scoată grăsimea, spre a fi dată unei rude de-a lui, aflată pe patul morţii. Astfel a vândut vrăjitorul din Uzra ursul. Şi trecând omul acela prin faţa unei măcelării, s-a oprit, cu Ali în urma sa, şi i-a poruncit măcelarului să vie la el acasă, spre a-l

tăia. Şi astfel, cum a ajuns acasă, a venit măcelarul, şi legându-l pe Ali cum se cuvine, l-au atârnat sus, şi măcelarul îşi cumpănea cuţitul, gata să-l ucidă. Tot atunci însă s-a arătat spiritul cel mare al urşilor, şi văzând ce i se întâmplă lui Ali, l-a înşfăcat pe sus şi l-a dus drept în seraiul vrăjitorului din Uzra! Şi neîntârziat, spiritul urşilor a adus-o de faţă şi pe Camrs. Şi văzându-l Camrs pe Ali, s-a îndrăgostit de el şi l-a rugat pe tatăl său să-l ierte, după ce-i dăduse înfăţişarea firească. Însă Ali Argint Viu a rămas neînduplecat în voinţa sa.

Pentru că Ali voia numaidecât să ia veşmintele şi podoabele fetei Camrs, vrăjitorul din Uzra l-a prefăcut în câine. Şi ducându-l în cetate, toţi câinii mahalalelor l-au muşcat şi l-au sfâşiat. Şi iată, trecând prin faţa prăvăliei unui mămular i s-a făcut acestuia milă de el. A fugărit câinii şi l-a luat în casa sa. Şi simţind fiica mămularului apropierea câinelui, şi-a acoperit repede faţa şi a spus:

— Preaiubit tată! De ce aduci în casa noastră bărbaţi străini?

— Dar unde vezi tu bărbaţi străini? s-a mirat mămularul. Am adus un sărman câine scos din colţii câinilor din mahala…

— Acesta nu este câine! a răspuns fata. Acesta este Ali Argint Viu, din ţara Egiptului, pe care vrăjitorul din Uzra i-a prefăcut în câine!

Şi fata mămularului s-a întors spre Ali:

— N-am dreptate?

Atunci, Ali a făcut un semn din cap.

— Dacă mă iei de nevastă, îţi dau înfăţişarea firească! Şi Ali a făcut un semn din cap, că se învoieşte.

Şi luând ea o ceaşcă cu apă, a rostit fel de fel de cuvinte, fel de fel de nume sfinte şi fel de fel de stihuri din cartea Koranului. Însă, pe când rostea ea acestea, s-a auzit un strigăt mare. O sclavă s-a repezit în încăpere.

— Aşa îţi ţii cuvântul? s-a repezit sclava spre fata mămularului. Mi-ai făgăduit doar că n-ai să te măriţi niciodată! Află! s-a întors sclava spre mămular. Înainte vreme, eu am slujit în seraiul vrăjitorului din Uzra! De câte ori lipsea el de acasă, m-am plecat peste cărţile lui de vrăji şi am învăţat vrăjitoria. Când m-ai luat apoi în casa ta, eu ţi-am învăţat fiica vrăji nenumărate.

Şi sclava s-a întors spre Ali:

— Vrei să mă iei pe mine de nevastă?

Şi răspunzând Ali printr-un semn din cap, sclava a ridicat ceaşca şi l-a stropit, şi îndată şi-a căpătat la loc înfăţişarea de bărbat neînchipuit de frumos.

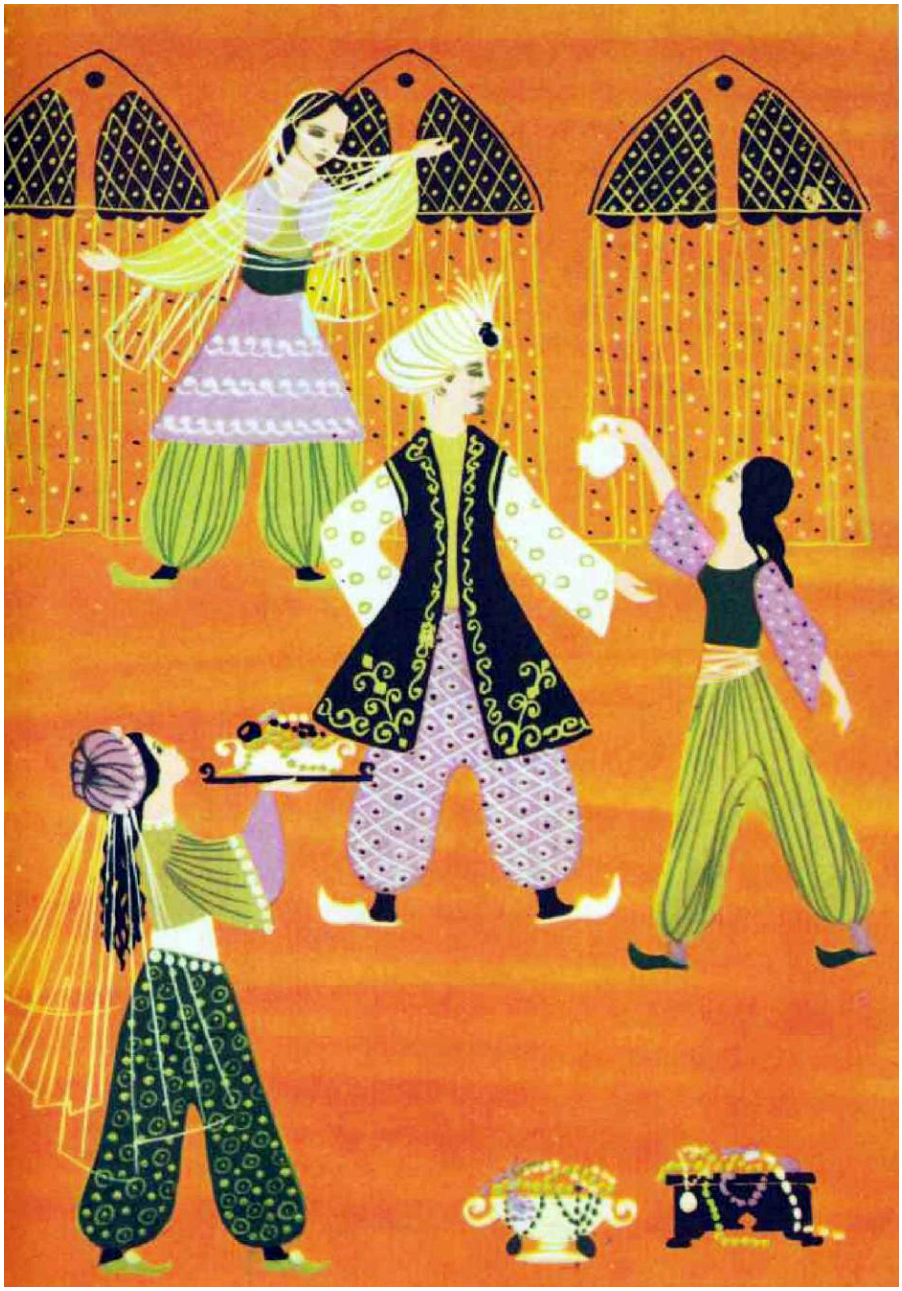

— Eşti mulţumit? a întrebat mămularul.

— Sunt mulţumit! a răspuns Ali. Însă trebuie s-o iau de soţie pe fata Seinab…

Tot atunci, s-a înfăţişat acolo Camrs, fata vrăjitorului din Uzra.

— De obicei, a spus ea, bărbaţii sunt cei ce aduc femeilor daruri de nuntă! De data asta, iată că o femeie face daruri bărbaţilor! Îţi dau veşmintele mele şi-ţi dau odoarele! Află, Ali Argint Viu, că astă-noapte am dat tatălui meu, care este un duşman al oamenilor, un leac adormitor! După ce a adormit, i-am tăiat capul, spre a scuti faţa pământului de un astfel de ticălos!

Ali a luat tipsiile de aur şi pietre scumpe, şi a luat podoabele fetei Camrs, şi capul tatălui ei, şi aşa s-a întors la locuinţa sa. Însă în vreme ce mergea spre locuinţă, s-a oprit în faţa lui un neguţător de dulciuri. Şi dându-i lui Ali dulceaţă, i-a cerut ceva în schimb. Aşa de fericit era Ali, încât a luat dulceaţa, şi mâncând-o, a adormit deodată şi a căzut la pământ. Iar neguţătorul de dulciuri a luat toate averile lui şi a fugit. Şi apropiindu-se un cadiu, mai încolo, i-a dat şi acestuia dulceaţă, şi a mâncat-o şi acesta. Şi îndată a căzut şi cadiul la pământ. Şi mergând neguţătorul de dulciuri mai încolo, s-a întâlnit cu alt cadiu, care i-a dat o bucată de plăcintă. Şi înghiţind neguţătorul de dulciuri bucata de plăcintă, a căzut într-un somn mai adânc ca moartea. Cadiul i-a luat lada eu mărfuri şi şi-a văzut de drum.

Să se afle, o, ascultătorilor, că acel cadiu nu era altul decât iscusitul emir Hasan Şuman!

În vremea aceea, pescarul Soreic se afla la Dalila. După ce i-a spus să fie cu ochii în patru, a încredinţat-o că Ali nu va putea dobândi niciodată veşmintele şi odoarele fetei Camrs. Dalila l-a chemat pe nepotul ei, Ahmed Iakid, şi l-a rugat să se îmbrace în straie de neguţător de dulciuri, şi să-l caute pe Ali, să-i fure odoarele. Multă vreme l-a

căutat acest Ahmed Iakid! Dar în sfârşit l-a întâlnit, şi dându-i dulceaţa, l-a adormit şi i-a luat lada. Hasan Şuman se prefăcuse în cadiu şi-l căuta şi el pe Ali, care lipsise atâtea zile. Şi venind acasă, cu odoarele şi cu veşmintele fetei Camrs, şi venind acolo şi Ali, toate s-au petrecut cum era scris să se întâmple!

Astfel, Ali, prin iscusinţa sa, a dobândit veşmintele şi odoarele fetei Camrs. Şi venind ziua a doua, s-a înfăţişat Ahmed Deuf, împreună cu Ali, la califul din Bagdad, arătându-i ca pe cel mai îndrăzneţ dintre oameni. Neînchipuit de mult i-au plăcut califului înfăţişarea lui Ali şi faptele lui. Şi povestind Ahmed Deuf toate faptele şi întâmplările, mult s-a minunat califul! Numai când i s-a spus despre moartea vrăjitorului din Uzra, n-a voit să le dea crezare. Şi intrând fata Camrs în divan, şi întărind spusele lui Ahmed, califul din Bagdad a dat mare strigare lui Allah! Şi i-a dăruit califul din Bagdad agerului Ali tot bazarul seminţiei Uzra, cu toate averile cuprinse. Şi întrebându-l ce ar mai pofti, Ali i-a răspuns:

— Nu am altă dorinţă, stăpân al dreptcredincioşilor, decât să-mi fie îngăduit să calc cu tălpile mele pe sfintele tale covoare şi să stau la masă întinsă lângă luminăţia ta…

— Facă-se voia ta! a răspuns califul. Dar altceva nu mai doreşti?

— Ba da, stăpân al tuturor dreptcredincioşilor! Aş voi, întrucât mi-au sosit patruzeci de prieteni din cetatea Cairo, să-i iei în slujba ta!

— Din nou facă-se voia ta, o, Ali! a răspuns califul.

Şi dând poruncă vistiernicului, acesta s-a înfăţişat numaidecât cu nenumărate pungi, şi dând porunci straşnice măsurătorilor şi ziditorilor, s-au înfăţişat măsurătorii şi ziditorii, zidind, pentru cei patruzeci de prieteni, patruzeci de seraiuri…

— Dar altă dorinţă nu mai ai? a întrebat califul din nou.

— Sultan al tuturor timpurilor! a răspuns Ali. Roag-o pe Dalila să mi-o dea de soţie pe fata ei, Seinab! Am dobândit veşmintele şi podoabele fetei Camrs! Soţia mea, sclava mămularului, m-a părăsit şi am rămas singur. Roag-o pe Dalila, sultan al tuturor timpurilor…

Fiind şi ea de faţă, Dalila a clătinat din cap, spunând cu adâncă smerenie:

— Facă-se voia lui! Chiar astăzi să fie scris hrisovul de nuntă şi să se bată pe el peceţile!

Şi astfel, cinstiţilor ascultători, astfel s-au petrecut lucrurile.

Iar în ce priveşte istoria aceasta, ea se află scrisă la pagină de aur în cronicile Bagdadului, ca un semn de nemărginită preţuire faţă de tinerii iscusiţi şi îndrăzneţi, faţă de tinerii care nu se lasă păgubaşi niciodată, când pornesc în viaţa lor spre încercări grele. Laudă tuturor feciorilor îndrăzneţi, laudă tuturor celor ce nu şovăiesc, căci ei sunt podoaba lumii şi vremurilor! Laudă lui Allah, care veghează asupra tuturor şi încununează cu cununa răsplăţilor îndrăzneala şi neşovăirea…

URMEAZĂ O ISTORIE CU ABD A BRAHMAN, BARBĂ CINSTITĂ ÎN CETATEA LUI; EL AVEA O FATĂ ŞI UN FECIOR; DAR… SĂ-I URMĂRIM ISTORIA…

Preacinstiţilor şi evlavioşilor ascultători! Laudă lui Allah, cel ce a acoperit lumea cu mantia înstelată a cerului! Laudă lui Allah, izvorul tuturor faptelor şi tuturor întâmplărilor! Laudă lui Allah, cel ce deopotrivă ocroteşte furnica şi elefantul, ticălosul şi vrednicul! Laudă vouă, încă o dată, cuvioşilor ascultători, şi aflaţi că într-o cetate răsăriteană trăia un neguţător nespus de bogat, cu numele Abd Arrahman. Şi avea neguţătorul acela un fecior aşa de frumos, şi o fată aşa de frumoasă, încât feciorului i-a pus numele Luceafărul Lumii, iar fetei Lună Plină!

Şi aşa de tare se temea neguţătorul Abd Arrahman, ca ochii oamenilor să nu-i deoache copiii, aşa de tare se temea el de viclenia, de răutatea şi de pizma oamenilor, încât până la patrusprezece ani nu i-a lăsat să iasă din casă. Şi după cum spun cronicile, nu le-a adus nici dascăli, ci singur îi învăţa împreună cu soţia sa, îi învăţa scrierea, citirea Koranului, matematicile, cât şi toate ştiinţele timpului. Când însă a împlinit feciorul patrusprezece ani, soţia neguţătorului a spus:

— Bărbatul meu Abd Arrahman! Cât mai ai de gând să-ţi ţii feciorul închis în casă? Lucrul acesta ar mai putea merge cu fata noastră, Lună Plină, dar băiatul trebuie să iasă neîntârziat între oameni! Te sfătuiesc deci ca numaidecât să-l iei cu tine în bazar, arată-i prietenilor tăi şi învaţă-l neguţătoria… De-l vei lăsa să stea mereu în casă,

într-o zi nimeni nu-l va recunoaşte drept fiu al tău! Iar după ce vei muri, stăpânirea îţi va lua avuţiile, eu neputând dovedi că avem fecior! Şi mai cred, o, Abd Arrahman, că bine ar fi să n-o mai ţii departe de lume nici pe fiica noastră! Las-o să iasă în lume, să se ducă vestea despre ea, căci numai aşa va găsi un fecior de neam s-o iubească!

Abd Arrahman a răspuns:

— Ştii prea bine, soţia mea, că ceea ce fac fac numai din dragoste pentru copiii mei! Mă tem de ceea ce se cheamă ochiul rău al lumii…

— Încrede-te în Allah, stăpânul cerului şi al pământului! i-a răspuns femeia. Căci cine se lasă sub paza sa nu are a se teme de nicio suferinţă! Ia-l pe feciorul tău cu tine, numai astăzi…

Şi lăsându-se Abd Arrahman încredinţat, şi-a chemat feciorul, l-a îmbrăcat într-un veşmânt scump, şi împreună au mers la bazar. Şi astfel, Luceafărul Lumii era în ziua aceea atât de fermecător, încât oricine îl vedea rămânea locului, apoi se apropia, i se închina şi-l săruta. Şi tot mai mulţi oameni se înghesuiau în jurul lui, spre marele necaz ai lui Abd Arrahman.

— Iată! a strigat un neguţător. Astăzi peste bazarele noastre s-a ridicat soarele!

Şi a adăugat altul:

— Iată! Deasupra bazarelor s-au ridicat luna şi soarele.

Abd Arrahman nu s-a putut împotrivi laudelor, şi-şi blestema întruna femeia că l-a sfătuit să-şi ia feciorul cu sine.

Şi astfel, printre oamenii care se înghesuiau se afla şi un derviş pribeag. Cum l-a văzut pe Luceafărul Lumii, a început să rostească stihuri. Apoi s-a apropiat de fecior şi l-a dăruit cu flori. Abd Arrahman s-a scotocit în buzunarul veşmântului, şi miluindu-l pe derviş, credea că se va îndepărta. Însă dervişul s-a aşezat pe o treaptă înaltă, în faţa feciorului, şi-l privea necontenit, şi plângea, şi suspina.

Cu deosebită mirare se uitau neguţătorii la derviş. Unii au început a striga:

— Ce-i cu dervişul acesta? Ce vrea de la feciorul tău, o, Abd Arrahman?

Abd Arrahman era atât de supărat, încât s-a apropiat de feciorul său şi i-a poruncit:

— Haidem neîntârziat acasă!

Şi închizându-şi prăvălia, a poruncit dervişului să părăsească locul, şi astfel, Abd Arrahman s-a întors acasă împreună cu feciorul său. Însă dervişul i-a urmărit până la uşă. Şi întorcându-se Abd Arrahman către el, l-a întrebat:

— În numele lui Allah, dervişule, ce pofteşti şi de ce plângi şi suspini?

— Cinstite neguţător! a răspuns dervişul. Primeşte-mă în noaptea aceasta la tine în ospeţie! Primeşte-mă, căci sunt un trimis al lui Allah!

— Fii binevenit! i-a răspuns Abd Arrahman, gândind în sine: „îl primesc, însă voi sta de veghe ca nu cumva să facă vreun rău feciorului meu…” Şi poftindu-l pe derviş, l-a dus într-o încăpere şi l-a sfătuit pe feciorul său să-i ţină de urât.

— Aşază-te lângă dânsul şi glumeşte cu el! Iar dacă cumva îl ispiteşte şarpele să încerce să te răpească sau să te ucidă, mă voi repezi numaidecât asupra lui!

Însă dervişul plângea fără încetare. Astfel s-au petrecut lucrurile până la cină. Şi cinând Abd Arrahman, şi cinând fiul său, a spus Abd Arrahman:

— Fiul meu, eu trebuie să mă întorc în cetate! Bagă de seamă să nu-ţi facă dervişul vreun rău…

Şi astfel, dervişul s-a dus în încăperea sa să se culce, după ce şi-a rostit rugăciunile de seară. Şi venind ziua a doua, Abd Arrahman avea încredere deplină în cinstea dervişului. L-a întrebat:

— De ce ai început a plânge şi a suspina, văzându-l pe fiul meu?

— Află, Abd Arrahman, a răspuns dervişul. În sfânta zi de vineri, săptămâna aceasta, mă duceam

spre Bassora. Şi găsind în cetatea Bassora toate casele de negoţ deschise, am început să le cercetez, spre a-i cunoaşte pe stăpânii lor. Însă în toate casele de negoţ din Bassora nu se afla nimeni. Toate uliţele Bassorei erau pustii! Nu se vedeau nici mâţele. În faţa tuturor brutăriilor se aflau pâini proaspete, dar lângă ele nu se afla niciun vânzător! Pretutindeni se aflau ceşti şi ibrice pline cu cafele, iar în casele de băutură se aflau băuturi gata pregătite, însă nicăieri nu se vedeau vânzătorii lor! O, preacinstite Abd Arrahman! După ce am mâncat şi am băut, m-am gândit unde vor fi fiind locuitorii Bassorei şi de ce nu mai sunt pe uliţe nici mâţele şi nici câinii lor? Oare au murit toţi deodată, sau au fugit de vreo frică înspăimântătoare, fără să mai aibă timp să-şi închidă casele de negoţ?… Şi pe când gândeam eu aşa, iată că s-a auzit deodată bătaia de tobă… M-am speriat straşnic şi m-am ascuns repede într-o casă. M-am uitat numaidecât în uliţă, prin crăpătura unui perete. Şi am văzut deodată patruzeci de fecioare trecând. În urma lor, venea o femeie călare pe cal alb, aşa de frumoasă, încât şi luna plină ar fi pălit în faţa ei. Calul abia îşi mişca picioarele, aşa de încărcat era de aurării. Era încărcat cu aur, argint şi pietre scumpe. Şi femeia aceea era împodobită şi ea numai în aurării, în argintării şi-n pietre scumpe. În laturile ei veneau călări fete cu paloşe cu mânere de smaragd. Şi ajungând femeia aceea, a rostit către fete:

— În casa aceasta s-a auzit un zgomot! Vedeţi de nu se află înăuntru vreun bărbat…

Iar fetele cercetând o casă din vecinătate, şi găsind acolo un bărbat, l-au repezit numaidecât în brânci şi i-au fulgerat capul cu paloşul. Şi văzând eu nenorocirea omului, tremuram. Însă, în vremea asta alaiul de femei s-a îndepărtat. Şi trecând primejdia, credeam că am scăpat cu zile, însă deodată s-au înapoiat din nou toţi neguţătorii cetăţii, toţi s-au înfăţişat la rosturile şi la tarabele

lor. Şi întrebând eu cine era femeia aceea, nimeni nu mi-a putut răspunde.

Şi părăsind eu Bassora, abia am ieşit prin porţile ei prea sfinte, când mi-am dat seama că mă pălise în inimă o iubire neînchipuită, fără speranţă. Şi de atunci, prea cinstite Abd Arrahman, umblu ca nebun prin cetăţile Răsăritului!

Luceafărul Lumii, ascultând istoria dervişului, şi-a dat seama deodată că nu va putea trăi dacă nu va vedea femeia aceea numaidecât. Petrecea numai nopţi albe, şi mereu îl întreba pe străin unde ar putea-o găsi. Şi l-a rugat pe tatăl său să-l trimită numaidecât cu mărfuri, să călătorească mult, fără să-şi mărturisească gândul.

I-a răspuns Abd Arrahman:

— Alţi neguţători îşi trimit fiii cu mărfuri în mari depărtări. Eu însă sunt aşa de bogat, încât nu am nevoie de una ca asta! Ducă-se alţii, mai însetaţi de averi. Eu nu vreau să te prăpădesc pe drumurile acestei lumi… N-aş putea trăi fără tine nicio zi, lumină a ochilor mei!

Auzindu-l astfel, Luceafărul Lumii i-a răspuns:

— Tatăl meu preaiubit! Gândeşte-te bine ce faci! Trebuie să ies şi eu o dată în lume, să mă deprind cu furtunile şi cu valurile ei! Dacă nu-mi dai mărfuri spre negoţ, cel puţin lasă-mă să călătoresc aşa, pentru îndestularea sufletului!

Auzindu-l, Abd Arrahman s-a sfătuit îndelung cu soţia sa, şi astfel, aceasta l-a rugat şi ea să lase feciorul să plece împreună cu alţi fii de neguţători. I-au potrivit mărfuri în caravană, în preţ de nouăzeci de mii dinari. Şi i-a dat maică-sa peste patruzeci de pietre preţioase, şi astfel a pornit Luceafărul Lumii spre Bassora, lăudate fie toate drumurile lumii şi lăudaţi fie toţi cei ce iubesc călătoriile.

Şi a călătorit Luceafărul Lumii în mare linişte, căci furtunile deşertului nu s-au răscolit. Însă în apropiere de Bassora, deşertul s-a răscolit şi s-au ivit beduini tâlhari de drumul mare, răvăşindu-le

caravana şi ucigând oameni. Însuşi Luceafărul Lumii era crezut ca pierdut în vălmăşag. Dar îndepărtându-se beduinii cu prăzile, Luceafărul Lumii s-a ridicat din colb, a mulţumit lui Allah pentru scăpare, şi cercetându-şi pietrele preţioase, a văzut că era sub brâul său. Astfel a intrat el în cetatea Bassora.

Şi nimerind tocmai într-o zi de vineri, a aflat cetate în aceeaşi stare ca în descrierea dervişului. Foarte curând s-a arătat alaiul de fecioare, şi Luceafărul Lumii s-a ascuns numaidecât într-o casă de negoţ, şi văzând pe mai-marea fecioarelor, s-a îndrăgostit de ea cu repeziciunea fulgerului. Apoi, după ce alaiul s-a scurs şi neguţătorii s-au arătat ca din pământ pe uliţe şi în casele de negoţ, Luceafărul Lumii s-a înfăţişat la vestitul bazar al giuvaergiilor, şi vânzând una din cele patruzeci de pietre preţioase, şi-a cumpărat veşminte, s-a dus la baie şi la bărbier. Şi astfel, aflându-se el la bărbier, i-a povestit tot ce a văzut în Bassora şi l-a întrebat cine erau femeile acelea.

— Fiul meu! a răcnit deodată bărbierul. Nu mai grai cu nimeni despre aceasta, căci nu toţi oamenii sunt aşa tăcuţi ca mine! Dacă ar afla femeia aceea că ai văzut-o fără văl pe faţă, tot atunci te-ar ucide! Căci află, străine. Tu eşti cel dintâi om care a văzut alaiul acesta! Locuitorii din Bassora, în fiecare zi de vineri, se ascund în moschee şi închid până şi câinii şi mâţele, aşa încât uliţele rămân cu totul goale! Însă de ce se întâmplă aşa, n-aş putea să-ţi spun! Dar voi încerca să aflu şi eu în seara aceasta, de la soţia mea, şi-ţi voi spune. Căci soţia mea umblă cu trebui prin casele mai mari ale cetăţii, şi ştie toate noutăţile!

Luceafărul Lumii a dăruit bărbierului un pumn de au: şi i-a mai dat un pumn de aur pentru femeia sa. Şi văzând bărbierul atâta avere, a spus, mişcat straşnic:

— Mă duc tot acuma acasă, să-mi întreb nevasta despre ciudatul alai al fetelor! Iar tu, străine, rămâi

în bărbieria mea, până mă întorc…

Şi ducându-se bărbierul, şi înapoindu-se după o vreme, i-a spus:

— Vino, străine, căci soţia mea va încerca să-ţi dezlege taina alaiului…

Astfel Luceafărul Lumii l-a urmat pe bărbier, iar femeia acestuia l-a primit cu multă bucurie. Şi a mai miluit-o Luceafărul Lumii cu încă un pumn de aur, şi a rugat-o încă o dată să-i spună cine era frumoasa din fruntea fecioarelor. Şi a mai rugat-o să-l lămurească asupra tuturor ciudăţeniilor ce se desfăşurau în cetate, în sfânta zi de vineri. Şi soţia bărbierului a răspuns:

— Află, străine! Sultanul Indiei a dăruit sultanului din Bassora o perlă aşa de frumoasă, încât au trebuit să se adune toţi giuvaergiii din cetate, să găurească perla aceea, fără a o strica deloc! Cel ce va izbuti aceasta, acela va fi răsplătit! Orice va cere va primi din partea sultanului Bassorei! Iar de se va întâmplă să strice careva cât de puţin din frumuseţea perlei, va fi numaidecât omorât! Şi află mai departe, fiul meu! Niciun giuvaergiu din cetate n-a cutezat să se atingă de perla sultanului din India. Au spus toţi giuvaergiii către sultanul nostru:

— Nimeni nu se poate prinde să săvârşească munca aceasta, nimeni în afară de Abid, mai-marele nostru! Numai el poate găuri o asemenea perlă, fără s-o strice…

Şi atunci, sultanul nostru l-a chemat pe Abid. I-a dat peria, iar el a adus-o nevătămată.

— Cu ce să te răsplătesc? l-a întrebat sultanul.

— Îţi voi spune mâine, sultan al tuturor timpurilor! a răspuns Abid. Mai întâi trebuie să mă sfătuiesc cu soţia mea, căci niciun lucru nu săvârşesc înainte de a o întreba pe dânsa! Căci află, puternice sultan al Bassorei, că eu îmi iubesc soţia aşa de mult, şi este aşa de frumoasă, cum nu se mai află femeie în cetăţile Răsăritului!

Şi întorcându-se acasă, a întrebat-o Abid pe soţia sa ce să ceară sultanului drept plată. I-a răspuns femeia:

— Soţul meu, deoarece nu ne lipseşte nimic, căci Allah ne-a îndestulat cu de toate, roagă-l pe sultan să-mi îngăduie să mă plimb pe uliţele cetăţii! Deci, în fiecare zi de vineri, cu două ceasuri înainte de rugăciuni, toţi locuitorii cetăţii trebuie să părăsească casele de negoţ şi uliţele, toţi trebuie să se ascundă în moschee, spre a mă putea plimba prin cetate cu faţa descoperită. Iar cel ce nu va da respect cuvenit şi nu se va retrage în moschee să fie ucis chiar de paloşul meu!

Şi ducându-se a doua zi Abid la sultan, i-a arătat ce ar pofti. Neavând încotro, sultanul a trebuit să-şi ţină făgăduinţa, şi a dat poruncile cuvenite. Astfel, în fiecare zi de vineri, cu două ceasuri înainte de rugăciuni, fug toţi locuitorii cetăţii şi se ascund în moschee, şi-şi închid mâţele şi câinii, de teamă să nu le strice mărfurile.

— Iată, fiul meu, taina alaiului! a grăit mai departe soţia bărbierului. Iată cine este ticăloasa femeie! Iar dacă vrei cumva s-o cunoşti, atunci mărturiseşte-mi dacă ai la tine sau nu lucruri scumpe…

— Cum să nu am? s-a mirat Luceafărul Lumii. Am tot felul de pietre preţioase, în preţ de cel puţin patruzeci de mii dinari… Iar în ce o priveşte pe femeia aceasta, care îşi bate joc de lume, mă voi răzbuna! Întâi am s-o las să-şi săvârşească toate vicleniile, pe urmă voi mai vedea…

— Atunci prea bine! a răspuns bărbieriţa. Dacă eşti gata să-ţi jertfeşti pietrele, te vei putea răzbuna asupra ei! Du-te înainte de aceasta la Abid, mai-marele giuvaergiilor, şi roagă-l să-ţi facă dintr-o piatră preţioasă un inel cu pecete. Tu, fiul meu, să-l miluieşti pentru lucrul lui cu douăzeci dinari, iar pe calfele sale miluieşte-le cu câte un dinar. Rămâi oarecare vreme în casa lui. De se va întâmpla să se arate în timpul acesta vreun cerşetor, miluieşte-l cu

un dinar. Într-un cuvânt, fiul meu, arată-te darnic peste măsură, pentru ca toţi să se îndrăgostească de dărnicia ta. După aceea, să vii din nou la mine să mă miluieşti cu o sută dinari! Şi vom vedea ce mai avem de făcut…

Luceafărul Lumii i-a urmat sfaturile întocmai, şi îndată s-a înfăţişat la Abid, şi acesta aşa de mişcat a rămas de dărnicia lui, încât a luat piatra preţioasă acasă, pentru a o mai şlefui o dată, să-i facă un inel nespus de frumos. Şi lucrând Abid la inelul cu pecete, a venit la el femeia sa şi l-a întrebat al cui este inelul demn doar de mâinile sultanilor.

— Este al unui fecior de neguţător străin! a răspuns Abid. Şi este aşa de frumos feciorul, şi cu purtări aşa de alese, şi este aşa de darnic, cum n-am mai văzut!

Şi aşa de mult îl lăuda Abid pe Luceafărul Lumii, încât soţia sa s-a îndrăgostit de el, aşa, pe nevăzute.

Şi fiind gata inelul, ea l-a luat şi l-a pus în degetul său, potrivindu-i-se nespus de bine.

— Mult îmi place inelul acesta, a spus femeia. Mi-l opresc mie! Cu niciun preţ nu-l mai scot din degetul meu!

— Nu te grăbi! i-a răspuns Abid. E adevărat că feciorul este din oameni aleşi, şi poate că mi-l va vinde, sau poate mai are o piatră asemănătoare! Nu te grăbi, căci azi îţi voi face un inel la fel…

Şi a venit ziua a doua. Şi ducându-se Luceafărul Lumii la bărbierul său, l-a miluit din nou cu o sută dinari, şi a rugat-o pe femeia lui să-i spună ce trebuie să facă.

— Află, fiul meu! Dacă ţi-aduce Abid inelul, prefă-te că-l potriveşti în degetul tău, însă arată-i că ar fi prea strâmt. Iar dacă va voi Abid să ţi-l lărgească, tu să-l rogi să-l lase aşa cum este! „Dăruieşte-l unei sclave de ale tale!” Aşa să-i spui lui Abid. „Ia-l şi dăruieşte-l. Iar mie fă-mi altul, dintr-o piatră mai bună…” După aceea îi vei da o piatră preţioasă, în preţ de şapte sute dinari,

plătindu-i pentru luau treizeci dinari. Iar pe calfele lui le vei milui cu câte doi dinari. Iar mâine, fiul meu, vino din nou la mine şi miluieşte-mă cu două sute dinari! Am să-ţi spun ce trebuie să faci mai departe…

Şi astfel, Luceafărul Lumii s-a dus ia Abid şi a făcut totul după sfaturile bărbieriţei. Nespus de mirat a rămas Abid, când Luceafărul Lumii i-a dăruit inelul! S-a întors acasă bucuros, şi dându-l soţiei sale, i-a povestit totul, minunând-o şi pe ea. A spus Abid:

— Cred, frumoasa mea soţie, că feciorul acesta nu poate fi din viţă negustorească, căci prea este ales! Mă socotesc în fel şi chip, şi-mi spune inima că e fecior de sultan…

Şi scoţând cea de a doua piatră preţioasă, a făcut din ea alt inel cu pecete.

Şi încercând soţia lui şi inelul acesta, i s-a potrivit aşa de bine, încât nu mai voia să-l scoată din deget.

— Nu te grăbi, preaiubite! i-a spus Abid. Îl voi ruga pe fecior şi poate mi-l va vinde…

Şi, astfel, a venit ziua a treia. Şi înfăţişându-se Luceafărul Lumii din nou la bărbier, cu două sute dinari, i-a spus bărbieriţa:

— Fiul meu! Când îţi va aduce Abid inelul al doilea, spune din nou că-ţi este prea larg, şi roagă-l să-ţi ia măsură pentru al treilea. Dăruieşte-i şi inelul al doilea pentru una din sclavele sale, şi dă-i o piatră preţioasă, în preţ de o mie dinari, şi patruzeci dinari pentru lucru, şi câte trei dinari calfelor… Arată-te din nou la noi mâine şi miluieşte-ne cu trei sute dinari, spre a te sfătui ce mai ai de făcut…

Astfel, Luceafărul Lumii i-a ascultat sfaturile. Şi ducându-se Abid din nou la soţia sa, a lăudat din nou dărnicia feciorului, şi l-a lăudat aşa de mult, încât soţia sa i-a răspuns:

— Dacă feciorul acesta ar fi într-adevăr aşa cum spui, l-ai pofti o dată la noi! Pofteşte-l chiar pentru

seara acestei zile! Un om ea el trebuie să fie primit cu toată slava şi cu toată cinstea! Dacă vrea să vină, pregăteşte-te bine, ca şi cum am avea de primit fecior de sultan…

Luceafărul Lumii a primit poftirea. Şi astfel, s-a înfăţişat el la seraiul lui Abid. Şi stând soţia acestuia în priveală, într-un loc ascuns, l-a văzut. Şi cum l-a văzut, s-a încredinţat că soţul ei nu l-a descris nici pe departe, aşa de frumos era. Şi sfârşindu-se cina, şi trebuind să aducă o sclavă cafeaua, soţia lui Abid a turnat în ceşti leacuri adormitoare, încât atât Abid, cât şi Luceafărul Lumii au căzut într-un somn adânc ca moartea. După aceea, soţia lui Abid s-a furişat în încăpere şi l-a sărutat pe Luceafărul Lumii, încât a doua zi când s-a trezit, avea acesta pe obraji numai urme roşii şi albastre. I-a spus Abid, Văzându-l:

— Cred că te-au muşcat ţânţarii, oaspete al meu! Căci totdeauna ţânţarii se năpustesc asupra oaspeţilor mei, care dorm la mine! Însă bărbaţilor care poartă barbă ca mine, ţânţarii nu le pot face nimic, căci astfel de obrazuri cu barbă nu sunt plăcute ţânţarilor…

Şi a mai întârziat Luceafărul Lumii la Abid, până la prânz. După aceea, mulţumind frumos, a ieşit în cetate şi s-a dus drept la casa bărbierului.

— Ei, cum ai petrecut? l-a întrebat bărbieriţa.

— Nu ţi-aş putea spune nimic, preacinstită bărbieriţa, întrucât n-am văzut-o…

— Dar ce sunt semnele acestea pe buzele tale şi pe obrajii tăi?

— M-au muşcat ţânţarii! a răspuns Luceafărul Lumii.

— Dar altceva nu ţi s-a mai întâmplat nimic?

— Ba da! a răspuns Luceafărul Lumii. Am aflat în buzunarul meu o jucărie…

— Atunci, a răspuns bărbieriţa, lucrul acela ţi l-a pus în buzunar soţia lui Abid. Ţi-a pus în buzunar o jucărie, ca să-ţi dovedească astfel cât eşti de copil şi cât de prost! Iar când te vei mai duce, tu să

nu dormi, şi vino după aceea la mine din nou, miluindu-mă cu cinci sute dinari!

Luceafărul Lumii s-a dus din nou la casa lui Abid, şi a găsit acolo destulă mâhnire, întrucât giuvaergiul era trist din pricina ţânţarilor care-i muşcaseră oaspetele.

— Aşa păţesc toţi oaspeţii noştri, dacă tu, bărbate, îi culci în această încăpere! Dacă-l vei opri pe oaspetele tău şi în seara acestei zile, bine ar fi să-l pofteşti într-o încăpere mai îndepărtată…

Şi astfel, Luceafărul Lumii a dormit acolo şi noaptea aceea, şi a aflat în buzunarul său, în loc de jucărie, un hanger. Îndată el s-a dus la bărbieriţă, şi povestindu-i, ea i-a răspuns:

— Allah să te ocrotească, fiul meu! Dacă va fi să-ţi petreci noaptea din nou sub acoperişul lui Abid, află că te pândeşte moartea! Căci dându-ţi hangerul, femeia lui ţi-a dat a înţelege să-i ucizi bărbatul…

Şi fiind poftit din nou la casa lui Abid, Luceafărul Lumii s-a învoit. După ce s-au întins mesele şi s-au strâns, şi după ce li s-au adus cafelele, Luceafărul Lumii a spus:

— Adă-mi mai bine puţină apă, căci mi s-a făcut sete… Şi în timp ce sclava s-a dus să-i aducă apă, el a preschimbat îndată ceştile de cafele, dând-o lui Abid pe aceea cu leac adormitor. Şi nu mult timp s-a scurs, şi iată că a venit femeia lui Abid. Avea în mână un hanger.

— Cine te sfătuieşte pe tine astfel? l-a întrebat ea. Căci nu-mi închipui să fii atât de viclean din naştere. Vreau străinule, să scap de bărbatul meu! Îţi aduc la picioare toată bogăţia lui, numai urmează-mi sfatul!

Dar el nu s-a învoit să ucidă.

Şi s-au arătat zorii peste binecuvântata cetate Bassora. Şi trezindu-se Abid, Luceafărul Lumii i-a spus că a dormit nespus de bine, întrucât n-au mai venit ţânţarii să-l muşte. Şi a mai petrecut Luceafărul Lumii şi noaptea următoare sub

acoperişul lui Abid. Şi iar s-au arătat zorii peste fericita cetate Bassora. Apoi, după cum se istoriseşte mai departe, l-a sfătuit femeia pe Luceafărul Lumii să se mute cu casa în vecinătatea lor. Şi i-a tot cărat ea în locuinţă banii şi odoarele soţului său. Apoi, după câteva zile, ea s-a înfăţişat cu un hanger în preţ de peste cinci sute dinari:

— Ia hangerul acesta şi du-te cu el în bazar, la soţul meu! Spune-i că l-ai cumpărat de la un fecior străin!

Şi urmându-i sfatul, s-a dus Luceafărul Lumii în bazar cu hangerul. Abid şi-a cunoscut îndată hangerul, şi l-a apucat o straşnică mânie. Însă n-a îndrăznit să spună nimic. Credea că poate este un hanger asemănător. S-a gândit sa se întoarcă repede acasă, să vadă dacă hangerul lui se afla la locul său. Însă Luceafărul Lumii a luat-o înainte, iar soţia lui Abid a pus hangerul la loc. Şi venind Abid şi cerându-i-l, ea i l-a dat numaidecât, întrebându-l ce nevoie are de el.

— Peste fire de ciudat! a strigat Abid.

Şi astfel, a dat hangerul înapoi soţiei sale. Şi prefăcându-se ea, l-a rugat cu lacrimi să-i spună ce însemnează toate acestea:

— Nu cumva te îndoieşti de credinţa mea? l-a întreb ea, cu dojană.

Abid şi-a cerut iertare.

Şi venind ziua a doua, femeia lui Abid a dat Luceafărului Lumii un ceasornic, trimiţându-l la soţul său, în bazar, sa i-l arate.

— Spune soţului meu că ai cumpărat ceasornicul acesta de la un fecior prea frumos… Cum i-l arăţi, adu-mi-l repede înapoi…

Şi astfel, Luceafărul Lumii a luat ceasornicul şi s-a dus la Abid. Şi văzând Abid şi ceasornicul, a intrat la bănuieli negre. Neîntârziat fugind acasă, a întrebat unde îi este ceasornicul, însă soţia sa i l-a arătat îndată, cu prefăcută mirare. Şi plângea ea, şi el şi-a cerut din nou iertare, cu lacrimi.

— Află, Abide! Dacă mă bănuieşti, niciodată n-am să mă mai ospătez la aceeaşi masă cu tine! Te voi un, Abide, pentru întunecimea sufletului tău…

Şi Abid a îngenuncheat în faţa ei, rugând-o să-l ierte, căci niciodată n-o va mai bănui…

Şi din ziua aceea, Luceafărul Lumii n-a mai fost poftit în ospeţie. Abid s-a dus într-o zi la el, şi a căzut cu faţa la pământ, văzând în locuinţa lui multe din odoarele şi din lucrurile sale. N-a spus nimic, şi l-a poftit din nou la cină. Luceafărul Lumii s-a dus. Abid era aşa de mâhnit, încât toată seara n-a scos niciun cuvânt. Şi din nou, Abid a căzut într-un somn ca moartea, dându-i-se în cafea leacuri adormitoare.

— Află, Luceafăr al Lumii! a grăit femeia lui Abid către fecior. Până acum a fost ce-a fost! Astăzi trebuie să mă îmbraci în veşmânt de roabă, căci îmi stă nespus de bine! Află că înainte vreme, eu am fost roabă şi ştiu cum să mă port! După ce mă îmbraci în veşmânt de roabă, du-mă în bazar, la soţul meu, şi întreabă-l dacă n-ai plătit pentru mine prea mulţi bani, cumpărându-mă… Cum ajungem în faţa lui, ridică-mi vălul de pe faţă, să mă vadă. Şi îndată ce mă vede el, apucă-mă de mână şi neîntârziat ne vom întoarce acasă! Vreau să văd ce va mai putea face Abid, văzând şi această viclenie…

Şi întâmplându-se totul după sfaturile femeii, Abid a căzut în leşin când şi-a recunoscut soţia în veşmânt de roabă, l-a recunoscut în degete inelele, şi-n urechi cerceii. Toate erau făcute de mâna lui, încât i-ar fi fost peste putinţă să le asemuie cu altele. Şi mult s-a mirat Abid, când ea şi-a rostit numele adevărat, Halimah… Numaidecât a închis casa fie negoţ, şi întorcându-se la locuinţa sa, şi-a găsit soţia stând liniştită, cu aceleaşi podoabe.

— Numai unul Allah poate face lumină în întunericul acesta! a răcnit el.

— Ce s-a mai întâmplat? l-a întrebat ea, cu prefăcută mirare.

Şi Abid i-a povestit totul.

— Se vede însă că m-am înşelat! a încheiat el. De bună seamă, sclava arătată mie seamănă cu tine ca două picături de apă!

— Dacă mă bănuieşti, soţul meu, a răspuns Halimah, eu una îl pun martor pe Allah, pentru nevinovăţia mea! Spre a te încredinţa că te-ai înşelat, repede-te tot acum la Luceafărul Lumii! Te vei încredinţa că sclava lui seamănă cu mine, şi că nu ai drept la nicio bănuială!

Şi astfel, Abid s-a lăsat din nou încredinţat de nevinovăţia ei. A pornit repede spre locuinţa Luceafărului Lumii. Însă pe când bătea el în uşă, Halimah se afla de mult înăuntru, ajunsă acolo printr-un gang tainic. Şi a intrat Abid, şi mult s-a minunat văzând cât de leit seamănă sclava Luceafărului Lumii cu soţia lui! Aşa s-a dus el din nou la bazar, la lucrul său. Iar Halimah s-a dus la Luceafărul Lumii, cu patru pungi de galbeni, şi l-a sfătuit astfel:

— Fii gata, Luceafăr al Lumii! Fii gata pentru fugă! Căci în câteva zile, noi trebuie să părăsim Bassora, să ne aflăm departe, spre patria ta. Adună-ţi repede banii şi lucrurile de preţ, apoi du-te la soţul meu şi spune-i că pleci. Întreabă-l cât îi eşti dator pentru că ai locuit peste drum de noi, în casa lui. Cum îi spui toate acestea, întoarce-te neîntârziat la mine…

Luceafărul Lumii a vrut să-i vadă mai departe viclenia. Şi a făcut totul, după voia ei.

*

* *

Nemaipomenit de mult s-a întristat Abid, aflând că Luceafărul Lunii e gata de drum! Şi sfârşind toate pregătirile, a spus Halimah:

— Ia tot ce ai adunat, tot ce-i al bărbatului meu! Lui îi va rămâne doar o sclavă pe care eu nu vreau

să i-o las. Cumpără şi sclava, căci este păstrătoarea tainelor mele…

Astfel, cinstiţilor ascultători, Halimah a pregătit totul pentru fugă, a pregătit totul pentru ca soţul ei legiuit sa rămână sărac lipit pământului. Nu după mult timp, toate avuţiile erau încărcate pe înalte cămile. Deodată, s-a arătat Abid. Venea după cum se credea, pentru a-şi lua rămas bun. În vremea aceasta, Halimah fugea înainte, pe alt drum, şi într-un târziu s-a întâlnit din nou cu Luceafărul Lumii, şi astfel au ajuns ei la hotarele Egiptului. Şi Luceafărul Lumii a repezit un sol spre cetatea Cairo, la tatăl său, să-i arate că se întoarce. Şi aflând tatăl său că se întoarce, după atâta vreme de tăcere, i-a ieşit în întâmpinare cu obştea neguţătorilor. L-a îmbrăţişat şi l-a sărutat, şi întrebându-l de unde a cumpărat sclava aceea, Luceafărul Lumii i-a răspuns:

— Nu este sclavă, o, tatăl meu! Este femeia din descrierea dervişului! Pentru ea mi-am părăsit patria şi am văzut că este cea mai vicleană dintre făpturi!

După aceea, Luceafărul Lumii şi-a istorisit în faţa obştei toate pătimirile şi toate zbuciumele.

A răspuns Abd Arrahman:

— Luceafăr al Lumii! Îţi voi găsi o femeie cinstită, dintr-o familie vestită!

Îndată, Abd Arrahman a prins-o pe Halimah şi a închis-o într-o încăpere întunecoasă. Nimănui nu-i era îngăduit să se apropie. Din când în când se apropia, să-i aducă mâncare, doar un etiopian negru ca abanosul. Şi în vremea asta, Abd Arrahman a ales-o pentru fiul său pe fata vestitului şeic El Islam, cea mai frumoasă fată a timpului şi a Răsăritului… Au venit cadiii şi martorii şi s-au întins mesele. Au fost poftiţi oamenii de vază ai cetăţii şi ai întregului Egipt. La urmă, s-au înfruptat şi săracii şi nevoiaşii.

ABID SE ÎNFĂŢIŞEAZĂ ŞI EL PRINTRE NEVOIAŞI…

Deodată, printre nevoiaşii veniţi la urmă, Luceafărul Lumii l-a văzut pe prietenul său Abid. Era într-o stare nemernică.

Abid anume plecase spre Egipt, îndată ce s-a întors de la bazar şi şi-a aflat uşile larg deschise, comorile jefuite şi femeia lipsă. Şi pentru a nu trezi vâlvă în cetate, a spus calfelor sale că se călătoreşte doar din bună plăcere, spre Mecca. Pe drum, a fost jefuit de beduinii arabi. A rămas gol până la piele, şi pentru a putea merge mai departe, a îmbrăcat veşmânt peticit, primit de pomană. Aşa a ajuns el la cetatea Cairo, rupt şi flămând. Şi a cerşit o vreme, pe maidane şi pe la uşile moscheelor.

Şi zărindu-l acum Luceafărul Lumii, printre nevoiaşi, a spus tatăl său.

— Preaiubit tată! Omul acela este nespus de flămând! Lasă-l să se ospăteze până se satură, după aceea îl vom chema…

Şi mâncând Abid şi săturându-se, Luceafărul Lumii l-a chemat la sine, l-a îmbrăţişat şi a plâns la pieptul său. Dar Abd Arrahman a spus:

— Nu aşa se întâmpină un prieten, fiul meu! mai întâi trimite-l la baie, îmbracă-l în alte veşminte, după aceea puteţi sta de vorbă…

Şi ducându-se Abid la baie, s-a întors îmbrăcat în veşmânt nou, şi din nou arăta ca un mai-mare peste neguţători. Luceafărul Lumii s-a grăbit să-l facă cunoscut prietenilor săi, spunând tuturor că a fost jefuit de beduini. Şi rămânând după aceea faţă în faţă cu Abd Arrahman, a spus acesta:

— Vei vedea cu ochii tăi, o, Abid, vei vedea că soţia ta este mult mai vinovată decât fiul meu! Rogu-te să nu-l duşmăneşti! Gândeşte-te s-o ierţi, iar ei îi va părea rău de purtarea sa, şi în viitor îţi

va fi credincioasă… În ce priveşte banii pierduţi, nu te mâhni, Abide! Te voi ajuta să te întorci din nou în patria ta! Însă, dacă vrei să rămâi la Cairo, te vom ţine ca pe un frate, împreună cu soţia ta! Iată cheia casei unde se află soţia ta… Du-te la ea şi împăcaţi-vă…

Abid a luat cheia şi s-a dus la casa arătată.

Şi ajungând Abid la casa aceea, şi-a auzit soţia plângând şi tânguindu-se.

Şi intrând Abid în încăperea aceea, a aflat-o moartă. După aceea, Abd Arrahman a ieşit în întâmpinarea lui Abid, spunându-i:

— Nu plânge, Abide! Aşa a fost voia lui Allah! O, Abide! Dacă vrei, ţi-o dau de soaţă pe fiica mea, Lună Plină!

Cu mare bucurie a primit Abid! Şi au trăit ei mult timp în ţara Egiptului. Şi într-un târziu, cercetându-l dorul de patria sa, s-a hotărât Abid să se întoarcă la Bassora. Şi s-a bucurat Abd Arrahman că Abid nu şi-a uitat patria! Şi a călătorit Abid împreună cu soţia sa, la Bassora, lăudate fie porţile ei şi minaretele! Pretutindeni a fost primit cu braţe deschise şi cu mese întinse. Şi a murit Abid, după cinci ani. Şi Lună Plină s-a întors din nou în ţara Egiptului, după cum spun cronicile şi după cum spun preaslăviţii povestitori ai Răsăritului… Iar cine crede că toate femeile sunt necredincioase, acela se înşală. Ele sunt, la firea lor, asemeni bărbaţilor! Laudă lor, în vecii vecilor, pentru cinste, iar dacă pe ici-colo se afla şi necinste, trebuie să ne gândim că necinste se află şi la bărbaţi…

ISTORIA UNEI IUBIRI ÎNFLĂCĂRATE; CUM ÎNDRĂGOSTITUL E NEVOIT SĂ-ŞI VÂNDĂ IUBITA; DEZNĂDEJDEA LUI ŞI REVEDEREA PE O CORABIE; AUZIM STIHURI TÂNGUITOARE, CA TOATE

STIHURILE IUBIRII, APOI, CU VOIA LUI ALLAH, TOATE SE SFÂRŞESC CU BINE, CĂCI IUBIREA TREBUIE TOTDEAUNA SĂ BIRUIASCĂ…

Se povesteşte că trăia odată în Bagdad un om nespus de înstărit, care moştenise de la părintele său neînchipuite averi. Era omul acela îndrăgostit de sclava sa, pe care o cumpărase de la târgul robilor. Cheltuia pentru ea tot ce moştenise şi tot ce adunase, şi la urmă nu i-a mai rămas mai nimic. Abia aveau cu ce trăi. În zilele bune, el petrecea numai între oameni aleşi şi bogaţi, între poeţi şi sculptori. Şi cerând un sfat unuia dintre prieteni, ce să facă spre a scăpa de starea neagră, i s-a răspuns că niciun alt mijloc de câştig nu se află, în afară de ştiinţa cântecului. L-a sfătuit prietenul acela să devină cântăreţ, căci astfel va câştigat bani buni şi va avea din nou masă întinsă. Dar acelui om nu i-a plăcut sfatul. I-a spus sclava:

— Cred, o, stăpânul meu, că bine ar fi să mă vinzi! Astfel am fi scutiţi de sărăcie, pentru că sunt frumoasă şi doar un bărbat bogat m-ar putea cumpăra…

Şi astfel, omul şi-a luat sclava şi a dus-o la târgul de robi. Şi cum a văzut-o un bărbat ales, cu numele Îl Asmit, a plăcut-o şi a cumpărat-o, plătind cincisprezece mii dinari.

Şi luând banii, iubitul ei a simţit cum îl fulgeră prin inimă părerea de rău şi a început a plânge în hohote. Şi plângea în hohote sclava, iubita lui. A vrut s-o răscumpere, însă cumpărătorul nu s-a mai învoit.

Şi astfel, punându-şi banii în pungă, îndrăgostitul s-a întors acasă; însă, fără iubita sa, casa i s-a părut pustie. Plângea şi ofta şi se izbea cu pumnii în tâmple, şi nopţile erau nesfârşit. De lungi şi zilele nu mai aveau sfârşit. Odată, omul

acela a intrat într-o moschee şi şi-a pus sub genunchi punga cu bani în loc de periniţă, cum se obişnuieşte în sfintele temple ale Islamului… Şi a bătut omul acela temenele înfricoşate, în număr de mii şi mii, întors cu faţa spre Mecca, şi întors către cerurile lui Mahomed-prooroc şi a plâns cu o mie de rânduri de lacrimi, şi a căzut într-o sfârşeală, şi a adormit în preasfântul templu al lui Mahomed. Şi pe când dormea el, s-a arătat un dreptcredincios musulman, şi trăgându-i punga, i-a luat-o şi a fugit. Ş trezindu-se omul, mare spaimă l-a cuprins şi a început a răcni. Şi sculându-se el, şi vrând să fugă afară, să prindă hoţul, şi-a dat seama că era cu picioarele legate: deodată s-a prăbuşit.

— De ce mă pedepseşti, Allah? răcnea el şi răsuna moscheea de hohotele lui de plâns. Mi-am vândut iubita pentru ca să am cu ce trăi, şi acum nici iubita nu mai este, şi nici aurul…

Şi era aşa de deznădăjduit, încât s-a dus la apa Tigrului şi acoperindu-şi faţa cu veşmântul a sărit cu capul în jos.

Însă aflându-se prin apropiere nişte dreptcredincioşi, l-au văzut, şi dându-şi seama că s-a înecat din pricina unei mari nenorociri, au sărit în apa Tigrului, şi l-au scos, şi l-au întrebat istoria lui.

Şi omul acela şi-a istorisit toate pătimirile şi toate întâmplările. Şi ascultătorii lui plângeau cu o mie de rânduri de lacrimi. Şi s-a apropiat un. Dreptcredincios musulman bătrân:

— Fiul meu! Cu drept grăieşti când spui că ţi-ai pierdut averea, dar ai grijă să nu-ţi pierzi şi sufletul, repezindu-l în Gheena cu mâna ta! Vino cu mine…

Şi urmându-l pe dreptcredinciosul bătrân, l-a liniştit acesta cu vorbe bune, însă îndată ce l-a părăsit, din nou a vrut să se întoarcă la apa Tigrului, să se înece. Şi venind din nou la el bătrânul dreptcredincios, i-a dăruit cincizeci dinari, şi sfătuindu-l să-şi păstreze cumpătul, a mai

adăugat că bine-ar fi să părăsească Bagdadul, să se ducă în lumea lui, până ce părerea de rău după iubita lui i se va şterge din inimă. Şi astfel, s-a dus îndrăgostitul şi a pornit pe întinsele drumuri ale Răsăritului, nădăjduind că va intra în leafă într-o cetate depărtată, având multă ştiinţă şi multă iscusinţă la scris.

Şi astfel, cu ajutorul lui Allah, durerea i s-a mai alinat şi a plecat spre Vasit, la nişte neamuri. Şi ajungând el la ţărmul mării, a văzut o corabie încărcată cu multe lucruri de preţ, gata să plece. Şi rugându-se el de corăbieri să-l ia cu dânşii, aceştia i-au răspuns:

— Află, străine, că această corabie este a unei mari căpetenii şi nu te putem lua!

Însă făgăduindu-li-se o bună răsplată, ei au răspuns:

— Dacă vrei numaidecât, dezbracă-te de veşmintele alese şi îmbracă-te ca noi, corăbierii… Alătură-te de noi, ca şi cum ai fi şi tu un oarecare corăbier…

Şi întorcându-se îndrăgostitul în cetate, şi-a cumpărat veşmânt de corăbier, şi aşa a urcat pe corabie, şi aşa a călătorit spre Bassora.

Însă cum a urcat pe corabie, a văzut-o pe sclava sa, pe care o slujeau acum alte sclave. Şi s-a gândit îndrăgostitul:

— Mulţumesc lui Allah că o văd!

Şi venind după aceea stăpânul corăbiei, cu o mulţime de călăreţi, toţi s-au suit pe corabie. Stăpânul s-a aşezat la masă întinsă, împreună cu sclava, şi au mâncat şi au băut în sunetele lăutelor. Apoi a spus stăpânul corăbiei către sclavă:

— Cât va mai ţine tristeţea ta? Când vei lepăda de pe faţă întristarea, şi când vei lepăda veşmintele de doliu? De ce nu vrei să-mi cânţi? Nu eşti nici cea dintâi, nici cea din urmă femeie care se desparte de iubitul ei!

Şi auzind iubitul vorbele acestea, şi-a dat seama cât de mult îl iubea sclava. Şi poruncindu-i

stăpânul, sclava a luat o lăută şi a cântat stihurile următoare:

„E noapte întunecoasă în răsărit şi în miazănoapte! E noapte întunecoasă peste moschei şi minarete, şi eu singură sunt şi caravana mi-a dus iubitul departe! El s-a dus fără să se gândească la durerea mea, şi nu s-a gândit că-mi duce cu el bucuria inimii mele! Şi de când au pornit cămilele lui în caravană şi s-au pierdut în depărtarea deşertului, sufletul meu arde în flăcările Gheenei!”

Şi cântând astfel, au copleşit-o deodată lacrimile, a aruncat lăuta şi plângea în hohote. Toţi cei de faţă au rămas miraţi, iar îndrăgostitul a căzut în leşin. Toţi cei de pe corabie l-au socotit drept stăpânit de duhuri necurate. Şi s-au plecat asupra lui, şi au deschis cartea Koranului, spre a alunga duhurile. Şi văzând călătorii că nu ajută citirea stihurilor din Koran, au rugat-o pe sclavă aşa de stăruitor să-i cânte, încât sclava a luat lăuta, şi plecându-se asupra lui, a cântat mai departe:

„Şi s-a dus caravana în îndepărtările deşertului, şi s-a stins ca umbra! Şi eu am rămas în poarta cetăţii şi am plâns.

Spune-mi, Allah! Oare dacă s-au dus caravanele în şir, şi dacă s-a dus cu ele iubitul meu, îl pot uita? Eu am rămas să privesc urmele cămilelor şi să întreb urmele unde s-a dus iubitul meu!

M-am întors la casa lui şi am întrebat toate lucrurile din casă, dar toate mi-au răspuns că iubitul m-a părăsit şi s-a dus departe cu caravanele deşertului…”

Şi sfârşind stihul, sclava a izbucnit în hohote de plâns şi a leşinat. Glas mare de tânguire s-a ridicat

din sufletele oamenilor! Şi îndrăgostitul s-a trezit o clipă, dar iar a căzut în leşin. L-au îngrijit corăbierii cu prietenie, însă a venit deodată un oştean:

— Cine v-a îngăduit să luaţi pe corabie un om stăpânit de duhuri rele? Ar fi bine ca îndată ce sosim într-o schelă, să-l aruncăm pe ţărm!

Auzind aceste cuvinte, îndrăgostitul a fost cuprins de o spaimă neînchipuită. S-a gândit îndată că nu-i rămâne alta de făcut, decât să se stăpânească. Astfel, corabia despica valurile mării. Şi venind seara, au ajuns într-un ţinut nespus de frumos, cu flori bogate ca ale paradisului. Şi a spus stăpânul corăbiei:

— Veniţi, prietenii mei, să coborâm pe ţărm!

Şi când toţi au coborât, îndrăgostitul s-a dus şi a luat lăuta, şi potrivindu-i sunetele strunelor, a cântat un cântec prea binecunoscut de sclavă. Şi după ce a cântat el, s-a dus înapoi la locul său. Nu după mult timp, s-au urcat pe corabie toţi ceilalţi, şi era lună plină peste paradis şi peste ariile mării.

— În numele lui Allah! a strigat stăpânul corăbiei către sclavă. Nu ne întuneca viaţa cu tristeţea ta! Înveseleşte-te odată!

Atunci, ea a luat lăuta şi i-a încercat strunele şi a răspuns:

— Oare cine a cântat mai înainte cântecul pe care-l ştiu, cântecul iubitului meu? Oare nu cumva iubitul meu se află pe corabie?

— Să-l păzească Allah! a răspuns stăpânul ei. Căci dacă s-ar afla aici, nu ştiu ce i-aş face!

Însă s-a răzgândit şi a adăugat:

— Cred că dacă ar fi iubitul tău aici, ne-ar cânta, şi astfel ne-ar înveseli! Dar cum s-ar putea să se afle pe corabie iubitul tău?

Ea a răspuns:

— Ţi-aş cânta eu singură, dar nu pot cânta dacă nu mă-nsoţeşte, cu glasul, iubitul meu!

— Întrebaţi corăbierii! a poruncit stăpânul. Întrebaţi şi cercetaţi dacă nu se află printre ei

vreun străin…

Şi întrebând corăbierii, toţi au răspuns că pe corabie nu se află niciun străin. Şi a răspuns îndrăgostitul:

— Eu am fost dascălul ei la învăţătura cântărilor, pe când îmi era sclavă!

Şi ea a strigat deodată:

— Iată glasul stăpânului meu!

Şi atunci au venit servii stăpânului, şi l-au dus la stăpân care a strigat:

— Pe Allah, în ce hal ai ajuns! Ce s-a întâmplat cu tine, nefericitule?

Şi astfel, îndrăgostitul şi-a spus toate pătimirile şi plânge în hohote. Şi s-a auzit îndată cum sclava suspina şi cum toţi cei de faţă plângeau.

— Îţi jur pe Allah! a spus la urmă stăpânul corăbiei. Sclava aceasta, de când am cumpărat-o de la tine, într-un plânge şi mereu te pomeneşte! Sunt om bogat nespus, am crezut că zilele mele din lungul călătoriilor îmi vor înveselite de cântările ei! Însă, cum am dus-o în casa mea şi cum am urcat-o pe corabia aceasta, întruna se tânguie şi suspină după tine… Sunt om ales la sufletul meu! După cum ştii, am fost la Bagdad, să-mi iau leafa de la califul califilor! Şi auzind la Bagdad cântece preafrumoase, m-am gândit să-mi cumpăr o sclavă cântăreaţă, şi luându-mi leafa şi cumpărând această sclavă, am pornit la drum spre patria mea. Şi jur pe Allah cel prea înalt că îndată ce ajungem la Bassora, dăruiesc acestei sclave libertatea şi o las să se mărite cu tine! Sunt bogat, şi vă voi da atâţia bani, să aveţi cu ce trăi ca nişte sultani, până la capătul zilelor! Însă pentru toate acestea, cer un lucru! Ori de câte ori voi avea poftă să o aud cântând, să-mi îngăduiţi să ascult de după perdea! Şi în timp ce ea va cânta, tu să petreci cu mine la masă întinsă…

Mult s-a bucurat îndrăgostitul! Şi îndată stăpânul corăbiei a chemat sclava şi a întrebat-o dacă se învoieşte cu toate cele mai sus înşirate.

Şi ea a ridicat înaltă mulţumire lui Allah. Apoi, îndrăgostitul a fost îmbrăcat în veşminte scumpe, şi a fost strop cu ape parfumate, iar sclava, la masă întinsă, cânta următoarele stihuri:

„Am vărsat lacrimi, când nu s-a mai văzut caravana în adâncul deşertului!

Niciodată nu mă cercetase durerea despărţirii şi abia acum inima mea, a ars! Numai cei cu inimile triste înţeleg prea bine chinul meu şi tristeţea inimii mele…”

Toţi cei de faţă au rămas nespus de mulţumiţi de această cântare! Îndrăgostitul a luat lăuta din mâna ei şi a cântat următorul stih:

„Dacă vrei să fii fericită, priveşte-mă în lumina ochilor, căci m-am întors!

Şi m-am întors, preaiubita mea, doar datorită omului cu suflet ales care s-a îndurat de noi! Dă cinste înaltă oamenilor aleşi, care se îndură de cei aflaţi în întristare…”

Şi auzindu-l cântând, toţi călătorii, toţi corăbierii, împreună cu căpeteniile şi cu stăpânul, au mulţumit îndrăgostitului, şi aşa, corabia spinteca apele, şi marea răsuna de cântările îndrăgostiţilor.

Astfel a ajuns corabia la un ţărm, şi toţi au coborât. Şi a coborât şi îndrăgostitul la ţărm. Deodată, l-a potopit somnul. Şi adormind el, a rămas pe ţărmul acela, iar corabia despica mai departe întinsul apelor. Nimeni n-a văzut lipsa îndrăgostitului. Aşa au ajuns la Bassora, fără el.

În vremea asta, îndrăgostitul dormea în insulă şi s-a trezit sub dogoarea soarelui. Era singur, fără niciun ban, căci toţi banii lui îi încredinţase sclavei. Şi întrucât nu ştia numele stăpânului acelei corăbii şi nici unde locuieşte, a căzut în cea mai mare deznădejde, iar în ce priveşte revederea cu

iubita sa, nici nu îndrăznea măcar să viseze. Şi aşa a stat el pe ţărmul mării, până s-a arătat o corabie mare. Şi a urcat îndrăgostitul pe corabie, şi a ajuns în Bassora. Şi întrebând de un precupeţ, i-a cerut cerneală şi alte cele trebuitoare pentru scris, şi a înşirat câteva rânduri.

Şi văzând precupeţul scrisul lui, şi văzându-l în nişte veşminte aşa de rupte şi de mârşave, şi-a dat seama că trebuie să fie om ales ajuns în îngrozitoare stare. Şi l-a rugat precupeţul să rămână la el, spre a-i scrie socotelile la catastif. L-a tocmit cu o drahmă pe zi. Astfel a rămas el la precupeţul acela, vreme de treizeci de zile. Şi crescând venitul precupeţului, şi scăzându-i cheltuielile, l-a mai miluit cu o drahmă pe zi, iar la încheierea anului l-a însurat cu fiica lui, încredinţându-i negoţul.

Totuşi, îndrăgostitul mereu ofta şi mereu se uita departe. Inima lui era zdrobită şi nici nu vrea să audă poftirile socrului său la băutură. Şi întrebându-l socrul său de ce era atât de trist, el a răspuns într-o bună zi:

— Mi-i inima zdrobită şi încă nu-ţi pot spune pricina…

Astfel au trecut doi ani. Într-o zi – slavă zilei aceleia!

— A văzut îndrăgostitul trecând prin faţa precupeţiei o mulţime mare de oameni cu mâncări şi băuturi. Şi întrebând el ce însemnează alaiul acela, i s-a răspuns:

— Azi, fiul meu, este ziua vieţii vesele! Azi petrec avuţii şi nevoiaşii! Toţi oamenii se adună astăzi la ţărmul Obolakanolului şi petrec în cântări, sub arborii grădinilor!

Şi vrând îndrăgostitul să vadă şi el petrecerea, s-a amestecat în mulţime, şi astfel s-a dus la ţărmul Obolakanolului. Şi ajungând la ţărm, s-a suit într-o barcă. Şi iată că deodată l-a văzut pe cârmaciul corăbiei. L-a strigat, şi cârmaciul l-a cunoscut îndată, întrebându-l cum de se mai află în viaţă! S-

au îmbrăţişat, şi după aceea îndrăgostitul i-a istorisit pătimirile. I-a spus cârmaciul corăbiei:

— Văzând noi într-un târziu că lipseşti de pe corabie, peste măsură ne-am întristat! Sclava, iubita ta, şi-a rupt veşmintele, şi-a zgâriat faţa, a aruncat lăuta în foc şi se tânguia înspăimântător, şi astfel am ajuns la Bassora. Şi ajungând la Bassora, am rugat-o cu toţii să lase plânsul şi jalea, dar ea a răspuns că va purta veşmânt negru până la capătul zilelor, şi că niciodată nu va mai cânta…

Şi a istorisit cârmaciul corăbiei mai departe:

— Şi aşa trăieşte ea până în ceasul de faţă, în negru doliu şi întristare…

Şi aflând îndrăgostitul unde locuieşte iubita sa, s-a dus la dânsa. Şi văzându-l ea, a răcnit atât de înspăimântător, încât el a crezut că a murit. A apucat-o în braţe şi îndată s-a arătat şi stăpânul ei:

— Ia-o, prietene, şi fă-o fericită!

Şi au căpătat multe daruri de la omul acela; au căpătat multe veşminte şi o mie de divane şi cincizeci de mii dinari, şi le-a mai adăugat venit pe lună încă o sută de mii… Toate le-a dăruit lor, rugându-i să-i îngăduie, din când în când, să vină la ei s-o audă cântând. Şi le-a dat omul acela un serai luminos. Şi întorcându-se îndrăgostitul la precupeţ, a aflat că fata precupeţului murise cu câteva clipe mai înainte, înecată la apa Obolakanolului. Şi au trăit fericiţi îndrăgostitul şi iubita sa, ani bătrâni şi adânci.

ISTORIA LUI MARUF, DREPTCREDINCIOS CÂRPACI DIN CAIRO: O CUNOAŞTEM ŞI PE SOŢIA LUI, FATMA CEA REA DE GURA.

Trăia odată la Cairo un cârpaci cu numele Maruf. Se spune despre el că era însurat cu o femeie rea şi proastă, care-i făcea tot felul de

supărări, zi cu zi, încât bietul cârpaci Maruf în loc să nimerească cu acul în petece, nimerea totdeauna alături… Însă n-avea încotro, şi niciodată nu ieşea din voia femeii sale Fatma, astfel dobândindu-şi liniştea vremelnică. Tot ce câştigat încredinţa ei, şi ea risipea tot, mână spartă fiind.

Într-o zi – laudă lui Allah, cârmuitorul zilelor şi al nopţilor! – i-a spus Fatma:

— Azi, vreau să am la masă, numaidecât, turtă dulce din miere de albine!

— Pe Allah! s-a înfricoşat el. De unde să-ţi aduc aşa ceva? Cu toate că n-am de unde să-ţi aduc, totuşi, întrucât mai am o drahmă, voi încerca să-ţi fac pe plac, cu voia lui Allah!

— Nu mă las dusă de vorbele tale! a răspuns femeia. Eu vreau fapte! Află că dacă nu-mi aduci ce-ţi cer, să nu te mai întorci seara acasă căci noapte amară te aşteaptă…

— Voia lui Allah! a răspuns Maruf, suspinând din adâncul inimii.

Şi auzind strigările muezinilor, s-a întors cu faţa spre Mecca şi a bătut adânci şi înfricoşătoare temenele, rugând pe Allah să-l ajute. După aceea a ieşit la bazare şi a intra în prăvălia sa, rugându-l pe Allah să-i trimită muşterii spre a avea de lucru…

Însă se vede că Allah era surd în ziua aceea, căci nu i-a ascultat rugăciunea. A aşteptat sărmanul Maruf până la prânz, însă niciun muşteriu nu i-a ros pragul. Şi aşa, bietul Maruf n-a câştigat nici cu cât să-şi cumpere o fărâmitură de pâine, dar încă turtă dulce cu miere de albine! Şi-a închis ciubotăria şi a pornit spre casă, cu ochii plini de lacrimi. Şi mergând el spre casă, i-a făcut deodată semn un plăcintar. Şi văzându-l plăcintarul aşa de mâhnit, l-a întrebat ce i s-a întâmplat.

— Jur pe Allah, o, plăcintarule, că mi-i frică să ma întorc acasă, unde mă aşteaptă nevastă-mea! Mi-a poruncit să-i aduc numaidecât turtă dulce din miere de al bine, dar eu n-am câştigat azi nici măcar pentru pâine.

— Pace ţie! i-a răspuns plăcintarul. Câtă turtă dulce vrei?

— Cinci măsuri! i-a răspuns Maruf.

— Prea bine! a grăit plăcintarul. Iată că eu am şi unt şi miere, însă nu miere de albine, ci suc de trestie de zahăr! Am să-ţi fac turta dulce de care ai nevoie, şi va fi aşa de bună, încât s-ar cuveni să fie trecută la mesele sultanilor! Până una alta, o, Maruf, iată pâinea aceasta şi brânza aceasta! Ospătează-te, şi curând voia lui Allah se va împlini! Te împrumut eu cu de toate, până ce mila lui Allah va coborî asupra ta!

Şi dându-i şi ceva bani, l-a sfătuit să se ducă la baie, şi să petreacă o seară plăcută cu nevastă-sa.

Astfel, Maruf a luat turta dulce, pâinea şi brânza, şi mulţumind plăcintarului, şi mulţumind lui Allah pentru îndurare, s-a înfăţişat nevestei sale. Însă văzând ea că turta dulce nu era făcută cu miere de albine, l-a întrebat cu glas înfricoşat:

— De ce calci peste voinţa mea, o, cârpaciule? Eu ţi-am cerut miere de albine şi tu mi-aduci trestie de zahăr!

Văzându-i ochii plini de întuneric, sărmanul Maruf era gata să intre la douăzeci de coţi sub pământ. Degeaba răspundea că n-a câştigat niciun ban, că a primit totul de pomană de la un plăcintar. Femeia lui nici nu voia să-l audă. A apucat-o o mânie atât de înfricoşată, şi i-a spus nişte vorbe aşa de grele, şi s-a repezit la el cu pumnii, scoţându-i numaidecât doi dinţi. Însă nemaiputând el răbda mânia ei, şi-a adus aminte că e bărbat, şi a miluit-o cu o palmă. Atunci, ea l-a înşfăcat de barbă… Şi ţipa aşa de tare, că s-au strâns vecinii, şi la rugăminţile lor, şi la sfaturile lor, s-au împăcat iar, şi nu s-au mai dus la cadiu pentru despărţenie. Şi rămânând din nou faţă în faţă, el s-a apucat să se ospăteze din turta dulce şi a început a râde. Ea însă blestema:

— În otravă să se prefacă turta dulce! Să se prefacă în otravă şi să te otrăveşti, neghiobule şi

ticălosule…

Maruf a lăsat-o în voia ei, să suduie după poftă, făgăduindu-i că altă dată îi va aduce turtă dulce din miere de albine!

Astfel, a venit ziua a doua. Pe când şedea Maruf în ciubotăria sa, au venit la el nişte cadii chemându-l la judecată. Cum a intrat, Maruf şi-a văzut nevasta cu un braţ legat, cu vălul de pe faţă pătat de sânge şi cu ochii plini de lacrimi. S-a întors cadiul spre Maruf:

— N-ai teamă de Allah, ticălosule! Aşa se bate o nevastă?

Maruf tremura de-şi dădea inima afară. Degeaba a încercat el să spună cum s-a ajuns la bătaie. A chemat şi vecinii să depună mărturie. Şi fiind cadiul acela om bun, l-a miluit cu o pătrime de dinar, spunându-i:

— Iată, Maruf! Ia această pătrime de dinar şi cumpără soţiei tale turtă dulce din miere de albine, şi trăiţi în pace…

Însă Maruf l-a rugat pe cadiu să-i dea pătrimea de dinar soţiei sale şi nu lui, nădăjduind că iar vor trăi în linişte câtăva vreme.

Însă abia ajungând la ciubotăria sa, au venit la el doi cadii tineri şi i-au cerut bani pentru osteneala lor. A spus Maruf:

— Cum aşa, preacinstiţi cadii? Doar cadiul vostru nu mi-a cerut nicio plată! Ba a şi dăruit nevestei mele cu pătrime de dinar! Cum veniţi să-mi cereţi?

— Dacă nu ţi-a luat cadiul nicio plată, treaba sa! În ce ne priveşte, trebuie să ne dai plata tot acum, căci altfel ne-o luăm singuri…

Şi astfel zicând, l-au târât pe sărmanul Maruf în uliţă, şi după ce l-au bătut bine, l-au silit să-şi vândă tot atunci sculele de cârpaci, să aibă de unde să le dea bani. Şi nu mult după aceea, au venit din nou cei doi cadii, şi din nou l-au poftit la judecată, pentru că-şi cotonogise soţia.

— Doar cadiul cel mare m-a iertat şi mi-a dat drumul! a răspuns Maruf.

— Asta nu ne priveşte pe noi! au răspuns cei doi cadii Noi facem parte dintr-un alt scaun de judecată! Numaidecât urmează-ne, dacă nu vrei să te miluim cu câteva ciomege… Află că nevastă-ta te-a pârât din nou cadiului nostru, şi trebuie să ne urmezi!

Şi urmându-i Maruf, a ajuns la al doilea cadiu, şi povestindu-i acestuia tot ce s-a întâmplat, i-a arătat acesta ca a venit soţia sa, Fatma, şi l-a pârât. Şi cadiul al doilea l-a lăsat liber. Şi a trebuit să plătească din nou bani oamenilor care l-au chemat. Şi a rămas bietul Maruf numai cu câţiva bănuţi din vânzarea sculelor. Şi s-a întors din nor în prăvălia lui, şi a rămas mut la uşă, cuprins de adânca mâhnire şi deznădejde. Deodată, a strigat spre el un cunoscut al său:

— Grăbeşte-te, Maruf, şi descurcă-te cum ştii, căci Fatma, soţia ta, s-a plâns împotrivă-ţi la Sublima Poartă…

Părăsindu-şi repede lucrul, Maruf şi-a cumpărat puţina pâine şi brânză, şi într-un suflet a fugit către Sublima Poartă. S-a ascuns într-o casă dărăpănată, pentru a nu f găsit. Şi plângea el cu adâncă amărăciune, şi striga:

— O, Allah! O, Mahomed-prooroc! ocrotitori ai deznădăjduiţilor! Sfătuiţi-mă, sultani ai cerului şi ai pământului adunaţi-vă în prea sfinte soboare şi învăţaţi-mă cum să-mi cuminţesc nevasta! Îndură-te de mine, Allah, sultan al cerului, şi trimite-mă de aici, într-o ţară atât de depărtată încât Fatma să nu mă mai poată ajunge…

Şi iată, rostind el rugăciunea aceasta din belşug stropită cu lacrimi, s-a crăpat zidul şi s-a ivit deodată un spirit înalt cât un chiparos şi i-a spus:

— De ce-mi tulburi liniştea, o, Maruf? De două sute de ani vieţuiesc între ruinele acestea, şi încă nimeni n-a venit să mă tulbure, n-a trecut pe aici nicio fiinţă omenească! Totuşi, în loc să mă răzbun

asupra ta, mă îndur de tine şi te rog să-mi spui ce te doare!

Şi Maruf a povestit spiritului toată istoria pătimirilor sale, i-a povestit cum îl chinuieşte Fatma, şi că nu vrea altceva decât să fie dus undeva departe, unde ea să nu-l mai poată găsi… Astfel auzindu-l, spiritul l-a înşfăcat pe umerii săi, şi toată noaptea a zburat cu el prin văzduhuri. Şi iată, cum s-a arătat lumina răsăritului, l-a aşezat pe vârful unui munte şi i-a spus:

— Află, o, Maruf, dreptcredinciosule cârpaci! La poalele acestui munte se află o cetate. Coboară şi intră, şi te încredinţez că nu vei fi găsit de către Fatma!

MARUF INTRA ÎN CETATE; O REVEDERE NEAŞTEPTATĂ, DAR NU CU FATMA…

Maruf a rămas pe munte, să-şi tragă sufletul, apoi a coborât, gata să intre în cetate.

Era o cetate nespus de frumoasă, înconjurată de ziduri înalte şi înzestrată cu seraiuri nenumărate, încât bietul Maruf straşnic se bucura în inima sa! Îndată s-au adunat în jurul său o mulţime de oameni, şi toţi se minunau de îmbrăcămintea lui.

— Din care cetate vii, o, străine? îl întrebau toţi.

— Sunt din Cairo! răspundea Maruf.

— Şi când ai pornit din cetatea Cairo? îl întrebau oamenii.

— Ieri seara…

— Noi credem că ai înnebunit! s-au mirat oamenii. Cum se poate să fi fost ieri seara în Cairo, când bine se ştie că din Cairo până aici ţi-ar fi trebuit să călătoreşti ne întrerupt vreme de zece ani?

— Poate voi sunteţi nebuni! a răspuns Maruf. Iată, aveţi ca dovadă această pâine proaspătă,

cumpărată la Cairo, abia ieri spre seară…

Şi arătându-le el pâinea, toţi se îmbulzeau să-l vadă, şi toţi se mirau de pâinea lui, fiindcă nu semăna de fel o pâinea lor.

Mulţi l-au crezut pe Maruf, însă unii se încontrau cu el, socotindu-l mincinos, şi-şi băteau joc, râzând în gura mare.

Şi astfel, pe când se îmbulzeau ei şi se sfădeau, s-a arătat un neguţător călare pe catâr, urmat de doi sclavi. Îndată sclavii au fugărit oamenii la o parte, iar stăpânul lor a început să facă gură, strigând la ei că de ce-şi bat joc de un biet străin… Şi luându-l pe Maruf, l-a dus la seraiul său şi a poruncit să i se dea veşminte frumoase, încât acum sărmanul Maruf arăta cel puţin ca o căpetenie de neguţători. S-au întins mesele şi Maruf s-a ospătat din gros. Şi după ce s-a ospătat cum trebuie, l-a întrebat neguţătorul:

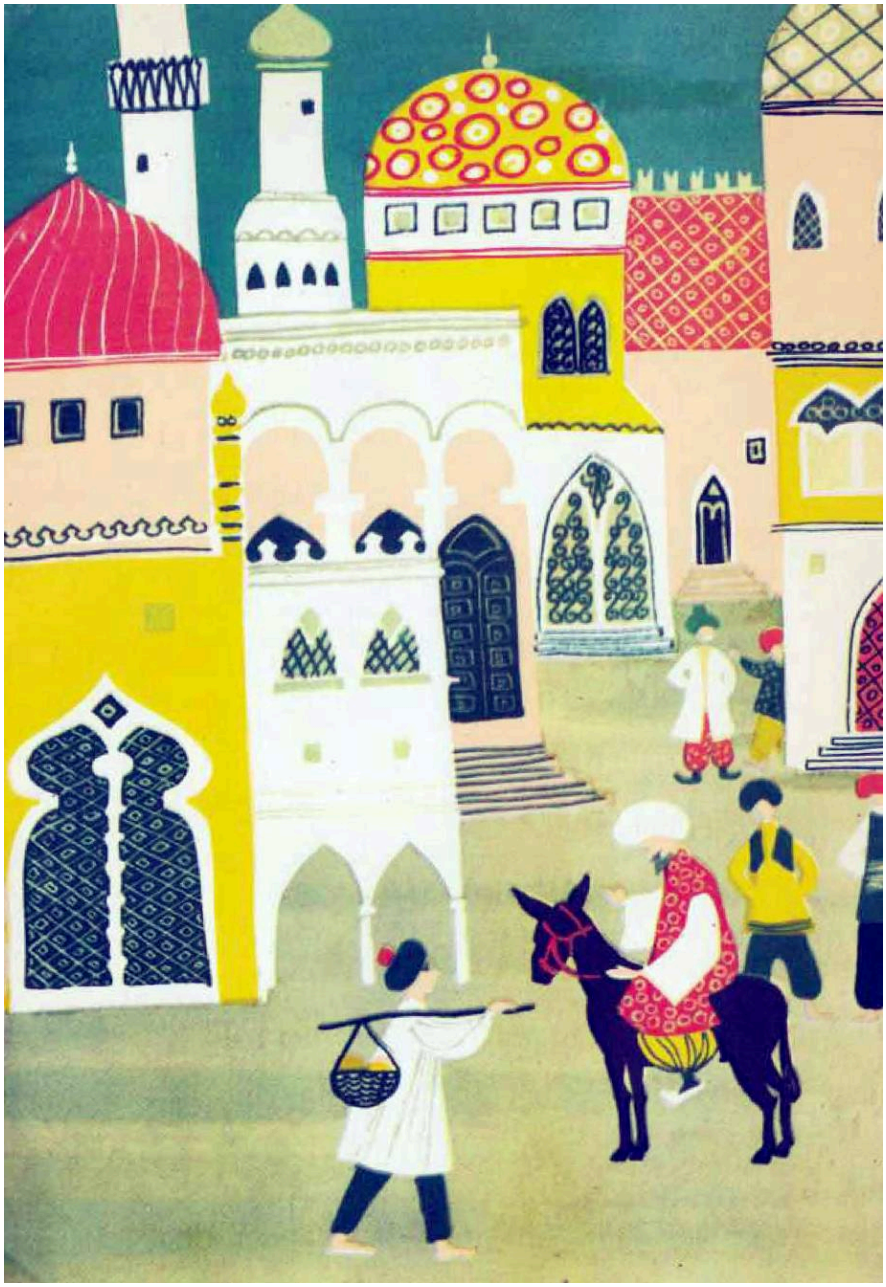

— Dar din care parte a cetăţii Cairo eşti tu?

— Dar cunoşti cetatea Cairo? i-a întors Maruf cuvântul.

— Află că şi eu sunt din Cairo… i-a răspuns neguţătorul.

— Sunt din mahalaua roşie… a reluat Maruf.

— Dacă-i aşa, de bună seamă că-l cunoşti pe Ahmed neguţătorul de mirodenii!

— De bună seamă că-l cunosc! a răspuns Maruf. Am fost chiar vecini…

— Dar cum îi merge lui Ahmed?

— Îi merge nespus de bine!

— Câţi copii are şi cum le merge?

— Află, a răspuns Maruf. Ahmed are trei fii: Mustafa Mahomed şi Ali. Mustafa a ajuns mare învăţat. Mahomed a ajuns preacinstit băcan, iar în ce-l priveşte pe Ali, a ajuns rău: fiind haimana, a părăsit cetatea Cairo, acum douăzeci de ani, şi nimeni n-a mai auzit de el…

— Deci, preacinstite Maruf, îţi mulţumesc pentru ştirile date despre ai mei! Află deci că eu sunt Ali, haimanaua din copilăria ta! Fii bine venit şi povesteşte-mi, rogu-te cum ai ajuns aici…

Şi Maruf şi-a spus întreaga poveste a pătimirilor, de la început până la sfârşit, i-a istorisit cum îl urmărea nevastă-sa, Fatma, cu neagră urgie, şi cum a trebuit să fugă până la Sublima Poartă, şi cum a venit spiritul, şi cum l-a ridicat pe umeri, aducându-l până pe muntele din vecinătatea cetăţii… Şi întorcând cuvânt către Ali, l-a rugat să-şi spună şi el istoria, şi Ali a început astfel:

— Află, o, Maruf, prietenul copilăriei mele! Am pribegit ani în şir, am dormit pe treptele moscheelor şi caravanseraiurilor, împreună cu mulţi preacinstiţi golani ai Răsăritului… Până să ajung la cetatea aceasta, am mers zece ani! Află că cetatea aceasta se cheamă Alşuta şi oamenii ei sunt blânzi şi neîntrecuţi în milă! Am aflat, prietene Maruf, încă din primele clipe ale şederii mele la

Alşuta, că oamenii de pe aici nu ştiu spune minciuni! Şi dându-mi eu seama de aceasta, le-am spus că sunt neguţător, şi i-am rugat să-mi împrumute o mie dinari, până-mi sosesc mărfurile. Şi căpătând mia de dinari, am cumpărat mărfuri şi mi-am deschis casă mare de negoţ, în scurt timp devenind foarte bogat. Te sfătuiesc să faci la fel, o, Maruf, să nu arăţi cine eşti, să nu arăţi că ai fost la Cairo, un preacinstit cârpaci! Nu pomeni nimic nici despre Fatma care te urmăreşte cu urgia! Nu le spune nimic nici despre spiritul care te-a adus, căci vor râde de tine! Iar de nu vor râde de tine, te vor socoti vrăjitor şi se vor îngrozi! Chiar mâine am să-ţi dau o mie dinari şi un catâr. Şi am să-ţi împrumut şi un serv. Tu ai să vii călare pe catâr, în maidan, unde am să te aştept eu şi am să te întâmpin ca pe un om mare… Am să te întreb despre felurite mărfuri, iar tu ai să-mi răspunzi că le vei primi în curând… Iar neguţătorii acestei cetăţi au să mă întrebe pe urmă cine eşti. Voi avea grijă, preacinstite Maruf, să grăiesc despre tine frumos, şi astfel îţi voi deschide vad bun! Miluieşte pe toţi săracii ce vor veni la tine! Eu voi avea grijă, îndată după aceea, să poftesc căpeteniile cetăţii la masă întinsă, în cinstea sosirii tale. Ai să găseşti orice vei pofti în această cetate, şi în scurt timp vei fi bogat ca mine…

Şi venind ziua a doua, Maruf s-a purtat întocmai, după sfaturile lui Ali, astfel încât lumea strânsă în piaţă a crezut despre el că e mare neguţător din ţara Egiptului, că a călătorit tocmai în India, în Arabia şi în China, şi că are atât de multe mărfuri, încât le-ar putea împrăştia pe toată suprafaţa Răsăritului…

— Pe lângă avuţiile lui, spunea Ali, eu sunt simplu băcan…

Şi auzind neguţătorii cuvintele acestea, au prins a-i arata lui Maruf atâta cinste, poftindu-l să cumpere de la mărfuri şi să schimbe cu ei mărfuri. Şi l-au poftit după aceea vestiţii neguţători, pe

rând, în seraiurile lor, la mesele întinse, cinstindu-l cu cafele şi şerbet, după bunele obiceiuri răsăritene.

Într-un târziu, când s-a arătat un sărman cerşetor, fiecare dintre neguţători l-au miluit cu câte un bănuţ, însă Maruf şi-a băgat mâna până în fundul pungii şi a scos un pumn plin de dinari, miluind astfel cerşetorul. Straşnic s-au mirat neguţătorii cetăţii, văzându-i mila! Foarte repede s-au adunat acolo toţi cerşetorii acelei cetăţi, la pomană, Maruf mereu îşi vâra pumnul în pungi, miluindu-i cu aur. Foarte repede, cei o mie dinari s-au zvântat. Şi împreunându-şi mâinile către Allah, Maruf a rostit:

— Mila lui Allah peste toate făpturile acestui pământ. Bogată e în cerşetori cetatea aceasta! Dacă ştiam că voi întâlni atâţia nefericiţi, luam cu mine un burduf de dinari ca să am cu ce-i milui pe toţi! Ce voi face, o, Allah, daca nu voi avea cu ce să-i miluiesc pe toţi sărmanii cetăţii?

Şi auzindu-l, căpetenia neguţătorilor i-a răspuns:

— Nu te îngrijora, preacinstite Maruf! Îţi împrumut eu oricât ai nevoie!

— Atunci fii bun şi împrumută-mi, până-mi sosesc mărfurile! a răspuns Maruf.

— Cu mare bucurie, a adăugat căpetenia neguţătorilor şi a repezit spre seraiul său un serv, să aducă banii.

Şi Maruf, îndată ce a văzut mia de dinari, şi-a umpli pumnul şi i-a aruncat ca o ploaie de aur peste mulţime sărmanilor. Şi se îmbulzeau sărmanii, şi s-au stârnit to ologii, toţi ciungii şi neputincioşii de pe treptele moscheelor, să se bucure de ploaia de aur…

După aceea, când s-au auzit strigătele muezinilor în prea sfintele minarete, Maruf s-a dus la o moschee, şi a bătut spre Mecca temenelele de obşte. Şi a mai împrumutat dup aceea dinari una mie, de la alt neguţător, şi din nou plouat cu aur peste sărmani. Şi auzind el strigătele muezinilor

către seară, a împrumutat altă mie, şi după ce a bătut temenelele către Mecca, din nou a plouat peste sărmani cu aur.

Cu multă mirare îl privea Ali! În seara acelei zile, Ali avea o mare petrecere, unde a fost poftit şi Maruf. Şi multă vreme s-a lăudat Maruf cu mărfurile lui nenumărate şi cu pietrele preţioase. Şi în ziua următoare a împrumutat de la un neguţător o mie dinari, şi aşa a tot împrumutat el, până a ajuns să se încarce, la catastife străine, cu dinari şase zeci mii…

Şi după cum era de la sine înţeles, mărfurile făgăduite nu se mai arătau. Şi au pierdut neguţătorii cetăţii încrederea în el. Şi ducându-se la Ali, şi întrebându-l de ce mărfurile lui nu mai sosesc, acesta nu le-a putut răspunde decât cu rugămintea de a mai avea răbdare, căci mărfurile vor sosi! Şi aflându-se el după aceea numai cu Maruf, l-a certat şi l-a sfădit, că a făcut atâtea datorii şi nu mai era în stare să le plătească.

— Îţi urmez sfatul, o, prietene Ali, şi-ţi răspund cu toată încrederea că voi plăti toate datoriile când îmi vor sosi mărfurile…

Aşa i-a răspuns Maruf, râzând, iar Ali, înfuriindu-se, l-a numit mincinos şi l-a ameninţat că-l face de ruşine faţă de cinstiţii neguţători! Însă tot atunci Ali şi-a dat seama că n-ar fi putut spune neguţătorilor adevărul, întrucât el însuşi s-ar face de ocară. Spune o vorbă înţeleaptă: „Cel ce laudă pe cineva şi după aceea îl defăimează, de două ori minte…”

Şi venind iară neguţătorii la Ali, le-a răspuns el:

— Ce-aş îndrăzni să-i spun lui Maruf, preacinstiţi neguţători, când chiar mie îmi este dator o mie dinari? De altfel eu nu v-am sfătuit să-i împrumutaţi bani! Prin urmare, dacă răbdarea cinstitelor voastre bărbi a ajuns la capăt, înfăţişaţi-vă cu plângere la divan…

Astfel auzindu-l, neguţătorii au scris plângere şi şi-au bătut pe ea peceţile. Numele lui Maruf a

ajuns la strălucitele urechi ale sultanului şi cadiilor. Însă aflând sultanul că Maruf a dat săracilor toţi banii împrumutaţi, s-a gândit: „Dacă şi-a îngăduit omul acesta să dea săracilor dinari şase zeci mii, se vede că e peste măsură de bogat! Mi-l voi face prieten, şi aşa mă voi înfrupta şi eu din comorile şi bogăţiile lui! Iar ca probă, spre a-i încerca priceperea în bogăţii, voi arăta perla mea, să văd dacă o ştie preţui…

Astfel, l-a poftit sultanul pe Maruf, la dreapta sa. Iar în ce-i priveşte pe neguţători, i-a trimis pe la casele lor înapoi, încredinţându-i că Maruf le va plăti datoriile, odată cu sosirea mărfurilor.

Apoi, preacinstitul sultan i-a arătat lui Maruf o perla cât aluna, plătită cu o mie dinari. Maruf a apucat perla între degete, a privit-o şi a spus râzând:

— Dar, prea strălucite sultan, perla aceasta nu are niciun preţ! Dacă ar fi cât nuca, ar mai fi ce-ar mai fi! Se vede că voi, toţi oamenii de pe aici, sunteţi săraci şi nu cunoaşteţi pietrele scumpe! La noi în ţară se află perle preţ de dinari şaptezeci mii…

Auzindu-l sultanul, lăcomia lui s-a ridicat şi l-a întreb pe Maruf dacă are astfel de perle şi dacă-i vor sosi.

— Aştept o mulţime de perle mari cât nuca! a răspuns Maruf. Şi sunt încredinţat, dreptcredinciosule sultan, că au să-ţi placă dacă îţi voi dărui câteva…

Şi zicând astfel, Maruf şi-a văzut de treburile sale, iar sultanul a dat poruncă fetei să fie gata să se mărite cu bogatul neguţător. Gândea sultanul că însurându-l cu emiriţa îi va putea lua toate averile!

Însă marele vizir intrase de mult la bănuială. Şi în zadar a tot încercat să-l încredinţeze pe sultan că Maruf nu era decât un vestit pungaş al Răsăritului! Sultanul nici n-a vrut să audă una ca asta, crezând că marele vizir grăieşte aşa, pentru că voia să-şi însoare fiul cu emiriţa. Şi astfel la porunca

straşnică a sultanului, vizirul cel mare s-a dus la emiriţă şi i-a arătat că trebuie să se mărite cu Maruf şi aflând Maruf despre lucrul acesta, a răspuns că primeşte cu mare bucurie, însă mai întâi trebuie să-i sosească caravana cu mărfuri. Căci, spunea el, avea nevoie de cinci mi de pungi aur, pentru zestre, două mii pungi pentru sărman şi tot atâtea mii pentru alte nevoi. A spus că mai are nevoie de cel puţin zece mii perle, pentru sultăniţă. Şi de cel puţin cinei sute de mii dinari, pentru înveşmântarea săracilor şi ologilor!

Şi întorcându-se marele vizir la sultan, şi spunându-i dorinţa lui Maruf, i-a arătat încă o dată că trebuie să fie cu ochii în patru, întrucât Maruf nu este altceva decât un mare şarlatan al Răsăritului. Însă sultanul, în lăcomia lui, nici n-a vrut să audă. Şi-a scos paloşul, şi era gata să fulgere capul marelui vizir, dacă mai rosteşte astfel de vorbe. Îndată a dat poruncă să i se înfăţişeze Maruf.

— O, Maruf! i-a spus el. Amânarea nunţii este nespus de bine întemeiată! Iată cheia vistieriei noastre! Ia din vistierie banii de care ai nevoie, iar la sosirea caravanei mi-i vei înapoia cu slavă…

Şi arătându-se marele muftiu al cetăţii, s-a scris cuvenitul hrisov de nuntă. Şi s-a împodobit cetatea, şi răsunau trâmbiţe pe metereze. Şi se afla Maruf pe un jilţ înalt. Şi arunca Maruf banii de aur, cu amândoi pumnii, luptătorilor, scamatorilor, saltimbancilor şi cântăreţilor vagabonzi. Şi a aruncat atâta bănet, încât s-a golit vistieria sultanului. Şi a ţinut sărbătoarea patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Şi venind ziua a patruzeci şi una, mila lui Maruf cu bani străini n-a mai cunoscut margini. Şi văzându-se faţă în faţă cu emiriţa, Maruf a strigat:

— Nicio putere nu mă poate apăra, în afară de tine, Allah!

— Dar ce s-a întâmplat? a întrebat emiriţa. De ce plângi şi suspini, Maruf?

— Emiriţo! a răspuns Maruf. Tatăl tău prea mult s-a pripit căsătorindu-mă. Eu voiam să aştept până-mi sosesc caravanele cu mărfuri, căci aşa aş fi fost în stare să-ţi fac daruri nemărginite. Însă aşa mi-i ruşine de tine şi de sclavii tăi! Dacă aşteptam până la sosirea caravanelor, miluiam toată cetatea, cu nenumărate perle, încât aş fi fost pomenit în vecii-vecilor…

— Lasă mâhnirea, o, Maruf! i-a răspuns emiriţa.

Şi astfel, a petrecut Maruf încă douăzeci de zile, până a împărţit sărmanilor tot ce se mai afla în vistieria sultanului. A împărţit săracilor până şi veşmintele. Şi venind ziua a douăzeci şi una, marele vizir împreună cu sultanul au intrat la vistiernic, iar când acesta le-a spus că vistieria era aproape goală, au rămas amândoi pe gânduri. Şi din nou, marele vizir a arătat sultanului că Maruf nu este altceva decât un şarlatan al Răsăritului.

— Dacă-i adevărat ce spui, i-a răspuns sultanul, atunci află adevărul…

— Dacă vrei să afli adevărul, a răspuns marele vistier sfătuieşte-o pe fiica ta să-l descoasă ea pe Maruf, spre a afla starea adevărată…

— Facă-se voia ta! a răspuns sultanul. Iar daca într-adevăr Maruf este un mincinos, va pieri prin moartea cea mai cumplită…

Şi fiind chemată fiică-sa, a învăţat-o ce trebuie să-l întrebe pe Maruf, spre a afla adevărul. Şi învoindu-se emiriţa, l-a poftit pe Maruf şi a început să-l descoasă. Şi cum a fost întrebat de emiriţă asupra stării lui, Maruf a început a-i răspunde cu minciuni mai dulci ca mierea, că este cel mai bogat om al Răsăritului.

— Deoarece însă caravanele tale nu mai sosesc, a început emiriţa, tatăl meu, sultanul, a intrat la bănuieli. Spune-mi adevărul, o, Maruf, şi ai încredere în mine…

— Dacă vrei să ştii adevărul, a răspuns Maruf, află sunt doar un dreptcredincios cârpaci din cetatea Cairo!

Şi astfel zicând, şi-a istorisit toate pătimirile.

— Eşti un mincinos deosebit de iscusit! i-a răspuns emiriţa. Minciunile tale ne-au legat la ochi pe toţi, iar în ce priveşte pe marele vizir, a bănuit dintr-odată că eşti un vestit vântură-lume răsăritean… Află însă, o, Maruf, că nu le voi spune nimic, întrucât te-ar aştepta moartea, iar eu voi rămâne văduvă de cârpaci! De aceea, o, Maruf, urmează-mi sfatul cât nu e prea târziu: iată cincizeci de dinari! Îmbracă veşmânt de hadâmb, ia un cal bun din grajdurile sultanului, şi fugi tot acum, căci altfel te pândeşte moartea! Nu uita, după ce te vei statornici în vreo cetate, să-mi trimiţi veşti! Rămâi în vreo cetate străină până după moartea tatălui meu! Iar îndată ce va muri tatăl meu, te voi chema din nou. Şi vom trăi împreună până învierea a doua!

Şi luându-şi rămas bun de la emiriţă, Maruf s-a aruncat pe cal, şi în zorii zilei s-a aşternut la drum. Şi nu mult după aceea, a poftit-o sultanul pe fiică-sa, să-i spună ştie despre Maruf.

— Allah cel binecuvântat să întunece faţa marelui tau vizir! a strigat emiriţa. Astă-noapte a intrat la mine hadâmb cu o scrisoare, spunând: „Iată scrisoarea aceasta o, emiriţă! Mi-au dat-o nişte hadâmbi, pe când mă aflam în faţa seraiului…” Şi deschizând eu scrisoarea, am aflat că era trimisă de către cei cinci sute de spahii care însoţeau caravana soţului meu. Eram înştiinţată cum că beduinii atacaseră caravana şi că în vremea luptelor s-au pierdut două mii vite de povară, aşa că acum ei trebuie să mai întârzie. Citind scrisoarea, bărbatul meu a strigat: „Cadă trăsnetul lui Allah asupra spahiilor, că n-au fost în stare să-mi apere caravana!” Şi s-a hotărât soţul meu să iasă numaidecât în întâmpinarea caravanelor sale, spre a le aduce mai repede. Şi îndată bărbatul meu s-a aruncat pe cal, şi luând un pâlc de spahii, a şi plecat întru întâmpinarea caravanelor. Iată deci,

preacinstit tată, care este adevărul despre bogăţiile lui…

Astfel, marele vizir a trebuit să-şi ţină gura şi de data aceasta.

ABU SAADAT DESCOPERIT SUB BRAZDE; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI DE MINUNE…

Maruf galopa tot mai departe şi mai departe, copleşit de dureri amare. Şi oprindu-se el în faţa unui munte, a văzut o mică aşezare. Şi a văzut lângă aşezarea aceea un om cu plugul său. L-a salutat Maruf şi l-a rugat să-l miluiască. Şi văzându-l omul acela îmbrăcat aşa de frumos, l-a poftit să descălecă şi să-i fie oaspete.

— Dar văd că tu însuţi nu prea ai ce înfuleca, a spus Maruf, văzând sărăcia omului.

— Descălecă, te rog, a răspuns omul, căci eu mă reped în sat şi-ţi aduc de mâncare numaidecât…

— Dar mă pot duce eu singur în sat, a răspuns Maruf. Îmi voi cumpăra ceva şi Allah fie mulţumit…

— Nu vei găsi nimic! a răspuns omul. De aceea te rog să mă aştepţi până îţi aduc eu…

Şi astfel, a plecat omul spre sat. Între timp, Maruf se socotea să plece mai departe, să nu piardă vremea. Dar a văzut deodată cum boii au pornit pe brazdă şi plugul a scrâşnit deodată într-un lucru tare. Şi vrând Maruf să vadă ce lucru a împiedicat fierul plugului, a răscolit pământul şi a văzut deodată o placă de fier. A ridicat placa şi a descoperit o treaptă. Îndată, a coborât sub pământ, într-o încăpere mare, umplută cu aur, smaragde, perle, rubine şi toate nestematele aflate pe faţa pământului. Şi se afla într-un colţ un cufăr de cristal, plin cu perle de toate mărimile. Şi un scrin de aur încrustat cu fel de fel de talismane scrise mărunt ca mersul furnicilor. Deodată, a auzit un glas spunându-i:

— Ia ce-ţi place, o, stăpânul meu! Orice-mi vei cere, numaidecât ţi se va îndeplini! Dacă vrei,

porunceşte-mi să dau viaţă unui pustiu, şi îndată pustiul înfloreşte. Dacă-mi porunceşti să distrug o cetate, să ucid un sultan, sau să ridic taifunuri pe mări, orice poruncă ţi se va îndeplini!

— Dar cine eşti? a întrebat Maruf.

— Află, o, Maruf! i-a răspuns glasul. Cel ce-şi pune pe deget inelul acesta este stăpânul meu! Pot săvârşi orice lucru, căci sunt mai-marele peste spirite! Oştile mele sunt alcătuite din miliarde de oşti de spirite! Pofteşte inelul acesta, şi freacă-l de câteva ori, şi porunceşte-mi ce vrei. Însă între o frecătură şi alta, te rog să laşi o clipă de timp, căci altfel pier numaidecât…

— Dar care e numele tău, spirite? a întrebat Maruf.

— Află, Maruf! Numele meu este Abu Saadat, părintele fericirii; şi am fost sclavul sultanului Saadat, fiul lui Ad; iar locul acesta este comoara sultanului Saadat…

— Prea bine! a răspuns Maruf. Scoate toate aceste odoare la faţa pământului…

— Numaidecât, o, stăpâne! a răspuns spiritul.

Şi la un semn, pământul s-a deschis, şi în câteva clipe s-au arătat fiii lui Abu Saadat, cu coşuri de aur, şi au scos toate comorile la faţa pământului. Apoi, fiii lui Saadat s-au plecat spiritului, întrebându-l ce mai porunceşte.

Spiritul s-a întors către Maruf:

— Ce-mi mai porunceşti, o, Maruf?

— Încarcă toate comorile acestea pe catâri!

Abu Saadat a dat strigăt, şi îndată s-au arătat opt sute de feciori, şi la un cuvânt al său, unii s-au prefăcut în catâri, alţii în robi. Şi îndată au prins a aduce cufere şi sipete, şi încărcând odoarele, Maruf a cerut să mai vie o sută de catâri şi să i se aducă stofe din Egipt, din Siria, din Grecia, din Persia şi India.

Abu Saadat a dat poruncile de cuviinţă, şi trimiţând oştile de spirite în toate ţările pomenite, s-au întors îndată cu stofele şi mătăsurile. Maruf

sta într-un cort, la masă întinsă. Şi iată că s-a întors într-un târziu şi plugarul, arătându-i un blid de linte. Şi voind să-i dea blidul de linte, s-a tras înapoi speriat, văzându-l pe Maruf înconjurat de spahii înveşmântaţi în aur. L-a crezut a fi mare sultan şi-i părea rău că nu tăiase câteva găini să i le frigă. Şi pe când voia el s-o ia la fugă, să frigă nişte găini, Maruf l-a chemat înapoi:

— Ce mi-ai adus, dreptcredinciosule?

— N-am găsit decât un blid de linte! a răspuns plugarul. Am mai adus şi puţin orz pentru calul tău! N-am ştiut că va trece pe aici un sultan atât de vestit, căci altfel căsăpeam găinile mai din vreme…

Maruf i-a făcut semn să se apropie mai tare, şi luând blidul de linte s-a ospătat, spunând:

— Dreptcredinciosule musulman! M-ai ospătat fără să mă cunoşti! Aşa că fii bun şi primeşte mulţumirile mele pentru bunăvoinţa ta… Află că nu sunt sultan, sunt însă ginere de sultan! A trebuit să părăsesc seraiul, din pricina unei neînţelegeri, dar a trimis sultanul spahiii să mă cheme înapoi. Mă întorc în cetate…

Şi mâncând lintea din blid, l-a umplut după aceea cu aur, şi l-a poftit pe plugar să-l caute în cetate. Plugarul s-a întors fericit la vitele lui, iar Maruf a petrecut o noapte nespus de plăcută, înconjurat de spirite.

Şi întorcându-se spiritele, cu stofe din ţări străine, totul a fost rânduit în caravană. Abu Saadat călărea în frunte, şi-l urma Maruf preafericitul. Acesta trimisese sultanului o epistolă, vestindu-l că soseşte în fruntea caravanei sale, şi-l roagă să-l întâmpine cu oşti de spahii. Şi Abu Saadat a dat poruncă unui spirit să se întrupeze în sol şi să se repeadă spre cetate. Şi sosind solul în cetate, l-a aflat pe sultan la sfat cu vizirul. Şi ascultând sultanul spusele vizirului despre fuga lui Maruf, n-a mai avut când răspunde, căci deodată i-a fost adusă epistola. Şi citind el epistola, s-a stropşit

asupra marelui vizir şi a dat poruncă să se împodobească cetatea cu flori şi stofe multicolore, şi şi-a chemat fiica, aducându-i la cunoştinţă vestea. Nespus de fericită era emiriţa! Gândea ea: „Se vede că Maruf m-a minţit, spre a-mi pune credinţa la încercare!” Mai mult decât toţi se mira Ali, văzând pregătirile ce se făceau în cetate, pentru primirea lui Maruf şi a caravanei sale. Astfel, a intrat Maruf în cetate, în fruntea caravanei. S-au repezit la picioarele catârilor săi neguţătorii din obşte. Şi ieşind Ali înaintea lui Maruf, i-a strigat cu mare frică şi cutremur:

— Fii binevenit, o, Maruf!

Şi Maruf râdea, şi intrând în serai, în marile curţi ale seraiului, a poruncit descărcarea cămilelor şi catârilor şi deschiderea lăzilor cu aur. Şi îndată, rânduri nesfârşite de robi cărau avuţiile în haznalele sultanului. Luceau stofele scumpe, perlele şi nesfârşitele lăzi cu pietre preţioase. Şi alegând Maruf veşmintele cele mai scumpe şi pietrele cele mai scumpe, din nou a plouat cu aur şi cu avuţii nespuse asupra servilor şi sărmanilor. Tot atunci, Maruf şi-a plătit datoriile şi a miluit neguţătorii, dându-le pe deasupra nenumărate daruri. Şi luând cu pumnii smaragde şi rubine, le-a împărţit oştenilor.

— Destul, fiul meu! i-a spus sultanul într-un târziu. Dacă risipeşti, ce va mai rămâne pentru tine?

Însă Maruf împărţea mereu, cu amândoi pumnii, avuţii peste avuţii, şi cerea să fie aduse altele, şi altele, şi ploaia de aur curgea necontenit asupra nevoiaşilor.

Acum, nimeni nu se mai îndoia de bogăţia lui. Vistiernicul s-a înfăţişat deodată şi a arătat că nu mai are unde pune averile. Şi întorcându-se apoi Maruf spre soţia sa, îi zâmbea cu inima deschisă. Şi a poruncit Maruf lui Abu Saadat să aducă pentru ea un veşmânt minunat şi un şirag cu patruzeci de perle. Şi i-a adus brăţări, cercei şi centuri.

— Toate acestea le voi purta numai la zile mari! spunea emiriţa.

Şi toate roabele emiriţei sclipeau în veşmintele lor ca stelele, iar emiriţa strălucea în mijlocul lor, ca luna plină.

Sultanul nu ştia ce să mai creadă despre bogăţiile acestea!

— O, stăpân al tuturor timpurilor! i-a spus marele vizir. Niciun neguţător nu poate fi aşa de bogat cum se arată a fi Maruf! Cei mai vestiţi sultani pe lângă el sunt nişte cerşetori! Nu ştiu ce să cred, stăpân al cerului şi al pământului! Oricum, la mijloc se află o taină mare! Urmează-mi sfatul şi roagă-l pe Maruf să se plimbe cu mine prin grădinile tale! După ce ne vom plimba, ne vom aşeza la masă întinsă, şi-i vom da să bea vin până se va îmbăta, şi până ce-i va grăi gura lui fără el…

Găsind sultanul drept bun sfatul vizirului său, a doua zi dimineaţa era hotărât să-l poftească pe Maruf la preumblare, însă deodată a rămas înmărmurit! S-au repezit în încăpere servii, arătând că toate cămilele, toţi catârii şi toţi oamenii lui Maruf se făcuseră nevăzuţi. Mult s-a mirat sultanul, întrucât cămilele fuseseră în număr de mii de mii, iar însoţitorii lor aşijderea.

Fiind poftit Maruf la preumblare, îndată s-au întins mesele. Şi s-a ameţit Maruf atât de tare, încât gura lui vorbea fără el. Şi pândind clipa nimerită, l-a rugat sultanul să-i spună cât mai multe din viaţa sa.

— Află, o, sultane! a răspuns Maruf şi limba i se împleticea. Nu sunt nici bei, nici sultan!

Şi astfel şi-a spus el toată viaţa lui.

— N-ai putea să-mi arăţi inelul? l-a întrebat marele vizir.

Maruf i-a dat inelul, scoţându-şi-l din deget. Şi frecând marele vizir inelul, s-a ivit deodată spiritul Abu Saadat.

— Înşfacă-l tot acum pe Maruf! a poruncit marele vizir. Înşfacă-l tot acum şi repede-l într-o

prăpastie, unde nu se află nici de mâncat, nici de băut, şi nici picior de om…

Şi astfel, supunându-se Abu Saadat, l-a înşfăcat pe Maruf pe umărul său şi l-a repezit tocmai în partea nelocuită a lumii.

— Ţi s-ar cuveni o pedeapsă şi mai grea, i-a spus Abu Saadat. Cum de ai încredinţat atât de uşor inelul unui străin?

În vremea asta, sultanul îşi cerea iertare de la vizirul său, că nu l-a crezut până atunci în privinţa stării adevărate a lui Maruf, cârpaciul din Cairo.

— Ai avut dreptate, vizire, spunea sultanul. Allah să-ţi dea sănătate şi viaţă până la ţărmurii timpului… Fii bun şi arată-mi şi mie inelul acesta.

— Prostule! a răspuns vizirul. Nu-ţi dai seama că de-acum eu sunt stăpânul tău?

Şi frecând inelul, s-a înfăţişat Abu Saadat, şi înşfăcându-l pe sultan, l-a dus şi pe el lângă Maruf, în partea nelocuită a lumii. Şi adunându-i vizirul pe mai-marii oştilor, le-a povestit cele întâmplate şi le-a spus: – Vreţi să mă cunoaşteţi drept sultan al vostru? Căci dacă nu, voi porunci să fiţi duşi şi voi în partea nelocuită a lumii…

— Îndură-te de noi! au răspuns toţi. Te cunoaştem drept sultan al nostru, şi-ţi vom îndeplini poruncile…

Şi poruncind marele vizir, tot atunci s-a înfăţişat emiriţa. Şi s-a îmbrăcat ea în cea mai frumoasă rochie şi şi-a pus podoabele cele mai scumpe. Şi a vrut marele vizir să o îmbrăţişeze.

— Nu-l vezi pe bărbatul meu cum ne priveşte? a întrebat ea deodată.

— Dar unde se află el? s-a speriat marele vizir.

— Uită-te la piatra inelului de pe degetul tău! a răspuns ea. Pune inelul deoparte, căci mi-i frică de spirite…

Şi crezând marele vizir spusele ei, şi-a scos inelul din deget şi l-a pus pe un divan. Ea a apucat repede inelul, a strigat să vie slujitorii, şi astfel marele vizir a fost legat burduf. Şi frecând ea

inelul, s-a înfăţişat numaidecât Abu Saadat, şi primind poruncă, l-a dus pe marele vizir în hruba cea mai întunecoasă. Apoi a poruncit să fie aduşi înapoi tatăl ei şi Maruf.

Astfel, sultanul era din nou sultan, iar Maruf a ajuns mare vizir. Însă emiriţa nu şi-a mai scos inelul din deget. A doua zi au venit mai marii oştilor, şi toţi s-au bucurat că au scăpat de un vizir atât de rău. Şi închizând ochii sultanul, când l-a cercetat îngerul, Maruf s-a ridicat cu slavă în jilţul sultanilor. Şi venind şi rândul emiriţei să-şi repeadă ochii peste cap, şi-a scos inelul din deget şi l-a dat soţului său care stătea lângă patul ei de suferinţă, împreună cu fiul lor mare de cinci ani.

Într-o noapte, pe când Maruf se afla singur, a simţit deodată lângă el răsufletul cuiva. S-a sculat repede, chemându-l în ajutor pe Allah! Deodată, a văzut-o în faţa lui pe Fatma, şi mai urâtă, şi mai pocită ca înainte.

— Dar cum ai ajuns aici? a întrebat-o Maruf, peste măsură de mirat.

— Află, a răspuns ea. Îndată ce te-ai dus tu, mie mi-a părut rău că te-am supărat. Am ajuns cerşetoare în preaslăvita cetate Cairo. Şi pe când cerşeam eu, toţi locuitorii cetăţii mă batjocoreau şi aruncau în urma mea cu pietre, într-o zi, m-am întors acasă plângând. Deodată, s-a ivit înaintea mea un spirit, întrebându-mă:

— De ce plângi aşa, o, Fatma?

— Plâng după bărbatul meu! am răspuns eu. Căci mai de mult, înainte de a se pribegi el, aveam de toate…

Mi-a răspuns spiritul:

— Află, Fatma! Soţul tău e acum sultan al cetăţii Alşiţa! Dacă vrei, porunceşte-mi şi te duc la el numaidecât!

Astfel, spiritul acela m-a înşfăcat pe umărul lui şi am călătorit între cer şi pământ. Deodată, m-am văzut în seraiul acesta, lângă tine… Oare ai să mă alungi?

— O, Fatma! i-a răspuns Maruf. Acum nu-mi mai este frică de tine, deoarece am un inel, cu ajutorul căruia nu mă tem decât de unul Allah… Când frec inelul acesta, se iveşte un spirit şi-mi îndeplineşte orice dorinţă! Te las să alegi una din două: ori te întorci acasă cu avuţii cât să-ţi ajungă pentru toată viaţa, ori rămâi aici şi-ţi rânduiesc un serai cu cele mai bune bucate şi băuturi…

Fatma s-a hotărât să rămână la el. A trăit, o vreme, ca o sultăniţă. După un timp, a prins mare ciudă împotriva fiului lui Maruf. Într-o noapte s-a hotărât să fure inelul, să-l ucidă pe Maruf şi pe feciorul său, şi să se ridice ea în jilţul sultanilor. Şi astfel, s-a dus ea într-o noapte la Maruf şi a căutat sub pernă. Maruf în vremea asta se afla în apropiere. Şi, văzând-o fiul lui, intrând în încăperea aceea, straşnic s-a mirat! A urmărit-o, şi când a văzut-o că ia inelul, şi-a scos paloşul şi i-a retezat capul. Astfel, a venit ziua a doua, şi Fatma a fost înmormântată. Iar Maruf, rămânând singur, s-a însurat cu fata plugarului, iar plugarul a ajuns socrul lui, adică socru al marelui sultan. Astfel a trăit Maruf, până la bătrâneţe adânci, până ce moartea s-a înfăţişat cu coasa, şi i-a secerat şi lui inima, dorinţele şi zilele…

NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE PESCARULUI DJAUDAR; ÎNSĂ ÎNTÂI VEDEM CINCI DREPTCREDINCIOŞI MOŞNEGI, ÎNFĂŢIŞÂNDU-SE LA SULTANUL BEIBARS…

Mărire şi slavă vestiţilor cronicari ai Bagdadului! Mărire şi slavă tuturor celor ce ne îndulcesc zilele şi nopţile cu preafrumoase istorii! Căci istoriile, alături de toate lucrurile frumoase,

sunt sarea vieţii noastre şi bucurii ale inimilor noastre. Laudă mare povestitorilor!

Spun cronicile Bagdadului că se afla demult un sultan cu numele Zaher Beibars. Şi era sultanul Zaher Beibars atât de drept în judecăţile sale şi în poruncile sale, şi era atât de vestit ca vorbitor neîntrecut, şi era atât de frumos la faţă şi la trup, încât tot Răsăritul îl iubea, şi-l iubea îndeosebi ţara Egiptului, unde domnea de ani mulţi în fală şi dreptate. Îl iubeau bărbaţii şi femeile, şi nu se afla om învăţat care să nu i se fi plecat până la pământ. Deci, după cum scrie în cronici, sultanul Zaher Beibars şi-a ales drept emir, în cetatea Cairo, un om neînchipuit de deştept şi de isteţ.

Se spune că emirul acela nu închidea ochii nici ziua nici noaptea, şi că necontenit veghea asupra liniştei cetăţii. Într-o zi, pe când se afla emirul la sultan, au intrat cinci moşnegi cu bărbi lungi, albe ca bumbacul, şi au rugat să li se dea ascultare…

— Ce binevoiţi a cere? i-a întrebat emirul.

Atunci, cei cinci moşnegi s-au prăbuşit cu faţa la pământ, şi sărutându-l, unul dintre ei a grăit astfel:

— Află, neîntrecut emir, că avem a ne plânge, într-o pricină cu totul ieşită din fire! Nimeni nu ne-a mai tras în judecăţi în tot lungul zilelor noastre. Noi, aceştia cinci de faţă, suntem fraţi. Locuim împreună, într-o casă de lângă Lacul Elefanţilor! Am trăit în deosebit belşug! Însă zi cu zi norocul ne-a părăsit şi am ajuns săraci lipiţi pământului! Într-o seară, după ce am ros cea din urmă bucăţică de pâine, ne-am hotărât ca în ziua următoare să ieşim la cerşit. Deodată s-a înfăţişat nouă un fecior frumos ca luna plină, călare pe un catâr. S-a oprit în faţa uşii noastre. Şi dând frâul catârului în mâinile servului ce-l urma, a bătut în uşă şi a intrat. Era îmbrăcat în caftan verde, dedesubt avea şalvari de mătase roşie, şi pe cap turban, aşa cum poartă oamenii din Yemen. După ce noi l-am

întâmpinat cu vorbe de prietenie, l-am întrebat cu ce-i putem fi de folos. Ne-a răspuns feciorul:

— Aflaţi, cuvioşilor moşnegi, că eu sunt vecinul vostru şi locuiesc de cealaltă parte a Lacului Elefanţilor! Aş fi nespus de bucuros dacă m-aţi primi în seara aceasta ospeţie…

— Allah fie binecuvântat! am răspuns noi. Te primim cu braţele deschise totdeauna, şi fericit fie pragul casei noastre! Însă, preacinstitule fecior, în seara aceasta noi n-avem în casa noastră nicio fărâmitură de pâine, aşa ca dacă binevoieşti, pofteşte în ospeţie mâine…

A zâmbit feciorul:

— Dacă-i aşa, atunci Allah fie binecuvântat de o mie de mii de ori! Fiţi oaspeţii mei, şi deci urmaţi-mă!

Noi l-am urmat cu nespusă bucurie, şi lăsându-ne sufletele în paza lui Allah, am ajuns înaintea unui serai nespus de frumos şi nespus de mare.

Feciorul a bătut în uşă şi uşa s-a deschis îndată, iar ne-a poftit să-i fim oaspeţi în numele lui Allah…

Îndată, ne-am văzut într-o încăpere plină de divane şi covoare. Ne-a spus feciorul:

— Iată locuinţa voastră! Socotiţi-mă drept servul vostru, în numele lui Allah, stăpânul cerului şi al pământ lui…

Noi am îngenuncheat şi i-am sărutat mâinile şi picioarele.

— O, stăpâne! Porunceşte-ne orice, căci suntem robii tăi!

După aceea, feciorul s-a oprit în faţa unei uşi încuiate şi a strigat:

— Prietenie fără de moarte!

Îndată uşa s-a deschis şi s-a ivit o sclavă indiană, cu ochi negri, cu sprâncene frumos arcuite, cu obraji înfloriţi ca trandafirii. Părea un coral pe o marmură albă. Sau după cum ar spune poetul, dacă ar fi văzut-o cei ce se închină zeilor, ar fi pus-o înaintea tuturor zeilor! Schivnicii

Apusului şi-ar fi părăsit rugăciunile şi zeii, spre a o urma… Şi fata aceasta, pe care cuvintele noastre n-o pot descrie, a întrebat pe fecior cu glas nespus de dulce:

— Ce porunceşte stăpânul meu?

— Întinde masa! i-a răspuns feciorul. Adă acestor cuvioşi moşnegi tot ce se cuvine…

Şi ducându-se indianca, s-a întors numaidecât cu găini fripte, cu orez, cu fripturi şi prăjituri, şi ne-a poftit să ospătăm. Şi după ce ne-am ospătat din gros, şi după ce am mulţumit lui Allah, s-a înfăţişat fata cu un lighean de aur şi cu o cană de argint. Cana era plină cu apă de trandafiri. Ne-am spălat mâinile, după legiuitele temeiuri ale Islamului, după aceea fata ne-a adus cinci veşminte, poftindu-ne să ne îmbrăcăm. Şi după ce ne-am îmbrăcat, feciorul ne-a poftit să ne aşezăm pe divane, şi ne-am aşezat pe divane. Şi erau ele împodobite cu stofe aşa de scumpe, încât noi am spus cu mirare deosebită:

— Dar, în numele lui Allah, stăpâne! Divanele acestea sunt bune numai spre odihna sultanilor… Nu ni se cade nouă, moşnegi nevoiaşi şi sărmani, să ne aşezăm pe divanele acestea!

Feciorul ne-a privit cu multă prietenie şi ne-a răspuns:

— Aşezaţi-vă, cuvioşi moşnegi, şi nu grăiţi ce nu trebuie să fie grăit!

Şi noi ne-am aşezat. Feciorul s-a dus la o altă uşă, şi oprindu-se, a strigat:

— Bucurie a sufletului!

Şi strigând el astfel, s-a deschis uşa şi s-a arătat o sclavă grecoaică, atât de albă la faţă, încât părea de marmură, sau părea mai curând coborâtă de-a dreptul din paradis. Şi era aşa de frumoasă, cum nimeni n-ar putea-o descrie. Era zveltă, avea mers de sultăniţă şi era nespus de plăcută.

— Porunceşte-mi, stăpâne! a spus ea. De ce nu te-ai arătat azi în faţa noastră? Unde ai zăbovit?

— Am zăbovit lângă aceşti dreptcredincioşi moşnegi, oaspeţii mei! a răspuns feciorul. Adu-ne băuturi…

Şi fata aceea, numită Bucuria sufletului, s-a îndepărtat o clipă şi s-a întors cu două solave cu căni de aur, cu vase de argint, cu pahare de cristal şi tăvi chinezeşti.

Grecoaica a umplut vasul cu vin, a umplut paharele cu fel de fel de flori mirositoare, a umplut tăvile cu fructe. Atât de miraţi ne uitam noi, încât ne muşcam degetele, crezând că visăm. Apoi, feciorul s-a îndreptat către o altă uşă şi a strigat:

— O, Mântuirea mea!

Şi s-a arătat atunci o fată frumoasă ca luna, cu faţa luminată, cu obraji ca trandafirii, cu ochii mari, ascuţiţi hangerul, şi cu statura mai mlădioasă ca ramura arborelui lor Ban… Era gătită ca o mireasă şi avea în mână o lăuta indiană.

— Ce pofteşte stăpânul meu? a întrebat ea.

— Pofteşte şi aşază-te! a răspuns el. Aşază-te şi cânta ceva acestor prea cuvioşi moşnegi…

Şi a început ea a cânta. Şi aşa de dulce răsuna glasul ei, şi aşa de dulce răsuna lăuta, încât simţeam că seraiul se ridică la ceruri cu tot cu noi!

După aceea, feciorul a chemat alte patru fete, fiecare cu câte un instrument de cântări, şi aşa am petrecut seara aceea, numai în vinuri şi în cântece, cum nici n-am visat vreodată! Însă când am vrut să ne vedem de drum feciorul ne-a dăruit o tipsie de aur şi una de argint, cele mai bune mâncăruri şi cu cele mai alese fructe, petru ai noştri, şi ne-a poftit să ne înfăţişăm din nou seara a doua…

Noi i-am sărutat mâinile şi picioarele. I-am mulţumit nespus, prin iscusite cuvinte, pentru ospeţie, făgăduindu-i să venim iar în seara a doua.

Şi venind seara a doua, am pornit spre el, având asupra noastră cele două tipsii. Şi din nou ne-am văzut la seraiul lui. Şi ne-a primit el tot aşa de frumos ca şi în ziua trecută, şi din nou ne-a ospătat ca în seara întâi. Şi am petrecut aşa, în ospeţia lui,

cincizeci şi opt de nopţi pe care niciodată nu le vom uita. Şi în fiecare noapte mâncărurile erau mai gustoase, vinurile mai dulci, iar podoabele fetelor erau mai valoroase ca toate avuţiile Egiptului.

Şi feciorul a desfăşurat înaintea ochilor noştri atâtea mari bogăţii, încât până la urmă l-am crezut a fi sau emir sau vrăjitor. De aceea, prea înalte emire, am venit la tine să-ţi arătăm ce ni s-a întâmplat, şi spre a vedea cu luminaţii tăi ochi cine este feciorul acesta…

Şi astfel, auzind emirul ciudata istorie a moşnegilor, a lăsat să treacă o zi. Şi venind ziua a doua, a luat sub braţul său o sută de spahii, şi înconjurând seraiul feciorului, marele emir a intrat înăuntru, însoţit de o căpetenie. Şi găsindu-l pe fecior, l-a rugat să-l urmeze în faţa sultanului Zaher Beibars.

— Cu înaltă plăcere! a răspuns feciorul.

Şi-a încuiat seraiul şi a mers în urma emirului, până în uliţă. Şi aflându-se în uliţă, emirul l-a întrebat:

— Mai putea lămuri, preacinstite fecior, cum şi de unde ai adunat atâtea bogăţii? Te sfătuiesc să-mi spui, spre a te putea apăra în faţa sultanului…

— Îţi mulţumesc pentru gândurile bune! a răspuns feciorul. Ajutorul meu este numai unul Allah! Voi povesti sultanului istoria vieţii mele…

Astfel zicând, curând au ajuns în faţa sultanului Zaher Beibars. Şi ajungând feciorul, a început astfel:

DJAUDAR ÎŞI SPUNE ISTORIA; SE ARATĂ HAGIII DE LA APUS…

Sultan al tuturor timpurilor! Tatăl meu a trăit şase zeci şi cinci de ani. Şi îmbolnăvindu-se el de

o boală îngrozitoare, a spus către soţia sa: „Soţia mea! Mă aflu aproape de tărâmul celălalt! Mă despart de lumea aceasta trecătoare… Toată viaţa mea am trăit bine! Ai grijă de fiul meu Djaudar! Nu vă las mare avere; acum, la sfârşitul zilelor, mai am doar o sută zece dinari! O sută să-i dai fiului meu Djaudar, iar cu cei zece să-mi cumperi veşmânt pentru călătoria de obşte! Plăteşte din ei hogilor, şi muftiilor, şi celor ce strigă în minarete ceasurile timpului! Sfătuieşte-l pe feciorul meu să se apuce de neguţătorie, ca astfel, băgând cei o sută de dinari în mărfuri, să poată câştiga şi să nu-l usuce sărăcia! Să ţină seama ca în ţara Egiptului, cel sărac este socotit mai prejos decât pulberea! Dacă însă nu va izbuti în negoţ, să se apuce de meşteşugul pescuitului! Se află într-un scrin o plasa de pescar. Să i-o dai, dacă va avea nevoie de ea…”

Iar după trei zile, tatăl meu şi-a întors ochii drept spre grădinile de sus, lăudată fie amintirea lui! Noi am petrecut zilele cuvenite în post şi întristare, l-am îngropat după cuviinţă, şi totul s-a petrecut după porunca lui. Şi primind eu cei o sută dinari, m-am dus la Bulac. Pe urma m-am dus la corăbierii de pe insula Rodha. Dar nu mă puteam apuca de nimic. Am petrecut în desfătare, aşa încât, în mai puţin de trei luni, cei o sută dinari de mult zburaseră…

M-am întors atunci acasă la mama, şi am plâns, şi i-am arătat nevoia mea şi sărăcia mea.

— Doar te-am rugat atât, o, Djaudar, fiul meu! a răspuns ea. Dar ce s-a întâmplat s-a întâmplat!

— Mai dă-mi nişte bani! am rugat-o eu. Vreau să ne cumpăr ceva de mâncare, căci m-a uscat foamea!

— Sunt la fel de lipsită ca şi tine! mi-a răspuns mama. N-am cu ce cumpăra nici măcar un bob de muştar! Nimic nu mai am în casa mea. Deci, urmând voinţei tatălui tău fă-te pescar…

Şi învoindu-mă eu, am deschis scrinul, am luat plasa şi am spus:

— Voia lui Allah peste toate fiinţele părăsite! Rămâi cu bine, mamă, şi Allah să te ocrotească, şi să mă ocrotească şi pe mine, pentru a ne revedea în zile mai fericite.

Şi zicând astfel, am părăsit-o pe mama şi m-am dus în cetatea Cairo, în mahalaua veche. Am urcat într-o luntre şi am vâslit, cu nestrămutată credinţă în Allah, şi mi-am desfăşurat plasa. Însă, de câte ori o trăgeam din apă, era goală, cu toate că am încercat în mai multe locuri bogate în peşte. Şi eram foarte necăjit, mai ales gândindu-mă biata mea mamă, şi atât am plâns, până ce ochii mi-au ieşit aproape din cap, odată cu lacrimile. Şi am strâns plasa loc, şi am vrut s-o vând sau s-o pun zălog pescarilor. Însă nimeni nu mi-a dat pe ea niciun ban. Eram prea mândru încă, pentru a mă hotărî să întind mâna să cerşesc la porţile moscheelor! Astfel, m-am dus la lacul Carun, care după cum se ştie nu-i deloc adânc.

Şi cum am ajuns la lacul Carun, l-am găsit plin, şi parcă clocotea şi spumega ca apa fierbând. M-am gândit eu: „Poate voi avea aici mai mult noroc decât la apa Nilului…” Şi aruncând plasa, am scos-o după o vreme plină cu pietre şi spurcăciuni felurite. Cu greu am curăţit-o, şi din nou am aruncat-o. Însă nu am prins nimic. Şi m-am hotărât să-mi mai încerc o dată norocul, şi dacă nu voi prinde nimic nici de data aceasta, hotărât eram să mă las de meşteşugul pescuitului. Şi aruncând plasa a treia oară, am scos-o şi am văzut în ea un peşte nespus de mare şi de strălucitor. Am strâns repede ochiurile plasei, am luat peştele şi m-am întors cu el acasă. Şi după ce am istorisit mamei mele cât de rău mi-a mers la apa Nilului, am adăugat după aceea, arătându-i că m-am dus la lacul Carun, aflând acolo nesperat noroc.

— Aşa e hotărât să fie, fiul meu! mi-a răspuns mama. Află că un poet vestit a spus următoarele:

„Omule neştiutor, care-ţi cauţi norocul departe, nu te zbate zadarnic, căci avuţiile vin deseori pe neaşteptate, şi jug uneori tocmai de cei ce le caută…”

Şi mama a mai grăit astfel:

— Fiul meu, omul nu trebuie să-şi piardă curajul niciodată. Şi luând mama peştele, l-a curăţat şi l-a fript, după cuviinţă. L-am mâncat cu multă poftă, ridicând după aceea slavă lui Allah, singurul stăpân al tuturor apelor şi al tuturor vietăţilor din ele. Şi a trecut ziua aceea. Şi venind ziua a doua, mi-am luat plasa din nou, şi vream să mă duc spre Bulac. Dar mi-a spus mama:

— Du-te din nou, fiul meu, la lacul Carun! Prinde doar un singur peşte, căci ni-i de ajuns, până se va îndura Allah să găsim o scăpare din sărăcia noastră, sau până va cerceta îngerul cu coasa…

Şi dând eu ascultare mamei, m-am dus la lacul Carun Mi-am aruncat plasa. Şi scoţând-o, era plină cu pietre, oase şi hârburi. Şi m-am gândit ia soarta mea neagră. Ma gândeam că dacă aş încerca să beau din apa mării, şi apa mării s-ar face foc, şi dacă m-aş bucura de trecerea soarelui, soarele s-ar opri, şi dacă mi-aş da drumul în josul unei ape, apa s-ar întoarce înapoi spre izvoarele sale. Deznădăjduit şedeam pe malul lacului Carun! Deodata s-a înfăţişat un hagiu de la Apus, călare pe un catar. Venea aşa de repede, încât parcă zbura, cu toate că picioarele catârului erau ca nişte coloane de templu. Şi tot aşa de uşor părea catârul, încât parcă zbura ca pasărea. Şi hagiul din Apus avea un veşmânt nespus de ales, îl arăta a fi cel puţin emir.

— Pacea lui Allah asupra ta! a rostit hagiul, descălecând.

— Pacea lui Allah, binecuvântarea şi îndurarea lui asupra ta! am răspuns eu.

— Nu eşti tu Djaudar, feciorul pescarului Omar din cetatea Cairo?

Aşa m-a întrebat hagiul din Apus, şi eu am răspuns:

— Cu voia prea înaltului Allah, eu sunt!

Şi m-a întrebat hagiul din Apus de ce sunt aşa de trist şi mâhnit, şi atunci eu i-am spus toată istoria pătimirilor mele, şi i-am spus pătimirile mamei mele; şi auzind hagiul toate acestea, a râs cu blândeţe, a scos o frânghie de mătasă şi mi-a spus:

— Ascultă-mă bine, o, Djaudar! Sărăcia ta a fost vremelnică! Fii bun şi leagă-mă cu frânghia aceasta şi aruncă-mă în acest lac! Şi după ce m-arunci în lac, arunci şi plasa ta. Şi vei vedea ce se va întâmpla după aceea. Fii însă cu multă băgare de seamă, ca atunci când voi ieşi din apă, să mă scoţi cu capul înainte! Şi află, o, Djaudar că eu voi fi mort! Să mă îngropi pe malul lacului şi tu duci după aceea catârul meu în bazar. Nu cumva însă încaleci pe catârul meu, căci eşti pierdut! Cum vei ajunge în bazar, să cauţi unde se află prăvălia unui israelitean! Israeliteanul acela, să bagi bine de seamă, are mustăţi nespus de mari, cele mai mari mustăţi din bazarul cetăţii! Apropie-te de el şi pune mâna ta pe capul lui, în semn de binecuvântare, şi atunci el se va ridica, şi luând catârul, îţi va da un dinar de aur! Tu ia dinarul şi vezi-ţi de drumul tău! După aceea, mă voi întoarce eu din adâncul lacului, şi răsplăţile mele nu vor cunoaşte margini!

Şi astfel vorbind, hagiul şi-a întins umerii, spre a fi legat cu frânghia. Eu l-am legat şi l-am aruncat în lac. Nu mult după aceea, capul hagiului s-a văzut la faţa apelor. Era cu dinţii strânşi şi cu ochii stinşi, ca un mort. L-am scos din lac şi l-am îngropat. După aceea mi-am luat plasa şi catârul şi am ajuns în bazar, la israeliteanul pomenit. Am primit un dinar de aur. M-am întors acasă mulţumit, şi arătându-i mamei dinarul, i-am istorisit toată întâmplarea. Mama m-a ascultat nespus de mirată şi a lăcrimat pentru sărmanul

hagiu, care singur s-a aruncat în braţele morţii. Şi venind ziua a doua, din nou m-am dus cu plasa la lacul Carun, şi de două ori am aruncat-o şi nimic n-am prins. Şi pe când voiam să arunc plasa a treia oară, a venit alt hagiu, tot de la Apus, şi tot bogat înveşmântat. Catârul său era acoperit cu o pătură verde, şi avea frâie de aur, iar la grumaz avea un lanţ de pietre preţioase. Eu m-am speriat văzându-l, şi crezând că vine asupră-mi cu mânie, m-am tras la o parte. Însă hagiul al doilea m-a întrebat cu blândeţe:

— Nu cumva, dreptcredinciosule pescar, tu vei fi fiind Djaudar, fiul lui Omar pescarul?

— Allah să te ocrotească! am răspuns eu.

Şi răspunzând eu astfel, hagiul al doilea a coborât de pe catâr şi m-a înşfăcat de grumaz, cu nespusă mânie. Ochii lui vărsau foc şi buzele lui erau negre ca cărbunele:

— Dacă nu-mi spui adevărul, a strigat el, atunci eşti mort numaidecât! Unde este hagiul venit dinspre Apus?

— Îndurare! am răcnit eu. Sunt într-adevăr Djaudar, fiul pescarului Omar din Cairo!

— Dacă eşti într-adevăr Djaudar, de ce-ţi tăgăduieşti numele şi neamul! Ai avut noroc că mi-ai răspuns La vreme, altfel ai fi fost de mult printre morţi… Unde este hagiul de la Apus? E adevărat că l-ai legat şi l-ai aruncat în lac?

— De bună seamă, înalte hagiu! am răspuns eu. Dar nu sunt vinovat cu nimic, căci dacă nu i-aş fi îndeplinit voinţa, m-ar fi omorât…

Astfel auzind, hagiul a început a râde, a scotocit în desagă şi a scos o sfoară, poruncindu-mi:

— Leagă-mă şi pe mine, cum l-ai legat pe fratele meu! Aruncă-mă în lac! Îndată ce mor, ia catârul meu şi du-l aceluiaşi israelitean, care te va răsplăti cu un dinar de aur…

M-am gândit: „Se vede că aceşti hagii de la Apus sunt nebuni de-a binelea! Totuşi nu-mi rămâne decât să-l ascult şi pe acesta…” Şi

legându-i mâinile şi picioarele, l-am aruncat în lac, şi foarte repede capul lui s-a ivit deasupra, cu dinţii rânjiţi şi cu ochii întorşi pe dos! Eu mi-am aruncat plasa, l-am scos pe mal şi l-am îngropat. Şi luând catârul său, l-am dus israeliteanului şi am căpătat un dinar. Şi din nou m-am întors la mama, istorisindu-i întâmplarea.

În a treia zi, eram gata să mă duc să pescuiesc la apele Nilului. Însă fără voia mea am ajuns din nou la lacul Carun. Am aruncat plasa de trei ori, şi de trei ori am scos-o goală. După aceea am aşezat-o la loc, gata să-mi văd de drum, când deodată s-a arătat al treilea hagiu dinspre Apus. După ce m-a salutat cu prietenie, m-a întrebat dacă eu sunt Djaudar pescarul. Şi răspunzând că eu sunt, m-a întrebat dacă nu ştiu despre cei doi fraţi ai săi înecaţi în lacul acesta. Eu am început să tremur, neştiind cum ar fi mai bine să răspund. Şi văzându-mi al treilea hagiu nedumerirea, mi-a spus:

— În numele lui Allah, arată-mi adevărul! Nu te teme, şi grăieşte…

Şi spunându-i totul, cel de al treilea hagiu mi-a răspuns râzând:

— Pe Allah, care cârmuieşte zilele şi nopţile, aerul şi apele, în numele lui Allah, cel ce învie morţii şi ucide pe cei vii! Îţi jur, o, Djaudar, că dacă i-ai fi scos vii din apă pe fraţii mei, acum capul tău ar fi zburat în pulbere!

Şi scotocind şi el în desagă, a scos o frânghie de mătasă şi a grăit mai departe:

— Leagă-mi şi mie mâinile şi picioarele şi aruncă-mă în lac! apoi aşteaptă liniştit curgerea faptelor.

Mă gândeam ascultându-l: „Iată-l pe cel mai nebun dintre cei trei fraţi! Şi legându-l eu cu frânghia, l-am aruncat în lac, însă al treilea hagiu nu şi-a mai scos capul deasupra, ci mâinile: în mâna dreaptă avea un peşte roşu, iar în stânga un peşte negru. Striga:

— A răsărit steaua fericirii tale, o, Djaudar! Eu mi-am ajuns ţelul…

Şi scoţându-l repede pe uscat, al treilea hagiu a alergat spre catâr, a scos o cutiuţă roşie de coral, şi închizând înăuntru peştele roşu, a scos o cutiuţă neagră în care a închis peştele negru. Şi, îndată ce a pus peştii în cutiuţe, cel roşu s-a prefăcut într-o scursoare roşie, cel negru într-o scursoare neagră.

— Am fost şi rămânem prieteni! mi-a grăit hagiul, după ce şi-a aşezat din nou cutiile în desagă. Ţine suta asta de dinari pentru maică-ta! Du-i tot acum şi întoarce-te numaidecât!

Într-un suflet am alergat acasă, şi întorcându-ma după câteva ceasuri, hagiul a încălecat pe catârul său şi m-a luat şi pe mine dinapoia sa. Şi cum m-am ridicat eu, catârul zbura ca pasărea, spre muntele Mucattam. Şi ajungând la muntele Mucattam, mi-a spus hagiul:

— Află, o, Djaudar, că numai prin tine sunt în stare să ajung la rosturile mele! De aceea nu poţi să mă mai părăseşti! Dacă mă asculţi, vei dobândi faimă şi bogăţii…

Şi făgăduindu-i eu să-i îndeplinesc orice poruncă, şi-a priponit catârul, şi întinzând un covor pe iarbă, a adus din desagă felurite merinde. Şi ospătându-ne noi, l-am rugat după aceea să-mi spună şi mie, cât de cât, de ce s-au aruncat în lac fraţii săi, şi ce sunt cei doi peşti. Al treilea hagiu mi-a răspuns astfel:

MAHMUD, HAGIUL DE LA APUS; ŞI CUTREMURĂTOAREA SA ISTORIE; DESPRE O CARTE SFÂNTA A UNUI HOGE DIN TUNIS… CINE SUNT CEILALŢI DOI HAGII: O CĂLĂTORIE ÎNTRE CER ŞI PĂMÂNT, PÂNĂ ÎN VALEA GAZELELOR; APAR NIŞTE PEŞTI; ÎNTRUPAREA LOR ÎN FETE; FURTUL CĂRŢII…

Află, o, Djaudar! Numele meu este Mahmud şi sunt din cetatea Tunis! Aflându-mă eu la Tunis, am avut ca învăţător un vestit dascăl, care m-a învăţat toate tainele vrăjitoriei. Şi ajungând dascălul meu la înalta vârstă de ani trei sute, mi-a dăruit o carte, spunându-mi:

— Te sfătuiesc, o, Mahmud, să păstrezi cartea aceasta cu sfinţenie! Află că toţi sultanii, hogii şi dervişii de pe pământ sunt roşi de ciudă că am eu cartea aceasta, deoarece cu ajutorul ei îmi pot îndeplini orice dorinţă.

Când ai nevoie de ceva, o, Mahmud, strigă numai aşa: „Saudja, arată-te!” Şi cum vei striga aşa, se va ivi un spirit care-ţi va aduce tot ce vei râvni, chiar dacă lucrul râvnit s-ar afla în a şaptea mare, tocmai după muntele Kaf! Eu m-am bucurat foarte, primind un astfel de dar, şi ameţit de bucuria mea, am arătat cartea fraţilor mei, celor doi hagii înecaţi în lac. Şi ştiind ei că am cartea aceasta, i-a cuprins pizma împotriva mea şi voiau să mi-o fure. Într-o zi, vrând să încerc în faţa lor puterea cărţii, am strigat: „Saudja, arată-te!” Şi atunci s-a ridicat din carte un fum puternic, şi se ridica la cer, şi cu cât se ridica, se întrupa într-o nemaipomenită statură de om cu litrei aripi. Şi întrupându-se, fiinţa aceea a răcnit deodată: – Aici sunt, stăpâne! Care ţi-i voia?

— M-aş plimba un pic, am spus, m-aş plimba un pic, împreună cu fraţii mei, prin aer, până la munţii de coral! Dacă binevoieşti, du-ne repede la muntele de coral! Astfel zicând, spiritul cărţii a întins cele trei aripi, ne-a înşfăcat pe tustrei fraţii, şi într-o clipă ne aflam la muntele de coral. Cum am ajuns, l-am întrebat pe Saudja, spiritul cărţii, ce se află după muntele acela. Şi mi-a răspuns spiritul:

— Află, stăpânul meu, că după muntele acesta se întinde Valea Gazelelor. Şi se mai află insula sultanului Numan al amalechiţilor. După insula aceea se află oceanul neţărmurit…

— Atunci, dacă-i aşa, du-ne numaidecât în Valea Gazelelor! am răspuns eu, şi m-am urcat numaidecât pe spinarea spiritului, împreună cu fraţii mei. Şi spiritul s-a avântat în aer şi ne-a dus într-o vale albă şi moale ca bumbacul, mirosind a mosc. Şi prin mijlocul văii şerpuia un râuşor cu apă mai proaspătă ca zăpada şi mai dulce ca mierea. Pe amândouă malurile înfloreau crini, muşeţel, narcişi şi iasmini. Şi ne-am plimbat noi pe malurile râului, şi am ajuns la un nuc rotat şi umbros. Şi a grăit către noi spiritul cărţii:

— Dacă binevoiţi, urcaţi-vă în acest nuc! Uitaţi-vă drept înainte şi veţi zări ispititoarea insulă a sultanului Numan al amalechiţilor…

Nespus ne-am bucurat noi, aflând că putem privi asupra acelei insule atât de vestite! Şi ne-am suit în nuc, şi am văzut insula în toată lungimea ei şi în toată lăţimea ei, şi i-am văzut satele şi cetăţile, munţii şi văile, pădurile şi grădinile. Şi uitându-ne noi până ne-am săturat, am vrut să coborâm, dar am văzut deodată un peşte roşu, mare cât o cămilă, ieşind din ape şi târându-se pe uscat, spre noi, întrupat deodată într-o fată preafrumoasă. Avea ochi nespuşi de dulci, ca fetele Babiloniei. Sprâncenele ei păreau două arcuri. Fruntea lumina ca luna, iar obrajii ei erau ca trandafirii. Gura ei era o mângâiere, iar părul ei era mai negru ca noaptea şi mai moale ca, mătasea. Noi ne-am simţit deodată cuprinşi de farmec şi era să cădem din nuc. Şi abia a ieşit fata pe mal, şi a strigat:

— Arată-te, soare al sultanilor!

Atunci s-a arătat din mare un peşte verde, şi urcându-se pe pământ, s-a ivit deodată altă fată, aşa de frumoasă, încât inimile noastre au încetat din bătaie.

— Grea mi-i astăzi inima! a grăit cea dintâi. Sunt tristă şi aş vrea să mă înveselesc puţin cu prietenele mele de joacă, în această vale nespus de frumoasă…

Şi a strigat:

— Ochi de perle! şi strigând ea aşa, s-a arătat un peşte galben, sărind pe mal şi întrupându-se într-o fată mai frumoasă. Era aşa de frumoasă, încât luna s-ar fi întunecat în faţa ei, iar soarele ar fi părut serv al ei. Oricine ar fi văzut-o ar fi trebuit să strige: „Iată sora frumosului şi evlaviosului Iosif!” Şi aşa s-au tot arătat fetele din apă, până ce au ajuns în număr de paisprezece. Straşnic de tulburat le priveam eu! L-am chemat îndată pe spiritul cărţii şi i-am spus:

— O, spirite! Dacă poţi, ia în stăpânirea ta fetele acestea şi du-le în cetatea noastră!

— Facă-se voia ta! a răspuns spiritul şi s-a făcut nevăzut. Dar s-a întors din nou, tremurând ca o trestie în vijelie:

— Află, stăpâne! Vrând eu să tăbărăsc cu supuşii mei asupra acestor fete, au ţâşnit deodată către noi trei coloane înalte de lumină, amenințându-mă cu mistuirea… Şi s-a încins o luptă neînchipuită între coloanele de lumină şi spirite. Şi au fost învinse spiritele: şi au spus că nu pot supune fetele, că nu au asupra lor nicio putere!

Şi uitându-mă eu cum fetele se jucau în iarbă, înainte, mult m-am mirat. Şi nu mult după aceea, s-au întrupat din nou în peşti, în marea lor. Şi când nu s-au mai văzut, am chemat din nou spiritul cărţii şi i-am poruncit să ne ducă la Tunis. Însă spiritul cărţii era aşa de istovit, încât m-a rugat să-l las să se odihnească numai câteva clipe. Auzind astfel, fraţii mei m-au rugat să le îngădui să doarmă puţin sub nuc, până ce spiritul cărţii va prinde putere. Şi s-au culcat fraţii mei sub nuc, dar numai s-au prefăcut că dorm. Şi crezându-i eu că dorm, m-am gândit că n-ar strica dacă aş dormi şi eu un pic, nemaifiindu-mi frică de ei, că-mi vor fura cartea. Însă, îndată ce am adormit, fraţii mei s-au sculat repede, au chemat două spirite, şi poruncindu-le să ia cartea, au aşezat-o în învelitoarea de mătase roşie, şi legând-o în Lanţul de aur, au poruncit să le-o ducă unde vor ei. Cele

două spirite au luat şi cartea, şi pe fraţii mei, şi astfel au pornit spre Tunis. Însă spiritele i-au lăsat la pământ şi s-au făcut nevăzute cu tot cu carte.

— Vai, nouă! se tânguiau ei. Ce vom face când se va trezi fratele nostru? Nimic nu ne va apăra de mânia lui!

Şi dormind eu un timp, şi trezindu-mă, am căutat cartea, dar n-am mai găsit-o. De trei ori l-am chemat pe spiritul ei, dar el nu s-a mai arătat… Şi nici fraţii mei nu mai erau. Şi ştiind că ei mi-au furat cartea, am strigat:

— Facă-se voia lui Allah! Dacă cel puţin fraţii mei mi-ar fi furat cartea în Tunis, acum mă aflam acolo! Dar ce voi face acum, în acest tărâm străin?

Şi ridicându-mă eu, mi-am încredinţat sufletul în mâinile lui Allah, şi aşa am ajuns la un munte negru, şi am văzut că de acolo izvora râuşorul. Trei zile am mers pe la picioarele muntelui, şi era muntele atât de prăpăstios, încât cu niciun chip nu-l puteam urca. Abia în ziua a patra am descoperit o potecă îngustă şi m-am hotărât să urc. Gândeam că pe munte trebuie să se afle oameni. Căci altfel n-ar fi avut cine săpa poteca. Şi nu m-am înşelat. Am mers nesfârşite ceasuri, şi m-am trezit deodată în faţa unei mănăstiri înconjurată cu ziduri de fier şi cu porţi de alamă. Şi bătând eu în porţi, am auzit deodată glas:

— Fii binevenit, în numele lui Allah! Intră fără frică, şi-ţi vei atinge ţelul, iar toţi duşmanii tăi vor rămâne ruşinaţi!

Şi îndată s-a arătat un negru, deschizându-mi poarta şi poftindu-mă să intru. Şi era negrul acela atât de înfiorător, încât n-am avut curaj să-l urmez. Şi văzând el că mi-i frică, s-a dus repede în mănăstire, şi întorcându-se mi-a spus:

— În numele lui Allah! mai-marele acestei mănăstiri te roagă, dacă eşti într-adevăr hagiul Mahmud de la Apus, să binevoieşti a mă urma numaidecât, căci vei fi bine primit! Dacă nu eşti

Mahmud din Tunis, pofteşte totuşi, căci bine vei fi primit… Am răspuns eu:

— În numele lui Allah, eu sunt hagiul Mahmud de la Apus, şi te urmez…

Astfel, l-am urmat înăuntrul mănăstirii, şi am intrat într-o încăpere bogat împodobită, unde şedea pe un divan de mătasă un moşneag eu barbă sură. Şi-i ajungea barba până la picioare. Însă cu toată adâncimea în ani, arăta ca un leu tânăr, iar glasul lui avea puterea tunetului. Eu i-am sărutat mâna, după cuviinţă, şi el mi-a răspuns tot după cuviinţă. După aceea a poruncit negrului să se întindă mesele. Şi negrul a întins în faţa mea o măsuţă încărcată cu cele mai alese mâncăruri. Şi după ce m-am ospătat, mi-a spus moşneagul:

— Ştiu, hagiule de la Apus, că de trei zile n-ai mâncat nimic! Ospătează-te după pofta inimii tale…

Şi mâncând eu mai departe, moşneagul grăia astfel:

— Îţi cunosc întreaga istorie, aşa că nu-i nevoie să mi-o mai spui! Cei doi fraţi ai tăi ţi-au furat cartea! Însă tu, în loc să te gândeşti la carte, te gândeşti la una din fetele cele frumoase din Valea Gazelelor! Află, hagiu Mahmud, că aceste fete nu s-au învoit să se mărite până acum cu nimeni! Ele sunt fetele sultanului Numan, care este stăpân al Insulei Corbilor. Şi mai află că ele sunt sfătuite întru toate de schivnicul Ansarut, aflat în slujba părintelui lor. Acest Ansarut este un doftor vestit, care petrece trei zile în mijlocul spiritelor şi trei zile la seraiurile sultanului Numan.

Într-o zi, după ce s-a întors Ansarut de la spirite, l-a întâmpinat sultanul Numan, spunându-i că toate fetele sale s-au îmbolnăvit. Ansarut a răspuns zâmbind: – N-ai nicio grijă, înalte sultan Numan! Fetele tale se vor însănătoşi la loc, dacă se vor îndepărta puţin de insula aceasta care duhneşte aer vechi! Voi avea eu grijă să le trimit pe pământ, la aer curat…

Şi părăsindu-l pe sultan, Ansarut a chemat un pescar şi i-a poruncit să-i aducă cincisprezece învelişuri de peşti.

Şi îndată ce pescarul i-a adus învelişurile, el a scris înăuntrul lor nişte nume sfinte, şi astfel îmbrăcându-se fetele în ele, au căpătat puterea de a înota în mări. Însă, învelişul al cincisprezecelea l-a dat fiului său, Didakam, poruncindu-i să însoţească fetele la Valea Gazelelor.

— Ai încredere în mine, o, sultane! a grăit Ansarut apoi către Numan. Dacă se va întâmpla ceva cu fetele tale, va răspunde fiul meu!

— Facă-se voia ta! a răspuns sultanul.

Şi astfel, Ansarut a poruncit fiului său să coboare cu fetele în mare şi să înoate spre Valea Gazelelor.

Didakam a coborât astfel cu sultăniţele în apa mării. Şi au înotat ca nişte peşti adevăraţi, până în valea Gazelelor, la nucul cel rotat şi înalt. Şi ridicându-se ele pe pământ, toată ziua au petrecut în Valea Gazelelor, şi întorcându-se seara acasă, erau vesele, încât sultanul a dăruit lui Ansarut şi fiului său veşminte de mare cinste.

Şi de atunci, sultăniţele se duc zi cu zi în Valea Gazelelor, să se joace în apropierea nucului pe care-l cunoşti…

Totuşi, te sfătuiesc, nu te mai gândi la fata aceea, ci gândeşte-te cum să capeţi înapoi cartea! Întoarce-te neîntârziat la Tunis, la dascălul tău! Voi avea eu grijă să fii acolo chiar în noaptea asta. Cum ajungi la Tunis, pleacă-te din partea mea dascălului tău, şi pomeneşte-i numele meu Sanuda! El mă ştie că mă numesc Sanuda şi sunt stareţ al mănăstirii de fier cu poarta de aramă…

Şi zicând astfel, stareţul Sanuda s-a întrerupt, când s-a ivit în faţa sa un spirit:

— Iartă-mă, o, Mahmud! Iată, a venit un spirit cu o epistolă chiar de la dascălul tău!

Şi citind schivnicul Sanuda, s-a întors din nou spre Mahmud spunându-i:

— O, Mahmud! Spiritul acesta este trimis chiar de dascălul tău, spre a te duce de îndată la Tunis… Însă să te păzeşti bine! Spiritul acesta este mai rău decât satan cel pururi răzvrătit! Se poate face mie cât braţul unui om, şi mai înalt decât un curmal! Zboară ca pasărea, iar răsufletul lui arde pământul cu secete cumplite! Dacă cumva se va întâmpla să cazi de pe spinarea lui, te vei topi ca plumbul fierbinte! Ia bine seama, o, Mahmud…

Şi chemând spiritul, m-a aşezat pe spinarea lui. Mi-am luat cuviincios rămas bun de la schivnic, iar spiritul s-a înălţat la cer, şi în mai puţin de câteva clipe mă aflam la uşa dascălului meu, Abul Adjaib din Tunis… Şi punând eu piciorul pe pământ, am auzit deodată glasul dascălului:

— Ieşiţi repede în întâmpinarea lui Mahmud şi aduceţi-i în faţa mea…

Îndată s-au ivit învăţăceii săi, şi Văzându-mă dascălul, mi-a spus:

— Bine ai venit, o, Mahmud! Dacă n-ai fi băgat bine de seamă, fetele sultanului Numan te-ar fi pierdut! Află că nici cei doi fraţi ai tăi n-au ajuns mai bine, căci spiritele le-au luat cartea şi au dus-o tocmai în Văgăuna Vulturilor, dincolo de cele şapte porţi din spatele muntelui Mukattam! Şi au pus spiritele cartea aceea într-un cufăr de alamă, lângă iataganul fermecat al vestitului hoge Sintbest. Hogele acesta cunoaşte meşteşugul vrăjilor de la o fată a marelui vrăjitor Satix. Şi prin puterea sa, Satix a supus cetăţi şi ţări atât de multe, încât numai Allah le cunoaşte numele! Însă nu numai oamenii şi spiritele se tem de iataganul lui Satix. Oricine se pune împotriva lui e îndată ucis, căci iataganul se întrupează într-o rază de lumină, şi pe oricine îl loveşte se preface îndată într-o grămadă de cenuşă. Iată însă că într-o zi a venit la el fata sa şi i-a spus:

— Sultane, arată-mi iataganul făcător de minuni de care se teme toată lumea aceasta!

Şi fata a luat iataganul în mână, şi cercetându-l pe toate părţile, a spus:

— Vestite sultan! Iataganul acesta va cădea cândva în mâinile unui om care va ajunge prin el la vaza şi la puterea cea mai mare! Prin el, omul acela va supune pe oricine. Cu el va tăia până şi străvechiul pom al magului Bahrain.

Auzind acestea, stăpânul iataganului l-a pus într-o teacă de smaragd şi a poruncit unui spirit să-l ducă în Văgăuna Vulturilor…

Abul Adjaib a istorisit mai departe:

— Află, o, Mahmud! Am citit în cărţile mele că Văgăuna Vulturilor se va deschide în faţa ta, prin ajutorul unui pescar din Egipt, cu numele Djaudar! Tu vei izbuti să fii stăpân al iataganului şi al cărţii! Iar în ce-l priveşte pe Djaudar, pescarul, îl vei găsi în faţa lacului Carun de lângă Cairo…

Şi ducându-se dascălul meu în încăperea unde lucra, a adus o cutie neagră şi una roşie. Şi a mai adus şi o frânghie de mătasă. Mi-a spus:

— Tot acum du-te la lacul Carun din ţara Egiptului!

Roagă-l pe pescarul Djaudar să te lege şi să te arunce în lac! Vei vedea în lac un om cu barba albă şi turban înalt, ţinând în mâna dreaptă un peşte roşu şi în mâna stângă un peşte negru! Cum îţi va întinde peştii, ia-i numaidecât, urcă-te pe mal, încuie peştele roşu în cutia roşie, iar peştele negru în cutia neagră! Lasă-l după aceea pe Djaudar să călătorească cu tine spre muntele Mukattam! Cum ajungi acolo, îndreaptă-te spre răsărit şi mergi până la o colină roşie. Aprinde focul numaidecât, deschide cutia roşie şi ia o pătrime din cuprinsul ei şi aruncă-l în foc. Tu, Mahmud, să nu te sperii, căci din foc se va ridica o lumină până la cer şi vei vedea deodată în pământ o placă cu două belciuge. Ridică placa, şi îndată vei afla o încăpere subpământeană. Coboară împreună cu Djaudar până la treapta a treizeci şi una! Şi ajungând la treapta a treizeci şi una, veţi vedea un gang cu

duşumea de plumb. Şi veţi vedea o uşă, şi în faţa ei o fată aşa de frumoasă, cum n-aţi mai văzut. O veţi afla citind într-o carte. Cum vă va vedea, se va ridica numaidecât şi va ascunde cartea într-o învelitoare roşie. Vă va spune pe nume, întinzându-vă mâna şi poftindu-vă bun sosit… Aflaţi însă că dacă veţi lua mâna ei în mâna voastră, duşumeaua sub voi va prinde să fiarbă şi vă veţi afla în plumb topit care vă va arde! De aceea, vă sfătuiesc să nu luaţi mâna ei în mâna voastră! Tu, Mahmud, ia repede din cutia roşie o parte din cuprins şi stropeşte zidurile. Astfel, fata vă va lăsa să intraţi în încăperea pe care o păzeşte. Veţi ajunge îndată într-un gang de marmură şi veţi afla la capătul lui o altă fată, în faţa unei uşi. Cum vă va zări, ea se va ridica, dând strigăt:

— Fiţi bineveniţi, Mahmud din Tunis şi Djaudar din Cairo!

Voi să vă plecaţi în faţa ei, cu toată bună cuviinţa, şi împrieteniţi-vă cu ea! Fata aceea are numai gânduri bune şi vă va ajuta, până ce veţi lua în stăpânirea voastră cartea şi paloşul! Află, Mahmud! Fraţii tăi au auzit totul! Ei au stat după uşă, şi în timp ce noi grăim aici, două spirite i-au şi dus spre ţara Egiptului! Căci ei cred că dacă vor urma ce ţi-am spus ţie acum, vor putea lua ei cartea şi iataganul! Află însă, o, Mahmud! cum vor ajunge la lacul Carun, amândoi vor fi ucişi de spiritele apelor…

Sfârşind dascălul meu, a chemat din nou spiritul care mă adusese de la schivnicia din munte, şi i-a poruncit să mă ducă în ţara Egiptului. Iar spiritul şi-a întins îndată aripile şi aşa m-am văzut lângă lacul Carun. Şi îndată s-a înfăţişat înaintea mea un catâr. Eu am încălecat. Şi cu iuţeala fulgerului, am ajuns în faţa ta, o, Djaudar…

— Iată tot ce ştiu şi tot ce pot să-ţi spun! a adăugat Mahmud, al treilea hagiu de la Apus.

Sfârşind Mahmud nemaipomenita istorie, am prins curaj şi nu mă mai îndoiam de fel de norocul

meu. Multe sfaturi mi-a mai dat el asupra spiritelor! Am adormit. Şi venind ziua a doua, ne-am îndreptat spre răsărit şi am ajuns la colina roşie. Nespus de bucuros era Mahmud, zărind colina roşie!

— Fii fericit, o, Djaudar! Acum ne aflăm la locul poruncit de dascălul meu.

Şi scoţând de sub veşmântul său scăpărători, a aprins numaidecât focul, a turnat asupra lui o parte din cuprinsul cutiuţei roşii, şi deodată s-a ridicat la cer o coloană mare de lumină! Şi numaidecât ni s-a arătat în pământ placa şi cele două belciuge ale ei. Şi îndată ce Mahmud a apucat belciugele, placa s-a dat la o parte, am văzut un gang şi am coborât treizeci de trepte. Şi am găsit o fată, aşa cum spusese Abul Adjaib. Ni s-a închinat fata şi ne-a întins mâna de trei ori, dar Mahmud a stropit pereţii cu cuprinsul cutiei roşii, şi fata s-a prăbuşit, şi noi am ajuns într-un gang de marmură. Iar la capătul gangului, şedea pe jilţ de aur o fată frumoasă ca luna în noaptea a paisprezecea. Şi cum ne-a zărit, fata s-a ridicat şi ne-a spus, cântând din glas cu dulceaţa zefirului: – Bine aţi venit! Bine ai venit, o, Mahmud din Tunis! Bine ai venit, o, Djaudar, stăpânul meu din Cairo! Lăudat fie Allah, care mă va mântui prin mâinile voastre. Aflaţi că eu lâncezesc aici de douăzeci de ani, şi acum câteva nopţi v-am văzut în vis, aşa cum vă aflaţi acum în faţa mea. Iar dacă vreţi să ştiţi cine sunt, înainte de a purcede mai încolo, ascultaţi-mi istoria…

Şi astfel, fata s-a aşezat din nou pe jilţul de marmură şi a istorisit astfel:

O ASCULTĂM PE HEIFA, FIICA SULTANULUI SUSAN… ÎL ÎNTÂLNIM ÎNTR-UN SOBOR DE SULTANI PE ALEXANDRU AL MACHEDONIEI…

Aflaţi, o, Mahmud din Tunis şi tu, Djaudar din Cairo! Eu sunt fata sultanului Susan, stăpân peste muntele de aer şi stăpân al seraiului de aur! Numele meu este Heifa! Tatăl meu a fost unul dintre cei mai cunoscuţi sultani ai vremii! Primul era totdeauna în lupte, şi totdeauna au năvălit asupra lui oşti nenumărate! Şi neavând tatăl meu niciun copil în afară de mine, mi s-a dat creştere ca unui fecior îndeletnicindu-mă la timp cu meşteşugul armelor!

Foarte curând eram cea mai vestită războinică, încât îl întreceam în vitejie pe însuşi tatăl meu! Faima mi s-a împrăştiat în lume, căci eram frumoasă şi vitează, încât cei mai vestiţi bei, şi emiri, şi califi, din cele mai depărtate cetăţi, au venit şi m-au cerut să le fiu soaţă. Însă eu nu vream să mă mărit. Şi fiind foarte mânioşi împotriva mea, nişte peţitori au venit cu oştile, şi m-am luptat cu oştile lor, pe câmpurile de măcel. Odată, pe când mă aflam pe câmpul de măcel, tatăl meu a repezit spre mine un sol cu epistolă; era epistola sultanului Sintbest şi avea acest cuprins:

> *„Noi, Sintbest, cel mai puternic sultan al timpului! Noi, sultanul Sintbest, îţi scriem, sultane Susan, ca să afli!*
>
> *Am auzit vorbindu-se aşa de mult despre vitejia şi despre frumuseţea fetei tale, încât mi-a căzut dragă fără s-o văd, şi ţi-o cer să mi-o dai! Nădăjduiesc, o, sultane Susan, că nu vei îndrăzni să spui nu, cunoscut fiind că am avuţii fără de capăt! Îţi poruncesc să-mi răspunzi, sultane Susan, şi primeşte închinăciuni de la Sintbest, cel mai mare sultan al timpului…”*

După ce tatăl meu a citit epistola lui Sintbest, a repezii spre mine trimisul, şi îndată am citit epistola.

Eu însă am rupt-o. Şi s-a întors trimisul lui Sintbest la stăpânul său, şi istorisindu-i că i-am rupt epistola, Sintbest a chemat tot atunci să vină spiritul Dilhudj, poruncindu-i ca într-o clipă să mă răpească şi să mă ducă le el. Şi aşa, a venit Dilhudj, spiritul înalt cât curmalul, ş a tăbărât asupra mea, şi m-a înşfăcat şi m-a dus la sultanul Sintbest.

— Cum ai cutezat, ticăloaso? s-a stropşit spre mine Sintbest. Cum ai cutezat să rupi epistola scrisă de sfintele mele mâini? Nu ştii oare că mie mi se închină sultani cei mai puternici şi că se tem de mine până şi sultanii spiritelor?

Însă văzându-mă el cât sunt de frumoasă, şi-a îmblânzit glasul:

— Te iert, numai dacă te pleci în faţa mea! Vrei să-mi fii soaţă?

— Mai bine taie-mă în bucăţi! am răspuns eu. Du-te din faţa ochilor mei, să nu te mai văd!

Auzind el acestea, a scrâşnit din dinţi şi a poruncit lui Dilhudj, spiritul, să mă ducă în Văgăuna Vulturilor. Şi astfel, au trecut douăzeci de ani de când stau aici, iar Dilhudj, spiritul, îmi aduce în fiecare zi merinde. Pierdusem nădejdea de a-mi mai căpăta vreodată libertatea! Şi iată, acum zece nopţi mi s-a ivit în vis un moşneag, strigând:

— Bucură-te, o, Heifa! Ceasul mântuirii tale se apropie! Sintbest este pe patul morţii, iar tu te vei întoarce din nou în patria ta, şi vei vrea în jilţul părintelui tău mort de mult… Rabdă până ce vor sosi aici doi oameni, Mahmud din Tunis şi Djaudar din Cairo! Ajută-i, o, Heifa, să dobândească paloşul şi preasfânta carte! Căci după aceea ei te vor duce în patria ta…

— Iată, a încheiat Heifa, aceasta sunt şi aceasta mi-i istoria. Urmaţi-mă şi ţineţi-vă numai de sfaturile mele!

Şi spunând astfel, Heifa a scos o cheie de aur şi a deschis încăperea. Jur împrejur se aflau divane

pe care şedeau sultani cu diademe strălucitoare; în jurul gâturilor aveau lanţuri de aur, şi de fiecare lanţ atârna câte o tăbliţă de argint.

— Ce sunt şi cine sunt sultanii aceştia? am întrebat-o eu pe Heifa. Sunt vii sau morţi?

— Sunt morţi! a răspuns Heifa. Laudă lui Allah, care este singurul supravieţuitor peste lucruri şi peste toate fiinţele! Aflaţi deci că toţi aceştia sunt sultani şi fii de sultani!

În mijlocul încăperii se afla o fântână ţâşnitoare, având în laturi patru lei de aur şi deasupra lor stăteau cu aripile întinse patru păuni alcătuiţi din perle. Iar în faţa legilor se aflau patru statui de aramă, înfăţişând fecioare cu trâmbiţe ridicate. Şi lângă cele patru statui se aflau patru sclave grecoaice cu tamburine din piele de gazelă şi cu alăute. Şi fetele păreau atât de vii, încât noi ne aşteptam să le auzim grăind. Şi se aflau în jurul fântânii ţâşnitoare sultani şezând în jilţuri. Însă jilţul cei mai frumos şi mai înalt era gol.

— Iată, acesta este jilţul sultanului Sintbest, a spus Heifa. Şi spunând ea astfel, m-a rugat să mă aşez pe jilţ. Şi îndată ce m-am aşezat, leii s-au ridicat şi au mişcat din cozi. Au venit la mine, şi m-au mângâiat, şi mi-au lins mâinile. Păunii din perle şi-au deschis pliscurile şi împrăştiau din pliscurile lor cele mai fine parfumuri. Statuile de aramă s-au plecat în faţa mea, sunând din trâmbiţe…

Înmărmurit am rămas, ascultând şi privind. A spus Heifa:

— Află că dacă ai sta în jilţul acesta chiar şi o mie de ani, aceste fete vor suna din trâmbiţe necontenit! Căci ele nu obosesc niciodată, şi au o putere tainică, ştiută numai de Sintbest!

Auzind eu acestea, am părăsit jilţul, şi apropiindu-mă de tăbliţa aflată la gâtul unui sultan, am citit:

„O, călătorule! Dacă-ţi va fi scris să ajungi aici vreodată, află că eu sunt puternicul Alexandru al Machedoniei şi am fost învins de sultanul Sintbest! Ia pildă de la mine, şi ia pildă de la alţi sultani prăbuşiţi din culmea puterii lor în înjosirea cea mai adâncă! Află, călătorule! Am avut toate fericirile pământului! Am fost domn şi stăpân peste două mii de cetăţi, şi în fiecare cetate am avut câte un sultan supus Fără număr au fost oştile mele, iar tezaurele mele erau pline de aur, perle şi stofe încă nevăzute!

Află, călătorule şi trecătorule! Până la urmă va veni şi la tine cel ce distruge bucuriile noastre, cel care strică unirile şi seamănă pe pământ orfane şi orfani! Va veni şi la tine moartea, ea care a pustiit cetăţile mele şi seraiurile mele!”

Şi scria dedesubt:

„Omule, fiu vremelnic al acestui pământ! Nu te lăsa orbit de trecătoarea strălucire a lumii! Află că cei ce azi stau jos, mâine vor fi ridicaţi! Iar cei puternici vor cădea dedesubtul treptelor! Fericitul poate primi oricând întristarea în ospeţie, iar ochii plini de lacrimi pot primi pe neaşteptate râsul şi bucuria!”

Nespus de mişcat am rămas citind stihurile acestea! Şi am rugat-o pe Heifa să ne arate calea mai departe. Şi deschizând ea o uşă, am ajuns într-un gang lung, şi după aceea într-o încăpere cu patruzeci de perdele de mătasă ţesute cu aur. În mijlocul încăperii se afla o statuie de aramă, ţinând în mână o faclă. Şi din facla aceea se răspândea mosc, şi chihlimbar, şi parfum de tămâie. Şi dând la o parte o perdea, am văzut a fată frumoasă ca lumina soarelui, înconjurată de treizeci şi nouă de

fete. Toate păreau căzute într-un somn adânc. Însă Heifa m-a încredinţat că toate sunt moarte. După aceea, Heifa a împins la o parte un jilţ, şi am văzut în locul jilţului o verigă de aur. Şi apucând ea veriga, a repezit la o parte o placă, şi îndată am văzut o scară mare de marmură coborând într-un gang întunecos. Şi luându-ne de mână, am coborât împreună o jumătate de zi. Astfel am ajuns la capătul gangului. Şi din nou ne aflam sub cerul liber, într-o grădină înflorită şi alcătuită numai din pomi roditori. Şi roadele atârnau, părând pietre scumpe, şi păsări de tot soiul cântau, lăudându-l pe Allah, ziditorul lor din noaptea veacurilor…

Şi după ce ne-am plimbat noi prin grădină, am văzut departe nişte raze strălucind ca lumina soarelui. Şi apropiindu-ne noi, ne-am dat seama că strălucea un serai mare, împodobit cu cele mai curate diamante! Însă seraiul n-avea nici uşi, nici ferestre. Drept în faţa lui se afla o bucată de stâncă, pe care şedea un bătrân cu barbă lungă, în veşmânt alb de mătasă şi cu o carte în mână. Şi zărindu-ne, s-a ridicat, s-a aruncat la pământ în faţa noastră, strigând:

— Laudă veşnică lui Allah, stăpânul cerului şi al pământului! Iată, ceasul izbăvirii mele a sosit!

PISICA DE PE COLOANA ALBĂ; ISTORIA LUI ABD ALLAH…

Şi închinându-i-se, omul acela a grăit:

— Vă aştept de treizeci de ani, o, Mahmud din Tunis şi Djaudar din Cairo! Aflaţi că am copii mulţi şi nu ştiu nimic despre ei! Se vede că acum Allah mi-a ascultat fierbinţile rugăciuni şi s-a îndurat! N-am putut să părăsesc locul acesta, până la sosirea voastră! Acum, după ce aţi venit, vă voi ajuta să vă atingeţi ţelul… Vedeţi această pisică?

Şi întrebându-ne astfel, noi ne-am ridicat ochii, şi am văzut o coloană de marmură albă în mijlocul unui iaz. Deasupra coloanei se afla o pisică neagră, legată cu lanţ de aur.

— Cine eşti, şi cine este pisica aceasta? am întrebat eu.

— Află, a răspuns omul. Pisica aceasta se află legată aici de zece ani, din pricina voastră! Dacă rostiţi numai două vorbe, ea va fi din nou liberă şi vă va aduce paloşul fermecat şi preasfânta carte… Pisica aceasta este cea mai vestită şi cea mai temută vrăjitoare. Numele ei este Bair! În ce mă priveşte pe mine, aflaţi că sunt Abd Allah cel negru, cadiul tuturor spiritelor din Islam! Pentru a da libertate acestei pisici, strigaţi-o pe nume şi stropiţi asupra iazului cu cuprinsul din cutiuţa neagră! Şi aflaţi că, îndată ce pisica îşi va întinde labele, va dezlega lanţul şi va zbura de aici…

Şi pe când cadiul Abd Allah cel negru rostea acestea, şi-a întins deodată aripile şi s-a făcut nevăzut. Noi ne-am dus şi am înconjurat lacul, stropindu-l cu cuprinsul cutiuţei negre. Am strigat:

— Bair, împlineşte-ne rugăminţile!

Şi abia am rostit aceste cuvinte, şi mâţa Bair s-a ridicat, a crescut de două ori mai înaltă decât coloana, a rupt lanţul, şi deodată a zburat drept pe acoperişul seraiului… S-a întors însă repede, în înfăţişare omenească, dar având şase coarne. Aducea un cufăr de alamă, pe cap avea o carte; sub braţ, un paloş. După ce le-a pus jos, înaintea noastră, s-a făcut nevăzută.

Neînchipuit de bucuros se afla Mahmud! Deodată însă a văzut că cufărul era încuiat cu un lacăt de aur. Şi vrând el să cerceteze lacătul, s-au pornit deodată nişte strigăte înfricoşătoare. Îndată am fost înconjuraţi din toate părţile de nişte flăcări ameninţătoare. Mahmud se chinuia în zadar să deschidă cufărul. Eu tremuram, şi tot sângele în mine îngheţase. Însă Heifa râdea, spunând către Mahmud:

— Toarnă peste foc puţin din cuprinsul cutiuţei negre, şi vei vedea minunea…

Şi făcând Mahmud astfel, un fum negru s-a urcat la cer, şi toate flăcările s-au făcut nevăzute. Iar Mahmud s-a întors spre Heifa, şi sărutând-o pe frunte, şi sărutându-i mâinile, i-a spus:

— O, Heifa, cum să-ţi arăt toată recunoştinţa mea?

— Deschide lada, o, Mahmud! i-a răspuns Heifa. Scoate paloşul din teacă! Nu trebuie să te mai temi, căci spiritele lui Sintbest au fost învinse…

— În numele lui Allah atotmilostivul! a rostit Mahmud, şi cufărul s-a deschis. Şi văzându-şi Mahmud cartea, a leşinat de bucurie. A trebuit să-l stropim mult cu apă, până ce şi-a căpătat simţirile. Şi deschizând el cufărul celălalt, a aflat o pungă de mătasă verde şi un inel cu pecete. Şi strălucea inelul ca un luceafăr în noaptea întunecoasă. Se aflau în pungă trei bucăţi de oţel. Şi punându-le Mahmud alături, s-au alcătuit îndată într-un paloş strălucitor. Şi scria pe paloş, cu litere mărunte ca picioarele furnicilor:

> *„Aflaţi, trecătorilor! Eu sunt paloşul cel mai ales de pe pământ! Vreau să folosesc oamenilor numai spre bine! Pe cel ce mă va lua în mână, îl voi păzi de toate nenorocirile, îl voi păzi de duşmani şi de minciunile oamenilor!”*

Iar pe inel scria:

> *„Aflaţi, trecătorilor! Eu sunt inelul sultanului din Egipt, Zaher Beibars!”*

Şi rugându-l pe Mahmud să-mi dea inelul, el mi-a răspuns:

— Află, o, Djaudar, că acest inel îl va ridica pe sultan Zaher, să fie stăpânul tuturor sultanilor şi să

fie cel mai puternic sultan al timpului său! Prin mine, sultan Zaher va dobândi cele mai strălucitoare victorii! Însă sultan Zaher nu va primi inelul până ce nu voi vedea din nou fata din Valea Gazelelor, fiica lui Numan…

Şi a vorbit Mahmud mai departe:

— Ia paloşul acesta, căci prin el vom ajunge la ţintă…

Şi citind Mahmud în cartea sa, a strigat:

— Saudja, arată-te!

Şi atunci s-a ridicat spre cer un fum înalt, şi adunându-se fumul, s-a întrupat într-un spirit înalt cât curmalul. Avea trei aripi mari, cât pânzele corăbiilor. Şi sărutând spiritul mâinile lui Mahmud, şi sărutându-i picioarele, aştepta poruncă. Atunci Heifa a făcut un pas înainte, spunând:

— Vă aştept aici de douăzeci de ani! Acum nu mai aveţi nevoie de mine, de aceea vă rog să mă lăsaţi să mă întorc în patria mea, de unde am fost pe nedrept răpită…

— Saudja! a strigat deodată Mahmud. Tot acum ia-o pe Heifa şi du-o pe muntele de aer, la seraiul de aur!

Şi Heifa şi-a luat rămas bun de la noi, după aceea spiritul Saudja a înălţat-o în văzduh, ducând-o spre patria ei.

Noi am urmărit-o cu ochii multă vreme şi am suspinat. Şi ne-am întors pe acelaşi drum, în grădină, şi iar am ajuns pe colina roşie de pe muntele Mucattam. Şi Mahmud şi-a chemat catârul şi i-a poruncit să plece, să dea de ştire dascălului său, Abul Adjaib, că toate treburile au fost duse la capăt. A spus Mahmud către mine:

— Iar noi ne vom duce la maică-ta, spre a nu crede că ai murit, lipsind atâta! Ce va trebui să fac mai departe îmi va arăta cartea preasfântă…

— O, Mahmud! am răspuns eu. Nespus de rău îmi pare că am lăsat-o pe Heifa să se întoarcă în patria sa! De-abia acum, după ce ea nu mai este,

îmi dau seama că inima mea s-a aprins de iubire pentru dânsa…

— Dacă-mi vei aduce fata din Valea Gazelelor, te vei afla şi tu din nou faţă în faţă cu Heifa! a răspuns Mahmud.

Şi în timp ce grăiam noi astfel, am ajuns acasă. Şi oprindu-mă la poartă, am auzit plânsul sfâşietor al mamei. Şi Văzându-mă ea din nou, a leşinat de fericire, şi a revenit la simţirile ei, abia după câteva ceasuri.

Apoi, spre seară, Mahmud i-a spus că va trebui să fac o călătorie lungă, dar mă voi întoarce fericit.

Şi a venit ziua a doua. După ce ne-am sfârşit rugăciunile către Allah şi către profetul său, Mahmud şi-a deschis cartea şi a citit:

„Urmează-mi îndrumările!” a grăit cartea. Ridică-te îndată şi du-te la Bulac. Acolo vei găsi o corabie gata să plece spre Alexandria. Du-te cu corabia aceea, şi cum ajungi la Alexandria, neîntârziat repede-te la bazar, unde vei vedea casa unui persian cu turban alb. Vei vedea la dreapta lui patru sclavi albi, iar la stângă patru sclavi negri. La spatele său vei vedea un fecior cu burnuz de mătasă şi cu năframă verde în mână. Persianul se va ridica şi ţi se va închina, întrebându-te la ce ţi-ar putea fi de folos. Tu să-i răspunzi să-ţi întindă mâna dreaptă. Cum îţi va întinde mâna, prefă-te că i-o săruţi, însă muşcă-i degetul cel mare! Atunci persianul va striga:

— Allah! Tu eşti singurul stăpân, iar Mahomed este singurul trimis al tău!

Şi spunând acestea, persianul îşi va închide casa de negoţ şi te va însoţi împreună cu feciorii din jurul său, până la ţărmul mării. Şi veţi urca pe o corabie frumos împodobită. Cei opt sclavi vor cârmui corabia, iar tânărul cu năframă verde va sta la cârmă. Persianul şi cu tine să staţi în mijlocul corăbiei, şi aşa veţi rămâne pe mare douăzeci de zile, până veţi ajunge la o insulă verde. Încrede-te în persian şi fă tot ce-ţi va porunci el…”

Mahmud mi-a mai dat următoarele sfaturi, ridicându-şi ochii din cartea sa:

— Află, o, Djaudar! Dacă unul dintre cele o mie de spirite mi-ar putea-o aduce pe fata lui Numan, nu te-aş mai necăji! Însă nimeni afară de tine nu poate atinge paloşul fermecat, întrucât îndată ar fi prefăcut într-o mână de cenuşă! Numai tu îl poţi ucide cu paloşul acesta pe tiranul Hindmar, stăpânul iazului corbilor şi al seraiului săgeţilor! Numai tu poţi tăia arborele de fier al magului Mahram, care aduce oamenilor numai nenorociri!

Şi chemându-l Mahmud pe spiritul Saudja, l-a întrebat dacă Heifa a ajuns cu bine acasă…

— A ajuns cu bine, o, stăpâne! a răspuns Saudja. Heifa este acum sultăniţă, căci tatăl ei a murit, iar vizirul cel mare, cu numele Dimdiman, care luase loc în jilţul sultanilor, a fost ucis aşa cum i se cuvenea! M-a rugat Heifa să mă plec din partea ei înaintea voastră şi să vă încredinţez că niciodată nu vă va uita şi că totdeauna îşi va aminti de voi cu iubire nespusă…

Auzind eu cuvintele spiritului, mi s-a înviorat inima şi mi-au crescut speranţele. Mi-am luat rămas bun de la mama şi de la Mahmud şi am pornit spre Bulac, unde se afla corabia gata de drum spre Alexandria.

Şi ajungând la Alexandria, m-am dus la persian. I-am muşcat degetul şi el m-a dus vreme de douăzeci de zile către insula verde.

— Coboară pe ţărm! mi-a poruncit persianul. Mergi drept înainte şi vei găsi de partea cealaltă a ţărmului o luntre. Vei afla şi un luntraş din Apus. El îţi va striga numele şi va striga numele tatălui tău. Te va lua în luntre! Veţi călători zece zile! Iar în ziua a unsprezecea, veţi ajunge într-o insulă albă ca zăpada. Ce vei mai avea de făcut, vei vedea! Urmează sfatul luntraşului, căci are numai gânduri bune…

Şi zicând astfel, persianul m-a părăsit. Am străbătut insula verde, iar spre prânz mă aflam pe

celălalt ţărm al mării, la luntre, şi aşa am călătorit zece zile. Şi venind ziua a unsprezecea, luntraşul m-a lăsat pe insula albă, spunându-mi:

— Mi-am îndeplinit rostul! Acum du-te drept înainte şi străbate şapte văi! Vei ajunge la un munte roşu! Deasupra muntelui vei afla o mănăstire! Du-te spre mănăstire şi bate la uşa ei! Îndată ce vei auzi glas răspunzând, spune:

— O, dreptcredincioşilor! Sunt Djaudar, pescarul din Cairo…

Şi uşa se va deschide, şi te vei afla într-o ogradă, după aceea vei intra într-o încăpere şi vei vedea, pe un jilţ de fildeş, cu picioare de aur, un tânăr luminos. Acela este vestitul şeic Sanuda. Ce vei avea de făcut mai departe, îţi va spune el!

Şi luându-şi rămas bun de la mine, luntraşul s-a întors, şi eu am ajuns la mănăstire şi am găsit un şeic cu şapte văluri pe faţă, şezând pe jilţ de fildeş cu picioarele de aur. Şi apropiindu-mă de el, şeicul cel tânăr s-a ridicat, şi rotindu-se de şapte ori, a lepădat vălurile. Şi i-am văzut faţa mai frumoasă ca lumina soarelui. Şi aşezându-se iarăşi, şeicul cel tânăr mi-a spus cuvinte de prietenie, astfel:

— Lăudat fie Allah, o, Djaudar! De mult îţi duc dorul şi te aştept de mult! Lăudat fie Allah că te-a scăpat din Văgăuna Vulturilor şi că l-a scăpat şi pe Mahmud din Văgăuna Vulturilor! Nimeni n-a scăpat cu viaţă înaintea voastră! Tot ce aţi dobândit datoraţi numai evlaviosului învăţat Abul Adjaib, care poartă în ochii săi numai binele tuturor dreptcredincioşilor musulmani! Află că prin tine trebuie să fie ucis şi tiranul Hindmar, iar arborele de fier al magului Bahram va fi tăiat! Şi mai află, o, Djaudar! Află că în clipa când ai intrat aici, eu am şi văzut în spatele tău cele cinci sute de spirite ale paloşului! Mi s-au închinat unul după altul. Însă Misram lipsea. Şi întrebând de el, mi s-a răspuns că s-ar afla la seraiul de fum, la sultăniţa Daruma, din Valea Cămilelor… Şi întrucât tu nu-ţi poţi ajunge ţelul fără spiritul Misram, porneşte

numaidecât la sultăniţa Daruma, pleacă-i-te din partea mea şi du-i tăbliţa aceasta cu scriere. Iar ce vei avea de făcut mai departe, îţi va spune Daruma, sultăniţa din Valea Cămilelor…

Şi grăind astfel, şeicul cel tânăr a dat poruncă să se întindă mesele. Am ospătat, înconjurat de alţi şeici preasfinţi. M-am dus şi m-am culcat, şi Heifa mi s-a ivit în vis. Eu am rostit stihurile următoare:

„O, Heifa, preaiubita mea? Încă nu mi-a venit bătrâneţea cu amurgul, însă lacrimile mele mi-au încărunţit părul…”

Şi trezindu-mă dimineaţa, m-a întrebat şeicul cel tânăr cum de am rostit prin somn stihurile acestea. Eu mi-am lăsat capul în jos, ruşinat, şi am răspuns la stăruinţa sa:

— Am visat-o pe Heifa, prea înţelept Sanuda! Şi m-a întrebat Heifa în vis de ce am încărunţit. Şi crezând că ea glumeşte, mi-a adus deodată o oglindă şi m-a poftit să mă uit în ea, spre a-mi dovedi că părul meu a încărunţit. Şi, uitându-mă eu în oglindă, m-am văzut deodată cu tot părul alb… De aceea am rostit stihul.

Şeicul cel tânăr a adus o carte şi a citit.

— Bucură-te, o, Djaudar! i-a spus el. Visul tău înseamnă împlinirea tuturor dorinţelor! Înseamnă că vei ajunge, cu ajutorul lui Allah, la ţinta tuturor dorinţelor tale…

După aceea, şeicul cel tânăr mi-a adus merinde pentru drum, urându-mi să merg sănătos, până voi ajunge la un munte negru. Cum voi ajunge, să urc o potecă. Şi urmând poteca, voi ajunge la seraiul sultăniţei Daruma…

PE MUNTELE NEGRU… O ÎNTÂLNIM ŞI PE DARUMA!

Şi pornind eu, am mers vreme de zece zile şi zece nopţi. Şi venind ziua a unsprezecea, am urcat muntele negru şi am coborât într-o vale înflorită. Am văzut îndată un serai înalt până la nouri. Şi se afla pe creasta seraiului o statuie de aramă. Cum m-am apropiat, statuia a prins să sune din trâmbiţă. Uşa seraiului s-a deschis, şi m-au întâmpinat peste o sută de fete înveşmântate în mătăsuri, cu cingători de aur şi cu diademe de diamante. După ce s-au închinat în faţa mea, m-au înfăţişat Darumei. Şi se afla Daruma pe jilţ de aur, împodobit cu pietre scumpe. Iar picioarele jilţului erau fildeşuri. Diadema ei strălucea aşa de tare, încât mă orbea când îmi ridicam ochii spre ea. Şi era Daruma frumoasă ca luna plină, şi avea la dreapta sa şi la stânga sa câte trei sute de sclave. Şi Văzându-mă, Daruma s-a ridicat din jilţ, şi binecuvântându-mă prin ridicarea mâinii, mi-a spus pe nume şi m-a poftit lângă jilţul ei. Şi după ce i-am adus cuvinte de bine din partea şeicului Sanuda i-am întins tăbliţa cu scriere. Nespus de mult s-a bucurat Daruma! A luat tăbliţa şi a închis-o într-o lădiţa. După aceea a poruncit să se întindă mesele, şi s-a aşezat la masă cu mine, şi cele trei sute de fete au început să cânte din lăute. Vuiau tamburinele ca grindinile şi ca furtunile depărtate ale deşertului.

— O, Djuadar! mi-a grăit Daruma, la o vreme. Văd că eşti îndrăgostit, şi aş vrea să aud de la tine câteva stihuri de dragoste…

Şi rostind eu câteva stihuri, ea a înţeles îndată că inima mea plânge şi oftează după Heifa.

— Ascultă-mă bine, o, Djaudar! mi-a spus Daruma după aceea. Pentru a te putea uni cu Heifa, prin sfintele legi şi prin sfintele aşezări ale căsătoriei, trebuie să te ajute numai sărmanul Mahmud, cel îndrăgostit de una din fiicele sultanului Numan! Dar înainte de toate, trebuie ucis Hindmar, duşmanul oamenilor! Căci dacă Hindmar mai trăieşte un an, se va repezi şi asupra

mea şi-mi va distruge cetatea, şi-mi va ucide oamenii.

Şi sultăniţa a adăugat:

— Află, o, Djaudar! Tatăl meu avea la seraiul său un înţelept cu numele Kandarin! Într-o zi, întorcându-se Kandarin dintr-o călătorie, l-a întrebat tatăl meu ce a văzut frumos în călătoria sa. I-a răspuns Kandarin:

— O, sultane! Ajungând eu în cetatea Dalasului, am găsit pe toţi locuitorii ei în freamăt, şi toată cetatea era împodobită de sărbătoare! Am luat înfăţişare de om, şi întrebând pe un bătrân ce se întâmplă, el mi-a răspuns:

— Află, străinule! Sultanul acestei cetăţi, pe numele său Samcar, are o fată aşa de frumoasă, încât ochiul omenesc nu i-a găsit până acum asemănare! Însă fata lui s-a îmbolnăvit, şi toţi locuitorii cetăţii o jeluiam, crezând că va muri. Află că fata sultanului nostru s-a însănătoşit, şi acum a ieşit să se preumble călare. De aceea, toată cetatea Dalasului e veselă…

Auzind eu acestea, m-am hotărât să nu mai părăsesc cetatea Dalasului înainte de a o vedea pe fata sultanului. Şi astfel, ea s-a ivit îndată şi am văzut-o însoţită de tatăl său şi de mai-marii oştilor. Înaintea lor, veneau cântăreţi din trâmbiţe şi purtători de facle. M-am amestecat şi eu în alai, pentru a mă apropia mai bine de fată, şi mi-am dat seama că-i aşa de frumoasă, cum nu sunt în stare s-o descriu…

Auzind tatăl meu că m-am îndrăgostit de fata din Dalas, mi-a spus:

— Voi porni numaidecât în călătorie, lăsându-mi înfăţişarea de spirit şi întrupându-mă în om. Mă voi înfăţişa sultanului Samcar şi-i voi cere fata! De mi-o va da de bună voie, toate vor fi bune! Însă de nu mi-o va da, o voi lua cu sila… Şi luând tatăl meu un pâlc de spirite, le-a poruncit: întrupaţi-vă în oameni şi înfăţişaţi-vă mie, pe cai uşori, în veşminte de război, bogate…

Şi venind ziua a doua, s-a ivit pâlcul de spirite, în număr de douăzeci mii. Şi a încălecat tatăl meu pe cal, şi a zburat cu uşurătatea corbului, în fruntea spiritelor. Astfel a ajuns la cetatea Dalasului. Peste fire s-a speriat sultan Samcar, văzând o oaste aşa de numeroasă la porţile cetăţii! Şi trimiţându-l pe marele vizir la tatăl meu, l-a întrebat ce pofteşte. Iar tatăl meu i-a răspuns că cere mâna fiicei sale. Dacă i-o dă, bine; dacă nu, cetatea va fi spulberată de pe faţa pământului. Şi ducând vizirul răspuns, sultanul Samcar s-a dus la fata lui şi a întrebat-o dacă vrea să se mărite cu puternicul sultan. A răspuns fata:

— Să se înfăţişeze mirele pe câmpul de întrecere! Să-l văd ce poate! Eu voi sta la o fereastră şi-l voi privi. Dacă îmi va place de el, mă voi învoi! Dacă nu, nu! Căci mai bine mă las tăiată în bucăţi, decât să mă mărit cu un om neplăcut…

Şi astfel, sultanul Samcar s-a înfăţişat el însuşi tatălui meu, aducându-i răspunsul. Tatăl meu s-a învoit, şi venind ziua a doua, şi-a luat oştile şi s-a înfăţişat pe câmpul de întrecere, şi era atât de măreţ, încât fata s-a învoit numaidecât. Samcar sultan a spus tatălui meu:

— Ia-o pe fata mea, căci inima ei este câştigată…

Îndată s-au făcut pregătirile de nuntă, şi astfel fata sultanului Samcar a părăsit cetatea Dalasului, urmându-l. Zestrea ei era încărcată pe trei sute de cămile. Şi ajungând tatăl meu în patria sa, i-a spus Kandarin:

— Soaţa ta este pierdută! Ştii doar că tu eşti alcătuit din foc, iar ea numai din pământ! Cum te pleci s-o săruţi, se va preface într-o mână de cenuşă. Însă am eu o alifie cu care trebuie să te ungi numaidecât pe trup! Şi venind ziua următoare, Kandarin i-a adus o alifie. Tatăl meu s-a uns, şi astfel toate lucrurile s-au petrecut cu bine, după voia lui Allah. Astfel, din unirea tatălui meu cu fata din Dalas, m-am născut eu, Daruma,

sultăniţa din Valea Cămilelor… Chiar din copilăria mea eram nespus de frumoasă. Căci blândeţea omenească s-a unit desăvârşit cu puterea şi majestatea spiritelor. Pe la cincisprezece ani, frumuseţea mea era aşa de lăudată, încât a auzit despre mine şi tiranul Hindmar. M-a cerut tatălui meu, dar acesta l-a chemat îndată pe Kandarin şi i-a cerut sfat. Kandarin i-a răspuns că nu trebuie să mă dea crudului sultan Hindmar.

— Spune-i că fiica ta este prea slabă şi prea tânără, dar să mai aştepte doi, trei ani şi atunci te vei învoi… De va fi mulţumit cu acest răspuns, va fi bine. Am citit eu într-o carte că la scurgerea unui an se va arăta un pescar din Cairo, cu numele de Djaudar, fiu al lui Omar pescarul! Şi va veni Djaudar încoace şi-l va ucide pe Hindmar cu un paloş fermecat.

Şi urmând tatăl meu sfatul lui Kandarin, trimişii lui Hindmar s-au întors înapoi, dar iar au venit cu o epistolă arătând că Hindmar aşteaptă cu plăcere încă doi ani. Şi Kandarin a spus din nou tatălui meu:

— Pentru ca fiica ta să nu fie răpită de crudul Hindmar dă-mi-o s-o duc în seraiul din Valea Cămilelor! Căci am pe acoperişul seraiului o statuie de aramă cu trâmbiţa în mână! Şi îndată ce se va ivi vreo primejdie, va răsuna din trâmbiţe purtători de facle. M-am amestecat şi eu în Valea Cămilelor Djaudar, feciorul pescarului Omar. Şi va veni Djaudar să-l caute în seraiul meu pe spiritul Misram! Apoi, spiritul va deschide o uşiţă în trupul statuii de aramă şi va găsi un scrin cu multe file. Şi cercetând el filele, va afla una goală. Să arunce fila aceea în foc şi îndată se va ivi Misram şi-l va ajuta să-l ucidă pe tiranul Hindmar.

Tatăl meu m-a încredinţat lui Kandarin, şi împreuna cu mulţimea aceasta de fete stau aici de trei luni de zile aşteptând trompeta să răsune, vestind apropierea ta. De aceea, o, Djaudar, mă

bucur aşa de mult că ai venit! Iată tot ce am vrut să-ţi istorisesc!

Grăind astfel, Daruma m-a luat de mână şi am urcat pe acoperişul seraiului, la statuia de aramă. Am scos scrinul şi am găsit pergamente din piele de gazelă. Şi din toate filele numai una era albă. Şi aruncând eu fila pe nişte cărbuni, s-a urcat la cer un sul de fum din gura statuii. Şi adunându-se fumul, a luat înfăţişare de spirit înfricoşat, cu capul ca de elefant, şi din nările lui ţâşneau flăcări. Şi oprindu-se spiritul înaintea mea a strigat cu puterea tunetului:

— Iată-mă, stăpânul meu! Ce pofteşti?

— Iată puterea paloşului tău! a spus Daruma. Până şi acest spirit înfricoşat tremură în faţa ta ca o tulpină în uragan…

Şi spiritul Misram s-a întors către Daruma şi a întrebat-o dacă ştiu ce înseamnă celelalte foi din scrin, şi a rugat-o să-mi spună însemnătatea lor.

— Află, o, Djaudar! a răspuns Daruma. Misram are doi fii. Pe unul îl cheamă Malic, pe celălalt Halic! Şi îi iubeşte aşa de mult pe amândoi, încât dacă nu-i vei îngădui să-i vadă din când în când, nu va putea trăi… Deoarece tu eşti acum stăpânul acestui paloş, te rog să-l laşi din când în când să-şi vadă feciorii! Iar în ce priveşte foile acestea, vor sluji ca dovezi că se va întoarce înapoi sub paloşul tău!

Şi întorcându-se către Misram, Daruma a adăugat:

— Iată, Misram! Djaudar va fi blând, deoarece este om! Întrupează-te deci într-un om plăcut, pentru ca el să se simtă bine în tovărăşia ta…

Şi zicând Daruma acestea, Misram s-a făcut nevăzut o clipă, şi numaidecât s-a înfăţişat un fecior frumos ca luna plină, cu ochi negri, plini de prietenie, cu frunte luminoasă, şi faţa lui strălucea ca cristalul…

— O, Djaudar, a spus spiritul. Să mergem numaidecât, dacă vrei să ajungem la potrivită

vreme la tiranul Hindmar.

DJAUDAR PORNEŞTE, ÎN SFÂRŞIT, SĂ-L PEDEPSEASCĂ PE HINDMAR…

Şi luându-mi eu rămas bun de la Daruma, am urmat spiritul vreme de zece zile, fără a simţi cea mai mică osteneală, şi deodată am ajuns la un cort mare. Şi se auzea din cort un glas tânguindu-se:

— O, îndurătorule Allah, care te-ai milostivit de suferinţele lui Iov, milostiveşte-te şi de mine!

Şi repezindu-mă eu spre cort, şi deschizându-l, am aflat un om gol, întins pe podea. Toată pielea sa era sfâşiată şi ţâşnea sângele. Mâinile şi picioarele îi erau legate în lanţuri de fier.

— Pacea fie cu tine! am strigat eu.

— Binecuvântarea şi pacea lui Allah! a răspuns omul.

— Cine eşti?

— Sunt om!

— Dar cine te-a adus în starea aceasta?

— Află! La fiecare zece zile se arată aici doi emiri şi mă chinuiesc, pentru că după ce m-au luat în robie am încercat să fug.

— Dar când se arată acei emiri?

— Îi aştept să vie chiar acum. De aceea, te rog să fugi de aici numaidecât, spre a nu avea soarta mea! Află că cei doi chinuitori ai mei sunt atât de puternici, încât ar putea ucide elefanţii…

— Nu te teme, omule! Voi încerca să te scap din nenorocire. Dar care e numele tău?

— Numele meu este Hatem, şi sunt din cetatea Bazer! Călătoream împreună cu aleasa inimii mele, însă mi-a fost răpită şi nu mai ştiu unde se află.

— În numele lui Allah, linişteşte-te! Încrede-te în cartea Koranului şi în corturile văzduhului! Ştii

doar că răbdarea este cheia mântuirii…

Şi ieşind din cort, m-am ascuns după un arbore din apropiere şi am aşteptat sosirea negrilor. Şi venind aceştia, i-am lăsat să intre în cort şi m-am apropiat şi eu, şi la moment prielnic am scos paloşul şi m-am repezit asupra lor. Într-o clipă ei erau una cu pământul. După ceea, dezlegându-l pe sărmanul Hatem, i-am dat mâncare, şi după ce a prins putere, l-am întrebat cum a ajuns acolo.

— Nemaipomenit de mişcătoare este istoria vieţii mele! mi-a răspuns Hatem. Este atât de înfricoşată, încât dacă ar fi scrisă cu acul pe lumina ochilor, toţi oamenii ar fi mai băgători de seamă la toate nefericirile câte li se pot întâmpla…

Nu mult după aceea, Djaudar cu paloşul lui fermecat a şi pornit spre uciderea lui Hindmar. Însă, pentru a ajunge la seraiul acestuia, a trebuit să meargă mai bine de trei mii de zile şi trei mii de nopţi. A străbătut prin valea focului şi a ajuns la un munte nespus de înalt. A urcat muntele printr-o potecă. Şi urcând, a văzut deodată un serai strălucitor, iar în vale se vedea lacul corbilor. Seraiul era nespus de mare şi se sprijinea pe douăzeci şi patru de coloane. N-avea nici ferestre, nici uşi, încât de departe părea o stâncă. În faţa seraiului se afla un lac, având pe malul lui o coloană subţire şi înaltă, cu un corb de aur, cu coada îndreptată spre cer şi cu ciocul spre pământ. Şi Djaudar, săpând pământul sub coloană, a aflat o tolbă cu un arc şi trei săgeţi. Şi întinzând el arcul, a ţintit. Însă n-a ţintit drept în ciocul corbului. Şi atunci s-a stârnit un vuiet nemaipomenit! S-au ivit spirite înfricoşătoare şi s-au repezit la el să-l sfâşie. Însă Djaudar nu şi-a pierdut firea. A ţintit a doua oară spre ciocul corbului, şi deodată vuietul a crescut. Însă Djaudar a repezit şi săgeata a treia şi a nimerit drept în ciocul corbului. Şi luând el cheile căzute din ciocul lui, s-a dus numaidecât în partea dreaptă a seraiului şi a strigat:

— Abd Asurur!

— Aici sunt, stăpânul meu! i s-a răspuns, şi s-a auzit după aceea un zgomot mare înăuntrul seraiului, şi pe urmă din nou s-a făcut linişte şi s-a deschis o uşă. Şi l-a întâmpinat pe Djaudar un sclav negru, poftindu-i bun sosit şi rugându-l să-i înfăţişeze o filă de întărire a puterii lui Misram. Şi Djaudar i-a dat o filă. Şi sclavul şi-a în tins aripile şi a zburat la cer. La intrarea seraiului a văzut o uşă pe mâna stângă şi el a deschis-o cu o cheie de aur. A ajuns într-o încăpere mare, după aceea într-un gang cu patruzeci de plăci de marmură. Douăzeci erau albe, douăzeci negre. Astfel a trecut el prin gangul acela şi a ajuns la o altă uşă, deschizând-o cu cheia a doua.

Deodată, s-au năpustit asupra lui un pilc de peste şaptezeci de mii de spirite mari cât elefanţii. Însă Djaudar şi-a scos paloşul, şi spiritele s-au prăbuşit la pământ. Şi a intrat într-o altă încăpere, deschizând-o cu a treia cheie. Şi se aflau în încăperea aceea două statui de aramă, cu arcuri în mâini. Şi cum l-au văzut intrând, statuile l-au ţintit, însă el, întinzându-şi paloşul, săgeţile au căzut la pământ. După aceea a ajuns într-o altă încăpere, plină cu aer arzător. Şi l-a cuprins o sete atât de straşnică, încât numaidecât voia să bea apă din fântâna ţâşnitoare aflată în încăpere. Însă numaidecât şi-a dat seama că va pieri dacă ar sorbi un singur strop. Şi a răbdat Djaudar, şi setea îl ardea până în adâncul măruntaielor, însă el s-a dus mai departe, ajungând la un iaz cu o insuliţă pe care se afla un cort de aur cu frânghii de mătasă. Şi se afla pe malul iazului, în vârful unei coloane, o statuie ţinând în mână un disc de plumb. Şi atingând el discul cu paloşul, s-a ivit o luntre împodobită, şi a pornit spre el. Şi s-a urcat Djaudar, şi astfel a ajuns la insulă, insula mult căutată, unde locuia crudul Hindmar, în corturile sale.

Hindmar era nespus de abătut în zilele acelea. Aflase prin puterile lui că Djaudar dobândise

paloşul fermecat. Şi stătea Hindmar pe un jilţ de aur, împodobit cu cele mai alese pietre de hiacint, safir şi smaragd. Avea înaintea lui o masă încărcată cu ulcioare de vin şi cu vase de cristal. Băuse mult şi era aproape beat. Faţa lui era ca a taurului, iar în cap avea patru coarne. Grumazul lui era de măgar, trupul îi era păros ca al gorilelor, numai mâinile şi picioarele îi erau omeneşti. Şi cum a intrat Djaudar, Hindmar l-a privit lung, i-a privit paloşul, a scrâşnit din dinţi şi a scos un urlet atât de puternic, încât tot seraiul s-a cutremurat.

Şi astfel, Djaudar a istorisit mai departe:

— M-am dus drept la el, şi abia i-am atins gâtul cu paloşul, şi capul lui a zburat de pe umeri, şi un sul de fum s-a ridicat către văzduh. Hindmar, cel atât de temut până atunci, rămăsese doar o mână de cenuşă. Şi văzând Misram acestea, m-a îmbrăţişat, m-a sărutat pe lumina ochilor şi mi-a spus:

— De acum, o, Djaudar, atât oamenii cât şi spiritele vor putea trăi în pace, căci duşmanul lor nu mai este… Du-te în serai, iar eu rămân aici, în cortul acesta. Cum ajungi în serai, vei deschide prima încăpere şi o vei găsi cu totul goală… Vei vedea în ea numai un vas de aramă pecetluit…

Şi ducându-mă înăuntrul seraiului, am intrat în prima încăpere, şi deodată am auzit un glas strigând:

— Eliberator al pisicii, fii binevenit!

— Dar cine eşti? am întrebat eu.

— Dar nu eşti tu Djaudar, pescarul din Cairo? m-a întrebat glasul. Ai uitat de pisica care ţi-a adus paloşul în Văgăuna Vulturilor? Ai uitat cum ţi-a adus şi cartea sfântă? Află, Djaudar, că din cauza ta lâncezesc aici, în această încăpere de aramă, de o sută cincizeci de zile şi o sută cincizeci de nopţi! Dacă l-ai ucis pe Hindmar, te rog eliberează-mă şi pe mine!

Şi eu am rupt sigiliul de pe vasul de aramă, şi atunci s-a urcat la cer un fum înalt care, adunându-

se, s-a întrupat numaidecât în înfăţişarea Bairei, aşa cum am văzut-o în Văgăuna Vulturilor! Eu am rugat-o atunci să-mi povestească cum a fost închisă acolo. Şi Baira a început astfel:

— Află, o, Djaudar, că eu sunt fiica lui Abu Tavaiv, căreia i se mai spune şi Iblis, şi mai am un frate cu numele Samhuris, care locuieşte în apropierea Tunisului. Într-o zi, când fratele meu se afla singur în locuinţa sa, a fost apucat de două spirite şi dus în faţa înţeleptului Abul Adjaib. Şi întrebându-l fratele meu pe Abul Adjaib de ce i s-a întâmplat aceasta, înţeleptul i-a răspuns că nu-i poate spune nimic, decât după ce-l va chema la el pe tatăl nostru. Samhuris a trimis repede un vestitor către tatăl nostru şi venind acesta la Abul Adjaib, şi întrebându-l ce pofteşte, Abul Adjaib i-a răspuns:

— Află că eu am lucrat mulţi ani la scrierea unei sfinte cărţi. Şi scriind eu cartea aceea, am izbutit să supun o mie de spirite! Şi am dăruit cartea evlaviosului meu învăţăcel Mahmud! El însă a fost trădat de către fraţii săi şi cartea se află acum în Văgăuna Vulturilor, în seraiul lui Sintbest, lângă paloşul fermecat. Amândouă aceste lucruri sunt încredinţate pazei fiicei tale Bair. Are această Bair înfăţişare de pisică neagră şi stă de pază pe o coloană. Dacă ţii la viaţa şi la libertatea feciorului Samhuris, hotărăşte-o pe fiica ta Bair să dea în mâinile ucenicului meu Mahmud, când va veni cu Djaudar, cartea sfântă şi paloşul!

Şi grăbindu-se tatăl meu către mine, m-am hotărât să ascult dorinţa lui Abul Adjaib. După ce ţi-am dat paloşul şi cartea, am zburat numaidecât la Tunis, şi aflându-l pe Abul Adjaib, i-am dat de ştire despre toate acestea. Astfel, Abul Adjaib a dat drumul fratelui meu Samhuris, şi amândoi ne-am întors acasă. Însă după câteva zile, întrebând Sintbest şi aflând de Heifa că fusese eliberată de doi oameni care aveau asupra lor paloşul şi cartea, a început să urle de mânie, să spumege şi să

blesteme soarele şi luna şi pe toate spiritele cerului. După aceea, Sintbest şi-a adunat toate cetele şi a pornit asupra noastră. Noi i-am ţinut piept o vreme, însă oştile noastre au fost măcinate curând. Tatăl meu şi fratele meu au scăpat prin fugă. Însă pe mine m-au prins şi m-au legat în lanţuri. Astfel am ajuns înaintea lui Sintbest. Îndată a dat poruncă să-mi taie capul, când deodată Hindmar l-a rugat să mă ierte. Dar Sintbest n-a voit. Ba i-a dat poruncă lui Hindmar să mă închidă în vasul acesta de aramă şi să mă arunce în mare. Însă Hindmar l-a rugat să-mi lase viaţa şi să mă ia aşa, închisă în vas, şi să mă aşeze deasupra unei coloane în seraiul său. Şi Hindmar a făcut astfel, jurând că niciodată nu mă ca luna în noaptea a paisprezecea. Avea caftan vechi, pe care tocmai şi-l petecea, rostind următoarele stihuri:

„Dispreţuit se află de oamenii vremii sale cel fără bogăţie!

Numai cel bogat este dăruit cu cinste, în vremurile acestea! Dacă s-ar întâmpla să aibă mulţi bani un câine, atunci mulţi dintre oameni s-ar supune câinelui…”

Şi uitându-mă eu prin cort, am văzut că beduinul avea şi un cocoş alb.

— Pacea lui Allah peste cortul tău, în vecii-vecilor… am spus eu.

— Arăţi a fi om rătăcit de ai tăi! mi-a spus beduinul, îmi pare bine şi mulţumesc lui Allah că ţi-a îndreptat paşii spre cortul meu sărac! Fii binevenit…

După aceea s-a ridicat, a ieşit în uşa cortului, şi luându-mi calul, mi l-a legat la ţăruş. Şi ducând el cocoşul într-un cort vecin, s-a întors cu un vas de vin, cu o felie de pâine şi cu o farfurie de măsline. Mai aducea caise din Siria şi un săculeţ cu ovăz. Şi după ce a pus ovăzul dinaintea calului meu, a întins masa, spunând:

— În numele lui Allah şi al profetului său, poftește, străine, să ne ospătăm… De la mine puţin, de la Allah mai mult…

Şi aşezându-mă lângă el, am ospătat şi am băut.

Şi l-am întrebat ce înseamnă aceste stihuri:

— Află, străine, că sunt cel mai viteaz şi cel mai sărac om din tot pustiul! Cu toată sărăcia mea, niciun străin nu trece pe lângă cortul meu, fără a-l ruga să poftească în ospeţie! Azi, când mi-ai făcut cinstea de a intra în cortul meu, singura mea avere era acel cocoş alb. L-am crescut aici, în cort. Însă trebuia să-l jertfesc, spre a avea cu ce te ospăta. Şi m-am şi hotărât. L-am jertfit când m-am dus afară din cort. Şi nu ştiu cum, iată… parcă şi acum îl aud cântând… Stihurile le-am rostit din iubire pentru această pasăre care vesteşte răsăritul soarelui şi sosirea oaspeţilor… Iartă-mă! a încheiat beduinul, însă l-am crescut de mic şi-mi era drag ca ochii din cap…

Mult m-am minunat eu de dărnicia lui, şi mi-am pus în gând să-l răsplătesc cu mari bogăţii. Toată seara nu i-am spus cine sunt, grăind doar lucruri felurite, despre vânători şi despre viaţa beduinilor. Şi aşa am dormit eu, în cortul beduinului. Şi venind ziua a doua, au ajuns acolo oştile mele. Beduinul, crezând că vin nişte duşmani, a vrut să-şi cheme îndată oştile, însă eu i-am spus:

— Stai liniştit, prietene beduin, căci trupele care vin sunt ale mele! Află că eu sunt sultanul Taurisului şi voi căuta să te răsplătesc pentru cocoşul tău şi pentru buna primire în inima deşertului!

Mult s-au bucurat oştile mele, găsindu-mă! Apoi, recunoştinţa oştilor mele faţă de beduin n-a mai cunoscut margini! Au început să arunce, spre cortul sărmanului şi cinstitului, pumni de bani şi nenumărate veşminte. Eu am poruncit numaidecât vistiernicului să dea viteazului şi cinstitului zece mii dinari, douăzeci de cai arabi şi o sută de oşteni.

Şi adunându-i pe toţi beduinii din tabără, le-am spus:

— Aflaţi, o, beduinilor, că în faţa voastră se află sultanul Taurisului, iar acest beduin, care m-a primit în cortul său, îmi este mai scump decât un frate!

Şi poftindu-l eu pe beduin cu mine, să-l înalţ în ranguri, el nu s-a putut despărţi de deşertul lui. Beduinii ceilalţi l-au cunoscut îndată de căpetenie a lor. Am spus la despărţire:

— O, beduinule, te rog, în numele lui Allah şi al proorocului său Mahomed, ori de câte ori vei avea vreo nevoie, aminteşte-ţi de mine! Să spună trimişii tăi că vin din partea beduinului care şi-a jertfit pentru mine cocoşul alb, iar dacă-mi vor cere, le voi da până şi jumătate din stăpânirea mea…

Astfel, m-am întors în cetate. Dar ajungând ia porţile cetăţii, am auzit un vuiet neînchipuit. Credeam că se dărâmă zidurile. Întrebând eu ce înseamnă vuietul aceia, s-a arătat deodată un spirit puternic, spunându-mi cu glas de tunet:

— Vreau să răzbun moartea fiului meu!

M-a smucit din şa şi s-a avântat cu mine în aer. Am leşinat. Când mi-am venit iarăşi în fire, mă aflam pe o insulă locuită de spirite. Şi toate spiritele din insulă plângeau în hohote, încât eu mi-am astupat urechile, să nu mă asurzească. Şi venind deodată în faţa mea spiritul răpitor a spus:

— Iată ucigaşul fiului meu!

Şi deodată spiritele au răspuns:

— Adă-l neîntârziat, să-i mâncăm carnea şi să-i bem sângele!

Însă s-a ridicat un spirit cu înfăţişare de om, poruncind:

— Niciunul dintre noi n-are dreptul să-l răpună. Trebuie dus înaintea sultanului nostru!

Şi astfel, a trecut o zi. Şi venind ziua a doua, m-au dus spiritele într-un cort uriaş, unde se afla sultanul lor, înconjurat de viziri.

— Cu ce drept l-ai ucis pe fiul acestui spirit? m-a întrebat sultanul, arătând spre spiritul care mă răpise.

— În numele lui Allah, iartă-mă! am strigat eu. Pe fiul acestui spirit nu-l ştiu şi nu l-am văzut niciodată.

— Cum nu-l ştii? m-a întrebat spiritul, răpitorul meu. Oare nu te aflai tu alaltăieri în deşert, şi n-ai ucis o gazelă? Iar ca dovadă, iată săgeata cu care ai ucis-o…

Sultanul spiritelor a apucat săgeata şi a răspuns:

— Săgeata aceasta este otrăvită! Altfel n-ar fi avut putere să ucidă un spirit întrupat în gazelă şi să-l prefacă într-o mână de cenuşă… Dar de unde era să ştie acest om că fiul tău era întrupat într-o gazelă…

Şi zicându-le acestea, sultanul a poruncit spiritului să mă ducă neîntârziat în patria mea. Însă în loc să mă ducă la Tauris, m-a dus drept la sultanul Hindmar. Şi aşa m-a spânzurat Hindmar cu capul în jos, după cum m-ai găsit. Dacă n-ai fi venit tu, o, Djaudar, mântuitorul meu, atunci mâine aş fi fost măcelărit şi mâncat de către Hindmar… Iată, aceasta este istoria pătimirilor mele…

Şi sfârşind feciorul, eu l-am chemat numaidecât pe Misram şi i-am poruncit să-l ducă neîntârziat în Tauris. Apoi, am cercetat alte încăperi şi am ajuns într-o sală mare, unde se afla un jilţ de aur, încrustat cu pietre preţioase, iar în jilţ se afla o femeie frumoasă ca soarele în răsărit. Şi dându-mi eu seama că poate fusese răpită din paradis, m-am plecat spre ea, însă ea şi-a acoperit repede faţa, strigând:

— Cum ai îndrăznit să pătrunzi în încăperea aceasta? Iar dacă ai pătruns aici, îmi dau seama că nu poţi fi altul decât Djaudar, pescarul din Cairo!

Deodată, a bătut din palme şi s-au ivit nenumărate femei.

— În numele lui Allah, surorilor, aflaţi că a sosit Djaudar, mântuitorul nostru… Şi dacă Djaudar a

ajuns aici, înseamnă că răpitorul nostru a fost ucis, iar voi toate vă veţi putea întoarce în patriile voastre…

Şi zicând astfel, femeia s-a întors spre mine:

— Află, o, Djaudar! Atât eu cât şi fetele acestea am fost răpite. Pe mine m-a răpit cu mulţi ani înainte. Însă am ştiut că va veni un pescar din Cairo, cu numele Djaudar, şi mă va scăpa din robie…

Şi uitându-mă eu la fetele acelea frumoase ca astrele cerului, am întrebat pe care dintre ele o cheamă Badiah, răpită acum doisprezece ani de lângă tatăl ei şi de lângă sora ei. Atunci, o fată a făcut un pas înainte, şi plecându-şi în jos ochii de gazelă, mi-a răspuns:

— Eu sunt!

Atunci eu am dat poruncă lui Misram s-o ducă înapoi în patria sa.

După aceea am întrebat-o pe femeia aşezată în jilţ cum o cheamă, şi ea mi-a răspuns că numele ei este Sakirsad. Şi am rugat-o pe Sakirsad să deie strigăt către toate femeile aflate în robie. Şi trimiţând Sakirsad veşti, îndată încăperea s-a umplut de femei roabe. Erau întru totul peste opt sute opt. Şi după ce s-au adunat ele, a spus Sakirsad:

— Au venit toate, în afară de una, care este legată şi ferecată aşa de tare, încât trebuie să mergem s-o scoatem din robie…

Şi astfel, trimiţând eu în patria lor cele opt sute opt roabe, l-am chemat din nou pe Misram, şi înfăţişându-se el, ne-am dus, împreună cu Sakirsad, la roaba ferecată, şi deodată am rămas încremenit locului, văzând-o pe iubita mea Heifa… De bucurie, am căzut în leşin. Şi venindu-mi din nou în fire, am văzut-o pe Heifa stând înaintea mea cu cătuşele rupte, şi am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o. Şi nu mult după aceea, rugând-o să-mi istorisească cum de a ajuns în seraiul acela, în robie, ea mi-a răspuns astfel:

COPACUL MAGNETIC ŞI PRĂBUŞIREA LUI… ÎN SFÂRŞIT, CU VOIA LUI ALLAH, AJUNGEM ŞI LA CAPĂTUL ISTORIEI…

O, Djaudar! Îndată ce Saudja m-a dus acasă, şi îndată ce m-am urcat în jilţul sultanilor din patria mea, s-a arătat la porţile cetăţii de căpetenie o oştire nenumărată, ca frunza şi ca iarba. Văzând eu oştirea, am trimis înaintea ei vizirii, pentru a afla cu ce gând vin duşmanii. Însă vizirii s-au întors mâhniţi, arătând că oştile sunt ale lui Sintbest, şi că însuşi Sintbest se află în fruntea oştilor. Auzind eu acestea, am căzut leşinată. Şi a năvălit în încăpere un spirit cutremurător, şi m-a răpit şi m-a dus în faţa lui Sintbest. De faţă se afla şi Hindmar. A dat poruncă Sintbest să fiu numaidecât înecată în mare. Însă Hindmar l-a rugat să mă dea lui, să mă închidă în seraiul său, să mor de scârbă. Astfel am ajuns eu să fiu roabă în seraiurile lui Hindmar. Însă nimic nu m-a durut mai tare, ca despărţirea de tine, iubitul meu Djaudar!

— Nici eu nu te-am putut uita, o, Heifa! am răspuns eu. Toate pătimirile mele, toată cutezanţa mea, toate au urmărit doar o ţintă, să te aflu pe tine, preaiubita mea Heifa! Acum, după ce bunul Allah ne-a pus din nou faţă în faţă, va trebui să-l ajutăm pe Mahmud să o dobândească pe una din fetele sultanului Numan…

Şi întârziind acolo câteva zile, împreună cu iubita mea am pornit mai departe, şi împreună cu Misram ne-am sfătuit ce trebuie să fac. Misram m-a sfătuit să mă întorc în serai, să mai petrec trei zile de bucurie. Apoi, venind ziua a patra, m-a luat Misram pe sus şi m-a purtat zece zile şi zece nopţi într-un pământ pustiu. Am ajuns la o cetate din ţărmul unei mări. Ne-am urcat pe o corabie, să mergem mai departe, însă deodată s-a stârnit furtuna. Cârmaciul corăbiei a coborât pânzele,

spunând că trebuie să mai întârzie zece zile. Însă au trecut zece zile şi furtuna bântuia din ce în ce mai tare. Şi iată că într-o bună zi s-au liniştit apele şi am pornit în larg. Însă cum am pornit, furtuna s-a stârnit din nou, încât corabia zbura ca săgeata şi ca fulgerul. Şi poruncind cârmaciul unui corăbier să se suie pe catarg şi să vadă unde ne aflăm, i s-a răspuns că se zăreşte departe un munte roşu, iar lângă el un munte negru. Şi auzind acestea, cârmaciul a scos un strigăt puternic:

— Vai de zilele noastre! Fără scăpare suntem pierduţi, şi ne putem încredinţa sufletele în mâinile lui Allah!

Auzindu-l astfel, neguţătorii şi corăbierii au prins a striga. Şi ducându-mă la cârmaci, împreună cu Misram, l-am întrebat de ce e aşa de deznădăjduit.

— O, voi călătorilor! a răspuns cârmaciul. Muntele roşu este muntele gorilelor care nu cruţă pe nimeni! Iar muntele negru este copacul de fier, cu frunze şi fructe de fier, sădit acolo de către Bahram vrăjitorul, spre pieirea tuturor călătorilor pe mări! Odinioară, unde e acum copacul, se afla pământ şi se ridica un munte nespus de înalt. Pământul acela era locuit de închinătorii focului, având aceştia cetăţi puternice. Necontenit, închinătorii focului se repezeau asupra corăbiilor, şi le prădau, şi luau călătorii în robie. Şi călătorind o dată Bahrain pe aici, şi fiind prins şi el, a fost straşnic batjocorit! Spre a se răzbuna, Bahram s-a urcat pe munte şi a deschis cartea fermecată, şi chemând spiritele, le-a poruncit să năruiască muntele în mare, iar pe locul acela a sădit cu mâna lui copacul de fier cu putere magnetică! Aflaţi deci, călătorilor! Toate corăbiile care trec pe aici sunt atrase de copacul de fier, încă de la o depărtare de douăzeci şi patru de ceasuri… Toţi călătorii, cum simt că corăbiile sunt prinse şi trase către copacul magnetic, se reped către muntele roşu, însă se năpustesc asupra lor gorilele…

Auzind acestea, toţi călătorii au prins a se jeli de moarte. Însă Misram, care mă însoţea sub înfăţişarea unui fecior frumos, a început să râdă aşa de tare, încât călătorii l-au crezut nebun. Au întrebat:

— De ce râzi de nenorocirea noastră, străine? Crezi că vei scăpa de moarte?

— În numele lui Allah, nu vă fie frică! le-a răspuns Misram. Tot ce v-a spus cârmaciul e adevărat! Însă noi avem asupra noastră un paloş, şi vom izbuti să tăiem cu el copacul de fier, şi toate vor fi cum trebuie!

S-au liniştit puţin călătorii. Însă din nou s-au înspăimântat, cu cât corabia se apropia mai tare de copacul magnetic. Şi când a ajuns corabia foarte aproape de copac, Misram a strigat:

— Stăpâniţi-vă, o, călătorilor! Dacă fugiţi pe muntele roşu, vă sfâşie gorilele! Numai Djaudar singur poate merge la copacul magnetic!

Şi la porunca lui Misram, am pornit spre copacul magnetic, m-am apropiat de el şi, repezind paloşul, copacul magnetic s-a prăbuşit în mare, cu un vuiet de tunet. Şi fugind eu înapoi spre corabie, iată că furtuna s-a pornit dinspre munte şi a împins corabia în marea largă. Cârmaciul sălta de bucurie şi m-a sărutat de câteva ori, iar ceilalţi călători nu ştiau cum să mă mai răsplătească.

Astfel am plutit spre răsărit, vreme de două zile şi două nopţi. Şi venind ziua a treia, am ajuns la Insula Smaragdelor. Am coborât împreună cu Misram şi am mers trei zile printr-o vale verde, pe malul unui pârâu cu apă dulce ca mierea şi proaspătă ca zăpada. Se aflau tot felul de flori bine mirositoare, iar pomii erau încărcaţi cu cele mai frumoase şi mai gustoase poame. Deodată am ajuns la un nuc înalt şi rotat, lângă un fluviu ce se revărsa în mare.

— Iată-ne ajunşi la locul dorit! mi-a spus Misram. Ne aflăm în Valea Gazelelor, sub nucul unde s-a urcat Mahmud când au venit fetele

sultanului Numan. Urcă-te, o, Djaudar, şi aşteaptă până se întorc fetele. Cum le vezi ieşind pe ţărm, ascunde-te între crengile nucului. Şi când îşi vor lua ele înfăţişări de fete, repede-te asupra lor cu paloşul şi prinde-o pe aceea care a răpit inima lui Mahmud… Iată, o, Djaudar, ultimul meu sfat!

Şi urcându-mă eu în nuc, s-au arătat deodată trei peşti. Unul albastru, unul verde şi unul galben. Şi aruncând ei pe ţărm învelişurile, s-au ivit trei fete frumoase ca luna plină. Eu m-am ascuns cu grijă şi o pândeam pe aceea pe care trebuia s-o prind. Şi după ce m-am repezit şi am prins-o, a venit Misram, şi într-o clipită ne aflam din nou la seraiul lui Hindmar, lângă Heifa şi Sakirsad.

Şi am poruncit lui Misram s-o ducă pe aleasa lui Mahmud în ţara Egiptului, şi aşa s-au întâmplat toate, după voinţa lui Allah, sultanul cerului şi al pământului. Şi foarte curând, Misram m-a ridicat la cer, încât pământul abia se zărea. Şi m-a coborât deodată, şi mi-a arătat un serai de aur, împodobit cu cele mai scumpe diamante. Ferestrele erau de cristal, porţile din lemn de santal. Acela era seraiul cel mai frumos şi cel mai mare de pe pământ. Îl ridicase Saadad, fiul lui Ad, întemeietorul Iremului. Saadad era cândva stăpânul asupra întregului pământ şi avea doi fii. Pe unul îl chema tot Saadad, pe celălalt Sadid. Într-o zi Saadad i-a adunat pe mai-marii săi şi le-a poruncit:

— O, aleşii mei! Am de gând să întemeiez o cetate pe un pământ cu miros de mosc şi şofran. Pietrele acelui pământ ca diamantele să strălucească, şi să fie străbătut de ape limpezi ca argintul. Duceţi-vă deci şi adunaţi veniturile stăpânirii noastre şi porniţi la treabă!

Şi aşa, în câteva luni s-au adunat aur şi avuţii încărcate pe cinci mii de cămile. Aurul, argintul, pietrele preţioase au fost adunate, apoi au plecat căutători în toate părţile pământului, până au aflat o vale înfloritoare. Şi găsind ei că valea aceea este cea mai frumoasă de pe pământ, i-au trimis cuvânt

lui Saadad să vină, şi acesta a venit. Îndată s-au desfăşurat corturile, în număr de o sută cincizeci mii. Şi au venit apoi constructorii, prelucrătorii de aur, sculptorii şi zugravii, şi tot soiul de artişti, şi aşa au zidit ei o cetate cu patruzeci de mii de coloane. În mijlocul cetăţii au ridicat un serai cu o grădină mai frumoasă ca paradisul. Au folosit numai aurul cel mai curat şi pietrele cele mai preţioase. Iar în grădini au fost aduşi pomi din Grecia, din Persia, au fost aduse micşunele din Bassora, trandafiri din Cufa, busuioc din Mecca, iamini şi crini din Sciţia, şofran din Genua şi santal din China. Şi într-o grădină au adus cele mai frumoase gazele, şi cele mai frumoase păsări cântau numai cântece de dragoste. Zidurile grădinii aceleia au fost acoperite cu cele mai alese stofe, pictate cu tot soiul de pomi şi păsări. Şi când s-a sfârşit tot lucrul, Saadad i-a răsplătit pe lucrători şi pe meşterii lor, ca pe nişte sultani.

— Iată, prea înţeleptule sultan al Egiptului, istoria mea! Astfel a încheiat Djaudar. Seraiul lui Saadad este seraiul în care i-am poftit pe aceşti moşnegi să-mi fie oaspeţi. Aici m-am cununat cu Heifa, preaiubita inimii mele. Iar în ce-l priveşte pe Mahmud, tot atunci s-a cununat cu aleasa inimii sale, fata sultanului Numan. Şi s-au adunat în seraiul lui Saadad şi alte comori nenumărate. Am ospătat, ca un sultan, pe toţi locuitorii cetăţii Cairo, şi după aceea mi-au mai rămas aceşti vecini, aflaţi acum de faţă. Însă vecinii mei s-au îndoit de cinstea mea şi au venit cu pâră împotriva mea. Acum, cu voia lui Allah, o, sultane, e timpul să-ţi dăruiesc paloşul, spre a ajunge cel mai vestit sultan al Răsăritului!

Şi sultanul Zaher, luând paloşul lui Djaudar, i-a mulţumit adânc, şi astfel s-au împrietenit ei amândoi, şi au fost prieteni până la moarte.

Iar poetul Hasan din Andaluzia, cel ce a binevoit a scris cartea aceasta, mărturiseşte despre Djaudar:

„Ochii mei l-au cunoscut pe Djaudar, când m-am călătorit spre Cairo! Iar întâmplările spuse în aceste istorii le-am auzit din gura sa şi m-a poftit Djaudar la sultanul Zaher Beibars unde el avea oricând intrare! Şi am scris toate întâmplările lui Djaudar, găsindu-le vrednice de a fi lăsate moştenire viitorimilor! Asta e tot ce ştiu despre Djaudar, lăudat fie numele lui, ş lăudat fie Allah, şi lăudat fie proorocul său Mahomed, până la istovirea timpurilor…”

Volumul II

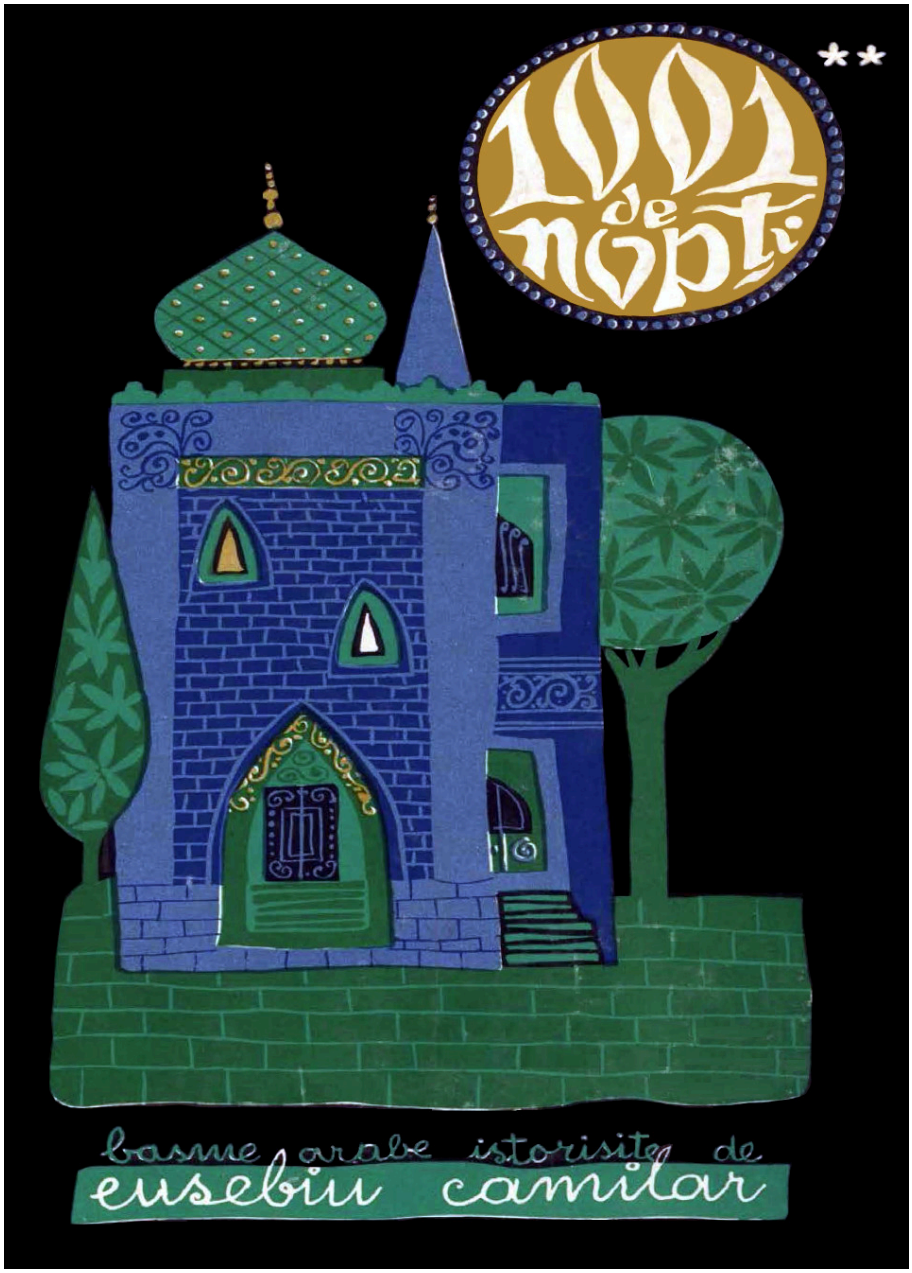
**
1001 de nopți
basme arabe istorisite de
eusebiu camilar

ŞEHERAZADA POVESTEŞTE LUI RIAR-ŞAH DESPRE O CĂLĂTORIE LA SALOM-SULTAN; VEDEM DOUA ŞERPOAICE CU LANŢ DE AUR… ÎNTÂMPLĂRILE SULTANULUI SEIF ALMULUK, FECIORUL SULTANULUI ASSEM…

Se istoriseşte, o, preafericitule şi dulcele meu ascultător, că stăpânea de mult, în tărâmul Egiptului, un sultan cu numele Assem – fiul lui Suvan – şi era drept şi cinstit, şi iubit de supuşii săi, şi stăpân peste multe tărâmuri, seraiuri, cetăţi şi munţi, şi fără de număr îi erau oştile.

Şi avea acel sultan – lăudat fie-i numele în amintiri şi-n cronici! — Un vizir cu numele Fares. Şi ajunsese Assem, fiul lui Suvan, la ani una sută optzeci, şi fiind din ce în ce mai slăbănog, se mâhnea foarte, neavând fii şi fiice…

Se istoriseşte astfel că stând în jilţul său, înconjurat de viziri, sfetnici şi hadâmbi, ori de câte ori veneau în faţa sa oameni cu copii, se întrista foarte, gândind: „Toţi sunt fericiţi cu copiii lor, numai eu sunt singur… Când mi se va stinge candela, averile mele, şi ţara mea, şi jilţul meu, şi robii mei, şi toate comorile mele vor rămâne străinilor, şi nimeni nu-şi va aduce aminte de mine cu jale şi dragoste, şi până şi numele meu va fi dat uitării…”

Astfel de gânduri negre cuprindeau cugetul sultanului Assem, ori de câte ori vedea copii, şi durerea îi era atât de mare, încât de multe ori cobora din jilţ şi se jeluia, trântit pe pământul gol. Şi văzându-l mai-marii, se temeau pentru viaţa lui, şi strigau celor de faţă, veniţi la divan:

— Mergeţi şi staţi liniştiţi acasă, până-i va trece lui Assem mâhnirea…

Şi toţi se îndepărtau, şi numai Fares-vizir rămânea, şi după ce sultanul se liniştea, Fares săruta pământul în faţa lui şi-i spunea:

— Ce înseamnă plânsul tău, milostive stăpâne? Ţi-a făcut alt sultan vreo nedreptate? Te-au jignit stăpânii peste seraiuri şi fortăreţe? Au crâcnit asupră-ţi căpeteniile Egiptului? Spune-mi cine s-a ridicat împotriva poruncilor tale, să-i smulgem inima din piept…

Sultan Assem nu-i răspundea şi nici nu-şi ridica ochii. Vizirul grăia mai departe, după ce săruta pământul:

— O, milostive stăpâne! Sunt doar robul tău! Pe braţe te-am purtat! Dacă eu n-am dreptul să-ţi cunosc durerea şi mâhnirea, atunci cine are acest drept? Cine mă poate înlocui? Spune-mi de ce eşti trist? De ce plângi?

Dar sultanul nu spunea nimic, nu deschidea gura şi nu-şi ridica privirea, ci plângea fără sfârşit.

Odată, după o astfel de stare, vizirul l-a privit în tăcere.

— O, sultane! a grăit după un timp. Dacă nu-mi spui ce ţi s-a întâmplat, să ştii că mă omor! Decât să te mai văd aşa de trist, mai bine îmi înfig iataganul în inimă!

Sultanul şi-a ridicat capul, şi-a uscat lacrimile şi a răspuns:

— O, preaînţeleptule şi binesfătuitorule vizir! Lasă-mă singur cu durerea şi tristeţea mea! Mi-ajung mie însumi toate câte m-au lovit!…

— Spune-mi de ce plângi, poate-ţi voi fi de ajutor!

— O, vizire! Nu plâng pentru bani sau stăpânire de pământuri! Dar sunt om bătrân, au trecut peste mine ani o sută optzeci, şi n-am nici fii, nici fiice! Şi dacă voi muri, numele meu va fi îngropat odată cu mine, şi orice urmă a mea ca umbra va dispare! Şi nimeni nu-şi va mai aminti de mine!

— O, stăpâne! i-a răspuns Fares-vizir. Sunt cu o sută de ani mai bătrân ca tine, şi nici eu n-am

copii, şi trăiesc şi eu zi şi noapte în mâhnire, dar ce putem face?

— O, vizire! i-a răspuns sultanul Assem, fiul lui Suvan, nu ştii niciun leac, nicio ieşire din nevoia asta?

Vizirul Fares a răspuns:

— Află că am auzit că ar fi trăind în tărâmul Sabei un sultan, pe nume Salam, fiul lui David, despre care se spune că ar fi profet, că ar fi nespus de puternic, şi că ar fi stăpân peste seraiuri, oameni, păsări şi fiare, peste văzduh şi spiritele câte se află; înţelege graiurile păsărilor şi ale tuturor seminţiilor. Cred, o, sultane Assem, că ar fi bine să-i trimitem sol în numele tău şi să-i cerem ceea ce doreşti… şi poate ştiinţa lui va fi atât de tare, încât prin ea să avem amândoi fii şi fiice…

— Sfatul tău e cel mai bun, şi vorbele tale îmi alină durerea inimii! Dar unde găsim sol pentru un atât de greu lucru? Nu e vorba de un sultan oarecare, şi lucru mare e să te arăţi în faţa lui Salom! Aş vrea să te duci la el chiar tu, căci eşti bătrân şi trecut prin multe! Vreau deci să-ţi iei această osteneală, cu atât mai mult cu cât şi tu te afli în aceeaşi nevoie ca mine. Călătoreşte deci la Salom-sultan…

— Voinţa ta pentru mine e poruncă.

— A răspuns Fares-vizir. Dar acum aburcă-te în jilţ, adună beii şi căpeteniile, oştile şi noroadele, căci toţi au plecat de la tine cu inima neliniştită, şi nu mult după aceea, mărite fiu al lui Suvan, voi porni în tărâmul Sabei, la Salom…

Assem-sultan s-a aburcat în jilţ, şi vizirul a poruncit celui mai mare dintre străjerii uşilor să poftească beii, căpeteniile şi noroadele.

Şi au venit căpeteniile oştirii şi toţi mai-marii, şi s-au întins mesele, şi au mâncat, şi au băut vârtos, şi s-au dus fiecare întru ale sale, ploconindu-se cu călcâiele înainte.

Fares-vizir s-a îndepărtat şi el, s-a dus acasă şi a început să se pregătească de drum. S-a întors iar la

sultan şi acesta a poruncit să i se deschidă vistieria şi să i se dea cele mai preţioase stofe şi cele mai nepreţuite comori, pe care niciun vizir şi niciun bei nu e în stare să le cuprindă cu mintea… I-a spus să se arate cum trebuie în faţa lui Salom, să aibă grijă să i se închine şi să nu vorbească mult.

Vizirul a sărutat mâna sultanului şi a purces încărcat de daruri. A călătorit astfel zi şi noapte, până a ajuns în tărâmul Saba, aflat la numai patrusprezece zile.

Şi aducându-i-se ştire de apropierea soliei, Salom-sultan a poruncit îndată vizirului său Asaf, fiul lui Varahia, să purceadă în întâmpinarea vizirului egiptean, însoţit de câţiva slujitori bine încărcaţi cu de-ale gurii.

Asaf s-a pregătit de drum şi a pornit în întâmpinarea vizirului. I s-a închinat şi l-a primit bine. A pus să i se pregătească prânzuri bogate, apoi a grăit astfel:

— Bine ai venit, egipţiene Fares! Sunt preabucuros de asemenea oaspeţi şi rog să vă simţiţi la noi ca acasă!

Şi au pornit apoi mai departe, şi au călătorit până au ajuns în cetatea de scaun.

Salom-sultan a poruncit îndată fiarelor să se rânduiască, după soiuri, şi au apărut apoi mai multe şiruri de spirite în cele mai felurite şi mai înfricoşătoare înfăţişări şi s-au aliniat în rânduri.

De asemenea, au venit şi păsările care vorbeau în cele mai diferite limbi şi graiuri. Şi cum au ajuns în dreptul lor, egiptenii s-au oprit cu spaimă, nemaiavând curajul să înainteze. Asaf însă le-a vorbit astfel:

— Mergeţi mai departe, o, voi egipteni, şi nu vă temeţi! Toţi aceştia nu sunt decât robii lui Salom, fiul lui David, şi nimeni nu vă va face niciun rău!

Fares a pornit înainte, şi ceilalţi îl urmau cu spaimă, până au ajuns în cetate, la casa oaspeţilor străini, şi timp de trei zile au fost înconjuraţi de

mare cinste, şi mereu s-au întins şi s-au strâns mesele…

A treia zi, Fares-vizir s-a înfăţişat la Salom-sultan, şi Când a intrat în sală cu ai săi şi au dat să sărute pământul din faţa lui Salom, acesta i-a spus:

— Se cade să ne plecăm numai în faţa lui Alah cel atotputernic, ziditorul pământului şi al cerurilor! Cine dintre voi vrea să şadă, să se aşeze; cine vrea să stea în picioare, să stea sănătos! Nimeni însă să nu se aşeze lângă slujitorii mei…

Fares-vizir şi câţiva dintre credincioşii săi s-au aşezat, numai câţiva slujitori mai tineri au rămas în picioare.

Nici n-au apucat bine a se aşeza, că mesele s-au şi întins! Apoi, Salom-sultan i-a vorbit vizirului egiptean, îndemnându-l să-i spună pentru ce a făcut această grea şi obositoare călătorie.

— Dar, a urmat el, vreau să ţi-o spun eu singur, vizire Fares! Assem-sultan este bătrân, şi Alah nu l-a binecuvântat cu copii, lucru ce-l întristează şi-l amărăşte foarte! Aşa s-a întâmplat odată, că stând în jilţul său, i s-au înfăţişat vizirii, beii şi toţi mai-marii, fiecare cu unul sau mai mulţi copii; şi Assem-sultan s-a gândit cu nespusă tristeţe: „Cine va domni după moartea mea peste Egipt şi peste supuşii mei? Eu unul voi fi dat uitării, ca şi cum nici nu aş fi fost”… Şi a rămas astfel scufundat în tristeţe, până ce din ochii lui au prins a izvorî fluvii de lacrimi; şi-a acoperit faţa cu năframa şi a început a plânge amarnic, şi a coborât din jilţ şi a prins a striga. Cămăraşii şi ceauşii au poruncit tuturor celor de faţă să plece, spunându-le: „Vedeţi-vă de drum, pentru că stăpânul nostru, sultanul, e bolnav…” Şi au plecat toţi, numai tu, vizire, ai rămas şi ai sărutat pământul în faţa lui şi l-ai întrebat de ce plânge, dar el nu ţi-a răspuns…

Când Salom şi-a isprăvit cuvântul, a venit rândul vizirului Fares:

— O, profet al lui Alah! Toate astea sunt adevărate! Când am vorbit însă cu sultanul meu,

nu era nimeni de faţă; cine deci putea să-ţi fi spus toate aceste?

— Am şi eu ochi de privit şi urechi de auzit… a răspuns Salom, zâmbind.

— O, Saloame! Saloame! S-a minunat vizirul.

— Nu cumva ai şi daruri cu tine? l-a întrebat Salom fiul lui David.

— Ba da, a răspuns vizirul.

— Primesc toate aceste daruri şi ţi le dăruiesc ţie, a răspuns Salom; acum, du-te, vizire, şi te odihneşte o noapte, căci mai eşti obosit de drum. Mâine, cu voinţa lui Alah, toate vor merge bine!

Vizirul s-a dus la sălaşul său. Când s-a crăpat de ziuă, s-a sculat şi s-a întors la Salom, şi acesta i-a grăit astfel!

— Când vei ajunge la sultan Assem şi veţi fi iar voi doi împreună, luaţi arcuri, săgeţi şi paloşe şi mergeţi până în pădurea din apropierea cetăţii. Urcaţi-vă într-un copac şi veţi vedea târându-se de sub el două şerpoaice, una cu cap mare, ca de vacă, cealaltă cu cap de arătare! Amândouă vor purta lanţuri de aur în jurul gâtului. Îndată ce vedeţi şerpoaicele, sloboziţi săgeţile şi ucideţi-le! Apoi soaţele voastre vă vor naşte fii!

Sultan-Salom a pus apoi să i se aducă un inel cu sigiliu, un paloş şi o lădiţă cu două veşminte împodobite cu aur.

— O, Fares-vizir! a grăit el. Când copiii voştri vor fi mari, îmbrăcaţi-i cu veşmintele acestea! Nu-i nevoie să mai zăboveşti! Du-te acasă, căci sultan-Assem te aşteaptă, zi şi noapte, ochii lui fiind mereu ţintiţi spre drumul de întoarcere…

Vizir Fares şi-a luat rămas bun de la Salom-sultan şi a pornit vesel, căci îşi dusese aşa de bine solia la capăt.

A călătorit zi şi noapte, până a ajuns în apropierea cetăţii de scaun a Egiptului. A trimis înainte un slujitor să-i vestească sultanului sosirea.

Auzind acestea, sultanul s-a bucurat împreună cu dregătorii săi şi a pornit în întâmpinarea

vizirului, şi când s-au întâlnit, Fares-vizir a descălecat, i-a sărutat mâinile şi picioarele şi l-a vestit tot atunci că soaţa lui îi va naşte fiu.

— Prea bine, Fares! i-a răspuns sultanul nespus de bucuros. Du-te acum acasă, fă o baie şi odihneşte-te o săptămână, şi vino iar la mine…

Vizir Fares a sărutat pământul, s-a îndreptat spre locuinţa sa, cu alaiul şi slujitorii, şi s-a odihnit opt zile în capăt. Apoi şi-a luat iar în primire slujba şi i-a povestit sultanului tot ce se întâmplase între el şi sultan Salom.

Mai apoi amândoi şi-au luat arcurile şi săgeţile şi s-au urcat în copacul ştiut, şi iată că două şerpoaice s-au arătat îndată… Când sultanul le-a văzut, nu mai putea de bucurie şi a spus către Fares-vizir:

— O, vizire! Aceste şerpoaice au lanţuri de aur! Pe Alah, cât de minunate sunt! Să le prindem, Fares-vizire, şi să le băgăm într-o cuşcă, spre a ne minuna privindu-le!

Dar vizirul a răspuns:

— Mai bine sloboade-ţi săgeata asupra uneia, şi eu mi-o voi slobozi asupra celeilalte…

Au coborât apoi din copac. Şi iată că într-o noapte pe când sultăniţa şedea liniştită, a simţit pruncul. L-a chemat pe cel mai bătrân rob al ei şi i-a spus:

— Fugi tot acum la sultan, şi oriunde ar fi, spune-i că soaţa lui e binecuvântată de Alah!

Slujitorul a fugit bucuros la sultanul aflat singur şi întristat, cufundat în gânduri.

— Stăpâne, îţi aduc veste bună! a strigat slujitorul. Stăpâna mea, sultăniţa, e binecuvântată de Alah!

Când a auzit acestea, sultanul a sărit în sus de bucurie, a sărutat mâna slujitorului şi l-a copleşit cu daruri, apoi a spus mai-marilor Egiptului care se apropiaseră:

— Dacă mă iubiţi, arătaţi-vă binevoitori faţă de acest rob: dăruiţi-i bani, pietre scumpe şi rubine,

asini şi cai, moşii şi grădini… Şi toţi l-au dăruit pe slujitor peste măsură.

— O, stăpâne! a strigat atunci vizir Fares, intrând repede. Stăteam singur acasă şi mă gândeam, când s-a ivit un slujitor şi mi-a adus vestea că soţia mea e binecuvântată de Alah… De bucurie, am dăruit slujitorului toate veşmintele ce le aveam pe mine şi o mie dinari pe deasupra, ba l-am şi numit frunte a slujitorilor…

Sultanul a răspuns:

— Deoarece Alah a fost atât de darnic şi m-a dus de la întuneric la lumină, vreau şi eu să fac o bucurie tuturor oamenilor…

— Porunceşte! i-a întors cuvânt vizirul.

— Du-te şi eliberează osândiţii din temniţe. Dă drumul datornicilor! Însă cei dintre ei care vor face fărădelegi, de azi înainte, voi pune să li se taie capul, aşa cum li se cuvine… Vreau, de asemeni, ca timp de trei ani să nu mai iau dări de la mulţimi. Apoi, Fares-vizire, porunceşte să se aşeze jur-împrejurul cetăţii vedre şi oale mari, şi bucătarii să gătească zi şi noapte, şi să se ospăteze toţi oamenii din cetate şi din împrejurimi, să bea şi să mănânce şi să se simtă bine… Cetatea să fie împodobită de sărbătoare şi casele de negoţ să stea deschise zi şi noapte. Du-te, vizire, şi fă ce ţi-am poruncit, altfel pun să ţi se taie capul…

Fares-vizir a ieşit repede.

Toate seraiurile şi cetăţile Egiptului au fost împodobite. Oamenii şi-au îmbrăcat cele mai bune veşminte, şi mulţimea mânca, bea şi dănţuia, şi o ducea bine.

Când a sosit ceasul, sultan Assem a chemat înţelepţii şi astrologii, căpeteniile poporului şi grămăticii. Şi au aşteptat toţi, până ce o perlă a fost aruncată într-o ceaşcă, semn al naşterii. Şi s-a născut un fecior semănând cu luna nouă. Şi au însemnat naşterea în cronicile Egiptului. Apoi, astrologii s-au suit în foişoare, mai aproape de scrierea cerului, şi au privit-o şi au citit-o uimiţi.

Apoi au sărutat pământul şi au spus sultanului Assem:

— Steaua acestui copil e fericită, şi ora naşterii lui binecuvântată! Totuşi, în tinereţe i se vor întâmpla lucruri pe care nu cu plăcere ţi le spunem…

— Spuneţi şi nu vă temeţi! i-a îndemnat sultanul.

— O, stăpâne! au răspuns astrologii, el va părăsi ţara şi va umbla prin străini, va naufragia şi va cădea în prinsoare, îndurând multe nevoi şi înfrângând primejdii! În cele din urmă, va trece însă cu bine prin toate, şi va ajunge la ţintă. Celelalte zile ale vieţii lui vor fi plăcute! Se va împotrivi vrăjmaşilor şi va fi stăpân pe ţări şi seminţii…

— Nu prevestiţi lucruri prea rele! a spus sultanul. Laudă lui Mahomed-prooroc, care veghează din corturile sale asupra pulberii! Până ce fiul meu va trebui să treacă prin încercările suferinţelor, ne va desfăta cu mii de bucurii…

Şi sultanul nu s-a mai gândit la cele auzite, a dăruit astrologilor bogăţii şi a părăsit divanul.

Vizir Fares s-a apropiat de el plin de bucurie, şi după ce a sărutat pământul în faţa lui, i-a spus:

— Stăpâne, un pic mai înainte soaţa mea a născut un fiu strălucitor ca luna…

— O, vizire! a strigat sultanul. Adu-ţi copilul să crească împreună cu al meu…

Fares-vizir şi-a adus soaţa şi fiul, şi doicile au purtat copiii timp de şapte zile, apoi i-au culcat pe amândoi pe-o pernă şi i-au dus în faţa sultanului, întrebându-l ce nume vrea să le pună.

Daţi-le voi numele ce vă plac… le-a spus sultanul.

— Nimeni afară de tine nu poate hotărî una ca asta! au răspuns doicile.

— Pe fiul meu să-l numiţi Seif Almuluk, adică” Paloş al sultanilor”, căci aşa se numea şi bunicul

meu! Iar pe fiul vizirului să-l numiţi Said, adică „Preafericitul”…

Doicile au îngrijit copiii până la cinci ani, apoi au fost învăţaţi să călărească, să tragă cu arcul, să lupte cu paloşul, şi tot ce trebuie să ştie nişte feciori. Şi au învăţat aşa, până la ani cincisprezece, şi-i întreceau pe toţi în îndemnare şi iscusinţă. Şi unul şi altul erau în stare să lupte singur împotriva a o mie de călăreţi şi să le ţină piept!

Sultan Assem îi privea ades şi se bucura văzându-i, până au ajuns la douăzeci şi cinci de ani, când sultanul a poruncit să fie chemat Fares-vizir.

— O, vizire Fares! i-a spus el. Mi-a venit ceva în gând şi aş vrea să-ţi cer sfatul!

— Fă ce-ţi spune inima! Gura ta nu poate decât binecuvânta…

— Pentru că sunt bătrân foarte, aş vrea să lepăd povara stăpânirii Egiptului şi să o dau fiului meu Seif Almuluk! E fecior vrednic, desăvârşit în toate virtuţile şi înţelept. Iar în ce mă priveşte, vizire Fares, restul zilelor mi le voi petrece în restrişti şi rugăciuni şi-n tânguiri către sultanul eternităţilor…

— Gura ta nu poate decât binecuvânta, a răspuns Fares-vizir. Şi eu îţi voi urma pilda şi voi da viziratul fiului meu Said, căci şi el e destoinic, bogat în cunoştinţe şi cu înţelegere. Astfel vor fi împreună cei doi tineri, şi noi îi vom sfătui să meargă pe calea binelui, dreptăţii şi binefacerilor…

— Întocmeşte firmanele… a spus sultanul. Pregăteşte solii, să pornească în toate ţările! Porunceşte seraiurilor şi cetăţilor supuse nouă să se adune toţi mai-marii, într-o anumită zi, aici, în cetatea de scaun, pe câmpul de alergări…

*

* *

Apoi, Assem-sultan a poruncit curtenilor să împodobească cu covoare şi cu cele mai scumpe stofe marele gang din mijlocul câmpului de alergări. Să fie dus acolo şi jilţul mare, pe care sultanul obişnuia să stea numai la zile deosebite. Toate au fost gata repede. Se adunaseră oameni din toate locurile.

Şi au intrat întâi copiii de casă şi ajutoarele sultanului, însoţiţi de oştile de strajă. Şi mai-marii Egiptului strigau:

— Apropiaţi-vă pentru divan…

Şi s-au apropiat judeţii, beii şi vizirii, şi au pătruns în gang, după obicei şi rang, şi se înfăţişau sultanului. Şi sultanul şedea în jilţul mare, şi oaspeţii în picioare, şi după ce au venit toţi, sultanul a poruncit să se întindă mesele… Şi s-au întins mesele, cu cele mai alese bucate şi băuturi, şi toţi au mâncat şi au băut. Şi sultanul a dat porunci cămăraşilor să nu lase pe nimeni să se îndepărteze până nu vor fi auzit toţi cuvântul lui.

Şi au ridicat apoi o perdea, şi sultanul a grăit astfel:

— Viziri şi mai-mari ai ţării! Dregători mari şi mici! Ştiţi toţi că am moştenit jilţul de la părinţii şi strămoşii mei.

— Adevărat este, o, sultane! au răspuns toţi într-un glas.

— Ştiţi că sunt bătrân foarte şi slăbănog! Vreau să-mi trăiesc zilele ce le mai am, în restrişte, să mă las rugăciunilor şi să-i cer preaputernicului Alah iertare pentru păcatele trecute… Îl cunoaşteţi toţi pe fiul meu Seif Almuluk, şi ştiţi că e bun, învăţat, îndemânatic, înţelegător, plin de virtuţi şi drept! Vreau să-i dau domnia peste Egipt, să fie el sultan în locul meu! Ce aveţi de spus?

S-au sculat toţi şi au sărutat pământul:

— Suntem gata să ne supunem ţie, o, scutul nostru. Ne-am supune dacă ai hotărî să ne cârmuiască unul dintre robii tăi, dar când ni-l dai ca ocârmuitor pe fiul tău? Jurăm deci, întru

aceasta, pe capul şi pe lumina ochilor noştri, şi pe grădina Huriilor, şi pe ochii de mărgean ai nopţii…

Assem-sultan a coborât din jilţ, şi în timp ce-l aşeza în locu-i pe fiul său, spunea celor de faţă:

— Iată, acesta e sultanul vostru!

Şi şi-a scos diadema de aur şi a pus-o fiului, şi l-a încins cu brâul sultanilor, şi s-a aşezat pe un scaun de aur, în timp ce fiul său şedea în jilţul mare. Şi rând pe rând. Juzii, vizirii, beii şi toţi maimarii au sărutat pământul din faţa lui Seif Almuluk.

Apoi, ceauşii au dat strigările, şi împărţeau aur, şi ploua peste capetele oamenilor cu pietre scumpe.

Sultanul împărţea daruri, veşminte alese şi dreptate.

Şi Fares-vizir s-a întors şi el spre bei şi maimari, şi a vorbit astfel:

— O, voi toţi cei de faţă! Ştiţi că am fost vizir încă dinaintea lui Assem şi că mai sunt vizir şi acum, când a lepădat domnia, spre a o da fiului său! Aş vrea şi eu să lepăd viziria, dând-o fiului meu Said. Ce aveţi de spus?

— Nimănui nu i se cuvine mai mult ca fiului tău să fie vizirul lui Seif Almuluk, pentru că de minune se potrivesc…

Acestea auzindu-le, Fares-vizir şi-a scos turbanul de vizir şi l-a aşezat pe capul fiului, apoi i-a pus călimara şi condeiele dinainte.

— Binecuvântare lui! Binecuvântare! Strigau ceauşii.

Apoi vizirul şi Assem s-au ridicat, şi-au deschis vistieriile şi i-au dăruit pe viziri şi bei şi pe maimarii Egiptului, şi sultanul cel nou, Seif Almuluk, le-a scris firmane noi, bătute cu sigiliul lui şi al vizirului Said.

Oamenii au rămas aşa o săptămână, la un loc, apoi fiecare şi-a văzut de drum. Sultan Assem s-a dus în serai, cu fiul şi cu noul vizir, şi chemându-l

pe vistiernic, a pus să i se aducă inelul cu sigiliu, paloşul, lădiţa de la Salom şi arcul. A spus:

— Fiecare să ia ce vrea…

Seif Almuluk a luat inelul cu sigiliu. Said a apucat paloşul. Apoi, Seif Almuluk a luat lădiţa, şi Said arcul. Au sărutat după aceea mâna bătrânului şi s-au dus acasă. Seif Almuluk a pus lădiţa pe jilţul de odihnă. Said s-a aşezat lângă el.

La miezul nopţii, Seif Almuluk s-a trezit, şi-a amintit de lădiţă, şi voind să vadă ce cuprinde, s-a ridicat, a luat o lumânare şi a intrat în încăperea de alături. A pus lumânarea într-un sfeşnic, a deschis lădiţa şi a găsit în ea nişte veşminte lucrate de spirite, şi cum l-a desfăcut pe unul, a văzut pe el chipul unei fete pictat cu aur. Seif Almuluk şi-a pierdut minţile. S-a îndrăgostit de fata aceea şi săruta veşmântul. A căzut la pământ, leşinat.

Apoi, trezindu-se, s-a lovit peste obraji, plângea şi se jeluia. Şi trezindu-se Said, şi negăsindu-l lângă dânsul, şi văzând o lumânare lipsă, l-a căutat până l-a găsit. L-a întrebat:

— Ce ţi s-a întâmplat, o, frate al meu?

Dar Seif Almuluk nici nu l-a auzit măcar şi nici nu şi-a ridicat capul, ci plângea înainte.

— O, sultanul meu! Stăruia Said. Îţi sunt vizir şi prieten şi am crescut laolaltă! De ce nu-ţi deschizi inima în faţa mea?

Stăruinţele şi rugăminţile lui au fost însă zadarnice. Seif Almuluk nu mai contenea din plâns şi nu scotea niciun cuvânt. În cele din urmă, Said şi-a pus pieptul în iatagan. A strigat:

— O, prietene, dacă nu-mi povesteşti ce ţi s-a întâmplat, îmi iau viaţa, căci nu pot să te mai văd aşa!

În sfârşit, Seif Almuluk şi-a ridicat capul şi a grăit:

— Prieten al meu! Ţi-aş mărturisi pricina suferinţelor, dar mi-i ruşine!

— Te rog pe Alah, unicul şi atotmilostivul! Spune-mi ce ţi s-a întâmplat, şi nu te ruşina, căci

sunt robul tău, vizirul tău şi sfătuitorul tău!

— Vino şi uită-te la chipul acestei fete… i-a răspuns Seif Almuluk.

Şi uitându-se la chipul fetei, Said i-a văzut deasupra capului nişte cuvinte brodate cu perle:

„Acesta este chipul fetei Badiala Djamal, adică Minunea Frumuseţii, fata lui Sahal, fiul lui Suhrah, cel mai mare sultan al spiritelor credincioase, ce locuiesc pe insula Babei, în grădina Irem”.

— Sultanul şi prietenul meu! Ştii oare ce scrie? a spus Said, după ce a citit.

— Pe Alah, prietene, nu ştiu! a răspuns Seif Almuluk.

— Vino şi citeşte cu băgare de seamă…

Seif Almuluk a citit şi el, şi a strigat din adâncul inimii:

— Pe Alah! Prietenul meu, dacă fiinţa asta se află undeva pe pământ şi poate fi găsită, eu o voi căuta necontenit…

— Nu mai plânge, prietenul meu! a răspuns Said. Du-te, urcă-te în jilţ şi lasă-i pe toţi să ţi se închine, apoi, când va străluci ziua, adună-i pe toţi dervişii şi călătorii prin ţări străine şi întreabă-i unde se află grădina Irem cu insula Babei…

Cum soarele s-a urcat pe cer, Seif Almuluk s-a urcat şi el în jilţul său, şi sufletul îi era neliniştit. Iată însă că s-au apropiat beii, vizirii şi mai-marii. Şi când s-au adunat toţi, Seif Almuluk a spus vizirului:

— Arată-le că mi-i amară inima şi că ar fi mai bine să mă lase în pace…

Auzind aceste, sultanul Assem s-a întristat foarte şi a chemat vraci şi cititori în stele, şi s-a dus cu ei la fiul său, şi i-a spus să-i prescrie doftorii şi amulete; de asemenea, a dat poruncă trei zile în şir să se ardă mosc şi ambră, dar Seif Almuluk era din ce în ce mai tulburat.

Când însă au trecut de la îmbolnăvire trei luni, sultan Assem a strigat vracilor şi celorlalţi de faţă:

— Vai vouă, câinilor! Dacă nu sunteţi în stare să-l lecuiţi pe fiul meu, voi porunci numaidecât să fiţi ucişi…

— O, marele nostru sultan şi stăpân! au răspuns vracii. Nu lăsăm nimic la o parte, chiar când avem a vindeca un străin; deci, cum să nu ne dăm toată osteneala să-l vindecăm pe sultanul nostru? Dar boala fiului tău e adâncă, şi dacă vrei, îţi spunem despre ce e vorba…

— Spuneţi-mi numaidecât tot ce ştiţi despre boala lui! a strigat Assem.

— Fiul tău, Asseme, e bolnav de dragoste…

— De unde ştiţi voi una ca asta? Cum a ajuns să se îndrăgostească?

— Întreabă-l pe prietenul său, vizirul, că ştie… i-a răspuns cel mai mare vraci.

Assem s-a dus îndată în încăperea sa şi a poruncit să fie chemat vizirul Said. L-a întrebat:

— Ce boală l-a lovit pe prietenul tău?

— Nu ştiu! i-a răspuns Said.

Atunci Assem a poruncit gâdelui:

— Ia-l pe Said, leagă-i ochii şi taie-i capul!

— Stăpâne! a răcnit Said, tremurând ca varga.

— Vorbeşte! a strigat Assem.

— Fiul tău s-a îndrăgostit de fata sultanului spiritelor!

— Unde-a văzut-o fiul meu pe fata asta? s-a mirat Assem.

— Pe veşmântul dăruit de către Salom, fiul lui David, pace lui în vecii-vecilor şi cât vor scânteia luceferii…

Assem s-a dus la fiul său:

— O, fiul meu! De ce te frământi oare? Ce-i cu chipul acelei fete?

— Mi-a fost ruşine să-ţi spun, o, tatăl meu, a răspuns Seif Almuluk. Dar acum, dacă ştii, te rog vezi ce-i de făcut…

— Dar cum am putea-o dobândi pe fata sultanului spiritelor? a răspuns tatăl. Însuşi Salom, fiul lui David, în faţa ei ar fi neputincios! Scoală-te şi ai curaj! Du-te la vânătoare, ospătează şi bea, şi goneşte-ţi astfel amarul! În locul acestei fete, îţi voi găsi o sută de beiţe! Doar fata sultanului spiritelor nu e fiinţă omenească…

Dar Seif a răspuns:

— Pe Allah, o, tatăl meu! Nu pot trăi fără ea!

— Dar cum s-ajungem la dânsa, fiul meu?

— Pune să se adune toţi neguţătorii şi călătorii, să-i iscodim unde se află grădina Irem cu insula Babei…

Şi sultanul a poruncit să fie adunaţi neguţătorii, căpitanii de corăbii şi toţi călătorii şi dervişii; şi i-a întrebat pe toţi de grădina Irem şi insula Babei, dar niciunul nu fusese vreodată pe acolo şi nici nu putea da vreo ştire.

— O, stăpâne! a spus unul, la urmă. Dacă vrei să cunoşti insula cu grădina aceasta, du-te în China, care este o ţară mare, plină de tot felul de bogăţii şi locuită de oameni de toate seminţiile; numai de la ei vei putea afla unde se află acele locuri…

— O, tatăl meu! a spus Seif Almuluk. Pune să mi se pregătească corăbii pentru China!

— Rămâi în jilţul tău, o, fiule, şi stăpâneşte-ţi supuşii! Mă voi duce eu în China în locul tău şi voi afla de insula Babei şi grădina Irem…

— O, nu, tată! Asta trebuie s-o fac eu. Nimeni altul în afară de mine nu poate întreba de insula Babei şi de grădina Irem… Lasă-mă, tată, să călătoresc un timp! Dacă găsesc o urmă, e bine, dacă nu, în călătorii, printre străini, mi se va vindeca inima, şi dacă rămân în viaţă mă întorc înapoi teafăr…

Assem n-a avut decât să încuviinţeze plecarea. Seif Almuluk a poruncit să i se pregătească patruzeci de corăbii, o mie de robi, bani şi comori,

hrană şi scule de război. Şi-a luat rămas bun de la părinţi. L-a luat cu sine pe Said, ca însoţitor.

Curând, corăbiile au ridicat ancora şi au călătorit până în China.

ÎN CHINA, LA HANUL FAGFUR… APOI ÎNCEP PĂTIMIRILE ADEVĂRATE, SEIF ALMULUK ŞI HADÂMBII ERAU SA FIE FĂCUŢI MĂGARI… AJUNG ÎN INSULA VÂRCOLACILOR CARE DORM CU O URECHE SUB CAP ŞI CU UNA SE ÎNVELESC… SUNT PRINŞI DE SULTANUL NEGRILOR ŞI PUŞI ÎN COLIVII, CA PĂSĂRI CÂNTĂTOARE… ELIBERAREA PE PLUTĂ ŞI LUPTA CU CROCODILII…

Auzind chinezii că se apropie patruzeci de corăbii, au crezut că vor fi împresuraţi şi că vor trebui să poarte război, deci au ferecat porţile cetăţilor, pregătindu-şi maşinile de luptă.

Când Seif Almuluk a auzit aceasta, a chemat la sine doi hadâmbi de taină şi le-a spus:

— Duceţi la hanul cetăţii salutul meu şi spuneţi-i aşa: „Sultanul Seif Almuluk al Egiptului este cel ce a venit la voi în ospeţie şi vrea să călătorească prin ţara voastră un timp, şi după ce va sfârşi călătoria se va întoarce acasă. N-a venit ca duşman, spre a purta război. Dacă-l primeşti, va veni la tine, de nu, va face cale-ntoarsă şi nu te va mai nelinişti nici pe tine, nici pe locuitorii cetăţii tale…”

Şi astfel, când hadâmbii de taină au ajuns la cetate, li s-au deschis porţile şi au fost duşi în faţa hanului Fagfur.

După ce a auzit cuvintele solilor, han Fagfur i-a încărcat cu daruri, a poruncit să se deschidă porţile iar, şi a ieşit în întâmpinare sultanului, însoţit de

cei mai vestiţi oameni. Şi ajuns în faţa lui Seif Almuluk, l-a îmbrăţişat.

— Bine ai venit în stăpânirea mea! a strigat han Fagfur. Sunt robul tău şi al tatălui tău! Cetatea mea îţi stă la picioare, porunceşte numai…

Apoi a pus să li se aducă daruri şi merinde, şi l-a petrecut pe Seif Almuluk şi pe vizirul său Said în cetatea sa, împreună cu cei mai mari demnitari şi mulţi oşteni.

Patruzeci de zile Seif Almuluk şi ai săi s-au bucurat de ospeţie.

— Fiu al prietenului meu! Cum o duci şi cum îţi place ţara mea? l-a întrebat han Fagfur, după aceea.

— Mulţumită milei tale, mi-a plăcut totul! a răspuns Seif Almuluk.

— De bună seamă cauţi ceva în ţara noastră. Mi-ai putea spune? a stăruit hanul.

— Povestea mea e grozavă! a răspuns Seif Almuluk. Sunt îndrăgostit de chipul Badialei Djamal!

Spunând astfel, din ochii lui au ţâşnit lacrimi, şi din inimă suspine.

— Ce-i de făcut, Seif Almuluk? l-a întrebat hanul Chinei, înduioşat.

— Aş vrea să porunceşti să se adune călătorii, căpitanii de corăbii şi dervişii, să-i pot întreba…

Hanul a poruncit pe loc să se adune cămăraşii şi călăuzele poruncindu-le să dea de ştire tuturor călătorilor, căpitanilor de corăbii şi dervişilor, să se adune pe câmpul de călărie!

Şi s-au adunat toţi cei vestiţi, într-o mare mulţime, şi Seif Almuluk îi întreba de insula Babei şi grădina Irem, dar nimeni nu răspundea.

— O, preafericite sultane! a spus la urmă un căpitan de corabie. Dacă vrei să afli veşti despre aceste locuri, trebuie să te îndrepţi spre ţările şi insulele învecinate cu India…

Seif Almuluk a poruncit corăbiilor să se pregătească de drum, să se încarce apă dulce,

merinde şi tot ce era de lipsă. Apoi şi-au luat rămas bun de la hanul Chinei şi s-au suit pe corăbii.

Au călătorit patru luni, în linişte şi pace, cu vânt prielnic, dar într-o zi s-a stârnit furtuna! Valurile spumegau în furie, şi toţi au petrecut zece zile de spaimă! Au fost loviţi de un vânt atât de puternic, încât s-au înecat toţi. Au scăpat pe o luntre numai Seif Almuluk şi câţiva hadâmbi. Apoi furtuna şi valurile s-au potolit. S-a arătat soarele. Seif Almuluk a deschis ochii şi n-a văzut decât cer şi apă…

— Unde ne sunt corăbiile? Unde e prietenul meu Said? a întrebat el.

— O, stăpâne! au răspuns hadâmbii. Corăbiile s-au scufundat toate, iar oamenii slujesc ca hrană peştilor!

Seif Almuluk a prins a răcni, se lovea peste obraji şi voia să se arunce în mare.

— O, stăpâne! i-au spus hadâmbii. La ce folos? Singur ţi-ai făcut-o! Dacă ai fi dat ascultare tatălui tău, nu ţi s-ar fi întâmplat nimic! Nu-ţi rămâne decât să le înduri pe toate!

Luntrea era repezită de vânturi şi nu ştiau încotro merg. Curând, le lipsea hrana şi apa, dar prin voia lui Alah, aprinzătorul luceferilor, li s-a arătat departe o insulă! Flămânzi fiind, au lăsat un om de veghe, ceilalţi au coborât pe insulă şi au mâncat poame. Deodată au văzut printre pomi un om cu faţa lunguiaţă, cu trupul alb şi cu înfăţişare ciudată. L-a strigat pe nume pe unul dintre hadâmbi. I-a spus:

— Nu mânca poame crude! Vino la mine să-ţi dau coapte!

— De unde veniţi şi încotro vă duceţi? a întrebat omul acela. Haideţi încoace, să vă dau de mâncat şi de băut! Dacă vreţi să ne fiţi măgari, ne vom sui în spinarea voastră, şi toate se vor sfârşi cu bine…

Auzind aceste, hadâmbii au prins a vâsli repede, îndepărtându-se. Au petrecut astfel o lună, până au

dat peste altă insulă, şi au coborât, şi s-au dus într-o pădure. Au aflat poame şi s-au ospătat.

Deodată au văzut ceva licărind departe, şi au apucat într-acolo. Când s-au apropiat, li s-a părut că văd o coloană întinsă la pământ, dar când unul dintre ei a cercetat-o cu piciorul, coloana s-a mişcat deodată şi s-a ridicat! Era un om cu urechi lungi. Nu i se putuseră vedea trăsăturile obrazului, căci pe când dormea îşi pusese o ureche sub cap şi-şi acoperise faţa cu cealaltă.

A înşfăcat un hadâmb.

— O, sultane, a strigat către Seif Almuluk acesta. Fugi de pe insula asta, căci e locuită de vârcolaci mâncători de oameni! Pe mine mă vor tăia şi mă vor mânca îndată!

Auzind acestea, Seif Almuluk a fugit la luntre cu ai săi, lăsându-se păgubaşi de poame. Au mai rătăcit aşa, câteva zile, până au dat de altă insulă. S-au oprit la un munte înalt. S-au urcat şi au văzut o livadă cu pomi mulţi roditori. Deodată însă printre pomi s-au ivit oameni în pielea goală, lungi de câte cincizeci de coţi. Dinţii le erau ca de elefanţi şi le ieşeau din gură. Unul dintre ei, sultanul, şedea pe o pâslă neagră, sus, pe o stâncă, înconjurat de mulţi negri care-l slujeau.

L-au prins pe Seif Almuluk şi i-au prins pe hadâmbi. I-au dus în faţa sultanului:

— O, sultane! Am găsit printre pomi aceste păsări…

Şi fiind sultanul flămând, a pus să fie tăiaţi doi hadâmbi. I-a mâncat!

Văzând Seif Almuluk acestea, înfricoşat a început a plânge, dar auzindu-i plânsul, sultanul a spus mirat:

— Ce voci frumoase au aceste păsări! Faceţi-le colivie, închideţi-le în ele şi atârnaţi-le deasupra capului meu, să le pot auzi glasul!

Şi astfel, Seif Almuluk şi hadâmbii au fost închişi în colivii, şi li se dădea de mâncat şi de

băut. Când plângeau, sultanul se desfăta ascultându-i.

Au petrecut în colivii patru ani.

Şi avea acel sultan o fată măritată pe altă insulă. Şi auzind aceasta că tatăl ei are nişte păsări cu voci plăcute, a trimis soli să le ceară pentru ea. Tatăl i l-a trimis pe Seif Almuluk împreună cu trei hadâmbi.

Şi văzându-i, fata sultanului s-a bucurat foarte, şi a pus să fie atârnaţi deasupra patului ei, în colivii. Seif Almuluk era nespus de trist. Se gândea la norocul lui trecut şi plângea, şi cei trei hadâmbi plângeau alături, iar fata sultanului credea că ei cântă şi se bucură.

Alah însă a vrut ca ea să se uite mai îndeaproape la Seif Almuluk şi să-i placă frumuseţea lui. A dat lui Seif Almuluk şi hadâmbilor libertatea, şi le-a dat cinste înaltă, şi s-au întins mesele.

Fiind odată singură cu Seif Almuluk, l-a rugat s-o sărute, însă Seif Almuluk s-a împotrivit şi fata s-a mâniat şi a poruncit ca el şi hadâmbii săi să-i fie robi.

Aşa au mai trecut patru ani. Locuitorii insulei îi socoteau păsări ale fetei sultanului, şi nimeni nu le spunea o vorbă rea, iar fata era liniştită din partea lor, pentru că ştia că nu vor mai putea scăpa de pe insulă.

Seif Almuluk şi hadâmbii puteau umbla în voie, fără străjeri, şi de multe ori lipseau zile întregi de acasă. Aşa au trăit acolo zece ani, adunând lemne şi aducându-le la bucătăriile seraiului.

Într-o zi, Seif Almuluk sta pe ţărmul mării şi lacrimi îi curgeau pe obraji, gândindu-se la tatăl său şi la maică-sa, la familie şi ţară şi la minunăţia vieţii trecute. Şi-a amintit şi de Said, prietenul său, şi aducerea aminte i-a stârnit şi mai tare lacrimile şi jalea.

— O, stăpâne! i-au spus hadâmbii. Cât timp vei mai plânge oare? La ce foloseşte acest plâns? Nu scrie oare pana cerească tot ce trebuie să se

întâmple? Nu ne rămâne decât să avem răbdare. Poate că Alah, care ne-a lovit cu toate aceste nenorociri, se va îndura iar de noi…

— O, fraţii mei! a răspuns Seif Almuluk. Mă întrebaţi ce putem face spre a ne elibera din puterea acestei afurisite? Bine este să aşteptăm eliberarea de la Alah, dar am putea şi fugi, prin curajul şi puterea noastră…

— O, stăpâne! au răspuns hadâmbii. Oriunde ne-am opri, am fi urmăriţi de vârcolacii mâncători de oameni! Nu putem scăpa de ei! Ne vor mânca sau ne vor aduce înapoi aici…

— Voi încerca o salvare!

— Cum?

— Să cojim de scoarţele lor pomii înalţi şi să împletim frânghii! Să legăm butuci şi să facem o plută, să-i dăm drumul în mare, încărcată cu poame! Să cioplim vâsle, apoi să ne spargem lanţurile cu topoarele! Poate vântul să ne ducă din nou spre China, şi astfel vom scăpa de această grozavă sultăniţă…

— Sfatul tău e bun, o, stăpâne… au spus hadâmbii bucurându-se.

Şi au început îndată să doboare arbori şi să alcătuiască pluta. Într-o lună totul era gata. Au lăsat pluta să lunece în mare, încărcată pe ascuns cu poame. Unul dintre ei ***a*** apucat un topor şi i-a eliberat din lanţuri. S-au urcat pe plută şi au petrecut pe mare patru luni, fără să ştie încotro plutesc.

Dar iată că li s-au sfârşit merindele şi sufereau amarnic de foame.

Deodată, marea a început să fiarbă, să spumege şi să ridice valuri mari. Un crocodil înfricoşător s-a ridicat din adâncul mării, a apucat un hadâmb şi l-a înghiţit. Seif Almuluk, cu cei doi hadâmbi rămaşi, au început a vâsli mai repede, să scape de dihania mării. Şi au vâslit astfel, înfricoşaţi, până ce într-o zi au văzut un munte înalt pe o insulă. S-au

bucurat mult, şi vâsleau voiniceşte, şi cu cât se apropiau de insulă, cu atât bucuria le creştea.

Dar deodată marea a prins iar a se înfuria şi iar s-a ivit un crocodil, înghiţindu-i pe ceilalţi hadâmbi. Singur a scăpat Seif Almuluk pe insulă şi s-a urcat pe munte. S-a aşezat să aştepte până va trece cineva pe acolo. Singurătatea îi amintea iar de patrie, de despărţirea de ai săi şi plângea. Apoi s-a dus într-un desiş să caute poame. Deodată, dintre pomi au prins a veni spre el ca la douăzeci de maimuţe mai mari decât catârii. L-au înconjurat din toate părţile şi l-au târât până la un serai înalt, întărit, care cuprindea tot soiul de bogăţii. Era zidit din aur şi argint. Se puteau vedea înăuntru tot felul de pietre preţioase, a căror strălucire nu poate fi descrisă niciodată…

ÎN INSULA MAIMUŢELOR… FATA RAJAHULUI INDIAN ŞI ÎNTÂMPLĂRILE CU FECIORUL SPIRITULUI ALBASTRU; DUPĂ UN POPAS ÎN INDIA, SEIF ALMULUK MERGE ÎNAINTE, SPRE ŢINTĂ…

În acel serai nu se afla nimeni afară de un fecior, şi îndată ce l-a văzut pe Seif Almuluk, l-a întrebat:

— Ce vrei? Cum te cheamă? De unde eşti? Şi cum ai ajuns aici? Spune-mi povestea ta şi nu-mi tăinui nimic…

— Pe Alah cel atotputernic! a răspuns Seif Almuluk. Oprirea mea aici e de scurtă durată! Nu pot rămâne nicăieri până nu-mi ating ţinta…

— Dar ce ţintă ai? l-a întrebat feciorul. Cum te cheamă şi de unde eşti?

Seif Almuluk a răspuns:

— Sunt din Egipt şi mă numesc Seif Almuluk…

Apoi i-a povestit totul, de la început până la sfârşit.

Feciorul s-a ridicat în faţa lui:

— O, stăpâne! Încă din Egipt am auzit că ai plecat spre China…

— Drept ţi s-a spus, a răspuns Seif Almuluk. Am fost în China şi de-acolo am avut timp de patru luni o călătorie fericită, spre India, până a venit furtuna care ne-a înecat toate corăbiile! Am rămas singur cu hadâmbii mei, pe-o luntre! Am trecut prin multe pericole! Am rămas singur. Am ajuns aici…

— O, beiule! i-a spus feciorul. Ai îndurat destul printre străini! Rămâi la mine, şi când voi muri, vei putea stăpâni tu aceste ţinuturi. Nimeni nu ştie cât de lungă şi de lată este această insulă! Trebuiesc multe zile pentru a o străbate. Maimuţele pe care le-ai văzut sunt îndemânatice foarte. Vei găsi aici tot ce ţi-ai putea dori…

Seif Almuluk i-a spus că nu poate rămâne nicăieri până nu ajunge la ţinta lui, că va străbate toată lumea şi că ori Alah îi va ajuta, ori îşi va găsi undeva moartea!

Feciorul a făcut maimuţelor un semn, şi ele s-au îndepărtat pentru o clipă şi s-au întors îndată, încinse cu şorţuri de mătase. Au întins mesele. Şi au adus mai mult de o sută de farfurii de argint şi aur, şi talgere pline de tot felul de mâncăruri, şi au rămas locului, aşa cum e obiceiul la sultani. Feciorul le-a făcut semn, şi ele s-au aşezat, numai una a rămas în picioare.

Seif Almuluk şi cele mai nobile dintre maimuţe s-au ospătat, apoi s-au strâns mesele, a fost adusă o cană şi un lighean cu apă de trandafiri şi mosc, şi şi-au clătit mâinile. Apoi au fost aduse vinuri, mâncăruri dulci şi dulceaţă de poame. Şi au băut toţi şi s-au veselit.

Maimuţele au prins să joace. Seif Almuluk se mira de tot ce vedea, uitând astfel de nenorocirea lui. Când s-a făcut noapte, au aprins lumânări de

ceară şi le-au înfipt în sfeşnice de aur, împodobite cu pietre preţioase. Apoi au fost aduse tot felul de poame proaspete şi uscate.

Mai târziu, Seif Almuluk s-a dus la culcare, într-o sală mare, unde-i fusese pregătit culcuşul.

Dimineaţa, feciorul s-a sculat înainte de răsăritul soarelui şi l-a trezit pe Seif Almuluk:

— Scoate-ţi capul pe fereastră afară, şi uită-te…

Când Seif Almuluk şi-a scos capul afară, a văzut o atât de mare mulţime, încât singur Alah ar fi fost în stare să le numere!

— De ce s-au adunat oare?

— În fiecare zi de Sabat, toate maimuţele de pe insulă, venind de la două-trei zile depărtare, se adună aici, înainte de a mă trezi eu, şi aşteaptă până scot capul pe fereastră, şi cum mă văd, sărută pământul, apoi fiecare-şi vede iar de ale ei…

Când maimuţele l-au văzut pe fecior la fereastră, i s-au închinat, apoi s-au împrăştiat.

Seif Almuluk a rămas la acest fecior o lună încheiată, apoi şi-a luat rămas bun, călătorind mai departe. Feciorul i-a dat vreo două sute de maimuţe, să-l slujească. L-au însoţit şapte zile, până la marginea ţării lor, apoi şi-au luat rămas bun şi s-au întors.

Seif Almuluk a călătorit patru luni singur, peste munţi şi dealuri, prin pustiuri şi pământuri mănoase. Trebuia să se hrănească cu ierburile pustiului. Îi părea rău că l-a părăsit pe fecior şi tocmai se hotărâse să se întoarne, când a văzut în depărtare ca o lumină. S-a îndreptat într-acolo.

A văzut seraiul înalt, clădit de Iafet, fiul lui Noe, şi pomenit în cartea Coranului cu cuvintele: „O cetate puternică şi o fântână părăsită”. Seif Almuluk s-a aşezat în faţa porţii şi gândea dacă seraiul era al unor oameni sau al unor spirite…

A stat astfel acolo o bucată de vreme, şi nevăzând pe nimeni intrând sau ieşind, s-a sculat şi a intrat. A numărat şapte pridvoare. La capătul celui de-al şaptelea, se afla o uşă şi în faţa ei o

perdea. El a ridicat-o şi a păşit într-o sală mare, aşternută cu covoare de mătase.

În mijlocul sălii se afla un jilţ de aur, pe care şedea o fată frumoasă ca strălucirea lunii, îmbrăcată în veşminte de sultăniţă şi împodobită ca o mireasă în noaptea nunţii. La picioarele jilţului se afla o masă, şi pe ea patruzeci de farfurii încărcate cu cele mai minunate mâncăruri.

Seif Almuluk s-a apropiat de fată şi i s-a închinat. Ea i-a răspuns la închinare şi l-a întrebat:

— Eşti om sau spirit?

— Sunt unul dintre oamenii aleşi, fiu de sultan şi sultan eu însumi…

— Ia întâi şi ospătează ceva… l-a poftit ea. Apoi povesteşte-mi cum ai ajuns aici…

Seif Almuluk s-a aşezat la masă şi a mâncat din toate până s-a săturat îndeajuns, şi s-a aşezat pe jilţ, lângă fată.

— Cine eşti şi de unde vii? Cum te cheamă şi cine te-a adus încoace?

Povestea mea e nespus de lungă… a răspuns Seif Almuluk.

Atunci spune-mi numai de unde eşti şi ce cauţi…

— Dar spune-mi şi tu cine te-a dus aci şi de ce stai singură? a întrebat-o el, şi fata a început:

— Numele meu este Davleta Hatun, fata rajahului Indiei, care locuieşte în oraşul Serendib şi stăpâneşte o grădină mare şi frumoasă. În toată India nu se află alta mai frumoasă şi cu un iaz atât de mare! Într-o zi, m-am dus cu roabele mele în grădina aceea, şi ne-am dezbrăcat, şi am intrat în iaz. Ne hârjoneam şi eram vesele. Deodată a venit asupră-mi ca un nour şi m-a smuls din mijlocul roabelor mele şi m-a urcat până am ajuns între cer şi pământ, unde mi-a grăit astfel:

— O, Davleta Hatun, nu te teme! Linişteşte-ţi inima!

Şi a mai zburat apoi o bucată de vreme. Nu mai ştiam ce-i cu mine, până m-a adus în acest serai şi

s-a prefăcut într-un fecior frumos. M-a întrebat:

— Mă cunoşti?

I-am răspuns:

— Stăpâne, nu te cunosc!

— Sunt fiul sultanului Albastru, al Spiritelor. Tatăl meu locuieşte pe ţărmurile Mării Roşii şi domneşte peste de şase ori câte o sută mii de spirite zburătoare şi scufundătoare! Cum zburam pe aici, pe deasupra locului unde te scăldai, m-am îndrăgostit de tine, de aceea am coborât şi te-am răpit din mijlocul roabelor şi te-am adus în această cetate puternică, unde nu vine nimeni niciodată, nici om, nici spirit, şi de aci până la India e drum lung de o sută douăzeci de ani. În viaţa ta nu-ţi mai poţi revedea ţara tatălui şi a mamei! Rămâi deci aci, la mine, şi fii veselă! Eu îţi voi apărea de câte ori vei dori!

Apoi spiritul m-a îmbrăţişat şi m-a sărutat. A adăugat:

— Aşază-te şi nu te teme de nimic!

M-a lăsat o clipă singură şi s-a întors cu masa şi covoarele pe care le vezi aci. În fiecare marţi vine iar, rămâne până vineri după masă la mine şi lipseşte iar până marţi. Tatăl meu e rajah şi se numeşte Tajd Almuluk, sau Diadema Sultanilor. Nu ştie încă nimic de soarta mea! Aceasta mi-i soarta! Şi acum spune-mi-o şi tu pe a ta!

— Istoria mea e lungă, şi mă tem că înainte de a ţi-o povesti, se întoarce spiritul…

— Azi e vineri şi abia m-a părăsit, a răspuns fata. Povesteşte-mi de la început până la sfârşit cum ai ajuns aici…

Seif Almuluk a povestit tot, până ce a pomenit numele Badialei Djamal al cărei chip îl văzuse pe veşmântul primit de la Salom. Auzindu-i numele, fata a prins a plânge.

— Dar acesta e numele surorii mele! O, sora mea, Badiala Djama!

— O, Davleta Hatun! a strigat Seif Almuluk. Badiala Djamal e spirit, şi tu eşti fiinţă omenească:

cum poţi fi sora ei?

— E sora mea de lapte! În ziua când mă năşteam eu într-o parte a grădinii, în altă parte se năştea ea, şi măicuţele noastre s-au împrietenit. Am crescut o vreme împreună. Înainte de a pleca, mama Badialei Djamal i-a dăruit mamei mele un talisman şi i-a spus că dacă va avea nevoie de dânsa, va veni oricând, chemată prin acel talisman. Badiala Djamal venea în fiecare an la noi, cu maică-sa, şi rămâneau câtăva vreme, apoi se întorceau în patrie. Dacă aş fi lângă mama, o, Seif Almuluk, şi dacă te-aş fi cunoscut în ţara mea, şi am fi fost toţi laolaltă, ca înainte, aş fi găsit vreo viclenie spre a te ajuta să-ţi ajungi ţinta… Dar acum sunt departe de patrie, şi ai mei nu ştiu nimic de mine, căci dacă ar şti ar găsi o cale să mă elibereze de aci. Dar trebuie să lăsăm treaba asta în seama acelui ce mână nourii şi pulberile…

— Hai să fugim împreună! i-a spus Seif Almuluk.

— Unde putem fugi? Chiar de am străbate cale lungă de-un an, acest blestemat ne va ajunge într-o clipită şi ne va omorî…

— Atunci mă voi ascunde undeva, aici, şi când va trece pe lângă mine răpitorul, îl voi ucide cu paloşul…

— Nu-i poţi face nimic până nu-i distrugi puterea…

— Dar în ce-i stă puterea?

— L-am tot întrebat, dar n-a vrut să-mi spună, până ce într-o zi, tot rugându-l, s-a supărat şi m-a întrebat că până când am să-l tot necăjesc cu întrebarea asta?

— Mai am oare pe cineva în afară de tine? i-am răspuns. De cine oare atârnă tot restul vieţii mele? Sufletul meu îl iubeşte pe al tău, şi dacă nu veghez asupra vieţii tale şi n-o ţin mereu în negrul ochilor mei, ce se va alege din viaţa mea, dacă nu vei mai fi tu? Lasă-mă să-ţi cunosc puterea, ca să ţi-o pot păzi ca pe lumina ochilor! i-am grăit aşa, fiindcă

nu-mi pierdusem speranţa că-ntr-o zi voi scăpa din prinsoarea lui, şi că aflarea acestei taine mă va puica ajuta.

— Ascultă, dar! mi-a răspuns spiritul. Cititorii în stele mi-au poruncit la naştere că puterea mea va fi biruită de mâna unui fecior de sultan; de aceea mi-am luat puterea şi am aşezat-o în capul unei vrăbii; vrabia într-o cutie, cutia în şapte sertare, sertarele în şapte lăzi într-un sicriu de marmoră, iar sicriul l-am îngropat pe ţărmul acestei mări depărtate de orice ţară, şi unde nu poate călca picior de om. Însă, ia aminte! Ce ţi-am spus să rămână o taină!

— Cine vine la mine şi cine mă vede în afară de tine? i-am răspuns. Cui i-aş putea-o spune? Pe Alah, luminătorul cerului! Ţi-ai ascuns puterea într-un loc minunat, unde în afară de tine nu poate nimeni ajunge. Cum l-ar putea, deci, descoperi vreun om?

— O, mi-a răspuns spiritul. Se spune că omul acela ar avea pe deget unul dintre inelele lui Salom! Dacă va pune inelul pe faţa apei şi va spune câteva cuvinte, sicriul de marmoră se va ridica de la sine şi se va sfărâma bucăţi, odată cu toate cutiile şi lădiţele. Vrabia va ieşi din cutie şi va fi sugrumată. Eu, însă, va trebui să mor…

— Eu sunt acel fiu de sultan! a spus Seif Almuluk. Pe degetul meu se află inelul lui Salom! Vino cu mine la ţărmul mării, să vedem dacă spiritul a spus sau nu adevărul!

Au pornit şi au mers împreună la ţărmul mării. Davleta Hatun s-a oprit cu spaimă, însă Seif Almuluk a pus inelul pe faţa apei.

— Pe numele înscrise pe acest inel! a strigat el. Putere a fiului Sultanului Albastru, ieşi la faţa apelor!

Curând, marea a început să geamă, şi sicriul a ieşit la faţă. Seif Almuluk l-a lovit de stâncă aşa de tare, încât a pleznit ţăndări, apoi a sfărâmat cutiile şi lădiţele, a scos vrabia şi s-a întors la serai

împreună cu fata rajahului indian. S-a aşezat alături de ea în jilţ.

În timp ce şedeau aşa, s-a stârnit pulbere puternică şi s-a ivit o arătare uriaşă.

— O, beiule egiptean! a gemut arătarea. Lasă-mă să trăiesc şi dăruieşte-mi libertatea, căci şi eu te voi ajuta…

Davleta Hatun a spus însă către Seif Almuluk:

— Nu-ţi pierde timpul! Omoară vrabia, altfel afurisitul îţi va lua-o şi ne va omorî!

Seif Almuluk a omorât vrabia, şi spiritul s-a prăbuşit în faţa porţii seraiului şi s-a prefăcut într-o grămăjoară de pulbere neagră.

— Iată-ne eliberaţi de sub puterea acestui blestem! a strigat fata. Acum ce facem?

— Trebuie să avem încredere în puterea noastră, şi asta ne va duce spre mântuire…

Apoi Seif Almuluk a scos din ţâţâni câteva uşi ale seraiului, făcute din lemn de aloe şi santal şi ferecate cu cuie de argint şi aur; a tras şnururile de la perdelele de cânepă împletite cu fibre de copac; a legat cu ele uşile, şi cu ajutorul Davletei Hatun a făurit o plută. Au tras-o până la ţărmul mării. Au legat-o la pripon.

S-au întors la serai şi au dus pe plută farfuriile de aur, tablalele de argint, giuvaerurile şi pietrele preţioase şi tot ce se mai găsea. S-au urcat pe plută şi ei, cu nădejde în izbândă. Drept vâsle foloseau două bucăţi de lemn. Au dezlegat frânghia şi au pornit în larg.

Patru luni vântul a aruncat pluta încoace şi încolo, până li s-au sfârşit merindele.

Într-o noapte, în timp ce Seif Almuluk dormea şi Davleta Hatun stătea de veghe, a văzut că pluta se apropie de ţărm şi că intră într-un port cu multe corăbii. Uitându-se ea spre ţărm, a auzit nişte bărbaţi vorbind şi şi-a dat seama că ajunseseră într-un ţinut locuit, într-o cetate… S-a bucurat mult şi l-a trezit pe Seif Almuluk din somn:

— Scoală-te şi întreabă-l pe corăbierul de pe ţărm cum se cheamă cetatea asta…

Seif Almuluk s-a ridicat bucuros.

— Prietene! a strigat el către corăbier. Cum se numeşte cetatea şi portul?

— Mincinosule şi neobrăzatule! i-a răspuns corăbierul. Cum ai ajuns aici, dacă nu cunoşti cetatea şi portul?

— Sunt străin! i-a răspuns Seif Almuluk. Călătorind împreună cu alţii, pe o corabie, am suferit un naufragiu! M-am salvat singur, pe o scândură, şi astfel am ajuns aici!

— Cetatea se cheamă Cetatea Locuită, iar portul se cheamă Portul dintre două Mări…

Auzind acestea, Davleta Hatun s-a bucurat nespus:

— O, Seif Almuluk, ce veste bună! Salvarea e aproape, căci sultanul acestei cetăţi e moşul meu, Ali Almuluk! Întreabă dacă nu-i aşa!

— Pe sultanul acestei cetăţi nu-l cheamă Ali Almuluk?

— Ce om ciudat eşti! a răspuns corăbierul mânios. Mai înainte spuneai că eşti străin, că n-ai fost aici niciodată, şi când colo ştii şi numele sultanului…

Auzindu-l pe corăbier vorbind, Davleta Hatun l-a recunoscut şi şi-a amintit că-l chema Muin Arias.

— Cheamă-l pe nume! a spus ea către Seif Almuluk. „Vino, Muin Arias, căci vrea să-ţi vorbească stăpâna ta!”

Când Seif Almuluk a rostit aceste cuvinte, corăbierul s-a înfuriat peste măsură:

— Câine ce eşti! Hoţule! Eşti, de bună seamă, spion! De unde mă cunoşti?

Şi s-a întors către alt corăbier:

— Dă-mi un băţ de frasin, să mă duc la acest necurat, să-i crăp capul…

Şi i s-a dat un băţ, şi se îndrepta ameninţător spre plută, când deodată a văzut o fată frumoasă ca

lumina soarelui. Mintea i s-a tulburat.

— Cine-i fata asta? l-a întrebat pe Seif Almuluk.

— O cheamă Davleta Hatun, a răspuns Seif Almuluk, şi corăbierul a leşinat, cunoscând că era nepoata rajahului său…

Când şi-a venit în fire, s-a zvârlit pe-un cal şi a galopat ca vântul până în cetate, ia seraiul rajahului. A strigat spre străji:

— Daţi ştire rajahului că Muin Arias îi aduce o veste bună!

Şi Muin Arias a fost poftit la rajah, îndată. A sărutat pământul şi a spus:

— O, rajahule! Îţi aduc vestea că Davleta Hatun, nepoata ta, a sosit chiar acum cu bine în port, pe o plută, însoţită de un fecior frumos ca luna în a patrusprezecea noapte…

Auzind acestea, rajahul s-a bucurat foarte, i-a dăruit daruri bogate şi a poruncit să se împodobească cetatea.

Nici n-au intrat bine în cetate, că rajahul a şi trimis soli la fratele său, Tadj Almuluk, care a şi venit la fiica sa, rămânând câtva timp împreună. Apoi Tadj Almuluk şi-a luat fata, şi l-a luat şi pe Seif Almuluk, şi au plecat împreună spre Serendib. Davleta Hatun şi-a revăzut mama, bucurându-se mult.

Doliul şi jalea trecuseră şi se sărbătorea întâmplarea prin tot felul de serbări. Rajahul l-a înconjurat pe Seif Almuluk cu multe onoruri. I-a spus:

— Mi-ai făcut mie şi fiicei mele atâta bine, încât te-ar putea răsplăti numai stăpânitorul întinderilor nesfârşite… Aş vrea, o, Seif Almuluk, să iei în primire jilţul meu şi să stăpâneşti peste India! Îţi dăruiesc ţara, comorile, slujitorii şi tot ce am…

Seif Almuluk s-a înclinat, a sărutat pământul din faţa lui şi a spus:

— O, rajah al pământului! Fie aşa ca şi cum aş fi primit de la tine toate şi ţi le-aş fi dăruit înapoi, pentru că, o, stăpâne, nu măriri râvnesc, nici

putere, ci singura mea lacrimă înaintea lui Alah e să-mi îngăduie să-mi găsesc iubita…

— Toate comorile mele sunt ale lui Seif Almuluk! a strigat rajahul, asupra oamenilor săi. Daţi-i tot ce cere, fără să mă mai întrebaţi!

— Aş vrea să dau o raită prin cetate, prin pieţe şi târguri… a spus Seif Almuluk.

Auzind aceste, rajahul a dat poruncă să se pună şaua pe cai şi Seif Almuluk a pornit călare prin cetate şi prin bazare.

Şi iată că a văzut într-un bazar un fecior, pe braţe cu un veşmânt în preţ de cincisprezece dinari. Seif Almuluk a găsit că omul acela seamănă nespus cu prietenul său Said. Au fost trimişi îndată ceauşi şi emiri, şi l-au adus pe Said, în faţa lui, legat.

— Feciorule, din ce ţară eşti?

— Din Egipt sunt, mă numesc Said şi sunt fiul vizirului Fares!…

Auzind aceste, Seif Almuluk a sărit din jilţ, apoi a sărit de gâtul lui Said, plângând de bucurie.

— O, fratele meu! O, Said! Sunt fratele tău, Seif Almuluk, fiul sultanului Assem!

Şi au stat o bucată de vreme îmbrăţişaţi şi plângând, şi hadâmbii îi priveau miraţi. Seif Almuluk a poruncit ca Said să fie dus la baie şi îmbrăcat cu veşminte scumpe.

După toate aceste, Said a fost petrecut în divan, la prietenul său Seif Almuluk, şi acesta l-a aşezat lângă el, în jilţ, şi Said se bucura de revedere, şi au tot grăit despre pătimirile lor.

SAID AJUNGE MĂGAR; DUPĂ CARE URMEAZĂ PĂTIMIREA DE PE INSULA CIOBANULUI…

După ce Seif Almuluk i-a povestit de la început până La sfârşit tot ce pătimise, Said a început astfel:

— O, fratele meu! Îndată ce corabia s-a scufundat, eu împreună cu un hadâmb ne-am agăţat de-o scândură, care ne-a purtat pe ape timp de-o lună, apoi furtuna ne-a aruncat pe o insulă. Am coborât de pe scândură flămânzi, şi umblând printre pomi, mâncam poame. Deodată, s-au năpustit asupra noastră un cârd de pocitanii şi ne-au ridicat pe umerii lor strigând:

— Hai la trap, o, voi, măgarilor…

— Cine eşti şi de ce mă călăreşti? l-am întrebat pe chinuitorul meu.

El mi s-a încolăcit cu un picior în jurul gâtului şi m-a strâns atât de tare, încât era să mor. Cu celălalt picior mă izbea atât de grozav în spate, încât credeam că mă rupe în două… Am căzut jos îndată, căci din cauza loviturilor şi a foamei îndurate nu aveam putere. Văzând că mi-i foame, dihania m-a luat de mână şi m-a dus sub un pom cu rod bogat. Mi-a spus:

— Înfulecă din poamele acestea…

Am mâncat până m-am săturat, şi dihania iar m-a mânat. Am fost silit să alerg, şi dihania râdea:

— În viaţa, mea n-am avut măgar mai bun…

Am rămas astfel rob acolo mai mulţi ani. Într-o bună zi am văzut multe vii, şi am adunat struguri, şi am săpat o groapă, şi i-am călcat până ce groapa plină de must era ca un iaz. Soarele încălzea mustul şi-l prefăcea în vin. Eu şi hadâmbul am

băut până ne-am îmbătat. Am prins a cânta, a ţopăi şi a dănţui.

— Ce-i cu voi? De ce v-aţi înroşit aşa? Ne-au întrebat chinuitorii, iar noi le-am răspuns:

— De ce ne întrebaţi? Ce vă pasă? Ce vreţi? Am băut vin…

— Daţi-ne şi nouă să bem! Au strigat chinuitorii, şi noi le-am răspuns că nu mai avem struguri…

Ne-am dus seara într-o vale, nu ştiu cât de lungă şi de lată, nici unde începea şi unde sfârşea, însă toată plină de viţă încărcată cu struguri grei de câte o sută ocale! Am cules mulţi struguri, am umplut un hârdău mai mare ca un lac, i-am călcat în picioare şi i-am lăsat să fiarbă o lună, până s-a făcut vinul. Le-am spus dihăniilor:

— Acum vinul e bun! Cu ce vreţi să-l beţi?

— Am avut şi alţi măgari ca voi, care au îmbătrânit şi au murit. Carnea lor am mâncat-o, dar li se mai află craniile! Vom bea din ele!

Aşa zicând, ne-am dus într-o peşteră cu multe oseminte omeneşti. Am luat câteva cranii şi le-am dat să bea din ele. După ce au băut, dihăniile au prins a striga că vinul era amar.

— De ce spuneţi că e amar? am strigat şi noi. Cine spune aşa, ori bea cel puţin de optzeci ori pe atât, ori trebuie să moară chiar azi…

— Atunci daţi-ne să bem mai mult, strigau ei acum, temându-se de moarte.

Şi au băut până au început să le placă vinul, şi îndată s-au îmbătat, şi tot mai cereau de băut. În cele din urmă, aşa de rău se îmbătaseră, încât nu se mai puteau ţine călare în cârca noastră. Când am văzut una ca asta, am prins a fugi cu ei. I-a năpădit somnul şi am mai fugit până au adormit în spatele nostru, şi picioarele li se bălăbăneau pe gâtul nostru.

I-am dat jos, i-am pus laolaltă, am adunat lemne şi lăstari de viţă, şi i-am acoperit, după aceea le-am dat foc! Într-o clipită chinuitorii au fost prefăcuţi

într-o movilă de cenuşă. Am mulţumit lui Alah pentru scăparea noastră şi ne-am dus la ţărmul mării. Apoi am intrat cu hadâmbul într-o pădure mare şi am mâncat poame, şi deodată a venit o arătare uriaşă, cu barbă lungă şi urechi lungi, şi cu ochi ca făcliile. Mâna o turmă mare spre păscători. Când ne-a văzut, ne-a dat bineţe şi se bucura, spunându-ne:

— Veniţi la mine! Vreau să tai o oaie, să v-o frig şi să v-o dau s-o mâncaţi…

— Unde locuieşti? am întrebat.

— Într-o peşteră a cărei gură o veţi găsi îndată ce veţi ocoli muntele de pe insulă… Poftiţi deci, că veţi găsi acolo mulţi oaspeţi ca voi…

Când am ajuns, am văzut într-adevăr oameni ca noi, însă orbi! Ne-am apropiat de ei şi toţi se tânguiau. I-am întrebat de ce se tânguiesc.

— Şi voi aţi venit s-o păţiţi ca noi! Ne-au răspuns ei. Cum aţi ajuns în puterea blestematului mâncător de oameni?…

— Dar cum v-a orbit?

— Şi pe voi o să vă orbească, dându-vă o cupă cu lapte! Vă va pune să beţi, până vă va frige carnea, dar voi, îndată ce veţi bea laptele, veţi rămâne orbi! „De aici putem scăpa numai prin iscusinţă”… m-am gândit eu. Am săpat o adâncitură în pământ. După câtva timp, a sosit şi blestematul, intrând pe uşă cu două cupe cu lapte. Ni le-a întins.

— Sunteţi însetaţi de drum! Luaţi laptele acesta şi beţi-l, până vă frig carnea…

Şi eu, şi hadâmbul, am luat cupele, le-am dus la gură, am vărsat laptele în groapă şi am strigat amândoi plângând în hohote:

— Mi-am pierdut lumina ochilor! Sunt orb! Sunt orb!

— O, Said, a râs ciobanul uriaş. Acum ai ajuns şi tu ca toţi ceilalţi… Căci blestematul credea că şi eu, şi hadâmbul meu orbiserăm. Şi nelegiuitul s-a ridicat repede, a închis poarta peşterii şi mi-a

pipăit coastele, dar găsindu-mă slab, s-a întors spre oile lui. A tăiat trei. Le-a jupuit. Le-a prăjit pe tustrele. Şi le-a mâncat. La urmă a apucat un burduf cu vin, l-a băut tot şi s-a culcat cu faţa în jos. A început să sforăie…

Văzând eu aceasta, mă gândeam cum să-l omor… Am văzut în foc două vătraie de fier, înroşite. M-am sculat liniştit, am apucat vătraiele şi le-am înfipt cu toată puterea în ochii lui. El a sărit deodată în picioare, vrând să pună mâna pe mine, dar eu m-am furişat în mijlocul peşterii. El a fugit după mine. Nu mai ştiam cum aş putea scăpa, căci peştera era închisă cu un bolovan.

— Ce să fac cu blestematul? l-am întrebat pe unul dintre orbi.

— Sări pe fereastra asta! mi-a răspuns unul. Vei găsi un paloş de aramă! Ia-l! Loveşte-l drept peste mijloc!

Am sărit pe fereastră, am apucat paloşul, am sărit iar Jos şi m-am îndreptat spre uriaş. Urmărirea îl obosise foarte. Tocmai voia să omoare orbii. L-am lovit cu paloşul şi a căzut rupt în două, la pământ. Striga:

— O, tu, omule! Omoară-mă cum trebuie! Fă bine şi mai loveşte-mă o dată!

Am vrut să-l mai lovesc o dată, peste gât, dar un orb a strigat:

— Nu-l mai lovi, căci dacă-l loveşti a doua oară, învie şi ne ucide pe toţi!

Am ascultat sfatul, şi blestematul a murit îndată.

— Deschide acum porţile peşterii, a grăit mai departe orbul. Poate că Alah ne va ajuta să putem părăsi şi noi acest loc…

— Tot ce-a fost rău a trecut! Ne vom odihni, vom ospăta carne de oaie şi vom bea vin…

Am mai petrecut acolo două luni. Într-o zi am văzut în depărtare o corabie mare!

I-am dat semn şi am strigat. Corăbierii se temeau însă de vârcolacul de pe insulă, şi nu ne-au dat ascultare. Le făceam mereu semne şi strigam:

— Blestematul e mort, veniţi şi luaţi turma şi tot ce se mai află…

În sfârşit, câţiva corăbieri s-au apropiat cu o barcă şi au coborât pe ţărm. I-am dus până la blestemat, şi când l-au văzut mort, i-au luat toate veşmintele şi toţi banii aflaţi în peşteră. Au luat şi oile rămase. Apoi au adunat poame, să le ajungă pentru multă vreme.

Ne-am urcat cu ei în corabie şi ne-au adus încoace, unde am găsit o cetate bine întemeiată şi locuită de oameni de treabă. M-am statornicit aici şi trăiesc de şapte ani ca mijlocitor în negustorii. Singura mea durere era că nu ştiam ce-i cu tine! Mă rugam lui Alah cel atotputernic să mă lase să trăiesc ziua revederii noastre!

CU ÎNDURAREA LUI ALAH, AVENTURILE LUI SEIF ALMULUK CONTINUĂ… ÎN SFÂRŞIT, O VEDEM ŞI PE SPIRITIŢA BADIALA DJAMAL…

Seif Almuluk s-a ridicat şi s-a dus la Davleta Hatun:

— Cum rămâne, stăpână, cu făgăduiala dată în seraiul întărit? Nu mi-ai spus oare că îndată ce vei fi la ai tăi vei face tot ce-ţi stă în putinţă spre a mă ajuta?

— Aşa am spus şi sunt gata de fapte! a răspuns ea.

Şi nu mult după aceea, mama Davletei Hatun s-a dus în grădină, şi dând foc unor mirodenii, au sosit cei chemaţi îndată şi şi-au ridicat corturile. Mama Davletei Hatun stătea de vorbă cu mama Badialei Djamal, povestindu-i despre reîntoarcerea fericită a fiicei, şi fiica se bucura de revederea cu sora ei, Badiala Djamal. Şi s-au întins mesele.

După aceea, mama Badialei Djamal s-a întors la seraiul său.

Davleta Hatun şedea într-un jilţ cu Badiala Djamal şi beau, şi mâncau, şi veselia lor creştea:

— O, sora mea, a oftat Badiala. Despărţirea e tristă ca-n cuvântul poetului:

„Ziua despărţirii mi-a tăiat inima!
Tăiere-ar Alah inima zilei de despărţire!
Dacă despărţirea ni s-ar fi părut cu putinţă,
N-am fi fost niciodată victimile ei…”

— Am fost mulţi ani singură, închisă într-o cetate puternică, şi plângeam zi şi noapte. Toate gândurile mele erau la tine, la mama mea, la tatăl meu, la toţi ai mei. Acum, lăudat fie Alah!

— Şi cum ai izbutit să scapi de uriaşul tiran, fiul Sultanului Albastru? a întrebat Badiala Djamal.

La aceste cuvinte, Davleta Hatun i-a povestit tot ce i se întâmplase cu Seif Almuluk în călătoria lor, prin ce grozăvii şi pericole trecuse înainte de a ajunge în acel serai, şi cum Seif Almuluk l-a ucis pe feciorul Sultanului Albastru, şi cum au scos din ţâţâni porţile seraiului, făcând plută şi vâsle…

Badiala Djamal se minuna de faptele lui Seif Almuluk: – Pe Alah! E un om grozav, dar de ce şi-a părăsit casa, spre a îndura atât?

— Îţi voi spune cauza tuturor acestor suferinţe, fără să mă ruşinez!

— O, sora mea! a oftat Badiala Djamal. Între noi nu se află taine! Ce-mi tăinuieşti?

— Pe Alah! a răspuns Davleta. Acest om a pătimit numai de dragul tău…

— Cum se poate?

— Prea bine! A văzut chipul tău pe-un veşmânt de la Salom-sultan! Văzându-l, s-a îndrăgostit de tine şi a pornit să te caute…

Obrajii Badialei Djamal se înroşiseră de ruşine.

— Pe Alah, a spus ea, asta nu poate fi adevărat! Cum s-ar putea uni un om cu o spiritiţă?

Davleta Hatun a spus apoi cât era Seif Almuluk de frumos, de fermecător şi de îndemânatic, şi sărutând rugătoare picioarele Badialei Djamal, i-a spus aşa:

— Pe laptele care ne-a hrănit pe amândouă! Pe înscripţia de pe inelul lui Salom – pace lui în veci!

— Trebuie să mi dai ascultare, căci în cetatea întărită i-am făgăduit şi i-am jurat că i te voi arăta. Acum te rog, lasă-mă, de dragul jurământului meu, să i te arăt numai!

Şi fata a plâns atât, şi atât o ruga sărutându-i mâinile şi picioarele, încât Badiala a spus:

— Numai de dragul tău îi voi îngădui să arunce o privire asupră-mi…

Davleta Hatun i-a sărutat iar mâinile şi creştetul capului, şi s-a dus în serai şi a poruncit să fie pregătit seraiul cel din grădină. Apoi s-a dus la cei doi feciori. A spus lui Said:

— Du-te cu fratele tău în grădină şi ascundeţi-vă, aşa ca nimeni să nu vă vadă, până vine Badiala Djamal!

Ei s-au îndreptat spre locul arătat. Seif Almuluk a sărutat fruntea Davletei Hatun şi se bucura foarte.

Ajunşi în grădină, au văzut un jilţ de aur, cu perne brodate în aur, şi cupe de aur. Şi s-au întins mesele.

Seif Almuluk a rostit următoarele versuri:

„M-a potopit iubirea ca un val!
Sunt singur pe pământ, o, Badial!
Necontenit râvnesc spre tine-n van,
Tu, dulcele speranţelor liman…
Curg lacrimile mele ca un val,
De dorul tău, frumoasă Badial,
Şi deseori, de întristat ce mi-s,
Aş vrea s-adorm, să te revăd în vis.
Dacă mi-ar cere-odată cineva

Vreo plată, pentru fericirea ta,
În blid i-aş duce, fără de cuvânt,
Înaltul cer şi dulcele pământ!
Spre largi păşuni, de noapte ocrotiţi,
Trec cerbii alergând îndrăgostiţi.
La prag aşteaptă luna. Tu n-o vezi?
A dus la ape cârduri lungi de iezi,
Şi până-n zori la pragul tău va sta,
Geloasă-foc pe frumuseţea ta…"

După ce Seif Almuluk a rostit versurile acestea, şi-a ridicat ochii la mărgeanurile cerului şi a rostit şi versurile următoare:

„Când gura mi-o deschid, ca să grăiesc,
Doar dulcele tău nume-l pomenesc!
Când tac adânc, şi tac, şi tac mereu,
Răsfrântă toată eşti în gândul meu…
Prin mari averi bogaţii se socot!
Dar eu un zâmbet vreau, şi asta-i tot!
M-aş socoti un ucigaş că sunt,
De mi-aş ascunde inima-n pământ.
Căci s-ar aprinde, dintr-un singur vers,
Pământul tot şi-ntregul Univers!
Ascultă-mă, frumoasă Badial:
Părinţii şi pământul meu natal
I-am părăsit, urmându-te! M-am dus
Spre Răsărit, strigând, şi spre Apus,
Şi te-am chemat întruna, dar din nou,
Nu mi-ai răspuns tu, dulcele ecou…
Cum aş putea nădejdea să mi-o iau?
Când mă aplec spre ape, ca să beau,
Când mă aplec spre valuri de pârău,
Zăresc în ape numai chipul tău…
Prin mari averi bogaţii se socot,
Dar eu un zâmbet vreau, şi asta-i tot!"

Apoi Seif Almuluk s-a aşezat pe malul unui pârău şi a adormit. Badiala Djamal stătuse însă cu

Davleta Hatun şi-l văzuse, îi admirase tinereţea, frumuseţea şi statura.

— Pe Alah! a rostit ea. Sunt hotărâtă să mă duc la el, să-l văd şi mai bine, şi poate rămân lângă el pe veci!

Spunând astfel, Badiala Djamal s-a ridicat şi s-a apropiat singură de Almuluk.

A ajuns la pârău, unde l-a găsit dormind. I s-a aşezat la căpătâi. Îi privea obrazul, şi dragostea îi creştea. Şi cum au bucşit-o lacrimile de bucurie şi fericire, a prins să rostească versuri Seif Almuluk dormea însă, iar Badiala Djamal plângea şi se jeluia. O lacrimă i-a căzut pe obrazul lui Seif Almuluk. El s-a trezit, a văzut-o alături de sine, şi plângând a spus următoarele versuri:

„Unduitoare creangă – trupul ei!
Şi stelele i-s la urechi cercei!
Voi n-o cunoaşteţi pe iubita mea!
În zvelte ierburi n-o zăriţi pe Ea?
Nu-i desluşiţi mijlocul diafan
În ramurile arborelui Wan?
I-s negri ochii, iar obrajii ei
De anemone sunt! Cântaţi! Cântaţi!
De lună i-s obrajii luminaţi,
Iar stelele i-s la urechi cercei!”

Şi Seif Almuluk a spus şi următoarele versuri:

„Au toţi îndrăgostiţii un singur cântec sfânt:
«Mereu să fie pace în cer şi pe pământ!»
În timp ce ucigaşii cu sânge cald se-mbuib,
Râvnesc îndrăgostiţii doar linişte în cuib,
Căldură să reverse văzduhul uriaş,
Spre puful ca lumina al puiului golaş…
Ca raza şi ca vinul cel dulce din pocal,
Mereu coboare pacea asupră-ţi, Badial!
Să nu s-audă cornul de luptă niciodat’,
Tu, diademă dulce, de aur preacurat…”

Sfârşind de spus versurile, Seif Almuluk a izbucnit în lacrimi.

— O, beiule! a grăit Badiala Djamal. Mă tem că dacă voi avea credinţă în tine, mă vei vinde, căci oamenii sunt prea rar de bună-credinţă, între ei domnind răutatea şi trădarea. Până şi stăpânul nostru, Salom-sultan, lăudat fie-i numele! S-a însurat din dragoste cu Balkir, şi a părăsit-o de dragul alteia…

— Inima mea! Lumina ochilor mei! a răspuns Seif Almuluk. Alah cel mare nu i-a făcut pe toţi oamenii la fel. Îţi voi rămâne credincios în veci şi voi muri la picioarele tale… Te vei convinge de adevărul acestor cuvinte! Îl iau pe Alah martor şi chezaş!

Apoi Seif Almuluk sta drept, şi dreaptă sta Badiala Djamal. Şi-au apucat mâinile şi şi-au jurat iubire… Şi s-au îmbrăţişat.

Apoi Badiala Djamal a spus lui Seif Almuluk:

— Beiul inimii mele! Dacă intri în grădina Irem, vei vedea un cort mare, din atlas roşu, şi tivit jur-împrejur cu mătase roşie, şi are piloni de aur. Intră în cort şi vei găsi o femeie bătrână stând pe-un jilţ de aur. Sub jilţ vei găsi un scăunaş de aur. Să te închini la intrare, cu bună cuviinţă şi demnitate. Ia papucii femeii şi sărută-i, apoi pune-ţi-i întâi pe cap, pe urmă sub braţul drept. Opreşte-te apoi, tăcut, în faţa ei, şi aşteaptă cu capul plecat. Dacă te întreabă de unde vii, cine eşti şi cum ai ajuns la ea, cine le-a adus acolo şi de ce ai făcut aşa cu papucii, tu să taci. Roaba aici de faţă va vorbi şi va încerca să-i câştige inima…

Apoi Badiala a chemat-o pe roaba Murdjana. I-a spus:

— Te rog, pe dragostea noastră, să îndeplineşti azi, fără zăbavă, o treabă pentru mine, şi vei fi, spre bucuria lui Alah, liberă, vei fi apoi stimată şi cea mai apropiată mie. Numai ţie vreau să-ţi încredinţez taina mea…

— O, stăpână! S-a bucurat Murdjana. Lumina ochilor mei! Spune-mi despre ce-i vorba…

— Du-l pe acest om în grădina Irem, în cortul mamei inele, şi salut-o. Când însă omul acesta îi va lua papucii, făcându-i-se astfel folositor, ea îl va întreba: „De unde eşti tu? Cine eşti? Cine te-a adus încoace? Ce vrei de la mine?” Tu să intri repede la dânsa, şi după ce ai să i te închini, spune-i: „O, stăpâna mea! Eu l-am adus aici pe acest fecior! E fiul sultanului Egiptului şi a pătruns în seraiul cel întărit, şi l-a ucis pe feciorul Sultanului Albastru, şi a dat libertate Davletei Hatun, şi a adus-o nevătămată înapoi la tatăl ei… Ţi-a fost trimis să-l vezi, să auzi şi din gura lui vestea cea bună şi să-i arăţi bunăvoinţa! Pe Alah, stăpâna mea! Se află oare fecior mai frumos?” Dacă-ţi va răspunde:” Da!” tu spune-i: „Are toate bunele deprinderi: e viteaz, e stăpânitorul şi sultanul Egiptului şi are toate virtuţile frumoase”. Dacă întreabă apoi: „Ce vrea?” să-i răspunzi: „Stăpâna mea se înclină în faţa ta şi-ţi spune: «Cât timp mai vrei să-ţi laşi fata nemăritată? Cât timp să mai trăiască singură şi întristată?»” Fă tot ce ştii, buna mea Murdjana, spre a căpăta învoirea. Dacă vrea, spre cinstirea lui Alah, vei fi liberă! Vorbeşte-i cu înţelepciune, poate ne-ar face în voie, şi atunci nimeni nu-mi va fi mai scumpă decât tine…

— O, stăpâna mea! a răspuns Murdjana. Jur pe capul şi pe ochii mei că-ţi voi sluji şi-ţi voi face pe voie…

Spunând acestea, l-a luat pe Seif Almuluk şi i-a spus:

— O, beiule! Închide ochii!

Seif Almuluk a închis ochii, şi după câtăva vreme ea i-a spus iar:

— O, beiule, acum deschide-i! Şi deschizând Seif Almuluk ochii, a văzut grădina Irem.

— Intră în acest cort şi nu te teme! i-a spus roaba.

El a intrat în cort, rostind numele lui Alah. A ridicat ochii şi a văzut-o pe mama Badialei Djamal în jilţ, înconjurată de multe roabe. A salutat-o după cuviinţă, i-a luat papucii şi i-a pus sub braţul său drept, oprindu-se în faţa ei cu capul plecat.

— Cine eşti? l-a întrebat femeia. Din ce ţară? Cine te-a adus? De ce mi te arăţi atât de îndatoritor? Cu ce-ţi pot fi de folos?

După ce a spus toate aceste, a intrat Murdjana şi i s-a închinat supusă:

— O, stăpână! Eu l-am adus pe acest fecior. El este cel ce a pătruns în seraiul întărit şi l-a ucis pe feciorul sultanului, eliberând-o pe Davleta Hatun şi aducând-o înapoi la părinţii ei! El este fiul sultanului de la Egipt, şi e viteaz, virtuos şi demn nespus de a fi iubit…

— Cu adevărat, pe Alah! a răspuns bătrâna din jilţ şi Murdjana a început să vorbească aşa cum o învăţase Badiala Djamal. Auzindu-le toate, mama Badialei a prins a striga:

— Dar când oare s-a mai unit un om cu vreo spiritiţă?

Apoi a tăcut o bucată de vreme. A întrebat:

— O, feciorule! Îţi vei ţine în credinţă făgăduiala?

— Da! a răspuns Seif Almuluk. În numele celui ce a întins pământul şi a înălţat cerul…

— Fie! Porunceşte, roabă Murdjana, să se întindă mesele! Până atunci, eu am să-l chem în grădină pe fiul meu, Sabhan, să-l întreb şi pe el!

Seif Almuluk s-a ridicat, a sărutat mâna bătrânei şi a ieşit în grădină, iar ea i-a poruncit Murdjanei să se ducă să se uite în ce părţi ale cerului şi pământului se afla Sabhan. Murdjana l-a căutat şi l-a adus.

RĂPIREA LUI SEIF ALMULUK! APOI, BUNA ÎMPLINIRE, CU VOIA CELUI CE

ÎNTINDE ŞI STRÂNGE TOATE MESELE…

Cum Seif Almuluk se afla în grădină, deodată au venit spirite din cetatea Sultanului Albastru, şi când l-au văzut s-au întrebat:

— Cine să-l fi adus încoace? De bună seamă că el l-a ucis pe fiul stăpânului nostru! Hai să-l privim mai bine şi să vedem dacă nu-l putem prinde cu vreun vicleşug…

Şi s-au dus spiritele încet spre Seif Almuluk, s-au aşezat lângă el:

— O, preafrumos fecior! Bine ai făcut că l-ai ucis pe fiul Sultanului Albastru şi ai eliberat-o pe Davleta Hatun din labele acestui câine furios! Fără tine n-ar fi fost liberă niciodată, cu toate că e fata rajahului din Serendib! Dar spune-mi, cum l-ai putut ucide?

— L-am ucis cu inelul de pe degetul meu, le-a răspuns Seif Almuluk, crezându-le spirite ale grădinii.

Având deplină credinţă că el era ucigaşul, spiritele l-au apucat de cap şi de picioare, şi după ce i-au astupat gura ca să nu poată striga ajutor, au zburat cu el la Sultanul Albastru, l-au trântit la pământ şi au dat seama astfel:

— O, sultane al timpurilor! L-am găsit pe ucigaşul fiului tău…

— Unde este? S-a stropşit sultanul.

— Iată-l…

Sultanul Albastru s-a strâmbat spre Seif Almuluk:

— Cum l-ai ucis pe fiul meu, şi de ce?

— L-am ucis cu inelul cu pecete, de pe deget, din cauza fărădelegilor şi silniciilor lui! Alah să-l arunce pe fiul tău în iad şi să-l aşeze într-un loc cât mai prost!

Sultanul şi-a adunat vizirii şi mai-marii.

— Iată ucigaşul fiului meu! a strigat el. Cum să-l ucid? La ce chinuri să-l supun?

— În fiecare zi să i se taie câte o parte a trupului, şi-a dat cu părerea marele vizir.

— Să fie bătut zilnic! a spus altul.

— Taie-i toate degetele şi arde-i-le în foc! a spus altul.

— Spintecă-l în două! a spus altul.

— Taie-i capul! a spus al zecelea.

Însă Sultanul Albastru avea un emir bătrân foarte şi înţelept, şi acesta a venit, şi sărutând pământul a spus:

— O, sultane al timpului! O, fiul meu! Vei auzi oare cuvintele mele şi-mi făgăduieşti ascultare?

— Vorbeşte fără frică!

— O, stăpâne! Dacă-mi asculţi sfatul, nu-l vei ucide pe acest bărbat, căci a fost în grădina Irem şi se ştie acolo de el! Spiritul Sabhan va întreba unde e, şi ţi-l va cere, lovindu-te cu puteri mai presus de puterea ta…

*
* *

În vremea asta, după sosirea lui Sabhan, mama Badialei Djamal a trimis roaba în grădină, să-l cheme pe Seif Almuluk, şi după ce l-a căutat şi nu l-a găsit, întreba de el peste tot, zadarnic.

— Ba, l-am văzut! a spus un grădinar. Dormea sub un pom. Deodată, au coborât din cer cinci hadâmbi ai Sultanului Albastru şi s-au aşezat lângă el, ţinându-l puţin de vorbă, apoi i-au astupat gura şi au zburat cu dânsul…

Auzind aceasta, mama Badialei s-a mâniat foarte. A spus fiului ei Sabhan:

— Eşti mare sultan, şi totuşi hadâmbii Sultanului Albastru vin în grădina noastră şi se duc nestingheriţi, cu oaspetele nostru…

— O, mamă! a răspuns Sabhan. Oaspetele l-a ucis pe fiul Sultanului Albastru, şi acum Alah l-a

dat pe mâna lui! Sultanul Albastru e spirit ca şi mine, şi cum să mă duc să-l calc cu război şi să stârnesc dihonie între noi din pricina unui om?

— Pe Alah! i-a răspuns mama. Trebuie să te războieşti cu el şi să i-l ceri pe fiul şi oaspetele nostru! Dacă mai trăieşte, trebuie să ţi-l dea să-l aduci aici, iar dacă l-au ucis, ia-l pe Sultanul Albastru şi pe fiii săi de grumaz, şi adă-i încoace, să-i spintec cu mâna mea, apoi să-i pustiesc cetăţile! Ai înţeles, Sabhane?

— Da, mamă! a răspuns Sabhan şi a pornit război asupra Sultanului Albastru şi l-a bătut, şi i-a luat prinşi, pe el şi pe fiii săi, şi pe căpeteniile sale, şi toţi au fost duşi în faţa lui Sabhan.

— Unde-i oaspetele tău? l-a întrebat acesta pe sultan.

— O, Sabhane, a răspuns sultanul. Eşti spirit ca şi mine, şi te porţi aşa din pricina unui om, ucigaşul fiului meu, adâncul inimii mele şi puterea mea! Pentru un om nemernic îmi porţi duşmănie şi ai vărsat sângele atâtor spirite!

— Nu ştii oare că în ochii lui Alah un om e mai bun decât o mie de spirite? a răspuns Sabhan. Iar în ce-l priveşte pe Almuluk, s-a dovedit drept şi curajos prin faptele lui. Dacă mai trăieşte, adu-l, şi vă las, pe tine şi pe ai tăi, să plecaţi în voie! Dacă l-ai omorât însă, te voi tăia şi-ţi voi pustii cetăţile…

— O, Sabhane! a răspuns Sultanul Albastru. El mi-a făcut mult rău. L-a ucis pe fiul meu!

— Fiul tău a fost un chinuitor al oamenilor! a răspuns Sabhan.

— Ei bine, a răspuns sultanul. Seif Almuluk e aici! Să fie pace!

Apoi, Sultanul Albastru l-a dăruit pe Seif Almuluk cu daruri scumpe şi i-a dat şi un firman de libertate şi iertare în privinţa uciderii fiului său.

Şi s-au întins mesele.

Sabhan l-a luat pe Seif Almuluk şi l-a dus bătrânei din jilţ, şi ea s-a bucurat foarte. Şi lui

Sabhan i-a plăcut Seif Almuluk, după ce bătrâna i-a povestit întreaga istorie de la un capăt la altul şi a încheiat:

— Ia-l, fiule, şi du-l la Serendib şi sărbătoriţi acolo nunta, căci ea e frumoasă şi el aşijderea, şi a îndurat din cauza ei atâtea suferinţe.

Tatăl Davletei Hatun a pus să fie adunaţi toţi mai-marii, şi între Badiala Djamal şi Seif Almuluk a fost scris hrisovul de nuntă. Şi s-au întins mesele. Şi peste capul lor ploua cu aur şi argint.

Seif Almuluk s-a ridicat, a sărutat pământul din faţa lui Tadj Almuluk şi a spus:

— O, sultan al timpului, mai am o singură dorinţă!

— Pe Alah! Dacă-mi ceri stăpânirea mea şi viaţa mea, ţi le dau, căci mult bine mi-ai făcut!

— Vreau s-o măriţi pe Davleta Hatun cu fratele meu Said…

— Sunt gata şi mă supun! a răspuns Tadj.

Şi s-au adunat mai-marii şi s-a poruncit să se scrie hrisov de nuntă între fiica sa şi Said. De asemeni, a dat poruncă să se împodobească toată cetatea. Şi s-au întins mesele!…

Apoi, după ce Badiala Djamal a petrecut patruzeci de zile cu Seif Almuluk, acesta a spus către Tadj:

— O, sultane, am dobândit tot ce-am râvnit! Nu mai vreau decât să-mi revăd părinţii şi ţara Egiptului…

Şi înainte de a porni spre ţara Egiptului, s-au întins mesele.

Apoi au pornit spre ţara Egiptului. Seif Almuluk a ajuns la tatăl său şi la mama sa şi a rămas acolo trei ani. Apoi şi-a luat rămas bun şi s-au întors în Serendib. Şi au trăit mulţi ani şi el şi soaţa sa, până i-a călcat şi pe ei distrugătorul bucuriilor şi destrămătorul tuturor unirilor!

ŞEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CU PESCARUL SĂRAC ŞI CU HARUN-AL-RAŞID, CALIFUL DIN BAGDAD… ÎNTÂI VEDEM O MAIMUŢĂ ŞCHIOAPĂ ŞI CHIOARĂ; APOI ALTA, CU CERCEL LA URECHE ŞI ÎNCINSĂ CU BRÂU ALBASTRU…

Trăia de mult, la Bagdad, un pescar cu numele Halif, aşa de sărac, încât n-avea ce mânca, nici noroc la pescuit n-avea. Într-o zi, pe când stătea în ograda lui, scufundat în gânduri, şi-a spus: „Nimeni în afară de Alah nu mă poate ocroti! Cu ce am păcătuit eu faţă de sultanul cerurilor, că dintre toţi pescarii, eu am cel mai puţin noroc? Pot spune că nu se află în Bagdad pescar mai priceput şi mai îndemânatic ca mine, şi totuşi…”

Locuia Halif în locul pustiu, numit Han, şi într-o odaie fără uşă. Când se ducea la pescuit, îşi punea plasa pe umeri, fără să ia coşul şi pânza.

— Halife, de ce nu-ţi iei şi coşul pentru peştii pe care-i vei prinde? îl întrebau oamenii.

— De ce să-l mai iau, dacă tot l-aş aduce gol? răspundea Halif.

Într-o zi, s-a sculat dimineaţă, şi-a pus plasa pe umeri, a iscodit cerul şi şi-a spus oftând: „O, tu, Alah, care ai înfrânat marea pentru Moise, fiul lui Amram! Ajută-mă să am cu ce trăi, căci numai în puterea ta stă pâinea de toate zilele!…”

Apoi a aruncat plasa în mare şi a aşteptat până s-a lăsat la fund, şi când, după un timp, a tras-o afară, a găsit în ea un câine mort! Halif l-a scos din plasă şi l-a aruncat, spunând: „O, dimineaţă nefericită! Am găsit un stârv, după ce mă bucurasem atât de greutatea prinsă…”

Apoi şi-a cârpit plasa ruptă de greutatea stârvului şi şi-a spus: „Mirosul acestui câine mort a atras de bună seamă în acest loc mulţi peşti”. Şi

astfel zicând, a aruncat din nou plasa, şi a scos, după un timp, doar un schelet de cămilă! Plasa se rupsese în mai multe locuri, şi când Halif a văzut una ca asta, a început a plânge: „Alah! spunea el. Nu se află nicăieri ocrotire! Cu ce am păcătuit oare, că am mai puţin noroc decât ceilalţi pescari?”.

Şi a aruncat iar plasa.

Când însă a scos-o, după un răstimp, a găsit în ea o maimuţă râioasă, chioară, gheboasă şi şchioapă, ca un băţ îndoit în mână.

— Iată un început binecuvântat! a spus pescarul. Cine eşti?

— Dar nu mă cunoşti? l-a întrebat maimuţa.

— Nu! a răspuns Halif.

— Eu sunt norocul tău!

— Ce să fac cu tine, maimuţo? s-a mirat Halif.

— Îţi voi aduce în fiecare dimineaţă ceea ce Alah ţi-a hărăzit ca hrană…

Astfel auzind-o, pescarul a rostit mânios:

— Ţi-ai făcut datoria până acum! Deci, ca plată, te voi chiori şi de ochiul celălalt şi-ţi voi tăia piciorul beteag! Acum, blestemato, vei fi cu totul oarbă şi şchioapă! Dar ce rost are băţul din mâna ta?

— Cu el fugăresc peştii, să nu-ţi intre în plasă…

Astfel auzind-o, Halif s-a mâniat foarte:

— Pentru asta te voi bate cum ţi se cuvine şi te voi chinui în fel şi chip. Îţi voi rupe carnea de pe oase… Iată deci, Alah, cine-mi purta norocul…

Aceste spunându-le, Halif a luat o funie şi a legat maimuţa de-un copac:

— Iată, maimuţă afurisită: mai arunc plasa o dată, şi dacă prind ceva, norocul tău; de nu, te voi ucide în chinurile cele mai groaznice!

Şi iar a aruncat plasa şi a scos altă maimuţă.

— Binecuvântat fie Alah cel preamărit! a strigat Halif, cu scârbă. Credeam că în apa Tigrisului trăiesc numai peşti, şi acum văd că sunt numai maimuţe…

Şi s-a uitat la a doua maimuţă, şi a văzut-o că avea faţa rotundă, purta la ureche un inel de aur şi era încinsă cu brâu albastru, şi strălucea toată ca o lampă aprinsă.

— Cine eşti? a întrebat-o Halif.

— O, Halife! a răspuns ea. Sunt maimuţa zarafului califului, a preafericitului pe care-l ajut să câştige zece monezi de aur în fiecare dimineaţă…

— Pe Alah! a strigat Halif. Eşti frumoasă şi nici nu semeni cu cealaltă…

Şi apucând un băţ, s-a aruncat asupra maimuţei chioare şi a bătut-o până i-a rupt coastele. Maimuţa sărea de durere.

— O, Halife! i-a spus maimuţa a doua. La ce ţi-ar folosi bătaia, chiar dacă ai bate-o până ai omorâ-o!

— Dar ce să fac? S-o las să-mi fugărească peştii, mai departe? Am s-o omor, ca să am linişte, şi te voi lua în locul ei pe tine, să câştig pe zi zece monezi…

— Îţi dau mai bine un sfat! a răspuns maimuţa cu cercel şi cu brâu. Dacă mă asculţi, ai să ai linişte, şi eu voi fi maimuţa ta. Acum aruncă-ţi plasa şi vei scoate un peşte frumos şi scump, cum nu s-a mai văzut! Am să-ţi spun după aceea ce să faci cu el…

— Bagă de seamă! a rostit Halif. Dacă mai scot o maimuţă, vă tai în şase pe tustrele…

— Bine, Halife, aşa să fie!

Halif a aruncat iar plasa, şi când a scos-o, a văzut un peşte minunat, cu capul rotund, şi cum l-a văzut, aproape şi a pierdut minţile de bucurie. Striga:

— Mulţumescu-ţi ţie, Alah! Ce frumos peşte! De bună seamă, dacă aceste maimuţe ar mai fi fost în apă, nu l-aş fi putut scoate niciodată…

Dacă mă vei asculta, are să-ţi meargă bine! L-a încredinţat maimuţa cu cercel şi brâu.

— Să mă bată Alah, dacă voi ieşi din cuvântul tău! a încredinţat-o Halif.

— Atunci ia acest peşte, pune-l într-un coş, cu puţină iarbă sub el şi puţină deasupra, cumpără de la florar câteva flori şi bagă-le în gura peştelui; acoperă-l cu o pânză şi colindă cu el uliţele Bagdadului; dacă cineva va vrea să ţi-l cumpere, tu nu-l vinde, până nu ajungi în bazarul giuvaergiilor şi zarafilor. Numără cinci case de negoţ, pe dreapta, şi intră în a şasea. Acolo se va afla zaraful, fericitul despre care ţi-am vorbit! Când te va întreba ce vrei, să-i spui că eşti pescar, şi aruncând plasa la noroc, ai scos acest peşte frumos şi preţios pe care i-l aduci în dar… Când îţi va da banii, să nu primeşti nimic, nici puţini, nici mulţi, altfel socoteala noastră nu poate izbuti. Să-i spui numai atât: «Nu-ţi cer decât să rosteşti un singur cuvânt: „Îţi vând maimuţa mea pe maimuţa ta, şi soarta mea pe a ta…”» După ce zaraful va fi spus aceste cuvinte, să-i dai peştele, iar eu voi fi norocul tău, şi această maimuţă chioară, oloagă şi râioasă va fi norocul lui…

Şi Halif a făcut totul după cuvântul maimuţei. A ajuns la zaraf şi l-a văzut stând înconjurat de mulţi slujitori, poruncind, lăudând, luând şi dând.

— Sultane! i-a spus Halif, punându-i peştele dinainte. Fiind pescar, m-am dus azi la apa Tigrisului, şi aruncând plasa în numele tău, am scos acest peşte frumos şi ţi l-am adus în dar…

Aceste fiind spuse, Halif a scos peştele la vedere, şi când l-a văzut, zaraful a strigat:

— Slăvit fie Alah în vecii vecilor!

Şi a dat pescarului un dinar, şi cum acesta nu l-a primit, el i-a întins doi, şi tot nu i-a primit, cum n-a vrut să primească nici zece…

— Cu adevărat, musulmane, lacom eşti foarte, a spus zaraful la urmă. Spune-mi cât vrei…

— Nimic, decât să rosteşti un singur cuvânt.

— Ce cuvânt?

— „Îţi dau maimuţa mea pe a ta, şi soarta mea pe a ta…”

— Îţi dau maimuţa mea pe-a ta, şi soarta mea pe a ta…

Şi întorcându-se apoi spre martori, zaraful a spus batjocoritor:

— Îmi sunteţi toţi martori că acum nemernicul n-are să mai primească nimic pentru peşte…

Halif şi-a văzut de drum, şi-i părea rău că nu luase banii, şi se certa pe sine, dar când a ajuns la malul Tigrisului, n-a mai găsit maimuţele, şi a început să se lovească peste obraji, şi plângea, şi striga, punându-şi cenuşă pe cap:

— O, Alah! De nu m-ar fi înşelat maimuţa a doua, n-ar fi fugit nici prima…

Şi aşa a plâns toată ziua, într-o arşiţă înăbuşitoare, chinuit de o foame cumplită, apoi, apucând plasa, a spus: – O voi arunca din nou, şi cu vrerea lui Alah, poate voi prinde un peştişor…

Şi aruncând plasa, a lăsat-o să se ducă la fund, şi când a scos-o era plină de peşti, încât, bucuros foarte, Halif a scos peştii şi i-a aşezat în faţa lui, jos, şi iată că pe când făcea el aceasta, a venit o femeie, şi spunându-i că în cetate e lipsă mare de peşte, l-a întrebat dacă-i vinde şi cum îi dă…

— Vrei poate să-mi croiesc din ei veşmânt? a râs Halif, cu obidă. Vând tot, afară de barba mea…

Femeia i-a dat un dinar şi el i-a umplut coşuleţul cu peşte. Dar abia a plecat femeia, când iată că a venit un slujitor, cerând peşte pe un dinar, şi nici n-a sfârşit bine cu slujitorul, şi a venit un al treilea, şi aşa mai departe, până când, spre seară, făcuse vânzare de zece monezi aur…

Mai apoi, Halif şi-a strâns plasa şi s-a dus în bazar, şi-a cumpărat un veşmânt de lână, cămaşă şi turban, iar din restul de două drahme şi-a luat brânză şi miere, şi a mâncat până s-a săturat, simţind că-i revin puterile. Apoi s-a dus acasă, cu veşmântul nou, cu turban şi cu nouă dinari. Era fericit cum nu fusese nicicând. A vrut să doarmă,

dar nu izbutea, din cauza bucuriei, şi până la miezul nopţii s-a tot jucat cu banii… Gândea: «De bună seamă, azi-mâine, stăpânitorul dreptcredincioşilor va auzi cât aur am şi va spune vizirului său Djafar: „Du-te, Djafare, la pescarul Halif şi cere-i câţiva dinari!” Şi dacă n-am să vreau să-i dau, am să am de suferit, căci îndată va porunci drept pedeapsă să fiu bătut! Dar eu mai degrabă mă voi lăsa bătut, decât să-i dau banii, de aceea vreau să văd dacă pielea mea ar putea suferi loviturile…» Şi zicându-şi astfel Halif a şi luat un bici împletit în o sută şaizeci, şi s-a lovit până ce tot trupul îi era plin de sânge.

— O, musulmanilor! Striga el. Sunt om sărac! De unde să iau bani? Duceţi-vă şi cereţi la cei ce au…

Auzind aceste strigăte, vecinii au crezut că pe Halif îl bat tâlharii, pentru a-i stoarce bani, şi s-au adunat şi au coborât de pe terase, cu arme în mâini. Însă, fiind Halif închis în odaia sa, necontenind cu strigătele, ei au spart uşa, şi intrând, l-au aflat despuiat, cu capul gol, zăcând într-un lac de sânge.

— Ce-i asta? l-au întrebat. Ai înnebunit?

— Nu, a răspuns Halif. Dar am bani şi mă tem ca nu cumva să mi-i ceară califul! Şi fiind hotărât să nu-i dau dacă-mi cere, va porunci să fiu schingiuit, şi am vrut să văd dacă am sau nu piele bună pentru bătaie…

Auzind acestea, oamenii i-au spus că e nebun şi afurisit, şi că mai bine s-ar culca… Ce, adică, are o mie dinari, încât să i-i ceară califul?

— Am numai nouă, a răspuns Halif.

— Pe Alah! Trebuie să aibă mulţi bani! au adăugat oamenii, şi l-au părăsit, minunându-se de lipsa lui de minte.

Halif a luat aurul, l-a învelit într-o basma, gândindu-se să-l ascundă. Dacă-l îngroapă, putea fi găsit şi luat. De-l dădea în păstrare cuiva, păstrătorul ar fi putut tăgădui primirea. De-l poartă

sub turban, poate fi jefuit. De-l leagă în mânecă, hoţii îi pot tăia mâneca…

În sfârşit, uitându-se la tivul gulerului, şi-a spus:

— „Iată un loc bun, aici, sub gâtlejul meu, aproape de gură. Dacă cineva va vrea cumva să apuce banii, îi voi apuca cu gura şi-i voi înghiţiţi”…

Deci şi-a pus banii în tivul gulerului, dar n-a dormit toată noaptea, de oboseală, tulburare şi teamă.

A doua zi dimineaţă, s-a dus iar la pescuit. A intrat până la genunchi în apă şi a aruncat plasa cu atâta putere, încât, din cauza smuciturii, punga cu aur i-a căzut în apă. Halif s-a dezbrăcat repede, s-o caute. Şi-a scos turbanul şi s-a scufundat, dar punga n-a găsit-o.

— Nu se află ocrotire decât la Alah. Stăpânul mărilor, a spus, la urmă. Şi a stat aşa, la ţărm, până la rugăciunea de prânz.

În vremea asta, cineva se uita la el de departe cum se tot scufundă şi iar iese la faţa apei. Cum veşmântul şi turbanul îi zăceau departe, în soare, şi cum nimeni altul nu era de faţă, omul acela a aşteptat până ce Halif s-a scufundat iar, şi s-a furişat, i-a luat veşmintele şi a fugit. Când a ieşit iar la suprafaţă şi nu şi-a mai găsit veşmintele, Halif s-a întristat foarte, s-a urcat pe o movilă, poate-poate va zări pe cineva, să-l întrebe, dar n-a văzut pe nimeni.

Dar tocmai atunci Harun-al-Raşid, stăpânitorul dreptcredincioşilor, se întorcea de la vânătoare, şi văzând de departe, pe-o movilă, un om în pielea goală, a spus vizirului Djafar:

— Vezi şi tu ceea ce văd eu, Djafare?

— Văd un om gol pe-o movilă!

— Şi cine să fie, oare?

— Poate vreun paznic de câmp!

— Poate că e om evlavios, a reluat califul. Vreau să mă duc la el, să-i cer să se roage pentru mine… Tu rămâi aici, Djafare…

Şi luminatul calif s-a dus la Halif. L-a salutat şi l-a întrebat cine e, şi a răspuns Halif, neştiind că-l are-n faţă pe calif:

— Cum, nu mă cunoşti? Sunt pescarul Halif…

— Şi oare un pescar nu are măcar un veşmânt de lână şi un turban?

„El mi-a luat veşmântul”, s-a gândit Halif, când l-a auzit grăind astfel pe calif… Şi coborând de pe movilă, Halif a spus către calif:

— Ştiam eu că glumeşti! Am văzut doar că tu mi-ai luat veşmintele!

— Ce fel de veşminte? a râs dreptcredinciosul calif.

— Pe Alah, a răspuns Halif. Dacă nu-mi dai veşmintele, îţi sfărâm ciolanele cu bâta asta!

— Dar, pe Alah! S-a mirat luminatul calif de vorba lui Halif. N-am văzut niciun fel de veşminte…

Pe Alah! a adăugat Halif către calif. Am să mă ţin de tine, să văd în ce casă intri, şi am să te părăsc după aceea la agie, să te înveţi minte, să mai glumeşti altă dată cu mine! Nimeni altul nu-mi putea lua veşmântul şi turbanul, şi dacă nu mi le dai înapoi îndată, te zvârl jos de pe măgar şi te bat până nu te mai mişti!

Şi Halif a apucat măgarul califului de căpăstru, încât califul gândea în ce năpastă intrase cu acest nebun!…

Şi şi-a dezbrăcat veşmântul său în preţ de o sută de dinari şi a spus:

— Ia acest veşmânt şi lasă-mă în plata lui Alah!

Pescarul a luat veşmântul, l-a îmbrăcat, dar fiindu-i prea lung l-a tăiat de sub genunchi, şi din bucata tăiată şi-a făcut turban.

— Cine eşti şi ce meserie ai? l-a întrebat după aceea pe calif. Eşti trâmbiţaş de bună seamă…

— Pe ce cunoşti că aş fi trâmbiţaş? s-a mirat califul.

— Te cunosc pentru că mâinile tale sunt atât de mari şi gura strânsă pungă…

— Ai dreptate, i-a răspuns califul.

— Nu-i aşa? a reluat Halif. Mai bine ţine-te de mine şi te voi învăţa meseria de pescar, căci e mai bună decât cea de trâmbiţaş, şi e şi mai cinstită…

— Cu plăcere! a răspuns califul. Vreau să văd dacă pot învăţa sau nu!

Şi zicând astfel, l-a urmat pe pescar la fluviu, şi pescarul a intrat în apă, îndemnându-l şi pe el. Harun-al-Raşid a intrat în apă, a luat plasa, şi pescarul îi arăta cum s-o, arunce. Astfel, stăpânul dreptcredincioşilor aruncând plasa, când a vrut s-o scoată şi-a dat seama că era nespus de grea.

— Dacă s-a prins de vreo piatră, îl învăţa pescarul, s-o tragi încet, să nu rupi plasa, căci altfel, pe Alah! Îţi iau măgarul…

Însă califul a început a râde, şi a tras plasa încet, şi a scos-o plină de peşti. Şi văzând pescarul una ca asta, aproape că a înnebunit de bucurie.

— Mare noroc ai la pescuit, o, trâmbiţaşule, a strigat el. De-acum nu te mai las să te desprinzi de lângă mine! Aş vrea însă să te duci la piaţa de peşte, să-l cauţi pe pescarul Hamid în prăvălia lui şi să-i spui aşa: „învăţătorul meu! Pescarul Halif te salută şi te roagă să-i trimiţi două bucăţi de brânză şi un coş, căci azi îţi va aduce mai mult peşte decât ieri…”

— Jur pe capul meu, învăţătorule! a spus califul râzând, şi s-a urcat pe măgar, şi a mânat să-l ajungă pe Djafar, şi i-a spus ce i s-a întâmplat cu Halif pescarul:

— Ascultă bine, Djafare! Spune hadâmbilor că voi da câte un dinar celor ce-mi vor aduce câte un peşte de la acest pescar, căci vreau să şi gust din ce-am prins…

Djafar a spus îndată hadâmbilor porunca stăpânului, arătându-le unde se află pescarul. Şi s-au dus hadâmbii şi au cumpărat peştii, încât în cele din urmă îi rămăseseră lui Halif doar doi. Halif a intrat cu ei în apă, şi iată că tocmai atunci a venit

ultimul hadâmb, şi văzându-l cum mereu se scufundă cu doi peşti în mâini, l-a întrebat:

— Ce ai în mână, Halife?

— Doi peşti!

— Dă-mi-i mie, Halife, şi-ţi dau o sută dinari…

— Dă-i încoace! a răspuns pescarul, şi hadâmbul a adăugat:

— Urmează-mă în seraiul califului, şi-i vei primi acolo…

Hadâmbul a luat peştii şi s-a dus la seraiul califului, iar Halif a ieşit din apă şi s-a îmbrăcat, dar veşmântul primit de la stăpânitorul dreptcredincioşilor abia îi ajungea până la genunchi. S-a încins cu o funie, a luat bucata tăiată ca turban şi a pornit spre cetate. Toţi oamenii râdeau şi se minunau:

— De unde ai acest veşmânt, Halife?

El însă nu le răspundea, ci întreba, la rându-i, unde stă califul cu locuinţa, şi a tot întrebat, până a nimerit. Cum a ajuns la poarta seraiului, l-a văzut chiar croitorul care cususe veşmântul califului, şi cunoscându-l pe pescar, l-a întrebat:

— De unde ai acest veşmânt stricat aşa de îngrozitor?

— De la un trâmbiţaş tânăr… a răspuns Halif, şi s-a dus la uşă, şi l-a văzut pe hadâmbul cu cei doi peşti.

— Dă-mi suta de dinari! a strigat Halif.

— O să-i primeşti, n-ai grijă! a răspuns hadâmbul, şi tocmai atunci s-a arătat Djafar, şi auzindu-l pe Halif cerând una sută dinari, s-a dus tot atunci la calif:

— O, stăpânitor al dreptcredincioşilor! A venit Halif, învăţătorul tău, şi cere slujitorului suta de dinari…

Califul i-a spus să-l cheme numaidecât. Djafar a ieşit repede.

— Halife, i-a spus el, băiatul acela, trâmbiţaşul, vrea să-ţi judece pricina…

Halif a intrat cu Djafar în serai, şi văzându-l pe calif cu un turban mare şi scriind, l-a întrebat:

— Te-ai lăsat de trâmbiţă, flăcăule, şi te-ai făcut cetitor în stele?

— Ia aminte! i-a răspuns califul. Am în faţă trei file scrise! Fă bine şi alege una!

Pe o filă scria că pescarul să primească un dinar, pe a doua, o sută, iar pe a treia, o sută de lovituri, şi se vede că Alah a vrut ca Halif să apuce chiar fila cu bătaia, şi a fost culcat la pământ şi miluit cu suta de ciomege.

— Pe Alah! Striga el. Tare frumos din partea ta, trâmbiţaşule! După ce te-am făcut om, învăţându-te a pescui, tu te-ai făcut astrolog, să capăt din cauza ta bătaie! Ruşine să-ţi fie…

— O, pescarule! a răspuns califul, şi leşina de râs. Nu te teme, căci atâta ţi-a fost nenorocirea!

Şi a poruncit vistiernicului să-i dea suta de dinari. Cum a luat banii, Halif s-a dus în piaţa de lăzi şi a văzut acolo multă lume adunată. Portărelul striga:

— Vindem o ladă încuiată! Nouăzeci şi nouă dinari!

Halif şi-a făcut loc prin mulţime:

— Dau eu o sută! a strigat el, şi portărelul a luat banii. Îndată hamalii au şi început să se certe între ei, care să ducă lada.

— O ladă ca asta se cuvine să fie dusă numai de Sarik, a strigat unul, şi a înşfăcat lada, şi a pornit în urma lui Halif. „Acum n-am nici cu ce plăti hamalul… îşi spunea Halif, îngândurat foarte. Alah, cum să ies din încurcătură? Am să-l port pe uliţe până nu mai poate, după aceea iau eu lada şi o duc acasă…”

Şi astfel au rătăcit de la amiază până seara târziu, şi hamalul ofta şi întreba:

— Pe Alah, stăpâne! Unde ţi-i casa?

— Ieri am ştiut, dar azi am uitat deodată… răspundea Halif.

— Dă-mi ce-i al meu, şi să-ţi rămână lada de cap… bombănea hamalul.

— De ce te mânii aşa de repede, omule? Mergi încet, înainte, până-mi aduc aminte unde mi-i casa, căci şi banii îi am acasă, şi uite, de azi dimineaţă îmi bat capul să-mi aduc aminte unde stau…

Deodată a trecut un cunoscut şi l-a întrebat ce caută…

— Caută nevoia, sau o bătaie! a răspuns Sarik, hamalul. Acest mincinos dreptcredincios spune că nu ştie unde stă… Unde-i casa lui Halif?

— Iat-o! a răspuns trecătorul şi i-a arătat numaidecât o casă.

— Aş fi vrut, dreptcredinciosule şarlatan, să nu te fi născut… l-a binecuvântat Sarik pe Halif, apoi a pornit iar în urma lui, până au ajuns.

Sarik a pus lada jos:

— O, tu dreptcredinciosule pungaş! Fie-ţi partea sărăcia şi suferinţa! De douăzeci de ori am trecut pe-aici, şi dacă mi-ai fi spus, n-ar fi curs din mine atâta sudoare… Fă bine şi-mi dă banii, că n-am când sta…

— Dar cum vrei să fie banii: de aur, sau de argint? Până te gândeşti tu cum să fie, eu intru în casă şi mă şi întorc…

Şi Halif a intrat în casă, a apucat un ciocan bătut cu patruzeci de ţinte, potrivit de ucis cămila, şi cum a ieşit, s-a aruncat asupra hamalului.

— Stai! Stai! Pe Alah, dreptcredinciosule, nu-mi datorezi nimic! a răcnit Sarik şi a rupt-o la fugă.

*

* *

Când vecinii l-au văzut pe Halif venind acasă, întâi l-au întrebat de unde are veşmântul, pe urmă de unde are lada.

— O am de la băiatul meu, Harun-al-Raşid, califul din Bagdad! a răspuns Halif, şi ei şi-au spus că e nebun de-a binelea, şi dacă-l va auzi califul,

va porunci să fie spânzurat de uşa casei, împreună cu toţi vecinii…

Apoi l-au ajutat să bage lada în casă şi s-au dus la culcare, căci de mult muezinii strigaseră ceasurile nopţii.

După însemnările marilor cronicari din Bagdad, cu lada cumpărată de Halif era o istorie lungă şi încurcată; după cum se spune în cronici, având stăpânitorul dreptcredincioşilor o roabă turcoaică, numită Cuta Alculuba, sau Pâinea Inimii, şi iubind-o foarte, a stârnit asupră-i duşmănia califoaei Sovaida. Aflând deci aceasta de Cuta Alculuba, o suferea ca sarea-n ochi, şi într-o zi, în timp ce califul era la vânătoare, califoaia a chemat-o pe turcoaică la dânsa, şi s-au întins mesele. Şi dându-i să bea vin, a pus în cupă un adormitor, încât Cuta Alculuba a adormit ca moartă. Îndată, califoaia Sovaida a chemat un slujitor de taină, şi acesta a închis-o pe Cuta Alculuba în ladă, şi a pus-o pe un catâr, şi a şi pornit s-o arunce în apa Tigrisului, dar trecând pe la piaţa de lăzi, careva s-a arătat gata să cumpere lada.

— O vând, însă numai aşa, încuiată! a spus slujitorul, şi tocmai atunci trecea pe-acolo Halif, şi a cumpărat-o cu suta de dinari…

Într-un târziu, pe când Halif dormea pe ladă, Cuta Alculuba s-a trezit din somn, şi văzându-se închisă, a strigat o dată, încât Halif a sărit ca împuns cu acul, a deschis fereastra şi a prins a răcni:

— Săriţi, musulmani! Ajutor! Ajutor, bunilor musulmani, căci în lada mea sunt diavoli…

— Ce-i cu tine, nebunule? Îl întrebau vecinii mai apoi.

— În ladă sunt diavoli! i-am auzit cum strigă… Jur pe Alah şi pe mantia Proorocului…

— Culcă-te şi dormi, că ne-ai chinuit destul, afurisite-ar Alah! Lasă nebunia…

— Dar cum să dorm eu cu diavolii în casă? se văieta Halif, şi vecinii l-au tot ocărât, şi în cele din

urmă el s-a întors în casă.

— Unde mă aflu? a întrebat numaidecât Cuta Alculuba din ladă, şi Halif a ţâşnit afară:

— Săriţi, vecini! Nu mai staţi, vecini! Săriţi…

— Ce-i cu tine? De ce ne chinuieşti? l-au luat vecinii la zor.

— Jur, vecini, că în lada mea sunt diavoli, căci l-am auzit pe unul întrebând unde se află…

— Unde se află? Se află, ca şi tine, în iad, Halife, şi-ţi chinuieşti vecinii! Du-te şi te culcă! Mai bine nu te-ai fi născut, nenorocitule!

Astfel auzind, Halif s-a întors în casă, tremurând de spaimă, şi după câtva timp iar a auzit-o pe Cuta Alculuba:

— Mi-i foame, dreptcredincioşilor! Unde mă aflu?

— Săriţi, vecini! Săriţi! Daţi năvală, vecini! Ajutor… Aşa răcnea Halif, zbughind-o pe uşă afară, şi vecinii iar au ieşit în uliţă:

— Dar ce ţi s-a mai întâmplat, nebunule?

— Dracii din ladă cer mâncare! Iată, jur pe Alah că i-am auzit cu urechile mele…

Vecinii s-au sfătuit între dânşii, şi crezând că lui Halif îi era foame şi că-i va necăji toată noaptea, i-au adus un coş cu pâine, carne, legume şi ridichi.

I-au hotărât:

— Dacă mai scoţi o vorbă după ce înfuleci, te batem până-ţi rupem coastele…

Halif le-a mulţumit bucuros, a luat coşul cu merinde şi a intrat în casă, s-a aşezat pe ladă şi a început să-şi care bucatele la gură cu amândouă mâinile.

— O, musulmani! Descuiaţi lada! a strigat Cuta Alculuba, pe când mânca el mai bine.

Halif s-a ridicat, a luat o piatră, şi spărgând lada, a văzut o fată frumoasă ca soarele. Avea fruntea luminoasă, faţa ca luna, obrajii îmbujoraţi şi glas cald. Veşmântul ei preţuia pe puţin o mie dinari, dacă nu mai mult.

— Pe Alah! a strigat Halif, privind-o cu gura căscată. Cât de frumoasă eşti!

— Taci şi spune-mi cine eşti? l-a întrerupt ea.

— N-ai auzit de Halif, pescarul?

— Lasă asta! De unde să aud? Cum am ajuns aici?

— Te-am cumpărat, şi acum eşti roaba mea…

Văzându-l ea îmbrăcat în veşmântul califului, a vrut să ştie de unde-i are, şi el i-a spus toată istoria de la un capăt la altul, şi Cuta Alculuba şi-a dat seama că e vinovată Sovaida, califoaia. A stat de vorbă cu Halif până dimineaţa, şi pe la întâia strigare a muezinilor ia cerut toate cele trebuitoare scrisului, şi după ce a sfârşit de alcătuit epistola, a împăturit-o şi i-a dat-o:

— Ia epistola, Halife, şi du-o la bazarul giuvaergiilor, şi dă-o lui Ibn Alucab…

Şi astfel Halif l-a găsit pe Ibn Alucab şi i-a dat epistola, şi acesta a sărutat-o, apoi a citit-o. Iată cuprinsul ei:

> *„De la femeia Cuta Alculuba, către dreptcredinciosul giuvaergiu Ibn Alucab; să afle slăvitul giuvaergiu că îndată ce va primi aceste rânduri, să ne pregătească o locuinţă înzestrată cu covoare, vase, robi şi roabe, şi tot ce e de trebuinţă pentru a se putea locui într-însa. Şi după ce tot lucrul va fi gata, să binevoiască a-l duce pe purtătorul acestei epistole la baie, şi să-l îmbrace cu veşmintele cele mai de preţ; şi în toate, slăvitul Ibn Alucab să se poarte bine cu purtătorul*"…

— Cuvântul ei e poruncă pentru mine, a spus giuvaergiul, şi a încuiat casa de negoţ, şi s-a dus cu Halif la baie, şi a poruncit unui băieş să-l slujească cum se cuvine. Apoi a făcut rost de tot ce-i poruncise Cuta Alculuba.

— Pe Alah, musulmani! Ce-am făcut că m-aţi închis aici? întreba Halif în vremea asta, crezând

că baia e închisoare.

Băieşii au râs de el, l-au aşezat pe marginea căzii, i-au apucat picioarele şi au prins să-i frece tălpile, dar crezând Halif că vor să-l bată, s-a smucit şi l-a apucat pe unul de picioare, l-a ridicat în sus şi la trântit aşa de tare de pământ, încât aproape că i-a rupt coastele! Şi văzând ceilalţi băieşi una ca asta, abia şi-au smuls prietenul din mâinile lui Halif. Apoi l-au spălat cum trebuie, şi Ibn Alucab i-a adus un veşmânt de preţ şi un catâr bine înşeuat.

— Cum să-l încalec? S-a speriat Halif. Dacă mă zvârle şi-mi rup coastele?

A încălecat totuşi, după multă bătaie de cap, şi împreună cu Ibn Alucab au mers spre casa pregătită.

Cum au ajuns, Halif a văzut-o pe Cuta Alculuba înconjurată de robi şi roabe. La uşă sta un paznic cu toiag. Cum l-a văzut pe Halif, i s-a închinat şi i-a sărutat mâna.

Şi a văzut Halif înăuntru atât de frumoase lucruri, încât aproape i-au luat ochii şi minţile.

Robii, roabele şi slujitorii i-au sărutat mâna pe rând, urându-i să-i fie de bine, iar când s-a apropiat de Cuta Alculuba. Ea s-a ridicat, l-a luat de mână şi l-a aşezat pe-un divan înalt, şi i-a dus apoi un castronaş cu sirop de trandafiri, şi Halif l-a băut până la strop, şi după aceea îşi lingea degetele, după ce mai întâi linsese castronul gol… Cuta Alculuba l-a oprit de la astfel de deprinderi, râzând binevoitoare, dar Halif a răspuns:

— Chiar dacă năravul miroase rău, siropu-i bun…

Apoi, ea a poruncit să i se aducă în faţă o masă plină cu mâncăruri, şi el a mâncat până s-a săturat, şi i s-a adus un vas de aur şi un lighean, şi el şi-a spălat mâinile şi s-a simţit fericit foarte…

*

* *

În vremea asta, întorcându-se califul de la vânătoare şi nemaigăsind-o pe Cuta Alculuba, şi întrebând de ea, califoaia Sovaida i-a spus că a murit!

— Să dea Alah să trăieşti tu ani mulţi, preamărite stăpân al dreptcredincioşilor! a adăugat califoaia. Iată aici mormântul Cutei Alculuba…

Califoaia Sovaida săpase, într-adevăr, în mijlocul seraiului, un mormânt, şi ridicase deasupra o cupolă. Acum îşi pusese veşmânt de doliu şi se arăta îndurerată nespus spre a-l păcăli pe stăpânul dreptcredincioşilor în lege…

Şi aflând Cuta Alculuba între timp de întoarcerea dreptcredinciosului calif, a spus către Halif:

— Du-te repede şi fă o baie şi întoarce-te repede…

Şi cum s-a întors el, Cuta Alculuba l-a îmbrăcat într-un veşmânt în preţ de o mie de dinari, l-a învăţat cum să se poarte şi l-a trimis la stăpânitorul dreptcredincioşilor să-l poftească să-i fie noaptea aceea oaspetele său…

Halif a încălecat pe catâr, apoi, însoţit de un alai de feciori şi robi, a pornit spre seraiul lui Harun-al-Raşid, şi toţi se minunau de frumuseţea lui.

Când l-a văzut hadâmbul care-i cumpărase cei doi peşti cu o sută dinari, s-a dus la calif şi i-a spus aproape speriat:

— O, stăpânitor al dreptcredincioşilor! Halif, pescarul, a ajuns sultan, căci poartă veşmânt de o mie dinari…

— Pace ţie! a început mai apoi Halif, în faţa califului. O, tu, stăpânitor al dreptcredincioşilor şi înlocuitor al stăpânului lumii! Ocrotitor al credinţei celei drepte! Alah cel preamărit să-ţi de o mie de ani luminoşi şi fericiţi! Hotărârile tale să fie tari ca piatra şi fără moarte ca marmura, şi să urci scara cea mai înaltă a rangurilor!

Califul îl privea uimit.

— Spune-mi, Halife, de unde ai acest veşmânt?

— Din casa mea, stăpân al dreptcredincioşilor!

— Dar cum? Ai casă?

— Da, am! Şi te rog, preaînalte stăpâne, să pofteşti pentru astă-seară la mine, în ospeţie…

— Singur?

— Vino cu cine vrei!

— Îţi vom fi oaspeţi la noapte, i-a spus califul, şi Halif a sărutat pământul din faţa lui, a încălecat şi s-a întors acasă, însoţit de mulţi hadâmbi.

— Uită-te la Halif, Djafare! se minuna apoi califul. Ai văzut ce catâr are, ce veşmânt şi câţi hadâmbi? Şi când te gândeşti că până ieri era de mila lumii…

Apoi, seara, cu cât califul se apropia, Halif îi aşternea drumul cu mătăsuri, damascuri şi atlasuri.

— În numele lui Alah, pofteşte, stăpânitor al dreptcredincioşilor! a strigat apoi Halif către calif, la prag.

— A cui e casa asta? l-a întrebat califul pe Djafar.

— Ea neguţătorului Ibn Alucab, starostele giuvaergiilor…

Califul a descălecat, a intrat împreună cu ai săi şi a văzut o sală înaltă şi largă, acoperită cu covoare. S-a dus la jilţul pregătit, aşternut cu şapte covoare şi sprijinit în patru coloane de fildeş, şi mult îi plăcea califului tot ce vedea! I s-a înfăţişat Halif, urmat de servi şi hadâmbi, cu felurite băuturi şi siropuri de lămâie şi trandafiri, amestecate cu mosc. Întâi a îmbiat Halif, apoi l-a cinstit şi pe calif, şi s-au întins mesele…

— O, stăpâne! a spus Halif către calif, sărutând pământul din faţa lui de trei ori. Îngăduit fie-mi să poruncesc vinului să vină şi lumânărilor să fie aprinse…

Şi primind Halif încuviinţarea, a părăsit încăperea, şi califul s-a întors spre Djafar, vizirul său:

— Jur pe capul meu, o, Djafare! Casa şi tot ce cuprinde casa e a lui Halif! El porunceşte aici ca un stăpân, şi mă mir foarte de unde i-a venit norocul şi bunăstarea! Mai mult mă mir de înţelepciunea acestui om, o, Djafare! Cum oare şi-a însuşit aşa, deodată, atâtea virtuţi şi bună cuviinţă? Dar când Alah vrea să binecuvânteze omul, întâi îi înmulţeşte mintea, pe urmă îi dă averile…

În timp ce vorbeau ei aşa, Halif se întorsese cu un slujitor, amândoi încinşi cu brâie de aur, strălucitoare ca luna. Şi au întins pe masă o pânză roşie ca para focului, şi au aşezat pe ea vase chinezeşti, sticle zvelte, cupe de cristal, burdufuri şi căni de toate culorile. Şi pe toate le-au umplut cu vin limpede şi vechi, mirosind ca moscul cel mai fin, îndreptăţind cuvântul poetului:

„Din tâmpine cântaţi-mi mereu, şi din ţimbal!
Înveşmântarăm vinul în auriu pocal!
Sunt stropii lui, cerceii cu perle, la urechi;
Frumos ca o mireasă acum e vinul vechi…”

Cupele cu vin răspândeau miresme îmbătătoare şi cele mai ademenitoare zaharicale erau aşezate lângă ele. Şi a închinat Halif pentru calif, urându-i viaţă lungă şi plină de fapte de vitejie.

— Dar, a adăugat Halif către calif: îl rog pe stăpânul dreptcredincioşilor să-mi îngăduie acum să-i înfăţişez o cântăreaţă cu lăută…

— Facă-se voia ta! a răspuns preamăritul calif către Halif, iar acesta, după ce a sărutat pământul în faţa lui, a intrat într-o încăpere alăturată şi s-a întors cu frumoasa Cuta, care avea acum văl pe faţă şi era împodobită cu giuvaeruri.

A sărutat şi ea pământul în faţa stăpânitorului dreptcredincioşilor. Apoi şi-a strunit lăuta. Şi a cântat atât de frumos, încât toţi cei de faţă se

înălţaseră într-o culme a desfătării. La urmă ea a cântat următoarele versuri:

„Te-ntreb, pe toate farmecele Firii:
Se pot întoarce zilele iubirii?
Mai gunguri-va dulcele hulub,
În inimă la Cuta Alculuba?”

Ascultând-o, califul nu-şi mai putea stăpâni durerea. Şi-a sfâşiat veşmântul, şi când a căzut în leşin, Cuta Alculuba i-a făcut lui Halif un semn şi i-a spus să se ducă să deschidă lada şi să-i aducă ce va găsi în ea, căci pusese în ladă un veşmânt de-al califului. Când acesta s-a trezit şi şi-a văzut veşmântul, s-a încredinţat că într-adevăr cântăreaţa era Cuta Alculuba.

— O! a strigat el. Oare e ziua învierii din morţi? Oare visez?

— Ba, a răspuns Cuta Alculuba. Trezi suntem, preafericite stăpâne! Mai trăiesc, şi încă din cupa morţii nu am gustat…

Apoi i-a povestit tot ce s-a întâmplat până în ziua aceea, şi califul s-a ridicat, a îmbrăţişat-o, şi luând-o de mână era gata să pornească spre seraiul său, când deodată pescarul Halif a strigat:

— Pe Alah! Purtare e aceasta? De la început ai fost nedrept cu mine, şi ai rămas nedrept…

— Aşa este… a răspuns măritul calif către Halif.

Şi a poruncit vizirului Djafar să-i dea pescarului cât şi ce va vrea, încât acesta i-a dat în dar o cetate, al cărei venit era de zece mii dinari pe an, iar Cuta Alculuba i-a dăruit casa cu tot ce se afla: covoare, perdele, hadâmbi, roabe şi robi, slujitori tineri şi bătrâni.

Astfel, prin isteţimea lui, Halif a câştigat o avuţie mare, s-a însurat şi a trăit în fericire şi bunăstare şi ţinut în cinste de toţi. Iar califul i-a făcut marea cinste de a-l numi soţ de chefuri, şi astfel pescarul a dus o viaţă din cele mai frumoase, mai plăcute şi mai vesele, până la moarte! Cât a

trăit, la casa lui mereu se întindeau şi se strângeau mesele…

Sfârşind acest basm, Şeherazada a spus:

— Dar basmul n-a fost nimic, faţă de cel al neguţătorului Ghanem…

— Dar cum e acel basm? a întrebat Riar-Şah.

Şi Şeherazada a început, în timp ce seara se lăsa şi Alah cu mâna lui de mătasă aprindea luceferii… laudă lui, în vecii vecilor, pân-la istovirea pulberilor şi timpului…

ISTORIA LUI GHANEM; ÎNTÂMPLĂRILE ŞI PĂTIMIRILE LUI…

Află, o, preafericite şah, că trăia în vremuri de demult un neguţător bogat, care avea un fecior frumos ca luna plină şi deosebit meşter al cuvântului. Numele lui era Ghanem Ibn Ejub. Şi avea Ghanem o soră frumoasă şi drăgăstoasă, numită Fitnah.

Şi iată că murind tatăl lor, le-au rămas moştenire multe bogăţii, printre altele şi o sută de baloturi de mătăsuri, mosc şi scoici de mărgean, şi toate trebuiau duse la Bagdad, şi după câtva timp Ghanem se şi pregătea de plecare.

Şi-a luat rămas bun de la mamă, soră şi vecini, şi a pornit la drum, încrezător în Alah cel preamărit, care i-a hărăzit o călătorie fericită până la Bagdad, în tovărăşia unor neguţători. Şi cum a ajuns, a închiriat o casă frumoasă, a înzestrat-o cu covoare, perne şi perdele, apoi a dus la bazar mărfurile, cămilele şi catârii, şi el a rămas în casă, să se odihnească.

Neguţătorii de vază au venit să i se închine. Şi după ce s-a odihnit, Ghanem s-a dus la bazar, şi neguţătorii l-au întâmpinat şi i s-au plecat cu cinste. El şi-a dus mărfurile la starostie. Astfel şi-a

vândut, timp de un an întreg, toate mărfurile, bucată cu bucată.

Însă într-o zi, la începutul celui de-al doilea an, când a vrut să intre în bazar, a găsit poarta închisă, şi întrebând, i s-a spus că murise un neguţător şi că ceilalţi se duseseră să-l însoţească până la hotarul celor veşnice. Ghanem a aflat unde se afla locul de strângere a neguţătorilor, şi s-a dus şi el unde se făceau rugăciunile, apoi trista adunare s-a pus în mers spre cimitir, în urma mortului.

Şi aşa, au ieşit din cetate, au trecut printre morminte, până au ajuns la groapă, şi au fost aprinse lumânările şi lămpile. Mortul a fost coborât în mormânt şi s-au citit versetele din Koran, şi neguţătorii s-au aşezat şi s-a aşezat şi Ghanem.

Şi au stat şi au ascultat cu evlavie versetele tânguitoare, până la ceasul înserării, când a fost adusă cina şi au mâncat până s-au săturat, apoi şi-au spălat mâinile. Când s-au aşezat din nou, Ghanem era neliniştit foarte, căci se temea de hoţi şi se gândea că era străin şi cunoscut ca om bogat, şi dacă-şi petrecea toată noaptea în afara casei, hoţii ar putea să-l prade. De aceea s-a ridicat şi şi-a cerut iertare şi a pornit spre porţile cetăţii. Însă fiind pe la miezul nopţii, a găsit porţile încuiate. De mult nu mai intra şi nu mai ieşea nimeni. Câinii lătrau şi lupii urlau prin apropiere. Ghanem s-a întors şi şi-a spus: „Până mai înainte eram îngrijorat de avutul meu, şi acum trebuie să-mi fie frică şi pentru viaţa mea”…

S-a întors deci şi şi-a căutat un loc unde să-şi poată petrece noaptea, şi a găsit un mormânt înconjurat de patru ziduri, având lângă el un curmal. Uşa era de piatră. A intrat în mormânt să doarmă, dar n-a pus geană pe geană, de frică şi groază. S-a sculat, a deschis uşa să iasă şi a zărit departe, dinspre porţile cetăţii, o lumină palidă, venind spre dânsul. S-a înspăimântat. A închis uşa la loc, s-a urcat în curmal şi s-a ascuns între crengi.

Când lumina s-a apropiat, a zărit trei robi negri. Doi purtau o ladă, al treilea un topor şi un coş. Când au ajuns foarte aproape de mormânt, cel cu topor a întrebat:

— Ce ai, Savab?

— Dar tu ce ai, Kafur?

— Oare n-am fost astă seară aici şi am lăsat uşa deschisă?

— Aşa e!

— Şi acum uşa e încuiată…

— O, voi, oameni lipsiţi de minte, a strigat al treilea, nu ştiţi oare că aici vin păstorii din Bagdad şi-şi pasc turmele, şi că la căderea nopţii închid uşa, de teamă să nu iasă din mormânt nişte spirite?

— Ai dreptate! Au spus ceilalţi. Cu toate că eşti cel mai prost, de data asta ai nimerit-o bine…

— O, a răspuns acesta. N-aveţi decât să nu mă credeţi, până vom ajunge la mormânt!

Auzind Ghanem aceste cuvinte, gândea:" O, tu, cel mai afurisit dintre robi, să nu-ţi ierte Alah păcatele, cu mintea şi înţelepciunea ta! Nu se află altă ocrotire, decât la Alah cel preamărit! Cum să scap din mâinile acestor robi?"

În vremea asta, cei cu lada îl îndemnau pe cel cu topor:

— Hei, Savab! Urcă-te pe zid şi deschide uşa, căci noi am obosit de când tot purtăm lada asta!

— Prea bine! a spus Savab. Mintea mea puţină mă sfătuieşte să ne temem şi că e mai bine să aruncăm lada peste zid…

— De ce? l-au întrebat ceilalţi. Dacă o aruncăm, se sparge!

— Mi-i teamă să nu fie pe-aici nişte hoţi, să ne omoare. Oare nu vin noaptea astfel de oameni, în astfel de locuri, pentru a-şi împărţi prada?

— Prostănacule! i-au răspuns cei cu lada. Cum să vină hoţii aici?

Şi au pus lada jos.

— O, prietene! a spus unul. După atâta drum, cu lada în spinare, suntem prea obosiţi! Ne aflăm în

plin adânc al nopţii! Putere să ascundem lada nu mai avem! Eu unul spun să ne odihnim trei ceasuri, şi după aceea să facem ce avem de făcut… Şi ca să nu adormim, între timp să ne istorisim ce ni s-a întâmplat mai grozav în viaţa noastră…

AGĂŢAT ÎN CURMAL, GHANEM ASCULTĂ ISTORIA LUI KAFUR, ROBUL CU BETEŞUG…

— O, fraţilor! a început primul, pe nume Kafur. Istoria mea începe de la vârsta de opt ani, când am fost răpit de la ai mei. De atunci, o dată pe an, păcăleam neguţătorii de robi şi-i aţâţam pe unii împotriva altora, astfel încât până la urmă se săturau de mine şi mă duceau la târg să mă vândă iar.

Odată, pe când vânzătorul striga că vinde un rob cu beteşug, fiind întrebat ce beteşug am, el a răspuns că în fiecare an trânteam câte o minciună! Auzindu-l astfel. S-a apropiat un mare negustor, călare pe catâr:

— Şi cât ceri pentru robul acesta cu beteşug?

— Şase sute dirhami! a răspuns vânzătorul, şi neguţătorul a adăugat:

— Prea bine! Îţi dau şi douăzeci pe deasupra!

Astfel, fraţilor, am fost dus în casa noului meu stăpân, şi am fost îmbrăcat cum se cuvine, şi l-am servit cu credinţă. După o jumătate de an binecuvântat şi îmbelşugat, neguţătorii dădeau pe rând ospeţe, până a venit şi rândul stăpânului meu să dea un mare ospăţ, într-o grădină din afara cetăţii. Mâncăruri de tot felul au fost puse dinaintea oaspeţilor, şi au mâncat, şi au băut, şi au petrecut în veselie, până la amiază, când stăpânul meu, având nevoie de un lucru de acasă, mi-a spus:

— Hei, robule! Ia catârul şi trage un galop până acasă şi adă-mi de la stăpâna ta cutare lucru!

Eu m-am suit pe catâr şi am mânat galop spre casă. Dar pe când mă apropiam, am început a plânge şi a striga aşa de tare, încât s-au adunat oamenii din mahala, cu mic cu mare, bătrâni şi tineri. Şi auzindu-mă, nevasta şi fiicele stăpânului mi-au deschis uşa şi m-au întrebat ce s-a întâmplat, şi eu le-am răspuns plângând că stăpânul meu, în timp ce sta sub un zid vechi, zidul s-a prăbuşit peste dânsul şi l-a omorât; şi că văzând eu una ca asta, am luat catârul şi am venit galop să le dau de ştire… Auzind acestea, soaţa şi fiicele stăpânului au început să strige, să-şi rupă veşmintele, să se lovească peste obraji, iar în jurul lor se adunau în vremea asta toţi vecinii şi slujitorii. Şi ieşindu-şi din fire, soaţa stăpânului a răvăşit toate lucrurile din casă, a stricat divanurile şi pervazurile, a spart geamurile şi dulapurile, şi după ce a murdărit totul cu noroi, a închis casa.

— Vai ţie Kafure, mi-a spus ea. Ajută-mă! Ce stai ca prostul? Sparge vasele chinezeşti şi sticlele!

Eu i-am îndeplinit porunca şi am pustiit toate rafturile, cu tot ce era pe ele, am ieşit apoi pe terasă şi am pustiit şi acolo totul, apoi am strigat:

— Vai! Sărmanul stăpânul meu!

După aceea, stăpâna a părăsit casa, împreună cu fiii şi fiicele, şi mi-a poruncit să apuc înainte, să le arăt unde zăcea stăpânul mort, să-l scoatem de sub dărâmături, să-l ducem acasă într-o ladă şi să-l înmormântăm cu cinste… Şi eu mergeam înaintea lor şi-l strigam cu jale pe stăpân, în timp ce ele răcneau în urma mea, care mai de care, şi toată mahalaua s-a luat după noi: bărbaţi, femei, fete, băieţi, tineri şi bătrâni, şi toţi strigau grozav, se loveau peste obraji, plângeau. Am străbătut astfel, cu ei, toată cetatea, şi toţi oamenii ne întrebau ce s-a întâmplat, şi aflând despre ce era vorba, spuneau că nu se află ocrotire decât la Alah cel preamărit,

că stăpânul a fost bărbat ales, şi fugeau la agie, să arate acolo cele întâmplate…

Şi povestind ei acolo întâmplarea, agiul cel mare a luat cu sine muncitori cu târnăcoape şi coşuri, şi a pornit şi el, călare, în urma noastră. Eu mergeam în frunte şi mă loveam peste faţă, mă văităm întruna, îmi puneam ţărână pe cap…

Când am intrat în grădina unde era ospăţul, am strigat tare:

— Vai de mine! Oh, vai, sărmana stăpâna mea! Cine se îndură de mine! Mai bine m-aş fi prăpădit eu în locul ei!…

Când m-a auzit, stăpânul meu s-a înspăimântat şi a pălit:

— Ce-i cu tine, Kafure? Ce s-a întâmplat?

— Stăpâne! i-am răspuns. Când m-ai trimis acasă să-ţi aduc nu ştiu ce, am văzut gardul casei prăbuşit peste stăpâna mea şi peste copiii ei…

— Şi stăpâna a murit?

— Da! Stăpâne! Pe Alah! Nimeni n-a fost salvat, şi bătrâna mea stăpână a murit prima!

— Nici măcar o fată n-a scăpat? m-a întrebat stăpânul, alb de groază.

— Nu! Nici măcar o fată!

— Dar cel puţin catârul a scăpat?

— Nu, stăpâne! Jur pe Alah! Şi catârul e mort… Zidurile casei şi ale grajdului s-au prăbuşit şi au acoperit şi oile, şi gâştele, şi găinile, şi toate sunt acum o grămadă de came. Nimic nu a fost cruţat!

— Nici măcar bătrânul tău stăpân, tatăl meu?

— Pe Alah, nu! N-a scăpat nimeni! Nu a rămas nici urmă din casă şi din locuitorii ei…

Auzind acestea, stăpânul meu s-a îngrozit mai tare, şi-a pierdut firea cu totul, şi nu se mai putea ţinea pe picioare sau să facă vreo mişcare! Parcă se frânsese de la jumătate. A prins să-şi sfâşie veşmintele, şi-a smuls barba, şi-a lovit obrajii până la sânge şi striga:

— Vai! Copiii mei! Soaţa mea! Ce nenorocire, Alah! Cui i s-a mai întâmplat una ca asta?

Prietenii săi, neguţătorii, se jeluiau şi ei, plângeau şi-l căinau şi-şi sfâşiau veşmintele.

Apoi, stăpânul meu a ieşit din grădină, ameţit de durere, şi neguţătorii îl urmau. Deodată însă au văzut un nour de pulbere şi au auzit strigăte şi vaiete, şi uitându-se la cortegiul care se apropia, l-au cunoscut întâi pe agiu, venind cu tot poporul şi cu familia neguţătorului, şi toţi strigau şi plângeau.

Cum şi-a văzut soaţa şi copiii, stăpânul meu a sărit înspăimântat:

— Dar ce-i cu voi? Ce s-a întâmplat acasă?

— Alah fie binecuvântat pentru salvarea ta! au răspuns ei, şi l-au înconjurat bucuroşi, copiii i se agăţau de gât, strigau şi-l binecuvântau pe Alah…

— Eşti teafăr şi sănătos, stăpânul meu? Striga soaţa. Cum te-ai salvat? Şi ce fac prietenii tăi, neguţătorii?

— Dar acasă ce s-a întâmplat?

— Suntem toţi bine sănătoşi. Casei noastre nu i s-a întâmplat nimic, a răspuns ea. Robul Kafur a venit acasă cu capul gol şi cu veşmintele sfâşiate, strigând, şi când l-am întrebat: „Ce s-a întâmplat, Kafure?” El mi-a răspuns că s-a prăbuşit, peste tine şi peste ceilalţi neguţători, un zid al grădinii, şi că toţi aţi murit…

— Pe Alah! a răcnit atunci stăpânul meu. Robul Kafur mi-a spus şi mie, acum câteva clipe, că aţi murit toţi…

Şi zicând acestea, stăpânul s-a uitat la mine cum strigam întruna şi-mi puneam ţărână pe cap; s-a uitat cum îmi spânzura după cap turbanul sfâşiat, şi a prins a striga:

— Vai ţie, Kafure, rob afurisit şi fiu de căţea! Cu ce rost ai pus la cale toată blestemăţia? Pe Alah jur că am să-ţi smulg pielea de pe ciolane!

— Ba, stăpâne, am răspuns eu. Nu-mi poţi face nimic, căci doar m-ai cumpărat cu tot cu beteşug! Am martori că ai convenit ca în fiecare an să spun câte-o minciună… Află însă că asta a fost numai jumătate de minciună. La sfârşitul anului, am să

spun şi cealaltă jumătate, să fie minciuna întreagă…

— Câine şi fiu de câine! Striga stăpânul. Asta înseamnă jumătate de minciună? Du-te de la mine! Mi-i martor Alah că eşti liber…

— Pe Alah! am răspuns eu. Nu primesc libertatea, până nu trece anul, să împlinesc minciuna! Abia când minciuna va fi întregită, ai să mă poţi vinde, cu beteşugul meu, cum m-ai cumpărat…

Pe când vorbeam noi aşa, a ajuns şi tot poporul, oamenii din mahala, bărbaţii şi femeile. Şi după ce au spus marelui agiu toată istoria, i-au arătat că aceasta ar fi doar o jumătate de minciună. Şi auzind una ca asta, marele agiu şi gealaţii lui au început să mă blesteme şi să mă suduie. Însă eu râdeam şi-l întrebam cum s-ar putea să-mi facă cineva vrun rău, când doar fusesem cumpărat cu beteşug…

Şi întorcându-se acasă stăpânul meu, şi găsind totul pustiit, şi stăpâna dând vina numai pe mine, că adică eu aş fi spart totul, stăpânul s-a înfuriat mai tare, spunând că în viaţa lui nu văzuse un mai mare ticălos ca mine, care mai are gură să spună că ceea ce a făcut ar fi doar jumătate de minciună! Dacă-i aşa, cum arată atunci o minciună întreagă? De bună seamă că una întreagă ar distruge o cetate, dacă nu chiar două… Astfel zicând, stăpânul meu s-a dus la marele agiu şi m-a pârât, şi am căpătat o ciomăgeală pe cinste!

Apoi am fost vândut iar, la târgul de robi. Şi am trecut astfel de la stăpân la stăpân, de la mărime la mărime, mereu am fost vândut şi cumpărat, până am ajuns în seraiul stăpânitorului atoteredincioşilor. Însă sufletul meu este adânc mâhnit. Sunt la capătul puterilor!

În timp ce Kafur istorisea, ceilalţi doi râdeau grozav. Şi venind rândul următorului la povestit, acesta a spus că istoria lui era lungă, şi nu mai era vreme, căci ziua era aproape…

Şi robii au prins a săpa o groapă între patru morminte, lungă şi lată cât lada. Kafur săpa, şi Savab căra pământul cu coşul, până ce au ajuns la adâncimea de jumătate stat de om. Apoi au slobozit lada în groapă, au acoperit-o cu pământ şi şi-au văzut de drum, încât curând Ghanem nu i-a mai văzut în negura nopţii!

CE A MAI PĂŢIT GHANEM. FATA DIN LADĂ ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE…

Ghanem a aşteptat până s-a făcut ziuă, şi coborând din curmal, a ferit ţărâna la o parte, până a dat de ladă, şi a spart lacătul cu un pietroi, şi când a luat capacul şi s-a uitat înăuntru, a văzut o fată, numai ameţită pesemne, căci respira încet… Era nespus de frumoasă şi avea bijuterii scumpe poate cât preţul unui sultanat.

Ghanem şi-a dat îndată seama că era la mijloc o lucrătură, şi vrând s-o ajute, a scos-o din ladă şi a culcat-o sub cerul liber, şi respirând ea aer proaspăt, a început să strănute, să se înece şi să tuşească. Deodată, a lepădat din gât o bucată atât de mare de cretă otrăvită, încât ar fi putut ucide şi elefantul.

Apoi, fata a deschis ochii, s-a uitat în jur şi a început a se tângui cu glas limpede:

— Vai ţie, vântule, că nu-l înviorezi pe cel însetat! O, trandafir al disperaţilor! Unde eşti tu, floare a grădinii?

Şi cum nimeni nu-i răspundea, ea a început iar:

— Unde eşti, tu, Lumină a Zorilor? Dar tu, Pom al Perlelor?

Apoi, uitându-se mai speriată în jur, a adăugat:

— O, vai mie! Iată-mă-s îngropată printre morminte! Tu, Alah, care cunoşti cele tăinuite şi

răsplăteşti toate în ziua învierii! Cine m-a adus, din încăperile mele, între aceste patru morminte?

— O, stăpâna mea! a grăit Ghanem în cele din urmă. Lasă încăperile, seraiurile şi mormintele! În faţă îţi stă robul tău, Ghanem, fiul lui Ejub, pe care, cel ce cunoaşte toate tainele l-a trimis la tine, să te salveze din această nenorocire…

— O, fecior binecuvântat! Cum am ajuns eu aici?

— Stăpâna mea! a răspuns el. Te-au adus trei robi închisă în lada asta…

Şi Ghanem i-a povestit apoi tot ce se întâmplase, cum şi-a petrecut noaptea în locul acela şi cum a scăpat-o de la moarte.

După ce a dat binecuvântare lui Alah, ea l-a rugat s-o aşeze înapoi în ladă şi să se ducă în cetate, să cheme numaidecât hamali cu măgari sau catâri, să ia lada s-o ducă acasă la Ghanem…

El a ieşit repede din cimitir. Se luminase de-a binelea. Oamenii intrau şi ieşeau pe poarta cetăţii. El a năimit repede un hamal cu catâri. Au intrat în cimitir şi au încărcat lada cu fata. După ce a ajuns acasă la el, a scos fata din ladă, şi ea s-a pomenit într-o locuinţă ca lumea, cu covoare în culori plăcute, şi după ce a văzut şi mărfuri multe, şi-a dat seama că Ghanem era neguţător bogat.

Când i-a spus că-i era foame, Ghanem s-a dus repede în piaţă şi a cumpărat friptură de berbec, o farfurie cu dulciuri, fructe, vin şi parfumuri, şi fata a început a râde cu prietenie şi l-a îmbrăţişat…

— E vremea să afli ce-i cu mine… a spus ea, seara, şi şi-a descins un brâu, şi citind Ghanem ce scria pe el, în scriitură de aur, a înţeles că fata era de rang şi a rugat-o să-şi spună istoria…

— O, feciorule! a început ea. Mă cheamă Cuta Alculuba şi sunt aleasa califului, stăpânitorul dreptcredincioşilor! Am fost crescută în seraiul său. Când m-am făcut mare, şi califul m-a văzut, s-a îndrăgostit de mine, mi-a dat casă şi roabe şi aceste pietre scumpe. Într-o zi, când califul era dus

la vânătoare, califoaia Sovaida, soaţa sa, a chemat-o la ea pe una din roabele mele, şi făgăduindu-i bună răsplată, i-a poruncit ca în timp ce eu voi dormi să-mi bage în gură cretă otrăvită. După cum vezi, roaba a fost bună bucuroasă de cuvântul ei, şi bucurându-se de banii primiţi, a luat bucata de cretă, şi când dormeam, mi-a băgat-o în gură. Am ameţit. Nu m-am mai trezit. Eram ca moartă, ca pe ceea lume! După ce şiretlicul a reuşit, m-au băgat în lada asta, şi noaptea am fost scoasă din cetate şi adusă în locul unde ai stat tu în curmal, şi acolo s-au întâmplat lucrurile pe care le-ai văzut chiar tu, şi m-ai adus aici, şi m-ai îngrijit cu atâta credinţă… Ce s-o fi întâmplat între timp cu califul, nu ştiu! Iată-mi deci şi rangul, şi istoria!

*
* *

În vremea asta, califoaia Sovaida, cu cât se apropia timpul întoarcerii califului, se străduia să găsească un vicleşug pentru a-i putea răspunde dacă o va întreba de Cuta Alculuba. S-a destăinuit unei babe, şi întrebând-o ce trebuia să facă, ea a răspuns că bine ar fi dacă ar pune meşterii să facă un chip cioplit din lemn, după asemănarea şi chipul Cutei Alculuba!

Şi chemând califoaia meşterii, i-au cioplit un chip de lemn, după chipul şi asemănarea Cutei Alculuba, şi a poruncit apoi să se sape o groapă în mijlocul Seraiului. Şi săpându-se groapa, au slobozit în ea chipul de lemn, zidind deasupra boltă şi aprinzând lumânări de ceară şi lămpi. Şi poruncind apoi tuturor celor din serai să se înveşmânteze în negru, toţi s-au înveşmântat în negru; apoi, califoaia a dat poruncă şi robilor, şi hadâmbilor, şi cămăraşilor, să-şi arunce noroi pe cap, la porţile seraiului, când se va ivi califul, şi să strige toţi, tânguindu-se:

— A murit Cuta Alculuba! Alah să se îndure, stăpâne, să-ţi dea în loc alta, mai frumoasă!

Şi a mai sfătuit-o baba pe Sovaida să spună califului că a înmormântat-o pe Cuta Alculuba în serai, pentru că i-a fost atât de dragă, şi auzind aceste, califul va plânge şi o va regreta; va porunci să se dea citire coranului şi va veghea la mormânt. Iar dacă va fi să poruncească scoaterea fetei din mormânt, Sovaida să-l oprească, şi chemând martori oamenii din jur, să-i spună ce păcat e să te uiţi la o fată moartă. Şi califul va crede că fata a murit cu adevărat, şi va porunci să fie din nou coborâtă în mormânt, şi va mulţumi Sovaidei pentru purtare…

Găsind Sovaida acest sfat bun, a dăruit babei o rochie scumpă şi bani, şi a poruncit să facă totul mai departe.

Şi întorcându-se califul, şi ajungând la serai, şi văzând robii şi roabele înveşmântate în negru, s-a cutremurat în inima sa foarte! S-a dus repede la Sovaida, şi a găsit-o şi pe ea înveşmântată în negru, şi întrebând-o, ea i-a spus că murise Cuta Alculuba! Şi auzind califul, s-a întristat, apoi, după trecerea clipei grele, a întrebat unde-i era mormântul.

— Află, o, stăpâne al dreptcredincioşilor! i-a spus Sovaida. Cuta Alculuba îmi era atât de dragă, încât am poruncit să fie înmormântată chiar în serai…

Aşa cum sosise, în veşmintele de călătorie, califul s-a îndreptat spre mormânt, şi a văzut covoare aşternute, şi lumânări de ceară, şi lămpile aprinse.

Şi mulţumind Sovaidei pentru buna purtare faţă de fată, califul se îndoia în sufletul lui, neştiind dacă trebuie s-o creadă sau nu, şi a dat poruncă să fie scoasă din groapă. Cum însă a văzut giulgiul, s-a temut de Alah – aşa cum bine spusese baba – şi a poruncit să fie astupată groapa. A chemat deci hogi şi cititori în cărţi şi le-a cerut să citească necontenit

la groapă cartea coranului. Apoi, califul s-a aşezat el însuşi la căpătâiul gropii, şi a plâns, şi s-a tânguit aşa treizeci de zile şi treizeci de nopţi…

Odată, după ce vizirii şi mai-marii plecaseră de la priveghere, au mai rămas două roabe, una la capul şi cealaltă la picioarele califului. Şi deşteptându-se califul din aţipeală, a auzit ce grăiau roabele.

— Vai ţie, Haizaran! a spus întâia.

— De ce, Kadib? a întrebat a doua.

— Stăpânul nostru nu ştie ce s-a întâmplat! Veghează lângă un mormânt în care zace un chip de lemn cioplit de un tâmplar…

— Ce s-a întâmplat cu fata Cuta Alculuba? a întrebat Haizaran.

— Află, a răspuns Kadib. Stăpâna noastră, Sovaida, a poruncit unei roabe să-i dea Cutei Alculuba un leac adormitor, apoi adormind ca moartă, a fost băgată într-o ladă şi îngropată într-un cavou de către robii Savab şi Kafur…

— Prin urmare, Cuta Alculuba n-a murit? S-a cutremurat Haizaran.

— Nu! a răspuns Kadib. A scăpat de moarte! Locuieşte de patru luni la un tânăr neguţător din Damasc, pe nume Ghanem, în timp ce stăpânul nostru plânge nopţi întregi…

Sfârşindu-şi cuvântul roabele, şi aflând califul starea adevărului, că mormântul fusese făcut numai spre a-l înşela, s-a mâniat foarte şi a poruncit să fie chemaţi mai-marii. A sosit astfel Djafar, şi după ce a sărutat pământul în faţa lui, s-a cutremurat de groază.

— Vai ţie, Djafare! a răcnit califul. Tot acum, du-te şi întreabă de casa lui Ghanem, fiul lui Ejub! Pătrunde în casa lui şi numaidecât adu-mi-o pe roaba mea Cuta Alculuba, şi adă-mi-l şi pe neguţătorul Ghanem, să-l învăţ minte…

Astfel, Djafar s-a dus la casa lui Ghanem, însoţit de agiul mare şi de toţi oamenii acestuia.

Ghanem tocmai se întorsese acasă, cu nişte carne, urmând s-o fiarbă, şi uitându-se în jur, şi văzând casa împresurată din toate părţile de viziri, agii, robi şi hadâmbi, s-a speriat foarte. Cuta Alculuba a înţeles îndată că stăpânul său aflase de dânsa. Se făcuse albă la faţă. S-a uitat la Ghanem:

— O, Ghanem, binefăcătorul meu, salvează-ţi viaţa!

— Cum să fug, când toţi banii mei şi toată averea mea sunt aici, în casă?

— Nu şovăi, Ghaneme! i-a răspuns ea. Altfel îţi pierzi şi viaţa şi averea!

— Iubito şi lumină a ochilor mei! a adăugat el. Cum să fug, când casa e împresurată?

— N-ai grijă de asta! i-a răspuns Cuta Alculuba, şi l-a îmbrăcat în nişte veşminte vechi şi cârpite, l-a boit bine pe faţă, i-a pus pe cap oala adusă cu carne, şi încredinţându-l că prin acel vicleşug va scăpa, şi rugându-l să nu se mai gândească la dânsa, Cuta Alculuba i-a făcut vânt pe uşă. Şi a trecut el printre viziri, agii şi hadâmbi, fără să-l cunoască nimeni!

Intrând vizirul Djafar în casă, a găsit-o pe Cuta Alculuba gătită şi împodobită şi punând într-o ladă mare aur, giuvaeruri, pietre preţioase şi alte lucruri mai mici, dar de preţ mare. După ce s-a ridicat în faţa lui Djafar şi a sărutat pământul în faţa lui, ea a grăit astfel:

— O, milostive stăpâne! Pana sfântă a şi scris pentru mine hotărârea lui Alah… Hai, ucide-mă, dacă mi-a fost scris să primesc moartea din mâna ta, o, Djafare…

— Ba, pe Alah! a răspuns Djafar. Califul a poruncit numai uciderea neguţătorului Ghanem…

— Dar el şi-a strâns mărfurile şi s-a întors la Damasc… Nu mai ştiu de el nimic. Vreau însă să iau lada asta şi să porunceşti să fie dusă la stăpânitorul dreptcredincioşilor…

— Sunt gata să-ţi ascult porunca! a răspuns Djafar, şi a şi poruncit ridicarea lăzii, şi s-au

îndreptat cu Cuta Alculuba spre seraiul califului, şi toţi câţi o vedeau i se închinau. Apoi, în timp ce ea ajunsese la calif, casa lui Ghanem era jefuită din pod până-n pământ.

Deocamdată, până la mai buna lumânare a lucrurilor, califul a poruncit ca fata să fie închisă într-o încăpere întunecoasă, sub paza unei babe. Apoi, a chemat la sine caligrafii Bagdadului şi le-a poruncit să-şi ascută bine penele.

— Începeţi! a poruncit califul, cu mare cutremur, şi ei au început:

„Către sultanul Suleiman, la Damasc! Înfricoşată poruncă! Vai ţie, Suleimane! Dacă la primirea acestei porunci nu-l vei apuca de grumaz pe Ghanem, fiul lui Ejub şi nu mi-l vei trimite la Bagdad, unde-ţi stă capul îţi vor sta picioarele…”

Primind porunca, sultanul Suleiman a sărutat sigiliile şi a dat poruncă să iasă numaidecât străjile, pe uliţe, şi să strige că oricine are chef să jefuiască să se ducă la casa lui Ghanem. Şi îndată s-au adunat în droaie hoţi şi golani, şi intrând în casa lui Ghanem, le-au găsit pe mama şi pe sora lui, care plângeau şi-l jeluiau. Într-o clipită, casa a fost prădată şi pustiită, şi ele luate de străji, fără a şti de ce. Au fost aduse la sultan şi întrebate despre Ghanem. Au răspuns că de un an nu mai ştiu de el nimic, şi au fost lăsate să se întoarcă.

*
* *

În vremea asta, gândindu-se Ghanem la trista lui soartă, a plâns până aproape i s-a mistuit inima, şi a căzut la pământ, în nesimţire. Apoi, trezindu-se, a început să umble din loc în loc, până ce într-o zi a ajuns, obosit şi flămând, într-un sat. S-a dus la moschee, s-a aşezat pe-un covor şi s-a sprijinit de

perete, cu faţa spre Mecca, şi a rămas aşa, până a doua zi dimineaţa, aproape leşinat de foame, asudat şi plâns.

Şi venind dimineaţa dreptcredincioşii, la rugăciune, l-au găsit acolo slăbit şi sfârşit de foame, dar se mai puteau vedea la el urme ale bunei stări de odinioară. Şi sfârşindu-şi dreptcredincioşii rugăciunea, i-au adus apă, să-şi spele mâinile şi picioarele, i-au adus şi un veşmânt vechi, cu mânecile rupte, şi l-au îmbrăcat, întrebându-l:

— De unde vii şi de ce eşti atât de slab, o, străine?

Însă Ghanem abia a deschis ochii şi a început a plânge. Fără să răspundă. Când unul dintre ei a văzut că nu mai poate de foame, i-a adus pâine şi miere, şi el a mâncat puţin, şi dreptcredincioşii s-au aşezat lângă dânsul şi au stat aşa până la răsăritul soarelui, când toţi s-au dus la muncă.

Ghanem a rămas la ei o lună, mai slab, mai bolnav. Trişti şi mâhniţi din pricina stării lui, dreptcredincioşii au hotărât să-l trimeată la Bagdad, într-un spital.

Între timp, au ajuns în acel sat două cerşetoare, mama şi sora lui Ghanem, şi fără să le cunoască, el le-a dat din pâinea sa şi ele au stat lângă el o noapte, fără să se cunoască. A doua zi, oamenii din sat au venit cu o cămilă cu cămilarul ei, să-l ia pe Ghanem să-l ducă la Bagdad, la spital, căci poate se va vindeca, şi Alah va răsplăti pe toţi binefăcătorii…

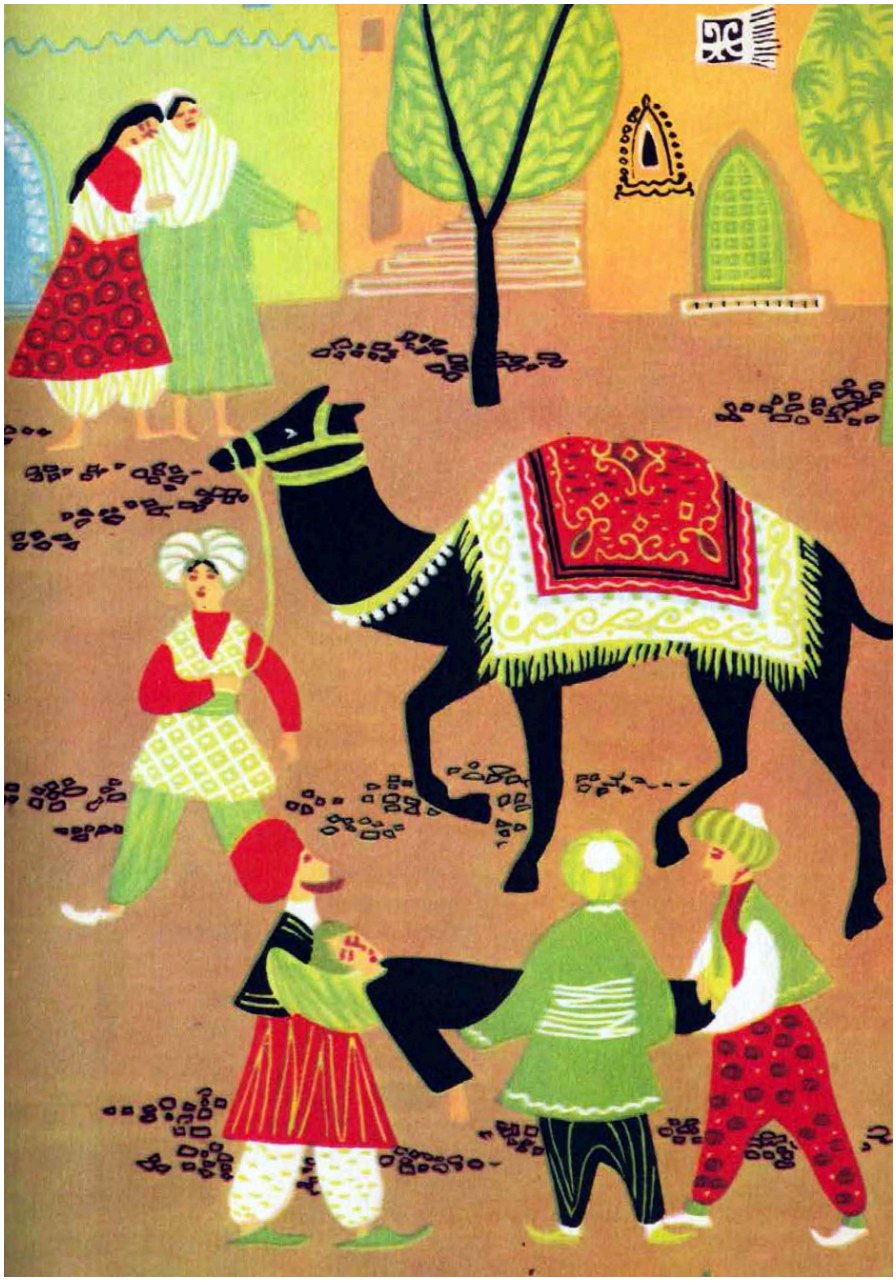

Şi l-au urcat pe sărmanul Ghanem pe cămilă, după ce i se potrivise sub el covorul din moschee. Şi mama şi sora nu l-au recunoscut nici atunci, dar uitându-se la el mai îndeaproape, şi-au spus că acel bolnav seamănă cu Ghanem al lor. Oare n-o fi chiar Ghanem al lor?

Dar Ghanem era în nesimţire, şi şi-a revenit abia după ce fusese legat pe cămilă. Cum şi-a revenit, a început a plânge şi a se văita, iar mama şi sora îi plângeau de milă, fără să-l recunoască nici acum.

Şi aşa, Ghanem a fost dus la Bagdad, şi a fost aşezat la uşa spitalului, unde a stat până a doua zi. Se opreau trecătorii, văzând un om slab ca paiul. Mai apoi, venind paznicul bazarului, după ce s-a uitat la Ghanem, a fugărit adunătura de gură-cască şi şi-a spus că prin acel om tânăr ar putea să-şi câştige un loc în paradis.

Astfel, socotindu-se, paznicul bazarului a poruncit fiului său să-l ducă pe Ghanem în casa lor, să i se pregătească pat şi aşternut curat, şi omul acela a grăit cu soaţa, rugând-o să aibă grijă de Ghanem, şi ea a răspuns că îl va îngriji cu dragă inimă… Încât, îndată şi-a suflecat mânecile, ca o gospodină vrednică, a încălzit apă şi i-a spălat mâinile, şi picioarele, şi tot trupul, apoi l-a îmbrăcat cu veşmântul unei roabe, i-a dat o cupă cu vin şi l-a stropit cu apă de trandafir. Ghanem se văita însă, înainte.

În vremea asta, Cuta Alculuba sta de optzeci de zile în încăperea întunecoasă, şi trecând califul într-o zi prin faţa uşii, a auzit-o rostind următoarele versuri:

„De-atâta vreme în zadar te chem!
De ce nu-mi vii, iubitul meu Ghanem?
Zăcând într-un mormânt întunecos,
Mereu te chem, feciorule frumos!
Cum n-a gândit califul din Bagdad,
Că în zadar osândele ne cad?

Aşa cum azi dureri nu-l mai ajung,
Doar pulberea din el va face hram,
Şi dintr-un somn cât vremile de lung
Nu-l va trezi nici cornul lui Adam…”

Auzind califul aceste versuri, şi-a dat seama că a fost nedrept şi s-a întors din drum spre serai şi l-a trimis la Cuta Alculuba pe hadâmbul Masrur. Şi venind apoi Cuta Alculuba în faţa califului, şi-a plecat fruntea şi plângea cu adâncă tristeţe.

— O! Cuta Alculuba! a spus califul. Dojeneşte-mă, Cuta Alculuba, şi învinovăţeşte-mă! Am fost nedrept! Te-am auzit spunând că omul căruia eu îi fac rău ţi-a făcut bine; cine e acel om? Spune-mi mai desluşit!

— Acel om e Ghanem, fiul lui Ejub, pus în lanţuri şi prădat din pricina geloziei tale! Jur că omul acesta n-are nicio vină, ci m-a scăpat de la îngrozitoare moarte… Înalte stăpâne! a strigat Cuta Alculuba. În cer pe iubitul meu, Ghanem!

Şi văzând că stăpânul dreptcredincioşilor se arată binevoitor, a continuat, spunându-i că-l va căuta pe Ghanem până-l va găsi.

— Facă-se voia lui Alah, stăpânul tuturor califilor câţi au fost, câţi sunt şi vor fi… a răspuns califul şi astfel auzindu-l, Cuta Alculuba nu mai putea de bucurie. A împărţit săracilor, tot atunci, o mie dinari în sănătatea lui Ghanem…

A doua zi, Cuta Alculuba s-a dus la bazar, şi dând paznicului câteva monezi de aur, l-a rugat să le împartă străinilor, iar o săptămână mai târziu, s-a dus în bazarul giuvaergiilor şi a împărţit străinilor o mie dinari. Şi pe când peste sărmani ploua cu aur, paznicul bazarului i-a spus că în casa lui se afla un fecior străin, şi a întrebat-o dacă nu cumva vrea să meargă să-l vadă… Bineînţeles că era Ghanem, crezut de către paznic drept un datornic ce nu-şi poate plăti datoriile. Auzind Cuta Alculuba, inima ei a început să bată straşnic. A întrebat paznicul:

— N-ai putea trimite pe cineva să mă însoţească la uşa ta?

Paznicul i-a dat drept călăuză un băieţaş, şi intrând ea în casa paznicului, soţia acestuia, cunoscând-o, i s-a închinat şi a sărutat pământul în faţa ei, şi cum Cuta Alculuba a întrebat-o unde se afla străinul, ea a răspuns plângând că se afla pe pat, dacă voia să-l vadă pe acest om sărman, care mai păstra în fire parcă ceva dintr-o măreţie stinsă…

Cuta Alculuba s-a uitat la el, dar era aşa de slăbit şi schimbat la faţă, încât nu l-a cunoscut.

— Nefericitul de el! a spus ea, plângând, fără să ştie că e Ghanem, dar îi era milă şi i-a pregătit vin şi leacuri. După ce i-a stat un timp la căpătai, s-a întors la serai, şi după aceea venea să-l vadă zi cu zi.

— Pe Alah, stăpână! i-a spus într-o zi paznicul. De bună seamă, intrarea în paradis nu-ţi va fi oprită! În cetatea noastră tocmai a sosit o femeie frumoasă cu fata ei, şi se află într-o mare sărăcie, însă şi una şi alta mai arată că au trăit cândva în fericire şi bunăstare, însă azi poartă veşminte ponosite şi traiste la gât. Ochii lor plâng şi inima li-i îndurerată. Ţi le-am adus, să le găzduieşti şi să le fereşti de cerşit…

— Vreau să le văd! a spus Cuta Alculuba. Unde sunt?

— Ţi le aduc numaidecât… a răspuns paznicul, plin de bucurie, şi le-a adus îndată, pe mama şi pe sora lui Ghanem.

Şi văzându-le, ea le-a găsit nespus de frumoase şi îi era milă de ele.

Cele două femei plângeau, gândind la bunăstarea de odinioară şi când şi-au amintit de Ghanem, au plâns mai tare, şi Cuta Alculuba a plâns cu ele.

— Liniştiţi-vă! Le ruga Cuta Alculuba. De ce plângeţi aşa?

— Ne rugăm lui Alah să ne unească cu omul pe care-l căutăm, Ghanem, fiul meu şi al lui Ejub…

Auzind Cuta Alculuba una ca asta, a înţeles numaidecât că una din femei e mama iubitului ei, şi cealaltă sora, şi au plâns tustrele până la leşin.

— Nu vă temeţi şi nu fiţi întristate! le-a spus ea apoi. Ziua de azi e prima zi a fericirii voastre, şi cea din urmă a nenorocirilor…

Şi a poruncit paznicului să le îmbrace frumos, să le ducă la baie, să le păzească şi să se poarte cu ele cu toată cinstea.

A doua zi, Cuta Alculuba a venit iar la casa paznicului, şi soţia acestuia s-a ridicat, i-a sărutat mâinile şi i-a mulţumit pentru binefacerile ei. Acum, mama şi sora lui Ghanem, după ce fuseseră la baie şi erau îmbrăcate cu veşminte frumoase, arătau cu totul altfel, şi Cuta Alculuba s-a aşezat lângă ele şi au vorbit un timp, apoi a întrebat de bolnav.

— Tot aşa de rău se simte! a răspuns soaţa paznicului. Dacă vreţi, veniţi să-l vedeţi…

Şi toate patru s-au apropiat de Ghanem şi i s-au aşezat la căpătai. Deodată, Ghanem şi-a ridicat capul şi a strigat:

— O! Cuta Alculuba…

Şi Cuta Alculuba s-a dat mai aproape, şi privindu-l, a strigat:

— Iată-mă-s, o, Ghaneme!

— Vino mai aproape, Cuta Alculuba! Tu eşti oare***?***

— Tu eşti, într-adevăr, Ghanem, fiul lui Ejub? a strigat ea.

— Da! Eu sunt! a răspuns el, şi auzind acestea, Cuta Alculuba a leşinat. Mama şi sora lui Ghanem îl lăudau cu glas tare pe Alah, pentru bunătatea sa, apoi Cuta Alculuba, trezindu-se din leşin, a strigat şi ea:

— Binecuvântat fii, Alah, binefăcătorul nostru!

Şi i-a povestit lui Ghanem toate cele întâmplate, apoi i-a părăsit, spunându-le că se întoarce repede,

şi s-a dus la seraiul ei, şi a adus lada cu averile lui Ghanem, apoi dând paznicului bani, i-a poruncit să cumpere pentru mama şi sora iubitului ei câte patru rânduri de veşminte scumpe şi câte zece rânduri de năframe. Apoi a poftit femeile la baie şi a poruncit băieşiţelor să aibă grijă să li se dea după aceea carne şi apă de nufăr, şi după ce au ieşit din baie şi s-au ospătat şi şi-au pus veşmintele cele mai noi, arătau ca două sultăniţe.

Cuta Alculuba a rămas trei zile cu ele şi cu Ghanem, şi ţinându-i din scurt, cu carne de pasăre şi siropuri, în trei zile toţi erau iarăşi pe picioare! Şi iar au fost poftiţi toţi la baie şi la schimbarea veşmintelor cu altele şi mai bune, şi aşa i-a lăsat Cuta Alculuba în casa paznicului. Ea s-a dus la serai şi a trimis cuvânt califului că-l roagă să-i îngăduie să-l vadă. Şi califul i-a îngăduit.

Cuta Alculuba a sărutat pământul în faţa lui şi i-a povestit cum i-a găsit pe Ghanem, pe mama şi pe sora lui, şi califul a poruncit să-i fie toţi înfăţişaţi numaidecât!

— Ascultă bine, Djafare! s-a strâmbat califul către vizirul său, şi acesta s-a dus numaidecât la Ghanem.

Cuta Alculuba i-o luase însă înainte, spunând lui Ghanem că era chemat, şi l-a sfătuit să grăiască frumos şi cu înţelepciune, să îmbrace un veşmânt nou-nouţ. Şi pe când îl sfătuia aşa, a sosit şi vizir Djafar, călare pe vestitul său catâr Nubia.

S-a ridicat Ghanem şi a mers în întâmpinarea lui, şi i s-a închinat, şi steaua fericirii lui răsărise iar, şi strălucea! Astfel, Ghanem s-a dus cu Djafar la stăpânul dreptcredincioşilor, şi sărutând pământul în faţa lui, şi văzând adunat soborul mare al beilor, vizirilor şi cămăraşilor, văzând strânşi capuchihăi turceşti, arabe şi persiene, a rostit câteva cuvinte alese, apoi, plecându-se până la pământ, a rostit următoarele versuri:

„Mai mult de ani o mie poeţi te vor cânta!

Pentru supuşi, ca roua-i de bună mâna ta!
Ţi se supun sultanii cei mari şi hanii cruzi,
De la Persani şi până în zări, la Andaluzi!
Doar la un semn, din mândrul puterilor temei,
Umili îngenunchează nepotoliţii bei
Şi-n pulberi, la picioare trufia şi-o depun,
Cum piere-ngrozitorul pustiului simun
În faţa unui munte! Poeţi te vor cânta!
Pentru supuşi, ca roua-i de bună mâna ta!
Pustiurile lumii oştirea nu-ţi cuprind,
Iar corturile tale până-n Saturn se-ntind!
Mai mult de ani o mie poeţi te vor cânta!
Pentru supuşi, ca roua-i de bună mâna ta…"

I-a lăudat califul frumuseţea cuvântului, şi poftindu-l să se apropie, l-a rugat să-şi spună toate pătimirile. Şi Ghanem i-a povestit cum a dormit în cavou, cum a luat lada, după ce s-au dus robii, şi tot ce s-a mai petrecut, de la început până la sfârşit, şi califul şi-a dat seama că Ghanem spune adevărul, şi l-a cinstit cu daruri scumpe, şi l-a ţinut la dreapta sa, rugându-l de iertare pentru toate cele întâmplate.

Ghanem i-a răspuns că-l iartă pentru toate, şi califul se bucura foarte auzindu-l, şi a poruncit să i se dea nenumărate daruri, şi i-a hotărât multe venituri, dându-i şi un serai, unde Ghanem s-a mutat cu mama şi sora. Şi califul i-a mulţumit încă o dată pentru toate, şi dându-i o sută mii dinari, a poruncit să vină cadiul şi martorii, şi tot atunci a fost scris hrisovul de nuntă.

Astfel, Ghanem s-a însurat cu frumoasa Cuta Alculuba, laudă celui ce uneşte pulberile!

Apoi, califul a poruncit caligrafilor şi cronicarilor să însemne numaidecât în cronicile Bagdadului cele întâmplate, spre a fi păstrate în vistierie, să le afle şi alte generaţii.

Şi după ce caligrafii şi cronicarii au luat însemnarea, nunta feciorului Ghanem şi a fetei Cuta Alculuba s-a încins în lege! Afumat de vin, aşa cum îi stă bine omului la nuntă, califul din Bagdad mereu da laudă fetei Cuta Alculuba, pentru curajul ei, şi feciorului Ghanem, fiul lui Ejub, pentru neînfricarea sa! Căci şi unul, şi altul, numai prin foc nu trecuseră, spre a birui totul.

Apoi, către ziuă, s-au primenit lumânările, şi lăutele au prins putere, parcă din aerul tare şi proaspăt, şi din lumina zorilor. Tamburinele aminteau tropotele călăreţilor în deşert.

ŞEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL FETEI DE VIZIR, POETA VARDA FIL ACMAM, ADICĂ TRANDAFIRUL ÎMBOBOCIT, ŞI A LUI VUS ALVUDJUD, FECIORUL SULTANULUI SAMEH…

Se istoriseşte – şi numai unul Alah le ştie toate!

— Se istoriseşte că în timpuri vechi trăia un sultan cu numele Sameh, tare în oşti şi temut în stăpânirea sa! Şi spun cronicile că Sameh-sultan avea un fiu numit Vus Alvudjud, adică „Dulceaţa Vieţii", iar vizirul său o fată frumoasă foarte, pricepută în cărţi, şi-i plăcea poezia şi prietenia oamenilor învăţaţi. Şi ea însăşi era vestită poetă. Se numea Varda Fil Acmam, adică „Trandafir îmbobocit", iar tatăl ei, vizirul, o iubea nespus.

Şi era Varda Fil Acmam frumoasă ca luna, gingaşă ca floarea, şi când vorbea, dulceaţa glasului şi cuvintele ei puteau vindeca bolnavii şi învia morţii din morminte. Peste toate aceste mari însuşiri, avea încă multe altele, încât fermeca pe oricine era luat în seamă, iar cel căruia îi întorcea spatele se usca pe picioare şi murea cu zile! Într-un cuvânt, Varda Fil Acmam era, după cuvântul poetului:

„Mă-ntrebi Frumoasa Lumii cum era?
Ca luna printre stele arăta!
Ca de gazelă, paşii uşurei!
Ca luna strălucea obrazul ei…"

Obişnuia Sameh-sultan să pună la cale, în fiecare an, întreceri între călăreţi, pe câmpul de alergări, şi într-o zi, în timpul întrecerilor, fata vizirului a văzut de la fereastra seraiului ei un fecior frumos, cum nu mai văzuse, şi frumuseţea

lui a fermecat-o într-atât, încât l-a privit din nou şi şi-a întrebat doica:

— O, tu, care m-ai alăptat şi m-ai crescut! Cine e frumosul acela?

— Toţi sunt frumoşi, i-a răspuns doica. Despre care-i vorba?

Fata vizirului a rugat-o să aştepte până ce feciorul va trece iar prin faţa lor, şi când acesta a trecut, ea a luat un măr şi l-a aruncat spre el.

Şi ridicând capul să vadă cine i-a aruncat mărul, el a zărit-o pe fata vizirului, şi parcă era luna strălucind în întinsul nemărginit al cerului, şi inima lui s-a aprins de iubire. Când s-au sfârşit întrecerile, el s-a îndepărtat cu tatăl său, dar cu inima plină de chipul fetei.

— Nu mi-ai spus cum îl cheamă pe feciorul acela… a grăit Varda Fil Acmam către doică.

— Îl cheamă Vus Alvudjud şi e fiul sultanului! a răspuns doica, şi de bucurie că a aflat cum îl cheamă, poetă Varda Fil Acmam a alcătuit următoarele versuri:

„Frumoasă zi, când mi-a fost dat s-aud
De numele tău dulce, Alvudjud!
Iubitul meu e soare pe pământ!
Sultan al frumuseţii, eu te cânt;
Şi ochii tăi, ca perlele căprui,
Le-a şlefuit Alah, cu mâna lui!
Statura ta, copac din Galaad,
Şi ochii tăi ca litera Saad!
Sprâncenele, Alah cel pururi bun
Le-a arcuit ca literele Nun…”

Alcătuind stihurile, poeta Varda Fil Acmam le-a scris, a împăturit epistola şi a pus-o sub pernă. Şi văzând aceasta o roabă isteaţă nespus, a luat-o cu vorba, până a adormit-o şi i-a furat epistola, şi citind-o, a înţeles că versurile erau scrise pentru Vus Alvudjud.

Cum a înţeles, a pus epistola la locul ei, a aşteptat până s-a trezit stăpâna, şi i-a spus astfel:

— O, poetă a lumii! O, trandafir al pământului! Ştiu că ai scris nişte versuri pentru feciorul stăpânului nostru, Vus Alvudjud! O, poetă a răsăritului de ziuă şi cântare a luceafărului! Trandafir al iubirii şi dulceaţă a mângâierii! Deschide-ţi inima înaintea mea, cum se deschid porţile moscheii, când se apropie cei cu inima plină de rugăminţi! Dacă ai ceva de încredinţat lui Vus Alvudjud, voi păstra cea mai adâncă taină şi-i voi duce orice, şi cu agerimea săgeţii, şi cu sprinteneala rândunicii…

Auzind acestea, poetă s-a bucurat foarte.

— Dar n-am spus nimănui taina, s-a mirat ea. De unde ştii că am scris versuri pentru Vus Alvudjud?

— Poetă a răsăritului de ziuă! a răspuns roaba. Mi-a şoptit cineva în vis: „Stăpâna ta, Varda, şi stăpânul tău, Vus, se iubesc! Ajută-i, poartă-le epistolele, ascultă-le poruncile şi păstrează-le taina, căci vei fi bine răsplătită…” Aşa am auzit eu glas în somnul meu, şi e rândul tău acum, poetă a zorilor, să-mi spui care-i adevărul…

— Dar oare nu mă vei vinde? a întrebat Varda Fil Acmam.

— Mi-i martor Alah! a răspuns roaba, şi poetă a luat epistola şi i-a încredinţat-o, s-o ducă lui Vus Alvudjud şi să-i aducă răspuns!

Şi ducând roaba scrisoarea, şi primind-o Vus Alvudjud, a răspuns cu următoarele versuri:

„Obrajii tăi, frumoaso, totdeauna
Să ţi-i slujească soarele şi luna!
Iar ramurile ucenice-ţi fie,
În marea şi nespusa gingăşie!
Şi în a vremii cale, neştiuta,
Vreau robul tău să fiu, să-ţi port lăuta,
Şi când va obosi de câte-o spune,
Cu genele să o desmierd pe strune…”

Şi sfârşind de scris, Vus Alvudjud a împăturit epistola, a sărutat-o, a dat-o roabei; şi dând-o aceasta stăpânei ei, ea a citit-o, după ce a sărutat-o, şi aflându-i cuprinsul, a răspuns cu următoarele versuri:

„Te preamăresc, o, tu, iubitul meu!
Ca pe-un stejar te-oi admira mereu!
Şi cum tot urci peste dumbrăvi, stingher,
Cu crengile o să ajungi în cer!
Iubitul meu, nestăvilit talaz,
Cu genele te mângâi pe obraz.

Scriind ea aceste versuri, a împăturit epistola, a dat-o roabei s-o ducă, dar deodată i-a ieşit înainte vizirul şi a întrebat-o unde se duce, roaba a răspuns că se duce la baie, dar de spaimă a scăpat epistola din mână, fără să-şi dea seama. A văzut abia pe drum că n-o mai are. S-a întors deci la stăpână şi i-a spus totul.

Între timp, un rob îi adusese vizirului epistola, spunându-i unde şi cum a găsit-o. Şi citind vizirul versurile, şi cunoscând scrisul fiicei sale, a început să plângă şi s-a dus tot atunci la mama ei, şi întrebat fiind de ce plânge, el i-a dat epistola, rugând-o s-o citească. Şi citind-o ea, şi văzând că fata era îndrăgostită de Vus Alvudjud, a prins a boci şi a spune:

— O, vizire! Ce se va întâmpla, oare, o, vizire?

— De un lucru mă tem! a răspuns vizirul. Ştiu cât de mult ţine sultanul la feciorul lui, şi întâmplarea asta ar putea să aibă pentru noi urmări grozave! Ce mă sfătuieşti să fac? Mă voi ruga la noapte lui Alah, poate mă luminează şi aflu un mijloc de scăpare!

În cele din urmă, părinţii poetei au hotărât să zidească un serai pe muntele Takla, aflat pe o insulă în marea Kanus, şi s-o ducă pe fata lor acolo…

POETA VARDA FIL ACMAM E DUSĂ ŞI ASCUNSĂ ÎN SERAI. SE DOVEDEŞTE ÎNSĂ CĂ IUBIREA MACINĂ MUNŢII ŞI USUCĂ MĂRILE… ÎNTÂLNIREA LUI VUS ALVUDJUD CU LEUL; FECIORUL ÎI SPUNE VERSURI, ŞI OCHII FIAREI DEŞERTULUI LĂCRĂMEAZĂ DE DUIOŞIE… APOI, AJUNGEM LA PEŞTERA SIHASTRULUI DIN MUNTE, ŞI LĂCRĂMĂM CU EL. CUM INTRĂM ÎN CURTEA SERAIULUI, ASCULTĂM VERSURI, SUB ŞAPTE COLIVII DE AUR, ŞI ÎNŢELEGEM MAI BINE CĂ IUBIREA TRĂIEŞTE ÎN INIMILE TUTUROR FĂPTURILOR…

Vizirul a trimis numaidecât măsurători şi zidari pe muntele Takla şi le-a poruncit să construiască un serai înalt şi frumos, şi când, după un an, seraiul era gata, vizirul s-a dus la fiică-sa, şi ea i-a ieşit înainte şi i-a sărutat mâinile, dar el i-a spus să se pregătească de călătorie. Când ea l-a întrebat încotro, tatăl n-a răspuns, însă cum ea n-a vrut să pornească noaptea, vizirul a silit-o.

Ieşind ea deci din serai, şi văzând marile pregătiri, a bănuit numaidecât că se desparte de iubitul ei! a început a plânge, apoi a luat pana şi a scris pe pragul uşii următoarele versuri, încunoştiinţându-l de nenorocirea ei pe Vus Alvudjud:

„Iubitul meu, în grabă te vestesc,
Am părăsit căminul părintesc
Şi mi-i cumplită jalea, căci de az'
N-o să-mi mai vezi surâsul în pervaz…
Îmi pare rău, tu, omul cel mai demn!
Cu şalul cine îţi va face semn?
Suspin adânc şi lacrimi mă cuprind!
Cum pasărea suspină gungurind

După iubitul ei, aşa şi eu
O, Alvudjud, voi suspina mereu…”

După ce a scris aceste versuri, poeta Varda Fil Acmam a fost dusă fără să ştie unde. A călătorit în lungul şi latul pustiurilor, până la marea Kanus. Şi aşteptând, au fost ridicate corturi, până ce a ancorat o corabie mare. Curând, Varda Fil Acmam a fost urcată pe corabie, împreună cu robi şi roabe. Şi cum au coborât pe insula din mijlocul mării Kanus, corabia a fost scufundată, după porunca vizirului, pentru ca să piardă orice urmă…

În vremea asta, Vus Alvudjud, trecând călare prin cetate, pe lângă casa vizirului, nădăjduind să vadă fata, s-a apropiat de uşă şi a găsit pe prag versurile sus-amintite. Cum le-a citit, şi-a ieşit din fire, un foc de nestins arzându-i inima. S-a întors şi nu-şi mai găsea linişte, era ca porumbelul înainte de tăiere!

Peste noapte, durerea lui crescând, şi-a dezbrăcat veşmintele alese, şi îmbrăcând strai de pribeag a apucat încotro l-or duce ochii, şi toată noaptea a rătăcit. Dimineaţa, când soarele a început să-l ardă şi dealurile dogoreau de arşiţă, l-a cuprins setea, şi văzând un copac, şi sub el un pârâu limpede, s-a plecat să bea, şi şi-a zărit în apă chipul palid. Picioarele îi erau umflate de mers.

A plâns acolo, până ce straiul i s-a muiat de lacrimi, apoi s-a ridicat şi a pornit mai departe, şi Alah, în atotputernicia lui, l-a călăuzit prin pustiuri, peste munţi şi stânci. Şi pe când rătăcea aşa, a întâlnit un leu uriaş, cu coamă stufoasă. Capul îi era mare cât o ladă, gura cât intrarea unei peşteri, şi colţii cât ai elefantului. Cum l-a zărit, Vus Alvudjud s-a înspăimântat de moarte; s-a aşezat cu faţa spre Mecca, şi mărturisindu-şi credinţa în Alah şi în Mahomed-prooroc, şi-a adus aminte că citise cândva în nişte cărţi străvechi că dacă întâlneşti leul, e bine să încerci să-l potoleşti

grăindu-i. Şi încercând, Vus Alvudjud a spus leului următoarele versuri:

„Sunt trist şi singur şi mi-i drumul greu!
O, cruţă-mă, te rog, sultane-leu!
De mă ucizi, te-i ruşina apoi,
O, tu, cel mai viteaz dintre eroi!
Sunt trist şi singur, fără de noroc!
M-a mistuit al despărţirii foc!
Iubita mi s-a dus, fără să ştiu,
Şi rătăcesc, şi-o caut în pustiu…”

Şi auzind leul aceste versuri, s-a tras înapoi, s-a aşezat în genunchi, apoi cu botul pe labe, şi-l asculta pe nefericit recitându-i mai departe, plângând:

„O, *nu mă omorî, sultane-leu,*
Pân’ nu-mi găsesc iubita-n drumul meu!
O, cruţă-mă, căci nu sunt vânător,
Ci om sărman şi mistuit de dor!
De mă ucizi, tu, leule-ntre lei,
În pumni vor râde inimicii mei!
Până de trudă m-oi întinde mort,
Iubirea ca pe-o flacără o port…”

Când a sfârşit Vus Alvudjud versurile, leul s-a apropiat de el cu lacrimi în ochi, i-a lins mâinile, apoi, apucând înainte, i-a făcut semn să-l urmeze. Au urcat un munte, apoi au ajuns într-un şes, unde se zăreau urme de călători, şi Vus Alvudjud se gândea că puteau fi chiar urmele răpitorilor iubitei. După ce leul s-a mai uitat o dată la dânsul, şi-a văzut de drum, în pustiu, iar Vus Alvudjud a mers după urmele omeneşti, până la ţărmul mării, şi pentru că acolo urmele încetau, a gândit că de bună seamă răpitorii s-au urcat pe o corabie, şi astfel a pierit orice speranţă de regăsire. Ofta şi plângea, rostind următoarele versuri:

„Departe-mi este ţelul urmărit,
Şi ultima speranţă a murit!
Când mai aproape mă aflam de Ea,
A răsărit o mare-n calea mea!
Cămin rămas dincolo de amurg!
Ca râurile lacrimile-mi curg,
Şi ca pe-o stâncă inima-mi răpun,
Ca apele grozavului Sihun;
Şi lacrimile-mi curg neîncetat,
Tălăzuind ca râul Eufrat,
Şi lacrimile-mi curg mereu, duios,
Necontenit, ca Nilul unduios,
În calea mea văzduhu-ntunecând,
Ca ploile cu grindină căzând…
A dorului oştire, în tumult,
Printr-un asalt, a-mprăştiat de mult
Ale răbdării tabere…
Tu, cer,
Te-ai mâniat că fata ce ţi-o cer
Întrece-n frumuseţe luna ta?
Voi, arbori Wan, oricât v-aţi legăna,
Şi de-aţi foşni mai stins ca un suspin,
Iubita mea se leagănă mai lin…
Vă lăudaţi zadarnic, voi, arcaşi,
Că nu se află mai dibaci ţintaşi,
Căci ochii Ei, adânci şi zâmbitori,
Sunt cei mai iscusiţi săgetători:
Cu-o singură săgeată, am ajuns
Până-n adâncul inimii străpuns…”

Şi sfârşind rostirea versurilor, Vus Alvudjud a vărsat lacrimi amare, până şi-a pierdut lumina cunoaşterii, şi trezindu-se, şi temându-se de fiarele sălbatice, s-a urcat pe-o înălţime şi a văzut o peşteră. S-a apropiat, şi deodată a auzit un glas omenesc, glasul unui sihastru, care trăia numai închinându-se lui Alah, departe de lume şi deşertăciunile ei. Vus Alvudjud a bătut la uşă, dar n-a primit niciun răspuns. Astfel văzând, s-a aşezat pe prag şi a stat acolo trei zile, aşteptând să iasă

sihastrul. Şi venind ziua a patra, a rostit la uşa peşterii următoarele versuri:

„Am străbătut atâtea zări albastre,
Deserturi, munţi, câmpii şi codri deşi!
Adânc te rog, îndură-te, sihastre,
Deschide uşa peşterii şi ieşi,
Căci însuşi leul s-a-ndurat de mine Şi-a-ngenunchiat în faţă-mi lăcrămând,
Când a aflat că bat cărări străine,
Necontenit iubita căutând…”

Sfârşind el rostirea versurilor, uşa peşterii s-a deschis.

— În numele lui Alah! a strigat Vus Alvudjud.

Sihastrul i s-a închinat. L-a întrebat:

— Cine eşti, pentru numele lui Alah, şi ce cauţi?

— O, sihastre! a răspuns Vus Alvudjud, şi şi-a istorisit toate pătimirile, încât sihastrul a început a plânge de milă.

— O, Vus Alvudjud! a spus el, trăiesc de douăzeci de ani în această peşteră, şi n-am văzut pe aici pe nimeni, până acum şase zile, când am auzit larmă şi am văzut oameni mulţi şi corturi pe ţărmul mării. După puţin timp, oamenii aceia s-au urcat într-o corabie şi s-au dus. O parte din ei s-au întors însă, şi ajungând la ţărm, au înecat corabia. Cred deci, că cei căutaţi de tine se află pe muntele Takla…

Şi sfârşind, sihastrul a rostit următoarele versuri:

„Din peştera adâncă te aud
Şi te-nţeleg, sărmane Alvudjud,
Că-n ani trecuţi, în tinereţea mea,
Cei răi şi cruzi m-au despărţit de Ea,
Şi după ce s-a dus, am plâns atât,
Că până la mormânt am coborât,
De-aceea stau acum ca un zălog,
În peştera aceasta, şi mă rog…”

Astfel auzindu-l, Vus Alvudjud l-a îmbrăţişat şi şi-au amestecat lacrimile.

— O, Vus Alvudjud! a spus apoi sihastrul. La noapte am să mă rog lui Alah, sultanul sultanilor, să mă sfătuiască…

În vremea asta, Varda Fil Acmam se afla în seraiul de pe muntele Takla, şi cu toate că seraiul era nespus de frumos, ea plângea spunându-şi:" Pe Alah! E frumos seraiul şi plăcut, dar cât de departe e iubitul meu". Văzând multe păsări pe insulă, a poruncit să i se facă o plasă, şi prinzând câteva, le-a încuiat în colivii de aur, apoi s-a aşezat la fereastră şi se gândea la toate cele întâmplate.

A rostit următoarele versuri ale mâhnirii:

„Îmi ştiţi iubitul, voi, luceferi!
I-s ochii mari şi părul negru, des!
Când luna se întunecă ades,
Iubitul mi-a trecut prin faţa ei…
Răsări, preasfinte soare, mai curând,
Mai luminos ca Alah-dumnezeu,
Să duci, pe calea cerului urcând,
Epistolă pentru iubitul meu…
Opreşte, vânt, şi ramuri nu clinti!
Degeaba legeni chiparoşi destui,
Căci pe pământu-ntreg nu poate fi
Un ram mai zvelt decât statura lui!
Mai staţi, amurguri! Nu mă părăsiţi!
Rămâi la sânu-mi, soare, să te culci!
Voi, trandafiri, degeaba înfloriţi:
Ai lui obraji sunt trandafiri mai dulci.

Şi sfârşind aceste versuri, ea a început a se gândi adânc ia soarta ei, şi aşa a înmărmurit în marea ei durere. Iar noaptea, nemaiputând de dor, a alcătuit următoarele versuri:

„Noaptea m-a cuprins ca un potop!
Inima când mi-o aud zvâcnind,
Parc-aud departe tropotind

Calul lui în furtunos galop…
Haide, noapte, sfetnicul meu bun,
Şi mai spune-mi, spune-mi despre el!
Visul nu mai vine-n niciun fel,
Geană peste geană nu mai pun…”

În timp ce poetă se afla în starea asta, în seraiul de pe muntele Takla, sihastrul îl trimisese pe Vus Alvudjud la poalele muntelui, să-i aducă fibre de curmal, şi cum s-a întors el cu fibrele, au prins a împleti din ele frânghii şi au făcut o plasă.

Apoi, sihastrul i-a spus lui Vus Alvudjud să se ducă iar în vale, să rupă câţiva bostani, să umple cu ei plasa, apoi, înşfăcându-se bine de această legătură plutitoare, să se arunce în mare…

— Ţine minte, prietene! a încheiat sihastrul. Cine se teme nu-şi atinge niciodată ţinta…

Vus Alvudjud şi-a luat rămas bun, şi coborând în vale, şi luând bostani, şi punându-i în plasă, s-a înşfăcat bine de ei şi s-a zvârlit în mare. Un vânt bătea şi l-a mânat departe de ţărm, tot mai departe, şi mai departe, încât în trei zile a ajuns la muntele Takla. Şi sărind pe ţărm, îi era atât de foame şi de sete, încât se simţea ca o pasăre rănită, dar a găsit pe munte multe izvoare şi păsări cântând în pomi încărcaţi de poame. Şi a băut, şi a mâncat şi din buruienile pământului, şi poame.

— Binecuvântate fie toate păsările şi livezile de pe pământ…

Şi a pornit mai departe, şi a văzut deodată strălucind ceva alb: era un serai mare şi întărit. A găsit porţile încuiate şi a stat trei zile, iar în ziua a patra o poartă s-a deschis şi a ieşit un moşneag care văzându-l s-a înspăimântat foarte!

— Cine eşti şi de unde vii? l-a întrebat.

— Vin de la Ispahan, unde eram neguţător cu vază, dar, făcând o călătorie pe mare şi corabia naufragiind, m-am salvat pe o scândură, şi soarta m-a aruncat pe acest munte…

Când a auzit moşneagul una ca asta, a plâns, l-a îmbrăţişat şi i-a spus:

— Şi eu sunt din Ispahan, Alah să te binecuvânteze! O, tu, floare a prieteniei**!** Am acolo o verişoară pe care o iubesc foarte, încă din fragedă tinereţe. Dar într-o zi au năvălit asupra noastră războinici străini; m-au prins şi m-au vândut vizirului. Mă poţi socoti prieten!

Şi aşa, l-a chemat pe Vus Alvudjud în serai, unde întâi a văzut, în mijlocul curţii, pomi mari, cu colivii de aur şi argint, în care cântau păsări. În prima colivie se afla o turturică, şi când a prins a gunguri, parcă se ruga spre Alah să-i redea libertatea pierdută.

— O, tu, atoatedăruitorule! spunea parcă gunguritul turturelei.

Şi Vus Alvudjud, auzind-o, întâi a leşinat de jale, apoi, oprindu-se sub cuşca ei, a rostit următoarele versuri:

„Suspină şi oftează, turturică,
Să afle tot pământu-n lung şi lat,
Până la ceruri glasul ţi-l ridică,
Spre vinovatul ce te-a-nstrăinat,
Suspină, turturică prea frumoasă,
Şi roagă-te mai tare, în pustiu,
Ca ticălosul ce te-a dus de-acasă
Se fie în Gheena ars de viu…”

După ce a rostit aceste versuri, sub colivie, Vus Alvudjud a leşinat iar, dar trezindu-se şi mergând mai departe, a văzut colivia a doua, cu o porumbiţă, şi cum l-a văzut, ea şi-a ridicat glasul, parcă spunând:

— Slavă lui Alah, fântâna mulţumirilor!

Şi auzind-o, Vus Alvudjud a spus următoarele versuri:

„Îţi jur, o, porumbiţă frumoasă, că de-ajung

Să-mi regăsesc iubita în drumul greu şi lung
O să slobod din lanţuri pe cei ce gem de dor,
Pe toţi cei ce suspină după iubita lor,
Pe la răscruci să fie doar mese lungi, de hram,
Să împărţesc cu pumnii averile ce am,
Şi pentru fiecare minut atât de trist
Să ia îndrăgostiţii măcar un ametist…
Iar voi, o, păsări, roabe în laţ şi colivii,
Veţi fi eliberate atunci, pe ani răsmii,
Şi numai bucuria iubirii s-o cântaţi,
Cu cei iubiţi, alături necontenit să staţi.

Şi ajungând la a treia colivie, şi văzând o privighetoare, Vus Alvudjud a rostit următoarele versuri:

„Ce trist e glasul tău, privighetoare!
Cum seamănă cu-adâncul meu suspin!
Peste-amândoi, mâhnite zile vin,
Şi prin văzduhuri parcă trec popoare
Într-o cumplită fugă, că le-ajung
Furtunile cu tunetul prelung…
Vrăjmaşii noştri să se chinuiască
Răsmii de ani şi-un milion de mii!
Vrăjmaşilor Alah le hărăzească
A noastră suferinţă, pe vecii!
Când s-or simţi că sunt şi ei doriţi,
Necontenit să fie despărţiţi…”

Şi ajungând Vus Alvudjud la colivia a patra, şi văzând cum se tânguie o privighetoare de munte, s-a oprit, a suspinat şi a rostit următoarele versuri:

„Iubita mi-au răpit, în zile crunte,
Şi-o caut, rătăcind din loc în loc!
Când vă aud, privighetori de munte,
Mă-năbuşă suspinele de foc…

Şi ştiu, privighetori, ce fericire
S-ar revărsa spre noi, când cei iubiţi
Ne-ar dărui o singură privire,
Din ochii lor, de Alah şlefuiţi…”

Spunând şi aceste versuri, Vus Alvudjud a pornit iar şi a văzut colivia cea mai frumoasă, cu un porumbel sălbatic, cu colier de perle în jurul gâtului, sultanul păsărilor îndrăgostite… Şi văzându-l pe Vus Alvudjud, sultanul păsărilor îndrăgostite a suspinat, iar Vus Alvudjud a rostit următoarele versuri:

„Pace ţie, porumbel sălbatec!
Cin’ţi-a hărăzit să fii stingher?
Dacă vrei să nu mai fi ostatec,
Urcă-ţi uruitul pân’la cer
Şi prefă-l în trăsnet de furtună,
Să despice marile tării,
Când s-o repezi către genună
Să zdrobească lanţuri, colivii…”

Auzind aceste versuri, porumbelul sălbatic a suspinat, şi părea a spune:

„Îmi amintesc şi eu de o iubită!
Cu ea cântam, zburând din pom în pom,
Dar într-o zi, cu plasa iscusită
Pândindu-ne s-a arătat un om.
Şi când m-a prins în plasă, vânătorul,
Amar plângeam, şi el râdea, râdea!
«O, lasă-mă spre ceruri să-mi iau zborul,
Să mă-întâlnesc din nou cu draga mea…»
Aşa-l rugam, dar el, mergând pe cale,
Râdea, râdea, şi rob de-atuncea sunt!
Şi-mi cere ticălosul să-i tot cânt,
Când mie-mi arde inima de jale…”

Vus Alvudjud l-a întrebat apoi pe prietenul din Ispahan al cui era seraiul, cine-i ridicase şi cine

locuieşte în el.

— Vizirul sultanului Sameh! a răspuns prietenul. L-a construit pentru fata lui, temându-se de vitregia sorţii, şi a poruncit paznicilor să deschidă porţile numai o dată pe an, când se aduce merindea.

— Iată, mi-am atins ţinta, a oftat Vus Alvudjud.

ÎNSA VARDA FIL ACMAM DISPARE CA NĂLUCA…

În vremea asta, poeta Varda Fil Acmam nu mai putea suferi închisoarea de aur, şi suferinţele ei creşteau necontenit. Rătăcea printre coloanele seraiului, căutând o ieşire, să poată fugi. În mâhnirea ei, deseori rostea următoarele versuri:

„O, stelelor, doar voi vedeţi ce crunt e…
De toată tinereţea, ce folos?
Închisă sunt, pe vârful unui munte,
Într-un serai de aur, luminos!
Nu pot vedea măcar departe zarea,
Ca negură mă înconjoară marea.

Într-o zi, după ce a spus aceste versuri, Varda Fil Acmam a fost cuprinsă de o durere năprasnică, Şi-a îmbrăcat veşmintele cele mai preţioase, s-a împodobit cu pietre scumpe, şi legând apoi mai multe pânze de mătase de altarul seraiului, s-a lăsat în jos ea pe-o frânghie…

A ajuns cu bine la pământ şi s-a îndepărtat, pe insulă, până la ţărmul mării, unde tocmai a zărit un pescar într-o barcă, adus de vânt. Văzând-o, pescarul s-a înspăimântat şi a fugit, dar ea i-a făcut semn şi a rostit următoarele versuri:

„Pescarule, te-ndură şi răspunde!

Mai stai, te rog! Aşază-te din nou!
Nu-i fi zărit pe ale mării unde
Un feciorel frumos precum Crai-nou?
Oricine-l vede fruntea şi-o ridică
Şi cu-ndrăzneală merge către ţel!
Decât Crai-nou ce mările despică,
E mai frumos înaltul feciorel…”

Auzind pescarul aceste versuri, a început a plânge, amintindu-şi de timpurile trecute ale tinereţii, când şi el cunoscuse dragostea şi dorul. Se minuna de fată şi a rostit şi el următoarele versuri:

„Te-apropie, străino! Ţine-ţi firea!
Ce-i plânsul tău? Şi jalea asta ce-i?
Am cunoscut şi eu cândva iubirea,
Durerile şi bucuria ei!
Şi ochii mei în vremuri vechi vegheară,
Şi inima mi-a ars. Şi mult am plâns.
Când mi s-a dus iubita într-o seară,
Năvoadele speranţelor le-am strâns,
Şi am venit aici, la ţărmul mării,
Şi undele, de ani, la ţărm se sparg;
Şi-o tot aştept, prin vraja depărtării
S-apară iar, frumoasa mea, din larg…”

Ea s-a urcat în barcă, şi, după o călătorie de câteva zile, au ajuns într-o cetate, aflată pe ţărmul mării, unde stăpânea un sultan poreclit pentru purtarea lui Derbas-Leul.

Şi cum stătea Leul pe terasa seraiului, a zărit barca, şi în barcă o fată semănând cu o gazelă rătăcită. Îndată a poruncit să fie adusă la el, şi slujitorii i-au îndeplinit porunca. Şi văzând-o, Leul s-a gândit că trebuie să fie fată de sultan, deoarece purta giuvaeruri aşa de scumpe. Şi Leul a poruncit să fie dusă în serai, şi s-a dus la ea şi s-a bucurat văzând-o; a întrebat-o de numele ei şi al tatălui ei, şi de patrie, şi încotro călătoreşte…

— O, Leule-sultane! a răspuns ea. Sunt fata lui Ibrahim, vizirul sultanului Sameh!…

Apoi şi-a spus istoria tuturor întâmplărilor, de la început până la sfârşit, şi a cerut lui Derbas-Leul sprijin şi ocrotire, prin următoarele versuri:

„De jale şi mâhnire îndelungă,
Ca-ntr-un pustiu pe lume eu petrec!
Cum umbrele în vânturi se alungă,
Trec zilele şi nopţile se trec,
Şi către el mereu mă mână gândul;
Te rog, de-aceea, mila să-ţi reverşi!
Se luminează soarele văzându-l,
Iar marii înţelepţi arabi şi perşi
Sfioşi se trag din faţă-i la o parte,
Să-i facă loc, când trece majestos,
Să bucure pământul mai departe
Statura lui de mândru chiparos…
De jale şi mâhnire îndelungă,
Ca-ntr-un pustiu pe lume eu petrec;
Cum umbrele în vânturi se alungă,
Trec zilele şi nopţile se trec”.

Auzind aceste versuri, lui Derbas-Leul i-a fost milă şi a rostit şi el următoarele versuri:

„Am cunoscut iubirea
Ceu focul cel nestins,
Frumoasa mea, cu arcul
Sprâncenelor întins…
N-ai grijă, căci iubitul
Ţi-l vom afla curând,
Şi va surâde Alah
Din soare luminând…”

Apoi, Leul l-a chemat pe vizirul său, l-a înzestrat cu daruri şi i-a poruncit să gonească la sultan Sameh, să-l aducă numaidecât pe Vus Alvudjud.

— Spune-i sultanului Sameh, a adăugat Leul, că vreau să i-o dau feciorului său de soaţă pe fata mea! Iar de nu mi-l vei aduce, vizire, pe fiul lui Sameh, vei pierde viziria…

Vizirul a luat darurile Leului şi a pornit, străbătând pustiul de-a lungul şi de-a latul, până a ajuns în pământul sultanului Sameh…

Şi aflând acesta despre rostul vizirului, a poruncit să fie găzduit trei zile, şi a patra zi l-a chemat la sine.

Vizirul i-a dat epistola şi darurile, şi citind epistola, sultanul Sameh a început a plânge, întâlnind în epistolă numele fiului său.

— Dar unde se află Vus Alvudjud? a strigat el.

Vizirul Ibrahim a răspuns, ca de obicei, că nu ştie. Sameh-sultan s-a întors spre vizirul sultanului Derbas-Leul:

— Află, trimis al sultanului căruia îi zice Leul, că fiul meu a plecat de multă vreme şi nu ştim încotro…

— O, Samehe! a oftat solul, stăpânul meu mi-a spus că, de nu i-l voi aduce pe Vus Alvudjud la sine, mă va da afară din vizirie, şi deci fără el nu mă pot întoarce…

— Pleacă numaidecât! Caută-mi fiul, adu-mi fiul! a strigat Sameh-sultan către vizirul său.

Şi acesta s-a supus, aşa că amândoi vizirii au plecat numaidecât, în căutarea lui Vus Alvudjud.

Şi ori pe unde treceau întrebau de el…

Dar nimeni nu ştia nimic. Aşa au călătorit ei mereu până au ajuns la marea Kanus. Şi urcându-se într-o corabie, s-au îndreptat spre muntele Takla, unde au coborât pe uscat.

— De ce-i spune acestui munte Takla sau Orfana? a întrebat vizirul lui Derbas-Leul.

— Iată… i-a răspuns vizirul lui Sameh. O spiritiţă s-a îndrăgostit o dată de o fiinţă omenească. Şi pentru că se temea de neamurile ei, s-a refugiat cu iubitul ei, omul, pe acest munte îndepărtat, unde nu vin nici oamenii, nici spiritele.

Şi a stat ea o vreme cu iubitul, şi apoi a plecat la ai săi pentru un timp. Şi ori de câte ori o corabie se apropia de acest munte, oamenii aureau cum plânge spiritiţă şi spuneau că acolo locuieşte o orfană, de aceea şi muntele se chema aşa…

Mult s-a minunat de istoria asta vizirul sultanului Derbas-Leul! Şi s-au dus amândoi la serai, să facă popas, şi bătând în poartă, li s-a deschis numaidecât. Cum au intrat, i-au şi întâmpinat slujitorii, aducându-le un fecior într-o stare de plâns, şi, întrebând vizirul de unde vine acel nenorocit, i s-a răspuns că a fost pe o corabie care s-a scufundat şi s-a salvat pe o scândură, şi aşa ajunsese acel om sărman acolo!…

Vizirul i-a lăsat, şi intrând în serai întrebă de fata lui. Robii şi roabele au răspuns că Varda Fil Acmam stătuse acolo numai un timp, apoi dispăruse fără să ştie nimeni cum şi unde.

Auzind aceste, vizirul aproape că şi-a frânt mâinile. După ce a recitat câteva versuri ale nedumeririi, a ieşit pe terasa seraiului, şi văzând pânzele înnodate ca funie, a înţeles că fata îşi dăduse drumul în jos şi fugise. Pe terasă croncăneau acum, a pustietate, o cioară şi o bufniţă.

*

* *

Vizirul sultanului Derbas-Leul şi-a luat rămas bun, gata de ducă şi gata să-l ia pe Vus Alvudjud cu el, spre a-l trimite la Ispahan.

— Cum binevoieşti! a răspuns vizir Ibrahim, şi şi-au luat rămas bun, şi vizirul lui Derbas-Leul a pornit şi a călătorit cu Vus Alvudjud trei zile, fără ca acesta să se trezească din leşin. Vizirul îl purta dintr-un loc în altul fără să-l ştie cine este. Însă după trei zile şi-a revenit, şi când s-au apropiat de cetatea sultanului Derbas-Leul, acesta aflând că soseşte, a trimis vizirului cuvânt că, dacă nu-l

aduce cu el pe Vus Alvudjud, era dat afară din vizirie!

Auzind vizirul una ca asta, era tulburat foarte, şi Văzându-l tulburat, Vus Alvudjud l-a întrebat:

— Ce ai, o, vizire?

Vizirul i-a răspuns că avusese o menire şi n-o putuse duce la capăt, şi chiar atunci îi trimisese vorbă sultanul, că dacă nu-i aduce ce i-a poruncit, să se socotească dat afară din vizirie…

— Şi ce trebuia să-i aduci? l-a întrebat Vus Alvudjud, şi vizirul i-a povestit toată istoria, apoi Vus Alvudjud l-a rugat să-l ia cu el la sultan, căci i-l va aduce pe Vus Alvudjud el, numaidecât…

— Spui drept? l-a întrebat vizirul, bucuros foarte.

— Drept grăiesc, o, vizire, a răspuns Vus Alvudjud, şi s-au înfăţişat amândoi sultanului.

— Adă-mi un veşmânt, a strigat Vus Alvudjud, şi după ce sultanul i l-a adus, Vus Alvudjud s-a dus la baie, s-a spălat şi s-a uns cu mirodenii, a îmbrăcat veşmântul cel frumos, şi întorcându-se la sultan, i-a spus:

— Stăpâne, află că eu sunt Vus Alvudjud!

— Dar pe Alah, a strigat sultanul, tu eşti înţelept, şi vă iubiţi cu adevărat, iar istoria voastră ar trebui scrisă în cronicele tuturor seminţiilor…

Şi după ce Derbas-Leul i-a povestit întâmplările Vardei Fil Acmam, Vus Alvudjud l-a rugat să-i spună numaidecât unde se află fata.

— Se află aici, a răspuns sultanul Derbas-Leul, şi auzind aceasta, Vus a început a plânge amarnic şi a leşinat de bucurie.

Tot atunci, sultanul a poruncit să fie chemaţi cadiul şi martorii, şi a poruncit numaidecât întocmirea hrisovului de nuntă! Şi după ce s-a întocmit hrisovul, Derbas-Leul a trimis solie sultanului Sameh despre toate cele întâmplate, şi i-au mai dat de veste că darul de nuntă îl hotărâse el! Şi auzind toate Sameh-sultan, şi bucurându-se foarte, a trimis Leului mulţi bani şi multe alte

daruri şi a repezit înapoi epistolă, cu următorul cuprins:

„Prea bine, Derbas-Leule! Logodna facă-se la tine, dar nunta trebuie să fie în toată strălucirea la mine! Aşa *te rog, Derbase…”*

Şi ajungând vestea înapoi la Derbas, Vus Alvudjud şi Varda Fil Acmam şi-au luat rămas bun şi au pornit spre patrie. Şi auzind că se apropie, sultan-Sameh, vizirul şi toţi mai-marii le-au ieşit întru întâmpinare şi au intrat în cetate bucuroşi cu toţii, ziua aceea Socotindu-se printre cele mai fericite.

Şi s-au întins mesele…

Cum au rămas singuri, cei doi iubiţi au prins să-şi spună versuri. A început Varda Fil Acmam:

„În calea dulcei, gingaşei iubiri,
Aşterneţi pe mătăsuri trandafiri!
Te-ai stins pe veci, întunecos răstimp!
Iubirea mea nu-ncape nici în timp!
În calea dulcei, gingaşei iubiri,
Aşterneţi pe mătăsuri trandafiri!”

Şi sfârşind ea aceste versuri, Vus Alvudjud i-a răspuns cu altele. Şi totul s-a sfârşit cu aceste versuri, spuse de Varda Fil Acmam:

„Frumosul meu, te voi iubi mereu,
Duminică a sufletului meu!
E soarele demult pierdut în zări!
Aprinde parfumate lumânări.
Apoi, în înnoptatele grădini,
Narcise adă, adă mirt şi crini,
Şi-aşterne peste toate trandafiri,
În calea dulcei, gingaşei iubiri,
Iubitul meu, căci te-oi iubi mereu,
Duminică a sufletului meu…”

ŞEHERAZADA ISTORISEŞTE, MAI DEPARTE, ÎNTÂMPLĂRILE LUI ABU-HASAN… VEDEM IAR FEŢE CUNOSCUTE: HARUN-AL-RAŞID, MESRUR ŞI DJAFAR: ŞI CUNOAŞTEM ŞI ALTE FEŢE…

Se povesteşte că Harun-al-Raşid a avut odată o noapte nespus de neliniştită, de aceea l-a chemat la sine pe Mesrur, paloşul răzbunărilor lui, şi când acesta s-a înfăţişat, califul i-a spus cu mare cutremur:

— De ce stai ca mortul, Mesrure, şi nu mi-l chemi numaidecât pe Djafar?

— Numaidecât! a răspuns Mesrur, şi cum s-a înfăţişat Djafar, califul a început:

— Vai ţie, Djafare! Noaptea asta nu pot dormi, şi dacă nu afli leacul lipsei mele de somn, ţi-o spun: vai ţie, Djafare…

— O, sultan al dreptcredincioşilor! a răspuns Djafar. În privinţa nopţilor albe, înţelepţii spun că nu strică o baie bună, un vin bătrân şi un cântec, căci tustrele izgonesc grijile şi mâhnirile!

— Le-am încercat, Djafare, dar degeaba… a răspuns califul, şi mă jur pe amintirea tatălui meu, şi pe amintirea evlavioşilor mei strămoşi, că dacă nu-mi izgoneşti neliniştea, îţi tai capul…

— Ei bine, stăpâne! s-a cutremurat Djafar. Dacă-i aşa, fă cum îţi voi spune eu: hai să ne urcăm într-o luntre şi să plecăm într-un loc numit Kavb Aserat, şi poate vom vedea sau auzi acolo ceva nou; căci doar se spune: „Pe trei căi poate fi izgonită mâhnirea omului: să vadă ce n-a mai văzut, să audă ce n-a mai auzit şi să afle ce n-a mai aflat!” Poate că aşa, cu vrerea lui Alah, să dispară mâhnirea ta! Pe amândouă malurile fluviului se află case şi altare, şi poate vom auzi ceva să ne bucure inima…

I-a plăcut califului cuvântul lui Djafar, şi îndată s-a urcat într-o luntre aurită, urmat de Fadbul, Isaak, Mesrur şi Abu Nuvas.

Şi cum mergeau cu luntrea, au auzit un fermecător glas de fată cântând, însoţit de lăută.

— O, Isaake, lăutare! Ce spui tu de glasul acesta? a întrebat califul.

Isaak, însoţitorul şi soţul de petreceri al califului, era cel mai iscusit cântăreţ din lăută al timpului său.

— O, stăpân al dreptcredincioşilor! a răspuns el. Urechea mea încă n-a auzit ceva mai desăvârşit… Dacă din dosul perdelei acest glas sună aşa, cum sună atunci auzit de aproape?!

— Veniţi, cu mine! a spus califul. Mergem la casa asta, şi poate o şi vedem pe cântăreaţă…

Şi coborând din barcă, au bătut la uşa casei şi şi-au cerut îngăduinţă să intre. I-a întâmpinat un fecior frumos şi meşter la cuvânt.

— Fiţi bineveniţi, aleşii mei musafiri! le-a spus el. Poftiţi şi simţiţi-vă ca acasă!

Şi i-a petrecut în altă casă, şi când au intrat, au văzut tavanele încăperilor acoperite cu aur, şi pereţii cu pietre preţioase. În casă se afla o încăpere mare, unde, pe un divan de fildeş şi lemn de stejar, cu saltele şi perne potrivite, se aflau cinci fete frumoase ca luna. Ele s-au ridicat îndată, iar feciorul a spus lui Djafar:

— O, stăpâne! Îl rog pe cel mai de seamă dintre voi să se aşeze în capul mesei, şi după el, să se aşeze toţi, după rangul lor…

Califul s-a aşezat în capul mesei, şi straşnic i-au plăcut cuvintele înţelepte ale feciorului! Şi toţi s-au aşezat pe urmă la locul cuvenit, afară de Mesrur, rămas în picioare, spre a-i servi.

— Dacă-mi îngăduiţi, oaspeţii mei, a spus feciorul, vă voi pune dinainte cât de cât din ce mi-a dat şi mie Alah…

Şi s-au întins mesele…

S-au arătat, la poruncă, roabe cu vase de cristal şi cu vase chinezeşti, aurite, pline cu unt, păsări fripte şi porumbei tineri fripţi.

Şi au mâncat oaspeţii până s-au săturat, apoi şi-au spălat mâinile cu apă de trandafiri, în ligheane de argint.

— Mi-aţi dovedit prietenie, le-a spus la urmă feciorul. Iar acum, dacă vreţi, poate, să ne rugaţi ceva, rugaţi-ne, căci va fi o cinste pentru mine să vă îndeplinesc tot ce voi putea…

— Într-adevăr? l-au întrebat oaspeţii.

— De bună seamă!

— Atunci, află: am intrat în casa ta, pentru că am auzit cântând un glas frumos. Te rugăm deci să ne laşi să auzim glasul acela mai de aproape! Apoi, dacă va vrea Alah, ne vom duce de unde am venit!

— Cu plăcere! a răspuns feciorul şi a poruncit unei roabe să se ducă numaidecât s-o cheme pe stăpână-sa…

Şi plecând roaba numaidecât, a lipsit un timp, apoi a adus un scaun chinezesc, îmbrăcat în mătase grecească, şi venea îndată în urma ei o fată frumoasă ca luna plină şi cum nu s-a mai văzut pe lume.

Curând, altă fată i-a întins o cutie îmbrăcată în mătasa roşie, şi ea a scos lăuta, împodobită cu aur şi pietre scumpe. Şi punându-şi lăuta la sân, fata s-a aplecat spre ea, ca o mamă asupra pruncului, şi coardele au răsunat ca scâncetul pruncului.

După ce a sfârşit cântecul, fata a prins a plânge, iar musafirii erau încântaţi de glasul şi frumuseţea ei şi a versurilor.

— Vai ţie, Isaake! s-a întors califul către lăutarul său. În faţa ei eşti cârpaci, o Isaake!

— Stăpâne al dreptcredincioşilor! a răspuns Isaak. Drept este, căci de neîntrecut este harul ei, şi mă cunosc cârpaci…

Dar califul s-a uitat la fecior şi a văzut că faţa îi era palidă ca înainte de moarte.

— Care vă e dorinţa, stăpân al dreptcredincioşilor? l-a întrebat feciorul, care aflase între timp cu cine are a face.

— Aş vrea să ştiu, o, tinere, dacă faţa ta e galbenă din naştere, sau ai rămas aşa după o boală…

— O, stăpâne al dreptcredincioşilor! a răspuns feciorul. M-am îngălbenit la faţă mult după naştere!

— Dar cum s-a întâmplat una ca asta?

— Preaînalte stăpân! a început feciorul…

ISTORIA FECIORULUI CU FAŢA GALBENĂ. SE ARATĂ UNDE DUCE NECUMPĂTAREA ŞI MAI CU SEAMA DARUL BEŢIEI…

— Află, o, stăpâne al dreptcredincioşilor, că sunt neguţător din cetatea Oman, slăvite fie zidurile şi acoperişurile ei, în vecii-vecilor! Tatăl meu, odihnească-l Alah, era neguţător, şi avea bunuri multe, şi desfăşura un negoţ larg pe mare! Era om ales. M-a învăţat să scriu şi tot ce trebuie să ştie un om.

Într-o zi, mă aflam în casa mea, împreună cu alţi neguţători.

— Stăpâne, mi-a spus un rob, intrând repede. La uşă se află un bărbat şi cere învoirea să intre la tine…

Eu am încuviinţat, şi robul a intrat cu un hamal. L-am privit mirat pe hamalul acela, căci avea pe cap un coş acoperit. Şi l-a luat de pe cap şi l-a aşezat în faţa mea, şi, descoperindu-l, am găsit în el poame rare. Am mulţumit hamalului şi i-am dat o sută dinari precum şi răsplata cuvenită pentru cărat. Hamalul şi-a văzut de drum, urându-mi mult noroc. Am împărţit poamele între cei de faţă şi i-

am întrebat dacă ştiu de unde pot fi ele. Ei mi-au spus că sunt din Bagdad şi mi-au descris această cetate, adăugând că în întreaga lume nu se află alta mai plăcută, nici oameni mai buni şi mai aleşi. De atunci nu mai aveam linişte, aşa de tare voiam să plec la Bagdad! Am vândut toate bunurile şi corăbiile, cu o sută mii dinari, şi am vândut robii şi roabele. Averea mea se ridica la un milion dinari, afară de giuvaeruri şi pietre preţioase.

M-am urcat pe o corabie şi am poruncit să se încarce pe ea tot ce aveam. Am ajuns la Bassora, unde am mas o vreme. La urmă şi corabia am vândut-o, şi am închiriat alta, şi mi-am încărcat averea. M-am dus apoi la Bagdad.

Sosind aici, am întrebat unde locuiesc neguţătorii, şi mi s-a arătat mahalaua Karh. M-am dus acolo, am închiriat o casă frumoasă, pe uliţa Safran. Mi-am adus acolo toate bunurile şi am trăit nespus de bine.

Într-o zi de vineri, după ce-mi făcusem rugăciunea în moschee, am plecat împreună cu alţii într-un loc denumit Kavb Aserat.

Acolo, am văzut o casă veche, cu gard de fier aurit. Toţi oamenii se îndreptau spre acest gard. Am urmat mulţimea şi am văzut acolo un moşneag frumos, stând în faţa gardului, îmbrăcat cu veşminte preţioase, parfumat cu parfumuri alese, cu barba împărţită în două, deasupra pieptului, cu două druguri de argint. Patru roabe şi cinci robi îl înconjurau spre a-l servi. Când am întrebat pe cineva cine era acel om, mi s-a răspuns că era Zaher, fiul lui Alas, binefăcătorul tuturor întristaţilor din Bagdad.

— Pe Alah! De mult caut eu un om ca el! am răspuns şi m-am apropiat de moşneag, m-am închinat lui şi i-am grăit, arătând că aş vrea să-l rog ceva, şi el mi-a răspuns bucuros, şi ridicându-se, am intrat cu el în casă.

— Vreau să fiu noaptea asta oaspetele tău! i-am spus.

— Cu plăcere, fiule, mi-a răspuns el. Iată, am vin bun, între zece şi o sută dinari. Alege ce-ţi place…

I-am plătit trei sute dinari pentru o lună înainte.

Şi îndată, moşneagul a poruncit să fiu dus la baie, şi de acolo într-o încăpere unde o fată, stând la o masă, îmi zâmbea.

Mi s-a adus vin, şi fata a apucat lăuta şi a început să cânte.

Într-o seară, am auzit deodată un zgomot mare. Am întrebat ce e, şi mi s-a spus că se plimbă pe fluviu toţi locuitorii cetăţii. Am vrut să mă duc şi eu, însă moşneagul mi-a spus că dacă vreau să mă veselesc, puteam vedea totul şi de acolo…

Ne-am urcat pe o terasă, de unde am văzut lume în mare îngrămădeală, cu lumânări de ceară şi făclii. Când am ajuns la marginea terasei, am văzut o perdea frumoasă, în faţa unei locuinţe nemaipomenite. În mijlocul încăperii se afla un jilţ din lemn de cireş, acoperit cu aur. Pe el sta o fată cum n-am mai văzut, o, stăpâne al dreptcredincioşilor!

După ce am coborât de pe terasă, am întrebat cine era preafrumoasa şi mi s-a răspuns că era fata moşneagului Zaher, dar că să mă păzesc de ea, căci mă va îmbăta şi mă va goli de toţi banii, până la leţcaie, căci o cupă de vin din mâna ei m-ar costa o sută dinari aur…

— Pe Alah! am strigat. Îmi dau cu plăcere toată averea!

Şi abia aşteptam ivirea zorilor. M-am dus la baie, mi-am îmbrăcat apoi un veşmânt preţios, împodobit cu aur şi giuvaeruri, şi m-am dus la moşneag, arătându-i că vreau să beau vin de cel mai scump din mâna celei mai frumoase fete.

— Cu plăcere! mi-a răspuns moşneagul. Dă banii încoa’şi bea sănătos!

Şi am plătit cincisprezece mii dinari, şi am fost dus într-o locuinţă cum n-am mai văzut alta pe lume. Când am intrat şi am văzut fata, am căzut la

pământ în faţa lui Alah şi i-am mulţumit pentru această fiinţă atât de înfloritoare.

— Pe scurt, o, stăpân al dreptcredincioşilor, a reluat feciorul, era de o frumuseţe de nedescris. M-am închinat ei. Ea s-a ridicat în faţa mea şi mi s-a închinat, binecuvântat fie cel ce a creat-o! M-am aşezat lângă ea şi am poruncit vin.

Îndată s-au întins mesele…

Apoi o roabă i-a întins fetei o lăută, şi ea şi-a pus-o în poală şi a acordat-o.

Şi alăuta a gungurit ca un prunc chemându-şi mama.

Aşa am trăit, o, stăpâne al dreptcredincioşilor, de la o lună la alta, până mi-am băut toţi banii. Într-o zi, pe când beam vin, şi ascultam cântece, şi mă gândeam că va trebui să mă despart de ea, am început să plâng.

— De ce plângi? m-a întrebat ea.

— Din cauză că va trebui să ne despărţim, lumină a ochilor mei!

— Dar de ce trebuie să ne despărţim? s-a mirat ea.

— Pe Alah! am răspuns. Nu mai am nicio leţcaie, şi moşneagul nu mă va mai primi.

— Află, mi-a răspuns ea, că tatăl meu are obiceiul să dăruiască trei zile fiecărui neguţător care şi-a risipit averea pe băutură, după aceea îl fugăreşte! Tu însă să nu te temi! Voi potrivi totul aşa fel, încât nu ne vom despărţi niciodată. Tatăl meu e atât de bogat, încât numai Alah ştie cât are! Eu îi ţin toţi banii în păstrare. Eu îţi voi da în fiecare zi cinci sute dinari, să-i dai la rându-ţi tatălui meu. Cum mi-i va trimite el mie, spre păstrare, eu ţi-i voi da ţie, înapoi, şi în felul acesta vei putea să bei oricât!

Auzind acestea, o, sultane al dreptcredincioşilor, m-am sculat şi i-am sărutat mâna. Şi aşa a trecut un an, până ce Alah a vrut să ne despartă. Ea a bătut într-o zi atât de tare o roabă, încât aceasta i-a spus, jurându-se, că-i va pricinui o durere atât de

mare la inimă, încât va trebui să piară! Şi spunând acestea, roaba s-a dus la moşneag şi i-a povestit toată istoria de la un capăt la altul, cum adică beam acum de pomană… Auzind aceasta, moşneagul a venit la mine şi mi-a spus:

— O, tu, omule prefăcut! La noi e obiceiul ca atunci când cineva sărăceşte, să-i dăruim trei zile. Tu te-ai desfătat însă un an întreg…

Şi astfel zicând, moşneagul a poruncit slujitorilor să-mi scoată veşmintele, şi mi-au luat veşmintele scumpe, şi dându-mi-se în loc altele vechi şi rupte, nici măcar în preţ de o drahmă, Zaher-moşneagul m-a miluit cu zece bănuţi, mormăind:

— Nu te bat, nu-ţi fac niciun rău, dar du-te în drumul tău! Nu mai sta la Bagdad! Nu pomeni la nimeni de noi, niciodată, căci altfel nu răspund pentru capul tău!

Astfel auzind, am părăsit casa şi m-am dus fără să ştiu încotro.

Mă apăsau toate necazurile lumii, gândindu-mă la banii risipiţi, la adevărul că venisem din Oman cu un milion dinari şi-i isprăvisem în casa acestui afurisit moşneag şi că acum trebuia să plec zdrobit şi sărac. Şi am rămas vreo trei zile în mare disperare, la Bagdad, şi nu puteam nici mânca, nici bea.

În ziua a patra, am văzut o corabie gata să plece la Bassora. M-am urcat, plătind cei zece bănuţi, şi sosind la Bassora, m-am dus frânt de foame în piaţă şi am văzut acolo un neguţător de legume, cunoscut. Cum m-a văzut, s-a ridicat în faţa mea, m-a îmbrăţişat şi m-a întrebat cum îmi merge, Văzându-mă atât de prost îmbrăcat. I-am povestit toată istoria mea, şi el mi-a spus:

— Stăpâne, nu aşa trebuia să se poarte un înţelept! Ce ai de gând?

— Pe Alah! am răspuns. Nu ştiu!

— Rămâi la mine, a adăugat neguţătorul. Ai grijă de terfeloagele mele cu socoteli. Vei primi

pentru asta două drahme pe zi şi mâncare!

— Prea bine! am răspuns.

Şi am rămas la el, până am strâns suta de dinari, am închiriat o colibă pe malul râului şi am aşteptat o corabie spre Bagdad.

Într-o zi, a venit o corabie încărcată cu mărfuri, şi toţi neguţătorii şi mai-marii cetăţii au venit să facă cumpărături. M-am amestecat şi eu în mulţime. Doi bărbaţi au coborât de pe corabie şi s-au aşezat pe jilţuri pregătite anume. Li s-au închinat neguţătorii şi locuitorii ceilalţi. Ei au poruncit slujitorilor să întindă covoare, şi au adus un sac cu perle, pietre preţioase, cristaluri, corali şi altele. Au spus:

— Iată, neguţătorilor, astăzi vindem numai ce se vede aici!

Şi negoţul a început.

Deodată am văzut că se uită la mine unul dintre bărbaţii de pe corabie. Era un prieten al meu. A coborât, mi s-a închinat şi m-a întrebat de ce nu cumpăr nimic. Am răspuns că mă loviseră toate nenorocirile lumii, că-mi pierdusem toată averea şi că aveam doar o sută dinari, ca pedeapsă a destinului…

Şi, de ruşine, am început a plânge, şi văzând aceasta prietenul meu, m-a compătimit şi a plâns, şi ne-am amestecat lacrimile. Apoi, întorcându-se spre neguţătorii din jur, a spus:

— Martori sunteţi că vând acest covor, cu tot ce e pe el, acestui bărbat din Oman, pentru o sută dinari! Deşi ştiu că valorează de două ori pe atât, cu plăcere i le dăruiesc, să-i fie de folos…

I-am urat toate cele bune, şi toţi neguţătorii îi lăudau dărnicia. M-am dus înapoi cu mărfurile în bazarul cu perle şi am făcut negoţ un an încheiat.

Printre giuvaerurile primite se afla şi un omuleţ de corali, cu talismanuri fine de tot, scrise ca picioruşele de albină. Nimeni nu le putea citi. Am dat acest omuleţ unuia să-l vândă mai departe. El l-a luat şi a lipsit un timp. Când s-a întors, m-a

întrebat dacă nu-l vând cu zece drahme. Cum i-am răspuns că nu, mi l-a aruncat şi s-a dus.

Într-o zi, i l-am dat iar, să mi-l vândă, însă el m-a întrebat dacă-l dau cu cinci drahme. I l-am luat înapoi.

Nu mult după aceea, cum stam aşa, a venit la mine un călător. M-a salutat. M-a întrebat:

— Îmi dai voie să mă uit la toată marfa ta?

— Cu plăcere! am răspuns, dar m-am supărat când dintre toate giuvaerurile mi-a cerut să cumpere omuleţul! Îl privea cu o nemaipomenită bucurie.

— Îl vinzi?

— De bună seamă! am răspuns şi am văzut bine că avea mare chef să-l cumpere.

— Cât costă?

— Cât ai la tine?

— Douăzeci drahme!

— Lasă-l atunci şi vezi-ţi de drum!

— Dar cincizeci dinari?

— Du-te, lasă-mă, căci n-am acum timp de glume, i-am răspuns, dar el m-a întrebat:

— Nu-l vinzi nici pentru o sută, pentru două sute, sau cinci sute? Nici pentru o mie dinari?

Spusese toate acestea râzând. Eu tot mai credeam că glumeşte. A dat ceva peste mie. Eu, de mânie, nici nu mai răspundeam.

La urmă m-a întrebat:

— Nici pentru douăzeci mii?

Am început să râd şi să glumesc şi eu la rându-mi. Toţi oamenii din bazar se adunaseră în jurul nostru. Strigau:

— Vinde-l! Vinde-l odată! Şi dacă nu-ţi va plăti, ne ridicăm toţi împotriva lui şi-l dăm afară din cetate…

— Câţi bani ai, cu adevărat? l-am întrebat eu.

— Îl vinzi? m-a întrebat iar.

— Da! am răspuns eu, numai dacă vrei să-l cumperi…

— Am treizeci mii dinari! Îl dai cu acest preţ? Ia banii şi dă-mi omuleţul!

— Iată, sunteţi martori, am spus celor de faţă. Nu-l vând, până nu-mi spune pentru ce dă pe el atâţia bani…

— Să încheiem întâi târgul, apoi îţi voi spune, şi Alah îmi stă chezaş inimii mele deschise…

Astfel zicând, omul acela s-a bucurat nespus, a scos banii şi mi i-a dat. A luat omuleţul, şi l-a pus la gât şi a mai întrebat o dată:

— Eşti mulţumit?

— Oh! am răspuns eu.

— Sunteţi martori că e mulţumit, a spus el către cei de faţă. A primit preţul omuleţului.

S-a întors spre mine:

— Pe Alah! Dacă ai fi cerut mai mult, ţi-aş fi dat şi o sută, şi două, şi trei sute mii dinari!

Auzind aceasta, mă simţeam ca trezit dintr-un somn greu. Tot sângele mi-a pierit din obraji. De atunci am rămas, prin voia lui Alah, atât de galben…

— La ce-ţi ajută omuleţul? l-am întrebat.

El mi-a răspuns:

— Fiul meu! Află deci istoria mea…

Se strânseseră mai mult de o mie de oameni în jurul nostru, şi el a început a istorisi…

O FATĂ CUPRINSĂ DE BOALA-REA, ŞI UN MOŞNEAG, ABD ALAH, DIN BABILON… APOI, TOATE SFÂRŞESC CU BINE!

— Află, fiule, şi aflaţi voi, neguţătorilor! Marele sultan din Yemen, Kaşmir, stăpân peste a treia parte a pământului, e tatăl celei mai frumoase fete din lume. Ea însă suferă de boala-rea. A chemat sultanul pe toţi cititorii în stele. Unul dintre ei i-a spus:

— O, Kaşmire! Cunosc un om din Babilon, cu numele Abd Alah! Acesta e cel mai iscusit medic din lume, pentru vindecarea boalei fiicei tale! Dacă vrei, trimite-mă la el…

Sultanul i-a dat o sută mii dinari, şi omul a plecat la Babilon, unde a întrebat de moşneag. I-a dat darurile. Moşneagul le-a luat, şi după ce a pândit stelele şapte luni, a găsit un ceas bun şi a scris, pe acest omuleţ, talismane şi nume, după ştiinţa lui. Trimisul a luat omuleţul şi l-a dus sultanului, şi acesta l-a pus la gâtul fiicei sale…

Fata era legată în patru lanţuri. În fiecare noapte veghea lângă ea un om, şi dimineaţa era găsit mort. Dar îndată ce sultanul i-a pus omuleţul la gât, ea s-a însănătoşit. De atunci n-a mai scuturat-o boala. Sultanul se bucura peste măsură, a dăruit multe daruri acelui om, şi toţi locuitorii cetăţii îl cinsteau.

Într-o zi însă fata a făcut o plimbare pe fluviu, însoţită de roabele ei. O roabă a întins braţul, în glumă, spre ea, şi apucând omuleţul, acesta s-a desfăcut din lănţug şi a căzut în apă. Fata a leşinat şi s-a îmbolnăvit la loc. Sultanul mi-a dat bani şi mi-a poruncit să merg la moşneag, să-mi facă alt omuleţ. Dar moşneagul murise între timp! Sultanul ne-a trimis, câte zece, dându-ne mulţi bani, să căutăm omuleţul în toată lumea. Norocul m-a adus la tine…

Sfârşind de povestit, omul acela a luat omuleţul şi şi-a văzut de drum.

*
* *

— Ai aflat acum, o, stăpâne al dreptcredincioşilor, de ce faţa mea e atât de galbenă! a reluat feciorul, după o clipă. M-am întors la Bagdad. Am închiriat din nou vechea mea casă. În dimineaţa sosirii mele, m-am îmbrăcat şi m-am dus la casa lui Zaher, cu speranţa că o voi

revedea pe iubita mea. Dar cum am ajuns, am văzut ferestrele închise. Am stat încremenit. Am văzut un slujitor. L-am întrebat ce s-a întâmplat cu stăpânul acelei case. Mi-a răspuns că se pocăise. Şi întrebându-l iar ce l-a mânat spre pocăinţă, slujitorul mi-a răspuns că eu câţiva ani în urmă fusese acolo un bărbat cu numele Abu Hasan din Oman, şi fiica lui Zaher îl iubea foarte. Când Abu Hasan a părăsit-o, ea s-a îmbolnăvit de mâhnire şi era să moară. S-a destăinuit tatălui ei. Acesta a trimis în toate ţările să-l caute pe Abu Hasan, făgăduind celui care-l va aduce o sută mii dinari. Nimeni însă nu ştie unde a dispărut. Fata s-a îmbolnăvit din ce în ce mai rău. Acum e pe moarte. Din cauza marii nenorociri a fetei lui, tatăl a vândut totul. L-am întrebat pe slujitor ce ar spune dacă i l-ar arăta cineva pe Abu Hasan?

— Te rog, în numele lui Alah! a răspuns el. Ajută-ne, dacă poţi, să ieşim din nenorocire…

— Atunci intră în casă şi spune că Abu Hasan din Oman se află în faţa uşii…

— Ce spui? a strigat omul. Te rog, în numele lui Alah, spune adevărul!…

— Intră şi vorbeşte aşa cum ţi-am spus… i-am poruncit, şi el a fugit din faţa mea ca un catâr care fuge de la moară.

După un timp, s-a întors cu moşneagul. Când acesta m-a văzut, mi s-a închinat, m-a îmbrăţişat şi a strigat:

— Binecuvântat fie domnul, că te-a păstrat sănătos…

A intrat apoi în casă, a dăruit vestitorului o mie dinari şi a ieşit din nou la mine, m-a îmbrăţişat şi a strigat încă o dată:

— Binecuvântat fie Alah, că te-a păstrat sănătos! Unde ai fost, fiul meu? Despărţirea de tine a doborât-o pe fata mea. Intră cu mine!

Am intrat în casă. M-a poftit să şed. S-a dus apoi la fata lui, şi ea i-a spus că nu se însănătoşeşte până nu-l vede pe iubitul inimii ei.

— O, a oftat ea. De mi-ar fi hărăzit măcar să arunc o privire asupra lui!

— Suferinţa ta s-a sfârşit! a spus tatăl. Te vei vedea cu iubitul tău…

— Spui drept? a strigat fata.

Apoi, curând, mă aflam în faţa ei. Cum m-a zărit, o, stăpân al dreptcredincioşilor, fata a căzut într-un leşin adânc. După ce şi-a revenit, a strigat:

— Jur pe Alah! Pierdusem orice speranţă că te voi mai vedea, decât poate în vis…

Şi plângea îmbrăţişându-mă.

Am petrecut o vreme acolo. Apoi, tatăl ei a chemat cadiul şi martorii şi s-a scris hrisovul de cununie. Acum, ea e soaţa mea, stăpân al dreptcredincioşilor, şi de la dânsa am un fiu…

După ce Abu Hasan şi-a sfârşit istoria, a fost adus un băiat frumos ca luna în răsăritul ei. Acesta a sărutat pământul în faţa califului, şi califul l-a sărutat, şi da laudă lui Alah.

*
* *

Istoria asta a plăcut califului foarte. S-a sculat şi a spus către Djafar:

— Pe Alah, o, Djafare! Iată o întâmplare minunată…

Apoi au plecat. A doua zi, stând în jilţul lui, califul l-a chemat pe Mesrur şi i-a poruncit să adune trei poveri cu bani, una din Bagdad, una din Arsan şi una din Bassora, să strângă atâţia bani, încât numai singur Alah să-i poată număra! Apoi a poruncit lui Djafar, să-l cheme pe Abu Hasan. Şi ducându-se Djafar la Abu Hasan, a bătut în uşă, şi când Abu Hasan a ieşit, i-a spus:

— Sultanul dreptcredincioşilor porunceşte să vii la el…

Şi când s-a înfăţişat califului, Abu Hasan a sărutat pământul şi s-a apropiat tremurând, cu mâinile lăsate în jos, căci se temea să nu se fi făcut

vinovat cu ceva. Califul a poruncit să fie ridicată perdeaua cu care erau acoperiţi banii, şi când Abu Hasan i-a văzut, s-a înspăimântat şi i-a pierit glasul.

— Ţi-i dăruiesc ţie, Abu Hasane, ca despăgubire pentru pierderea omuleţului…

— O, sultan al dreptcredincioşilor, a strigat Abu Hasan Ceea ce-mi dai e de cel puţin de două ori mai mult…

Califul s-a întors apoi spre cei de faţă:

— Sunteţi martori că-i dăruiesc acestui fecior banii aceştia!…

Abu Hasan a făcut un pas înainte, a sărutat pământul şi a tăcut. A început a plânge. Lacrimile îi curgeau din belşug, şi tot atunci sângele i s-a întors în obraji, şi din nou era frumos ca luna plină, încât Văzându-l, stăpânul dreptcredincioşilor a spus:

— Uită-te în oglindă, Abu Hasane…

Şi când Abu Hasan şi-a văzut obrazul în oglindă, a. Căzut la pământ. Şi a mai mulţumit o dată şi lui Harun-al-Raşid, stăpânul dreptcredincioşilor.

— În numele măreţiei lui Alah, a spus la urmă acesta, în numele lui Alah şi a fiinţei lui neştirbite, nu iau nicio drahmă înapoi din banii de faţă! Ţi-i dăruiesc pe toţi, Abu Hasane! Şi ce a dăruit o dată un om ales, nu ia niciodată înapoi.

Şi a poruncit ca banii să fie duşi în casa lui Abu Hasan, iar pe el l-a luat pentru totdeauna la dreapta sa, ca soţ, de petreceri.

Şi au trăit în bucurie şi desfătare, până ce la pragul fiecăruia a sosit coasa cea de nimeni dorită, dar care-i coseşte pe toţi, de la cerşetori la sultani…

ŞEHERAZADA ÎNCEPE STRAŞNICA ISTORIE A LUI ARDŞIR; O CUNOAŞTEM

ÎNDATĂ ŞI PE HAIATA ALNUTUS… DAR ISTORIA ÎNCEPE DE LA UN CĂMILAR…

Se istoriseşte că în cele mai îndepărtate veacuri ale trecutului omenirii, trăia un sultan puternic, având numeroase oşti şi mulţi aliaţi, şi avea un singur fiu, cu numele Ardşir, şi aşa de frumos şi cuminte, cum nu se mai văzuse. Patima lui Ardşir era vânătoarea. Într-o zi, pe când se afla la vânătoare, a întâlnit o caravană al cărei cămilar avea înfăţişare plăcută nespus, încât plăcându-i de el, Ardşir a poruncit unui vânător să-l aducă la sine. Şi s-a dus vânătorul la cămilar şi i-a spus că vrea să-l cunoască Ardşir.

Aceasta auzind, cămilarul şi-a pus veşmintele cele mai frumoase, a luat daruri preţioase şi s-a dus cu vânătorul. După ce Ardşir i-a îngăduit să se apropie, el a sărutat pământul de dinaintea lui, i-a urat viaţă lungă, apoi i-a întins darurile. Ardşir s-a bucurat mult şi l-a poftit să şadă.

— Din ce ţară vii şi cu ce daraveruri? l-a întrebat Ardşir.

— Din India, vin, stăpâne, a răspuns cămilarul, şi caut veselia şi pacea sufletului…

Şi întrebându-l Ardşir de ce caută pacea, el i-a răspuns:

— Stăpâne preamărit! Istoria mea e minunată, şi toată nenorocirea mi se trage din această istorie…

Zicând acestea, a scos o bucată de mătase cu chipul unei fete pictat pe ea. Era frumoasă nespus. Faţa ei strălucea ca luna. Parcă vorbea privitorilor şi le făcea semne prieteneşti. Când a văzut-o Ardşir, în inimă i s-a aprins ca un foc puternic.

— Omule, a spus el, de unde cunoşti fata asta?

— Stăpâne, s-a cutremurat cămilarul. Te rog, în numele lui Alah, nu aţâţa focul inimii mele şi nu-mi învia durerea… Dar dacă-ţi place mătasa cu chipul ei… poftim!

— Pe Alah, a răspuns Ardşir, trebuie să aflu fata asta, chiar dacă va trebui să cutreier lumea întreagă! Cum o cheamă?

— Stăpâne! a răspuns cămilarul. Numele ei se află înscris deasupra chipului!…

Şi uitându-se mai bine, Ardşir a cetit următoarea însemnare: „Haiata Alnutus, fata sultanului Kader, stăpânitorul Cetăţii Albe…”

Citind acest nume, Ardşir şi-a pierdut firea şi s-a aprins şi mai mult. A luat de la cămilar pânza cu chipul.

— Ai răbdare, fiul meu, îi spunea tatăl, Văzându-l aşa de neliniştit. Voi trimite la tatăl ei, s-o peţesc pentru tine. Dacă nu ne-o da-o, voi porni asupra lui cu oaste atât de mare, încât când capul ei se va afla ajuns la Cetatea Albă, coada se va mai afla aici, la noi!

— Dar grăbeşte-te, tată… l-a rugat Ardşir, căci altfel mor…

Şi astfel, sultanul a poruncit să fie chemat marele vizir, şi când acesta s-a înfăţişat, i-a spus:

— Te trimit, vizire, la sultan Kader, căci eşti bărbat înţelept şi priceput! Peţeşte fata pentru feciorul meu…

Marele vizir s-a pregătit de drum, şi sultanul i-a încredinţat numeroase daruri, cum nu pot fi descrise. Şi plecând, marele vizir a străbătut zile şi nopţi, pustiuri şi câmpii, până a ajuns la sultan Kader. L-au întâmpinat străji şi cămăraşi, şi l-au dus numaidecât cu darurile şi plecăciunile. Trei zile sultan Kader l-a înconjurat cu toată cinstea. Apoi, în ziua a patra, l-a chemat la sine. L-a întrebat:

— Care ţi-i voia, mare vizir?

— O, sultane! a răspuns marele vizir. Vin în numele puternicului sultan, stăpânul pământului, cât e el de lung şi lat, să-ţi peţesc fata pentru fiul său, Ardşir, frumos ca Luna strălucitoare…

Auzind acestea, Kader sultan n-a răspuns numaidecât. A gândit o vreme adânc, apoi a spus

către Kafur, credinciosul său:

— Du-te, Kafure, la fata mea, Haiata Alnutus! Închină-i-te din partea mea şi spune-i, cât mai blând cu putinţă, că a venit un sol al unuia dintre mai-marii lumii, şi o cere de soaţă. Ce are de spus la una ca asta?

— Nu se află ocrotire decât la Alah cel preamărit şi atotputernic! se văieta Kafur. Mai am doi dinţi, ca să pot mânca, şi mi se pare că mi se duc şi ei… se tânguia Kafur, căci aşa de tare ura Haiata Alnutus iubirea, încât, ori de câte ori venea la ea Kafur, să-i vestească peţitori, se arunca asupra lui şi-i scotea câte doi dinţi, încât acum era aproape ştirb. Acum, cum a ajuns în faţa încăperilor ei, Kafur s-a oprit o clipă şi s-a gândit dacă să intre sau nu. Haiata tocmai se sculase din somn şi tocmai poruncise unei slujitoare să-i încalţe nişte pantofi de aur, bătuţi cu perle. L-a văzut pe Kafur apropiindu-se, însă el, cum a dat cu ochii de ea, a şi luat-o la sănătoasa…

— Pe Alah, Kafure! a strigat ea, dacă-mi cazi în mână, îţi scot şi ultimii doi dinţi…

A poruncit slujitorilor să-l prindă, însă Kafur a fugit repede la sultan, ca un nebun.

— Cine te fugăreşte? l-a întrebat sultanul.

— Milostive stăpâne! a strigat Kafur. Din fericire mi-am salvat ultimii dinţi!

— Iată, ai văzut şi ai auzit singur, a spus apoi sultanul către sol. De aceea să-l rogi pe stăpânul tău să ne ierte, căci fata mea nu iubeşte pe nimeni şi nu vrea în niciun chip să se mărite, iar dacă aş sili-o, şi-ar lua zilele…

Vizirul s-a întors, după ce bătuse degeaba calea mânzului.

Între timp, Ardşir se dusese, îndată după plecarea vizirului, în seraiul său, şi nici nu bea, nici nu mânca. Se culca întristat foarte, scufundat în durere. Lacrimile îi curgeau pe obraji, ca ploaia. Rostea următoarele versuri:

„Ca un duşman noaptea se aruncă asupra celui deznădăjduit!

Întrebaţi de mine noaptea, şi ea vă va răspunde că

Sunt trist, părăsit şi străin…”

Odată, după ce a spus aceste versuri, a suspinat adânc, şi cu amară tristeţe, şi a căzut în leşin, iar când şi-a revenit, până la ziuă s-a tot uitat la stele. Apoi s-a ridicat şi s-a îmbrăcat. A intrat un slujitor, şi mult l-a durut Văzându-l cât slăbise, şi i-a făgăduit să-l unească el până la urmă cu iubita!

În vremea asta, vizirul a călătorit zi şi noapte, până a ajuns înapoi, în patrie, şi s-a dus îndată la sultan, a sărutat pământul în faţa lui şi i-a povestit cum a fost, de la început până la sfârşit. Auzind acestea, sultanul s-a aşezat, şi iar s-a ridicat.

— Vai ţie, Kader-sultane! a spus apoi. Un om ca mine să trimită sol, şi să se întoarcă cu buzele umflate… Vai ţie, Kadere…

Apoi a poruncit unui cămăraş să dea veste, să se scoată corturile, să se adune oştile… „îi voi pustii ţara şi voi şterge orice urmă a lui”, îşi spunea sultanul, ameninţător. „îi voi prăda comorile, îi voi ucide războinicii şi-i voi lua toată familia în prinsoare”…

Ardşir se afla lângă tatăl său. Auzindu-i poruncile, ştia bine că e atât de puternic, încât, cu numeroasele lui oşti şi cu aliaţii săi, putea pustii ţara lui Kader, şi să-i ia familia în prinsoare, dar temându-se ca nu cumva, îndurerată de o asemenea nenorocire, Haiata să-şi ia zilele, Ardşir s-a apropiat de tatăl său, a sărutat pământul din faţa lui şi i-a spus:

— O, puternice sultan! Vrei să te duci cu vitejii tăi în război, şi să-ţi jertfeşti averea! Mai bine voi încerca eu să câştig fata, pe altă cale. Vreau să mă duc la ea, prefăcut în neguţător!

— O, Ardşire! a răspuns tatăl, dacă vrei aşa, ia-ţi cu tine toate comorile, şi ia şi vizirul să te ajute!

Şi i-a dat sultanul trei sute de mii dinari, precum şi mărfuri de acelaşi preţ. Apoi, Ardşir s-a dus la maică-sa şi i-a dat şi ea o sută mii dinari, şi veşminte, şi giuvaeruri de acelaşi preţ. După aceea, şi-a luat rămas bun de la părinţi. Sultanul a poruncit ca mărfurile să fie încărcate pe cămile, şi toţi slujitorii să se îmbrace ca neguţători. Ardşir şi vizirul au călătorit zi şi noapte prin pustiuri şi câmpii.

Iar vizirul îl înveselea şi-l mângâia, până ce, în sfârşit, într-o bună dimineaţă, la răsăritul soarelui, au zărit în faţa lor strălucind Cetatea Albă a lui Kader, ţinta călătoriei.

Ardşir abia aştepta clipa pătrunderii în Cetate… Când, în sfârşit, porţile s-au deschis, ei au întrebat de hanurile pentru neguţătorii vestiţi, şi au fost numaidecât îndreptaţi într-acolo, şi au năimit casă, şi au pus mărfurile la adăpost.

Şi gândind mereu la rostul călătoriei lui, vizirul a hotărât că trebuiau să locuiască în bazar, şi deci i-a spus şi lui Ardşir că trebuiau să se mute numaidecât.

— Căci, spunea vizirul, ascultă-mă bine, Ardşire: am un gând şi se va înfăptui cu bine, numai dacă locuim acolo…

— Ai dreptate, vizire, şi fă cum ţi-i voia! a răspuns Ardşir, ascultător.

— Iată acum ce gând am, preaiubite Ardşire! Vom închiria o prăvălie în bazar, şi te voi înfăţişa tuturor drept feciorul meu, şi toţi neguţătorii şi trecătorii vor lăuda statura ta frumoasă, şi nespus de repede toată Cetatea Albă va vorbi de tine…

— Facă-se voia ta, tată vizire! a răspuns Ardşir, şi vizirul a îmbrăcat veşmintele cele mai preţioase, şi a pornit la drum.

Tot aşa s-a înveşmântat şi Ardşir, în cele mai preţioase veşminte, şi luând asupră-şi una mie dinari, a pornit împreună cu vizirul.

Şi cum au ieşit în uliţa mare, toţi îi urmăreau cu privirile, deoarece răspândeau amândoi parfum de

mosc şi camfor, ca toţi călătorii veniţi de departe…

— Lăudat fie Alah, creatorul acestui fecior! spuneau toţi, văzând cât îl înzestrase Alah pe Ardşir, cu frumuseţe, cu dar al vorbirii alese şi cu mers de sultan… Al cui fecior va fi fiind, oare? Din ce ţară vine? E om sau înger?

Şi astfel, după prevederile vizirului, multe se vorbeau despre Ardşir, ba, unul spunea că e, de bună seamă, fugit din grădina paradisului, într-o clipă când dormeau paznicii de la porţile de aur.

— E înger, de bună seamă… spunea altul.

— Ba, e spirit! spunea altul.

Şi oamenii se opreau pe amândouă marginile uliţei şi-l urmăreau cu ochii, căci, într-adevăr, Ardşir era frumos ca-n cuvântul poetului!…

Cum au ajuns la bazar, le-a ieşit întru întâmpinare un moşneag şi le-a grăit astfel:

— Fiţi bineveniţi, în numele lui Alah! Dar, rogu-vă, cine eşti, feciorule? Şi al cui eşti?

— Dar tu, cinstite neguţător, cine eşti? i-a întors cuvânt vizirul. Nu cumva vei fi fiind starostele bazarului?

— Întocmai! a răspuns moşneagul.

— Atunci află… a reluat vizirul. Feciorul acesta e fiul meu, şi călătoresc cu el prin toate ţările şi cetăţile pământului, şi stăm în fiecare cetate câte un an în capăt, pentru ca fiul meu să poată cunoaşte negoţul şi obiceiurile oamenilor…

— Prea bine! a răspuns starostele bazarului şi a poruncit să li se rânduiască numaidecât o casă de negoţ, la cel mai bun vad. Vizirul a poruncit slujitorilor să se facă curăţenie ca-n palmă şi să se întindă o saltea în preţ de zece mii dinari, şi a aşternut deasupra un sul de piele brodat cu aur, şi perne de aur, şi o rezemătoare, de asemenea împodobită cu aur şi umplută cu pene de struţ.

Ardşir a fost înconjurat îndată de alţi feciori, toţi frumoşi ca cerbii! Frumoşi erau toţi, într-adevăr, dar Ardşir semăna cu luna plină şi cu o ramură în plină creştere…

Vizirul l-a rugat încă o dată să păstreze taina venirii lor, întrucât numai aşa îşi vor putea atinge ţinta, şi l-a lăsat singur în casa de negoţ, şi şi-a văzut de ale sale. Şi oricine venea în bazar, se ducea numaidecât să se uite la Ardşir. Curând, atât de mult se grăia despre dânsul, încât toată Cetatea Albă se perinda pe dinaintea casei lui de negoţ, să vadă cu ochii această creaţiune a firii, acest dar făcut pământului de către firea ce pe toate le zideşte cu mâinile ei meştere.

Acum, înghesuiala era aşa de mare, încât cu greu mai puteai ajunge de la un capăt al uliţei la altul. Ardşir se uita în toate părţile, vrând să afle, cât de cât, despre draga inimii sale, însă se uita, cu voia lui Alah, numai degeaba şi în gol… Chinul lui necontenit creştea, încât nici dulceaţa somnului nu-i ticnea şi, cu toate acestea, nu-i era îngăduit să întrebe niciun cuvânt…

Într-o zi, pe când se afla în casa de negoţ, întristat şi gânditor ca luna plină, şi se socotea că toată străduinţa i-a fost zadarnică, a venit o babă însoţită de două roabe. S-au oprit tustrele în prag, privindu-l şi lăudându-l.

— Binecuvântat fie Alah, creatorul tău… a rostit baba, şi s-a apropiat de Ardşir, şi i s-a închinat. De unde eşti, feciorule frumos ca luna în a paisprezecea noapte?

— De departe sunt! a răspuns Ardşir. Pentru prima dată văd aceste locuri şi această preafrumoasă Cetate Albă…

— Eşti om ales… a continuat baba. Dar să văd ce fel de mărfuri ai… Dacă poţi, arată-mi ceva ca tine de frumos, căci un om frumos nu poate avea decât lucruri frumoase…

— Dar cam ce ai dori? a întrebat Ardşir.

— Bine ar fi dacă ai afla un veşmânt pentru fata sultanului nostru, dar aşa de frumos să fie, încât să ia oricui lumina ochilor…

Auzind de fata sultanului, inima feciorului a început a bate straşnic. N-a spus însă nimic. A adus un balot cu lucruri scumpe şi a ales o rochie în preţ de o mie dinari.

— Ce preţ are? l-a întrebat baba.

— Nu are niciun preţ, maică… a răspuns Ardşir. Ţi-o dau în dar. Binecuvântat să fie Alah, care a mijlocit cunoştinţa aceasta dintre noi… Spune-mi totuşi unde să te caut, dacă poate voi avea vreodată nevoie de tine…

Mirată nespus de dărnicia lui, baba l-a lăudat foarte, şi aflând că-l cheamă Ardşir, adică are nume ca feciorii de sultani, l-a lăudat încă o dată. Apoi, luând rochia, şi-a văzut de drum, adăugându-i feciorului şi alte laude. Şi ajungând ea la Haiata Alnutus, a sărutat pământul în faţa ei de trei ori, după pravilele binecuvântate, şi a strigat:

— O, stăpâno! Îţi aduc ceva cum nu s-a mai văzut sub soare! Şi desfăcând rochia, în încăpere parcă răsăriseră luceferii.

— O, doica mea bună! a strigat Haiata Alnutus. Jur, pe atotştiutorul Alah, că aşa ceva n-am mai văzut!

— O, stăpâna mea bună! i-a răspuns baba. Pe Alah jur, de un milion de ori, că stăpânul care mi-a dat rochia aceasta e atât de frumos, cum nu se află altul pe faţa pământului! Are ochii adânci şi sprâncenele rotunde ca litera Nun, iar statura lui

înaltă aminteşte ramura în legănarea vântului. Obrazul lui e strălucitor ca un lampion, binecuvântare firii, singura creatoare a tuturor frumuseţilor şi urâciunilor de pe pământ!

Auzind însă această descriere a babei, Haiata s-a mâniat foarte şi a răcnit la dânsa:

— Ce, ţi-ai pierdut minţile, bătrâno? Te-am întrebat vreun cuvânt despre frumuseţea acelui neguţător de stofe? Ştii prea bine doar că nu-mi place să aud grăindu-se despre iubire…

Speriată foarte de mânia ei, baba a strigat:

— Pe Alah, stăpâna mea! Nici pe departe nu m-am gândit să laud neguţătorul, ci să-ţi spun doar că atunci când am întrebat de preţul lucrului, el a jurat că nu primeşte nimic, că ţi-l dăruieşte!

Auzind Haiata toate acestea, s-a minunat foarte şi a rostit:

— Ce întâmplare ciudată! Doar neguţătorii călătoresc prin lume numai pentru bani! Şi întrucât acest om nu trebuie să ne întreacă în dărnicie, du-te şi-i du numaidecât preţul acestei rochii, şi vezi, totodată, dacă nu cumva are una şi mai frumoasă…

— Voia ta e pentru mine poruncă! a răspuns baba, şi s-a dus din nou în bazar, la Ardşir, şi văzând-o, acesta s-a bucurat foarte, mai ales că nici nu nădăjduia s-o revadă atât de repede. S-a ridicat în faţa ei, după cuviinţă, şi i s-a închinat, ca un vrednic neguţător.

— Iată preţul lucrului cumpărat! i-a spus baba. Stăpâna mea, Haiata, te roagă să primeşti banii numaidecât, căci doar neguţătorii călătoresc prin lume numai după câştig! Şi, totodată, feciorule, vezi dacă n-ai cumva o rochie şi mai frumoasă ca prima…

— Cu cea mai adâncă bucurie! a răspuns Ardşir. Ceva şi mai frumos am, într-adevăr, dar banii păstrează-i pentru tine, căci am jurat să nu primesc nici măcar o drahmă! Iar dacă stăpână-ta nu vrea să primească rochia în dar, ia banii tu…

Acestea zicându-le, Ardşir a adus o rochie stropită cu perle şi rubine, iar în ce priveşte safirele galbene, roşii şi albastre, îţi luau ochii, şi toate preţuiau cât un hanat. Când a desfăcut rochia Ardşir, s-o arate babei, tot bazarul s-a luminat.

— Pe Alah! a strigat baba. Cât ceri pe ea, o, desăvârşitule?

— Nimic! a răspuns Ardşir. Ia-o, şi nu te teme…

— O, prietenul meu! s-a mirat baba. Lasă astfel de vorbe şi spune-mi cât preţuieşte, şi deci cât trebuie să dau…

— Cât preţuieşte numai Alah o ştie! a răspuns Ardşir. Dar, în numele celui care cunoaşte toate preţurile lucrurilor, nu primesc nimic! Ci o dăruiesc stăpânei tale, ca răsplată pentru ospitalitatea aflată în Cetatea Albă… Astfel de rochie numai stăpânei tale i se cuvine s-o poarte.

— O, prietenul meu! i-a întors cuvânt baba. Cuvintele tale au, de bună seamă, alt rost şi înţeles, ca şi faptele tale! Dacă vrei să mi te destăinuieşti, îţi stau cu toată inima la îndemnă…

— Pe Alah! a strigat Ardşir, sărutându-i mâna, şi şi-a spus toată istoria, şi ofta adăugând cât o iubeşte pe Haiata Alnutus…

Însă n-a spus al cui fecior este, încât baba îl credea neguţător.

— Îţi mulţumesc că mi-ai spus adevărul… a răspuns baba şi a oftat. Află însă. Fiul meu, că aşa neguţător cum eşti nu vei izbuti niciodată să te apropii de ea, chiar dacă ai avea averile lui Job… Totuşi, feciorule, a adăugat ea, eu una nici în ruptul capului nu cred că tu vei fi fiind ceea ce spui, adică neguţător! Spune-mi adevărul până la capăt, o, fiul meu, şi nădăjduiesc să-ţi port noroc. Nu-i aşa că nu eşti neguţător? Căci, fiule, neguţătorul, dacă vrea să se ridice numai cu o treaptă deasupra rangului, se împiedică şi cade… Dacă eşti neguţător, cum spui, peţeşte fata unui cadiu, sau a unui neguţător ca tine! Cum îndrăzneşti să-ţi ridici ochii spre perla timpurilor,

spre fata sultanului tuturor veacurilor? Cum îndrăzneşti să-ţi ridici ochii spre o fată care n-a văzut încă uliţele Cetăţii Albe, care încă nu cunoaşte decât încăperile seraiului părintesc? Şi, peste toate, Haiata Alnutus este atât de înţeleaptă, încât tatăl ei, lăudat fie-i numele! O iubeşte mai mult decât pe toţi ceilalţi copii ai săi la un loc, şi nu hotărăşte nimic fără să ceară părerea ei! Cum aş îndrăzni deci, fiul meu, să-i pomenesc măcar despre inima ta? Îmi pare rău că nu te pot ajuta cu nimic, deşi aş vrea să te ajut, cu toată puterea mea şi cu tot sufletul meu… Dacă vrei, mă duc şi peţesc pentru tine cea mai frumoasă fată din Cetatea Albă…

— Nu cunosc niciuna, a răspuns Ardşir, şi chiar dacă aş cunoaşte, cine oare ar putea sta înaintea Haiatei Alnutus? Pe Alah jur că inima mea nu cunoaşte altă lumină… Poate voi şi muri din cauza stăpânei tale! Deci te rog, măicuţă, fie-ţi milă de mine, un sărman străin, şi dă durerii mele alinare.

— Mi-i martor Alah, fiul meu! Inima mi-i zdrobită de jale, dar nu ştiu ce să fac!

— Bună măicuţă! i-a răspuns Ardşir. Nu-ţi cer să faci nimic, decât să-i duci o epistolă…

— Prea bine, a răspuns baba. Scrie epistola.

Acestea auzindu-le, Ardşir s-a bucurat nespus, şi luând cele cuvenite pentru scris, a alcătuit o epistolă.

După ce a scris, a împăturit-o, şi dând-o babei, împreună cu o pungă cu cinci sute dinari, i-a spus că aşteaptă numaidecât răspuns.

Şi astfel, baba a luat epistola, şi după oarecare târguiala a luat şi punga cu dinari, şi s-a dus şi s-a înfăţişat Haiatei. Şi uitându-se Haiata la rochia a doua, şi văzându-i pietrele scumpe, şi-a dat seama că era de nepreţuit şi a rostit nespus de mirată:

— O, doica mea dulce! Luat-ai oare rochia aceasta de la acelaşi neguţător?

— Întocmai, stăpâna mea dulce!

— Şi acel neguţător este din Cetatea Albă, sau din altă cetate?

— Stăpână dulce! Neguţătorul acela e străin, venit pe aceste locuri abia de câtăva vreme.

— Ciudat de tot! Cât de bogat trebuie să fie un neguţător, ca să aibă două rochii atât de scumpe… Cât cere?

— Preaînaltă stăpână! Când mi-a dat rochia, mi-a spus s-o socotesc drept dar pentru tine, căci numai tu eşti vrednică s-o porţi! La fel, preaînaltă stăpână, banii daţi pentru rochie mi i-a dat înapoi şi s-a jurat pe Alah că nu-i primeşte, iar dacă nu-i vrei, să mi-i laşi mie…

S-a mirat Haiata Alnutus:

— Eu, una, preaiubita mea doică, mă tem că acest neguţător urmăreşte vreun gând ascuns… L-ai întrebat, poate, ce vrea?

— Da, preaînaltă stăpână! L-am întrebat, şi mi-a dat această epistolă…

Şi luând Haiata Alnutus epistola, a citit-o, apoi s-a făcut albă ca varul.

— Vai de tine, doică ticăloasă! Cum a îndrăznit să-mi scrie câinele afurisit, pripăşit în cetatea noastră? Pe Alah! Şi pe Fântâna Samsamei! Şi pe preasfântul zid al templului din Mecca! Dacă nu m-aş teme de Alah, stăpânul cerului şi al pământului, aş porunci ca acest câine să fie adus aici în lanţuri, cu nasul şi urechile tăiate, şi aş da poruncă să fie spânzurat, de faţă fiind toţi vecinii lui!

Auzind-o, baba se făcuse albă, îi tremurau umerii şi-i pierise glasul.

— Dar, pentru numele lui Alah, ce cuprinde epistola, preaînaltă stăpână, că te-a mâniat aşa de rău? E, poate, vreo plângere? Cere pentru cineva dreptate?

— Pe Alah, nu! Mi-a trimis versuri de iubire! Omul acesta sau e nebun, sau era beat când a alcătuit epistola, sau s-a săturat de viaţă, căci altfel

nu îndrăznea să-mi trimită aceste versuri tulburătoare ale sufletului şi cugetului!

— Pe Alah, stăpână mea are dreptate! Dar ce-ţi pasă de versurile lui? Stai doar în acest măreţ serai, unde nu ajunge nici pasărea! Ameninţă-l cu moartea, cam aşa: „Tu, câine de neguţător, care în toate zilele vieţii tale călătoreşti prin lume întru adunarea banilor, dacă nu te trezeşti din aiureală, jur pe Alah că voi porunci să fii spânzurat, împreună cu toţi vecinii tăi de prăvălie!”

— Dacă-i scriu, doică, mă tem că va deveni şi mai îndrăzneţ…

— Dar cum s-ar putea una ca asta? a sărit baba.

Şi atât a bătut-o la cap pe Haiata Alnutus, încât, la urmă, a scris câteva cuvinte…

Şi după ce a scris, a dat babei epistola, şi ducând-o aceasta lui Ardşir, i-a spus:

— Iată răspunsul! Află că citind scrisoarea ta, ea şi-a ieşit din fire, şi abia am liniştit-o, şi am rugat-o cu cuvinte dulci, să-ţi scrie acest răspuns…

Şi citind epistola, Ardşir aproape că plângea de fericire.

— O, fiul meu! Îl mângâia baba.

— Alah să te binecuvânteze! Niciodată să nu plângă ochiul tău, şi inima ta niciodată să nu se întristeze!

— Dar ce-ţi scrie, că te-ai mâhnit aşa?

— Mă ameninţă că dacă-i mai scriu mă spânzură! Dar pe Alah ţi-o jur, milostivă măicuţă, că mai curând vreau funia spânzurătorii, decât să mai trăiesc aşa! Mai du-i o singură epistolă din partea mea!

— Prea bine! Aşază-te şi alcătuieşte-o! Îţi voi aduce răspuns! Iată, viaţa mi-o pun la bătaie pentru tine…

Şi aşezându-se, Ardşir a scris Haiatei Alnutus alte cuvinte…

Şi sfârşind, a împăturit epistola şi a dat-o babei, odată cu o pungă cu patru sute dinari, însă ea nu voia să ia banii, spunându-i:

— O, dragul meu fiu! Mă copleşeşti cu dărnicia ta şi cu bunătatea ta! Ai curaj mai departe şi umple-ţi ochii de bucuria luminii soarelui…

Şi luând epistola, baba s-a dus din nou la Haita Alnutus, care s-a făcut iar albă ca varul, şi striga:

— Pe Alah, doică! Oare cât o să mai dureze acest schimb de versuri?

— Preafericită stăpână! a răspuns baba. Dă-mi răspuns după gândul tău…

Şi citind epistola, Haiata Alnutus a stat ce a stat cu braţele încrucişate, simţind că o paşte un mare pericol necunoscut.

— Ne putem face de râs într-o zi… a spus ea. Dacă se află în cetate că port scrisori cu un neguţător, bunul meu nume se strică pe totdeauna!

— Dar cum s-ar putea afla una ca asta?! s-a mirat baba. Ca să se sfârşească odată această primejdie, cred, preafericită stăpână, că ar fi bine să-i scrii o epistolă şi mai hotărâtă… Bunăoară, că vei porunci să i se taie capul…

— O, doica mea bună! a oftat Haiata Alnutus, şi aşezându-se, a scris altă epistolă şi a aruncat epistola în mâna babei. Şi după ce a împăturit-o, aceasta s-a dus repede şi a dat-o lui Ardşir. Şi citind-o, Ardşir n-a rostit niciun cuvânt.

— De ce taci, fiul meu? l-a întrebat baba.

— Oh, preabună maică! a oftat Ardşir. Din nou mă ameninţă că mă ucide…

— Şi te temi, fiule?

— Nu, preafericită maică!

— Atunci, ia din nou cele de trebuinţă, şi scrie-i…

Şi mulţumind babei pentru stăruitorul îndemn, Ardşir a scris altă epistolă…

Şi sfârşind, a împăturit-o, şi dând-o babei, i-a întins şi o pungă cu trei sute dinari, dar ea n-a vrut să-i ia decât cu sila. Şi ajungând ea la Haiata Alnutus, a sărutat epistola şi i-a întins-o.

— De bună seamă, doică, ai înnebunit! De ce-mi aduci epistolele unui om căruia îi voi întinde

curând cupa morţii?

Acestea spunându-le, Haiata Alnutus a citit epistola şi a aruncat-o, şi nimeni n-a mai putut grăi cu dânsa. S-a dus să-l caute pe tatăl său, dar i s-a spus că se afla la vânătoare. Abia după trei ore baba a îndrăznit să se apropie din nou de ea. A sărutat pământul din faţa ei şi a întrebat-o:

— Încotro ţi-ai îndreptat paşii, stăpână preaînaltă?

— Mă dusesem să-l caut pe tatăl meu! a răspuns Haiata Alnutus.

— Trebuia să te duci numaidecât, tu singură? De ce te-ai obosit, lumină a ochilor mei?

— Nu m-am obosit! a răspuns Haiata Alnutus, mânioasă. Mă dusesem la tatăl meu să-i istorisesc totul, în legătură cu acest neguţător care, în loc să-şi vadă de mărfurile lui, a îndrăznit să-şi ridice ochii până la mine… O să cer tatălui meu să-l pedepsească, şi nu numai pe el, ci şi pe ceilalţi neguţători, să se înveţe minte! Îl voi ruga să dea poruncă să fie spânzuraţi toţi, în faţa caselor lor de negoţ, spre groaza tuturor!

— Şi pentru atâta lucru te-ai dus la tatăl tău, preamăritul sultan? Şi ce a hotărât luminăţia sa?

— N-a hotărât încă nimic, căci era dus la vânătoare… Aştept până se întoarce!

— Prealuminată stăpână! a răspuns doica. Dacă l-ai fi găsit pe tatăl tău acasă, şi i-ai fi spus toată întâmplarea şi el ar fi poruncit ca neguţătorul împreună cu ai săi să fie spânzuraţi, oare nu s-ar fi întrebat toată Cetatea Albă ce faptă grozavă au săvârşit? Oricum, prealuminată stăpână, din întâmplarea asta ţi-ar fi ieşit nume rău în cetate… Ştii doar, preamărită stăpână, că zvonul e orb şi cinstea albă ca laptele! Moartea neguţătorilor nu ţi-ar fi folosit la nimic!

Auzind aceste cuvinte, şi gândind asupra lor, ca fată înţeleaptă ce era, Haiata Alnutus a grăit astfel:

— O, doica mea! Jur şi mărturisesc că numai adevărul l-ai rostit! Mânia îmi zăvorâse mintea şi-

mi încuiase inima…

— Bună este hotărârea ta, preaînaltă stăpână! Acest câine de neguţător trebuie pus la locul său! Scrie-i aşa: „Ascultă, câine de neguţător! Dacă-l găseam acasă pe tatăl meu sultanul, acum ai atârna, împreună cu toţi vecinii, de uşile prăvăliilor voastre! Dacă nu încetezi cu versurile, câine de neguţător, află că voi şterge de pe faţa pământului orice urmă a ta…” Scrie-i aşa, preaînaltă stăpână, şi eu îi voi duce epistola, s-o citească şi să se trezească din somn în adâncul nopţii.

— Crezi că va tremura, într-adevăr? a întrebat Haiata Alnutus, cu îndoială.

— De bună seamă! Va tremura şi se va astâmpăra!

Acestea auzindu-le, Haiata Alnutus a luat cele de cuviinţă pentru scris şi a alcătuit o epistolă…

Sfârşind de scris, a aruncat epistola babei, poruncindu-i cu mare cutremur:

— Jur pe Alah că dacă mă mai necăjeşte cu astfel de lucruri, va fi rău de dânsul! Te rog, bătrâno, linişteşte-l, căci tu mi l-ai adus pe cap! Să nu-şi închipuie cumva că, dacă nu se astâmpără, va mai afla poartă spre mântuire…

Şi ducându-se baba la Ardşir, şi dându-i scrisoarea, şi citind-o, Ardşir a oftat cumplit.

— Ce să mă fac, bătrânico? De fier de-ar fi răbdarea, într-o bună zi tot plesneşte…

— Nu pierde curajul! Nu uita că, după o stare proastă, vine alta, bună… Răspunde-i la epistolă, scriindu-i numai ce simţi în inima ta…

Mulţumindu-i până la pământ, Ardşir a scris altă epistolă, şi dând-o babei, împreună cu punga cu una sută dinari, a început să aştepte răspunsul. Şi primind epistola, Haiata Alnutus a citi-o şi s-a uitat la babă cu multă dojană:

— Unde au rămas îndemnurile mele, o, doică? Nu te rugasem să-l potoleşti?

— Ba da, lumină a ochilor mei! Însă, prea bine se vede că n-a înţeles ce-i spun, aşa încât din nou

te necăjeşte cu versurile lui pline de lacrimi… Fă bine, preacinstită stăpână, şi curmă-i o dată orice curaj şi orice îndrăzneală, printr-un răspuns tare.

— Şi oare o să ajute la ceva, doică?

— Să încercăm, stăpână! Mai scrie-i…

Şi astfel, urmând sfatul doicii, Haiata Alnutus a scris altă epistolă, şi a aruncat-o babei, mânioasă foarte, hotărâtă la pedepse groaznice…

Şi citind Ardşir, l-a cuprins cea mai neagră deznădejde. I-a răspuns, prin altă epistolă…

Şi a dat-o babei, odată cu suta de dinari, şi citind Haiata Alnutus şi acest răspuns, a început a striga aşa de tare, că se cutremurau seraiurile.

Şi chemând hadâmbii şi robii, le-a poruncit s-o apuce pe babă de cap şi de picioare, s-o scoată afară din serai, şi s-o bată până la marginea mormântului. Într-adevăr, înfăţişându-se călăii cei vestiţi, au înşfăcat-o şi trântind-o la pământ, au bătut-o până au umplut-o de sânge, până au cotonogit-o şi i-au rupt coastele… Într-un târziu, baba a căzut în leşin adânc, spre bucuria duşmanilor ei, căci aşa sunt duşmanii de când lumea: plesnesc de ciudă la urcarea cuiva pe treptele măririi, şi se bucură şi bat din palme la cădere…

Şi astfel, bătrâna care cunoscuse mărirea, a fost scoasă din seraiul sultanului, cu câinii şi cu poruncă straşnică să nu mai calce pe-acolo niciodată, dacă vrea să mai aibă zilişoare…

Şi aflând ea de porunca aceasta, a răspuns că numai o zăludă şi o toantă s-ar mai întoarce, după bătaia căpătată!

Şi ridicându-se din noroi şi sânge, a rugat pe careva să fie bun, să-i aducă un măgar, căci pe jos nu mai putea merge. Şi aducându-i-se măgarul, a pornit în lătrăturile câinilor şi-n strigătele haimanalelor, ea, care până ieri călătorise pe catâri gătiţi şi împodobiţi ca nişte miri… laudă lui Mahomed-Prooroc, unicul mire care niciodată nu-şi pierde podoabele şi fala!

Şi ajungând ea la bazar, la casa de negoţ a lui Ardşir, abia o coborât de pe măgar, şi Ardşir abia a cunoscut-o. Când, în sfârşit, a prins să se tânguiască, el a cunoscut-o şi a început a-i plânge de milă…

— Numai din pricina ta, feciorule, trupul meu are peste una mie răni, şi s-a scurs din vinele mele aproape tot sângele…

Apoi, baba şi-a spus toată istoria cu bătaia, de la început până la sfârşit, şi Ardşir ofta şi suspina.

— Nespus de mâhnit mă aflu, o, maica mea, dar şi bătaia asta are, de bună seamă, un rost, în socotelile pururi drepte ale lui Alah! Dar, prea bună maică, n-ai putea să-mi spui de ce nu crede Haiata Alnutus în iubire?

— Ascultă bine, o, Ardşire… a răspuns baba.

DE CE NU CREDEA HAIATA ALNUTUS ÎN IUBIRE. ARDŞIR NU SE LASĂ BIRUIT. ALTE ÎNTÂMPLĂRI, ŞI TOATE NEMAIPOMENITE!

— Stăpâne al meu! Află că Haiata Alnutus are cea mai mare grădină din lume. Într-o noapte, dormind adânc, i s-a arătat în vis un prinzător de păsări. Şi întinzându-şi plasa, prinzătorul a presărat prin preajma ei boabe de grâu. Şi iată că după un timp au început să se adune păsările, şi ciuguleau boabele. Deodată, cum ciuguleau ele aşa, un bărbătuş a fost prins în plasă! Toate păsările celelalte au zburat, numai femeiuşca prinsului s-a întors, şi dând târcoale plasei, s-a apropiat deodată şi a început să muşte şi să roadă sfoara, până a rupt-o, şi bărbătuşul ei a scăpat şi şi-a luat zborul…

Toate acestea se întâmplaseră în timp ce păsărarul dormea. Când s-a trezit şi şi-a văzut plasa ruptă, a cârpit-o şi din nou a împrăştiat boabele de grâu. Păsările s-au întors. De data asta, a căzut în plasă o femeiuşcă. Se zbătea cumplit şi striga ajutor. Toate celelalte păsări au zburat. A zburat şi bărbătuşul prinsei. A zburat şi nu s-a mai întors! Îndată, femeiuşca a fost scoasă din plasă şi i s-a tăiat capul…

Acesta a fost visul Haiatei Alnutus, o, feciorule! Şi trezindu-se speriată foarte, a strigat: „Iată deci, aceasta este iubirea… Femeiuşca şi-a scăpat de la moarte bărbătuşul, în timp ce el nici măcar nu s-a mai întors… Alah să pedepsească pe oricine îmi va grăi despre iubire…”

Şi astfel, o Preafrumosule şi nefericitule fecior, de atunci Haiata Alnutus nu vrea nici măcar să audă de iubire!

— Dar unde se află grădina aceea? Du-mă, dacă poţi, s-o văd şi eu, şi doar o singură privire să pot arunca asupra Haiatei Alnutus, când iese la preumblare…

— Prietenul meu! Haiata Alnutus iese în grădină, pe o uşă tainică, doar o singură dată pe an, când se coc poamele… Vreau să-ţi dau un sfat bun, prietene: până la coacerea poamelor mai e o lună în capăt, dar tu du-te în grădină încă azi şi împrieteneşte-te cu paznicul. Dăruieşte-l cu lucruri scumpe, spre a-l câştiga de partea ta! Roagă-l să te lase să vezi grădina! Şi dacă te lasă, plimbă-te prin ea în fiecare zi! Iar la timp potrivit, vei rămânea în grădină şi peste noapte, şi toate se vor întâmpla după voia lui Alah, întemeietorul iubirii pe pământ! Bine se ştie, fiule, că iubirea dărâmă munţii şi macină stâncile, de aceea trebuie să ai încredere…

— O, i-a răspuns el, dăruindu-i o bucată de mătase cu ciucuri de aur. Ia această mătasă, maica mea bună, în locul veşmântului sfâşiat în bătaia căpătată! Şi mai pofteşte şi una sută dinari!

Îndată ce baba şi-a văzut de drum, Ardşir a fost întrebat de către vizir ce a mai făcut, şi el i-a povestit totul, de la un capăt la altul.

— Şi acum ce ai de gând?

— Tată vizir! Dacă o voi întâlni pe Haiata Alnutus în grădină, şi mă va fugări de la sine, nu-mi va rămâne decât s-o răpesc din mijlocul slujitoarelor, s-o aşez pe cal, la spatele meu, şi să fug cu dânsa în pustiu!

— Una ca asta nu s-ar sfârşi cu bine! Nu uita că suntem aici doi sărmani străini, şi patria noastră e atât de departe! Cum ai putea săvârşi una ca asta, împotriva celui mai puternic sultan al timpului, care are nici mai mult nici mai puţin de una sută mii frâie? Chiar dacă am putea scăpa de oştenii lui urmăritori, ne vor ieşi înainte oamenii de prin cetăţi, şi tot ne vor prinde şi ne vor pedepsi cu moarte…

— Dar ce mai pot face, tată vizir?

— Ne vom duce mâine în grădină şi vom mai vedea ce putem rândui cu paznicii…

A doua zi, vizirul s-a sculat cu noaptea-n cap, şi numaidecât l-a strigat pe Ardşir să se trezească, să lase somnul, căci venise vremea hotărârilor mari! Au pornit deci numaidecât spre grădinile vestite ale Haiatei, nu înainte de a-şi căptuşi bine pungile cu dinari!

Şi ajungând la grădinile Haiatei, i-au uimit podurile înalte şi arcuite, întinse peste râuri line, cedrii săgetând cerul ca nişte monumente, în timp ce păsările strigau şi gungureau, slavă lui Alah, iar florile, cu glasul miresmelor lor profunde, ridicau cântări de lumină… Cei ce şi-au închipuit în Islam iluzoria grădină a paradisului, unde stau Huriile eterne, şi munţi de pilaf căptuşesc zarea, nu văzuseră pesemne grădinile Haiatei, căci altfel poate s-ar fi lăsat păgubaşi! Fructe de tot felul plecau crengile, merele păreau de aur, iar cireşele pietre scumpe între frunzele cu foşnet de mătase chinezească… Poduri şi punţi de jad, cărăruşe de mărgean şi coral, statui şi monumente, chioşcuri şi altare, totul îţi lua ochii, în timp ce preasfântul soare, acest veşnic Alah al luminii şi vieţii, răsărea peste crestele pomilor şi peste acoperişurile depărtate ale Cetăţii Albe.

La poarta grădinii sta un moşneag. Văzându-i pe vizir şi pe Ardşir, s-a ridicat cuviincios şi li s-a închinat.

— Ce-i spunem? a întrebat Ardşir pe bătrânul vizir.

— N-ai nicio grijă… a răspuns înţeleptul vizir către Ardşir.

Paznicul s-a întors către vizir, apoi s-a uitat lung la Ardşir.

— Semeni la chip cu un puternic vizir… a rostit el, şi a răspuns Ardşir:

— Ţi se pare, moşnege, că e vizir…

— Lasă-mă pe mine, Ardşir! L-a rugat înţeleptul vizir. Află, preacucernice moşnege, că nu sunt nici sultan, nici vizir, ci sărman străin, şi împreună cu feciorul acesta, al meu, colindăm pământul şi cetăţile. Nu mai putem de căldură, o, cucernice moşnege, de aceea fii îngăduitor şi primeşte aceşti dinari, şi du-te şi cumpără-ne ceva de-ale gurii…

— Straşnic şi mare prefăcut eşti… se minuna Ardşir de vizir.

— Tu fă bine şi taci! a răspuns bătrânul vizir către Ardşir.

Şi a reînceput iscusitul vizir, spre bucuria lui Ardşir:

— Şi te-am mai ruga, o, blagoslovitule şi cucernicule moşneag, legiuitule moştenitor al munţilor de pilaf din paradis, fii aşa de bun, şi până te întorci cu cele trebuincioase gurii acesteia trecătoare, deschide-ne această grădină a cerului, de unde numai corturile drepţilor lipsesc, spre a avea dinaintea noastră chiar paradisul… Şi cum vei binevoi să deschizi grădina, noi vom intra, şi vom sta, şi te vom aştepta la umbră, căci deasă e umbra în acest paradis pământesc! Vrei, cucernice moşnege? Dacă vrei, fă bine şi deschide poarta, numai atât cât să putem noi trece…

— Zi-i, tată vizir! Îl îndemna încet Ardşir pe vizir.

— Nu te amesteca, o, Ardşir! a răspuns înţeleptul vizir, şi a tăcut numaidecât Ardşir.

Apoi, gândind bine, înţeleptul vizir a scos un dinar de aur şi a făcut semn spre Ardşir:

— Nu-i aşa, Ardşir?

— Ba da, tată vizir! a răspuns Ardşir. Dă moşneagului un ban de aur, şi porţile paradisului ne vor fi deschise şi mai repede…

Şi astfel, vizirul a dat paznicului dinarul, iar acesta, deoarece nu mai văzuse până atunci nimic auriu în mâna lui, afară de cojile de lămâi, întâi s-a mirat, apoi a sărutat mâna înţeleptului vizir, spre marea bucurie a lui Ardşir, şi a deschis porţile

interzise! Astfel, înţeleptul vizir şi Ardşir au pătruns în grădină şi s-au dus să se hodinească sub un pom umbros, lângă o apă curgătoare.

— Dar să nu vă duceţi mai adânc în grădină… i-a rugat moşneagul.

— Până nu te întorci, nici nu ne mişcăm de aici! a răspuns înţeleptul vizir, şi pentru el şi pentru Ardşir.

Nu târziu apoi paznicul s-a întors cu fel de fel de bunătăţuri, şi au mâncat împreună, şi au băut. După aceea vizirul a cercetat grădina, şi a stat mirat foarte, văzând un serai bătrân cu ziduri înalte, dar mâncate de timp şi gata să cadă la pământ.

— Al cui este acest serai, preamilostive moşnege? Este cumva al tău?

— O, nu, cucernice străin! Eu nu sunt decât un sărman paznic…

— Şi câtă plată primeşti, o, moşnege?

— Un dinar pe lună, înţeleptule!

Bătrânul vizir a făcut semn tainic spre Ardşir.

— O, preacucernice! s-a prefăcut a se mira Ardşir către vizir. Doar un dinar? Şi ai soaţă şi gloată de copii?

— De bună seamă! Am soaţă de hrănit, iar gloata mea se ridică la numărul de opt guri…

— Pe Alah! s-a prefăcut că se miră vizirul. Însă nu te îngrijora, moşneagule dreptcredincios, căci mare este Alah, şi nemărginită îndurarea sa. Îţi voi da eu atât cât să astupi pentru mult timp prăpastia gurilor flămânde ale gloatei! Însă, până una-alta, n-ai vrea să-mi spui ce-i cu seraiul acesta bătrân ca pământul şi ca cerul lui Alah? Aş vrea să-l repar, să pun meşterii zugravi să-l picteze, iar ca răsplată în ochii oamenilor şi ai lui Alah, nu cer decât ca la urmă să mi se scrie numele pe uşă…

— Prea bine! a răspuns paznicul, cam mirat. Dar cu ce rost te apuci de ridicat din pulbere seraiurile stricate?

— Prea bine! a răspuns vizirul, fără să-şi piardă cumpătul. Îl ridic într-adevăr din pulbere, numai spre a fi pe placul lui Alah, ziditorul tuturor seraiurilor! Iar dacă vine stăpânul lui şi întreabă cine a săvârşit binefacerea, să-i răspunzi că tu, spre a-i intra în voie…

— Bun cuvânt!

— Deocamdată, a reluat vizirul, pofteşte, dreptcredinciosule moşneag, punga asta cu dinari cinci sute, ca să simţi şi tu, măcar la vârsta fără măsele, dulceaţa acestei lumi vremelnice! Iar dacă ai când, de câte ori te întorci cu faţa spre prealuminata Mecca, roagă-te şi pentru noi, umiliţii ridicători din pulbere ai seraiurilor…

Cum a văzut atâta aur, moşneagul şi-a pierdut minţile de-a binelea şi s-a prăbuşit la picioarele binefăcătorilor săi, şi săruta ţărâna, rostind fierbinţi cuvinte de binecuvântare.

— Despărţirea de tine ne va pricinui durere… a adăugat vizirul. Deocamdată ne ducem înapoi, la sălaşul nostru vremelnic…

— Dar cum voi trăi fără voi, o, binefăcătorilor? a întrebat moşneagul, gata să verse lacrimi.

— N-ai grijă, dreptcredinciosule! a răspuns vizirul. Cu voia lui Alah, mâine dimineaţă ne înfăţişăm iar… Atunci, dacă Alah va binevoi, nu ne vom despărţi nici zi, nici noapte!…

Într-adevăr, în dimineaţa zilei a doua, vizirul s-a dus la starostele zidarilor şi tencuitorilor şi s-a negoţat cu ei în lege, au preţeluit şi s-au tocmit până s-au împăcat, bătând palma şi pornind îndată la treabă. Au lucrat cu spor şi zidarii, şi tencuitorii. Şi chemând după aceea cei mai vestiţi pictori ai Răsăritului, le-a grăit astfel:

— Voi, pictori, preacinstiţilor artişti ai penelului şi culorilor! Aflaţi că dormeam într-o noapte în grădina aceasta şi am avut un vis cutremurător…

— Care? Cum? au întrebat pictorii, şi vizirul le-a povestit visul Haiatei Alnutus, ca şi cum l-ar fi visat el.

— Şi? au întrebat pictorii, după aceea.

— Iată, preavestiţilor maeştri! Vă cer să pictaţi pe acest perete tot visul, de la un capăt la altul, iar în ce priveşte soţul necredincios, care nu s-a mai întors să mântuiască de moarte pe femeiuşcă prinsă, să arătaţi, cu arta şi meşteşugul vostru, că el voia să se întoarcă, s-o scape de tăiere, dar tocmai atunci s-a repezit asupra lui un vultur, şi prinzându-l, l-a sfâşiat…

Şi pictând meşterii pictori visul, aşa cum l-a arătat vizirul, acesta a fost preamulţumit, drept care dărnicia lui, la plată, n-a cunoscut margini. Când a venit, într-un târziu, acolo, şi Ardşir, s-a minunat straşnic spre vizir:

— Îţi place, o, Ardşir?

— E peste aşteptări, tată vizir!

Şi Ardşir întruna se minuna, uitându-se la tablou. Vedea tot visul Haiatei Alnutus, dar mai tare ca orice îl minuna partea nevisată de ea, cu bărbătuşul în ghearele vulturului… Îndată, Ardşir şi-a dat seama că Haiata Alnutus îşi va schimba credinţa despre iubire, când va vedea tabloul cu visul dus până la capăt…

— O, tată vizir! a strigat Ardşir. Un om ca luminăţia-ta ar trebui să fie vizir peste viziri, şi vizir al tuturor sultanilor de pe pământ… Cum ajung acasă, la tatăl meu, îl voi ruga să te ridice în ranguri, căci mai rar om ca tine…

Auzindu-l vizirul grăind astfel, i-a sărutat mâna, ca unui fecior de sultan, apoi s-a dus să-l caute pe paznicul grădinii.

— Pe Alah! s-a minunat acesta, când a văzut seraiul gata şi visul Haiatei Alnutus pictat pe perete.

— Şi acum, binecuvântatule moşneag, ascultă bine şi nu uita ce ţi-am mai spus: când vei fi întrebat de stăpânul tău cine a făcut tot lucrul acesta, răspunde că tu, căci astfel vei primi toţi banii cheltuiţi de mine…

— Aşa voi face! a răspuns moşneagul şi s-a prăbuşit în pulbere, şi săruta picioarele vizirului.

Apoi, din ziua aceea, Ardşir sta necontenit lângă paznic, aşteptând ziua cea mare a culegerii poamelor. Între timp, Haiata Alnutus, văzând că nu mai primeşte versuri de la dânsul, a crezut că s-a liniştit şi a părăsit Cetatea Albă, şi mult s-a bucurat, împreună cu roabele, dănţuitoarele şi cântăreţele!

Iată însă că într-o zi, tatăl ei, sultanul, a binevoit să-i trimită pe o tavă de aur poame coapte, şi ea a înţeles că venise vremea culesului.

— Slavă înaltă lui Alah, cel ce coace toate poamele pământului! a strigat ea cuvânt de binecuvântare, şi era veselă nespus că va ieşi în grădină la cules. Însă un gând a întunecat deodată fruntea Haiatei Alnutus: cum va ieşi singură, fără doica ei, ca-n toţi anii?

— Cum voi ieşi la culesul poamelor, fără doica mea? a strigat ea, şi însoţitoarele au înclinat din capete, semn că aşa era. Într-adevăr, fără doică nu vor putea ieşi la cules, şi atunci ce era de făcut?

— În numele lui Alah! a strigat Haiata Alnutus, îi cer iertare că am dat poruncă s-o cotonogească, şi o rog să se întoarcă. Care din voi are picioare mai sprintene să fugă să mi-o aducă? Spuneţi-i că i-am pregătit, drept dar, un veşmânt frumos cum n-a mai avut…

Şi îndată au ieşit la faţă roabele Balid şi Tuvadaleir, şi au şi luat-o la sănătoasa, să caute baba! Îndată au şi ciocănit sfioase la uşa ei. Şi deschizând uşa, şi văzându-le, şi înţelegând la ce au venit, baba le-a apucat în braţe şi le-a strâns, gata să le înăbuşe de bucurie, şi striga:

— Spuneţi-mi repede, o, prietene ale mele, care vi-i voia? Au poate îmi porunceşte ceva Haiata Alnutus?

— De bună seamă! a răspuns Balid, şi Tuvadaleir a adăugat:

— Asta, de bună seamă! Haiata Alnutus, stăpână noastră, arată că-i pare rău de toate cele întâmplate şi că nu mai poate de dorul tău, de aceea te roagă să pofteşti înapoi numaidecât! Vino deci înapoi, preacinstită bătrână…

Şi astfel, baba s-a pregătit repede şi le-a urmat spre seraiul Haiatei Alnutus. Şi văzând-o, Haiata Alnutus şi-a cerut iertare de la dânsa şi numaidecât s-au pregătit pentru culesul poamelor.

Şi numaidecât baba s-a şi dus la Ardşir, care s-a bucurat foarte de însănătoşirea şi de vederea ei. Ochii lui străluceau, deoarece o aşteptase cu mare nerăbdare. Apoi, el numai n-a ţipat de bucurie când ea i-a spus că în ziua următoare Haiata Alnutus va ieşi în grădini, la cules.

— Acum, fiul meu, pregăteşte-te cum trebuie, pune-ţi cele mai frumoase veşminte şi să fii gata pentru ceasul cel mare! Cum îţi pui veşmântul cel mai scump, du-te la paznic şi înduplecă-l să te lase să rămâi în grădini şi peste noapte! Şi dacă izbuteşti, să te ascunzi în locul care ţi-l voi spune eu, şi să ieşi la iveală numai după ce mă vei auzi strigând: „O, Alah, mântuieşte-mă de mama…” Cum mă auzi strigând, ieşi numaidecât la iveală, iar mai încolo va hotărî numai Alah, cel ce are grijă de toţi cutezătorii…

Şi astfel, Ardşir a îmbrăcat cel mai frumos veşmânt, încât arăta cel puţin ca un sultan, şi semăna doar cu cedrii din munţii Libanului, după cum spun cântările de laudă ale lui David – laudă lui, până ce Alah va ţine deschise ferestrele zării… Şi deci luând cu sine şi dinari una mie, Ardşir s-a dus la grădinile Haiatei, laudă tuturor grădinilor, aceste locuri unde cântă păsările şi pasc căprioarele…

Şi cum l-a văzut, paznicul îndată i s-a închinat ca unui sultan, zvârlindu-şi nimicnicia şi nevrednicia trupului în pulbere.

— O, înţeleptule şeic al pustietăţii acestui pământ! a prins a-i grăi Ardşir. După cum

binevoiesc a vedea binecuvântaţii tăi ochi, sunt adânc mâhnit şi adânc jignit…

— Dar de ce, miel al lui Alah? a întrebat paznicul, şi Ardşir a răspuns:

— O, milostivule şeic! Cum să nu fiu mâhnit şi lovit în inima mea, când tatăl meu, mâniindu-se asupră-mi, m-a miluit foarte cu ciomagul şi m-a fugărit de-acasă aici, în această amară străinătate? Şi nici prieteni nu am aici, în această Cetate Albă, albi-s-ar ochii celui ce m-a sfătuit să plec din ţara părinţilor mei şi să plâng prin străini… Deci, cuviosule şeic al pustietăţii acestui pământ, fii bun şi lasă-mă să-mi petrec noaptea în grădini!

Astfel auzindu-l, blagoslovitul moşneag i-a deschis poarta numaidecât, şi i-a adus şi un pat, să nu doarmă pe pământ gol.

Şi iată: ieşind dimineaţa Haiata Alnutus la culesul poamelor, a ajuns numaidecât la vechiul serai, şi mult s-a minunat aflându-l rezidit din temelii, dar ceea ce a uimit-o nespus, a fost vederea visului ei pictat pe un perete! S-a oprit deci şi a început a se uita! Iată întâi bărbătuşul prins în plasă, şi iată femeiuşca întorcându-se să-l salveze… Iată după aceea femeiuşca prinsă, şi necredinţa bărbătuşului, care o lasă să piară…

— Iată… acesta este adevărul, şi din cauza aceasta niciodată nu voi iubi pe nimeni! a suspinat Haiata Alnutus, dar deodată, uitându-se ce mai cuprinde visul din pictură, a văzut cum bărbătuşul voia să se întoarcă, însă a fost prins şi el şi sfâşiat de un vultur… Şi văzând Haiata Alnutus acest lucru, a rămas mişcată adânc.

— O, preaînaltă stăpână! a rostit atunci baba. Nu se află în lume, la toate făpturile lui Alah, mai mare iubire, decât iubirea soţului pentru soaţa sa! Adesea, preaiubita mea stăpână, el rămâne flămând, spre a o ocroti de vânturi şi frig! E gata să-şi mânie chiar părinţii, numai să-i intre ei în voie! Îţi aminteşti, stăpână preaiubită? Marele sultan al Nilului, când i-a murit soaţa, a poruncit să

fie îngropat şi el cu dânsa, de viu, spre a nu se despărţi nicicând! Dar de sultăniţa din vechimi, care a cerut să fie îngropată de vie, lângă soţul ei? Îţi aminteşti ce spun cărţile? Şi văzând mai-marii cetăţii că hotărârea ei rămâne de neclintit, i-au îmbrăcat veşmintele de moarte, au împodobit-o cu pietrele scumpe, şi astfel a fost îngropată de vie, lângă bărbatul ei, după cum ceruse…

— Sărmanul bărbătuş! a oftat Haiata Alnutus. Degeaba l-am învinovăţit, şi din pricina asta inima mea tânără n-a vrut să primească iubirea nimănui…

Apoi, toate s-au petrecut cum trebuiau să se petreacă. Ieşind Ardşir din ascunzişul lui, şi văzând-o, i s-a aprins inima şi mai tare.

SE ARATĂ, CA DIN PĂMÂNT, KAFUR CEL CU DINŢII SCOŞI…

În vremea asta, văzând bătrânul vizir că Ardşir nu se mai întoarce la locul de gazdă, şi crezând că a fost prins de străji şi omorât, s-a gândit să se întoarcă numaidecât în ţara sa, să spună sultanului. Şi şi-a pregătit repede cele cuvenite pentru cale lungă, şi s-a întors… Şi în timp ce vizirul plângea la picioarele sultanului, spunând ce s-a întâmplat, Ardşir se gândea şi el ce s-o fi întâmplat cu vizirul. Şi ieşind în cetate, şi negăsindu-l, s-a gândit că bine ar fi dacă s-ar întoarce şi el numaidecât acasă, pentru un timp, să spună tatălui său că a câştigat inima Haiatei, şi să vadă ce s-a întâmplat cu vizirul. Şi astfel, tocmai când era gata de plecare de lângă iubita lui, s-a întâmplat ceea ce nu trebuia să se întâmple! Pe când stăteau alături şi-şi recitau versuri despre lumina de lună şi iubire, s-a arătat în grădini vizirul Kafur, cel căruia Haiata îi scosese dinţii, şi văzându-i, a închis cu şapte lacăte uşa

chioşcului unde se aflau, a pus pază hadâmbi cu paloşe şi a fugit numaidecât la sultan…

— Pe bunul şi nemuritorul Alah! striga Kafur, bătând temenele înfricoşate în faţa sultanului. Fata măriei tale, o, prealuminatule sultan al Răsăritului, stă în grădină, într-un chioşc, împreună cu un fecior frumos ca lumina soarelui! Ce ai de spus despre una ca asta, o, sultane?

— Cum? S-a strâmbat sultanul. Despre ce fecior vorbeşti? Îţi stă bine capul pe umeri, o, Kafure?

— Spune mai limpede, o, Kafure! L-a îmbiat marele vizir.

— Mai limpede, o, Kafure! L-au îmbiat şi vizirii ceilalţi.

— Dinte pentru dinte! a strigat Kafur. Mi-a scos ea toţi dinţii din gură, luminate sultan şi luminaţi viziri, dar acum a venit vremea să-i scot şi eu dinţii! După cum vă spuneam, Haiata Alnutus, os din osul slăviţilor noştri sultani, se află acum în chioşc, cu un fecior frumos ca lumina soarelui! Am pus străji la uşă, spre a nu putea fugi, ca să vadă şi luminaţii voştri ochi de ce e în stare Haiata Alnutus! Poftiţi în priveală…

Acestea auzindu-le, sultanul s-a sprijinit de jilţ, să nu se prăbuşească, iar ceilalţi viziri s-au făcut albi ca varul.

— Pe Alah! a răcnit sultanul. Să vină hadâmbii mei de credinţă! Aţi venit, hadâmbi? Ce mai staţi? Alergaţi numaidecât la chioşcul din grădină şi aduce-ţi-o pe fata mea, Haiata Alnutus, împreună cu feciorul ce-l veţi afla acolo! Ce mai staţi? V-aţi dus? V-aţi întors?

— În mâinile lui Alah fie sufletele noastre! a strigat Haiata Alnutus, când au dat năvală străjerii şi au apucat-o de cozi şi l-au legat în juvăţuri pe Ardşir.

Numaidecât, amândoi se aflau în faţa sultanului şi a întregului divan adunat în grabă.

— Unde mi-i gealatul? a răcnit sultanul. Aici eşti, gealate? Gata ţi-i paloşul, gealate? Ce mai stai

şi nu fulgeri grumazul fetei mele?

— Opriţi, în numele lui Alah! a strigat Ardşir, ocrotind trupul fetei cu trupul lui. Vă rog să mă omorâţi pe mine, căci dacă poate fi vorba de vinovăţie, apoi vinovat pot fi numai eu!

— Să i se taie lui capul, întâi! a strigat sultanul, dar Haiata Alnutus s-a repezit, şi ocrotind trupul lui Ardşir cu trupul ei, a strigat:

— Dacă poate fi vorba de vreo vinovăţie, mărite divan al Cetăţii Albe, şi tu, preacinstit tată, vă rog să mă tăiaţi pe mine întâi, căci iau asupra mea toată vina…

— Cum aşa? S-a stropşit sultanul, şi s-a întors mirat spre marele vizir. Ce ai de spus la toate acestea, mare vizire?

— O, stăpâne al Cetăţii Albe! a răspuns marele vizir. Cum poţi crede în sinceritatea unor oameni aflaţi la un pas de moarte? Eu, unul, cred că ar fi bine nu numai să li se taie capetele, dar înainte de asta să fie bătuţi cu vergile, până va da sângele dintr-înşii…

— Să vină numaidecât gealatul cu verigile! a răcnit sultanul, şi îndată acesta s-a arătat, însoţit de două calfe. Ce mai staţi? S-a stropşit la el sultanul. Tot acum, dezbrăcaţi pe aceşti ticăloşi, apoi să li se taie capetele! Am zis!

Aceste auzind, gealaţii i-au şi apucat pe osândiţi de chică, apoi, în timp ce vizirii tremurau de groază, paloşul ucigător s-a ridicat deodată sus, gata să cadă cu repeziciune şi să dea moarte, când afară s-a auzit un zgomot înspăimântător, şi toţi cei de faţă au încremenit.

— Daţi-mi numaidecât seama ce se aude! a răcnit sultanul, şi marele vizir, ieşind repede să vadă, a înlemnit văzând o mulţime mare venind asupra cetăţii.

— O, sultane! a strigat, întorcându-se alb ca varul. O oaste numeroasă, ca pulberea şi iarba, împresoară Cetatea Albă! Cred că vine asupră-ne

un sultan puternic, căci astfel de mulţimi n-am mai văzut, acoperind munţii şi văile, ca lăcustele!

— Şi oare din ce pricină? Care-mi poate spune din ce pricină au năvălit asupră-ne? Du-te, mare vizir, şi află. Şi dă-mi seamă numaidecât…

Şi ieşind marele vizir, şi pătrunzând în uliţele cetăţii, a avut de mers de dimineaţă până seara, numai printre taberele vrăjmaşului, şi numai în temenele. Şi ajungând spre seară la cortul sultanului năvălitor, a trebuit să sărute de nenumărate ori pământul, până a ajuns în faţa lui, înspăimântat de moarte…

— O, stăpâne al tuturor timpurilor! a grăit el, către năvălitor. Alah să-ţi dăruiască viaţă lungă şi să-ţi înmiască puterea! M-a trimis stăpânul meu la luminatele tale corturi, să te întreb cu ce ţi-a greşit, că ai binevoit a năvăli cu spaima asta de oşti…

Cotropitorul a rămas tăcut în mânia lui. A răspuns un vizir:

— Binevoieşte şi şterge-o tot acum la stăpânul tău, şi dacă ţi-e milă de spinarea ta, spune-i din partea noastră cele ce le auzi: iubitul şi marele nostru sultan are un fecior, venit de multă vreme aici, în Cetatea Albă, şi nu se ştie despre dânsul nimic! Dacă cumva ştiţi ce-i cu el, dacă trăieşte, îl luăm cu noi şi ne întoarcem fără să vă vătămăm oamenii şi cetăţile; dacă nu, aflaţi că vă pustiim cetăţile şi vi le năruim până la pământ, iar peste ruinele lor chemăm plugurile să tragă brazde… Vă vom prăda bunurile până la un fir de aţă, şi vă vom ucide eroii, şi vă vom spurca mormintele şi altele! Ai auzit?

— Am auzit! a dat răspuns vizirul, tremurând ca frunza, şi a vrut să plece cât mai repede, dar l-au oprit străjile, să sărute iar pământul în faţa sultanului cotropitor…

— O, sultane, şi voi, înţelepţi viziri! a strigat el încă de la porţile seraiului. Ne-a cotropit un sultan puternic, care-şi caută feciorul pierdut de multă vreme la noi, la Cetatea Albă… După cât cred eu,

e vorba chiar de feciorul pe care ai vrut să-l omori, şi dacă-i el, binecuvântare lui Alah că nu l-ai omorât, căci altfel cu pulberea ne amestecam!

— Dar oare nu chiar după sfatul tău tâmpit era să-l ucidem, o, vizire?

— E adevărat asta, preaînalte stăpâne! a răspuns marele vizir, şi numaidecât s-a dat poruncă să fie chemat gâdele, să dea seama dacă feciorul mai trăieşte…

— Mai trăieşte! a răspuns gâdele, şi sultanul n-a mai putut de bucurie!

Şi astfel, nu mult după aceea, sultanul l-a îmbrăţişat pe Ardşir, fericit foarte, şi dându-i calul său alb, i-a pus şa de aur şi frâu de aur. Apoi, Ardşir s-a dus la tatăl său, călare pe cal alb şi în cuhnea măreţiei, şi toată Cetatea Albă s-a bucurat că scăpase de măcel şi pradă, ca prin minune, căci o clipă de-ar mai fi întârziat oştile, Ardşir şi Haiata Alnutus ar fi fost daţi pierzării…

Curând, istoria lui Ardşir şi Haiatei era cunoscută nu numai în Cetatea Albă, ci-n toate cetăţile vecine şi depărtate.

Şi îmbrăţişându-se ei după atâta zbucium, şi-au spus versuri, până i-a durut gura, laudă unicului poet al tuturor timpurilor, Alah cel preamilostiv cu sărmanii şi darnic nespus cu cei ce iubesc poeţii şi poezia!

Şi toate poeziile rostite de cei doi oameni tineri au fost însemnate anume în cronicile Cetăţii Albe, spre a le afla şi noi, şi a vi le spune vouă, spre a vă îndulci visurile tinereţii şi iubirile… laudă izvorului iubirii, unde se adapă căprioarele şi cerbii, tigrii şi leii, elefanţii şi struţii deşerturilor, iar oamenii dau buluc la acest izvor, căutând în ochii lui ţinta cea mai dulce a fericirii; căci nimic nu-i mai deplin ca iubirea, această floare a deşertului, laudă celui ce strigă în deşert, şi i se răspunde, după cum, până la urmă, şi Haiata Alnutus a răspuns glasului plin de dragoste al lui Ardşir!

Şi după ce s-au tras oştile năvălitoare înapoi, la margini. S-au întins mesele… Şi după ce au petrecut până s-au săturat, s-au întins nuntaşii la hodină, şi iar s-au trezit, şi iar le-a fost sete, şi iar s-au întins mesele…

Şi au trăit cei doi iubiţi până au îmbătrânit, iar sultanii şi vizirii până le-au căzut dinţii… laudă unicului dinte nehărăzit căderii, dintelui timpului, care trece şi prin piatră, şi prin inimile omeneşti, rozându-le şi supunându-le pulberii.

*
* *

— Dar, a reluat Şeherazada, după o clipă de tăcere, frumoasă o fi fost istoria lui Ardşir şi Haiatei, însă cu nimic nu se poate asemăna următoarea…

— Care-i aceea? a întrebat Riar-Şah.

— Dacă binevoieşti, ascultă… a răspuns Şeherazada, şi a prins a spune…

ISTORIA LUI HASAN DIN BASSORA ŞI A FETEI- ZBURĂTOARE DIN INSULELE WAC-WAC… ÎNSĂ, ÎNTÂI APARE BAHRAM-VRAJITORUL…

Se istoriseşte astfel, că în cetatea Bassora trăia, în vremuri de mult apuse, un fecior minunat şi frumos la stat. Îl chema Hasan. Tatăl său fusese neguţător bogat foarte şi-i lăsase moştenire la moarte mulţi bani şi grădini, Hasan şi maică-sa fiindu-i singurii moştenitori.

Hasan a început să ducă o viaţă nechibzuită, dădea luni de zile în şir ospeţe în grădini şi nu-i mai păsa deloc de negoţul tatălui său, gândindu-se

numai cum să guste din plăcerile pe care i le da averea moştenită.

După câtva timp şi-a pierdut toată averea. Vânduse toate moşiile tatălui şi nu-i mai rămăsese nimic, nici mult, nici puţin şi niciunul dintre prietenii săi nu mai voia să ştie de el. Timp de trei zile, el şi maică-sa au răbdat de foame, apoi Hasan a ieşit în cetate, fără să ştie încotro să apuce. A întâlnit un prieten al tatălui său, care l-a întrebat cum o mai duce. Hasan i-a povestit tot ce i se întâmplase.

— Pe Alah! Rău ai făcut! L-a dojenit prietenul tatălui său. Dar am un frate aurar, şi dacă vrei, poţi merge la el să înveţi meseria. Numai de tine atârnă să devii sau nu iscusit meşteşugar…

Hasan a primit. S-au dus împreună la făurar şi a intrat ca ucenic.

Într-o zi a trecut pe acolo un persan cu barbă mare şi cu turban alb. Părea a fi neguţător. I s-a închinat lui Hasan şi el i-a răspuns cuviincios.

— Cum te cheamă? l-a întrebat persanul.

— Hasan…

— Ai un vas pentru topit?

Hasan a adus un vas. Persanul a aruncat în el nişte aramă şi l-a pus pe foc, lăsând arama până la topire. Apoi a scos din turban şi a aruncat în vas nişte iarbă, şi arama s-a transformat în cea mai curată bară de aur.

— Eşti însurat? a întrebat persanul.

— Nu! a răspuns Hasan, şi persanul a adăugat:

— Ia acest aur drept dar, şi însoară-te…

Apoi şi-a văzut de drum. Hasan nu ştia ce să mai facă de bucurie. Inima i se aprinsese de cele văzute şi aştepta întoarcerea străinului.

A doua zi, acesta a venit din nou şi s-a aşezat în faţa prăvăliei lui Hasan, şi după ce bazarul s-a golit, s-a apropiat de el şi i s-a închinat. Hasan i-a răspuns după cuviinţă şi l-a poftit să şadă. S-a aşezat şi el şi au stat de vorbă un timp.

— Fiul meu, îţi mărturisesc pe Alah că te iubesc ca un bun părinte, şi iubirea mea e curată şi dumnezeiască. Nu urmăresc folos! Iar dacă Alah va fi milostiv cu mine, te voi lui să-mi fii fecior… Alah m-a învăţat o artă pe care n-o cunoaşte nimeni şi vreau să ţi-o las ţie. În felul acesta vei fi mereu ferit de sărăcie…

— O, stăpâne, a răspuns Hasan. Când vrei să mă înveţi toate acestea?

— De vrea Alah, fiule, chiar mâine. Voi veni, şi în faţa ta voi transforma arama în aur…

Hasan s-a bucurat şi a stat de vorbă cu persanul până spre ceasul rugăciunilor de seară, apoi s-a ridicat şi s-a închinat, şi luându-şi rămas bun, s-a dus la maică-sa. Ea a adus cina şi au mâncat împreună, dar Hasan mânca pierdut în gânduri, căci tot timpul se gândea la persan…

Când maică-sa l-a întrebat de ce şade pierdut pe gânduri el i-a povestit tot, şi auzind acestea, inima ei tremura. L-a strâns la piept şi i-a spus:

— Fereşte-te, Hasane, de asemenea vrăjitori, magi şi alchimişti, căci ei nu se gândesc decât cum să facă rău oamenilor…

— O, mamă, i-a răspuns Hasan, doar oameni săraci suntem şi n-avem nimic să-l poată hotărî să ne înşele. Persanul e, în afară de asta, om bătrân şi evlavios foarte, şi Alah i-a inspirat mila pentru noi şi m-a şi luat ca fiu…

Mama a tăcut întristată. Hasan însă toată noaptea n-a putut dormi de bucurie. Când s-a făcut ziuă, a deschis uşa şi s-a aşezat în aşteptare, şi persanul îndată a sosit. Hasan s-a ridicat în faţa lui şi a vrut să-i sărute mâna, dar acesta nu i-a îngăduit, ci s-a aşezat şi i-a spus:

— O, fiule! Pregăteşte vasul de topit şi pune foalele lângă foc…

Hasan a făcut cele poruncite, aprinzând un foc de cărbuni, apoi persanul l-a întrebat dacă are aramă, şi răspunzându-i-se că are o placă spartă, persanul i-a poruncit s-o taie cu foarfeca în fâşii

mici, apoi le-a aruncat în vas şi a tot zborşit focul cu foalele, până ce arama s-a topit de tot. Atunci a întins mâna spre turban, a scos o hârtie împăturită, a desfăcut-o şi a presărat pe deasupra topiturii o pulbere galbenă, aproape jumătate drahmă, şi a poruncit lui Hasan să sufle din foale cât poate. Hasan a apucat foalele şi iată că din aramă s-a făcut un drug de aur din cel mai fin.

Văzând una ca asta, faţa lui Hasan strălucea de bucurie şi şi-a ieşit din fire. A luat drugul de aur şi-l tot învârtea în mâini, apoi, luând pila şi pilindu-l, s-a încredinţat că era într-adevăr cel mai curat aur, şi aproape că şi-a pierdut minţile de tulburare, şi s-a aplecat spre mâinile persanului să i le sărute, dar acesta a vorbit astfel:

— Dă-i misitului bara de aur s-o vândă şi spune-i să-ţi aducă banii, dar să nu vadă nimeni…

Şi luând misitul bara, a cercetat-o, şi găsind că era de aur curat, a început s-o preţeluiască zece mii dirhami. Neguţătorii au început să se întreacă în preţ, până au ajuns la dirhami cincisprezece mii. Hasan a luat banii şi s-a dus cu ei acasă, şi a povestit mamei norocul ce-l pălise…

— Şi eu am învăţat arta asta, a adăugat Hasan, apoi mama a oftat şi a spus:

— Nu se află ocrotire decât la Alah! Şi a tăcut îndurerată.

Uşuratic cum era din fire, Hasan a luat un pisălog şi s-a dus cu el la persan…

— Fiule, ce vrei să faci cu pisălogul? l-a întrebat persanul.

— Să-l prefaci în aur! i-a răspuns Hasan, iar persanul a râs şi i-a zis:

— Eşti nebun, fiule? Vrei să scoţi în vânzare două bare de aur în aceeaşi zi? Nu-ţi dai seama că asta ar da de bănuit şi că am putea s-o plătim cu viaţa? Dacă vei fi învăţat de la mine această artă, apoi, fiule, să te foloseşti de ea numai o dată pe an şi câştigul trebuie să-ţi ajungă de la un an la altul…

— Ai dreptate, stăpâne, a răspuns Hasan, şi s-a dus acasă şi a aşezat pe foc vasul de topit, dar persanul l-a întrebat:

— Ce vrei să faci acum?

— Arată-mi numaidecât ce ştii… a strigat Hasan, iar persanul a râs şi i-a spus:

— Nu se află ocrotire decât la Alah cel atotputernic! Eşti fără minte, Hasane! O artă înaltă ca asta nu se poate învăţa aşa, pe uliţă, în văzul tuturor, căci oamenii ar spune: „Aici locuiesc făuritori de aur.” Stăpânirea ar afla-o şi ne-ar lua viaţa, dar dacă vrei să înveţi arta mea repede şi în taină, vino la mine acasă…

Hasan abia aştepta să închidă casa de negoţ acasă la persan, şi în sfârşit, pe când mergea, şi-a adus aminte de vorbele mamei. A rămas pe gânduri, o vreme, oprindu-se din drum.

Întorcând capul şi văzându-l că s-a oprit, persanul l-a întrebat:

— De ce te-ai oprit şi şovăi, o, păcătosule? Eu îţi doresc binele din inimă şi tu te gândeşti! La rele?

Şi văzând că Hasan tot mai stă cu capul în pământ, a adăugat:

— Dacă tot te mai temi, voi merge cu tine în casa ta şi te voi învăţa arta mea acolo! Ia-o înainte!

Hasan s-a îndreptat spre casă urmat de persan, şi a dat de ştire mamei cu cine vine. Ea a dereticat repede şi a împodobit casa, apoi Hasan i-a spus să se ducă pentru câtva timp în vecini, să-l lase singur cu persanul, şi la timp va veni s-o cheme acasă…

Apoi l-a poftit pe persan, şi îndată a luat o farfurie şi s-a dus la piaţă să cumpere de mâncare.

— Poftim, ospătează-te, stăpâne, din pâinea şi sarea mea, ca semn al prieteniei noastre, şi Alah să-l părăsească pe cel ce ar călca jurământul nostru!

Aşa a grăit Hasan, iar persanul a răspuns:

— Ai dreptate, fiul meu!

Şi zâmbind a adăugat:

— Cine oare cunoaşte înaltul semn al pâinii şi al sării?

Au mâncat împreună, apoi persanul a spus:

— O, fiul meu Hasan, adu şi ceva dulce!

Şi Hasan s-a dus la piaţă şi a adus zece căni cu mâncăruri dulci, şi în timp ce mâncau, persanul spunea:

— Alah să-ţi răsplătească pentru asta! Oamenilor ca tine li se cuvine să le cauţi vecinătatea, să le încredinţezi taine şi să-i înveţi lucruri folositoare…

Apoi, săturându-se, persanul a adăugat:

— Adă acum cele de trebuinţă…

Şi auzind aceste cuvinte, Hasan a fugit ca un mânz slobozit într-un lan cu trifoi, şi a adus toate cele de trebuinţă şi le-a aşezat în faţa persanului. Acesta a scos din turban o hârtie:

— O, Hasane, pe pâinea şi sarea pe care am mâncat-o, dacă nu mi-ai fi mai drag decât copilul meu, nu ţi-aş împărtăşi arta mea! Această hârtie cuprinde tot ce mi-a mai rămas din praful ştiut, totuşi voi face rost de ceea ce-mi trebuie şi voi pregăti praful în faţa ta, să-ţi dezvălui meşteşugul. Află deci, fiule, că amestecând zece funzi de aramă cu o jumătate de drahmă din praful aflat în această hârtie, căpătăm aur curat… Fiul meu Hasan, a adăugat el, apoi, în această hârtie mai am trei măsuri egipţiene. Înainte de a le da gata, am să pregătesc alt praf…

Hasan a luat hârtia şi a găsit în ea un praf mai fin decât cel văzut înainte. A întrebat:

— Stăpâne, cum se numeşte acest praf? Unde se găseşte şi cum se prepară?

Persanul a râs şi a răspuns:

— Întreabă mai degrabă cum de eşti tu un tânăr dezgheţat. Pregăteşte-ţi aurul şi taci!

Hasan a adus o tăblie de aramă, a tăiat-o cu foarfecele în fâşii mici, le-a aruncat în vasul de topit, şi punând deasupra şi un pic de praf din hârtie, i-a ieşit un drug de aur fin.

Şi văzând acestea Hasan s-a bucurat şi s-a minunat foarte.

În timp ce el era prins cu scoaterea drugului de aur din cazan, persanul a scos din turban o pungă cu o pulbere atât de adânc aromitoare, încât şi un elefant dacă ar fi mirosit-o, ar fi adormit pentru o zi şi o noapte… şi punând pulberea într-o prăjitură şi dându-i-o lui Hasan, i-a spus:

— O, Hasane! Acum eşti fiul meu şi te iubesc mai presus ca sufletul meu! Am o fată aşa de frumoasă şi atrăgătoare cum nu s-a mai văzut alta. Văd că numai tu eşti potrivit pentru ea şi ea pentru tine. De-o vrea Alah, te vei însura cu dânsa…

Hasan a răspuns:

— Stăpâne, sunt robul tău! Tot ce vrei să faci, va fi făcut în numele lui Alah…

— Fiul meu, ai răbdare, că o să-ţi meargă bine!

Spunând acestea, persanul l-a îmbiat să înghită prăjitura. Hasan i-a sărutat mâna şi a mâncat prăjitura, fără să ştie ce-l aşteaptă.

Îndată a căzut la pământ, şi văzându-l adormit, persanul şi-a deschis brâul, i-a legat mâinile şi picioarele, apoi l-a băgat într-o ladă goală, şi luând şi barele de aur, le-a pus în altă ladă. A ieşit în uliţă, a adus doi hamali şi le-a poruncit să scoată lăzile din cetate, pe malul fluviului, unde îl aştepta o corabie…

Când căpitanul şi corăbierii l-au văzut pe persan, i-au ieşit în întâmpinare şi au dus lăzile pe corabie.

— Să plecăm repede! a poruncit persanul căpitanului. Mi-am atins ţinta…

Căpitanul a dat poruncile şi corăbierii au întins pânzele şi corabia a pornit mânată de un vânt prielnic.

Între timp, mama lui Hasan a aşteptat în vecini până seara, şi văzând că nu mai vine Hasan s-o cheme, s-a dus acasă, unde a găsit totul deschis. Negăsind pe nimeni şi nemaigăsind nici lăzile, nici aurul, şi-a dat seama că fiul ei era pierdut. Şi-a rupt

veşmintele, şi-a lovit faţa cu palmele, şi a început să strige şi să se jeluiască:

— O, fiul meu, fiul meu! Rodul inimii mele!

Şi a plâns şi s-a văitat până a doua zi dimineaţa. Atunci au venit vecinii şi au întrebat de fiul ei. Le-a povestit ce a păţit cu persanul şi nu putea sta locului în marea ei durere. Plângea întruna.

Vecinii i-au urat sănătate şi răbdare, precum şi reîntoarcerea lui Hasan. Şi au părăsit-o. Ea a poruncit să se zidească un mormânt în mijlocul casei. A scris pe el numele lui Hasan şi data pierderii lui. Şi nu s-a mai despărţit de acel mormânt…

*
* *

Ne întoarcem acum la Hasan şi la vrăjitor, căci persanul era un vrăjitor, adorator al focului, astrolog şi alchimist.

Îl chema Bahram. În fiecare an obişnuia să jefuiască un om pentru un scop numai de el ştiut. De data aceasta i-a izbutit vicleşugul cu Hasan.

După ce corabia a călătorit o zi întreagă, a poruncit seara să se arunce ancora. Dimineaţa, a poruncit robilor săi să aducă lada în care zăcea Hasan, şi l-a scos, l-a stropit cu oţet şi i-a suflat în nas, şi Hasan a strănutat şi s-a trezit. S-a uitat în jur şi a văzut că se află în largul mării, în faţa lui sta persanul. Şi-a dat seama că acest afurisit l-a înşelat şi că singur s-a aruncat în nenorocire, după cum îi spusese mama.

S-a întors spre persan:

— Stăpâne, ce-ai făcut? Ai călcat jurământul pâinii şi sării…

Persanul l-a privit crunt şi s-a răstit la el:

— Câine, cunosc eu oare pâinea şi sarea? Am ucis până acum 999 feciori şi cu tine vor fi o mie!

Hasan a tăcut. Persanul a poruncit să fie dezlegat şi să i se dea puţină apă de băut. A râs

apoi şi a vorbit:

— Nu mai credeam că te voi prinde! Totuşi, focul mi te-a dat în mână şi m-a pus în stare să-mi înfăptuiesc gândurile, de aceea i te voi jertfi, ca să fie mulţumit de mine…

— Ai călcat jurământul păinii şi sării! a răspuns Hasan.

Dar vrăjitorul a ridicat pumnul şi l-a bătut până a căzut leşinat, cu dinţii de pământ. Persanul a poruncit apoi robilor să se aprindă focul, şi când Hasan l-a întrebat pentru ce, vrăjitorul i-a răspuns:

— Vezi acest foc? Dacă te hotărăşti să-l adori ca mine, îţi dăruiesc jumătate din averea mea şi-ţi dau de soaţă pe fata mea…

— Vai ţie, vrăjitorule! a strigat Hasan.

Şi Bahram s-a mâniat aşa de tare, încât a îngenuncheat în faţa focului, apoi a poruncit robilor să-l întindă pe Hasan cu faţa la pământ. A luat un bici de piele şi l-a bătut până ce tot trupul îi era o rană. Hasan striga, cerând ajutor, dar nimeni nu sărea.

Vrăjitorul a poruncit apoi să fie ridicat în picioare şi stropit cu apă. După aceea a poruncit să i se dea ceva de mâncat şi de băut, dar Hasan n-a vrut nici să mănânce, nici să bea.

Afurisitul vrăjitor l-a chinuit astfel de-a lungul întregii călătorii, dar Hasan a îndurat răbdător.

După trei luni, a venit asupra corăbiei un vânt rece şi negru, şi marea s-a tulburat şi se înălţa în valuri uriaşe.

Căpitanul şi corăbierii grăiau între ei spunând că toate se întâmplau din cauza feciorului chinuit de vrăjitor atât de grozav, şi una ca asta nu putea fi voinţa Domnului şi nici a Proorocului său! Şi s-au unit toţi şi au omorât robii persanului, astfel încât acesta a rămas singur, şi îşi temea viaţa, de aceea a scos lanţurile lui Hasan şi şi-a cerut iertare, i-a luat veşmintele rupte şi i-a dat altele în loc şi i-a făgăduit să-l înveţe taina şi să-l ducă acasă.

— Fiule! spunea el. Iartă-mi cele întâmplate, căci vei avea numai bucurii în viitor!

Hasan însă i-a zis:

— Cum mai pot să am încredere în tine?

— De n-ar fi vină, unde ar mai fi iertarea? i-a întors cuvântul Bahram-vrăjitorul. Am făcut tot ce am făcut, numai pentru a te ispiti şi a încerca statornicia ta!

Şi Hasan s-a lăsat din nou ispitei.

Căpitanul şi corăbierii s-au bucurat foarte de salvarea lui Hasan şi acesta se ruga pentru ei şi mulţumea Domnului. Vântul s-a potolit, devenind prielnic, întunericul s-a ridicat şi corabia plutea mai departe în vânturi bune.

— Stăpâne, încotro ne îndreptăm? l-a întrebat Hasan pe vrăjitor şi acesta a răspuns:

— Spre muntele Negurilor, unde se află elixirul trebuitor lucrărilor noastre!

S-a jurat apoi pe lumină, pe umbră şi arşiţă, că nu-l va mai înşela, încât Hasan era voios şi cu inima uşoară, mânca, bea şi dormea.

Astfel au trecut încă trei luni pe mare. Au ajuns la un pustiu larg, plin de pietre albe, galbene, negre şi albastre. Îndată ce corabia a aruncat ancora, persanul i-a spus lui Hasan să-l urmeze, căci au ajuns la ţintă. Hasan a coborât. Bahram a spus căpitanului corăbiei să-l aştepte treizeci de zile.

PRIN ARŞIŢA PUSTIULUI, AJUNG LA MUNTELE NEGURILOR; VEDEM IAR PASĂREA ROC, CARE ÎNŞFACĂ ELEFANTUL DE GÂT ŞI-L URCA LA NOURI; HASAN ÎŞI DĂ SEAMA PREA TÂRZIU DE NECREDINŢA LUI BAHRAM ŞI PĂTIMEŞTE GREU, DAR MAI ÎNTÂI SĂ ASCULTAM CUM BAT DARABANELE DEŞERTULUI…

După ce au făcut o bună bucată de drum în deşert, persanul s-a oprit, a scos din buzunar o darabană de aramă, şi bătând darabana, deodată s-a ridicat pulberea deşertului. Hasan se minuna foarte, şi se temea, şi se căia că a părăsit corabia. Văzând Bahram că Hasan pălise, i-a spus:

— Fiule, jur că n-ai de ce te teme de mine, şi dacă nu ar fi trebuit, nici nu te-aş fi luat cu mine. Dar aşteaptă-te numai la bine! Pulberea pe care o vezi sunt vieţuitoare care ne vor ajuta să trecem prin acest mare pustiu…

Într-o clipă pulberea s-a prefăcut în trei cămile puternice şi personal s-a urcat pe una, pe a doua Hasan, şi pe a treia au încărcat merindea.

După o călătorie de şapte zile, au ajuns într-o ţară mare, cu zidiri multe. Au văzut o cupolă aşezată pe patru stâlpi de aur, şi au descălecat, s-au aşezat sub cupolă, au mâncat şi au băut şi s-au odihnit, şi uitându-se în jur, Hasan a zărit ca o cetăţuie pe o înălţime din apropiere. Întrebându-l pe persan ce era, persanul a răspuns că era un serai, şi dorind Hasan să meargă acolo să privească seraiul şi să se odihnească, vrăjitorul s-a mâniat şi i-a spus:

— Nu mai vorbi despre acest serai, căci acolo locuieşte duşmanul meu…

Spunând aceasta, l-a apucat pe Hasan de mână şi a fugit cu el şi a bătut darabana şi îndată au venit cămilele şi au călătorit alte şapte zile.

În ziua a opta, vrăjitorul l-a întrebat ce vede înainte, şi Hasan i-a răspuns că vede numai nouri şi negură, de la Răsărit şi până la Apus, dar vrăjitorul i-a spus că nu sunt nici nouri, nici negură, ci un munte atât de înalt, încât străbate nourii, şi nici nourii nu se pot înălţa mai sus de el…

— Acest munte este ţinta noastră! a adăugat Bahram. Acolo, sus, se găseşte ce căutăm. Pe tine însă am fost nevoit să te iau cu mine, căci numai prin tine pot dobândi ce vreau…

Hasan s-a speriat şi l-a întrebat iar ce căutau acolo, iar vrăjitorul i-a răspuns:

— Meşteşugul nostru secret poate izbuti numai cu ajutorul unei plante, deasupra căreia nu se lasă niciodată umbra, şi o asemenea plantă se găseşte numai pe vârful acestui munte. Te voi duce deci, sus, şi îţi voi dezvălui secretul meşteşugului…

— Bine, stăpâne, a răspuns Hasan, şi l-a părăsit orice speranţă şi a plâns de jalea maică-sii şi a patriei. Se dojenea de asemenea că nu ascultase sfatul mamei.

Au călătorit alte patru zile, până au ajuns la poalele muntelui, şi văzând sus un serai, Hasan a întrebat:

— Cine a putut zidi un serai, acolo, sus?

— Aceasta e locuinţa vârcolacilor şi diavolilor! i-a răspuns vrăjitorul.

Şi s-a apropiat de Hasan. L-a sărutat. I-a spus:

— Iartă-mă că ţi-am înşelat odată credinţa, dar îţi jur că nu te voi mai înşela! Jură-mi şi tu că nu mă vei părăsi, orice s-ar întâmpla, şi că vei împărţi cu mine norocul şi nenorocul…

— Cu toată inima! a răspuns Hasan, şi vrăjitorul a scos apoi o râşniţă, a luat dintr-un sac boabe de grâu şi le-a măcinat. A frământat aluatul şi a făcut trei puni. A aprins focul şi le-a copt. După aceea a bătut darabana şi iar au venit cămilele. Şi vrăjitorul, tăind o cămilă, i-a scos pielea şi i-a spus lui Hasan:

— Ascultă de sfatul meu, căci altfel pieirea noastră este aproape… Îmbracă-te, Hasane, cu pielea asta, şi eu o voi coase şi te voi lăsa aici întins jos. Ia la tine acest cuţit. Va veni curând pasărea Roc şi te va duce pe vârful muntelui. Cum ajungi sus, taie pielea şi păsările vor zbura. Tu însă să te uiţi repede jos, la mine, şi-ţi voi spune ce trebuie să faci…

După ce a spus acestea, persanul i-a dat cele trei pâini şi a fugit mai încolo.

Curând a venit puiul unei păsări Roc şi a zburat cu Hasan până în vârful muntelui şi l-a pus jos.

Şi văzând că se află pe vârful muntelui, Hasan a spintecat pielea, a ieşit afară şi a prins a striga. Când vrăjitorul i-a auzit glasul, a sărit în sus de bucurie şi i-a spus:

— Fă câţiva paşi înapoi şi spune-mi ce vezi!

Hasan i-a îndeplinit porunca şi a zărit o mulţime de oseminte şi lemne putrede.

— Acum mi-am atins ţinta! a strigat Bahram. Ia şase legături din lemnele acelea şi azvârle-mi-le!

După ce Hasan i-a aruncat lemnele, vrăjitorul a strigat:

— Dobitocule! Câine ce eşti! Acum ţinta mea este atinsă… Poţi muri sau nu, mi-i totuna! Bine că am dobândit lemnele pentru vrăjile mele…

Şi vrăjitorul s-a îndepărtat.

Hasan a tot rătăcit pe munte, cu gândul la moarte. A ajuns astfel la margine şi a văzut o mare neagră cu valurile cât munţii. Hasan s-a aşezat şi a citit câteva versete din Koran şi se ruga lui Alah să-i dea o moarte uşoară sau să-l scape din nenorocire. Apoi a rostit rugăciunea morţii şi a sărit în mare, iar îngerul mărilor l-a păzit în apă, şi l-a scos iar pe uscat, prin puterea lui Mahomed prooroc. Hasan a mulţumit lui Alah şi căuta poame, fiind flămând.

A văzut atunci că se află într-un loc unde mai poposise cu vrăjitorul. Păşind mai departe, a văzut înălţându-se în faţa lui un serai mare, acela despre care vrăjitorul îi spusese că în el locuieşte duşmanul său. Hasan s-a hotărât să intre, căci se gândea că poate găsi scăpare. Poarta era deschisă şi la intrare, pe jilţuri, şedeau jucând şah două fete frumoase ca luna.

Una din ele, ridicându-şi capul, l-a zărit pe Hasan şi a strigat bucuroasă:

— Pe Alah! Iată un om! Cred că e cel adus anul acesta de vrăjitorul Bahram…

Hasan a căzut în genunchi în faţa ei, a plâns şi a spus:

— Eu sunt acela, stăpână! Pe Alah! Eu sunt nenorocitul!

Apoi, cea mai tânără a spus către cealaltă:

— Te iau ca martoră în faţa lui Alah, că închei cu acest om o legătură de prietenie. Voi împărţi cu el suferinţa şi bucuria şi la nevoie şi moartea!

Şi l-a îmbrăţişat şi l-a sărutat, şi i-a apucat mâna să-l petreacă în serai. Sora ei venea în urmă. I-au luat lui Hasan veşmintele murdare şi i-au dat veşminte de sultan.

Şi s-au întins mesele.

S-au aşezat lângă el fetele, şi au ospătat împreună, apoi l-au îndemnat:

— Istoriseşte-ne ce ţi s-a întâmplat cu acest blestemat câine, de când ai căzut în mâna lui şi până în clipa salvării tale, căci şi noi îţi vom istorisi de la bun început până la sfârşit tot ce am păţit cu el…

Văzând Hasan buna primire, şi auzind cuvintele fetelor, s-a liniştit şi le-a povestit tot ce i s-a întâmplat; le-a spus şi că l-a întrebat pe vrăjitor de acest serai, iar el i-a răspuns să nu-i mai pomenească de el niciodată, pentru că e locuit de diavoliţa Ifrit şi diavolii ei. Auzindu-l, fetele s-au mâniat foarte:

— Acest câine ne socoate diavoli, a strigat fata cea mai mică, dar, pe Alah, îl vom omorî!

— Cum vrei să ajungi la el, să-l omori? a întrebat-o Hasan, şi ea a răspuns:

— Vrăjitorul se află într-o grădină numită Mesid şi acolo îi voi pregăti curând moartea…

— Pe Alah! a strigat sora mare. Tot ce a povestit Hasan despre acest câine e adevărat, dar spune-i şi istoria noastră, surioară, să şi-o pună la inimă!

Şi fata cea mai mică a început…

ISTORIA CELOR ŞAPTE FETE. CUNOAŞTEM ŞI NIŞTE FETE ZBURĂTOARE; SE ARATĂ ŞI VRĂJITORUL BAHRAM. HASAN SE ÎNCUMETĂ SĂ SE RĂZBUNE; ÎL UCIDE ŞI SALVEAZĂ ALT FECIOR, TOCMAI CÂND SA FIE CUSUT ÎN PIELEA DE CĂMILĂ!

— Află, Hasane, că suntem fetele unui puternic sultan al spiritelor, care are numeroase oşti, mulţi aliaţi şi multe spirite răzvrătite, ca slujitori! Fraţii cei mai mari ai tatălui nostru sunt vrăjitori. Suntem şapte fete la o mamă, dar, din prostie, mânie şi gelozie, tata n-a vrut să ne mărite.

Într-o zi a spus să fie chemaţi vizirii şi prietenii, şi i-a întrebat dacă cunosc un loc unde nu vin nici oameni, nici spirite, şi unde se află pomi roditori şi ape… Ei au răspuns că se află undeva Muntele Negurilor, cu un serai ridicat de un duh răzvrătit, izgonit acolo de stăpânul nostru, Salom, fiul lui David, pace lui în vecii-vecilor! De când a pierit acest spirit, seraiul a rămas pustiu, pentru că se află aşezat într-un loc singuratic. În jur sunt pomi roditori şi curg pâraie cu apă mai dulce ca mierea şi mai proaspătă ca zăpada!

Auzind de acest loc, tatăl nostru ne-a trimis aici cu oştile sale şi a poruncit să ni se dea toate mâncărurile şi băuturile. Celelalte cinci surori ale noastre sunt plecate acum la vânătoare, în această vale înflorită, unde mişună gazele şi vânat de tot felul. Acum e rândul nostru să gătim bucate. Ne-am rugat mereu Domnului Alah să vină la noi un om, să ne ţină de urât, iar acuma, că ai venit, lăudat fie Domnul!

După câtva timp, celelalte surori s-au întors de la vânătoare şi s-au bucurat când li s-a povestit despre Hasan. S-au şi dus la el, i s-au închinat şi l-au firitisit pentru salvare. Şi el trăia în bucurii,

mergea cu dânsele la vânătoare şi tăia vânatul prins. Ele se bucurau, la rândul lor, de tovărăşia lui. Curând se înzdrăvenise, se însănătoşise de toate relele şi devenise voinic şi puternic, datorită traiului bun într-un serai împodobit cu cele mai minunate lucrări de artă, în mijlocul unor grădini înflorite.

Sora mică le-a povestit celorlalte istoria vrăjitorului, care le-a dat drept diavoliţe, şi toate au jurat să-l omoare.

După un an, afurisitul vrăjitor Bahram a venit din nou în apropierea seraiului, ducând cu el un fecior legat în lanţuri şi frumos ca luna. Hasan stătea pe marginea unui pârâu, sub un pom, şi l-a văzut, şi inima a început să-i bată straşnic. S-a făcut alb la faţă. S-a dus la fete. Le-a spus:

— Pe Alah, surorilor! Ajutaţi-mă să-l omor pe acest blestemat, căci acum îl putem prinde uşor! Din nou se află aci, cu un fecior musulman, pe care-l chinuie în fel şi chip. Vreau să mă răzbun, să-l omor pentru a-mi răcori inima, să-l salvez pe acest fecior înainte de a-l lăsa. Aşa cum s-a-ntâmplat cu mine, să fie dus pe vârful muntelui, de pasărea Roc, şi părăsit acolo!

— Ascultăm de Alah şi de tine, frate Hasan, au răspuns fetele.

Apoi şi-au pus vălurile, s-au îmbrăcat în veşminte de război, şi-au încins armele, i-au dat lui Hasan un cal minunat, un iatagan bun şi tot ce trebuie pentru luptă, şi s-au îndreptat asupra vrăjitorului.

Când au ajuns aproape, au văzut o cămilă jupuită. Vrăjitorul chinuia feciorul.

Hasan a strigat o dată, şi vrăjitorul a înmărmurit de spaimă.

— Lasă feciorul în pace, blestematule! a strigat iar Hasan. Tu, duşmane al lui Alah! Câine necredincios! Afurisitule! Adorator blestemat al focului! Tu care juri pe arşiţă şi umbră!

Întorcându-şi capul vrăjitorul, şi văzându-l pe Hasan, a încercat să-l amăgească din nou cu vorbe dulci:

— Fiule, a început el. Cum ai scăpat cu viaţă? Cum ai coborât muntele?

— Salvatorul meu a fost cel ce a pus viaţa ta în mâna mea! a răspuns Hasan. Te voi chinui, necredinciosule, cum m-ai chinuit şi tu! Eşti pierdut! Nu-ţi mai ajută niciun frate, niciun prieten. N-ai spus tu singur că Alah părăseşte pe cel ce jură pe pâine şi sare? Şi cu toate aceste, tu însuţi ai călcat jurământul. Acum, Alah te-a dat în puterea mea şi nu mai poţi scăpa…

— O, fiul meu Hasan! a răspuns vrăjitorul. Îmi eşti mai scump decât viaţa! O, lumină a ochilor mei!…

Hasan însă şi-a scos paloşul strălucitor şi l-a lovit peste umeri, străpungându-l, şi Alah i-a trimis repede sufletul în iad… vai de cel ce ajunge în asemenea sălaş!…

Apoi, Hasan a luat sacul vrăjitorului şi a scos darabana şi beţele, şi bătând darabana, au venit repede ca fulgerul cele trei cămile. Hasan a scos feciorului lanţurile, a pus şaua pe o cămilă, a dat feciorului hrană de drum şi şi-a luat rămas bun de la el.

Fetele s-au bucurat văzându-l pe vrăjitor omorât.

— O, Hasane! strigau ele. Ai făcut o faptă care vindecă bolnavii şi prin care vei găsi iertare în faţa lui Alah!

Hasan s-a întors în serai cu fetele, şi trăia în bucurie, cu mâncăruri, băuturi, jocuri şi glume. Nici nu se mai gândea la maică-sa.

În timp ce ducea această viaţă plăcută, deodată în pustiu s-a ridicat o pulbere puternică, întunecând văzduhul. Fetele i-au spus lui Hasan să se ducă în locuinţa lui sau să se ascundă în grădină, printre pomi şi vii, şi să nu se teamă. Hasan s-a ascuns în încăperea lui. După ce

pulberea s-a aşezat, s-a ivit o oştire tălăzuind ca marea. Era oastea tatălui acelor fete. Şi au întâmpinat ele oastea şi au găzduit-o timp de trei zile. I-au întrebat pe oşteni de sănătate şi ce noutăţi aduc.

— Venim să vă luăm de aici, în numele sultanului! au răspuns ei. Unul dintre sultanii vecini nouă îşi mărită fata, iar tatăl vostru, pentru a vă face o bucurie, vă dă voie să vă duceţi la nuntă…

— Cât timp vom lipsi de aci? au întrebat fetele.

— Nunta, împreună cu călătoria, dus şi întors, va dura o lună…

Fetele s-au dus la Hasan şi i-au spus că pleacă:

— Te lăsăm, Hasane! Trăieşte fără grijă şi fii vesel. Nimeni nu va veni aici. Iată cheile seraiului nostru, dar te rugăm, pe prietenia noastră, o singură uşă să n-o deschizi…

Şi-au luat rămas bun şi s-au dus cu oştile.

Rămânând singur în serai, el s-a simţit singur, nerăbdător şi mâhnit.

Se ducea în fiecare zi călare la vânătoare, fără plăcere. După un răstimp, inima i s-a strâns de atâta durere, încât nu mai ştia ce să facă. Umbla prin serai de colo până colo, cerceta toate încăperile, până a ajuns în iatacul fetelor, în care a văzut multe lucruri preţioase şi comori, dar nici de ele nu se putea bucura. Inima-i ardea şi din pricina uşii pe care nu trebuia s-o deschidă. Se gândea: „De bună seamă că m-au oprit să intru în încăperea aceea, pentru că în ea se află ceva ce nu trebuie să văd eu. Cu toate acestea, nu a fost încuiat aurul şi giuvaerurile, şi toate lucrurile preţioase stau neîncuiate. Pe Alah! Trebuie să descui uşa, să văd ce-i înăuntru, chiar dacă ar trebui să mor…”

Şi a scos cheia şi a deschis uşa, şi n-a găsit nimic decât o încăpere în mijloc cu o scară din piatră de Yemen. Hasan a urcat scara şi a ajuns pe terasa seraiului, gândindu-se că acela era locul pe care nu trebuia să-l vadă. Şi cum a ajuns pe terasă,

a văzut jos, sub serai, pajişti frumoase, grădini şi pomi, flori şi păsări, şi toate-l lăudau pe Domnul cel atotputernic! A văzut şi marea cu valuri înalte.

El s-a plimbat un timp pe terasă, uitându-se în toate părţile, până a ajuns într-un pavilion împodobit cu nenumărate rubine, smaragde şi diamante. Pavilionul era făcut din două părţi aur şi o parte argint. În mijlocul lui se afla un lac mic, şi deasupra un tavan din lemn de santal, aloe şi alte soiuri bine mirositoare, cu bare de argint, împodobite cu pietre preţioase şi perle, şi cu viţă de vie cu struguri strălucind ca rubinele, fiecare bob având mărimea unui eu de porumbel. Pe o margine a lacului se afla un pom de aloe, împodobit cu perle, giuvaeruri şi bare de aur. Păsările ciripeau în pomi în felurite limbi şi-l lăudau pe Alah…

Văzând aceasta, Hasan se minuna şi nu mai ştia unde se află. S-a aşezat şi privea în jur, şi nu mai era acolo nimeni, decât păsările şi animalele. Se întreba: „Ale cui sunt oare locurile acestea? Ce sultan le stăpâneşte? Nu cumva aceasta era grădina Iremului cu stâlpii de aur, despre care se povesteşte? Cine a putut construi aşa ceva?” În timp ce stătea, minunându-se de toate, au venit din pustiu zece păsări, îndreptându-se spre serai. Hasan le-a văzut zburând spre lac, să bea apă, şi temându-se că se vor speria, dacă îl vor zări, s-a ascuns. Şi îndată păsările s-au lăsat jos, în jurul lacului, şi Hasan a putut vedea că una era mai frumoasă ca toate, şi toate o înconjurau ca roabele pe o stăpână.

Hasan se uita de departe, fără să fie văzut. Apoi, păsările s-au aşezat pe-un jilţ, şi şi-au scos veşmintele de pană – căci asemenea veşminte aveau – şi s-au ivit zece fete frumoase ca luna.

Au intrat în lac şi se jucau râzând. Fata cea mai mare şi mai frumoasă le ridica pe celelalte în sus şi le scufunda, până au fugit din faţa ei, dar niciuna n-a ridicat mâna s-o lovească.

Văzând fata asta frumoasă, Hasan şi-a pierdut minţile. S-a gândit că numai din cauza asta fetele îl opriseră să deschidă uşa. Îi părea rău că nu se poate apropia de ele. A căzut prins în plasa săgeţilor iubirii, căci ochiul vede şi inima se aprinde! A plâns, simţind în inima lui arzând o flacără de nestins.

După ce au ieşit din apă fetele, şi-au îmbrăcat veşmintele acoperite cu aur, perle şi pietre preţioase. Numai cea mai mare şi mai frumoasă a schimbat un veşmânt verde. Strălucirea feţei ei întrecea strălucirea lunei şi statura ei era mai frumoasă decât ramurile arborilor.

După ce s-au îmbrăcat, s-au aşezat jos şi petreceau vorbind şi râzând. Cea mai mare glumea şi niciuna nu îndrăznea să ridice glasul împotriva ei.

Hasan stătea ca pe cărbuni aprinşi. Îşi spunea: „O, de n-aş fi deschis uşa aceea şi de n-aş fi văzut niciodată fata! Cum vei putea să prinzi o pasăre care zboară în aer? Pe Allah, Hasane, te-ai aruncat într-o mare fără fund, şi acum, din disperare, trebuie să mori, şi nimeni nu va afla de moartea ta!” A mai privit o dată fata, care întrecea toţi oamenii în frumuseţe. Gura ei era ca sigiliul lui Salom, părul ca noaptea întunecoasă, ochii fermecători ca ai gazelei, nasul ca de vultur, obrajii ca anemonele, buzele ca rubinele, dinţii ca perlele, într-un cuvânt, era cum spune poetul:

„Îi este ochiul ocrotit de geană,
Mai ascuţit ca spada indiană!
Cu ramurile dacă o asemeni,
Îţi va striga: „dar înţelegeţi, oameni!
Din partea voastră lucrul nu-i frumos!
În calea mea de ce ieşiţi în van,
Dacă-mi aflaţi mijlocul mlădios,
În ramurile arborelui Wan?”

Fetele se jucau mai departe, şi râdeau, şi Hasan le privea uitând de prietenele plecate, a căror lipsă atâta îl întristase. Spre seară, cea mai frumoasă a spus celorlalte:

— O, voi, sultăniţelor, e târziu şi avem de făcut drum lung!

Atunci toate şi-au pus veşmintele de pană şi au zburat, aşa cum au venit, ca păsări, cu cea mai frumoasă în mijloc.

Abia târziu, Hasan a putut găsi drumul spre încăperile de jos ale seraiului. A ajuns la încăperea lui, târându-se. A încuiat uşa şi s-a culcat, scufundat în gânduri. Nu mai mânca şi nu mai bea, nu-şi mai regăsea liniştea.

La răsăritul soarelui, a deschis iar uşa, şi s-a urcat pe terasă. S-a aşezat într-un loc şi a rămas acolo până seara, dar păsările n-au mai venit, şi el a plâns mult, până a căzut la pământ. După ce s-a trezit, a coborât, s-a culcat, dar nu s-a liniştit până dimineaţa, până ce soarele lumina munţii şi văile. Era trist şi amărât, deoarece se gândea mereu la revenirea păsărilor. Deodată a văzut o pulbere mare ridicându-se în pustiu. A coborât repede şi s-a ascuns, înţelegând că se întorc fetele seraiului.

Curând, cele şapte fete au venit cu soldaţii. Şi-au dezbrăcat veşmintele de drum, iar cea mai mică s-a dus repede, să-l caute pe Hasan. Nu l-a găsit. L-a căutat în toate încăperile, până l-a găsit, în sfârşit, dar Hasan era slăbit şi palid, cu ochii duşi în fundul capului.

Văzându-l astfel, fata s-a întristat foarte şi l-a întrebat ce i s-a întâmplat, căci era gata să-şi dea şi viaţa pentru a-l ajuta…

— O, frate! i-a spus fata. Când ţi s-a întâmplat asemenea nenorocire, că verşi atâtea lacrimi? Pe Alah şi pe pâinea pe care împreună o mâncăm, lămureşte-mi starea ta, nu ascunde nimic, spune-mi ce ţi s-a întâmplat în lipsa mea…

Hasan suspina şi vărsa lacrimi ca o ploaie de vară.

— Mă tem, surioară, că nu mă vei putea ajuta, şi va trebui să mor!

— Pe Alah! a strigat ea. Nu te voi părăsi, chiar cu preţul vieţii mele!

Hasan i-a povestit apoi cum a deschis uşa şi ce a văzut.

— Linişteşte-te, Hasane, şi fii vesel! i-a spus fata. Voi împărţi cu tine orice primejdie! Nu spune însă surorilor mele, căci altfel suntem pierduţi… Când te vor întreba dacă ai deschis uşa aceea, răspunde-le că nu, şi că eşti amărât din cauză că atâta vreme ai rămas singur în acest serai, şi prea urât ţi-a fost în lipsa lor…

— Sfatul tău e bun şi-l voi urma… i-a răspuns Hasan.

Şi s-a înveselit iar, dar nu mai deschidea uşa, de teama fetelor. Sora mică i-a adus mâncare şi băutură şi s-a dus apoi la surorile ei şi le-a spus cu lacrimi în ochi că prietenul lor e bolnav şi că nu a mâncat zece zile. Ele au întrebat de cauza îmbolnăvirii, şi ea le-a spus că Hasan s-a îmbolnăvit de dorul lor, căci zilele cât au lipsit i s-au părut mai lungi ca un an. Şi nefericitului i se cuvine să fie înţeles şi iertat, întrucât e străin şi a rămas şi singur; e atât de tânăr şi-l doare şi despărţirea de maică-sa, femeie bătrână care plânge undeva departe…

Auzind acestea, surorile i-au plâns de milă. Au trimis acasă oştile şi s-au dus la Hasan să-l ia cu vorba. I-au povestit despre toate minunăţiile văzute în timpul călătoriei lor, şi ce s-a întâmplat cu logodnicii, încercând astfel să-l înveselească cu vorba dulce, şi el n-avea cum să nu râdă în faţa celor şapte fete frumoase ca luna.

După o lună, ele au hotărât să plece la vânătoare şi au întrebat-o pe cea mică dacă vrea să le însoţească, dar ea a răspuns:

— Pe Alah, surioarelor, nu mă pot duce cu voi, cât timp fratele meu zace bolnav…

Fetele au lăudat-o mult pentru această hotărâre şi i-au răspuns:

— De bună seamă, într-o zi vei fi răsplătită pentru binefacerile tale faţă de acest străin…

Apoi şi-au luat merinde pentru douăzeci zile şi rămas bun de la sora mică, şi s-au dus.

Îndată ce au părăsit ele seraiul, sora mică s-a dus la Hasan:

— Scoală-te şi arată-mi locul unde ai văzut fetele-zburătoare…

— În numele Domnului! a strigat el, plin de bucurie, şi a încercat să se ridice, dar era aşa de slab, încât nu se putea scula, şi fata a trebuit să-l ducă în braţe. A deschis deci uşa care ducea la scară, şi a urcat cu el pe terasă, şi ajungând sus, Hasan i-a arătat pavilionul şi lacul în care s-au scăldat fetele-zburătoare. Apoi ea l-a rugat să-i descrie fata.

Hasan a descris-o, şi ea a pălit deodată, şi întrebând-o de ce a pălit, a răspuns:

— Află, prietene, că această fată e fiica puternicului sultan al spiritelor, stăpân asupra oamenilor şi spiritelor, asupra vrăjitorilor şi ghicitorilor, iar tatăl meu îi este vasal. Are numeroşi aliaţi şi stăpâneşte peste ţări şi mări, cetăţi şi insule! Nimeni nu-l poate înfrânge, atât de numeroasă îi este oastea, atât de mare îi este imperiul, atât de bogat tezaurul… A dat fetelor pe care le-ai văzut o ţară care nu poate fi străbătută în mai puţin de un an, şi niciun om şi niciun spirit nu poate ajunge acolo, căci este înconjurată din toate părţile de un fluviu. Printre oştile sale se află şi o oaste alcătuită din douăzeci şi cinci mii fete războinice, care suindu-se pe caii lor pot bate eroii cei mai viteji, iar cele şapte fiice ale sale sunt mai puternice şi mai curajoase ca leii! În ţara sus-amintită, care este atât de mare, încât nu poate fi străbătută decât într-un an, domneşte fata cea mai mare, care e atât de deşteaptă, isteaţă şi vitează, şi cunoaşte şi arta vrăjitorilor, astfel încât dacă ar

dori, ar putea distruge uşor ţara noastră. Fetele care le însoţesc sunt dregătoarele ţării şi străjile lor, iar straiele de pană, cu care zboară, sunt meşteşugul spiritelor. Dacă vrei să pui mâna pe această minunată perlă şi să te bucuri, aşteaptă aici, căci ele vin la începutul fiecărei luni. Când vor veni, tu să te ascunzi cu grijă, căci dacă te vor zări, vom fi pierduţi toţi împreună cu tatăl nostru. Ţine bine minte ce-ţi spun, Hasane! Să stai undeva în apropiere, să le poţi vedea fără a fi văzut, şi când îşi vor dezbrăca straiele de pană uită-te bine unde-şi pune straiul fata aceea, şi să i-l iei, şi să-l ascunzi, căci fără el nu se poate întoarce înapoi…

Nu te lăsa înduplecat de ea, să-i dai straiul, chiar dacă ţi-ar spune că poţi s-o ţii în prinsoare, căci îndată ce pune mâna pe straiul de pană, te omoară, dărâmă seraiul nostru şi-l omoară şi pe tatăl nostru. Când vor vedea că i s-a pierdut straiul de pană, celelalte fete o vor părăsi. Tu însă, când vei vedea că şi-a pierdut speranţa de a-şi revedea suratele, apropie-te de ea, apuc-o de păr, trage-o spre tine, şi vei fi stăpânul ei! Dar să păstrezi bine straiul de pană, căci atâta timp cât straiul se află la tine, ea va fi în puterea ta. De aceea nici nu te sfătuiesc să-i spui că i l-ai luat…

Auzind aceste cuvinte, Hasan s-a liniştit, s-a sculat şi întâi i-a sărutat fruntea şi s-a rugat pentru ea lui Alah… Apoi au coborât împreună şi au petrecut noaptea în serai, spunându-şi versuri. A doua zi dimineaţa, la răsăritul soarelui, Hasan s-a urcat pe terasă şi a stat acolo până seara, şi fata i-a adus sus mâncare şi băutură, şi aşa s-a întâmplat zi cu zi, până ce luna nouă i-a adus fericirea aşteptată, căci odată cu luna nouă au venit şi păsările.

Hasan s-a ascuns într-un loc, de unde putea să le vadă fără a fi văzut, şi ele s-au lăsat jos şi şi-au dezbrăcat straiele de pană. Pasărea cea mare şi-a scos straiul şi a coborât în lac, lângă celelalte, şi Hasan i-a luat straiul pe când ele se jucau. Apoi,

sfârşind scăldătura, au ieşit pe mal, şi când cea mai mare a început a striga şi a se lovi peste obraji, când nu şi-a găsit straiul, celelalte au venit repede s-o întrebe de ce se vaită, şi când au auzit ce-a păţit, au plâns cu ea şi nu ştiau ce să gândească despre întâmplare şi nici ce să facă. Deoarece se făcuse târziu, şi temându-se să nu li se întâmple şi lor o nenorocire dacă mai rămân, celelalte păsări şi-au luat rămas bun de la sora lor şi şi-au luat zborul.

— Te rog, striga cea rămasă, tu, cel ce mi-ai luat straiul, dă-mi-i înapoi, şi Alah să nu te facă niciodată să simţi asemenea pierdere…

Auzind aceste cuvinte, mai dulci ca mierea şi ca versurile iubirii, Hasan s-a repezit asupra-i, a apucat-o de păr, şi a dus-o în serai, acoperind-o cu o pânză de mătase. Apoi a încuiat uşa şi s-a dus la prietena lui, să-i spună că a prins pasărea măiastră şi că ea plânge şi-şi muşcă mâinile de disperare.

Auzind acestea, prietena l-a însoţit numaidecât, şi ajungând în faţa prinsei, a sărutat pământul în faţa ei.

— Ce-i purtarea asta? a strigat prinsa. Îl cunoaşteţi doar pe tatăl meu, îi cunoaşteţi puterea, împărăţia şi oastea! Ştiţi doar că toţi sultanii tremură de frică în faţa lui din cauza numeroşilor lui vrăjitori, învăţaţi, ghicitori, spirite şi dimoni, precum şi din cauza oştilor sale atât de numeroase, că numai Alah le cunoaşte numărul! Cu toate acestea, găzduiţi la voi un om! Cum a ajuns aici acest golan străin?

— O, sultăniţo! a răspuns prietena lui Hasan. Acest om nu are gânduri rele. A aruncat doar o privire asupra ta şi dusu-i-s-au şi liniştea şi măreţia…

Apoi fata i-a povestit ce a aflat de la Hasan şi-i vorbea prietenos şi căuta s-o mângâie, însă prinsa îşi pierduse cunoştinţa, dar îndată ce a deschis ochii, prietena lui Hasan a început să-i sărute mâinile şi picioarele, i-a adus un strai frumos şi a

îmbrăcat-o, i-a adus bucate şi a mâncat cu ea, şi căuta s-o înveselească prin cuvinte frumoase…

Prinsa a plâns toată noaptea. A doua zi dimineaţa, văzând că vaietele ei nu-i aduc scăpare, a încetat plânsul şi s-a liniştit.

— Se vede că Alah a hotărât să trăiesc prin străini, departe de rude şi de pământul meu! a spus ea. Trebuie să îndur cu supunere…

Prietena lui Hasan i-a pregătit o încăpere în serai, i-a ţinut tovărăşie şi a tot mângâiat-o până s-a înveselit.

Hasan s-a dus la ea, i-a sărutat picioarele, fruntea şi obrajii, şi i-a spus:

— O, sultăniţă a sultăniţelor! Viaţa sufletului meu! Bucurie a ochilor mei! Nu cer nimic împotriva poruncilor Domnului şi ale profetului său! Vreau să mă însor cu tine, potrivit legii, şi să plecăm în patria mea, la Bassora, unde locuieşte scumpa mea mamă, care te va sluji chiar şi cu lumina ochilor ei! Şi să ştii, sultăniţo, că ţara noastră e frumoasă şi are oameni frumoşi şi prietenoşi…

În timp ce Hasan îi vorbea aşa s-au auzit lovituri la poarta seraiului. Hasan a ieşit să vadă cine-i, şi a văzut fetele întorcându-se de la vânătoare şi le-a ieşit bucuros în întâmpinare, şi ele s-au bucurat foarte şi i-au urat noroc şi sănătate. Apoi, descălecând şi schimbându-şi veşmintele, au poruncit să se aducă vânatul prins, pentru moarte o parte şi alta pentru împodobirea curţii seraiului. Hasan şi-a pus şorţul să taie vânatul pentru prânz, şi fetele se bucurau văzându-l iar în mijlocul lor, şi Hasan s-a îndreptat către cea mai mare şi a sărutat-o pe frunte, apoi s-a dus către celelalte şi le-a sărutat pe rând.

— O, Hasane! Au spus fetele. Noi ar trebui să-ţi sărutăm fruntea, căci tu te-ai arătat mai nobil decât noi… Ce ai? De ce plângi şi ne întristezi cu mâhnirea ta? Dacă ţi-i dor de casă, îţi vom da tot ce trebuie, şi poţi să te întorci la maică-ta!

— Pe Alah, a răspuns el, nu vreau să vă părăsesc!

— Atunci de ce eşti atât de trist? au stăruit ele, dar lui Hasan îi era ruşine să le povestească despre fata-zburătoare şi se temea de amestecul lor. De aceea a tăcut, însă prietena a spus surorilor:

— Hasan a prins o pasăre, şi vrea să-l ajutaţi s-o ospăteze…

— Suntem gata să te ajutăm în toate! au răspuns fetele. Spune-ne istoria…

— Spune-le-o tu, căci mie mi-i ruşine! a spus Hasan către sora mică, şi după ce ea le-a povestit surorilor întâmplările lui Hasan, şi după ce acesta le-a descris frumuseţea fetei-zburătoare, au cerut toate să fie duse la dânsa! Hasan a pornit înainte şi le-a deschis uşa.

Şi văzând frumuseţea prinsei, toate au sărutat pământul în faţa ei, i-au admirat statura şi farmecele, i s-au închinat spunându-i:

— O, sultăniţo, jurăm că n-am ştiut nimic! Oare Hasan ţi-a vorbit necuviincios?

— Nu! Pe Alah! a răspuns prinsa.

— Dacă ar fi fost necuviincios, i-am fi dat moartea cu mâna noastră, însă firesc este ca feciorii să iubească fetele! Şi dacă n-am şti că ţi-a ars straiul de pană, i l-am lua şi ţi l-am da…

Apoi, una din fete s-a împrietenit cu dânsa, dobândindu-i încrederea şi sfătuind-o să se logodească cu Hasan, şi ea a primit, şi amândoi şi-au dat mâna şi îndată s-au întins mesele…

Şi Hasan a recitat versuri, şi iar s-au întins mesele…

Au trecut patruzeci de zile în ospeţe, şi fetele se întreceau făcându-le bucurii fel şi chip, şi dându-le nenumărate daruri.

Fata-zburătoare s-a luat cu gândul şi îi plăcea mult viaţa în serai, uitând de ai săi.

Dar iată că după patruzeci de zile, Hasan a visat-o pe maică-sa, îndoliată din cauza lui, slăbită, palidă şi schimbată. Îi spunea mama: „Fiul meu,

Hasane, oare mai trăieşti pe lumea asta şi m-ai uitat? Fiule, uită-te în ce hal am ajuns din cauza despărţirii de tine. Nu te voi uita până la moarte. Ţi-am construit un cavou în casa mea, pentru că nu vreau să te uit. Fiule, ochiul meu te va mai vedea oare?”

La aceste cuvinte, Hasan s-a trezit cu ochii înlăcrimaţi, trist şi abătut. Dimineaţa, când fetele l-au văzut ca de obicei, el nici nu le-a privit şi nu le-a ieşit în întâmpinare. Au întrebat-o pe fata-zburătoare ce are, şi aceasta a răspuns:

— Pe Alah, nu ştiu, nu mi-a spus nimic!…

Spre a le face pe plac, fata-zburătoare l-a întrebat ce are şi el i-a povestit visul şi ea l-a istorisit la rându-i fetelor.

— O, frate Hasane! i-au spus ele. Nimeni dintre noi nu te va împiedica să-ţi vezi mama, ci dimpotrivă, te vom ajuta din toate puterile noastre, numai să nu te desparţi de noi pe veci şi să vii aici de două ori pe an…

Hasan a primit cuvântul lor, şi ele i-au pregătit merindea de drum, stofe preţioase şi giuvaeruri, pentru el şi fata-zburătoare. Apoi, au bătut darabana, şi din toate părţile pustiului s-au adunat pulberile şi s-au întrupat în cămile, şi le-au ales pe cele mai bune pentru călătorie. Apoi au încărcat cinci catâri cu giuvaeruri şi lucruri rare din ţara lor, şi douăzeci şi cinci de catâri cu hrană şi alte lucruri trebuincioase.

Fetele au încălecat şi ele şi i-au însoţit timp de trei zile, apoi Hasan le-a rugat să se întoarcă, şi ele şi-au luat rămas bun. Sora mică plângea tare şi a şi leşinat.

L-a rugat încă o dată pe Hasan să nu uite să se întoarcă, după ce o va vedea pe maică-sa şi va petrece un timp acasă. Hasan a strigat:

— O, surioară, suflet al trupului meu! Nu plec cu plăcere de aici, plec numai pentru a-mi revedea mama. Spiritul meu rămâne la voi. Cum aş putea să vă uit şi să îndur cu nepăsare despărţirea?

Apoi sora mică i-a spus:

— Când vei fi în nevoie şi pericol, bate darabana şi se vor stârni pulberile şi cămilele vor veni numaidecât la tine şi te vei putea întoarce la noi numaidecât…

După ce a jurat încă o dată că se va întoarce, şi-au luat rămas bun, cu multă părere de rău, şi îndeosebi sora mică nu se putea linişti şi nu se putea opri din plâns…

Hasan a călătorit zi şi noapte, prin pustiuri şi locuri părăsite, locuri aspre şi văi, până ce, în cele din urmă, Alah l-a adus cu bine la Bassora. Ajuns în faţa casei părinteşti, a aşezat încărcătura în faţa uşii şi a dat drumul cămilelor, şi tocmai voia să deschidă uşa, când a auzit-o pe maică-sa rugându-se cu glas stins. El a bătut tare în uşă.

— Cine-i? a întrebat mama.

— Deschide şi vei vedea! a răspuns el, şi când ea a deschis şi l-a văzut în faţa ei, a dat un strigăt, l-a îmbrăţişat şi a căzut leşinată.

Hasan a îngrijit-o până şi-a revenit, a îmbrăţişat-o iar, apoi a dus-o în încăpere şi a poruncit să i se aducă poverile. Fata-zburătoare se uita când la Hasan, când la maică-sa.

Apoi s-au aşezat, şi mama l-a întrebat ce i s-a întâmplat cu persanul.

Şi Hasan i-a povestit ce a păţit, cum a scăpat de el şi cum dăduse peste fetele din serai, apoi cum o prinsese pe fata-zburătoare, şi în cele din urmă cum o văzuse şi pe ea în vis.

Povestea lui a minunat-o pe maică-sa foarte şi i-a mulţumit lui Alah. În cele din urmă ea s-a apropiat de fata-zburătoare s-o vadă mai bine, admirându-i frumuseţea obrazului, zvelteţea staturii şi firea plăcută.

I-a mulţumit încă o dată lui Alah pentru salvarea şi întoarcerea fiului, apoi s-a aşezat alături de noră-sa, i-a sărutat fruntea, rostind cele mai prietenoase cuvinte.

A doua zi dimineaţa mama s-a dus la bazar şi a cumpărat pentru fată zece rânduri de veşminte scumpe. Apoi a spus fiului ei:

— O, Hasane, nu putem rămâne în această cetate cu atâţia bani! Tu ştii că eram săraci şi oamenii ne vor crede vrăjitori şi nu ne vor da pace. Să plecăm la Bagdad, cetatea păcii, acolo unde vom trăi sub ocrotirea califului! Îţi vei întemeia negoţ şi vei duce o viaţă evlavioasă, cum se cuvine unui bărbat căruia Alah i-a dăruit asemenea avere şi l-a salvat într-un chip atât de minunat…

Hasan a găsit bun cuvântul şi s-a dus la malul fluviului Tigru, şi a închiriat o corabie spre Bagdad. A poruncit să fie aduse pe corabie toate bogăţiile şi banii, apoi mama şi soaţa. Şi-a vândut casa. Şi s-a urcat pe corabie, şi a călătorit cu un vânt prielnic zece zile până la Bagdad.

Ajuns aici, Hasan s-a dus în cetate, a închiriat într-un han un magazin, unde şi-a adus lucrurile şi oamenii, şi s-a pregătit să înnopteze acolo. A doua zi, s-a îmbrăcat în veşminte noi şi s-a dus în cetate, şi s-a lăsat condus la un mijlocitor, şi cum acesta l-a întrebat ce doreşte, el a spus că vrea să cumpere o casă mare, frumoasă şi largă. Misitul i-a arătat casele de vânzare, şi Hasan, fiindcă i-a plăcut cel mai mult fosta casă a unui vizir, a cumpărat-o cu o mie cincizeci dinari, deşi valora zece mii. S-a întors apoi la han şi i-a dus pe ai săi şi avutul său, în casa nouă.

Apoi a cumpărat şi lucrurile pentru casă şi robi pentru a-i sluji.

Şi a trăit Hasan trei ani în mulţumire cu soaţa sa care-i născuse doi băieţi. Pe unul îl chema Nasir, pe celălalt Mansur. Apoi, fiindu-i dor de prietenele lui, care-i făcuseră atâta bine, s-a dus în cetate, şi cumpărând felurite bunătăţi, dulciuri, veşminte, zahăr şi poame, le-a adus acasă, şi când mama l-a întrebat la ce a cumpărat toate aceste, el a răspuns:

— Am hotărât să-mi cercetez surorile, care mi-au făcut atâta bine, şi cărora, în afară de Alah, le

datorez toată fericirea mea! Vreau să-mi potolesc dorul de ele, să mă arăt recunoscător şi să mă întorc cu voia Domnului curând…

Mama l-a rugat să nu lipsească multă vreme. Hasan a sfătuit-o cum să se poarte cu soaţa lui şi a rugat-o să păzească straiul ei de pană, ascuns într-o ladă în magazie, să nu-l afle soaţa şi să zboare cu copiii, pentru totdeauna…

— Fereşte-te, a spus el, să vorbeşti cu cineva despre aceasta, căci uşor poate să ajungă la urechile ei. Ştii doar că e fata unui mare sultan, care are numeroase oşti şi aliaţi, şi căruia i se supun mulţi preoţi şi vrăjitori. Poartă-te cu ea bine şi serveşte-o cu dragoste, dar nu o lăsa să se uite afară prin nicio uşă şi prin niciun geam. Nu lăsa pe nimeni să vină la ea, căci mă tem chiar de aerul care o atinge! Dacă i se întâmplă, din vina ta, vreo nenorocire, să ştii că mă omor de disperare!

— Ferească cerul! a strigat maică-sa. Doar nu mi-am pierdut minţile, să fie nevoie să-mi spui asemenea lucruri. Pleacă liniştit şi întoarce-te în pace, căci o vei regăsi, şi ea însăşi îţi va povesti cum m-am purtat. Te rog numai să nu zăboveşti prea mult…

DAR FATA-ZBURĂTOARE A ASCULTAT LA UŞĂ… FUGA EI DIN BAGDAD LA INSULELE WAC-WAC…

Fata zburătoare ascultase la uşă, fără a fi văzută. Hasan a ieşit din cetate, a bătut darabana şi s-au stârnit pulberile şi s-au ivit îndată douăzeci de cămile, şi el le-a încărcat cu fel de fel de lucruri din Irak, deosebit de preţioase. Apoi şi-a luat rămas bun, de la mamă, soaţă şi copii.

Şi mai spunând o dată mamei ce are de făcut şi cum trebuie să se poarte, a pornit spre seraiul

surorilor.

A călătorit zi şi noapte, străbătând timp de zece zile păduri, munţi şi pustiuri, până a ajuns la ţintă.

Venirea lui a fost o plăcută bucurie pentru cele şapte surori şi nu mai puţin bucuroase erau ele, văzând minunatele daruri aduse de Hasan din patrie. După ce i-au dat bineţe, cu toată dragostea, l-au condus în vechea lui locuinţă. L-au întrebat apoi de sănătatea mamei şi a soaţei, iar sora mică era atât de fericită că-l revede, încât, în bucuria ei, a rostit următoarele versuri:

„Când bate vântul dinspre ţara ta,
Pădurile încep a suspina,
Şi când oftează chiparoşi şi ulmi
Ca o gazelă eu alerg pe culmi,
Ca pe-un iubit în braţe l-aş lua,
Când vine vântul dinspre ţara ta…”

Hasan a petrecut la surorile lui timp de trei luni.

În vremea asta, la Bagdad, în prima zi după plecarea lui, fata-zburătoare a spus mamei:

— O, stăpână, sunt aici de trei ani şi încă nu am fost la baia din cetate…

— O, stăpână! a răspuns mama lui Hasan, cum se va întoarce soţul tău, îl voi convinge să-ţi construiască o baie, aşa cum vrei tu… O, fata mea, ştii, doar, că suntem străini aici, şi nu avem cunoştinţe, astfel că trebuie să fim foarte cu grijă din cauza ta. Dacă soţul tău ar fi aici, el însuşi te-ar servi, acum însă îţi voi încălzi apă şi-ţi voi spăla capul…

— Scumpă stăpână, a răspuns fata-zburătoare, dacă ai vorbi aşa uneia din roabele tale, ar cere să fie dusă la târgul robilor, spre a fi vândută…

Şi fata-zburătoare a plâns, şi ofta, şi se văita din cauza singurătăţii şi a despărţirii de ai ei. A plâns atât de mult, încât, nemaiavând ce răspunde, mama lui Hasan a compătimit-o şi supunându-se i-a

împachetat tot de ce avea nevoie pentru baie şi a doua zi dimineaţa s-a dus cu ea şi cu copiii.

Apoi, în scurt timp, în cetate se vorbea atât de mult despre fata-zburătoare, încât femeile veneau la baie numai s-o vadă. Şi s-a nimerit ca printre femeile acele să fie şi o roabă a califului Harun-al-Raşid, numită Tohfat. Văzând aceasta o atât de mare mulţime de femei, îngrămădindu-se în baie, încât nici nu se putea mişca, şi aflând că această îmbulzeală se întâmplă din cauza unei străine, s-a apropiat de fata-zburătoare şi s-a minunat şi ea de frumuseţea ei, căci nici califul nu avea o fată aşa de fermecătoare! Tohfat a îndrăgit-o atât de mult, încât nici nu se mai gândea să facă baie, ci o privea mereu, admirând-o, până ce fata a plecat însoţită de soacră, iar Tohfat s-a luat după ele, să vadă unde stau.

Când Tohfat s-a întors în seraiul califului, la califoaia Sovaida, aceasta a întrebat-o de ce a întârziat atât, iar Tohfat i-a răspuns:

— O, stăpână prealuminată! Am văzut ceva minunat, cum nu am mai văzut vreodată, nici în seraiul califului, nici în cetatea Bagdad! Şi ceea ce am văzut m-a ţinut atât şi a pus stăpânire pe întreaga mea fiinţă, încât jur pe capul tău că nici nu m-am îmbăiat şi nici nu am atins o picătură de apă…

— Ce-ai văzut? a întrebat-o califoaia.

— Stăpână! a răspuns Tohfat. Am văzut în baie o femeie cu doi copii frumoşi ca luna. O frumuseţe ca asta n-a mai fost văzută nici la perşi, nici la turci, nici la arabi. Pe graţia ta, stăpână! De-ar vedea-o califul, l-ar omorî pe soţul ei, spre a o lua de soaţă…

— Cine îi este soţul?

— Hasan din Bassora! Am urmărit-o până la casa ei, casa cea veche a vizirului, şi are două porţi, una spre fluviu, alta spre cetate. Mi-i frică să nu audă despre ea califul, şi, cu toate că legea

opreşte, îl poate omorî pe soţul ei, spre a o putea lua…

— Vai ţie, Tohfat, a strigat Sovaida, este oare femeia aceea atât de frumoasă, încât califul, stăpânul dreptcredincioşilor, să calce din pricina ei credinţa şi legile? Pe Alah, trebuie s-o văd, şi dacă e aşa cum mi-ai spus, atunci e bine, dacă nu, voi porunci să ţi se taie capul, afurisito…

— O, stăpână Sovaida! a răspuns Tohfat. Pe Alah, ca ea nu se poate afla femeie în tot Bagdadul, în toată Persia şi Deilama… Alah nu a mai creat alta atât de frumoasă…

Astfel auzind, Sovaida l-a chemat pe hadâmbul Masrur:

— Ştii pentru ce te-am chemat, Masrure?

— Nu, pe graţia ta, stăpână, nu ştiu!

— Te-am chemat să mi-o aduci aici pe femeia care stă în casa vizirului… Du-te repede şi adă şi bătrâna şi copiii. Nu întârzia, căci aştept cu nerăbdare…

— Ascult… a răspuns Masrur şi tot atunci s-a dus spre casa vizirului.

A bătut la uşă. A ieşit mama lui Hasan. L-a întrebat:

— Cine bate?

— Un slujitor al califului… a răspuns Masrur.

Bătrâna i-a deschis uşa şi el i s-a închinat şi la întrebarea ei, ce doreşte, a răspuns:

— Stăpâna mea, Sovaida, fiica lui Hasem, soaţa lui Harun-al-Raşid, fiul lui Abbas, moşul proorocului, vă cheamă la ea, pe tine, pe nora ta şi pe copiii ei… Femeile care au văzut-o pe nora ta la baie i-au povestit Sovaidei atât de mult despre ea, încât vrea s-o vadă…

— O, stăpâne Masrur, a strigat bătrâna. Suntem străini aici, şi soţul ei care e plecat, m-a oprit să ies cu soaţa lui sau s-o arăt cuiva! Mă tem să nu i se întâmple ceva, şi din cauza aceasta fiul meu, când se va întoarce, să-şi ia viaţa. Te rog mult, fă bine şi nu-mi cere ceea ce nu pot da…

— O, stăpână! a răspuns Masrur, de aş şti că se află vreo primejdie, nu te-aş ruga să vii cu mine, dar Sovaida nu vrea decât să vă vadă, apoi vă puteţi întoarce acasă! Nu te teme, nu te vei căi, căci vă voi aduce acasă sănătoşi şi teferi…

Astfel auzind, bătrâna i-a pus fetei voalul şi a plecat cu ea şi cu copiii spre seraiul califului. Curând, Masrur a înfăţişat-o pe fata-zburătoare Sovaidei.

— Scoate-ţi voalul! i-a spus aceasta. Vreau să-ţi văd faţa lăudată de toate femeile…

Fata a sărutat pământul în faţa ei şi şi-a descoperit obrazul care ruşinează până şi luna, lăudat fie cel ce a creat-o…

Sovaida şi toate celelalte femei aflate de faţă o priveau înmărmurite. Faţa ei strălucitoare lumina seraiul, aşa că toate femeile aflate în veşmintele cele mai preţioase, împodobite cu giuvaeruri grele, au fost cu totul fermecate de frumuseţea ei. Sovaida a îmbrăţişat-o, a aşezat-o lângă ea şi i-a pus la gât un colier cu diamante. I-a spus:

— Îmi placi prea mult şi-mi faci multă bucurie, o, sultăniţă a frumoaselor! Orice mi-ai cere, nimic nu-ţi va fi oprit…

— Te rog, stăpână, a spus fata, porunceşte soacrei mele să-ţi aducă straiul meu de pană, căci vreau să-l îmbrac în faţa ta, să zbor puţin în faţa voastră… Te vei mira mult de ce vei vedea, şi se va povesti despre aceasta din generaţii în generaţii…

— Unde e straiul de pană? a întrebat-o Sovaida.

— Soacra mea mi-l ţine ascuns. Porunceşte să mi-l aducă…

Astfel, Sovaida a rugat-o pe bătrână să-i aducă straiul de pană, şi i-a făgăduit că-l va înapoia numaidecât.

— Femeia aceasta minte! a spus bătrâna. Se află oare oameni care să aibă pene şi să zboare?

— Pe viaţa ta, stăpână, a spus fata-zburătoare. Straiul de pană e ascuns într-o ladă…

Sovaida şi-a scos de la gât colierul de diamante, precum şi cerceii preţioşi din urechi, şi dăruindu-i bătrânei, a spus astfel:

— Pe capul meu, jur! Du-te şi adă straiul de pană, să ne desfătăm o clipă! Îl vei căpăta îndată înapoi…

Când bătrâna s-a jurat iar că n-a văzut asemenea strai şi că nici măcar nu înţelege despre ce-i vorba, Sovaida s-a năpustit asupră-i, s-a răstit la dânsa, i-a luat cheia casei şi a dat-o lui Masrur, poruncindu-i să meargă să spargă uşa încăperii cu bogăţiile şi să sape acolo până va găsi o ladă. Să spargă lada şi să-i aducă numaidecât ce va afla în cuprinsul ei!

Când Masrur a pornit, bătrâna îl urma întristată şi se căia că a dus-o pe noră-sa la baie, căci înţelesese acum că se ceruse numai din viclenie. Singură deci a deschis încăperea bogăţiilor… Masrur a săpat şi a scos lada, apoi a luat straiul de pană şi l-a dus Sovaidei, şi ea l-a privit pe toate părţile, şi i-a plăcut foarte, fiind lucrat cu mult meşteşug.

— Acesta ţi-i straiul de pană? a întrebat-o pe fată.

Când ea a răspuns că da, Sovaida i l-a dat, şi fata se bucura foarte, găsindu-şi straiul în bună stare. L-a despăturit, şi-a luat copiii, şi după ce şi-a pus straiul, a devenit din nou pasăre…

Sovaida şi toate cele de faţă se minunau foarte, văzând-o fâlfâind din aripi şi zburând.

— Vă place? a întrebat ea la o vreme.

— Da, sultăniţă a frumoaselor! a răspuns Sovaida. Tot ce faci tu e frumos…

— Atunci… a răspuns fata, acum o să vă arăt ceva şi mai frumos…

Şi şi-a întins aripile şi a zburat cu copiii ei pe cupola seraiului, apoi pe acoperiş, deasupra sălii unde se aflau femeile.

— Pe Alah! strigau ele pline de mirare.

— Coboară acum la noi, să ne bucurăm, o, tu sultăniţă a frumuseţii! i-a spus Sovaida. Lăudat fie

Domnul că ţi-a dat atâta farmec!

— Departe de mine acest gând! a răspuns fata. Trecutul nu se mai întoarce…

Apoi a spus bătrânei:

— O, mamă a sărmanului şi tristului Hasan! Pe Alah, departe de tine îmi va fi urât! Fiului tău, când nopţile despărţirii i se vor părea prea lungi, când va dori să fie din nou lângă mine, să-i spui să vină la insulele Wac-Wac…

Şi sfârşindu-şi cuvântul, fata şi-a luat zborul, împreună cu copiii ei. Mama lui Hasan a început să se lovească peste obraji, să plângă şi să strige, până a căzut leşinată. Când s-a trezit, a întrebat-o pe Sovaida:

— Ce-ai făcut, stăpână?

— Nu ştiam că se va întâmpla una ca asta! a răspuns Sovaida. Dacă mi-ai fi spus istoria ei, n-aş fi stăruit! Nu ştiam că poate zbura!… Dar acum, toată vorbăria nu ajută la nimic, de aceea te rog să nu fi supărată pe mine…

— Te iert de orice vină, a spus bătrâna, apoi s-a dus acasă şi s-a bătut peste obraz până a leşinat.

Mai apoi a poruncit să se ridice în casa ei trei morminte de piatră şi sta plângând lângă ele zi şi noapte. Cu cât lipsa fiului ei se prelungea, cu atât era mai neliniştită.

În vremea asta, Hasan, după ce a stat în ospeţia fetelor trei luni, ele i-au dat bani şi merinde, l-au însoţit o bucată de drum şi l-au rugat să le făgăduiască cum că va reveni curând.

Sora mică era aşa de supărată, încât a leşinat. Hasan a strâns-o la piept, a sărutat-o până s-a trezit.

Şi trezindu-se din leşin, ea a rostit următoarele versuri:

„Ci, iartă-mă, Hasan! Mi-aş ţine firea,
Dar cât de mult mă doare despărţirea!”

Apoi, sora a doua l-a îmbrăţişat şi a rostit plângând următoarele versuri:

„Când vei veni, din nou frumos ca visul,
Din nou o să-nflorească paradisul!”

A treia soră l-a îmbrăţişat şi ea spunând următoarele versuri:

„Ca inima şi ochii-mi eşti de scump!
De inimă şi ochi cum să mă rup?”

Şi l-a îmbrăţişat sora a patra şi a rostit plângând următoarele versuri:

„Când mi s-a dus iubitul, adânc la piept m-a strâns.
Putea-voi, casa goală s-o umplu cu-al meu plâns?”

A cincea soră a rostit, îmbrăţişându-l şi ea, următoarele versuri:

„Tu ce ne-ai fost în inimă ca mana
Într-un deşert adânc, de-atâtea ori —
La porţi aşteaptă gata caravana,
Şi sună clopoţei nerăbdători!
Sosiră iară zilele durerii!
O, cum aş vrea pe veci să pot mâna,
În munţi, departe, caii, dromaderii,
De lângă noi să nu mai poţi pleca…”

A şasea soră îmbrăţişându-l a spus:

„Când ni s-a dus departe frumosul feciorel,
S-a dus în pribegie şi-al nostru somn, cu el…”

În cele din urmă, a şaptea soră a rostit şi ea următoarele versuri:

„Despărţirea e pentru mine băutură amară!

Sufletul meu nu vrea să se despartă nicicând!

*Alah ştie că te las să pleci fără să-mi iau rămas bun***,**

Pentru că mi-i teamă ca inima ta să nu se topească plângând…"

Iar Hasan, adunându-le roată, în juru-i, le-a spus ca rămas bun, tuturor deodată, următoarele versuri:

„Nerăbdători, la uşă răsună clopoţei.

În clipa cea din urmă priviţi în ochii mei:

M-o duce caravana prin pulbere şi vânt,

Şi singur ca pustiul voi fi pe-acest pământ…

Răsună clopoţeii, la uşă, mai grăbiţi…

Veniţi pe rând, voi, fete, şi-n ochii mei priviţi:

Doar umbra dromaderii mi-or duce-o în convoi,

Căci inima şi gândul rămân aici, la voi…

Zadarnic, cămăraşii merinde vor să-mi dea: Speranţa revederii va fi merindea mea!

Copleşitoare ceaţă se lasă-n ochii mei!

Mai tare, caravane, sunaţi din clopoţei…"

ÎNTOARCEREA LUI HASAN SAU SCHIMBAREA BUCURIEI ÎN ÎNTRISTARE. S-AUDE DIN NOU DARABANA DEŞERTULUI, SE RIDICĂ PULBERILE ŞI SE ARATĂ CĂMILELE. DIN NOU LA MUNTELE NEGURILOR. SE ARATĂ ŞI MOŞNEAGUL PE ELEFANT! PREGĂTIRILE PENTRU ÎNFRUNTAREA PERICOLELOR. PLECAREA SPRE INSULELE WAC-WAC…

Ajuns la maică-sa, Hasan a găsit-o slăbită, trasă la faţă din cauza veghei, plânsului şi postitului. Era aşa de slăbită, încât nici nu putea răspunde la urările de bun găsit. A plâns şi a leşinat, când el a întrebat-o de soaţă şi copii.

Hasan a scotocit toată casa, dar negăsind nici urmă de ei, inima i s-a strâns de spaimă, şi şi-a ieşit din minţi. A alergat spre încăperea unde-şi ţinea bogăţiile şi a găsit lada spartă şi încăperea deschisă şi nu se mai îndoia că soaţa îşi luase straiul de pană şi zburase împreună cu copiii… S-a dus la maică-sa care îşi revenise puţin între timp, şi a întrebat-o încă o dată de soaţă şi copii, şi ea a tăcut o clipă, apoi a spus:

— O, fiul meu, fie ca Alah să-ţi mărească fericirea pe lumea cealaltă, pentru pierderea de pe lumea asta! Iată cele trei morminte ale lor…

Auzind acestea, Hasan a dat un strigăt înfiorător, a leşinat şi a stat astfel de dimineaţă până la prânz. Maică-sa a rămas lângă el, plângându-l, căci nu se ştia dacă-şi va mai reveni sau nu. În sfârşit, el s-a trezit din nou, şi-a izbit obrazul cu palmele, a plâns, şi-a sfâşiat veşmintele, şi a căutat din nou prin toată casa.

Apoi a luat paloşul, s-a dus spre maică-sa şi i-a spus:

— Dacă nu-mi spui adevărul, îmi bag paloşul în inimă…

— Pune-ţi paloşul la loc, fiul meu, şi aşază-te! i-a răspuns mama, tremurând. Vreau să-ţi povestesc cum s-a întâmplat…

După ce el s-a aşezat, ea i-a spus toată istoria, de la un capăt la altul, apoi, spre a arăta că e nevinovată, a adăugat:

— Dacă fata-zburătoare n-ar fi plâns atât, încât să mă sperii că la întoarcere vei fi supărat pe mine că n-am dus-o la baie, straiul n-ar fi ajuns niciodată în mâna ei, şi nici atunci nu l-ar fi căpătat, dacă nu mi-ar fi smuls cheile cu sila Sovaida şi nu le-ar fi dat lui Masrur!… Ştii şi tu că

nimeni nu e atât de puternic, încât să nu facă voia califului! Numai aşa a ajuns ea să capete straiul de pană şi a putut zbura cu copiii şi cu giuvaerurile primite în dar de la Sovaida. Dar iată ce mi-a spus, de sus, de pe terasă, înainte de a zbura:

„Când nopţile despărţirii îi vor părea fiului tău prea lungi,

Şi va fi atins de vântul dorului,

Să vină la mine, pe insulele Wac-Wac!”

— Acum, a adăugat mama, ştii tot ce s-a întâmplat în lipsa ta. Pace nouă, Hasane…

Sfârşindu-şi ea cuvântul, Hasan a dat un răcnet puternic, a leşinat din nou şi a rămas lipsit de cunoştinţă până la sfârşitul zilei. Când s-a trezit, s-a lovit iar peste faţă, s-a încolăcit jos ca un şarpe, şi maică-sa sta şi plângea lângă dânsul.

A adormit abia spre ziuă. În vis a văzut-o pe soţia lui, mâhnită foarte, părând că regretă fuga.

Dimineaţa era şi mai abătut. Aşa a trăit el o lună întreagă. Nu dormea nopţile, mânca puţin şi plângea mult.

Apoi s-a hotărât să plece la prietenele lui, să se sfătuiască cu ele. A bătut deci darabana deşertului. Şi au venit cămilele în goană. Hasan le-a încărcat cu cele mai preţioase lucruri din Bagdad, drept daruri pentru prietenele lui. Apoi a încredinţat mamei casa, şi-a luat rămas bun de la ea, şi a călătorit astfel spre Muntele Negurilor, spre seraiul fetelor.

Când s-a arătat în faţa lor, cu darurile, ele s-au bucurat foarte, urându-i bun venit, iar Hasan a rostit următoarele versuri:

„Voi, fetelor, gazele drăgălaşe,
Ce preamărit sultan va fi să vie,
Că alergaţi ca sprintene arcaşe,
Pe culmi de munţi, cu-atâta măreţie?
Voi, fetelor, gazelelor, nu oare
Îl aşteptaţi aşa pe *sfântul soare?*
Grăbiţi-vă pe culmi, căci o să vină.

Biruitor, sultanul lumii, sfântul,
Cu proaspetele ramuri de lumină
Să-mpodobească cerul şi pământul,
Cetăţi şi fluvii, insule şi delte…
Grăbiţi-vă pe culmi, gazele zvelte!”

Venirea lui neaşteptată li s-a părut însă ieşită din fire, de aceea i-au grăit astfel:

— Deoarece ne-ai fost părăsit abia acum o lună, credem că întoarcerea ta pripită are, de bună seamă, o deosebită pricină…

Hasan le-a răspuns plângând, prin următoarele versuri:

„Când bate vântul dinspre ţara ta,
Pădurile încep a suspina,
Iar când oftează chiparoşi şi ulmi,
Ca o gazelă eu alerg pe culmi,
Ca pe-un iubit în braţe l-aş lua,
Când vine vântul dinspre ţara ta…”

Şi Hasan a început iar a plânge, şi a plâns până a leşinat.

Sora mică s-a aşezat lângă el şi a plâns din belşug. Au plâns şi celelalte surori, şi încet, încet, Hasan s-a trezit şi le-a povestit tot ce s-a întâmplat acasă, în lipsa lui. Şi când le-a spus că fata-zburătoare a luat şi capiii, ele l-au întrebat dacă nu-i lăsase nicio vorbă.

— Ba da! a răspuns Hasan. A spus că dacă mi-o fi dor de ea, s-o caut pe insulele Wac-Wac…

Astfel auzindu-l, fetele şi-au făcut semn, s-au uitat apoi una la alta lung şi au spus cu tristeţe:

— Întinde mâna ta spre cer, Hasane, şi aşa precum nu poţi atinge cerul cu mâna, tot aşa nu poţi ajunge nici la soaţa şi la copiii tăi…

Auzind acestea, lacrimile lui Hasan au început să curgă din belşug, ca o ploaie cu cumpănă.

— Ai curaj şi nu dispera, Hasane! i-a spus apoi sora mică. Cine are curaj îşi atinge ţinta, căci doar

curajul e cheia mântuirii! De aceea, fii tare! Cine are de trăit zece ani nu moare într-al şaptelea! Plânsul şi tristeţea te pot doar îmbolnăvi. Fii voios şi rămâi liniştit la noi, până ce, cu voia lui Alah, voi găsi un mijloc să te unesc iar cu soaţa şi copiii…

Însă Hasan nu mai contenea cu plânsul.

S-a aşezat apoi lângă sora mică, şi ea-l tot întreba cum a izbutit să fugă soaţa lui. După ce Hasan i-a povestit totul, ea a spus:

— Pe Alah! Am vrut să te sfătuiesc să distrugi straiul de pană, dar se vede că Satan mi-a luat minţile…

Zece zile a tot încercat ea să-l facă să uite, dar el nu mai putea dormi, nici mânca.

Apoi, când sora mică a văzut că şi-a pierdut firea de dragoste şi dor, s-a dus plângând la surorile ei, le-a sărutat picioarele şi le-a rugat să-l ajute să ajungă pe insulele Wac-Wac.

Şi ea a vărsat atâtea lacrimi, încât în cele din urmă surorile ei au spus mişcate:

— Ai curaj, căci ne vom strădui să-l ducem la ai lui…

Totuşi, Hasan a fost nevoit să aştepte un an, căci putea fi ajutat numai de moşul fetelor, care avea multă putere, şi care, în mod deosebit, o iubea nespus de mult pe nepoata mare.

Dar acest moş, dacă nu venea din întâmplare, nu putea fi chemat decât o dată pe an, prin fumul din tămâia dată nepoatei lui.

După ce a trecut şi luna Muharem a Anului nou, şi moşul nu s-a arătat, cea mai mare dintre surori i-a spus celei mici să se ducă să ia puţină tămâie, din punga dată de moşul lor, şi să aprindă un foc… Sora mică a făcut bucuroasă cele poruncite şi când sora mare a pus tămâia pe foc, gândindu-se la moşul ei, din pustiu s-a ridicat un nour puternic de pulbere, şi la iveală a ieşit un moşneag călare pe un elefant negru…

Fetele s-au bucurat mult văzându-l, apoi l-au îmbrăţişat şi l-au sărutat, s-au aşezat în jurul lui şi l-au întrebat de ce a întârziat de data aceea aşa de mult.

— Până acum am fost nespus de învăluit cu treburi! a răspuns moşul. Tocmai mă hotărâsem să vin la voi, dar când am mirosit fumul din tămâia voastră am şi încălecat pe elefant! Spuneţi-mi ce vreţi, nepoatelor?

— Ştii, doar, i-a răspuns fata cea mai mare. Ţi-am povestit despre prietenul nostru Hasan, adus aici de Bahram-vrăjitorul, şi despre fata-zburătoare pe care Hasan a luat-o de soaţă şi a dus-o în patria lui…

— Da, îmi amintesc, a răspuns moşul. Şi ce i s-a întâmplat lui Hasan?

— Moşule! a continuat nepoata. Soaţa lui l-a părăsit, luând şi cei doi copii… Şi pe când ea se pregătea să zboare de pe seraiul califului din Bagdad, i-a spus mamei lui Hasan că atunci când el se va întoarce acasă, şi nopţile despărţirii i se vor părea lungi, şi-i va fi dor de ea, să se ducă s-o caute pe insulele Wac-Wac!…

Auzind acestea, moşul lor a clătinat din cap şi şi-a muşcat degetele. A tăcut îndelung.

— Dă-ne, moşule, un răspuns bun! L-au rugat nepoatele.

— Nepoatelor! a răspuns el. Feciorul e pierdut. S-a băgat într-un pericol îngrozitor! Niciodată nu poate ajunge pe insulele Wac-Wac!…

Fetele l-au chemat pe Hasan şi el i s-a închinat moşneagului, iar acesta l-a sărutat pe obraji. L-a aşezat lângă el.

— Spune-i lui Hasan, cu gura ta, tot ce ne-ai spus nouă, l-au îndemnat fetele pe moşneag.

— O, fiule, lasă-te păgubaş de îndrăznelile tale! Întinde mâna spre cer şi dacă-l poţi atinge cu mâna ta, vei ajunge şi la soaţa şi copiii tăi, dar eu cred că niciodată nu vei ajunge pe insulele Wac-Wac, chiar dacă în ajutorul tău ar veni spiritele zburătoare şi

stelele călătoare, căci între tine şi aceste insule sunt şapte mări, şapte văi şi şapte munţi înalţi până la ceruri! Cum vrei să ajungi acolo? Cine să te ducă? Îţi spun, în numele lui Alah, lasă gândul tău şi închipuieşte-ţi că soaţa şi copiii au murit. Nu te mai gândi la ei. Acesta e sfatul meu, dacă vrei să mi-l asculţi…

Auzind acestea, Hasan a plâns până a leşinat, şi fetele au plâns şi ele alături de el, şi cea mai mică şi-a sfâşiat veşmintele şi şi-a lovit faţa cu palmele, până a căzut fără cunoştinţă la pământ.

Mişcat de suferinţa ei şi de câtă inimă pune în nevoia prietenului, moşneagul a făgăduit ajutorul său, şi adresându-se lui Hasan i-a spus:

— Curaj, fiul meu, şi nu dispera, căci tot ce vrei se poate împlini! Urmează-mă…

Hasan şi-a luat rămas bun de la fete, şi ele se bucurau foarte, că moşul lor hotărâse să-l ajute. Apoi Hasan s-a suit pe elefant, la spatele moşneagului.

După ce au zburat trei zile şi trei nopţi ca fulgerul, au ajuns la un munte înalt, cu stânci albastre. Sus, în stâncă, se afla o peşteră cu o uşă de fier. Moşneagul a dat drumul elefantului. A bătut la uşa peşterii, şi a ieşit un rob negru şi pleşuv, semănând prin urâţenie cu diavolul, şi avea în mâna dreaptă un iatagan şi un scut în stânga. Recunoscându-l pe moşneag a aruncat iataganul şi scutul şi i-a sărutat mâna.

Moşneagul şi Hasan au intrat în peşteră şi robul a încuiat uşa. Peştera era încăpătoare foarte, şi un drum cu boltă deasupra i-a dus într-o câmpie în numai câteva minute.

După ce au străbătut această câmpie, au ajuns la un serai cu două uşi mari, turnate în alamă. Moşneagul a deschis o uşă şi i-a spus lui Hasan să rămână afară, până ce se întoarce el cu tot ce trebuie…

Şi intrând pe uşa aceea, moşneagul a lipsit un timp, şi s-a întors cu un cal negru, gras ca pepenele

şi uşor de picior, şi putea alerga atât de repede, încât nici pulberea stârnită nu se putea ţine de dânsul… Era gata pregătit pentru drum cu şa şi frâie. Moşneagul i-a spus lui Hasan să încalece. Au intrat prin a doua uşă, şi au tot mers împreună, până au ajuns într-un pustiu mare.

SFATURILE MOŞNEAGULUI PE ELEFANT. HASAN E HOTĂRÂT SĂ ÎNFRUNTE TOATE PERICOLELE, SPRE MIRAREA ŞI BUCURIA MOŞNEAGULUI… SPUNE MAI DEPARTE ŞI VERSURI, LA BINE ŞI LA RĂU, SPRE LAUDA CELOR CE CREEAZĂ POEZII, ADICĂ SAPĂ FÂNTÂNI RĂCORITOARE ÎN PUSTIE… TOTODATĂ, CITITORII AFLĂ ŞI ÎNVAŢĂ PÂNĂ LA CE PREŢ TREBUIEŞTE RIDICATĂ IUBIREA…

Moşneagul a scos o epistolă şi i-a grăit lui Hasan astfel: – Urmează-ţi călătoria, fiul meu, până unde te va duce acest cal. Când vei vedea că se opreşte la uşa unei peşteri ca asta, descălecă şi dă-i drumul. El va intra singur în peşteră, tu însă trebuie să rămâi afară şi să nu te mişti de acolo cinci zile. În ziua a şasea, va ieşi la tine un moşneag îmbrăcat în negru şi cu barbă lungă, albă. Tu să-i săruţi mâna, să-ţi atingi capul de poala veşmântului său, şi să plângi în faţa lui până te întreabă ce vrei. Cum te va întreba, dă-i epistola asta. El ţi-o va lua, şi nu va spune nimic, şi te va lăsa din nou singur. Va trebui să aştepţi alte cinci zile. Dacă în ziua a şasea va ieşi iar, să ştii că dorinţa ta va fi împlinită; dacă însă va ieşi unul dintre feciorii săi, vei fi ucis, pacea fie cu noi, în vecii-vecilor! Deci, dacă îţi temi viaţa, nu înfrunta primejdia asta! Urcă-te mai bine pe elefantul meu şi el te va duce la nepoatele mele, şi ele îţi vor da

merinde pentru întoarcerea în patrie, iar acolo, Alah îţi poate da ceva mai bun decât ce ai pierdut! Fă ce vrei, dar ştii bine că cine nu îndrăzneşte mult, nu trebuie să se aştepte la mult…

Hasan a răspuns moşneagului astfel:

— Cum să mă mai bucure viaţa, cât timp sunt despărţit de soaţă şi copii? Nicicând nu voi găsi liniştea! Pe Alah, nu mă întorc acasă până nu-i regăsesc pe ai mei! Sau îi regăsesc sau mor!

Şi Hasan a plâns şi s-a văietat, rostind următoarele versuri:

„Stăteam aici cu inima zdrobită,
Chemându-mi pruncii şi a mea iubită.
Şi vântul întrebam de drumul lor,
Şi pulberea o sărutam de dor…”

Auzind aceste, moşneagul a înţeles că Hasan nu va da înapoi de la nimic. Totuşi i-a spus:

— Află, fiule, că insulele Wac-Wac sunt şapte la număr! În primele şase, se află puternice cete de fete luptătoare! Iar ultima insulă, a şaptea, e locuită de spirite, diavoli, spirite răzvrătite şi vrăjitori, iar până azi nimeni nu, a reuşit să ajungă la ei şi să se întoarcă. De aceea, te rog, fiule, în numele Domnului, să te întorci acasă, căci soaţa ta e chiar fata sultanului celor şapte insule! Cum vei putea ajunge la ea? Ascultă-mă, fiule, poate că Alah îţi va da o soaţă mai bună decât ea!…

— Pe Alah, stăpâne! a răspuns Hasan. Chiar dacă m-ar rupe în bucăţi, tot aş iubi-o, şi vreau să mă duc la acele şapte insule, şi nu mă întorc decât cu soaţa şi copiii mei…

— Stăruieşti deci să te duci? l-a întrebat moşneagul pentru ultima oară.

Hasan, arzând de nerăbdare să încalece mai repede, i-a răspuns:

— De bună seamă! Te rog să mă ajuţi, şi să te rogi pentru mine, şi poate Alah mă va uni cu ai mei, din nou…

Sfârşind cuvântul, Hasan a leşinat, şi după ce s-a trezit, moşneagul i-a spus:

— O, fiule! Ai mamă şi nu o lăsa să sufere prin pieirea ta!

Hasan a mai jurat o dată că nu se va întoarce acasă fără soaţă şi copii, şi că mai degrabă va muri.

După ce a sfârşit el acest cuvânt, moşneagul şi-a dat seama că într-adevăr e hotărât mai degrabă să moară decât să dea înapoi. I-a urat noroc în călătorie şi i-a mai spus o dată ce avea de făcut. I-a dat epistola, adăugând că prin ea îl dă în seama bătrânului fiu al lui Balkis, nepot al blestematei Ivlis, învăţătorului şi maestrului său, căruia i se închină oameni şi spirite.

Hasan şi-a luat rămas bun, a încălecat, a slobozit frâul calului într-un zbor mai repede ca fulgerul, şi a călătorit astfel zece zile.

Deodată a văzut un munte înalt, negru ca noaptea, şi acoperind întreaga zare, de la Răsărit la Asfinţit. Şi cu cât se apropiau de munte, calul necheza mai tare, şi deodată s-au arătat herghelii de cai în înfricoşător număr, atât de mulţi, încât ca picăturile de ploaie roiau în jurul calului lui Hasan, dar calul lui galopa mai departe, urmat şi înconjurat de herghelliile fără număr, până la peştera descrisă de moşneag.

Hasan a descălecat, şi calul a intrat în peşteră, iar Hasan a rămas afară, gândindu-se la sfârşitul tuturor acestor întâmplări. Şi a stat afară cinci zile şi cinci nopţi, trist şi fără somn.

Deodată a ieşit din peşteră, în veşmânt negru, şeicul Abu Riz, fiul lui Balkis. Zărindu-l şi recunoscându-l după descrierea moşneagului, Hasan i s-a aruncat la picioare, şi a început a plânge şi a se văita.

— Ce vrei, fiule? l-a întrebat Abu Riz şeic.

— Îndură-te, cuviosule şeic, şi citeşte epistola asta, şi vei binevoi a vedea ce vreau! a răspuns Hasan şi i-a dat epistola.

Abu Riz şeic, luând-o, a intrat în peşteră, fără să rostească vreun cuvânt.

Hasan a rămas afară, la uşă, aşa cum i s-a spus, şi a plâns cinci zile.

Şi moşneagul s-a arătat iar, într-o dimineaţă, îmbrăcat în alb. I-a făcut semn să-l urmeze. Hasan a intrat bucuros în peşteră, căci avea speranţa că va fi ajutorat.

Astfel, după un drum de o jumătate zi, au ajuns la o uşă de oţel boltită, acoperită cu pietre preţioase.

Moşneagul a deschis şi au intrat, şi au trecut prin şapte ganguri boltite şi prin încăperi împodobite cu aur. Apoi au intrat într-o sală mare, de marmură, în mijlocul căreia era o grădină cu fel de fel de flori, pomi şi poame. Cântau păsările, lăudând puterea creatorului. În toate colţurile sălii se afla câte o fântână cu lei de aur, şi din boturile lor ţâşneau şuvoaiele de apă, iar în laturile sălii, pe terase, se vedeau divane şi şeici stând şi citind în cărţi puse pe tăvi de aur. În jurul şeicilor stăteau roată învăţăcei cititori.

Hasan a fost întâmpinat cu multă cinste. Şeicul primitor a făcut semn spre ceilalţi, să trimită de acolo învăţăceii, şi după aceea trei şeici s-au aşezat lângă Abu Riz, şi l-au întrebat pe cine adusese. Abu Riz s-a întors spre Hasan:

— Spune-le tu toată istoria ta, de la început până la sfârşit…

Hasan a istorisit plângând tot ce i s-a întâmplat, şi după ce a plâns, şeicii l-au întrebat:

— Tu eşti cel lăsat de vrăjitorul Bahram pe Muntele Negurilor?

— Eu sunt acela! a răspuns Hasan.

— Stareţ al tuturor schivnicilor! Au strigat apoi şeicii către Abu Riz. Cum a coborât acest om muntele, şi ce a văzut acolo sus?

Abu Riz i-a spus lui Hasan:

— Fă bine şi istoriseşte-le totul, cu gura ta…

Şi după ce Hasan le-a istorisit tot, şeicii se minunau foarte. S-au întors iar spre maestrul lor:

— Jurăm pe Alah că acest fecior este vrednic de îndurarea noastră… Îl poţi ajuta să-şi găsească soaţa şi copiii?

— E o lucrare grea! a răspuns Abu Riz şeic. L-am sfătuit să se lase, dar nu mi-a primit sfatul, şi ştiţi cât de greu e să ajungi la insulele Wac-Wac! Cunoaşteţi doar puterea sultanului acestor insule! De asemenea, i-am jurat acelui sultan să nu-i calc pământul şi să nu pornesc în niciun fel împotriva lui! Deci, dar cum pot să-i duc pe acest fecior la fata-zburătoare?

— O, maestre! au răspuns şeicii. Acest fecior e nefericit şi e hotărât să înfrunte orice pericol, de aceea trebuie să-l ajuţi, şi doar ţi-a adus şi o epistolă de la prietenul tău!…

Hasan a sărutat picioarele lui Abu Riz, şi-a pus poala veşmântului lui pe capul său, şi a răspuns plângând:

— O, maestre, uneşte-mă cu soaţa şi cu copiii mei, căci altfel voi muri…

Şeicii s-au pus în freamăt, adânc mişcaţi de soarta îndrăzneţului.

— O, stăpâne, nu dispreţui răsplata cerească, hărăzită ţie prin salvarea acestui străin! Şi mai aduţi aminte că te roagă pentru el, prin epistolă, prietenul tău, moşneagul pe elefant…

— Atunci, cu voia lui Alah, să-l ajutăm, să ne dăm pentru el toată puterea noastră! a strigat în cele din urmă Abu Riz.

Auzind acestea, Hasan a sărutat, plin de bucurie, picioarele maestrului şi ale celorlalţi şeici, apoi maestrul Abu Riz a luat cerneală şi hârtie şi a scris epistolă, i-a pus sigiliul şi a dat-o lui Hasan. I-a dat şi o punguliţă de piele, cu tămâie, sfătuindu-l:

— Păstrează bine această punguliţă, şi dacă vei fi în nevoie, ia puţină tămâie, gândeşte-te la mine, şi voi veni numaidecât să te scap…

Apoi, maestrul Abu Riz a poruncit unui şeic să poruncească să se arate numaidecât Dahneş, spiritul zburător. Şi când Dahneş s-a arătat, maestrul Abu Riz i-a poruncit să se apropie şi i-a şoptit la ureche ceva:

— Ascult, maestre! a răspuns Dahneş, iar maestrul Abu Riz s-a întors spre Hasan:

— Fiul meu! Du-te sănătos, cu acest spirit zburător! Când te vei ridica sus, până la cer, şi vei auzi glasurile văzduhului, tu să nu scoţi o vorbă, căci altfel amândoi veţi fi pierduţi… În ziua a doua a călătoriei, te va lăsa jos, într-un tărâm alb, de camfor. Aici, va trebui să călătoreşti zece zile, până vei ajunge la porţile unei cetăţi, în care vei intra şi te vei duce la sultanul cetăţii, i te vei închina din partea mea, şi-i vei da epistola asta… Să nu te abaţi deloc de la cuvântul acestui sultan…

Hasan a făgăduit că va face totul cum i S-a spus, şi-a luat rămas bun, şi Dahneş, spiritul zburător, l-a aşezat pe braţul său stâng, şi a zburat o zi şi o noapte atât de sus, că s-au putut auzi glasurile văzduhului. A doua zi, după ce l-a aşezat într-un tărâm alb, s-a făcut nevăzut…

Hasan a călătorit prin tărâmul alb, pe jos, zece zile şi zece nopţi, până a ajuns la porţile unei cetăţi. A intrat în cetate şi a întrebat unde stă sultanul, şi când a fost dus în faţa lui, a sărutat pământul. Sultanul l-a întrebat ce vrea. Hasan a sărutat atunci epistola lui Abu Riz şi i-a întins-o. După ce a citit-o, sultanul a poruncit unui hadâmb:

— Du-l pe acest fecior în casa străinilor!

Hasan a fost găzduit acolo trei zile, şi cei mai de vază oameni ai seraiului îi ţineau de urât, ascultându-i minunata istorie a călătoriei.

În ziua a patra, a venit un hadâmb şi l-a dus la sultan.

— Maestrul Abu Riz îmi scrie că vrei să ajungi pe insulele Wac-Wac! Însă, fiule, acum nu te pot trimite într-acolo! Ar trebui să înfrunţi multe pericole şi să străbaţi pustiuri îngrozitoare… Sunt

sultan puternic şi oştile mele umplu tot pământul, cu toate acestea socot că n-ar fi potrivit să călătoreşti pe pământ spre insulele Wac-Wac, pentru că la hotarele lor stă acum o oaste străină, puternică şi bine înzestrată, şi încearcă zadarnic să le cucerească. De aceea, aşteaptă până ancorează aici o corabie din insulele Wac-Wac, şi vei pleca atunci, pe calea apei, şi te voi încredinţa corăbierilor, căci nu te pot lăsa să nu-ţi atingi ţelul, şi nu pot uita nici rugămintea cinstitului meu prieten şi maestru, Abu Riz şeic… Când vei porni cu corabia, să spui oricui te întreabă, că eşti cumnatul sultanului Hasun, din tărâmul camforului. Apoi, după ce căpitanul corăbiei te va coborî, vei afla pe ţărm numeroase divane. Tu să te aşezi sub unul dintre ele, şi să stai liniştit. Nu scoate o vorbă, până la sosirea nopţii! Când vor veni apoi cetele de fete-luptătoare, s-o apuci bine pe aceea de pe divanul tău, şi s-o rogi să te ocrotească! Dacă-ţi va da fata aceea ocrotirea, îţi vei atinge ţinta, căci ea te va duce la soaţă şi copii; dacă nu, plânge-ţi de pe acum viaţa pierdută fără speranţă! Află, fiule, că vei fi în pericol de moarte, şi eu nu voi mai putea face nimic pentru tine. Dacă nu reuşeşti să ajungi la ţintă, eşti pierdut. Dar, dacă n-ai fi avut curaj, n-ai fi putut pătrunde nici până aici, după cum nimic nu te-ar fi putut scăpa din mâna moşneagului pe elefant, şi nu ai fi putut ajunge în prima peşteră, şi nici la Abu Riz, maestrul meu…

— O, puternice sultane, oare când vor veni corăbiile de la insulele Wac-Wac? l-a întrebat Hasan pe Hasun.

— Peste treizeci de zile. Neguţătorii vor rămâne aici, un timp, pentru daraverurile lor neguţătoreşti, apoi se întorc acasă şi vin iar abia peste un an…

Apoi, sultanul Hasun a poruncit ca Hasan să fie dus din nou în casa străinilor, şi să i se dea toate cele de lipsă. Şi a rămas Hasan acolo treizeci de zile, până au sosit corăbiile. Sultan Hasun a mers

în întâmpinarea lor, cu Hasan şi cu câţiva neguţători. Sosiseră corăbii numeroase, dar nu se apropiaseră de ţărm. Neguţătorii s-au urcat în bărci. Au venit la ţărm.

Când, după un timp, s-au pregătit să se întoarcă pe corăbii, sultanul a poruncit să se pregătească ce trebuia pentru Hasan, şi a chemat la el un căpitan, şi i-a spus să-l ia pe acest fecior, pe ascuns, şi să-l ducă la insulele Wac-Wac, unde să-l lase să coboare şi să nu-l mai aducă înapoi.

După ce căpitanul a făgăduit că-i va îndeplini porunca, sultanul i-a amintit lui Hasan că nu trebuie să spună nimănui despre păţaniile lui. Apoi şi-a luat rămas bun de la el. Hasan i-a urat viaţă lungă şi biruinţă asupra vrăjmaşilor. Căpitanul l-a închis într-o ladă, pe care a dus-o pe corabie cu o barcă, aşa încât corăbierii credeau că lada cuprinde mărfuri.

Curând, corăbiile au pornit şi după o călătorie de zece zile au ajuns la insulele Wac-Wac, unde Hasan a fost coborât.

Văzând pe ţărm divane numeroase, după cum îi povestise sultan Hasun, s-a ascuns sub unul dintre ele, şi după apusul soarelui a văzut fete-luptătoare, multe ca lăcustele, cu iatagane şi paloşe.

După ce s-au uitat un timp la mărfurile aduse de corăbii, ele s-au dus să se odihnească puţin, şi una s-a aşezat pe divanul sub care sta Hasan ascuns. Şi el a apucat-o deodată de poalele veşmântului şi-a strigat plângând:

— Ocrotire şi ajutor! Ai milă de cel aflat departe de patria sa, despărţit de soaţa sa şi de copii, şi se va îndura şi de tine Alah!

Auzind aceste cuvinte, spuse cu cea mai mare disperare, fata a zis:

— Curaj, necunoscutule! Rămâi ascuns aici până mâine noapte şi, cu voia lui Alah, toate se vor mântuit cu bine…

Hasan s-a ascuns iar, şi fetele şi-au petrecut noaptea prin fel de fel de jocuri, stând pe divane,

între lumânări arzând şi răspândind miresme de ambră, aloe şi mosc.

A doua zi dimineaţa au venit iar bărcile de la corăbii, şi toată ziua aceea s-a vândut şi s-a cumpărat mult.

Odată cu noaptea, fata pe care o rugase Hasan să-l ocrotească i-a dat o platoşă, un coif, un paloş, un brâu de aur şi o lance, şi s-a dus repede, temându-se să nu fie văzută. Hasan şi-a pus coiful, a îmbrăcat platoşa, şi-a încins spada, a luat lancea şi s-a aşezat pe marginea divanului, lăudând pre Domnul şi cerând ocrotirea lui…

Pe când sta aşa, au trecut pe lângă el cete de fete-luptătoare, cu facle şi lampioane, şi urmându-le, Hasan s-a ţinut de ele până într-un loc unde erau întinse numeroase corturi şi a intrat şi el cu una într-un cort, şi când îşi scotea armura şi vălul, Hasan a văzut că era bătrână şi poate cea mai urâtă fiinţă de pe pământ. Dar şi bătrâna, pe numele ei Savahia, era mirată foarte văzându-l pe Hasan.

— Cine eşti şi cine te-a adus aici? l-a întrebat ea.

Hasan s-a aruncat în faţa ei la pământ, şi-a lipit obrajii de picioarele ei, şi plângea şi se văita şi o ruga să-l ocrotească, şi Savahia a avut milă de el şi i-a făgăduit ocrotirea, apoi i-a spus:

— Nu se mai află om să fi trecut prin ceea ce ai trecut tu! Dar acum linişteşte-te şi ai curaj, căci n-ai de ce te mai teme…

Şi Savahia a chemat îndată o căpetenie, şi i-a poruncit să dea cuvânt oştirii că a doua zi urmează să se pună în mers, şi că oricine va rămâne acolo, va fi pedepsită cu moartea. Apoi, căpetenia s-a dus să îndeplinească porunca, şi Hasan şi-a dat seama că Savahia stătea în fruntea oastei. După ce a mai dat multe alte porunci, a venit dimineaţa, şi oastea s-a pus în mers, însă Savahia a rămas lângă Hasan şi i-a grăit astfel:

— Vino, fiule, mai aproape, şi mai spune-mi o dată de ce ai venit în această ţară, înfruntând atâtea

pericole? Spune-mi adevărul şi nu-mi ascunde nimic, căci acum faci parte dintre ai mei şi te afli sub ocrotirea mea; dacă-mi vei spune cinstit, te voi ajuta, chiar cu preţul vieţii mele!

După ce Hasan şi-a povestit toată istoria, de la început până la sfârşit, ea a spus:

— Lăudat fie Alah, că te-a salvat şi te-a adus la mine! De ai fi căzut în mâna alteia, te-ar fi omorât. Dar gândul tău e plăcut lui Alah şi dragostea ta adevărată pentru soaţă şi copii te va duce la ţintă! Voi face tot ce pot, ca să te ajut, dar, fiule, soaţa ta nu e aici; se află pe insula a şaptea, şi ca să ajungi acolo, trebuie să călătoreşti şapte luni, zi şi noapte. Întâi, ajungi în ţara păsărilor, unde păsările necontenit strigă şi fac atâta larmă cu aripile, încât călătorii nu se mai pot auzi unii pe alţii. Prin această ţară călătoreşti unsprezece zile, şi ajungi în ţara fiarelor, unde hienele, lupii şi leii urlă aşa de straşnic, încât poţi înnebuni de spaimă. Prin ţara asta trebuie să călătoreşti douăzeci de zile şi ajungi în ţara spiritelor, unde spiritele scot strigăte puternice, şi nu se văd decât scântei fulgerătoare, flăcări şi fum, încât nu mai poţi vedea şi auzi nimic, şi cu greu poţi merge înainte! Acolo nu ai voie să întorci capul în urmă, căci eşti al morţii, iar călăreţul trebuie să-şi ţină capul aplecat pe şa şi să nu-l ridice timp de trei zile. După aceea ajungi la un munte înalt cât cerul, şi la un fluviu care curge spre insulele Wac-Wac. După un drum de o zi, ajungi la alt munte, numit Wac-Wac, pentru că pe acel munte sunt copaci pe care cresc capete asemănătoare capului omenesc, şi la răsăritul şi la apusul soarelui ele strigă: „Wac-Wac!” adică lăudată fie lumina soarelui… Oastea sultăniţei acestor insule, pe care şi un călăreţ bun nu le poate străbate în mai puţin de un an, e alcătuită numai din fete, şi niciun bărbat nu are voie să se lase văzut acolo. Un fluviu ne desparte de ţara unde locuiesc bărbaţii supuşi sultăniţei. Dar sultăniţa stăpâneşte nu numai asupra fetelor, ci şi asupra

unei mulţimi nenumărate de spirite şi diavoli, şi deci, dacă te temi cumva, şi nu mai vrei să mergi cu noi, trimit pe cineva cu tine, să te ducă la ţărm, să te urce pe vreo corabie, pentru a te întoarce în patria ta. Dacă însă vrei să rămâi la noi, poţi rămâne, şi niciun fir din părul capului nu ţi se va clinti, ca şi când te-ai afla în lumina ochilor mei, până ce, cu voia lui Alah, îţi vei atinge ţinta…

— O, stăpână! a strigat Hasan. Nu mă voi despărţi de tine cât voi trăi, până-mi voi regăsi soaţa şi copiii…

Savahia i-a răspuns:

— Fii tare, Hasane, căci cu voia lui Alah, te voi ajuta să-ţi atingi ţinta! Îndată voi trimite sultăniţei veste despre tine şi-i voi cere ajutorul…

Hasan i-a urat fericire, i-a sărutat mâinile şi obrajii şi i-a mulţumit pentru ajutorul făgăduit, şi a rămas la Savahia mult. A plâns şi a rostit următoarele versuri:

„Plăcut adie moscul revederii!
Când bate vântul dinspre casa ei,
E, noaptea, dimineaţă luminoasă…”

Apoi, Savahia a poruncit să se bată tobele şi oastea să se pună în mers, iar Hasan, scufundat în marea gândurilor lui, o urma spunând fel de fel de versuri. Savahia se străduia să-l mângâie şi să-l încurajeze. Şi au mers aşa, până au ajuns la prima insulă, a păsărilor. Au auzit strigăte atât de puternice, încât Hasan a crezut că toată lumea se prăbuşeşte. Cu totul zăpăcit, şi-a pierdut minţile, a ameţit, apoi a leşinat şi fiind aproape de moarte, se gândea: „Dacă în ţara păsărilor aud astfel de larmă, ce mi se va întâmpla în ţara fiarelor sălbatice”? Savahia a râs de el:

— Fiule, dacă aici, în prima insulă, îţi pierzi firea, ce ai să te faci în celelalte?

Apoi, după ce au străbătut într-un marş neîntrerupt insula păsărilor, au ajuns în insula

fiarelor. Aici, Hasan a auzit o larmă atât de puternică, încât i s-a părut că pământul se prăbuşeşte! Apoi au intrat în ţara spiritelor şi Hasan a scăpat teafăr, şi au ajuns la un fluviu curgând la poalele unui munte nespus de înalt; acolo oastea şi-a întins corturile, pe mal, şi Savahia a alcătuit pentru Hasan un divan din lemn aurit, acoperit cu pietre preţioase.

Oastea se aşezase în faţa cortului şi Savahia a poruncit să se întindă mesele. După ce au mâncat şi au băut, fetele-luptătoare s-au dezbrăcat, să se scalde în fluviu. Savahia poruncise fetelor anume, să se scalde în faţa cortului ei, pentru ca Hasan să-şi recunoască soaţa, dacă cumva s-ar afla printre ele, dar Hasan a văzut că nu se afla. În cele din urmă, a venit o fată, însoţită de zece roabe şi treizeci de slujitoare. După ce stăpână s-a jucat un timp în apă cu slujitoarele, a ieşit iar pe mal, unde a fost ştearsă cu ştergare de mătase şi i s-au adus veşminte şi giuvaeruri lucrate de către spirite, după aceea ea s-a îndepărtat.

— Fata asta seamănă mult cu fata-zburătoare. Dar, a continuat Hasan, nu e soaţa mea. Niciuna dintre ele nu-i aşa de frumoasă ca soaţa mea!

Atunci Savahia l-a rugat să-şi descrie soaţa amănunţit.

— Soaţa mea, a început Hasan, are faţa ca luna strălucitoare, statura ca ramurile Wan, părul negru, dinţii albi, buzele de coral, obrajii ca doi trandafiri, genele negre, gura ca sigiliul sultanului Salom…

— Mai descrie-o o dată!

Hasan a adăugat:

— Soaţa mea are obrajii ca anemonele, gura ca sigiliul sultanului Salom, dinţii ca perlele…

Auzind acestea, Savahia s-a gândit cât s-a gândit, apoi, speriată foarte, a grăit:

— Acum îmi dau seama, feciorule, că se poate să mor din cauza ta. O, de nu te-aş fi cunoscut niciodată! Îţi cunosc soaţa: ea e fata cea mai mare a sultanului stăpânitor al tuturor insulelor Wac-

Wac! Deschide-ţi ochii şi ascute-ţi mintea! Trezeşte-te din somnul tău, căci dacă asta e soaţa ta, nu o vei revedea niciodată, căci între tine şi ea e depărtare ca de la cer la pământ! Întoarce-te, feciorule, căci altfel suntem amândoi pierduţi…

Auzind acestea, Hasan a plâns până a căzut leşinat. Însă Alah i-a dăruit Savahiei atâta dragoste pentru el, ca pentru fiul ei, încât a plâns lângă dânsul până l-a deşteptat, şi cum s-a deşteptat, Hasan a spus:

— O, Savahia! Cum să mă întorc, acum când am ajuns atât de departe? N-aş fi crezut niciodată că mă vei părăsi!

— Fiule, i-a răspuns Savahia. Credeam că soaţa ta e fată obişnuită, şi de aş fi ştiut că e o fată de sultan, nu te-aş fi lăsat să ajungi atât de departe. Dar, fiule, ai văzut toate fetele, spune-mi care-ţi place mai mult şi o vei primi în locul soaţei tale. Închipuie-ţi că soaţa şi copiii tăi au murit! Întoarce-te acasă, în pace, înainte de a cădea în mâna sultanului, căci atunci eu nu voi mai putea face pentru tine nimic. Te rog, fă cum îţi spun, şi nu mă lăsa să-ţi văd pieirea…

Hasan s-a trântit la pământ, a plâns şi-şi arăta iubirea prin stihuri. În cele din urmă Savahia i-a spus:

— Fiule, nu ştiu ce să fac. Dacă te duc în cetatea de căpetenie, s-a sfârşit cu tine, căci cine ştie ce va face sultăniţa, aflând de venirea ta! Cum să te iau cu mine în cetate, unde te vor recunoaşte fetele? Întoarce-te, fiule, acasă, încearcă să-ţi scapi zilele, iar eu îţi voi da fata cea mai frumoasă şi comorile cele mai de preţ…

Hasan însă a plâns, i-a sărutat picioarele şi i-a răspuns:

— Să mă întorc fără să-mi fi atins ţinta după ce am ajuns atât de departe? Acum să mă întorc când sunt în ţara iubitei?

Şi a rostit alte versuri, şi se jeluia şi plângea, încât Savahia i-a jurat să-l ajute cu îndrăzneală

până la capăt.

Hasan şi-a simţit iar inima la loc, şi toată ziua a vorbit cu Savahia. Seara, fetele s-au despărţit, unele s-au dus în cetate, altele au rămas în corturi. Savahia l-a dus pe Hasan în cetate, într-un loc singuratic, unde nu-l putea vedea nimeni, pentru ca să nu afle sultăniţa despre el. I-a povestit despre asprimea sultanului şi Hasan a mai rugat-o o dată să nu-l părăsească, şi abia atunci a început ea să se gândească mai bine cum să-l ducă la soaţă, căci vedea că nu se lasă speriat de nimic şi că era hotărât să înfrunte orice pericole, ca-n vorba înţeleaptă a bătrânilor: „Cel ce iubeşte nu ascultă cuvântul nepăsătorului…” Până la urmă s-a hotărât să spună totul sultăniţei insulei, Nur Alhuda, una din cele şapte surori ale soaţei lui Hasan, care sta în altă insulă, despărţită de celelalte printr-o mare furioasă.

Savahia putea intra oricând în seraiul Nurei Alhuda, căci se bucura de mare vază. Când Nur Alhuda a văzut-o, s-a ridicat în faţa ei, a îmbrăţişat-o, a întrebat ce nevoie o mână…

— Pe Alah, sultăniţă a timpurilor, a răspuns ea. Mare e nevoia ce mă mână, de aceea te rog să mă ajuţi…

PRIN CÂTE MAI TRECE HASAN; ÎN SFÂRŞIT, ŢINTA ZBUCIUMULUI E APROAPE, DAR ÎNTÂI HASAN LEŞINĂ DE TREI ORI…

— Care ţi-i rugămintea? a întrebat Nur Alhuda. Spune-mi-o şi te voi ajuta chiar cu preţul vieţii… Averea mea, oastea mea, totul îţi stă la îndemână!

Savahia i-a povestit istoria lui Hasan, de la început până la sfârşit, şi tremura ca trestia plăpândă în furtună:

— Alah să mă ferească de asprimea ta! a sfârşit ea după ce i-a mărturisit cum i-a dat ocrotire, cum l-a înarmat şi l-a luat cu oastea ei şi l-a adus în cetate… A adăugat:

— Vezi, fata mea, i-am spus cât de aspră eşti, dar el a plâns, a rostit versuri şi a răspuns că mai degrabă vrea să moară decât să trăiască fără soaţă şi copii! Niciodată, o, sultăniţă, nu am mai văzut atâta neînfricare!

Sfârşind Savahia, Nur Alhuda s-a mâniat foarte, a stat puţin pe gânduri şi a rostit:

— O, tu, afurisită babă, cine ţi-a dat putere să aduci un bărbat aici? Ai mai văzut vreodată una ca asta? Pe capul meu ţi-o jur, că dacă nu m-ai fi crescut, aş porunci tot acum să fii omorâtă împreună cu el, în chipul cel mai groaznic, pentru ca istoria ta să fie tuturor pildă! Dar, acum, blestemato, du-te şi adă-l, căci altfel poruncesc să ţi se taie capul…

Savahia a ieşit tremurând de spaimă, fără să ştie dacă se află în cer sau pe pământ. Şi-a spus: „Ce nenorocire mi-a trimis Alah!”

— O, tu, cel ajuns la capătul zilelor tale, scoală-te! a strigat mai apoi către Hasan. Vrea să te vadă sultăniţa!

În drum spre serai Savahia îl învăţa cum să vorbească cu sultăniţa. Apoi, cum a ajuns, Hasan s-a aruncat la pământ, în faţa sultăniţei, şi a rostit următoarele versuri:

„Fie ca norocul tău nemăsurat să dureze cât lumea!
Alah înmulţească nemărginit gloria ta şi puterea ta,
Şi să-ţi dea ajutor împotriva tuturor vrăjmaşilor…”

După ce a spus Hasan aceste versuri, sultăniţa i-a făcut semn să grăiască, să-i spună: cum îl cheamă, cum o cheamă pe soaţa lui? Dar pe copii?

— Sultăniţă a timpurilor! a răspuns el. Pe robul tău îl cheamă Hasan, şi Bassora mi-i cetatea de obârşie. Pe unul dintre copiii mei îl cheamă Nasir, pe celălalt Mansur. Numele soaţei mele nu-l cunosc nici eu…

— Dar din ce loc ţi-a răpit soaţa ta copiii? a stăruit sultăniţa.

— Din Bagdad, o, sultăniţă a timpurilor!

— Şi ce a spus când şi-a luat zborul împreună cu copiii?

— A spus mamei: „Când fiul tău se va întoarce şi va găsi prea lungi nopţile despărţirii, şi-i va fi dor de mine, spune-i să vină, să mă caute pe insulele Wac-Wac…”

— Asta arată că ea te mai iubeşte! a spus sultăniţa. Cum poţi crede că s-a înstrăinat de tine? Dacă se înstrăina, nu ţi-ar fi spus locul unde se află şi nu te-ar fi îndemnat s-o urmezi într-acolo…

— O, stăpână a tuturor sultanilor! Refugiu al bogaţilor şi săracilor! Ţi-am spus totul, cum s-a întâmplat, şi nu ţi-am ascuns nimic. Ai milă de mine şi nu te feri de la o faptă bună şi de la răsplata Domnului din ceruri! Alină-mi durerea şi bucură-mi ochiul, unindu-mă iar cu soaţa şi copiii mei…

Aşa s-a rugat Hasan, iar Nur Alhuda i-a răspuns:

— Îţi voi înfăţişa toate fetele de pe insulă, şi dacă vei recunoaşte-o pe soaţa ta, ţi-o voi da, din milă… Dacă însă nu o recunoşti, voi porunci să fii spânzurat în faţa uşii seraiului meu!

— Bucuros! i-a răspuns Hasan. Primesc, sultăniţă a tuturor timpurilor…

Nur Alhuda a poruncit apoi ca toate fetele să vină în serai, şi Savahia le-a înfăţişat lui Hasan, în cete de câte o sută.

— Ei, care şi unde ţi-i soaţa? a întrebat sultăniţa.

— N-am găsit-o! a răspuns Hasan, iar Nur Alhuda a poruncit Savahiei să aducă toate fetele din cetate, să le înfăţişeze şi pe ele. Şi cum şi încercarea asta a fost zadarnică, Nur Alhuda

tremura de mânie şi a poruncit celor din juru-i să-l ia pe Hasan şi să-i taie capul, pentru ca altă dată niciun străin să nu se mai încumete să-i calce ţara…

Hasan a fost repezit cu faţa la pământ şi târât de acolo.

I s-au legat ochii şi gâdele aştepta cu iataganul gata…

Atunci, ridicându-se căpetenia oştilor, Savahia, a sărutat pământul în faţa sultăniţei, şi a strigat:

— O, sultăniţă a timpurilor! În numele creşterii ce ţi-am dat-o, nu te pripi, ci află mai întâi ce pericole a înfruntat acest sărman om, prin câte suferinţe şi spaime a trecut! A biruit până acum prin curajul său, şi având încredere în simţul tău de dreptate, a venit să te roage! Dacă-l omori, toţi călătorii te vor numi duşmancă a străinilor şi ucigaşă! De altfel, va fi totdeauna sub ameninţarea mâniei tale şi îl poţi omori oricând! Eu i-am dat ocrotire, bizuindu-mă pe bunătatea ta şi pentru că m-am încrezut în spiritul tău de dreptate! Ai auzit cât de frumos vorbeşte şi cum ştie să-şi arate simţămintele în versuri! Vorbele lui sunt ea perlele înşirate în colier, şi fiindcă se află acum aici, trebuie să-l iubim şi să ne gândim cât de greu e de răbdat despărţirea, căci despărţirea, mai ales de copii, înseamnă moarte… Dar, sultăniţă, acum e timpul să-ţi dai şi tu jos vălul de mătasă de pe faţă, să te vadă şi pe tine… Dacă nu vrei, porunceşte să fiu omorâtă şi eu odată cu Hasan!

— Se poate să fiu eu soaţa acestui om? a râs sultăniţa. Să poftească să mă vadă!…

Hasan a fost adus în faţă, şi când sultăniţa şi-a ridicat vălul, el a scos un strigăt puternic şi a căzut leşinat…

Şi trezindu-se el, şi mai uitându-se o dată la sultăniţă, iar a leşinat. Şi trezindu-se şi uitându-se iar la ea, a leşinat a treia oară.

— Ce-i eu tine, Hasane? s-a mirat Savahia.

— Sultăniţa e chiar soaţa mea! a răcnit Hasan, iar sultăniţa a răspuns mirată:

— Eu? Soaţa ta? Se vede că eşti nebun…

— Iartă-l! a rugat-o Savahia. Căci cel ce suferă seamănă cu nebunii…

Plângând, Hasan rostea următoarele versuri:

„Văd chipul ei şi mă topesc de dor!
Şi plâng, şi plâng pe pragul casei ei…”

Apoi, întorcându-se spre sultăniţă, i-a spus:

— Nu, pe Alah, nu eşti soaţa mea, dar cât de bine semeni…

— Linişteşte-te, lasă nebunia şi sminteala – i-a spus ea, blând. Priveşte-mă mai bine!

— O, stăpână a tuturor sultanilor! Refugiu al bogaţilor şi săracilor! Te-am privit bine şi am găsit că ori eşti soaţa mea, ori îi semeni desăvârşit…

— Dar prin ce seamănă soaţa ta cu mine? s-a mirat sultăniţa şi Hasan a răspuns astfel:

— O, sultăniţă a sultăniţelor! Semeni eu ea la fruntea strălucitoare, la roşeaţa obrajilor, la statura de ramură, şi la dulceaţa glasului…

Auzind acestea, sultăniţa a zâmbit. Sudoare în picuri îi luneca pe frunte. Se înroşise. Sprâncenele i se arcuiseră a mirare şi ochii săgetau scântei.

— Du-l înapoi la locuinţa lui! a spus ea apoi către Savahia. Unui bărbat care îndură atât pentru soaţă şi copii, i se cuvine tot ajutorul nostru! Prin voia lui Alah, toate se vor sfârşit cu bine…

Savahia l-a dus pe Hasan acasă, apoi s-a întors la sultăniţă, şi aceasta i-a poruncit să-şi ia armele şi să plece însoţită de zece călăreţe viteze, la tatăl ei, s-o salute pe sora ei mai mică şi s-o roage să pună copiilor platoşele dăruite de dânsa, şi să i-i trimită, căci îi e dor de ei… Totodată, i-a poruncit să nu amintească nimic despre Hasan.

— După ce vei lua copiii, a continuat sultăniţa, pofteşte-o şi pe sora mea să vină la mine! Tu să te grăbeşti să pleci cu copiii înainte, şi ea te va urma.

E bine, de asemenea, să nu vii pe acelaşi drum cu sora mea; să călătoreşti zi şi noapte, nu te opri nicio clipă în timpul călătoriei, ca să te întorci aici împreună cu copiii cât de repede poţi! Păzeşte-te însă să nu grăieşti la nimeni despre rostul tău! Mă leg cu jurămintele cele mai sfinte, că dacă sora mea e soaţa lui Hasan, i-o dau cu tot cu copii, şi-l las să plece în patria lui… Surorii mele să-i spui că nu am văzut-o de-atâta timp şi mi-i dor s-o văd! L-am auzit pe Hasan spunând că soaţa lui seamănă cu mine ca două picături de apă, şi numai Alah ştie că nu se află altă femeie care să semene cu mine, ca Manar Alnisa, sora mea…

Savahia s-a încrezut în cuvântul sultăniţei, neştiind că aceasta era hotărâtă să-l omoare pe Hasan!

— Fii vesel şi curajos, Hasane! a strigat ea. Cu voia Domnului îţi vei atinge ţinta…

Apoi, Savahia şi-a luat armele şi o mie războinice înzestrate cu tot felul de arme, şi s-au suit pe corăbii, şi peste trei zile au ajuns la cetatea unde trăia fata Manar Alnisa. Savahia a lăsat războinicele în afara cetăţii şi s-a dus la ea singură, şi i s-a închinat şi i-a spus astfel:

— Află că sora ta e supărată că vii la dânsa aşa de rar…

Manar Alnisa a poruncit îndată să se aducă corturile pentru călătorie, şi a pregătit şi daruri pentru sora ei. Tatăl, care văzuse corturile de pe terasa seraiului, şi auzise că Nur Alhuda a poftit-o pe Manar Alnisa, a poruncit să se scoată din cufere fel de fel de lucruri preţioase, pentru a le trimite fiicei lui, Nur Alhuda. A poruncit de asemeni să se pregătească oşti s-o însoţească pe Manar Alnisa, căci o iubea nespus. (Pe cea mai mare fată a lui o chema „Lumina pătrunderii”, pe a doua, „Steaua dimineţii”, pe a treia „Soarele dimineţii”, pe a patra, „Pomul perlelor”, pe a cincea, „Desfătarea inimii” şi pe a şasea, „Lumina fetelor”…)

Văzând Savahia pregătirile de călătorie, s-a dus iar la Manar Alnisa, a sărutat pământul în faţa ei, şi la întrebarea dacă mai are vreo rugăminte, ea i-a spus că sora ei o roagă să pună copiilor platoşele şi să-i lase să plece cu dânsa înainte, pentru ca prin ei să aducă ştirea fericită despre sosire…

Auzind acestea, Manar Alnisa a pălit şi şi-a lăsat capul în pământ.

— O, doică, inima mea tremură de frică…

— Te temi pentru copiii tăi, deşi se vor afla la sora ta? a întrebat Savahia.

— Ferească-mă Alah de un asemenea gând! Dar nu ştii că dragostea e totdeauna bănuitoare?

— Lăudat fie Domnul! a răspuns Savahia. Cunoşti dragostea mea pentru copii, căci doar şi pe tine te-am crescut şi pe toate surorile tale. Voi veghea asupra copiilor tăi şi-i voi sluji ea pe ochii mei! Le voi întinde obrajii mei drept aşternut şi îi voi înveli cu inima mea! Nu-mi spune nimic, ci fii curajoasă şi voioasă şi trimite copiii! Voi sosi cu ei acolo, cu cel mult o zi sau două înaintea ta…

Şi astfel, Savahia a pornit repede cu copiii şi i-a dus la mătuşa lor, Nur Alhuda, şi aceasta s-a bucurat cu ei, i-a sărutat, i-a strâns la sânul ei, apoi a spus Savahiei:

— Adă-l acum pe Hasan! i-am făgăduit ocrotirea mea şi nu are de ce să se mai teamă de mânia mea, căci a călcat în locuinţa mea şi a trecut prin atâtea pericole…

— Ţi-l voi aduce, a răspuns Savahia, dar trebuie să-mi făgăduieşti că dacă copiii sunt ai lui, să-l laşi să şi-i ia, să plece nevătămat în patria sa…

Auzind aceasta, sultăniţa s-a răstit la ea mânioasă:

— De unde atâta dragoste pentru străinul care s-a încumetat să vină, să afle toate tainele noastre? După ce va pleca, va povesti că ne-a văzut şi ne va face în lume nume prost! Toţi sultanii şi şahii vor auzi despre asta şi toate caravanele vor duce pretutindeni noutatea, şi chiar neguţătorii vor

spune: „A fost cineva pe insulele Wac-Wac, şi a străbătut, fără să i se întâmple nimic, ţara vrăjitorilor, ghicitorilor, spiritelor, păsărilor şi fiarelor sălbatice…” Aceasta nu trebuie să se întâmple! Jur pe făcătorul cerului şi pământului, că voi porunci să i se taie capul, dacă aceştia nu sunt copiii lui…

Şi Nur Alhuda s-a mai răstit o dată la Savahia, şi a trimis douăzeci de hadâmbi să-l însoţească pe Hasan la aducere.

Iar el, când a văzut hadâmbii, s-a făcut alb, îi tremurau mâinile, iar picioarele îi erau ca înlemnite, încât abia a mai putut urma hadâmbii…

— Vezi ce mi-ai făcut? L-a dojenit Savahia. De ce nu m-ai ascultat şi m-ai târât şi pe mine în nenorocire? Acum, du-te, căci Nur Alhuda vrea să-ţi vorbească…

Hasan a pornit cu inima zdrobită.

HASAN SE APROPIE DE-A BINELEA DE ŢINTĂ, DATORITĂ STĂRUINŢEI LUI ŞI ÎNDRĂZNELII; VISUL CU CELE ŞAPTE PERLE; CUNOAŞTEREA CELOR DOI COPII; APOI, CUNOAŞTEREA SOAŢEI; ŞI ALTE LUCRURI CE VOR MIRA NESPUS CITITORII…

Între timp, Manar Alnisa se pregătea să plece a doua zi, dar a sosit deodată un portar al sultanului şi i-a spus:

— Până la pământ închinare! Tatăl tău ţi se închină, asemeni, şi doreşte să te vadă la el numaidecât…

Sosind ea împreună cu portarul, sultanul a aşezat-o lângă dânsul:

— Află, o, fata mea, că am avut azi-noapte un vis grozav!

— Dar ce ai văzut, în vis, o, tată?

— Am văzut în vis o comoară plină cu perle şi dintre toate mi-au plăcut cel mai mult şapte. Dintre aceste şapte, am ales-o pe cea mai mică, şi totodată şi cea mai frumoasă şi mai curată. Îndată ce, bucurându-mă, că e a mea, am luat-o în mână, a venit o pasăre dintr-o ţară străină, şi mi-a luat perla, şi s-a dus de unde a venit… Acest lucru m-a întristat atât de mult, încât m-am trezit îndată, şi chiar treaz îmi părea rău de pierderea perlei. Am chemat tălmăcitorii de vise şi le-am povestit şi ei mi-au spus că voi pierde-o pe fata cea mai mică, şi anume, că ea îmi va fi răpită. E, deci, vorba de tine, scumpa mea! Vrei să te duci acum la sora ta, însă cine ştie ce ţi se poate întâmpla, de aceea, întoarce-te în seraiul tău şi amână-ţi purcederea la drum…

Auzind Manar Alnisa, inima i s-a zbătut tare, de teamă pentru copiii ei. Şi-a lăsat capul în jos, pe gânduri, şi l-a ridicat iar, spre sultan, şi i-a spus astfel:

— O, nobile sultan şi puternice stăpân! Sultăniţa Nur Alhuda m-a poftit, şi mă aşteaptă din ceas în ceas să sosesc, căci nu m-a văzut patru ani. Dacă nu voi pleca la ea, se va supăra. Să nu-ţi faci nicio grijă din cauza mea! Voi lipsi cel mult o lună, apoi, cu voia Domnului, mă voi întoarce… Cine poate ajunge la insulele noastre? Cine poate trece prin insulele camforului şi intra în cetatea de cristal? Cine poate străbate insulele păsărilor, fiarelor şi spiritelor? Fii liniştit, căci nimeni nu poate răzbate până în ţara noastră…

Astfel a vorbit ea, până ce sultanul i-a îngăduit să plece, şi i-a dat ca însoţitori una mie călăreţi, cu poruncă să rămână cu ea şi să o aducă înapoi.

Le-a mai poruncit, de asemenea, să n-o lase la sora ei mai mult de două zile. Manar Alnisa şi-a luat apoi rămas bun, cu inima stinsă şi cu presimţiri negre, adânc mişcată fiind de cuvintele tatălui ei. A pornit repede, şi nu s-a oprit nicăieri,

de grijă pentru copii, iar după trei zile a ajuns la fluviul învolburat, şi l-a trecut, împreună cu robii, servii şi vizirii, şi aşa a ajuns la seraiul surorii ei.

Între timp, Hasan, ducându-se la Nur Alhuda, şi văzându-şi copiii, a căzut la pământ, ca trăsnit. Dar şi copiilor li s-a trezit dragostea pentru tatăl lor, încât sărind din poalele mătuşii, s-au năpustit asupra lui Hasan, şi Domnul cel preamărit le-a pus în gură cuvintele: „o, tată!”, încât toţi cei de faţă au strigat mişcaţi până la lacrimi:

— Lăudat fie Domnul, unitorul celor despărţiţi!

Şi trezindu-se Hasan din leşin, şi-a îmbrăţişat copiii, arătându-şi bucuria în minunate versuri.

După ce Nur Alhuda s-a încredinţat că Hasan e tatăl copiilor şi soţul surorii, a strigat:

— Ridică-te şi salvează-ţi viaţa, căci dacă n-aş fi jurat că nu ţi se întâmplă nimic, de mult te-aş fi ucis chiar cu mâna mea!

Apoi s-a răstit la Savahia. I-a spus:

— Pe Alah! De nu mi-aş călca jurământul, te-aş omorî…

— Întoarce-te repede în patria ta! i-a spus apoi lui Hasan. Căci, ţi-o jur, dacă te mai prind pe aici, îţi tai capul!

Şi Nur Alhuda a poruncit apoi roabelor să-l scoată pe Hasan afară. Disperarea lui era mai mare ca oricând. A înţeles că îi va fi peste poate să mai rămână în această ţară, şi nici nu ştia cum să ajungă la Bassora. Se gândea întruna la soaţă, şi a rostit următoarele versuri:

„Departe eşti, şi totuşi eşti aproape!
Pe Alah, oare când te voi vedea?
Şi sunt gelos şi pe zefirul blând,
Frumoasa mea şi preafrumoasa mea,
Că el mereu în preajma ta adie…”

Apoi, Hasan s-a îndepărtat de serai. Se împiedica mereu de poala veşmântului, şi după grozavele păţanii, nu mai avea speranţă de scăpare.

Savahia era amărâtă nespus din cauza lui, dar nu se putea pune împotriva furioasei sultăniţe! Hasan nu ştia. Încotro să se îndrepte şi ce să facă, şi pământul larg i se părea atât de strâmt! Încetase să mai spere, căci, cum mai putea face singur drumul de întoarcere? Se temea, şi pentru soaţă şi pentru copii, căci nu ştia ce-i aşteaptă din partea sultăniţei.

ÎNCEP ŞI PĂTIMIRILE MANAREI ALNISA; DAR, DUPĂ CE SE DOVEDEŞTE ŞI AICI CĂ ATUNCI CÂND DOI SE BAT AL TREILEA CÂŞTIGĂ, APARE FESUL SALVATOR…

Hasan se căia amar că nu ascultase şi venise în această ţară.

În vremea asta, soaţa lui, sosită la câteva zile după aceste întâmplări la sora ei, a găsit copiii plângând şi chemându-l întruna pe tatăl lor. Ea şi i-a strâns la sân şi a întrebat:

— Cum de v-aţi adus aminte de tatăl vostru? Eu însămi mi-am pustiit casa. Pe Alah! Dacă l-aş şti că trăieşte, v-aş duce la el numaidecât…

Apoi Manar Alnisa a prins a ofta şi vărsa lacrimi de părere de rău, că fugise, şi de dor după soţul ei.

Auzind-o şi înţelegând sultăniţa Nur Alhuda că vechea dragoste a pus din nou stăpânire pe sora ei, s-a ridicat plină de mânie şi a lovit-o cu cruzime peste obraz, încât Manar Alnisa s-a prăbuşit la pământ. Şi ocărând-o în chipul cel mai urât, Nur Alhuda striga:

— Pe Alah! Abia acum îmi dau seama că l-ai iubit pe acest vântură-vânt! Nu puteai să-ţi dăruieşti dragostea unui vizir sau unui fiu de vizir, sau unui emir tânăr? Cum ţi-a putut place acest om de rând şi i-ai născut şi doi copii? Nemernico! Vă voi tăia, pe tine şi pe copiii tăi, dar întâi vreau să te

chinuiesc în chinul cel mai dureros, să nu te cruţ, cum nici tu nu ne-ai cruţat cinstea! Îţi voi rupe carnea în bucăţi, şi ţi-o voi da s-o înfuleci! Îi voi povesti şi tatălui ruşinoasa ta faptă…

Apoi, a poruncit ca Manar Alnisa să fie legată şi întinsă la pământ şi şi-a suflecat mânecile, şi s-a năpustit asupra ei cu o bâtă şi a bătut-o până a lăsat-o aproape moartă. A poruncit să fie aruncată într-o groapă cu şerpi şi scorpioni. A poruncit de asemeni să i se pună un lanţ greu de fier în locul inelelor de aur, şi zdrenţe în locul veşmintelor preţioase. A poruncit să i se ia podoabele de pe cap, şi după ce a aşezat o strajă în faţa gropii, a cercetat darurile tatălui şi surorii. A scos o parte din lucruri şi celelalte le-a aşezat în vistieria ei. La fel a făcut şi cu veşmântul fetei-zburătoare.

Apoi a scris tatălui:

> *„Află că fiica ta* a *iubit un tâlhar şi un golan din Bagdad, şi ai lui sunt şi cei doi copii! Şi nouă ne-a spus numai minciuni despre vremea când a lipsit atât! Pe cel tâlhar îl mai iubeşte şi acum şi a vrut să fugă la el, fără ştirea ta, atât de puţin îi pasă de cinstea noastră fără pată. Asemenea fiinţă nu mai are voie să trăiască! De aceea, îndată ce am aflat că are de gând să fugă, am poruncit să fie închisă pentru a-ţi cere sfatul. Ce să fac cu ea şi cu copiii ei? Pentru ca această ruşine să nu ne păteze pe veci…”*

Această epistolă a trimis o cu oştile care o însoţiseră pe sora ei, şi le-a poruncit să aducă repede răspunsul. Şi citind epistola, sultanul a răspuns astfel:

> *„Dacă ce mi-ai scris e dovedit, fă cu ticăloasa Manar Alnisa ce vrei şi ce pofteşti! Las totul în seama ta! Slavă lui Alah şi pace vouă…”*

Citind la rândul ei epistola, sultăniţa a poruncit să fie adusă sora ei, şi ea a venit înotând în sânge, îmbrăcată în zdrenţe şi legată în lanţuri grele de fier; pe faţă i se putea citi umilinţa şi disperarea cea mai profundă. Văzându-se atât de înjosită şi gândindu-se la viaţa ei plăcută din trecut, nefericita plângea în hohote, şi auzind-o Nur Alhuda, în a cărei inimă se stinsese orice milă, a scuipat-o şi a poruncit să fie întinsă şi legată cu părul ei de o scară, şi a poruncit slujitorilor s-o bată. Manar Alnisa plângea sfâşietor, strigând ajutor, dar nimeni nu venea.

— O, soră! Soră! striga ea. Cu mine poartă-te cum vrei, dar ai cel puţin milă de copilaşi…

La auzul acestor cuvinte, Nur Alhuda s-a mâniat şi mai tare. Răcnea, blestemând-o:

— Nu se mai îndure Alah de cel ce se va îndura de tine…

— Dar ce rău am făcut, că te porţi aşa? a întrebat Manar Alnisa. Îl chem martor pe stăpânul pământului şi al cerului, că m-am cununat după legi şi nu mi se cuvine să fiu batjocorită! Alah cunoaşte adevărul!

Auzind aceasta, sultăniţa a răcnit:

— Te mai încumeţi să te aperi!

Şi s-a năpustit asupra ei şi a bătut-o până a lăsat-o leşinată la pământ, încât a trebuit să fie stropită cu multă apă. În cele din urmă, sărmana Manar şi-a arătat simţămintele prin următoarele versuri:

„Iubitul meu! Omul meu! Dacă sunt vinovată,
Dacă ţi-am greşit cu ceva,
Iartă-mă!…”

— Ticăloaso! a răcnit Nur Alhuda, auzind-o. Mai îndrăzneşti, ticăloaso, să te dezvinovăţeşti în faţa mea, prin versuri, după ce l-ai părăsit şi te-ai întors aici?

Şi Nur Alhuda a poruncit să i se aducă o nuia şi şi-a suflecat mânecile şi a bătut-o înspăimântător, umplându-i de sânge tot trupul, apoi s-a odihnit o clipă şi s-a năpustit iar asupra ei, până ce biata Manar nu mai da niciun semn de viaţă.

Văzând toate acestea, Savahia plângea şi blestema şi auzind-o sultăniţa, a poruncit călăilor s-o trântească la pământ şi apucând un bici a bătut-o până aproape a ucis-o, apoi a poruncit să fie aruncată afară.

*
* *

Între timp, Hasan se târâse greu până în faţa porţilor cetăţii şi se simţea atât de întunecat la suflet, încât nu mai putea deosebi noaptea de zi. Cum a ajuns dincolo de zidurile cetăţii, s-a odihnit sub un copac şi a plâns.

Apoi, în inima lui a început a înmuguri speranţa că va fi salvat şi că până la urmă se va uni cu iubita lui. Însă, abia a făcut câţiva paşi în pustiul singuratic şi plin de primejdii, şi disperarea l-a cuprins iar.

Şi cum s-a depărtat de copac şi mergea de-a lungul fluviului, a văzut deodată doi băieţi, fii ai vrăjitorilor, certându-se între ei. La picioarele lor se afla un sceptru de aramă cu fel de fel de cuvinte scrise cu vârful acului, şi un fes de piele, pe al cărui ţugui erau înţepate cu acul felurite nume şi sigilii.

Hasan s-a aşezat între ei, întrebându-i de ce se bat.

— Stăpâne, a spus cel mai mare. Pentru că Alah te-a adus aici, fii judecătorul nostru! Suntem fraţi gemeni, iar tatăl nostru a fost unul dintre cei mai puternici vrăjitori ai acestei ţări. A trăit până la moarte în această peşteră şi ne-a lăsat drept moştenire fesul şi sceptrul. Acum, şi unul şi altul

vrem să stăpânim acest sceptru, dar eu m-am născut întâi, şi deci sceptrul e al meu!

— Dar ce deosebire e între aceste două lucruri? a întrebat Hasan. Sceptrul preţuieşte cel mult şase bani de aramă, iar fesul cel mult trei!

— Stăpâne! a strigat fratele mai mic. Se vede că nu cunoşti valoarea acestor lucruri!

— Dar în ce stă valoarea lor? s-a mirat Hasan.

— În aceste lucruri se ascunde o taină mare! au răspuns copiii. Sceptrul şi fesul preţuiesc mai mult ca toată avuţia insulelor Wac-Wac…

— Cum aşa? Lămuriţi-mă mai bine!

— Iată… Tatăl nostru a trăit ani una sută treizeci şi cinci, şi a muncit grozav, până a putut scorni aceste comori, prin talismane secrete şi desene ale firmamentului rotitor, şi cum şi-a atins ţinta străduinţelor, l-a ajuns moartea! Cât priveşte fesul, oricine şi-l pune pe cap se face nevăzut. Iar la rândul lui, sceptrul îi dă stăpânirea peste şapte feluri de spirite, încât ori de câte ori loveşti cu el pământul, spiritele vin la tine să-ţi îndeplinească orice poruncă…

Auzind acestea, Hasan a stat pe gânduri o clipă.

„într-adevăr, milă mi-i de ei, dar eu am nevoie de aceste lucruri mai mult decât dânşii, pentru a-mi salva soaţa şi copiii din mâna grozavei sultăniţe Nur Alhuda, şi din această ţară îngrozitoare, şi se vede că însuşi Alah cel preamărit mi-a scos în cale puterea salvării mele…”

— Hei, copii! le-a spus el, mai apoi. Vreau să vă fac dreptate: care din voi fuge mai repede, aceluia să fie fesul şi sceptrul! Bine?

— Bine! au răspuns amândoi copiii şi Hasan a aruncat o piatră atât de departe, încât locul căderii abia se vedea. Şi aşa, în timp ce băieţii se întreceau din fugă, Hasan şi-a pus repede fesul, a luat sceptrul şi s-a aşezat ceva mai încolo, să vadă dacă au să-l vadă copiii la întoarcere.

Şi cum s-au întors ei, îl căutau pe Hasan, dar nici urmă de el!

— Unde e judecătorul nostru? au întrebat amândoi. Oare s-a urcat în ceruri sau a intrat în pământ?

L-au căutat mult şi nu l-au mai găsit, şi au prins a se ocărî, spunându-şi:

— Acum am pierdut totul şi niciunul n-are nici fes, nici sceptru, taman cum prevăzuse tatăl nostru…

Şi în timp ce ei se certau, Hasan s-a întors în cetate, aşa nevăzut, şi a intrat în serai, în locuinţa Savahiei, şi vrând să-i facă o bucurie, s-a apropiat de o poliţă cu fel de fel de sticle şi porţelanuri, şi a zgâlţâit-o puţin, încât câteva lucruri au căzut jos. Savahia s-a speriat, şi-a lovit faţa cu palmele, s-a ridicat şi a strigat:

— Cred că sultăniţa Nur Alhuda a trimis diavolii împotrivă-i, dar eu mă rog Domnului cel preaînalt să ne apere de mânia ei, pe mine şi pe sărmanul Hasan, căci dacă se poartă aşa cu sora ei, cum se va mai purta cu cei străini? Te rog, pe Alah atotputernicul şi preaînaltul, şi pe semnele de pe sigiliul sultanului Salom, spirite nevăzut, răspunde-mi…

— Nu sunt spirit, ci sunt Hasan cel deznădăjduit… a răspuns Hasan şi şi-a scos fesul.

Savahia i s-a închinat şi l-a rugat să-i povestească cum a izbutit să se facă nevăzut.

Apoi, după ce Hasan i-a povestit întâlnirea cu băieţii şi i-a arătat sceptrul şi fesul, ea s-a bucurat foarte, şi i-a spus:

— Lăudat fie Domnul, care reînvie pământul chiar după ce s-a prefăcut în pulbere… Pe Alah, noroc de tine, Hasane, căci altfel s-ar fi sfârşit şi cu tine şi cu soaţa ta! Cunosc aceste comori, căci făuritorul lor a fost maestrul meu întru ale vrăjitoriei şi i-au trebuit ani una sută treizeci şi cinci până le-a făurit… Am auzit şi eu cum a spus copiilor săi: „Aceste comori nu sunt pentru voi. Un străin vi le va lua, cu sila!” Copiii l-au întrebat: „Dar cum ni le va lua, o, tată?” „Acest lucru e de

mult hotărât de ştiinţa noastră secretă – a răspuns tatăl. Nici eu nu ştiu în ce chip vi le va lua…”

— Acum, Hasane, cu aceste lucruri, soaţa şi copiii sunt la un pas de izbăvire! Ascultă-mă ce-ţi spun, Hasane, nu vreau să mai rămân la această afurisită, ci mă voi duce în peştera vrăjitorilor şi-mi voi sfârşit viaţa între ei! Tu însă pune-ţi fesul, ia-ţi sceptrul şi du-te la soaţa ta şi elibereaz-o de lanţuri! Apoi, lovind pământul cu sceptrul, va apare şi se va apropia de tine una din căpeteniile spiritelor! Porunceşte-i tot ce vrei şi se va împlini!

Hasan şi-a luat rămas bun de la ea, şi-a pus fesul, a apucat sceptrul şi a intrat în încăperea unde se afla soaţa lui, nemişcată, legată cu părul ei de scara pe care sta întinsă. Ochii îi erau roşii de plâns, faţa plină de vânătăi.

Şi văzându-şi Hasan soaţa în starea aceea, a început a plânge, şi zărindu-şi copiii şi-a scos deodată fesul.

— O, tatăl nostru! Au strigat copiii, văzându-l, dar Hasan şi-a pus repede fesul la loc, încât nevăzând pe nimeni, soaţa lui s-a mirat de strigătul copiilor şi i-a întrebat:

— Cum de v-aţi amintit de tatăl vostru?

Şi a prins a plânge mai tare, încât lacrimile îi curgeau pe pământ ca două pâraie. Ţânţarii îi sugeau sângele şi ea nu se putea apăra, căci era cu mâinile legate. Hasan s-a arătat copiilor iar, scoţându-şi fesul, şi ei iar l-au strigat, încât Manar Alnisa a plâns şi mai tare:

— Cum de vă amintiţi mereu de tatăl vostru? s-a mirat ea.

Hasan n-a mai putut-o lăsa să sufere şi şi-a scos fesul.

Când l-a recunoscut, ea a strigat aşa de tare, încât aproape că s-a prăbuşit seraiul.

— Cum ai ajuns aci? a întrebat apoi. Vii din cer sau din pământ?

Şi plângea aşa de tare, încât şi pe Hasan l-au năvălit lacrimile.

— Nu avem timp de plâns, nici de vorbă lungă! a strigat ea apoi. Hasane, Hasane! Te rog salvează-ţi viaţa, înainte de a fi văzut de cineva, căci altfel suntem amândoi pierduţi…

— N-am venit aici oare cu primejdia vieţii mele? Sau mor, sau mă întorc acasă, la Bagdad, cu tine şi cu copiii!

Auzind aceasta, Manar Alnisa a spus surâzând cu tristeţe:

— Pe mine mă poate salva doar Alah cel preamărit! Ai grijă de scăparea ta şi nu te arunca singur în prăpastie, căci aici se află o oaste puternică, cu care nu se poate măsura nimeni, şi chiar dacă ai putea ieşi cu bine din cetate, cu copiii tăi şi cu mine, cum ai putea ajunge în patria ta, din această ţară depărtată? De aceea, grăbeşte-te, Hasane, du-te cu bine, nu-mi mai adăuga o mâhnire nouă…

— Pe viaţa mea, lumină a ochilor mei! Nu voi părăsi acest serai fără tine, ci te voi lua, în ciuda vrăjmaşilor…

— Cum asta? Cum vrei tu să porunceşti unor spirite şi unor vrăjitori?

— Cu fesul acesta şi cu acest sceptru te voi salva! a răspuns Hasan, şi i-a povestit istoria cu cearta dintre cei doi băieţi.

Deodată, a intrat în încăpere sultăniţa, şi Hasan abia a mai avut timp să se facă nevăzut!

— Cu cine ai vorbit? a strigat sultăniţa către sora sa.

— Cu cine, decât cu aceşti copii ai mei? a răspuns Manar Alnisa, şi sultăniţa s-a năpustit asupra ei cu biciul şi a bătut-o până a leşinat, apoi a poruncit să fie târâtă în altă încăpere.

Şi astfel, după ce Manar Alnisa a fost părăsită de paznici, Hasan şi-a scos fesul. Manar Alnisa i-a spus:

— Vezi ce mi se întâmplă, numai pentru că nu te-am ascultat! Nu fi supărat că te-am părăsit, Hasane! Am păcătuit şi cer îndurare Domnului…

— Nu tu eşti vinovată, ci eu, că am plecat şi te-am lăsat! Să ştii, iubită a sufletului meu, că voi veni să te iau la noapte!

Manar Alnisa plângea şi copiii plângeau cu ea.

Hasan a aşteptat căderea nopţii. Apoi a venit şi a dezlegat-o. Şi-a luat în braţe copiii şi a părăsit seraiul, alături de soaţa sa.

Şi găsind porţile seraiului încuiate pe dinafară, au pierdut orice speranţă. Hasan a strigat:

— Nu se află ocrotire şi putere decât la Alah! Am prevăzut toate, numai una ca asta nu! Zorile sunt aproape şi vom cădea iar în mâinile vrăjmaşei noastre! Ce-i de făcut?

— O, Hasane, a răspuns soaţa. Să ne omorâm mai bine, cu mâna noastră, spre a găsi, în sfârşit, linişte, şi pentru a nu mai suferi alte chinuri…

În timp ce ei vorbeau aşa, cineva de afară a şoptit:

— Pe Alah, vă deschid, dacă-mi făgăduiţi că-mi împliniţi o rugăminte!…

Auzind ei că le vorbeşte cineva de-afară, au fost cuprinşi de o frică şi mai mare, şi au vrut să se întoarcă în încăperile lor, şi atunci glasul de afară i-a întrebat:

— De ce nu-mi răspundeţi?

Şi Hasan, recunoscând glasul Savahiei, a strigat plin de bucurie:

— Deschide-ne, şi rugămintea îţi va fi împlinită! Acum n-avem timp de vorbă…

— Pe Alah! a stăruit ea, nu vă deschid pân' nu-mi juraţi că mă luaţi cu voi, căci aici nu vreau să mai rămân! Vreau să-mi împart cu voi soarta…

BABA SAVAHIA CĂLARE PE-UN LEU ROŞCAT… APAR ŞI CELE ZECE SPIRITE! APAR ŞI NIŞTE CAI NĂZDRĂVANI; APOI, TOATE SE SFÂRŞESC CU BINE, CU MESE ÎNTINSE ŞI CU VERSURI…

Astfel auzind, au jurat că o vor lua pe Savahia cu ei, şi cum poarta s-a deschis, au văzut-o călare pe-un leu roşcat.

— Urmaţi-mă şi nu vă temeţi! a rostit Savahia. Cunosc bine patruzeci de legi din arta vrăjitorească, dar numai o parte din ce ştiu mi-i de ajuns să schimb pân' la ziuă această cetate într-o mare furioasă şi pe toate fetele cetăţii în peşti. Dar n-am îndrăznit să folosesc asemenea farmec, căci mi-a fost frică de sultan! Veţi vedea ce minuni pot face eu! Veniţi repede după mine…

Şi au părăsit cetatea.

Hasan a lovit pământul cu sceptrul, şi îndată pământul s-a despicat, şi s-au arătat zece spirite, atât de înalte, încât cu picioarele atingeau pământul şi cu capul despicau cerul. Şi după ce s-au înclinat în faţa lui Hasan de trei ori, au întrebat:

— Ce doreşte domnul şi stăpânul nostru? Suntem gata să facem totul, chiar dacă ai cere să uscăm mările şi să mutăm munţii…

Hasan s-a bucurat mult, auzind aceste cuvinte întăritoare.

— Cum vă cheamă? a întrebat el. Cine sunteţi? Din care trib sau din ce familie sunteţi, spirite?

— Suntem zece sultani, Hasane! La un loc, strunim peste o sută de triburi de spirite şi diavoli, care locuiesc în pustiuri şi mări. Ne poţi porunci orice, căci suntem robii celui ce stăpâneşte sceptrul…

Auzind acestea, Hasan s-a bucurat şi mai mult şi a poruncit:

— Arătaţi-mi tot acum oştile voastre şi pe aliaţii voştri…

— O, stăpâne, au răspuns spiritele. Ne temem şi pentru noi şi pentru cei ce sunt cu tine, căci ai noştri sunt atât de numeroşi, şi au capete fără trup, trupuri fără capete, şi unii seamănă cu fiarele sălbatice, de aceea, îţi vom arăta numai căpeteniile fiarelor şi oştilor… Dar în afară de asta, ce mai vrei?

— Să mă duceţi tot acum la Bagdad, împreună cu soaţa şi copiii mei şi cu această bătrână cinstită…

— Cum vrei să te ducem? au întrebat spiritele, şi Hasan le-a răspuns:

— În spatele voastre, şi să zburaţi atât de repede, încât să fiu la Bagdad înainte de ivirea zorilor…

— O, stăpânul şi domnul nostru! Am jurat pe numele cel preaînalt, pe legătura lui Salom, proorocul Domnului, pacea fie cu el! Să nu ducem niciodată în spatele nostru niciun om, dar îţi vom aduce cai înşeuaţi de spirite, şi vă vor duce în patria voastră repede!

— Cât e de aci până la Bagdad?

— Şapte ani, pentru un călăreţ bun!

Hasan s-a mirat:

— Dar eu am ajuns aici în mai puţin de un an!

— Alah a înclinat spre tine inimile servilor săi! Au răspuns spiritele. Altfel, n-ai fi ajuns aici şi n-ai fi văzut niciodată ţara asta, cu ochii tăi. Ştii că ai străbătut, cu moşneagul pe elefant, un drum de trei ani în trei zile, şi că celălalt moşneag a străbătut cu tine acelaşi drum într-o zi? De la Bagdad până la seraiul fetelor e drum de un an, astfel că depărtarea de aci până la Bagdad nu poate fi străbătută decât în şapte ani…

Hassan a întrebat apoi spiritele, în cât timp vor ajunge la Bagdad cu caii lor, şi i s-a răspuns că în mai puţin de un an, dar aveau să înfrunte multe, căci vor trece prin pustiuri sălbatice şi lipsite de apă, şi se tem de locuitorii acestei insule şi de răutatea puternicului sultan, a vrăjitorilor şi ghicitorilor săi, căci s-ar putea să se işte războiul…

— Şi vor fi furioşi împotriva noastră, şi ne vor socoti drept răufăcători, căci răpim o sultăniţă pentru un om de rând. Dacă ai fi singur, Hasane, toate ar fi mult mai uşor de dus la capăt…

Hasan a mulţumit spiritelor şi le-a rugat să aducă repede caii. Şi bătând spiritele pământul cu

copitele, pământul s-a despicat, şi după o clipă s-au arătat trei cai înşeuaţi, gata de drum, şi de fiecare şa atârna un burduf cu apă şi câte un sac cu merinde.

Hasan a încălecat primul cal, luând cu el pe unul dintre copii. Soţia lui l-a încălecat pe-al doilea, luând al doilea copil, iar Savahia a încălecat pe-al treilea.

Şi după ce au călărit prin câmpii toată noaptea, au ajuns dimineaţa în munţi, şi curând au apucat pe un drum pe sub pământ, şi deodată a apărut în faţa lui Hasan un spirit ca o coloană de fum, înălţându-se până la cer. Hasan a rostit câteva versete din coran, căutându-şi la Alah salvarea împotriva tuturor răilor şi viclenilor. Şi cu cât se apropia mai mult de arătarea aceea neagră, rostea tot mai multe versete. Când, la urmă, a ajuns în faţa spiritului, a văzut că picioarele i se bălăbăneau în adâncimile pământului şi capul îi ajungea până la ceruri. S-a înclinat în faţa lui Hasan şi i-a spus:

— Nu te teme, căci sunt şi eu musulman, locuitor al acestei insule şi cred ca şi tine în Alah al nostru cel unic! Am aflat despre sosirea ta şi despre întreaga ta istorie, şi fiindcă vreau să părăsesc ţara asta, şi să mă statornicesc undeva departe, pentru a-l adora pe Alah în singurătate, vă voi însoţi şi voi fi călăuzul vostru până la capătul acestei insule. Nu vă temeţi, căci numai noaptea am să mă fac văzut…

Hasan a primit bucuros cuvântul spiritului, şi l-a rugat să meargă înaintea lor.

Noaptea următoare, în timp ce caii zburau, au petrecut-o în sfaturi prea plăcute. Hasan a povestit soaţei toate păţaniile, şi ea l-a rugat s-o ierte pentru fugă, şi şi-a descris viaţa tristă. Dimineaţa, au scos merindele din saci şi au mâncat, şi au băut, şi au zburat mai departe, spiritul fugind înaintea lor, şi ducându-i pe un drum neumblat de pe ţărmul mării.

Astfel au călătorit zi şi noapte, timp de o lună în capăt, trecând prin munţi şi văi. În ziua a treizeci şi una, s-a ridicat deodată în spatele lor o pulbere, şi s-a întunecat întreg văzduhul. Hasan a pălit când a văzut pulberea şi a auzit strigăte şi zgomote înspăimântătoare.

— Oştile insulei Wac-Wac ne-au ajuns şi în curând ne vor prinde! a strigat Savahia. Loveşte pământul cu sceptrul!

Hasan i-a urmat sfatul, şi s-au arătat numaidecât cei zece sultani. L-au salutat şi i-au spus:

— Nu te teme, Hasane!

El s-a bucurat şi a răspuns:

— Vă purtaţi bine, voi sultani ai spiritelor. E timpul să vă arătaţi puterea…

Apoi, cei zece i-au spus să se urce pe muntele din apropiere cu soaţa şi copiii, şi să-i lase pe ei să se înfrunte cu vrăjmaşii.

— Ştim că adevărul e de partea voastră! a adăugat ei. Alah ne va ajuta să-i răpunem…

Hasan şi ai săi au descălecat şi au fost urcaţi de către spirite pe munte.

Apoi s-au arătat oştile insulei Wac-Wac, cu căpeteniile lor împărţite în două, şi s-au aşezat gata de luptă. După o clipă au apărut cu oştile lor spiritele ocrotitoare ale lui Hasan, şi s-au aşezat în faţa duşmanilor. Curând, bătălia era în toi. Spiritele scuipau foc, încât fumul se urca până la ceruri, şi nici oştile nu se mai vedeau. Capete zburau de pe trupuri, sângele curgea şiroaie, larma creştea necontenit, iataganele tăiau până la tocire. Flacăra ardea în vâlvătaia, curajoşii luptau în primele rânduri, fricoşii fugeau. Judecătorul adevărului hotărâse ca unii să piară, alţii să trăiască, şi aşa a ţinut lupta toată ziua. Seara au descălecat, şi sultanii s-au înfăţişat lui Hasan. După ce acesta le-a mulţumit pentru ajutor şi le-a urat deplină izbândă asupra duşmanului i-a întrebat de sorţii luptei cu sultăniţa Nur Alhuda, şi spiritele au răspuns:

— Vor mai avea tărie trei zile! Azi am şi avut o victorie şi am omorât şi făcut prizonieri mai multe mii de duşmani! Fii fără grijă…

Spiritele au plecat apoi şi şi-au păzit oştile toată noaptea, şi se auzeau cum strigă, lăudându-l pe Mahomed-prooroc. În zori, bătălia a reînceput, şi se luptau cu paloşe şi suliţe, şi cele două oşti semănau cu două mări furioase năpustindu-se una împotriva celeilalte, sau cu doi munţi înalţi, izbindu-se unul asupra celuilalt. Lupta a ţinut iar toată ziua şi n-au descălecat nici noaptea, dar oastea sultăniţei a început să scadă, şi în cele din urmă a fost pusă pe fugă, cu desăvârşire nimicită.

Chiar sultăniţa şi mai-marii au fost luaţi prizonieri.

În ziua următoare, cei zece sultani au venit la Hasan, i s-au înclinat şi i-au făcut un jilţ aurit şi împodobit cu perle. Lângă acest jilţ l-au făcut pe-al doilea, din fildeş, şi pe-al treilea, pentru Savahia.

Şi au fost aduşi prizonierii în lanţuri, şi a fost adusă şi sultăniţa Nur Alhuda. Şi văzând-o, Savahia a strigat:

— Ţi se cuvine să fii legată de cozile a doi cai însetaţi, şi în urma lor să fie goniţi doi câini flămânzi, să te sfâşie de vie… Cum de te-ai putut purta aşa cu sora ta?

Hasan a poruncit ca toţi prizonierii să fie iertaţi, iar când Manar Alnisa şi-a văzut sora în lanţuri, a izbucnit în lacrimi.

— Cine e bărbatul care ne-a înfrânt şi ne-a luat prinşi? a întrebat Nur Alhuda.

Alnisa i-a răspuns:

— Bărbatul care e stăpânul nostru, al tuturor, şi porunceşte sultanilor peste spirite, datorează toată puterea lui unui fes şi unui sceptru…

Auzind aceasta, Nur Alhuda a căzut la picioarele surorii ei şi a plâns până ce aceasta i-a spus lui Hasan adânc mişcată:

— Ce ai de gând în ce priveşte soarta surorii mele?

— Oare nu se cuvinte dinte pentru dinte?

— O, nu! a răspuns Manar Alnisa.

Hasan a tăcut în faţa rugăminţilor ei şi a poruncit să fie slobozite din lanţuri toate femeile. Manar Alnisa a îmbrăţişat-o apoi pe sora ei, au plâns împreună şi s-au aşezat alături. Manar Alnisa a încheiat:

— Celui ce luptă atât, pentru ajungerea unui ţel, numai dispreţ nu i se cuvine…

— Hasan e, într-adevăr, om deosebit! s-a minunat sora ei.

Apoi, au petrecut noaptea împreună, şi a doua zi şi-au luat rămas bun. Hasan a lovit pământul cu sceptrul şi au apărut caii. Au pornit iar zborul, după ce sultăniţa s-a întors acasă, în insule.

După o călătorie de o lună, Hasan şi ai săi au ajuns la o cetate înconjurată de râuri şi arbori, şi au descălecat, să se odihnească, şi cum se odihneau, a apărut o ceată de călăreţi! Hasan le-a mers în întâmpinare şi l-a văzut pe sultanul Hasun, stăpânul din Kafur şi al cetăţii de cristal. Era însoţit de cei mai mari viziri ai ţării. După ce s-au închinat unii spre alţii, sultanul Hasun a descălecat, s-a aşezat lângă Hasan, l-a lăudat foarte şi l-a rugat să-i povestească tot ce i s-a întâmplat. Iar după ce a ascultat toată istoria, sultan Hasun a zis:

— O, fiule, nimeni n-a mai izbutit, afară de tine, să se întoarcă viu din insulele Wac-Wac!

Apoi Hasan şi soaţa s-au urcat pe cai, şi la rugămintea sultanului, au intrat în cetate şi au fost găzduiţi cu toată cinstea trei zile. Iar în ziua a patra, Hasan l-a rugat pe sultan să-i îngăduie să-şi continue călătoria, şi sultanul l-a însoţit cale de zece zile, şi şi-au luat rămas bun unul de la altul.

Hasan a călătorit mai departe, cu soaţa sa, timp de o lună, fără a se opri, până au ajuns la o peşteră mare.

— Aşteaptă puţin aici, a spus el soaţei, căci aici locuieşte marele maestru Abu Riz, căruia îi datorez

prietenia cu Hasun…

Dar cum a vrut să intre în peşteră, Abu Riz le-a ieşit în întâmpinare, şi Hasan i s-a închinat şi i-a sărutat mâna. Abu Riz i-a poftit în peşteră, şi a aflat de la ei tot ce li s-a întâmplat în insulele Wac-Wac. Când a auzit de sceptru şi fes, a spus:

— Nicicând n-ai fi scăpat fără aceste lucruri…

Şi pe când stăteau astfel de vorbă, s-au auzit bătăi în uşă. A intrat Abd Alkaduş, moşneagul pe elefant, şi Abu Riz s-a bucurat de venirea lui, foarte, şi l-a poftit înăuntru.

Cum l-a cunoscut, Hasan s-a ridicat în faţa lui şi i s-a închinat. Abd Alkaduş i s-a închinat de asemeni, şi la rugămintea lui, Hasan şi-a istorisit încă o dată toate pătimirile…

— O, fiul meu! i-a spus după aceea Abd Alkaduş. Acum, în sfârşit, ţi-ai dobândit soaţa şi copiii şi nu mai ai nevoie nici de fes, nici de sceptru! Ţine seamă că ai ajuns la insulele Wac-Wac numai cu ajutorul nostru, de aceea dăruieşte-ne nouă sceptrul şi fesul! Mie dă-mi sceptrul şi lui Abu Riz fesul…

Amintindu-şi de toate binefacerile lor, Hasan nu putea să nu le dea tot ce le cere. Totuşi a răspuns:

— Cu bucurie v-aş împlini dorinţa, dar cum voi mai scăpa, dacă socrul meu mă urmăreşte cu oastea?

— Nu te teme! a răspuns Abd Alkaduş. Te vom ocroti noi, împotriva lui şi împotriva oricui…

Hasan n-a mai avut nimic de adăugat. A dat lui Abu Riz fesul, iar pe Abd Alkaduş l-a rugat să-l însoţească la Bagdad, unde va primi sceptrul…

Abd Alkaduş a primit bucuros să-l însoţească, şi i-a dăruit lui Hasan mult aur, pietre preţioase şi perle.

După trei zile, Abd Alkaduş făcuse toate pregătirile pentru călătorie. Hasan şi soaţa au încălecat pe cai, iar Abd Alkaduş s-a suit pe elefant. Şi-au luat bun-rămas de la Abu Riz, care s-a întors în peşteră.

După o călătorie lungă, pe cele mai bune drumuri arătate de Abd Alkaduş, au ajuns în cele din urmă într-o ţară locuită de oameni, şi curând s-au zărit departe vârful Muntelui Negurilor, cupola seraiului verde şi fântână ţâşnitoare.

— Bucură-te, căci la noapte veţi fi oaspeţii nepoatelor mele, a spus moşneagul pe elefant.

Hasan şi soaţa lui s-au bucurat foarte la această veste. S-au odihnit la cupolă un timp, au mâncat şi au băut, şi au pornit iar, şi curând s-a văzut bine seraiul.

Fetele le-au ieşit în întâmpinare şi s-au închinat unii spre alţii.

— Iată-mă-s iar, nepoatelor, împreună cu prietenul vostru Hasan, care şi-a regăsit prin mine soaţa şi copiii… a strigat moşneagul.

Fetele l-au îmbrăţişat pe Hasan, şi de bucurie mare s-au întins mesele…

Apoi Hasan dăruind moşneagului pe elefant sceptrul, şi-a luat rămas bun de la el şi de la fete, şi după o călătorie de şaptezeci de zile, au ajuns la cetatea păcii, Bagdad…

Cât a lipsit el, maică-sa plânsese tot timpul, pierzându-şi orice bucurie, orice speranţă.

Acum, când el a sosit şi a bătut la uşă, ea tocmai rostea versuri de tânguire către Alah…

— O, mamă! a strigat Hasan, şi auzindu-i glasul, ea n-a mai putut aştepta să intre, ci s-a repezit afară, şi văzându-şi fiul cu soaţa şi copiii, a căzut leşinată. Hasan a stropit-o cu apă până s-a trezit, apoi s-au îmbrăţişat şi au plâns. Şi Manar Alnisa o tot îmbrăţişa şi se ruga de iertare.

Iar a doua zi Hasan şi-a îmbrăcat veşminte noi şi s-a dus în târg şi a cumpărat cele mai fine stofe, giuvaeruri, divane şi covoare, cum au doar sultanii şi şahii.

Şi au trăit toţi, în fericire şi bucurie, până a coborât şi asupră-le nourul cel de ultimă întristare.

HARUN-AL-RAŞID ŞI POEŢII

Într-o seară, văzând califul Harun-al-Raşid o roabă frumoasă, s-a apropiat de ea, vrând s-o sărute.

— O, stăpâne al dreptcredincioşilor! i-a spus ea. Te rog să îngădui până mâine, şi mâine te voi lăsa să mă săruţi…

Şi căutând-o califul în ziua a doua, şi găsind-o, a vrut s-o sărute, după făgăduială.

— O, stăpâne al dreptcredincioşilor! i-a spus ea. E drept că ţi-am făgăduit, dar ştii bine că ziua stinge cuvintele nopţii…

Califul a tăcut şi a poruncit să fie chemaţi poeţii Rakasi. Musab şi Abu Nuvaş. Şi venind poeţii, le-a povestit întâmplarea şi le-a poruncit s-o alcătuiască în versuri.

A început poetul Rakasi:

«Sta, sperioasă, fata, singurica,
Mlădie cum e creanga de alun,
Şi s-a mirat, în faţa ei, Harun,
Că singură stătea ca rândunica!
Şi s-a plecat asupră-i, s-o sărute,
Dar ea, ca o pisică s-a ferit!
Şi mai apoi, cum sta Harun, jignit,
Ea a răspuns: „Acum mă lasă! Du-te,
Şi vino mâine…” El, cu capul greu,
Când a venit a doua zi, spre seară,
Ea a fugit ca o pisică, iară,
Şi doar zâmbea, zâmbea: „Cuvântul meu,
Calif Harun, precum un porumbel,
Cu umbra nopţii a zburat şi el…»

Poetul Musab a alcătuit următoarele versuri:

„Pentr-un sărut demult făgăduit,
Stătea Harun ca un copil jignit,

Căci, cu ai nopţii palizi funigei,
Se destrăma făgăduiala ei!”

Şi venind rândul lui Abu Nuvaş, a alcătuit şi el următoarele versuri:

«Cu mantia pe umeri, frumoasa cum stătea,
Foşnea, foşnea, mătasea, uşor, ca-n vis foşnea.
Şi s-auzea în preajmă uşor şi lin foşnind,
Ca-n preajma unei ramuri zefirul adiind!
Şi cum stătea, mlădie ca varga de alun,
În faţa ei, deodată, a răsărit Harun!
S-a repezit la dânsa, luându-i capu-n mâini!
Ea a strigat: „Harune, aşteaptă! Vino mâini!”
Şi când din nou în faţă-i a răsărit Harun,
Ea s-a ferit, mlădie ca varga de alun;
Râdea: – „Ce vrei, Harune?” – „Să te sărut, precum
Ţi-a fost făgăduiala…” – „Cu noaptea, ca un fum S-a risipit cuvântul!” a spus, vicleană, ea.
Ca-n preajma unei ramuri zefirul adia…»

— Alah să te blesteme, Abu Nuvaş! a strigat califul. Ai alcătuit versurile ca şi cum ai fost de faţă…

Şi a poruncit vistiernicului să dea poeţilor câte cinci mii drahme, iar lui Abu Nuvaş zece mii, şi pe deasupra un veşmânt scump…

VEDEM ALTĂ PERINDARE DE POEŢI; CALIFUL OMAR SE DOVEDEŞTE ŞI ZGÂRCIT, ŞI PRICEPUT LA POEZIE CA UN CÂRPACI…

După ce Omar, fiul lui Abd Abazis, a urcat pe jilţul califilor din Bagdad, i s-a spus că aşteaptă la prag poeţii califatului.

Într-adevăr, poeţii aşteptau de mult în faţa uşii, fără nădejde că vor fi lăsaţi să se înfăţişeze.

— Luminate Omare! a spus la o vreme un înţelept cu numele Adi. Poeţii aşteaptă de mult, şi nu li se îngăduie intrare. Nu ştii oare, luminate Omare, că săgeţile lor sunt otrăvite şi cuvintele lor durează?

— Ce am eu cu poeţii? s-a mirat califul Omar.

— Uiţi, luminate Omare, că însuşi Mahomed-prooroc a iubit aceste păsări sărmane şi pribege? Ar fi bine ca orice musulman să ia pildă de la Mahomed…

— Despre ce poeţi grăieşti?

— Despre Abbur, fiul lui Midas, căruia Mahomed-prooroc i-a dăruit un veşmânt de cinste…

— Poţi să-mi spui ceva despre acel Abbur?

— De bună seamă, luminate Omare… a răspuns înţeleptul Adi.

— Şi ce poeţi se află la uşa mea? a stăruit califul.

— În faţa uşii, luminate Omare, se află fiul lui Abi Rabia…

— Dacă-i el, a strigat califul, Alah să-l ocrotească de mânia mea! Ai auzit aceste versuri scrise de el, blestemând numele Domnului? Ascultă şi minunează-te şi tu, cum îşi bate joc de Alah…

„Când răsuna-va ceasul cel neîndurător,
Alături cu iubita uşor mi-ar fi să mor,
Şi de-ar şopti pe-aproape vreo undă de pârâu,
Nu mi-ar păsa de Alah, şi nici de cerul său…”

— Iată! a strigat Omar. Dacă acest om nu ar fi un duşman al cerului, l-aş chema! Pe Alah, să nu-l văd în faţa mea! Cine se mai află afară?

— Afară, la prag, luminate Omare, se află poetul Giumail…

— Aşa? a strigat Omar. Nu el a scris aceste versuri? Ascultă!…

„Când voi muri, sub ale gliei pături,
În somnul lung, să fim mereu alături!”…

— Cunoşti versurile? O, înţeleptule Adi? Le cunoşti sau nu? Acest poet n-are ce căuta la mine! Cine mai stă la prag?

— Mai stă la prag, luminate Omare, Astal, din tribul Tagbleb!

— El? Oare nu acest necredincios a scris aceste versuri? Ascultă!…

„E glasul muezinilor în van:
Doar proştii mai postesc de Ramazan!
Răsună glasul popilor în gol:
În loc de post, beau vin de cum mă scol!”

— Ai auzit ce scrie? S-a strâmbat califul. Acest ticălos e necredincios, şi nu va păşi niciodată pe covorul meu! Cine mai e afară?

— Poetul Gerir, luminate Omare!

— Gerir? Nu-l cunosc, de-aceea să poftească Gerir numaidecât…

Adi a ieşit repede. Mai apoi, cum a intrat la calif, Gerir a rostit întâi următoarele versuri de linguşire:

„E Mahomed al lumii mare dar,
Şi darul nostru sfânt eşti tu, Omar,
Iar eu, Gerir, copil al nimănui,
Un dar bogat aştept din partea lui.”

— Aşa te vreau, Gerire! a strigat califul. Zi-i mai departe…

— Prea bine! a răspuns Gerir, prinzând curaj, şi i-a spus în faţă următoarele versuri:

„În vremea cotropită de urgie,
Plâng văduvele-n neagră sărăcie.

— Pe Alah, o, Gerire! a strigat califul, auzindu-l. Mai am la viaţa mea o sută drahme, şi ţi le dăruiesc, dar taci!

Apoi, după ce Gerir a ieşit, califul a adăugat către înţeleptul Adi:

— Într-adevăr, poeţii, aceste păsări sărmane şi pribege, au limbile ca săgeţile otrăvite…

— Iar cuvintele lor durează… a încheiat înţeleptul Adi.

ÎN SFÂRŞIT, DUPĂ ACEASTĂ SCURTĂ PERINDARE DE POEŢI, ŞEHERAZADA ÎNCEPE ISTORIA CU CEI ZECE VIZIRI… TOATE ÎNTÂMPLĂRILE PORNESC DE LA UN CORT ÎMPODOBIT CU PERLE!

Şeherazada a început astfel:

— Se spune, o, şah al timpurilor şi stăpân al secolului, că în timpuri străvechi stăpânea, în Cetatea Kanim Medud, sultanul Asad Baht, şi ţara lui se întindea de la hotarele Indiei până la mare şi până la Sebestan; avea zece viziri, şi el însuşi era înţelept şi învăţat.

Într-o zi, mergând cu câţiva însoţitori la vânătoare, a văzut un slujitor ducând de frâul împodobit cu perle un catâr care purta pe spate un cort de mătase împletit cu aur. Deodată, văzându-l, sultanul s-a despărţit de însoţitori şi a întrebat al cui era catârul, cortul şi călăreţii care veneau în

urmă. Unul dintre slujitori, necunoscându-l, i-a răspuns:

— Cortul e al vizirului Isfahend care-şi duce fata, aflată în acest cort, la şahul Saad, să i-o dea de soaţă…

În timp ce slujitorul grăia astfel, mireasa, pe numele ei Bardjur, a ridicat perdeaua cortului, spre a vedea cu cine vorbeşte slujitorul, şi văzând-o sultanul, a aflat-o atât de frumoasă, încât a strigat spre slujitor:

— Pe Alah! Îţi poruncesc: întoarce-te cu catârul tău! Sunt sultanul Asad Baht şi mă voi însura eu cu fata asta. Tatăl ei va fi mulţumit, căci doar mi-i vizir…

— O, stăpâne! a strigat slujitorul. Alah să-ţi dea viaţă lungă, dar lasă-mă să-l vestesc pe stăpânul meu, tatăl fetei, şi după aceea, dacă vrei, poţi s-o iei, căci trebuie, înalte stăpâne, să ceri învoirea tatălui…

— Nu pot şi nu vreau să aştept, până te duci tu la tatăl ei şi până te întorci!

— O, stăpâne! Lucrul făcut în grabă nu aduce prea multă binecuvântare! Nu te arunca în primejdie prin grabă! Răpeşti fata omului, şi are să fie rău…

— Vizir Isfahend mi-i rob ca oricare altul! Nu-mi pasă dacă e mulţumit sau nu!

Zicând acestea, sultanul a apucat frâul catârului, şi a dus-o pe Bardjur în seraiul lui, şi s-a însurat cu dânsa. Slujitorul s-a întors repede, cu ceilalţi călăreţi, la tatăl ei, şi i-a spus tot ce s-a întâmplat.

Auzind, vizirul Isfahend s-a mâniat foarte şi a adunat mulţi oşteni, gata să-i răscoale într-o bună zi, dar deocamdată a scris sultanului, spre a-l putea înşela, următoarele:

„Sunt robul tău, fata mea este roaba ta!
Alah cel preamărit să-ţi dăruiască viaţă lungă
Şi plină de bucurii!”

Repezind epistola printr-un alergător, vizirul i-a trimis şi multe daruri, încât sultanul s-a bucurat foarte.

Iată însă că după câtva timp, aflând marele vizir cum sta adevărul, a venit la sultan şi i-a spus:

— Află, o, sultane, că de când i-ai luat fata, vizirul Isfahan ţi-a devenit cel mai mare duşman! Nu te bucura prea mult de solia lui şi nu te încrede în cuvintele lui dulci…

La început sultanul a ţinut seamă de sfat, dar după câtva timp a uitat.

Vizir Isfahend trimisese, între timp, soli tuturor beilor şi vizirilor, chemându-i la arme. Şi s-au adunat toţi, la Isfahan, şi au hotărât să-l omoare pe sultan, şi s-au şi repezii cu armele asupra cetăţii de scaun.

Sultan Asad Baht n-a bănuit nimic, pân' s-au auzit strigătele umplând cetatea, şi auzindu-le, a chemat-o pe Bardjur s-o întrebe ce era de făcut, iar ea i-a răspuns ca să facă tot ce ştie el, că ea îl va urma… Astfel auzind-o, sultanul a poruncit să i se aducă doi cai, atâta aur cât puteau duce, şi a fugit în puterea nopţii, cu soaţa, în pustiul Kirman, iar Isfahend a devenit stăpânul cetăţii şi al jilţului.

Curând însă sultanul a fost nevoit să se oprească din fuga lui şi să aştepte într-o peşteră să nască soaţa, şi Alah a hotărât ca ea să nască uşor, un băiat frumos ca luna, şi l-a înfăşurat într-o pânză de mătase, ţesută cu aur, şi l-a alăptat toată noaptea.

— O, draga mea! i-a spus în zori sultanul. Nu mai putem rămâne aici mai mult, şi nu putem lua băiatul cu noi, şi ar fi bine să-l lăsăm aici, căci poate se găseşte cineva să-l ia, să-l crească…

Şi după ce au plâns amândoi în hohote, au aşezat copilul lângă un izvor, au lăsat lângă dânsul o pungă cu o mie dinari, au încălecat şi şi-au continuat fuga.

Tocmai atunci se afla pe aproape o bandă de tâlhari care prădaseră o caravană, şi au venit să-şi împartă prada tocmai în peştera aceea! Când au zărit copilul în pânza de mătase, şi aurul de lângă el, au strigat:

— Lăudat fie Domnul! Prin ce crimă o fi ajuns acest copil aici?

Apoi au împărţit aurul între ei, iar calfa lor a luat copilul, să-l crească mare, ca şi cum ar fi fost al lui, şi l-a hrănit cu lapte şi curmale, iar când a ajuns acasă, i-a luat doică.

Între timp, sultanul şi sultăniţa şi-au urmat fuga, până au ajuns la şahul Persiei, şi au fost primiţi bine şi dăruiţi cu mult aur şi oşti. Apoi, după ce sultanul Asad Baht s-a odihnit câteva zile la şahul Persiei, a pornit cu oştile spre cetatea sa de căpetenie, a făcut una cu pământul oştile lui Isfahend şi a pus din nou stăpânire pe jilţul său. Şi cum s-a făcut linişte, sultanul a trimis alergători, în munţi, să-şi caute copilul, dar s-au întors spunând că nu l-au găsit.

Şi astfel, băiatul a crescut la tâlhari, luând parte bună la toate jafurile.

Într-o zi, în Sebestan, tâlharii au pornit împotriva unei caravane cu încărcătură deosebit de preţioasă şi cu pază tare. Şi, spre nenorocul lor, tot ţinutul fusese împânzit cu oşti. Cum s-au arătat tâlharii, caravana s-a şi rânduit, gata de apărare.

Lupta a fost grea, dar până la urmă, caravana a ieşit învingătoare. O parte din tâlhari fuseseră omorâţi, unii reuşiseră să fugă. Tânărul fecior de sultan a fost luat prins, şi văzându-l că era frumos ca luna, neguţătorii l-au întrebat cine era tatăl lui, şi cum de ajunsese printre tâlhari.

— Sunt fiul calfei tâlharilor! a răspuns el.

Neguţătorii l-au dus la tatăl său, sultanul Asad Baht, şi povestindu-i toată păţania cu tâlharii, sultanul s-a arătat gata să-l păstreze pe fecior la dânsul, iar neguţătorii i-au spus:

— Bine faci, sultane al timpului, căci ţi l-a dăruit Alah…

Apoi, sultanul i-a trimis pe neguţători în drumul lor, iar feciorul a rămas în serai, printre feciorii aflaţi acolo. După un timp, văzând sultanul la el multă ştiinţă de carte, minte bună şi cunoaştere la oameni, căci între timp deprinsese învăţătură multă şi avea o fire aleasă, i-a încredinţat comorile, ocârmuite până atunci de viziri.

Au trecut doi ani, şi sultanul n-a văzut la fecior decât lucruri frumoase şi bună-credinţă, şi l-a îndrăgit tot mai mult şi mai mult, încât nu mai putea trăi fără el.

Dar văzându-se vizirii daţi la o parte, au început să le fie ciudă pe dânsul şi s-au gândit cum să se răzbune să piardă încrederea sultanului.

Multă vreme ticăloşii n-au găsit niciun prilej, dar într-o zi, feciorul a băut vin, şi ameţindu-se, şi nemaiştiind ce face şi încotro merge, a intrat în iatacul sultanului şi a căzut pe pat, şi a adormit!

Iată însă că venind sultanul, şi văzându-l, a întrebat:

— Ce caută acest om?

Şi trezindu-se feciorul şi zărindu-l pe sultan, s-a ridicat repede şi i s-a închinat.

— Ce cauţi, om lipsit de credinţă şi fiu al unor oameni de nimic? S-a stropşit sultanul.

Tot atunci a poruncit să fie aruncat în temniţă!

Iar dimineaţa, Asad Baht-sultan s-a aşezat în jilţ şi a poruncit să se înfăţişeze marele vizir. L-a întrebat:

— Ştii ce a făcut fiul tâlharilor? A venit în seraiul meu şi a dormit pe patul meu… Ce mă sfătuieşti să fac?

— Alah să-ţi dăruiască viaţă lungă! a răspuns marele vizir. La ce te puteai aştepta? Nu se trage el oare din oameni de rând? Nu e decât fiul unui tâlhar, şi oricât te-ai chinui cu el să-l dezbari de rele, tot tâlhar rămâne… Cine creşte şarpe tânăr, să

se aştepte la muşcături. Dacă-mi îngădui, mă duc la soaţa ta s-o întreb, poate ştie ea ce şi cum…

Şi căpătând încuviinţare, vizirul s-a dus la sultăniţă şi i-a grăit astfel:

— Vin să-ţi fac un bine, stăpână a pământului, de aceea te rog să mă asculţi! Întâi, spune-mi cum a ajuns ticălosul fiu al tâlharului în iatacul sultanului?

— Nu ştiu! a răspuns ea, şi se jură că nu ştie nimic şi că nici nu are de unde să ştie, şi văzând că e nevinovată, vizirul a adăugat:

— Vreau să-ţi arăt ce trebuie să faci, spre a scăpa de cumplită moarte! Când te va lua sultanul la întrebări, spune-i că feciorul te-a văzut şi ţi-a scris că-ţi dă o sută din cele mai preţioase perle, dacă-l laşi să te sărute… Tu să spui că ai râs când l-ai auzit, şi l-ai sfătuit să fie cuviincios, dar el iar ţi-a ieşit înainte şi ţi-a spus că dacă nu-i dai ascultare, o să vină beat… Spune toate acestea sultanului! a continuat vizirul. Eu mă duc înainte, pentru a-l pregăti din timp…

Sultăniţa i-a primit sfatul şi i-a făgăduit că aşa va face…

Când s-a întors la sultan, vizirul i-a spus că fiului de tâlhar i se cuvine cea mai grozavă moarte, căci a fost atât de nerecunoscător, cu tot binele ce i s-a făcut…

— Dar oare, sultane Baht, se îndulceşte vreodată sâmburele cel amar?

Auzind aceste, sultanul şi-a sfâşiat veşmintele şi a poruncit ca feciorul să-i fie adus numaidecât în faţă! O mulţime mare se înghesuia în jur, să vadă ce are să se întâmple. A fost chemat gâdele!

Sultanul spumega de mânie, însă feciorul răspundea nespus de potolit.

— Te-am cumpărat cu banii mei! tuna din glas sultanul. Te-am ridicat deasupra mai-marilor cetăţii şi te-am făcut mai puternic peste toţi vizirii şi comorile! Cum m-ai putut necinsti?

— O, sultane! a răspuns feciorul. Jur pe Alah că nu-mi dau seama de nimic. Am intrat în iatac fără voia mea, fiind beat, şi se vede că m-a împins într-acolo steaua care m-a părăsit şi nenorocirea mea! M-am ferit totdeauna de fapte necinstite! Mi se întâmplă taman ce i s-a întâmplat unui neguţător…

— Dar ce i s-a întâmplat acelui neguţător? a întrebat sultanul, şi feciorul a început…

ÎN TIMP CE GÂDELE STA SPRIJINIT ÎN IATAGAN, ŞI SULTANUL PE GÂNDURI, OSÂNDITUL ISTORISEŞTE PĂTIMIRILE NEGUŢĂTORULUI; ÎNSĂ PILDA ASTA NU E DE AJUNS…

Câţiva ani, un negustor a tot câştigat şi dobândit, dar deodată toate au început să dea înapoi ca racul, fără să se ştie din ce cauză. Şi s-a gândit neguţătorul că era destul de bogat, încât n-ar trebui să se mai chinuiască mereu călătorind de la o cetate la alta, pentru un câştig nesigur. Şi s-a hotărât deci să se odihnească, făcând negoţ numai acasă!

Când a luat această hotărâre, era vara. A cumpărat deci cu jumătate din bani grâu, cu gând să-l vândă iarna, cu câştig mare. Iarna însă preţul grâului a scăzut la jumătate, faţă de preţul plătit vara. Neguţătorul s-a întristat foarte şi a păstrat grâul pentru anul următor. Dar preţul lui scădea mereu.

— N-ai noroc cu grâul, vinde-l cum poţi! L-a sfătuit un prieten, şi el a răspuns:

— Destul am câştigat până acum, aşa că îmi dă mâna să şi pierd o dată! Dar, pe Alah, nu vând grâul fără câştig, chiar de-ar trebui să-l ţin zece ani…

Şi neguţătorul a pus să se zidească uşa hambarului, dar se vede că Alah a vrut să cadă ploaie mare, şi apa s-a scurs de pe acoperiş în hambare, şi grâul a putrezit, şi neguţătorul a fost silit să mai plătească hamalilor cinci sute drahme, să-l scoată afară din cetate…

Dar neguţătorul nu s-a lăsat! A construit o corabie, a încărcat-o cu tot ce avea, şi a întrebat neguţătorii cu ce marfă s-ar putea dobândi câştigurile cele mai mari, şi unde s-ar putea vinde la cele mai bune preţuri. Neguţătorii au rostit numele unei ţări depărtate, unde se putea câştiga mie-n sută, şi el şi-a îndreptat corabia într-acolo.

Deodată însă s-a iscat furtună, şi corabia s-a scufundat. Neguţătorul abia a izbutit să se salveze, în apropierea unei cetăţi, pe o scândură aruncată de vânt. Deşi pierduse tot ce avusese, a mulţumit lui Alah că scăpase cu viaţă, şi a intrat în cetate.

Acolo a spus unui moşneag toată nenorocirea de pe mare. Moşneagului i s-a făcut milă de el şi a strigat să i se aducă de-ale gurii. I-a spus:

— Rămâi la mine, fiule, să-mi conduci treburile, şi-ţi voi plăti cinci drahme pe zi…

— Alah să te răsplătească pentru asta! i-a răspuns nefericitul neguţător, şi a rămas la moşneag, îngrijindu-se de toate muncile câmpului, şi încet, încet, acesta i-a încredinţat supravegherea tuturor treburilor.

După ce recolta a fost strânsă, treierată şi vânturată, neguţătorul s-a gândit: „Nu cred că moşneagul îmi va da simbrie, şi cel mai bine ar fi să-mi iau din aceste grâne ce-i al meu, şi dacă mai târziu îmi va plăti, îi dau înapoi ce-am luat!” Şi a luat şi a ascuns grâul cât făcea simbria lui, iar restul l-a adus moşneagului acasă şi i l-a măsurat în faţă.

— Ia-ţi ce-i al tău! i-a spus moşneagul, cumpără-ţi veşminte şi tot ce ai nevoie, şi chiar dacă vei rămâne la mine zece ani, vei avea mereu aceeaşi simbrie…

„N-a fost frumos din partea mea! s-a gândit neguţătorul. Fără voia stăpânului mi-am pus deoparte grâul”…

S-a hotărât să aducă şi partea de grâu ascunsă, dar nu l-a mai găsit, şi s-a întors la moşneag întristat foarte. Când acesta l-a întrebat de ce e trist, neguţătorul i-a răspuns astfel:

— Am crezut că n-o să-mi plăteşti simbria, şi de aceea am ascuns grâul cât mi s-ar fi cuvenit. Văzând însă că mi-ai dat ce-i al meu, am vrut să aduc înapoi grâul dosit, dar nu l-am găsit. De bună seamă l-a furat cineva!

Moşneagul s-a mâniat foarte, auzind acestea, şi i-a răspuns:

— Iată, prostule! Ţi-aş fi plătit simbria, tu însă, neavând credinţă în cinstea mea, ţi-ai însuşit singur din avutul meu! Îţi poruncesc deci să părăseşti tot acum casa mea şi ograda mea, altfel îţi sfărm ciolanele!

Neguţătorul a ieşit plângând, şi trecând prin faţa unor pescuitori de perle, aceştia l-au întrebat de ce e atât de abătut. El şi-a spus toată istoria, de la început până la sfârşit, iar pescuitorii de perle, care-l cunoscuseră în anii lui buni. S-au îndurat de dânsul şi i-au spus:

— Rămâi la noi, neguţătorule, căci ne vom scufunda în apă, pe norocul tău, şi tot ce vom scoate vom împărţi drept în două…

Şi s-au scufundat în apă, şi au scos zece scoici, fiecare având câte două perle mari.

— Pe Alah! Au strigat ei bucuroşi. Steaua ta, neguţătorule, se ridică iar! Iată partea ta, zece perle! Două vinde-le, şi cu banii căpătaţi fă negoţ, iar celelalte opt păstrează-le pentru zile negre…

Neguţătorul a luat perlele, şi pe opt le-a cusut în tivul veşmântului, iar celelalte două şi le-a băgat în gură. Un hoţ l-a văzut însă şi a dat de ştire soţilor săi întru hoţit, şi l-au atacat, şi i-au luat veşmântul. Neguţătorul s-a mângâiat însă cu cele două perle rămase.

S-a dus deci în cetate, şi a scos cele două perle, şi le-a dat misitului să le vândă. Tot atunci însă s-au furat de la un giuvaergiu zece perle la fel. Şi văzând cele două perle în mâna misitului, păgubaşul l-a întrebat ale cui sunt.

— Sunt ale acestui om! a răspuns misitul, arătând spre neguţător.

— Unde sunt celelalte opt?

Crezând că giuvaergiul îl întreabă de perlele cusute în tivul veşmântului, neguţătorul a răspuns că-i fuseseră furate, cu veşmânt cu tot…

Giuvaergiul nu se mai îndoia că el îi furase cele zece perle. L-a apucat de guler şi l-a dus la emirul cu paza.

— Iată hoţul! a strigat giuvaergiul. El mi-a furat cele zece perle! Două le-am găsit la dânsul, şi a spus singur că celelalte opt i-au fost furate…

Emirul a poruncit ca neguţătorul să fie bătut şi închis.

Şi a trecut un an. Unul dintre pescuitorii de perle a fost închis, din porunca emirului, şi el, în aceeaşi temniţă cu neguţătorul. Şi cunoscându-l, neguţătorul i-a povestit ce nenoroc i-au adus perlele. Când pescuitorul a ieşit din închisoare, a povestit istoria neguţătorului, pe ici, pe colo, şi aflând şi sultanul, s-a milostivit de dânsul şi a poruncit să i se dea drumul şi să i se dea locuinţă lângă seraiul său, şi i-a mai dat şi nişte bani pe deasupra.

Neguţătorul a uitat repede necazurile.

Într-o zi s-a dus la o fereastră a seraiului, astupată cu pământ şi pietre. Dând la o parte pământul şi pietrele, să vadă ce se află înăuntru, a văzut că nimerise chiar încăperea unde stătea sultanul şi-şi număra banii!

Văzând aceasta, neguţătorul s-a tras înapoi, speriat, a adus pământ proaspăt, să zidească fereastra la loc, dar sultanul, punând mâna pe dânsul, i-a spus:

— Iată care ţi-i răsplata pentru binefacerile mele! De ce mă pândeşti când îmi număr banii?

Apoi, sultanul a poruncit să i se scoată ochii…

— Aşa şi eu, preamărite sultane! a reluat osânditul, după o clipă. Mi se întâmplă şi mie ca şi acestui neguţător! Un timp mi-a mers totul din plin. Acum însă, toate îmi merg anapoda…

Auzindu-i povestirea, sultanul s-a potolit şi a poruncit să fie dus înapoi în temniţă. A spus vizirilor:

— Ziua e pe sfârşite, viziri, să aşteptăm până mâine…

A doua zi dimineaţa, al doilea vizir, pe nume Bahrun, s-a ridicat în adunarea divanului şi a prins a striga împotriva osânditului, şi sultanul a poruncit să fie adus numaidecât!

— Vai ţie! a răcnit sultanul către osândit. Îţi voi da moartea cea mai rea, căci grozavă îţi este fapta! Să rămâi pildă neatinsă pentru veacuri…

— O, stăpâne! a strigat osânditul. Nu te grăbi, căci o cumpănire temeinică e cel mai bun scut al unei bune cârmuiri! Cine nu adânceşte urmările faptelor, păţeşte ce a păţit cândva un neguţător, iar cine prevede totul, devine fericit ca fiul acelui neguţător…

Ţinând sultanul să asculte istoria, feciorul a început astfel…

SPRE NEMULŢUMIREA VIZIRILOR, FECIORUL E ÎNGĂDUIT SĂ-ŞI SPUNA ISTORIA A DOUA – ŞI O ASCULTĂM ŞI NOI!

O, sultane, şi voi, crunţilor mei vrăjmaşi! Cândva, un neguţător bogat foarte trebuia să facă o călătorie, în timp ce soaţa lui era gata să nască. Deci, după ce a încredinţat-o că trebuia să plece

numaidecât şi i-a făgăduit că se va întoarce repede, neguţătorul şi-a luat rămas bun şi s-a dus.

Şi călătorind, a ajuns la cetatea unui sultan care căuta un vizir bun şi înţelept. Şi găsind sultanul că tocmai neguţătorul era omul căutat, l-a numit vizir mare şi i-a făcut mult bine.

După câtva timp, cerând neguţătorul învoire să se întoarcă acasă, sultanul nu i-a îngăduit. Şi cerând numai îngăduinţa să se ducă să-şi vadă familia, a căpătat îngăduinţa aceasta, dându-i-se şi o pungă cu o mie dinari. Neguţătorul s-a urcat repede pe corabie şi a pornit spre patrie.

Dar chiar în ziua când pornea el spre soaţă, soaţa pornea spre dânsul, cu doi băieţi gemeni, născuţi îndată după plecarea lui. Se suise pe o corabie şi ea, pentru că între timp aflase unde i se afla bărbatul. Când corabia cu ea şi cu copiii se apropia de o insulă, cealaltă corabie cu bărbatul se apropia de aceeaşi insulă, venind din partea opusă.

Deodată, femeia le-a spus copiilor:

— Iată, băieţi: corabia asta vine din ţara unde locuieşte tatăl vostru! Duceţi-vă pe ţărm şi întrebaţi de el…

Copiii s-au dus, şi făcând multă gălăgie, chiar pe locul unde ancorase corabia cu tatăl lor, şi cum el tocmai adormise şi sărise din somn speriat, s-a ridicat să strige la ei să tacă. Şi tocmai când s-a sculat, punga cu bani i-a căzut printre sacii cu mărfuri, şi oricât a căutat-o n-a mai găsit-o, şi îşi izbea obrajii cu palmele, şi deodată a apucat copiii de gât şi a strigat:

— Numai voi mi-aţi furat punga cu bani! V-aţi jucat pe aici, anume ca să mă jefuiţi! Şi apucând un toiag, neguţătorul a prins să-şi bată copiii, şi ei plângeau, şi corăbierii se adunaseră în jurul lor şi spuneau:

— Toţi copiii de pe insula asta sunt hoţi…

Grozav în mânia lui, neguţătorul s-a jurat că dacă băieţii nu-i dau banii înapoi, îi azvârle în mare…

Şi într-adevăr, după ce s-a jurat, a şi apucat copiii. I-a legat de-un snop de trestie de zahăr. I-a aruncat în mare…

Iar în vremea asta, femeia lui văzând că nu se mai întorc copiii s-a dus la corabie să-i caute, şi negăsindu-i, a început să întrebe de ei, arătând vârsta şi înfăţişarea lor. Corăbierii şi-au dat seama repede că femeia era mama copiilor, şi i-au povestit ce li s-a întâmplat.

— Păcat de frumuseţea voastră, o, copiii mei! a plâns ea. Unde e ochiul tatălui vostru să vă fi văzut?

— Dar a cui soaţă eşti? a întrebat-o un corăbier.

— A unui neguţător către care tocmai călătoream, şi iată ce nenorocire m-a lovit!

Auzind acestea, neguţătorul a recunoscut-o şi a îmbrăţişat-o, şi sfâşiindu-şi veşmintele şi izbindu-şi obrajii, a strigat:

— Pe Alah! Mi-am omorât copiii cu mâna mea! Asta e pedeapsa dată de ceruri celui ce grăbindu-se nu se gândeşte la urmări… Pe Alah, n-am niciun gust să mai trăiesc, până nu ştiu ce s-a întâmplat cu copiii mei…

Şi i-a căutat pe mare, dar nu i-a găsit, căci un vânt puternic îi mânase tocmai la celălalt ţărm.

Între timp, un băiat fusese salvat chiar de nişte prieteni ai sultanului unde slujise neguţătorul. Şi fiind adus în faţa sultanului, i-a plăcut aşa de mult copilul, încât l-a luat la sine ca pe copilul lui, spunând tuturor că din dragoste profundă îl ţinuse până atunci ascuns. Toată lumea era bucuroasă, şi sultanul l-a numit urmaş şi moştenitor.

După câţiva ani, sultanul a murit şi băiatul i-a luat locul în jilţ. Părinţii lui scotociseră multă vreme insula, fără să găsească vreo urmă. După ce pierduseră orice speranţă s-au statornicit pe insula aceea.

Într-o zi, în timp ce neguţătorul se îndrepta spre piaţă, a văzut un misit ţinând de mână un băiat de vânzare. Neguţătorul s-a gândit să-l cumpere el,

spre a se mângâia de pierderea fiilor, şi dând preţul cerut, a luat băiatul şi l-a dus acasă.

— Pe Alah! a strigat soaţa. Acesta e unul dintre fiii mei!

Şi tatăl şi mama s-au bucurat mult, şi l-au întrebat de fratele lui.

— Ne-a despărţit marea, şi nu ştiu ce i s-a întâmplat! a răspuns băiatul.

Câţiva ani după aceea, neguţătorul a poruncit să se încarce o corabie cu mărfuri preţioase, şi l-a trimis cu ea pe fiul său chiar în cetatea de căpetenie, unde stăpânea fratele. Şi auzind acesta că a sosit un neguţător străin cu mărfuri rare, a poruncit să fie chemat la el. Nu l-a recunoscut, însă s-a simţit grozav de atras spre dânsul…

— Aş vrea să rămâi la mine, i-a zis. Te voi ridica în ranguri şi-ţi voi da tot ce vrei…

Tânărul neguţător a rămas o vreme la fratele său, şi când a văzut că acesta nu vrea să se mai despartă de el, a dat de ştire părinţilor, rugându-i să vină şi ei acolo.

Îndată după sosirea lor, sultanul s-a întors într-o zi acasă băut, şi văzându-l tânărul neguţător beat, s-a gândit că ar trebui să-l păzească de vrăjmaşi, şi s-a aşezat de strajă, cu iataganul, la uşă.

Un vizir, care de mult îl pizmuia pentru mărire, l-a văzut stând cu iataganul la uşă şi l-a întrebat de ce stă aşa.

— Vreau să-l păzesc pe sultan de vrăjmaşii săi, căci mult bine mi-a făcut! a răspuns tânărul neguţător.

Dimineaţa, vizirul pizmaş a povestit soţilor întru duşmănie întâmplarea.

— Iată clipa prielnică să-l pierdem, au spus aceştia. E timpul ca sultanul să-şi piardă încrederea în acest neguţător străin! E timpul…

Şi s-au dus cârd la sultan şi i-au spus cu plecăciune şi spume la gură că vor să-i dea un sfat.

— O, sultane! strigau care mai de care. Tânărul neguţător de care te-ai lipit atât, şi pe care l-ai

ridicat deasupra aleşilor tăi cei mai înalţi, a vrut ieri, sub ochii noştri, să se năpustească cu iataganul asupra ta!…

Sultanul s-a făcut alb şi i-a întrebat dacă pot dovedi ce spun.

— Dovadă? au râs ei! Dovedim! Dacă vrei, pentru aflarea adevărului, prefă-te la noapte beat şi culcă-te, şi te vei încredinţa cu ochii tăi…

Apoi ticăloşii s-au dus la tânărul neguţător. I-au spus:

— Află că pentru fapta ta de ieri sultanul te-a lăudat foarte şi te va răsplăti!

Şi ascultând sultanul sfatul ticăloşilor, când l-a văzut pe neguţător noaptea următoare venind cu iataganul, s-a înspăimântat. A poruncit să fie prins. A strigat:

— Aşa mă răsplăteşti pentru binele făcut, o, ticălosule? Te-am ridicat pe treapta măririi şi puterii, şi tu-mi vrei moartea…

— Când să-i tăiem capul? l-au întrebat vizirii.

— A omorî e uşor, dar şi greu foarte! a răspuns sultanul. Uşor ucidem pe cel viu, dar mortului nu-i mai putem da viaţă! De aceea, până una alta, îl voi întemniţa pe ucigaş, până mă gândesc…

Acestea zicându-le, sultanul şi-a văzut de ale sale, s-a dus la vânătoare şi s-a întors, nemaigândindu-se la cel închis.

Însă duşmanii i s-au înfăţişat iar, i-au spus că dacă nu-l pedepseşte pe ucigaş, toţi oamenii tineri vor râvni jilţul sultanilor. Acestea auzindu-le, sultanul a poruncit să fie chemaţi în faţa lui învinuitul şi gâdele!

— Dacă-mi porunceşti, sultane, îi retez capul! a spus gâdele, ridicând paloşul.

— Opreşte! a răspuns sultanul. Vreau să mă mai gândesc! De omorât îl pot omorî oricând. Duceţi-l înapoi în temniţă…

Între timp, aflând tatăl tânărului neguţător de soarta lui, şi alergând la sultan, i-a pus la picioare jalbă cu următorul cuprins:

„Dacă te-nduri de el, Maria ta,
De tine Alah se va îndura!
Când ne pripim, păcate vin sodom…
Gândeşte: viaţa unui om
E-n mâna ta! Eu însumi m-am pripit,
Pe fiii mei în mare i-am zvârlit,
Şi până azi trăiesc cu plânsu-n gât,
Căci în zadar i-am căutat atât!
…De-i vinovat, şi eu socot că nu-i,
Omoară-mă pe mine-n locul lui…”

Apoi, căzând la pământ, în faţa sultanului, tatăl a început a plânge, şi a istorisit de la început până la sfârşit istoria fiului pierdut, şi auzindu-l, sultanul a răcnit atât de tare. Încât toţi au înlemnit!

A coborât din jilţ, l-a îmbrăţişat pe jălbaş, cunoscând că era tatăl său şi cunoscând că osânditul îi era frate…

Toţi cei de faţă îi lăudau înţelepciunea şi judecata sănătoasă. S-a întors spre tatăl său:

— Dacă nu te-ai fi pripit, atunci pe insulă, n-ai fi avut de suferit atâta durere şi atâtea remuşcări!

Sultanul a poruncit apoi să fie adusă maică-sa, şi răsplata chibzuinţei lui a fost o viaţă lungă şi fericită…

— Ia aminte! a spus osânditul către sultan. Nu te grăbi nici tu, ca să nu te căieşti, căci nimic nu-i mai grozav ca urmările faptelor necugetate…

Auzind acestea, sultanul a poruncit străjilor să-l ducă înapoi în temniţă, hotărât să mai chibzuiască.

A treia zi, al treilea vizir a cuvântat astfel:

— Mărite stăpâne, nu mai amâna pedeapsa acestui om! Porunceşte să fie omorât numaidecât, ca să nu se mai vorbească despre el!

Cuvântul vizirului a iscat iar mânia sultanului. A poruncit să fie adus vinovatul. A fost adus în lanţuri.

— M-ai făcut de râs, de aceea îţi voi lua viaţa… a strigat sultanul.

— Nu uita, stăpâne! a răspuns osânditul. Să chibzuieşti mult în toate faptele tale… Numai aşa îţi vei atinge ţelurile, căci Alah duce omul la fericire numai pe calea răbdării şi chibzuinţei!… Numai prin răbdare Abu-Saber s-a ridicat din groapă în jilţ de sultan…

— Ce fel de istorie mai e şi asta? s-a mirat sultanul, şi osânditul a început…

ISTORIA LUI ABU-SABER SAU CE POATE CÂŞTIGA OMUL PRIN CHIBZUINŢĂ…

Trăia cândva, într-o cetate mică, un om, stăpân peste cirezi de vite şi turme. Îl chema Abu-Saber. Avea soaţă frumoasă şi doi copii.

Într-o zi, după ce un leu i-a sfâşiat nişte vite, soaţa a spus:

— Vezi, omule, leul acesta ne-a sfâşiat vitele cele mai bune. Urmăreşte-l cu oamenii tăi şi omoară-l, ca să avem linişte…

— Să mai chibzuim, femeie, a răspuns omul. Chibzuinţă aduce roade bune. Acest leu e fiinţă vătămătoare, şi Alah o va nimici. Orice răufăcător îşi pricinuieşte pieirea singur…

Într-o zi, sultanul acelei ţări s-a dus cu un alai mare la vânătoare, a întâlnit leul şi l-a omorât. Auzind aceasta, Abu-Saber a grăit soaţei:

— Nu ţi-am spus eu că răufăcătorul piere de la sine? Dacă aş fi încercat să-l omor eu, poate că n-aş fi reuşit. Acum, iată răsplata chibzuinţei mele…

Nu mult după aceea, când în cetate a fost ucis un om, sultanul a poruncit ca întreaga cetate să fie prădată, şi aşa şi Abu-Saber a pierdut atunci cea mai mare parte din avere.

— Oamenii sultanului te ştiu ca om cinstit, a spus soaţa. Scrie-i sultanului, şi-ţi va înapoia averea…

— Femeie! a răspuns el. Nu ţi-am spus eu oare că cel ce săvârşeşte o nedreptate va fi pedepsit? Sultanul a săvârşit o samavolnicie şi a răpit averea unor oameni nevinovaţi, şi vei vedea că-şi va pierde averea şi el…

Auzind aceste cuvinte un vecin, care de mult îl pizmuia, l-a pârât la sultan, şi acesta a poruncit să i

se ia tot ce-i mai rămăsese şi să fie izgonit din cetate împreună cu soaţa.

Şi când, în fuga lor, au ajuns într-un pustiu, soaţa a spus:

— Toate acestea le pătimim din pricina slăbiciunii şi încetinelii tale…

— Ai răbdare! i-a răspuns Abu-Saber. Căci şi asta va da rod bun!

Şi făcând câţiva paşi prin pustiu, iată că s-au arătat nişte tâlhari, şi i-au dezbrăcat de veşminte, şi le-au luat tot ce mai aveau, şi le-au răpit până şi copiii.

— Iată, bărbate Abu-Saber! a spus femeia plângând. Lasă o dată nepăsarea ta! Să fugim după tâlhari, şi poate se vor înduioşa şi ne vor da înapoi copiii…

— Ai răbdare! a răspuns Abu-Saber. Cine face rău, rău găseşte! De aceea ai răbdare, căci răbdarea ne va duce la un sfârşit bun…

Şi au mers până au ajuns într-o cetate din ţărâmul Kirmanei. S-au oprit pe malul unui fluviu, şi Abu-Saber a spus soaţei:

— Tu rămâi aici, căci eu mă duc în cetate, să închiriez o locuinţă…

Şi iată că după ce s-a îndepărtat el, a venit un călăreţ, să-şi adape calul la fluviu, şi văzând-o pe soaţa lui Abu-Saber, i-a plăcut atât, încât i-a spus:

— Vino, frumoaso! Vreau să mă însor cu tine şi să te fac fericită!

— Alah te aibă în pază! a răspuns ea. Sunt măritată…

— Dacă nu mă urmezi, te ucid! a spus călăreţul, şi auzind acestea, ea a scris cu degetul în nisip: „O, Abu-Sabere! Ai avut mereu răbdare, până ţi-ai pierdut averea şi copiii, şi acum şi soaţa, mai scumpă ca lumina ochilor! De azi înainte vei trăi numai în întristare şi vei vedea unde te-a dus răbdarea ta…”

Călăreţul a aşezat-o apoi la spatele lui în şa şi a dat vânt calului.

Când Abu-Saber s-a întors, ea era departe, şi citind cele scrise în nisip, a plâns un timp, apoi şi-a spus: „O, Abu-Sabere! Şi acum trebuie să ai răbdare şi chibzuinţă, căci se află nenorociri mai mari decât ale tale”…

Şi s-a dus în drumul lui, trist, şi a mers până a fost oprit de nişte meşteri veniţi să lucreze la seraiul sultanului.

— Trebuie să lucrezi şi tu cu noi! i-au spus aceştia. Altfel vei fi întemniţat pe viaţă…

Abu-Saber a lucrat o lună, ca salahor, şi primea zilnic o pâine.

Într-o zi însă, un salahor a căzut de pe o scară şi şi-a frânt un picior. Abu-Saber l-a auzit plângând şi i-a spus:

— Ai răbdare şi nu ţipa, şi cu atât mai mult îţi vei găsi liniştea! Nu-ţi pierde cumpătul, căci numai astfel vei putea să te ridici din groapa cea mai adâncă în jilţ de sultan…

Şi cum sultanul sta la fereastră, şi auzind aceste cuvinte, s-a mâniat pe Abu-Saber foarte şi a poruncit să fie aruncat într-o groapă adâncă, aflată lângă serai.

— Nebunule! a strigat sultanul. Vreau să văd cum te urci din groapa aceasta în jilţul meu…

Şi sultanul venea în fiecare zi, în faţa groapei, şi spunea cuvintele acestea.

Abu-Saber tăcea şi-şi răbda nenorocirea. Însă în groapa aceea fusese închis şi un frate al sultanului, mort acolo de mult, dar pe care oamenii îl socoteau încă în viaţă. Părtaşii celui mort erau nemulţumiţi şi gata de răscoală. Sultanul era socotit de toţi ca un tiran crud, şi cu prilejul unei răzvrătiri a poporului, a fost ucis. Fiind luat drept fratele sultanului, Abu-Saber a fost scos din groapă, şi nimeni nu şi-a dat seama de greşeală. Astfel, Abu-Saber a fost ridicat sultan!

„Iată răsplata răbdării şi înţelepciunii mele!” şi-a spusei, şi s-a aşezat în jilţ, după ce şi-a pus veşminte de sultan, şi a domnit cu multă

înţelepciune şi dreptate, astfel că era îndrăgit de toţi oamenii! De asemenea şi oastea lui era din ce în ce mai puternică. Îndată după aceea, sultanul care odinioară îl jefuise a fost atacat de vrăjmaşii săi, răsturnat de la mărire şi izgonit. A venit la Abu-Saber, pe care nu l-a mai recunoscut. I-a lăudat purtarea faţă de supuşi şi l-a rugat să-i dea ocrotire şi ajutor. Însă gândea Abu-Saber în sine: „Iată răsplata bunei chibzuinţe! Acum, Alah l-a dat în mâinile mele!" A dat poruncă să fie jefuit de tot ce avea, lăsându-i doar veşmintele, şi să fie izgonit din ţară… Oamenii lui Abu-Saber se minunau, şi gândeau de ce oare se purta aşa, când un sultan străin îl roagă să-l ocrotească!

Şi a auzit Abu-Saber, după un timp, că în ţară se află nişte tâlhari. A poruncit să fie urmăriţi, şi după ce au fost. Prinşi şi aduşi în faţa lui, şi-a dat seama că erau cei ce-l jefuiseră şi-i răpiseră copiii. I-a întrebat:

— Unde sunt cei doi copii răpiţi de voi, odinioară, în pustiu?

— Îi avem cu noi, şi ţi-i vom da ca robi, ţie, stăpânul nostru… Îţi vom da, de asemenea, toţi banii strânşi şi ne vom lăsa de tâlhărit, şi vrem să slujim ca soldaţi în oastea ta…

Însă Abu-Saber nu le-a dat ascultare. Le-a luat banii şi copiii şi a poruncit ca tâlharii să fie ucişi.

— Acesta e şi mai crud decât fratele său! spuneau oştenii de pază. Tâlharii îi aduc doi copii şi vor să se pocăiască, şi el porunceşte să fie omorâţi şi jefuiţi. Asta e mare samavolnicie…

După un timp, a venit în faţa lui un călăreţ cu soaţa, învinovăţind-o de nesupunere. Abu-Saber a recunoscut-o, şi a luat-o la sine, şi a poruncit uciderea călăreţului. Auzind însă că oştenii îl socotesc tiran, Abu-Saber a adunat soborul şi a spus vizirilor săi şi lumii adunate:

— Pe Alah cel preaînalt! Nu sunt decât un om aruncat în groapa în care fusese închis şi fratele sultanului. Însă Alah mi-a dăruit jilţul, ca răsplată

pentru buna mea chibzuinţă… Sultanul care mi-a cerut ocrotire, şi pe care am poruncit să fie jefuit, mi-a luat mai de mult toată averea şi m-a izgonit pe nedrept din ţară. De aceea i-am plătit cu aceeaşi monedă. N-am ascultat cuvântul tâlharilor care vorbeau despre pocăinţă, pentru că m-au dezbrăcat la drum, luându-mi veşmintele şi amândoi copiii pe care voi îi socotiţi robii mei. Şi hoţilor le-am dat o pedeapsă dreaptă. În sfârşit, l-am ucis pe călăreţ, pentru că femeia adusă de el, ca vinovată, este soaţa mea răpită de el, şi pe care acum Alah mi-a dat-o înapoi! Iată că eu am judecat totdeauna drept, iar voi, judecând după faţa lucrurilor, mă socotiţi tiran…

Auzindu-l grăind astfel, toţi ascultătorii s-au minunat foarte. S-au aruncat la picioarele lui şi l-au iubit şi mai mult şi i-au cerut iertare!

Abu-Saber s-a dus apoi la soaţă şi la copii şi i-a întrebat:

— Vedeţi rodul chibzuinţei? Iată ce dulce este, în timp ce fructul nesocotinţei e atât de amar…

— De aceea, o, sultane, a încheiat osânditul legat în lanţuri, mai ai şi tu răbdare! Răbdarea e virtutea oamenilor nobili, şi stă bine îndeosebi sultanilor…

La aceste cuvinte, mânia sultanului s-a potolit. A poruncit să fie dus înapoi, în temniţă, şi a trimis vizirii să se preumble.

În ziua a patra s-a închinat în faţa sultanului Suşad, al patrulea vizir:

— Nu te lăsa amăgit, stăpâne, de vorbele acestui fecior, căci nu spune adevărul! Cât trăieşte el, oamenii vor vorbi rău de tine… Ucide-l, o, sultane, şi nu şovăi…

— Pe Alah, ai dreptate! a răspuns sultanul. Voi porunci să fie omorât sub ochii mei!

Osânditul a fost adus iar.

— Vai ţie! a strigat sultanul. Crezi oare că poţi adormi inima mea, prin poveştile tale, şi că poţi

câştiga timp prin vorbe? Azi vei fi omorât, căci vreau să scap o dată de tine!

— Mărite stăpâne! a răspuns feciorul. Graba stă bine numai proştilor! Oamenii vrednici au răbdare. Dacă mă vei omorî, te vei căi, şi dacă mai târziu ai vrea să mă învii ia loc, n-ai să mă mai poţi învia! Cine se grăbeşte păţeşte ca Bahsad!

— Dar cine a fost şi ce a păţit Bahsad? l-a întrebat sultanul.

— Ascultă bine! a răspuns feciorul.

CU TOATE CĂ PÂRÂTORII ASUDĂ DE CIUDĂ, ÎNVINUITUL ESTE LĂSAT SĂ SPUNĂ ALTĂ ISTORIE… CINE A FOST BAHSAD ŞI CE I S-A ÎNTÂMPLAT; SE DOVEDEŞTE CĂ UNEORI „GRABA STRICA TREABA”…

— Mărite stăpâne! Trăia în timpuri străvechi un sultan şi avea un fecior fără seamăn de frumos în tot veacul acela bătrân şi demult amurgit. Îl chema Bahsad şi-i plăceau învăţaţii şi neguţătorii.

Într-o zi, pe când se afla între nişte prieteni, a auzit pe cineva lăudându-l că într-adevăr este cel mai frumos om al timpului, dar altul a răspuns că frumos o fi, dar că fata cutărui sultan îl întrece… Auzind Bahsad una ca asta, aproape că şi-a pierdut minţile, şi inima a început să-i bată puternic. L-a chemat pe străin la sine şi l-a rugat să-i spună numele fetei a cărei frumuseţe o socotea mai presus. După ce străinul i-a spus numele fetei, Bahsad s-a făcut alb, şi nu mai găsea loc în inima lui decât pentru ea.

Aflând tatăl său despre asta, l-a întrebat:

— O, Bahsade! Dacă într-adevăr o iubeşti pe fata aceea, ai răbdare, căci dacă o vei cere-o de soaţă, îţi va fi numaidecât dată…

— N-am răbdare! a răspuns Bahsad, iar sultanul a trimis soli repezi la tatăl frumoasei, s-o şi ceară de soaţă pentru fiul său. Tatăl ei a cerut însă dar de nuntă o sută mii dinari, şi numărându-şi toţi banii din vistierie, sultanul a văzut că-i mai lipseşte ceva până la o sută, şi a spus fiului:

— Aşteaptă până strâng ce-mi lipseşte, apoi voi trimite banii socrului tău şi-ţi voi aduce iubita…

— Nu vreau să mai aştept! a strigat Bahsad, apucat de furie, şi luând un iatagan şi o suliţă, a sărit pe cal şi s-a făcut tâlhar de drumul mare.

Într-o zi, atacând o caravană puternică, a fost prins şi pus în lanţuri. Şi văzându-l sultanul acelei ţări atât de frumos, s-a mirat foarte!

— Nu arăţi a tâlhar! i-a spus sultanul. Mărturiseşte adevărul! Cine eşti?

Însă lui Bahsad i-a fost ruşine să mărturisească adevărul, şi mai repede era gata să moară.

— Să nu ne grăbim în privinţa acestui om! a spus sultanul. După nechibzuinţă vine de cele mai multe ori căinţa! Să ne mulţumim deocamdată să-l ţinem în temniţă…

Între timp însă, tatăl lui Bahsad, văzând că fiul său lipseşte şi nimeni nu ştie unde se află, a trimis în toate părţile alergători, să-l caute. Şi au întrebat şi la sultanul acela.

— Lăudat fie Domnul că nu m-am grăbit! a strigat sultanul.

A poruncit să fie adus numaidecât Bahsad. L-a întrebat:

— De ce, fiule, ai vrut să te arunci în prăpastie?

— De ruşine!

— Dacă eşti aşa de ruşinos, nu trebuia să fii nechibzuit! N-ai ştiut că uneori după grabă vine căinţa? Şi eu m-aş fi căit azi, dacă m-aş fi grăbit să-ţi tai capul…

Şi dându-i un veşmânt scump, sultanul i-a făgăduit şi banii ce-i lipseau pentru darul de nuntă, şi a trimis îndată alergători la tatăl lui, să-i dea ştire că fiul se află sănătos. Apoi a încercat să-l

convingă pe Bahsad să se întoarcă acasă, dar el a spus:

— O, sultane! Desăvârşeşte-ţi binefacerea şi trimite-mă la mireasa mea, căci prea mult va trece până se vor pune toate lucrurile la cale…

Sultanul s-a minunat de lipsa lui de chibzuinţă:

— Mă tem, fiule, că graba mai degrabă te va îndepărta de ţintă…

Cu toate astea i-a dat un hrisov către tatăl fetei.

Când Bahsad a ajuns la tatăl ei şi i-a dat hrisovul, acesta s-a bucurat nespus. A poruncit să se grăbească pregătirile de nuntă.

Însă în ziua nunţii, Bahsad era aşa de nerăbdător să vadă cum arată mireasa gătită, încât s-a dus să se uite la ea printr-o gaură din perete. Şi văzând soacra acest lucru, a dat poruncă unui slujitor să-i aducă două ţepuşe de fier, şi când Bahsad s-a apropiat iar de perete, să se uite, i-a scos ochii cu ţepuşele! Bahsad a dat un strigăt amarnic. A leşinat şi toată bucuria i s-a schimbat în întristare.

*
* *

— Vezi dar, sultane? a spus osânditul ferecat în lanţuri. Vezi acum unde duce graba nechibzuită? Nerăbdarea lui Bahsad şi lipsa de judecată au avut drept urmare căinţa îndelungată. Şi soacra s-a căit pentru fapta ei nesocotită, dar era prea târziu. De aceea, o, sultane, nu te grăbi să mă omori!

Auzind acestea, sultanul s-a potolit şi a poruncit punerea osânditului înapoi în temniţă.

În ziua a cincea, s-a înfăţişat însă al cincilea vizir, pre nume Giabir, şi s-a înclinat până la pământ:

— O, sultane! Cinstea ta cere ca oricine se uită peste gardul tău să-i fie scoşi ochii numaidecât! Spală această ruşine, dând acestui ticălos moartea! Te sfătuim să faci acestea, din zel pentru întărirea

stăpânirii tale, şi din dragoste pentru tine! Acestui om nu i se cuvine să mai trăiască niciun ceas…

Aceste cuvinte au aţâţat iar mânia sultanului, şi a poruncit să fie adus osânditul!

— Vai ţie! a strigat. Prea mult ţi-am lăsat viaţa! Acum te voi omorî, căci atât timp cât trăieşti, nu mai avem linişte!

— O, sultane! a răspuns osânditul. Jur pe Alah că sunt nevinovat, şi de aceea vreau să trăiesc, căci numai nevinovatul poate sta cu capul sus, oricât de grea ar fi pedeapsa… Cel vinovat însă, chiar dacă trăieşte mult, are până la urmă sfârşit trist, după cum ne învaţă istoria şahului Dadbin şi a vizirului său…

— Dar ce istorie o mai fi şi asta? s-a mirat sultanul.

ISTORIA ŞAHULUI DADBIN. CUNOAŞTEM O FEMEIE VREDNICĂ, NUMITĂ ARVA; ŞI UN VIZIR TICĂLOS, NUMIT CARDAN… APOI ÎL CUNOAŞTEM ŞI PE VESTITUL ŞAH COSRU, POMENIT ÎN CÂNTECELE EROICE PERSANE…

— Prea-mărite stăpâne! Află că trăia odată în pământul Tabaristan un şah numit Dadbin. Avea doi viziri, unul pre nume Surhan, celălalt Cardan. Primul avea o fată pre nume Arva, cea mai frumoasă şi mai cinstită fată a timpului.

Auzind şah Dadbin atâtea cuvinte bune despre ea, l-a chemat pe vizirul Surhan la sine şi i-a spus că vrea să ia fata de soaţă!

— O, Dadbine – a cuvântat vizirul. Îngăduie întâi s-o întreb pe Arva, şi dacă vrea ea, eu nu am nimic împotrivă…

— Grăbeşte-te! L-a sfătuit şah Dadbin.

Vizirul s-a dus la fiica sa. I-a spus:

— Află, Arva, că şahul ţi-a cerut mâna! Vrei să te măriţi cu el?

— O, tatăl meu! a răspuns ea. De măritat nu vreau să mă mărit. Dar dacă totuşi vei vrea cândva să-mi dai un soţ, să-mi dai unul care să nu mă privească de sus în jos, ca pe-o roabă!

Vizirul s-a întors la şah, cu răspunsul fetei.

— De nu mi-o dai de bună voie, o iau cu sila! a răspuns şah Dadbin, şi vizirul s-a întors la Arva, să-i spună, dar ea n-a vrut să audă!

Şi trecând câtva timp, şah Dadbin se pregătea să ia fata cu sila, şi auzind tatăl ei, a fugit din cetate împreună cu ea.

Aflând aceasta, şahul a trimis oşti să-i prindă, şi el însuşi venea în fruntea oştilor.

L-a prins pe vizir. L-a omorât, despicându-i capul cu un ciocan. A luat-o pe Arva cu sila şi a dus-o în seraiul său. S-a însurat cu ea. Arva a răbdat nenorocirea cu supunere.

După un timp, vrând să facă o călătorie, Dadbin şah l-a chemat pe vizirul Cardan şi i-a poruncit:

— Vai ţie, Cardane! Ţi-o încredinţez pe soaţa mea, fata vizirului Surhan! Bagă bine de seamă, să nu i se întâmple ceva! Păzeşte-o ca pe ochii tăi, căci afară de ea nu am pe lume nimic de preţ…

Cardan se simţea măgulit foarte de această încredere a şahului, şi i-a făgăduit credinţă.

Cum s-a dus şahul în drumul lui, vizirul s-a gândit că ar trebui s-o vadă şi el pe Arva. S-a ascuns deci într-un loc de unde putea s-o vadă fără a fi văzut. Pierzându-şi stăpânirea de sine, s-a repezit la ea, s-o sărute. Arva i-a spus:

— Sunt un bun încredinţat ţie! Nu păta încrederea lui Dadbin! Altfel te voi ruşina în faţa tuturor oamenilor…

Vizirul se căia acum că s-a încumetat, şi se temea. De aceea a hotărât s-o nimicească pe Arva prin viclenie.

Cum s-a întors şahul din călătorie şi l-a întrebat ce s-a întâmplat în lipsa lui, ticălosul a grăit astfel:

— Toate-s bune, Dadbine, numai că am descoperit un lucru urât, şi aş vrea să nu ţi-l spun, dar temându-mă să nu mi-o ia altul înainte, să par în faţa ta lipsit de credinţă, îţi voi spune totuşi ce-am aflat…

— Vorbeşte! i-a poruncit Dadbin. Tu eşti sfetnicul meu cel mai credincios! Am deplină credinţă în tot ce-mi vei spune!

— O, Dadbine! a început ticălosul. Femeia pe care o iubeşti din toată inima ta, ea care se roagă şi posteşte, e o făţarnică şi o mincinoasă…

— Ce s-a întâmplat? l-a întrebat şahul, cuprins de spaimă.

— Află, o, Dadbine, că îndată după plecarea ta, a venit la mine cineva şi mi-a spus să-l urmez, că are să-mi arate ceva, şi urmându-l, am ajuns la uşa iatacului Arvei! Am văzut-o stând lângă robul tatălui ei şi sărutându-se cu dânsul. Aceasta este, o, Dadbine, ceea ce am avut de spus…

— Du-te în încăperea şahiţei şi omoar-o tot acum! a poruncit şahul unui oştean.

— O, şahe Dadbin! a răspuns oşteanul. Alah să-ţi dea viaţă lungă, dar n-o lăsa pe soaţa ta să moară aşa! Mai bine porunceşte să fie suită pe o cămilă, şi un slujitor s-o ducă într-un îndepărtat pustiu. Dacă-i vinovată într-adevăr, Alah o va nimici! Dacă însă e nevinovată, Alah o va scăpa, şi tu nu vei fi păcătuit ucigând-o. Gândeşte-te că această femeie ţi-a fost atât de scumpă şi că din pricina dragostei i-ai omorât tatăl…

Dadbin şah a găsit bun cuvântul şi a poruncit unui rob s-o ducă pe şahiţă într-un pustiu îndepărtat şi s-o lase în voia sorţii, fără mâncare şi apă.

Robul a îndeplinit porunca şi a lăsat-o pe sărmana Arva departe, în pustiu, fără mâncare şi fără apă. Cum s-a văzut părăsită, ea s-a urcat pe o colină, a aşezat câteva pietre ca altar şi a prins a se ruga.

În vremea asta, un păstor al şahului Cosru, pierzând nişte cămile şi tot căutându-le, ajunsese adânc în pustiu, până acolo unde Arva se ruga lui Alah. Şi a aşteptat păstorul până a sfârşit ea rugăciunea. S-a apropiat apoi, i s-a închinat şi a întrebat-o:

— Cine eşti?

— O roabă a lui Alah, a răspuns Arva.

— Şi ce cauţi în acest loc îndepărtat?

— Mă rog! a răspuns ea, şi păstorul a găsit-o atât de frumoasă, încât nu s-a putut stăpâni. I-a spus:

— Ascultă, femeie, nu vrei să te măriţi cu mine? Te voi ţine în dragoste şi gingăşie şi te voi ajuta mereu în rugăciunile tale…

— Nu vreau să mă mărit! i-a răspuns ea. Vreau să trăiesc singură, însă, dacă vrei să mă ajuţi făcându-mi un bine, du-mă într-un loc unde se găseşte apă…

Păstorul a dus-o la un pârău, apoi şi-a văzut de drum, dar n-a făcut nici câţiva paşi şi şi-a găsit cămilele pierdute.

Întorcându-se păstorul în cetate, la şah Cosru, acesta l-a întrebat de cămile, şi el i-a povestit atât despre femeia întâlnită în pustiu, şi de frumuseţea ei, încât i-a căzut şahului Cosru la inimă, şi însoţit de câţiva călăreţi, a purces în pustiu s-o caute.

Cum a ajuns la ea, şah Cosru a găsit-o atât de fermecătoare, încât s-a apropiat şi i-a spus:

— Sunt marele şah Cosru! Mă vrei de bărbat?

— Trăiesc aici, în acest pustiu, departe de oameni! i-a răspuns Arva. Ce vrei de la mine?

— Trebuie să mă însor cu tine, şi dacă nu mă urmezi de bună voie, voi rămâne aici…

Şi Cosru a poruncit să se facă două corturi: unul pentru ea şi altul pentru el. Văzând aceasta, Arva s-a gândit că acel om era şah şi nu avea dreptul să-l despartă de supuşi şi de oştile sale. De aceea a poruncit unui străjer să-i spună lui Cosru că ar fi mai bine să se întoarcă în cetate.

Când străjerul a spus lui Cosru acestea, el i-a trimis vorbă că nu mai are nicio bucurie de măririle lumii şi că vrea să rămână în pustiu…

Încredinţată până la urmă de gândurile lui bune, Arva s-a măritat cu el, însă cerându-i ca şahul Dadbin şi vizirul să i se înfăţişeze numaidecât!

Apoi, la întrebările stăruitoare ale lui Cosru, ea şi-a povestit istoria de la început până la sfârşit, şi dragostea lui pentru dânsa a crescut, încuviinţându-i tot ce a cerut.

Astfel, a poruncit ca Arva să fie dusă în seraiul său, şi a chemat cadiul şi martorii. Îndată după aceea, a trimis o oaste numeroasă, să-l aducă pe şah Dadbin şi pe vizirul său Cardan! Şi îndată ce Dadbin şi Cardan au fost aduşi, Cosru a poruncit să se facă pentru Arva un cort acoperit cu o perdea. Apoi, când Dadbin şi vizirul s-au aşezat lângă Cosru, Arva a dat perdeaua la o parte şi a strigat:

— Ridică-te, Cardane, că nu eşti vrednic să stai în apropierea unui om ca puternicul şah Cosru…

Când vizirul Cardan a auzit acestea, a prins a tremura, şi s-a ridicat plin de spaimă.

Arva a grăit mai departe:

— Te rog, acum, Cardane, în numele celui ce te-a adus aici, spune adevărul: ce te-a îndemnat să mă grăieşti da rău şi să mă desparţi de casa şi de soţul meu? Bagă de seamă, Cardane, căci aici minciunile nu-ţi mai ajută la nimic!

Cunoscând-o repede după glas, vizirul a înţeles că numai adevărul i-ar mai putea fi de folos. Şi-a plecat capul şi a răspuns plângând:

— Nu se află faptă fără răsplată! Pe Alah, am păcătuit!

Auzind acestea, şah Dadbin a prins a-şi zgâria faţa. S-a întors spre Cardan:

— Alah să-ţi ia viaţa, că m-ai despărţit pe nedrept de soaţa mea!

— Alah te va nimici! a intrat în vorbă Cosru. Ţi s-a cuvenit pedeapsa asta, pentru că te-ai grăbit. Dacă ai fi chibzuit şi i-ai fi cercetat vina, ţi-ar fi

fost uşor să deosebeşti minciuna de adevăr. E drept că acest vizir ţi-a vrut pieirea, dar unde erau mintea şi chibzuinţa ta?

Apoi, Cosru a întrebat-o pe Arva ce pedeapsă li se cuvine.

— Judecă după cuvântul proorocului! a răspuns Arva. Ucigaşul să fie ucis la rându-i, iar cel ce face rău să fie răsplătit cu răul…

Şi Cosru a poruncit ca şahul Dadbin să fie Ucis cu un ciocan.

— Aşa cum l-ai ucis şi tu pe tatăl meu! a strigat Arva.

Iar vizirul Cardan a fost suit pe o cămilă şi dus în pustiul, unde fusese dusă şi părăsită Arva odinioară.

— Dacă eşti vinovat, i-a spus ea, vei pieri de foame şi de sete în pustiu. Dacă însă eşti nevinovat, vei fi salvat cum am fost salvată eu…

Slujitorului care-l sfătuise pe Dadbin să n-o ucidă, ci să fie dusă în pustiu, i-a dăruit un veşmânt scump şi i-a grăit astfel:

— Unui om ca tine i se cuvine să trăiască în apropierea şahilor, bucurându-se de mare vază, căci ai grăit bine şi drept…

Şi nu şi-a sfârşit ea bine cuvântul, căci şahul Cosru l-a şi numit pe acel slujitor căpetenie a unei cetăţi mari…

*
* *

— Vezi, aşadar, puternice stăpâne! Şi-a sfârşit cuvântul osânditul. Cine face bine, bine găseşte. Nevinovatul nu are a se teme de un sfârşit rău, iar eu nevinovat sunt. De aceea, nădăjduiesc că Alah îţi va arăta adevărul şi-mi va da izbândă împotriva vrăjmaşilor şi bârfitorilor!

La aceste cuvinte, mânia sultanului s-a potolit şi a poruncit ca osânditul să fie dus înapoi, în temniţă.

În ziua a şasea, vizirii erau mâhniţi foarte că nu-şi atinseseră ţinta, şi au început să-şi teamă capetele. Trei deodată s-au înfăţişat sultanului, şi după ce au bătut înfricoşatele temenele, au strigat:

— Preaînalte stăpâne! Din dragoste pentru tine am venit să-ţi spunem că prea multă vreme l-ai lăsat pe acest rău să trăiască! Nu ştim ce câştigi prin asta! Zilele trec una după alta, şi vorbele, şi bănuielile pe seama ta cresc, de aceea, în sfârşit, porunceşte să i se taie capul…

— Pe Alah! Aveţi dreptate şi spuneţi numai adevărul! a strigat sultanul, şi a poruncit să fie adus osânditul în faţa lui. I-a spus:

— Cât să mai chibzuiesc? Nu văd nicio scăpare pentru tine! Toţi sfetnicii mei sunt însetaţi de sângele tău…

— O, a răspuns osânditul. Dacă adevărul e de partea mea, nimeni nu-mi poate face niciun rău! De asemeni, nu mă tem de nimeni, căci tot sufletul meu este plin numai de adevăr. Cine se aşteaptă numai la binele altora păţeşte ca sultanul Baht Saman!

— Dar ce-a păţit Baht Saman?

— Ascultă, o, sultane, a început osânditul.

VIZIRII PLESNESC DE CIUDĂ ŞI MAI RĂU. ÎNSĂ OSÂNDITUL ÎŞI SPUNE ISTORIA. CE A PĂŢIT BAHT SAMAN, CEL CE NU SOCOTEA NICIODATĂ PUTEREA VRĂJMAŞILOR SĂI…

Trăia odată un sultan, pe nume Baht Saman, pentru care bucuria cea mai mare sta în mâncare şi băutură. Într-o zi, duşmanii au pornit împotriva hotarelor sale, ameninţând cu invazia. Prietenii îl sfătuiau să ia toate măsurile de prevedere, dar Baht

Saman răspundea că are destui bani, oşteni şi arme, şi nu se teme de nimic…

Prietenii i-au amintit însă că în afară de bani, arme şi oşteni, omul trebuie să fie şi prevăzător, dar Baht Saman-sultan n-a vrut să dea ascultare sfătuitorilor. L-au împresurat duşmanii. L-au înfrânt şi l-au pus pe fugă.

S-a dus Baht Saman la alt sultan.

I-a spus:

— Vin la tine, vecine, şi mă apuc de poalele veşmântului tău, şi te rog să mă ajuţi împotriva duşmanilor mei…

Sultanul acela i-a dat atâţia bani şi oşti, încât Baht Saman iar şi-a pierdut firea. Gândea: „Am acum din nou oaste mare, şi de bună seamă că-l voi înfrânge pe duşmanul meu!” Dar din pricina neprevederii şi îngâmfării, duşmanul l-a pus din nou pe fugă, bătându-i oştile, luându-i toţi banii şi urmărindu-l până la ţărmul mării.

Trecând dincolo, Baht Saman a văzut pe ţărm o cetate mare, cu o fortăreaţă puternică, şi întrebând a cui era, i s-a răspuns că era a sultanului Hadidan. Baht Saman s-a dus deci la seraiul lui Hadidan-sultan, şi dându-se drept războinic în leafă, a cerut să fie primit în slujba lui.

Hadidan-sultan l-a primit bine şi l-a încorporat în straja sa. Dar lui Baht Saman îi era mereu dor de ţară.

Mai târziu, sultan Hadidan, aflându-se în război cu un duşman, l-a numit pe Baht Saman conducător al oştilor. Când însă oştile s-au aşezat în liniile de luptă, sultanul Hadidan s-a pus şi el însuşi în fruntea lor, cu lancea în mână. Lupta s-a sfârşit în binele lui, oastea duşmană a fost pusă pe fugă.

Întorcându-se acasă, cu ai săi, Baht Saman a spus către Hadidan-sultan:

— O, stăpâne! Mă mir că tu, stăpân peste atâta oştire, ai luptat punându-ţi viaţa în primejdie…

— O, Baht Samane! a răspuns sultanul Hadidan. Tu te dai drept războinic priceput, şi mai crezi că soarta războiului stă numai în numărul oştilor?

— De bună seamă, a răspuns Baht Saman.

— Te înşeli! a răspuns sultan Hadidan. Pe lângă oşti. Ne trebuie iscusinţă multă. Oastea nu e decât un lucru de podoabă! Şi eu credeam odată că victoria stă numai în numărul soldaţilor, şi iată însă că o dată m-a atacat un duşman cu numai opt sute de bărbaţi înarmaţi. Eu aveam de opt sute ori mai mult, şi nu mă temeam! Dar duşmanul meu, cu iscusinţa lui, mi-a adus o înfrângere grea. Am fost nevoit să mă refugiez într-o peşteră, unde am dat peste un sihastru. M-am plâns lui. El mi-a spus:

— Ştii de ce ai fost bătut? Pentru că ai avut nădejde în oştile tale numeroase şi nu le-ai ştiut conduce, de aceea întoarce-te şi dobândeşte alte oşti, şi dacă vei fi iscusit, niciun duşman nu-ţi va putea sta împotrivă!…

— Am îndeplinit sfatul sihastrului, a continuat Hadidan, şi, după cuvântul lui, am devenit chibzuit şi iscusit. După câtva timp, sihastrul mi-a spus:

— Du-te acum în întâmpinarea duşmanului, cu oştile, căci dacă s-a culcat pe-o ureche, îl vei învinge tu, chiar dacă ai lupta singur împotrivă-i…

Auzind acestea, am adunat oştile şi l-am atacat pe duşman noaptea, pe neaşteptate. Acesta, necunoscând numărul mic al oştenilor mei, s-a pus pe fugă în chip ruşinos, iar eu am devenit iar stăpân în ţara mea…

Auzind acestea, Baht Saman s-a trezit din îndoieli şi a spus:

— Lăudat fie Alah cel atotputernic. Iată dar că mi-ai spus o istorie care seamănă aşa de bine cu a mea!

Apoi Baht Saman s-a îndreptat spre munţi. Într-o noapte, a auzit un glas, prin somn:

— Deşteaptă-te, Baht Samane, şi ia aminte! Dacă ţi-ai dobândit cumpăt şi iscusinţă, vei răpune pe toţi vrăjmaşii tăi…

Baht Saman a pornit spre patrie. În drum, a întâlnit câţiva oameni.

— Întoarce-te! L-au sfătuit ei. Eşti străin, şi sultanul nostru ucide toţi străinii, de teamă să nu intre în ţară Baht Saman…

— Mă tem numai de Alah! a răspuns Baht Saman.

— Sultanul nostru crede că are multe vieţi şi că e de nebiruit…

— Dacă se crede nebiruit, e pierdut! a răspuns Baht Saman. Înseamnă că şi-a pierdut buna judecată… Cu voia Domnului îl voi învinge eu… Nu mă cunoaşteţi?

— Pe Alah, nu te cunoaştem!

— Sunt Baht Saman!

Auzind oamenii aceasta şi cunoscându-l, au descălecat, au sărutat scările de la şaua sa şi l-au întrebat:

— Cum te poţi băga, o, Baht Samane, într-o primejdie ca asta?

— Cugetul mi-i uşor, a răspuns el. Am încredere în armele voastre!

— Asta ajunge, într-adevăr! Au spus oamenii. Şi noi vom face tot ce ne cere datoria! Nu-ţi pierde curajul! Îţi stăm la îndemână, cu averea şi viaţa noastră… Şi pentru că noi suntem oamenii de credinţă ai sultanului, te putem lua cu noi, să-ţi câştigăm prieteni în taină, căci toţi oamenii îţi sunt binevoitori!

Şi l-au luat oamenii aceia pe Baht Saman cu ei, şi l-au dus în cetate, şi l-au ascuns.

După aceea, au vorbit despre întoarcerea lui câtorva dregători mari, prietenii lui mai înainte. N-a trecut mult şi s-au alcătuit într-o ceată tainică împotriva sultanului. Nu târziu, apoi, l-au ucis, iar Baht Saman s-a urcat iar în jilţul său…

*

* *

— Vezi dar, o, sultane! a încheiat osânditul. Cine are cugetul curat, şi e chibzuit, şi nu se crede cel mai tare om, nu pierde niciodată! Sunt nevinovat! Nu te încrede numai în puterea paloşului tău, ci judecă bine!

Astfel auzind, mânia sultanului s-a potolit şi a poruncit ca osânditul să fie dus înapoi, în temniţă.

În a şaptea zi, s-a înfăţişat al şaptelea vizir, pre nume Bihkamal. S-a înclinat şi a grăit astfel:

— O, sultane! La ce foloseşte îndelunga ta şovăială? De ce, de atâta vreme, nu te hotărăşti să-l dai gâdelui?

Mâniat de aceste cuvinte, sultanul a poruncit să fie adus din nou osânditul.

— Vai ţie, pe Alah! a strigat sultanul. De data asta nu mai scapi!

— Mărite stăpâne! Cu cât mai grozavă este învinuirea, cu atât mai de laudă este îndurarea şi iertarea unui om puternic ca tine! Cine chibzuieşte bine ajunge precum s-a întâmplat cu sultanul Bikeherd! Ai auzit de el?

— Ce s-a întâmplat cu acest Bikeherd?

A ŞAPTEA ISTORIE A OSÂNDITULUI. AFLĂM CE S-A ÎNTÂMPLAT CU BIKEHERD.

A fost odată un sultan numit Bikeherd, şi avea mulţi bani şi nenumăraţi oşteni, dar obişnuia să pedepsească cu cruzime orice greşeală cât de mică, şi niciodată nu ierta.

Într-o zi, s-a dus la vânătoare şi a fost rănit la ureche de săgeata unui copil de casă, pre nume Iatro.

— Cine a slobozit săgeata asta? a strigat sultanul.

L-au adus pe Iatro în faţă, şi sultanul a poruncit să fie omorât. Iatro a căzut la pământ în faţa lui şi i-a spus:

— Iartă-mă, o, sultane, pentru o faptă săvârşită fără voie, căci înţelegerea şi mărinimia alcătuiesc cea mai frumoasă dintre virtuţi! Mărinimia aduce înmiită dobândă şi e înscrisă în cartea lumii ca o comoară!

Sultanului i-au plăcut aşa de mult aceste cuvinte, încât, pentru prima dată în viaţa lui, a poruncit iertare unui nevinovat. Şi nu avea a se căi de fapta lui, căci Iatro era fecior de sultan, fugit de acasă din cauza unei greşeli.

Nu mult după întâmplarea de la vânătoare, Iatro a fost cunoscut de cineva, care l-a vestit pe tatăl lui unde se află. Tatăl i-a trimis o scrisoare prin care-i făcea inima uşoară şi-l ruga să se întoarcă acasă. Iatro s-a întors la tatăl său, şi a fost primit cu bucurie şi cu părintească iubire, în cinstea lui tăindu-se viţelul cel mai gras.

În acest timp, Bikeherd-sultan, urcându-se într-o barcă şi mergând la pescuit, o furtună iscată pe neaşteptate l-a răsturnat în apă. Bikeherd s-a apucat de o scândură şi a fost dus tocmai pe celălalt ţărm al mării, în ţara părintelui lui Iatro. Spre seară, Bikeherd a ajuns la porţile cetăţii de căpetenie, şi aflându-le închise, a petrecut noaptea pe-o piatră de mormânt. Dimineaţa, când oamenii se îndreptau spre cetate, au zărit zăcând în apropierea mormântului un om ucis în timpul nopţii. Şi crezându-l ucigaş pe Bikeherd, l-au legat şi l-au pârât sultanului, şi astfel, din porunca acestuia, Bikeherd a fost aruncat în temniţă. Bikeherd se gândea: „Toate aceste mi s-au întâmplat din cauza multelor mele fapte nelegiuite. Mulţi oameni am ucis pe nedrept, şi acum îmi primesc răsplata!”

Pe când sta scufundat în aceste gânduri, o pasăre s-a aşezat pe zidul închisorii. Bikeherd, ca vânător pătimaş, a apucat o piatră şi a aruncat-o asupra

pasării, dar piatra l-a lovit tocmai pe Iatro aflat în curte, în faţa închisorii! i-a rupt o ureche. Şi văzând Iatro de unde fusese aruncată piatra, a poruncit ca aruncătorul să fie adus în faţa lui. I s-a scos turbanul. I s-au legat ochii. Dar văzându-l Iatro că are numai o ureche, i-a spus:

— De n-ai fi om rău, nu ţi s-ar fi tăiat urechea!

— Pe Alah! a răspuns Bikeherd. Urechea mi-am pierdut-o în timpul unei vânători, fiind lovit de săgeata unui copil de casă!

Iatro s-a uitat la el bine, şi recunoscându-l, a strigat:

— Eşti sultanul Bikeherd! Cum de ai ajuns aici?

Bikeherd i-a povestit tot ce i s-a întâmplat, şi toţi cei de faţă s-au minunat. Iatro l-a îmbrăţişat, l-a sărutat, l-a poftit să şadă şi a spus tatălui său:

— Iată sultanul care m-a iertat când i-am rupt urechea cu săgeata. De aceea, acum îl voi ierta şi eu!

Apoi, întorcându-se spre Bikeherd, Iatro a adăugat:

— Iată, Bikeherde, cum mărinimia ta ţi-a folosit în cele din urmă!

Şi Iatro i-a dăruit bani şi veşminte şi a poruncit să fie dus în patria sa.

*
* *

— Află, mărite sultane! a încheiat osânditul, nimic nu e mai frumos ca îndurarea şi iertarea nevinovaţilor! Ori de câte ori te înduri, faptele tale se înscriu în cartea timpului, şi toate faptele bune se adună în comoară…

Auzind această istorie, mânia sultanului s-a potolit iar. Şi a poruncit ca osânditul să fie dus în temniţă.

— Vom chibzui până mâine! a încheiat sultanul.

În ziua a opta, toţi vizirii s-au adunat şi se văitau:

— Ce să facem, căci acest fecior ne biruie! Va scăpa cu zile şi ne va prăbuşi!

S-au dus deci la sultan, toţi deodată, şi închinându-se i-au spus:

— Preamărite stăpâne! Păzeşte-te şi nu te lăsa amăgit de viclenia acestui om! Dacă ai auzi ce auzim noi, nu l-ai mai lăsa să trăiască nicio zi şi nu i-ai mai băga în seamă vorbele! Nu suntem noi oare vizirii tăi, datori să ne îngrijim de viaţa ta? Cui vrei să-i dai ascultare, dacă nu nouă, celor zece viziri ai tăi? Noi toţi depunem mărturie că acest om e un răufăcător! Dacă nu vrei să-l omori, cel puţin alungă-l din ţară…

Cuvintele l-au aţâţat iar pe sultan şi a poruncit să fie adus osânditul, şi când acesta a fost adus, toţi vizirii strigau într-un glas:

— Ticălosule! Vrei să-l amăgeşti pe sultan cu vorbele tale? Crezi că fapta ta poate fi iertată?

— Să vină gâdele, să-l omoare! a strigat sultanul, şi vizirii au sărit în sus strigând:

— Îl omorâm noi! Îl omorâm noi! Îl omorâm noi…

— O, sultane preaînţelept! a grăit osânditul. Uită-te cu câtă patimă sunt porniţi împotriva mea vizirii tăi, şi hotărăşte dacă mă pizmuiesc sau nu! Fii încredinţat că vor să ne despartă, spre a-ţi putea fura banii, ca înainte vreme! Gândeşte-te că toţi depun mărturie împotriva mea, dar cum pot fi martori pentru ceea ce n-au văzut? Asta nu-i decât pizmă şi ură. Vei vedea că după ce mă vei omorî te vei căi, precum s-a căit şi Ilan-şah, care avea şi el viziri pizmaşi ca şi vizirii tăi…

— Ce fel de istorie mai e şi asta? a întrebat sultanul.

ISTORIA LUI ILAN-ŞAH ŞI A LUI ABU TAMAN… ŞI AICI E VORBA TOT DE LUCRĂTURILE RĂILOR ŞI

NEPUTINCIOŞILOR, CĂCI ÎNCĂ DIN VEACUL-VEACULUI, NUMAI RĂII ŞI NEPUTINCIOŞII UMBLĂ CU LUCRĂTURI…

— Luminate stăpâne! Odată, într-o ţară stăpânită de un sultan rău şi tiranic, trăia un om bun şi înţelept, pe nume Abu Taman, dar avea atâta de suferit din cauza samavolniciilor sultanului, încât în cele din urmă s-a hotărât să-şi părăsească patria şi să se pună sub ocrotirea unui stăpân drept.

Astfel, Abu Taman şi-a ales cetatea de căpetenie a lui Ilan-şah, şi a poruncit să i se clădească acolo un serai şi să i se aducă tot aurul acolo. Auzind de el, Ilan-şah l-a poftit la sine şi i-a spus:

— Aud că ai de gând să te statorniceşti la noi. Mi-ai fost lăudat pentru înţelepciunea, virtutea şi mărinimia ta, de aceea fii binevenit şi socoteşte ţara asta ca patria ta… Tot ce ai nevoie îţi vom da! Te rog numai un lucru: să trăieşti pe lângă mine şi să-mi fii sfetnic…

Abu Taman s-a înclinat şi a răspuns:

— O, şah Ilane! Îţi voi sluji cu bunurile şi viaţa mea, dar să nu mă aşezi lângă tine, căci mă tem că cinstea asta îmi va aduce numai duşmani…

Apoi Abu Taman i-a făcut lui Ilan-şah multe daruri şi i s-a arătat plin de supunere. Curând, Ilan-şah a aflat la el atâtea virtuţi, încât l-a îndrăgit foarte, încredinţându-i cele mai grele treburi ale conducerii. Cei trei viziri, care până atunci avuseseră totul pe mâna lor, au luat-o la sănătoasa, Ilan-şah mulţumindu-se numai cu Abu Taman.

Vizirii s-au sfătuit între ei.

— Să ne gândim cel puţin cum l-am putea scoate din ţară pe acest străin! a spus unul.

— Eu cred alta! a spus vizirul al doilea. Sultanul turcilor are o fată aşa de frumoasă, încât n-are pereche în toată lumea, însă peţitorii la mâna ei

sunt numaidecât ucişi! Fiindcă sultanul nostru nu cunoaşte încă socoteala cu turcoaica, să mergem la el şi să-i spunem atâtea despre ea, până-i vom aprinde inima, după aceea să-l sfătuim să-l trimită pe Abu Taman în peţitorie. Astfel, vom scăpa de Abu Taman, căci turcoaica îl va omorî…

Şi astfel, vizirii s-au înfăţişat într-o zi sultanului, în lipsa lui Abu Taman, şi i-au povestit atâtea despre turcoaică, încât sultanul s-a îndrăgostit de ea. A spus:

— Să trimitem pe cineva la tatăl ei, s-o peţească! Cine să fie solul?

— Abu Taman! au răspuns vizirii. Nimeni nu-i mai îndreptăţit decât Abu Taman, înţeleptul şi învăţatul nostru…

— Aveţi dreptate! a răspuns sultanul. Abu Taman e cel mai îndreptăţit…

Şi chemându-l pe Abu Taman, l-a întrebat dacă vrea să se ducă s-o peţească pe turcoaică. Abu Taman s-a arătat gata la poruncă, încât sultanul a poruncit să se pregătească totul pentru călătorie, şi i-a dat multe daruri şi un hrisov către sultanul din pământul Turkestanului.

Abu Taman a sosit cu bine în Turkestan, şi cum a aflat de sosirea lui, sultanul i-a trimis în întâmpinare un slujitor, care i-a pus la îndemână o locuinţă potrivită rangului şi l-a găzduit trei zile.

În ziua a patra, sultanul l-a chemat la sine. Abu Taman i s-a închinat, dându-i darurile şi hrisovul lui Ilan-şah.

După ce a citit hrisovul, sultanul Turkestanului a spus:

— Să vedem! Du-te la fata mea şi vorbeşte cu ea…

Dinainte înştiinţată de venirea lui Abu Taman, turcoaica îşi împodobise seraiul cu cele mai frumoase vase de aur şi argint, se aşezase pe un jilţ de aur şi-şi pusese cele mai frumoase pietre scumpe.

Intrând în încăpere şi văzând-o, Abu Taman gândea la cuvintele înţelepţilor: „Cine-şi pleacă ochii nu păţeşte nimic rău, mâna ce se retrage la timp nu va fi tăiată niciodată, şi cine gândeşte, şi pe urmă grăieşte, nu are a se teme de nimic!”

Şi astfel, Abu Taman sta liniştit în faţa ei şi nici nu-şi ridica ochii.

— O, Abu Taman! i-a spus ea. Ridică-ţi ochii din pământ, uită-te la mine şi vorbeşte-mi!

El însă n-a spus niciun cuvânt şi nu şi-a ridicat capul.

— Nu ai fost trimis aici să mă vezi şi să vorbeşti cu mine? a stăruit ea. Însă Abu Taman tăcea mâlc.

— Ia cât vrei pietre preţioase, aur şi argint! l-a îndemnat ea, dar Abu Taman nici nu şi-a mişcat mâinile.

— Mi s-a trimis un sol orb, surd şi tâmp! a spus turcoaica, văzând aceasta.

Şi l-a dat afară şi l-a vestit pe tatăl ei, şi acesta l-a chemat la sine şi l-a întrebat:

— De ce nu te-ai uitat la fata mea, când doar pentru ea ai venit?

— Am văzut-o destul!

— De ce n-ai luat lucruri preţioase?

— Nu se cade să iau lucruri străine…

Auzind acestea, sultanul l-a îndrăgit mult, pe Abu Taman, i-a dăruit un veşmânt preţios şi i-a spus:

— Vino să te uiţi în fântâna asta…

Abu Taman a văzut o fântână plină cu capete de om.

— Iată, Abu Taman, capetele peţitorilor ucişi pentru că s-au arătat lipsiţi de bună purtare şi înţelepciune!

M-am gândit: „Dacă solii sunt atât de necioplţi, cum trebuie să fie trimiţătorii lor?…” Tu însă mi-ai cucerit inima prin modestia ta, de aceea stăpânul tău o va căpăta pe fata mea de soaţă…

Abu Taman a primit de la sultanul turcilor numeroase daruri şi o scrisoare către Ilan-şah, prin

care îi făgăduia mâna fetei, ca o cinste pentru el şi pentru solul său.

Când Abu Taman s-a întors şi i-a înmânat darurile şi hrisovul turcului, Ilan-şah nu mai putea de bucurie. Îndată a sosit şi frumoasa turcoaică. Ilan-şah a găsit-o fermecătoare, peste toate aşteptările. Abu Taman s-a ridicat şi mai mult în cinste. Toate însă au crescut pizma şi mânia vizirilor! Îşi spuneau: „Dacă nu găsim alt vicleşug împotriva lui Abu Taman, vom muri de inimă rea…”

După un lung sfat, au chemat doi cămăraşi de-ai sultanului şi, dându-le câte o mie dinari, le-au spus:

— Luaţi banii aceştia pentru voi, şi faceţi-ne un bine…

— Ce doriţi?

— Acest Abu Taman ne-a săpat mărirea, şi dacă lucrurile mai merg multă vreme aşa, sultanul ne va izgoni de tot de lângă dânsul. Vrem deci ca atunci când sultanul se va culca, voi, stând la căpătâiul lui, să grăiţi aşa unul cu altul: „Stăpânul nostru s-a dat cu totul pe mâna acestui Abu Taman, şi el, pe Alah, n-are gânduri bune!” „Dar ce gânduri are?” „Necinsteşte casa stăpânului, povestind tuturor că sultanul din Turkestan a ucis toţi peţitorii, numai pe el nu, pentru că fata lui îl iubeşte, şi numai aşa a primit să se mărite cu Ilan-şah…” „Ştii, de bună seamă, că-i aşa?” „Pe Alah! Ştie o lume, însă toţi se tem s-o spună sultanului…”

Cămăraşii au făgăduit vizirilor să-i ajute, şi într-o noapte, pe când sultanul încă nu adormise, au prins a grăi aşa cum îi învăţaseră vizirii. Auzindu-i, Ilan-şah gândea: „Aceşti cămăraşi, de bună seamă că n-au niciun gând rău şi spun numai adevărul!”

Şi cum s-a luminat de ziuă, a şi poruncit să fie adus Abu Taman. L-a întrebat:

— Ce pedeapsă i se cuvine celui ce-l vinde pe stăpânul său?

— Să fie vândut şi el la rându-i! a răspuns Abu Taman. Acelui om i se cuvine deplină moarte…

Atunci Ilan-şah l-a scuipat pe Abu Taman drept între ochi:

— Tu eşti acela! a răcnit Ilan-şah, şi i-a înfipt cuţitul în piept şi a poruncit să fie zvârlit într-o fântână.

Dar după ce l-a ucis, Ilan-şah a început să se căiască, şi mereu era trist şi amărât.

Dacă-l întreba cineva de pricina mâhnirii, tăcea, şi din dragoste pentru soaţa sa nu-i destăinuia nici ei nimic. Vizirii se bucurau foarte de moartea lui Abu Taman, şi au înţeles bine că supărarea lui Ilan-şah îşi are obârşia în căinţă.

Însă Ilan-şah foarte des îi pândea pe cămăraşi în timpul nopţii, să-i audă ce mai spun. Astfel, stând într-o noapte în faţa uşii lui, i-a văzut aşezând mult aur în faţa lor şi jucându-se cu el, iar pe unul l-a auzit spunând:

— Vai nouă! Ce ne foloseşte acest aur? Dacă nu cumpărăm cu el ceva, vom fi descoperiţi! Aurul acesta ne-a dus la moarte de om, căci noi suntem ucigaşii lui Abu Taman…

— De-am fi ştiut că Ilan-şah îl va ucide, asemenea învinuire niciodată n-ar fi trecut pe buzele noastre!

Auzind acestea, Ilan-şah şi-a pierdut firea. S-a năpustit asupra lor. Striga:

— Vai, vouă! Ce aţi făcut, o, ticăloşilor!

— O, Ilane! au răspuns ei. Îndurare! Milă şi îndurare…

— Lui Alah să-i cereţi îndurare! a strigat Ilan-şah.

Atunci, cămăraşii i s-au închinat şi au grăit:

— Pe Alah, o, Ilane! Aceşti bani de aur ni i-au dat vizirii, spunându-ne cum să-l ponegrim pe Abu Taman, aşa fel, încât să te hotărască să-l omori! Tot ce-am spus noi, la căpătâiul tău, ne-au învăţat vizirii…

Auzind aceasta, Ilan-şah şi-a smuls barba şi-şi muşca degetele, de căinţă că nu chibzuise.

A chemat vizirii:

— O, voi, ticăloşilor! Credeaţi că Alah nu vede fapta voastră ruşinoasă? Acum, nenorocirea vă va lovi pe voi! Nu ştiţi că cine sapă groapa altuia cade singur în ea?

Şi a poruncit să li se taie capetele, sub ochii lui. Apoi, s-a dus la soaţa sa, învinuindu-se de nedreptatea făcută lui Abu Taman. Sultăniţa, împreună cu tot seraiul, l-au plâns pe bietul Abu Taman. Din porunca lui Ilan-şah, a fost scos din fântână şi i s-a ridicat un monument.

*
* *

— Vezi bine, o, sultane! O, preafericitule! a încheiat osânditul. Iată unde duc pizma şi răutatea! Iată însă cum viclenia vizirilor a fost pedepsită foarte! De aceea şi eu sper că nu mă vei da vrăjmaşilor mei! Nu mă tem atât pentru viaţa mea, cât pentru căinţa ta, sultane, căci prea târziu te vei încredinţa de nevinovăţia mea!

Aceste cuvinte l-au cutremurat pe sultan. A poruncit trimiterea osânditului înapoi, în temniţă.

Dar în ziua a noua, vizirii s-au vorbit iar între dânşii.

— Iată cât ne dă de furcă! Cum se hotărăşte sultanul să-l omoare, îl şi înduplecă cu o istorie! Ce să facem, să-l înlăturăm din calea noastră?

În cele din urmă, au hotărât să se ducă la sultăniţă.

— Nu ştii cât de prost stai, o, sultăniţo! Tu suferi în singurătate, în timp ce sultanul petrece în băutură şi cântare! Ştii cum te bârfeşte cetatea, o, sultăniţo?

— Pe Alah! a strigat ea. Ce să fac?

— Du-te la sultan şi plânge-i-te şi spune-i cât rău ţi-a adus acest ticălos! Întreabă-l ce-i foloseşte

să-l lase în viaţă? Dacă nu vrea să-l omoare el, spune-i să te ucidă pe tine, ca să se sfârşească odată vorbele…

Sultăniţa şi-a sfâşiat veşmintele şi s-a dus la sultan. S-a aruncat la pământ în faţa lui şi a strigat:

— O, stăpâne! Cum rabzi ruşinea asta? Nici nu-ţi pasă că cetatea îşi bate joc de noi! Ori îl omori pe ticălos, ori omoară-mă pe mine!

Sultanul s-a mâniat foarte:

— Văd că nu voi avea linişte, dacă-l las pe acest om să trăiască. Îl voi omorî azi. Du-te în iatacul tău, femeie, şi fii mulţumită!

Apoi a poruncit să fie adus osânditul, şi când a fost adus, vizirii au prins a striga:

— Vai ţie! Moartea ta este aproape! I s-a făcut dor pământului să te înghită…

— Moartea nu stă nici în cuvintele, nici în pizma voastră! a răspuns osânditul, liniştit. Cunoaşteţi istoria sultanului Ibrahim? Ascultaţi deci şi luaţi aminte…

ISTORIA SULTANULUI IBRAHIM ŞI A FIULUI SĂU, AJUNS VÂNĂTOR ISCUSIT ŞI TÂLHAR LA DRUMUL MARE…

— O, stăpâne! Trăia odată un sultan numit Ibrahim, sub al cărui braţ se supuneau alţi sultani şi alte măriri ale pământului, dar Ibrahim era mereu trist, din pricină că nu avea fii şi se temea că va trebui să lase moştenirea străinilor. Însă, până la urmă, soaţa i-a născut un fiu, şi Ibrahim s-a bucurat mult, astfel încât făcea daruri oricui venea să-l firitisească. Dar multe ca nisipul mării aveau să fie nenorocirile acestor oameni, de aceea, viziri, luaţi aminte, şi nu întunecaţi şi mai rău pământul, cu răutatea voastră! Ştiţi ce s-a întâmplat fiului lui Ibrahim? Dar lui Ibrahim? Ştiţi? Luaţi aminte…

Vrând să ferească nenorocirea din calea fiului său, Ibrahim a poruncit să se sape o peşteră mare, într-un munte, şi a adunat acolo toate cele de trebuinţă traiului, merinde, veşminte şi alte lucruri, şi a poruncit să se facă şi o conductă de apă, de pe munte până în peşteră, şi a poruncit ca fiul său să fie dus acolo cu doica.

Lună de lună, Ibrahim se ducea la peşteră, cu o frânghie, îl trăgea pe fiul său sus pe munte, îl săruta, îl strângea la piept, jucându-se cu el un timp, apoi îl cobora din nou în peşteră, hotărât fiind să continue aşa până la şapte ani. Când s-a apropiat timpul, când mai lipseau doar zece zile până la împlinirea celor şapte ani, pe munte s-au arătat nişte vânători urmărind un leu. Şi văzându-se leul înconjurat din toate părţile, a sărit în peşteră, şi cum l-a zărit, doica s-a furişat în altă încăpere. Leul s-a năpustit asupra copilului, l-a rănit la umăr şi a sărit în încăperea unde se afla doica şi a sfâşiat-o. Copilul a rămas leşinat în prima încăpere.

Ştiindu-l pe leu în peşteră, vânătorii s-au aşezat la intrare, şi auzind răcnetele doicii şi ale copilului, s-au mirat, apoi totul s-a liniştit, astfel că vânătorii erau încredinţaţi că leul îi ucisese pe amândoi. Au rămas însă în faţa peşterii, şi ori de câte ori leul încerca să iasă, aruncau în el cu pietre. Şi când l-au văzut căzut la pământ, a intrat unul dintre ei şi l-a omorât. Şi găsindu-l acel vânător pe copil, rănit, şi găsind în încăperea vecină doica moartă, şi văzând merindele, a dat de ştire soţilor săi, şi ei au tras totul sus cu funia. În cele din urmă, vânătorul l-a scos din peşteră şi pe copil. L-a dus în casa sa, i-a îngrijit rana şi l-a păstrat la el, deoarece nu ştia al cui este, căci nici copilul încă nu putea răspunde la întrebare, fiind prea mic. Vânătorul l-a îndrăgit repede, l-a înfiat, şi-l lua cu el la vânătoare şi-l învăţa să călărească.

La doisprezece ani, băiatul devenise vânător iscusit, dar şi vestit tâlhar la drumul mare. Odată

ceata lor a atacat într-o noapte o caravană înarmată. După o luptă grea şi îndelungată, caravana a învins şi a omorât mulţi tâlhari. Băiatul a căzut rănit.

Deschizând ochii a doua zi dimineaţa, şi văzându-şi soţii morţi, băiatul a vrut să fugă, dar a întâlnit un om, care l-a întrebat încotro merge. Băiatul i-a povestit cele întâmplate, iar omul acela i-a spus:

— Bucură-te, căci steaua norocului tău a răsărit. Alah îţi dă ajutor prin mine. Am găsit o comoară preţioasă. Vino şi ajută-mă, şi-ţi voi da atâţia bani, să ai pentru toată viaţa ta…

Şi l-a luat cu el, în casa lui, şi i-a îngrijit rănile.

Apoi, omul acela a încărcat două cămile, cu fel de fel de merinde, şi au pornit la drum, şi au mers până au ajuns la un munte înalt. Ajuns acolo, omul acela a scos o carte, a citit ceva în ea, apoi a prins a săpa în munte, şi a săpat până la adâncimea de aproape cinci picioare. A dat peste o piatră mare. A ridicat-o şi s-au văzut deodată în faţa unei peşteri. Au aşteptat puţin să iasă duhoarea. Apoi omul acela l-a legat pe băiat de mijloc, cu o frânghie, şi l-a coborât în adânc. Apoi, omul acela a slobozit un coş, legat de o frânghie, şi băiatul l-a umplut cu aur, şi omul l-a tras sus şi l-a golit, şi iar l-a slobozit în adânc. Astfel, au încărcat cămilele cu atâta aur, încât li se îndoiseră spinările!

Băiatul a tot aşteptat să fie tras afară din peşteră, dar omul acela n-a mai coborât frânghia, ci aşezând piatra la loc, şi-a văzut de drum. Băiatul nu ştia ce să facă de disperare, şi se gândea ce moarte amară îl aşteaptă: după ce scăpase din prima peşteră şi de tâlhari, iată că acum trebuia să moară de foame…

Pe când sta astfel, disperat, a auzit deodată susurul unei ape şi a pornit într-acolo, şi cu cât se apropia, cu atât mai limpede se auzea susurul, şi băiatul şi-a dat seama că se afla lângă un mare fluviu subpământean, şi fiindcă tot trebuia să

moară acolo, azi-mâine, tot mai bine era să se arunce în apă…

Şi s-a aruncat în apă, şi s-a dus, pe sub pământ, până într-o vale adâncă unde apa năvălea afară, la soare. Astfel a ajuns băiatul din nou la faţa pământului.

A înotat până la mal, şi ajungând, a mulţumit lui Alah pentru salvarea sa, şi a pornit la drum, şi a mers până a ajuns într-o cetate a tatălui său!

Mare a fost mirarea locuitorilor, auzind pe ce cale minunată ajunsese la ei acest străin! Au venit la el şi l-au rugat să-şi povestească păţaniile, şi toţi erau gata să-l găzduiască, astfel că băiatul a rămas bucuros în cetatea aceea.

*

* *

În timp ce el se afla în casa vânătorului, tatăl lui s-a dus la peşteră, ca-n fiecare lună, a strigat-o pe doică, dar neprimind răspuns, a poruncit să fie coborât un om. Îndată sultanul a aflat toate cele întâmplate. Şi-a izbit obrajii cu palmele şi a coborât în peşteră, să vadă totul, cu ochii lui. Când a văzut-o pe doică sfâşiată, zăcând lângă un leu mort, şi pe fiul său nicăieri, s-a întors acasă şi le-a spus tuturor că un leu i-a sfâşiat copilul, şi s-a mângâiat că fiul i-a fost mâncat de leu…

Feciorul său însă s-a apucat iar de tâlhărie, şi pălea aşa de rău drumurile, încât oamenii l-au rugat pe sultan să-i ocrotească împotriva tâlharilor.

Sultanul a pornit cu oştile şi i-a înconjurat pe tâlhari, dar aceştia s-au împotrivit cu îndârjire, iar feciorul a dat tatălui său lovitura de moarte, cu o săgeată!

Până la urmă, tâlharii, împreună cu feciorul, au fost prinşi şi duşi în faţa sultanului aflat pe patul morţii.

Fiind întrebat ce pedeapsă li se cuvine, sultanul a răspuns:

— Sunt prea bolnav acum, ca să hotărăsc eu, de aceea, chemaţi-i pe viziri…

Şi venind vizirii, şi fiind aduşi tâlharii, sultanul i-a întrebat care din ei l-a rănit.

— Acest fecior! au răspuns tâlharii.

— Spune-mi cine eşti şi cine e tatăl tău? a întrebat sultanul.

— Stăpâne! a răspuns feciorul, nu-l cunosc pe tatăl meu! Ştiu doar că m-a închis într-o peşteră, cu doica mea. Şi într-o zi un leu s-a năpustit asupra noastră. Pe mine m-a rănit, pe doică a sfâşiat-o. Şi Alah a trimis un om care m-a scos din peşteră şi m-a crescut ca vânător şi tâlhar.

Spre a-l încredinţa pe sultan de adevărul spuselor, şi-a descoperit umerii pe care se mai puteau vedea urmele muşcăturilor.

Acestea văzându-le şi auzindu-le, sultanul a adunat cititorii în stele şi mai-marii oştilor. A strigat:

— Mulţumesc Domnului, că jilţul rămâne fiului meu…

Şi sultanul şi-a strâns feciorul la piept şi l-a sărutat.

— O, fiule! a strigat el. Te-am închis în peşteră, ca măsură de prevedere împotriva răutăţilor lumii, dar totul a fost zadarnic!

Şi luând sultanul diadema de pe capul său, a pus-o pe capul fiului său, şi toţi cei de faţă i s-au închinat.

Apoi, sultanul l-a sfătuit să fie drept cu supuşii, şi chiar în noaptea aceea şi-a dat ochii peste cap, să vadă grădina Huriilor şi munţii de pilaf de pe ceea lume…

— De aceea, mărite stăpâne, a încheiat osânditul, eu sunt încredinţat că dacă vrei, îmi vei da izbândă împotriva vizirilor, oricât s-ar strădui ei să mă nimicească…

Auzind aceste cuvinte, sultanul a început din nou să şovăie, şi osânditul a fost dus iar în temniţă.

În ziua a zecea, fiind sărbătoare mare, supuşii au început să se înfăţişeze sultanului, să-l firitisească, iar vizirii s-au dus la mulţi dregători ai cetăţii şi le-au zis:

— Când vă veţi afla azi în faţa sultanului, să-i spuneţi că viaţa lui demnă este, şi e drept faţă de toţi supuşii săi, dar ce-l mai lasă cu zile pe nemernic?

Dregătorii au făgăduit vizirilor că aşa vor spune, şi venind în faţa sultanului, i s-au închinat şi au spus tot ce-i învăţaseră vizirii.

— Nu mă îndoiesc că din dragoste mă sfătuiţi! a răspuns sultanul. Dar ştiţi că am destulă putere să poruncesc să fie omorâţi jumătate din supuşii mei, nu un singur om! Amân mereu moartea acestui om, voind să capăt dovezi mai tari despre vinovăţia lui, ca să-mi fie cugetul liniştit şi să-mi păstrez încrederea supuşilor. Chiar dacă îl cruţ azi, mâine nu-mi va scăpa…

Şi sultanul a poruncit ca osânditul să fie adus iar în faţa sa, şi i-a grăit:

— Vai ţie! Cât timp au să mă mai dojenească oamenii din cauza ta? Chiar şi dregătorii cetăţii îmi bat obrazul că te las în viaţă prea mult, de aceea, chiar azi îţi voi vărsa sângele…

— Preamărite sultane! a răspuns osânditul. Dacă oamenii vorbesc despre mine, vinovaţi sunt numai vizirii, şi Alah le va întoarce viclenia împotriva lor! Cât priveşte însă ameninţarea că mă vei omorî, sunt doar în mâna ta, şi nu trebuie să-ţi pui într-atât la inimă moartea mea! Sunt doar ca vrabia în mâna vânătorului, şi mă poţi şi tăia, şi pune în libertate! Te rog, înalte stăpâne, păstrează-mi viaţa, că sunt tânăr! De luat viaţa are cine, căci cumplite sunt valurile lumii! Ai auzit de nenorocirile şahului Suleiman?

ÎN SFÂRŞIT, SPRE GROAZA VIZIRILOR ASCULTĂTORI, OSÂNDITUL SPUNE ISTORIA CU SULEIMAN-ŞAH…

— Înălţate stăpâne! A fost odată un şah, înţelept şi drept, pre nume Suleiman. În casa lui trăia o nepoată, fata unui frate mort, în floarea vârstei, şi Suleiman o creştea cu toată dragostea, căci fata avea minte şi se deosebea de altele şi printr-o mare frumuseţe.

În gândul lui, Suleiman-şah voia s-o mărite cu unul dintre feciori, căci avea doi feciori: pe cel mai mare îl chema Bahlavan, pe cel mai mic Malik. Iar pe fată o chema Sah Chatun.

Într-o zi, Suleiman a venit la nepoată-sa, a sărutat-o pe frunte şi i-a zis:

— O, Sah Chatun! L-am iubit pe tatăl tău foarte, încât îmi eşti mai dragă ca un copil al meu, şi vreau să te mărit cu unul dintre fiii mei, şi să-l fac urmaş al meu. Îi cunoşti pe amândoi feciorii mei, căci împreună aţi crescut! Alege-l pe care-l vrei…

Sah Chatun s-a ridicat, a sărutat mâna moşului său şi i-a răspuns:

— Stăpâne, sunt roaba ta, şi tu eşti stăpânul meu! Fă ce vrei, voinţa ta stă întotdeauna mai presus ca a mea, şi dacă-ţi place, mai cu dragă inimă aş rămâne toată viaţa mea pe lângă tine, să te slujesc…

Sultanul era mulţumit foarte de acest răspuns, şi i-a făcut daruri preţioase, şi i l-a ales de soţ pe fiul mai mic, pe care-l iubea mai mult, şi l-a numit şi moştenitor al jilţului.

Auzind Bahlavan că a fost ales fratele mai mic, s-a simţit atât de ruşinat, încât inima i s-a umplut de ură şi mânie, dar şi le-a ascuns pe amândouă. Când însă după un an, Sah Chatun a născut un fiu frumos ca luna strălucitoare, pizma şi gelozia lui Bahlavan nu mai cunoşteau margini.

Într-o noapte, intrând în seraiul tatălui său şi trecând pe lângă locuinţa fratelui, a văzut-o pe doică dormind în faţa uşii, şi lângă ea patul cu copilul. Bahlavan s-a oprit, şi după ce a admirat faţa strălucitoare a nepotului, s-a gândit că de ce nu ar fi al lui acel copil? Oare nu i se cuvine tot lui şi moştenirea stăpânirii jilţului. Acest gând l-a mâncat într-atât, încât a scos cuţitul şi a tăiat gâtul copilului, şi crezându-l mort, a plecat repede.

S-a dus apoi în iatacul fratelui său, şi l-a găsit dormind alături de soaţă. S-a gândit întâi s-o omoare şi pe ea, apoi şi-a spus: „Dacă-l ucid pe el, soaţa lui îmi rămâne mie”! S-a aruncat asupra fratelui său şi i-a tăiat gâtul, şi în disperarea lui, a alergat apoi spre iatacul tatălui, să-l ucidă şi pe el. Însă, neputând ajunge, a părăsit seraiul şi s-a ascuns în cetate, până dimineaţa. Apoi, s-a refugiat în altă cetate, întărindu-se în ea.

Cum s-a trezit, doica a vrut să alăpteze copilul, şi l-a găsit înotând în sângele lui şi a început a ţipa, încât toţi oamenii din serai s-au trezit, şi chiar sultanul a venit în fugă, şi a căzut leşinat, văzându-şi fiul şi nepotul omorâţi.

Cercetând însă mai de aproape copilul, i-a găsit gâtlejul neatins, şi după scurtă vreme, copilul a început să dea semne de viaţă, şi rana a putut fi cusută.

Cum s-a trezit din leşin, şah Suleiman a întrebat de fiul său Bahlavan, şi auzind că acesta fugise, nu se mai îndoia că el săvârşise omorul, şi asta a tulburat şi mai tare întreg seraiul. Sultanul s-a îngrijit apoi de veşmintele de moarte ale fiului său, şi l-a înmormântat cu toată fala, şi a poruncit peste cetate îndelungă vreme de jale. Pe nepot însă l-a crescut el, l-a îndrăgit din ce în ce mai mult, şi singura lui dorinţă era ca Alah să-l ţină în viaţă, să-l poată aşeza într-o zi în jilţul ce s-ar fi cuvenit tatălui său.

Toţi locuitorii cetăţii îndrăgeau acest copil, care se numea Malik, ca şi tatăl său, şi sperau că va păşi

odată pe urmele tatălui şi bunicului.

Lui Bahlavan, care între timp se întărea mai mult în cetatea sa, nu-i rămânea decât să pornească război împotriva tatălui. I-a trimis deci cuvânt sultanului grec, cerându-i ajutor, şi sultanul grec i-a trimis oşti multe. Auzind însă de aceste lucruri, tatăl său a scris grecului:

„Mărite şi *puternice sultane! Nu-i veni în ajutor unui tâlhar. Bahlavan este fiul meu, şi pe lângă multele sale fărădelegi, a ucis pe fratele său şi pe nepotul său…"*

Şi primind sultanul grec epistola, şi citind-o, a repezit la Suleiman-şah răspuns:

„Dacă vrei, Suleimane, îi tai capul lui Bahlavan şi ţi-l trimit ţie…"

Suleiman-şah însă a răspuns tot prin epistolă:

„Nu doresc moartea fiului meu!
Pedeapsa îl va lovi, dacă nu azi, mâine…"

Îndată după aceea, întrucât i se vorbise atât de frumuseţea Sah Chatunei, sultanul grec a trimis peţitorii la moşul ei, şah Suleiman. Neputându-l mânia pe sultanul grec, Suleiman s-a dus la Sah Chatun.

— O, fiica mea! i-a grăit el. Sultanul Greciei te cere de soaţă! Ce să-i răspund?

— O, moşule Suleimane! Cum de ai inimă să-mi spui una ca asta? Cum m-aş putea mărita cu alt bărbat, după moartea soţului meu?

— E adevărat ce spui, fiica mea! Dar trebuie să ne gândim la viitor; eu sunt bătrân, şi moartea mi-i aproape. Mă tem pentru tine şi pentru copil! Acum, când acest sultan te peţeşte, nu-l putem respinge de la noi, căci trebuie să ne făurim în el un sprijin trainic…

Şi pentru că Sah Chatun n-a spus nimic, Suleiman a scris sultanului grec că e gata să-i dea ascultare, şi îndată după aceea i-a trimis-o pe nepoată-sa, şi a găsit-o sultanul grec atât de frumoasă, încât întrecea orice descriere. O iubea foarte şi a înălţat-o deasupra tuturor femeilor. Inima Sah Chatunei era însă mereu la fiul ei, despre care nu putea spune bărbatului nimic.

Între timp, Malik se bucura de dragostea bunicului, care l-a numit încă de la zece ani moştenitor. Când, scurtă vreme după asta, Suleiman-şah a murit, Bahlavan s-a înţeles cu o parte din oşti şi s-au răsculat, şi el a fost adus în taină, în cetate, şi toţi i s-au închinat.

— Îţi dăm puterea, îi spuneau răsculaţii, dar să nu-l ucizi pe nepotul tău, căci ne-a fost încredinţat de tatăl şi bunicul său…

Bahlavan a consimţit la aceasta, şi a poruncit ca nepotul său să fie închis într-o temniţă.

Aflând aceasta, Sah Chatun era îndurerată foarte, dar trebuia să tacă şi să se supună voinţei lui Alah.

Astfel, Bahlavan a rămas în stăpânirea puterii, iar Malik a zăcut patru ani în închisoare, astfel încât era de nerecunoscut. Dar într-o zi, câţiva viziri buni i-au spus lui Bahlavan, de faţă cu toţi mai-marii:

— O, Bahlavane! Alah ţi-a făcut voia, şi domneşti în linişte, în jilţul tatălui tău, dar gândeşte-te că nepotul tău nu a făcut niciun rău, spre a fi lipsit de orice bucurie, de când a venit pe lume. Ce vină are? De ce să fie chinuit atât? Alţii erau vinovaţi, şi pe aceştia Alah ţi i-a dat în mână, însă acest sărman copil e nevinovat…

— Aveţi dreptate! a răspuns Bahlavan. Dar mă tem că ar putea să ţească ceva împotriva mea, căci are mulţi părtaşi…

— O, Bahlavane! Au strigat vizirii. Ce poate face copilul acesta slab? Ce putere are? De altfel,

dacă ţi-i frică să-l ţii aici, trimite-l departe, undeva, la hotarul ţării…

— Sfatul vostru e bun! a răspuns Bahlavan. Îl voi trimite căpetenie de străji la hotar…

Aflându-se atunci în război cu duşmani puternici, Bahlavan spera că nepotul va pieri în luptă, şi astfel a poruncit să fie scos din închisoare, şi i-a dăruit un veşmânt, şi l-a trimis în fruntea unor numeroase oşti, împotriva unui duşman până atunci de nimeni învins…

Pe când Malik se afla cu oştile pe hotar, au fost loviţi într-o noapte de vrăjmaşi, pe neaşteptate, şi unii au fugit, alţii au fost luaţi prinşi, şi printre ei a fost luat şi Malik şi aruncat, împreună cu alţii, într-o groapă, unde a rămas un an.

Şi, împlinindu-se anul, a fost scos din groapă, cu ceilalţi, şi după obiceiul locului, a fost aruncat cu capul în jos de pe zidul unei fortăreţe. Toţi soţii lui au fost ucişi aşa şi sfâşiaţi de fiarele sălbatice, însă Malik a căzut de pe zid drept în picioare. După ce s-a înzdrăvenit la loc, a pornit la drum, fără să ştie încotro, hrănindu-se cu frunzele copacilor. Ziua sta ascuns, noaptea mergea. Şi a tot mers, până a ajuns într-un ţinut locuit. A întâlnit oameni şi şi-a spus pătimirile.

Văzând oamenii că trăia, deşi fusese aruncat de pe zidurile unei fortăreţe, i-au dat de mâncat şi de băut, şi când el i-a întrebat de drumul spre cetatea lui Bahlavan, i s-a arătat calea, şi a ajuns, fără a fi recunoscut, în apropierea cetăţii, flămând, gol şi palid. S-a aşezat jos, în faţa porţilor cetăţii, când iată că nişte oameni de la seraiul moşului său, întorcându-se de la vânătoare, s-au aşezat lângă el, să se hodinească şi să-şi adape caii! Malik a intrat în vorbă cu ei, şi printre altele i-a întrebat dacă Bahlavan era bun cu supuşii…

— Ce-ţi pasă ţie, cerşetorule străin, de sultanul nostru? au răspuns oamenii râzând.

— Bahlavan este moşul meu! a spus Malik.

— Ni se pare că eşti nebun! Au strigat oamenii, miraţi. Cunoaştem un singur nepot al sultanului! A zăcut în temniţă şi apoi a fost trimis împotriva necredincioşilor şi ucis…

— Eu sunt acel nepot! a răspuns Malik. Necredincioşii nu m-au omorât. Ci m-au aruncat doar de pe zidurile unei fortăreţe…

Privindu-l mai de aproape şi recunoscându-l, oamenii s-au ridicat în faţa lui, i-au sărutat mâinile plini de bucurie.

— O, stăpânul nostru! Au strigat ei. Eşti fiu de sultan, şi ţi se cuvine să fii sultan tu însuţi! Din inimă-ţi dorim să rămâi în viaţă, deoarece Alah a zădărnicit planurile de ucigaş ale moşului tău, care, pentru a te pierde, te-a trimis într-un loc de unde nu se întoarce nimeni… Te rugăm deci: nu te arunca din nou în puterea duşmanului tău! Salvează-ţi viaţa şi nu te mai duce la moşul tău! Fugi de aici cât mai repede, căci dacă vei cădea din nou în mâna lui, nu te lasă viu niciun ceas!

Malik le-a mulţumit şi i-a întrebat încotro să-şi îndrepte paşii. L-au sfătuit să se ducă în Grecia, la maică-sa. El însă a răspuns:

— Când a fost peţită, mama mea n-a spus despre mine sultanului nimic, şi n-aş vrea s-o dau de gol…

— Ai dreptate, i-au răspuns oamenii. Noi însă îţi vrem binele, şi chiar de-ar fi să fii acolo rob, e mai bine decât să rămâi aici…

Oamenii i-au dat apoi ceva bani, veşminte şi merinde, şi l-au petrecut până s-a îndepărtat de cetate mult. Malik a călătorit astfel, până ce ţara moşului său a rămas departe, şi până a ajuns într-o cetate grecească, unde s-a tocmit lucrător la un plugar bogat.

*

* *

În vremea asta, Sah Chatun era din ce în ce mai îngrijorată de soarta fiului ei, şi neliniştea îi crescuse aşa de tare, încât nu mai putea dormi. Şi pentru că nu putea vorbi despre Malik cu soţul ei, s-a dus la un bătrân şi credincios slujitor.

— Credinciosul meu slujitor din copilărie! Nu-mi poţi aduce nicio veste despre fiul meu?

— Stăpâna mea! a răspuns slujitorul. Deoarece ai ascuns că fiul tău trăieşte, nici acum, dacă s-ar afla în faţa ta, n-ai avea voie să-l cunoşti, căci altfel ai pierde stima sultanului, şi nu ar mai crede nimic din ce i-ai spune…

— Ai dreptate, a răspuns Sah Chatun. Aş vrea doar să ştiu dacă mai trăieşte!

— Şi cum aş putea afla despre dânsul? a întrebat slujitorul.

— Ia-ţi din vistieria mea bani câţi vrei. Voi spune soţului meu că am ascunşi în patrie nişte bani, şi te duci să-i aduci…

Şi Sah Chatun s-a dus la soţul ei şi i-a spus ce hotărâse. Şi el a îngăduit slujitorului să plece.

Acesta s-a dus în cetatea lui Bahlavan, îmbrăcat ca neguţător, spre a da de urma lui Malik, şi acolo i s-a spus că fusese închis, apoi omorât de vrăjmaşi cu armele, pe graniţă.

Auzind acestea, slujitorul s-a speriat foarte, neştiind ce să facă.

Într-o zi însă, unul dintre călăreţii care-l întâlniseră pe Malik, îl îmbrăcaseră şi-i făcuseră daruri, l-a cunoscut pe slujitor şi l-a întrebat ce caută.

— Mărfuri! a răspuns slujitorul.

— Îţi voi spune o taină! a adăugat călăreţul. Vei şti s-o păstrezi?

— De ce nu?

— Află că eu şi câţiva prieteni l-am întâlnit pe Malik, în apropierea acestei ape şi i-am dat merinde, bani şi veşminte, şi l-am trimis în Grecia, în apropierea maicii sale, deoarece ne temeam să nu-l omoare moşul său…

Auzind acestea, slujitorul s-a făcut alb şi a prins a striga.

— N-ai de ce te teme de mine, a răspuns călăreţul. Nu trebuie să te temi, chiar dacă ai venit să-l cauţi pe Malik…

Atunci slujitorul i-a spus pentru ce a fost trimis de Sah Chatun.

— Du-te liniştit, căci îl vei găsi la hotarul Greciei… i-a spus călăreţul, şi slujitorul i-a mulţumit, şi a plecat înapoi, spre Grecia, iar călăreţul l-a însoţit până la locul unde se despărţise de Malik. Slujitorul a apucat în drumul lui, şi pretutindeni întreba de Malik, descriindu-l cum i-a fost descris şi lui de călăreţ, şi în cele din urmă a ajuns în cetatea unde se afla el.

Şi a întrebat şi în cetatea aceea, dar nimeni nu-i putea da vreo veste. Nemaiştiind ce să facă, slujitorul s-a hotărât să se întoarcă, şi chiar încălecase gata de drum, când a văzut nişte vite legate în funie şi un fecior dormind lângă ele.

Slujitorul s-a oprit şi s-a gândit că dacă copilul pe care-l căuta crescuse atât de mare ca acel ce dormea, cum l-ar mai putea cunoaşte? Ce chin e să cauţi un om pe care nu-l cunoşti, chiar dacă se află în faţa ta…

Şi slujitorul a sărit de pe cal, s-a apropiat de feciorul adormit şi s-a aşezat lângă el. Gândea privindu-l: „Cine ştie dacă băiatul acesta nu e chiar Malik…”

— Hei, băiete! a strigat el, şi Malik s-a trezit.

— Cine e tatăl tău în această cetate şi unde ţi-i casa?

— Sunt străin! a răspuns Malik, încurcat.

— De unde eşti şi cine e tatăl tău? a stăruit slujitorul, şi Malik i-a spus unde s-a născut, şi la celelalte întrebări i-a povestit istoria vieţii lui.

Slujitorul l-a îmbrăţişat, l-a sărutat şi i-a spus că fusese trimis de maică-sa să-l caute, dar că sultanul nu ştie de toate acestea nimic. Maică-sa vrea să se

încredinţeze că e sănătos, dar de văzut nu-l poate vedea…

Şi slujitorul i-a cumpărat un cal, şi au călărit alături până în împrejurimile cetăţii. Acolo au fost atacaţi de tâlhari, care le-au luat tot ce aveau, i-au legat şi i-au aruncat într-o groapă, departe de drum, lăsându-i să moară acolo, cum făcuseră cu mulţi înaintea lor.

Slujitorul a început să plângă tare, şi când Malik i-a arătat că lacrimile nu folosesc la nimic, i-a spus:

— Nu plâng din frică de moarte, ci de mila ta şi de mila maicii tale! Sunt deznădăjduit, gândindu-mă că, după ce ai înfruntat atâtea primejdii, trebuie să mori acum atât de jalnic…

Două zile şi două nopţi au zăcut în groapă, chinuiţi de foame, până când sultanul, aflat cu oamenii săi la vânătoare, şi urmărind o fiară, au ajuns în faţa acelei gropi. Un vânător s-a apropiat mai tare, şi descălecând să ia vânatul, şi auzind oftări şi vaiete, a aşteptat până s-au strâns toţi vânătorii, şi a spus sultanului că auzise în groapă gemete. Sultanul a poruncit unui oştean să coboare, şi îndată Malik şi slujitorul erau scoşi afară, leşinaţi. Li s-au scos lanţurile, li s-a turnat vin în gură, până s-au trezit.

Cunoscându-l pe slujitorul soaţei sale, sultanul l-a întrebat mirat:

— Ce ţi s-a întâmplat, şi cum ai ajuns aici?

— O, stăpâne! a răspuns el. M-a trimis stăpâna să-i aduc banii, şi deodată, luând-o înaintea caravanei, am fost atacaţi de tâlhari şi am fost prădat de bani şi ne-au aruncat în groapa asta, să murim ca mulţi alţii înaintea noastră…

— Cine e feciorul acesta? l-a întrebat apoi sultanul.

— E fiul bătrânei noastre doici! a răspuns slujitorul. Mama lui m-a rugat să-l iau cu mine, şi fiind deştept şi priceput, m-am gândit să-l iau ca slujitor la tine…

Apoi sultanul l-a întrebat de Bahlavan şi cum se poartă cu supuşii. Slujitorul i-a arătat că toţi sunt nemulţumiţi. După aceea, sultanul s-a dus la soaţa sa şi i-a spus că slujitorul s-a întors împreună cu un fecior din patria ei, şi i-a amintit şi nenorocirea întâmplată în drum. Sah Chatun aproape că şi-a pierdut firea şi abia şi-a stăpânit un ţipăt.

— Ce-i cu tine? a întrebat-o sultanul. Îţi pare rău de banii luaţi slujitorului, sau ţi-i milă de el?

— Nu-i nimic, sultane, a răspuns ea. Ştii doar că femeile au inimă slabă…

Apoi i s-a înfăţişat slujitorul şi i-a istorisit tot ce a pătimit fiul, din ziua căsătoriei ei cu sultanul Greciei.

Sah Chatun a plâns, apoi a întrebat:

— Ce i-ai răspuns sultanului, când te-a întrebat de fiul meu?

— L-am dat drept fiul doicii, lăsat acasă de copil şi adus acum ca să-l slujească pe el…

Sah Chatun era mulţumită foarte cu acest răspuns, şi a poruncit slujitorului să-l îngrijească pe fiul ei bine. Şi sultanul a dat slujitorului daruri din belşug, iar lui Malik i-a rânduit o simbrie însemnată. Şi avea Malik intrare liberă în serai, îl slujea pe sultan, şi vaza lui creştea zi cu zi. Sah Chatun se mulţumea să-l privească prin zăbrelele ferestrei.

Într-o zi însă, nemaiputându-şi stăpâni dorul, l-a aşteptat la uşă şi l-a îmbrăţişat, l-a strâns la sân şi l-a sărutat pe obraji. Dar tocmai atunci îngrijitorul seraiului trecea pe acolo şi a văzut. S-a oprit înmărmurit. Întâlnindu-l, sultanul l-a întrebat de ce tremură.

— Mărite sultane! a răspuns el. Se află oare ceva mai groaznic decât ceea ce am văzut eu acum?

— Ce ai văzut? s-a mirat sultanul.

— L-am văzut pe feciorul adus de bătrânul slujitor, şi m-am putut încredinţa că a venit la noi numai de dragul sultăniţei. Tocmai treceam prin

faţa uşii iatacului ei, şi am văzut-o cum îl aştepta! L-a îmbrăţişat şi l-a sărutat pe obraji…

Când sultanul a auzit acestea, aproape că şi-a ieşit din fire de mânie, şi aproape că şi-a smuls barba. A poruncit ca Malik şi slujitorul să fie prinşi şi aruncaţi într-o temniţă din serai. Apoi sultanul s-a dus la soaţă. I-a spus:

— Pe Alah! Cum te-ai mai purtat! Tu, fiică a virtuţii, peţită de sultani şi socotită piatră preţioasă, datorită bunei tale purtări! Alah să-i afurisească pe cei ale căror suflete nu seamănă cu înfăţişarea lor! Cum poţi tu, cu o inimă atât de scârnavă, să-ţi iei înfăţişare atât de curată? Dar cu tine şi cu acest nemernic voi da lumii o pildă! Acum ştiu că l-ai trimis pe slujitor cu singurul rost de a-l aduce pe acest fecior aici!…

Spunând acestea, sultanul a scuipat-o în obraz şi a părăsit-o. Sah Chatun n-a scos o vorbă, căci ştia bine că sultanul n-avea s-o creadă.

Câteva zile, sultanul era mâhnit foarte şi tulburat straşnic, şi nu putea nici mânca, nici bea, nici dormi, şi nu ştia ce să facă. Se socotea că dacă omoară feciorul şi slujitorul, va fi nedrept, căci doar sultăniţa l-a trimis pe slujitor să i-l aducă, şi e mai vinovată ca amândoi. Inima nu-l lăsa să-i omoare pe tustrei, de aceea nu voia să se grăbească, ci mai bine să mai chibzuiască puţin, decât să se căiască pe urmă…

Avea sultanul o doică deşteaptă foarte, şi văzându-l ea cu totul schimbat, n-a îndrăznit să i se înfăţişeze, ci s-a dus la Sah Chatun, dar văzând-o şi mai tulburată, a întrebat-o ce i s-a întâmplat. Sultăniţa nu i-a spus nimic, dar doica a stăruit şi i-a jurat că nu-i va destăinui nimănui secretul, încât, în cele din urmă, Sah Chatun i-a povestit întreaga istorie a fiului ei, de la un cap la altul. La urmă doica s-a închinat în faţa ei şi i-a zis:

— Lucrul acesta nu e încurcat deloc…

— Pe Alah, maică! a răspuns sultăniţa. Mai bine mor împreună cu fiul meu, decât să destăinuiesc

un lucru care nu va fi crezut. Fiecare va spune: ne povesteşte un basm, spre a îndepărta dinspre ea ruşinea…

Doicei i-au plăcut aceste înţelepte cuvinte:

— Aşa e cum spui, totuşi sper că Alah va scoate la iveală adevărul. Ai răbdare, voi avea eu grijă de acest lucru! Mă duc chiar acum la sultan, şi văd ce spune…

Când doica s-a înfăţişat sultanului, l-a găsit mâhnit, şi s-a aşezat lângă el, şi după câteva cuvinte dulci, i-a spus:

— Mâhnirea ta, fiule, îmi răneşte inima. De un timp încoace eşti veşnic întristat. Ce ai?

— O, măicuţă, a răspuns el. Sufăr din pricina soaţei mele! Dacă până acum aveam credinţă în ea, acum credinţa asta e spulberată…

Apoi, sultanul i-a spus toată istoria.

— O femeie slabă îţi pricinuieşte atâta mâhnire? S-a minunat doica.

— Tocmai, chibzuiesc ce moarte să hotărăsc pentru ei, spre a da lumii o pildă…

— Fiule, a răspuns doica, nu te grăbi, fiule, căci graba e totdeauna urmată de căinţă! De omorât îi poţi omorî oricând, de aceea întâi cercetează temeinic, şi apoi fă ce vrei… Eu însă, îţi aduc inima unei pupeze! Pune-o pe pieptul soaţei tale, când doarme, şi întreab-o ce vrei, şi ea îţi va spune adevărul…

— Aşa voi face! a răspuns bucuros sultanul. Dar nu mai spune nimănui…

Doica s-a dus repede la sultăniţă:

— N-ai nicio grijă, stăpână. Sultanul va veni la tine încă în noaptea asta! Prefă-te că dormi şi răspunde-i prin somn la tot ce te va întreba…

Apoi doica a părăsit-o şi a dus sultanului inima de pupăză.

Sultanul a aşteptat cu nerăbdare noaptea, şi ducându-se la sultăniţă, şi crezând-o adormită s-a aşezat lângă ea, şi după ce i-a pus inima de pupăză pe piept, a întrebat-o:

— Sah Chatun, asta mi-a fost răsplata?

— Dar ce-am făcut?

— Se află oare păcat mai mare, Sah Chatun? De ce l-ai îmbrăţişat şi sărutat pe omul acela?

— Pentru că el este fiul meu, o parte a inimii mele! Din dragoste de mamă l-am îmbrăţişat şi sărutat…

Auzind acestea, sultanul a rămas mirat foarte.

— Poţi să-mi dovedeşti că e fiul tău? Doar se mai află aici epistola moşului tău, prin care mă înştiinţează că fiul tău a fost ucis…

Apoi, după răspunsurile bune ale sultăniţei, sultanul a poruncit să fie adus feciorul în faţa lui, şi cercetându-i gâtul, a văzut tăietura, şi sultanul a căzut la pământ în faţa lui Alah, mulţumindu-i că l-a salvat pe fecior din atâtea primejdii, şi s-a bucurat nespus că nu l-a omorât în mânia sa.

*

* *

— Aşa şi eu, a adăugat osânditul. Voi birui să urc deasupra vrăjmaşilor mei, voi avea biruinţă asupra acestor ticăloşi viziri…

Sultanul a poruncit să fie dus din nou în închisoare, şi le-a spus vizirilor:

— Acest om are părere proastă despre voi, cu toate acestea ştiu că îmi daţi sfaturi din dragoste pentru mine! Fiţi mulţumiţi, căci voi urma în toate sfatul vostru! Am amânat atât moartea acestui om, dar va muri. Înălţaţi o spânzurătoare la marginea cetăţii, şi daţi strigare noroadelor, prin crainici, şi vestiţi că ticălosul va fi spânzurat! Toată cetatea să se adune şi să-l petreacă la moarte…

Crainicii au şi pornit strigările, şi vizirii numai nu plesneau de bucurie! A fost ridicată spânzurătoarea. Dimineaţa, oştenii au venit în faţa porţilor seraiului şi au spus sultanului că se adunaseră atâţia oameni, încât umpluseră toate

uliţele, până la locul de osândă, şi toţi voiau să-l vadă pe ticălos spânzurat…

— Iată nemernicul! strigau vizirii, când osânditul a fost scos la lumină. Te mai bucuri de viaţă? Mai speri că vei fi salvat?

— O, voi, vizirilor ticăloşi! Îşi poate pierde cel înţelept încrederea în Bine şi Adevăr? Nu cunoaşteţi istoria prinsului? Am să v-o spun eu, ca să luaţi aminte…

— Ce istorie mai e şi asta? a strigat sultanul.

— Înălţate stăpâne! a început osânditul, încrezător în biruinţa adevărului, chiar înainte de a fi dus la spânzurătoare…

SE ARATĂ CUM CEL CE ARE ÎNCREDERE ÎN BIRUINŢA BINELUI ŞI ADEVĂRULUI SCAPĂ ŞI DE SUB LABA LEULUI…

Un sultan, cum sta într-o noapte pe acoperişul seraiului, la răcoare, a auzit în puşcăria din apropiere pe cineva strigând:

— Alah, liman al îndurării, scapă-mă din lanţuri şi întuneric!

Auzindu-l, sultanul s-a mâniat foarte, văzând că prostul acela mai spera că va fi iertat! A întrebat cine era prinsul acela şi a poruncit să-i fie adus în faţă! L-a întrebat:

— Cum mai poţi spera că vei fi eliberat?

— Nu sunt vinovat, stăpâne! a strigat osânditul. Am încredere că Dreptatea şi Adevărul vor birui şi voi scăpa…

Sultanul a râs de el şi a poruncit să fie spânzurat numaidecât, la marginea cetăţii. Oştenii l-au scos, într-adevăr, în afara cetăţii, dar venind o ceată de tâlhari, l-au eliberat pe prins, şi acesta a fugit într-o pădure.

Acolo însă un leu înspăimântător s-a năpustit asupra lui, l-a aruncat la pământ, a smuls un copac din rădăcină, l-a aşezat peste el şi a alergat să-şi aducă la ospăţ soaţa. Sub copac aflându-se, osânditul nu şi-a pierdut încrederea în Dreptate şi Adevăr, ci dând la o parte frunzele copacului, a zărit multe oseminte ale celor sfâşiaţi de lei. A mai zărit jos, printre oase, o grămadă de aur. Încet-încet, a izbutit să iasă de sub tulpina copacului şi să fugă din pădure.

Fugea drept înainte, până a ajuns în faţa unei cetăţi.

Acolo s-a întins la pământ, mort de oboseală, şi s-a odihnit până în zori.

Şi cum s-au arătat zorile, a îngropat aurul găsit în pădure, şi a intrat în cetate, şi a trăit, cu voia Domnului, din aurul găsit.

După ce osânditul a sfârşit istoria, sultanul i-a spus:

— Cât vrei să mă mai ameţeşti cu vorbele tale? Acum a sunat ceasul să fii spânzurat!

Dar iată, tocmai când sultanul a ridicat braţul, să dea semn călăului, a sosit, în vălmăşeag mare de colb, căpetenia tâlharilor. Văzând lume adunată, a întrebat ce se întâmplă, şi i s-a spus că sultanul a poruncit spânzurarea unui osândit. Şi privindu-l pe osândit, căpetenia tâlharilor l-a recunoscut şi l-a îmbrăţişat. L-a sărutat pe gură şi a grăit astfel:

— Aflaţi, noroade, şi vă cutremuraţi! Pe acest om l-am găsit într-o peşteră din munte! Era învelit în pânză de mătase. L-am luat la mine. Însă într-o zi, când am atacat o caravană, am fost pus pe fugă, şi mulţi dintre ai noştri au fost păliţi iar acest om a fost prins. De atunci l-am căutat pretutindeni, fără să izbutesc să aud ceva de el până azi…

Auzind acestea sultanul, şi încredinţându-se că osânditul era fiul său, a început a striga şi a-l îmbrăţişa:

— Am vrut să-l omor chiar pe fiul meu, şi aş fi murit de căinţă…

Apoi a scos lanţurile osânditului.

Noutatea fiind vestită poporului cu trâmbiţe şi tobe, cetatea s-a împodobit, şi răsuna de atâta voioşie, încât şi păsările abia se puteau ţine în zbor!

Venind şi sultăniţa, şi auzind cele întâmplate, şi-a îmbrăţişat fiul, apoi oştenii şi întregul popor i-au petrecut la serai, şi sultanul a dăruit libertate tuturor întemniţaţilor şi a poruncit ca întâmplarea să fie sărbătorită şapte zile. Iar în ziua a opta şi-a aşezat fiul lângă sine, şi a poruncit să fie chemaţi toţi prietenii, şi mai-marii cetăţii, şi vizirii aproape morţi de ruşine şi spaimă.

— Iată, o, voi, ticăloşilor viziri! a strigat feciorul. Am crezut până la urmă în biruinţa Dreptăţii şi Adevărului, şi am învins…

Dar vizirii tăceau îngroziţi.

— Văd că azi se bucură toţi, chiar şi păsările în aer, a strigat sultanul, numai voi, vizirilor ticăloşi, posomorâţi sunteţi! Dacă v-aş fi ascultat, o, voi, fariseilor, aş fi trebuit să mor de disperare şi căinţă…

— Fără chibzuinţă ta liniştită, şi fără părerea ta bună despre oameni, o, tată, nu ai fi avut parte azi de această înaltă fericire. Dimpotrivă, te-ar fi împovărat o căinţă şi o tristeţe îndelungă…

Şi sultanul a poruncit să fie ridicate încă nouă spânzurători lângă cea ridicată gata.

— Vai de voi, ticăloşilor viziri! a strigat el.

— M-au duşmănit şi mi-au vrut moartea, pentru că nu i-am lăsat să-şi vâre mâinile în comorile tale! a spus fiul său… Şi-şi primesc acum pedeapsa!

— Vai, vouă, viziri! Ce puteţi spune în apărarea voastră?

— Preaînalte stăpâne! au răspuns vizirii. Nu avem niciun fel de dovadă uşurătoare! L-am urât pe fiul tău şi am vrut să-l pierdem, dar ne-am nenorocit noi înşine! i-am săpat groapa, şi am căzut noi singuri în ea…

Apoi, sultanul a dat poruncă să fie suiţi în funii.

Şi a trăit sultanul ani mulţi, împreună cu fiul său, numai în bucurii, până i-a ajuns şi pe ei bruma care cade pe toate inimile.

ŞEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CETĂŢII DE ALAMĂ; S-O ASCULTAM ŞI NOI, SPRE BUCURAREA ŞI ÎNVESELIREA INIMILOR NOASTRE, DAR MAI ÎNAINTE SĂ ASCULTAM O LAUDĂ ADUSĂ LUI SALOM-SULTAN, DE CĂTRE CÂŢIVA VIZIRI, DUPĂ CARE VOM ASCULTA DE-A BINELEA PĂTIMIRILE ŞI AVENTURILE NEMAIPOMENITE ALE EMIRULUI MUSA ŞI ALE MARELUI CĂLĂTOR ABDUL KADUS…

Într-o zi, pe când stăpânul dreptcredincioşilor, Abdul Malik, fiul lui Mervan, sta înconjurat de mai-marii săi, a venit vorba de istoria popoarelor vechi şi a puternicilor lor şahi şi sultani.

Unul dintre cei de faţă a spus:

— Nici unui muritor nu i-a fost dat cândva mai multă putere ca lui Salom, fiul lui David, căci el avea putere asupra oamenilor şi spiritelor, asupra păsărilor şi fiarelor. Alah a poruncit chiar vântului să-i ducă lui Salom covorul, treizeci de zile, cât a călătorit, şi să i-l aducă înapoi. Şi tot Alah i-a dat lui Salom un inel cu sigiliu, să sigileze cu dânsul fierul, plumbul, piatra şi alama. Pe scurt, Alah i-a dat lui Salom totul…

— E drept ce spui, a răspuns Abdul Malik. Când vreun spirit îl supăra pe Salom, îl închidea într-un vas de aramă, turna plumb pe gura vasului, îl sigila cu inelul său şi-l arunca în mare…

— Preaînţelepte şi drepte sunt toate! a răspuns atunci Tabb-filozof, mag vestit şi cu învăţătură multă, ştiind să scoată comorile din pământ. O,

Abdul Malik, stăpâne al credincioşilor! Alah să-ţi ţie puterea şi rangul, şi pe pământ, şi în ceruri! Aflaţi: îmi povestea de mult tatăl meu că bunicul s-a suit odată pe o corabie, vrând s-ajungă tocmai în Sicilia, însă plăcându-i lui Alah să ridice furtuna ca să zborşească marea, corabia a rătăcit drumul, încât abia după o lună a oprit lângă un munte înalt şi necunoscut. Nici corăbierii nu ştiau unde se află. Pe ţărm au întâlnit oameni cu înfăţişare deosebită, cu care nu se puteau înţelege prin vorbă. Numai sultanul ţării înţelegea limba arabă.

Şi venind el la ţărm, s-a închinat călătorilor. Le-a spus:

— Pace lui Alah, dar se vede că aţi rătăcit drumul! Iată, în sfârşit, prima corabie străină oprind aci! Nu vă temeţi de nimic şi nimeni, căci vă veţi întoarce cu bine în patria voastră…

Şi sultanul i-a ospătat apoi timp de trei zile, cu păsări şi peşte, iar în ziua a patra i-a dus să se plimbe pe la năvoadele pescarilor! Deodată l-au văzut pe unul dintre ei aruncând plasa şi scoţând un vas de alamă, sigilat cu sigiliul lui Salom! Pescarul a spart vasul, şi iată că s-a ridicat un fum albastru până la cer, întrupându-se apoi în cea mai urâtă dintre pocitanii.

— Îndurare! Îndurare! O, profet al lui Alah! a prins a striga. Nu voi mai face niciodată una ca asta!

Bunicul meu s-a dus la sultan şi l-a întrebat cine-i pocitania aceea, şi sultanul i-a spus că era un spirit nesupus, care, din neascultare faţă de Salom, a fost închis şi aruncat în mare. Acum, când a fost eliberat, credea că Salom mai trăieşte şi că l-a iertat, de aceea a strigat aşa… dar de când a pierit Salom, au secat mările şi au înverzit pustiurile…

Abdul Malik era mirat foarte de această istorie!

— Tabb-filozoafe! a început el. Nu se află altă putere decât la Alah, căci el a dat lui Salom-sultan o stăpânire atât de mare! O, filosoafe Tabb! De-aş

putea vedea măcar de departe un astfel de vas cu sigiliul lui Salom, aş fi cel mai fericit om…

— O, Abdule! a răspuns Tabb-filozof. Asemenea vase se găsesc şi în cetatea de alamă, şi dacă vrei, scrie-i lui Musa, emirul tău din vest şi din Andaluzia, să trimită câţiva oameni cu merinde şi apă într-acolo, şi fără întârziere să-ţi aducă vasul…

Numaidecât, califul a poruncit să fie chemat caligraful, să scrie emirului Musa. Şi sfârşind hrisovul, Abdul Malik s-a întors iar spre Tabb-filozof:

— Tabb-filozoafe! Vreau să duci chiar tu epistola…

— Mă supun lui Alah şi stăpânului dreptcredincioşilor… a răspuns Tabb-filozof, şi cerând bani, merinde şi un cal, a pornit din Damasc spre Cairo, în Egipt.

A rămas acolo o vreme, bine găzduit, apoi s-a dus în Egiptul de sus, unde se afla emirul Musa. Când acesta a aflat de sosirea lui Tabb-filozof, s-a dus la el, şi i s-a închinat, şi a poruncit să fie găzduit ca un oaspete de seamă. Tabb-filozof i-a dat epistola, şi citind-o, emirul a spus:

— Mă supun lui Alah şi stăpânului dreptcredincioşilor…

Îndată a chemat la sine câţiva călători şi le-a arătat cum califul îl roagă să-i facă rost de câteva vase de ale lui Salom. Cum s-ar putea găsi astfel de vase?

— Emire Musa! Au spus călătorii. Credem că bine-ai face dacă l-ai întreba despre asta pe Abdul Kadus, căci el îţi poate arăta locul unde se află vasele. Abdul Kadus a făcut multe călătorii pe apă şi pe uscat, el e cea mai bună călăuză şi cel mai bun sfetnic, şi cunoaşte toate deserturile, şi locuitorii lor, precum şi toate mările, şi în mai multe rânduri a scăpat cu bine din primejdii!

Musa a poruncit să vină numaidecât Abdul Kadus! Curând, i s-a înfăţişat un moşneag apăsat

sub anii lui mulţi şi pe a cărui faţă se putea citi că trăise lucruri minunate.

— O, moşnege Abdul Kadus! i-a grăit Musa. Nu cunosc bine ţara asta, dar am auzit că nimeni n-a călătorit aşa departe ca tine, de aceea te rog să vii cu noi, să ne ajuţi să împlinim voia califului nostru! Cu ajutorul lui Alah, vrem să aflăm vasele sigilate de Salom-sultan!

— Mă supun lui Alah şi stăpânului dreptcredincioşilor! a răspuns Abdul Kadus. Dar, stăpâne, cetatea de alamă e departe tare, trebuie să străbatem drum lung şi să înfruntăm, călătorind, multe pericole…

— Cât trebuie să lipsim?

— Doi ani la dus şi doi la întors! Tu, emire Musa, eşti bărbat vestit prin curaj, dar nu trebuie să-ţi laşi ţara duşmanului. Musa l-a chemat îndată pe fiul său, Harun, om bun şi priceput, şi i-a dat în primire ţara Egiptului, apoi a adunat oştile şi le-a poruncit să dea ascultare în toate fiului său.

— Acum, a grăit moşneagul Abdul Kadus, porunceşte, emire, să fie încărcate cu burdufuri cu apă o mie cămile, altă mie cu merinde, şi altă mie eu vase de lut…

— Pentru ce ne trebuie vasele de lut?

— Află… a răspuns moşneagul. Trebuie să străbatem patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi marele pustiu din Kairavan, unde nu se află decât puţină apă şi unde nu întâlneşti pas omenesc. Acolo suflă Simunul puternic, care usucă burdufele, aşa încât apa nu poate fi păstrată decât în vase de lut…

Musa a trimis oameni la Alexandria, să aducă vasele de acolo, şi luând cu sine pe vizirul său, au pornit, cu moşneagul Abdul în frunte şi însoţiţi de două mii de oşteni în zale, călărind lângă cămile.

Drumul era greu foarte, străbăteau ba ţinuturi locuite, ba pustii, şi adesea drumul trecea prin deserturi sălbatice şi lipsite de apă, sau peste munţi înalţi. Au călătorit astfel un an întreg, şi într-o

dimineaţă şi-au dat seama că s-au rătăcit! Abdul Kadus nu mai ştia unde se aflau. A strigat:

— Nu se află ocrotire, nici putere, decât la Alah cel preamărit! Jur pe stăpânul sfintei Kaabe! Am rătăcit în întunericul nopţii, şi mă aflu acum într-o ţară cu totul necunoscută mie…

— Du-ne înapoi, până în locul unde am rătăcit drumul! i-a poruncit Musa.

Când Abdul Kadus a răspuns că nu mai poate găsi locul acela, Musa a spus cu hotărâre:

— Să mergem înainte, şi poate ne vom sălta la un liman…

Au călătorit până spre amiază, când au ajuns într-o frumoasă ţară de şes, netedă ca marea. În depărtări se vedea ceva înalt şi negru. Când au ajuns mai aproape, şi-au dat seama că era o zidire puternică şi înaltă ca un munte, zidită din pietre negre, cu altare nespus de mari şi cu poartă chinezească, de fier, răspândind o strălucire orbitoare. Nimeni nu ştia ce era acea zidire uriaşă, care cuprindea o mie de picioare, şi ale cărei cupole de plumb, înalte de o sută de coţi, arătau din depărtare ca o coloană de fum.

— Să ne apropiem de această zidire… a grăit Abdul Kadus.

Şi apropiindu-se, Abdul Kadus a recunoscut-o şi a strigat de bucurie…

— Ai vreo veste îmbucurătoare? l-a întrebat Musa.

— Bucură-te! a răspuns Abdul Kadus. Domnul cel preaînalt ne-a scos din pustiurile îngrozitoare! Află că tatăl meu mi-a povestit că bunicul său a fost în această ţară, şi după multe rătăciri a ajuns în cetatea asta, şi de aici a ajuns într-o cetate de alamă. După cum văd, de aici până la ţinta noastră mai avem de călătorit două luni. Trebuie să ţinem mereu marginea pustiului. Vom găsi însă aici multe case, fântâni şi pâraie. Acest ţinut l-a cucerit Alexandru Macedonul, când se îndrepta spre apus. El a săpat pe acest drum cele mai multe fântâni…

Musa i-a mulţumit pentru vestea bună. I-a spus:

— Vino acum să privim minunile acestui serai…

Şi s-au îndreptat spre poartă, şi au văzut deasupra următoarea inscripţie cu litere de aur:

„Opreşte-te o clipă, sărmane trecător,
De vrei să afli jalea unui străvechi popor.
Ce şi-a lăsat, pe lungul şi-adâncul vremii drum,
Averile grozave în pulbere şi scrum:
De vrei vremelnicia în faţa ta s-o ai,
O clipă cercetează măcar acest serai…”

Musa a plâns citind aceste versuri, şi ajungând la a doua poartă, au citit următoarea inscripţie:

„Te uită, şi citeşte, şi-ntreabă cu ce rost –,
Ca nourii trecură popoare câte-au fost?
Un trecător ca tine cândva şi eu eram!
De-aş învia, tot timpul vieţii, pân’la dram
L-aş cântări de-o mie de ori, ca un zgârcit!
De fiecare clipă m-aş bucura cumplit!
«Trăiţi mai bine, oameni!» mereu aş vrea să strig,
Dar gura mea-n ţărână a amuţit de frig…”

Apoi au intrat în serai, admirând în linişte frumuseţea construcţiei, încăperile uriaşe şi goale.

Când au intrat în ogradă, au văzut o cupolă cu patru sute de morminte. Şi apropiindu-se de un mormânt, Musa a citit pe piatra mare, de marmură albă, următoarele versuri:

„De câte ori, ca tine, am stat, adânc gemând,
De pe morminte versuri de jale descifrând!
M-au desfătat alese bucate, băuturi,
Şi mi-au cântat fecioare cu minunate guri,

Cetăţi sub pumn supus-am şi am prădat comori!
Ca fulgerul trecut-am demult, printre splendori!
Un trecător ca tine şi eu cândva eram.
O, cântăreşte-ţi timpul vieţii, pân'la dram…"

Musa a plâns citind, şi s-a apropiat de cupolă, şi a văzut opt porţi de lemn, bătute cu cuie de aur şi argint, şi deasupra porţii din mijloc se puteau citi următoarele versuri:

„Sub chiparoşi, în ţernă, acum sunt demn de plâns.
Şi nu din bunătate am părăsit ce-am strâns!
De avuţii imense am fost prea bucuros
Şi le-am păzit ca leul flămând şi furios!
De hotăra destinul de viu să ard pe jar,
N-aş fi lăsat din mână nici bobul de muştar.
Atât eram de lacom de-averile ce-am strâns…
Sub chiparoşi, în ţernă, acum sunt demn de plâns…"

Musa era atât de mişcat citind, încât a leşinat, apoi trezindu-se, s-a dus înăuntrul cupolei şi a văzut acolo un mormânt mare, acoperit cu fier chinezesc, pe care se puteau citi următoarele versuri:

„În numele lui Alah, atoaterăbdător,
Drumeţule, ca tine am fost încrezător:
N-am cunoscut ce-nseamnă iubire, jale, plâns,
Ci, avuţii imense ca un smintit am strâns,
Şi toate-au fost ca visul visat, fără să ştiu,
Amăgitoare Fata Morgana, în pustiu…

S-au dus pe apa vremii, ca umbra, avuţii…
Am cunoscut şi fete frumoase, patru mii,
Şi mi-au născut o mie de prunci, şi-a fost în van!
Nu s-a aflat sub soare un mai bogat sultan;
Trăit-am ani o mie, ca nimeni mulţumit,
Crezând mereu că viaţa nu va avea sfârşit,
Dar cea ce pustieşte cetăţi şi locuinţi,
Şi rumpe fără milă copiii de părinţi,
Dar cea ce-aruncă morţii zidiri de mii de ani,
Şi nu deosebeşte săracii de sultani,
Cu coasa ei ascunsă sub fumuriul strai
Pătruns-a într-o noapte la mine în serai…
S-apropia străina cu-al ei ciudat surâs…
Întâi, cuprins de groază, ca un smintit am râs.
Apoi, în neagra noapte răcnit-am din serai,
Spre-ai mei oşteni, să *sară pe zece mii de cai,*
Să-nşface iatagane şi lănci, în fuga lor,
Necontenit s-alerge, să-mi sară-n ajutor,
Dar s-au mirat oştenii întâi, apoi au râs!
S-apropia străina cu-al ei grozav surâs…
Şi m-am întins pe urmă într-un sicriu sărman.
Şi-a scris aceste rânduri feciorul lui Hanan,
Sultanul cel mai straşnic din câţi au fost cândva!
Până la dram măsoară-ţi, străine, vremea ta!”

Şi Musa a citit dedesubt următoarele versuri:

„Aici, sub piatra asta, în umilit sălaş,
Stau pulberea şi praful dintr-un sultan trufaş,
Ce-a stăpânit seraiuri de marmură şi jad.
Sunt fiul şi urmaşul vestitului Sadbad…

De pumnul meu, supuşii au tremurat nespus.
Pe toţi sultanii lumii sub arme i-am supus,
Şi când ieşeam cu fală trufaşă din serai,
Se arcuiau în frâie un milion de cai;
Chemam la prag hanate, prin vestitori şi cărţi,
Şi tremura pământul în cele patru părţi!
Şi-acum, din înălţimea râvnitelor măriri,
Zac sub mindirul rece al pânzelor subţiri,
Şi-aş da, pentru-o clipită de viaţă, tot ce-am strâns,
Să mă întorc sub soare cutremurat de plâns,
O clipă sub lumina de-afară să mă plimb,
Dar Alah nu primeşte profund-râvnitul schimb…
De-aceea, o, străine, ascultă-mă, îţi zic:
Măririle, trufia n-ajută la nimic!
Zideşte-ţi pe de-a pururi, sub al vieţii măr,
Seraiuri fără moarte, Dreptate, Adevăr…"

Şi aceste versuri l-au mişcat pe Musa. Apoi au ajuns în faţa unei pietre galbene, sprijinită pe picioare din lemn de chiparos, pe care erau săpate următoarele versuri:

„În veacurile scurse demult, în veşnicii,
La masa asta veche sultani au stat, trei mii.
Cu vinul stau şi astăzi la masa lor, şi-i plâng.
Au fost, în prima mie, toţi chiori de ochiul stâng,
Şi în zadar la masă mai stau, şi-i tot aştept…
Erau, a doua mie, toţi chiori de ochiul drept,
Şi-i cheamă vântul nopţii, gemând prin chiparoşi…
Erau, a treia mie, cu ochii sănătoşi,

Şi totuşi, laolaltă s-au dus, în veşnicii,
Pe-aceeaşi uşă scundă, sultanii toţi, trei mii!”

CĂLĂREŢUL DE ALAMĂ ŞI MONUMENTUL FIAREI CU CHIP DE OM ŞI CU LABE DE LEU… MUSA ŞI ABDUL KADUS MERG ÎNAINTE, SPRE CETATEA DE ALAMĂ…

După ce Musa şi-a însemnat tot ce a citit, au pornit mai departe, şi după trei zile au ajuns pe o colină înaltă, pe care se afla un călăreţ de alamă, pe cal de alamă. În mână avea o lance strălucitoare, pe vârful căreia erau scrise, cu litere latine, următoarele:

„O, călătorule! Dacă nu cunoşti drumul spre cetatea de alamă, atinge călăreţul cu mâna ta, căci el se va roti, şi tu să te îndrepţi încotro va arăta el cu vârful lăncii…”

Musa a atins călăreţul cu mâna, şi călăreţul s-a rotit, şi au apucat încotro arăta vârful lăncii.

După un scurt timp, au ajuns pe un drum neted, iar după trei zile se aflau pe un munte uriaş, pe care au văzut o coloană mare şi înaltă, şi apropiindu-se de ea, au văzut o statuie de piatră neagră, înfăţişând un om vârât în piatră până la subţiori, şi având aripi mari. Mâinile îi erau ca laba leului. Avea gheare de fier. În vârful capului, avea un moţ ca o coadă de cal şi doi ochi înguşti, împroşcând foc. Din frunte îi ţâşnea al treilea ochi, urât şi roşu ca de mâţă sălbatică.

— Laudă celui ce m-a pedepsit, striga arătarea, şi Musa l-a rugat pe Abdul Kadus să-l întrebe cine este şi de ce se află în starea aceea?

Abdul Kadus i-a răspuns că se teme să întrebe, dar Musa i-a spus că arătarea era împovărată cu destule suferinţe, spre a mai putea face vreun rău cuiva… Astfel auzind. Abdul Kadus s-a apropiat şi a întrebat:

— Cine eşti? Cum te cheamă? Cum ai ajuns aici?

— O, Abdul Kaduse, a răspuns arătarea. Sunt un spirit rău, mă cheamă Dasmus, şi sunt torturat aşa şi osândit să rămân aici, înţepenit, până va buciuma Adam! În ce priveşte cauza pedepsei mele, află: Iblis, diavoliţa, blestemată fie în veacu-veacului, avea un idol de coral roşu, şi mi l-a încredinţat spre păstrare. Pe idolul acesta îl adora un sultan al mărilor, stăpân peste zece sute de mii oameni înarmaţi şi peste zece sute de mii spirite! Stând eu ascuns în trupul idolului, amăgeam oamenii care mi se supuneau, şi nu recunoşteau domnia lui Salom-prooroc! Acel sultan al mărilor avea o fată care zi şi noapte se închina acelui idol şi care era atât de rea, încât chiar şi Salom-sultan a aflat de dânsa… Şi a trimis Salom peţitori la tatăl ei.

„Dacă mi-o vei da, bine! spunea epistola lui Salom; *dacă nu, sultane al mărilor, pregăteşte-te de moarte, căci te voi păli cu oştile mele, care umplu întreg pământul, şi vei fi ca ziua de ieri, care niciodată nu se mai întoarce”…*

Citind această epistolă, sultanul mărilor a aruncat-o şi a întrebat vizirii:

— Ce să-i răspund lui Salom, fiul lui David?

— Preamărite sultane şi preaputernice stăpâne! au răspuns vizirii. Ce-ţi poate face Salom? Eşti atât de mare, ca şi el, şi chiar mai puternic! Tu ai la îndemână un milion războinici şi locuieşti în mijlocul acestei mări întinse, unde nimeni nu poate răzbate, şi unde vor lupta pentru tine oameni şi spirite! De altfel, cere sfat idolului tău, şi dacă-ţi

va porunci să porneşti împotriva lui Salom, porneşte!

Sultanul mărilor s-a dus la idol, a înălţat o jertfă şi s-a aruncat la pământ în faţa lui:

— O, Doamne! striga el. Îţi cer ocrotirea, căci sultanul Salom vrea să te distrugă! O, Doamne, porunceşte-ne, şi porunca ta va fi împlinită, căci cunoaştem puterea ta…

Eu, ascuns în trupul idolului, am spus, necunoscând puterea lui Salom:

— Nu te teme de Salom! Dacă are poftă să se războiască cu mine, îl voi omorî cu paloşul şi cu suliţa…

Răspunsul meu l-a încurajat pe sultanul mărilor, astfel că a început războiul cu Salom. A scuipat în faţa trimisului şi i-a dat următorul răspuns:

— Spune-i lui Salom că se crede prea tare şi mare. Să-şi adune toate puterile pentru luptă! Dacă nu vine el la mine, vin eu la dânsul…

Când solul i-a dus lui Salom acest răspuns, el s-a mâniat foarte şi a rămas neclintit în hotărâre. A strâns repede oameni, duhuri şi păsări, şi a poruncit leului, sultanul fiarelor, să strângă toate fiarele sălbatice din pustiuri şi sihăstrii. A chemat apoi vulturul, sultanul păsărilor, şi i-a poruncit să adune răpitoarele. Vizirului Damuriat i-a poruncit să cheme spiritele, diavolii şi spiritele răzvrătite, iar pe Asaf, fiul lui Varahia, l-a pus să adune oamenii! Când toţi şi toate s-au înfăţişat, în mulţimi fără număr, Salom, cu cetele lui, s-au aşezat pe covorul dus de vânt, şi păsările zburau deasupra sa, şi oamenii şi fiarele păşeau pe dedesubtul lor, iar când întreaga oaste a ajuns la ţărmul mării, Salom a coborât şi a trimis un sol la sultanul mărilor, să-i spună aşa:

— Iată, a sosit Salom! Supune-te lui şi dă-i pe fiica ta de soaţă, iar tu, împreună cu toţi locuitorii ţării, să strigaţi laudă sultanului Salom… Dacă nu faci aşa, apără-te! Să nu crezi însă că marea te poate ocroti împotriva lui, căci el porunceşte

vântului să-l ducă la tine, şi-l vei vedea în mijlocul insulei tale, venit să te nimicească…

Spunând solul cele de mai sus, sultanul a răspuns:

— Spune-i lui Salom că mâine pornesc împotriva lui, şi sper să-l lovesc rău…

Solul s-a întors la Salom. Ne-am pregătit de luptă. Îndată ce solul lui Salom s-a dus, sultanul m-a chemat şi mi-a poruncit să-mi strâng toate oştile. M-am supus şi am adunat un milion oameni şi un milion spirite! Şi sultanul şi-a strâns toţi oamenii, şi s-au adunat atâţia, încât numai Alah mai ştie câţi erau!

Salom a aşezat fiare sălbatice la dreapta şi la stânga oştilor sale şi a poruncit păsărilor din aer să zboare pe deasupra lor, să lovească duşmanii cu aripile, când aceştia vor încerca atacul, şi să le scoată ochii cu clonţurile! Şi Salom însuşi plutea prin aer, pe covorul său purtat de vânt! L-a aşezat pe Damuriat în fruntea aripei drepte a oamenilor, şi pe Asaf în fruntea aripei stângi. Pe sultanii oamenilor i-a aşezat la dreapta, şi pe ai spiritelor la stânga. Fiarele sălbatice, viperele şi şerpii au fost trimişi înainte, şi cu toate acestea noi i-am înfruntat şi am luptat două zile. În ziua treia însă ne-a lovit nenorocirea. M-am pus în fruntea primului rând al oştilor noastre şi i-am chemat pe salomieni la luptă dreaptă. S-a înfăţişat Damuriat, vizirul lui Salom, mare ca un munte, scuipând foc cu toată puterea lui înfricoşătoare, şi a trimis împotrivă-i o săgeată de foc. Eu am izbutit să mă feresc şi am aruncat la rândul meu împotrivă-i o săgeată care l-a lovit, dar săgeata lui a făcut nevătămătoare flacăra mea.

Damuriat striga aşa de tare, încât credeam că munţii se clatină şi cerul se prăbuşeşte asupră-mi. La porunca lui, oştile ne-au lovit iar. Zgomotul era înfricoşător. Pământul tremura, flăcări ţâşneau din toate părţile, către cer se ridica fum gros, zburau capete, curgeau râuri de fiere. Spirite zburătoare

luptau în aer, fiare pe pământ! Eu însumi luptam cu Damuriat. Care mă încolţise şi mă urmărea cu atâta înverşunare, încât m-a pus pe fugă!

S-au risipit îndată şi toate oştile mele.

— Prindeţi-i, împreună cu sultanul lor blestemat! a poruncit Salom oştilor, şi atunci ne-au atacat fiarele sălbatice din dreapta şi din stânga, păsările ne scoteau ochii şi ne loveau cu aripile peste faţă, şerpii ne muşcau pe noi şi pe caii noştri, astfel că niciunul dintre noi n-a putut scăpa! Drept este că eu am izbutit să fug din faţa lui Damuriat o bucată de drum lungă de trei luni, dar în cele din urmă am căzut sleit la pământ, şi el m-a ajuns. Când m-a luat prins, i-am spus:

— În numele celui ce pe tine te-a înălţat şi pe mine m-a coborât, lasă-mi viaţa şi du-mă la Salom…

Dar Salom m-a primit foarte rău. A poruncit să i se aducă această coloană, şi a scobit-o, şi m-a băgat înăuntru, şi şi-a pus sigiliul deasupra! Damuriat m-a adus după aceea aici, punând un sultan puternic să mă păzească. Iată de ce trebuie să rămân aici, aşa prins, suferind cele mai grele chinuri, până va buciuma Adam…

Mirat foarte de înfăţişarea lui înspăimântătoare, Musa a strigat:

— Nu se află putere decât la Alah, care i-a dăruit lui Salom un sultanat mare!

— Îmi îngădui să te întreb ceva? a intrat în vorbă Abdul Kadus.

— Întreabă-mă tot ce vrei! i-a răspuns arătarea.

— Se află aici spirite închise în vase de alamă, din timpul lui Salom?

— Da! Se află în marea Karkar, pe al cărei ţărm locuiesc oameni care se trag încă din Noe, pace lui în vecii-vecilor! Acolo nu a ajuns potopul, căci acel ţinut e departe de tot de restul pământului…

Apoi, Abdul Kadus cerându-i să-i arate mai amănunţit drumul spre cetatea de alamă şi spre locul unde se află vasele, au pornit mai departe.

După un drum scurt, au zărit în depărtare ceva negru, înconjurat de două flăcări arzând faţă în faţă. La întrebarea lui Musa ce era acolo, Abdul Kadus a răspuns plin de bucurie:

— Află că aceea e cetatea de alamă, după cum e descrisă şi în cărţile mele! Cetatea e zidită din pietre negre şi are două seraiuri de alamă spaniolă, care arată ca două focuri aşezate faţă în faţă…

Când s-au apropiat, au văzut că cetatea e înconjurată de ziduri înalte de optzeci de coţi şi avea douăzeci şi cinci de porţi. Dar porţile nu puteau fi deschise decât dinăuntru, de aceea Musa se afla în mare încurcătură, neputând pătrunde să vadă minunăţiile.

Abdul Kadus, i-a spus că aşa era descrisă cetatea şi-n cartea tezaurului.

După o clipă de gândire, Musa a poruncit unui oştean să încalece şi să înconjoare cetatea, să vadă dacă nu se află totuşi o intrare. Oşteanul şi-a luat apă şi merinde, a încălecat pe cămilă, şi după ce a făcut ocolul cetăţii în două zile, a adus ştirea că cetatea era ca turnată dintr-o bucată. Nu găsise niciun fel de deschizătură.

— Preamărite stăpâne! a încheiat oşteanul. Între aceste ziduri trebuie să fie ascunse lucruri mari! Mă minunez de întăriturile cetăţii, de clădirile ei frumoase şi de înaltele-i turnuri…

Musa, împreună cu Abdul Kadus, s-au urcat pe cel mai înalt munte şi au văzut întinzându-se în faţa lor cea mai frumoasă cetate de pe pământ, cu case înalte, seraiuri întărite, pâraie curgătoare, uliţe frumos construite, dar fără niciun fel de vietate.

Cucuvelele şi alte păsări de noapte roiau în cetate, iar vremea n-o rodea în niciun fel. Casele parcă jeleau după oamenii care le locuiseră odinioară, şi seraiurile pe cei ce le construiseră.

Musa a zărit pe munte şapte table de marmură, pe care erau înscrise fel de fel de îndemnuri filozoficeşti, şi rugându-l pe Abdul Kadus să le

citească, Abdul Kadus s-a apropiat de prima tablă şi a citit:

„Drumeţule, pe gânduri nu mai sta!
Întreabă-te ce-a fost p-aici cândva!
Pământul cald şi ierbile sunt foşti
Sultani, vestiţi conducători de oşti,
Şi pulberile ce se zbat în zări,
Sultani vestiţi, cotropitori de ţări,
Şi toţi ce-au stăpânit prin iatagan
Stau ghemuiţi într-un culcuş sărman,
Şi într-o groapă scundă zac atâţi,
Din largile seraiuri coborâţi…”

Musa era adânc mişcat. Lacrimile îi scăldau obrajii. A poruncit să i se dea cele de trebuinţă şi a copiat inscripţiile de pe tablă. S-a apropiat apoi de cea de-a doua, şi Abdul Kadus a citit a doua tânguire:

„Ca un suspin s-aude în vechi adânc de veac,
Cum gem în praf sultanii stăpâni peste Irak!
Cin’ te-a zidit, frumoasă cetate, Korasan?
V-aţi risipit ca visul, sultani din Ispahan…”

La urmă, Abdul Kadus a citit tânguirea a treia:

„V-aţi risipit ca iarba sub flăcări, mari sultani!
Zidirile căzură de mii şi mii de ani,
Şi pavăză la nimeni n-aţi mai găsit, voi, proşti,
Şi doar aveaţi un număr nemăsurat de oşti…”

Musa plângea în hohote. Striga:

— Şi totuşi noi, oamenii, suntem creaţi pentru ceva mare!

Pe a patra tablă erau înscrise următoarele:

Răspundeţi: ticăloşii din veacuri unde sunt?
Au semănat doar lacrimi şi sânge pe pământ,
Şi-au cucerit tot alte cetăţi, adăugând,
La mările de lacrimi şi sânge, înc-un rând…
Şi indieni, şi mauri, şi nubieni, la trunchi,
Sub paloşe grozave căzură în genunchi,
Şi-acum, când prin seraiuri bat vânturi uneori,
Mă-ntreb: unde vi-i faima, străvechi cuceritori?
Aţi inundat pământul cu mări şi mări de oşti.
Dar unde vi-i puterea din veacuri vechi, voi, proşti?”

După ce Musa a copiat şi această inscripţie, s-a apropiat de a şasea:

„L-a înghiţit adâncul adâncului străfund,
Cu oşti cu tot, pe mândrul şi dârzul crai burgund!
Ca nourii în noapte s-au risipit sub cer,
De-atâţia ani, sultanii cei mândri din Tanger!
Sub nemilosul dinte al timpului hapsân,
Doar marmura, şi bronzul, şi faptele rămân…”

După ce emirul Musa a copiat toate inscripţiile, a coborât de pe munte. A întrebat:

— Ce facem, să putem intra în această cetate, să-i vedem minunăţiile şi să-i luăm comorile?

— Maria ta, a răspuns Abdul Kadus, dacă vrei să pătrundem în cetate, trebuie să facem o scară înaltă, să putem trece peste zid, şi numai după aceea vom putea deschide porţile…

Musa a găsit bun acest sfat şi a poruncit oamenilor să taie lemne… Şi au lucrat cinci zile, până au făcut o scară înaltă, să ajungă până sus, pe zid.

— Care dintre voi vrea să se urce, să treacă dincolo şi să ne deschidă porţile? a întrebat Musa.

— Voi urca şi voi deschide eu! a răspuns unul, şi cum a ajuns sus, a aruncat o privire asupra cetăţii şi a strigat:

— Pe Alah! Ce minunăţie se vede!

Apoi împreunându-şi mâinile a admiraţie, a căzut jos, la picioarele lor, şi a murit.

— Pe Alah! a strigat Musa speriat. Omul e mort!

— O, stăpâne! a spus al doilea. Acest om a fost nebun, de aceea a pierit! Mă voi urca pe zid eu, şi voi deschide porţile…

— Alah să te binecuvânteze! a răspuns Musa. Dar păzeşte-te, să nu zbori ca acel dinaintea ta…

Omul a urcat scara, şi când a ajuns sus, a râs tare şi a strigat:

— Oh, pe Alah! Ce minunăţie se vede!

Apoi şi-a împreunat mâinile şi a căzut şi el la picioarele lor, mort.

— Dacă continuăm aşa, pierim toţi, fără ca voia stăpânului dreptcredincioşilor să se fi împlinit! a strigat Musa.

Ce au putut vedea cei doi oameni, de s-au aruncat singuri în prăpastie?

Cu toate acestea, a urcat zidul şi al treilea, şi s-a prăbuşit şi el, cum s-au prăbuşit mulţi încă.

— Acum mi-a venit rândul mie! a spus apoi Abdul Kadus. Cel ce cunoaşte se descurcă altfel decât cel ce nu ştie!

— Pe Alah! a strigat Musa. Te mai urci şi tu, şi dacă zbori, ca şi ceilalţi, ne lăsăm păgubaşi…

Abdul Kadus s-a urcat pe scară, chemând numele Domnului celui atotmilostiv, şi când a ajuns sus, a râs şi a strigat:

— Ah, cât e de frumos, pe Alah! Aşa ceva nu s-a mai văzut!

— Dar ce se vede? l-a întrebat Musa.

— Zece fecioare frumoase ca luna plină! a răspuns Abdul Kadus. Părul lor, gura lor şi gâtul lor amintesc Huriile paradisului! Ele fură chiar şi mintea celui mai chibzuit om…

Apoi, Abdul Kadus a văzut două turnuri de alamă, nespus de zvelte şi cu două porţi fără lacăte sau zăvoare.

În mijlocul unei porţi se afla sculptat un călăreţ de alamă, şi pe mâna lui întinsă se afla scris:

„O, *călătorule, dacă vrei să deschizi această poartă, atinge de douăsprezece ori cuiul de pe pieptul meu, şi îndată poarta se va deschide!”*

După ce Abdul Kadus a făcut întocmai, călăreţul s-a învârtit în loc, repede ca fulgerul, şi poarta s-a deschis. Abdul Kadus a coborât şi a ajuns într-un gang subpământean, ducând spre poarta cetăţii, dar şi aceasta era zăvorâtă cu lanţuri şi lacăte. Multe stârvuri omeneşti zăceau acolo, şi se vedeau felurite steaguri şi unelte de război.

— De bună seamă, cheile porţii se află la unul dintre aceşti oameni! s-a gândit Abdul Kadus, şi s-a apropiat de ei, şi a căutat până a găsit cheile, lângă un paznic al porţii putrede.

Şi luând Abdul Kadus cheile, a îndepărtat uneltele de război şi a deschis poarta cât era de mare.

Şi cum poarta s-a deschis, cei de afară au auzit un zgomot asemeni tunetului, şi bucuroşi l-au lăudat pe Alah, şi au sărit în întâmpinarea lui Abdul Kadus, gata să intre cu el în cetate.

Abdul Kadus le-a spus:

— Numai o parte dintre voi să vină cu mine, ceilalţi să rămână afară…

Şi Abdul Kadus a străbătut apoi, în fruntea oamenilor, uliţele şi pieţele cetăţii, lăudând frumoasele case şi seraiurile. În maidanul cel mare au găsit mărfuri rânduite pe tarabe, aur şi giuvaeruri nepăzite, şi nu le lua nimeni. Numai stârvuri zăceau. Se vedeau oseminte în toate părţile.

Şi ajungând apoi în piaţa băcanilor, au văzut bazare pline cu cel mai fin mosc, aloe, ambră şi camfor, vase de fildeş, lemn de abanos, alamă spaniolă şi alte metale, iar stăpânii zăceau morţi în preajmă.

Apoi au ajuns la seraiul sultanilor şi l-au aflat fără pază, şi se vedeau paloşe împodobite cu aur, şi lângă ele zăceau morţi tinerii paznici ai seraiului şi ajutoarele lor cu pielea uscată ca pastrama, încât puteau fi crezuţi drept adormiţi…

Musa a intrat înăuntrul seraiului şi a găsit patruzeci de săli înalte, aşezate faţă în faţă, pline cu aur, argint şi pietre preţioase.

În prima sală se afla un jilţ de fildeş şi rubine, bătut în cel mai curat aur. Lângă jilţ se ridica o coloană de aur, în vârful căreia stătea o pasăre, în cioc cu o perlă strălucind ca o stea! Pe jilţ şedea o fată frumoasă ca soarele strălucitor. Veşmântul ei era tot de giuvaeruri. Pe gât purta un colier de perle, plin cu mosc şi ambră, preţuind cât un sultanat.

Şi cum sta în jilţ, îl privea pe Musa cu ochi de gazelă.

Când Musa i s-a închinat şi ea nu i-a răspuns, Abdul Kadus a zis:

— Fata asta e moartă. Ochii i-au fost scoşi, şi în locul lor a fost turnat argint viu, încât crezi că se mişcă ochii ei?

În faţa fetei se aflau două statui: una albă, alta neagră. Una avea în mână un paloş, cealaltă o

lance. Între cele două statui, aşezată pe scările jilţului, se afla o tablă de aur.

Scria aşa:

„În numele lui Alah, al nostru adăpost,
Tadmora, sultăniţa, în veacuri vechi, am fost,
Am cunoscut măreţe seraiuri şi splendori,
Am stăpânit popoare şi-am adunat comori!
Urmaşă glorioasă de mari sultani eu sunt,
Şi-avut-am cea mai mare putere pe pământ…
Am stăpânit hanate şi-am înălţat cetăţi,
Şi-am fost mărinimoasă şi dreaptă-n judecăţi,
Dar s-a stârnit asupră-mi nemilostivul cer,
Şi-a fost, ca împreună cu-al meu popor să pier…
Întâi, veni năprazna printr-un fierbinte vânt,
Şi nicio picătură de ploaie pe pământ
N-a curs atâta vreme, şi apele-au secat,
Şi arborii şi firul de iarbă s-au uscat…
Cumplit ca o pedeapsă, cum seceta bătea,
S-a însoţit deodată şi foametea cu ea,
Când am sfârşit şi pâinea şi apa… Într-o zi,
Peste cetate corbii au prins a croncăni!
Năprazna înainte de a ne fi ucis,
Cumpărători la alte popoare am trimis,
Să cumpere şi pâine, şi apă, cât de cât,
Dar s-au întors trimişii cu lacrimile-n gât,
Căci bântuia pe lume scumpete fără frâu:
O piatră preţioasă cereau pe-un bob de grâu…
Văzând apropierea îngrozitoarei morţi,
Am hotărât îndată să punem drugi pe porţi
Şi-aşa muri în veacuri străvechi, în ani preaggrei,
Tadmora, sultăniţa, cu tot poporul ei!

În numele lui Alah, străine, nu mai sta!
Pătrunde în cetate şi ia ce poţi lua!
Cu pumnii strânge perle, agate şi cercei,
Căci ţi le dă Tadmora cu tot poporul ei;
Cu pumnii strânge perle şi vinde-le-n câştig,
Dar nu-mi lua veşmântul, că-n veşnicie-i frig…"

După ce a citit, Musa a plâns în hohote.

— Aduceţi cămilele şi încărcaţi-le cu toate aceste bunuri! a spus soţilor săi.

— Într-adevăr, lăsăm tot ce e frumos în îmbrăcămintea sultăniţei? a întrebat vizirul. Să luăm toate lucrurile şi să le ducem stăpânitorului dreptcredincioşilor!

— Nu ai citit ce scrie pe tabla aceasta? l-a întrebat Musa.

— Chiar dacă scrie că nu-i voie, de ce să lăsăm aceste perle? a stăruit vizirul. Tadmora e moartă! Ce-i trebuiesc aceste zădărnicii lumeşti? O pânză de bumbac îi e de-ajuns! Dacă nu le iei tu, Musa, le iau eu şi le duc stăpânului dreptcredincioşilor…

Spunând acestea, vizirul a şi început să prade, dar când a ajuns între cele două statui, cea cu paloşul i-a tăiat capul, cea cu lancea i-a spintecat pieptul.

— Să nu aibă milă Alah de sufletul tău! a strigat Musa. De ce ai fost atât de lacom?

Apoi, oamenii lui Musa au încărcat cămilele cu aur, giuvaeruri şi alte lucruri preţioase, şi au părăsit cetatea, călătorind mai departe, pe ţărmul mării, treizeci de zile şi treizeci de nopţi, până au ajuns la un munte înalt cu nenumărate peşteri.

Pe munte se aflau mulţi oameni negri, îmbrăcaţi în piei şi stand ca muţii. Văzând oştile lui Musa, toţi au fugit în peşteri, cu soaţele şi copiii, şi se uitau speriaţi.

— Cine sunt aceşti oameni? l-a întrebat Musa pe Abdul Kadus.

— Sunt stăpânii peste ceea ce cauţi tu! a răspuns Abdul Kadus, şi Musa a descălecat în faţa muntelui, şi îndată ce a intrat în cortul său, a sosit sultanul negrilor, şi i s-a închinat, şi l-a întrebat în limba noastră arabă:

— Cine sunteţi? Ce doriţi? Ce căutaţi?

— Stăpânitorul dreptcredincioşilor, Abdul Malik, fiul lui Meran, a auzit despre stăpânul nostru Salom, fiul lui David, pace lui! Şi despre marea împărăţie pe care Alah i-a dăruit-o. A aflat de asemenea că Salom a domnit peste spirite, animale şi păsări şi că a închis spiritele răzvrătite în vase de alamă şi le-a aruncat în fundul acestei mări, ce scaldă cu valurile ţara voastră! Şi stăpânitorul dreptcredincioşilor ne-a trimis să căutăm asemenea vase. Te rugăm acum, o, sultane, să ne ajuţi să putem împlini porunca stăpânului dreptcredincioşilor…

Aşa a cuvântat Musa, iar sultanul le-a făgăduit ajutorul său, i-a poftit în casa oaspeţilor, a poruncit să li se aducă tot ce le trebuie şi au avut parte de multă cinste…

Musa s-a bucurat foarte şi a rămas acolo trei zile, apoi a poruncit să vină scufundătorii. Şi s-au scufundat în mare şi scoţând trei vase de alamă, le-au dat lui Musa, odată cu multe alte daruri preţioase.

Apoi, au pornit înapoi spre Damasc şi când s-au apropiat de cetate, le-au venit în întâmpinare cei mai de seamă oameni. Şi a povestit Musa, stăpânitorului dreptcredincioşilor, minunăţiile văzute, precum şi păţania vizirului ucis din pricina lăcomiei.

Apoi i-a dat vasele şi darurile sultanului negrilor. Califul s-a minunat mult de atâtea lucruri şi când a deschis un vas, s-a ridicat spre cer un fum negru şi s-a întrupat într-un spirit înfricoşător, strigând:

— Îndurare, ţie, prooroc al lui Alah!

— Întoarce-te la locul tău! i-a spus califul şi duhul a intrat în vas şi califul l-a pecetluit şi a poruncit să fie dus în vistierie.

Atât a ajuns la cunoştinţa noastră din istoria cetăţii de alamă…

ŞEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL UNOR OAMENI TINERI, ÎNDRĂGOSTIŢI, NIAMA ŞI NUAMA, PACEA FIE CU EI ÎN VECII-VECILOR… NE APROPIEM DE SFÂRŞITUL CĂRŢII, SPRE BUCURIA NOASTRĂ, ŞI SPRE PĂREREA DE RĂU A VOASTRĂ…

Se spune – şi numai Alah le ştie pe toate câte se spun!

— Că trăia în Kufa un om bogat foarte şi cu vază, pre nume Rabia, fiul lui Chatun. Şi-i dăruise Alah, acestui om, un fecior pre nume Niama.

Într-o zi, pe când Rabia se afla în târgul robilor, un mijlocitor l-a îmbiat să cumpere o femeie cu o fetiţă mică şi nespus de frumoasă.

— Cât ceri pe amândouă? a întrebat Rabia, şi i s-a răspuns că amândouă preţuiesc cincizeci dinari.

— Iată banii, a spus Rabia mijlocitorului. Scrie hrisovul de vânzare-cumpărare!

Şi dând mijlocitorului ce i se cuvenea, Rabia a luat femeia şi copila, şi le-a dus acasă, şi când una din verişoarele lui l-a întrebat la ce a cumpărat şi roaba cea bătrână, el i-a răspuns că a cumpărat-o şi pe ea numai de dragul copilei, care de bună seamă va întrece într-o zi în frumuseţe toate fiicele Arabiei şi Persiei.

— Bine ai făcut! i-a răspuns verişoara, apoi întrebând-o pe roabă de numele ei şi al copilei, i s-a răspuns că numele ei este Faufile, iar al copilei Saad…

— Cu drept grăit-ai! i-a răspuns verişoara. Pe copilă o, cheamă Purtătoarea de Noroc, căci şi tu ai dat peste noroc, datorită ei…

Mai târziu, Rabia a pus copilei numele de Nuama şi a crescut-o la un loc cu fiul său Niama,

ca frate şi soră, până la zece ani.

Atunci, Rabia s-a dus la fiul său şi i-a spus:

— Fiul meu, află că Nuama nu-i sora ta, ci o roabă cumpărată pe când tu mai erai în leagăn. De aceea, de azi înainte să nu-i mai spui soră Nuama…

— Dacă-i aşa, a răspuns Niama, am să mă însor cu dânsa într-o zi…

— Dar nu uita că ţi-i roabă… i-a spus maică-sa.

Într-adevăr, după un timp, Niama s-a însurat cu Nuama, şi au trăit ani mulţi în iubire, căci Nuama era fata cea mai frumoasă şi mai plăcută din toată Kufa, şi era de asemenea citită şi învăţată, şi cânta din fel de fel de talanturi şi avea glas de înger. Pe scurt, întrecea în toate fetele din vremea ei!

Într-o zi, pe când Nuama se afla lângă soţ, la cină, a luat lăuta şi a prins a cânta, plină de dragoste:

„Iubitul meu, cât timp îmi eşti stăpân,
Ca pe-un odor te voi păstra la sân;
Te voi iubi, te voi iubi mereu,
Tu paloşul ocrotitor al meu,
Pân' se va stinge cea din urmă stea,
Te voi iubi, tu, bucuria mea!…"

— Cât de frumos cânţi, Nuama! a strigat el. Hai, mai cântă…

„Te voi iubi, şi-n ciuda celor răi,
Mereu mă voi uita în ochii tăi!
Şi pe sub lună când te văd că vii,
Mă pot lipsi de orice bucurii…
Cât veşnicia lângă mine stai,
Căci ţi-am zidit în sufletu-mi serai…"

— Cânţi ea un înger! i-a spus Niama, şi în timp ce ei trăiau aşa de fericiţi, emirul Hadjadj urzea în seraiul lui cum să pună mâna pe Nuama, s-o

trimită lui Harun-al-Raşid, atotstăpânitorul dreptcredincioşilor…

— Căci, spunea emirul, califul nu are în seraiul lui o fată frumoasă şi bună cântăreaţă ca Nuama…

Deci, emirul a poruncit unei babe să se strecoare în casa lui Rabia, să pună mâna pe Nuama, cum va şti!

Baba şi-a pus un veşmânt de lână, şi în jurul gâtului şi-a pus un şirag de mătănii trandafirii, de pietre preţioase.

Apoi a luat un toiag şi un burduf cu apă şi pe la amiază s-a dus la casa lui Niama, murmurând:

— Mărire lui Alah! Laudă lui Alah! Lăudaţi pre Domnul…

Când a bătut la uşă, un slujitor i-a deschis, întrebând-o ce vrea, şi ea a răspuns că e o sărmană femeie evlavioasă, şi fiind timpul amiezii, ar vrea să facă rugăciunea în acea casă binecuvântată…

— Dar asta nu-i casă de rugăciuni sau moschee, a răspuns slujitorul. Aici stă Niama…

— Ştiu bine că aici stă Niama! a stăruit ea. Deschide-mi! Sunt slujitoare în seraiul stăpânitorului dreptcredincioşilor…

Şi cum slujitorul nu voia să-i dea drumul în casă, ea nu se lăsa:

— Cum? O femeie ca mine, care intră şi deschide când vrea toate casele vizirilor şi mai-marilor, să nu pot intra în casă la Niama?

Auzind acestea, Niama a ieşit în prag, şi râzând de împotrivirea slujitorilor, a poftit-o pe babă şi a dus-o la Nuama, şi după ce i s-a închinat cu prietenie şi s-a minunat de frumuseţea ei, baba i-a spus, binecuvântând-o:

— Să te ocrotească Alah, el ce a unit o pereche atât de frumoasă şi primitoare!

Acestea zicându-le, s-a furişat într-un colţ, şi toată ziua a stat îngenuncheată rugându-se, iar seara, când Nuama a rugat-o să se odihnească, ea i-a grăit astfel:

— O, stăpâna mea! Cine vrea să fie fericit pe ceea lume, trebuie să se chinuiască pe lumea asta! Cine nu se zbate aici, nu se va putea bucura la locurile de verdeaţă…

Apoi, nu după mult timp, Nuama i-a spus lui Niama s-o roage pe evlavioasă să rămână în casa lor, măcar o vreme, întrucât i se putea citi evlavia pe faţă…

— Bine, i-a răspuns Niama. Să rămână. Pune-i la îndemână o încăpere unde nimeni să n-o supere, şi poate că de dragul ei, Alah ne va binecuvânta şi niciodată nu ne va despărţi…

Apoi, odată, după ce şi-a petrecut noaptea în rugăciuni, baba s-a dus la Nuama şi Niama, şi le-a urat bună dimineaţa astfel:

— Alah să vă aibă în pază, o, voi, dreptcredincioşilor îndrăgostiţi…

— Încotro vrei să apuci acum? a întrebat-o Nuama. Bărbatul meu m-a rugat să-ţi dau un loc liniştit, unde să te rogi în pace…

— Alah să-l aibă în pază! a răspuns baba. În pază să vă aibă Alah pe amândoi şi să vă dea mereu harul său! Nu vă cer decât să porunciţi omului de la poartă să nu mă mai oprească, şi cu voia lui Alah, mă voi duce acum la alte case binecuvântate, şi pretutindeni mă voi ruga pentru voi…

Îndată ce s-a dus baba, Nuama a plâns, părându-i rău după ea, căci nu ştia cu ce rost venise!

Însă baba s-a dus numaidecât la Hadjadj, şi întrebând-o el cum merge treaba, i-a răspuns că a văzut-o pe Nuama şi că, într-adevăr, nu se mai născuse asemenea frumuseţe…

— Dacă duci lucrul la bun sfârşit, vei fi răsplătită cu dărnicie! a încredinţat-o Hadjadj, şi baba a cerut un răgaz de o lună.

Apoi a prins a se duce tot mai des în casa lui Nuama, şi era totdeauna primită cu cinste. Într-o zi, pe când baba se afla singură cu Nuama, i-a spus:

— O, stăpâna mea! Cu toate că mă rog pentru tine în toate locurile sfinte, ar fi bine totuşi să mă însoţeşti o dată la şeicii deşertului şi la femeile evlavioase, spre a se ruga cerului să-ţi împlinească toate dorinţele…

— Pe Alah! a răspuns Nuama. Mult aş vrea să mă duc o dată, cu tine!

Şi s-a dus la soacra ei şi a rugat-o să pună cuvânt pe lângă Niama, s-o lase să se ducă cu baba la şeicii deşertului.

— Pe Alah! a răspuns soacra. M-aş duce şi eu cu voi…

A doua zi, după ce Niama a ieşit în cetate, baba s-a dus la Nuama.

— Hai acum repede la şeicii deşertului, să poţi veni înapoi înainte de întoarcerea bărbatului…

— Are să se supere Niama! a spus soacra, dar baba a încredinţat-o, pe numele lui Alah, că se duc numai să se uite la Cuvioşii din deşert şi se întorc numaidecât!

Astfel înşelând-o, baba afurisită a dus-o pe Nuama de-a dreptul în seraiul lui Hadjadj, a închis-o într-o încăpere şi l-a înştiinţat pe Hadjadj că a adus-o.

Şi văzând-o, Hadjadj a mărturisit că nu mai văzuse femeie mai frumoasă, şi a stat lângă dânsa, păzind-o. Apoi, repede de tot a poruncit unui cămăraş să se înfăţişeze pe dată şi să ducă roaba, însoţit de cincizeci de călăreţi pe cămile iuţi, la Bagdad, s-o dea stăpânitorului dreptcredincioşilor. Şi i-a dat şi o epistolă pentru calif…

Cămăraşul a suit-o pe Nuama pe cămilă, şi plângea Nuama de durerea despărţirii de iubitul ei, şi aşa a pornit spre Bagdad.

Cum au ajuns, cămăraşul a cerut îngăduinţă să se înfăţişeze stăpânitorului dreptcredincioşilor, şi primind învoirea, i-a dat epistola lui Hadjadj, şi citind-o, califul a întrebat:

— Unde se află roaba?

— Iat-o! a răspuns cămăraşul şi a arătat-o pe Nuama califului, şi acesta a poruncit să i se pregătească o locuinţă.

Mai apoi, sora califului, ducându-se la Nuama şi văzând-o, i-a spus:

— Pe Alah! Cine te are în casă nu e înşelat, chiar de-ar fi plătit pe tine o sută mii dinari…

— O, tu, femeie cu obrazul prietenos! a răspuns Nuama. Al cui e acest serai? Ce sultan îl locuieşte?

— Nu ştii că e seraiul fratelui meu, califul dreptcredincioşilor? s-a mirat sora califului.

— Nu, pe Alah, jur că nu ştiam nimic…

— Cum? Bărbatul care te-a vândut pe aur greu nu ţi-a spus că ai fost cumpărată de stăpânul dreptcredincioşilor?

Auzind acestea, Nuama a tăcut, a plâns amarnic gândind: „Pe Alah, iată, viclenia le-a izbutit, dar oricât i-aş ruga, nu m-ar crede nimeni!”… Şi s-a aşezat pe un pat, ostenită de călătorie şi de arşiţa soarelui.

A doua zi dimineaţa, sora califului a venit iar, aducându-i veşminte şi giuvaeruri, şi nu mult după aceea a venit califul şi s-a aşezat lângă ea.

— Uită-te la dânsa, o, califule, a spus sora. Alah i-a dăruit cea mai desăvârşită frumuseţe.

Nuama şi-a acoperit faţa cu mâinile.

— Mai dă-i un răgaz de trei zile, să se împrietenească cu tine! a spus califul către soră-sa.

Apoi, rămânând singură, Nuama se gândea la starea ei şi la despărţirea de Niama. Nu bea, nici nu mânca, şi s-a îmbolnăvit greu.

Auzind aceasta, califul s-a întristat foarte şi i-a trimis cei mai pricepuţi medici. Dar niciunul nu izbutea s-o vindece.

*

* *

Între timp, sosind Niama acasă, s-a aşezat pe pat şi a strigat-o pe Nuama. Neprimind răspuns, şi-a

chemat slujitorii, dar n-a venit nimeni, căci roabele se ascunseseră de frică. Niama s-a dus la maică-sa şi a găsit-o stând liniştită.

— Unde e Nuama?

— S-a dus cu baba la şeicii deşertului, dar se întoarce îndată…

— Obişnuia oare să umble pe la şeici? Când s-a dus?

— Azi dimineaţă!

— Cum de i-ai îngăduit?

— Fiule! Aşa a vrut ea! a răspuns maică-sa, şi Niama a strigat:

— Nu se află ocrotire, şi nici putere, decât la Alah cel Preaînalt! Ai lăsat-o pe Nuama să-mi fie răpită prin vicleşug! a spus apoi către căpetenia străjilor cetăţii. Am să mă plâng stăpânitorului dreptcredincioşilor…

— Dar cine a răpit-o?

— O babă, într-un veşmânt de lână şi cu mătănii la gât…

— Du-mă la ea, şi-ţi aduc roaba înapoi!

— Dar nu cunosc unde se află…

— Atunci cum să cunosc eu ceea ce-i ascuns şi ceea ce numai Alah cunoaşte? a grăit căpetenia, însă ştia bine că pe Nuama o răpise slujitoarea lui Hadjadj.

— Să ne judece Hadjadj! a strigat Niama, şi s-a dus tot atunci la seraiul lui Hadjadj, şi uşierul i-a vestit îndată sosirea, căci tatăl lui Niama era unul dintre cei mai de vază oameni din Kufa. Când Hadjadj l-a întrebat ce vrea, Niama i-a povestit întâmplarea, şi Hadjadj l-a chemat pe mai-marele străjii:

— Îţi cer s-o găseşti pe roaba lui Niama! Încalecă şi caut-o pe toate drumurile…

— Dacă nu ţi-o găsesc, îţi voi dărui zece roabe din seraiul meu, şi zece din seraiul mai-marelui străjii! Du-te acum şi caut-o şi tu…

Aşa i-a grăit Hadjadj, iar Niama era disperat şi şi-a petrecut noaptea plângând pe uliţe.

A doua zi dimineaţa, tatăl lui a venit la el şi i-a spus că Hadjadj o luase pe Nuama prin vicleşug, şi că din mâna lui va fi scoasă cu greu. Vorbele tatălui au adâncit mâhnirea lui Niama, şi grăia aiurea, şi nu mai cunoştea pe nimeni şi era aşa de bolnav, încât tatăl n-avea nicio speranţă că va trăi. Medicii au spus că nu se află alt mijloc de însănătoşire, decât întoarcerea Nuamei.

Într-o zi, Rabia a auzit vorbindu-se despre un persan medic făcător de minuni şi cititor în stele. L-a chemat deci, rugându-l să-l vadă pe fiul său. Persanul a apucat mâna lui Niama, i s-a uitat în faţă, a râs şi a spus tatălui:

— Fiul tău, o, părinte, e bolnav numai de dor…

— Ai dreptate, a răspuns tatăl, şi i-a povestit toată istoria, şi persanul a spus:

— Roaba asta se află la Bagdad, şi fiul tău nu se va însănătoşi până nu o va afla…

— Dacă-i poţi uni, a spus Rabia, vei trăi toată viaţa ta în bogăţie şi fericire!

— Nu-i chiar peste putinţă acest lucru! a răspuns persanul. Dă-mi patru mii dinari, iar fiul tău să plece cu mine la Bagdad, şi – pe Alah!

— Nu ne vom întoarce fără Nuama… În ce te priveşte, Niama, scoală-te încrezându-te în Alah cel preaînalt… Plecăm chiar azi! Ospătează, bea şi fii vesel, să ai putere pentru călătorie…

Apoi, persanul a făcut toate pregătirile, cheltuind dinari zece mii. A adus cai şi cămile, şi după ce Niama şi-a luat rămas bun de la părinţi, au purces la Habb şi de acolo la Bagdad.

După trei zile de la sosire, persanul a închiriat o casă, a împodobit-o cu vase preţioase chinezeşti, cu capace de argint, cu aur şi stofe preţioase, a pus, de asemenea, la vedere, sticle de cristal cu fel de fel de alifii şi licori, apoi a pus în mijlocul casei un scaun cu un astrolab, şi după aceea şi-a îmbrăcat veşmântul de medic. Lui Niama i-a pus un veşmânt fin de în şi un şorţ de mătase.

— Să-mi zici de azi înainte „tată”, şi eu îţi voi spune „fiul meu”, l-a sfătuit persanul, şi nu după mult, toţi locuitorii Bagdadului au început a se aduna în jurul casei medicului, unii să-l vadă pe Niama şi vasele preţioase, alţii spre a-şi arăta boalele şi pentru a cumpăra leacuri. Persanul îşi dădea seama uşor de boala fiecăruia, şi curând devenise cunoscut în seraiurile cele mai mari ale cetăţii.

Într-o zi, în timp ce şedea în locuinţa sa, i s-a oprit la prag o femeie bătrână, călare pe un măgar cu şa de argint.

— Tu eşti medicul persan venit din Irak? l-a întrebat ea.

— Da, eu sunt!

— Am o fată bolnavă şi am nevoie de un leac!

— Cum o cheamă? Vreau să-i cercetez steaua, să aflu când îi poate fi leacul mai de folos…

— Pe fata mea o cheamă Nuama…

La auzul acestui nume, persanul a început să socotească pe degete. Apoi a zis:

— Nu-i pot prescrie nimic, până nu ştiu de unde e…

— Fata mea a crescut la Kufa, în Irak, şi are acum optsprezece ani…

— De cât timp e aici?

— Abia de două luni…

Auzind aceasta, Niama nu mai avea nicio îndoială că bolnava era iubita lui, şi a leşinat.

Abia acum, femeia l-a văzut şi pe Niama, şi l-a întrebat pe persan dacă era robul lui.

— E fiul meu! a răspuns el, şi îndată i-a spus lui Niama să lege doftoriile pentru Nuama. Niama a scris repede pe o bucată de hârtie:

„Jalea mea a devenit un chin,

Şi mi-i dor de tine, şi suspin…”

A pus hârtia peste buruienile de leac, a pecetluit-o şi a scris pe ea: „Sunt Niama, fiul lui Rabia din Kufa…” Apoi femeia s-a dus cu leacurile spre serai.

Cum a ajuns acolo, i-a dat Nuamei leacurile. I-a spus:

— Află, stăpâna mea, că a poposit la noi un medic persan, iscusit foarte, căruia i-am descris suferinţele tale, şi şi-a dat seama de boala ta! Pe Alah! În tot Bagdadul nu se află medic mai bun, nici bărbat mai frumos ca fiul lui, şi nici casă mai frumoasă ca a lor…

Nuama a întins mâna să ia leacurile, şi văzând scris pe pachet numele bărbatului ei, a pălit straşnic! a spus femeii:

— Descrie-mi-l pe fiul medicului…

— Îl cheamă Niama, a răspuns ea. Are un semn pe sprânceana dreaptă, şi e de o frumuseţe desăvârşită, şi e îmbrăcat ca un om ales…

Nuama a înghiţit leacurile, apoi a spus zâmbind:

— Acesta e leacul binecuvântat…

Şi era veselă şi vioaie, şi îndată a şi cerut mâncare şi băutură.

— Iată o zi binecuvântată, spunea femeia, şi intrând, califul s-a bucurat mult găsind-o pe Nuama mâncând!

Femeia i-a urat noroc pentru însănătoşirea Nuamei, şi i-a spus că toate se datorează unui medic străin, priceput foarte. Califul i-a dat o mie dinari.

Femeia s-a dus iar la casa persanului, i-a dat o mie dinari. În acelaşi timp, i-a înmânat şi un răvaş de la Nuama, scris repede. Persanul l-a dat lui Niama, şi deschizându-l el, a aflat următoarele rânduri:

> *„Din partea roabei cu norocul răpit! Din partea celei înşelate de steaua ei! Din partea celei despărţite de iubitul inimii ei! Epistola ta a ajuns la mine, şi eu îţi răspund! Fie ca degetele care au scris să-mi fie păstrate, până vor picura cele mai plăcute mirezme…”*

La citirea acestor rânduri, pe Niama l-au bucşit lacrimile.

— De ce plângi? l-a întrebat femeia. Dea Alah ca niciodată din ochii tăi să nu mai picure lacrimi…

— Cum să nu plângă fiul meu? a prins a grăi persanul. El e soţul acestei femei. Îl cheamă Niama, şi e fiul lui Rabia din Kufa, şi ea s-a însănătoşit numai datorită lui. De aceea, stăpâna mea, ia aceşti o mie dinari şi opreşte-i pentru tine, şi vei primi mult mai mulţi, dacă ne vei privi cu ochii îndurării. Numai de la tine aşteptăm un sfârşit fericit al acestor chinuri…

— Eşti cu adevărat soţul ei? l-a întrebat ea pe Niama.

— Într-adevăr, a răspuns Niama.

— Adevărat grăieşti, căci ea se gândeşte mereu numai la tine…

Când Niama i-a povestit toată istoria, de la un capăt la altul, femeia i-a făgăduit să facă tot ce-i stă în puteri.

S-a întors apoi la Nuama, şi s-a uitat la ea zâmbind:

— Ai dreptate să plângi după soţul tău şi să te îmbolnăveşti de dorul lui!

Şi a adăugat că-i va întâlni şi uni iar, chiar cu preţul vieţii!

S-a întors după aceea la Niama:

— Iubitei tale îi e mai dor de tine, decât ţie de ea.

Califul vrea să fie roaba lui, şi dacă ai inima tare, poţi ajunge la ea curând. M-am gândit la un vicleşug, să poţi intra în serai, căci ea nu poate veni la tine…

Niama i-a mulţumit, şi femeia s-a întors la Nuama. I-a spus:

— Stăpânul tău se topeşte de dragul şi de dorul tău. Ce ai de spus?

— Şi eu mă topesc de dorul lui, a răspuns Nuama, şi femeia a luat nişte veşminte femeieşti, a

făcut din ele o legăturică şi le-a dus lui Niama. Şi mai apoi i-a pus brăţări, i-a împodobit părul, i-a legat o panglică pe frunte, l-a îmbrăcat cu o rochie de mătase şi cu tot ce trebuia la veşmintele femeieşti; apoi, privindu-l îmbrăcat aşa, a strigat:

— Lăudat fie Domnul, cel mai bun dintre toţi creatorii! Pe Alah! Eşti mai frumos decât Nuama! Te sfătuiesc să încerci să mergi femeieşte…

Niama a învăţat bine tot ce l-a sfătuit ea.

— Voi veni mâine seară şi te voi duce în serai! Vei vedea mulţi cămăraşi şi slujitori, dar să nu-ţi pierzi cumpătul. Nu scoate o vorbă!

NIAMA PĂTRUNDE ÎN SERAI, DAR RĂTĂCEŞTE DRUMUL. ÎNSĂ IUBIREA SE DOVEDEŞTE MAI TARE CA STÂNCILE ŞI MAI FIERBINTE CA FOCUL…

În dimineaţa următoare, femeia a venit să-l ia, şi curând erau în drum spre serai. Când straja porţii a vrut să-i oprească la poarta mare, ea a strigat:

— Rob afurisit, taci din gură! De ce te atingi de fata asta? Nu ştii oare că e roaba Nuamei?

— Acum, Niama, întăreşte-ţi inima şi fii curajos, a spus ea, la o uşă a seraiului. Intră pe uşa a şasea. Nu te teme, căci e uşa cea bună, şi în sala în care vei intra, vei auzi multe glasuri în jurul tău, dar nu te opri nicăieri şi nu scoate o vorbă…

Dar când Niama a vrut să pornească mai departe, un străjer l-a oprit. A întrebat:

— Cine-i această fată?

— O roabă pe care vrea s-o cumpere stăpâna noastră! a răspuns femeia.

Dar străjerul a răspuns că nimeni n-are voie să intre fără încuviinţarea califului.

— Adună-ţi minţile, om cărunt şi prost! a spus femeia. Află că stăpânul nostru, califul, o iubeşte

pe Nuama din toată inima. Nu o opri pe roaba asta, căci, dacă se supără Nuama şi se îmbolnăveşte la loc? Pe Alah, dacă se mânie pe tine califul, poate porunci să ţi se taie capul…

— Du-te înainte, roabo! a spus ea lui Niama. Nu lua în seamă ce spune el, şi nici nu-i spune Nuamei că străjerul nu te-a lăsat să intri…

Niama şi-a acoperit faţa şi a intrat în serai. Dar, în loc s-o ia spre dreapta, a apucat spre stânga, şi în loc să intre pe uşa a şasea, a nimerit pe a şaptea, într-o încăpere cu pardoseala acoperită cu covoare de mătase. Pereţii erau împodobiţi cu perdele de mătase, ţesute cu aur. Se vedeau vase cu aloe, ambră şi mosc. Niama s-a aşezat pe divanul aflat la capătul de sus al încăperii, şi nici nu bănuia ce-i va aduce destinul întunecat.

Deodată, în încăpere a intrat sora califului, însoţită de o roabă, şi l-a întrebat mirată cine e şi ce caută? Şi fiindcă Niama amuţise, ea l-a întrebat iar:

— De eşti roabă a califului şi s-a supărat pe tine, fii liniştită, că te voi ajuta să-ţi dea iar binecuvântarea…

Dar cum Niama n-a răspuns nimic, sora califului i-a poruncit roabei să stea în uşă şi să nu lase pe nimeni să intre, şi s-a apropiat de Niama, şi după ce i-a lăudat frumuseţea, i-a spus:

— O, fetiţo! Spune-mi cine eşti, cum te cheamă şi ce cauţi, căci nu te-am mai văzut până azi în seraiul nostru…

Dar mâniindu-se din cauza tăcerii lui Niama, a întins mâna spre faţa lui, să-i smulgă vălul, şi Niama a strigat:

— Sunt un rob! Cumpără-mă şi ocroteşte-mă!

— Nu-ţi fie teamă, a spus sora califului. Spune-mi numai cine eşti şi cine te-a adus aici…

— O, stăpâna mea! a răspuns Niama. Sunt cunoscut sub numele de Niama din Kufa, şi înfruntând pericole am venit pentru iubita mea Nuama, răpită prin vicleşug…

Auzind acestea, sora califului a poruncit unei roabe s-o cheme pe Nuama.

În vremea asta, la Nuama se afla femeia care tocmai o întreba dacă Niama ajunsese, dar văzând că nu ştie despre el nimic, i-a spus:

— De bună seamă a greşit uşa şi a nimerit în altă parte…

— Suntem pierdute! a strigat Nuama, şi atunci a intrat roaba s-o poftească la sora califului.

— Iubitul tău se află la mine, spunea mai apoi sora califului către Nuama. Se pare că a greşit uşa, nu te teme…

Auzind-o, Nuama s-a liniştit deplin. Când Niama a văzut-o pe Nuama, a alergat spre ea şi a îmbrăţişat-o strâns.

— Stai jos, a spus sora califului, să chibzuim cum să ieşim din încurcătură, căci – pe Alah!

— Totul trebuie să se sfârşească bine…

Apoi, a poruncit roabelor să aducă mâncăruri şi vin, şi au umplut cupele până au uitat de mâhnire.

— O iubeşti pe Nuama? l-a întrebat sora califului pe Niama.

— Pe Alah! Numai iubirea mi-a dat puterea să-mi pun viaţa în joc pentru ea…

— Dar tu îl iubeşti pe Niama? a întrebat-o şi pe ea sora califului.

— Numai iubirea pentru dânsul m-a slăbit şi mi-a dus ochii în fundul capului…

Astfel auzind, sora califului a strigat:

— Pe Alah! Sunteţi făcuţi unul pentru altul! Fiţi voioşi şi aveţi curaj!

Atunci, Nuama a apucat lăuta, a acordat-o, şi a prins să cânte:

„Iubitul meu e-atâta de frumos,
Că soarele se pleacă în faţa lui, sfios,
Şi luna se fereşte sub nouri, uşurel,
Când pe sub luna plină trece El..”

Nuama a dat lăuta lui Niama, şi el a început:

„Să fii, iubito, binecuvântată!
Cu luna de te-asemăn câteodată,
Greşesc amar, căci luna preacurată
Se-ntunecă la faţă câteodată.

Şi Nuama a băut cupa până la fund, a umplut alta şi a întins-o surorei califului. Aceasta a băut, a luat lăuta, a acordat-o şi a început să cânte…

„Pe patul morţii sunt, de când te-ai dus!
Mă uit la Răsărit şi la Apus,
Tot aşteptând să vii, iubita mea!
Răsari odată, luminoasă stea…”

După ce au petrecut un timp, a intrat în încăpere stăpânitorul dreptcredincioşilor. S-au sculat toţi, închinându-se în faţa sa. Când a văzut-o pe Nuama cu lăuta în mână, califul a întrebat:

— Mâhnirea şi durerea ţi-au trecut?

Dar văzându-l pe Niama, a întrebat-o pe soră-sa cine-i.

— E o roabă cu oare Nuama s-a obişnuit până într-atât, încât fără dânsa nu poate nici mânca, nici bea…

Apoi, sora califului a rostit următoarele versuri:

„Frumoasa mea, îndură-te şi vină,
Cu dragostea profundă şi deplină
S-alcătuim o rază de lumină.

— Pe Alah, a răspuns califul. E tot atât de frumoasă şi roaba asta! Într-adevăr, mâine voi porunci să i se pregătească o încăpere lângă cea a Nuamei, şi-i voi da veşminte şi covoare…

Sora califului i-a întins apoi fratelui ei cupa şi el s-a aşezat lângă Nuama, i-a umplut o cupă la rându-i şi a rugat-o să cânte.

Nuama a început:

„Întinsul şi măreţul califat,
Până-n străfundul lui s-a luminat,
Şi zări mai depărtate se deschid,
Când din serai coboară Al-Raşid,
Stăpânitor peste sultani şi hani…
Alah să-i dea un milion de ani,
Să aibă când iubi, să aibă când
Dreptate răspândi pe-acest pământ…
Numai urări de bine să auzi,
De la Bagdad şi pân'la Andaluzi,
Să-mparţi şi îndurare, şi pomeni,
De la Tanger şi pân'la Indieni…"

După ce au petrecut aproape toată noaptea, cu vin şi cântece, şi se aflau în cea mai bună veselie, sora califului s-a ridicat:

— O, stăpânitor al dreptcredincioşilor! Ascultă acum o istorie citită de mine în cărţile unor bărbaţi demni de crezare: se spune, şi numai Alah ştie totul, că în cetatea Kufa trăia de mult un fecior pe nume Niama. Acesta avea o roabă. Crescuseră împreună ca frate şi soră. După ce s-au luat, nenorocirile i-au despărţit. Ea a fost răpită din casă, şi hoţul o vândut-o unui calif, cu zece mii dinari. Dar soţul ei o iubea atât de mult, încât şi-a părăsit patria şi familia şi s-a dus s-o caute, şi a căutat-o până a găsit-o… Când în sfârşit, Niama a ajuns, înfruntând cele mai mari primejdii, la soaţa lui, abia a apucat să se aşeze lângă ea, când iată că a intrat califul şi a dat poruncă, fără să şovăie, să fie omorâţi amândoi. Ce spui, o, stăpân al dreptcredincioşilor, de această nedreptate?

— Istoria asta e minunată. Califul acela ar fi putut fi îndurător, ar fi trebuit să se gândească doar că dragostea iartă totul… De asemenea, n-ar fi trebuit să uite că vinovaţii se aflau în casa lui, şi deci i-ar fi putut pedepsi oricând… De aceea, califul din istoria ta a săvârşit o faptă nedemnă de un calif…

— Frate! a strigat atunci sora. Te rog, în numele stăpânului cerului şi pământului, ascultă un cântec al Nuamei…

Şi Nuama a început să cânte…

Califului i-au plăcut versurile cântate.

— Acum, frate calif, a început sora lui, răspunde-mi la întrebarea: poate cineva călca fără temei o hotărâre? Sculaţi-vă! a strigat ea apoi către Niama şi Nuama. O, stăpânitor la dreptcredincioşilor! Istoria spusă mai înainte era istoria Nuamei. Hadjadj a răpit-o şi ţi-a trimis-o. A minţit, scriindu-ţi că a plătit pe ea zece mii dinari! În faţa ta se află iubitul ei, Niama. Te rog, în numele lui Hamza şi a lui Abba, moşii proorocului Mahom, iartă-le vina şi uneşte-i! Vei săvârşi o faptă mare şi vei fi răsplătit în amintirea oamenilor… Ei sunt în puterea ta, au şi gustat din mâncărurile tale, au gustat şi din vinul tău. Te rog, frate, dăruieşte-le viaţa…

— Ai dreptate, soră, a răspuns califul. Am hotărât o dată şi nu am dreptul să revin asupra hotărârii mele. Omul acesta e iubitul tău? a întrebat-o pe Nuama.

— Da, o, stăpâne al dreptcredincioşilor!

— Cum ai aflat locul unde se află Nuama, şi cine ţi-a descris acest loc? l-a întrebat apoi califul pe Niama.

— Stăpâne al dreptcredincioşilor! Jur pe părinţii şi străbunii tăi neprihăniţi, că nu-ţi voi ascunde nimic…

Şi a povestit toată istoria cu medicul persan, şi cu plecarea din Kufa şi cu femeia care l-a adus în serai, şi cum a greşit uşa…

După ce califul a ascultat cu mirare, a poruncit să fie chemat persanul, şi l-a numit mai-mare al seraiului, şi i-a dăruit un veşmânt de cinste mare. Şi califul s-a arătat mărinimos foarte şi faţă de Niama, ţinându-l lângă el încă şapte zile, petrecând împreună în veselie şi sărbătoare.

Apoi i-a lăsat să se înapoieze la Kufa, la părinţii lui Niama, unde au trăit în mare fericire, până ce distrugătorul tuturor fericirilor i-a luat la sine… laudă iubirii, fântână unică fără de moarte, din ale cărei unde s-au adăpat, se adapă şi se vor adăpa toate vieţuitoarele, până-n vecii-vecilor…

ALEXANDRU CEL MARE ŞI SULTANUL CEL BINE CHIBZUIT. DESPRE MODESTIE ŞI FOLOASELE EI…

Alexandru cel Mare a ajuns odată într-o ţară unde nimeni nu strângea averi.

— Să poftească să se înfăţişeze mie sultanul acestei ţări… a rostit el, şi căpeteniile au şi alergat la sultan, poftindu-l.

— Daţi răspuns stăpânului vostru că nu vreau să mă înfăţişez lui… a răspuns sultanul.

Astfel auzind, Alexandru s-a dus la dânsul şi l-a întrebat care sunt bucuriile oamenilor de pe-acolo? Unde le sunt averile, căci nicăieri nu vede nici aur, nici argint!

— La ce ne-ar ajuta toate acestea? a răspuns sultanul. Ce mulţumire ne-ar putea aduce?

— Şi de ce vă hrăniţi numai cu rădăcini şi plante? a stăruit Alexandru.

— Pentru că nu vrem ca trupurile noastre prea grase să fie cândva adăpost viermilor. Şi oare bucatele gustoase pot alcătui fericirea?

Astfel zicând, sultanul a adus un craniu omenesc, şi punându-l în faţa oaspetelui, l-a întrebat:

— Ştii tu cine a fost acesta, Alexandre?

— Nu, nu ştiu!

— Acesta a fost cândva sultan peste măsură de puternic, asupritor al celor slabi!…

Şi scoţând sultanul alt craniu, a întrebat:

— Dar acesta, ştii, Alexandre, cine fost-a?

— Nu!

— Acesta a fost sultan drept, şi de aceea până-n veac îl preamăresc noroadele…

Alexandru cel Mare a izbucnit în plâns. L-a strâns pe sultan la inima sa, strigând:

— O, înţeleptule! Dacă vrei, vizir mi te fac, şi-mi împart cu tine stăpânirea…

— Departe de mine una ca asta… a răspuns sultanul.

— De ce? a întrebat Alexandru, mirat foarte.

— Pentru că pe tine te urăsc toţi oamenii, din cauza puterii şi bogăţiilor, în timp ce pe mine mă iubesc, pentru dreptatea ce o împart…

Alexandru cel Mare l-a strâns încă o dată la inima sa. L-a sărutat şi şi-a văzut de drum, în fruntea oştilor.

CREDINŢA ŞI CINSTEA CELOR DOI SOŢI DIN IZRA. CUM BUNUL SOŢ BIRUIE ÎNCERCĂRILE VRĂJMAŞULUI…

Trăia cândva în seminţia Izra un bărbat ales. Îşi închisese inima asupra tuturor deşertăciunilor.

Îşi câştiga traiul, alături de soaţa sa, împletind evantaie şi apărătoare de ţânţari. Cum se însera, el cutreiera uliţele şi maidanele, şi vindea marfa. Cumpăra hrană şi se întorcea acasă.

Într-o seară, cum trecea acel om din Izra pe-o uliţă, l-a zărit soaţa unui om bogat şi puternic. L-a găsit atât de frumos, încât s-a gândit să-l despartă de soaţa lui, drept care, a trimis în uliţă o slujitoare să-l cheme.

Şi neavând acel om din Izra nicio bănuială, a urmat-o pe slujitoare, şi cum a intrat într-o încăpere, uşile s-au şi închis în urma lui. S-a ivit numaidecât femeia bogatului, şi grăindu-i i-a zis:

— Om din Izra! Poruncescu-ţi să-ţi laşi soaţa şi să-mi fii mie bărbat… Dacă nu mi te spui de bună voie, rob te fac! Toate uşile sunt păzite de ieniceri! Şahi şi sultani puternici şi bogaţi s-au străduit degeaba să-mi cucerească dragostea, căci îmi eşti drag doar tu…

Omul din Izra nici nu şi-a ridicat ochii spre dânsa.

— Preabine! a răspuns într-un târziu. Dar înainte de a-ţi da răspuns, lasă-mă să mă duc pe acoperişul seraiului tău, să-mi spăl mâinile, după cum cer datinile poporului meu…

Şi astfel, omul din Izra s-a suit pe acoperiş. S-a spălat. Apoi, s-a uitat în jos, hotărât să sară, mai bine să moară decât să-şi părăsească soaţa! Şi şi-a făcut vânt. S-a aruncat cu capul în jos. Deodată însă s-a arătat duhul soţilor credincioşi. L-a apucat în braţe. L-a adus pe pământ nevătămat…

Şi cum a ajuns pe pământ credinciosul soţ, a mulţumit duhului şi s-a întors acasă cu mâna goală. Şi întrebându-l soaţa de ce lipsise atât şi ce s-a întâmplat cu marfa luată cu sine, el i-a spus tot ce i se întâmplase…

— Preabine! a răspuns soaţa. Ne vom culca flămânzi, dar, pentru ca vecinii noştri să nu ştie că n-avem ce mânca, să aprindem focul, ca şi cum am pregăti cina.

Şi ea a aprins focul. Şi iată că a venit numaidecât o vecină să împrumute foc. Femeia din Izra a poftit-o să se ducă la cuptor, să ia. Şi ajungând vecina la cuptor, s-a mirat foarte văzându-l ticsit cu pâini rumene! a prins a striga către femeia din Izra că, dacă nu vine mai repede să scoată pâinile, se ard…

— Ai auzit ce spune? a întrebat omul din Izra.

— Am auzit! a răspuns soaţa, şi ducându-se la cuptor, l-a aflat plin cu pâini coapte! Şi luând ea o pâine, şi aducând-o soţului său, au frânt-o şi au ospătat până la saţ… Apoi ea a întrebat:

— Oare ce-ar fi, bărbate, dacă duhul buneicredinţe ne-ar dărui ceva de preţ, să scăpăm de sărăcie şi muncă grea?

Şi nu bine şi-a sfârşit cuvântul, că acoperişul casei s-a despicat, şi un rubin a căzut înăuntru, luminând toată încăperea! S-au bucurat nespus soţii din Izra. Au adormit târziu, fericiţi! Şi femeia a visat că parcă se afla într-un serai cu nenumărate tronuri. Şi întrebându-l pe duhul buneicredinţe pentru cine sunt, duhul i-a răspuns:

— Pentru voi sunt! Iată, aţi ajuns la bogăţie…

— O, nu! a răspuns soaţa din Izra. Fă bine şi lasă-ne să muncim şi să fim fericiţi, căci izvoare de lacrimi sunt averile! De aceea, rogu-te, ocrotitorule spirit, ia-ţi şi rubinul înapoi.

Şi trezindu-se femeia din visul său, a văzut că rubinul dispăruse tot prin acoperiş, aşa cum venise.

ŞEHERAZADA SPUNE ISTORIA CADIULUI DIN IZRA ŞI A SOAŢEI SALE ÎNVINOVĂŢITĂ DE NECREDINŢĂ…

Se istoriseşte că trăia printre fiii seminţiei Izra un cadiu. Şi ducându-se el odată în hagialâc la Ierusalim, fratele său a vrut să-i ia soaţa! Ea l-a dojenit cu cuvinte aspre. Însă, spre răzbunare, ticălosul a făcut rost de martori falşi învinovăţind-o de necredinţă. Au dus-o în faţa sultanului, la judecată, şi a fost osândită să fie omorâtă cu pietre… A fost deci repezită într-o groapă, şi călăii au aruncat asupră-i atâtea pietre, încât au acoperit-o…

S-a lăsat noaptea. Femeia plângea şi gemea. A auzit-o un călător. S-a apropiat şi a scos-o din groapă. A dus-o acasă la el. A dat-o în grija soaţei lui, să-i lecuiască rănile. După ce nefericita s-a

însănătoşit, soaţa acelui om i-a dat în seamă un copil.

Într-o noapte, un tâlhar s-a furişat în încăperea unde dormea ea. S-a năpustit cu cuţitul, s-o omoare! Însă, în loc s-o înjunghie pe ea, a omorât copilul! Când s-a trezit dimineaţa şi a găsit copilul mort, nefericita l-a dus la stăpână-sa, plângând, dar aceasta a strigat:

— Tu, ticăloaso, mi l-ai ucis!

A bătut-o îngrozitor. A vrut să-i taie capul, dar din fericire a venit bărbatul şi a oprit-o.

Şi numaidecât apoi, nefericita a pornit în lumea ei, doar cu câteva drahme la dânsa…

Şi trecând printr-un sat, a văzut mulţime adunată în jurul unui om încă viu, spânzurat de-o creangă.

— Ce-a făptuit acest om? a întrebat ea.

— Moarte de om! a răspuns careva.

— Luaţi aceste drahme, ca preţ de răscumpărare, şi lăsaţi-l liber… a spus nefericita, dând ultimele drahme…

Oamenii au luat banii şi au eliberat făptaşul, şi el a îngenuncheat în faţa salvatoarei sale, făgăduindu-i că va fi om de treabă până la moarte! Şi a clădit nefericitei o colibă, să aibă unde locui. Şi i-a adus lemne de foc şi hrană. Ea vindeca bolnavii. Alina sufletele nefericiţilor, prin cuvânt înţelept şi blând.

În vremea asta, fratele cadiului, cel vinovat de nenorocirea ei, s-a îmbolnăvit de rac la obraz. Femeia ce o bătuse din pricina copilului ucis s-a îmbolnăvit de lepră, iar tâlharul, ucigaşul copilului, a rămas olog…

Şi întorcându-se între timp cadiul de la Ierusalim, a aflat că soaţa lui fusese omorâtă cu pietre. L-a aflat şi pe fratele său, cu rac la obraz.

— De ce nu te duci şi tu la femeia din colibă? l-a întrebat cadiul. Am să te duc la ea. Fiindcă am auzit că ştie vindeca tot felul de boale…

Şi astfel, cadiul şi-a dus fratele la coliba ei.

Şi auzind despre dânsa şi bărbatul femeii leproase, a dus-o şi el pe nevastă-sa la dânsa. Şi a venit chiar şi pungaşul rămas olog. Şi aşa, s-au întâlnit toţi la uşa colibei. Şi pustnica din colibă i-a putut vedea pe toţi, fără să fie văzută. Şi cum s-au apropiat de uşă, i-a cunoscut numaidecât.

— Să nu speraţi în vindecare! a strigat ea. Dacă nu vă veţi recunoaşte mai întâi păcatele, să nu speraţi!

— Pocăieşte-te şi mărturiseşte! a strigat cadiul către fratele său.

— Vreau să-mi recunosc nelegiuirea! a strigat fratele şi şi-a mărturisit vina sa!

— Şi eu vreau să-mi recunosc păcatul! a strigat mama copilului ucis, şi a povestit cum a bătut şi gonit pe nedrept o femeie nefericită…

— Şi eu, a spus, în sfârşit, tâlharul, am vrut să tai capul unei femei, şi în locul ei am ucis un copil!

Auzind mărturisirile, femeia din colibă a strigat către soţul ei:

— O, stăpâne! Precum vezi, nevinovată sunt…

Şi toţi s-au plecat în faţa ei, până la pământ.

ISTORIA CELOR DOI SULTANI TRUFAŞI. AFLĂM LA CE AR FI TREBUIT SĂ AJUTE AVERILE. ŞI ALTE FAPTE, DE ADÂNCĂ ÎNVĂŢĂTURĂ…

Se istoriseşte despre un sultan din vechimi că a vrut să se arate poporului său, înconjurat de toţi mai-marii şi cu toată strălucirea. A trimis cuvânt tuturor prietenilor şi emirilor să se pregătească şi a poruncit să i se aducă cele mai preţioase veşminte şi cei mai frumoşi cai. Şi după ce şi-a ales tot ce era mai frumos, a pornit călare, îmbrăcat în întregime în aur şi perle, în mijlocul puterii oştilor.

Şi şi-a lăsat mândrul roib să joace în voie, iar îngâmfarea umflându-i sufletul, îşi spunea:

— Cine se poate măsura cu mine în lumea asta?

Dar s-a apropiat deodată de el un om îmbrăcat în zdrenţe. I-a apucat calul de frâu.

— Ia mâna! a strigat sultanul. Nu ştii în faţa cui te afli?

— Am o rugăminte… a strigat străinul.

— Aşteaptă până descalec…

— Nu pot aştepta…

— Atunci vorbeşte!

— Trebuie să-ţi grăiesc între patru ochi… a dat străinul răspuns.

Sultanul şi-a aplecat spre el urechea.

— Sunt îngerul morţii… i-a şoptit străinul.

— Atunci, a rostit sultanul îngrozit, lasă-mă să-mi iau rămas bun de la soaţă, copii şi vecini…

— Nu se mai poate! N-o să-i mai vezi niciodată pe ai tăi, căci viaţa ta s-a sfârşit!

Şi îndată ce străinul a spus acestea, sultanul a căzut mort.

Şi s-a dus străinul după aceea la un om sărman şi drept, şi după ce i s-a închinat, i-a zis:

— Trebuie să-ţi mărturisesc o taină…

— Spune-mi-o la ureche… a răspuns cel sărman şi drept.

— Sunt îngerul morţii…

— Aşa? Mă plec ţie cu pace şi întristare… a răspuns dreptul. Las în urma mea numai fapte bune, şi pot pleca liniştit, căci cugetul meu e împăcat…

Şi cel sărman şi drept a îngenuncheat liniştit, şi trimisul morţii i-a luat sufletul.

Şi tot aşa se mai istoriseşte că un sultan a strâns odată comori nesfârşite, şi şi-a făcut rost de tot ce-i putea aduce plăcere. A poruncit să i se clădească un serai măreţ, cum numai cei mai puternici sultani aveau, cu două porţi uriaşe, păzite de mulţi străjeri şi oşti bine întocmite.

Într-o zi, a dat poruncă bucătarului să gătească un ospăţ cu cele mai alese bucate, şi a poftit prietenii şi pe mulţi slujbaşi.

— Iată, ai toate plăcerile lumii, îşi spunea sultanul, stând mândru la masă. Gustă-le acum şi bucură-te de viaţă şi fericire…

Dar îndată ce a rostit acestea, s-au şi auzit bătăi în poartă, încât seraiul s-a cutremurat.

Şi repezindu-se oaspeţii şi străjerii la poartă, au zărit un bărbat zdrenţăros, cu desagă în spate.

— Vai ţie! Au ţipat ei. Ce înseamnă neruşinarea şi obrăznicia ta? Cum te-ai încumetat să ne tulburi masa? Aşteaptă, căci o să primeşti pentru asta o plată, să-ţi ajungă până la moarte…

Străinul a spus atunci:

— Vestiţi-l, rogu-vă, pe stăpânul vostru să poftească afară, că am să-i spun ceva…

— Cine eşti tu, ticălosule, că îndrăzneşti să-l chemi pe sultan afară?

— Spuneţi sultanului întocmai… a stăruit străinul.

Şi s-au dus străjerii la stăpânul lor, şi i-au dat seamă.

— Şi n-aţi strigat la el? Nu l-aţi fugărit? s-a mirat sultanul, şi-n timp ce spunea aceasta, s-au auzit iar bătăi, mai puternice, în poartă. Slujitorii s-au repezit asupra îndrăzneţului cu bâte şi arme, însă el a strigat:

— Staţi, unde vă aflaţi… căci sunt trimisul morţii!

Şi auzind acestea, toţi au rămas împietriţi de groază.

Şi a spus sultanul către îngerul morţii:

— Ia acum în locul meu pe altcineva! Cel puţin lasă-mă să-mi sfârşesc masa…

— Am venit anume pentru tine! i-a răspuns trimisul. Cum să iau viaţa altcuiva? Vreau să te despart de toate comorile…

Auzind sultanul aceasta, a oftat adânc, a plâns şi a strigat:

— Blestemat fie aurul amăgitor! Am crezut că-mi va folosi, însă a fost spre pierzania mea, căci acum eu plec cu mâinile goale şi-l las duşmanilor mei…

— De ce ne blestemi? l-au întrebat banii de aur, căpătând glas. Blestemă-te pe tine! Noi am venit în mâna ta pentru ca să-ţi fim mijloc de fapte bune, să-i ajuţi pe săraci şi slabi… Tu, în schimb, ne-ai strâns doar pentru plăcerea ta, şi n-ai preţuit valoarea noastră – de aceea trebuie să ne laşi acum duşmanilor tăi, iar ţie nu-ţi rămâne decât pierzania…

Şi îndată ce banii au grăit astfel, trimisul morţii şi-a împlinit datoria fără îndurare.

NEMAIPOMENITA ISTORIE A PITĂRIŢEI, SAU PUTEREA DRAGOSTEI…

Iată ce istorisea Abu-Bekr, fie-i gura de aur:

— Am călătorit odată din Ambar în Grecia, şi m-am oprit în apropierea cetăţii Amuria. Acolo m-am împrietenit cu un înţelept. După ce mi-am sfârşit treburile la Amuria, m-am întors la Ambar. Peste un an, m-am dus în hagialâc la Mecca. Tocmai când înconjuram templul, l-am zărit pe înţeleptul din Amuria, înconjurând templul împreună cu învăţăceii săi. M-am dus şi l-am întrebat de sănătate. I-am sărutat barba şi am plâns de bucurie. După aceea i-am luat mâna şi l-am rugat să-mi spună ce s-a mai întâmplat pe la Amuria…

— O, prietene, mi-a răspuns el. Lucru mare s-a întâmplat la noi, la Amuria! Nu demult, au venit mulţi oameni străini să mă vadă. Unul dintre ei, cel mai tânăr, s-a dus într-o zi în cetate, să cumpere merinde. Şi ducându-se în cetate, a văzut o pităriţă aşa de frumoasă, încât văzând-o a căzut leşinat.

Când şi-a căpătat iar lumina cunoaşterii, s-a dus la ceilalţi călători. Le-a spus:

— Călătoriţi mai departe voi, căci eu aici la Amuria rămân! Ceilalţi călători s-au împotrivit, rostind cuvinte înţelepte, însă el nu i-a ascultat. S-a întors înapoi în cetate, şi s-a aşezat în faţa pităriei unde văzuse fata. Când ea l-a întrebat ce vrea, el i-a mărturisit dragostea. Ea s-a îndepărtat repede. Feciorul a rămas trei zile în faţa uşii, flămând şi însetat, uitându-se mereu la dânsa… Şi dându-şi seama că nu va scăpa de el cu vorbă bună, fata s-a dus la neamurile ei şi le-a spus. Neamurile i-au asmuţit asupra străinului pe feciorii din cetate. Şi feciorii din cetate l-au bătut cu pietre, aproape rupându-i coastele, însă străinul nu s-a clintit din loc.

— Mi-a ajuns această veste abia când locuitorii hotărâseră să-l omoare… a continuat înţeleptul din Amuria. M-am dus numaidecât, şi l-am găsit întins la pământ! i-am şters sângele de pe faţă, l-am dus la mine acasă şi timp de patru zile i-am îngrijit rănile. După ce s-a însănătoşit şi putea merge, a părăsit casa şi s-a aşezat iar în faţa pităriei. Şi când l-a văzut din nou, fata l-a rugat s-o lase în pace, să nu mai stea în faţa pităriei…

— Dar cum să mă lase inima? a răspuns feciorul, cu ochii arşi de fiorul iubirii.

Şi iar au venit feciorii şi l-au bătut cu pietre, până a căzut cu faţa pe pământ şi a strigat:

— Alah mi-i martor că sufăr pentru iubirea mea curată…

Cum am auzit larma, m-am dus din nou la acel fecior. I-am fugărit pe cei ce-l chinuiau.

Am vrut apoi să-l duc la mine acasă, dar murise. L-am înmormântat. Şi iată: pe la miezul nopţii s-au auzit deodată strigăte puternice, dinspre pitărie. Toţi locuitorii s-au strâns. S-au dus să vadă ce s-a întâmplat! Şi pităriţa a istorisit:

— Cum am adormit, am visat că a venit la mine feciorul mort astăzi. M-a luat de mână şi m-a dus

într-o grădină frumoasă ca a paradisului. Când am ajuns la poarta grădinii, paznicul mi s-a închinat. Am intrat, împreună cu feciorul. Şi m-a dus feciorul într-un serai mare…

— Seraiul acesta, zidit numai din pietre scumpe, ne este hărăzit nouă, dar nu vom intra până nu mă vei lăsa să te sărut… Te aştept la mormântul meu, în a cincea noapte…

Şi întinzând mâna spre un pom din faţa seraiului, şi culegând două mere, feciorul a adăugat:

— Ia aceste două mere… Ospătează-l pe unul, iar pe celălalt păstrează-l pentru înţeleptul din Amuria…

Am mâncat un măr, şi cred că era mai gustos decât toate merele… După aceea, feciorul m-a luat iar de mână şi m-a adus acasă…

*

* *

După o clipă, înţeleptul din Amuria a urmat:

— Când am luat mărul hărăzit mie, a strălucit în întunericul nopţii ca o stea! Era aşa de bun, cum nu se mai află altul pe pământ!

În vremea asta, pităriţa nu mai voia să ia în gură nimic. În a cincea noapte s-a sculat şi s-a dus la mormântul feciorului. S-a aruncat la pământ şi a murit…

Şi cum a trecut noaptea şi a venit iar ziua, s-au arătat în acel loc doi moşnegi, însoţiţi de două babe. Toţi erau îmbrăcaţi în veşmânt de păr aspru.

— O, voi locuitori ai acestui ţinut! Au strigat ei. Am venit s-o înmormântăm pe pităriţa din Amuria…

Iar locuitorii cetăţii, găsind fata moartă pe mormântul feciorului, au spus:

— O vom înmormânta noi, dar nu aici!…

Străinii în veşmânt aspru au strigat:

— Dacă vreţi s-o înmormântaţi, n-aveţi decât să încercaţi… Dacă veţi izbuti s-o ridicaţi de jos, înmormântaţi-o unde, vreţi; dacă nu, să fie îngăduit unuia dintre noi să încerce s-o mişte şi, dacă va izbuti, lângă fecior să fie înmormântată!…

Locuitorii cetăţii au chemat numaidecât patruzeci de feciori, s-o ducă pe fată de lângă mormânt, şi au legat-o cu o funie groasă, înfăşurată de trupurile lor, şi cum s-au opintit, funia s-a rupt! Şi încercând mai apoi chiar toţi oamenii din Amuria să mişte moarta, n-au izbutit nici ei!

— Încercaţi voi acum… au strigat oamenii din Amuria, către moşnegi. Şi s-a apropiat de fata moartă un moşneag, şi a apucat-o de veşmânt, şi a ridicat-o ca pe-un fulg. Şi luând-o în braţe, a dus-o într-o peşteră, şi cele două femei în veşmânt aspru au spălat-o, au învelit-o într-un giulgiu de moarte, şi au înmormântat-o lângă fecior…

— Am văzut acestea cu ochii noştri! a adăugat înţeleptul din Amuria, şi a. Oftat adânc şi a rostit versuri de preamărire a iubirii.

POTCOVARUL ŞI FATA

Se mai spune:

Trăia într-o cetate un potcovar, despre care se grăia că-şi bagă mâna în foc şi scoate fierul înroşit, fără să se frigă… Şi vrând să vadă dacă-i adevărat ce se spunea, un om s-a dus în cetatea aceea, a întrebat unde stă, şi aflându-l, şi-a dat seama că nu i s-a spus decât adevărul. A aşteptat până ce potcovarul şi-a sfârşit lucrul, apoi a intrat, i s-a închinat după cuviinţă.

Potcovarul l-a primit cu bucurie şi l-a poftit în locuinţa sa.

— Am auzit de minunata putere ce o ai… i-a spus oaspetele. Cum ai ajuns la aceasta?

— Vreau să-ţi istorisesc… i-a răspuns potcovarul. Mai demult, mi-a fost dragă o fată, aşa de neclintită în cinstea ei, încât nu-mi îngăduia s-o sărut…

Şi iată că a venit asupră-ne un an de foamete. Într-o zi a bătut cineva la uşa mea. M-am dus să văd cine-i. Era fata!

— Prietene, mi-a spus ea. Mi-i foame, şi-mi ridic ochii spre tine, ca spre mântuitorul meu! Miluieşte-mă, căci mor de foame…

— Dar oare nu ştii cât de mult sufăr din cauza ta? De cât timp mă chinuieşti? Dacă eşti tot aşa de neclintită în cinste, nu-ţi dau nimic!

— Mai bine să mor de foame… a răspuns ea, şi s-a dus.

Apoi, când a venit iar, după două zile, iar mi-a cerut mâncare, şi eu i-am răspuns tot aşa, dar am poftit-o în casă, rugând-o să se aşeze, căci abia se putea ţine pe picioare. I-am pus dinainte blidul cu de-ale gurii şi, pe când mânca, lacrimile îi curgeau în blid… Deodată însă eu i-am luat blidul de dinainte:

— Tot aşa de neclintită eşti?

— Tot! mi-a răspuns ea, şi s-a ridicat. Vreau mai bine să mor, decât să mă clatin în cinstea mea!

După două zile, mi-a bătut iar la uşă, şi când am ieşit, mi-a spus cu glasul şi mai slăbit de foame:

— Puterea mea e pe sfârşite, şi nu pot cere mâncare de la nimeni, decât de la tine!

— Nu! am răspuns eu. Nu-ţi dau nimic, dacă tot mai stărui în neclintirea ta…

A intrat în casă, ţinându-se de uşă şi de pereţi… Am făcut focul. Am pregătit fiertura… I-am turnat-o dinainte, în blid, ros de căinţa că o chinuisem.

— Pofteşte şi ospătează! i-am spus, cu ochii plini de lacrimi.

— Dacă într-adevăr plângi cu lacrimile căinţei, atunci să fii ferit în toate zilele vieţii tale de arsura focului…

Aşa m-a binecuvântat ea, şi am lăsat-o să ospăteze. Şi ducându-mă să iau foc din vatră, un cărbune mi-a căzut pe picioare, şi nu m-a fript! Apoi am luat cu mâna alt cărbune, fără să mă frig… M-am întors în încăpere, să mulţumesc fetei pentru darul făcut mie, dar ea murise zâmbind, plecată asupra blidului…

ÎNTÂMPLAREA UNUI SULTAN; PILDA CU OGORUL ŞI LEUL…

Călătorind odată un sultan prin stăpânirea sa, a ajuns însetat într-un sat. S-a oprit în faţa unei uşi şi a cerut apă. I-a deschis o femeie cu ulciorul plin. Şi bând sultanul ulciorul până la fund, s-a uitat la femeie, şi a găsit-o aşa de frumoasă, încât a prins a spune cuvintele de mărturisire ale iubirii. Şi femeia l-a poftit în casă, şi mai apoi, poftindu-l în jilţ, i-a pus în faţă o carte:

— Iată, stăpâne! Veseleşte-ţi puţin cugetul cu aceasta, până mă întorc…

Şi aşezându-se sultanul, a început a citi, şi aflând în carte legile de neştirbit ale buneicredinţe, s-a cutremurat în sine-i şi şi-a văzut de drum. Şi venind bărbatul acelei femei acasă, şi istorisindu-i ea cele întâmplate, el s-a înfricoşat foarte, temându-se că sultanul va veni să-i răpească soaţa. Şi nu s-a mai putut stăpâni mult. S-a dus în cetatea de scaun, la sultan.

— Alah te înalţe, stăpânul meu! a strigat el. Am auzit că un leu puternic a venit pe pământul meu, şi aşa de tare mă tem, încât nu mai îndrăznesc să mă apropii de ogorul meu, ştiind că sunt prea slab să mă împotrivesc leului…

Dându-şi seama sultanul despre ce era vorba, a răspuns:

— Du-te în pace! Leul nu va mai călca niciodată pe acolo şi nu-ţi va mai face niciun rău!

Apoi a poruncit să aducă daruri pentru om şi pentru soaţa sa.

ISTORIA ÎNVĂŢĂTORULUI

Am trecut odată pe lângă un învăţător tânăr, frumos şi îngrijit îmbrăcat. M-am oprit. S-a ridicat în faţa mea şi m-a poftit să mă aşez. Am prins a grăi despre cartea Coranului, despre poezie şi gramatică. Era priceput în toate. M-am bucurat.

Când m-am dus iar la el, în altă zi, m-a întâmpinat o roabă. M-a întrebat ce vreau.

— Să vorbesc cu stăpânul tău…

— Stăpânul meu e în doliu…

— Spune-i că prietenul său vrea să-l vadă, am adăugat eu.

Când am intrat, l-am aflat pe învăţător singur şi trist.

— Pacea fie cu tine… i-am urat. Trebuie să-ţi porţi nenorocirea cu bărbăţie… L-ai pierdut poate pe tatăl tău?

— Nu…

— Poate pe mama ta?

— Nu…

— Poate vreo rudă apropiată?

— Nu…

— Atunci, pe cine?

— Am pierdut-o pe iubita mea…

— Lasă, vei găsi alta, mai frumoasă…

— Află, mi-a răspuns învăţătorul, n-am văzut-o şi n-am auzit-o niciodată…

— Ciudat! am răspuns. Cum ai putut-o iubi deci?

— Stăteam odată la fereastră, şi am auzit un trecător cântând următoarele versuri:

„Iubita mea, frumoasa mea Amrus,
De ce cu tine inima mi-ai dus?
Din lacomul durerilor puhoi,
Îndură-te şi adă-mi-o-napoi…”

— Atunci, m-am gândit eu, dacă Amrus n-ar fi cea mai minunată femeie, nu s-ar fi creat asemenea versuri pentru ea! Şi am iubit-o! Dar după două zile, l-am văzut din nou pe trecător. Cânta următoarele versuri:

„Stăpâno, tu, frumoasa mea Amrus,
Mi-i vie-n suflet clipa când te-ai dus,
Şi din deşert, prin pulberi în puhoi,
Venit-a roibul singur înapoi.

Din aceste versuri, mi-am dat seama că Amrus murise! De aceea sunt de trei zile în doliu…

— Când am auzit aceasta, a continuat povestitorul, l-am părăsit pe învăţător, mirat peste măsură…

ISTORIA LUI IUNUS-SCRIITORUL. VOM CUNOAŞTE ŞI O ROABĂ; ŞI PE VALID, RAJAHUL INDIEI…

Pe timpul califatului lui Hizam, fiul lui Abdul Melic, trăia un bărbat cunoscut sub numele de Iunus-scriitorul. Şi călătorind odată Iunus la Damasc, cu o roabă frumoasă, de vânzare, s-a oprit cu caravana la malul unui mic lac, îndestulându-se cu merindea ce o mai avea şi cu un ulcior cu vin.

Deodată, s-a arătat un călăreţ tânăr şi frumos, însoţit de doi slujitori. L-a salutat pe Iunus şi l-a

întrebat dacă-i bucuros de oaspeţi…

Iunus l-a poftit la masă. I-a dat şi să bea, şi a rugat roaba să cânte. Călăreţul a rămas cu totul fermecat de cântare. Şi după ce au petrecut astfel, până după rugăciunea de noapte, călăreţul l-a întrebat pe scriitorul Iunus ce anume îl duce la Damasc…

— Vreau să vând roaba asta…

— Cu ce preţ?

— O vând cu cât îmi trebuie să-mi plătesc datoriile, şi să-mi înfloresc starea…

— Îţi dau treizeci mii drahme…

— Nu-mi ajunge!

— Dau patruzeci mii…

— Atâta mi-ar ajunge numai pentru plata datoriilor! Aş rămâne după aceea sărac şi gol…

— Cincizeci mii… Şi-ţi mai dau pe deasupra un veşmânt, şi îţi voi mai da şi parte din neguţătoriile mele, pe cât trăiesc…

— Ţi-am vândut-o! a răspuns Iunus.

Călăreţul l-a întrebat apoi dacă poate să ia numaidecât roaba cu sine, iar banii să-i plătească abia a doua zi dimineaţa…

Ameţit de vin, Iunus s-a ruşinat să-i arate neîncredere. A răspuns:

— Am încredere în tine! Ia-o!

După câteva ceasuri, Iunus şi-a dat seama de uşurinţa sa, şi i-a părut rău că dăduse roaba unui necunoscut, pe care nu ştia cum şi unde să-l mai găsească… Mai apoi, după rugăciunea de dimineaţă, caravana s-a îndreptat spre cetate, şi Iunus-scriitorul ar fi urmat-o, căci în locul unde se afla dogorea soarele prea tare, dar s-a temut ca nu cumva să vină vreun trimis al călăreţului cu banii, şi să nu-l găsească; şi s-a aşezat la umbra unui zid din apropiere. Într-adevăr, la scurt timp a venit, spre marea lui bucurie, unul dintre slujitorii călăreţului, şi întrebându-l i-a zis:

— Îl cunoşti pe cel ce ţi-a cumpărat roaba?

— Nu!

— Atunci vino cu mine… Află că el este Valid, fiul lui Suheil, rajahul Indiei…

Iunus s-a suit pe un cal, adus de slujitor anume, şi când a intrat în locuinţa lui Valid, roaba l-a întâmpinat şi i s-a închinat. Iunus a întrebat-o cum îi merge.

— O, stăpâne! a răspuns ea. Am fost adusă aici, şi am fost îngrijită bine, şi mi s-a dat tot ce aveam nevoie…

Şi îndată a venit un slujitor, şi l-a dus pe Iunus într-o încăpere unde l-a văzut pe cumpărător şezând pe tron.

Şi i s-a închinat cumpărătorul. L-a întrebat cum îl cheamă.

— Am avut o noapte proastă! a adăugat el. Mi-ai dat roaba, fără să mă cunoşti! Nu ţi-a părut rău?

Şi după ce a poruncit să i se aducă cincizeci mii drahme, le-a pus în faţa lui Iunus. Şi poruncind să i se aducă dinari una mie cinci sute, a cuvântat astfel:

— Îţi mai dau o mie dinari pentru părerea bună ce ai avut-o despre mine, şi cinci sute pentru cheltuielile de drum! Iau roaba numai aşa! Eşti mulţumit?

— Sunt pe deplin mulţumit… a răspuns Iunus şi a sărutat mâinile lui Valid.

Şi Valid a lăudat mult roaba, şi a spus să fie chemată, şi a rugat-o să cânte în faţa lui Iunus câteva versuri. Şi a poruncit unui slujitor să aducă pentru Iunus un cal, şi un catâr pentru calabalâc.

— Când vei mai avea nevoie de mine, să vii numaidecât… a încheiat Valid. Cât trăiesc să n-ai nicio lipsă…

Apoi Iunus şi-a văzut de drum.

Când, mai târziu, Valid a ajuns calif, Iunus a venit la el, şi ţinându-şi făgăduiala, l-a primit cu multă cinste, şi i-a dăruit mulţi bani, ajungând Iunus om de înaltă vază.

Şi a trăit Iunus aşa, în apropierea califului, până s-a rânduit şi el sub cerga de pulbere, lângă

străbuni.

IKIRMA ŞI HUSEIMA

În timpul califului Soliman, fiul lui Abdul Melic, trăia un urmaş din neamul fiilor Asad, renumit prin dărnicie şi omenie. Numele său era Huseima, fiul lui Baschar. După ce i-a copleşit, timp îndelungat, pe toţi prietenii, cu tot felul de binefaceri, norocul l-a părăsit, încât în cele din urmă a avut el însuşi nevoie de ajutorul şi omenia lor. Însă toţi s-au săturat de el repede, şi când şi-a dat seama de schimbare, Huseima s-a dus la soaţa sa. I-a spus:

— I-am găsit pe prietenii mei cu totul schimbaţi faţă de mine, şi m-am hotărât să nu mai ies din casă, până la moarte…

Şi Huseima a închis uşile, şi a trăit în casă din ce-i mai rămăsese, până a sfârşit totul…

Şi auzind de întâmplare Ikirma, beglerbegul Mesopotamiei, renumit prin dărnicia lui, a întrebat:

— Dar cum? Nici prietenii şi nici cunoscuţii nu i-au venit acestui bărbat în ajutor?

Şi într-o zi, după ce s-a întunecat, a luat patru sute dinari, i-a pus într-o pungă, şi a poruncit să i se înşeueze catârul. Şi luând cu sine doar un slujitor, să ducă banii, a călărit până în faţa casei lui Huseima. Aici, a luat punga de la slujitor. Apoi a bătut în uşă.

Ieşind Huseima să vadă cine bate, Ikirma i-a dat punga, spunându-i:

— Îndulceşte-ţi cu aceşti bani starea ta…

Huseima a scăpat punga din mână, aşa de grea era, şi a întrebat:

— Cine eşti tu, străine? Vreau să ştiu, ca să-mi jertfesc viaţa pentru tine!

— Nu-ţi spun acum… i-a răspuns Ikirma. Dacă aş fi vrut să mă cunoşti, n-aş fi venit la această oră…

— Dacă nu-mi spui cine eşti, nu primesc banii… i-a răspuns Huseima.

— Sunt un om care vrea să uşureze cu dragă inimă nenorocirea celor aleşi şi darnici…

Acestea zicându-le, Ikirma s-a îndepărtat repede. Şi luând Huseima punga cu bani, s-a dus la soaţa sa. I-a spus:

— Bucură-te, căci Alah ne-a ajutat, dacă punga asta e plină… Fii bună şi aprinde lumina…

— Nu mai avem lumină… i-a răspuns ea.

Şi astfel, au trebuit să aştepte cu nerăbdare dimineaţa.

Iar Ikirma, când s-a întors la seraiul său, a aflat că în lipsă îl căutase soaţa, mirată peste măsură că lipseşte noaptea, şi l-a chinuit atâta cu stăruinţa, până ce el i-a spus toată istoria.

Iar Huseima, dimineaţa, şi-a plătit datoriile, şi-a cumpărat tot ce-i trebuia, apoi s-a avântat în şa şi s-a dus la califul Soliman. Şi califul Soliman l-a poftit la sine, cum a ajuns. Şi numaidecât după ce Huseima i s-a închinat, l-a întrebat de ce nu l-a mai văzut nimeni atâta vreme…

— Necazuri grele… a răspuns Huseima. Abia ieri noapte am ajuns din nou în stare să mă pot înfăţişa stăpânului dreptcredincioşilor…

Şi Huseima i-a istorisit cum cineva i-a adus o pungă cu bani, şi Soliman abia-şi stăpânea mirarea.

— Îl cunoşti pe omul acela?

— Nu, a răspuns Huseima. N-a vrut să spună cine-i… A spus doar că el e cel ce uşurează nenorocirile sărmanilor…

Tot atunci, califul Soliman a dat lui Huseima tuiul de beglerbeg al Mesopotamiei, în locul lui Ikirma.

Şi Huseima s-a pregătit de drum, şi iată-l pornind spre Mesopotamia!

Şi ajungând în apropierea cetăţii de scaun, l-a întâmpinat chiar Ikirma, împreună cu cei mai de vază oameni, şi l-a însoţit în seraiul cel mare.

Şi având Ikirma să-i dea în primire bani, şi numărându-i, a văzut că lipsesc mulţi, Huseima i-a cerut să-i aducă şi să-i pună la loc tot atunci!

Şi neputându-i pune la loc, Huseima a poruncit ca Ikirma să fie pus în lanţuri. L-a lăsat să lâncezească în temniţă mai bine de-o lună.

Dar aflând soaţa lui Ikirma de toate acestea, a chemat pe cea mai înţeleaptă roabă la sine. I-a spus:

— Du-te tot acuma la beglerbegul Huseima şi spune-i că ai să-i dai un sfat prietenesc! Dacă te întreabă ce sfat anume, răspunde-i că nu stă bine să răsplăteşti cu temniţă şi lanţuri pe cei ce uşurează suferinţele celor aleşi…

Şi ducându-se roaba la Huseima, şi grăind cum i se poruncise, şi auzind-o Huseima astfel grăind, a strigat cu glas mare:

— Vai mie, păcătosul!… Deci Ikirma îmi arătase mila?

— Ikirma şi nu altul… a răspuns roaba.

Şi tot atunci, Huseima a poruncit să fie chemaţi cei mai de vază oameni, şi călărind împreună cu ei până la poarta temniţei, a intrat cu tot alaiul în temniţă, şi l-a găsit pe Ikirma arătând ca un mort.

Şi îmbrăţişându-l Huseima, şi sărutându-i obrazul, a strigat:

— O, vrednicule Ikirma! Înalte au fost faptele tale, şi răsplata mea nevrednică!

Huseima i-a scos numaidecât lanţurile, poruncind să fie pus în lanţuri el, spre a îndura răsplata nevrednică dată binefăcătorului…

Ikirma l-a rugat, în numele lui Alah, să nu facă una ca asta, şi astfel, cu toţi împreună au pornit spre seraiul lui Huseima, dar Ikirma a vrut să se îndepărteze, întrebând:

— Dar de ce să vin, o, Huseima?

— Vreau să-ţi înfloresc starea… Mi-i ruşine de fapta mea! Şi mi-i mai ruşine de soaţa ta, decât de tine…

Şi mai apoi, l-a dus pe Ikirma la baie, să se cureţe, şi el însuşi l-a slujit, dăruindu-i un veşmânt preţios. Şi dându-i mulţi bani, l-a însoţit până acasă.

Şi fiind Huseima în casa lui Ikirma, l-a rugat să-i îngăduie să se ducă la soaţa sa, să rostească cuvinte de iertare. Apoi l-a rugat pe Ikirma să vină cu dânsul, la calif.

Şi ajungând în faţa seraiului, numaidecât straja le-a dat intrare.

„Ce să fie aceasta? s-a mirat califul. Nu de florile mărului o fi venit la mine, fără poruncă, Huseima, beglerbegul Mesopotamiei”…

— Ce pofteşti deci, beglerbegule?

— Aduc numai veşti bune, o, stăpâne al dreptcredincioşilor! L-am găsit pe tămăduitorul nefericirii celor săraci! Şi pentru că ştiam cât de mult vrei să-i cunoşti, am vrut să-ţi fac o bucurie…

— Şi cine este tămăduitorul?

— Ikirma, căruia eu i-am luat jilţul de beglerbeg…

Şi poruncind califul ca Ikirma să fie lăsat numaidecât să intre, i s-a închinat cu prietenie, zicându-i:

— O, Ikirma! Numai durere ţi-au adus faptele tale bune! Îţi poruncesc deci: tot acum, să-mi arăţi tot ce ţi-i de lipsă…

Şi întocmind Ikirma o însemnare, cu tot ce avea nevoie, Soliman califul a poruncit să i se dea totul, şi pe deasupra i-a mai dat şi zece mii dinari şi două bucăţi de postav. La urmă i-a zis:

— În mâinile tale se află soarta lui Huseima! Dacă vrei, îi las rangul de beglerbeg; dacă nu, nu…

Şi rugându-l Ikirma să-l lase pe Huseima în înălţimea rangului, califul i-a dat şi lui, tot atunci, tuiul de beglerbeg al Adzerbaidjanului şi Armeniei.

Şi astfel, amândoi l-au părăsit pe califul Soliman, pornind unul spre Mesopotamia, celălalt spre Armenia şi Adzerbaidjan.

CUM NIŞTE OAMENI SE REGĂSESC, CA STROPII MĂRILOR…

Trăia odată, printre fiii lui Izra, un bărbat evlavios şi bogat. Şi apropiindu-i-se ceasul cel ultim, a oftat către fiul său:

— O, fiule! Sfatul ce ţi-l las la plecarea mea dintre oameni şi dintre razele soarelui e să nu juri niciodată, în faţa nimănui!

Şi cum şi-a dat tatăl ochii peste cap, lepădând ultima lacrimă către lume, unul dintre fiii lui Izra s-a şi înfăţişat feciorului, spunând:

— Tatăl tău mi-a fost dator bani mulţi. Dă-mi banii, sau jură că nu ştii nimic…

Şi aducându-şi aminte feciorul de dorinţa ultimă a tatălui, i-a dat suma cerută, spre a nu trebui să jure.

Apoi au prins a veni la el – cârd – hoţi şi şarlatani, cerând bani, şi el a trebuit să-şi dea până la urmă toată averea.

Şi într-o zi, nemairămânându-i nimic, a spus soaţei:

— Iată, am dat tot, şi dacă ar veni cineva să-mi ceară, aş fi silit să jur! Hai să ne părăsim mai bine patria, să ne călătorim într-o ţară unde nu ne cunoaşte nimeni…

Şi suindu-se pe cea dintâi corabie, omul acela s-a dus în lume, împreună cu soaţa şi copiii.

Şi în timp ce călătoreau pe ape, corabia s-a sfărâmat, şi el şi-a scăpat zilele, apucându-se de-o scândură. Femeia lui s-a prins de altă scândură. Şi s-au apucat şi cei doi copii de câte-o scândură, dar valurile mării i-au despărţit. Femeia a fost împinsă

spre ţărm, într-un sat mic, unul dintre fii a ajuns într-o cetate, departe, celălalt a fost pescuit de o corabie, iar tatăl a fost împins de valuri spre o insulă depărtată. Şi ajungând pe insulă, s-a spălat în mare, apoi s-a dus la un pom, îndestulându-se cu poame. Şi aflând un izvor, şi-a potolit setea.

Astfel a trăit el trei zile în şir.

Şi iată că venind ziua a patra, a auzit cum grăiesc nişte făpturi ale mării, ivite pe ţărm, la soare:

— Omule, nu te întrista! Tot ce ai pierdut vei recăpăta, şi tot ce nu mai nădăjduieşti vei primi. Află deci că pe insulă sunt ascunse comori nemăsurate. Foloseşte-le bine. Insula aceasta să fie arată, şi semănată, şi populată, şi niciodată să n-o părăseşti! Vor veni aici multe corăbii cu oameni! Să fii bun cu ei şi să-i pofteşti să rămână aici,

La tine, şi prin bunătate îţi vei câştiga inimile lor… Şi pulberea li se va înmulţi ca nisipul mării, umplând pustiul şi transformându-l în crâng verde…

Şi a găsit fiul lui Izra comorile, şi au venit multe corăbii. Şi fiind el darnic, şi sprijinindu-i pe cei nevoiaşi şi sărmani, au început a veni oameni din toate părţile; şi abia zece ani au trecut, şi insula era crâng verde, şi oamenii se înmulţiseră ca pulberea.

Şi l-au ales oamenii, pe omul acela, sultan, şi a ajuns vestit pentru dărnicia lui.

Şi auzind fiul său cel mai mare de faima lui, a venit la el, fără să ştie că-i este tată. Sultanul l-a primit bine şi l-a făcut, după scurt timp, sfetnic. Şi nu mult după aceea, fiul cel mic, ajuns neguţător, auzind şi el despre acel sultan drept, a venit şi el în insulă, ajungând sameş al vistieriei.

Şi a venit în insulă şi un neguţător, aducând cu sine o femeie, salvată din apele mării, demult. Şi cum au aruncat ancora în faţa insulei, el a luat cu sine felurite veşminte şi lucruri de preţ, şi s-a dus cu ele la sultan, să i le dea în dar.

Sultanul s-a bucurat nespus şi i-a întors la rândul său alte daruri.

Şi văzând, printre bunătăţile aduse de către neguţător, şi rădăcini, şi medicamente necunoscute de el, l-a rugat să rămână să-i lămurească întrebuinţarea lor.

— O, milostive sultan! a răspuns neguţătorul. Pe corabie se afla o femeie căreia i-am făgăduit ocrotire, şi n-o pot lăsa singură…

— Vom trimite la ea oameni de bună credinţă, s-o păzească şi s-o ocrotească… a răspuns sultanul.

Şi neguţătorul, nemaiavând ce spune la aceasta, a primit să rămână; iar sultanul l-a trimis pe corabie pe sfetnicul său şi pe sameşul tezaurului, poruncindu-le să fie cu ochii în patru.

Şi urcând ei pe corabie, unul s-a aşezat într-un capăt al ei, şi altul în celălalt capăt.

Şi au prins a grăi. A început sfetnicul:

— Ca să nu adormim, hai să ne spunem întâmplările şi pătimirile!

A răspuns sameşul tezaurului:

— Prin multe am trecut eu! Am fost despărţit de tatăl meu şi de mama mea! Şi am avut şi un frate, pe care. Îl chema ca pe tine! Eram toţi pe-o corabie! Dar venind furtuna şi sfărâmând corabia, am fost despărţiţi unii de alţii…

Când sfetnicul a auzit acestea, l-a întrebat pe sameş de numele mamei şi al tatălui. Şi auzind numele mamei şi al tatălui, sfetnicul i s-a aruncat în braţe, strigând:

— O, fratele meu!

Şi şi-au mai istorisit multe, toate întâmplările vieţii lor, şi auzind femeia tot ce vorbeau ei, şi-a păstrat cumpătul.

Şi când s-au ivit zorile, a spus un frate către celălalt:

— Să mergem acasă, şi vom mai grăi şi acolo…

Şi ducându-se neguţătorul la corabie, a găsit-o pe femeie nespus de tulburată, şi a întrebat-o ce i s-a întâmplat.

— O, dreptule şi cinstitule neguţător! a răspuns ea. Ai binevoit a-mi trimite astă-noapte doi oameni, ce s-au purtat rău cu mine, de aceea sunt pornită împotriva lor nespus…

Astfel auzind, neguţătorul s-a dus plin de mânie la sultan, şi istorisindu-i cum s-au purtat oamenii săi, a poruncit sultanul să fie chemaţi numaidecât.

Şi a trimis după femeie. Şi venind femeia, a întrebat-o:

— Ce rău ţi-au făcut sfetnicii mei de taină?

— O, sultane! a răspuns ea. Te rog, în faţa lui Alah Cel atotputernic, stăpânul cerului şi pământului, porunceşte lor să spună şi-n faţa ta cuvintele ce le-au grăit astă-noapte între ei…

Şi poruncindu-li-se, ei au spus din nou toată istoria despărţirii lor.

Şi sultanul s-a sculat de pe tronul său, şi i-a îmbrăţişat. A strigat:

— Pe Alah, voi sunteţi fiii mei!

Apoi, femeia şi-a ridicat vălul de pe faţă, strigând:

— Şi eu, tot pe Alah jur că le sunt mamă!

Astfel au rămas împreună, şi au trăit în fericire şi bucurie până la moarte, lăudată fie puterea ce supune pulberile şi uneşte stropii de rouă, după un milion de ani de la despărţirea lor! Laudă puterii ce transformă oceanul în câmpie verde…

FATA CRUCIATULUI

Un înţelept din Bagdad spunea odată o întâmplare de pe vremea războaielor numite „cruciade”. Iată întâmplarea.

Stăpânul dreptcredincioşilor, Omar, fiul lui Hatabs, a înarmat odată o oaste şi a trimis-o în Siria, să asedieze o cetate a cruciaţilor.

Se aflau în oastea lui doi fraţi atât de îndrăzneţi şi viteji, încât emirul cruciaţilor spunea deseori oamenilor săi:

— „Dacă-i vom omorî pe aceşti doi fraţi, de ceilalţi n-o să-mi mai fie teamă…”

Şi, în sfârşit, după multă osteneală şi şiretenie, cruciaţii au izbutit să-l omoare pe unul, şi să-l prindă, pe celălalt.

Şi fiind cel prins dus în lanţuri. În faţa emirului cruciaţilor, acesta a spus:

— „Păcat ar fi să omorâm un bărbat ca el! Şi totuşi, dacă s-ar întoarce la ai săi, ar fi rău de noi! Cred că cel mai bine ar fi să treacă de bunăvoie de partea noastră.”

— Dacă-i aşa, a spus o căpetenie, lucrul acesta se poate face numai printr-o femeie, căci aceşti arabi sunt deosebit de aprinşi… Sunt încredinţat că dacă o va vedea pe fata mea cât e de frumoasă, se îndrăgosteşte de ea numaidecât…

— Atunci ia-l cu tine! a spus emirul cruciaţilor, şi căpetenia l-a luat pe arab cu sine, în casa lui, şi a rugat-o pe fiica sa să-şi îmbrace cele mai frumoase veşminte…

Şi mai apoi, când s-au întins mesele, fata a trebuit să stea în faţa arabului, aşteptându-i poruncile.

Şi văzându-l fata pe arab cât e de frumos, inima i s-a aprins de dragoste… laudă acestei fântâni a speranţelor, ce înfrumuseţează pământul!

Şi mărturisindu-se fata către arab, în taină, el i-a răspuns că ar trebui să fugă din cetate amândoi…

— Îţi făgăduiesc să nu mă însor decât cu tine, a încheiat prinsul, şi fata a răspuns:

— Îmi voi da osteneala să putem fugi…

Şi cum a trecut noaptea şi a venit ziua doua, ea s-a dus la părinţii săi, spunându-le că înlănţuise inima prinsului:

— I-am spus să treacă de partea noastră, dacă vreau să fiu iubita lui, dar el a răspuns că una ca asta nu se poate, căci, cum ar rămâne într-un loc

unde fratele său a fost ucis? Aşa că a spus să mă lăsaţi să mă statornicesc cu el, în altă parte…

Auzind acestea, tatăl fetei s-a dus la emirul cruciaţilor, şi emirul s-a bucurat de veste, dând voie prinsului să ducă fata într-o cetăţuie. Şi s-au dus împreună într-o cetăţuie. Şi au rămas acolo o zi, şi cum s-a lăsat noaptea, au pornit mai departe, şi mai departe, spre tabăra arabilor…

Dar iată că pe la răsăritul zorilor au auzit deodată zăngănit de arme, strigăte şi tropote!

— Vin cruciaţii! a strigat prinsul. Calul mi-i atât de obosit, că abia îşi mai duce sufletul! Ce vom face?

— Vai ţie! a strigat fata, dar călăreţii se apropiaseră, şi deodată prinsul parcă a auzit glasul fratelui său mort, îndemnându-l:

„Nu te teme, frate al meu, căci oştile ce se apropie sunt doar închipuirile venite să-ţi încerce vitejia! La răsăritul soarelui veţi ajunge pe munte, lângă Medina…”

Şi într-adevăr, când a răsărit soarele, se aflau în faţa zidurilor Medinei, şi Omar, fiul lui Hatabs, i-a întâmpinat împreună cu prietenii săi… laudă celei mai clocotitoare fântâni a vieţii noastre…

Şi umblând îndrăgostiţii numai pe căile cele drepte, au săvârşit numai fapte bune şi au arat şi au semănat, şi niciun bob n-a căzut pe piatră.

ISTORIA UNUI OM MILOSTIV

Trăia odată, printre fiii lui Izra, un om milostiv câştigându-şi traiul, cu toţi ai săi, prin munca mâinilor. Vindeau bumbac urzit.

Într-o zi, după ce omul acela a vândut bumbacul, s-a întâlnit cu un prieten aflat într-o nevoie atât de mare, încât el i-a dăruit toţi banii câştigaţi, şi s-a întors acasă fără hrană.

A luat mai apoi un ulcior vechi şi un fes şi s-a dus cu ele la bazar, însă nimeni n-a vrut să le cumpere.

Dar iată că în cele din urmă, a trecut pe acolo un bărbat cu un peşte împuţit, şi oprindu-i-se în faţă, şi întrebându-l, i-a zis:

— N-ai vrea cumva să schimbăm marfa?

Omul milostiv a încuviinţat şi i-a dat ulciorul şi fesul, şi luând peştele, s-a dus la soaţa sa, rugând-o să i-l prăjească.

Femeia a tăiat peştele, şi aflând înăuntrul lui o perlă, a dat glas mare de bucurie.

Şi trecând ziua aceea, şi venind ziua a doua, omul milostiv s-a dus cu perla la un prieten cunoscător, şi arătându-i-o, prietenul l-a întrebat de unde o are.

— Am aflat-o în pântecul unui peşte… a răspuns omul milostiv.

— Atunci, dacă-i aşa, îţi pot spune că are preţ de o mie drahme! Şi ţi-aş da eu banii cu plăcere, dar mai bine du-te la altul mai bogat, şi îţi va da mai mult…

Şi omul milostiv a luat banii şi a chemat doi hamali să-i ducă până acasă. Şi ajungând, a fost întâmpinat de un cerşetor:

— Dă-mi şi mie câţiva bani…

— Ieri eram tot atât de sărac ca tine, a răspuns omul milostiv. Ia jumătate din cât am…

Şi după ce el a împărţit banii în două, cerşetorul a strigat cu glas mare:

— Păstrează-i, şi Alah să te binecuvânteze! Am vrut numai să-ţi cercetez inima, dacă n-a căzut, prin banii dobândiţi, în patima ruşinoasă a zgârceniei…

Şi a trăit omul acela în bunăstare, împreună cu toţi ai săi, până le-a bătut şi lor la fereastră oaspetele cel fără îndurare…

ÎNCEP AMINTIRILE LUI ZAHER DIN DAMASC! SULTĂNIŢA DIN VIS. PLECAREA LUI ZAHER ÎN CĂUTAREA EI! ÎNTÂLNIREA CU SULTANUL MUTAA ŞI PE FARHA, FATA DIN VIS, O CUNOAŞTEM. APOI, ÎMPREUNĂ CU ZAHER, NE TREZIM ÎNTR-O PUSTIE ÎNFRICOŞATĂ…

Se spune că Ali, fiul lui Zaher, odată istorisea aşa califului Abdul Melic, fiul lui Mervan:

— Află, o, stăpâne al dreptcredincioşilor, că tatăl meu,

Zaher din Damasc, era bogat şi cu vază aşa de mare, încât cei mai înalţi slujbaşi erau adese mai prejos ca el! A trăit tatăl meu mult timp fără copii, şi a avut multe nopţi albe când se gândea că toate comorile strânse, după moartea sa vor trece în mâini străine.

Şi iată că într-o noapte tatăl meu a văzut în vis o fată mai frumoasă ca luna. Cu surâs cald înfrumuseţându-i gura de coral, descoperind un şirag de perle, a cărui strălucire se ridica până la nouri! Fruntea ei lucea ca semiluna de pe drapelul Proorocului. Părul îi atârna pe umeri ca o noapte. Obrajii ei erau ca anemonele, însufleţiţi de ochi de gazelă, boltiţi de sprâncene arcuite.

— Lăudat fie cine te-a zidit! a strigat tata. Eşti spirit, sau fiinţă omenească?

— Ce vorbă-i asta? s-a mirat ea. De când seamăn eu cu spiritele? Află că mă cheamă Farha, şi că mă trag din cei mai buni oameni! Sunt fata sultanului Mutaa, stăpânul cetăţii de corali, dintr-o insulă a Mării Greceşti! Din cauza perlelor, coralilor, safirelor şi multelor pietre preţioase, cetatea mea de baştină e cercetată de mulţi neguţători, care aduc în schimb tot felul de bunuri de-ale gurii. Şi pentru că n-am găsit în cetatea mea niciun om destul de frumos, să mă mărit cu el, cu

învoirea tatălui meu am călătorit să-mi caut un bărbat vrednic! Şi tu eşti singurul cu care aş vrea să mă mărit!

— Şi unde te pot găsi, să mă însor cu tine? a întrebat-o tata.

— În cetatea de căpetenie a tatălui meu, sultanul Mutaa, în insula coralilor…

Fata a dispărut, acestea zicându-le, şi tatăl meu toată noaptea n-a mai închis ochii. Apoi, la ivirea zorilor, a poruncit slujitorilor să alcătuiască baloturi cu bani şi mărfuri, şi să pregătească de călătorie la Bagdad.

— Aşa de tare mă chinuia visul… istorisea tata, încât m-am grăbit straşnic, şi pentru a nu pierde vreme, am lăsat acasă parte din avere, în grija unui sameş.

Apoi în Bagdad, am schimbat mărfurile mele cu altele, mult căutate în India, şi după zece zile m-am suit pe-o corabie spre India! Vântul a fost la început aşa de bun, încât, când a părăsit portul, corabia în mersu-i repede era ca săgeata trimisă din arc! Timp de trei luni am călătorit bine, însă în prima zi din luna a patra, cerul s-a întunecat deodată, valurile se frământau, marea spumega, iar vântul sufla din toate părţile.

Corăbierii au început a plânge în hohote, chemând pe milostivul Alah în ajutor, dar deodată valurile s-au năpustit din tuspatru părţile şi au sfărâmat corabia în mii de bucăţi, astfel încât toţi oamenii s-au dus în adâncul mării! Eu totuşi am izbutit să mă agăţ de o scândură, şi aşa m-au purtat valurile trei zile. În ziua a patra însă, vântul s-a domolit şi marea s-a mai liniştit. Şi iată că o corabie frumoasă, cu pânze mari, s-a îndreptat spre mine, şi când s-a aflat aproape, un bărbat cu înfăţişare frumoasă a strigat:

— Ne-am atins ţelul, corăbieri! Aruncaţi acestui nenorocit o scară de frânghie!

Eu am apucat scara, şi cum m-am urcat pe corabie, am leşinat de bucurie, şi am rămas fără

simţire, până la asfinţitul soarelui. Când am deschis ochii, am văzut în faţa mea un sfeşnic de aur cu două lumânări de ceară de mărimea unui om, gătite cu chihlimbar şi lemn de aloe, împrăştiind cele mai alese miresme. Alături, pe un covor grecesc, şedea un fecior înveşmântat în mătase ţesută cu fir de aur, încins cu brâu de aur, încrustat cu pietre preţioase, şi în mână cu un sceptru de smaragd verde. Am închis ochii, orbit de atâta strălucire, dar feciorul m-a întrebat:

— Ce te miră atât, o, Zahere! Află că te căutam de zece zile pe toţi munţii şi pe toate mările, şi, în afară de noi, te mai caută alte două corăbii, toate trimise de puternicul sultan Mutaa, stăpânitorul insulei coralilor. Laudă lui Alah că te-am găsit noi, căci sultanul a făgăduit celui ce te va aduce zece mii dinari!

Mirat foarte de aceste cuvinte, am strigat:

— Te rog, în numele lui Alah, spune-mi de unde ai ştiut că voi veni aici, şi de unde cunoşti numele meu?

— Află, Zahere… Eu sunt mâna dreaptă a sultanului Mutaa, şi am fost trimis de el în Siria, spre a te aduce, dar acolo am auzit că te-ai dus la Bagdad. Am călătorit în urma ta şi am aflat că te-ai suit într-o corabie pentru India! Mai târziu, auzit-am de scufundarea corăbiei. Am spus aceasta sultanului Mutaa, şi el a trimis îndată zece corăbii, spre a te căuta; a poruncit de asemeni căpeteniilor de pe aceste corăbii să se poarte cu tine ca faţă de-un om ales!

Acestea zicându-le, feciorul a tăcut şi mi-a întins veşmântul de mătase şi cingătoarea de aur, şi a poruncit să se întindă mesele cu bucate alese, şi m-a poftit să ospătez cu poftă.

După ce m-am ospătat, am văzut pe marea îndepărtată lumină, şi întrebându-l pe fecior ce era aceea, el mi-a răspuns:

— E, de bună seamă, corabia sultanului Mutaa, care a aflat că noi te-am găsit, şi vine el însuşi în

întâmpinarea ta! Deci, să ne îndreptăm repede spre el, spre a nu-l lăsa mai mult în îndoială!

Şi astfel, în câteva clipe, am şi ajuns în apropierea corăbiei celei mari, luminată puternic, pe care se afla într-adevăr sultanul Mutaa. Ne-a zâmbit prietenește. Eu am făcut o temenea în faţa sa, mulţumindu-i pentru salvare.

El mi-a urat bun venit şi, când am ajuns la ţărm, a poruncit să mi se aducă un căi minunat, şi am mers călare, alături de el, prin cetate, şi locuitorii ne-au primit cu bucurie, în drumul nostru spre serai.

Apoi, în curtea seraiului fiind, când am vrut să descalec şi eu ca ceilalţi din alai, sultanul Mutaa nu mi-a îngăduit aceasta, ci m-a lăsat să intru călare.

Şi am văzut strălucire şi minunăţie, cum nu se poate vedea nicăieri în patria mea. Sultanul m-a dus într-o sală mare, unde-i aşteptau slujitori mulţi, şi s-a aşezat pe tronul său, şi m-a poftit alături de el. Şi îndată s-au întins mesele…

— În numele lui Alah! a strigat sultanul Mutaa, şi mi-a întins el însuşi cele mai alese bucate, şi eu i-am tot sărutat mâna, de câte ori şi-o întindea să-mi dea din bucate. După aceea s-au adus căni şi ligheane de argint şi aur, pentru spălat, apoi sultanul m-a întrebat:

— Ştii tu, Zahere, de ce te-am adus aici, şi de ce te primesc cu atâta dragoste? Am o fată, cum soarele încă n-a răsărit asupra alteia mai frumoase şi mai vrednice! Şi cunoaşte fata mea, de la o doică bătrână, aşa de adânc meşteşugul vrăjitoriei, încât, dacă vrea, poate zbura peste întreaga lume, într-o noapte, de la răsărit până la apus. Deseori au venit s-o peţească trimişi din ţări depărtate, în numele sultanilor şi beilor, dar ea îmi spunea mereu că vrea să-i vadă pe sultani şi bei cu ochii ei, şi pleca noaptea, şi se întorcea dimineaţa, spunându-mi că a văzut cu ochii ei sultanii de la marginea pământului, şi că nu-i place niciunul…

— Facă-se voia ta! Îi răspundeam eu. Eu, fata mea, nu te silesc şi n-am să te mărit cu cine nu-ţi place…

Într-o zi, în timp ce ea era la Damasc, pentru a-l vedea pe un bei damaschin, a pornit deodată prin bazarele şi uliţele cetăţii, şi negăsind nicăieri un bărbat pe plac, a început să se strecoare, prin meşteşugul vrăjilor, din casă în casă, pe la miezul nopţii, până a ajuns în sfârşit la tine, o Zahere, şi tu singur ai biruit inima ei… A ştiut socoti în scurt timp şi ora când vei ajunge aici, Alah fie lăudat că te-a adus sănătos şi la vreme!

— O, sultane! am răspuns eu. Sunt doar mai prejos decât robii tăi, şi deci cum m-aş putea împotrivi vouă?

Apoi, sultanul s-a dus într-o încăpere vecină, şi s-a întors după o clipă surâzând. Au venit cadiul şi martorii, şi s-a scris hrisovul de nuntă, s-a împărţit aur şi argint, s-a cădelniţat în încăperea de logodnă tămâie, şi s-au dat daruri slujitorilor. Şi s-a plătit cu bani grei cadiul şi martorii, după legile Islamului!

— Ridică-te, Zahere, şi urmează-mă! a spus sultanul după aceea.

Eu m-am ridicat, şi toţi vizirii de faţă, toţi sfetnicii şi toţi înalţii slujbaşi s-au ridicat şi s-au îndepărtat. Sultanul m-a dus prin şapte ganguri şi şapte încăperi, cu o mie de hadâmbi tineri, îmbrăcaţi în mătase. Apoi am ajuns în încăperea cea mai dinlăuntru, având în mijloc o fântână ţâşnitoare, iar într-o parte mai ridicată se înălţa un turn de fildeş, împodobit cu perle şi acoperit cu atlas ţesut în aur. Cum ne-am apropiat de turn, s-au deschis două uşi, una la dreapta şi alta la stânga, şi prin amândouă au intrat roabe cu tăvi de aur, încrustat cu giuvaeruri, pline de mirodenii ce împrăştiau miresme atât de minunate, încât am crezut că s-au deschis porţile paradisului. Apoi arătatu-s-au dintr-o încăpere o sută de roabe frumoase ca luna, şi în mijlocul lor venea o fată

strălucitoare ca soarele, şi atât de frumoasă încât nicio limbă omenească, şi nici cea a spiritelor n-ar fi fost în stare s-o descrie! Şi era scump împodobită, ca o sultăniţă.

Cum s-a apropiat de mine, am recunoscut-o pe fata din vis! Mi-am pierdut aproape mintea de bucurie, uitând toate primejdiile prin care trecusem de dragul ei!

— Aceasta e fata mea, Zahere! a spus sultanul. Ia-o, şi Alah să vă binecuvânteze!

Apoi, sultanul s-a îndepărtat, roabele s-au dus, şi s-a dus şi Farha, însă în curând au apărut iar cu ea, într-un alai şi mai frumos, şi astfel s-au dus şi s-au întors de şaptezeci şi două ori, cu mireasa mea înveşmântată tot altfel, până ce fruntea ei s-a acoperit de sudoare şi obrajii îi ardeau ca focul!

La urmă am îmbrăţişat-o, spunându-i:

— Tu, bucurie a ochilor mei! Nu-mi pare rău că de dragul tău mi-am părăsit familia şi patria, şi am trecut prin primejdie de moarte!

— Şi eu am avut multe nopţi albe şi multe griji, până am biruit şi am ajuns la tine! A trebuit să supun sultani şi spirite, să pot căpăta, ceas cu ceas, ştiri despre tine! Dar să uităm trecutul şi să ne dăruim luminii bucuriei… Însă, te rog, pentru că nimeni nu-i stăpân pe zilele lui, dă-mi cel puţin, ca amintire pentru noaptea asta, inelul de pe deget…

Eu mi-am scos din deget inelul, moştenit de la tatăl meu, şi i l-am dat. Ea mi-a dăruit în schimb o brăţară scumpă. Am adormit în braţele ei. M-am trezit târziu, când soarele era sus; şi când am deschis ochii, m-am văzut într-o pustie înfricoşată, şi nu era ţipenie de om, nu se auzea ciripit de pasăre, nicio frunză verde nu înveselea privirea! Se auzeau lupii urlând. M-am ridicat deznădăjduit şi m-am uitat în toate părţile, însă nu se zărea decât cer şi nisip!

— O, Alah, am strigat. Soarele mă arde şi nu ştiu încotro să mă îndrept!

Am căzut într-un leşin adânc şi am rămas aşa până ia asfinţit, când un aer proaspăt m-a înviorat. M-am sculat şi am mers dibuind prin întuneric, dar am căzut, de foame, de sete, oboseală şi durere. Am adormit. În vis am auzit un glas:

— Fii fără grijă, o, Zahere! Scăparea ţi-i aproape…

M-am sculat întărit şi încurajat de visul meu, şi am mers până la ivirea zorilor, la întâmplare, înainte, şi deodată am zărit departe ca o lumină de foc.

Când m-am apropiat, am văzut un felinar arzând pe turnul unei mănăstiri vechi, cu ziduri puternice şi foarte înalte. Şi toată mănăstirea era luminată de o mie de lumânări şi lămpi, şi părea plină de suflare omenească.

M-am aruncat la pământ, la poartă, şi am adormit iar, de prea mare oboseală. Când m-am trezit, soarele îmi dogorea în faţă cu putere şi eram înconjurat de o ceată de schimnici în rase negre, semănând cu corbii. Grăiau într-o limbă necunoscută. Cum m-am sculat spre a mă închina lor, nu m-au înţeles, căci nimeni n-a răspuns închinării mele.

— Pace ţie! Mi-a spus însă unul. Află, străine, noi trăim în această pustietate de la şapte ani vârstă, şi acum numărăm câte şaptezeci şi optzeci ani! Până acum n-am zărit măcar faţă de om. Ne aflăm cu mănăstirea noastră pe-o insulă pătrată, înconjurată din toate părţile de mare, şi cu ţărmuri atât de înalte, că nicio corabie nu poate ancora! De pe mare, insula noastră arată ca un nour alb, iar muntele ce o înconjoară, numit „muntele de diamant”, e atât de prăpăstios, ca un lighean răsturnat! Spune-mi deci, străine, cum ai izbutit să ajungi aici?

Auzind aceste cuvinte, am strigat:

— Spune-mi, o, schimnicule, la ce depărtare se află cetatea Damascului?

Schimnicul s-a uitat la mine mirat.

— Cetatea Damascului? Află că eşti tocmai pe o insulă a Oceanului Negru, care cuprinde toate mările, şi că pe oceanul acesta, după cum spun călătorii, trebuie să navighezi zece ani, până ajungi în Marea Albastră, dar nici aceasta nu o poţi trece în mai puţin de zece ani! Ajungi apoi în Marea Verde, pe care trebuie să navighezi alţi zece ani, ca să ajungi în Marea Grecească, şi abia de acolo poţi ajunge în ţări şi insule cu oameni…

L-am întrebat de unde au hrană şi băutură. Mi-a răspuns:

— Vino cu mine în mănăstire, şi vei vedea totul…

Şi urmându-l, am ajuns într-o curte, şi am văzut o fântână cu o apă mai dulce ca mierea, şi mai proaspătă ca zăpada şi înconjurată de cei mai feluriţi pomi roditori, cu crengile pline de cele mai frumoase păsări. L-am rugat pe schimnic să-mi dea puţină apă şi câteva fructe. El m-a dus pe terasa mănăstirii şi m-a lăsat să aştept câteva clipe. M-am uitat în jur şi m-am mirat, căci vedeam la lumina zilei, la o depărtare de o poştă, o noapte neagră! L-am rugat pe schimnic să-mi lămurească lucrul…

— Acesta e Oceanul Negru, mi-a răspuns schimnicul. Acum vino să-ţi potoleşti setea şi foamea…

M-a dus într-o încăpere cu o masă încrustată cu perle, mai frumoasă decât a sultanului din Damasc. Pe masă se aflau patru tăvi de aur cu felurite cărnuri, peşte proaspăt şi prăjituri, şi o minunată pâine de orz. Totul era atât de bun, şi eu atât de flămând, că în viaţa mea nu mai mâncasem cu atâta poftă! Şi văzând schimnicul că m-am îndestulat cu toate, mi-a adus felurite poame, cum nu se află pe la noi…

— Spune-mi cum ai ajuns aici? m-a întrebat schimnicul.

I-am istorisit toate pătimirile.

Şi sfârşind eu, schimnicul a izbucnit într-un râs tare:

— Află, prietene, că dacă n-ai avea pe pământ un rost mare, n-ai fi putut face niciodată drumul de la Damasc până aici, căci insula unde domneşte sultanul Mutaa se află între Marea Verde şi Marea Grecească, deci departe foarte de patria ta şi de aici!

Şi m-a dus apoi iar în ograda mănăstirii, apoi sub pământ, într-o galerie întunecoasă. În scurt timp am ajuns iar la lumină, pe un pământ ce strălucea ca argintul, în faţa unui lac mic, cu apă mai dulce ca mierea şi mai rece ca zăpada! În jurul lacului înfloreau cele mai minunate flori şi cei mai frumoşi pomi roditori în ale căror ramuri păsările cântau în cele mai felurite graiuri. Eram ca ameţit de miresmele florilor şi fermecat de aceste minunăţii nemaivăzute.

— Se află şi în patria ta asemenea grădini? m-a întrebat după aceea schimnicul.

— Nu, pe Alah! am răspuns. Astfel de pomi nu se află pe tot pământul.

— Acum uită-te în urmă… mi-a spus repede schimnicul, şi m-am întors, şi m-am uitat în urmă, şi am văzut pe cer ca un nour, şi am întrebat ce ar putea fi…

— Acela e muntele cu mănăstirea noastră! Şi se află mănăstirea atât de departe şi de sus, că ziua seamănă cu un nour, iar noaptea pare o stea, din pricina mulţimilor de lumini arzând…

RĂZBOIUL SPIRITELOR. VEDEM LUMINI ZBURĂTOARE, ÎNGHIŢINDU-SE UNELE PE ALTELE! ÎL CUNOAŞTEM PE ÎNŢELEPTUL ABU TAVAIF. APOI PE SULAHEC ŞI TUD ŞI PE SEISAM ŞI URMĂRIM MAI DEPARTE PĂTIMIRILE LUI ZAHER…

Am adăugat:

— Acum că ştiu de unde aveţi grânele şi poamele, te întreb de unde luaţi perlele, pietrele preţioase şi peştele proaspăt?

— Află, prietenul meu! a răspuns schimnicul. Oceanul ce ne înconjoară se ridică uneori până aici, şi când apele dau înapoi, rămân peşti şi multe pietre preţioase…

Am rămas amândoi pe malul lacului, până seara, când am văzut deodată luminile mănăstirii! Erau ca nişte steluţe mici, sus, deasupra mea, şi după cuvântul schimnicului, puteau fi văzute până la zece poşte…

Am vrut să ne întoarcem, când am auzit un strigăt atât de puternic, încât toată insula s-a cutremurat. M-am speriat şi l-am întrebat pe schimnic ce înseamnă aceasta?

— Pe Alah! mi-a răspuns schimnicul. Mi-am petrecut multe nopţi singur aici, dar niciodată n-am auzit nimic! Se vede că trebuie să fie nişte fiinţe ale mării, venite pe insulă, şi se află în luptă cu fiarele insulei…

Ne-am urcat pe o piatră înaltă, de lângă lac, şi uitându-ne în toate părţile, am văzut deodată nişte luminiţe mici, zburătoare, înghiţindu-se unele pe altele, şi am văzut de asemenea bărbaţi înarmaţi, luptându-se prin aer, cu paloş şi lănci. Şi s-au ciocnit apoi două oştiri călări, dând asemenea strigăt de luptă, că s-a cutremurat întreg pământul!

După un timp, cele două oştiri s-au descleştat, şi s-a aşezat între ele, pe câmpul gol, un moşneag cu înfăţişare frumoasă, dar aproape orb.

— Cruţaţi sângele vostru! a strigat moşneagul. Popor nerod, nu vă mai nimiciţi unii pe alţii, din cauza unui străin!

Şi s-a ivit în faţa moşneagului un bărbat cu trup de elefant, cu numele Tud…

— O, tată, a strigat el. Jur pe sigiliul lui Salom, fiul lui David, că sultanul Mutaa e cu totul nevinovat de acest nenorocit război. Tot răul vine

de la acel dimon nelegiuit, Sulahec, cel ce a pătruns în ţara noastră, pângărind tot ce ne este sfânt, şi răpind om străin, pe Zaher din Damasc, şi l-a lăsat singur pe o insulă. Noi n-am vrut decât să-l aducem pe acest străin la noi, după cum ne-a poruncit Farha; să-l ocrotim şi să-l aducem din nou în cetatea coralilor, la sultanul Mutaa. Însă tâlharul de Sulahec ni s-a împotrivit, şi aşa a izbucnit războiul nimicitor…

Moşneagul aproape orb, pe nume Abu Tavaif, a răspuns:

— O, sultane Tud, Sulahec nu-i chiar aşa demn de dojană… Farha, care a fermecat prin frumuseţe atâţia oameni şi spirite, i-a prins în plasa iubirii sale şi pe Sulahec, şi pe fratele său Salhuc! Şi s-au războit ei din gelozie, şi după îndelungată luptă, Sulahec l-a omorât pe fratele său! Însă, când a peţit-o pe Farha, ea nu l-a vrut, dar l-a vrut pe un bărbat străin, din Damasc, de aceea Sulahec şi-a dat osteneală să i-l ia, şi i l-a luat, şi a zburat cu el pe insula asta îndepărtată…

— Şi de ce nu l-a omorât? a întrebat uriaşul Tud.

— Pentru că el s-a temut de răzbunarea Farhei şi a tatălui său… a răspuns moşneagul. Dar mă întreb dacă acel Zaher poate fi cauza unui război atât de sângeros.

— Cu drept grăit-ai… i-a răspuns Tud; totuşi, străinului i se cuvine ocrotire şi ajutor. Zaher este nevinovat, şi eu îndeplinesc porunca stăpânei mele Farha… Plăcut mi-ar fi dacă am pune pace, după cum credeţi că-i mai bine, însă vă întreb pe voi toţi, pe preasfântul sigiliu al lui Salom, fiul lui David: se află printre voi unul care să-l dea prins pe oaspetele său în mâinile duşmanului?

— Nu! Nu se află! au răspuns spiritele luptătoare. Dar ce rost are războiul?

— Drepte sunt toate! a spus Abu Tavaif. Acest om a adus printre noi multă nenorocire, însă nici cel mai înverşunat duşman al său n-a îndrăznit să

se atingă de viaţa lui, de aceea ar fi de două ori nedrept dacă l-am omorî! Aduceţi-l încoace!

Un spirit a sărit din văzduh spre mine, şi m-a dus în faţa lui Abu Tavaif.

— Ştii tu, mi-a spus el, că o întreagă oştire a fost nimicită din cauza ta? Spune-mi odată, cum ai îndrăznit să-ţi alegi o soaţă pentru oare atâţia sultani în zadar s-au ostenit?

Şi spunând eu întreaga mea istorie, de la vis până la plimbarea cu schimnicul, Abu Tavaif a grăit, zicând:

— Vă blestem, Tud şi Sulahec! Încetaţi lupta şi împrăştiaţi cetele! Cunoaşteţi bine şiretenia şi puterea sultăniţei Farha! Acest biet om e cu totul nevinovat, şi vreau să-l trimit în patria sa, cu unul dintre robii mei!

— Una ca asta nu! a răspuns Sulahec. Dacă nu vreţi să-l omorâţi, să nu se întoarcă liber nici în patria sa, acolo unde iubita mea l-ar putea găsi! Să-l aruncăm în mare, şi vom spune sultăniţei Farha, dacă ne va ameninţa cu război, că a fugit la vederea sângeroasei bătălii…

Adunarea a strigat că bine era aşa, şi nişte spirite au şi vrut să pună mâna pe mine, când s-au văzut deodată nenumărate luminiţe şi flăcări, şi s-au auzit glasuri înfricoşătoare, strigând:

— Vai vouă! Opriţi-vă! Aflaţi că noi suntem trimişii sultăniţei Farha, şi îndată vine în ajutorul nostru vestitul sultan Seisam, spre a-i aduce lui Zaher scăpare…

Cum Abu Tavaif a auzit numele lui Seisam, stăpânitorul Văii Chipurilor Cioplite, s-a făcut palid şi a spus către Sulahec:

— Mi-am închipuit că această nelegiuită Farha va pune totul în mişcare, pentru a nu-l pierde pe iubitul său. Acum l-a câştigat de partea sa pe scumpul meu fiu Seisam, care o să vă nimicească pe toţi, dacă-i faceţi străinului vreun rău…

— Hotărăşte cum crezi că-i mai bine, a strigat Sulahec, dar nu-l lăsa pe Zaher să se întoarcă la

Farha! N-aş putea suferi una ca asta!

Abu Tavaif a căutat să-i împlinească voia lui Sulahec, şi l-a înduplecat pe fiul său să îngăduie ca eu să fiu trimis înapoi în patria mea.

Când s-a uitat împrejur, căutându-mă, eu dispărusem şi nu mai eram de găsit nicăieri.

— De bună seamă ai lăsat să fie răpit de vreun spirit de-al tău… a spus Seisam către Sulahec.

Sulahec s-a jurat însă pe sigiliul lui Salom că nu ştie unde mă aflu, şi crede că Seisam m-a trimis sultăniţei Farha. N-a lipsit mult ca din această încontrare să izbucnească o luptă sângeroasă, dacă nu i-ar fi rugat Abu Tavaif să aştepte până se va afla unde sunt.

— Eu însumi, a strigat Abu Tavaif, îl voi pedepsi pe vinovat, chiar de-ar fi fiul meu…

*

* *

— Tatăl meu, Zaher, şi-a continuat Ali istoria, a fost răpit de un spirit îndărătnic, numit Dalhudj, pe când cele două căpetenii se certau, şi a fost dus într-un serai întărit, aflat pe-o insulă, în mijlocul mării întunecate. Şi l-a supus chinurilor. L-a pus întâi în lanţuri şi l-a aruncat într-o temniţă întunecoasă. Seara, când Dalhudj s-a aflat la băutură, a poruncit să fie adus şi bătut spre înveselirea mesenilor. Şi l-a lăsat să stea într-un colţ, şi de fiecare dată când îşi umplea pocalul, îi zvârlea vin în faţă. Astfel, tatăl meu a suferit îngrozitor, zile la rând, încât păzitorului său, spiritul Mifradi, i s-a făcut milă de el. În loc să-l supună chinurilor, după poruncile lui Dalhudj, a căutat să-i uşureze suferinţa prin cuvinte bune:

— Cu plăcere te-aş duce într-o ţară locuită de oameni, i-a spus el, însă o depărtare de zece ani ne desparte de lumea luminii, şi n-am putea-o străbate fără să trecem prin cea mai mare primejdie! Şi

unde am putea scăpa de hainul Dalhudj? Ne-ar urmări până la capătul lumii…

În timp ce Mifradi îi făgăduia mai departe tatălui meu că-i va sări în ajutor cât va putea, s-a arătat deodată în temniţă Dalhudj, jurând pe pecetea întunericului că Mifradi trebuie să sufere pentru Zaher! Şi a poruncit să i se dea o mie de lovituri. Mifradi s-a prefăcut leşinat, până a părăsit temniţa Dalhudj, pe urmă a sărit de jos, l-a dezlegat pe tatăl meu, l-a luat pe braţe şi a zburat cu el pe deasupra nourilor, toată noaptea…

— Ştii tu, Zahere, că am şi străbătut depărtare de zece ani? a întrebat spiritul, în zori.

Plin de mirare ascultase tatăl meu. Şi, tot atunci, a căzut din cer o săgeată în flăcări. Spiritul Mifradi a ars de viu.

Locul necunoscut unde căzuseră era cu desăvârşire pustiu, şi abia după ce a rătăcit din loc în loc o jumătate de zi, tatăl meu a ajuns într-un ţinut bogat în livezi şi ape. A zărit pe ţărmul unui fluviu un bărbat spălându-se pentru rugăciune. S-a spălat şi Zaher, şi s-au rugat împreună. Apoi a întrebat Zaher:

— În ce ţară sunt şi printre ce făpturi?

— Află, i-a răspuns necunoscutul. Insula asta e locuită de spirite ale proorocului Hidr! Te afli pe Insula Diamantelor, înconjurată de Marea Verde, care se întinde până la muntele Kaf…

— Dar cum arată acest munte? a întrebat Zaher, şi i s-a răspuns:

— Muntele Kaf e alcătuit dintr-o perlă verde, şi e locuit de cele mai nobile făpturi, iar de jur împrejur e păzit de cei mai puternici îngeri! Nimeni nu poate călca acolo! Tu însă vino cu mine, la sultanul nostru, şi el te va lămuri mai bine despre toate…

Şi l-au dus pe tatăl meu într-o cetate mare şi frumoasă, cu porţile păzite de spirite, având în mâini săgeţi de argint şi aur. Şi nevăzând Zaher, în cetate, minarete din ale căror foişoare să se strige

trecerea vremii şi nimicnicia pulberii, a întrebat de ce lipsesc.

— Nicio grijă să n-ai de asta! Cum se apropie timpul strigării muezinilor, din muntele ce-l vezi, parcă acoperind cetatea, se ridică o coloană de lumină, şi mii de trâmbiţaşi se aud strigând din trâmbiţe…

Şi astfel grăind şi minunându-se, au ajuns la seraiul sultanului Amrad. Şi intrând în divan aducătorul, l-a aflat pe Amrad-sultan înconjurat de viziri, sfetnici şi căpeteniile oştilor. Apoi Zaher a fost poftit în faţa sultanului Amrad. I s-a poruncit, cu înfricoşător cutremur:

— Tot acum să istoriseşti cum ai ajuns aici! Căci nimeni până la tine n-a călcat încă pe acest pământ…

Şi Zaher i-a spus toată istoria pătimirilor, de la visul cu Farha, până la fuga cu Mifradi! Şi nu-şi sfârşise bine cuvântul, când, deodată, s-a auzit un vuiet înfricoşător, şi s-au văzut în aer nenumărate luminiţe şi flăcări.

— Mărite Doamne! a strigat, dând seama, un străjer venit în fugă. În faţa cetăţii noastre se află o oaste a cărei putere o cunoaşte doar unul Alah! Am poruncit numaidecât oştilor noastre să sară la ziduri…

Şi ieşind sultanul pe terasa seraiului, şi văzând oştile, şi-a dat seama că straja spune adevărul curat. L-a chemat deci pe marele vizir Dilhat:

— Du-te, vizire, în afara cetăţii, la căpeteniile oştilor străine, şi întreabă-i cine sunt, ce credinţă au şi cu ce gânduri au venit!

Dilhat-vizir a încălecat şi a mânat galop până la marginea cetăţii. Un oştean străin l-a dus spre căpeteniile oştilor.

— Dar cine sunt căpeteniile? Care le este numele? a întrebat vizirul.

— Oştile din faţa ta, a spus oşteanul, sunt sub braţul a patru sultani. Pe unul îl cheamă Sulahec, pe al doilea Tud, pe al treilea Seisam, pe-al

patrulea Dalhudj! Şi se mai află printre ei şi Abu Tavaif… Dacă vrei să vorbeşti cu ei, du-te jos, în livada verde, la cortul lui Abu Tavaif, căci îi găseşti acolo pe toţi…

Dilhat-vizir s-a dus spre locul arătat, unde era întins un cort deosebit de frumos şi bogat împodobit.

Dar până va intra în cort vizirul Dilhat, noi se cuvine să istorisim de ce se zborşiseră cei patru sultani asupra lui Amrad. Să-l lăsăm deci să istorisească pe Ali, feciorul lui Zaher…

Când, după fuga tatălui meu, a intrat Dalhudj în temniţă, cu gândul de a-l jertfi Zeului Întunecimii, nu l-a mai găsit nici pe el, nici pe Mifradi.

Şi avântându-se în văzduh Dalhudj, a zburat în căutarea lor, spre toate mările şi insulele, până a ajuns şi pe Insula Diamantelor. Şi ajungând, a auzit cum grăiau două spirite:

„Astăzi am văzut mare minune, spunea unul: un om dus în, cârcă de un spirit! Şi deodată spiritul s-a prefăcut în scrum, iar omul a ajuns pe pământ nevătămat, şi se află acum la sultanul nostru…”

Cum a auzit Dalhudj una ca asta, s-a bucurat de pieirea lui Mifradi, şi ştiind că Zaher se află la adăpost, s-a reîntors în patrie. Şi a văzut o oaste înfricoşată la număr, ca picăturile de ploaie ale potopului:

— Pe noapte şi întunecime! a răcnit el. Se vede că s-a întâmplat ceva nemaipomenit, căci n-am văzut încă atâtea oşti strânse, şi încă nimeni n-a îndrăznit până acum să-mi împresure cetatea…

S-a îndreptat spre unul dintre împresurători:

— De-o viaţă trăiesc pe insula asta, şi încă n-am văzut venind asupră-ne spiritele luminii! Deci ce caută la noi o astfel de oaste mare, şi sub ce poruncă se află ea?

— Oastea asta, i-a răspuns oşteanul, e alcătuită din trei pâlcuri: un pâlc ascultă de poruncile sultanului Sulahec, al doilea de sultanul Tud şi al treilea de sultanul Seisam! Acesta din urmă este

Abu Tavaif, aflat şi el aici, căutând toţi un om cu numele Zaher…

— Şi de unde ştiu ei că Zaher a fost adus aici? a întrebat Dalhudj.

— Au aflat de la soaţa lui Mifradi, care pentru a mântui pe soţul său şi pe Zaher, a cerut ajutor sultanului Seisam…

Cum a auzit acestea Dalhudj, a cugetat în sine că, dacă Zaher mai trăieşte, n-are de ce se teme de aceşti sultani. S-a dus deci la Abu Tavaif, şi grăindu-i i-a zis lui:

— O, înţeleptule moşneag Abu! Află că Zaher din Damasc, pentru care atâţia sultani şi-au învolburat oştile, se află pe Insula Diamantelor, la sultanul Amrad. Dacă vreţi să-l găsiţi pe acel om, o să vă călăuzesc, înconjurat de oştile mele…

Abu Tavaif a primit acest cuvânt, şi astfel a pornit cu cei patru sultani mai departe, în căutarea lui Zaher…

Şi văzându-i vizirul Dilhat pe sultanii năvălitori, aşezaţi în jilţuri aurite, li s-a închinat până la pământ şi a grăit, întorcându-se spre Abu Tavaif:

— O, înţeleptule moşneag, pace ţie! Află că sunt trimisul sultanului Amrad, cel ce se miră foarte văzând oşti străine atât de numeroase, pătrunse în stăpânirea sa! Şi am binevoi să ştim ce urmăriţi cu învolburarea oştilor? La ce aţi venit încoace? Nici nu îndrăznesc să cred că n-aţi venit la noi să vă desfăşuraţi corturile păcii! Iar dacă aţi venit să ne aduceţi pustiirea, puterea noastră vă este binecunoscută…

— Fără îndoială! a răspuns Abu Tavaif, nu vrem să fim vrăjmaşii stăpânului tău; îi vom fi prieteni, numai dacă ni-l dă prins pe omul din Damasc aflat la el! Din cauza acestui om a curs atâta sânge!

Dilhat-vizir s-a întors la Amrad, aducându-i cuvântul năvălitorilor.

Şi unindu-se Amrad cu sfetnicii săi, le-a spus toată istoria cu Zaher.

— Pe razele de lumină ale lui Mahomed-prooroc! Şi-a sfârşit cuvântul Amrad. Oricât de greu mi-ar fi să port război, totuşi nu-l voi da niciodată prins în mâinile vrăjmaşilor săi pe cel ce-mi cere să-l primesc sub corturile ocrotirii şi să-i fiu cetate a salvării! Îl voi chema pe Zaher şi-l voi întreba! Dacă nu va vrea să plece de la noi, sultanii năvălitori îmi vor cunoaşte numaidecât puterea repeziciunii oştilor…

Şi venind Zaher, l-a întrebat sultanul:

— Vrei poate să te duci împreună cu năvălitorii, sau vrei să rămâi aici?

— Spre dreaptă mărturisire, stăpâne, ar trebui să spun că mi-i dor de neamurile şi prietenii mei din Damasc, dar şi aici rămân cu dragă inimă…

— Ai auzit răspunsul lui Zaher… a spus hotărât sultanul către Dilhat. Întoarce-te la căpeteniile spiritelor şi spune-le că eu sunt gata de luptă…

Cum Dilhat le-a dat acest răspuns, năvălitorii s-au aprins de mânie şi au strigat:

— Cum? Din cauza acestui om? Să ne pregătim de atac, să nimicim cetatea şi să-i luăm prinşi pe locuitorii săi…

Abu Tavaif însă, grăindu-le mai apoi, le-a zis:

— Aflaţi, copiii mei, că sultanul Amrad nu e chiar aşa de uşor de biruit! El însuşi este un erou, şi oastea sa se aseamănă cu marea în vijelie! Cel mai nimerit lucru ar fi să ne ridicăm corturile… Vom lăsa aici, ca iscoadă, spirite nevăzute, să-l răpească pe Zaher, cum îl vor afla stând singur… E mai nimerit aşa. Fiii mei, căci totdeauna sfârşitul războaielor e îndoielnic…

Oştile şi sultanii au primit cuvântul cu mare strigăt de bucurie. Îndată a fost trimis la sultanul Amrad sol, însă Amrad l-a chemat tot atunci pe Zaher. I-a spus:

— O, Zahere! Viaţa ta aici e în pericol! Eşti înconjurat de spirite nevăzute, gata să te răpească la ceas prielnic! Te voi trimite deci fie în patria ta, fie la sultăniţa Farha; alege…

— O, sultane preamilostiv! a răspuns Zaher. Oricât de mult aş iubi-o pe soaţa mea, încă de la primul meu vis ea mi-a pricinuit prea multă suferinţă. Aş vrea deci să fiu dus într-un tărâm locuit de oameni…

A venit îndată un spirit zburător…

— Du-l pe omul acesta în patria sa… a poruncit sultanul. Dă-i apoi multe averi, să poată trăi toată viaţa fără griji, împreună cu ai săi…

Şi spiritul l-a luat pe Zaher şi a luat şi o pungă uriaşă, plină de pietre preţioase, şi a zburat o jumătate de noapte, şi l-a aşezat pe vârful unui munte înalt, i-a dat punga şi a grăit astfel:

— Eu trebuie să mă întorc numaidecât, că până la ivirea zorilor trebuie să fiu acasă! Rămâi aici, Zahere, până dimineaţa, după aceea coboară muntele, şi te vei afla la o cetate mare, de unde vei putea ajunge uşor în patria ta…

Însă Zaher n-a vrut să rămână mult într-un loc, şi cum s-a îndepărtat spiritul, a început să umble pe munte din loc în loc, rătăcindu-se şi îndepărtându-se de singura cărare spre cetatea amintită. Când s-a luminat de ziuă, s-a pomenit între prăpăstii înfricoşătoare. Atunci s-a aruncat la pământ deznădăjduit.

Şi ridicându-se din pulbere, a văzut înaintea sa două vulpi bine hrănite. „Trebuie să fie în apropiere pământ roditor, altfel n-ar trăi pe aici animale”, se gândea Zaher, şi urmărind vulpile, a mers peste stânci şi hăuri, până s-au pierdut într-o peşteră. A intrat şi Zaher în peşteră, şi a găsit o scară meşteşugit săpată în stâncă şi luminată puţin prin deschizătura de la intrare. Cu cât cobora în adâncime, lumina scădea, însă scara era aşa de bună, încât el a putut merge înainte, chiar pe întuneric! Şi nu peste mult a zărit, spre marea lui bucurie, o deschidere asemănătoare în partea dimpotrivă. Şi-a urmat neobosit drumul, până a ajuns din nou la faţa pământului, la ţărmul mării,

în cel mai roditor şi înfloritor tărâm ce-l văzuse vreodată…

După ce şi-a potolit foamea cu poame dulci şi s-a răcorit cu apa ce ţâşnea din pământ, s-a apropiat de o statuie de aramă, ce se ridica în faţa sa, pe o coloană de marmoră, înaltă de douăzeci de coţi. Şi ţinea statuia în mâna dreaptă, întinsă, o tăbliţă de aur, cu următoarea scriere:

„În numele lui Alah cel Îndurător, află, o, călătorule, că te afli la hotarul cel mai îndepărtat al ţării oamenilor, şi că aici începe stăpânirea spiritelor! Această insulă a oceanului e piciorul celui mai înalt dintre toţi munţii, îndată după muntele Kaf. Iară când Salom, fiul lui David, s-a lăsat purtat prin lumea întreagă, a găsit partea de sus a muntelui atât de pustie şi stâncoasă, iar partea de jos atât de frumoasă şi roditoare, încât a spus către spiritele sale:

— Ce nimerită ar fi o cale care să străbată acest munte, căci venind oamenii vreodată, s-ar rătăci şi ar pieri de foame şi de sete!

— O, *profet al lui Alah, a răspuns un spirit. Toţi munţii au ramuri şi vine în măruntaiele adâncului, ca arborii! Şi muntele acesta are, printre altele, o vână mare, care se întinde din vârf până la insula asta! Dacă porunceşti, o, Soloame, eu o lărgesc, încât să poată coborî oricine de pe munte, spre insulă…*

Şi apoi, la porunca lui Salom, s-a pus pe lucru spiritul, şi calea a fost răzbită! Şi a mai clădit în apropiere un port, bun adăpost corăbiilor, chiar la furtunile cele mai puternice”…

Citind Zaher scrierea, a cercetat portul şi gândea: „Dacă n-ar veni din când în când aici corăbii, spiritele nu l-ar fi construit… Am să aştept până se va ivi prilejul să mă înapoiez în patrie.”

Şi într-adevăr, nu după mult, s-a şi arătat o corabie cu pânze, semănând cu aripile unei păsări

uriaşe, şi a ancorat în portul spiritelor. Când însă au coborât pe uscat, neguţătorii s-au speriat de Zaher, de barba sa lungă, de mustăţile şi unghiile lui, căci semăna mai degrabă a fiară decât a om!

— Acesta e, de bună seamă, spiritul insulei! a spus unul.

Altul a răspuns:

— Nu e spirit, căci picioarele i-s de om! Poate e vreun nenorocit, şi vreau să mă apropii de el…

Şi neguţătorul şi-a luat paloşul şi a pornit spre Zaher, spunând:

— Dacă eşti spirit, fugi. Iar dacă eşti om, primeşte închinarea mea!

— De ce mă crezi spirit? s-a mirat Zaher. Sunt om din Damasc!

— Dacă-i aşa, vino cu mine, pe corabia mea, şi istoriseşte-mi cum ai ajuns aici…

Şi astfel, după ce Zaher le-a istorisit neguţătorilor întreaga lui pătimire, l-au încredinţat că se poate înapoia cu ei în Siria, căci şi ei, călătorind în Orient spre Latakia, fuseseră împinşi de furtună, din Marea Mediterană spre ocean…

Zaher le-a dăruit câteva pietre preţioase, primind în schimb veşminte, mâncare şi băutură.

Şi iată-l ajuns în Latakia, unde a rămas puţin, şi s-a înapoiat, spre marea bucurie a prietenilor şi neamurilor, la Damasc, unde a fost înălţat până la cele mai înalte ranguri…

DE AICI ÎNAINTE GRĂIEŞTE IAR ALI, FIUL LUI ZAHER… CUM PORNEŞTE ALI SĂ-ŞI CAUTE TATĂL! FUGA PE MARE ŞI DIHĂNIILE ÎNTUNERICULUI…

— Eu, Ali, fiul lui Zaher, am fost crescut cu cea mai mare grijă. Bunicul mi-a adus cei mai buni învăţători, şi am învăţat a scrie şi a citi, iar mai

târziu am învăţat filosofia, istoria şi astronomia. Cu cât creşteam, îmi dam seama că mama, sultăniţa Farha, era tot mai tristă. De câte ori mă vedea, mă îmbrăţişa şi plângea…

— Cât de bine semeni cu tatăl tău! Îmi spunea oftând, dar cum o întrebam cine era tatăl meu, îmi spunea numele unui sultan necunoscut. Într-o zi, certându-l pe unul dintre robii ei, i-am zis:

— Harap nelegiuit, de câte ori ţi-am spus că nu vreau să te mai văd în faţa ochilor mei?

— Eu sunt un simplu rob, mi-a răspuns harapul, însă o lume îi cunoaşte pe părinţii mei! Pe când tu ştii că tatăl tău e un necunoscut? Să rătăceşti şi tu, ca mine, printre străinii cei nemilostivi!…

A fugit robul după aceste cuvinte, dar eu l-am urmărit cu paloşul şi nu l-am mai putut ajunge!

Am stat pe gânduri câteva clipe, uimit de mărturisirea lui, după aceea m-am dus la mama. Ea m-a sărutat şi m-a îmbrăţişat ca de obicei, însă eu am rămas tăcut şi posomorât. Când m-a întrebat ce-i cu mine, i-am răspuns, zicându-i:

— Pe slăvitul şi îndurătorul Alah, trebuie să ştiu cine a fost tatăl meu, sau dacă nu paloşul să pună capăt vieţii mele…

— Fiul meu! mi-a răspuns mama plângând: jur că tatăl tău a fost unul dintre oamenii cei mai buni ai poporului său!

— Fără cuvinte sunătoare! am strigat eu, plin de mânie. Spune-mi cine-i tatăl meu, sau mă ucid, căci azi am auzit ceva ce-mi încărunţeşte buclele tinere…

— Pune-ţi paloşul la loc, fiule… a răspuns mama, blând. Aşază-te liniştit lângă mine, căci vreau să-ţi mărturisesc totul…

Şi mi-a istorisit cum atâţia bei i-au cerut mâna, şi cum niciunul nu i-a plăcut, şi cum l-a iubit din prima privire pe tatăl meu, la Damasc, cum i s-a ivit în vis, şi cum a fost găsit, şi cum s-a însurat cu ea…

— Însă, a încheiat mama, fericirea mea n-a fost decât de scurtă durată. Când m-am sculat dimineaţa, după noaptea nunţii, am întins mâna să-l aflu, şi nu l-am mai găsit! L-am strigat, şi nu mi-a răspuns. Am aflat pe urmă că a fost răpit de Sulahec, din gelozie, căci eu n-am vrut să-i fiu soaţă lui Sulahec! Nu mai am de la tatăl tău decât inelul schimbat cu dânsul în noaptea nunţii, pentru o brăţară… M-am zbătut să-l aflu, dar nu l-am mai găsit…

După ce mama şi-a sfârşit istoria, am strigat cu adânc cutremur:

— Dacă-i aşa, nu-mi rămâne decât să-l caut pe tatăl meu…

— Dar, fiul meu, nu pot suferi despărţirea de tine! a strigat mama. Şi dacă ţi se întâmplă vreo nenorocire?

Am părăsit-o mânios că nu mă lasă, dar în culmea fericirii că aflasem adevărul despre tata…

Nu bine m-am despărţit de ea, şi am şi fost chemat la bunicul meu, sultanul Mutaa. M-am bucurat, gândind că-i spusese mama că vreau să mă duc să-l caut pe tata, şi că el o îndemnase să mă lase. Însă când m-am înfăţişat bunicului meu, s-a uitat la mine cu mânie neagră:

— Dacă nu vrei să cunoşti asprimea pedepsei mele, scoate-ţi din cap şi din inimă gândul călătoriei, şi să nu mai vorbim de asta niciodată!

„Bine! M-am gândit. Chiar dacă vă purtaţi aşa cu mine, tot am să mă duc să-l caut pe tatăl meu…”

Şi ducându-mă la mama, am întrebat-o cum a putut lua de bună gluma cu căutarea tatei? Nu cunosc decât acest serai, şi cum mi-ar putea trece măcar prin minte o călătorie? Singurul lucru ce-l vreau, ar fi să pot purta pe deget inelul tatei…

— Tot ce-i al meu e şi al tău! a răspuns mama, şi mi-a dat inelul.

M-am dus numaidecât la un prieten, pe care-l chema Zaher, ca şi pe tatăl meu, şi i-am povestit

tot ce se întâmplase între mine, mama şi bunicul, şi i-am spus că n-aş putea avea linişte nicio clipă, dacă nu-l aflu pe tata… Prietenul a găsit bun gândul meu, şi s-a jurat că mă însoţeşte! Şi ducându-se numaidecât în port, şi închiriind în taină o corabie spre Siria, am adus veşminte şi o pungă cu aur şi pietre preţioase, şi în seara a doua am ridicat ancora!

În primele două zile, vântul ne-a fost prielnic. Dar cum a venit ziua a treia, s-a potolit tot mai mult şi mai mult, pânzele s-au lăsat din ce în ce, şi corabia s-a oprit, rămânând nemişcată în mijlocul mării… Căpitanul s-a speriat foarte văzând aceasta, şi ne-a spus:

— Trebuie să vă păziţi de înfricoşătoarele dihănii ale adâncului, căci uneori urcă pe corabie şi înghit corăbierii şi călătorii! Aşezaţi-vă deci pe la marginea corăbiei, cu paloşul de-a gata!

Şi astfel, venind noaptea a doua, în timp ce stam de strajă cu jumătate din neguţătorii aflaţi pe corabie şi pe când ceilalţi dormeau, am zărit deodată cum s-apropie ceva ca un munte înalt.

— Suntem pierduţi! a răcnit căpitanul, căci iată, se apropie dihania adâncului! Zadarnic vom lovi-o cu paloş sau lance, căci pielea ei e atât de tare, că e bună de scuturi…

Şi în vremea asta, toţi şi-au scos paloşele, să sperie fiara adâncimilor! Şi fiara se apropia cât muntele, şi când s-a aflat doar la câţiva paşi, şi a văzut oamenii înarmaţi, s-a tras înapoi, dar numaidecât, pe când noi ne şi socoteam mântuiţi, înfricoşătoarea dihanie s-a întors, urmată de mai mult de două sute de munţi vii ai adâncimilor…

— Luaţi-vă rămas bun de la prieteni şi rugaţi-vă la Alah! a răcnit căpitanul.

Şi dihăniile au înconjurat corabia, şi erau gata să sară pe ea, când deodată s-a pornit un vânt puternic, azvârlind corabia ca pe o stea zburătoare, pe deasupra fiarelor, şi noi toţi am strigat de bucurie, iar căpitanul şi-a aruncat turbanul în aer…

Apoi, ne-am continuat călătoria, timp de treizeci de zile, vântul fiind mereu prielnic, cerul senin şi marea liniştită. Unii călători cântau, alţii recitau versuri, alţii istoriseau basme, astfel că timpul trecea repede. Dar venind ziua a treizeci şi una, am văzut un punct negru pe cer, nu mai mare ca o drahmă, şi îndată a început a bate vântul rece de gheaţă, încât a trebuit să îmbrăcăm veşmintele de iarnă. Între timp, punctul negru începuse să crească, până s-a întins la urmă, peste întreg văzduhul. Îndată a început a fulgera şi a tuna, nourii vărsau lacrimi mari, repezi şi dese, marea fierbea şi spumega, şi împingea corabia în toate părţile. Ne munceam toţi să scoatem apa din corabie, dar îndată a căzut o grindină atât de distrugătoare, încât n-am mai putut rămâne pe punte, şi abia am coborât, când patru valuri cât patru munţi au lovit din toate părţile corabia, şi au sfărâmat-o deplin… Tot ce se aflase pe corabie s-a scufundat în adâncul genunilor nemăsurate, numai eu m-am prins de un sac cu făină, care, după cum se ştie, se poate ţine patruzeci de zile pe faţa apei, şi am înotat pe sac două zile şi două nopţi, azvârlit uneori de valuri până la stele, şi din nou în adâncurile genunilor… A treia zi, eram atât de slăbit de foame şi sete, şi atât de înţepenit de umezeală şi frig, încât nu m-am mai putut ţine de sac. M-am ţinut totuşi la suprafaţă, cu ajutorul valurilor, până spre seară. Şi pentru că nu mai puteam spera că voi scăpa, nici nu mai înotam vrând să-mi pun capăt suferinţelor, printr-o moarte cât mai repede, dar am zărit deodată în faţa mea, în mijlocul mării, ca un foc uriaş. Mi-am încordat din nou ultimele puteri să mă pot apropia de foc, şi îndată am văzut un serai mare, de aur, purtat de patru spirite; şi era luminat aşa de puternic, şi atât de bogat împodobit cu pietre preţioase, strălucitoare, încât împrăştia peste mare o lumină orbitoare, ca soarele cel mai curat din mijlocul

zilei! Când mă aflam doar la câţiva paşi depărtare, am auzit pe cineva strigând:

„Luaţi-l pe nenorocitul acesta!”

Şi îndată, un spirit a zburat din serai spre mine şi m-a apucat, şi m-a dus înăuntru. Leşinasem când spiritul m-a scos din apă, şi abia dimineaţa m-am trezit într-un pat, acoperit cu atlaz roşu, şi în faţa mea se găsea un veşmânt verde, în fir de aur, şi pe duşumeaua de marmură se afla un vas cu cărbuni, pe care ardea lemn de aloe, iar în apropiere era întinsă o masă cu cele mai alese bucate. Cum m-am sculat, s-au arătat doi slujitori, şi m-au spălat cu apă de trandafiri, şi m-au îmbrăcat. Apoi m-am aşezat mort de foame la masă, şi am mâncat până m-am săturat. Şi slujitorii au adus felurite poame şi dulciuri, apoi au adus iar apă şi săpun binemirositor. Şi ducându-se slujitorii întru ale lor, au intrat patru fete, frumoase ca luna, şi m-au întrebat cine sunt şi cum am ajuns în marea aceea…

— Bine că valurile te-au adus la noi, au spus fetele, după ce le-am istorisit pătimirea mea, căci aici te aşteaptă numai fericire şi bucurie…

Le-am rugat apoi să-mi spună: unde mă aflu? Al cui era seraiul din mijlocul mării? Cine-l zidise? Cine stă într-însul?

— Află, prietene, mi-a răspuns una din fete, eşti în mijlocul oceanului celui mare, cel ce înconjoară lumea, şi din care izvorăsc toate mările celelalte! Oceanul cel mare are mulţi locuitori, şi tu te afli în faţa unei insule rotunde, aşezată între doi munţi uriaşi, pe ale căror vârfuri se ridică un serai cu zidurile aurite, strălucind în lumina soarelui ca o stea. Pe insula asta creşte cel mai bun lemn de aloe şi ţâşneşte un izvor cu apă albastră-întunecată şi plăcut mirositoare. Şi trăiesc în apa asta peşti de felurite culori, fără oase, cu ochi aurii şi urechi ascuţite şi tăioase, cu care pot face ţăndări cele mai tari stânci! Câteodată, se strânge pe unda izvorului o spumă deasă, şi vântul ducând-o de-a lungul

celor doi munţi ajunge în Marea Albastră, unde neguţătorii o strâng şi o vând sub numele de ambră! Cetatea de pe insula asta întrece în strălucire şi bogăţie toate cetăţile lumii, şi numele ei e Asaf, adică „Vai mie!” căci toţi cei ce o văd cât e de sus zidită scot vaiete de mirare… Cetatea Asaf e înconjurată de ziduri aurite, cu creste de rubine, şi e păzită de călăreţi cu lănci mari de argint şi cu vârf de smaragd! În mijlocul cetăţii se ridică un serai, acoperit, pe dinlăuntru şi pe dinafară, cu cele mai scumpe pietre rare. Divanele, şi jilţurile, şi scrinurile nici nu se pot descrie! Seraiul mai cuprinde şi o încăpere în patru unghiuri, aşezată pe patru pilaştri de aur, iar în mijloc se află o fântână ţâşnitoare, de coral roşu, împrăştiind un ocean de miresme. De asemenea, în încăperea aceea atârnă multe colivii de aur, cu încuietorile de argint şi cheile de smaragd, şi cele mai dulci cântări te vrăjesc… Iar în adâncul acestei încăperi, pe un tron acoperit cu mătase verde, şade cea mai frumoasă fată, puternica sultăniţă Turela, fata sultanului Farkad, înconjurată de mulţi oameni şi spirite! Nu departe de insula sultăniţei Tureia, se află o insulă mai mare, unde oameni mulţi viermuiesc, insula lui Kanas sultan! Şi are Kanas sultan o fată, Sultăniţa Albastră, cea mai vestită vrăjitoare! Îi plac fetei lui Kanas oamenii străini, şi de aceea are iscoade în toate părţile mării! Cum află om frumos, iscoadele i-l şi aduc, şi după o vreme fata lui Kanas îl ucide sau îl preface în fiară cu patru labe, sau în pasăre… Acest serai e zidit anume de către sultăniţa Tureia, ca salvare a naufragiaţilor, să nu cadă în mâinile înfricoşătoarei Sultăniţe Albastre! Mulţumeşte deci lui Alah că ai ajuns aici…

Apoi, nişte roabe m-au dus în cetatea Asaf, într-o luntre acoperită cu cele mai scumpe covoare, şi m-au găzduit la casa de oaspeţi, unde, la drept grăind, ar fi putut sta şi cel mai puternic sultan,

atât de frumoasă era, şi pe dinafară şi pe dinlăuntru…

Am ajuns noaptea, şi am fost dus într-o încăpere cu sfeşnice de aur, cu nenumărate lumânări de ceară, încrustate cu lemn de aloe. O masă încărcată cu cele mai gustoase bucate şi băuturi sta în faţa unui divan adânc, şi moale, şi bogat împodobit. Sclavele mi-au pus mâncare în blid şi mi-au turnat vin, şi într-un târziu m-am culcat pe divan, dormind toată noaptea.

Şi venind ziua a doua, am văzut înaintea mea o fată frumoasă nespus, într-o rochie ţesută în fir de aur, împodobită cu perle.

— Vei fi fiind poate sultaniţa Tureia? am întrebat-o.

— Ce-ţi trece prin minte, nerodule? a răspuns ea. Sunt cea mai neînsemnată roabă a sultăniţei, sunt slujitoarea acestei încăperi, şi-ţi aştept poruncile…

— Dar când va veni oare aici sultăniţa Tureia?

— Cred că ţi-ai pierdut minţile, dacă poţi crede că sultăniţa Tureia va veni… Te va chema peste trei zile şi te va întreba cine eşti şi cum ai ajuns aici, apoi îţi va da cinstea potrivită rangului tău! Păzeşte-te de minciună! Nu-i ascunde adevărul, căci ea ştie tot, prin spiritele ei,

Şi dacă te află mincinos, eşti pierdut…

Şi-n timp ce roaba îmi grăia, s-au arătat deodată patru sute de hadâmbi în veşminte de atlaz, cu cingători de aur şi cu paloşul gata…

— Stăpâne, a spus căpetenia lor. Sultăniţa Tureia ne-a trimis să te chemăm la ea.

Sclava s-a uitat la el mirată.

Mi-a spus:

— Află că eşti primul străin chemat la serai înainte de trecerea celor trei zile… E semn bun, însă să fii cuviincios şi ascultător, să nu vorbeşti în faţa ei prea tare, şi mereu să-ţi cunoşti lungul nasului…

Şi părăsind casa oaspeţilor, am încălecat pe-un catâr, cu hamuri scumpe cât un sultanat, şi ajungând la serai, am străbătut şapte curţi, păzite de mai multe mii de spirite înfricoşătoare.

Şi ajungând în sala tronului, sultăniţa mi-a poftit bun venit, şi toţi vizirii şi căpeteniile oştilor s-au ridicat. După ce m-am închinat ei, poftindu-i viaţă lungă şi belşug supuşilor, ea a răspuns, zicându-mi:

— Ştiu cine eşti, şi o cunosc pe maică-ta destul de bine! Spune-mi deci pătimirile tale…

Şi după ce i-am istorisit tot ce-am păţit de la fuga mea, sultăniţa Tureia mi-a poftit încă o dată bun venit, zicându-mi astfel:

— Socoteşte ţara mea ca pe a ta, şi slujitorii mei ca pe slujitorii tăi!

Şi s-a ridicat, mi-a luat mâna şi m-a dus în seraiul tatălui ei!

— O, tată! a rostit ea. Feciorul de faţă e cauza lipsei mele neobişnuit de lungi, căci altfel mă înfăţişam ţie mai repede…

Apoi, sultăniţa Tureia ne-a adus cele mai alese bucate, şi eu mi-am sumes mânecile, şi am apucat bucatele numai cu vârful degetelor, până m-am săturat.

Şi clătindu-ne după aceea mâinile, cu apă de trandafiri şi cu săpun parfumat, au fost aduse vase cu vin, poame atunci culese şi poame uscate, şi dulciuri multe, şi când vinul ni s-a urcat la cap, sultanul a poruncit unei roabe să vină cântăreţele! Şi curând, o sută de fete s-au înfăţişat scump împodobite, în mâini cu câte un săculeţ mare de atlaz, încrustat cu aur şi cu fireturi de mătase verde, şi cu încuietorile de aur. S-au aşezat, după ranguri, în jurul încăperii, şi-au scos din săculeţe talanturile, şi când au început să cânte, am simţit cum seraiul se învârtea cu mine… Şi au cântat ele mult, urcându-mă cu glasul lor în grădina paradisului. Apoi, după ce s-au dus ele şi am rămas

singuri, sultăniţa m-a întrebat dacă vreau să mă însor cu dânsa…

— Asta ar fi cea mai îmbietoare fericire… am răspuns eu.

Apoi, sultan Farkad dându-ne binecuvântarea, Tureia m-a luat de mână, însoţind-o în seraiul ei. Şi aducând ea un paloş, o bucată de pâine şi un coran, mi-a jurat credinţă fără sfârşit, pe ascuţişul paloşului, pe gustul şi saţul pâinii şi pe cartea poruncilor înfricoşate! Şi sfârşind ea de jurat, am luat şi eu paloşul, pâinea şi cartea şi am jurat credinţă…

Şi ea m-a sărutat şi m-a îmbrăţişat.

Şi trecând noaptea, şi venind ziua, mi-a spus să rămân o clipă singur, căci ea se duce la tatăl ei, sultan Farkad, cu o treabă ce nu îngăduie amânare. Şi ducându-se ea, eu am prins să umblu prin serai, din încăpere în încăpere. La urmă am ajuns pe o terasă sus, sus, şi m-am minunat văzând priveliştea asupra întregii cetăţi şi mării! Când am vrut să cobor, o pasăre a zburat spre mine, şi apucându-mă, m-a înălţat până la nouri, şi a zburat cu mine toată ziua. S-a lăsat abia spre asfinţit, spre o insulă înfloritoare şi viermuind de vietăţi. Şi cum a atins pământul, pasărea s-a prefăcut într-un fecior frumos, îmbrăcat ca sultanii, şi împodobit ca cerul în timpul nopţii. L-am întrebat, în culmea mirării, ce fel de fiinţă e, şi feciorul mi-a răspuns:

— Sunt om ca tine, şi numele meu e Farad, fiul lui Anan, sultanul Muntelui Fumegător! Dar grăbeşte-te şi vino cu mine, căci vreau să-ţi istorisesc viaţa mea…

ÎNCEP ALTE ISTORII ŞI ALTE PĂTIMIRI, ÎNCÂT ASCULTĂTORII SĂ SE PREGĂTEASCĂ BINE DE ASCULTARE, DÂND ÎNALTĂ LAUDA ŞEHERAZADEI…

Şi ducându-mă feciorul într-un serai cu porţi păzite de slujitori cu bâte de aur, şi de hadâmbi cu spade indiene, toţi s-au plecat până la pământ în faţa noastră. Apoi, aşezându-se el într-o încăpere largă, pe un divan, m-a poftit să mă aşez şi eu, şi a început astfel:

— Află, prieten al meu, că tata, puternicul sultan Anan, are încă doisprezece fii, toţi stăpâni pe cetăţi şi pământuri. Încă din copilăria mea, tata m-a iubit mai mult ca pe fraţii mei, şi ei m-au pizmuit, iar pizma lor a crescut în neagră ură… Şi temându-se tata să nu-mi aducă fraţii vreo vătămare, l-a chemat într-o zi pe un emir al spiritelor, cu numele Dahiş, supus lui, şi i-a spus:

— O, spirite Dahiş, te scutesc de azi înainte de a mă sluji pe mine! Slujeşte-l de azi înainte pe fiul meu, Farad, îndeplinindu-i toate poruncile, chiar dacă te-ar pune să urneşti munţii sau să seci mările! Ocroteşte-l, îndeosebi, faţă de pizma fraţilor!

Şi păzit fiind de emirul Dahiş al spiritelor, m-am dedat cu totul cercetării vrăjitoriei. Şi am ajuns aşa de departe în meşteşug, încât am crezut că mă pot măsura cu vrăjitorii cei mai vestiţi. Când am atins vârsta bărbăţiei. L-am chemat la mine pe Dahiş. I-am spus:

— Află că nu mai vreau să trăiesc singur, ci vreau să mă însor! Adă-mi-o deci pe Tureia, sultăniţa insulei de mosc!

— O, sultane Farad, fiul lui Anan, stăpânul muntelui fumegător! mi-a răspuns Dahiş. Nu ştii, o, mărite stăpâne, că Tureia e atât de puternică, încât şi muntele Kaf poate să-l răstoarne? Toţi sultanii mărilor acestora îi sunt prieteni, şi chiar Abu Tavaif se spune că se teme de ea! Cum o pot cere, folosind ameninţarea?

— Fă cum îţi poruncesc, am răspuns mânios. Nu mă tem de vrăjile ei! Totuşi, pentru că paza bună trece primejdia rea, ia cu tine o mie de spirite uriaşe, cu faţa arsă, şi adă-mi răspunsul…

Dahiş nu s-a mai împotrivit. A zburat însoţit de o mie de spirite spre insula de mosc. Şi aflând sultăniţa Tureia de sosirea unui emir cu o mie de spirite zburătoare, a trimis un spirit, să-i întâmpine şi să-i întrebe ce caută. Şi zburând la Dahiş, spiritul i s-a închinat după cuviinţă, însă Dahiş nici n-a răspuns la închinare; şi dându-şi seama spiritul că cei sosiţi trebuie să fie potrivnici, s-a speriat.

Dahiş a strigat:

— Am venit în numele sultanului Farad, s-o peţesc pe sultăniţa Tureia!

Şi întorcându-se spiritul la stăpâna sa, ea a spus către dânsul:

— Du-te iar la Dahiş şi spune-i că poate pofti în seraiul meu, să-mi aducă solia cu graiul său…

— Câine! a răcnit Dahiş către spirit, când acesta i-a adus răspunsul. Îndrăzneşti să-mi aduci asemenea ştire? Cine e stăpâna ta, că îndrăzneşte să mă cheme să merg eu la ea, în loc să vină ea la mine?

Şi acestea zicându-le, Dahiş a scos paloşul şi a omorât spiritul, şi a pătruns în serai cu oştile! Şi pe când se socotea stăpân, pe biruinţă, Tureia i s-a împotrivit prin rostirea unui cuvânt, şi l-a prăvălit la pământ punându-l în lanţuri, cu ajutorul spiritelor sale, venite în ajutorul ei cu miile. Şi de asemenea şi spiritele venite cu Dahiş au fost ucise sau prinse.

Tureia s-a aşezat la loc pe tronul său, şi, poruncind, a zis că Dahiş, prefăcut în găinuşă, să-i fie adus numaidecât în faţă!

— Vai, ţie, Dahişe! a strigat ea. De ce mi-ai omorât spiritul? Totuşi vreau să-ţi ascult solia…

— Iartă-mă, sultăniţă! a strigat Dahiş, cu glas tremurând. Află că m-a trimis Farad, fiul lui Anan, sultanul muntelui fumegător…

— Şi afară de asta, nu te-a mai trimis cu niciun gând stăpânul tău?

Dahiş şi-a plecat capul, şi n-a răspuns. Acestea văzându-le Tureia, a poruncit să i se taie capul şi

să fie ucise oştile sale. Apoi, l-a chemat la sine pe Harub, şi poruncindu-i, i-a zis:

— Îţi poruncesc, Harube: adă-mi-l încoace pe Farad, fiul lui Anan!

Harub s-a prefăcut într-o pasăre uriaşă, şi a zburat şi a venit, şi m-a ridicat de pe tronul meu, şi m-a dus la sultăniţa Tureia.

— Fii binevenit, preaînalte! a strigat ea, în batjocură. Pe Alah! Am să te pedepsesc, să fii pildă de spaimă pentru toţi sultanii, ca niciunul să nu îndrăznească măcar să-mi rostească numele!

Şi a poruncit unor spirite să mă arunce în temniţă şi să fiu păzit cu străşnicie, până se întoarce ea de la tatăl său pe care vrea să-l întrebe cum să mă chinuiască! Dar când un spirit înfricoşător a vrut să mă ducă în temniţă, şi când Tureia a vrut să se îndepărteze, a intrat deodată sultan Farkad, şi a întrebat-o ce i s-a întâmplat, că era aşa de albă la faţă? Tureia i-a spus totul.

— Alah să te lase şi să-i supui pe toţi vrăjmaşii tăi! a răspuns Farkad bucuros. Dar unde e Farad?

Când sultăniţa a arătat spre mine, Farkad a râs:

— Acest fir de pulbere o peteşte pe fata mea? Uite-l cum tremură…

Acestea zicându-le, sultan Farkad m-a alungat, dându-mi un picior zdravăn, poruncind apoi călăului să mă spânzure! Mi-am pierdut toate speranţele un salvarea mea! Când, deodată, au venit în năvală ajutoarele sultanului, strigând:

— Află, Farkade: sultan Anan, Abu Tavaif şi alţi sultani domnitori peste spirite au pornit încoace, cu număr mare de oşti! Solul lor se află în faţa seraiului!

— Să vină tot acum! a poruncit Farkad.

Şi a intrat numaidecât un moşneag, cu înfăţişare de înţelept. Farkad l-a primit cu prietenie, l-a poftit să se aşeze lângă el şi l-a întrebat de unde vine, cine e, şi ce solie aduce.

— Sunt trimisul sultanului Anan! a răspuns moşneagul. Şi află că Anan, împreună cu Abu

Tavaif, mă va urma curând aici, spre a te ruga să-l ierţi pe fiul său uşuratic şi nechibzuit…

Şi Farkad a poruncit unui slujitor al său să mă ducă deocamdată într-o încăpere a seraiului, iar trimisul tatălui meu să fie dus într-una din cele mai frumoase încăperi. Şi rămânând singur cu Tureia, el i-a grăit astfel:

— O, scumpa mea fiică! Chiar dacă lui Farad i se cuvine moartea, trebuie să ne gândim că e sultan şi fiu de sultan puternic! Mărinimia noastră ne va ridica şi mai mult în ochii sultanilor celorlalţi! Ce rost ar avea să ne încleştăm într-un război cu Anan şi Abu Tavaif?

— Nu am altă voinţă, decât voinţa ta! a răspuns Tureia. Mă gândesc că bine ar fi să aşteptăm mai întâi sosirea lui Anan, să-i vedem purtările! Dacă va recunoaşte că fiul său a greşit şi se va ruga de iertare, îndurători fi-vom! Dacă ne va ameninţa însă că vine cu puterea, le vom dovedi că nu cunoaştem spaima…

Şi trecând o zi, şi încă una, şi venind ziua a treia, s-a arătat sultan Anan, împreună eu Abu Tavaif…

Şi aflând vestea, Farkad şi Tureia au încălecat roibii, şi le-au ieşit înainte, însoţiţi de spirite zburătoare, cu aripi colorate măiestrit, ca penele păunului.

Când s-au întâlnit în faţa porţii, Anan a descălecat, a făcut o plecăciune adâncă, şi când a vrut să descalece şi Farkad, Anan a jurat că nu va îngădui… Şi jurându-se şi Tureia că nu trebuie ca Anan să meargă pe jos, l-a îndemnat atât să urce înapoi în şa, încât Anan a încălecat la loc, şi mergea acum între Farkad şi Tureia, spre porţile cetăţii…

Între timp, în serai se orânduiseră toate, întru buna primire a lui Anan şi Abu Tavaif, şi s-au întins mesele, cu bucate gătite din fiinţe mişcătoare, înotătoare sau zburătoare… Apoi, după ce bucatele se istoviseră pe gâtlejuri până la

nefiinţă şi nimicnicie, după ce cupele se zvântaseră ca după arşiţă, s-a ridicat moşneagul Abu Tavaif:

— Preafrumoasă Tureia şi glorioase Farkade! Întâi şi întâi mulţumim şi ne închinăm vouă pentru bunătatea deosebită a bucatelor şi pentru saţul lor! Pe urmă, îngăduit fie-ne să ne închinăm vouă şi să vă sărutăm dreapta, pentru vinul zvântat!

— Amin! a oftat Farkad. Daţi laudă nu nouă, nevrednicilor, ci doar puterii ce ajută strugurii să absoarbă soarele, şi îngraşă mişcătoarele, zburătoarele şi înotătoarele… Care vă este voia, preacinstiţi oaspeţi?

S-a ridicat Duna, vizirul sultanului Farkad, cel mai înţelept om al secolului său, şi a strigat:

— Cunoscut este oricui că sultan Farkad e cel mai paşnic sultan din aceste insule, şi că Farad, fără nicio pricină anume, şi împotriva oricărui drept, a vătămat cinstea sultăniţei Tureia prin trimiterea de peţitori netrebnici! Acum, Farad e prinsul ei, şi ea ar fi bucuroasă să-l ierte; să-l ierte, de dragul tatălui său şi al lui Abu Tavaif! Cine însă ne poate încredinţa că acest curajos, aflându-se din nou lin libertate, nu va unelti iar?

S-a ridicat Abu Tavaif:

— Dar noi ce suntem, Farkade? Ce suntem noi, Tureia? Suntem butuci? Pentru Farad cel neliniştit ne punem obrazul noi, şi vă încredinţăm că-i vom supune volbura… Chemaţi-l…

Am fost dus în faţa lor. Mi-am lăsat capul în jos. Inima mea era copleşită de căinţă, supărare, ruşine şi dragoste. Eram atât de mâhnit, încât toţi cei de faţă mi-au plâns de milă.

— Nu ştii tu, feciorule îndrăzneţ, că binele este răsplătit cu bine, şi că cel bun face începutul? Nu ştii că răul e răsplătit cu rău, şi că cel rău face începutul răului? Jură însă în faţa noastră că nu o vei mai nelinişti pe sultăniţa Tureia, că nu vei mai călca în ţara ei niciodată, că nu-i vei rosti niciodată numele! Juri? Jură…

Astfel mi-a grăit Abu Tavaif, şi eu am jurat în numele puterii ce a întins cerul ca un cort şi a creat pământul ca pe un leagăn, puterii ce a înveşmântat ziua în alb şi noaptea în negru…

Şi, cum am rostit acest jurământ înfricoşător, am căzut într-un leşin adânc, şi toată noaptea am zăcut fără ştire de sine. Şi trecând noaptea, şi venind ziua a doua şi trezindu-mă, a venit tata, spunându-mi să-l urmez. Şi, urmându-l, m-am întors aici…

Cum am rămas singur, m-am gândit numai la frumuseţea Turelei, şi prefăcându-mă în pasăre, zbor în fiecare zi în jurul seraiului său, sperând s-o mai văd. Azi te-am găsit pe terasă pe tine şi m-a cuprins pofta să te răpesc, spre a afla despre iubita mea. Şi vreau să aflu cum ai ajuns pe insula sultăniţei Tureia şi cum de stai în seraiul ei?

După ce Farad şi-a sfârşit minunata istorie, m-am gândit că trebuie să fiu prevăzător. Dacă-i voi spune că sunt soţul Turelei, mă va ucide din gelozie. I-am apus deci că sunt fiul sultăniţei Farha, prietena sultăniţei Tureia, şi că venisem aici din porunca mamei.

Auzind acestea, Farad a strigat:

— Vai mie! Dacă Tureia va vedea lipsa ta, şi va afla că te-am răpit eu, va trimite la tatăl meu şi la Abu Tavaif, şi mă vor învinui de călcarea cuvântului… Cel mai nimerit lucru ar fi să te trimit înapoi, şi te rog spune-i să fie îndurătoare…

Cum a rostit aceste cuvinte, s-a ivit deodată un ajutor al său, spunându-i:

— Află, stăpâne: afară este un sol al sultăniţei Tureia. Însoţit de peste o sută de spirite negre…

Şi auzind numele Tureii, Farad a început a tremura şi a îngâna cu greu:

— Să poftească solul…

Şi mai apoi s-a sculat în faţa solului şi l-a întrebat ce cuvânt aduce. Şi solul i-a dat o epistolă sigilată. Şi deschizând-o repede, Farad a citit-o şi a izbucnit în vorbe grele împotriva Tureii.

— Vai ţie, Tureia! a strigat el. Aşa se scrie unui sultan ca mine?

Şi temându-mă să nu-mi afle taina, am fugit din seraiul său, şi am rătăcit pe insulă, din loc în loc, fără să ştiu unde puneam piciorul. După câteva ceasuri, când eram destul de departe, m-am aruncat plin de deznădejde la pământ, m-am gândit la tata şi la mama, şi am început a plânge.

Când mi-am ridicat ochii, am zărit deasupra mea un spirit uriaş, cu trup de pasăre. L-am rugat să coboare, să-mi spună din ce oşti ale spiritelor era.

— Din oştile sultanului Farad, a răspuns spiritul, coborând. Am fugit de moartea grozavă ce ne va ajunge prin paloşul sultăniţei Tureia! Îndată după fuga ta din seraiul sultanului Farad, am zărit o roşeaţă în ceruri, încât am crezut că cerul întreg arde, dar erau cetele aruncătoare de flăcări ale sultăniţei. Acum au împresurat seraiul lui Farad, ca un roi de lăcuste sau furnici, nimicind sau luând în prinsoare tot ce au aflat… Şi însăşi sultăniţa Tureia, aflată în fruntea lor, s-a năpustit, cu paloşul în mână, asupra lui Farad, şi, întrebându-l, i-a zis:

„Unde se află Ali, fiul sultăniţei Farha?”

Farad a jurat pe Alah că nu ştie. Însă Tureia l-a învinovăţit de jurământ fals, şi l-a călcat în picioare, şi a poruncit unei căpetenii să-l ia prins… Acum vreau să te duc la sultăniţa Tureia! Trebuie să-i spui că Farad nu ţi-a făcut niciun rău, şi ea îl va ierta încă o dată…

— Să fie întocmai! am răspuns. Şi m-a luat spiritul în cârcă, şi a zburat eu mine atât de sus, că m-am aflat la o palmă depărtare de poarta cerului. Apoi s-a lăsat pe-un munte înalt, şi m-a aruncat de pe spatele său, şi s-a ivit iar în faţa mea, sub înfăţişare de corb cu cap de leu şi gheare de vultur. Coloane întregi de flăcări se înălţau din gâtlejul său, ochii săi despicaţi în lung aruncau scântei, cuvintele sale se asemănau cu tunetul, şi respiraţia sa împrăştia duhoare…

— Ce înseamnă această înfăţişare înfricoşătoare? am întrebat eu, speriat.

În loc de răspuns, m-a izbit aşa de tare, drept în faţă, încât mi-am pierdut ştiinţa de sine, şi revenindu-mi, m-am văzut singur pe vârful unui munte înalt, cu o piatră atât de grea pe piept, încât nu mă mai puteam nici mişca, nici răsufla… Am stat aşa toată ziua, şi soarele m-a dogorât în faţă. Spre seară, când mi-am luat mâinile de pe ochi, am văzut în faţa mea patru fete, iar înfăţişarea, veşmintele şi podoabele lor nu lăsau nicio îndoială că erau fete de sultan. Strălucirea lor m-a orbit mai tare ca soarele. Mi-am închis ochii şi m-am prefăcut că dorm.

— Cine o fi oare acest fecior frumos? a întrebat una. Cine l-a adus pe acest munte înalt şi l-a împovărat cu o piatră atât de grea?…

— Acest fecior este Ali, fiul sultăniţei Farha, iubitul sultăniţei Tureia… a răspuns alta. Sultan Sarech l-a adus aici, să moară de foame şi de sete, însă pe sigiliul lui Salom! Chiar dacă sultan Sarech ar fi puternic ca Varachia, vizirul lui Salom, pacea fie cu el! Acest fecior trebuie salvat…

Acestea zicându-le, fata s-a apropiat de mine şi mi-a ridicat piatra de pe piept. Am deschis ochii, am răsuflat, m-am sculat şi am rugat-o pe salvatoarea mea să-mi spună: cum a urcat pe munte, şi de ce, şi cine este ea? Mi-a răspuns:

— Mă cheamă Djanhara, şi sunt fata Sultăniţei Albastre, stăpâna Cetăţii albe! Iar aceste trei fete îmi sunt surori. Pe una o cheamă Sumurda, şi mi-i soră bună; celelalte două, Murdiana şi Iacuta, îmi sunt surori vitrege. Află că pentru noi nicio ţară nu-i prea depărtată, şi niciun munte prea înalt, nicio mare prea adâncă! Noi zburăm ca păsările în ceruri, şi ne scufundăm în adâncul mărilor ca peştii! Însă pe acest munte am venit numai pentru tine, căci te-am văzut în zborul nostru, cum zăceai atât de lipsit de apărare! Acum vino cu noi, să te

odihneşti după atâtea chinuri! Şi liber vei fi apoi să te întorci la iubita ta…

Apoi, fata a zburat cu mine, repede ca fulgerul, spre o cetate mare şi minunată, dintr-o vale frumoasă. Şi lăsându-se în jos, pe terasa unui serai, am coborât pe-o scară de marmoră, până am ajuns într-o încăpere. Era noapte, dar sala era luminată mai strălucitor ca la lumina soarelui de amiază! Djanhara a poruncit sclavelor să întindă mesele de seară, şi îndată s-au întins măsuţe frumoase, cu vase de aur, cu farfurii de cristal şi linguri de argint… Bucatele erau cu totul străine, însă minunate la gust.

Şi îndestulând-ne cu de toate, au fost aduse carafele cu vin, şi felurite poame, şi proaspete şi uscate, şi o jupâneasă bătrână, cu numele Feirusadi, semănând la veşminte cu şarpele tărcat, a turnat vinul în pocale şi a adus cântăreţele cu dulce-răsunătoarele talanturi… Şi spre miezul nopţii, când eram ameţit de vin, Sumurda şi-a scos paloşul şi s-a năpustit asupra surorii sale, şi scoţându-şi şi aceasta paloşul, s-au încleştat una de alta, într-o izbitură ca a mărilor în vifor!

Şi-n timp ce Djanhara şi Sumurda se luptau, s-au apropiat de mine Murdiana şi Iacuta:

— Ştii că viaţa ta e primejduită aici? Uşor te poate ucide una din aceste fete, spre a-i face în ciudă celeilalte! Te sfătuim să te foloseşti de clipa asta şi să vii cu noi…

M-am şi dus, şi una din ele m-a luat pe umăr, şi cealaltă a zburat în spatele nostru, ca ochi de veghe şi scut al apărării, până am ajuns cu bine în seraiul Murdianei. Abia ne-am aşezat pe un divan, că baba Feirusadi s-a şi arătat, zicând:

— Aflaţi că Djanhara şi Sumurda s-au mai luptat un timp, dar eu, cu ajutorul mai multor roabe, am izbutit să le despart! Însă, cum nu l-au mai găsit pe Ali, şi-au închipuit că a fost răpit de voi şi au vrut să pornească numaidecât împotriva voastră cu cetele lor războinice. După multă

osteneală, le-am înduplecat să mă trimită aici, şi dacă mi-l daţi pe Ali înapoi, bine; dacă nu, veţi cunoaşte pustiirea prin mânia oştilor…

Şi grăind Feirusadi astfel, Murdiana şi Iacuta s-au ridicat şi au spus de îndată:

— Mai bine murim, decât să-l dăm pe acest fecior! Întoarce-te şi spune surorii noastre că paloşul va hotărî…

Şi ducând baba răspuns Djanharei, aceasta a fiert o rădăcină neagră, binecunoscută, şi şi-a spălat tot trupul cu zeama ei, încât arăta acum ca o harăpoaică… Apoi a zburat la seraiul ei, s-a amestecat printre roabe, şi a intrat aşa în sala unde şedeam între Murdiana şi Iacuta, la un pahar cu vin… Spre ziuă, când am ieşit în curte, ea m-a urmărit, a murmurat câteva cuvinte neînţelese, şi îndată a ieşit din pământ un spirit înfricoşător, şi ea i-a poruncit să mă ducă la seraiul ei!

Când însă spiritul se afla cu mine sus, în văzduh, cam la jumătatea drumului între insula Djanharei şi cea a Murdianei o săgeată în flăcări l-a lovit pe purtătorul meu şi l-a prefăcut în scrum; însă eu am căzut în adâncul mării şi, spre norocul meu, marea era atât de furtunoasă, încât valurile m-au aruncat din nou la faţa apelor sale, şi am înotat toată ziua, fără prea mare osteneală. Spre seară, puterile mi-au slăbit. N-am mai putut mişca măcar un braţ, şi gândeam că adâncul mării mă va înghiţi, şi nimeni nu va cunoaşte mormântul meu! Însă deodată valurile m-au împins spre un uriaş peşte mort, în plutire pe faţa apelor, şi m-am agăţat bine de el, şi m-am lăsat astfel o parte a nopţii legănat de valuri. După miezul nopţii însă, au apărut din adânc fiare ale întunericului, la înfăţişare şi mărime ca elefanţii, şi s-au năpustit din toate părţile asupra peştelui, şi au început să rupă din el cu atâta lăcomie, până n-a mai rămas decât bucata pe care mă aflam.

Şi temându-mă să nu fiu mâncat, am sărit repede şi am înotat o bucată de timp, din loc în loc,

până ce am atins cu piciorul ceva tare. M-am oprit şi m-am ţinut pe lucrul acela, până s-au ivit zorile, şi atunci am văzut că mă aflam pe o stâncă ieşită din adâncul mării, în apropierea unei cetăţi, cu port frumos, plin de corăbii…

Nu m-am îndoit că în curând mă va zări cineva de pe ţărm şi va veni să mă ia. Nu m-am înşelat, căci îndată a fost dezlegată de la ţărm o barcă. Un pescar a pornit spre mine. M-a luat în barcă. Am mulţumit salvatorului meu din cumpănă, şi l-am rugat să-mi spună unde mă aflu…

— Vei ajunge numaidecât în Cetatea Albă, numită aşa din pricina nenumăratelor coloane albe, pe care se ridică nu numai seraiul sultanului, ci şi toate casele… Află că cetatea asta, şi insula asta, sunt stăpânite de o femeie, Sultăniţa Albastră, una din cele mai puternice stăpâne de pe pământ! E nespus de aspră cu supuşii săi, însă bună cu străinii aflaţi. În întristare…

Acestea zicându-le, pescarul mi-a dat o bucată din pâinea sa, şi o înghiţitură de apă dulce, şi-am pescuit cu el toată ziua, până ce luntrea s-a umplut de cei mai frumoşi peşti. Spre seară, când am intrat în port, pescarul mi-a spus astfel:

— Mâine voi duce sultăniţei peştii aceştia, căci eu sunt pescarul ei, şi-i voi spune că i-a prins un străin găsit de mine pe o stâncă, şi o voi ruga să-mi dea învoire să i te înfăţişez…

Şi îndată ce am sărit din barcă, au venit slujitorii sultăniţei şi au poruncit pescarului:

— Dă-ne repede tot ce ai prins, căci ne trebuie astă-seară peşti, pentru masă mare…

Pescarul a dat peştii, şi i-a însoţit pe slujitori la sultăniţă, să-i spună că eu i-am prins… Sultăniţa a poruncit să-i fiu înfăţişat numaidecât! Şi înfăţişându-mă ei, am făcut o închinăciune, odată cu slujitorii săi, şi ea mi-a urat cu multă prietenie bun venit, şi m-a poftit să stau. M-am aşezat, dar m-am ridicat repede:

— De ce nu rămâi locului? m-a întrebat ea.

— M-am aşezat numai pentru o clipă, spre a îndeplini porunca înaltei sultăniţe… i-am răspuns. Şi m-am ridicat pentru înalta cinstire a strălucitei sale feţe…

Apoi am rămas singuri. A trebuit să-i istorisesc pătimirile mele.

— Sărmane omule… a oftat ea. Ai pătimit multe, şi chiar şi un sugar ar fi încărunţit de atâta suferinţă! Fii vesel totuşi acum, căci te afli într-o casă a mângâierii şi bucuriei…

Şi astfel zicând, a poruncit să se întindă mesele…

Am dormit pe urmă într-un divan moale şi mătăsos, şi m-am trezit abia dimineaţa, mult după răsăritul soarelui…

După ce m-am spălat şi m-am rugat, au venit la mine patru slujitori, şi m-au poftit la baie.

I-am urmat în baie, şi slujitorii m-au spălat, apoi mi-au îmbrăcat un veşmânt minunat, m-au încins cu un cordon încrustat cu diamante, mi-au aşezat pe cap coroană de aur, împodobită cu pietre preţioase, şi m-au dus, aşa gătit, la Sultăniţa Albastră. Ea s-a ridicat în faţa mea şi m-a întrebat cum mi-am petrecut noaptea. I-am sărutat mâna, m-am închinat adânc, ei şi vizirilor strânşi în jurul ei, pentru primirea minunată.

— N-am văzut în viaţa mea fecior mai frumos! spuneau toţi.

Apoi, după strigarea de prânz a muezinilor, iar s-au întins mesele. Însă după masă, când Sultăniţa Albastră era înfierbântată de vin, mi-a poruncit să-mi uit soaţa, pe sultăniţa Tureia, şi să-i fiu soţ ei! Eu m-am gândit la jurământul de credinţă, şi am îndepărtat-o de la mine!

Ea a murmurat însă câteva cuvinte neînţelese, m-a împins afară şi a strigat:

— Părăseşte chipul omenesc şi prefă-te câine ştirb, scârbos la înfăţişare…

CUM ALI DEVINE CÂINE ŞTIRB, ŞI CE MAI PĂTIMEŞTE…

Numaidecât, la aceste cuvinte, am început a tremura, şi într-o clipă m-am prefăcut într-un câine urât, ştirb, şi graiul îmi pierise şi el. Am început să fug pe uliţi, cu alţi câini, însă simţind ei la mine ceva străin, m-au urmărit lătrând şi muşcându-mă, din uliţă-n uliţă, până am ajuns într-o înfundătură, unde n-am mai aflat nicio scăpare! Şi s-au strâns mai mult de o sută de câini, şi m-au muşcat din cap până-n picioare, şi urlam atât de jalnic, încât i s-a făcut milă de mine unei femei, şi a ieşit cu un băţ, şi a fugărit câinii. Apoi şi-a îndreptat privirea asupră-mi şi a spus:

— Acesta nu-i câine, ci om vrăjit…

Şi m-a luat de-o ureche, şi m-a dus în casă la ea. O chema Djarda, şi ajunsese în arta vrăjitoriei chiar mai departe decât Sultăniţa Albastră. Cum am intrat în casă, ea s-a dus într-o încăpere şi s-a întors cu un vas cu cărbuni şi eu un lighean cu apă, şi m-a tămâiat, şi m-a stropit, şi a murmurat cuvinte tainice.

— Ia-ţi vechea înfăţişare… a strigat ea, şi m-am şi aflat în faţa ei, în fireasca înfăţişare. Şi m-a dus vrăjitoarea la fetele ei, şi fetele şi-au acoperit repede faţa eu mâinile, întrebând mirate:

— De unde a venit acest fecior, aşa, pe neaşteptate, când uşa casei e totdeauna încuiată?

— L-am adus de pe uliţă, în înfăţişare de câine. Îl vom duce sultăniţei, să-i facem o bucurie… Aduceţi repede ceva de mâncare…

Fetele au adus felurite bucate şi au mâncat şi ele cu mine, apoi a venit Djarda, cu carafele cu vin, şi a turnat vinul în pocale, şi au băut şi ele până s-au ameţit. Atunci eu m-am furişat încet afară… Am rătăcit prin cetate mult, până am văzut, în sfârşit, în faţa unei case mari şi frumoase, o bancă de

piatră bună de stat pe ea, şi acoperită cu o rogojină. M-am culcat şi am adormit. Dar abia adormisem, când cineva m-a tras de braţ, şi deschizând ochii am văzut în faţa mea un fecior frumos, de o înfăţişare aleasă foarte. M-a întrebat:

— De ce dormi aici, afară, pe banca de piatră? Vino cu mine…

L-am urmat, în casă, cu sfială, într-o încăpere frumos clădită şi cu gust împodobită. După ce m-a dus prin felurite încăperi cu fântâni ţâşnitoare, s-a oprit într-o încăpere mică şi frumoasă, s-a aşezat pe-un divan de mătase, m-a poftit să mă aşez alături şi m-a întrebat: de unde vin? Cine sunt? Eu i-am spus lunga mea istorie, de la naştere până la fuga din casa vrăjitoarei.

— Grozav! a strigat feciorul. Trebuie să rămâi câteva zile ascuns la mine, căci aştept un prieten, un neguţător din ţinutul Muntelui Fumegător, şi el ne va aduce ştiri despre sultanul Anan şi sultăniţa Tureia, apoi vom hotărî ce-i de făcut…

Am rămas trei zile la acel fecior, şi el s-a purtat cu cea mai mare prietenie. Şi trecând ziua a treia, şi venind ziua a patra, a venit un moşneag. Feciorul i-a poftit din inimă bun venit.

— Te-am aşteptat mult, o, Mahere! Mărfurile tale sunt de mult pregătite. Unde ai întârziat atât, o, Mahere?

— Toată ţara mea e atât de copleşită de războinici, încât nu poţi străbate drumurile, fără pericol, şi numai prin ocoluri! Sultan Anan porneşte cu mulţi aliaţi război împotriva sultăniţei Tureia, care nu vrea să-l predea pe fiul său Farad, înainte de a-l găsi pe iubitul său, un oarecare Ali, fiul Farhei…

— Dacă lucrurile stau aşa, a spus gazda, du-te numaidecât la sultăniţa Tureia cu acest fecior, care nu-i altul decât Ali! Poate ajungi la timp, înainte de a curge sânge…

— Mâine dimineaţă, a spus Maher, voi porni cu el la drum…

Şi venind ziua a doua, gazda mi-a dăruit o pungă plină cu aur şi pietre preţioase, patru sclavi, doi catâri încărcaţi cu merinde şi un cal de călărie, cu hamuri scumpe, şi m-a însoţit, încă înainte de răsăritul soarelui, până în afara cetăţii, unde mă aştepta Maher cu mulţi slujitori călări. Şi m-a încredinţat feciorul încă o dată lui Maher, şi şi-a luat rămas bun de la mine, şi s-a întors.

Eu am călătorit cu Maher trei zile, printr-un ţinut sălbatic şi neprimitor, însă în ziua a patra am ajuns într-o vale cu flori de împrăştiau miresmele cele mai plăcute, cu râuşoare năvalnice şi păsări ciripind. L-am rugat pe Maher să desfăşurăm corturile, să ne odihnim o zi. El a descălecat, şi slujitorii săi au întins un cort mare, de mătase, lângă un pârâu cu valuri limpezi, dese şi repezi ca lacrimile îndrăgostiţilor în noaptea despărţirii. După ce m-am odihnit puţin, m-am dus să mă plimb în vale. Cântecul porumbiţei era ca suspinele străinului, când îl seacă dorul de patrie, ramurile legănate de vânt se îmbrăţişau ca prietenii în clipa revederii; întreaga natură era vie peste măsură, şi m-a fermecat atât de mult, încât, pierdut în gândurile mele, m-am dus mereu mai departe, şi mai departe, fără să ştiu unde, până s-a lăsat seara. L-am căutat pe Maher în zadar. Drumul înapoi nu-l m-ai cunoşteam. M-am urcat într-un pom, cu gând să înnoptez acolo, să nu mă ucidă fiarele. M-am gândit că dimineaţa oamenii mei mă vor căuta, şi chiar eu voi găsi mai uşor drumul la ei. Iar pe când stam în pom, am văzut venind doi bărbaţi, unul călare pe elefant, celălalt pe leu îi urmau mulţi, slujitori pe cai şi cămile. S-au oprit în apropierea pomului, şi unul a spus:

— N-ar fi bine să înnoptăm aici, Madjad?

— Ba da, o, Heidar! Aici nu ne va găsi nimeni…

— Ce va fi fiind oare cu cortul pe lângă care am trecut?

— Şi pe mine mă miră… Să trimitem, un slujitor, să iscodească…

Eu, auzindu-i, am început să tremur ca frunza. Mi-am ţinut răsufletul, să nu fiu auzit şi descoperit. L-am auzit apoi pe Heidar trimiţând slujitorul în iscoadă.

— Cortul e al unui bărbat din ţara Muntelui Fumegător, însoţitorul lui Ali, feciorul Farhei, la sultăniţa Tureia! Însă Ali lipseşte şi rătăceşte pesemne pe undeva prin valea asta…

Când Madjad a auzit acestea, a strigat:

— Ce nimereală ciudată!

Şi rostind aceste cuvinte, el şi-a ridicat, ochii spre cer şi m-a văzut în pom! M-am speriat atât de tare, încât era să cad!

— Coboară, Ali, nu te teme! a strigat Madjad. Lăudat fie Alah, oare ne-a unit fără altă osteneală şi primejdie…

M-am dat jos şi i-am întrebat ce vor de la mine, şi i-am rugat să mă ducă la ai mei. Ei au chemat slujitorul care le adusese veşti despre mine, şi ne-am dus în cortul lui Maher, şi ajunşi aici, i-am întrebat cine sunt? Ce vor de la mine?

— Suntem fiii sultanului Anan, fraţii lui Farad, care te-a răpit din seraiul sultăniţei Tureia, a răspuns Madjad. Ea, după ce te-ai pierdut, a pornit cu oaste numeroasă împotriva lui Farad, şi l-a luat prins, şi când tatăl meu a rugat-o să-l elibereze, ea a spus că nu i-l dă pe Farad înainte de a i-l aduce pe Ali. Zadarnic s-au jurat, şi tata şi Farad, că nu ştiu nimic despre tine, că ea spunea mereu:

— Trebuie să mi-l aduceţi, chiar dacă s-ar afla sub pământ!

Tatăl meu, şi noi toţi, te-am tot căutat şi am trimis soli în toate părţile. Osteneala noastră a fost zadarnică! Tatăl meu a scris sultăniţei Tureia că dacă nu-l eliberează pe nevinovatul Farad din prinsoare, va porni împotriva ei! Însă spiritul zburător care ducea scrisoarea, nu s-a mai întors, şi în locul lui, tatăl meu n-a mai zărit decât aripi în

cer şi pe pământ! Erau spiritele zburătoare şi alte oşti ale sultăniţei Tureia. L-au luat pe tatăl meu prins. Eu şi fratele meu tocmai ne întorceam dintr-o călătorie. Acum, Alah fie lăudat că ne-a îndreptat spre tine! Vei veni cu noi, la sultăniţa Tureia, şi ea se va încredinţa de nevinovăţia tatălui şi fratelui meu…

Trecând noaptea şi venind ziua a doua, mi-am luat rămas bun de la Maher şi mi-am continuat călătoria cu fraţii lui Farad, spre Muntele Fumegător, unde Tureia mai ţinea împresurat seraiul lui Anan.

Pe drum a trebuit să ne mai luptăm cu tâlhari şi spirite trimise de Sultăniţa Albastră şi de vrăjitoarea Djarda, şi fără ajutorul unor spirite supuse sultăniţei Tureia, care de asemenea erau în căutarea mea, aş fi fost luat şi prins! Dar în ziua a opta, după despărţirea de Maher, am ajuns!

Tureia a fost nespus de bucuroasă când m-a văzut, şi eu am uitat toate pericolele, şi am căzut leşinat.

— Vezi dar, înaltă sultăniţă, că nici fratele mau, nici tata nu i-au adus iubitului tău vreo vătămare! Să-ţi spună singur cum s-a purtat cu el Farad, şi cum ţi-a fost răpit! Fii dreaptă cu tatăl meu şi iertătoare cu fratele meu!

După ce am istorisit Tureii de mai multe ori toate aventurile mele cu Farad, cu Sultăniţa Albastră şi cu fiicele sale, cu Djarda şi cu feciorul cel primitor de oaspeţi, ea s-a dus la tatăl ei şi i-a istorisit din nou totul, şi l-a întrebat ce să facă cu Farad şi Anan. Farkad a poruncit să fie chemaţi Anan, Farad şi Abu Tavaif. A grăit lui Anan:

— Deoarece eşti cu totul nevinovat de suferinţele bietului Ali, nu putem decât regreta că nesocotinţa fiului tău te-a aruncat într-un război ce ţi-a fost atât de neprielnic! Noi nu putem schimba cele întâmplate, însă tot ce ţi-am luat îţi va fi înapoiat. Însă fiul tău, Farad, chiar dacă el însuşi nu i-a făcut lui Ali niciun rău, a fost totuşi pricina

tuturor nenorocirilor ce s-au abătut de atunci peste aceste ţări; tot aşa, el şi-a călcat jurământul rostit! A zburat pe terasa seraiului fetei mele, şi a răpit un oaspete! El nu mai poate fi iertat! Nici chezăşia ta şi a lui Abu Tavaif nu mai pot fi primite! Farad va fi trimis ca prins, în patria mea… Îl va urma în prinsoare şi Sultăniţa Albastră, cu fetele ei.

Apoi el a căutat s-o înduplece pe Tureia să se întoarcă cu el acasă, însă dânsa nu s-a putut hotărî să părăsească această ţară frumoasă, căci insula Muntelui Fumegător este, după spusele tuturor călătorilor, cea mai minunată din toate insulele de pe pământ, clădită de Salem, căruia, în timpul drumeţiei, i-a plăcut aici cel mai mult, şi de aceea Salom a numit-o insula paradisului. Ea l-a lăsat deci pe tatăl său să pornească înainte, cu prinşii şi cu cea mai mare parte a oştirii, şi i-a făgăduit că-l va urma curând, împreună cu mine.

După câteva zile, în timp ce ne plimbam, am văzut deodată coborând de pe cer un nour alb, împresurându-ne din toate părţile! Erau mai mult de două mii de spirite cu aripi albe, conduse de baba Feirusadi şi de vrăjitoarea Djarda…

— Tureia, a istorisit Ali mai departe califului Abdul Melic, s-a luptat ca o leoaică şi a ucis ea singură mai mult de o sută din vrăjmaşii săi; însă, în cele din urmă, a fost atât de împresurată de vrăjmaşi, şi atât de înconjurată şi strânsă, ca degetul de inelul său! Nu i-a mai rămas decât să se predea… Pe mine a pus mâna Feirusadi, şi m-a dus pe un munte înalt şi mi-a spus:

— Pentru ca niciodată să nu mai fie mânie din pricina ta, ai să capeţi o înfăţişare care să nu mai ispitească pe nimeni…

Şi luând puţin pământ, a murmurat ceva, l-a scuipat. Aruncându-mi-l în faţă:

— Părăseşte-ţi înfăţişarea omenească, şi prefă-te corb rătăcitor pe vârfurile munţilor şi niciun om nu se va împrieteni cu tine.

Şi abia a rostit aceste cuvinte. Eu am devenit corb negru ca noaptea. Mi-am întins aripile şi am zburat…

În vremea asta, Tureia a fost dusă prizonieră în faţa Sultăniţei Albastre, care scăpase din prinsoare. Şi a poruncit Sultăniţa Albastră să fie legată şi dusă în Cetatea Albă, purcezând şi ea l-a drum, tot într-acolo. Cum a ajuns în patria sa, Sultăniţa Albastră s-a aşezat în plină strălucire pe tronul său de aur, înconjurată de mai-marii stăpânirii, şi a poruncit ca Tureia să fie adusă în faţa s-a, în lanţuri. Tureia şi-a plecat capul de ruşine, ca la prima înfrângere, dar şi l-a ridicat cu mândrie. A apus:

— Adevăraţii mari sultani sunt mărinimoşi după război! De altfel, tu nu mi te poţi lăuda că m-ai înfrânt, căci m-ai atacat pe neaşteptate cu nenumăratele tale cete, deci victoria ta nu se datorează nici puterii tale, nici slăbiciunii mele! Gândeşte-te însă că îndată ce tatăl meu va afla că sunt prinsă aici, va sosi cu oaste puternică… De altfel, a spus Tureia, dacă mâinile şi picioarele mi-ar fi libere, m-aş măsura şi singură cu tine…

Auzind Sultăniţa Albastră aceasta, a spus fetelor sale:

— Eu cred că Tureia şi-a pierdut minţile, căci altfel n-ar îndrăzni să grăiască astfel… Dar luaţi-i lanţurile, căci vreau să văd ce are nebuna asta de gând, şi să-i arăt că nici dezlegată nu mă tem de ea…

Şi cum Djanhara i-a luat lanţurile Tureiei, ea a bătut cu piciorul în pământ, şi căpătând numaidecât aripi, a zburat afară, printr-o fereastră deschisă, îndreptându-se spre patria sa. Însă Sultăniţa Albastră a luat înfăţişare de pasăre înfricoşătoare, şi a urmărit-o până s-a apropiat. A apucat-o de picior, strigând:

— Vai ţie! Crezi că-i atât de uşor să scapi de mine? Te voi închide într-o cuşcă, unde îţi va pieri pofta să mai fugi…

Dar Sultăniţa Albastră nu şi-a sfârşit bine cuvântul, căci Tureia s-a prefăcut într-o furnică, s-a lăsat în jos şi s-a ascuns în pământ. Şi luând Sultăniţa Albastră înfăţişare de cocoş, cu clonţ mare, a început a ciuguli pământul, până a ajuns la furnică, însă cum a vrut s-o prindă, furnica s-a prefăcut într-o flacără, şi a lovit-o ca un fulger, şi i-a ars aripile. Apoi focul s-a ridicat şi s-a îndepărtat în înălţimi. Sultăniţa Albastră şi-a strâns iarăşi oştile, şi a urmărit-o pe Tureia, până a ajuns-o iar. Tureia tocmai se afla în luptă cu Feirusadi şi Djanhara, când s-a văzut înconjurată deodată de vrăjmaşi în fruntea cărora stătea, cu obrajii strălucitori de bucurie, Sultăniţa Albastră.

— Vai ţie, striga aceasta. Acum ţi-a sunat ceasul cel din urmă!

— Ba nu! a răcnit Tureia, şi deodată s-a ivit tatăl ei, Farkad, cu o oştire puternică, spre a o mântui din mâinile vrăjmaşei…

Cum l-a văzut, Tureia l-a îmbrăţişat şi a strigat:

— Lăudat fie Alah că te-a trimis! Dacă ai fi venit puţin mai târziu, nu m-ai mai fi găsit printre cei vii…

Şi ea a îndemnat apoi la luptă oştile sale, şi în scurt timp ele au câştigat biruinţa asupra vrăjmaşului. Chiar Sultăniţa Albastră a fost urmărită de Tureia până în cetatea ei, şi ucisă, iar stăpânirea sa dăruită sultanului Anan.

— Căci, spunea Tureia, eu rămân aici numai până ce trimişii mei îl vor găsi pe Ali, apoi mă întorc cu el în patria mea…

În timp ce toate acestea se petreceau în Cetatea Albă, eu, Ali, schimbat în corb, zburam din loc în, loc, fără să ştiu unde mă duc! Trei zile am zburat în văzduh, flămând şi însetat, şi eram atât de slăbit, că nu-mi mai puteam mişca aripile! A trebuit să mă las în jos, dar am rămas atârnat de un pom, şi m-am lovit şi de-o stâncă, până am atins, în sfârşit, pământul, leşinat cu totul. Şi deodată s-au strâns în jurul meu peste o mie de corbi; unul m-a lovit cu

aripa în cap, altul m-a izbit cu clonţul, altul mi-a smuls penele şi mi-a sfâşiat pielea, şi a trebuit să sufăr toate, c-a vrabia în puterea vulturului! După ce m-au chinuit destul, un corb, socotindu-mă mort, m-a aruncat în plasa unui vânător, şi a zburat. Eu m-am crezut salvat, şi-am vrut să-mi iau zborul, însă m-am încurcat în plasă din ce în ce, până a venit vânătorul şi m-a bătut, m-a apucat de un picior, spunând cu silă:

— Cioară spurcată, prieten al pustiirii şi despărţirii!

Şi a scos din buzunar un foarfece, şi mi-a tăiat aripile, m-a legat de picior cu o sfoară, şi a pornit l-a drum, trăgându-mă după dânsul. Şi-a dat seama însă că prinsese totuşi vânat bun căci eu ademeneam pe drum multe păsări, toate căzând în plasa mea. Când am ajuns seara într-un han, el a spus, mângâindu-mă blând:

— Ziua de azi a fost prin tine binecuvântată! Am prins mai mute păsări decât altădată!

Văzându-mă obosit, m-a aşezat lângă el, pe cămila sa, şi ori de câte ori cămila se oprea, o ciupeam cu clonţul, şi ea mergea mai departe.

— Eşti o pasăre prea deşteaptă… a spus vânătorul râzând, şi spre seară am ajuns în Cetatea Nisram, unde vânătorul locuia. Era o cetate mare, cu grădini înfloritoare. Pe sultan îl chema Rihan şi avea trei fete, mai ajunse în meşteşugul vrăjitoriei chiar decât Harut şi Marut! Intrând vânătorul în locuinţa sa, nevasta lui s-a mirat că s-a întors atât de repede…

— Înapoierea mea grabnică o datorez acestui corb! Poartă-te cu el bine, căci eu mă duc la neguţător să vând ce-am prins…

Nevasta vânătorului m-a dus într-o încăpere frumoasă, şi mi-a pus înainte mâncare şi apă. Am mâncat şi am băut şi am sărit prin încăpere, încoace şi încolo, şi m-am jucat cu femeia şi cu fetele ei, sărindu-le pe rând în poală, până s-a întors acasă vânătorul. Atunci am făcut o

plecăciune şi am rămas plecat adânc în faţa lui. Şi vânătorul, şi toţi ai săi, în scurt timp, m-au îndrăgit atât de mult, că n-au mai ieşit din casă niciodată fără mine!

Repede de tot s-a vorbit despre mine în toată cetatea. Mulţi oameni au venit la vânător, să mă vadă şi să se joace cu mine, şi-mi aduceau mâncare. După câtva timp, a auzit şi sultanul atât de multe despre deşteptăciunea mea, că a trimis un slujitor la vânător, şi l-a rugat să mă aducă la seraiul său. Vânătorul m-a luat sub braţ şi m-a dus. Eu m-am închinat în faţa sultanului de trei ori, precum se închinau toţi supuşii săi, astfel încât toţi vizirii strigau:

— Pe Alah, ce pasăre măiastră…

Când sultanul a întins mâna spre mine, i-am sărutat-o cu evlavie, şi m-am aşezat plecat la picioarele sale, însă el m-a ridicat şi m-a aşezat în poală şi m-a mângâiat, şi a dat poruncă să se aducă mâncăruri dulci…

— Poftim cu mine la masă, pasăre măiastră… mă îndemna sultanul, şi eu am clătinat sfios capul, arătând astfel că nu mi se cuvine asemenea cinstire! Dar sultanul a spus încă o dată:

— Hai, poftim, pasăre măiastră, şi ospătează…

Am mâncat dulciuri, până m-am săturat, şi mi-am curăţat de penele mele clonţul, şi asta l-a încântat aşa de tare pe sultan, încât m-a cumpărat de la vânător şi m-a ţinut mereu în apropierea sa. Într-o zi, a spus soaţei sale:

— Am un corb atât de deştept, cum n-am mai văzut! M-a înveselit aşa de mult, încât am uitat de toate…

— Şi de ce nu-mi arăţi şi mie corbul? s-a mirat sultăniţa. Pe Alah, am auzit aşa de multe despre el, că vreau de mult să-l văd!

Astfel auzind-o, sultanul a poruncit unei roabe să mă aducă, şi după ce ea m-a adus, mi-a spus astfel:

— O, tu, mângâiere a inimii mele! Tu care în multe ceasuri de tristeţe m-ai înveselit, înveseleşte-le puţin pe femeile acestea…

Eu am făcut fel de fel de glume. Pe una am sărutat-o pe obraji, alteia i-am tras şalul de pe gât, pe a treia am tras-o de bucle, iar celei de a patra i-am dansat în poală, până ce abia se mai ţineau de râs toate. Sultăniţa s-a bucurat mult, şi a trimis o roabă să-i cheme fetele, să fie şi ele faţă la petrecerea au corbul! Şi s-au înfăţişat trei fete de o frumuseţe minunată şi de o ţinută mandră, şi cum fata cea mai mare s-a uitat spre mine, a spus către celelalte două:

— Pe Alah, acest corb e om vrăjit!

Fetele m-au privit bine şi au strigat:

— Ai dreptate, scumpă soră… Ce ciudat lucru…

Şi fetele au rugat-o pe sultăniţă să le îngăduie să mă ia cu ele, şi după ce sultăniţa a încuviinţat, cea mai mare mi-a spus:

— Urmează-mă, căci vreau să-ţi arăt ceva ce se cuvine să fie însemnat şi să nu se uite!

Şi m-au dus în încăperea lor, la doica şi învăţătoarea lor, o babă din ţara amalekiţilor.

— O, preacinstită mamă! a spus către ea sora mare. Îţi aducem un corb vrăjit de un om rău! Oare putea-vei să-i sari într-ajutor?

Amalekita le-a rugat să aprindă câteva lumânări, căci se însera şi nu vedea bine, apoi mi-a smuls câteva pene, s-a uitat la pielea mea şi a strigat:

— Cunosc la acest corb puterea vrăjitorească a bătrânei Feirusadi, îngrijitoarea Sultăniţei Albastre!

Apoi, amalekita m-a dus într-o încăpere lăturalnică, unde i se găseau instrumentele de vrăjitorie, şi a turnat apă gălbuie, dintr-o sticlă sigilată, într-o cupă de aramă, şi a murmurat câteva cuvinte. Şi apa a început a fierbe şi a se ridica…

— Stai locului! a strigat amalekita, şi apa, gata să se reverse, s-a coborât până la buza cupei. Şi punând ea cupa la pământ, deodată a început să

crească jur împrejur iarbă verde cu floare galbenă! Şi a cules o mână de flori, şi mi-a frecat cu ele picioarele şi clonţul… Şi stropindu-mi capul cu apa din cupă, a scos un ţipăt înfricoşător! Mi s-a strâns pielea pe mine şi am căzut în nesimţire! Pe urmă, când m-am trezit, eram om ca toţi oamenii, amalekita sta în faţa mea, prietenoasă, şi m-a întrebat de numele meu şi dacă o cunosc pe Sultăniţa Albastră… I-am istorisit pătimirea mea…

— Vedeţi dar că nu m-am înşelat! Însă uşor n-a fost să desfac fermecătura… Mult n-a lipsit să-mi pierd viaţa. Dar acum fie lăudat Alah, căci am trecut cu bine prin primejdie! Acest fecior frumos este iarăşi om, căci puterea Sultăniţei Albastre nu face doi bani în faţa puterii mele!

Am rugat-o să-mi spună dacă mă aflam departe de Insula Moscului.

— Ce-ţi trece prin minte? Te afli aici în apropierea întinsului hanat al întunecimii, nu departe de marea lui Alexandru cel cu două coarne şi de izvorul vieţii veşnice! Te sfătuiesc să rămâi la mine: te iau copil de suflet şi te înfăţişez sultanului drept nepotul meu, iar după moartea mea îmi vei moşteni toate comorile şi te vei putea duce cu ele unde-ţi place…

Fiind prea păţit ca să mă mai împotrivesc şi altei vrăjitoare, m-am prefăcut că primesc să rămân, cu toate că voiam grozav să mă întorc în ţara iubitei mele… Ştiam că voi afla prilej bun să pot fugi, şi nu m-am înşelat, căci după ce am încuviinţat să rămân, vrăjitoarea mi-a grăit, zicându-mi:

— Alah fie lăudat că ţi-a mişcat limba-n gură după voinţa mea, căci dacă nu-mi primeai propunerea, te-aş fi prefăcut la loc în corb…

Şi m-a dus în încăperea ei, cu frumoasă vedere spre port şi mare, şi au venit roabele, şi s-au întins mesele… Chiar vrăjitoarea mi-a adus o cupă cu vin, pentru înviorarea puterii şi prospeţimii tinereşti. Şi mâncând şi bând zdravăn, m-a trimis la baie, unde-mi erau pregătite cele mai frumoase

veşminte, şi când m-am întors, arătam atât de frumos şi tânăr, că abia m-a recunoscut. Şi chiar şi fetele, venind seara să vadă ce s-a mai întâmplat cu mine, nu m-au cunoscut!

— Iată, aici se află un sultan al spiritelor! a rostit una. Ce frumoasă e statura lui şi ce plăcut este chipul lui! Iosif cel vestit prin frumuseţe ar putea fi slujitorul său…

Şi toate erau atât de fermecate de frumuseţea mea, încât mereu dădeau strigăte de uimire…

Şi i-au mulţumit vrăjitoarei, şi i-au sărutat mâna, şi fetele au rămas la noi toată seara, până ce, în cele din urmă, vrăjitoarea le-a spus că dacă tatăl lor ar afla că şi-au petrecut seara în preajma unui străin, se va mânia, de aceea le sfătuieşte să se ducă neîntârziat acasă…

Apoi, vrăjitoarea a adus vin şi alte băuturi ameţitoare, şi mi-a turnat mult, până am adormit. Şi mi s-a ivit în vis Tureia, zveltă ca Lujerul crinului, cu ochii plini de dor, ca o gazelă în căutarea puiului… Lacrimi avea pe obrajii ei, ca picăturile de rouă de pe frunzele trandafirilor. M-a întrebat:

— Ali, semeni tu oare cu oamenii obişnuiţi? De ce îngădui să se bucure de despărţirea noastră duşmanii? Ştii cât de mult am suferit din pricina ta! Sfarmă cătuşele şi vino…

Am deschis ochii. M-am prefăcut deosebit de vesel şi i-am turnat vrăjitoarei aşa de mult vin, încât a căzut în nesimţire pe divan. Apoi am deschis încet uşa încăperii, şi mai apoi poarta, m-am strecurat afară, şi-am fugit. Am rătăcit toată noaptea, şi când s-au ivit zorile, mă aflam într-o pustietate, unde nu era nicio frunză verde şi niciun strop de apă… Soarele dogorea atât de tare, încât pământul înfierbântat mi-a ars tălpile, şi abia am mai putut merge. M-am aruncat plin de deznădejde la pământ şi m-am tăvălit toată ziua într-o mare de lacrimi şi sudoare. După asfinţitul soarelui când a început să bată un vânt răcoritor, m-am ridicat şi

am rătăcit prin întuneric toată noaptea. Şi venind ziua a doua, când lumea s-a împodobit iar cu veşmânt de lumină, şi soarele strălucitor împrăştia stăpânirea neagră a întunericului, mă aflam pe un munte atât de înalt, încât nicio pasăre nu-i putea ajunge în vârf, şi era acoperit eu toate soiurile de pomi roditori, pe ale căror ramuri cele mai frumoase păsări îşi cântau imnurile de dimineaţă. Şi era muntele udat de multe pâraie, ce ţâşneau în jos ca săgeţile din înălţimi nevăzute. M-am răcorit bine, cu apă rece, mai albă ca laptele, mai proaspătă ca zăpada, mai dulce ca mierea, şi m-am aşezat sub un copac înalt, ale cărui ramuri împodobite cu frunze mari nu lăsau să pătrundă nicio rază de lumină. Eram atât de obosit şi somnoros, că am adormit numaidecât. După care, trezindu-mă, m-am pregătit de drum. Deodată am zărit înaintea mea două arătări uriaşe, cu înfăţişări înfricoşătoare. Ochii li se aflau în mijlocul obrajilor şi erau despicaţi în lung, şi aveau dinţii ieşiţi afară, mari ca dinţii de elefant! Am rămas tăcut, şi am auzit cum unul spunea celuilalt:

— L-ai văzut pe feciorul care dormea, Meişune? Cum o fi ajuns aici? În viaţa mea n-am întâlnit fiinţă omenească pe acest munte…

— L-am văzut, Barari, a răspuns Meişun. E frumos ca luna, şi cine îl vede îl iubeşte.

— Îl cheamă Ali, fiul Farhei…

— Dacă spui adevărul, a răspuns Meişun, am ajuns la capătul ostenelilor, căci, află, prietene, că sunt trimis de Tureia, spre a-l căuta pe iubitul ei, Ali, şi i-am jurat să nu mă întorc fără veşti despre el. Călătoresc de mult, prin toate ţările, prin cetăţi şi sate, pe munţi şi câmpii, şi întreb de el oamenii şi spiritele…

Astfel auzindu-l spunând, am strigat:

— Stai pe loc! Eu sunt Ali, fiul Farhei, cel căutat! Vrei, Meişune, să mă duci la Tureia?

— Asta nu se poate! a răspuns Meişun. M-ai împiedica la zbor, şi trebuie să-i aduc Tureiei cât

de curând veşti, să nu moară de durere şi grijă… Rămâi aici, cu Barari, prietenul meu, că eu mă duc repede la Tureia, şi viu cu ea aici, numaidecât!

Şi Meişun şi-a întins aripile, şi mi-a dispărut din faţa ochilor. Cum s-a îndepărtat, Barari mi-a spus să nu mă mişc din locul acela, până se întoarce el, şi şi-a luat zborul, şi s-a întors abia seara, cu de-ale gurii. Şi venind ziua a doua, şi-a luat iar rămas-bun, şi îndată a coborât asupră-mi un spirit zburător, şi m-a luat în cârcă, şi a zburat spre cer, iar eu, de frică şi groază, am leşinat, şi când m-am trezit, mă aflam într-un serai de sultan, în faţa unei femei, sultăniţa Suba, stând pe un tron de aur, împodobit cu pietre preţioase. Când am deschis ochii, ea s-a uitat la mine rău şi a spus încet unei femei:

— Acest fecior e iubitul sorii mele Tureia? Uită-te ce lipsiţi de strălucire îi sunt ochii şi ce lipsiţi de culoare obrajii! Dar pentru că se află acum în puterea mea, mă voi folosi de el ca mijloc de împăcare cu sora mea, Tureia…

Şi a strigat apoi spre slujitori:

— Cine se poate duce cel mai repede la sora mea, Tureia, aflată în Cetatea Albă? Faceţi-i cunoscut că la mine se află Ali, fiul Farhei…

S-a ridicat spiritul Humari, cel cu statură uriaşă şi înfăţişare înfricoşătoare. A făcut trei paşi:

— Eu, stăpână! Mă voi prăvăli ca vântul…

Şi poruncind ea să i se aducă cele de trebuinţă scrisului, a alcătuit epistolă către Tureia, şi dând-o lui Humari, acesta i-a sărutat mâna şi s-a prăvălit ca vântul…

Şi venind ziua a doua, un slujitor mi-a vestit că sultăniţa Suba mă aşteaptă în faţa cetăţii, şi am văzut că pregătiseră pentru mine un catâr, şi am călătorit departe, până când am găsit-o pe sultăniţă, stând pe-un covor grecesc, sub un copac umbros. Şi m-a dus într-o vale înverzită, cu pâraie murmurătoare, cu păsări cântând voioase, şi unde ramurile copacilor se îmbrăţişau cu dragoste…

ALI PĂTIMEŞTE ÎNAINTE, DOVEDIND CĂ OMUL E MAI TARE CA FIERUL… ÎL VOM VEDEA CUM ÎNCREMENEŞTE, PREFĂCUT ÎN STATUIE DE PIATRĂ…

— Dacă valea asta îţi place atât de mult, mi-a spus sultăniţa Suba, coboară, căci n-o s-o părăseşti prea repede… Dacă ai fi mare dulce şi eu aş muri de sete, n-aş bea din tine…

Şi astfel zicând, sultăniţa Suba mi-a zgâriat faţa, şi a strigat:

— Ali, fiul Farhei, îţi poruncesc: statuie de marmură prefă-te! Să-ţi piară graiul, şi viu să fii, dar nimeni să nu ştie că trăieşti…

Şi abia a rostit aceste cuvinte. Am căzut ca o piatră la pământ, şi n-am mai ştiut nimic. Când m-am trezit, sultăniţa striga:

— Trebuie să mă tem oare de Tureia? Nu sunt oştile mele numeroase ca nisipul mării şi picăturile de ploaie ale cerului?

Şi a poruncit slujitorilor să mă ducă într-o parte a văii, departe de drum, unde arborii erau atât de deşi, încât nu putea pătrunde nicio rază de lumină…

— Dacă va întreba de el Tureia, vom spune că a ieşit din serai împotriva voinţei noastre, şi nu s-a mai întors…

Aşa a spus sultăniţa Suba, şi slujitorii m-au dus la locul amintit.

Când Tureia tocmai voia să plece cu Meişun la muntele păduros, a sosit Humari cu scrisoarea sultăniţei Suba.

Şi a poruncit îndată sultăniţa Tureia oştilor sale să se pregătească de drum, spre insula unde domnea sultăniţa Suba. Toţi s-au mirat de porunca aceasta, căci între Tureia şi Suba era încă din fragedă tinereţe o puternică ură. Aşa de tare se duşmăneau, încât odată au hotărât să se bată în faţa

întregii cetăţi, să pună capăt certei. Dar în lupta asta, Suba a fost rănită greu.

Iat-o deci acum pe Tureia sosind la Suba şi căutându-l pe Ali…

Şi negăsindu-l, era neliniştită foarte, neîndrăznind totuşi s-o întrebe pe soră-sa. Şi-a petrecut noaptea fără să pună geană pe geană, şi cum a venit dimineaţa, şi s-a aflat faţă-n faţă cu Suba, i-a grăit, zicându-i:

— Scumpă soră, îmi place insula asta neasemuit de frumoasă, şi aş vrea să stau aici mai mult, să-mi bucur ochii, însă n-am vreme, de aceea, spune-mi, rogu-te, unde se află Ali, iubitul inimii mele…

— Soră scumpă! i-a răspuns Suba. La câteva zile după plecarea solului meu, Ali s-a dus, şi nu s-a mai întors!

Am dat poruncă să fie căutat, însă nimeni nu l-a aflat!

— Nu te mâhni pentru aceasta, soră dragă, a răspuns Tureia. Poate s-a rătăcit în pădure, şi se va întoarce… Rămân de aceea câteva zile la tine, să-l aştept…

Tureia s-a sculat de dimineaţă şi s-a dus în munţi, spre a-l căuta singură pe Ali. A mers toată ziua, şi a strigat de o mie de ori numele lui; dar nimeni nu i-a răspuns.

— O, Alah, a strigat ea, spre seară, şi s-a aruncat la pământ.

Şi a pătruns Tureia şi mai adânc în codri, şi a auzit deodată cum grăiau spiritele Sader şi Duha.

— Cine eşti tu şi încotro mergi? Striga Sader.

— Eu sunt Duha, fata unui emir de vază, din apropierea insulei diamantelor. L-am părăsit pe tatăl meu când a vrut să mă mărite, împotriva voinţei mele, cu urâtul bei al Insulei Leului, şi m-am ascuns la sultăniţa Farha! Am găsit-o însă pe sultăniţa Farha în neagră suferinţă, din pricina pierderii fiului ei… Starea ei m-a mişcat aşa de tare, încât i-am făgăduit că-l voi căuta eu şi-i voi aduce veşti! Şi astfel, a mai grăit Duha, am zburat

dintr-o insulă într-alta, până am ajuns aici, şi am auzit că Ali a fost prefăcut de sultăniţa Suba în statuie! Am cercetat toată pădurea, cu speranţa că voi afla statuia de piatră…

— Pe Alah! a răspuns Sader. Minunată e întâlnirea noastră! Urmărim acelaşi ţel, căci aşa cum sultăniţa Farha e îndurerată din cauza fiului său, tot astfel Tureia e mâhnită de pierderea soţului! M-a trimis să-l aflu. Împreună să umblăm să căutăm…

Iar pe urmă, apropiindu-se de locul unde se afla statuia de piatră, Sader a strigat cu jale:

— Ce-o fi făptuit oare sărmanul Ali? Hai să-l ridicăm… De ce l-o fi prefăcut în statuie de piatră, să nu se poată apăra nici de frig şi nici de căldură; şi, pe deasupra, simte, gândeşte, rabdă foame şi sete ca orice om. Acum să-l ducem sultăniţei Tureia…

— Una ca asta nu se poate! a răspuns Duha. Ali va fi dus la sultăniţa Farha!

— Cred că ţi-ai pierdut minţile! a răspuns Sader. Oare am cutreierat ţările, pentru ca, după ce l-am găsit să ţi-l las ţie? Vino cu mine, la Tureia, pe urmă ne-om duce toţi la Farha…

Când Duha şi-a dat seama că Sader nu se va lăsa mai prejos, s-a repezit asupra lui ca fulgerul, şi l-a lovit cu o aripă în ochi, şi doborându-l, a spus:

— Vai ţie, inimă de câine!

Şi i-a smuls statuia, şi a vrut să zboare cu ea la Farha, când deodată s-a ivit Tureia şi a strigat:

— Opreşte-te, căci altfel a morţii fi-vei…

Duha s-a întors.

— Iertare, sultăniţă preamilostivă! Pe sigiliul lui Salom, iartă-mă, căci n-am vrut să-i fac niciun rău soţului tău; am vrut numai să-l duc la Farha…

— Ţi-ai făcut datoria! a răspuns Tureia, însă acum dă statuia de piatră lui Sader, s-o ducă într-un loc tainic!

Şi s-au dus împreună într-o peşteră, şi Tureia şi-a trecut mâna pe faţa statuii, şi a luat pământul lipit

de ea, şi a rostit câteva cuvinte. A presărat pământ jur împrejur, şi de îndată a răsărit o plantă cu floarea roşie! Tureia a cules floarea, şi i-a stors sucul gras, şi a uns statuia, strigând:

— Întoarce-te la înfăţişarea ta omenească, numaidecât…

— Şi abia a rostit Tureia aceste cuvinte, istoriseşte Ali, şi limba mea s-a trezit şi s-a mişcat.

Şi cum m-a auzit vorbind şi m-a văzut în înfăţişarea mea firească, Tureia m-a sărutat şi m-a îmbrăţişat, şi a poruncit lui Sader să mă ducă în locuinţa sa, unde şi ea a venit cu Duha. Am petrecut seara împreună, cu istorii, când spre miezul nopţii Sader şi Duha s-au dus întru ale lor, şi eu am rămas singur cu Tureia. Şi adormind, şi trecând noaptea ca o clipire din geană, m-am trezit între cer şi pământ, în cârca unui spirit zburător…

— Nu te teme, căci eu sunt Duha, prietena mamei tale,

Farha, şi te duc la maică-ta Farha…

Şi cunoscând-o pe Duha, m-am liniştit, şi m-am lăsat fără împotrivire dus. Mă bucura auzind că aveam s-o văd pe mama, când deodată, pe la Insula Leului, am fost împresuraţi de o ceată de spirite zburătoare, în frunte cu sultan Djahac.

— Suntem pierduţi! a strigat Duha.

Abia a rostit cuvintele acestea, şi s-au năpustit asupra ei nişte spirite mari cât munţii şi i-au legat mâinile în lanţuri grele.

— Tu cine eşti? m-au întrebat, repezindu-se asupră-mi.

— Eu sunt Ali, fiul Farhei… am răspuns eu.

— Aşadar tu eşti acela din a cărui pricină au fost pustiite atâtea ţări şi atâţia sultani doborâţi din mărirea lor! Pe sigiliul lui Salom, vei plăti greu!

Şi la un semn al lui Djahac, un spirit de pe muntele Kaf a vrut să se năpustească împotrivă-i şi împotriva Duhei, când, deodată, s-au auzit zgomote de luptă înfricoşătoare.

— Fugi cât poţi, sultane Djahac! Au strigat nişte spirite. Cele mai bune oşti ale tale sunt nimicite sau prinse, căci sultăniţa Farha le-a atacat pe neaşteptate, ca un fulger…

Şi până să se dezmeticească Djahac, mama mea, alături de căpeteniile oştilor, stătea în faţa mea! Djahac a fost pus în lanţuri. Minunată a fost salvarea mea, minunată, pentru că o datorez mamei.

Într-o zi, după ce ajunseserăm în cetatea noastră, m-am dus la o preumblare, şi m-am rătăcit prin grădini, şi luna luase de mult pe cer locul soarelui! Abia când s-a lăsat noaptea întunecoasă, am vrut să mă îndrept spre casă, dar m-am rătăcit şi m-am tot îndepărtat, până am ajuns în faţa unui cort gol, mare şi frumos.

Am intrat în cort, unde am găsit divane şi covoare minunate, mâncăruri şi băuturi, lumânări de ceară plăcut mirositoare. Însă când m-am aşezat, au intrat doi bărbaţi însoţiţi de patru spirite zburătoare. Erau fraţii lui Djahac. Cum m-au văzut şi m-au cunoscut, s-au şi năpustit!

S-a dat poruncă unui spirit:

— Du-l pe acest om, aducătorul atâtor nenorociri, în spatele muntelui Kaf!

Şi spiritul m-a luat în cârcă, şi a zburat cu mine atât de sus, încât cea mai mică stea am văzut-o mare cât cel mai înalt munte.

Dar de-ndată o săgeată în flăcări l-a nimerit pe spiritul ce mă ducea, prefăcându-l cenuşă! Eu însă am mai plutit mult prin văzduh, împins de vânt, până am căzut pe o terasă din Damasc! Stăpânul casei s-a trezit, şi fiindcă nu de mult îl păliseră hoţii, şi-a trezit robii, şi au urcat pe terasă. Şi Văzându-mă, m-au luat drept hoţ, şi fără să mă asculte, s-au năpustit cu ciomegele asupră-mi! Apoi m-au legat şi m-au lăsat afară până în zori. Şi după răsăritul soarelui, m-au dus la emir.

— Iată acest hoţ prins azi noapte pe terasa noastră! Cred că tot el m-a prădat nu de mult…

Şi întrebându-mă emirul cine sunt, şi spunându-i că sunt Ali, fiul Farhei, sultăniţa Insulei de Corali, el a râs şi a poruncit unui oştean să mă întindă la pământ şi să mă bată, până voi mărturisi adevărul şi voi întoarce lucrurile furate… Dar tot atunci a intrat ca prin minune tatăl meu, şi văzând inelul dat mamei în noaptea nunţii, a tresărit şi l-a întrebat plin de uimire pe emir:

— Cine este acest fecior?

— E un hoţ…

— Dar nu seamănă deloc a hoţ! a răspuns tata. L-ai întrebat cum îl cheamă şi de unde e?

— Spune că-l cheamă Ali, fiul Farhei, din Insula Diamantelor.

Acestea auzindu-le, tatăl meu m-a îmbrăţişat, strigând:

— El a grăit adevărul! E fiul meu, şi-l cunosc după inelul de pe deget!

Şi mi-a cerut apoi să istorisesc în faţa emirului cum am ajuns pe terasa acelei case. Am istorisit toate pătimirile mele, de la naştere până la căderea pe terasă… Şi m-a luat tata acasă, şi m-a pus să-i mai istorisesc o dată toate peripeţiile. Şi venind ziua a doua, m-a înfăţişat sultanului, şi am devenit cel mai de taină curtean al său…

— Aş vrea să văd şi eu o dată un spirit… mi-a spus într-o zi sultanul.

— Stăpâne, i-am răspuns. Spiritele au felurite înfăţişări…

Abia am rostit aceasta, şi sultanul a strigat:

— Iată, Ali, colo, în depărtare, un nour negru acoperind cerul! Iată că s-a-ntunecat soarele… Ce-o fi oare?

M-am uitat într-acolo şi am strigat:

— Ceea ce vezi, sultane, nu e nour, ci o, ceată de spirite zburătoare, venind asupră-ne…

Curând însă nourul negru s-a risipit deasupra cetăţii Damascului.

O sută de spirite s-au lăsat jos, în apropierea noastră, pornind spre cetate. M-am apropiat de

căpetenia lor şi am întrebat ce caută…

— Am rostul să vestesc sultanului sosirea sultăniţei Tureia şi a sultăniţei Farha…

— Iată sultanul… am răspuns eu, şi l-am rugat să-mi îngăduie să merg întru întâmpinarea celor două sultăniţe. Venea şi Zaher, tatăl meu!

Şi nu după mult, stam toţi împreună, şi bucuria nu ne era mică…

Asta a fost tot ce ştiu despre aventurile lui Ali şi Zaher din Damasc, laudă celor ce ştiu istorii, căci ele sunt sarea pământului…

ISTORIA LUI MAAN

Se spune că Maan, fiul lui Said, era odată la o vânătoare însetat foarte. Şi iată că au venit trei fete cu vase cu apă, şi i-au dat să bea…

Maan a cerut soţilor să dea fetelor răsplată, şi cum soţii nu aveau nimic la ei, Maan le-a dăruit din tolbă câte zece săgeţi cu vârf de aur…

— Aşa se poartă un om deosebit! a spus o fată. De aceea, ca răsplată a mărinimiei, îţi vom alcătui versuri…

A început cea dintâi:

„Ţi-ai aurit săgeţile, amarnic,
Vrăjmaşii chiar să te găsească darnic:
Când îţi împărţi săgeţile, aşa,
Răniţii au cu ce se căuta.
Iar cei străpunşi de moarte, cu ce se-înmormânta!”

Şi sfârşind fata întâia, a recitat a doua:

„Alah cel drept ziditu-te-a frumos,
Chiar în războiul crâncen să fii mărinimos,
Căci larga dărnicie, ca din străvechii ani,

Cuprinde şi prieteni şi duşmani!”

Şi sfârşind fata a doua, a recitat a treia:

„Arăţi mărinimia şi-n faţa celor răi!
Ca un erou, viteaz şi darnic eşti!
Săgeţile acestea când le arunci, plăteşti
Veşmintele de moarte pentru vrăjmaşii tăi…”

MAAN ŞI BEDUINUL

Şi se mai spune despre emirul Maan, că se afla odată la vânătoare, în deşert, şi că a întâlnit un beduin călare pe măgar.

— De unde vii? Cine eşti? Şi ce faci pe aci? l-a întrebat Maan.

— De unde să vin? Cine să fiu? Ce să fac pe aici? a răspuns beduinul, necunoscându-l. Sunt şi eu om ca toţi oamenii din această Arabie săracă! Până în acest an ne-a omorât seceta pustiitoare, dar anul acesta am avut timp aşa de bun, încât s-au făcut grozav de mulţi castraveţi timpurii…

— Şi? a întrebat Maan.

— Şi ce să mai fie? Aş culege castraveţii şi m-aş duce cu ei la emirul Maan, să i-i vând, poate s-o îndura de mine să-i cumpere, căci am auzit că e om de omenie, şi aş câştiga şi eu o para-două…

— Şi cam cât i-ai cere pe ei?

— Cât să-i cer? O mie dinari…

— Prea mult…

— Cinci sute…

— Tot prea mult…

— Dar dacă-i voi lăsa la o sută?

— Şi dacă nu-ţi dă nici atât?

— Îi las la cincizeci…

— Şi dacă va spune că-i prea mult?

— Dacă va spune că şi cincizeci dinari e prea mult, îi las emirului Maan măgarul meu, să mi-l blagoslovească cu o sărutare sub coadă…

A râs straşnic emirul Maan, şi dând pinteni calului, şi-a ajuns soţii de vânătoare şi le-a spus:

— Ne întoarcem în cetate, şi dacă se înfăţişează un beduin cu nişte castraveţi, să-l aduceţi numaidecât la mine…

Şi într-adevăr, beduinul s-a înfăţişat la seraiul lui Maan, după scurt timp. Aducea castraveţii. Nu l-a mai cunoscut pe cumul cu care grăise în deşert, căci era înconjurat de străji şi falâ.

— Ce pofteşti? l-a întrebat emirul Maan.

— Aduc nişte castraveţi, înalte stăpâne…

— Şi cât ceri pe ei?

— O mie dinari…

— Prea mult, bre beduine…

— Dacă o mie e prea mult, cer cinci sute…

— Nu fi botos, bre! Şi cinci sute e prea mult.

— Dar două?

— Tot prea mult!

— Dar o sută, tot prea mult e?

— Tot prea mult, bre…

— Dar cincizeci, stăpâne, tot prea mult este?

— Tot…

— Dacă-i aşa, stăpâne prea înalte, miluieşte-mă cu preţul de treizeci dinari! Bine? Bun cuvânt?

— E tot prea mult!

— Tot prea mult? Dacă-i aşa, binevoieşte şi află, preaînalte stăpâne, că măgarul meu se află legat de poarta seraiului tău, şi te aşteaptă cu nerăbdare…

Astfel auzindu-l, Maan s-a întors spre căpeteniile sale aflate de faţă, şi a râs până s-a răsturnat pe spate. A chemat vistiernicul şi i-a poruncit:

— Dă beduinului una mie dinari… Pe urmă mai dă-i cinci sute, pe urmă trei sute, pe urmă două sute, pe urmă o sută, pe urmă cincizeci, pe urmă treizeci! În ce priveşte măgarul, să-l lase la uşa mea…

Beduinul a rămas încremenit când a primit atâţia bani pe castraveţi.

ISTORIA LUI HIRAM, FIUL LUI ABDUL MELIC

Hiram, fiul lui Abdul Melic, se afla odată la vânătoare.

A întâlnit un beduin. L-a întrebat cu mânie:

— N-ai văzut o căprioară?

— De ce nu cunoşti valoarea binelui şi te uiţi la mine cu dispreţ, şi vorbeşti aşa de urât? i-a răspuns beduinul. Cuvintele tale sunt de tiran, iar purtarea de măgar…

— Nu ştii cine sunt? a întrebat Hiram. Vai ţie!

— Te cunosc ca pe-un om lipsit de bună-creştere, căci înainte de a mă pofti la vorbă, trebuia să-mi urezi bun găsit…

— Vai ţie! a strigat Hiram. Eu sunt Hiram. Fiul lui Abdul Melic…

— Harul lui Alah să rămână departe de tine! a răspuns beduinul. Cât de multe sunt vorbele tale, şi cât de puţine faptele alese…

Dar înainte ca beduinul să-şi fi sfârşit cuvântul, oştenii l-au înconjurat pe Hiram şi au strigat:

— Pace ţie, stăpâne!

— Lăsaţi vorba şi puneţi mâna pe acest păstor! a strigat califul.

Beduinul a fost luat prins. Însă nu s-a întors spre mulţimea de viziri şi demnitari strânşi roată, ci şi-a lăsat capul în jos. A trecut liniştit prin faţa lui Hiram, fără a spune un cuvânt de iertare, fără a i se închina măcar…

— Câine de beduin, a strigat un slujitor. De ce nu-l saluţi pe stăpânul dreptcredincioşilor?

Beduinul s-a întors mânios:

— Cap de măgar! Am făcut drum lung, şi sunt acoperit de sudoare…

— Speranţa ta s-a spulberat, viaţa ta s-a sfârşit, ziua morţii îţi este apropiată! a strigat Hiram, mânios straşnic.

— Ameninţările tale nu-mi pot face nici prea mult, nici prea puţin rău! i-a răspuns beduinul.

— Cum îndrăzneşti să-i răspunzi califului astfel? a strigat un sfetnic.

— Vai ţie! a răspuns beduinul. Nu ştii oare că va veni o zi când tot omul va trebui să lupte pentru sufletul său?

— Să-mi aduci, tot acum, capul acestui beduin, căci vorbele lui întrec orice margini ale răbdării mele…

— O stăpâne al dreptcredincioşilor, a spus călăul, prinzându-l pe beduin şi repezindu-l pe rogojina morţii. În faţa ta se află acest semeţ rob, ce se îndreaptă acuma spre mormânt. Eu nu sunt vinovat de sângele ce-l vărs! Porunceşti, stăpâne, să-i tai capul într-adevăr?

— Da! a răspuns califul, şi călăul a întrebat a doua oară, şi după ce a întrebat a treia oară, beduinul nu se mai îndoia că va fi omorât, dar a început a râde aşa de tare, încât i se vedeau măselele tocmai din fundul gurii…

— Cred că eşti nebun! a strigat Hiram. Vezi că trebuie să te desparţi de lumea asta, şi-ţi baţi joc de tine…

— O stăpâne al dreptcredincioşilor! a răspuns beduinul. Întrucât mă poţi omorî oricând, fii bun şi ascultă nişte versuri ce mi-au trecut prin minte chiar acum…

— Să le auzim, a răspuns Hiram. Dar spune-le mai repede!

Şi beduinul a rostit următoarele versuri:

„Un şoim, ducea odată o vrabie spre cuib…

Striga: – Am să te sfâşii, cu tine să mă-mbuib…

Şi vrabia răspuns-a cu glasul ei sărman:

— Tu, şoimule, semeţul văzduhului sultan,

Putea-vei să te saturi cu trupul meu mărunt?

Şi astfel auzind-o, zâmbit-a şoimul crunt.

Din căngi eliberând-o! Iar vrabia, strigând,

S-a bucurat, de-a dreptul în cerul larg zburând!”

— Jur pe drapelul lui Mahomed-prooroc! a strigat Hiram. Dacă vorbeai aşa de la început, ţi-aş fi dăruit până şi califatul…

Şi a poruncit vistiernicului să-i umple beduinului gura cu perle.

*

* *

Şi venind altă noapte, Şeherazada a istorisit…

…ISTORIA LUI IBRAHIM, FECIORUL LUI MAHDI

După ce Mamun, nepotul lui Harun, a ajuns calif, moşul său, Ibrahim, nu i-a jurat credinţă, ci s-a dus la Reci şi s-a ales calif acolo. Mamun a stăruit un an să-l aducă pe cale paşnică, la buna-credinţă, apoi a pornit cu ieniceri şi spahii, încât lui Ibrahim nu i-a rămas decât să fugă, să se ascundă la Bagdad. Mamun a pus pe capul lui preţ o sută mii dinari…

— M-am speriat grozav când am auzit! spunea Ibrahim însuşi, şi n-am ştiut ce să fac! Mi-am părăsit casa pe la amiază, fără să ştiu încotro să

apuc, şi deodată am ajuns într-o fundătură, şi am văzut un negru stând în faţa unei uşi. M-am apropiat de el. L-am întrebat dacă nu m-ar putea ascunde… M-a dus într-o casă curată. A închis uşa. S-a dus! Am bănuit că m-a cunoscut, că auzise şi de preţul pus pe capul meu, şi că acum se dusese să mă vândă! Eram neliniştit ca o oală pe foc. Şi-n timp ce cugetam la starea mea, negrul s-a întors cu un hamal. Îmi aducea bucate…

— Îmi dau viaţa pentru tine… mi-a spus el şi mi-a gătit o fiertură.

Am mâncat cum nu mai mâncasem niciodată! Apoi s-a apropiat:

— Stăpâne! Nu sunt vrednic nici să grăieşti cu mine, nici să-ţi deznod curelele încălţămintelor!

— Mă cunoşti?

— Eşti stăpânul nostru! Eşti stăpânul nostru cel drept, Ibrahim Mahdi, pe care Mamun a pus preţ o sută mii dinari…

Auzind aceasta, mi-am dat seama ce om mare şi demn aveam dinaintea mea!

Mai apoi, de bucurie, negrul a rostit următoarele versuri:

„Din clipa despărţirii sunt nopţi şi zile mii…
Cei ce-şi măsoară timpul, şi ei, cu insomnii,
M-au înţeles prea bine de ce sunt trist, nespus…
De-atâtea nopţi şi zile iubita mi s-a dus…”

— Pe Alah! am strigat. Frumoase versuri spui, şi de-acum nu mă mai tem de tine, căci numai oamenii buni ştiu versuri…

Negrul a continuat:

„N-ar fi bătut pământul de vânturi şi furtuni,
La cârma lui de-ar fi cei mulţi şi buni…

Alah, cum poţi tu oare răbda, sub ochii tăi,
Să ne sugrume cei puţini şi răi?…”

Eram uimit că găsisem la un om ca el atâta ascuţime de minte şi har poetic! i-am dăruit o pungă plină. I-am zis lui:

— Alah să te ocrotească! Te părăsesc! Poţi întrebuinţa banii cum vrei! Nu uita ce-ţi spun: mă voi arăta şi mai recunoscător faţă de tine, când nu mă voi mai teme…

— Oamenii săraci ca mine nu au în ochii tăi preţ! a răspuns negrul, şi mi-a dat înapoi punga. Cum aş primi plată pentru cinstea ce mi-a făcut-o soarta, aducându-te la mine?

Am luat punga. Am pus-o în mânecă. M-am îndreptat spre uşă.

— Stăpânul meu! a strigat negrul. Aici eşti în afară de primejdie, şi nu-mi vine greu să-ţi dau din blidul meu sărac! Rămâi la mine…

Am mai rămas puţin. M-am îmbrăcat femeieşte. Am ieşit în uliţă.

Şi pe când treceam peste un pod, m-am întâlnit cu un fost slujitor de-al meu. A strigat recunoscându-mă:

— Bucură-te, Mamune, căci prins este vrăjmaşul tău…

A pus mâna pe mine. L-am repezit în noroi. Am fugit.

Am ajuns în faţa unei uşi unde stătea o femeie.

— Cruţă sângele meu! am strigat. Primeşte-mă la tine…

— Nu te teme de nimic, a răspuns ea.

M-a dus într-o încăpere. A rânduit divanele. Mi-a dat mâncare…

S-a arătat omul pe care-l trântisem. Era legat la cap. Sângele îi curgea pe veşminte. A istorisit femeii ce păţise. Ea l-a oblojit. L-a culcat într-un pat.

— Cred că despre tine mi-a grăit bărbatul meu, omul cu capul spart, mi-a spus femeia apoi.

Am mai rămas trei zile la ea. M-a ospătat din belşug. Şi venind ziua a patra, mi-a spus astfel:

— Omul cu capul spart poate veni aici, sus! Te poate găsi! Mai bine fugi…

Am rugat-o să mă lase să mai stau la ea până noaptea. Cum s-a înserat, m-am îmbrăcat iar femeieşte şi m-am dus la o fostă roabă de-a mea. Cum m-a văzut, aceasta mi-a plâns de jale.

Apoi, a spus că se duce să cumpere pentru mine de-ale gurii. S-a întors însă cu Ibrahim Almosuli şi cu robii şi străjerii ei. Am fost prins!

Am fost dus numaidecât la seraiul califului. S-a poruncit îndată adunarea marelui divan! Am fost adus în faţa lui Mamun.

— Alah să nu-ţi răspundă niciodată la închinare! Mi-a spus Mamun.

— O, stăpâne al dreptcredincioşilor! am răspuns. Judecătorul meu mă poate osândi, însă cer iertare… Înalţă-se deci mărinimia ta peste mărinimia tuturor califilor!

Şi sfârşindu-mi cuvântul, am rostit următoarele versuri:

„Fără de seamăn e greşeala mea,

Califul poate însă să ierte dacă vrea…”

Mamun s-a înduioşat de cuvântul meu. Am văzut că s-ar putea îmblânzi de-a binelea. S-a întors spre adunarea divanului:

— Voi ce mă sfătuiţi?

Toţi l-au sfătuit să mă osândească la moarte! Mamun l-a rugat pe Ahmed, fiul lui Chalid, să-i dea el un sfat bun:

— O stăpâne al dreptcredincioşilor! a răspuns Ahmed. Dacă-l ucizi, săvârşeşti o faptă săvârşită de toţi califii dinaintea ta! Dacă ierţi însă, ai, de asemenea, înaintea ta, multe pilde de îndurare…

Auzind califul cuvântul lui Ahmed, a clătinat din cap în semn că aşa este…

A rostit:

— Numai cel ticălos e de neîmpăcat în răzbunarea sa, când i-a căzut în mâini vrăjmaşul

său…

Şi simţind picurând pe inima mea roua iertării, am spus califului:

— Alah va fi îndurător o dată şi cu tine, o, stăpâne al dreptcredincioşilor!

— Nu te teme, a strigat Mamun. Nu numai viaţa ţi-am dăruit-o, ci îţi dau înapoi şi toată averea ce ţi-o luasem la răzvrătirea ta… O, unchiule, Abu Ishak şi Abbas m-au sfătuit să te ucid…

— Abbas şi Abu Ishak te-au sfătuit ca nişte lingăi ce sunt… Totuşi, tu ai făcut cum ţi s-a părut că e mai bine, şi ai prefăcut teama mea în speranţă…

— Prin iertare mi-am învins ura, căci n-am vrut ca vrăjmaşii să se bucure de nefericirea ta, şi am vrut să te cruţ de asemenea durere…

I-am povestit apoi purtarea robului negru, a oşteanului, a femeii şi a roabei vânzătoarea mea. Mamun a poruncit să fie chemată roaba vânzătoare. Ea tocmai sta acasă şi-şi aştepta răsplata. Când a întrebat-o Mamun ce-o îndemnase să se poarte astfel cu stăpânul ei, a răspuns:

— Lăcomia…

Mamun a mai întrebat-o dacă are feciori şi soţ, şi după ce ea a răspuns că nu, el a poruncit să i se dea o sută de lovituri cu biciul şi să fie pentru totdeauna închisă. Şi au fost chemaţi oşteanul, femeia şi robul.

— Ce te-a îndemnat să te porţi aşa? l-a întrebat Mamun pe oştean.

— Lăcomia…

— Dacă-i aşa, fă-te jupuitor… a răspuns Mamun, şi l-a trimis tot atunci ucenic la un meşter jupuitor. Pe nevastă-sa însă Mamun a cinstit-o şi a luat-o în serai, socotind că o femeie înţeleaptă ca ea poate aduce mult folos…

În sfârşit, a spus negrului:

— Tu te-ai arătat atât de omenos, încât ţi se cuvine cea mai înaltă cinste! Îţi dăruiesc casa oşteanului, şi pe deasupra o mie dinari…

*
* *

Şeherazada a mai istorisit…

…ISTORIA LUI SADDAD ŞI A CETĂŢII IREM, CEA BOGATĂ ÎN PILAŞTRI

Sultanul Saddad stăpânea tot pământul pe vremea aceea, şi poporul său, saddiţii, au fost înzestraţi cu trupuri uriaşe şi cu grozavă putere de a zidi cetăţi!

Şi a venit cândva la sultanul Saddad un prooroc cu numele Hud, cerându-i să creadă în Alah şi-n lumea viitoare…

— Ce voi avea din asta? a întrebat Saddad.

— Îţi va dărui în lumea viitoare un paradis cu seraiurile de aur, hiacinte, perle şi fel de fel de pietre preţioase…

— Şi dacă-mi pot face rost de toate în lumea asta? a răspuns Saddad. N-am nevoie de-un paradis pe care nu i-a văzut nimeni…

Şi a poruncit numaidecât Saddad la o sută din cei mai puternici emiri să caute o ţară îndepărtată, la şes, cu multă apă şi aer sănătos, spre a clădi acolo o cetate de aur. Emirii au călătorit însoţiţi de câte o mie oameni, şi au străbătut tărâmul Yemen, până au ajuns la muntele Aden. Au găsit loc bogat în izvoare, cum dorea Saddad-sultan.

Şi cum i s-a dat veste despre aceasta, Saddad a trimis într-acolo arhitecţi, şi a poruncit să se clădească o cetate, în patru unghiuri, cu întindere de patruzeci de poşte, şi s-au aşezat stâlpi de temelie adânci foarte, pe care cetatea se putea înălţa până la ceruri. Pentru zidurile înalte de cinci sute de coţi şi late de douăzeci s-au folosit pietre

de Yemen şi cărămizi roşii. Saddad a poruncit apoi să se clădească în cetate trei sute de mii seraiuri, sprijinite pe o mie de pilaştri de câte o sută de coţi, încrustate cu smaragde, rubine şi aur.

Şi a poruncit apoi să se sape canale şi să se planteze pe ţărmuri curmali şi alţi pomi roditori. Apoi s-au construit patru porţi înalte de câte o sută de coţi şi largi de douăzeci, împodobite în chipul cel mai frumos.

Şi toată construcţia a durat cincizeci de ani! Şi după ce s-a sfârşit lucrul, Saddad a lăsat să se aducă în seraiuri, din Răsărit şi Apus, fel de fel de covoare, perdele şi paturi de mătase, de asemenea fel de fel de mâncăruri şi băuturi, poame şi dulciuri, lumânări de ceară, tămâie, aloe, ambră şi camfor; apoi a poruncit să vină în cetate zece mii de fete frumoase şi bogat împodobite, însoţite de slugi în alaiuri numeroase.

Şi privind Saddad cetatea, atât de mult i-a plăcut, încât a spus:

— Iată că am acum, prin iscusinţa mâinilor omeneşti, ceea ce Hud mi-a făgăduit să am abia după moarte…

Până azi se mai pot vedea în pustietate urme ale cetăţii din vechimi.

ISTORIA LUI ISHAK ALMOSULI

Ishak Almosuli ne spune chiar cu gura lui:

— Într-o noapte, în timp ce mă întorceam acasă de la califul Mamun, trecând pe lângă un zid, am văzut un coş cu patru mânere, căptuşit cu mătase.

Fără să mă gândesc mult, m-am băgat într-însul. Numaidecât nişte mâini l-au tras sus, într-o casă. Am ieşit din el. Am văzut patru fete…

— Fii binevenit! Mi-a spus una, şi mergea înaintea mea cu lumânarea, şi m-a dus într-o

încăpere cu covoare şi divane aşa de bogate, cum nu mai văzusem decât în seraiul califului…

După o clipă au fost ridicate perdelele, şi au intrat slujitoare cu lumânări de ceară şi vase cu cărbuni, pline cu tămâie şi aloe, şi în mijlocul slujitoarelor se afla o fată ca luna în răsărit.

Mi-a urat bun venit. M-a poftit să mă aşez. M-a întrebat ce caut…

Şi auzind ea cum am ajuns acolo, mi-a spus:

— Nu ţi se va întâmpla nimic, şi nădăjduiesc că vei fi mulţumit şi cu urmarea…

Apoi m-a întrebat cu ce mă îndeletnicesc. I-am spus că sunt neguţător de veşminte, în Bagdad. M-a rugat să-i spun câteva versuri. Am răspuns:

— Cunosc versuri puţine, şi nu prea am curaj să le spun! Mai degrabă aş vrea să te aud pe tine…

Atunci, ea a rostit versuri, ale celor mai mari poeţi din vechime şi din vremea noastră, şi eu ascultam, şi nu ştiam ce-mi place mai mult; frumuseţea ei, ori versurile aşa de frumos rostite…

— Leapădă-ţi sfiala şi spune versuri şi tu… m-a îndemnat ea, şi am rostit şi eu câteva versuri vechi.

— N-aş fi crezut niciodată ca un neguţător să spună versuri aşa de frumos, s-a mirat ea, şi a poruncit să fie aduse felurite bucate, şi le-a tăiat, şi mi le-a pus dinainte. Au fost împrăştiate miresme şi au fost aduse cele mai alese poame, cum se găsesc numai la sultani, şi vin cum se găseşte numai în viile cereşti…

— Acum povesteşte-mi ceva frumos… m-a poftit fata.

Şi i-am spus felurite istorii vechi, şi au bucurat-o atât, încât a strigat:

— Mă miră mult că un neguţător cunoaşte istorii demne de un sultan…

— Am avut un vecin, curtean la seraiurile sultanilor, şi de la acesta le-am auzit…

Mi-a lăudat ţinerea de minte, şi a spus şi ea istorii vechi, şi aşa a trecut cea mai mare parte a

nopţii, la mirosul lemnului de aloe. Eram aşa de fericit, încât însuşi Mamun m-ar fi pizmuit!

— Eşti, de bună seamă, unul dintre cei mai aleşi şi instruiţi bărbaţi… a spus ea, la un timp. Păcat numai că nu ştii să cânţi…

— Pe Alah! am răspuns. Înainte eram priceput foarte în aceasta, acum însă nu mai pot cânta… Totuşi, inima mea ar vrea cântece, spre a-mi petrece şi restul nopţii…

— Mi se pare că ai vrea să fie adusă o lăută, a spus fata, zâmbind.

— Eşti binevoitoare şi îţi voi fi foarte recunoscător…

— Îmi eşti oaspete şi nu-ţi pot opri nimic… a adăugat ea.

Şi a poruncit să-i fie adusă lăuta, şi sunetul strunelor a fost meşteşugit ca şi glasul ei.

— Ştii tu de cine sunt aceste versuri şi melodia? m-a întrebat apoi.

— Nu, nu ştiu… am răspuns.

— Poezia este a unui poet din bătrâni, însă melodia a alcătuit-o cântăreţul califului Ishak Almosuli…

— Într-adevăr, Ishak Almosuli a alcătuit-o?

— Ishak, căci el este maestru mare în arta asta, şi mă gândesc cum ar suna melodia cântată chiar de el…

Şi am tot grăit aşa, până la ivirea zorilor.

— Acum e timpul… a spus o babă ivită în prag, şi fata s-a ridicat. Mi-a spus:

— Să păstrezi taină asupra acestei nopţi.

— Aş putea şi muri pentru tine! am răspuns.

Şi am părăsit-o. M-am dus acasă şi m-am culcat.

Şi cum am închis ochii, a venit un trimis de la Mamun, să mă cheme. M-am dus. Seara, mi-am amintit de întâmplare, şi m-am gândit că prost aş fi dacă n-aş mai petrece o noapte ca aceea…

M-am aşezat iar în coş, şi am fost tras sus, ca în seara trecută.

— Taman la timp, gând la gând… mi-a spus fata.

Ne-am petrecut noaptea în cântări, rostiri de versuri şi istorii.

Apoi, când lumina dimineţii a început să strălucească, m-am dus acasă şi m-am culcat.

Dar iar a venit un trimis al lui Mamun. M-am dus la el şi mi-am petrecut acolo toată ziua.

— Rămâi aici şi aşteaptă-mă până mă întorc, mi-a spus califul, spre seară.

Şi cum s-a dus el, m-am gândit cu atâta încântare la nopţile petrecute, încât neţinând seama de porunca lui, m-am îndreptat spre coş, repede.

— Se pare, prietene, că vrei să faci din casa mea ospătărie pentru tine… mi-a spus fata, şi eu am încredinţat-o că aş putea să-mi dau pentru ea viaţa.

— Ştiu că ospeţia are trei zile durată bună, şi dacă voi mai veni, după cele trei zile, vei avea dreptul să-mi verşi sângele…

Am petrecut ca-n celelalte nopţi. Şi apropiindu-se clipa despărţirii, m-am gândit că Mamun mă va întreba unde am fost, de-aceea am spus fetei:

— Văd că eşti prietenă a cântecului! Am un văr, mai frumos şi mai instruit ca mine, şi nimeni nu poate cânta mai bine ca el cântecele lui Ishak! Îmi vei îngădui să ţi-l aduc?

— Eşti linguşitor şi m-am săturat de tine… a răspuns ea. Dar dacă vărul tău e aşa cum spui, vreau să-l cunosc…

Am părăsit-o şi m-am dus acasă, însă îndată au dat năvală slujitorii lui Mamun, şi m-au prins, şi m-au dus la el. L-am aflat stând mânios pe divanul său. A strigat:

— De ce eşti neascultător, Ishake?

— Nu, pe Alah, nu sunt neascultător…

— Dacă-i aşa, spune adevărul!

— Cu dragă inimă, însă când vom rămâne singuri.

Şi Mamun i-a îndepărtat pe toţi cei de faţă, printr-un semn, şi eu i-am istorisit aventurile mele

şi i-am spus şi că-i făgăduisem fetei să-l duc la dânsa…

— Bine-ai făcut! a răspuns Mamun, căci inima lui s-a şi aprins de dorul ei, şi abia a mai putut aştepta noaptea, când l-am însoţit la coşul ştiut. Când am ajuns la zid, am găsit două coşuri, în loc de unul, şi am fost traşi amândoi sus. Fata ne-a ieşit bucuroasă înainte, şi mi s-a închinat, şi îndată am început a rosti versuri. Ochii lui Mamun ardeau de dragoste. Apoi ea a poruncit să se aducă vin, şi luând lăuta, a prins să cânte.

— Şi vărul tău e neguţător? m-a întrebat apoi.

— Da, şi el… am răspuns, dar Mamun băuse atât de mult vin, încât, deşi l-am rugat să nu mă cheme pe nume, a strigat:

— O, Ishake, Ishake! Cântă-mi un cântec…

Fata ne-a cunoscut numaidecât şi a fugit într-o încăpere lăturalnică.

— Vezi cine-i stăpânul casei… mi-a poruncit mai apoi califul.

— Casa asta e a lui Hasan, fiul lui Sahal… mi-a spus o babă, şi califul i-a poruncit să fie chemat Hasan, fiul lui Sahal!

— Ai o fată? l-a întrebat Mamun, după câteva clipe.

— Da, am, şi o cheamă Hajija… a răspuns Hasan, fiul lui Sahal.

— Şi e măritată Hajija?

— Nu…

— Dacă-i aşa, mă însor eu, cu dânsa.

— Îţi este roabă şi-ţi aşteaptă porunca… a răspuns Hasan, fiul lui Sahal.

— O iau de soaţă, şi dau poruncă să ţi se aducă tot acum, în dimineaţa asta, zestre, treizeci mii dinari…

Apoi, califul mi-a poruncit să nu grăiesc niciodată despre cele întâmplate! Am tăcut deci, chiar până la moartea lui. N-am cunoscut alt bărbat ea Mamun şi femeie ca Hajija!… Nimeni n-o ajungea în înţelepciune, frumuseţe şi darul vorbirii.

HALID, EMIRUL DIN BASORA, SAU PUTEREA INIMII ÎNDRĂGOSTITE… ÎNCĂ O DATĂ DEOSEBIM CĂ IUBIREA CURATA ŞI PRIN FOC TRECE…

În faţa lui Halid, emirul din Basora, au venit odată mai mulţi oameni, aducând un fecior tânăr şi frumos, şi întrebându-l Halid ce au cu el, aducătorii au grăit:

— O, înalte Halide! Acest om e un tâlhar prins astă-noapte în casa noastră…

Şi mai privindu-l o dată Halid pe fecior, şi văzându-i înfăţişarea deosebită, s-a apropiat de el şi l-a întrebat dacă într-adevăr e tâlhar…

— Aşa e cum spun aceşti oameni! a răspuns feciorul.

— Şi ce te-a îndemnat la aceasta? s-a mirat Halid.

— Lăcomia de bani…

— Mai bine maică-ta n-ar fi născut niciodată asemenea fiu! a oftat Halid. Chipul tău frumos, priceperea ta aleasă, ar fi trebuit să te oprească de la fapte rele…

— Lasă acestea, o, emire, şi dă-mi pedeapsa cum mi se cuvine!

Auzindu-l, Halid a cugetat puţin şi l-a lăsat să se apropie…

— Chiar mărturisirea ta mă lasă să bănuiesc că nu eşti hoţ ca toţi hoţii, şi că ai avut cu totul altceva de gând! Mărturiseşte adevărul…

— O, emire! a răspuns feciorul. Nu te gândi decât la ceea ce ţi-am mărturisit eu însumi! N-am ce-ţi spune, decât că m-am dus în casa acestor oameni, şi am furat bani, şi ei m-au prins, mi-au luat banii şi m-au adus la tine…

Halid a poruncit atunci aruncarea lui în temniţă, şi a trimis pristavii să vestească în toată Basora că cine vrea să vadă cum i se taie mâna unui hoţ să se înfăţişeze mâine…

Iar când feciorul a fost pus în lanţuri şi aruncat în temniţă, a oftat şi a rostit următoarele versuri:

„Ascult ameninţarea emirului Halid,
Dar mut eu voi rămâne, ca piatra, ca un zid!
Mă las să-mi taie mâna, mai bucuros, oricând,
Decât secretul nopţii trecute să mi-l vând!”

Şi auzind străjile aceste versuri, s-au dus la Halid şi i-au spus, şi îndată, cum s-a înnoptat, Halid a poruncit să fie adus la el feciorul, şi a găsit în cuvântul lui atâta înţelepciune şi ştiinţă, încât i-a devenit drag, şi a poruncit să i se pună dinainte mâncăruri felurite.

— Ştiu, feciorule, că ai urmărit altceva… De aceea, mâine, când judecătorii şi poporul se vor aduna, tu să tăgăduieşti furtul…

Şi feciorul a fost dus iar în temniţă.

Şi venind ziua a doua, s-a adunat lumea să vadă cum i se taie mâna hoţului! Toată Basora era în picioare, de asemenea şi emirul Halid a venit călare, cu cei mai de vază bărbaţi. Au venit şi judecătorii, şi în cele din urmă a fost adus şi feciorul, coborându-şi ruşinat privirile spre lanţuri. Nimeni n-a rămas nepăsător la aceasta, şi femeile dădeau vaiete puternice. După ce Halid a poruncit ca femeile să fie supuse tăcerii, a spus feciorului:

— Aceşti oameni mărturisesc că tu ai pătruns în casa lor, să-i prazi! Ai furat poate mai puţin decât spun ei?

— Ba, am furat mai mult… a răspuns feciorul.

— Ai poate dreptul la o parte din ceea ce ai furat?

— Nu, n-am niciun drept…

Maniat de încăpăţânarea lui, Halid l-a lovit cu biciul peste obraz şi a poruncit să fie chemat un casap, să-i taie mâna. Şi cum a apucat casapul satârul şi şi-a întins mâna spre fecior, o fată a ieşit din rândurile femeilor, şi s-a aruncat asupra feciorului. Şi-a descoperit chipul frumos ca luna. A izbucnit în popor o larmă, semănând cu răscoala…

— O, emire! a răcnit fata. Nu te grăbi cu aducerea la îndeplinire a poruncii tale, până nu vei citi epistola aceasta!

Şi i-a dat emirului epistola cu următorul cuprins:

„O, Halide! Acest om osândit la tăierea mâinii e *bolnav de dragoste, şi pentru boala sa nu se află leac! Vreau să mărturisesc eu, ceea ce tăgăduieşte el spre a cruţa bunul nume al iubitei sale. Cruţă-l pe nefericitul fecior, căci nu e tâlhar…”*

Citind Halid epistola, a oftat şi a chemat fata mai deoparte. Şi i-a povestit ea că acel fecior o iubeşte, şi îl iubeşte şi ea; şi vrând feciorul să vină la dânsa noaptea, a aruncat întâi o piatră în casă să o înştiinţeze că vine…

— Însă se vede că soarta a vrut ca tatăl meu şi surorile mele să audă căderea pietrei şi să alerge tocmai când intrase el! Când i-a auzit că vin, feciorul s-a prefăcut că fură: a pus repede mâna pe felurite lucruri! De altfel, chiar în faţa ta el s-a dat mai degrabă hoţ, decât să vândă taina iubirii noastre…

Auzind acestea, Halid l-a chemat pe fecior la el şi l-a sărutat. Şi l-a chemat şi pe tatăl fetei:

— Am vrut să-i tăiem acestui fecior mâna, însă acum îi dăruiesc zece mii dinari, pentru că a vrut să-şi jertfească mâna, spre a cruţa cinstea ta şi a fiicei tale… De asemenea, şi fiicei tale îi dăruiesc o mie dinari, şi vreau să-ţi dai consimţământul la unirea lor prin nuntă…

— Voinţa ta, o, emire, va fi ascultată! a răspuns tatăl fetei.

Şi după ce emirul Halid a ţinut şi o scurtă cuvântare, feciorul i-a mulţumit, şi a dus-o pe iubita sa în casa lui. Astfel, sfârşitul zilei a fost scăldat în bucurie… laudă iubirii, fântână veşnică a deşertului…

ISTORIA LUI ABU MAHOMED CEL TRÂNDAV

Harun al Raşid şedea într-o zi pe tronul său. A intrat deodată un slujitor, aducând o coroană împodobită cu pietre preţioase.

— Stăpâne, preacinstita Sovaida, soţia luminăţiei tale, ţi se închină de sănătate şi-ţi spune că are nevoie de-o piatră mare, pentru ţuguiul acestei coroane…

Califul a poruncit cămăraşilor să caute asemenea piatră, însă nu s-a putut găsi.

— Cum? Calif sunt eu, că n-am o piatră cum trebuie pentru coroana soaţei? Vai vouă!

— Se găseşte astfel de piatră numai la unul din Basora, au spus nişte cămăraşi.

— Plecaţi deci la Basora! a strigat califul.

Numaidecât s-a dus la Basora Mesrur, cu epistolă anume, şi citind emirul Basorei epistola, a trimis mulţi aleşi din suita sa, împreună cu Mesrur, la unul Abu Mahomed.

Mesrur a bătut la uşă. A ieşit un slujitor.

— Spune stăpân ului tău că-l cheamă la el stăpânul dreptcredincioşilor! a strigat Mesrur, şi slujitorul a fugit repede, înapoi în casă, şi numaidecât s-a arătat Abu Mahomed, bătând temenele pân’ la pământ:

— Gata sunt să mă supun! a rostit el, speriat foarte. Dar poftim în casă, măcar până mă pregătesc de drum…

— Trebuie să ne grăbim! a răspuns Mesrur. Stăpânul tuturor dreptcredincioşilor ne aşteaptă…

Dar Abu Mahomed a stăruit să poftească, să intre, şi intrând Mesrur, Abu Mahomed a poruncit să fie dus la baie, şi a intrat Mesrur în baia cu pereţi şi duşumele de marmură, împodobite cu aur şi argint, şi cu apa amestecată cu apă de trandafiri… Mai mulţi robi l-au slujit cu cea mai mare grijă, apoi i-au adus veşminte de mătase, cusute cu fir de aur. Şi după ce Mesrur s-a înapoiat în încăperea împodobită cu perdele de mătase şi divane lucrate în fir de aur. Abu Mahomed i-a urat bun venit şi l-a rugat să se aşeze alături. Şi s-au întins mesele, cu bucate atât de bogate, încât Mesrur a strigat, plin de mirare:

— Pe Alah! Asemenea masă n-am văzut nici la stăpânul dreptcredincioşilor!

Şi erau puse bucatele în vase chinezeşti aurite, şi Mesrur a mâncat cu poftă, iar seara el şi ai săi au primit câte o mie dinari.

Şi trecând noaptea, şi venind dimineaţa, i s-au dat veşminte verzi, ţesute în fir de aur, şi Abu Mahomed i-a arătat iar atâta respect, încât Mesrur s-a lăsat încredinţat să-şi amâne cu încă o zi plecarea. Şi trecând ziua a doua, şi venind ziua a treia, slujitorii au pregătit un catâr, şi i-au pus şa de aur, împodobită cu felurite pietre preţioase. Văzând toate acestea, Mesrur s-a gândit: „Califul se va domoli când va vedea un bărbat cu un asemenea alai mare, şi va întreba de unde a luat bogăţiile…”

Apoi toţi şi-au luat rămas bun de la emirul Basorei, şi au călătorit la Bagdad, şi s-au înfăţişat califului. Abu Mahomed s-a plecat cu sfială şi bună-cuviinţă, grăind în cuvinte alese, pe vârful limbii:

— Ca slujitor supus ce-ţi sunt, o, Harune, îngăduitu-mi-am să-ţi aduc câteva daruri… Dacă porunceşti, voi spune să fie numaidecât înfăţişate ţie; dacă nu, întristată fi-va inima mea…

Şi după un semn al califului, Abu Mahomed a poruncit să fie adusă o ladă, şi a scos din ea arbori de aur, cu frunzele de smaragd şi cu fructe de rubine şi perle albe. Şi poruncind să fie adusă lada a doua, a scos la iveală un cort de mătase, lucrat în fir de aur, bogat împodobit cu perle, rubine şi smaragde. Stâlpii cortului erau din lemn de aloe indian, iar marginea era împodobită cu diamante şi smaragde…

— Iată, o, puternice stăpâne! a grăit Abu Mahomed. Nu crede că-ţi aduc aceste nevrednice daruri de teamă, sau spre a te linguşi, sau spre a cumpăra îndurarea ta, ci fiindcă m-am gândit că se potrivesc mai bine stăpân ului dreptcredincioşilor decât unui om de rând ca mine! Iar dacă îţi face plăcere, o, stăpâne, pot să-ţi arăt că sunt tot atât de puternic, pe cât de bogat…

— Vreau să văd… a răspuns califul, şi Abu Mahomed, făcând semn cu buzele, către crestele seraiului, că vrea să le sărute, crestele seraiului s-au aplecat îndată spre el, şi după ce le-a sărutat, s-au ridicat la loc. Şi clipind din ochi, s-au ivit în faţa privitorilor nişte încăperi cu uşile încuiate. Şi spunând Abu Mahomed câteva cuvinte, uşile i-au răspuns la întrebări! Apoi, la alte cuvinte, în încăpere s-au auzit păsări ciripind…

— Cum ai ajuns să poţi face toate acestea? S-a minunat califul. Ştiu că ţi se spunea „Abu Mahomed cel trândav”, şi am auzit că tatăl tău a fost băiaş şi nu ţi-a lăsat nimic…

— Ascultă istoria mea, o, stăpâne al tuturor dreptcredincioşilor! a răspuns Abu Mahomed. Tatăl meu a fost, într-adevăr, băiaş, şi eu am fost în tinereţea mea cel mai trândav om de pe pământ. Trândăvia mea era atât de mare, încât, dacă eram culcat într-un loc unde dogorea soarele, nu-mi dădeam măcar osteneala să mă urnesc mai la umbră! Astfel am trăit cincisprezece ani, până ce tatăl meu a murit. El nu mi-a lăsat nimic, şi mama a trebuit să mă slujească şi să-mi aducă de mâncat

şi de băut, căci rămâneam culcat mereu în acelaşi loc… Dar la o vreme m-am ruşinat de nevrednicia mea! M-am dat pe muncă…

Într-o zi, mama a venit la mine, cu cinci drahme de argint. Mi-a spus:

— O, fiul meu! Am auzit că şeicul Abu Muzfir călătoreşte în China! Să-i ducem nişte bani şi să-l rugăm să ne cumpere ceva din China, şi poate, vom avea noroc de câştig…

M-am dus cu ea până la malul fluviului, şi l-am găsit pe şeicul Abu Muzfir…

— Stăpâne, i-am spus eu, ia aceşti bani şi cumpără-ne ceva din China, că poate îmi va fi dat să câştig ceva şi eu…

Abu Muzfir-şeic a luat banii, şi dus a fost, tocmai în China! Şi-a sfârşit treburile în trei zile, şi se pregătea de întoarcere, când a spus deodată soţilor săi să mai îngăduie, căci a uitat de rugămintea leneşului Abu Mahomed; să binevoiască soţii să se întoarcă la bazare… Soţii însă l-au rugat, pe Alah, să nu se întoarcă, ci să se gândească la marea călătorie periculoasă, dar el spunea că trebuie să se întoarcă, dar degeaba a stăruit…

Corabia şi-a ridicat ancora. Au călătorit până au ajuns la o insulă plină de lume. Au oprit. Au coborât cu mărfurile pe uscat, şi le-au schimbat cu alte mărfuri.

Când însă au vrut să se întoarcă pe corabie, Abu Muzfir-şeic a zărit un om cu nişte maimuţe; şi a mai văzut Abu Muzfir-şeie că de câte ori păzitorul îşi întorcea capul de la ele, toate se năpusteau asupra uneia cu părul smuls…

— Am cinci drahme la mine! a spus Abu Muzfir, către omul cu maimuţele. Sunt banii unui orfan. Vinde-mi maimuţa asta nenorocită…

— Ţi-o vând, a răspuns omul, şi Alah să te binecuvânteze!

Abu Muzfir i-a dat banii, a dus maimuţa pe corabie şi au pornit spre altă insulă, unde iar au

ancorat. Au venit scufundătorii, culegătorii de perle din fundul mării. Când i-a văzut maimuţa cum se scufundă, a rupt lanţul şi s-a zvârlit în mare şi ea.

— Iată, s-a înecat maimuţa sărmanului băiat orfan! a strigat Abu Muzfir.

Însă când scufundătorii s-au arătat din adânc, a ieşit din apă şi maimuţa, cu mâinile pline de pietre preţioase, şi le-a aruncat la picioarele lui Abu Muzfir.

— Maimuţa asta ascunde taină mare! a strigat acesta, şi au călătorit mai departe, spre insula Zing, populată de mâncători de oameni…

Şi zărind mâncătorii de oameni corabia, s-au apropiat cu luntrile, s-au năpustit asupra călătorilor, şi i-au pus în lanţuri, şi i-au dus la sultanul lor. Şi a poruncit sultanul lor ca o parte din călători să fie măcelăriţi şi carnea lor mâncată, iar ceilalţi, în faţa acestei nenorociri, au plâns spre văzduhuri. Însă, în timpul nopţii, a venit maimuţa şi l-a dezlegat pe Abu Muzfir, şi văzând ceilalţi neguţători una ca asta, au spus:

— Ajută-ne, Abu Muzfire! Poate vom putea fi eliberaţi prin tine…

— Datorez eliberarea mea maimuţei! Hotărăsc deci să dau stăpân ului ei, dacă scap şi ajung acasă, o mie dinari. Vreţi să-i daţi şi voi câte o mie, dacă scăpaţi?

Într-un glas neguţătorii au strigat:

— Dăm! Dăm!

Maimuţa i-a dezlegat, unul câte unul, şi s-au dus pe corabia aflată neatinsă, şi au ajuns la Bagdad.

Cum Abu Muzfir şi-a revăzut prietenii, a întrebat de Abu Mahomed… Şi nici n-am deschis bine ochii, când a venit mama şi mi-a spus că Abu Muzfir sosise… M-am dus la Abu Muzfir.

— Binevenit fie-mi acest om! a strigat şeic Abu Muzfir. Binevenit fie-mi el, ai cărui bani m-au salvat pe mine şi pe soţii mei! Ia maimuţa asta

cumpărată pentru tine, şi aşteaptă-mă acasă, că vin şi eu…

— Pe Alah! Am spus către mama, în bătaie de joc. Iată ce cumpărătură preţioasă! Uită-te numai cu ochii tăi ce grozavă marfă…

Abia m-am aşezat la loc, în pat, şi Abu Muzfir a venit cu robii săi, şi m-a rugat să mă duc acasă la el. M-am dus:

— Cele cinci drahme ale tale ţi-au adus câştig mare… mi-a spus Abu Muzfir, şi mi-a dat cheile de la două lăzi, poruncind robilor săi să mi le ducă acasă.

Mama s-a bucurat foarte, când m-am întors cu lăzile cu bani. Când mâncam sau beam, maimuţa sta alături de mine pe divan, însă până la amiază lipsea, şi venea acasă cu o pungă cu o mie dinari.

Într-o zi, pe când maimuţa sta lângă mine, am văzut că parcă vrea să-mi spună ceva… M-am gândit: oare ce vrea? Şi mi-a spus într-o limbă clară:

— O, Abu Mahomed!…

Când am auzit, am vrut să fug, dar ea a strigat:

— Nu te teme, Abu Mahomed, căci nu sunt maimuţă, ci un spirit îndărătnic! Am venit la tine numai pentru că erai atât de sărac! Acum, nici nu ştii ce bogat eşti! Nu mai vreau decât să te însor cu o fată frumoasă ca luna…

— Dar ce trebuie să fac pentru aceasta?

— Mâine dimineaţă îmbracă veşminte preţioase, pune şa de aur catârului tău şi du-te în piaţa neguţătorilor de cereale, şi întreabă de prăvălia şerifului! Cum ajungi, aşază-te alături de şerif, şi cere-i mâna fetei! Dacă îţi va răspunde că n-ai nici bani, nici cinste în lume, dă-i o mie dinari! Şi dacă cere mai mult, dă-i oricât ar cere, până va pofti la banii tăi…

Am făgăduit maimuţei ascultare, şi dimineaţa m-am dus, însoţit de zece hadâmbi, în prăvălia şerifului.

Şi întrebându-mă şeriful ce vreau, i-am spus că vreau să mă însor cu fata lui…

— Eşti om de rând şi n-ai bani… a răspuns el.

Eu i-am dat o pungă cu o mie dinari, zicând:

— Iată cine sunt! Cu bani se poate cumpăra şi jilţul sultanului. Ştii doar cum spune poetul…

„Când cel bogat la judecată minte,
Minciunile-i sunt socotite sfinte!
Drept mincinos e dat, şi-i smulgem părul,
Când cel sărman rosteşte adevărul!
Celor pociţi, lingăi cu două feţe,
Le-aduce banul cinste, frumuseţe.
Cu el la bătălie goarna cheamă.
Iar celor mulţi li-i limbă de aramă…”

Astfel auzindu-mă, şeriful mi s-a închinat straşnic, cu slugărnicie, linguşindu-mă:

— Dacă e să fie, fie! Însă cer două mii pe deasupra…

— Cu plăcere, am răspuns, şi am trimis hadâmbii să aducă bani.

Şeriful a închis prăvălia numaidecât, a poftit mai mulţi prieteni să-l însoţească, a scris acasă hrisovul de nuntă şi mi-a spus că peste zece zile mă pot pregăti… M-am întors acasă, mulţumit, şi i-am spus maimuţei, şi ea mi-a arătat mulţumirea sa!

— Am să te rog ceva, înainte de venirea nevestei tale, mi-a spus într-o zi maimuţa.

Şi făgăduindu-i că o voi asculta, mi-a spus că în partea de sus a seraiului unde-mi voi sărbători nunta se află o încăpere, cu un belciug de alamă la uşă; să iau cheile de sub belciug şi să deschid uşa; şi voi găsi în încăpere o ladă de fier, la colţuri cu patru steaguri, având zugrăvite pe ele felurite talismane; voi găsi în ladă un lighean cu aur, un cocoş alb, cu creastă despicată, şi unsprezece şerpi… Să iau repede cuţitul aflat lângă ladă şi să tai în bucăţi mici cocoşul şi steagurile; să golesc lada şi să mă întorc la mireasă…

— Asta vreau… a încheiat maimuţa.

I-am făgăduit ascultare.

M-am dus la nuntă şi m-am simţit nespus de fericit când am rămas singur cu mireasa, căci era de o frumuseţe ca a lunii pline!

La miezul nopţii, pe când ea dormea, am luat cheile şi am deschis încăperea. Am pus mâna pe cuţit.

Am tăiat cocoşul, am rupt steagurile şi am răsturnat lada.

S-a trezit soaţa mea! Când a văzut cocoşul tăiat şi lada răsturnată, a strigat:

— De-acum, spiritul cel răzvrătit mă are în puterea lui!

Şi cum a rostit aceste cuvinte, a şi fost răpită!

Am scos un strigăt atât de puternic, încât a venit repede şeriful.

— A, Abu Mahomed! Aşa ne răsplăteşti? De şase ani un spirit nelegiuit vrea să-mi răpească fata, şi eu am tot apărat-o, prin talismanele mele! Nu mai ai ce căuta aici! Vezi-ţi de drumul tău!

M-am dus acasă şi am căutat maimuţa, însă n-am mai găsit nici urmă!

Mi-am sfâşiat veşmintele, m-am lovit peste obraji şi am simţit că pământul era prea strâmt! Am fugit în pustiu, fără să ştiu unde mă duc. Spre seară am văzut doi şerpi, unul cafeniu şi unul alb, luptându-se. Am ridicat o piatră şi am omorât şarpele cafeniu, cel mai rău. Şarpele alb a dispărut. S-a întors însă eu alţi zece şerpi, şi au sfâşiat şarpele mort, până n-a mai rămas decât capul. S-au îndepărtat. Apoi am auzit un glas în pustiu. Mă sfătuia să am încredere în bine…

— Cine grăieşte? am strigat eu. Arată-te la faţă…

— Nu te teme, căci noi suntem spirite dreptcredincioase. Cere-ne ce binevoieşti…

— Mi s-a întâmplat cea mai mare dintre nenorociri! Am oftat eu.

— Nu eşti cumva Abu Mahomed?

— Într-adevăr, eu sunt…

— Iar eu sunt fratele şarpelui alb, al cărui duşman l-ai răpus tu. Patru fraţi suntem, şi îţi suntem recunoscători! O să te ajutăm să-ţi capeţi înapoi soaţa răpită de nelegiuitul spirit prefăcut în maimuţă…

Şi la chemarea lui, o întreagă oaste de spirite s-a strâns. Le-a întrebat unde se află maimuţa…

— Locuieşte într-o cetate de aramă, unde nu străluceşte niciodată soarele…

— Abu Mahomed, pregăteşte-te de drum! Mi-a spus spiritul. Unul dintre robii noştri te va duce într-acolo, şi te va învăţa ce ai de făcut…

Şi m-a luat în cârcă un spirit, şi a zburat cu mine atât de sus, încât am văzut stelele ca munţii.

Şi mi-a arătat spiritul toate minunile din văzduh.

Şi deodată s-a ivit pe ceruri un bărbat în veşmânt negru, cu bucle negre, cu chip strălucitor şi cu paloş scânteietor în mână. A strigat:

— Abu Mahomed, prea mare ţi-i cutezanţa!

Şi bărbatul acela a lovit spiritul cu paloşul său, şi spiritul a pierit, şi s-a prefăcut într-o grămadă de cenuşă, însă eu am căzut într-o mare vijelioasă. Spre norocul meu, a trecut pe lângă mine o corabie cu cinci oameni, şi m-au pescuit din furtună. N-am înţeles limba acestor oameni. Am călătorit toată ziua, iar spre seară au aruncat plasa şi au prins un peşte, şi mi-au dat şi mie din el o bucată prăjită.

Şi trecând întâia zi, şi venind a doua, am ajuns într-un port, şi am fost dus în faţa sultanului, şi sultanul mi-a dat daruri şi m-a ales vizir. Am întrebat unde mă aflu? Cum se cheamă cetatea? Mi s-a răspuns:

— Cetatea Hunad se cheamă, şi e în pământul Chinei…

Şi a poruncit sultanul să mi se arate cetatea, şi i-am văzut pe locuitorii vârstnici prefăcuţi în stane de piatră, şi am admirat nenumăraţii pomi roditori cu poame minunate…

Am petrecut o lună în cetatea Hunad, şi fiind într-o zi pe malul unui fluviu, a venit un călăreţ şi m-a întrebat:

— Tu eşti Abu Mahomed?

După ce am răspuns că eu eram, a adăugat:

— Nu te teme! Tu ai fost binefăcătorul nostru. Află că eu sunt fratele şarpelui salvat de tine. Soaţa ta se află aproape…

Şi scoţându-şi veşmintele, mi le-a dat mie şi mi-a spus să mă sui pe-un cal. M-a dus în pustiu.

— Dă-te jos! Mi-a spus. Mergi printre aceşti doi munţi, până vei vedea cetatea de aramă, însă să nu intri până nu mă întorc eu, să-ţi spun ce ai de făcut…

M-am dus până în faţa cetăţii, şi m-am minunat de zidurile ei de fier şi aramă, însă n-am găsit nicio poartă. Am auzit răcnete puternice, şi am văzut o mulţime de oameni cu ochii în piept…

M-au întrebat cum am ajuns acolo, şi după ce le-am spus adevărul, s-au mărturisit.

— Află că noi suntem prietenii şarpelui! Mireasa ta se află în cetatea asta! Coboară în fluviul ce-l vezi în faţa ta, şi intră cu el până în cetate…

M-am aruncat în fluviu. Am ajuns, printr-un şanţ, în cetate. Când am ieşit la faţă, am văzut-o pe soaţa mea şezând pe tron de aur, sub baldachin de mătase. Mi s-a închinat. M-a întrebat cum am ajuns acolo. I-am povestit totul.

— Află, mi-a răspuns ea. Spiritul nelegiuit mi-a mărturisit cum poate fi răpus. Mi-a arătat un stâlp, în care s-ar afla ascuns un vultur. Cine poate răpi vulturul poate stăpâni toate spiritele şi nimici până-n temelii cetatea. Du-te deci şi ia vulturul, şi spiritele îţi vor îndeplini toate poruncile…

Am făcut cum mi-a poruncit ea. Şi când spiritele m-au întrebat ce doresc, am poruncit să-l pună pe spiritul răzvrătit în lanţuri. Mi-am luat soaţa. Am înotat iar prin şanţ. Am ajuns la mare, unde mă

aştepta o corabie. Am călătorit cu vânt prielnic, înapoi la Basora; şi şeriful s-a bucurat foarte…

Şi cum am ajuns acasă, am tămâiat vulturul cu mosc, şi îndată s-au arătat o mulţime de spirite, şi m-au întrebat ce vreau… Le-am poruncit să-mi aducă toate comorile din cetatea de aramă!

Şi mi-au adus aur, argint şi pietre preţioase.

Le-am poruncit apoi să-mi aducă maimuţa. Mi-au adus-o, într-o stare de plâns. Am strigat asupră-i:

— Fiindcă mi-ai fost necredincioasă, nelegiuito, să fii închisă pentru vecii-vecilor într-un vas de aramă, pecetluit cu plumb…

— Acum trăiesc nespus de mulţumit! a încheiat Abu Mahomed.

Califul a rămas uimit de istoria lui.

ISTORIA LUI DJAFAR

Djafar barmekidul, cum şedea într-o zi la vin cu prietenii săi, toţi în veşminte roşii şi verzi, a poruncit cămăraşului său să nu mai lase să intre nimeni, afară de prietenul Abdul Melik. După ce cupele pline au făcut iar înconjurul mesei, şi a fost adusă lăuta, a venit la uşa lui Djafar unul numit tot Abdul Melik, om aşezat şi plin de evlavie.

Şi crezând cămăraşul că venise Abdul Melik cel aşteptat, l-a poftit îndată în încăperea cu mesele întinse.

Cum l-a văzut, Djafar s-a ruşinat foarte, şi s-a gândit că se încurcase cămăraşul, şi că-l poftise pe Abdul Melik din greşeală. Văzând că nimerise la băutură, Abdul Melik s-a bucurat, şi s-a bucurat şi când a văzut stingherea la lui Djafar.

— O, a spus Abdul. Nu trebuie să vă temeţi! Daţi-mi un veşmânt colorat şi mie…

Un slujitor i-a adus veşmântul, şi el l-a îmbrăcat. Şi s-a aşezat la masă, şi spunea fel de fel de glume, încât toţi râdeau cu lacrimi, până ce lui Djafar i-a părut chiar bine de greşeala cămăraşului.

Şi într-un târziu Djafar l-a întrebat ce l-a adus la dânsul.

— Vreau să te rog să înfăţişezi califului trei lucruri! a răspuns Abdul Melik. Întâi, să mi se plătească o datorie de un milion drahme! Al doilea, vreau ca fiul meu să fie numit emir, şi al treilea, vreau să-l însor pe fiul meu cu fata califului…

— Alah îţi îndeplineşte toate cele trei dorinţe, a răspuns Djafar. Banii îţi vor fi aduşi acasă, feciorul îţi va fi numit emir al Egiptului, şi fata califului îi va fi soaţă. Te poţi duce liniştit acasă…

Când Abdul Melik a ajuns acasă, a găsit banii pe masă, iar cum s-a făcut ziuă, Djafar s-a dus la calif, şi i-a spus istoria, şi nu s-a dat dus până nu i s-a dat firmanul de numire pentru fiul lui Abdul Melik, şi până n-au fost chemaţi martori, spre întocmirea hrisovului de nuntă…

ISTORIA UNEI EPISTOLE

Djafar era în mare duşmănie cu emirul Egiptului. Se ocoleau. Se săpau unul pe altul!

Odată, un om din Bagdad a ticluit o epistolă în numele lui Djafar, chiar către acel emir. Îi scria:

„Purtătorul acestei epistole e unul dintre cei mai buni prieteni ai mei. El călătoreşte în Egipt. Vreau să-l primeşti bine…”

Ticluitorul nu ştia despre duşmănie. Emirul s-a bucurat. Însă epistola i s-a părut ciudată. A arătat totuşi multă cinste aducătorului, dar a trimis epistola, la Bagdad, omului său de taină, să cerceteze dacă a fost scrisă sau nu de mâna vizirului Djafar.

Cum a primit epistola, omul de taină a dus-o drept la Djafar.

Şi primind-o acesta, a aruncat-o în faţa prietenilor şi căpeteniilor, întrebându-i dacă e scrisul său!

— Nu! Nu-i scrisul tău… au răspuns prietenii şi căpeteniile.

— Ticluitorul acestei epistole se află în Egipt, la emir, şi emirul aşteaptă răspuns despre adevărata stare… Ce mă sfătuiţi deci să fac?

— Ticluitorul să fie ucis! a spus unul.

— Să i se taie mâna dreaptă, cu care el a scris numele tău! a răspuns altul.

— Să primească o bătaie bună şi să-şi vadă de drum… a spus al treilea.

— Drept pedeapsă să fie exilat din Egipt, a spus cel mai blând. Va fi pentru el o pedeapsă destul de aspră, căci va fi făcut degeaba o călătorie atât de lungă…

— Pe Alah! a spus Djafar la urmă. Nimeni dintre noi n-are judecata bună! Ştiţi doar ce duşmănie se află între mine şi emirul Egiptului! Ştiţi că şi eu şi el suntem prea mândri spre a întinde mâna împăcării. Acum însă iată că s-a ivit prilejul împăcării… Deci cum l-aş pedepsi pe ticluitor atât de aspru?

Şi acestea zicându-le, Djafar a scris la un colţ al scrisorii:

„Lăudat fie Alah! Cum te-ai putut îndoi de scrisul meu, emire? Este scrisul meu, şi aducătorul este unul dintre cei mai credincioşi prieteni ai mei! Nu-l ţine prea mult în ţara Egiptului, căci mi-i dor tare de el şi am nevoie mare de el…”

Şi se spune că primind emirul epistola, era nespus de bucuros, şi a dat ticluitorului cele mai mari onoruri, şi i-a făcut daruri preţioase.

După ce s-a întors îmbogăţit la Bagdad, ticluitorul s-a dus la Djafar, a plâns şi a sărutat pământul în faţa lui.

INELUL LUI HARUN

Cel mai minunat lucru întâmplat califului Harun al Raşid a fost acesta: când fratele său, Mahdi, a ajuns calif, şi i-a cerut un inel cu sigiliu preţios, moştenit de la tatăl său, el n-a vrut să i-l dea, căci îl socotea drept cinste a califatului.

Dar pentru că Mahdi a stăruit foarte, Harun a aruncat inelul în apa Tigrului.

Apoi, după ce Mahdi a murit, şi Harun a ajuns calif, s-a dus în locul acela, a luat un inel de plumb, l-a aruncat în apă, şi a poruncit scufundătorilor să i-l caute!

Iar când scufundătorii s-au repezit în adânc, au scos primul inel…

ISTORIA LUI ALI ŞIR. ASCULTĂM O ÎNTÂMPLARE CU NIŞTE GHIUJI ŞI CUNOAŞTEM O ROABĂ ŞTIUTOARE DE VERSURI…

A trăit în Corasan, cu multe veacuri înainte, un bărbat bogat şi de mare vază, cu numele Mahomed Eddin. Avea ani şaizeci, când Alah i-a mai dăruit un fiu, şi i-a pus numele Ali Şir.

Când Ali Şir a ajuns vârsta bărbăţiei, Mahomed Eddin a căzut la pat. Şi l-a chemat pe Ali Şir la sine. I-a spus astfel:

— O, fiul meu! Moartea îmi este apropiată şi aş vrea să-mi ştii dorinţa din urmă…

— Ce porunceşti, tată?

— Înainte de toate, Ali Şire, ocoleşte oamenii destrăbălaţi!

— Te ascult, tată! Şi ce-mi mai porunceşti?

— Fii milostiv cât poţi, şi nu pierde niciun prilej al binefacerilor… Acestea-mi sunt dorinţele din urmă…

— Bine, tată…

— Fiul meu! Păstrează-ţi averea! Nu o risipi! Urmează sfatul oamenilor mai bătrâni, nu te pripi în nimic, ai milă de cei ce sunt mai prejos ca tine! Dacă eşti puternic, nu întrebuinţa puterea faţă de nimeni! Dacă ochiul tău doarme, veghează ochiul celui nedreptăţit… De asemenea, păzeşte-te de băutură! Vinul este izvorul multor nenorociri, el întunecă mintea şi îndeamnă la ticăloşii… Alah vegheze asupră-ţi în locul meu!

Acestea rostindu-le, Mahomed Eddin şi-a dat ochii peste cap, trupul lui trecând lucrului pulberii…

Ali a plâns în hohote, dar s-a îmbărbătat şi apoi a făcut pregătirile pentru cele veşnice, şi cei mai aleşi oameni au urmat alaiul pe drumul ultim.

Mama lui Ali Şir l-a jelit până a murit şi ea, şi Ali Şir a înmormântat-o cu aceeaşi cinste.

Apoi, un an Ali Şir s-a dedat numai neguţătoriei lui, şi nu a legat prietenie cu nimeni. Însă după un an au venit la el oameni răi, şi l-au îndemnat la o viaţă uşuratică. Ali Şir a devenit risipitor. Gândea: „Tata a strâns averea pentru mine; dar eu cui s-o las?”

Şi Ali Şir şi-a risipit averea, zi şi noapte, dar curând s-a întâmplat ca-n vorba înţeleaptă: „A cheltuit fără a socoti, şi s-a trezit sărac fără să ştie când”…

Ali Şir a trebuit să-şi vândă prăvălia şi casele, şi până la sfârşit chiar şi veşmintele.

Într-o zi, când nu mai avea nici ce pune în gură, s-a dezmeticit deodată, şi s-a căit. S-a dus la prieteni, să le ceară ajutor, însă prietenii s-au ascuns, astfel că aproape era să moară de foame. S-a dus la bazar, şi a văzut o mulţime de oameni strânşi, şi s-a jurat că nu părăseşte bazarul până nu vede de ce s-au strâns oamenii ghem.

A zărit deodată o roabă cu statură frumoasă şi cu obrajii îmbujoraţi, ca-n vorba poetului:

„Nici prea înaltă, nici prea mică, nici prea voinică, nici prea slabă; fruntea era ca luna, trupul ca lujerul crinului, respiraţia ca floarea moscului şi trupul său parcă ar fi fost turnat din mărgăritare”…

Ali Şir s-a aşezat printre ceilalţi neguţători, astfel încât ei au crezut că şi el e cumpărător, căci ştiau cât de mult a moştenit de la tatăl său.

— O, voi neguţători şi oameni bogaţi, mari şi mici… striga mijlocitorul, ce daţi pentru roaba asta, stăpâna lumii, perla strălucitoare, smaragdul nepreţuit?

Un neguţător s-a arătat gata să dea cinci sute dinari, altul cinci sute zece, iar un moşneag urât, cu ochi albaştri, şase sute.

Şi s-a ajuns la şase sute zece, şi moşneagul a dat numaidecât o mie.

Toţi neguţătorii au tăcut, şi mijlocitorul l-a întrebat pe stăpânul ei dacă vrea s-o dea pe o mie dinari.

— Am jurat s-o vând numai celui pe care-l va place ea! a răspuns stăpânul. Întreab-o dacă vrea s-o cumpere acest cuvios moşneag ştirb…

Mijlocitorul a arătat spre moşneag, şi ea l-a privit cu silă:

— Nu, nu vreau! Nu ştiţi oare ce a spus despre ghiuji ca el un poet vechi?

„Îmi amintesc şi astăzi cândva cum am cerut
Iubitei să mă lase o dată s-o sărut.
Şi mi-a răspuns iubita, cu un surâs mărunt:
O, cum nu vezi că barba ţi-i toată păr cărunt?
Bogat eşti cât sultanii, dar nu am ce să-ţi fac:

O, cum mi-aş umple gura, de vie cu bumbac?”

Mijlocitorul, auzind versurile, a spus:

— Pe Alah, frumoaso, ai dreptate! Ţi s-ar cuveni o mie dinari pentru versuri…

Atunci a ieşit la faţă alt ghiuj şi a strigat:

— Dau eu mai mult…

Şi privindu-l fata, l-a văzut că are barba vopsită, şi a rostit următorul vers:

„Hei, ghiujule, ce gânduri negre torci?
De-acasă pleci cu-o barbă, cu alta te întorci,
De-aceea, chiar în văzul tuturor,
Moşneagule, te cară, şi fă-te scamator”…

— Ai dreptate! a spus mijlocitorul, şi a venit un ghiuj chior:

— Întreab-o dacă mă vrea de stăpân pe mine…

— Despre un bărbat ca acesta, a răspuns roaba, un poet spune:

„Niciun minut să nu trăieşti cu el:
De totdeauna, chioru-i şi mişel,
Căci de n-ar fi mişel, ascuns şi rău,
Nu-l părăsea pe veci chiar ochiul său”…

Mijlocitorul i-a arătat alt ghiuj, şi a întrebat-o dacă-l vrea, însă acela era atât de închircit, încât îi atârna barba până la genunchi:

— Ştiţi ce spune poetul despre unul ca acesta? Ascultaţi numai:

„Am un prieten închircit, bărbos,
Zidit de Alah, fără de folos,
Căci nu-ncălzeşte ochiul, nici mâna nimănui:
Ca noaptea cea de iarnă e lungă barba lui”…

— E frumos vers şi-acesta! a spus mijlocitorul, pierzându-şi răbdarea. Acum însă, sultăniţa mea, fă bine şi uită-te în jurul tău şi alege pe cine-ţi place…

Roaba s-a uitat asupra tuturor celor strânşi cerc în juru-i, şi când l-a văzut pe Ali Şir, a simţit în inimă o durere puternică, pentru că Ali Şir semăna cu gazela şi era mai delicat ca zefirul… Roaba a spus mijlocitorului, arătând spre Ali:

— Nu vreau să fiu vândută decât acestui fecior frumos la chip şi ales la statură! Chiar şi poetul a spus lucruri frumoase despre asemenea bărbat… Lui vreau să-i fiu vândută, căci, a urmat ea, cuvintele lui curg ca fluviul paradisului, privirea lui vindecă bolnavii şi i se potrivesc următoarele versuri:

„Vin dulce este sărutarea lui!
Răsufletul, mireasmă de ierbi şi de păşuni!
Cum camforul sunt dinţii de albi, şi ochii buni!
Feciori frumoşi ca dânsul în lume nu-s destui…
Din paradis, gelos ca un tiran,
L-a izgonit păstorul văzduhului, Ridhvan!
Ce-aveţi cu el? I-s ochii de măreţie grei…
E vinovată luna de măreţia ei?
De ani şi ani, întruna l-am visat
Pe-acest fecior cu părul inelat…”

Auzind aceste versuri, mijlocitorul s-a dus la stăpânul roabei, şi grăindu-i, i-a zis:

— Roaba ta, stăpâne, m-a înnebunit de-a binelea cu frumuseţea ei, eu darul vorbirii şi cuvintele ei poetice! S-ar cuveni să se dea pe ea mai mult de o mie dinari…

— Îţi pot spune despre ea şi mai multe! a răspuns stăpânul ei. Cunoaşte cele şapte scrieri, citeşte cartea coranului în şapte feluri, iar mâinile

ei sunt aur şi argint, căci ştie broda perdele de mătase, în preţ de zece dinari una, şi brodează în fiecare săptămână alta… O, ce fericire e să ai în casă o roabă ca dânsa, dar vinde-o numai celui pe care-l vrea ea…

Mijlocitorul s-a dus la Ali Şir. I-a sărutat mâinile:

— Stăpâne, cumpără roaba, căci ea te-a ales pe tine…

Ali Şir a lăsat capul în jos, a râs de el însuşi şi s-a gândit:" Pe Alah, nici n-am mâncat azi, şi el mă îndeamnă să cumpăr roabe… Mi-i ruşine de neguţători să spun că n-am bani deloc…"

Roaba s-a uitat la el lung, apoi a spus mijlocitorului:

— Lui arată-mă, căci nu vreau să fiu a altuia.

— Ce hotărăşti, stăpâne? l-a întrebat mijlocitorul pe Ali Şir, dar el tăcea înainte.

— O stăpâne, iubitul inimii mele! i-a spus roaba. De ce nu mă cumperi? Te voi face, de bună seamă, fericit…

— Mă poate cineva sili să te cumpăr, când eşti atât de scumpă?

— Dacă sunt prea scumpă, stăpâne, cumpără-mă numai cu nouă sute dinari…

— Nici atât nu pot da… a răspuns Ali Şir.

Ea a lăsat mereu din preţ:

— Nicio sută, stăpâne? N-ai nicio sută?

— Nicio sută…

— Îţi mai lipseşte până la sută mult?

— N-am nici para chioară!

— Dacă-i aşa, stăpâne, ia-mă de mână şi du-mă într-o uliţă dosnică…

Ali Şir a luat-o de mână. A dus-o într-o uliţă. Ea a scos o pungă cu o mie dinari:

— Iată, stăpâne! Plăteşte stăpânului meu nouă sute, şi păstrează o sută pentru noi…

Ali Şir a făcut cum l-a învăţat ea. A cumpărat-o. A dus-o la el acasă.

Şi văzând ea încăperea goală, fără divan, fără pătură şi fără vase, i-a mai dat o mie dinari, rugându-l să se ducă la bazar, să cumpere de toate. Şi după ce Ali s-a întors, ea i-a mai dat nişte bani, zicându-i:

— O, Ali Şire! Du-te, rogu-te, şi cumpără de trei dinari mâncare şi băutură, şi mai cumpără mătase în şapte culori pentru perdele, şi mai cumpără aţă de aur şi argint…

Şi după ce au adus divane şi covoare, au aprins lămpile şi s-au aşezat la masă, şi până spre miezul nopţii au tot grăit.

Şi trecând ziua întâia, şi venind ziua a doua, ea a luat mătasa pentru perdea, şi i-a brodat marginile cu fir de aur, înflorind-o cu flori şi păsări, iar drept la mijloc a brodat tot soiul de animale sălbatice.

Şi a lucrat ea opt zile, şi când perdeaua era gata, a dat-o lui Ali Şir:

— O, Ali Şire! Vinde perdeaua asta numai unui neguţător statornic! Fereşte-te să-ţi faci de lucru cu neguţătorii pribegi, căci aşa, despărţirea noastră este aproape… Ştiu că ai duşmani, ai căror ochi spre noi se îndreaptă…

Ali Şir a vândut perdeaua unui neguţător, cu cincizeci dinari, şi a cumpărat alte mătăsuri, alt fir de aur, şi a cumpărat şi mâncare…

Şi astfel a trecut un an…

Iată însă că la începutul anului al doilea, Ali Şir a dat o perdea, ca de obicei, unui mijlocitor. Şi trecând pe lângă ei un hagiu străin, s-a arătat gata să dea pe ea şaizeci dinari, dar mijlocitorul n-a vrut să i-o vândă, însă hagiul a tot ridicat preţul perdelei, până la o sută dinari, mai mituindu-l şi pe samsar cu zece…

— Acest hagiu vrea să cumpere perdeaua, i-a spus lui Ali Şir mijlocitorul. De ce te temi de dânsul?

Şi sărind cu gura şi ceilalţi neguţători, Ali Şir a vândut hagiului perdeaua. A luat banii tremurând,

şi, când a pornit spre casă, a văzut că hagiul îl urmăreşte…

— De ce mă urmăreşti? l-a întrebat el.

— Pe aici mi-i drumul… a răspuns hagiul.

Când Ali Şir a ajuns în faţa casei, şi l-a văzut pe hagiu în spatele său, l-a întrebat iar:

— De ce mă urmăreşti, nerodule?

— Stăpâne, mi-i sete!

„Pe Alah, s-a gândit Ali Şir. Nu vreau să mă fac de ruşine, pentru o gură de apă…”

Şi a intrat în casă, să aducă apă…

CLIPA DESPĂRŢIRII SE APROPIE! HAGIUL STRĂIN E MAI STĂRUITOR CA MUSCA! ALI ŞIR, SPRE NENOROCIREA LUI, ÎI DĂ APĂ… JALEA ÎNGROZITOARE A ROABEI. ŞI CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI ALI ŞIR…

Cum a intrat Ali Şir în casă, roaba l-a întrebat cu jale în glas:

— Ai vândut perdeaua, Ali Şire?

— Am vândut-o…

— Unui neguţător statornic, sau unui pribeag? Căci inima mea simte jalea despărţirii…

— Am vândut-o unui neguţător de aici…

— Dar paharul cu apă cui i-l duci?

— Mijlocitorului…

— Nu se află ocrotire şi putere decât la Alah! a strigat ea, şi a rostit următorul vers:

„Cu mâna lui adus-a despărţirea!
Cum am putut orbită să mă las
De-mbrăţişarea lui, de blându-i glas?
Ca umbrele s-a risipit iubirea,
Şi numai umbră-n cale mi-a rămas”...

Când Ali Şir s-a dus cu apa afară, l-a găsit pe hagiu în prag, şi a strigat:

— Câine! Cum intri în casa mea fără îngăduinţă?

— O, stăpâne! a răspuns hagiul. Rogu-te, milostiveşte-te şi mă crede, că niciun pas nu voi mai face fără îngăduinţa ta! Mă crezi, binevoitorule şi binefăcătorule?

Ali Şir i-a întins apa, şi hagiul a băut-o, dar nu s-a urnit din loc.

— De ce nu-ţi vezi de drum? l-a întrebat Ali Şir.

— Stăpâne! a răspuns hagiul. Nu fi şi tu ca unii cuvioşi binefăcători, care cu o mână îţi dau şi cu alta îţi iau! Nu spune oare înţeleptul prin gura unui poet:

„La uşa lor, săracii degeaba ar mai sta…
Cei milostivi şi darnici au fost demult, cândva!
Pomană de le-ai cere, mereu îţi spun că n-au…
Şi chiar o picătură de apă când îţi dau,
Le pare rău! Ce lume! Toţi cei miloşi s-au dus,
De-aceea mi-i durerea şi jalea de nespus”…

— Vezi-ţi de drumul tău numaidecât! a strigat Ali Şir. Nu cumva să-mi ceri şi mâncare, că n-am.

— N-are dreptate poetul, când grăieşte despre lipsa îndurărilor? Dacă n-ai nimic în casă, iată o sută dinari, şi adă ceva, şi chiar dacă ar fi doar o pâine, împreună s-o frângem şi s-o ospătăm…

„E nebun hagiul… îşi spunea Ali Şir. Pe Alah! Am să iau suta de dinari, şi cumpăr ceva de doi bani, să râd de dânsul…”

— Adă ceva, să ne potolim foamea, chiar dacă ar fi pâine uscată şi ceapă… a stăruit hagiul. N-a spus oare poetul:

„O, din pricina foamei, de ce m-aş necăji,
Când pâinea cea uscată mi-o poate potoli?
Cine spunea că află dreptate pe pământ?
Califi şi robi sunt una, cândva, doar în mormânt,
Milogi şi cei ce umblă pe aurite roţi,
Li înveleşte moartea, cu-acelaşi văl, pe toţi”...

— Ieşi afară! a strigat Ali Şir.

Hagiul a ieşit în uliţă, şi Ali Şir a pus la uşă lacăt, a băgat cheia în buzunar şi s-a dus la bazar, a cumpărat brânză prăjită, miere, banane şi pâine, şi le-a adus hagiului.

— Stăpâne, a spus acesta. Ai adus atât de mult, încât zece oameni s-ar putea îndestula… Pofteşti poate să ospătezi cu mine?

Ali Şir a răspuns că nu vrea să ospăteze cu el, dar hagiul a spus zâmbind cu îngăduinţă:

— Se vede, fiul meu, că nu cunoşti un cuvânt al înţelepţilor:

„Cine îşi lasă singur oaspetele, acela este om rău…”

Ali Şir s-a simţit silit să ospăteze cu hagiul, şi mai apoi, când a vrut să se ridice, hagiul a luat o banană, şi punând într-o felie o pulbere fină de opium, în stare să adoarmă şi un elefant, a muiat-o în miere şi i-a dat-o:

— Ali Şire, trebuie să primeşti de la mine aceasta, pe credinţa ta…

Cum a înghiţit felia de banană, Ali Şir s-a prăbuşit.

Hagiul a luat repede cheia casei. A fugit la fratele său, unul Raşid Eddin, un ticălos şi un nelegiuit – ghiujul cel ce voise să cumpere roaba cu o mie dinari…

Şi astfel, întorcându-se la locuinţa lui Ali Şir, hagiul a descuiat uşa şi s-a năpustit cu oamenii săi asupra roabei, i-a pus căluş în gură şi a târât-o de-

acolo, cu puterea, iar Ali Şir a rămas întins în gang…

Şi aflându-se roaba în seraiul spurcatului ghiuj Raşid, striga şi răcnea, iar ghiujul îi răspundea:

— Află că eu sunt moşneagul pe care nu l-ai vrut dar acum eşti în mâna mea…

— Alah te va pedepsi, ghiujule ticălos, că m-ai despărţit de stăpânul meu…

— Vei vedea ce-ai să păţeşti, dacă nu mi te supui.

— Chiar dacă m-ai rupe în bucăţi, nu-mi voi părăsi credinţa în salvarea şi mântuirea mea… a strigat roaba, şi ghiujul Raşid Eddin şi-a chemat slujitorii şi le-a poruncit s-o bată până la leşin…

— Cred în mântuirea mea… a fost ultimul ei cuvânt.

După ce mânia ghiuj ului s-a mai potolit, a spus roabelor s-o târască de picioare, în bucătărie, şi s-o lase acolo, şi nu care cumva să-i dea mâncare sau apă, dacă le va cere…

Şi trecând ziua aceea, şi venind alta, nelegiuitul a poruncit să fie adusă iar în faţa sa, şi a poruncit să fie bătută iar şi târâtă iar în bucătărie.

— Niciodată nu mă voi supune ţie, afurisit ghiuj! a strigat ea, tremurând de durere…

Iar în vremea asta, întristatul Ali Şir sta întins, fără cunoştinţă, în gangul casei. Şi a stat aşa, până a trecut noaptea, şi a venit ziua a doua.

A deschis ochii şi a chemat-o pe Sumurda, căci Sumurda era numele roabei…

Când a văzut că nu-i răspunde nimeni, şi când a găsit încăperea goală, şi-a adus aminte de hagiul străin.

Şi gemând de durere, Ali Şir a rostit următoarele versuri:

„Bogat eram, şi fericit am fost,
Şi-s azi şi trist, şi făr' de adăpost…
Şi glasul meu răsună stins şi surd:
Întoarce-te, frumoasa mea Sumurd…"

Apoi, Ali Şir şi-a sfâşiat veşmintele, a apucat doi bolovani, şi a străbătut cetatea, izbindu-se cu ei în piept şi strigând-o pe iubita lui, Sumurda…

Copiii i s-au strâns în jur, şi toţi cei ce-l cunoşteau plângeau cu dânsul…

Astfel şi-a petrecut ziua, şi venind noaptea, şi trecând şi ea, şi venind ziua a doua, Ali Şir cutreiera iar uliţele, strigând şi plângând în hohote…

— Alah să te mântuiască! i-a spus o femeie, în ziua a doua. De ce eşti aşa nefericit, o, fiul meu?

Ali Şir a răspuns rostind următoarele versuri:

„Mă întrebaţi de ce răcnesc de jale,
De ce mi-i plânsul mai adânc, mai surd,
De ce mi-i viaţa numai spini pe cale,
V-o ştie spune draga mea Sumurd"…

Şi dându-şi seama femeia că Ali Şir era îndrăgostit fără noroc, l-a rugat să-şi spună toată istoria, că poate se va afla cale spre mântuire…

— O, fiul meu, Ali Şire! i-a răspuns femeia, după ce i-a ascultat istoria. Fă bine şi cumpără un coş ca al argintarilor, şi eu îl voi umple cu inele, brăţări şi tot felul de podoabe femeieşti! Şi voi umbla, şi voi cutreiera cetatea, până ce, cu ajutorul lui Alah, voi dobândi ştiri…

Ali Şir i-a sărutat mâinile şi îmbrăcând femeia aceea veşmânt peticit, şi-a pus o basma de culoarea mierii, şi şi-a pus coşul pe cap. Şi luându-şi băţul de drum, a prins a cutreiera cetatea… Şi ajungând la seraiul ghiujului Raşid, a auzit înăuntru plâns sfâşietor şi vaiete.

A bătut la uşă. A spus către roaba coborâtă să deschidă, că are de vânzare tot felul de găteli femeieşti… Nu cumva vor şi femeile din serai să-i facă vânzare?

— Ba da… a răspuns roaba, şi a dus-o sus, în bucătărie, şi îndată toate roabele s-au strâns în jurul coşului cu găteli…

Şi uitându-se ea la toate, le-a cercetat adânc, şi a văzut-o şi pe Sumurda stând şi plângând…

Şi întrebând de ce plânge roaba aceea, i s-a istorisit că aşa poruncise stăpânul, s-o ţină legată până se întoarce el…

Şi rugându-le femeia s-o dezlege pe Sumurda şi s-o lase aşa până la întoarcerea stăpânului, ele au dezlegat-o, şi i-au dat mâncare şi apă, să se întărească după îndelunga suferinţă.

— Vin din partea lui Ali Şir! i-a şoptit femeia. Fii gata! Stăpânul tău, Ali Şir, te va aştepta mâine seară sub banca din faţa seraiului! Îţi va da semn, fluierând ca pasărea… Lasă-te pe o frânghie, în jos…

Apoi, femeia aceea s-a dus la Ali Şir, şi i-a spus tot ce pusese la cale, iar el, de prea mare mulţumire, a rostit următorul vers:

„Cum răsplăti-voi buzele aceste,
Că mi-au adus cea mai frumoasă veste,
Când doar pe lume, singură avere,

A aşteptat nerăbdător, până s-a apropiat ceasul, şi s-a aşezat pe banca din faţa seraiului, dar, spre marea lui nenorocire, a adormit…

Şi tocmai atunci a trecut pe la banca aceea un hoţ, şi i-a luat lui Ali turbanul, şi l-a pus el pe cap.

Şi tocmai atunci Sumurda s-a uitat în jos, şi fiindcă era întuneric mare, l-a ţinut pe hoţ drept iubitul ei.

S-a lăsat deci în jos, pe frânghie, cu un sac plin cu bani, şi hoţul a prins-o drept în braţe, mirându-se ce chilipir îi pică.

Şi s-a suit pe cal, şi a fugit ca fulgerul, cu fata şi cu banii!

Sumurda i-a spus mirată, crezând că se află în braţele lui Ali:

— Femeia care ne-a salvat zicea că eşti bolnav de mâhnire, şi acum văd că fugi ca o maimuţă…

Sumurda i-a pipăit obrazul şi a dat peste o barbă aspră ca o platoşă…

— Cine eşti? a întrebat ea, speriată.

— Ai auzit de cei patruzeci de curzi ai temutei cete de tâlhari a lui Ahmed Danaf?

Când a auzit una ca asta, Sumurda a plâns şi s-a bătut peste obraji cu pumnii! Iar răpitorul ei, Djavan, a dus-o la Ahmed Danaf, calfa, şi i-a dat seama de toate:

— O, Ahmed Danaf, preacinstită calfă! După înfricoşata-ţi poruncă, m-am dus la peştera din apropierea cetăţii, la cei patruzeci de ucenici ai tăi! Pe urmă, tot după înfricoşata-ţi poruncă, m-am dus în cetate, să fac rost de-ale gurii! Şi m-am întors cu aceşti bani şi cu această preafrumoasă fată…

— Prea bine, Djavane! a răspuns calfa tâlharilor. Întoarce-te la peşteră şi du-o acolo şi pe fata asta! Du şi banii…

ABIA ACUM ÎNCEP GROZAVELE ÎNTÂMPLĂRI ALE SUMURDEI… AJUNGE ÎNTR-O CETATE A DEŞERTULUI, ŞI E ALEASĂ SULTAN!

Cum a ajuns la peşteră, curdul a dat-o în seama unei femei bătrâne, pesemne maică-sa, cu poruncă straşnică să fie păzită ca ochii din cap.

Şi după ce curdul s-a dus, Sumurda a întrebat-o pe femeie cine e, şi ea a răspuns că, spre a afla mai bine în ce mâini se află, să aştepte până vor veni cei patruzeci de curzi…

— De ce nu vrei să mergem afară, la aer liber? a întrebat-o Sumurda.

— Cu plăcere mare! Pe Alah, ai dreptate, fata mea, căci n-am mai fost la scăldătoare, de cine ştie când! Tâlharii mă trag mereu după dânşii, dintr-un loc într-altul…

Sumurda a grăit cu ea, până a adormit-o, apoi a îmbrăcat veşmintele unui oştean ucis de hoţi în faţa peşterii, s-a încins cu paloşul, şi-a pus turbanul lui, şi arăta ca un oştean tânăr!

S-a aruncat pe cal, şi luând şi sacul cu bani, a strigat:

— Tâlhari, să ne vedem cu bine!

Şi galopând straşnic, s-a îndreptat ţintă spre pustiul singuratic! A mers zece zile, din loc în loc, hrănindu-se doar cu ierburile deşertului.

Şi venind ziua a unsprezecea, a ajuns la o cetate frumoasă şi întărită. Iarna friguroasă se îndepărtase şi venise primăvara cu trandafirii.

Sumurda a aflat la porţile cetăţii multe oşti cu căpeteniile lor, şi locuitorii erau toţi în freamăt. „S-a întâmplat ceva neobişnuit”… s-a gândit Sumurda, şi când s-a apropiat, oştile i-au venit în

întâmpinare, călăreţii au coborât din şei, şi au sărutat pământul în faţa ei, strigând:

— Alah să-ţi dea biruinţă, sultane preaînalte!

Mirată îi asculta Sumurda!

— Alah, cel nezgârcit cu harul său, te-a ridicat la rang de sultan al acestei cetăţi! a strigat un pristav. Află că, dacă la noi sultanul moare fără moştenitori, oştile se adună în faţa cetăţii şi aşteaptă trei zile, şi cine vine cel dintâi din partea de unde ai venit tu e ales sultan, şi, lăudat fie Alah, că ne-a trimis un turc aşa de frumos şi tânăr…

Înţeleaptă Sumurda a răspuns, după ce s-a gândit bine:

— Să nu credeţi că nu sunt şi eu de viţă aleasă, dar certându-mă cu ai mei, i-am părăsit! Ca să vedeţi că aşa este, uitaţi-vă la sacul cu aur, din care am şi împărţit, tot timpul călătoriei mele, pomeni săracilor…

Auzind-o astfel, oamenii cetăţii s-au bucurat, şi s-a bucurat şi Sumurda, căci s-a gândit că-şi va putea redobândi iubitul!

A pornit numaidecât în fruntea oştilor, spre cetate, şi a descălecat în faţa seraiului. Au îmbrăţişat-o emirii, beii şi vizirii. Au aşezat-o pe tron şi i s-au închinat…

Ea a poruncit să se deschidă vistieria şi să se împartă daruri tuturor oştenilor în leafă, şi toţi i-au urat noroc şi domnie lungă, şi toţi i-au jurat credinţă.

Toate inimile au iubit-o, pentru dărnicie!

A desfiinţat vămile, a dăruit tuturor prizonierilor libertatea, a alungat nedreptatea, astfel că toţi o iubeau.

Când însă îşi amintea de zilele fericite, petrecute cu iubitul ei, rostea următoarele versuri:

„Cu cât se duce timpul, dragul meu,
Durerea mea-i mai proaspătă, mereu!
De-atâtea lacrimi ochii mi-s răniţi!
Ce lung e timpul celor despărţiţi.

Dar cum s-a aşezat mai bine pe domnie, a hotărât să se plătească tuturor roabelor lefuri deosebit de mari, şi astfel a trăit un an în capăt, fără să audă despre Ali Şir. A poruncit într-o zi să fie chemaţi vizirii şi cămăraşii, şi venind ei, le-a poruncit să cheme arhitecţii şi măsurătorii, să construiască, în faţa seraiului, o arenă lungă de o milă, şi tot atât de lată.

Şi când arena a fost gata ridicată, întocmai după dorinţa ei, într-un timp scurt, a poruncit să se ridice pe arenă un cort mare, şi acolo să-i fie dus tronul. Şi a poruncit să se întindă mesele. Şi a poftit toate măririle. Şi venind măririle, ea le-a împărţit multe daruri, apoi, ridicându-se, a cuvântat:

— Voi, măriri ale acestei cetăţi a deşertului! Aş vrea ca la începutul fiecărei luni să se dea strigare în toate aşezările omeneşti, vestindu-se ca nimeni să nu deschidă casele de negoţ! Toţi oamenii, fără deosebire de stare, să vină să ospăteze la masa mea…

Şi astfel, după cuvântul ei, la începutul lunii vizirii i-au îndeplinit porunca, şi au rânduit să se facă strigările, că cine va deschide casa de negoţ şi nu va veni la masa sultanului spânzurat fi-va…

Oamenii au venit grămadă, şi Sumurda se uita, de pe tronul său, cum şedeau ei la masă şi se ospătau cu fel de fel de bucate, fiecare după pofta inimii…

— Nu vă ruşinaţi, şi ospătaţi! Îndemnau vizirii.

— De când suntem n-am văzut asemenea sultan! se minunau mesenii. Alah să-l ţină în viaţă!

Şi după ce s-au ridicat de la masă toţi, Sumurda s-a dus în seraiul său, şi bucurându-se de fapta sa, gândea: „Poate aşa, aducând lume la masă, voi căpăta ştiri despre iubitul meu…”

Şi trecând luna aceea, şi venind a doua, iar s-au întins mesele…

Şi cum Sumurda se uita la oaspeţi, când la unul când la altul, l-a văzut deodată pe hagiu, răpitorul ei…

„Iată, ceasul răfuielilor se apropie!” şi-a spus Sumurda abia stăpânindu-se.

Hagiul tocmai se întindea spre un blid de orez cu zahăr, aflat departe de dânsul!

— De ce nu ospătezi din ce se află dinaintea ta? l-a întrebat un comesean. Nu ţi-i ruşine să întinzi mâna după un blid aflat aşa departe?

— Nu vreau să ospătez din alt blid… a răspuns hagiul. Cine ce are cu mine?

— Dacă-i aşa, ospătează ce vrei… i-a răspuns vecinul. Numai de ţi-ar prii lăcomia!…

Hagiul n-a ascultat. A luat repede o îmbucătură, şi tocmai voia s-o ia pe a doua, când Sumurda a chemat câţiva oşteni:

— Aduceţi-mi-l pe cel din faţa blidului cu orez!

Patru oşteni i-au îndeplinit porunca. I l-au adus pe hagiu.

Mesenii s-au oprit din lucrul fălcilor.

— Aşa i se cade! a spus unul. De ce a întins într-un blid nehărăzit lui?

— Vai ţie, ghiujule! a spus Sumurda. Cum te cheamă, şi cum ai ajuns aici?

— Ali mă cheamă… a minţit ghiujul. Ţesător sunt, şi mă aflu aici în treburi de negoţ…

Sumurda a poruncit să i se aducă tabla şi pana de cupru. A desenat o maimuţă. S-a uitat la ea o clipă. Apoi s-a uitat la ghiuj, cu neagră mânie:

— Minţi, câine! Eşti hagiu şi te cheamă Bersum! Spune adevărul, căci altfel poruncesc să ţi se taie capul…

Hagiul tăcea încurcat, şi toţi cei de faţă strigau:

— Iată! Sultanul nostru ştie să ghicească adevărul…

Şi strigând toţi să mărturisească adevărul, ghiujul a grăit, tremurând de spaimă:

— Îndurare, o, sultane! Într-adevăr, sunt hagiu, dar ce rău e în aceasta?

Sumurda a poruncit slujitorilor să-l jupuiască de viu. Pielea să i-o umple cu paie şi să i-o atârne de poarta arenei. Stârvul să-i fie ars, în afara cetăţii. Cenuşa să-i fie aruncată într-o groapă…

— Rău i-a priit îmbucătura… spuneau meseni.

Şi venind luna a treia, iar s-au întins mesele.

Sumurda iar sta pe tronul său.

Oamenii din cetate au dat iar buluc, şi s-au aşezat, şi spuneau unii, arătând spre locul gol din faţa blidului:

— Iată, gol este locul din faţa blidului lăcomiei…

Şi-n timp ce volbura omenească aştepta semnul să înceapă munca fălcilor, Sumurda a văzut deodată un om venind repede…

VINE LA RÂND CURDUL…

Cum o părăsise pe Sumurda, curdul se înapoiase la calfă şi la soţii de tâlhărie, să-i poftească la peşteră, dar venind, au găsit peştera goală ca-n palmă…

— Pe Alah! a răcnit curdul, văzând una ca asta. Am s-o urmăresc pe fata aceea, până pun mâna pe dânsa! Tot o aflu, chiar dacă s-ar fi ascuns într-o coajă de fistic.

Şi astfel, a călătorit din loc în loc, până a ajuns în cetatea aceea, şi pentru că n-a văzut în toată cetatea niciun bărbat, a întrebat femeile ieşite la ferestre ce-nseamnă una ca asta? Unde erau bărbaţii?

I s-a spus că toţi erau la sultan, la masă. S-a grăbit şi el într-acolo, parcă tras cu aţa… A intrat. S-a uitat, dar nu mai era loc, decât în faţa blidului!

S-a aşezat. A întins mâna…

— Astâmpără-te! Au strigat mesenii.

— De ce să mă astâmpăr? a răspuns curdul.

Şi a apucat cu degetele orezul, aproape deşertând blidul, dar când să ia a doua îmbucătură, Sumurda a spus oştenilor:

— Aduceţi-mi-l pe omul acela repede, înainte de a-i prii îmbucătura…

Şi oştenii s-au năpustit asupra curdului. L-au dus în faţa Sumurdei.

— Aşa-i trebuie! strigau mesenii. I se cuvine soarta. I-am spus să nu ia din blidul pierzaniei prin lăcomie…

— Cum te cheamă? l-a întrebat Sumurda. Cu ce te îndeletniceşti? Ce cauţi aici?

— Osman mă cheamă. Grădinar sunt, şi caut ce am pierdut…

Sumurda a spus să i se aducă iar tabla. A scris ceva. S-a uitat la cele scrise. Apoi şi-a ridicat ochii…

— Vai ţie! a strigat ea. Minţi, ticălosule! Tabla asta mi-a spus că Djavan te cheamă, că eşti hoţ şi ucigaş, deloc din Curdia! Mărturiseşte adevărul, căci altfel poruncesc să ţi se taie capul…

Curdul s-a făcut palid, dar a zâmbit, crezând că dacă va mărturisi va scăpa…

— O, sultane! a strigat el. Dacă-ţi spun tot, mă primeşti oştean în leafă?

— N-am voie să las pe calea adevărului viu al vieţii un şarpe! a strigat Sumurda. Luaţi-l din faţa ochilor mei şi pedepsiţi-l ca pe cel de acum o lună…

Şi astfel după ce toate s-au întâmplat cum trebuia, Sumurda a poruncit să se întindă iar mesele…

Şi venind luna a patra, oamenii s-au strâns iar, şi au aşteptat-o pe Sumurda, şi ea s-a aşezat iar la locul ei.

Locul lăcomiei era aşa de gol, încât ar fi putut încăpea în faţa blidului patru oameni.

Deodată s-a arăta un bărbat. Venea repede. S-a aşezat drept în faţa blidului!

Sumurda l-a cunoscut numaidecât: era Raşid Eddin, ghiujul!

*
* *

După ce se întorsese din călătorie, şi văzuse fuga Sumurdei, şi lipsa unui sac cu aur, Raşid Eddin îşi sfâşiase veşmintele, îşi zgâriase obrajii şi-şi smulsese barba…

L-a trimis pe Bersum, fratele său, s-o caute unde ştie, şi când n-a mai auzit nimic nici de Bersum, a pornit el însuşi în căutarea lui, şi iată că nimerise drept în cetatea unde domnea Sumurda!

Găsise şi el cetatea goală, şi văzuse la ferestre numai femei… Şi astfel, îndată ce s-a aşezat în faţa blidului şi a vrut să întindă mâna, Sumurda a poruncit să fie prins…

— Vai ţie! a strigat ea. Cum te cheamă? Ce îndeletnicire ai? Ce cauţi pe aici?

— O, stăpâne! a răspuns ghiujul. Mă numesc Rustem, şi sunt un sărman derviş…

Ea a poruncit să i se aducă tabla şi pana. A scris ceva. S-a uitat. A ridicat ochii spre ghiuj:

— Minţi faţă de sultani, câine ce eşti! Te cheamă Raşid Eddin, şi îndeletnicirea ta este neguţătoria de roabe! Eşti şi răpitor de roabe! Spune adevărul, căci altfel capul ţi-l tai!

— Adevăr grăit-ai, o, sultane al timpului! a răspuns ghiujul.

Sumurda a poruncit apoi să fie întins la pământ! Să fie deocamdată miluit, ca arvună, cu câte o sută de lovituri la tălpi! Şi să mai fie miluit şi trupul său, tot cu două sute de lovituri, şi tot ca arvună! Pe urmă să fie jupuit de viu! Pielea să-i fie umplută cu câlţi! Apoi, trupul nevrednic să fie ars în afara cetăţii şi aruncat în groapă…

Şi după ce s-a sfârşit şi acest prânz obştesc al răsplăţilor, Sumurda s-a dus în seraiul ei. Şi-a adus

aminte de Ali Şir, şi s-a gândit cât de mult durează despărţirea… A plâns până a leşinat…

Şi trezindu-se din leşin, a rostit următoarele versuri:

„Tu, unică speranţă,
Mereu te voi căta,
Căci paradis înseamnă
Apropierea ta…
Şi din pământ voi-voi
Să-l văd adeseori,
Şi-mi voi deschide ochii
În ape-adânci şi-n flori…”

Sumurda a trăit astfel încă o lună. Ziua iscălea hrisoave, dând pedepse şi făcând dreptăţi, noaptea plângând.

Şi împlinindu-se luna, iar s-au întins mesele. Locul din faţa blidului a rămas iar gol.

Sumurda şi-a aţintit deodată ochii înainte, să vadă cine vine…

Şi iată că s-a ivit un fecior subţirel. Era palid. Era cel mai frumos dintre bărbaţi!

S-a aşezat în faţa blidului, căci nu mai era loc la masă!

Sumurda l-a cunoscut pe stăpânul ei, Ali Şir!

A vrut să ţipe de bucurie!

S-a stăpânit! A rămas tăcută, şi o vom lăsa aşa, iar noi ne vom întoarce cu istoria la întâmplările lui Ali Şir.

Când s-a. Trezit pe banca de sub fereastra ghiujului, fără turban, şi-a dat seama că i-l furase cineva, pe când dormea. S-a dus repede la femeia ce-i adusese veşti de la Sumurda, şi a plâns în faţa ei până a leşinat, şi cum s-a trezit, i-a istorisit ce i s-a întâmplat şi femeia l-a ocărât de ciudă, şi l-a bătut până l-a bucşit sângele, pe urmă, mai liniştindu-se puţin, Ali Şir a rostit următoarele versuri:

„Amară-i despărţirea ca veninul,
Şi-n pulbere ne risipeşte visul!
Când reveni-va, zveltă cum e crinul,
În ochii ei va arde paradisul,
Şi-al ei cuvânt ea mierea o să fie,
Şi zâmbetul, ca apa în pustie!”...

Femeii i s-a făcut iar milă de el! i-a spus:

— Rămâi, căci eu am să cutreier iar cetatea, să-i dau de urmă…

Şi a lipsit până la prânz, când s-a întors. I-a spus cu jale:

— O, Ali Şire, dacă vrei să mori din pricina pierderii Sumurdei, poţi muri sănătos, căci niciodată nu o vei mai vedea! Află că locuitorii seraiului au găsit dimineaţa fereastra dinspre uliţă scoasă din ţâţâni, şi au aflat repede lipsa Sumurdei şi a unui sac cu bani! L-am văzut şi la poarta seraiului pe emirul cel mare, cu ajutoarele…

Cum a auzit, Ali Şir a căzut la pat, şi medicii spuneau că cine ştie dacă mai scapă, dar femeia aceea milostivă i-a adus leacuri şi i-a fiert supe un an, până l-a pus iar pe picioare.

— Fiul meu, Ali Şir! i-a spus ea, nu după mult. Dacă stai locului, n-o mai găseşti pe iubita inimii tale! Pregăteşte-te de drum şi cutreieră pământul, până dai de ea…

Şi femeia aceea i-a dat atâta curaj, şi i-a dat să bea şi vin întăritor, şi să ospăteze un cocoş, şi l-a îngrijit aşa de bine, încât sărmanul şi-a căpătat la loc puterile!

A pornit la drum. A călătorit din loc în loc.

A ajuns şi în cetatea Sumurdei, şi s-a aşezat la masă.

Şi tocmai când a întins mâna, să ia din blid, Sumurda a spus către un cămăraş să-l cheme, dar grăindu-i blând şi închinându-se cu bunăcuviinţă.

Apoi, când Ali Şir a ajuns la Sumurda, toţi mesenii se întrebau cum are să-l pedepsească, dar

Ali Şir s-a închinat în faţa Sumurdei, şi a răspuns închinării, întrebându-l:

— Cum te cheamă? Ce îndeletnicire ai? Ce cauţi în cetatea noastră?

— O, sultane! a răspuns el. Numele meu este Ali Şir, şi sunt neguţător de la Corasan, şi umblu, şi o caut pe iubita mea! Asta mi-i toată istoria…

Şi a început Ali Sir a plânge în hohote, şi a plâns până a leşinat, şi Sumurda l-a stropit cu apă de trandafiri, până s-a trezit, şi a spus să i se aducă tabla şi pana, şi s-a prefăcut că scrie, după aceea s-a prefăcut că dezleagă taina scrierii:

— Ai grăit adevărul, Ali Sire…

— Frumos îi şade unui sultan să stea la taifas cu cerşetorii! spuneau mesenii, uitându-se la Ali Şir cu pizmă.

După aceea, mesenii s-au risipit care încotro, şi Sumurda nu mai avea răbdare, şi când, în sfârşit, a început luna a străluci, l-a chemat pe Ali Şir, şi l-a primit stând pe tronul său, şi în faţa tronului ardeau lumânări de ceară.

Ali Şir i-a făcut o plecăciune adâncă şi i-a urat noroc, şi ea l-a chemat să se apropie, şi l-a rugat să se aşeze alături de ea, pe tron. Şi când el s-a împotrivit, ea a strigat, îmbrăţişându-l:

— Nu mă mai cunoşti? Cunoaşte-mă, Ali Şire! Eu sunt Sumurda…

Şi trecând noaptea, şi venind ziua a doua, Sumurda a poruncit să se adune mai-marii oştilor şi mai-marii tuturor cetăţilor; le-a spus că se călătorea vremelnic, cu Ali Şir; şi după ce s-a ales om în loc, până se întoarce, a început a se pregăti de călătorie.

Şi a luat tain, şi aur, şi felurite lucruri preţioase. Şi s-a dus cu Ali Şir în patria lui, şi s-a statornicit în casa lui Ali Şir. A împărţit multe daruri şi pomeni. Şi i-a născut lui Ali Şir fii şi fiice.

ISTORIA LUI IBN MANSUR ŞI A FEMEII BEDUR

Califul Harun al Raşid a avut odată o noapte proastă, şi s-a simţit atât de neliniştit, încât se învârtea încoace şi-ncolo, fără să poată adormi.

— Vai ţie, Mesrure! a strigat către hadâmbul său. Dă-mi sau arată-mi numaidecât un mijloc de înveselire…

— Vrei poate să vii în grădina seraiului, să te uiţi la stelele răsărind, şi să vezi luna oglindindu-se în apă?

— N-am poftă de aşa ceva…

— Stăpâne! Ai în seraiul tău trei sute de fete. Dacă vrei, porunceşte-le să-ţi cânte…

— Vai ţie, Mesrure! a strigat Harun. Nici asta nu m-ar bucura!

— Dacă-i aşa, vreau să poruncesc curtenilor şi poeţilor să-ţi spună versuri…

— Nici asta nu-mi place…

— Atunci porunceşte să mi se taie capul, că poate pe urmă îţi va fi mai bine…

Califul a râs:

— Du-te şi uită-te cine-i la uşă…

— La uşă se afla Ali, fiul lui Mansur, păcăliciul Bagdadului…

— Adă-mi-l încoa'! a poruncit califul, şi Ali a intrat repede şi i s-a închinat.

— O, fiu al lui Mansur! i-a spus califul, răspunzându-i la închinare. Spune-mi o poveste…

— Vrei, preamărite Harune, ceva din auzite, sau din văzute?

— Povesteşte ceva din văzute…

— O, preamărite Harune! a început Ali. Află că eu primesc leafă şi de la Mahomed, fiul lui Soliman, emirul Basorei. Când am călătorit odată să-mi iau leafa de la Basora, l-am găsit pe emir pregătit de vânătoare. M-a poftit să-l însoţesc. Am

spus însă că nu ştiu merge călare, şi l-am rugat să mă lase în casa oaspeţilor. Emirul m-a dat în seama cămăraşilor. M-am bucurat de înaltă preţuire din parte-le.

Şi stând aşa, la casa oaspeţilor, m-am gândit: „Pe Alah, ce prost sunt! Vin de atâta timp la Basora, şi nu cunosc nimic, afară de seraiul şi grădina emirului! Când voi mai avea vreme, ca acum, să mă pot plimba, să văd Basora?”

M-am hotărât să ies la preumblare. Am îmbrăcat veşmintele cele mai frumoase şi m-am preumblat singur, şi tu ştii, o, stăpâne al tuturor dreptcredincioşilor, că Basora are şaptezeci de mahalale; m-am rătăcit repede şi m-a prins setea…

Deodată, am ajuns înaintea unei uşi mari, cu două belciuge de alamă şi perdea roşie. În faţă se aflau câteva bănci umbrite de viţă de vie.

M-am aşezat în faţa uşii. Am auzit un glas cutremurător, rostind următoarele versuri:

„Sălaş al suferinţei şi tristeţii
Mi-i inima, căci cerbul preafrumos
Pierdutu-s-a departe, în pustiu!
O, voi, zefiri ce adiaţi departe,
De-l întâlniţi, când răscoliţi pustiul,
Din partea mea cuvinte dulci să-i spuneţi!
Să-l întrebaţi de ce mă socoteşte
În faţa lui atât de vinovată,
Când m-am supus, asemeni căprioarei,
Asemeni unei ape ce se culcă
Sub soarele puternic! Pentru ce,
Zefirilor ce răscoliţi pustiul,
M-a părăsit? În lacrimi şi suspine
Îmi putrezeşte vremea tinereţii,
Tot aşteptându-mi cerbul din pustiu!
De-l veţi vedea că-l bucură cuvântul,
Să stăruiţi, zefirilor! De nu,
Atunci măcar nu-i pomeniţi de mine!
Lăsaţi-l singur în pustiu, departe:
Dar nu mă rabdă cugetul, zefiri,

Să nu vă spun: când doarme în pustiu,
Să-l dezmierdaţi pe bucle şi pe gene
Şi să-i furaţi sărutul de pe buze,
Dar nimeni să nu ştie, o, zefiri…”

Am vrut să văd cu ochii mei făptura cu glas atât de frumos.

M-am apropiat de uşă şi am ridicat perdeaua. Am văzut o fată frumoasă ca luna, cu sprâncenele împreunate, cu ochi şi grumaz ca de gazelă, cu buze de carmin… Gura ei semăna cu inelul lui Salom, dinţii ei cu cele mai limpezi perle, şi pieptul ei cu marmora albă, precum spune poetul:

„Ea seamănă cu soarele şi luna,
Şi buzele-i când se deschid, atunci
Mă uit cum se deschide paradisul,
Iar peste gâtul ei atât de alb
Se vede luna plină scânteind…”

— Vezi cine-i la uşă! a spus fata către o roabă.

— Tu, ghiujude, nu ţi-i ruşine să pătrunzi cu părul tău alb într-o casă străină? m-a dojenit roaba.

— Iartă-mă! am răspuns eu. Sunt străin aici, şi mor de sete…

— Dă-i să bea din cupa de aur! a poruncit fata către roabă.

Şi mi s-a adus o cupă de aur, garnisită cu perle şi pietre preţioase, mirosind a mosc, şi acoperită cu maramă de mătasă verde.

Am băut încet, şi i-am aruncat pe furiş, fetei, priviri, apoi am înapoiat cupa şi-am rămas în picioare.

— Ce mai vrei? m-a întrebat ea.

— Stau şi mă gândesc la soarta schimbătoare a omului…

— Ai dreptate! Timpul face minuni, însă de ce te-ai gândit la asta?

— M-am gândit la stăpânitorul de demult al acestei case: mi-a fost prieten…

— Dar cum îl chema?

— Mahomed, fiul lui Ali, bijutierul. A avut copii?

— O fată, Bedur, căreia i-a lăsat averea…

— Mi se pare că tu eşti fata lui…

— Da, eu sunt! Cred însă că tu ai pălăvrăgit destul, aşa că vezi-ţi de drumul tău…

— Bine! Mi se pare totuşi că văd pe chipul tău griji mari. Spune-mi ce-i cu tine, să te ajut dacă pot…

— Dacă vrei să-ţi încredinţez taina mea, spune-mi cine eşti…

— Eu, stăpâna mea, sunt Ali, fiul lui Mansur, păcăliciul Bagdadului, prieten de chef al lui Harun al Raşid, stăpânitorul tuturor dreptcredincioşilor…

Auzind ea numele meu, s-a dat jos de pe divan, mi s-a închinat, mi-a urat bun sosit, şi a spus oftând:

— Iubesc, şi sunt despărţită de iubitul meu…

— Eşti doar atât de aleasă la fire şi frumoasă… De bună-seamă că iubeşti un bărbat ales…

— Îl iubesc pe Djubeir, omul cel mai frumos şi mai atotştiutor din timpul nostru…

— Nu schimbaţi între voi epistole, şi nu vă întâlniţi?

— Ba da. Totuşi, încă nu s-a încheiat între noi hrisovul de nuntă…

— Şi cum v-aţi despărţit?

— Într-o zi, a intrat deodată, s-a uitat la mine şi a ieşit mânios, şi de-atunci n-am mai auzit de el…

— Şi ce-aş putea face pentru tine?

— Să-i duci o epistolă! Dacă-ţi dă răspuns, primeşti cinci sute dinari; dacă nu, îţi dau o sută, pentru osteneală…

După ce i-am răspuns că primesc, ea a poruncit să i se aducă cerneală şi hârtie, şi a scris următoarele versuri:

„Cât va dura tăcerea? Unde-i oare
Sclipirea minaretelor de ieri?

Îţi aminteşti? Pe degetele noastre,
În pietrele de pe inele, noaptea,
Sclipea o stea…
Acum sunt toate duse.
Stă mâna moartă pe-amintirea ta,
Şi a pierit lumina din inele…
Cu ochii mari deschişi eu caut somnul!
Ce ţi-au şoptit vrăjmaşii mei? Cum oare
Te-ai potrivit ce spun vrăjmaşii mei?
Nu-i ştii că poartă-n gură limbi de şarpe?
Fii drept şi spune-mi: până când tăcerea
Va mai dura? Şi până când cetatea
Va sta cu-atâtea minarete stinse,
Şi mâna mea cu stinsele inele?
O, nu sunt vinovată! Şi aştept
Cuvântul tău, precum cel orb, lumina
O tot aşteaptă, stând în faţa ei
Cu braţele întinse… Vino! Vino,
Căci la un zâmbet doar, ca nişte astre
Luci-vor minaretele Basorei,
Şi-atâtea pietre stinse pe inele…”

A sigilat epistola. Mi-a dat-o.

M-am dus la Djubeir. Am aşteptat acasă la el, până s-a întors de la vânătoare. Mi-a spus, chiar cum m-a văzut:

— Să te întreb ceva…

— Ce?

— Nu ţi-a făgăduit scriitoarea epistolei cinci sute dinari, dacă-i duci răspuns, şi o sută pentru drum?

— Ba da…

— Atunci rămâi la mine, ospătează şi bea, şi vei căpăta cinci sute dinari de la mine…

Am rămas la el, am ospătat şi am băut, şi ne-am trecut timpul cu fel de fel de istorisiri. Am întrebat la o vreme:

— Stăpâne, în casa ta nu se află cântec?

— Pe Alah, ai dreptate! Bem de prea mult timp fără cântare…

Şi a chemat o roabă. Şi a venit roaba cu lăuta. S-a aşezat. Şi-a pus lăuta în poală. A cântat următoarele versuri:

„Cel ce nu ştie dulceaţa şi amarul iubirii
Nu ştie deosebi apropierea celui iubit,
De timpul când el este de faţă…
Cel ce nu bate calea cea dreaptă în dragoste,
Nu ştie deosebi calea cea bună
De calea cea aspră…
M-am lăsat cu totul iubirii,
Până m-am deprins cu durerile şi bucuriile ei,
Încât mă umilesc şi faţă de robi,
Şi faţă de oamenii liberi.
Nopţi multe ca pulberea
A petrecut iubitul meu cu mine,
Şi m-a lăsat să sorb de pe buzele lui
Băutura fericirii vieţii…
Dar, deşi nopţi multe ca pulberea
A petrecut iubitul meu cu mine,
S-a risipit tot visul, într-o clipă
Aşa de scurtă, ca şi când n-ar fi durată
Între amurg şi auroră…”

După ce roaba a cântat versurile acestea, stăpânul ei a răcnit îngrozitor şi s-a prăbuşit leşinat.

— Să nu te pedepsească Alah pentru fapta ta! Mi-a spus roaba. De multă vreme bea fără cântece, şi era liniştit! Hai, cară-te în încăperea ta, şi culcă-te… Stăpânul are să stea leşinat toată noaptea…

Am dormit până dimineaţa.

A venit un slujitor şi mi-a adus cinci sute dinari:

— Iată! Mi-a spus. Ai ce ţi-a făgăduit stăpânul meu! Nu te mai întoarce la fată! Nu ne-a auzit nimeni, şi noi vom păstra tăcere…

Am luat punga şi am părăsit casa, gândind: „Iată, pe Alah! Fata mă aşteaptă, şi trebuie să mă

duc la ea, să-i istorisesc ce s-a întâmplat între mine şi iubitul ei, altfel îi va ocărî pe toţi cei dintr-o ţară cu mine!…”

Şi astfel, cum am ajuns la dânsa, mi-a spus:

— Nu-i aşa că ai umblat degeaba…

— Da’ de unde ştii?

— Să-ţi spun mai mult? După ce i-ai dat epistola, el a rupt-o, a aruncat-o şi ţi-a spus că vrea să-ţi împlinească orice rugăminte, afară de a răspunde epistolei! Te-ai ridicat supărat, el însă te-a oprit, spunându-ţi că-ţi dă cinci sute dinari, şi te-a poftit să rămâi la el. Aţi grăit împreună. În cele din urmă a venit o roabă şi a cântat, până ce Djubeir a căzut în leşin…

— Ai fost de faţă, că ştii aşa bine?

— Nu ştii cum spune poetul?

„Inimile îndrăgostiţilor văd mai bine
Decât ochii celorlalţi oameni…”

— O, Ibn Mansur! a continuat Bedur. Şi ziua şi noaptea îşi pune semnul lor peste toate lucrurile…

Apoi mi-a dat o sută dinari, şi am părăsit-o, şi m-am dus la emirul Basorei, întors între timp de la vânătoare. Mi-am luat leafa şi m-am înapoiat la Bagdad…

Şi trecând anul, m-am dus iar la Basora, şi după ce mi-am sfârşit socotelile, am vrut să mă întorc la Bagdad numaidecât, dar m-am gândit că ar trebui să văd ce s-a mai întâmplat între Bedur şi iubitul ei.

M-am dus deci la casa ei, şi am văzut în faţa uşii proaspăt măturat şi stropit, am văzut covoare frumoase şi o mulţime de slugi, şi m-am gândit că, de bună seamă, pe Bedur o ucisese mâhnirea, şi acum locuia în casa ei vr-un emir poate…

M-am dus la casa lui Djubeir, şi aflând băncile distruse, şi uşa fără slujitor, m-am gândit că de bună seamă şi Djubeir murise…

Am stat în faţa uşii o clipă, şi am rostit următoarele versuri de tânguire a morţilor:

„Demult, demult, de-acasă
Prietenii s-au dus.
Şi gându-mi pribegeşte
În urma lor, supus…
Când de grumaz amarnic
Regretele mă strâng,
Eu stau şi zi, şi noapte,
La uşa lor, şi plâng.
Trec umbrele stinghere,
Şi trec drumeţi străini.
Stăpânii voştri unde-s,
O, tristelor ruini?
— O, nu grăiţi prea tare,
Ruinele-au răspuns:
Ei dorm demult, sub pulberi,
În somnul nepătruns…”

În timp ce eu mă tânguiam aşa, a ieşit un rob. A strigat:

— Lasă gura, neghiobule! De ce ragi ca un măgar? Ce te-a apucat?

— Îl plâng pe-un prieten, unul Djubeir, care a locuit aici…

— Djubeir? Djubeir e încă destul de voinic, dar Alah l-a încercat cu dragostea, şi l-a prefăcut în stâncă! Nu cere nici mâncare, nici apă…

M-am dus în casă, la Djubeir. I-am grăit, dar el sta ca piatra.

— Grăieşte-i numai în versuri… m-a sfătuit o roabă, şi eu l-am întrebat, în versuri:

„Uitat-ai oare dragostea Bedurii?
De ce-ţi stă ochiul numai împietrit?
Au eşti nepăsător? Nefericit?
A împietrit pe veci sigiliul gurii,
Peste cuvântul încă nerostit?”

Djubeir a deschis deodată ochii. Mi-a urat bun venit…

— Stăpâne, l-am întrebat, ai nevoie cumva de mine?

— Vreau să-ţi dau o epistolă. Dacă-mi aduci răspuns, primeşti o mie dinari; dacă nu, îţi dau două sute pentru drum…

— Fă cum crezi că-i mai bine… am răspuns.

Djubeir a spus să i se aducă cerneală şi hârtie, şi a scris următoarele versuri:

„Cum să-ţi grăiesc, să înţelegi mai bine?
Iubirea mea e astăzi vijelie,
Şi-aştept al tău cuvânt, să mă aline
Când rătăcesc pe marea cea pustie.

Şi Djubeir mi-a dat epistola, şi m-am dus la Bedur.

Am ridicat puţin perdeaua. Am văzut zece fecioare ca luna, şi în mijlocul lor se afla Bedur, şi chipul ei nu mai arăta mâhnire.

Când m-a zărit, mi-a urat bun venit şi m-a poftit să intru.

M-am apropiat de ea. M-am închinat ei. I-am dat scrisoarea lui Djubeir, şi după ce a citit-o şi a înţeles-o, a spus râzând:

— Vreau, Ibn Mansur, să-i răspund, ca să capeţi de la Djubeir ce ţi-a făgăduit…

I-am mulţumit. Ea a cerut să i se aducă cerneală şi hârtie. A scris următoarele versuri:

„De ce m-ai părăsit, stăpânul meu,
Atunci când fost-am credincioasă eu,
Şi m-ai privit cu ochi trufaşi şi răi,
Când număram cu lacrimi paşii tăi?
Până acum m-am înjosit de-ajuns!
La uşa ta am aşteptat răspuns,
Şi m-au izbit în faţă ploi şi vânt,
Vrând inima s-o dau pentr-un cuvânt!
Dar toate-au fost demult, şi s-au trecut…

Mi-i de la tine gândul abătut!”

— Pe Alah, stăpâna mea! am strigat. Epistola asta îl va ucide…

Am rupt epistola şi am rugat-o să scrie alta.

Bedur a scris:

„Eu te-am uitat, şi-l laud iar pre Domnul…
Asupra mea din nou coboară somnul!
Şi s-au lăsat, ca adâncimea mării,
Pe tot ce-a fost, puterile uitării…”

— Pe Alah, stăpâna mea! am strigat. Cum va citi Djubeir aceste versuri, sufletul i se va călători…

— Ei bine, Ibn Mansur, aşa departe am ajuns oare?

— Crede-mă, stăpână! am strigat. Lui Djubeir i se cuvine iertarea!

Ea a cerut cerneală şi hârtie. A scris, cu lacrimi în ochi, o epistolă. Se aflau în cuprins şi următoarele versuri:

„Te rog, din nou, pe maiestoasa Fire:
Dac-am greşit, mă iartă, Djubeire!”

A sfârşit scrisul.

— Epistola ta vindecă bolnavii… am spus.

Am luat epistola. M-am dus.

Bedur a strigat după mine:

— Spune-i că-i voi fi seara asta oaspete…

M-am bucurat foarte şi m-am grăbit. Djubeir sta cu ochii mereu îndreptaţi spre uşă, aşteptând răspunsul.

Cum a citit epistola, a scos un răcnet puternic. A leşinat.

— O, Ibn Mansur! A scris Bedur această epistolă cu mâna ei? m-a întrebat când s-a trezit.

— Stăpâne! am răspuns. Scriu oare oamenii cu picioarele?

Şi abia am spus vorba asta, şi am auzit sunând dulce în tindă inelele de la gleznele Bedurei…

Şi văzând-o Djubeir, a sărit şi a îmbrăţişat-o, şi toate durerile i-au fost luate parcă cu mâna…

Apoi, el s-a aşezat şi i-a făcut şi ei semn să stea…

Bedur a rămas în picioare, în faţa lui.

Când am întrebat-o de ce nu se aşază lângă el, a răspuns:

— Mă aşez numai cu împlinirea unei dorinţe…

— Care?

— E o taină de dragoste, şi nimeni nu are voie s-o afle… mi-a răspuns ea, şi i-a şoptit ceva lui Djubeir.

Apoi, Djubeir a grăit în taină cu un cămăraş. A ieşit repede cămăraşul. S-a întors tot repede, cu cadiul şi cu doi martori.

Djubeir a adus o pungă cu o mie dinari. A spus cadiului:

— Scrie hrisovul de nuntă între mine şi această fată. Aici sunt o mie dinari ca zestre…

Cadiul a întrebat-o pe Bedur dacă-l vrea pe Djubeir drept soţ, şi după ce ea a răspuns că-l vrea, cadiul a scris hrisovul.

Apoi Bedur a luat un pumn de bani şi i-a dat cadiului şi martorilor.

Eu am petrecut cu ei mare parte din noapte, pe urmă m-am gândit că e timpul să-i părăsesc, dar cum m-am ridicat, gata de ducă, Bedur m-a oprit. Am mai rămas, până. Aproape de ivirea zorilor.

Atunci Bedur mi-a spus să mă duc într-o încăpere, unde se afla pentru mine un pat. Am dormit adânc, până la ziua albă…

După ce m-am trezit, a venit un slujitor cu un lighean şi m-am spălat, şi mi-am făcut rugăciunea de dimineaţă.

Apoi au venit Djubeir şi soaţa sa, de la baie, încă storcându-şi buclele de apă. Le-am urat bună dimineaţa şi noroc.

Djubeir şi-a chemat vistiernicul şi i-a spus să mi se plătească o mie dinari…

Eu le-am urat încă o dată noroc. Am luat cei o mie dinari. M-am întors la Bagdad.

…Califul s-a înveselit ascultând istorisirea, şi s-a înseninat.

ISTORIA CELOR ŞASE FETE

Odată, Mamun, stăpânul tuturor dreptcredincioşilor, cum sta în seraiul său, înconjurat de mulţi poeţi, curteni şi sfătuitori, s-a întors deodată către un sfetnic, unul Mahom:

— Ian fă bine, Mahoame, şi spune-mi ce n-am mai auzit…

— Sunt gata, o, Mamune, a răspuns Mahom. Vrei să-ţi spun ceva din văzute, sau din auzite?

— Să-mi spui ceva din văzute!

— Preaînalte Mamune şi fericiţi oaspeţi! Trăia odată, în Arabia de miazăzi, un neguţător bogat. La o vreme însă, acel neguţător s-a călătorit la Bagdad.

Avea şase roabe: una albă, alta măslinie, alta voinică, a patra slabă, a cincea galbenă, a şasea neagră. Toate erau însă frumoase, şi erau pricepute foarte în ştiinţe. Aveau şi îndemânare la vers şi cântec.

Într-o seară, pe când toate se aflau laolaltă, după ce mâncaseră, băuseră şi recitaseră versuri, şi după ce cântaseră, stăpânul le-a grăbit astfel:

— O, voi, frumoase şi isteţe fete! Bine cunoaşteţi istoria veche! Şi mai bine cunoaşteţi lucrul cel mare al poeţilor, adică poeziile bune! Iar acum, rogu-vă, ca prin mijlocirea pildelor, istoriilor vechi şi versurilor, să glumiţi, descriindu-vă una pe alta! Vrea-veţi, fetelor isteţe şi

frumoase? Folosiţi din belşug poezia, istoria şi legendele…

S-a ridicat roaba albă.

A spus, în glumă, uitându-se la roaba neagră:

— Vai ţie! Lumină albă eu sunt, şi lună clară! Port culoarea trandafirului alb, a zilei prietenoase şi a stelelor strălucitoare! Ce-i mai frumos ca zăpada albă a cerurilor? Tu însă eşti cărbune sub barosul fierarului! Iată ce spune despre culoarea neagră şi poetul:

„Preţioasă este perla albă!
Ea vesteşte bucurie, zâmbet!
Iar culoarea neagră prevesteşte
Numai despărţire şi durere…”

Şi tăcând fata albă, s-a sculat fata neagră:

— Dacă noaptea neagră ar fi demnă de dispreţ, n-ar fi pusă înaintea zilei! Şi, nu e oare părul negru podoaba bărbatului, în timp ce părul alb aduce viaţă fără bucurii şi apropierea de moarte? Pe de altă parte, nu-i este oare binevoitoare noaptea îndrăgostitului? Negre sunt moscul şi ambra! a spus poetul:

„Ce poate fi mai preţios ca moscul?
Ce poate fi mai ieftin decât ghipsul?
Fără de preţ e albul ochiului.
Dar ce s-ar face ochiul fără negrul
Din adâncimea lui?”

Neguţătorul a poruncit să se ridice fata voinică. Şi s-a ridicat. Şi-a dezgolit braţul, spunând către fata slabă:

— Lăudat fie Alah, că m-a zidit atât de voinică! Eu mă asemăn cu grădinile cu piersici, cu rodiile şi cu toate florile! Ce să mai grăiesc cu slăbătura cu picioarele ca de vrabie şi cu trupul ca stâlpul spânzurătorii?!

A râs neguţătorul auzind-o, şi a poruncit să se aşeze. Şi, la semnul său, a început fata slabă:

— Lăudat fie Alah, că mi-a dat trup atât de frumos! N-am auzit pe nimeni asemănându-şi iubita cu elefantul sau cu o cămilă grasă, ci cu ramura pomului wan, cu trestia indiană şi cu gazela însetată. Eu sunt totdeauna proaspătă şi sprintenă, mă mişc uşoară ca o vrabie şi mă satur cu puţin… Tu însă eşti precum spune poetul:

„Dac-ai striga odată într-un amurg,
Ecoul glasului tău
Ar ajunge până în zori”…

Şi s-a ridicat fata galbenă, şi a zis celei măslinii:

— Culoarea mea a ridicat-o firea peste toate culorile celelalte! Se spune doar: culoarea galbenă înveseleşte toţi ochii! Oare nu sunt galbeni dinarii? Nu sunt galbene stelele? Dar luna? Dar merele? Dar şofranul?

Tu însă ai culoarea ruginei otrăvitoare, a grămezii de nisip! Se află oare trandafiri de culoarea ta?

S-a ridicat fata măslinie:

— Lăudat fie Alah că nu m-a făcut nici albă, nici neagră, nici galbenă, căci culoarea mea este cea mai iubită, şi de către poeţi cea mai lăudată! Ce-i mai plăcut ca alunica de pe obrajii fetelor!

Sfârşind cele şase fete glumele, s-au sărutat ca surorile, şi s-a pus iar pacea între ele.

După ce califul a auzit istoria, a râs până a căzut jos, apoi a poruncit să fie cumpărate cele şase roabe, pe preţ de şase mii dinari.

Însă curând a primit din partea neguţătorului următoarele versuri:

„Şase frumuseţi mi-au furat inima,
Şi bucuria mea s-a dus odată cu ele!
Ele au fost auzul meu,

Faţa mea, hrana mea, somnul meu şi viaţa mea!
Mâhnirea mea e atât de mare,
Încât mi-i dor de mormânt…”

Şi privind califul versurile, l-au mişcat atât de mult, încât le-a trimis pe cele şase roabe înapoi, la neguţător, dăruindu-le veşminte preţioase şi câte o mie dinari.

ISTORIA LUI DJAUDAR

Trăia odată un neguţător cu numele Omar, şi avea trei fii. Pe unul îl chema Salem, pe al doilea Djaudar, şi pe al treilea Selim. Omar l-a iubit pe Djaudar mai mult decât pe ceilalţi doi, şi din pricina asta ei îl urau!

Când Omar a văzut aceasta, s-a temut ca după moartea lui să nu i se facă lui Djaudar vreo nedreptate, de aceea a spus să fie chemaţi împărţitorii judecătoreşti şi bărbaţi cunoscători în drept; a adus toţi banii şi mărfurile, le-a împărţit în patru, a dat fiecărui fiu câte o parte şi a oprit o parte pentru el, spre a fi dată, după moartea lui, soaţei, într-adevăr, Omar a murit pe dată după împărţeală, şi Salem şi Selim l-au chemat pe Djaudar în faţa judecătorilor, pârându-l că păstrase o parte din averea tatălui pentru sine.

Djaudar a chemat martorii ce fuseseră de faţă la împărţeală, şi nu i s-a întâmplat nimic. Totuşi, judecata l-a ţinut mulţi bani, şi fraţii săi au pierdut şi mai mult, prin fel de fel de mituiri.

Îndată după asta, fraţii s-au dus la alţi judecători, şi i-au mituit bine, şi s-au tot judecat cu Djaudar, până, în sfârşit, au sărăcit toţi trei.

Salem şi Selim s-au dus la mama lor, şi i-au luat banii ce-i mai avea. Ea s-a dus numaidecât la

Djaudar şi i s-a plâns împotriva fraţilor lui, şi i-a blestemat.

— Lasă-i, mamă! Ne-am judecat până am sărăcit toţi, şi cum aş putea să încep alte judecăţi? Rămâi la mine, mamă, căci îţi dau pâinea mea!

Şi Djaudar şi-a cumpărat năvod, şi pescuia în apele Bulakului şi Altkahirahului. Aşa câştiga hrana, pentru el şi pentru maică-sa, şi trăiau destul de bine. Fraţii săi nu aveau nicio meserie, şi au risipit repede şi ceea ce luaseră de la mama lor, şi umblau pe drumuri goi şi flămânzi ca nişte cerşetori nenorociţi.

Apoi, zi cu zi, în timp ce Djaudar era la pescuit, ei aut tot venit la mama lor, s-au umilit în faţa ei, şi s-au plâns de nevoia lor. Şi fiindcă inima de mamă totdeauna e simţitoare, le-a dat pâinea uscată ce o mai avea şi bucatele rămase, zicându-le:

— Mâncaţi repede, şi duceţi-vă, înainte de întoarcerea lui Djaudar!

Şi ei mâncau repede, şi îşi vedeau de drum, până ce într-o zi, pe când tocmai mâncau, Djaudar s-a întors. Mamei i-a fost ruşine, şi s-a temut şi de mânia lui, şi şi-a plecat ruşinată capul la pământ, însă el a fost prietenos cu fraţii: le-a urat bun venit, a numit ziua aceea zi binecuvântată, i-a îmbrăţişat şi i-a obrăzit că n-au venit la dânsul mai repede…

— Pe Alah! au răspuns ei. Veneam mai repede, Djaudare, dar ne-a fost ruşine, din pricina celor întâmplate între noi! Ne pare rău de faptele noastre. Pe cine avem noi pe lume, afară de tine şi de mama?

Djaudar i-a poftit să rămână la el, şi au petrecut noaptea la dânsul, şi venind dimineaţa următoare, s-au întins mesele… Şi de-atunci, Djaudar s-a tot dus cu năvodul la pescuit. Ia amiază, mama dădea fraţilor mâncare, şi seara Djaudar se întorcea cu carne şi legume, şi mâncau împreună. Astfel au trăit o lună, Djaudar pescuind, şi fraţii văzându-şi de ale lor.

Într-o zi, Djaudar s-a dus ca de obicei la apa Bulakului. A aruncat năvodul de trei ori, şi n-a scos nimic. S-a dus mai departe. A aruncat iar năvodul. Iar l-a scos gol. Astfel i-a tot mers, de dimineaţă până seara, când şi-a luat năvodul în spate şi s-a îndreptat spre casă, trist.

A trecut pe lângă o brutărie, unde se înghesuiau oamenii. S-a oprit şi el, suspinând.

— Ai nevoie de pâine, Djaudare? l-a întrebat brutarul, însă Djaudar tăcea.

— Dacă nu ai bani, nu face nimic, i-a spus brutarul. Ia cât îţi trebuie, căci îţi dau pe datorie…

— Dă-mi pâine de zece fadda şi ia-mi zălog năvodul… a răspuns Djaudar.

— Dar n-ai să mori de foame, dacă-mi dai năvodul? Ia pâine, şi ia şi zece fadda cu împrumut, şi adă-mi mâine peşte în preţ de douăzeci fadda…

Djaudar a luat pâinea şi banii. A cumpărat carne şi legume. Le-a dus acasă. Mama a fiert mâncarea. Au ospătat împreună.

Şi trecând noaptea, şi venind ziua a doua, Djaudar s-a sculat devreme, şi s-a dus la pescuit, fără să ia nimic în gură.

Şi cum a aruncat năvodul, a prins un om, un fel de hagiu, gata să se înece. Avea în mâini doi peşti de coral şi două cutii.

Cum a ajuns la mal, l-a rugat pe Djaudar să deschidă cele două cutii. Şi cum le-a deschis Djaudar, hagiul a închis în el cei doi peşti. Le-a încuiat repede.

L-a îmbrăţişat pe Djaudar. L-a sărutat pe amândoi obrajii. I-a grăit, zicându-i:

— Alah să te ocrotească de orice rău, o, Djaudare! Dacă nu mi-ai fi aruncat năvodul, m-aş fi înecat cu tot, cu cei doi peşti…

— Stăpâne, a răspuns Djaudar. Te rog, spune-mi adevărul: cine eşti?

— Află! Numele meu este Abd Asamd. Sunt feciorul scamatorului Abd Alvudud. Am mai avut fraţi. Ne-a învăţat tatăl nostru, Alvudud

scamatorul, meşteşugul de a dezlega tainele, de a descoperi comori ascunse, de a chema spiritele şi de a le supune voinţei noastre… Când a murit tata, ne-a lăsat multe comori şi talismane, şi noi le-am împărţit între noi, frăţeşte, pe toate, dar când au ajuns la împărţeală cărţile, a izbucnit cearta. Era vorba de o carte din vechi timpuri. Se numea „Cronica din bătrâni”. Preţuia mai mult decât toate comorile, căci avea în cuprins cele mai ascunse taine. Cartea asta o întrebuinţa tatăl nostru, şi prinseserăm şi noi câte ceva din ea…

Tot cercând să punem mâna pe „Cronica din bătrâni”. Să învăţăm tainele, ne sfădeam la împărţeală ca chiorâi, când, deodată, s-a arătat Ghicitorul-cel-Mai-Adânc.

— Daţi cartea încoace! Ne-a spus. Va moşteni cartea aceasta cel ce va descuia comorile lui Samardal! Cu paloşul dătător de fulgere scânteietoare, aflat în comoara aceea, poţi nimici dintr-odată, sau pune pe goană, o oaste de uriaşi. Prin globul ceresc aflat tot acolo, poţi vedea lumea toată, de la răsărit la apus, după cum îl învârţi într-o parte sau alta, şi vezi atât de bine totul, ca şi cum ai fi în acelaşi timp peste tot! De asemenea, dacă îl învârteşti spre soare, poţi aprinde, cu focul din soare, orice aşezare, împreună cu locuitorii săi… În sfârşit, se află şi o cutioară cu pulbere, cu ajutorul căreia vezi toate comorile ascunse… Cine îmi va aduce aceste lucruri va căpăta „Cronica din bătrâni”. Să ştiţi însă, a continuat vrăjitorul, că aceste comori se află sub pază grozavă!…

Şi am pornit toţi trei, însă fraţii mei au pierit pe drum, mâncaţi de şacali.

Iată deci, Djaudare, rostul drumului meu, însă comoara n-o pot dobândi decât prin tine…

— O, Abde Asamd! a răspuns Djaudar. Am mamă şi fraţi, şi trebuie să mă îngrijesc de ei!

— N-ai rostit cel mai potrivit cuvânt! a răspuns Abd Asamd. Dacă-i vorba numai de bani, îţi dau o

mie dinari, pentru mama, să aibă cu ce trăi, căci ai să lipseşti cel mult patru luni…

— Stăpâne, dă-mi mia, şi mă duc cu tine! a strigat bucuros Djaudar, şi Abd Asamd i-a dat îndată banii…

Djaudar s-a dus acasă, şi istorisind mamei ce s-a petrecut între el şi Abd Asamd, ea a răspuns îngrijorată:

— O, fiul meu! Dor îmi va fi de tine, şi teamă îmi va fi în privinţa vieţii tale…

— Maica mea bună! Răspunse Djaudar. Abd Asamd e om bun, care nu se mai află…

— Dor îmi va fi de tine, Djaudare! a rostit mama. Du-te cu Abd Asamd, căci poate-ţi vei găsi şi tu norocul…

Djaudar şi-a luat rămas bun. Şi s-a dus la apa Carunului. Îndată Abd Asamd a dat un strigăt, şi au ieşit din pământ doi catâri. S-au suit, şi Abd Asamd, şi Djaudar. Şi după ce au mers, de la amiază până-n seară, lui Djaudar i s-a făcut foame, dar a văzut că Abd Asamd nu avea la el nici mâncare, nici băutură.

— Stăpâne! i-a spus el. Se pare că ai uitat merindele…

— Ţi-i foame tare, Djaudare?

— Mi-i foame, Abd Asamde…

— Şi cam ce-ai vrea să ospătezi?

— Mă mulţumesc cu orice.

— Te rog, pe Alah, spune ce-ai vrea…

— Pâine şi brânză…

— Sărmane om! Pâinea şi brânza nu-s pentru tine! Cere ceva mai bun! Nişte orez cu miere n-ai vrea? Dar nişte găini fripte?

— De ce nu, Abd Asamde? Dar de unde?

Abd Asamd l-a întrebat dacă nu i-ar place douăzeci şi patru de feluri de bucate, încât Djaudar s-a gândit că avea de-a face cu un nebun, căci de unde putea scoate douăzeci şi patru de feluri de bucate, când doar n-aveau cu ei nici bucătărie, nici bucătar…

— Mi-i destul, stăpâne! a spus Djaudar. Deocamdată numai poftă îmi faci, căci de văzut nu văd nimic…

— Linişteşte-te, o, Djaudare! a răspuns Abd Asamd, şi băgându-şi mâna într-o desagă, a scos o farfurie de aur, cu două găini fripte, încă aburind, şi mai băgând mâna o dată, a scos o farfurie cu friptură, şi tot aşa, încă douăzeci şi patru de feluri de bucate, şi după ce toate s-au întins, în lege, dinaintea lor, Djaudar a întrebat mirat peste fire:

— Dar cum, stăpâne?! Ai în desagă bucătari şi bucătărie?

— Am în desagă un slujitor care ne poate da, când vreau, câte o mie de felurite bucate…

Aşa a răspuns râzând Abd Asamd, şi au mâncat până s-au săturat, apoi Abd Asamd a pus în desagă rămăşiţele şi farfuriile, şi a scos un ulcior cu apă, şi au băut, şi s-au spălat pe mâini, şi au mulţumit sultanului înălţimilor, de pâine şi sare, şi au urcat pe catâri, şi au călătorit mai departe.

— Ştii tu oare cât de mult am mers abia de la amiază,

O, Djaudare? l-a întrebat la o vreme Abd Asamd.

— Nu ştiu…

— Pe Alah, am străbătut cale de o lună, căci aceşti catâri, supuşi unor duhuri, merg într-o zi cale de un an, dar de dragul tău i-am lăsat să meargă mai încet.

Apoi, la asfinţitul soarelui, au poposit iar, şi Abd Asamd a scos cina, şi au tot mers aşa, numai spre apus, patru zile şi patru nopţi, şi venind ziua a cincea, au ajuns la Fez, şi toţi locuitorii Fezului, cum îl vedeau pe Abd Asamd, i se închinau şi-i sărutau mâinile.

Apoi, peste puţin, s-au oprit în faţa unei porţi. Abd Asamd a bătut de trei ori…

DJAUDAR AJUNGE LA FEZ. O CUNOAŞTEM PE RAMA, FATA LUI ABD ASAMD, ŞI ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE…

— Rama, deschide-ne! a strigat Abd Asamd, şi s-a arătat o fată gingaşă ca o gazelă.

— Pe capul şi pe ochii mei! a strigat ea, bucuroasă, după ce a deschis poarta şi s-a închinat în faţa tatălui său.

Djaudar aproape că şi-a pierdut mintea, când a văzut-o cum se legăna în mersu-i, şi se gândea că trebuie să fie cel puţin fată de emir, dar ea a luat desaga de pe catâri, şi după ce a spus câteva cuvinte, pământul s-a deschis, şi catârul s-a făcut nevăzut…

— Lăudat fie Alah, a strigat Djaudar, mirat foarte.

— Nu te mira, Djaudare! i-a spus Abd Asamd. Ţi-am spus doar că acest catâr este mânat de-un spirit! Vino cu noi, în seraiul nostru.

Şi intrând în serai, Djaudar a rămas mirat peste poate de nenumăratele şi minunatele divane, şi de toate lucrurile preţioase, împodobite cu perle şi pietre scumpe. Abd Asamd a spus Ramei să aducă o legătură, şi aducându-i-o, Abd Asamd a desfăcut-o, şi a scos un veşmânt în preţ de o mie dinari, şi i l-a dăruit lui Djaudar, urându-i să-l poarte sănătos, şi Djaudar a îmbrăcat veşmântul, şi semăna, aşa, cel puţin cu unul dintre vestiţii sultani de la apus!

Apoi, Abd Asamd a scos din desagă patruzeci de farfurii cu patruzeci de feluri de bucate, şi l-a îndemnat pe Djaudar să poftească la masă mare:

— Vino, Djaudare, şi ospătează, şi dacă aceste bucate nu-ţi plac, spune-ne, să-ţi facem rost de altele…

— Stăpâne! a răspuns Djaudar. Ospătez cu poftă din toate! Dă-mi ce vrei, nu mă mai întreba…

Şi astfel, a rămas Djaudar douăzeci de zile în acel serai, şi în fiecare zi îmbrăca alt veşmânt, şi ospăta numai din desagă, căci Abd Asamd nu trebuia să se ducă niciodată în bazar, să cumpere, căci putea scoate din desagă chiar fel de fel de poame.

— Vino acum, Djaudare, căci iată, aceasta este ziua împlinirii! i-a spus Abd Asamd, în ziua a douăzeci şi una. Azi vom putea despecetlui comorile lui Samurdal…

Şi s-au dus în afara cetăţii, şi aflând doi slujitori cu doi catâri aşteptându-i, au încălecat, şi au călătorit până la prânz, când au ajuns la un râu, şi amândoi au descălecat.

Au venit slujitorii, şi au luat catârii, şi după un timp, un slujitor a adus un cort, celălalt două divane, şi au întins îndată cortul, şi au rânduit covoarele şi pernele. Apoi un slujitor a adus cele două cutii, şi celălalt desaga. Abd Asamd a scos felurite bucate, şi după ce au ospătat, Abd Asamd a tot boscorodit asupra celor doi peşti nişte cuvinte, şi deodată cei doi peşti au strigat din cutiile unde se aflau:

— O, vrăjitor al lumii, fie-ţi milă de noi! Ce vrei?

Abd Asamd boscorodea însă înainte, până ce lădiţele s-au zdrobit în bucăţi, şi s-au arătat două dihănii ferecate în lanţuri, răcnind de se cutremura pământul:

— Îndurare cerem, o, vrăjitor al lumii!

— Vă ard de vii, dacă nu-mi daţi ajutor să deschid comorile lui Samurdal… a răcnit Abd Asamd, şi dihăniile au răcnit mai straşnic, răspunzându-i:

— Una ca asta nu se poate, decât prin mâna pescarului Djaudar, fiul lui Omar…

— Prea bine! a răcnit răspuns Abd Asamd. Djaudar aici se află, şi vă aude… Şi, iată, dihăniilor, vă zic vouă: luaţi-vă tot acum picioarele la spinare, şi să nu vă mai prind…

Şi cum şi-a sfârşit cuvântul, dihăniile s-au mistuit, iar Abd Asamd a adus cărbuni şi a aprins focul, dintr-o singură suflare…

— Eu îmi încep descântecele, Djaudare, şi află că îndată nu mai am voie să vorbesc, de-aceea, înainte de a pune tămâia în vas, vreau să-ţi spun ce ai de făcut, spre ajungerea la ţintă! Întâi, la un descântec al meu, apele acestui râu vor seca, şi numaidecât ai să vezi o poartă de aur, mare cât poarta unei cetăţi, cu două verigi de pietre preţioase! Bate încet la poartă, şi aşteaptă, pe urmă bate mai tare, şi iar aşteaptă, iar când vei bate a treia oară, un glas dinlăuntru va întreba: „Cine bate la poartă, fără să ştie cum se dezleagă tainele?” Tu să răspunzi că eşti Djaudar, fiul lui Omar, şi va ieşi îndată un bărbat înarmat cu paloş, şi îţi va spune că dacă într-adevăr eşti Djaudar, să-ţi întinzi gâtul, să-ţi taie capul! Tu întinde-ţi gâtul şi nu te teme, căci cum va vrea să te lovească, se va prăbuşi mort, iar tu nu vei simţi nici cea mai mică durere! Dacă însă te vei împotrivi, te va ucide! Să mergi mai departe, până ajungi la poarta a doua, şi să baţi ca şi la prima, şi va ieşi un călăreţ cu lance, şi te va întreba cine te-a adus acolo? Va învârti lancea pe deasupra ta, să te ucidă, tu însă scoate-ţi pieptul înainte, căci cum va încerca să te lovească în inimă, va cădea în faţa ta, mort! Dacă nu-mi vei urma întocmai sfatul, lăncierul te va ucide… Şi mergând mai departe, vei ajunge la a treia poartă! Bate şi acolo! Va ieşi înaintea ta un arcaş, şi va arunca o săgeată împotriva ta! Tu repede-ţi pieptul înainte, şi el se va prăbuşi mort la picioarele tale. Şi ajungând la poarta a patra, bate şi acolo, şi o fiară cu înfăţişare înfricoşătoare se va arunca asupră-ţi, dar să nu te temi când ea îşi va deschide fălcile, şi să nu fugi, ci întinde-ţi mâna asupră-i, şi cum va vrea să te muşte, va cădea la pământ, şi tu vei scăpa nevătămat! Şi să mergi înainte, până la a cincea poartă, şi-ţi va ieşi în faţă un harap, şi te va întreba cine eşti, şi tu să-i răspunzi că eşti pescarul

Djaudar, fiul lui Omar, şi harapul te va duce la a şasea poartă! Şi abia la un suspin al tău, poarta se va deschide, şi vei vedea doi balauri, unul la dreapta şi altul la stânga, şi se vor năpusti asupră-ţi, cu boturile căscate, dar tu întinde-ţi mâinile, şi când vor încerca să ţi le muşte, dacă te vei teme, te vor ucide. Să baţi după aceea la a şaptea poartă, şi îţi va ieşi întru întâmpinare o femeie ce va semăna cu maică-ta… „Fii binevenit, fiul meu!” îţi va spune. „Nu te apropia de mine!” să strigi tu, şi femeia va încerca să se apropie, să te îmbrăţişeze, dar tu să apuci paloşul, aflat sus, la intrare, şi învârteşte-l ameninţător asupra ei, şi să nu te laşi înduplecat nici de rugăminţi, nici de lacrimi, până se va prăbuşi moartă, înaintea ochilor tăi! Aşa, Djaudare, taina va fi dezlegată, şi nu vei mai avea de ce te teme… Ai să vezi încăperea comorilor, plină cu grinzi de aur, dar nu ţine seama de aceasta, ci să ridici o perdea, şi-l vei vedea pe vrăjitorul Samurdal, şezând pe tron de aur, şi pe capul său strălucind un glob rotund ca luna, globul ceresc! Îl vei vedea pe Samurdal încins cu paloş! La gât are o cutioară, şi pe deget un inel de aur cu sigiliu. Tu ia-i globul ceresc, paloşul, cutioara şi inelul, şi adă-mi-le. Păzeşte-te să nu uiţi ceva din tot ce ţi-am spus, căci altfel te vei căi…

— Mi-am însemnat în minte tot… i-a răspuns Djaudar. Însă cine se poate împotrivi acestor vrăji, şi cine poate îndura asemenea spaime înfricoşătoare?

— Nu te teme, căci toate sunt lucruri fără viaţă… i-a răspuns Abd Asamd şi a rostit câteva cuvinte, şi râul a secat, şi Djaudar a bătut la cele şapte porţi, şi a trecut toate împotrivirile, până s-a întâlnit cu femeia, şi ea l-a rugat să o lase să se apropie de el. Şi făcându-i-se lui Djaudar milă de ea, a lăsat-o să se apropie, şi numaidecât s-au arătat nişte harapi, şi l-au bătut grozav, şi l-au aruncat pe poartă afară… Abd Asamd l-a luat la sine, şi râul curgea pe albie ca înainte… Abd

Asamd l-a descântat pe Djaudar, până l-a trezit şi l-a întrebat ce se întâmplase…

— Am biruit toate împotrivirile, până a venit femeia ce semăna cu mama. Atât de stăruitor m-a rugat, încât n-am mai putut…

— Dar nu ţi-am spus să rămâi neînduplecat? i-a întors cuvânt Abd Asamd. Mi-ai stricat şi mie, şi ţie. Trebuie să rămâi la mine, până la anul…

Şi Abd Asamd a poruncit slujitorilor să strungă cortul, să aducă cei doi catâri. S-au întors în cetatea Fez, laudă minaretelor ei!

Şi au rămas în cetatea Fez un an în capăt, şi Djaudar a mâncat bine, şi a băut bine, şi a îmbrăcat în fiecare zi veşmânt nou.

Şi împlinindu-se anul, s-au dus iar spre râu, şi s-a întins cortul, şi Abd Asamd a pregătit lucrurile de jertfă, şi i-a spus iar lui Djaudar ce avea de făcut…

— Femeia ce se va ivi nu e maică-ta, aşa că fii tare, Djaudare, căci dacă vei greşi şi acum, vei fi ucis…

— Nu-ţi voi uita sfatul! a răspuns Djaudar, şi iar a secat râul, iar a bătut la cele şapte porţi, şi a biruit toate împotrivirile, până s-a ivit femeia, şi văzând că nu-l poate îndupleca s-o lase să se apropie, s-a prăbuşit la pământ, fără viaţă, şi Djaudar a intrat în încăperea comorilor, şi n-a ţinut seama de grămada de aur, ci s-a dus drept la vrăjitorul Samurdal, i-a luat globul ceresc, paloşul, lădiţa şi inelul, şi le-a adus toate la Abd Asamd.

Şi mergând cu ele, tot drumul a auzit cântări, şi slujitorii comorii strigau:

— Fie ca aceste patru lucruri să-ţi aducă noroc!

Abd Asamd s-a oprit din descântece numaidecât şi l-a îmbrăţişat pe Djaudar, şi a poruncit slujitorilor să distrugă cortul şi să fie aduşi catârii.

S-au întors la Fez…

AVENTURILE LUI DJAUDAR CONTINUĂ… SE ARATA CĂ FLĂMÂNDUL SE GÂNDEŞTE LA MÂNCARE ÎNTÂI ŞI-NTÂI; ÎNSĂ, ABD ASAMD SE DOVEDEŞTE OM DE OMENIE. ÎNTOARCEREA LUI DJAUDAR ÎN ŢARA EGIPTULUI

Cum au ajuns la Fez, s-au ospătat cu bucatele din desagă, şi Abd Asamd, bucuros foarte, i-a spus lui Djaudar să ceară orice răsplată, pentru binele făcut, şi Djaudar a răspuns că nu vrea decât desaga cu mâncare…

— Facă-se voia ta! i-a răspuns Abd Asamd. Dar cum eu ţi-am făgăduit să te fac fericit deplin, îţi dau şi un sac cu aur şi pietre scumpe!

Şi numaidecât a venit un harap, având pe catâr sacul pregătit gata.

— Încalecă, Djaudare! a spus Abd Asamd. Acest om cunoaşte drumul înapoi, la ţara Egiptului, şi va merge înaintea ta, până la uşa casei tale. Cum ajungi, ia desaga şi sacul, iar catârul mi-l va aduce înapoi acest om…

Djaudar i-a mulţumit adânc, şi a încălecat, şi a călătorit înapoi, spre ţara Egiptului.

Şi a ajuns la Cairo, la Poarta Biruinţelor, şi a văzut-o pe maică-sa cerşind. Şi cum a văzut-o, a sărit jos de pe catâr, şi a îmbrăţişat-o, şi s-au dus împreună acasă, şi Djaudar a întrebat-o cum de ajunsese cerşetoare, când îi lăsase o mie două sute dinari…

— Mi i-au luat fraţii tăi! a suspinat mama. Au spus că vor să-i bage în negoţ, dar au risipit banii, şi pe mine m-au scos din casă…

— Nu mai ofta, mamă! Am avut drum cu noroc, şi am adus un sac cu aur…

— Fie Alah şi de acum îngăduitor cu tine! Du-te repede şi cumpără pâine, căci de aseară n-am mâncat nimic, şi mi-i tare foame…

— Numaidecât, mamă! Spune-mi, numai, ce-ai vrea, căci n-am nevoie să cumpăr…

— Dar nu se prea vede că ai mâncare…

— Am, în desaga asta…

— Dă-mi ce poţi! Când n-ai nimic, te mulţumeşti cu orice şi oricât.

— Dar când ai de unde, alegi ce-ţi place! Nu-i aşa, mamă? Spune-mi ce-ţi doreşte inima.

— Pâine proaspătă, cu brânză…

— Asta-i prea puţin!

— Pâine cu fasole…

— E şi mai puţin!

— Atunci spune tu!

— Cred că ţi se cuvin găini fripte, orez cu piper, miere, costiţe umplute şi prăjituri…

— Râzi de mine, Djaudare? Visezi, sau ai înnebunit? De unde toate aceste?

Djaudar a băgat mâna în desaga goală. A scos, pe rând, toate bucatele pomenite… Apoi a mărturisit mamei taina, sfătuind-o că, după ce ospătează, să pună rămăşiţele şi farfuriile la loc, şi să nu mai spună despre desaga asta nimănui…

În timp ce ei ospătau, au intrat Salem şi Selim, fraţii lui, care aflaseră despre sosire. S-au căit de reaua purtare faţă de mamă, şi Djaudar i-a poftit să se aşeze, le-a urat bun venit, şi le-a dat mâncare, şi după ce s-au săturat, au vrut să păstreze bucatele rămase, pentru seară, însă Djaudar le-a spus să le dea săracilor, căci le va face el rost, pentru seară, de altele. Ei au luat bucatele rămase şi le-au dat săracilor, apoi au adus farfuriile goale mamei, şi Djaudar le-a băgat în desagă.

Seara, la cină, Djaudar a scos patruzeci de feluri de bucate, şi a rugat-o pe maică-sa să poruncească să se tot întindă mesele, şi zece zile s-au tot întins mesele.

Dar, în taină, Salem şi Selim se întrebau:

— Cum de a ajuns fratele nostru atât de bogat, că poate ospăta, de trei ori pe zi, ca un sultan, şi mai împarte şi cu alţii?

— Întreabă-l mai degrabă de unde vin aceste bucate, când nu cumpără nimic, şi focul nu se aprinde…

— E, într-adevăr, uimitor! Trebuie să fim şireţi, să aflăm cum stau lucrurile…

Şi astfel, odată, pe când Djaudar lipsea de-acasă, ei s-au înfăţişat mamei, spunându-i că le era foame. Ea s-a dus în încăperea alăturată. A adus numaidecât o farfurie cu mâncare caldă.

— O, mamă! Au spus atunci Salem şi Selim. Mâncarea-i caldă, şi doar n-ai foc în casă. Cum se poate?

— Am scos mâncarea din desagă…

— Din care desagă?

— Din desaga adusă de Djaudar, însă să nu mai spuneţi la nimeni.

— Se poate, mamă? Noi să spunem? Dar arată-ne, să vedem cu ochii noştri cum stau lucrurile…

Mai apoi, după ce ea le-a arătat desaga, Salem a spus către Selim:

— Cât să-l mai lăsăm pe Djaudar să se poarte cu noi aşa, ca un stăpân faţă de nişte slugi? Cât o să trăim din pomana lui? Trebuie să-i luăm desaga!

— Cum?

— Să-l vindem rob, să tragă la lopeţi, pe mare…

— Şi cum l-am putea vinde?

— Ai să vezi seara asta! Să ne ducem la căpetenia Mării Roşii, să-l poftim la noi, şi dacă va veni, îi vom spune despre Djaudar…

Şi cum au hotărât astfel să-l vândă pe fratele lor, ticăloşii s-au dus la căpetenia Mării Roşii, şi Salem a grăit astfel:

— O, stăpâne, căpetenie a Mării Roşii! Noi avem un frate, om josnic peste închipuire, şi când tatăl nostru a murit, şi ne-a lăsat averea, noi am împărţit-o între noi, însă fratele nostru şi-a risipit în scurt timp partea, într-un chip păcătos, şi ne-a pârât că i-am dat prea puţin, şi ne-a purtat prin judecăţi, până am sărăcit… Iată de ce ne-ai bucura, dacă ai vrea să-l cumperi pe fratele nostru…

— Dacă mi-l puteţi aduce, îl trimit numaidecât pe mare.

— De adus nu-l putem aduce, însă te poftim seara asta în ospeţie, cu încă doi oameni voinici, şi când fratele nostru va dormi, ne vom năpusti asupră-i, îl vom lega şi îl vom duce, sub ocrotirea nopţii, în afara cetăţii…

— Bine, a răspuns căpitanul Mării Roşii. Îl daţi cu patruzeci dinari?

— Cu mare bucurie… a răspuns Salem, şi i-a spus unde să vină după rugăciunile de noapte.

Apoi, Salem şi Selim s-au dus la Djaudar, şi Salem i-a sărutat mâna, spunându-i cu glasul încărcat de rugăminte:

— Află, frate, că noi avem un prieten, şi prietenul acesta ne-a poftit de multe ori, şi ne-a făcut multă îndemână… Când l-am văzut azi, şi m-am închinat lui, m-a poftit iar la el, dar eu i-am spus că nu-l pot lăsa pe fratele meu Djaudar singur, şi atunci el a spus să te aduc şi pe tine, dar eu am răspuns că fratele meu nu poate veni, aşa că mai degrabă să poftească el la noi, cu prietenii lui… L-am poftit într-o doară, încredinţat fiind că n-o să vină, însă a primit poftirea şi m-a rugat să-l aştept la poartă, la Moscheia Mică. Şi acum vin la tine, cu toată ruşinea, şi te întreb dacă vrei să ne întăreşti inima, să-i primeşti pe aceşti oameni ca oaspeţi, sau dacă nu, să-i primim noi, la vecinul nostru…

— De ce la vecin? s-a mirat Djaudar. E oare prea strâmtă casa noastră, sau nu avem ce le da mâncare?

Să-ţi fie ruşine că mă mai întrebi… Nu avem noi cele mai bune bucate şi dulciuri, şi aşa de mult, că totdeauna prisoseşte? Poţi aduce câţi oameni vrei, şi dacă nu sunt eu acasă, mama vă va întinde mesele… Adă-ţi oaspeţii, şi binecuvântarea lui Alah vină asupră-ne…

Salem i-a sărutat iar mâna, şi s-a dus la poartă, la Moscheia Mică, la căpetenie şi la soţii săi, şi

mai apoi, cum au intrat ei, Djaudar s-a ridicat, le-a urat bun venit, şi i-a poftit să se aşeze, şi a rugat-o pe maică-sa să întindă mesele, şi ea a adus patruzeci de feluri de bucate. Căpetenia şi soţii au ospătat până s-au săturat, şi au crezut că-i cinsteşte Salem, şi după a treia parte a nopţii, după ce au mâncat şi dulciurile, Djaudar s-a dus să se culce. Cum a adormit, toţi s-au năpustit asupră-i, şi i-au astupat gura, şi l-au dus în afara cetăţii.

A stat la Suez, un an, cu lanţuri la picioare, trebuind să facă cele mai îngrozitoare munci…

Şi cum el a fost răpit, fraţii s-au dus numaidecât la mama lor şi au întrebat-o dacă Djaudar se trezise sau încă nu…

— Încă nu.

— Dar unde doarme?

— În încăperea unde dorm şi oaspeţii…

— Dacă-i aşa, se vede că şi Djaudar s-a dus cu oaspeţii să mai descopere comori! Am auzit cum oaspeţii, de felul lor de pe la Fez, l-au îndemnat să meargă cu ei…

— Atunci, pesemne s-a dus cu ei, Alah să-l călăuzească, să se înapoieze cu mult belşug…

Aşa a spus mama, totuşi aşa de greu îi era fără Djaudar, încât zi şi noapte plângea.

Şi fraţii s-au dus să caute desaga, în încăperea vecină, şi s-au împiedicat de sacul cu aur şi au strigat:

— O, mamă, aici erau banii rămaşi de la tatăl nostru?

— Nu sunt de la tatăl vostru! Sunt ai fratelui vostru, Djaudar, aduşi din călătoria la Fez…

— Ba nu, sunt din averea de la tatăl nostru, şi o luăm s-o împărţim frăţeşte…

Şi aşa, după ce şi-au împărţit banii, Salem şi Selim au început să se sfădească asupra desagei celeilalte.

— O, fiii mei! le-a spus mama. V-aţi împărţit aurul şi pietrele preţioase, însă această desagă n-o puteţi împărţi, căci n-ar mai avea preţ! Lăsaţi-mi-o

mie, căci o să vă dau eu, oricând, bucatele ce mi le veţi cere, şi dacă vreţi să-mi cumpăraţi din banii voştri veşminte, mulţumită sunt, şi putem trăi laolaltă liniştiţi…

Însă Salem şi Selim s-au sfădit toată noaptea, şi auzind sfada lor, o căpetenie a sultanului Semes Addaulat, aflat la o fereastră vecină, a dat numaidecât sultanului seamă…

Sultanul Semes a trimis numaidecât după fraţii lui Djaudar, şi cum au fost aduşi, a poruncit călăilor să-i muncească, şi au fost munciţi, până au mărturisit. Semes a poruncit să li se ia amândoi desagii, iar ei să fie închişi.

*
* *

Şi trecând anul, Djaudar a călătorit pe mare, şi în timpul acestei călătorii s-a ridicat vijelie puternică, aruncând corabia în stânci şi sfărmând-o. Toţi s-au înecat, numai Djaudar a scăpat, ajungând la ţărm.

Şi ajungând la ţărm, a nimerit la un trib de arabi, şi a povestit căpeteniei tot ce i se întâmplase. La aceşti arabi se afla şi un neguţător din Djiddah, şi făcându-i-se milă de Djaudar, l-a luat soţ de călătorie, şi împreună s-au dus la Mecca, la hagialâc. Şi deodată, în timp ce Djaudar făcea ocolul templului, s-a întâlnit cu Abd Asamd, vechiul său prieten…

Şi cum l-a văzut Abd Asamd i s-a închinat, şi l-a întrebat cum îi merge, şi când a auzit de nenorocirea lui, l-a luat cu sine în locuinţa sa, i-a dăruit un veşmânt nespus de frumos, apoi a adăugat, cercetând horoscopul:

— Timpul nenorocirii tale este la sfârşit! Fraţii tăi sunt de mult timp la închisoare, însă ţie îţi va merge bine! Rămâi oaspetele meu, un timp.

Mai apoi Abd Asamd i-a dat inelul din comorile lui Samurdal…

— Ia acest inel, o, Djaudare, şi păstrează-l, şi prin el birui-vei pe toţi potrivnicii! Află că inelul lui Samurdal e supus unei dihănii înfricoşătoare, numită Distrugătorul Tunet! Cum freci inelul, cum dihania se şi arată şi-i poţi porunci orice…

Abd Asamd a frecat inelul în faţa lui Djaudar, şi îndată s-a arătat Distrugătorul Tunet.

— Ce doreşti, stăpâne? Dacă vrei, pustiesc cetăţile sau le înfloresc pe cele pustiite… Pot nimici şahi şi sultani, pot trece oşti prin ascuţişurile morţii…

— Ascultă bine, Distrugătorule! a răspuns Abd Asamd. Omul acesta e de azi înainte stăpânul tău, şi supune-te lui! Iar tu, Djaudare, păstrează inelul bine, căci prin el îi vei birui pe toţi potrivnicii…

— Cu învoirea ta, o, Abd Asamd, aş dori să mă întorc acasă…

— Freacă puţin inelul, şi încă azi vei fi în ţara Egiptului…

Djaudar şi-a luat rămas bun de la Abd Asamd, a frecat inelul, şi ivindu-se înfricoşatul, i-a poruncit:

— Du-mă tot acum în ţara Egiptului, la Cairo…

— Tot acum, stăpâne! a răspuns dihania, şi l-a luat în cârcă, şi a zburat cu el, de dimineaţă până la miezul nopţii, când l-a lăsat jos, în ograda casei, şi s-a făcut nevăzut.

Şi cum Djaudar s-a întors, mama i-a istorisit plângând cum s-au purtat cu ea cei doi fraţi, şi cum a pierdut desagii.

— Nu te mâhni, mamă, pentru cele ce au fost! a răspuns Djaudar. Tot acum am să-ţi arăt ce pot, şi cum am să-i aduc aici pe fraţii mei…

Şi cum a frecat inelul, s-a şi înfăţişat dihania:

— Ce porunceşte stăpânul meu?

— Îţi poruncesc să-i aduci aici pe fraţii mei, aflaţi în închisoare, la sultan…

Dihania s-a făcut nevăzută în pământ, şi s-a ivit iar, însă drept în mijlocul închisorii, tocmai pe când Salem şi Selim îşi doreau moartea, din pricina groaznicelor suferinţe.

Au leşinat de spaimă, când dihania a intrat cu ei în pământ, şi s-au speriat mai tare, când s-au văzut acasă, în faţa mamei şi a lui Djaudar…

Şi dihania numaidecât a zburat la seraiul sultanului, şi intrând în vistierie, a luat desagii şi i-a adus în faţa lui Djaudar, iar el i-a dat spre păstrare mamei sale.

— Iar acum, dihanie înfricoşată, să-mi ridici până mâine dimineaţă un serai înalt, spoit cu aur şi înăuntru cu divane scumpe! Haide, treci la lucru, şi să fii gata înainte de ivirea zorilor…

— Numaidecât, Djaudare! a răspuns dihania.

Mai apoi, pe când ei dormeau, dihania a dat strigare către ai săi, şi le-a poruncit să clădească numaidecât seraiul. Şi unii aduceau piatră, alţii zideau, alţii vopseau, alţii zugrăveau, alţii făceau divanele, încât totul era gata, înainte de ivirea zorilor.

Şi cum totul a fost gata, s-a înfăţişat dihania, să dea seama de toate, înaintea lui Djaudar, şi să-l roage să poftească a vedea seraiul. Şi s-a dus Djaudar cu maică-sa, şi au văzut un serai cum nu se mai afla pe lume, şi cu zugrăveli cum nu mai sunt.

Şi Djaudar a rugat-o pe maică-sa să se mute în serai, apoi a frecat iar inelul, şi când s-a arătat dihania, a poruncit:

— Să-mi aduci numaidecât, înfricoşat prieten, patruzeci de roabe albe şi patruzeci de roabe negre! De asemenea, să-mi aduci patruzeci de slujitori şi patruzeci de robi negri…

Şi numaidecât, dihania şi-a trimis supuşii tocmai în India, Sind şi Persia, şi au adus cei mai frumoşi robi şi roabe.

Apoi, Djaudar i-a poruncit să aducă pentru toţi veşminte preţioase. Şi după ce s-au adus veşmintele, a poruncit să se aducă veşminte şi pentru el şi maică-sa.

SE VEDE ÎNSĂ CĂ BINELE DEPLIN E PASĂRE CĂLĂTOARE… NUMAIDECÂT SE STÂRNESC ALTE VRĂJMĂŞII, TOT AŞA DE ÎNTUNECATE; DAR, PRIN RĂBDARE ŞI VOINŢĂ, TOTDEAUNA ÎNVING NUMAI CEI VREDNICI…

Coborând vistiernicul sultanului, într-o dimineaţă, în vistierie şi văzând lipsa desagilor, a răcnit înfricoşător, şi a căzut leşinat. Şi numaidecât după ce şi-a venit în fire, s-a înfăţişat sultanului Semes Addaulat:

— O, stăpâne al dreptcredincioşilor! Noaptea asta vistieria a fost prădată…

— Ce ai făcut cu lucrurile atât de preţioase, ticălosule?

— Pe Alah, nu ştiu nimic! Ieri erau în vistierie, şi când am intrat azi, nu le-am mai aflat… Uşile totuşi erau încuiate, cum le-am lăsat! Nu am aflat niciun semn al cuiva, niciun lacăt spart, şi totuşi…

— Să mergem împreună în vistierie… a răcnit sultanul.

— Mergem, stăpâne, de ce să nu mergem? a răspuns vistiernicul, şi sultanul a intrat, şi a strigat plin de mânie:

— Cine îndrăzneşte să se atingă de lucrurile mele şi să înfrunte puterea mea?

Numaidecât şi-a strâns în poruncă sfetnicii şi căpeteniile oştilor, şi a strigat:

— Aflaţi, voi sfetnici şi căpetenii, că noaptea trecută parte din lucrurile mele de preţ au făcut aripi! Să-mi spuneţi cine a îndrăznit să săvârşească asemenea nelegiuire?

Astfel auzindu-l, a păşit în faţă o căpetenie:

— O, sultane! Află că eu am văzut noaptea trecută lucruri atât de minunate, încât n-am putut dormi…

— Ce-ai văzut?

— Toată noaptea am auzit larmă de construcţii, şi când s-a crăpat de ziuă, am văzut în faţa ochilor mei un serai, şi când am întrebat al cui este, mi s-a spus că e a lui Djaudar, fiul lui Omar. Înapoiat dintr-o călătorie, cu multe comori! Tot Djaudar i-a scos pe fraţii săi din închisoare, şi trăieşte în seraiul său, ca un sultan…

— Cercetaţi închisoarea şi vedeţi dacă Salem şi Selim au făcut şi ei aripi… a poruncit sultanul.

Şi s-au deschis porţile închisorii, dar Selim şi Salem nu mai erau!

— De bună seamă, cel ce i-a eliberat pe Selim şi Salem a furat şi comorile mele! Şi acel om nu putea fi decât fratele lor, Djaudar… Trimiteţi un emir, cu cincizeci de oşteni, să-i pună la popreală pe Djaudar şi pe fraţii săi, să fie sigilate toate lucrurile lor şi să-mi fie numaidecât înfăţişate…

— O, sultane! a răspuns un vizir. Domoleşte-ţi mânia! Gândeşte-te bine, o, sultane: dacă Djaudar, precum ai auzit, a putut să-şi clădească într-o noapte un serai atât de mare, e atât de puternic, încât nimeni nu se poate măsura cu dânsul… Mă tem deci că emirul are să se întoarcă de la el cu picioarele rupte… Ai răbdare, sultane! Lasă-ne mai degrabă să cercetăm, să căutăm alte mijloace, şi până la urmă fi-va pe voia ta…

— Sfătuieşte-mă ce să fac…

— Ce să faci, sultane? Trimite la el emirul, să-l poftească la tine, şi eu voi căuta să văd dacă e curajos şi puternic, apoi voi încerca să-l răpun prin vicleşug! Dacă însă e ticălos şi slab, îl poţi arunca numaidecât în temniţa cea mai dedesubt…

I-a plăcut sultanului vorba asta, şi l-a trimis la Djaudar pe emirul Otman, să-l poftească a i se înfăţişa… Însă emirul Otman era prost şi încrezut în sine. Când a ajuns la seraiul, lui Djaudar, a văzut un om stând în faţa porţii, într-un jilţ de aur, dar nu era decât dihania înfricoşată, prefăcută în paznic al porţii, la porunca lui Djaudar…

Deci, văzându-l dihania pe emir, nu s-a sculat în faţa lui, şi n-a mers în întâmpinarea lui, deşi emirul era însoţit de cincizeci oşteni.

— Robule, unde este stăpânul tău? a întrebat emirul Otman.

— În serai se află… a răspuns dihania, stând mai departe în jilţ.

— Rob nelegiuit, a răcnit emirul. De ce eşti aşa de neruşinat, şi nu te scoli când grăieşti cu mine?

— Vezi-ţi de drumul tău, şi nu-ţi irosi degeaba cuvintele… i-a răspuns dihania.

Emirul Otman şi-a scos buzduganul, gata să lovească, însă dihania i l-a smuls, şi întorcându-l asupra lui, l-a miluit cu patru lovituri zdravene… Oştenii emirului şi-au scos paloşele, să-l ajute pe stăpânul lor, dar dihania i-a alungat din faţa sa, miluindu-i pe toţi cu câte o izbitură de buzdugan, încât toţi au dat bir cu fugiţii, buluc!

Dihania s-a aşezat la loc, în jilţul său.

Mai apoi, emirul şi oştenii s-au înfăţişat sultanului, strigând – aman!

— Încă de departe:

— O, sultane! De când sunt n-am văzut una ca asta, şi de când sunt, şi pe unde am umblat, serai ca al lui Djaudar n-am mai văzut… Când am ajuns la poartă, am văzut un paznic stând pe-un jilţ de aur, şi era aşa de mândru, că nu s-a mişcat din loc când m-a văzut venind, şi mi-a vorbit stând jos! Astfel văzându-l, eu m-am mâniat şi am scos paloşul împotriva lui, însă el mi-a smuls paloşul, şi m-a lovit pe mine, şi pe oştenii mei, încât am trebuit să dăm buluc, luând-o la sănătoasa.

— Trimiteţi împotrivă-i o sută călăreţi! a răcnit sultanul, scos din fire.

Şi au pornit într-acolo o sută de călăreţi, însă şi ei au fost bătuţi, şi au luat-o la sănătoasa!

— O, sultane al timpului! Au strigat oştenii, întorcându-se. Paznicul ne-a bătut şi ne-am speriat aşa de rău, încât am luat-o şi noi la sănătoasa…

Astfel auzind, sultanul a trimis două sute călăreţi, şi după ce au luat-o la sănătoasa şi ei, sultanul a grăit către vizirul său astfel:

— Acum, vizire, trebuie să porneşti împotriva acestui serai cu cinci sute călăreţi, şi să mi-i aduci aici, pe paznic, pe Djaudar şi pe fraţii săi…

— Stăpâne, eu nu am nevoie de oşti, i-a răspuns vizirul. Vreau să mă duc aşa, cu mâinile goale…

— Fă cum vrei! a răspuns sultanul, şi vizirul şi-a aruncat armele, şi-a îmbrăcat veşmânt alb, a luat în mână o cunună de trandafiri, şi s-a dus la seraiul lui Djaudar, singur.

Şi văzându-l paznicul, s-a ridicat din jilţ şi i s-a închinat adânc.

Vizirul şi-a dat seama numaidecât că are a face cu un spirit, şi a întrebat, tremurând de spaimă:

— Stăpânul tău, Djaudar, e-acasă?

— Acasă!

— Du-te şi spune-i că sultanul Semes Addaulat i se închină, şi-l pofteşte la ospăţ…

— Mă duc să-i spun! Aşteaptă…

Vizirul a rămas la poartă, în picioare. Dihania s-a dus în serai, la Djaudar:

— Află, stăpâne, că mai-nainte, sultanul a trimis la tine un emir, şi eu l-am bătut, după cum i-am bătut şi pe cei cincizeci de oameni ce-i avea cu sine! Şi trimiţând o sută de călăreţi, pe urmă două sute, toţi au luat-o la sănătoasa… Acum Stăpâne, sultanul îţi trimite un vizir fără arme, numa cu mâinile goale, şi te pofteşte ia ospăţ! Ce să-i spun?

— Pofteşte-mi-l aici…

Şi astfel, vizirul a intrat în serai, şi l-a văzut pe Djaudar stând pe-un divan mai frumos decât al sultanului, şi frumuseţea seraiului şi a podoabelor era atât de mare, încât sultanul era pe lângă Djaudar un cerşetor.

Vizirul i s-a închinat.

— Ce pofteşti? l-a întrebat Djaudar.

— Sultanul ţi se închină, şi ar vrea să cunoască aleasa ta înfăţişare! Drept care, a dat poruncă să se

întindă mesele, şi te aşteaptă cu mesele întinse! Vrei să-i faci bucuria asta?

— Dacă mi-i într-adevăr prieten, închină-i-te din partea mea şi spune-i să vină el la mine…

Astfel auzindu-l, vizirul a vrut să plece, însă Djaudar a frecat inelul, şi când s-a ivit dihania, i-a poruncit:

— Adă-mi tot acum unul dintre cele mai frumoase veşminte…

Şi aducându-i-se un veşmânt frumos, Djaudar l-a dat vizirului, poftindu-l:

— Îmbracă-l, vizire, şi spune stăpânului tău, sultanului, dorinţa mea…

Şi astfel, vizirul s-a întors în veşmânt nou, şi i-a povestit sultanului cele văzute. I-a spus şi cuvântul lui Djaudar, şi sultanul a pornit numaidecât asupra seraiului cu oaste numeroasă.

Djaudar a poruncit dihanie înfricoşate să cuprindă curtea seraiului cu dihănii sub înfăţişare de oşteni puternici, înarmaţi până-n dinţi.

Mai apoi, când sultanul a intrat în curtea seraiului şi a văzut oştile înşirate, alcătuite numai din bărbaţi mari şi puternici, şi purtând cele mai minunate arme, s-a temut şi a intrat cu umilinţă în încăperea unde sta Djaudar, înconjurat de multă strălucire…

Djaudar nu s-a ridicat, şi nu l-a poftit să se aşeze, şi sultanul sta speriat foarte, încremenit, gândind: „Dacă Djaudar ar avea gânduri bune, nu m-ar lăsa să stau în picioare. Se vede că vrea să mă pedepsească pentru că i-am luat desagii…”

Şi trecând ziua aceea, şi venind ziua a doua, sultanul s-a dus iar la Djaudar, şi s-a tot dus, zi cu zi închinându-i-se până la pământ, prefăcându-se că nu mai poate de căinţă…

— Cum să-i luăm averile? Ce mă sfătuieşti? l-a întrebat într-o zi sultanul pe vizirul său.

— Dă-i-o ca soaţă pe fiică-ta, şi veţi fi încuscriţi, şi averile lui ale tale fi-vor…

— Vrei să mijloceşti aceasta, vizire?

— Cu plăcere! Pofteşte-l pe Djaudar noaptea, şi las-o pe fiică ta să treacă, în cel mai frumos veşmânt… Şi după ce te încuscreşti cu el, nu se va mai feri de tine, şi aşa, într-o zi, averile lui ale tale vor fi…

— Sfatul tău, o, vizire, e minunat! a strigat sultanul, şi a poruncit să se întindă mesele, şi l-a poftit pe Djaudar, şi au chefuit până noaptea târziu, când fata s-a arătat minunat înveşmântată şi împodobită. Şi era aşa de frumoasă şi fermecătoare, încât, cum a văzut-o Djaudar, s-a făcut palid, a scos un suspin adânc, pierzându-şi firea. Atunci, vizirul s-a plecat spre el, şi l-a întrebat de ce oftează…

— A cui e fata ce mi-a răpit mintea şi inima?

— E fata prietenului tău, sultanul, şi dacă-ţi place, pot vorbi cu tatăl ei să ţi-o dea soaţă…

— Peţeşte-o, vizire, căci am să aduc zestre mare, cum nici nu visează nimeni, iar ţie am să-ţi dau ce vrei…

Vizirul s-a întors către sultan:

— Prietenul tău, Djaudar, te roagă să i-o dai pe fiică-ta…

— Fie! a strigat sultanul.

Şi venind ziua a doua, sultanul şi-a strâns toţi prietenii şi sfetnicii, şi l-a chemat de asemenea şi pe şeicul islamului, şi i-a poruncit să întocmească hrisovul de nuntă.

Şi a poruncit Djaudar să fie adusă desaga cu pietre scumpe, şi tobe şi surle au răsunat în toată cetatea.

Şi astfel, tot în ziua aceea, sultanul a spus către vizir:

— Cât să-l mai răbdăm lângă noi pe acest nevrednic? Născoceşte o şiretenie, să-l putem ucide, şi să-i luăm desaga şi inelul.

— Cu plăcere! a răspuns vizirul, şi au otrăvit mâncarea, însă spiritul înfricoşat l-a păzit; şi în loc să moară Djaudar, a pierit sultanul, şi carnea şi oasele lui au început să putrezească numaidecât! Şi

odată cu el au pierit toţi nevrednicii Egiptului, iar Djaudar a trăit până a murit…

*
* *

— O, Şeherazada! a spus Riar Şah, după sfârşitul istoriei. Spune-mi acum câteva istorii cu păsări şi animale…

— Cu bucurie, mărite şah! a răspuns Şeherazada, şi a început astfel:

ISTORIA PĂUNULUI

Trăia în timpuri de demult un păun, şi locuia cu păuniţa lui într-o pădure, la ţărmul mării, împreună cu multe alte fiare, târâtoare, mergătoare şi zburătoare. Noaptea, păunul şi păuniţa se ascundeau într-un copac, de frica răpitoarelor, iar ziua colindau împrejurimile, spre aflarea îndestulării cu hrană. Şi au trăit astfel mult timp, până le-a venit în gând să-şi caute altă locuinţă, unde ar putea trăi mai feriţi de vrăjmaşi. Au ajuns astfel pe o insulă rodnică, bogată în arbori şi ape, şi s-au aşezat acolo, mâncând şi bând.

Deodată însă a venit la ei o raţă, sfioasă nespus. Tremura îngrozitor. „De bună seamă, i s-a întâmplat ceva”, s-a gândit păunul, şi s-a coborât din copac, şi i s-a închinat. A rugat-o apoi să-şi spună istoria…

— Apără-mă de vânători! a strigat raţa, după ce şi ea i s-a închinat. Apără-mă de vânători, şi chiar şi tu să te păzeşti de ei… O, păunilor, cât v-am râvnit prietenia! Hai. Rogu-te, dă fuga şi cheamă-ţi şi nevestica, să-mi audă şi ea istoria…

Păuniţa a coborât şi ea. A urat raţei bun venit. I-a spus, ca s-o liniştească:

— De unde să vină vânători pe insula asta, în mijlocul oceanului furios? Fii liniştită, nimeni nu poate ajunge până aici! Spune-mi ce ţi s-a întâmplat, şi de ce te temi de vânători…

— Află, o, păunele, şi află, o, păuniţo! Trăiesc de când mă ştiu pe insula asta, şi multă vreme n-am ştiut ce-i răul. Într-o noapte însă, mi s-a arătat în vis un vânător şi mi-a spus câte şi mai câte, dar îndată am auzit ca un glas, sfătuindu-mă să mă păzesc, să nu mă las ademenită de cuvintele lui, căci are să-mi aducă nenorocire…

— Păzeşte-te deci bine! Îmi spunea glasul, căci prin iscusinţă, vânătorul ştie prinde cei mai mari monştri marini, ştie să-şi aducă la picioare, cu arma sa, păsările pământului, şi să arunce într-o groapă elefantul, şi nimeni nu e de ajuns de ferit de iscusinţa lui, nici peşte, nici pasăre, nici animal sălbatic sau de casă!…

După ce am auzit acestea, m-am trezit speriată şi n-am mai fost, soră scumpă, în apele mele, toată ziua, şi n-am mai putut nici mânca, nici bea, aşa de tare a băgat groaza în mine gândul la iscusinţa omului! Astfel, neliniştită, am alergat în împrejurimi, până am ajuns la peştera unui leu tânăr şi galben. Acesta s-a bucurat peste măsură când m-a văzut, căci culoarea şi trupul meu frumos i-au plăcut foarte, şi mi-a poruncit să mă apropii. M-a întrebat de numele meu şi al neamului. I-am spus:

— Sunt raţă şi fac parte din neamul păsărilor…

L-am întrebat şi eu de ce nu fuge de-acolo?…

— Tatăl meu, leul, mă sfătuieşte de mult să mă feresc de vânători, dar află că nu mă tem de oameni! M-am hotărât să aştept aici, până trece vreun om, să-l văd şi eu cum arată şi să-l şi înşfac de grumaz…

După ce leul şi-a sfârşit cuvântul, i-am spus:

— Păzeşte-te, şi caută să ocoleşti omul, căci iscusinţa lui e atotputernică…

Şi l-am sfătuit aşa de tare să se păzească, încât s-a hotărât, în sfârşit, să pornească cu mine. Şi cum alergam alături, am văzut pulbere înaltă apropiindu-se, şi în sfârşit am văzut că vine un măgar sălbatic, mugind de spaimă…

Leul l-a chemat la sine, şi măgarul s-a apropiat plin de respect, şi a sărutat pământul în faţa lui.

— Cum te cheamă, animal nerod? Ce cauţi aici? De ce sari aşa?

— O, sultane al fiarelor! a răspuns măgarul. Sunt măgar şi am fugit încoace de frica vânătorilor…

— Când am auzit cuvintele măgarului, a continuat raţa, m-a cuprins o groază înfricoşătoare şi o teamă şi mai mare, şi am spus leului:

— Pe Alah! Măgarul are temei de temere…

Leul l-a întrebat apoi pe măgar încotro apucase.

— O, sultane! a răspuns măgarul. Fug cât pot de repede, căci înainte de asfinţitul soarelui am zărit în depărtare un om.

Şi astfel, tocmai când măgarul a vrut să-şi ia de la noi rămas bun, am zărit deodată pulbere. Măgarul a scos un răget puternic. Venea în fugă cumplită o cămilă. Tremura.

S-a apropiat de noi. Leul a ţinut-o drept om, şi a vrut să se năpustească asupră-i, dar eu i-am spus:

— O, sultane leu! Nu te repezi, căci ceea ce vezi nu e om, ci cămilă ce fuge de oameni, ca şi noi…

În timp ce eu îi spuneam aceasta leului, cămila a venit înaintea noastră, a făcut în faţa leului o plecăciune. Leul i-a răspuns, plecându-i-se de asemenea, şi a întrebat-o ce vânt a adus-o într-acolo…

— Fug din faţa omului… a răspuns cămila, şi ofta de-şi da inima afară…

— Cum asta? Oare se poate teme de om o fiinţă cu trup atât de mare, atât de lung şi atât de larg? Pe Alah, soră cămilă! Îl poţi omorî cu o lovitură de copită…

— O, sultane! a răspuns cămila. Omul e atât de deştept, încât numai moartea îi poate veni de hac… Mie, bunăoară, îmi trece un belciug prin nas, şi leagă de belciug o funie, şi îmi aruncă peste cap căpăstrul, şi mă dă pe seama celui mai mic copil al său, şi acesta, în ciuda mărimii şi puterii mele, mă duce unde vrea el să-i port poverile.

— Dar când l-ai părăsit pe om? a întrebat leul, cu semeţie.

— O, preamărite sultane! a gemut cămila şi lacrimile îi curgeau şiroaie din ochii blânzi. L-am părăsit pe om la asfinţitul soarelui, şi cred că îndată are să fie aici! Păzeşte-te de el, o, sultane leu, şi lasă-mă să fug mai departe, în pustietăţi şi deşerturi…

— Mai îngăduie aici, un pic! i-a spus leul, ca să vezi şi tu cum am să-i zdrobesc oasele, cum am să-l sfâşii, cum am să te satur cu carnea lui, cum am să-ţi potolesc setea cu sângele lui…

— Ferească cerul! a strigat cămila. O, sultane leu! Nu că nu rămân să văd, ci chiar de pielea ta sunt îngrijorată…

Şi cum stam şi ascultam, deodată am văzut iar pulberea ridicându-se, şi s-a ivit înaintea noastră un moşneag slab şi închircit, ducând pe umăr un coş, plin cu felurite unelte de tâmplărie. Pe cap avea o cracă de copac şi opt scânduri. În urma lui veneau câţiva copii mici. Eu, de frică, am căzut la pământ, însă leul i-a tăiat calea, scuturându-şi coada şi pregătindu-şi ghearele, de luptă. Omul a păşit înaintea lui, prietenos, a făcut o plecăciune, i-a zâmbit, şi a grăit cu grai dulce:

— O, nobile şi puternice sultane! Alah să-ţi dăruiască o seară frumoasă, să-ţi mărească puterea şi gloria, să întindă şi mai mult stăpânirea ta, să-ţi supună toţi vrăjmaşii şi să-ţi dea paradisul ca locuinţă!

Leul a văzut negru înaintea ochilor. A mârâit şi a scos un răcnet. Ochii lui au început a arunca scântei…

— Pe Alah! a strigat. Am să te sfâşii numaidecât! Pregăteşte-te de moarte…

— Ai un pic de răbdare! L-a rugat omul. Să-ţi spun întâi unde mă duc cu uneltele acestea…

— Spune-mi mai repede, căci n-am răbdare! a mugit leul.

— Mă duc la vizirul tatălui tău, râsul, puternica fiară, stăpânul ghearelor şi dinţilor; căci auzind râsul că oamenii vor veni asupră-i, a poruncit să fiu chemat, pentru ca să-i clădesc o casă din aceste scânduri, spre apărarea sa…

— Pe Alah! a răspuns leul pizmuindu-l pe râs. Nu te las să te duci, până nu-mi clădeşti şi mie o casă. După aceea am să te omor…

Tâmplarul a spus însă că trebuie să se ducă la râs mai întâi, şi că după aceea se va întoarce, dar leul s-a năpustit asupra lui şi l-a apucat cu laba. Tâmplarul a căzut la pământ, şi toate uneltele din coş i s-au împrăştiat.

— Ce slab eşti, sărmane tâmplar, a mârâit leul, râzând. Cine spunea că se teme de om?

Tâmplarul şi-a ascuns bine planul răsărit între timp în mintea lui. A grăit zâmbind:

— Fie! Să-ţi clădesc şi ţie casă…

Şi luând scândurile ce le avea cu sine, le-a bătut în piroane, ca pe un lădoi, şi a lăsat o căscătură mare drept uşă, apoi, cum a sfârşit lucrul, a spus leului:

— O, stăpâne! Intră, rogu-te, în casa asta, să-ţi iau măsura…

Leul a intrat bucuros, dar pentru că lada era cam strâmtă, tâmplarul i-a spus că trebuie să îngenuncheze!

Leul a îngenuncheat şi s-a ghemuit, până i-a rămas afară numai coada.

Şi după ce tâmplarul i-a băgat în ladă şi coada, a pus repede capacul, şi l-a bătut în cuie.

— Ce fel de casă e asta? a strigat leul. Vreau să ies!

— Află că din lada asta n-ai să mai ieşi cât îi fi şi-i trăi! Nu se mai află niciun drum de scăpare pentru tine! Rămâi în cuşcă, tu, fiară scârnavă!

După ce leul a auzit acestea, şi-a dat seama de deşertăciunea şi iscusinţa omului…

Păunul a rămas mirat foarte, de minunata istorie a raţei.

— O, sora mea, preaiubită răţuşcă! a răspuns el. Nu trebuie să ne fie frică de om! Cine-i blând la fire şi cinstit află dragoste multă în inima omenească! Pier de mâna omului doar prefăcuţii, încrezuţii şi trufaşii! Rămâi la noi, soră dulce, căci larg şi bogat este pământul, şi încap în el toate făpturile cele bune…

Astfel auzind, raţa a rămas în insula păunului!

ISTORIA FECIORULUI CE SE DA DREPT CALIF, DAR HARUN, CALIFUL CEL ADEVĂRAT, NU SE LASĂ…

Şi se mai istoriseşte că într-o noapte Harun al Raşid era mâhnit în inima sa, şi a poruncit să fie numaidecât chemat vizirul Djafar.

— Mi-i inima tristă, o, Djafare! Vreau să mă duc noaptea asta în maidanele Bagdadului, să văd ce fac supuşii mei, dar nimeni nu trebuie să ne cunoască…

Şi amândoi şi-au scos veşmintele preţioase, şi şi-au îmbrăcat veşminte de neguţători, şi califul a umblat cu Djafar şi cu Mesrur, călăul, mult timp, până au ajuns la apa Tigrului.

Şi cum au ajuns, au dat un dinar unui luntraş bătrân, şi l-au rugat să-i plimbe puţin pe fluviu.

— Cine poate cuteza una ca asta? s-a mirat luntraşul. Nu ştiţi că în fiecare noapte califul se plimbă pe fluviu, şi că oricine va îndrăzni să iasă

în larg va fi spânzurat?… Dar ian uitaţi-vă: Mi se pare că luntrea califului vine chiar acum…

— O, bătrâne! a răspuns Harun, mirat. Ia aceşti doi dinari şi du-ne sub bolta unui pod, până va trece luntrea…

— Alah să ne ajute! a oftat luntraşul, luând dinarii, şi după ce a vâslit puţin, s-a apropiat o luntre, cu multe lumânări de ceară şi făclii…

— Nu v-am spus eu? a strigat luntraşul.

Şi vâslind repede, până sub o boltă a podului, i-a acoperit cu o basma neagră, şi ei au putut totuşi vedea cum în luntrea ce venea, stătea în faţă un făclier cu o tigaie de aur, în care ardea aloe. Făclierul purta veşmânt de atlaz roşu şi turban de Mosul. Avea o pungă de mătase verde, plină cu aloe, iar umerii îi erau acoperiţi de-un şal galben. Dinapoia luntrii sta alt făclier, şi două sute de robi stăteau la dreapta şi la stânga, iar la mijloc şedea, pe-un tron de aur, un fecior frumos ca luna, iar alături de el un bărbat ce semăna cu vizirul Djafar. La căpătai îi sta un slujitor cu paloş, ce semăna cu Mesrur. Îl înconjurau alţi douăzeci de curteni.

— Nu cumva acel om e unul dintre fiii mei, Amin sau Mamun? a întrebat Harun. Pe Alah, Djafare! Acestui om nu-i lipseşte nimic din înfăţişarea mea, iar cel ce-i stă în faţă seamănă cu tine! Semănaţi ca două picături de apă! Cel ce-i stă la spate seamănă cu Mesrur, şi curtenii parc-ar fi ai mei! Să nu înnebuneşti de mirare?

— Pe Alah! a răspuns Djafar. Şi mie îmi vine să înnebunesc, o, stăpâne al dreptcredincioşilor…

Apoi, după ce luntrea aceea s-a îndepărtat, luntrea lor a ieşit de sub boltă, şi luntraşul a spus:

— Lăudat fie Alah că nu ne-a văzut nimeni, şi am scăpat cu bine!

Harun al Raşid l-a întrebat dacă acel calif se plimbă pe Tigru în fiecare noapte…

— Da, stăpâne, de-un an de zile se plimbă aşa…

Şi l-a rugat Harun al Raşid să-l aştepte şi noaptea următoare, şi i-a făgăduit cinci dinari,

dându-se drept străin, locuind vremelnic în mahalaua Sandacului, şi că venise la Bagdad să se mai veselească… Luntraşul i s-a închinat, spunând că-l plimbă şi noaptea următoare, bucuros.

Harun s-a întors în serai şi şi-a îmbrăcat veşmintele de calif. Apoi, a doua zi, au venit ca de obicei emirii, vizirii şi cămăraşii.

Seara, după ce toţi s-au dus la treburile lor, a spus Harun către Djafar:

— Haidem, Djafare, să-l vedem pe califul celălalt…

Şi toţi, şi Harun, şi Djafar, şi Mesrur, s-au îmbrăcat iar ca neguţători, şi au ieşit, veseli, printr-o uşă tainică, spre Tigru. Luntraşul îi şi aştepta. S-au suit în luntre…

Şi iată că nu după mult, s-a arătat şi luntrea califului celuilalt… Iar au văzut două sute de curteni, şi făclierii strigau, ca de obicei, că nimeni n-are voie să mişte pe apa Tigrului, că-i pândeşte moartea!

— N-aş fi crezut una ca asta niciodată! a spus Harun către Djafar. Dacă mi s-ar fi istorisit una ca asta, aş fi râs, ca de-o păcăleală bună. Dar iată… am văzut singur, cu ochii mei…

Şi Harun s-a întors spre luntraş, dându-i zece dinari:

— Du-ne pe urmele califului! Nu te teme, căci el se află în luminăţie mare, şi noi, în întuneric, aşa că-l vom putea privi bine, fără să fim văzuţi…

Şi luntraşul vâslea zdravăn, pe urma celui de-al doilea calif. Şi luntrea din faţă s-a oprit abia la grădinile din-afara Bagdadului, în faţa unui gard, unde stăteau doi slujitori cu un catâr înşeuat gata… Şi aşa-zisul calif a sărit din luntre şi a încălecat, şi a mers, în mijlocul alaiului, mai departe. Înainte mergeau, cu tărăboi mare, făclierii şi ceauşii.

Harun a coborât cu Djafar şi Mesrur, şi s-au amestecat printre slujitorii aşa-zisului calif.

Văzând însă făclierii, printre oamenii lor, trei neguţători, s-au năpustit asupră-le şi i-au dus în

faţa aşa-zisului calif.

— Cum aţi ajuns aici? i-a întrebat acesta. Ce căutaţi ia acest ceas târziu? O, dar ce bine semeni cu mine! Iar tu, ce bine semeni cu Djafar…

— O, stăpâne! au răspuns ei. Suntem neguţători străini. Ne-am plimbat pe-aici, azi fiind ziua naşterii noastre, dar oamenii tăi au pus mâna pe noi şi ne-au dus în faţa ta…

— Fiţi liniştiţi! Le-a răspuns aşa-zisul calif. N-o să vi se întâmple nimic, căci sunteţi străini, dar dacă aţi fi din Bagdad, am fi poruncit să vi se taie capul…

Şi astfel zicând, aşa-zisul calif s-a îndreptat apoi spre vizirul său, şi i-a poruncit:

— Ia-i cu tine, să fie noaptea asta oaspeţii noştri…

Şi au mers împreună, până au ajuns în faţa unui serai măreţ, atingând nourii cu creasta, un serai cum nu avea niciun sultan de pe pământ…

Şi când s-a deschis poarta de abanos şi aur, au intrat într-o încăpere cu multe fântâni ţâşnitoare, cu rogojini de frunze fine de palmieri, perne din stofe egiptene, perdele şi covoare…

Deasupra uşii erau scrise următoarele versuri:

„E minunat seraiul, cum nu găseşti la fel…
Coboare mântuirea şi pacea peste el!
Averile de-aice au raze de neşters!
Nu poate să le cânte nici cel mai meşter vers”…

Şi îndată, aşa-zisul calif s-a aşezat pe-un tron de aur, acoperit cu un covor verde, de mătase, şi împodobit cu pietre preţioase, şi curtenii s-au aşezat în juru-i, şi paloşul răzbunării stătea în faţa sa.

S-au întins numaidecât mesele…

Apoi, s-au adus burdufurile cu vin, cănile şi cupele… Şi cupele au făcut ocolul încăperii, până

i-a venit rândul lui Harun, şi nevoind să bea, aşa-zisul calif l-a întrebat pe Djafar:

— Prietenul tău de ce nu bea?

— De la un timp nu-i mai place vinul, a răspuns Djafar.

— Avem şi alte băuturi… a adăugat aşa-zisul calif, şi a poruncit să se aducă must de mere, şi l-a pus în faţa lui Harun. I-a spus:

— De câte ori îţi vine rândul, poţi bea must…

Toţi ceilalţi au băut vin, până le-a cuprins minţile.

— Pe Alah! a spus la o vreme Harun către Djafar. Eu nu am vase aşa de scumpe ca omul acesta… Aş vrea să ştiu cine e…

Şi văzându-i aşa-zisul calif şoptind, a spus, gata să se supere:

— Nu e cinstit a vorbi în şoaptă…

— Nu-i nimic necinstit! a răspuns Djafar. Prietenul meu a străbătut aproape tot pământul, şi a stat la masa şahilor şi sultanilor, dar nicăieri n-a văzut încăpere mai măreţ împodobită! Totuşi, nu spune o vorbă din Bagdad, că la vin trebuie şi cântec?

Aşa-zisul calif a zâmbit şi s-a bucurat, şi a bătut uşor într-o masă, şi deodată s-a deschis o uşă, şi dintr-o încăpere vecină a intrat un slujitor cu un tron de fildeş, împodobit cu aur, şi în urma lui venea o fată frumoasă, cu lăută indiană. Şi cum s-a aşezat pe tron, ea s-a plecat drăgăstos asupra talantului, şi talantul a scos douăzeci şi patru de sunete felurite. Apoi, fata a cântat următoarele versuri:

„Iubirea mea, cu glas de rugăciune,
Grăieşte doar din inimă şi-ţi spune
Cât te iubesc! A inimii văpaie
Mi-i martoră!”

Cum a auzit aşa-zisul calif aceste versuri, a dat un răcnet puternic, şi-a sfâşiat veşmintele şi s-a

acoperit cu un covor, până i s-a adus un alt veşmânt, mai frumos. Apoi s-a aşezat, şi când cupa cu vin a ajuns iar în dreptul lui, a lovit iar în masă, uşurel, şi s-a deschis o uşă, şi a intrat un slujitor cu un tron de aur, şi în urma lui venea o fată şi mai frumoasă…

Cum s-a aşezat pe tron, ea a luat lăuta şi a cântat următoarele versuri:

„Oh, dragostea ce jertfe îmi mai cere,
Că-mi schimbă bucuria în durere?
De-atâta nopţi veghez. Mi-s ochii grei…
Potop de lacrimi varsă ochii mei…”

Aşa-zisul calif a răcnit iar, şi-a sfâşiat iar veşmintele, şi s-a acoperit cu covorul, şi i s-a adus alt veşmânt. Apoi, când cupa plină a ajuns iar în dreptul său, a bătut în masă din nou, şi s-a arătat alt slujitor, cu alt tron, şi altă fată cu lăuta, şi a cântat şi ea versuri.

Şi iar a răcnit aşa-zisul calif, şi şi-a sfâşiat veşmintele.

Şi a venit altă fată. A cântat:

„Atâţia ani am vrut să-ţi fiu mireasă!
Şi ani la rând am tot dorit, nespus…
Şi-aşa departe anii mi te-au dus,
Şi doar pustiul umblă azi prin casă…
În nopţi adânci luceafărul mi-i ornic,
Când rătăcesc pe uliţe, oftând…
Şi-n zori adorm cu tine doar în gând,
Căci până azi e dorul meu statornic.

Iar a răcnit aşa-zisul calif. Iar şi-a sfâşiat veşmintele. Iar a căzut în nesimţire, şi încă înainte de a fi acoperit cu covorul, Harun a văzut pe trupul său nenumărate răni.

— Pe Alah! a spus el către Djafar. Acest fecior este foarte frumos, dar trebuie să fie un ucigaş

înfricoşător, căci poartă urmele multor bătăi pe trup…

Şi când aşa-zisul calif a îmbrăcat alt veşmânt şi s-a aşezat, l-a întrebat pe Djafar ce grăise cu prietenul său…

— Prietenul meu mi-a spus că a călătorit în multe ţări, şi a trăit în tovărăşia şahilor, califilor şi sultanilor, şi a altor feţe mari, însă n-a văzut pe nimeni să-şi sfâşie astfel nişte veşminte valorând cel puţin cinci sute dinari… Nu e oare aceasta o risipă mare?

— Să nu-i pese de asta! a răspuns aşa-zisul calif, căci banii sunt ai mei, şi veşmintele ale mele, iar cele rupte sunt o parte a darurilor pentru curtenii şi slujitorii mei, căci fiecare veşmânt rupt e dat lor cu încă cinci sute dinari pe deasupra…

Auzindu-l, Djafar i-a alcătuit numaidecât următoarele versuri:

„Mărinimia – eu ţi-o spun în treacăt —
În mâna ta o ţii, ca pe un lacăt:
Şi o descui când vrei şi-o crezi cu cale.
Căci cheile sunt degetele tale…”

Auzind aşa-zisul calif versurile lui Djafar, a poruncit să i se dea o mie dinari şi un veşmânt, apoi cupele pline au înconjurat iar masa.

— Întreabă-l ce însemnează urmele loviturilor de pe trupul său… a şoptit Harun către Djafar. Să vedem ce va răspunde…

— Nu te grăbi, stăpâne! a răspuns Djafar. Ai răbdare şi gândeşte-te la viaţa ta…

Însă Harun a jurat pe viaţa lui şi pe amintirea lui Abbas, străbunul său, că trebuie să-l întrebe, sau îşi pune capăt vieţii…

Văzându-i aşa-zisul calif că iar şoptesc, s-a îndreptat spre Djafar:

— Ce tot grăieşti cu prietenul tău? Pe Alah! Vreau să cunosc tot adevărul.

— Stăpâne! a răspuns Djafar. Prietenul meu a văzut pe trupul tău urme de lovituri, şi a spus că sunt urmele unor bătăi crâncene! Drept este? Poate afla cum s-a întâmplat aceasta?

Aşa-zisul calif a zâmbit. A spus oftând:

— Minunată e istoria mea! Dacă ar fi înscrisă cu acul în adâncul ochiului, ar servi tuturor drept învăţătură… Iată, ascultătorilor preabuni! Dacă voi face semn acestor doi slujitori, unul va spune că e Djafar, celălalt că e Mesrur. Aşa e?

— Aşa e! au răspuns amândoi slujitorii.

— Şi totuşi nu-i adevărat! a adăugat aşa-zisul calif, zâmbind. Eu nu sunt stăpânitorul dreptcredincioşilor! Mă numesc Mahomed Ali, fiul lui Mahomed, bijutierul. Tatăl meu a fost om ales şi mi-a lăsat la moarte avere nenumărată. Într-o zi, în timp ce şedeam în casa mea de negoţ, înconjurat de oamenii mei, a venit o fată călare pe catâr, cu trei roabe ca luna de frumoase. Ea s-a dat jos, în faţa prăvăliei mele. S-a aşezat lângă mine şi m-a întrebat dacă sunt Mahomed-bijutierul.

Am răspuns:

— Eu sunt, şi sunt în acelaşi timp supusul rob al tău…

— Ai bijuterii frumoase?

— Stăpâna mea! am răspuns. Vreau să-ţi arăt tot ce am, şi dacă-ţi va plăcea ceva, robul tău va fi fericit; dacă nu, robul tău nemângâiat fi-va…

Aveam o sută de şiraguri de pietre preţioase, şi i le-am arătat toate, însă ei nu i-a plăcut nimic. A spus:

— Trebuie să ai şi mai frumoase…

Mai aveam, într-adevăr, un şirag de diamante cumpărate de tata, cu o sută mii dinari, şi atât de mari, cum nu se găsesc nici la cei mai bogaţi sultani. Cum i-am spus despre diamante, a vrut să le vadă, şi cum le-a văzut, a strigat:

— Iată ce mi-am dorit, de când mă ştiu! Cât ceri pe ele?

— Tata le-a cumpărat cu o sută mii dinari…

— Atunci câştigi la ele cincizeci mii…

— Şi diamantele, şi stăpânul lor stau la picioarele înălţimii tale…

— Pentru ca bunătatea ta să nu rămână nerăsplătită, vino să-ţi primeşti banii. Fie pentru noi toţi ziua de azi albă ca laptele…

Eu mi-am închis prăvălia şi am urmat-o. Şi ea a încălecat, şi am mers în urmă, până la o casă minunată, arătând mare bogăţie.

Pe poartă se afla următoarea înscripţie, în aur şi azur:

„O *casă, tristeţea să nu-şi găsească loc înăuntrul tău, şi soarta să fie totdeauna binevoitoare cu stăpânul tău! Eşti loc al bucuriei pentru oaspeţi”…*

Fata s-a dat jos de pe catâr, şi am intrat, şi m-a poftit să şed până vine zaraful. M-am aşezat în faţa uşii, iar după câtva timp a venit afară o femeie, şi mi-a spus:

— Stăpâne, vino, rogu-te, înăuntru, în acest gang, căci nu se cuvine să aştepţi la uşă…

M-am aşezat pe-o bancă din gangul casei, şi deodată a venit altă fată, şi mi-a spus:

— Vino şi aşază-te lângă uşa acestei încăperi, până-ţi vei primi banii…

M-am aşezat unde mi-a spus fata, şi cum stam, am văzut un tron de aur, acoperit cu un covor, în faţă având o perdea de mătase. Cum perdeaua era ridicată, am cunoscut-o pe fata ce cumpărase de la mine diamantele. Acum le avea la gât, şi chipul ei strălucea prietenos ca luna, şi era atât de frumos, încât mi-am pierdut cu totul minţile… Cum m-a văzut, ea s-a sculat, mi-a venit în întâmpinare, spunându-mi:

— O, lumina ochilor mei! Un bărbat frumos ca tine nu se va îndura de-o îndrăgostită? Află că-mi eşti drag… Ştii cine sunt eu? m-a întrebat apoi. Numele meu este Dunia, şi sunt fata lui Jahjas, şi sora vizirului Djafar!… Nu te teme! a adăugat ea, văzând că m-am speriat. Gândurile mele sunt

curate! Dacă vrei să te însori cu mine. Chem cadiul şi martorii, numaidecât…

Cum am spus că mă învoiesc, a poruncit să fie chemaţi cadiul şi doi martori, şi cum au venit şi unii şi alţii, ea a spus:

— Acest om, cu numele Mahomed Ali, vrea să mă ia de soaţă şi îmi dă acest lanţ de diamante…

Astfel, hrisovul de nuntă a fost numaidecât scris, şi s-a adus vin, şi cupele pline au făcut înconjurul mesei, şi când vinul a început a ne înfierbânta capetele, a fost chemată o cântăreaţă cu lăuta, şi s-au cântat multe şi preafrumoase versuri.

Şi ne-a fermecat fata cu cântările, şi la porunca Duniei, au venit încă nouă cântăreţe, iar pe urmă chiar Dunia a luat lăuta şi a cântat:

„Iubirea lui m-a-nlănţuit mereu.
Aduceţi vin, să mă îmbăt şi eu!
Cântaţi, lăute! Stele, răsăriţi!
Voi, nuferi de pe ape, înfloriţi!”

Apoi, am luat eu lăuta, şi am cântat următoarele versuri:

„Să preamărim puterea nemărginitei Firi,
Că ţi-a-nsemnat obrajii cu crini şi trandafiri!
Cântaţi mărire Firii, căci a prelins văpăi,
Şi raze de lumină, în dulcii ochi ai tăi”…

Versurile mele i-au făcut multă bucurie Duniei.

Am rămas o lună în seraiul ei.

— O, lumina ochilor mei! Mi-a spus într-o zi. Vreau să mă duc azi la baie. Rămâi singur până mă întorc…

— Cu plăcere, am spus, însă ea s-a dus numai după ce am jurat că nu mă mişc din casă, dar abia a ajuns ea la capătul uliţei, că uşa s-a deschis şi a intrat o babă. Mi-a spus:

— O, stăpâne! Maria sa Sovaida, soaţa califului, vrea să te vadă, căci a auzit multe despre cântecul tău frumos…

— Nu mă pot mişca de-aici, până se întoarce soaţa mea… am răspuns.

— Ţi-o faci pe Sovaida vrăjmaşă, feciorule… Vino, şi te poţi întoarce numaidecât…

Am urmat-o la Sovaida.

— Tu eşti iubitul uneia, Dunia? m-a întrebat Sovaida.

— Sunt…

— Cu drept mi s-a spus că eşti cel mai frumos bărbat! Cântă-mi ceva, să-ţi aud glasul…

— Cu plăcere… am răspuns, şi Sovaida a poruncit să fie adusă o lăută, şi după ce am cântat câteva versuri, a spus:

— Alah să-ţi păstreze trupul sănătos şi să-ţi dăruiască o viaţă plină de bucurii, căci frumuseţea şi farmecul îţi sunt fără prihană! Du-te acum acasă, înainte de întoarcerea Duniei…

Eu am sărutat în faţa ei pământul, şi tot baba aceea m-a dus până la uşă, însă când m-am întors, soaţa mea se şi înapoiase, şi dormea pe-un divan. A deschis ochii. M-a izbit cu picioarele. Striga, plină de gelozie:

— Ţi-ai călcat jurământul, şi te-ai dus la Sovaida! Pe Alah, dacă nu mi-ar fi teamă de prea mare vâlvă, i-aş pustii seraiul…

Şi chemând un cămăraş cu paloş, i-a poruncit:

— Taie-i capul acestui mincinos necredincios!

Cămăraşul mi-a legat ochii, şi a vrut să-mi taie capul, însă toate femeile din serai au alergat la Dunia, plângând:

— Oare numai acest om a fost supus greşelii? Oare e aşa de mare greşeala sa?

Dunia s-a gândit puţin.

A spus:

— Pe Alah! Să-i las atunci cel puţin o amintire…

Şi a dat poruncă să fiu bătut – şi din bătaia aceea am rămas cu urmele ce mi se mai văd pe coaste…

Apoi a poruncit să fiu alungat din serai!

M-am târât încet până la locuinţa mea, şi am chemat un medic, şi i-am arătat rănile. Medicul m-a îngrijit şi şi-a dat multă osteneală să mă vindece. Apoi, după ce m-am vindecat, m-am dus la baie, mi-am deschis prăvălia din nou, am vândut tot ce mai era înăuntru, şi mi-am cumpărat patru sute de hadâmbi, cum nu mai are nimeni, în toate seraiurile Răsăritului. În fiecare zi iau două sute cu mine. Am mai poruncit să mi se construiască o luntre mare, în preţ de o mie două sute dinari, şi am luat pe lângă mine un alai mare, alcătuit din oameni de felurite ranguri, şi m-am dat drept calif, poruncind să se vestească în lungul apei Tigrului: „Cine mişcă pe apa Tigrului, îşi pierde capul…”

Astfel trăiesc de-un an încheiat, fără să mai ştiu de Dunia…

După ce Harun a auzit aceasta, a strigat:

— Lăudat fie Alah, cel ce nu lasă să se întâmple nimic fără temei!

Apoi l-a părăsit pe aşa-zisul calif, şi şi-a pus în gând să-i facă bogate daruri.

Cum a ajuns la seraiul său, a spus către Djafar:

— Adă-l pe feciorul acela numaidecât…

Feciorul s-a speriat straşnic, şi când a ajuns în faţa califului, l-a recunoscut pe dată, şi s-a apropiat ruşinat peste măsură, şi a făcut o rugăciune adâncă, şi i-a dorit glorie veşnică şi noroc fără sfârşit…

Şi a rostit şi următoarele versuri:

„Seraiul tău cel binecuvântat
Ca nopţile din Mecca să fie căutat,
Şi pulberea din faţa-i s-o tot ia,
Cu fruntea, bătătorii de-adâncă temenea…
Şi înţelept să fii, ca un profet,
Frumos ca porumbelul, în zori, pe minaret…”

Califul i-a zâmbit cu prietenie, auzindu-l, şi i-a răspuns la închinare, şi l-a poftit alături, şi i-a spus:

— O, Mahomed Ali! Vreau să mai aud câte ceva din istoria ta de ieri, căci minunată este…

— Îndurare, o, stăpâne al tuturor dreptcredincioşilor! a strigat feciorul. Dă-mi năframa ta, în semn că nu mi se va întâmpla nimic…

Califul i-a dat năframa, şi a cerut să-i istorisească iar aventurile cu Dunia, şi înţelegând din istorie că feciorul o mai iubea, l-a întrebat:

— Să ţi-o aduc la inima ta, sărmane om?

— O, stăpâne al tuturor dreptcredincioşilor! a răspuns feciorul. Nu s-ar afla timp mai bun şi loc mai potrivit unei binefaceri!

— Ad-o numaidecât pe Dunia, sora ta… a poruncit califul către Djafar.

Şi s-a supus Djafar, şi când sora sa a venit în faţa califului, acesta a întrebat-o, arătând spre fecior, dacă-l cunoaşte…

— De unde? S-a prefăcut că se miră Dunia, iar califul a spus râzând:

— Ştim toată istoria… Totul iese la lumină, oricât de adânc ar fi ascuns…

Pe urmă, califul a râs, şi a poruncit să fie chemat cadiul şi martorii, şi să se întocmească alt hrisov de nuntă, şi l-a făcut pe Mahomed Ali curtean al său.

Şi au trăit fericiţi, spre necazul tuturor răilor, pizmaşilor şi viclenilor, până le-a venit rândul să treacă şi ei acolo unde peste somnul tuturor creşte iarba…

HARUN AL RAŞID ASCULTĂ TREI ISTORII…

În noaptea următoare, Şeherazada a început astfel:

— Fără îndoială, preamărit stăpâne, ştii şi tu că uneori omul se află într-o asemenea stare bună, încât îi înveseleşte şi pe cei din juru-i, şi se bucură de bucuriile altora, după cum, de bună seamă, prea bine ştii că uneori suntem aşa de trişti, încât nu ne putem suferi nici noi înşine, şi dacă ne întreabă cineva ce avem, nu putem răspunde, oricât ne-am chinui mintea şi ne-am răscoli gândurile…

Într-o stare grozav de proastă se afla odată califul Harun, când credinciosul şi mult iubitul vizir Djafar a venit, parcă chemat anume… L-a găsit singur, ceea ce se întâmpla rar, şi văzându-l aşa de trist, că măcar nu-şi ridica ochii, a tot stat în picioare, în faţa lui, până ce califul îl va învrednici cu o privire.

În sfârşit, şi-a ridicat ochii şi s-a uitat la Djafar, dar iar şi i-a lăsat în jos şi a rămas în starea de mai-nainte…

Şi nevăzând Djafar în ochii califului mânie împotriva lui, a luat în cele din urmă cuvântul, şi a spus astfel:

— O, stăpânitorule al dreptcredincioşilor! Îngăduie-mi numai o întrebare: de unde a izvorât tristeţea asta pe faţa ta, când bine se ştie că nu eşti din fire trist…

— E adevărat, vizire; de obicei nu prea cad în tristeţe, şi dacă n-ai fi venit să-mi spui, nici n-aş fi ştiut cât sunt de trist… Dacă nu te-a adus la mine vreo treabă ce nu suferă amânare, fă-mi plăcerea şi născoceşte ceva, să mă înveselesc, căci tristă foarte este inima mea…

— O, stăpânitor al dreptcredincioşilor! M-a adus numai datoria, şi-mi îngădui să-ţi amintesc că însuţi tu ţi-ai luat sarcina să veghezi cu ochi neadormiţi asupra bunelor rânduieli din Bagdad şi împrejurimile Bagdadului! Şi cum chiar ziua de azi era hotărâtă pentru a cerceta cetatea şi

împrejurimile, iată, ai cel mai frumos prilej să-ţi alungi nourii ce-ţi întunecă voioşia…

— Uitasem cu totul şi tu-mi aminteşti la timp prielnic! Du-te deci şi schimbă-ţi veşmintele, căci între timp mi le voi schimba şi eu…

Şi astfel, îmbrăcaţi ca neguţători străini, au ieşit împreună printr-o poartă tainică a grădinii, într-un maidan gol. S-au îndepărtat mult de porţile seraiului, apoi au înconjurat cetatea până departe, la malul Tigrului, fără să vadă abateri de la bunele rânduieli.

Şi au trecut fluviul cu prima luntre ce au găsit-o, şi au cercetat şi partea cealaltă a cetăţii, apoi şi-au urmat drumul, peste podul cel mare, ce lega cele două părţi ale Bagdadului.

Şi întâlnind la capătul podului un moşneag orb, cerând pomană, califul s-a îndreptat spre el, şi i-a pus în mână o monedă de aur. Orbul i-a apucat mâna. L-a ţinut pe loc. A vorbit:

— Oricine ai fi, omule milostiv, trimis de Alah să-mi dea pomană, ascultă-mi, rogu-te, rugămintea, miluieşte-mă cu câteva perechi de palme…

Şi zicând aceasta, moşneagul a lăsat mâna califului, pentru ca să-l poată pălmui, dar, spre încredinţare că nu pleacă, l-a apucat de veşmânt…

Uimit la culme, califul i-a spus:

— Om bun, eu nu-ţi pot îndeplini rugămintea, şi mă voi feri să pângăresc pomana făcută ţie, cu asemenea rea purtare…

Grăind astfel, califul a încercat să se desprindă, dar orbul şi-a întrebuinţat toate puterile, spre a-l ţine locului.

— Stăpâne, i-a spus el, iartă îndrăzneala şi obrăznicia mea, dar pălmuieşte-mă, rogu-te, sau ia-ţi înapoi pomana! Altfel nu mi-i îngăduit s-o ţin, căci ar trebui să calc un înfricoşat jurământ! Dacă ai cunoaşte pricina, mi-ai da dreptate…

Şi fiindcă n-a vrut să mai piardă vreme cu el, califul i-a tras o palmă uşoară, şi orbul i-a răspuns

cu multe mulţumiri şi urări de bine. I-a dat numaidecât drumul de poala veşmântului, şi califul şi vizirul au mers mai departe.

— Acest orb trebuie să aibă o istorie grozavă, că cere de la miluitorii lui perechi de palme… a spus califul. Vreau să ştiu ce-i cu el! Întoarce-te deci, Djafare, spune-i cine sunt şi porunceşte-i să vină la seraiul meu mâine, în timpul rugăciunii de după prânz…

Djafar s-a întors numaidecât, a dat orbului pomană grasă şi câteva perechi de palme; i-a spus porunca şi s-a întors repede la calif.

Şi s-au întors în cetate, şi în timp ce treceau printr-un maidan, au întâlnit o mare mulţime, uitându-se la un bărbat tânăr, călare pe-o iapă, pe care o gonea în jurul maidanului cu frâul strâns, şi izbind-o neîntrerupt cu pintenii şi cu biciul, atât de crunt, că bietul animal era cu totul acoperit de spumă şi sânge…

Califul s-a mirat grozav de cruzimea omului, şi a întrebat privitorii despre cauza cruzimii, dar i s-a răspuns că nimeni nu ştie, însă ştiut este că la ceasul acela, în fiecare zi, omul îşi muncea iapa aşa…

Şi mergând mai departe, califul a spus vizirului Djafar să ţină minte maidanul, şi să nu uite să-l înştiinţeze pe chinuitorul iepei să se înfăţişeze la serai, la acelaşi ceas cu orbul.

Şi înainte de a ajunge la serai, califul a zărit pe-o uliţă o clădire nouă, socotită drept locuinţa unui curtean al său. L-a întrebat deci pe vizir dacă ştie a cui era casa, şi acesta a răspuns că nu ştie, însă va întreba…

Şi a întrebat un vecin, şi vecinul i-a răspuns că acea casă era a lui Hogea Hasan, numit Alhabbal, din pricina meseriei de frânghier. Şi se spunea despre acel Hogea Hasan că fără să ştie nimeni cum, dobândise asemenea avere, încât a putut plăti uşor cheltuielile clădirii acestei case măreţe…

Djafar a spus califului tot ce a auzit, iar califul a grăit, zicându-i:

— Vreau să-l văd numaidecât pe acest Hogea Hasan Alhabbal. Du-te deci şi fă-i cunoscut să se înfăţişeze mâine la acelaşi ceas…

Djafar i-a îndeplinit numaidecât porunca…

Şi astfel, a doua zi, îndată după strigările muezinilor la prânz, califul a intrat în divanul judecătorilor, şi marele vizir i-a adus numaidecât pe cei trei oameni. Cum au intrat, s-au aruncat tustrei la pământ, bătând temenelele înfricoşate ale spaimei, în faţa tronului stăpânitorului dreptcredincioşilor!

Apoi, cum s-au ridicat, califul l-a întrebat pe orb cum îl cheamă:

— Baba Abdallah…

— Ascultă deci, Baba Abdallah! Felul tău de a cere pomană mi s-a părut atât de ciudat, încât, dacă nu mă grăbeam, neavând timp de pierdut, nu te miluiam cu o palmă. Să-mi spui ce anume te-a hotărât să faci un jurământ de neînţeles, şi din răspunsul tău voi hotărî dacă ai făcut bine, şi dacă-ţi voi putea îngădui şi pe viitor o purtare rea, exemplu rău pentru tot Bagdadul… Spune-mi pe faţă cum de ţi-a venit acest gând ciudat…

Baba Abdallah s-a aruncat a doua oară cu faţa la pământ, în faţa tronului, şi după ce s-a ridicat, a început:

— O, stăpânitorule al dreptcredincioşilor! Cu cea mai mare smerenie te rog să mă ierţi pentru obrăznicia mea, silindu-te să-mi tragi palme! Îmi recunosc vina, şi pentru că atunci n-am ştiut că în faţa mea se află stăpânul şi sultanul meu, îl rog acum de îndurare, şi sper că vei lua neştiinţa mea în socoteală! În ce priveşte nebunia mea, trebuie să recunosc că purtarea mea nu putea să pară altceva în ochii oamenilor! E vorba de o nelegiuire groaznică, de care m-am făcut vinovat, şi pe care n-aş putea-o îndestul ispăşi, chiar dacă ar veni unul după altul toţi oamenii şi mi-ar trage palme…

Vei judeca singur, o, stăpâne, după ce, potrivit poruncii tale, îţi voi spune istoria mea…

ORBUL BABA ABDALLAH ÎŞI SPUNE ISTORIA. ŞI AFLĂM LUCRURI DE MINUNE…

— Stăpânitorule al tuturor dreptcredincioşilor! a început Baba Abdallah. M-am născut la Bagdad. Tata şi mama mi-au lăsat o mică avere. Şi cu toate că eram tânăr, n-am risipit averea, ca alţii, eu lucruri fără trebuinţă.

Am ajuns în cele din urmă atât de bogat, încât aveam optzeci de cămile, şi le închiriam neguţătorilor cu caravanele, care, după fiecare călătorie în cele mai îndepărtate ţinuturi, îmi aduceau mari sume de bani…

Într-o zi din timpul înfloririi norocului meu, şi pe când eram mistuit de dorinţa straşnică de a mă îmbogăţi mai tare, mă înapoiam fără poveri, cu cămilele, tocmai de la Basora. La dus, fuseseră încărcate cu mărfuri pentru India. Le lăsasem să pască într-un ţinut unde am găsit păşune bună. Şi pe când ele păşteau, a venit un derviş, care mergea la Basora pe jos, şi s-a aşezat lângă mine, să se odihnească.

L-am întrebat de unde vine şi încotro merge. Mi-a pus şi el aceleaşi întrebări, la rându-i, şi după ce am aflat unul de altul, de unde veneam şi încotro mergeam, ne-am amestecat merindele, mâncând împreună…

Şi mâncând, am tot grăit despre fel de fel de lucruri, şi în cele din urmă, dervişul a spus că nu departe de locul unde stam se află o comoară, alcătuită din bogăţii atât de nemăsurate, încât chiar dacă aş lua aur şi pietre preţioase cât ar putea duce

cele optzeci de cămile, nici nu s-ar băga de seamă…

Cuvântul lui m-a mirat şi m-a bucurat foarte, încât era să-mi pierd minţile. Nu credeam că dervişul râde de mine. M-am aruncat de gâtul lui. I-am spus:

— O, bunule derviş, văd că-ţi pasă prea puţin de bogăţiile acestui pământ! La ce-ţi poate deci folosi cunoaşterea unei asemenea comori? Eşti singur, şi poţi duce foarte puţin cu tine! Arată-mi unde se află comoara, şi eu o voi încărca pe cele optzeci de cămile, iar ţie, drept mulţumire pentru prietenie şi bucuria prilejuită, îţi voi da de pomană o cămilă…

De bună seamă că numai dimonul zgârceniei m-a îndemnat să-i spun o prostie aşa de mare!

Cum şi-a dat seama de marea mea lăcomie de bani, dervişul nu s-a supărat când a auzit cu ce vreau să-l răsplătesc!

— O, fratele meu! a spus el, cu multă linişte. Vezi singur că ceea ce vrei să-mi dai e prea puţin faţă de ceea ce vreau să-ţi dau eu! Puteam să nu spun despre comoară nimic, şi să păstrez taina. Ceea ce ţi-am împărtăşit, din buna mea voie, poate fi pentru tine dovadă de cât de înclinat sunt să-ţi fac un bine, şi prin întemeierea fericirii tale, şi a fericirii mele, să-ţi las o amintire veşnică. Vreau să-ţi propun altceva, un lucru mai drept. Ascultă şi spune-mi dacă-ţi convine… Spui că ai optzeci de cămile. Eu sunt gata să te duc la comoară şi să le încarc cu atâta aur şi pietre preţioase, cât pot ele duce, însă după ce le vom fi încărcat, trebuie să-mi laşi mie jumătate din ele, cu tot cu încărcătură, şi să te mulţumeşti cu cealaltă jumătate, apoi ne vom despărţi, fiecare ducându-se unde vrea, cu cămilele şi încărcătura lor… Vezi deci că împărţirea asta este dreaptă, căci dacă tu îmi dăruieşti patruzeci de cămile, eu îţi fac rost de atâţia bani, încât îţi poţi cumpăra o mie de cămile…

Nu puteam spune că propunerea lui nu era foarte cinstită, însă, fără să mă gândesc la bogăţiile mari

ce le dobândeam, am socotit pierdere mare împărţirea pe din două a cămilelor, şi nu mă puteam împăca nici cu gândul că dervişul va lua tot atât de mult ca mine. Pe scurt, îmi şi arătam nerecunoştinţa, înainte ca dervişul să-mi fi făcut binele… Dar nu era timp de pierdut. Trebuia să primesc, ori nu…

Mi-am adunat cămilele numaidecât, şi am pornit la drum, împreună. După câtva timp, am ajuns într-o vale întinsă, cu intrare foarte îngustă, încât cămilele mele au putut intra doar una câte una, dar îndată ce valea a început a se lărgi, le-am cârduit iar, în cea mai bună rânduială… Valea trecea acum printre doi munţi, şi o închideau, în urma noastră, în spate, într-un semicerc, şi erau atât de înalţi, de prăpăstioşi şi de greu de urcat, încât nu aveam a ne teme că am putea fi văzuţi de vreun muritor… După ce am intrat mai bine între munţi, mi-a spus dervişul:

— Să au mai înaintăm! Opreşte cămilele şi porunceşte-le să îngenuncheze aici, să le putem încărca fără osteneală! Îndată mă duc să deschid comoara…

Am poruncit cămilelor, să îngenuncheze… M-am dus pe urma dervişului. Când l-am ajuns, am văzut că avea în mână o scăpărătoare, şi tocmai strângea bucăţi de lemne uscate, pentru foc. Şi cum a aprins focul, a aruncat în flăcări tămâie şi a rostit câteva cuvinte. S-a ridicat un fum gros. El a despicat fumul, şi tot atunci a apărut în stânca dintre cei doi munţi un portal uriaş, cu sculpturi ciudate.

Şi cum s-a deschis portalul, am văzut în faţa ochilor noştri, într-o adâncitură mare, un serai măreţ, parcă nu clădit de mâini omeneşti, ci mai degrabă de nişte spirite, căci era peste putinţă ca oamenii să-şi fi închipuit măcar asemenea lucrare…

— Însă, o, stăpânitorule al dreptcredincioşilor, vorba asta o spun abia acum, în faţa ta, căci atunci

nu mi-a venit în gând. Da, stăpâne, nici măcar m-am admirat bogăţiile nemăsurate, ci m-am năpustit ca un vultur asupra prăzii, asupra celei dintâi movile de aur, şi am început să-l arunc în sacii aflaţi în număr foarte mare… Şi aş fi umplut sacii până la gură, cu dragă inimă, dar trebuia să mă gândesc cât pot duce cămilele… Dervişul a umplut şi el sacii, dar am văzut că lua mai mult pietre preţioase. Pe scurt, am umplut toţi sacii, şi i-am urcat pe cămile. Nu ne rămânea decât să închidem comoara la loc, şi să pornim pe drumul de întoarcere. Şi înainte de a porni, dervişul a intrat încă o dată în încăperea comorii, şi eu am văzut cum a scos dintr-un loc, unde se aflau nenumărate vase de aur măestru lucrate, o cutie mică, dintr-un lemn necunoscut, şi a băgat-o în sân. Apoi, muntele s-a închis la loc.

Am îndemnat cămilele să se ridice cu poverile, şi le-am împărţit în două. Eu am trecut în fruntea celor patruzeci ale mele, şi dervişul în fruntea celor cuvenite lui. Astfel am mers iar, pe calea îngustă, ca la pătrunderea în vale, şi am tot mers departe, până la drumul mare, unde am vrut să ne despărţim, dervişul spre Basora, eu spre Bagdad.

I-am mulţumit cu cele mai călduroase cuvinte, pentru că m-a ales tocmai pe mine la împărţirea bogăţiilor nemărginite, apoi ne-am îmbrăţişat cu toată inima, ne-am luat rămas bun, şi ne-am văzut de drum…

Dar abia am făcut câţiva paşi, să-mi ajung cămilele, că dimonul pizmei şi al nerecunoştinţei a pus stăpânire pe inima mea! Nu mă puteam învăţa cu pierderea celor patruzeci de cămile şi a bogăţiilor…

„Dervişul, mi-am spus eu, nu are nevoie de toate bogăţiile acestea. Poate face ce vrea cu toată comoara, şi-şi poate lua cât şi când vrea…”

Şi astfel, cuprins de cea mai neagră nerecunoştinţa, m-am hotărât să-i iau cămilele cu încărcătura. Am oprit caravana mea. Am fugit în

urma dervişului, strigându-i din răsputeri, ca şi cum aş avea să-i spun ceva. I-am făcut semn să oprească… El mi-a auzit strigătul. S-a oprit.

— Fratele meu! i-am spus ajungându-l. Cum te-am părăsit, mi-a venit în gând că eşti derviş, obişnuit cu o viaţă liniştită, liber de toate grijile lumii. Nu ştii deci ce povară ai luat asupră-ţi, prin numărul atât de mare de cămile! Ascultă-mă pe mine şi mulţumeşte-te cu treizeci, deşi chiar şi acestea au să-ţi aducă destulă trudă! Te poţi bizui pe mine, căci eu sunt, păţit…

— Cred că ai dreptate, a răspuns dervişul, şi-ţi mărturisesc că la asta nu m-am gândit… Chiar şi începusem să mă neliniştesc! Alege deci, după placul tău, zece cămile, şi du-le cu tine…

Eu mi-am ales zece cămile, şi le-am îndreptat spre caravana mea. La drept grăind, nu crezusem că dervişul se va lăsa aşa de uşor convins. Firea lui îngăduitoare mi-a mărit lăcomia şi mai mult, şi m-am gândit că pot căpăta tot aşa de uşor încă zece cămile. În loc să-i mulţumesc deci pentru preţiosul său dar, am adăugat:

— Fratele meu bun! Nu mă pot despărţi de tine, fără să-ţi spun ce greu e să conduci treizeci de cămile încărcate, mai ales pentru un om neobişnuit cu asemenea treburi. Cred deci că ar fi mult mai bine dacă ai vrea să-mi mai faci un dar. Vezi bine că nu grăiesc din lăcomie, ci mai degrabă pentru a-ţi face un mare bine! Uşurează-ţi deci povara cu încă zece cămile, şi dă-mi-le, căci pentru mine-i tot una dacă am grijă de-o sută, sau de una singură…

Dervişul mi-a dat numaidecât încă zece cămile. A rămas doar cu douăzeci, însă eu aveam şaizeci, cu încărcătura întrecând bogăţiile multor şahi şi sultani… S-ar putea crede că mă mulţumisem deplin, cu cât aveam!

Însă, o, stăpânitor al dreptcredincioşilor, semănăm cu însetatul care, cu cât bea mai mult, cu atât setea îi creşte. Ardea în mine lăcomia de a pune mâna şi pe celelalte douăzeci de cămile!

Am început să-l rog iar, cu stăruinţă, şi cu cea mai mare neruşinare, să-mi mai dea zece…

Mi le-a dat! Apoi, spre a mi le da şi pe ultimele zece, l-am îmbrăţişat, şi l-am rugat atât de mult să-mi asculte rugămintea, încât mi le-a dat şi pe ultimele zece…

— Însă să foloseşti bine darul, fratele meu! Spre ajutorarea săracilor…

Eram însă prea orb, spre a mă putea folosi de acest sfat înţelept. Nemulţumit cu stăpânirea celor optzeci de cămile, şi cu încărcătura nemăsurată de comori, ce trebuiau să mă facă cel mai bogat om, m-a dus gândul şi la cutioara luată de el din peşteră.

După ce l-am îmbrăţişat şi mi-am luat rămas bun, m-am întors. I-am spus:

— Încă ceva, o, cucernice derviş… La ce-ţi foloseşte cutioara? Mi se pare atât de lipsită de valoare, încât nu i se cuvine osteneala de a o lua cu tine, mai cu seamă un derviş, care cu silă se uită la deşertăciunile lumeşti…

Eram mai puternic decât el, eram hotărât să i-o iau cu sila, dacă nu mi-o dă de voie! Dervişul a scos-o din sân numaidecât, şi mi-a dat-o. Mi-a spus:

— Ia şi asta, pentru ca să nu lipsească nimic, spre mulţumirea ta! Dacă mai pot face pentru tine ceva, trebuie doar să porunceşti…

Cum am luat cutioara, am deschis-o. Avea înăuntru alifie. Am spus dervişului:

— Fiindcă eşti atât de prietenos şi-mi împlineşti toate rugăminţile, te rog să-mi spui la ce-i bună alifia asta…

— Are întrebuinţare ciudată şi minunată! Dacă-ţi ungi cu ea ochiul şi pleoapa stângă, îţi apar în faţa ochilor toate comorile din sânul pământului. Dacă-ţi ungi însă ochiul drept, orbeşti…

— Vreau să încerc alifia numaidecât! Am spus, întinzându-i cutia. Ia-o şi unge-mi ochiul stâng, căci te pricepi mai bine…

Dervişul mi-a spus să închid ochiul stâng. L-a uns cu alifie. Cum l-am deschis, am văzut că-mi spusese adevărul. Am zărit, într-adevăr, o mulţime grozavă de comori, bogăţii atât de minunate, încât mi-ar fi peste poate să le descriu…

L-am rugat să-mi ungă puţin şi ochiul drept.

— Cu plăcere! a răspuns el, însă trebuie să te gândeşti la urmări, căci dacă te ung, numaidecât orbeşti…

Aşa grăit-a dervişul, însă eu am crezut că vrea să ascundă cine ştie ce taină.

I-am spus:

— Dragă frate, văd că vrei să râzi de mine. Cum se poate ca aceeaşi alifie să facă şi bine şi rău?

— Şi totuşi aşa este, a răspuns dervişul. Poţi să nu mă crezi, dar eu nu ascund niciodată adevărul…

N-am vrut să mă încred în cuvântul lui. Mi-am închipuit, în nebunia mea, că dacă alifia pusă pe ochiul stâng a avut puterea de a mă învrednici să văd toate comorile pământului, dacă îmi voi unge cu ea ochiul drept, voi avea puterea de a fi stăpânitorul lor… Cu această credinţă, l-am rugat stăruitor să-mi ungă ochiul drept, dar n-a vrut…

— După ce ţi-am făcut atât de mult bine, fratele meu, nu mă pot hotărî să te arunc într-o asemenea nenorocire. Gândeşte-te ce trist e să-ţi pierzi lumina ochilor…

Eu însă am împins îndărătnicia până dincolo de margini:

— Fratele meu, am spus aproape mânios… Unge-mi numaidecât şi ochiul drept, aşa cum te rog eu… În numele lui Alah, arată-mi şi această ultimă bucurie… Chiar dacă mi s-ar întâmpla orice, nu voi fi supărat pe tine niciodată.

Dervişul şi-a pus la bătaie toată puterea cuvântului, să mă abată de la gândul meu, dar când a văzut că eram în stare să-i silesc, a spus:

— Fiindcă vrei cu tot dinadinsul, facă-se voia ta…

Şi astfel, a luat puţină alifie şi mi-a uns ochiul drept. L-am închis cu putere. Însă, vai! Când l-am deschis, n-am mai văzut decât un întuneric deplin, şi am rămas din ceasul acela orb, precum mă vezi…

— Derviş blestemat de Alah! am strigat eu. Văd acum că tot ce mi-ai spus a fost prea adevărat! Oh, lăcomie nesăţioasă! În ce prăpastie a mizeriei m-ai aruncat! Recunosc că mi-am făcut-o cu mâna mea, însă, scumpul meu frate, am continuat eu către derviş, ai fost atât de prietenos şi darnic faţă de mine, dar oare nu cunoşti tu, printre atâtea taine minunate, şi taina redării luminii ochilor?

— Nefericitule, a răspuns dervişul. Eu nu sunt vinovat de căderea ta în nenorocire! De altfel n-ai căpătat decât ce ţi s-a cuvenit, căci orbirea inimii e şi spre orbirea ochilor… E adevărat că cunosc taine, precum te-ai putut încredinţa, dar taina redării luminii ochilor n-o cunosc… Bogăţii ai avut, şi te-ai arătat nedemn de ele! Acum nu le mai ai, căci, prin mâinile mele, aceste bogăţii ajunge-vor la oamenii sărmani…

A tăcut dervişul. N-am ştiut ce să-i răspund. M-a lăsat acolo, copleşit de cea mai mare durere şi disperare. A adunat cele optzeci de cămile în caravană, şi le-a mânat pe drumul spre Basora.

L-am rugat să nu mă părăsească, să mă ducă cel puţin până la cel mai apropiat drum de caravane. A rămas surd faţă de rugăminţile şi vaietele mele. În felul acesta, pierzându-mi lumina ochilor şi tot ce mai aveam în lume, aş fi murit de inimă rea şi foame, dacă a doua zi nu m-ar fi primit de milă o caravană, ce se întorcea din Basora, şi nu m-ar fi adus la Bagdad.

Aşa am ajuns, de la cea mai mare bogăţie, la sapă de lemn! M-am hotărât să cerşesc. Pentru a-mi ispăşi însă nelegiuirea lăcomiei, m-am hotărât să cer miluitorilor mei evlavioasele palme peste obraji…

Iată, o, stăpânitor al dreptcredincioşilor, asta e pricina purtării mele! Să mă ierţi şi mă supun cu dragă inimă pedepsii ce mi se cuvine!

După ce orbul şi-a sfârşit istoria, califul s-a minunat straşnic şi i-a zis:

— O, Baba Abdallah! Mare este păcatul tău, însă ţi-ai dat singur seama de urâciunea lui! Pentru ca să nu mai primeşti palme pe la podurile Bagdadului, îţi dau pentru toată viaţa pomana de patru drahme de argint pe zi! Marele vizir ţi le va plăti. Rămâi deci aici şi aşteaptă până ce marele vizir îmi va îndeplini porunca…

La aceste cuvinte, Baba Abdallah s-a aruncat la pământ, în faţa tronului, şi după ce s-a ridicat, a mulţumit cu smerenie şi i-a urat noroc, fericire şi binecuvântare…

Straşnic i-a plăcut această istorie lui Harun!

S-a întors asupra feciorului:

— Cum te cheamă?

— Sidi Numan…

— Sidi Numan, am văzut în viaţa mea cai mulţi, şi eu însumi am călărit mulţi, însă neomenie ca aceea săvârşită de tine ieri, într-un maidan, n-am mai văzut! Toţi privitorii erau mânioşi peste măsură de cruzimea ta, şi au început a răcni la tine. Eu însumi m-am mâniat, şi puţin a lipsit să mă dau pe faţă, spre a curma cruzimea! Dar faţa ta nu arată a om crud şi aspru. Vreau să cred că ai avut un temei puternic… Spune-mi adevărul gol-goluţ, şi nu-mi ascunde nimic…

Sidi Numan a priceput uşor că nu va putea ocoli adevărul. Îi venea greu să istorisească totul, aşa cum i s-a cerut. S-a schimbat la faţă de mai multe ori, arătând cât de mare îi era încurcătura. S-a aruncat la picioarele califului, şi când s-a ridicat, a vrut să înceapă, dar a rămas în picioare, cu totul uluit şi fără grai.

— Sidi Numan, i-a spus califul, liniştit. Vino-ţi în fire şi închipuieşte-ţi că nu mie ai să-mi istoriseşti, ei unui prieten care te roagă… Dacă în

istoria ta apar anumite lucruri ce te pun în încurcătură, şi despre care crezi c-ar putea să mă atingă, te iert de pe acum… Înlătură-ţi deci teama, şi istoriseşte deschis, şi nu-mi ascunde nimic, ca şi cum l-ai avea în faţă pe cel mai bun prieten…

Sidi Numan, astfel auzindu-l, a început:

— Stăpânitor al dreptcredincioşilor! Oricât de sfios şi speriat ar trebui să se simtă orice muritor când se apropie de strălucirea tronului tău, eu mă simt totuşi destul de puternic spre a crede că teama aceasta plină de respect nu-mi va închide gura, când voi vorbi în faţa ta, căci eu ştiu câtă supunere îţi datorez. E de datoria mea să-ţi spun nu numai despre ceea ce m-ai întrebat, ci şi despre multe altele! Fără a fi omul cel mai de treabă, nu sunt totuşi destul de rău spre a săvârşi ceva împotriva legilor! Îmi dau seama că nu sunt scutit de greşelile săvârşite din neştiinţă. Nu vreau să mă folosesc de iertarea făgăduită în bunătatea ta, fără să mă asculţi, ci, dimpotrivă, mă supun dreptăţii tale şi oricărei pedepse cuvenite.

Mărturisesc că felul cum mi-am bătut iapa e ciudat, crud şi pildă rea pentru alţii! Nădăjduiesc însă că vei găsi întemeiate pricinile mele şi mă vei găsi mai vrednic de milă decât de pedeapsă. Însă n-am voie să-ţi pun la încercare răbdarea printr-o cuvântare plictisitoare. Ascultă deci ce mi s-a întâmplat…

ASCULTĂM ISTORIA FECIORULUI… DE CE-ŞI BĂTEA IAPA ŞI DE CE ERA VREDNIC DE MILĂ TOT EL…

— Stăpânitor al tuturor dreptcredincioşilor! N-am să vorbesc de ai mei, căci nu mă trag din oameni de seamă, viţa mea nu e atât de strălucitoare, spre a fi vrednică de pomenire… În

ce priveşte avutul, înaintaşii mei, prin chibzuinţă şi înţelepciune, mi-au lăsat atât cât îmi puteam dori, spre a trăi ca om cinstit, fără ambiţii şi fără să cad povară cuiva. Astfel stând lucrurile, singurul vis ce-l mai puteam avea, spre întregirea fericirii mele, ar fi fost o femeie de treabă, căreia să-i pot dărui întreaga mea dragoste şi să fie părtaşă la fericirea mea…

Însă, se vede că lui Alah nu i-a plăcut să-mi dăruiască o soaţă cum doream, ci mi-a dat una înspăimântătoare! Încă din prima zi după nuntă, a început să-mi pună răbdarea la încercare. M-am însurat şi eu, după obiceiul ţării, fără să-mi văd mireasa, decât după ce se scrie hrisovul de nuntă.

Când am văzut-o prima dată la faţă, m-am bucurat că, în ce priveşte frumuseţea ei, nu fusesem amăgit! Am găsit-o cu totul după placul meu.

În prima zi după nuntă, ni s-a dat un prânz alcătuit din mai multe feluri. Am intrat în încăperea unde era pusă masa, şi fiindcă n-am găsit-o pe soaţa mea acolo, am spus să fie chemată. Ea a venit după ce m-a lăsat să aştept un timp. Ne-am aşezat la masă. Am început cu orezul. L-am mâncat ca de obicei, cu lingura. Soaţa mea, dimpotrivă, în loc să se slujească de lingură, ca toţi oamenii, a scos un fel de linguriţă şi a început să ia orez şi să şi-l ducă la gură, bob cu bob, căci mai mult nu putea lua cu linguriţa…

Am întrebat-o mirat:

— Amino, aşa ai învăţat a mânca orezul? Îl mănânci aşa, pentru că vrei să-l guşti bob cu bob, sau vrei să-l numeri, spre a nu mânca altădată mai mult ca azi? Dacă numeri boabele din economie, spre a mă feri de ruină, n-ai a te teme în privinţa asta, şi te pot încredinţa că din pricina orezului n-o să ne ruinăm… Avem destul, spre a trăi bine.

I-am făcut mustrările cu glas prietenos, nădăjduind să capăt un răspuns ca lumea, dar Amina n-a scos un cuvânt. Mânca mai departe,

bob cu bob, anume spre a mă scoate din sărite. Iar când au venit la rând celelalte bucate, ducea câte-o firimitură la gură, când şi când, nu mai mult, nici mai puţin decât ar fi ciugulit o vrabie… Îndărătnicia asta m-a supărat, dar am vrut să rămân la părerea cea mai bună despre ea, şi spre a fi îngăduitor, am bănuit că nu era obişnuită să stea la masă de faţă cu bărbaţii… Şi mă gândeam că mă cunoştea prea puţin, că aşa i se spusese de-acasă, de la părinţi, să nu fie lacomă, că nici chiar faţă de soţul tău nu-i cu cale să te arăţi hulpavă la masă… Şi m-am mai socotit că poate mai mâncase, sau răbda ca să poată mânca mai târziu, singură. Gândurile acestea m-au oprit să mai spun vreun cuvânt.

Apoi, după masă, mi-am luat de la ea rămas bun, tot aşa de prietenos, şi am lăsat-o. Seara, lucrurile s-au petrecut la fel, şi tot aşa şi în ziua următoare… Mi-am dat seama că o femeie nu poate trăi mâncând aşa de puţin, că trebuie să fie la mijloc o taină. Asta m-a dus la hotărârea de a mă preface. M-am prefăcut că nu mă mai uit la ea, cu speranţa că se va învăţa cu timpul şi se va da după mine…

Însă speranţa mi-a fost deşartă, cum am trebuit să văd nu prea târziu…

Am văzut deci, preaînalte calif Harune, că soaţa mea era prietenă cu nişte spirite rele, împreună cu care mergea noaptea la ospeţe. Cum a aflat că ştiu, s-a uitat la mine cu înspăimântătoare vrajbă!

— Ticălosule! a strigat. Primeşte-ţi pedeapsa! În câine prefă-te!

Cum a rostit aceste cuvinte ticăloasa vrăjitoare, m-am prefăcut în câine. Eram atât de mirat de schimbarea neaşteptată, încât nu m-am gândit să fug de acolo numaidecât, şi astfel ea a avut când pune mâna pe-o bâtă. M-a bătut groaznic, încât nu înţeleg cum de n-am căzut mort pe loc. Am crezut că voi putea scăpa de furia ei, dacă mă voi ascunde în ogradă, însă ea m-a urmărit, şi oricât de dibaci

mă ascundeam dintr-o parte în alta, spre a ocoli loviturile, totuşi n-am fost destul de sprinten, şi a trebuit să-i mai simt mâna, greu şi crunt… Dar, în cele din urmă, ea a obosit tot bătându-mă şi urmărindu-mă, însă nu s-a necăjit că n-a izbutit să mă omoare! A născocit ceva drăcesc. A deschis poarta la drum, însă numai un pic, aşa fel, ca dacă voi încerca să mă strecor, s-o trântească şi să mă strivească…

Am bănuit îndată ce ticluise. Mi-am potrivit clipa atât de bine, pândindu-i toate mişcările, încât am izbutit s-o păcălesc şi să mă strecor repede afară, zădărnicindu-i astfel ticăloasele ticluiri! Am scăpat într-adevăr, fără altă pagubă decât că mi-a fost ştirbit puţin vârful cozii! Am urlat de durere. Alergam în lungul drumului, scheunând, încât toţi câinii s-au năpustit, muşcându-mă.

Dar, spre a scăpa de urmărirea lor, am intrat într-o măcelărie, unde se vindeau capete de berbec, limbă şi picioare de vită. Plin de milă, măcelarul mi-a luat îndată partea, şi a fugărit câinii. M-am ascuns într-un colţ. Dar nici acolo n-am găsit scăparea şi ocrotirea, căci măcelarul era unul dintre proştii ce cred că sărmanii câini sunt necuraţi, că nu se află pe pământ destulă apă şi destul săpun spre a-şi spăla veşmintele cum trece un câine pe lângă ei…

După ce s-au îndepărtat câinii, măcelarul a tot încercat mă scoată din casă, însă eu m-am ascuns bine, astfel că nu mi-a putut veni de hac! Deci, fără voia lui, mi-am petrecut noaptea la el în prăvălie, şi mare nevoie am avut de odihnă, în urma bătăilor căpătate de la Amina…

A doua zi, când s-a întors măcelarul cu cumpărătură proaspătă, şi a deschis prăvălia, şi şi-a întins marfa, am ieşit din colţul meu, şi văzând mai mulţi câini din vecini atraşi de mirosul cărnii, m-am amestecat printre ei. Măcelarul mi-a aruncat bucăţi mai mari ca celorlalţi.

Apoi, după ce şi-a închis mâna milostivă, am vrut să mă reîntorc în prăvălie, şi am dat din coadă cu prietenie, şi m-am uitat la el cu o privire rugătoare, însă măcelarul a rămas neînduplecat, şi sta în uşă cu băţul în mână, şi cu o faţă atât de neîndurătoare, încât am fost nevoit s-o şterg de-acolo.

M-am oprit în faţa unei brutării, unde am văzut un om vesel şi pornit pe râs. Tocmai mânca. Mi-a aruncat şi mie o bucată de pâine. Nu m-am năpustit, ca alţi câini, ci i-am făcut semn cu capul şi am dat din coadă, ca şi cum aş fi vrut să-i arăt că-i mulţumesc… I-a plăcut omului, şi mi-a zâmbit. Nu-mi era foame, la drept grăind, dar am luat bucata de pâine, de dragul lui, şi am mâncat-o încet.

Văzând brutarul toate acestea, a fost atât de bun, încât m-a lăsat să stau acolo, în pragul brutăriei. M-am aşezat, cu capul spre drum, spre a-i arăta că de acum încolo nu vreau decât să mă ocrotească. Brutarul m-a mângâiat, şi m-a încurajat astfel să intru în casă. Am intrat, cu toată sfiala cuvenită. Brutarul mi-a arătat chiar şi locul unde să mă aşez, fără să-i stau în drum. Am luat îndată locul în stăpânire, şi l-am păstrat, cât am stat în casa lui. Mi-am primit totdeauna partea, de la masa acelui om bun, iar eu i-am arătat cel mai mare devotament şi bună credinţă. Ochii mei erau îndreptaţi spre el tot timpul, şi nu făcea niciun pas fără să nu mă ţin de el, prin casă sau când ieşea prin cetate, după cumpărături. Mă aflam de câtva timp în casa lui, când, într-o zi, a venit o femeie să cumpere pâine. A plătit, dându-i însă, printre banii buni, şi o monedă falsă. Brutarul a băgat de seamă, şi i-a dat-o înapoi, şi a cerut alta, bună. Însă femeia n-a vrut s-o mai primească…

— Moneda ta, a spus brutarul, e atât de falsă, încât încredinţat sunt că şi câinele meu nu s-ar lăsa înşelat cu ea. Vino încoa’, Obraz Negru! M-a chemat el, căci aşa-mi spunea.

Am sărit sprinten pe tejghea. Brutarul mi-a aruncat monedele dinainte:

— Uită-te, Obraz Negru, dacă printre monedele acestea se află şi una falsă…

M-am uitat la toate monedele, mi-am pus laba pe cea falsă şi am dat-o la o parte, privindu-l pe stăpânul meu. Ca şi cum aş fi vrut să i-o arăt.

Brutarul, care încercase în glumă judecata mea, a rămas peste măsură de mirat… Chiar şi femeia s-a mirat, încredinţându-se că moneda era falsă… A dat alta, bună!

Cum a plecat ea, stăpânul meu a chemat vecinii, le-a istorisit ce s-a întâmplat, şi mi-a lăudat înţelepciunea! Şi când vecinii au vrut să vadă cu ochii lor, mi-au pus în faţă o mulţime de monede false, amestecate cu cele bune, şi eu am pus laba numai pe cele false, pe cele bune dându-le la o parte… Nici femeia nu s-a stăpânit, şi a spus tuturor vecinelor ce văzuse… Astfel s-a răspândit, în scurt timp, vestea despre priceperea mea în cunoaşterea banilor falşi, nu numai în vecini şi mahala, ci peste tot în cetate…

A trebuit să le fac pe plac tuturor celor ce veneau la stăpânul meu, şi să le arăt priceperea. Lumea toată venea în prăvălie; faima mea i-a adus atâţia muşterii stăpânului, încât abia-i mai putea mulţumi pe toţi.

Asta a durat mult, şi stăpânul meu n-a putut să nu mărturisească vecinilor şi prietenilor că eu sunt o adevărată comoară pentru el. Dar totodată priceperea mea i-a adus şi mulţi duşmani! Eram urmărit, să fiu răpit, şi stăpânul trebuia să vegheze asupra mea necontenit!

Într-o zi, a venit o femeie, îndemnată şi ea de farmecul noutăţii, şi a cumpărat pâine. Locul meu obişnuit era pe tejghea. Mi-a aruncat dinainte şase monede, cinci bune şi una falsă. Am pus laba pe moneda falsă şi m-am uitat la femeie, întrebând-o din ochi dacă era adevărat sau nu…

— Da, a răspuns ea. Asta-i moneda falsă!

Şi s-a tot uitat la mine. M-am uitat şi eu la ea. Apoi a plătit pâinea, şi înainte de a ieşi, mi-a făcut semn s-o urmez… M-am gândit că femeia aceea ştie ceva despre nenorocirea întâmplată mie. Nu m-am înşelat!… Am lăsat-o însă să-şi vadă de drum, şi m-am mulţumit s-o privesc numai!

Dar după doi-trei paşi, s-a întors, şi văzând că mă uitam după ea mereu, fără să mă mişc din loc, mi-a făcut semn a doua oară! N-am mai şovăit. Brutarul era tocmai prins cu curăţirea cuptorului. Am sărit jos de pe tejghea! Am alergat în urma femeii. Era bucuroasă foarte! După o bucată de vreme, a ajuns acasă, a deschis uşa şi mi-a spus:

— Vino înăuntru, căci n-o să-ţi pară rău că m-ai urmat…

Cum am intrat, ea a închis uşa, m-a dus într-o încăpere, unde am văzut o fată de o frumuseţe rară, şezând şi cârpind. Era fiica acelei femei milostive.

— Fiica mea! i-a spus mama. Iată, îţi aduc câinele brutarului, cel ce ştie deosebi banii falşi de cei buni… Îţi vei aminti ce-am spus eu, chiar de la început, când i s-a dus vestea, că poate e vorba de un om, prefăcut, de răutatea cuiva, în câine. Azi m-am gândit să mă duc la brutar, să cumpăr pâine. M-am încredinţat că acest câine e om, şi am izbutit să-l aduc încoace. Ce spui, fată dragă? Sau poate să mă fi înşelat în presupunere?

— Nu te-ai înşelat, mamă dragă, a răspuns fata. Ţi-o voi dovedi îndată…

Şi fata s-a sculat, a luat un vas cu apă, şi-a muiat în el mâna, m-a stropit şi a rostit:

— Dacă eşti câine din naştere, câine rămâi! Dacă eşti însă om din naştere, atunci ia din nou chip de om, prin puterea acestei ape…

Într-o clipă, vraja a fost desfăcută şi mi-am pierdut înfăţişarea de câine, şi m-am preschimbat iar în om. Pătruns de măreţia acestei binefaceri, m-am aruncat la picioarele fetii, i-am sărutat poala veşmântului şi am strigat:

— Scumpă eliberatoare a mea! Simt în adâncul inimii mele nemaiîntâlnita şi nesfârşita bunătate a ta faţă de un necunoscut ca mine, şi te rog să-mi spui ce aş putea face, să-ţi pot arăta în chip demn recunoştinţa mea! Sau socoteşte-mă drept robul tău! Şi spre a-l cunoaşte mai bine pe omul ce l-ai primit în stăpânire, vreau să-ţi spun în câteva cuvinte istoria mea…

I-am spus apoi cine sunt, cum m-am însurat cu Amina, cum i-am răbdat toanele, iar la urmă i-am mulţumit şi mamei acelei fete, pentru norocul nespus de mare ce mi-l adusese, chemându-mă de la brutărie în urma ei…

— Sidi Numan, a spus către mine fata. Să nu mai vorbim aşa, căci cu nimic nu-mi eşti dator! Gândul că ţi-am făcut un bine e mai preţios ca toate mulţumirile… Să grăim mai bine despre Amina! Eu am cunoscut-o încă înainte de a o lua tu. Precum bine am ştiut, ea este vrăjitoare. Ştie şi ea despre mine că nu sunt străină de meşteşugul vrăjitoriei! Am învăţat amândouă la aceeaşi pricepută dăscăliţă… Ne-am întâlnit la baie deseori…

Trebuie să-ţi spun că încă nu-i destul ce am făcut pentru tine! Vreau să sfârşesc ce-am început! Nu mă mulţumesc deloc că am rupt vraja prin care ea te-a alungat dintre oameni, într-un chip atât de urât! Trebuie să-i dai şi tu pedeapsa cuvenită! Întoarce-te în casa ta!

Apoi, eliberatoarea mea s-a dus într-o încăpere vecină, şi cât a stat ea acolo, am avut timp să-i mulţumesc încă o dată mamei…

— Fiica mea, mi-a răspuns mama, este, precum vezi, tot atât de pricepută în vrăjitorie ca şi Amina, însă fata mea foloseşte ce ştie spre binele oamenilor, şi te-ai mira dacă ai afla cât bine a făcut şi mai face cu ştiinţa ei… Iată de ce nu i-am pus niciodată piedică în drum!…

Şi tocmai când mama a început să-mi spună una din faptele minunate, fata s-a întors cu o sticlă.

— Sidi Numan, mi-a spus ea, am cercetat cărţile şi am aflat că acum Amina nu-i acasă, dar că se va întoarce… Am aflat că făţarnica se preface în faţa slujitorilor că e îngrijorată foarte de lipsa ta, şi le-a spus că în timp ce sta la masă cu tine, ţi-ai amintit deodată de o socoteală, şi a trebuit numaidecât să pleci, şi că la plecare ai lăsat uşa deschisă, şi a intrat un câine, şi că ea a trebuit să-l dea afară, cu lovituri de bâtă… Întoarce-te deci numaidecât acasă. Cum ţi se va deschide, aşteaptă în încăperea ta, până se reîntoarce Amina; căci ea nu va lipsi mult. Cum vine, du-te în întâmpinarea ei, şi va fi atât de mirată că te vede, încât va încerca s-o ia la fugă, însă tu stropeşte-o cu puţină apă din sticluţă şi rosteşte cu îndrăzneală cuvintele: „Primeşte-ţi pedeapsa pentru răutatea ta!”…

Mai mult nu-i nevoie să-ţi spun, căci vei vedea singur ce se mai întâmplă…

Mi-am luat rămas bun de la fată şi de la maică-sa…

M-am întors acasă! Toate s-au întâmplat cum le prevăzuse fata. Amina n-a lipsit mult. Când a intrat în ogradă, eu i-am ieşit înainte, cu apa gata pregătită!

Ea a scos un răcnet puternic, şi a vrut să se întoarcă repede spre poartă.

Eu am stropit-o cu apă, şi am rostit cuvintele!

Tot atunci, Amina s-a preschimbat în iapa pe care ai văzut-o ieri.

Am prins-o! Apoi am înşfăcat-o de coamă. Am tras-o, cu toată împotrivirea ei, într-un grajd.

I-am pus căpăstrul!

Şi după ce am legat-o, am bătut-o cu biciul, până eram gata să pic de oboseală!

Şi aşa, o bat zi cu zi!

— Stăpânitorule al dreptcredincioşilor! a continuat Sidi Numan, încheindu-şi istoria. Îndrăznesc să sper că nu mă vei un pentru purtarea mea…

Când califul a văzut că Sidi Numan nu mai avea nimic de adăugat a grăit astfel:

— O, Sidi Numan! Ciudată e istoria ta, şi nu-ţi osândesc purtarea. Totuşi, dă-ţi seama ce chin e pentru ea să fie înjosită la starea de animal! Dar rogu-te n-o mai bate… Ţi-aş porunci, Sidi Numan, să te duci la vrăjitoare, s-o îndemni să desfacă vraja, dacă nu mi-ar fi cunoscută încăpăţânarea şi îndărătnicia vrăjitorilor şi vrăjitoarelor, căci folosind prost ştiinţa lor, ţi-ar putea face un şi mai mare rău…

Califul s-a întors spre Hogea Hasan:

— Hogea Hasane! Trecând ieri pe lângă casa ta, am găsit-o atât de măreaţă, că am vrut să aflu a cui este! Am aflat că tu ai poruncit să fie clădită, după ce mai înainte abia aveai cu ce trăi din sărmană meseria ta… Mi s-a mai spus, de asemenea, că nu te făleşti cu bogăţiile, şi le întrebuinţezi bine, iar vecinii tăi spun multe lucruri bune despre tine…

— Toate acestea, a urmat califul după o clipă, m-au bucurat destul, şi sunt încredinţat că mijloacele şi căile întrebuinţate de tine trebuie să fie minunate şi nemaipomenite… Vreau deci să le aflu din gura ta, Hogea Hasane, de aceea te-am chemat, să-mi faci plăcerea… Spune-mi totul, deschis, ca să mă pot bucura şi mai mult de norocul tău… Pentru ca voinţa mea de a şti să nu-ţi pară ciudată, şi pentru ca să nu crezi că urmăresc ceva, ţi-o spun deschis că nu râvnesc la bogăţiile tale, ci, dimpotrivă, îţi dau ocrotirea mea, ca să te poţi bucura de ele…

Auzind cuvântul califului, Hogea Hasan s-a aruncat în faţa tronului, a atins covorul cu fruntea şi a început:

— Stăpânitor al dreptcredincioşilor! Orice om, care nu s-ar şti curat la cuget ca mine, s-ar fi speriat la primirea poruncii tale… Pentru că n-am avut niciodată pentru tine alt simţământ decât respectul profund, şi niciodată n-am săvârşit ceva ce ar fi ştirbit supunerea ce ţi-o datorez sau legile

ţării, am avut doar teama că mă va opri strălucirea măreţiei tale! Asta pe de o parte! Pe de altă parte, cunoscut este că tu primeşti şi asculţi cu înţelegere şi milă, chiar şi pe cel mai de rând supus al tău, şi asta m-a liniştit, şi nu m-am îndoit că-mi vei da şi mie curaj să-ţi spun tot ce vrei să afli… O, stăpânitor al dreptcredincioşilor, m-ai încredinţat de puternica ta ocrotire, fără ca să ştii prin ce mi se cuvine, şi sper că vei fi întărit în starea bună faţă de mine!

Îţi voi istorisi deci viaţa mea…

După acest cuvânt ales, după care a vrut să se încredinţeze de bunăvoinţa califului, şi după ce şi-a mai chemat în minte cele trecute, Hogea Hasan a istorisit:

HOGEA HASAN ÎŞI SPUNE ISTORIA…

— Stăpânitor al tuturor dreptcredincioşilor! Spre a înţelege mai bine pe ce căi am ajuns la norocul meu, trebuie întâi de toate să-ţi istorisesc despre doi prieteni ai mei, locuitori ca şi mine ai slăvitei cetăţi Bagdad! Prietenii mei trăiesc, şi pot mărturisi adevărul spuselor mele. Lor le datorez cel mai mult. Aceşti doi prieteni se numesc Saadi şi Saad. Saadi este grozav de bogat, şi are crezul că orice noroc în lume se întemeiază pe stăpânirea marilor bogăţii, căci bogăţiile, cum spunea Saadi, îţi aduc puterea de a nu atârna de nimeni…

De altă părere este Saad! Spune şi el că este bine să ai ce-ţi trebuie, dar numai atât cât îţi trebuie de azi pe mâine, şi spune că omul trebuie să-şi întemeieze fericirea pe virtute, şi are voie să se lase dus de bunurile lumeşti, numai dacă, poate ajunge prin aceasta binefăcător al oamenilor…

Saad trăieşte credincios acestei virtuţi, şi e foarte fericit şi mulţumit.

Şi astfel, cei doi prieteni au ajuns într-o zi, plimbându-se, tocmai la mahalaua unde eu lucram la frânghieria mea, meserie moştenită de la tatăl meu, şi moştenită de el de la părinţii lui, şi aşa, din neam în neam, până la Adam…

Chiar după îmbrăcăminte şi-au dat seama că trebuie să fiu foarte sărac.

S-au apropiat de mine. Văzând că voiau să-mi vorbească, m-am oprit din lucru. Mi s-au închinat amândoi, zicându-mi:

— Pacea fie cu tine!

Saadi şi-a început apoi cuvântul. M-a întrebat cum mă cheamă.

Eu, răspunzând închinăciunii lor, am răspuns:

— Numele meu, stăpâne, este Hasan, şi mi se spune „Alhabbal”, adică, „Frânghierul”, datorită meseriei mele…

— O, Hasane Alhabbal! a început Saadi. Ştiut fiind că nu se află meşteşug mai fără spor, nu mă îndoiesc că al tău îţi aduce totuşi destul spre a putea trăi binişor! Mă mir deci că, deşi munceşti de-atâta timp, n-ai pus nimic de-o parte, şi nu ţi-ai cumpărat multă cânepă!… Ai putea împleti frânghii mai multe, şi ai putea avea ucenici şi calfe, astfel uşurându-ţi viaţa atât de grea…

— Stăpâne! am răspuns. Nu te-ai mai mira că n-am pus de-o parte nimic şi că n-am apucat pe drumul arătat de tine spre a mă îmbogăţi, dacă ai şti că eu, cu toată munca mea din zori în noapte, câştig abia cu cât să-mi pot cumpăra, mie şi familiei mele, pâine şi câteva legume. Am soaţă şi cinci copii, şi niciunul nu este destul de mare spre a mă putea sprijini. Trebuie să-i hrănesc şi să-i îmbrac, şi dacă o gospodărie e chiar cât de mică, sunt totuşi mii de trebuinţe. Cânepa nu e scumpă, într-adevăr, însă trebuie să ai bani ca s-o cumperi, oricât de mic ar fi preţul ei… Din tot ce câştig, întâi pun de-o parte bani pentru cânepă, căci altfel n-aş putea face faţă cheltuielilor casei. Îţi poţi da seama uşor că mi-ar fi peste putinţă să

economisesc, pentru a-mi crea o stare, mie şi familiei. Nu avem, dar nici nu cerem nimănui nimic!

— Hasane Alhabbal! a răspuns Saadi. Nu mă mai mir.

Şi înţeleg prea bine de ce eşti nevoit să te mulţumeşti cu starea ta. Dacă ţi-aş dărui o pungă cu două sute monede aur, nu i-ai întrebuinţa cu folos? Nu crezi că având suma asta, ai putea deveni în scurt timp bogat, cum sunt cei mai de vază bărbaţi din breasla ta?

— Stăpâne, am răspuns eu, pari a fi om cumsecade. Dacă vrei să-mi pui la încercare iscusinţa, ei, bine, pe Alah, îndrăznesc să spun, fără a mă făli, că o sumă mult mai mică ar fi destul spre a-mi înflori nu numai starea, dar spre a ajunge la starea celor mai cuprinşi breslaşi, iar în scurt timp aş fi mai bogat decât toţi bogaţii Bagdadului la un loc! Iscusinţă este destulă, o, stăpâne, dar şi angaralele mele mă trag în jos! Iar dacă ceea ce spui nu e o glumă, îşi aş dobândi averi, le-aş folosi spre binele sărmanilor…

Darnicul Saadi mi-a dovedit îndată că grăise cu inima deschisă. A scos punga şi mi-a dat-o spunându-mi:

— Ia punga, şi vei găsi în ea două sute monede aur. Poţi fi încredinţat că prietenul meu, Saad, aici de faţă, şi cu mine, ne vom bucura foarte, când vom auzi că banii aceştia ţi-au adus înmiită dobândă şi înmiită bucurie…

După ce, o, stăpânitor al tuturor dreptcredincioşilor, am primit punga şi am băgat-o în sân, am fost atât de pătruns de mulţumire, că mi-a pierit graiul. N-am putut rosti niciun cuvânt de recunoştinţă faţă de binefăcătorul meu! N-am fost în stare decât să întind mâna spre poala veşmântului, să i-o sărut, dar Saadi s-a îndepărtat repede, cu prietenul său. Când m-am întors la munca mea, primul gând a fost să găsesc un loc unde să păstrez punga. Nu aveam în sărăcăcioasa

mea casă măcar o ladă, sau un dulap. Nu cunoşteam niciun loc unde să fiu încredinţat că nu va fi descoperită comoara mea… Neaflând altă dezlegare, m-am hotărât să pun banii în cutele turbanului, cum fac toţi cei săraci…

M-am dus acasă. Am luat turbanul, fără să mă vadă nimeni. Am scos din pungă zece monede aur şi le-am pus de-o parte, pentru cheltuielile mai apropiate, iar restul l-am învelit în cutele pânzei, şi aşa mi-am înfăşurat capul. Am cumpărat numaidecât multă cânepă. Apoi, pentru că de mult timp nu mai fusese văzută pe masa noastră o bucată de carne, m-am dus la un măcelar şi am cumpărat carne pentru masa de seară.

Când am vrut însă să pornesc spre casă, cu carnea în mână, s-a repezit deodată din văzduh un vultur flămând, şi mi-ar fi înşfăcat carnea, dacă n-aş fi ţinut-o cu toată puterea! Însă, vai! Mai bine ar fi fost dacă l-aş fi lăsat să ia carnea, căci astfel n-aş fi pierdut punga! Cu cât s-a izbit vulturul de o împotrivire mai mare, cu atât şi-a dat osteneala să-mi smulgă carnea. M-a tras când într-o parte, când în alta, fără să lase prada! Însă, din nefericire, turbanul mi-a căzut. Vulturul a dat drumul prăzii, şi s-a năpustit asupra turbanului, şi a zburat cu el. Am dat un răcnet atât de puternic, încât toţi vecinii s-au speriat, şi, bărbaţi, femei şi copii au venit din toate părţile şi au început a striga spre vultur, să dea drumul prăzii. Însă vulturul nu s-a lăsat speriat, ci s-a tot dus cu turbanul meu, departe, astfel că l-am pierdut repede din ochi…

Ar fi fost cu totul zadarnic să fug după dânsul! M-am întors acasă, nespus de amărât. A trebuit să-mi cumpăr alt turban. Mă chinuia gândul că binefăcătorul meu, când îmi va afla nenorocirea, va găsi-o cu totul de necrezut, şi o va privi ca o vorbă goală, şi necăjit fi-va că darul său intrase în nişte mâini nevrednice…

Am putut trăi un timp, cu ai mei, din ce-mi mai rămăsese din monedele puse de-o parte, dar foarte

repede am ajuns sărac ca mai înainte. Totuşi, nu m-am plâns…

Soaţa mea, aflând pierderea, a fost, dimpotrivă, mâhnită foarte. Fără să-mi dau seama, mi-a scăpat şi faţă de vecini vorba că pierdusem, odată cu turbanul, şi o pungă cu o sută nouăzeci monede aur. Şi pentru că ei îmi ştiau sărăcia şi nu puteau înţelege cum am putut câştiga o sumă aşa de mare, au râs, şi până şi copiii îşi băteau joc de mine…

Au trecut aproape şase luni! Cei doi prieteni s-au plimbat iar prin mahalaua unde locuiam. Saad şi-a adus aminte de mine şi a spus către Saadi:

— Ne aflăm în apropierea uliţei unde stă Hasan Alhabbal. Să ne ducem până la el şi să vedem dacă cele două sute monede aur i-au deschis drumul spre mai bună stare…

— Cu plăcere, a răspuns Saadi. M-am gândit şi eu la el. Vei vedea că s-a întâmplat cu el o mare schimbare. Cred că abia îl voi mai recunoaşte… Sau, dimpotrivă, i-a risipit, ca un nechibzuit…

În timp ce Saadi grăia astfel, au şi intrat în uliţa mea. Saad, Văzându-mă de departe, a spus către prietenul său:

— Iată-l pe Hasan Alhabbal! Nu văd însă nici cea mai mică schimbare! E tot atât de prost îmbrăcat, şi toată deosebirea stă doar în turbanul ceva mai curat. Uită-te singur dacă e adevărat sau nu…

Saadi a văzut prea bine că Saad avea dreptate. Era atât de uluit, încât n-a putut rosti niciun cuvânt. Saad mi s-a închinat. Mi-a spus:

— Deci, Hasane, nici nu trebuie să mai întrebăm cum îţi merg treburile… Fără îndoială că merg mai bine, şi cele două sute monede aur ţi-au îmbunătăţit starea…

— Preaînalţi stăpâni! am răspuns. Trebuie să vă mărturisesc, spre marea mea durere, că speranţele voastre s-au dus vântului, odată cu ale mele! N-o să-mi credeţi poate întâmplarea ciudată! Totuşi, ascultaţi-o, căci vreau să spun adevărul curat…

Şi le-am istorisit păţania mea.

Saadi n-a vrut să creadă.

— Hasane, a spus el, vrei să-ţi baţi joc de mine, căci ceea ce spui e cu totul de necrezut, căci vulturii nu vânează turbane… Ai făcut şi tu ce fac de obicei toţi nechibzuiţii: cum au un ban, îşi lasă îndeletnicirea şi petrec toată ziua benchetuind! Trăiesc bine cât ţin banii, după aceea se întorc iar la sărăcia de mai înainte. Rămâi deci în sărăcia ta, căci ţi se cuvine, şi nedemn ai fost de binefacere…

— Stăpâne! am răspuns. Trebuie să-ţi îngădui să-mi spui aceste cuvinte, şi chiar şi altele, mai amare! Eu le rabd, cu atât mai mult cu cât sunt încredinţat că nu mi se cuvin. Nenorocirea mea cu vulturul ţi-o poate spune orice om din mahala… Întreabă şi tu singur, stăpâne, şi vei afla că nu mint! Trebuie să mărturisesc că nici eu n-am mai auzit despre vulturi răpitori de turbane, totuşi mie mi s-a întâmplat, cum se întâmplă în fiecare zi mii de lucruri care nu s-au mai întâmplat…

Saad mi-a luat partea, şi a istorisit lui Saadi atâtea poveşti ciudate cu vulturi, încât în cele din urmă Saadi a scos din sân punga şi mi-a numărat în mână alte două sute monede aur, şi le-am luat şi le-am băgat în sân.

— Hasane, mi-a spus el. Îţi dăruiesc încă două sute monezi aur. Păstrează-le în loc bun, să nu ajungi iar nenorocit…

Eu l-am încredinţat că-i voi datora recunoştinţă şi mai adâncă.

Şi am vrut să-i mai spun multe, însă n-am mai avut când, căci Saadi s-a îndepărtat repede, cu prietenul său.

Cum s-au dus ei, mi-am lăsat lucrul şi m-am dus acasă, unde n-am găsit nici nevastă, nici copii. Am pus de-o parte zece monede, iar celelalte le-am înfăşurat într-o bucată de pânză, legându-le cu nod. Trebuia găsit un loc bun.

După îndelungată chibzuire, mi-a venit în sfârşit gândul să pun legătura cu bani într-o oală de lut cu

tărâţe, ce stătea într-un colţ, căci nu-mi puteam închipui că nevasta sau copiii au să umble tocmai la oală…

Cum a venit nevasta, i-am spus că mă duc să cumpăr cânepă, însă nu i-am spus nimic despre banii ascunşi.

Şi în timp ce lipseam, a venit la soaţa mea unul ce avea de vânzare un fel de pulbere bună pentru spălat! Şi fiindcă nu avea deloc bani, ea l-a întrebat dacă nu vrea să-i dea pulbere în schimbul unor tărâţe…

Neguţătorul a poftit să vadă tărâţele! Soaţa mea i-a arătat oala. Au căzut la învoială. Ea a primit pulberea, el s-a dus cu oala…

M-am întors cu cânepă cât puteam duce, eu şi cinci hamali; după ce le-am plătit hamalilor pentru osteneală, şi după ce s-au dus, am vrut să mă odihnesc puţin. M-am uitat numaidecât către locul unde lăsasem oala cu tărâţe. Am văzut că nu mai era!

O, stăpânitor al dreptcredincioşilor! Nu-ţi pot descrie groaza ce m-a cuprins! Îndată am întrebat-o pe soaţa mea unde-i oala, şi ea mi-a istorisit despre tocmeală, adăugând că doar câştigase mult…

— Nenorocito! am strigat. Nu ştii în ce nenorocire ne-ai aruncat! Ai crezut că vinzi numai tărâţe, şi l-ai îmbogăţit cu tărâţele tale pe vânzătorul de pulbere…

N-a lipsit mult, şi soaţa mea ar fi căzut în disperare, aflând ce greşeală făcuse în neştiinţa ei! A izbucnit în vaiete puternice, s-a lovit în piept, şi-a smuls părul, şi-a rupt veşmintele. Răcnea:

— Vai mie! Mai pot trăi după nenorocirea asta? Unde să aflu pe neguţătorul de pulbere? Nici nu-l cunosc măcar, căci a venit prima oară pe uliţa noastră, şi poate niciodată n-o să-l mai văd… Vai, dragul meu, ai făcut nespus de rău! De ce nu mi-ai spus şi mie că ai atâţia bani?

— Dragă femeie, am spus eu, potoleşte-te şi gândeşte-te că prin vaietele şi prin ţipetele tale aduni toţi vecinii, şi ei nu trebuie să afle nimic… În loc să se împărtăşească din nenorocirea noastră şi să ne mângâie în durere, îşi vor bate joc! Cel mai bun lucru, deci, e să nu spui la nimeni…

Cât de întemeiate îmi erau cuvintele, greu mi-a fost totuşi s-o fac să uite. Timpul, cel ce lecuieşte cele mai mari suferinţe, a mângâiat-o şi pe ea până la urmă…

Ne-am liniştit. M-am apucat de împletit cu atâta vioiciune, încât nimeni n-ar fi bănuit ce nenorociri mari m-au fost lovit. Mă îndurera o grijă: cum mă voi înfăţişa binefăcătorului meu, când va veni şi va cere socoteală?

Cum cei doi prieteni s-au arătat iar în uliţă, i-am văzut de departe, şi aşa de tare m-am speriat, încât am vrut să las lucrul, să fug, să mă ascund! Am rămas însă locului, prefăcându-mă că nu-i văd. Nu mi-am ridicat ochii, decât când mi-au urat bun găsit! Mi-am lăsat iar ochii în jos. Le-am spus tot ce mi s-a întâmplat. Ajuns la sfârşit cu povestea mea, am mai adăugat:

— Îmi veţi spune poate că ar fi trebuit să ascund în alt loc cele o sută nouăzeci monede, dar aflaţi că oala stătea acolo de mai mulţi ani! Cum mi-aş fi închipuit că tocmai atunci are să vină neguţătorul de pulbere?

— Stăpâne! Am continuat eu către Saadi, se vede că nu a fost cu putinţă să mă îmbogăţesc din dărnicia ta! Dar să vezi că nici n-am risipit ca un nevrednic. Nu voi înceta să am faţă de tine aceeaşi recunoştinţă, ca şi când dărnicia ta şi-ar fi atins ţelul…

Am tăcut. Saadi a răspuns:

— Hasane, chiar dacă aş vrea să cred că tot ce-ai spus e adevărat, nu pot crede în ruptul capului. Nu-mi pare rău după cele patru sute monede aur! Spun că mi le-am furat eu însumi, şi pace bună,

dar am vrut să fac o încercare… să te scot din sărăcie.

Atunci Saad mi-a dat zâmbind o bucată de plumb. Mi-a spus:

— Ia-o, Hasane! Şi lasă-l pe Saadi să râdă! Vei avea ce istorisi cândva despre norocul adus în casă de plumbul acesta…

Eu am crezut că Saad glumea. Totuşi, am primit bucata de plumb, cu mulţumiri şi pentru a-i face pe plac, am băgat-o în sân.

Apoi, cei doi prieteni s-au dus.

M-am apucat de lucru. Seara, când m-am dezbrăcat să mă culc şi mi-am scos brâul, bucata de plumb a căzut jos. Am ridicat-o şi am pus-o undeva.

Tot în noaptea aceea s-a întâmplat ca unul dintre vecinii mei, un pescar, să vadă, la potrivirea năvoadelor, că la unul îi lipsea o bucată de plumb, şi n-avea de unde lua, bazarele fiind toate închise.

Şi cum trebuia totuşi să se ducă la pescuit, cu două ore înainte de ivirea zorilor, s-a plâns soaţei lui de lipsa plumbului, şi a trimis-o în vecini, să caute…

Şi a umblat ea din uşă-n uşă, pe amândouă părţile uliţei, însă n-a găsit ce căuta, şi s-a întors la bărbatul ei, şi el i-a numărat mulţi vecini, cu numele lor, întrebând-o dacă a fost la toţi…

— Da, am fost!

— Da la Hasan Alhabbal ai fost?

— Nu, n-am fost! Mi-a fost prea departe până la casa lui, şi chiar dacă mi-aş fi dat osteneală să mă duc, crezi că aş fi găsit la el plumb? La Hasan trebuie să te duci numai când ai de toate…

— Chiar dac-ar fi aşa, tot trebuia să te duci, să întrebi… căci poate să găseşti tocmai la el plumbul de care am nevoie… Du-te deci numaidecât la Hogea Hasan…

Soaţa pescarului a ieşit din casă, bombănind, şi a bătut la uşa mea. Dormeam. M-am trezit numaidecât. Am întrebat-o ce s-a întâmplat.

— Hasan Alhabbal, a spus ea, bărbatul meu are nevoie de o bucată de plumb pentru năvoade. Dacă ai cumva, te roagă să i-l dai…

I-am răspuns deci vecinei mele că am plumb, dar să facă bine să aştepte puţin, că i-l va aduce soaţa mea.

Soaţa mea s-a sculat şi a căutat pe întuneric. După ce a găsit plumbul, a deschis puţin uşa şi i l-a dat.

Vecina a fost mulţumită foarte că n-a umblat degeaba.

A spus către soaţa mea:

— Dragă vecină, îmi faci un bine aşa de mare, că-ţi făgăduiesc toţi peştii ce-i va prinde bărbatul meu, la prima aruncătură de năvod…

Pescarul s-a bucurat şi el de bucata de plumb, şi a spus că făgăduiala ei va fi adusă întocmai la îndeplinire…

După aceea, şi-a dres năvoadele, şi s-a dus, ca de obicei, cu două ore înainte de ivirea zorilor, la pescuit. La prima aruncătură, a scos doar un singur peşte, însă mai lung de-un cot, şi peste măsură de gras. Norocoase au fost şi celelalte aruncături, însă niciun peşte nu semăna cu cel dintâi, nici pe departe…

După ce a pescuit destul şi s-a întors acasă, la mine i-a fost primul gând, şi am făcut ochii mari, când l-am văzut în faţa mea cu peştele…

— Vecine, a spus el, soaţa mea ţi-a făgăduit azi noapte, drept mulţumire pentru plumbul dat, peştii prinşi la cea dintâi aruncătură. Eu am zis, aşijderea, că ţi se cuvin, şi iată acest peşte pentru tine! Te rog să-l primeşti! Dacă mi s-ar fi umplut năvodul, pe toţi ţi-i aduceam! Mulţumeşte-te deci cu el!

— Vecine, am răspuns. Bucata de plumb valorează aşa de puţin, că n-ar trebui să pui pe ea un preţ aşa mare! Vecinii trebuie să se ajute! Nu ţi-aş primi darul, dacă n-aş fi încredinţat că mi-l dai din inimă, şi că dacă nu l-aş primi te-ai simţi nu

ştiu cum… Îl primesc deci, fiindcă vrei tu, şi îţi aduc mulţumirea mea…

Cu asta s-au sfârşit cuvintele noastre. Am dus soaţei mele peştele.

— Iată, femeie, un peşte… Mi l-a adus vecinul nostru, pescarul, drept mulţumire pentru bucata de plumb…

Când a văzut peştele aşa mare şi gras, soaţa mea a rămas încurcată o clipă:

— Ce să facem cu el? Grătarul nostru e făcut numai pentru peşti mici, iar dacă vreau să fierb peştele acesta cu puţin sos, n-avem oală potrivită…

— Treaba ta… Fă ce vrei, frige-l, fierbe-l, eu tot aşa de mulţumit voi fi…

M-am înapoiat la lucru.

Când soaţa mea a tăiat peştele, i-a găsit în măruntaie un diamant mare, şi spălându-l cu apă, credea că găsise un ciob de sticlă. De fapt, auzise ea grăindu-se despre diamante, şi poate chiar şi văzuse, sau poate chiar le şi ţinuse în mână, dar, oricum, era prea puţin cunoscătoare spre a le deosebi cum trebuie. Iată de ce a dat diamantul celui mai mic copil al nostru, să se joace cu el, împreună cu surioarele şi frăţiorii, şi copiii au luat diamantul, bucurându-se de frumuseţea şi strălucirea lui.

Seara, când s-a aprins lampa, copiii noştri, mai jucându-se cu diamantul, trecându-şi-l din mână în mână, au văzut cum ţâşnea din el o lumină scânteietoare. Au prins să se certe, smucindu-şi-l unul de la altul.

Nu mă prea amestecam în certurile dintre ei, şi puţin îmi păsa când se luau la bătaie şi plângeau, căci ştiam că până la urmă le trece. Copiii mai mărişori s-au rânduit eu noi la masă, ceilalţi primindu-şi şi ei, deoparte, tainul de seară…

Apoi, au început a se juca mai departe, şi făceau gălăgie şi mai mare, încât am vrut să ştiu de ce se

certau, şi l-am chemat pe cel mai mare. L-am întrebat de ce se ceartă…

— Dragă tată, a răspuns copilul, avem un ciob de sticlă, din care ţâşneşte lumină, cum îl apropiem de lampă…

Am poruncit să-mi aducă ciobul. L-am apropiat de lampă, şi lumina aproape că m-a orbit.

Am întrebat-o pe soaţa mea, tot atunci, ce fel de sticlă era aceea şi de unde-o avea.

— Nu ştiu, a răspuns ea. Am găsit-o în pântecul peştelui…

Nu m-am gândit nici eu că ar putea fi altceva decât o sticlă, totuşi am vrut să fac mai multe încercări, şi i-am spus soaţei să ascundă lampa în horn. Şi am văzut atunci că ciobul împrăştie o lumină atât de strălucitoare, încât nu mai aveam nevoie de lampă… L-am pus pe marginea hornului, stingând lampa, şi ciobul ne lumina încăperea toată…

— Iată ce noroc ne-a mai adus bucata de plumb, dată mie de prietenul lui Saadi! De-acum nu va mai trebui să risipim banii pe uleiul pentru lampă.

Când au văzut copiii că am spus să se stingă lampa, şi am pus sticla în locul ei, au început a striga şi a ţipa aşa de tare de bucurie, încât au auzit vecinii. Şi am mai mărit şi noi gălăgia, strigând la copii să tacă, dar nu i-am putut potoli, până nu s-au culcat în paturile lor. Au mai grăit despre sticla minunată, până au adormit.

Ne-am dus şi noi la culcare, şi adormind, şi trecând noaptea, şi venind ziua, m-am dus la lucrul meu, fără să mă mai gândesc la bucata de sticlă.

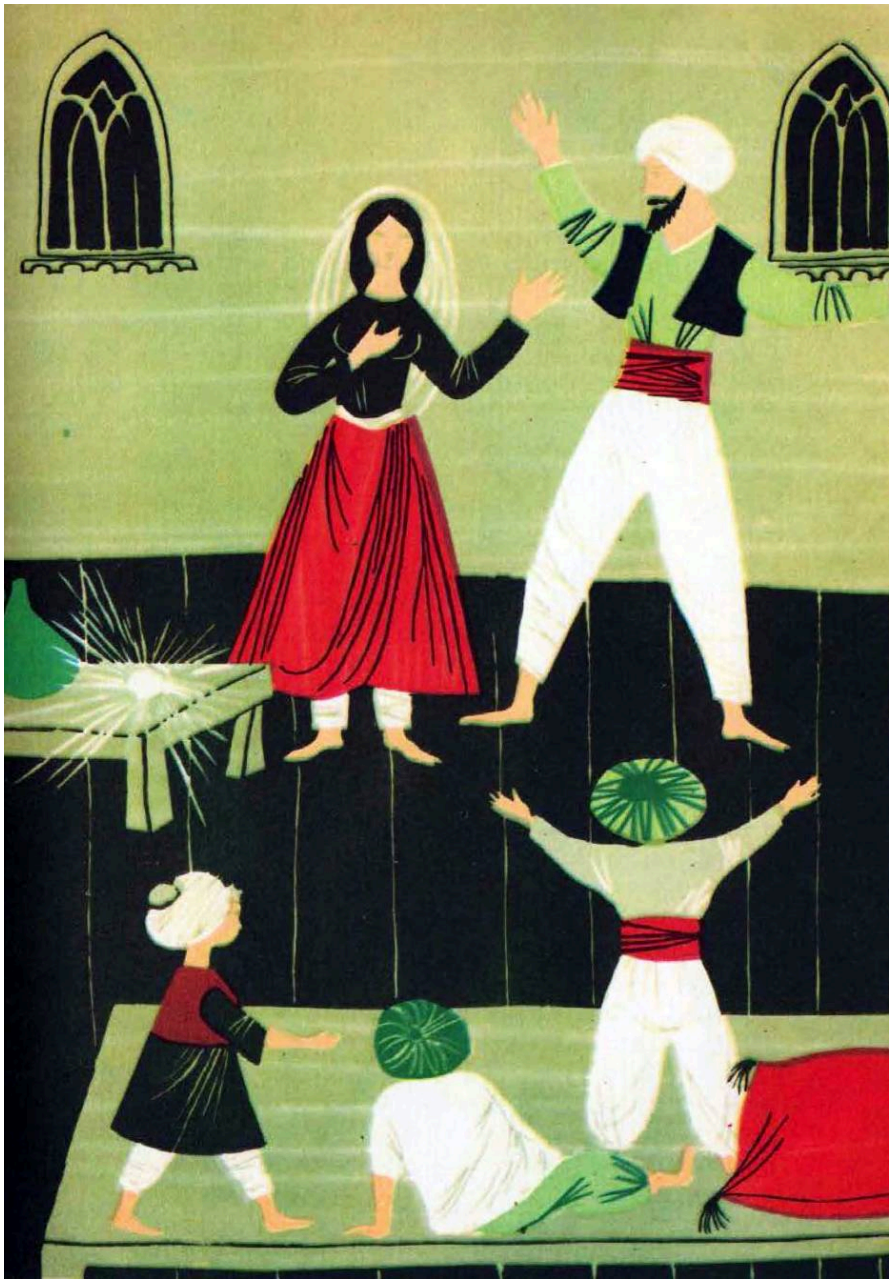

Să nu se mire nimeni de asta, căci aşa i se poate întâmpla oricui n-a văzut toată viaţa diamante, ci numai sticlă proastă, şi chiar dacă a văzut diamante, niciodată nu l-a privit cât preţuiesc…

Trebuie să-ţi spun, o, stăpânitorule al dreptcredincioşilor, că de vecinul meu mă despărţea doar un perete foarte subţire de lemn. Casa asta era a acelui vecin, putred de bogat, după toate semnele bijutier. Încăperea unde dormeau el şi nevasta era despărţită, după cum am arătat, doar de acel perete.

Se şi culcaseră şi adormiseră, când au început copiii mei cu gălăgia, şi s-au trezit, şi n-au mai putut adormi.

A doua zi dimineaţa, soaţa vecinului a venit, atât în numele ei cât şi al bărbatului, să se plângă.

— Dragă vecină! i-a răspuns soaţa mea. Rău îmi pare de cele întâmplate, şi te rog iartă-ne… Ştii doar cum sunt copiii: când râd, când plâng, pentru toate nimicurile… Vino să-ţi arăt pentru ce lucru de nimic au ţipat aşa…

Vecina a intrat în casă, şi soaţa mea a luat diamantul de pe horn şi l-a arătat:

— Vezi? S-au certat pentru bucata asta de sticlă!

Vecina se pricepea la toate pietrele preţioase. Se uita surâzând la diamant. Soaţa mea îi istorisea cum l-a găsit în pântecul peştelui şi cum s-au întâmplat toate.

După ce soaţa mea a tăcut, vecina i-a dat diamantul înapoi:

— Într-adevăr, e un ciob de sticlă, dar pentru că e frumos, ţi-l cumpăr cu plăcere…

Cum au auzit copiii de vânzarea jucăriei, le-au întrerupt cuvântul, cu ţipete puternice, şi au rugat-o pe soaţa mea să le-o lase, astfel că ea a trebuit să le făgăduiască, însă numai spre a-i linişti.

Vecina a trebuit să se întoarcă acasă, şi a rugat-o încet pe soaţa mea, înainte de a se despărţi, să nu

arate bucata de sticlă nimănui, înainte de a-i da şi ei ştiinţă…

Soţul ei plecase mult mai dimineaţă, la prăvălia lui din Maidanul Bijutierilor. Vecina s-a dus la el numaidecât, făcându-i cunoscută descoperirea diamantului! Şi i-a descris în amănunt mărimea, greutatea, frumuseţea şi strălucirea, mai ales minunatul dar de a lumina noaptea, după cum îi istorisise soaţa mea, în flecăreala ei nebănuitoare şi fără judecată…

Vecinul a trimis-o pe soaţa lui înapoi numaidecât, să cumpere diamantul! La nevoie să crească preţul, să-l tot crească, până la orice sumă…

A venit deci ea, a luat-o pe soaţa mea deoparte şi a întrebat-o dacă nu vrea să primească pe sticlă douăzeci monede aur…

Soaţa mea a găsit aşa de mare suma, încât a rămas cu gura căscată, dar a spus că nu face nicio mişcare, niciodată, fără să mă întrebe…

Şi venind vremea prânzului, m-am întors acasă, şi am vrut să intru, dar m-am oprit, auzindu-le grăind…

M-a chemat soaţa mea şi m-a întrebat dacă-i îngădui să vândă bucata de sticlă găsită în pântecul peştelui, cu douăzeci monede aur, căci atâta dă pe ea vecina noastră…

Nu i-am răspuns numaidecât, aducându-mi aminte cum spunea Saad că bucata de plumb îmi va aduce avere şi fericire…

Vecina însă a crezut că nu răspund, pentru că era prea puţin cât da, aşa că a spus repede:

— Îţi dau, vecine, cincizeci… Eşti mulţumit?

Când am văzut că a urcat aşa de repede de la douăzeci la cincizeci, am spus că acesta nu era nici pe departe preţul la care mă gândesc…

— Vecine, a răspuns ea, îţi dau o sută monede aur, preţ, de bună seamă, peste măsură de mare, şi măcar nu ştiu dacă bărbatul meu e gata să dea atât…

Auzind ce spune, i-am cerut o sută de mii monede aur. Totuşi ca bun vecin, spre a-i face ei şi bărbatului ei o îndemână, mă mulţumesc cu o sută mii monede, şi mai jos nu las: dacă nu-i mulţumită, de bună seamă că mai sunt şi alţi bijutieri, gata să dea mai mult…

Vecina mi-a tot dat cincizeci de mii monede aur, dar n-am primit, spunând că nu-l dau decât cu o sută mii…

— Mai mult nu-ţi pot da! a răspuns vecina. Nu pot, fără încuviinţarea bărbatului meu. Cum se întoarce seara, grăiesc cu dânsul, dar te rog să nu vinzi sticla.

I-am făgăduit.

Când soţul ei s-a întors seara acasă, soaţa i-a spus că n-a izbutit nimic, nici cu mine, nici cu soaţa mea, cu toate că-mi dăduse cincizeci mii…

Vecinul a aşteptat până m-am întors de la lucru.

— Vecine Hasane, m-a strigat el, fii bun şi arată-mi diamantul…

L-am poftit la mine şi i l-am arătat.

Şi fiind întuneric, şi-a dat seama îndată, prin lumina diamantului, şi prin minunata lui strălucire, că soaţa lui nu se înşelase… L-a luat în mână şi l-a privit mult, şi nu-şi putea găsi cuvintele de laudă…

— Dragă vecine, a spus el, în cele din urmă, soaţa mea ţi-a dat, după cum spune, cincizeci mii monede aur, dar spre a fi mulţumit cu totul, iată, îţi mai dau douăzeci mii…

— Vecine, am răspuns eu, soaţa ta ţi-ar fi putut spune că am cerut o sută mii; ori îmi dai cât cer, ori rămâne al meu diamantul, căci nu pot lăsa niciun ban…

El s-a mai tocmit mult, cu speranţa că voi lăsa ceva din preţ, şi temându-se că aş putea arăta şi altor bijutieri diamantul, cum şi aveam de gând, mi-a dat preţul!

A spus că de fapt nu are la sine o sută mii, bani-gheaţă, dar că îmi aduce a doua zi, la aceeaşi oră, sau chiar şi mai devreme, toţi banii, şi pentru ca

târguiala să fie socotită încheiată, mi-a adus numaidecât două pungi cu câte o mie monede aur…

Nu ştiu dacă şi-a împrumutat banii de la prieteni, ori s-o fi însoţit la cumpărat cu alţi bijutieri, încă a doua zi mi-a numărat, la ceasul hotărât, o sută mii monede aur, bani-gheaţă pe masă, şi eu i-am dat diamantul!

După ce m-am îmbogăţit aşa, pe neaşteptate, cu dragă inimă m-aş fi aruncat la picioarele lui Saad, spre a-i dovedi recunoştinţa mea, dacă aş fi ştiut unde şade…

Şi venind ziua a doua, m-am dus la mulţi frânghieri, şi le-am dat bani înainte, şi i-am rugat să facă funii. I-am încredinţat că dacă se vor purta bine, au să se înfrupte din bani mulţi şi buni… Şi aşa, am dat bani buni, la toţi frânghierii din Bagdad, şi toţi împleteau funii numai pentru mine, şi toţi erau mulţumiţi că le plătesc la legiuitul soroc.

Şi pentru că baloturile de funii erau acum aşa de multe, am închiriat magazii, şi la fiecare magazie am tocmit, cu bani buni, sameşi. Lucrul acesta bine chibzuit mi-a adus curând însemnate câştiguri. Apoi, vrând a uni într-un singur loc toate magaziile împrăştiate, am cumpărat o clădire mare, largă, însă ruinată. Am poruncit să fie dărâmată şi să se ridice în locul ei casa văzută ieri de luminaţii tăi ochi, o, stăpânitorule al tuturor dreptcredincioşilor… Dar oricât de grozavă pare casa, ea nu-i alcătuită decât din podurile unde-mi pun marfa şi din încăperile de locuit, pentru mine şi ai mei.

Trecuse un timp de când îmi părăsisem căsuţa veche şi mă mutasem în casa mare şi nouă, când, într-o bună zi, Saadi şi Saad şi-au adus aminte de mine. S-au hotărât să facă o plimbare, şi când au ajuns pe uliţa unde mă vedeau de obicei altădată, s-au mirat foarte că nu m-au mai găsit lucrând.

Au întrebat ce s-a întâmplat cu mine. Poate murisem… Însă mare le-a fost mirarea când au auzit că eram acum neguţător mândru, că nu mi se mai spune, ca oricui, Hasan, ci Hogea-Hasan Alhabbal, ceva ce înseamnă Hasan, neguţătorul de frânghii, şi că-mi ridicasem în cutare şi cutare uliţă o casă ca un serai…

Cei doi prieteni m-au căutat. Saadi nu şi-a putut închipui că bucata de plumb dată mie de Saad îmi adusese atâta noroc…

— Mă bucur, o, Saade, i-a spus el. Peste măsură de mult, mă bucur că am putut întemeia fericirea lui Hasan Alhabbal! Căci numai prin banii mei s-a îmbogăţit. Numai că nu-mi place că de două ori m-a minţit, pentru a scoate de la mine patru sute, în loc de două sute monede aur, căci bucata de plumb nu i-a putut aduce atâta noroc. Nimeni n-ar crede una ca asta…

— Aşa crezi tu… a răspuns Saad. Eu însă nu cred aşa, şi nu văd de ce vrei să fii aşa de nedrept cu Hogea Hasan, şi să-l ţii drept mincinos… Îngăduit fie-mi să cred că el ne-a spus adevărul, că nu ne-a ascuns nimic, şi că bucata de plumb i-a fost aducătoarea norocului… Dar Hogea Hasan ne va da curând singur desluşirile…

Şi aşa, cei doi prieteni au ajuns în uliţa unde mi se află casa. Au întrebat, şi li s-a arătat unde stau. Când au văzut poarta din faţă a casei, abia le-a venit să creadă că-i a mea! Au bătut. Paznicul porţii le-a deschis.

Saadi, temându-se să nu săvârşească vreo necuviinţă, a întrebat:

— Drept o fi, oare? Ni s-a spus că această casă e a lui Hogea Hasan. Drept este?

— Drept este! Într-adevăr, aceasta este casa lui, şi poftim înăuntru, a răspuns paznicul porţii.

Cei doi prieteni au intrat. I-am cunoscut numaidecât. M-am ridicat. Le-am ieşit întru întâmpinare. Am vrut să le apuc poala veşmântului, să o sărut. Nu mi-au îngăduit. M-au

îmbrăţişat. I-am poftit pe o canapea, aşezată spre grădină. I-am rugat să se aşeze. Au cerut însă să mă aşez eu pe locul de cinste…

— Stăpânii mei! Am spus. Vă rog, nu mă ruşinaţi mai mult, stând în picioare în faţa mea…

S-au aşezat. M-am aşezat şi eu, în faţa lor.

A început a grăi Saadi:

— Hogea Hasan, nu-ţi pot spune cât mă bucur că te văd în starea asta înfloritoare! Şi mulţumit sunt că ţi-am dăruit de două ori două sute monede aur, şi sunt încredinţat că cele patru sute monede au pricinuit minunata schimbare a stării tale! Că numai banii te-au putut ajuta, dacă nu i-ai cheltuit în nimicuri, ca toţi nevrednicii… Mă bucur mult, Hogea Hasan… Numai un singur lucru nu-l pot pricepe: de ce mi-ai ascuns adevărul de două ori? Nu-i aşa că atunci când te-am văzut ultima dată, ţi-a fost ruşine să mărturiseşti că încă nu te învredniciseşi să te salţi din greu? Aştept să-mi răspunzi, Hogea Hasan, că e aşa cum spun…

Saad a ascultat cu multă răbdare cuvântarea lui Saadi. Când a sfârşit, i-a spus:

— Iartă-mă, o, Saadi, dacă-mi spun cuvântul înaintea lui Hogea Hasan, spre a-ţi arăta că mă mir foarte că nu-l vezi cu inima deschisă faţă de tine, şi-l crezi că te-a minţit, spunându-ţi că banii daţi de tine fără folos s-au pierdut… Ţi-am spus, şi ţi-o spun şi acum; eu l-am crezut pe Hogea Hasan, chiar de la începutul istorisirii lui simple, despre cele două pierderi ciudate! Poţi spune ce vrei, eu sunt însă încredinţat că lucrurile stau chiar aşa. Dar să-l lăsăm pe el să spună, şi el ne va putea lămuri care din noi doi l-a judecat bine, şi care nu…

După ce cei doi prieteni au grăit astfel, am luat cuvântul, şi le-am spus:

— O, voi, înalţilor mei stăpâni! Lămuriri îmi cereţi, şi mărturisesc că mi-aş pecetlui gura pe de-a pururea, spre a nu grăi, dacă n-aş fi bine încredinţat că cearta voastră, în legătură cu mine, nu poate începe decât din prietenia inimilor

voastre! Fiindcă mi-o cereţi, iată, gata sunt să grăiesc, şi vă rog să fiţi bine încredinţaţi că cuvintele mele vor avea, ca totdeauna, sinceritatea focului ceresc al luceferilor…

Şi astfel, le-am spus apoi toată istoria. Totuşi, cuvântul meu n-a fost în stare să-l clintească pe Saadi din ce credea, că adică nu pierdusem banii, şi mă îmbogăţisem cu ei, şi nu cu bucata de plumb.

— Hogea Hasan, mi-a spus Saadi. Întâmplarea cu peştele şi cu diamantul mi se pare tot atât de necrezut ca şi răpirea turbanului de către vultur, ca şi schimbarea tărâţelor cu pulberea… Oricum ar fi, de altfel, m-am încredinţat că tu nu mai eşti sărac, ci bogat, ceea ce am urmărit de fapt de la început şi mă bucur din toată inima…

Şi Saadi s-a ridicat şi a vrut să-şi ia rămas bun.

S-a ridicat şi Saad. M-am ridicat şi eu. I-am oprit.

— Stăpânii mei preaînalţi! Daţi-mi voie să vă fac o rugăminte! Faceţi-mi cinstea de a cina cu mine şi de a petrece la mine noaptea, să vă pot duce mâine dimineaţă pe apă, la o casă mică, de ţară, unde mă bucur din Când în când de aer proaspăt! Vă voi întoarce apoi la Bagdad, pe drumul uscatului, cu caii mei…

— Dacă Saad nu are treburi, a spus Saadi, eu unul primesc cu dragă inimă…

— N-am treburi, a răspuns Saad, şi cum aud că mă pot bucura de o petrecere plăcută, numaidecât primesc… Trebuie numai să trimitem pe cineva pe la noi pe-acasă, să înştiinţeze că vom lipsi…

Am poruncit să fie chemat un slujitor, şi în timp ce ei îi spuneau ce are de făcut, eu am dat poruncă să se întindă mesele…

În sfârşit, ni s-a spus că mesele s-au întins! i-am poftit pe binefăcători, şi ei s-au mirat foarte de luminăţia strălucitoare şi de frumuseţea încăperii, iar băuturile şi bucatele le-au găsit, de asemenea, pe placul lor. În timpul mesei, ne-au cântat fete cu

alăutele, apoi am dat poruncă dănţuitoarelor să ne arate şi ele ce ştiu…

Apoi, m-am înţeles cu Saadi şi Saad să ne sculăm devreme, spre a ne putea bucura de aerul proaspăt, şi ne-am dus, mult înainte de răsăritul soarelui, la ţărmul fluviului; am găsit o luntre bună, acoperită cu covoare, şi am urcat, şi am ajuns, după vreo oră şi jumătate de drum, cu ajutorul a şase luntraşi zdraveni şi a vântului prielnic, la casa mea de ţară…

Cum am coborât, cei doi prieteni s-au oprit, nu atât pentru a privi casa pe dinafară, cât spre a admira felul cum era aşezată, şi măreţele privelişti.

I-am însoţit la odăi, şi aruncându-şi ei ochii asupra podoabelor, le-au aflat frumoase şi la locul lor.

Ne-am dus apoi în grădină, unde nimic nu le-a plăcut mai mult, ca o pădure de lămâi şi portocali, ale căror flori şi fructe parfumau aerul. Şi portocalii şi lămâii erau crescuţi în rânduri, şi erau udaţi de un pârâiaş limpede şi răcoros pornit din fluviu. Umbra şi răcoarea, murmurul blând al apei, cântecul fermecător al păsărilor, şi multe alte frumuseţi le-au plăcut aşa de tare, încât întruna mă lăudau… I-am dus până la capătul dumbrăvii de portocali şi lămâi, apoi i-am dus într-un chioşc umbrit de palmieri. Au intrat şi s-au hodinit pe o canapea acoperită cu covoare şi perne.

Doi dintre băieţii mei, veniţi la aer cu învăţătorul lor, intraseră în dumbravă mai adânc, căutând cuiburi de păsări, şi la urmă au văzut un cuib sus, în ramurile unui copac mare. Au încercat la început să se suie în copac, dar lipsindu-le îndemânarea şi obişnuinţa, au spus unui slujitor să urce, să le aducă puii…

Slujitorul s-a suit, a ajuns până la cuib, şi a văzut, spre marea lui mirare, că cuibul era aşezat într-un turban. A luat deci cuibul, aşa cum era, a coborât cu el, şi a arătat copiilor mei turbanul. Apoi l-a dat celui mai mare, să mi-l aducă…

L-am văzut de departe, venind cu mare bucurie, cum se bucură toţi copiii când găsesc un cuib!

— Vezi, dragă tată, acest cuib e făcut într-un turban…

Saadi şi Saad n-au fost mai puţin uluiţi ca mine! M-am mirat însă şi mai tare, când mi-am recunoscut turbanul răpit de vultur! După ce ne-am uitat la el bine, şi l-am învârtit în toate părţile, i-am întrebat pe cei doi prieteni:

— Preaînalţi stăpâni, aveţi, de bună seamă, ţinere de minte bună, spre a vă aminti că acest turban îl purtam în ziua când mi-aţi făcut prima oară cinstea de a-mi cuvânta?

— Nu cred, a răspuns Saad, că Saadi a băgat de seamă atunci, mai bine ca mine, însă nici eu, nici el nu ne vom putea îndoi, dacă se vor găsi înăuntrul turbanului cele o sută nouăzeci monede aur…

— Preaînalte stăpâne! am răspuns eu. Nu te îndoi, căci turbanul e acelaşi, şi văd, după greutatea lui, că nu poate fi altul, şi-ţi vei da singur seama de asta, dacă te vei osteni să-l iei în mână…

I-am dat turbanul, după ce am scos din el puii.

Saad l-a luat în mână şi l-a trecut lui Saadi, să se încredinţeze şi el de greutate.

— Vreau să cred, cu dragă inimă, că e turbanul tău, a spus Saadi. Totuşi, convingerea mea ar fi mai mare, dacă aş vedea în el cele o sută nouăzeci monede aur…

— Te rog, înalte stăpâne, înainte de a mă atinge de el, încredinţează-te că turbanul se afla în copac, din ziua când mi l-a răpit vulturul… Fără îndoială că vulturul acela sau l-a pus singur, sau i-a dat drumul când trecea pe deasupra copacului, şi ramurile nu l-au lăsat să cadă la pământ… Cercetaţi bine, rogu-vă, spre a nu cădea nicio bănuială asupră-mi…

Saad a trecut numaidecât de partea mea!

— Saadi, a spus el, lucrul acesta te priveşte pe tine, nu pe mine, căci eu am fost încredinţat

dintotdeauna că Hogea Hasan nu vrea să ne înşele.

Pe când Saad grăia astfel, am desfăcut pânza turbanului şi am scos punga! Saadi a cunoscut-o numaidecât. Am deşertat-o pe covor, în faţa ochilor lor, şi am spus:

— Uitaţi-vă, preaînalţi stăpâni, monedele de aur… Rogu-vă, număraţi-le singuri, să vedeţi dacă numărul lor e cel ce trebuie să fie…

Saadi a numărat monedele, şi a găsit că erau o sută nouăzeci.

Mi-a spus:

— Recunosc, Hogea Hasan, că nu te-ai îmbogăţit cu aceste o sută nouăzeci monede aur, însă celelalte o sută nouăzeci, pe care, chipurile, le-ai ascuns într-o oală cu tărâţe, te-au ajutat, de bună seamă…

— Înalte stăpâne! am răspuns eu. Şi-n privinţa celorlalţi bani ţi-am spus adevărul. Cum aş îndrăzni să-l mint pe binefăcătorul meu?

— Hogea Hasan, mi-a spus atunci Saad. Lasă-l pe Saadi în credinţa lui! Îl las şi eu, cu dragă inimă, la convingerea că-i datorezi jumătate din avuţie; el trebuie însă să creadă că prin bucata de plumb ai câştigat jumătatea cealaltă, aşa încât n-are voie să se mai îndoiască de găsirea diamantului…

Vorba s-a sfârşit aşa. Ne-am ridicat, ne-am înapoiat în casă, unde ne aşteptau mesele întinse.

După ce am ospătat, i-am lăsat pe oaspeţii mei singuri. M-am dus la sameşul casei şi la grădinar, spre a-i milui cu porunci. M-am întors apoi la oaspeţi. Am grăit de una, de alta, până a trecut căldura cea mare. Apoi ne-am dus în grădină, şi am stat la răcoare, până aproape de apusul soarelui.

Apoi, toţi, însoţiţi de un slujitor, ne-am urcat pe cai şi am ajuns, pe-o lună minunată, la Bagdad, pe la cea de a doua strigare a străjilor…

Am băgat de seamă că nu mai aveam orz pentru cai. Magaziile de cereale erau închise, şi era prea

târziu, oricum!

Unul dintre slujitorii mei a căutat pe la vecini, şi a găsit, într-o prăvălie încă deschisă, o oală cu tărâţe. A cumpărat tărâţa cu tot cu oală, spunând că a doua zi o duce înapoi!

Şi când slujitorul a turnat tărâţa în iesle, şi când a vrut s-o împrăştie dinaintea cailor, a simţit că a pus mâna pe o legătura destul de grea! Mi-a adus-o, fără s-o desfacă, aşa cum a găsit-o, şi a adăugat că era poate basmaua cu bani despre care m-a tot auzit spunând de câte ori povesteam prietenilor istoria mea…

— Preaînalţilor stăpâni! am strigat către binefăcătorii mei. Se vede că nu sunteţi cu totul convinşi de adevărul spuselor mele, despre oala cu tărâţe… Aici, am continuat eu către Saadi, aici sunt celelalte o sută nouăzeci monede aur, primite de la tine! Le cunosc după legătură…

Am dezlegat tot atunci basmaua şi am numărat banii în faţa lor. Am spus tot atunci să mi se aducă oala. Am cunoscut-o îndată, şi am trimis-o soţiei mele, cu întrebarea dacă o cunoaşte… Ea a cunoscut-o numaidecât! A trimis răspuns că aceea era, şi nu alta…

Atunci, neîncrezătorul Saadi s-a dat în sfârşit bătut, şi a spus către Saad:

— M-ai biruit, Saade! Recunosc că banii nu aduc totdeauna alţi bani…

După ce Saadi şi-a sfârşit cuvântul, i-am spus:

— Înalte stăpâne! Nu pot îndrăzni să-ţi dau înapoi monezile de aur! Însă nădăjduiesc că vei încuviinţa să-i împart mâine săracilor şi neputincioşilor…

Cei doi prieteni şi-au mai petrecut o noapte în casa mea şi venind dimineaţa, m-au îmbrăţişat şi s-au dus acasă. Am rămas prieten şi cu Saadi, şi cu Saad…

Califul Harun a ascultat, cu ochii mari, istoria lui Hogea Hasan. Abia după ce povestitorul a tăcut, el şi-a da seama că ajunsese la sfârşit…

— Hogea Hasane, a spus califul. N-am mai auzit de mult o istorie ca a ta. Trebuie să-ţi cheltuieşti banii numai pentru faceri de bine! Pe urmă, am bucuria să-ţi spun că diamantul ce ţi-a întemeiat norocul se află în vistieria mea, şi îmi face plăcere să ştiu cum a ajuns acolo. Deoarece, poate că în sufletul lui Saadi mai dăinuie vreo îndoială asupra acestui diamant, aş vrea să-l aduci la mine. Să poftească şi Saad, numaidecât! Vistiernicul să le arate diamantul, iar Saadi, dacă nu s-a lecuit încă de necredinţa sa, să se convingă că banii nu sunt totdeauna mijloc de îmbogăţire a sărmanilor! Bogăţia cea mare stă într-adevăr numai în vrednicie, după cum bine a spus Saad! Plumbul a încăput în mâna unui pescar ce-şi câştiga hrana cu sudoare; din munca lui a venit şi norocul tău! Şi nu uita Hogea Hasan! Spune istoria ta şi vistiernicului, iar el s adune caligrafii, s-o scrie, şi să fie păstrată printre como rile mele, alături de diamant…

Apoi, printr-un semn din cap, califul a dat a înţelege şi lui Hogea Hasan, şi lui Sidi Numan, şi lui Baba Abdallah că a fost mulţumit de istoriile lor.

Ei şi-au luat rămas bun, aruncându-se la picioarele lui. Apoi s-au dus acasă.

*

* *

Şeherazada a vrut să înceapă altă poveste, însă Riar Şal a spus că o ascultă bucuros noaptea următoare…

ISTORIA LUI ALI HOGEA, NEGUŢĂTOR DIN BAGDAD

Şi venind noaptea următoare, Şeherazada a prins, în sfârşit, a spune:

— Sub cârmuirea califului Harun al Raşid, trăia la Bagdad un neguţător. Îl chema Ali Hogea. Nu era nici bogat, nici sărac. Trăia în casa părinţilor, şi nu avea nici nevastă, nici copii. Şi cum trăia el, cu totul după pofta inimii, trei nopţi la rând a avut un vis…

Se făcea că se arată un moşneag cucernic, cu privire ageră şi aspră, şi că-l mustră că încă nu călătorise în hagealâc, la Mecca…

Ali Hogea s-a hotărât să nu mai zăbovească. Şi-a vândut aproape tot ce avea şi şi-a oprit doar mărfuri cu căutare la Mecca. A închiriat casa. Astfel, când caravana din Bagdad voia să pornească, era şi el gata, dar a mai vrut să pună bine o mie monezi aur. A ales un vas de mărime potrivită, a pus mia şi l-a umplut-ochi cu măsline, şi după ce l-a închis bine, l-a dus la un prieten bun, neguţător, şi i-a spus:

— O, frate! Ştii că peste câteva zile pornesc cu caravana, la Mecca, în hagialâc! Fii deci aşa de bun şi ia în păstrare acest vas cu măsline, şi păstrează-l până mă întorc…

— Poftim aici cheia de ia magazia mea, a răspuns prietenul bucuros. Du-ţi singur vasul şi aşază-l unde vrei, căci eu îţi făgăduiesc că neatins îl vei găsi…

Când a sosit ziua plecării caravanei, Ali i s-a alăturat cu o cămilă, încărcată cu mărfuri rare, şi a ajuns cu bine la Mecca. A cercetat şi el, cu ceilalţi hagii, templul în toată lumea vestit. Apoi, cum şi-a îndeplinit datoriile de hagiu, şi-a scos mărfurile, să

le vândă sau să facă schimb. Şi zărindu-i mărfurile doi neguţători, le-au găsit aşa de frumoase, încât s-au oprit să le cerceteze mai bine, deşi nu aveau nevoie de mărfuri ca acelea. După ce le-au cercetat, la plecare unul a spus celuilalt:

— Dacă neguţătorul acesta ar şti cât ar putea câştig: a cu mărfurile lui la Cairo, le-ar duce într-acolo, şi nu le-am vinde aici, unde valorează aşa puţin…

Auzind Ali Hogea ce spun ei, şi pentru că frumuseţea Egiptului de o mie de ori îi fusese lăudată, s-a hotărât să se folosească de prilej şi să se ducă în ţara Egiptului. Şi-a împachetat din nou mărfurile, şi în loc să se înapoieze la Bagdad, s-a alăturat unei caravane spre Cairo. Şi odată ajuns la Cairo, n-a avut de ce să-i pară rău! Şi-a vândut mărfurile în câteva zile, cu mult mai mult decât nădăjduia! A cumpărat alte mărfuri, să se întoarcă cu ele la Damasc. Dar caravana spre Damasc având să pornească abia peste şase săptămâni, Ali Hogea a cercetat nu numai toate ciudăţeniile din Cairo, ci a vizitat şi piramidele, a călătorit o bucată bună pe Nil în sus, şi a admirat cele mai renumite cetăţi de pe malurile fluviului. Şi trecând caravana spre Damasc, prin Ierusalim, Ali Hogea s-a folosit şi de acest prilej, şi a cercetat vestitul templu al Ierusalimului…

Apoi, Ali Hogea a aflat Damascul nemăsurat de plăcut cu bogăţia de ape, cu frumoasele livezi şi minunatele grădini. Tot ce citise până atunci în cărţile de istorie, despre frumuseţea şi farmecul Damascului, i s-a părut că stă mult sub adevăr, şi s-a oprit acolo timp îndelungat.

Dar pentru că nu putea uita că era tocmai de la Bagdad, în cele din urmă a trebuit să plece, şi a ajuns şi la Alepo, unde a rămas un timp, apoi a trecut Eufratul, şi a luat-o pe drumul spre Mosul, cu gând să scoboare pe apa Tigrului, s-ajungă mai repede.

Cum a ajuns la Mosul, cu nişte neguţători persieni, cu care se împrietenise bine, ei l-au hotărât, fără osteneală să-i mai însoţească până l-a Siraz, de unde s-ar putea întoarce la Bagdad uşor, şi cu câştig mare! Şi astfel, i-a însoţit Ali pe persieni prin cetăţile Sultanieh, Rei, Kaam, Ispahan şi Siraz, şi a mers cu ei şi în India, şi iar s-a întors la Siraz, şi aşa trecuseră şapte ani de la plecarea din Bagdad!

În vremea asta, prietenul căruia îi încredinţase vasul cu măsline nu s-a mai gândit nici la el, nici la vas. Însă tocmai când Ali venea cu caravana de la Siraz, prietenul său, neguţătorul, ospăta într-o seară în mijlocul alor săi, iar soaţa lui i-a spus că ar mânca măcar câteva măsline…

— Ah! a strigat neguţătorul, auzind-o. Îmi aduc aminte că Ali Hogea mi-a dat acum şapte ani, înainte de a porni la Mecca, un vas cu măsline, şi l-a dus singur în magazie, să le găsească la întoarcere cum le-a pus… Unde să fie oare Ali Hogea? Mi-a spus unul, după întoarcerea caravanei, că el s-a dus în Egipt, şi fără îndoială că a murit acolo, dacă atâţia ani nu s-a arătat! Putem mânca măslinele dacă vor mai fi fiind bune… Daţi-mi o farfurie şi o lumânare, căci vreau să aduc îndată câteva, să le gustăm…

— Dragă bărbate, i-a răspuns femeia, te rog, nu săvârşi asemenea faptă! Ştii doar că nimic nu-i mai sfânt decât lucrul încredinţat! Spui că au trecut şapte ani, că Ali Hogea s-a dus la Mecca şi nu s-a mai întors; ţi s-a mai spus că s-a dus în ţara Egiptului, şi nu poţi şti dacă nu s-a dus de-acolo mai departe… Oricum, nu ai nicio ştire despre moartea lui, şi se poate întoarce mâine, sau poimâine. Ce ruşine ar fi pentru noi toţi, dacă se întoarce Ali şi nu-i vei putea da vasul cum l-a lăsat! Îţi spun că nu mai am poftă să gust măsline! Pe de altă parte, măslinele lui Ali vor fi fiind putrede şi stricate. Şi dacă Ali nu s-a adăugat morţilor, şi se întoarce şi vede că te-ai atins de

lucrul lui, ce va spune despre prietenia şi credinţa ta?

Femeia i-a grăit aşa de mult, numai pentru că l-a văzut încăpăţânat. Într-adevăr, el nu i-a ascultat bunul sfat, ci s-a sculat, a luat o lumânare şi o farfurie şi s-a dus în magazie.

— Cel puţin să nu uiţi că eu n-am niciun amestec! a strigat ea.

Neguţătorul a rămas totuşi surd şi la aceste cuvinte.

Cum a intrat în magazie, a luat vasul, a ridicat capacul şi a găsit toate măslinele stricate. Dar, spre a se încredinţa că nu-s stricate numai cele de deasupra, a răsturnat vasul, şi numaidecât au căzut în farfurie şi câteva monezi de aur… Neguţătorul, lacom din fire, a cercetat vasul mai bine, şi a văzut că se află în el numai o farfurie de măsline, restul, până la fund, fiind aur curat… A turnat măslinele la loc şi s-a înapoiat în casă.

— Femeie, a spus el, ai avut dreptate, măslinele sunt stricate, şi am închis vasul la loc, astfel că Ali Hogea dacă se mai întoarce cândva, nici nu-şi va da seama că m-am atins de el…

— Făceai mai bine dacă mă ascultai! a răspuns femeia. Bine era dacă nu-l atingeai deloc!

Toată noaptea s-a gândit neguţătorul cum să facă să-şi însuşească aurul lui Ali Hogea…

Şi trecând noaptea, şi venind dimineaţa, a cumpărat măsline din acel an, le-a dus în magazie. A aruncat măslinele vechi din vasul lui Ali, a luat banii, şi i-a pus, bine la păstrare. Apoi a umplut vasul cu măslinele proaspete l-a acoperit cu acelaşi capac şi l-a aşezat pe locul vechi.

Cam la o lună după ce neguţătorul a săvârşit fapta mârşavă, ce avea să-i priască aşa de rău, a sosit şi Ali Hogea la Bagdad!

Şi, cum înainte de plecarea sa îşi închinase casa, a tras la han, până se va muta chiriaşul. Iar a doua zi, l-a căutat pe prietenul său, neguţătorul, şi acesta

i-a urat bun venit îmbrăţişându-l şi arătând mare bucurie…

— Căci, spunea el, pierdusem aproape orice speranţă că te voi mai vedea vreodată! Se spunea, Ali Hogea, că te-ai adăugat strămoşilor…

După închinările obişnuite, Ali Hogea l-a rugat să-i aducă vasul cu măsline.

— Scumpul meu Ali, a răspuns neguţătorul. Poftim cheia de la magazia mea; ia-ţi singur vasul, căci îl vei găsi în acelaşi loc, unde l-ai pus atunci…

Ali Hogea s-a dus în magazie, şi-a luat vasul, şi după ce i-a dat cheia înapoi, şi i-a mulţumit încă o dată, s-a înapoiat la han.

Cum a deschis vasul şi a băgat mâna, s-a minunat, negăsind nicio monedă! Credea că se înşală, că are vedenii, şi pentru a pune repede capăt oricărei îndoieli, a luat farfurii, a deşertat în ele toate măslinele, dar n-a găsit nicio monedă! A înlemnit. Apoi şi-a ridicat mâinile şi ochii spre cer, şi a strigat:

— E adevărat oare? Se poate? Tocmai omul socotii drept prietenul meu cel mai bun?

Şi Ali Hogea s-a dus înapoi la neguţător:

— Dragă prietene, nu te mira că mă întorc aşa de repede, dar mărturisesc că am recunoscut vasul cu măsline, însă în afară de măsline, mai pusesem în el şi o mie monezi aur, şi nu le mai găsesc în vas… Poate ai avut nevoie de bani, şi i-ai băgat în negoţul tău? Dacă-i aşa, eu îţi stau la îndemână, şi ţi-i mai las, dar, te rog, scapă-mă de neliniştea asta şi iscăleşte o poliţă… apoi mi-i poţi da când vrei…

Neguţătorul a răspuns:

— Dragă prietene Ali! Când mi-ai adus vasul cu măsline, nici măcar nu l-am atins. Nu ţi-am dat eu cheia de la magazie? Nu l-ai dus tu, singur, acolo, şi l-ai găsit în acelaşi loc unde l-ai pus? Nu l-ai găsit tot acoperit? Dacă ai pus înăuntru aur trebuie să mai fie în vas, dar tu mi-ai spus că sunt numai

măsline, şi eu am crezut. Mai mult nu ştiu nimic. De altfel poţi crede ce vrei!

Ali Hogea a întrebuinţat toate mijloacele, să-l înduplece să-şi mărturisească nedreptatea.

— Eu, unul, trăiesc bucuros în pace cu toată lumea, a spus el. Îţi mai spun o dată, mi-ar fi peste măsură de neplăcut dacă îndărătnicia ta m-ar sili să aleg calea judecăţii…

— Ali, a răspuns neguţătorul, tu mărturiseşti singur că mi-ai dat spre păstrare un vas cu măsline. Ţi l-ai luat înapoi cu mâna ta, l-ai dus unde-ai vrut, şi acum vii să-mi ceri o mie monezi aur! Mi-ai spus tu oare că sunt monezi în vas? Nu ştiu dacă au fost măcar măsline, căci nici măsline nu mi-ai arătat! De ce nu ceri şi perle, şi diamante? Îţi dau un sfat: du-te acasă, să nu se strângă tot poporul în faţa prăvăliei mele…

Într-adevăr, se şi opriseră câţiva oameni, şi auzind cuvintele mânioase ale neguţătorului, au început a veni chiar şi neguţători vecini, spre a vedea despre ce era vorba şi spre a-i împăca.

După ce Ali Hogea le-a spus cum stau lucrurile, cei mai de vază neguţători l-au întrebat pe făptaş ce are de răspuns? Neguţătorul a recunoscut că a păstrat vasul lui Ali, tăgăduind însă că l-ar fi atins măcar, şi jurând că ştia că în vas erau măsline, numai pentru că aşa-i spusese Ali Hogea… În acelaşi timp, îi lua pe toţi martori că Ali Hogea îl batjocorise prin cuvinte grele…

— Îţi aduni ruşinea cu mâna ta! i-a răspuns Ali. Pentru că te porţi aşa, te voi trage în judecată…

Să vedem dacă vei avea neruşinarea să spui şi-n faţa cadiului tot aşa…

— Foarte bine, a răspuns neguţătorul, neîndrăznind să spună că nu merge la judecată. Tocmai judecată cer şi eu! Şi vom vedea cine are dreptate…

Ali Hogea l-a dus în faţa cadiului, şi l-a pârât că i-a furat o sumă de o mie monezi aur, şi, totodată, a lămurit cum s-au petrecut lucrurile…

Cadiul l-a întrebat dacă are martori. El a răspuns că n-a socotit că-i trebuie asemenea măsură, căci a socotit pe neguţător drept prieten, şi l-a cunoscut ca om cinstit… Iar neguţătorul, apărându-se, n-a spus mai mult decât spusese lui Ali Hogea în faţa vecinilor, şi a încheiat, zicând că-i gata să întărească jurământul că învinuirea de furt a o mie

monezi aur este neîntemeiată! Cadiul i-a luat jurământul, şi l-a, trimis acasă. Mâhnit peste măsură, Ali Hogea a spus că nu se dă mulţumit cu hotărârea şi îşi va duce plângerea până în faţa califului Harun al Raşid!

Cadiul însă nu s-a mirat de nesupunerea lui Ali Hogea, ci a ţinut seama că era amărât. Credea că şi-a făcut datoria deplin, îndreptăţind un pârât împotriva căruia nu s-a putut aduce niciun temei…

În timp ce neguţătorul mergea spre casă, plin de bucuria de a-l fi biruit pe Ali Hogea şi de a fi dobândit atât de lesne o mie galbeni, bietul Ali Hogea a întocmit o plângere şi a aşteptat până la rugăciunea de prânz, când califul trebuia să se întoarcă de la moschee. S-a aşezat într-o uliţă, în calea lui Harun al Raşid, şi când a trecut, el a ridicat mâna cu plângerea, aşa că un cămăraş a ieşit îndată din alai şi a luat-o.

Ali Hogea ştia că Harun al Raşid avea obicei să citească plângerile îndată după întoarcerea în serai, şi a mers în urma alaiului, a intrat în serai, şi a aşteptat până ce cămăraşul a ieşit în prag şi i-a spus că plângerea i-a fost citită… I-a mai spus la ce oră din ziua următoare va fi înfăţişarea… Apoi cămăraşul l-a întrebat unde stă neguţătorul, şi l-a înştiinţat şi pe el, să poftească în ziua şi la ceasul hotărât.

Dar venind seara, califul, împreună cu marele vizir Djafar, şi cu Mesrur şi-au făcut toţi trei plimbarea prin cetate.

Mergând ei astfel, Harun a auzit larmă într-o ogradă, şi şi-a iuţit paşii. A ajuns la o poartă. S-a uitat printr-o crăpătură. A văzut o curte unde se mai jucau, la lumina lunii, vreo zece-cineisprezece copii. Harun ar fi vrut să afle ce joc anume jucau, şi s-a aşezat pe banca de piatră de la poartă…

— Hai să ne jucăm de-a cadiul! a strigat un băiat. Deci eu sunt cadiul, şi voi trebuie să-l jucaţi pe Ali Hogea şi pe neguţătorul care i-a furat cele o mie monezi aur…

Califul şi-a adus aminte de plângerea primită. Şi-a aţintit bine auzul, să vadă ce hotărâre va da judecata copiilor…

După cum bine se vede, gâlceava dintre Ali Hogea şi neguţător. Străbătuse în lung şi lat Bagdadul, şi făcuse vâlvă mare chiar şi printre copii! Iată-i deci pe copiii din ograda aceea, împărţindu-şi rosturile la judecată! Iată-l pe băiatul cel mai mărişor aşezându-se într-un închipuit jilţ de cadiu! Iată-l pe altul, luându-şi rostul de staroste al strigărilor, şi iată-i şi pe pricinaşi…

— Să se înfăţişeze numaidecât judecăţii noastre înalte Ali Hogea! A cuvântat starostele strigărilor, şi un băiat blând a făcut un pas înainte…

— Acum, a reluat starostele strigărilor, să se înfăţişeze neguţătorul din Bagdad, pârât de către Ali Hogea… Se înfăţişează neguţătorul, sau nu?

— Se înfăţişează! a răspuns un băiat cu ochi prefăcuţi anume răi, cum i-o cerea prilejul…

— Ali Hogea! a strigat califul. Ce vrei de la acest neguţător?

Ali Hogea a făcut o adâncă plecăciune şi a istorisit cadiului toată pătimirea lui, punct cu punct, de la început până la sfârşit, şi cum s-a dus la Mecca, în cuvenitul hagialâc, şi cum, înainte de a porni, a încredinţat neguţătorului vasul cu măsline; măslinele erau însă numai la faţă, căci în cuprins vasul avea aur greu…

Micul cadiu a ascultat până la capăt toată istoria, cu o răbdare adâncă, de cadiu adevărat şi trecut prin multe. Şi-a întors apoi închipuita barbă, şi şi-a semeţit-o asupra pârâtului:

— De ce nu dai înapoi aurul lui Ali Hogea? Ce, crezi că a pierit dreptatea la Bagdad? Dă omului aurul înapoi!…

— Preaînalte şi dreptcredincios cadiu! a răspuns pârâtul. N-am luat, nu dau! Ali Hogea putea mărturisi că avea în vas un elefant…

Freamăt mare a bântuit ceata copiilor ascultători la aceste cuvinte spuse cu făţişă obrăznicie!

Pârâtul s-a întors, s-a uitat la ei chiorâş. După aceea, iar s-a întors spre cadiu, cu un aer de biruinţă:

— Vrea Ali Hogea să jure pe sufletul său că e adevărat ce spune? Vrea?

— Să nu ne grăbim cu jurămintele… a răspuns liniştit cadiul. Până la jurământ mai este, căci întâi şi-ntâi vreau să văd vasul cu pricina! Ali Hogea, l-ai adus poate cu tine?

— Nu… a răspuns Ali Hogea.

— Atunci fă bine şi repede-te şi adă-l…

— Iată, l-am adus! a spus închipuitul Ali Hogea, după o clipă, prefăcându-se că pune dinaintea cadiului un vas.

— Cunoşti acest vas, pârâtule? Îl cunoşti? a întrebat cadiul. Acesta este?

— Da, acesta este… a răspuns pârâtul, lăsându-şi ochii în pământ.

— Şi acum, a continuat cadiul, poruncesc ca vasul să fie deschis! Îl deschideţi odată, sau nu?

— Numaidecât, preaînţeleptule cadiu! a răspuns Ali Hogea, şi numaidecât s-a prefăcut că ia capacul de pe un vas…

Cadiul s-a plecat adânc, prefăcându-se că se uită înăuntrul unui vas:

— Aferim! Frumoase măsline! a spus el. Se poate să gust? Îmi îngăduiţi?

— Cu plăcere! a răspuns Ali Hogea, şi cadiul s-a prefăcut că ia o măslină. S-a prefăcut că o duce la gură, că o mestecă. A plescăit din buze:

— Aferim! Straşnice măsline… Crezusem însă că nişte măsline păstrate şapte ani nu mai sunt chiar atât de bune! Poruncesc să mi se înfăţişeze tot acum câţiva neguţători de măsline…

Ceata copiilor ascultători s-a învolburat. Au ieşit la faţă doi:

— Sunteţi neguţători de măsline? i-a întrebat cadiul.

— Da.

— Aferim, bre! Să-mi răspundeţi numaidecât la o întrebare…

— Aferim, cadiule! S-o auzim…

— Ştiţi cât ţin măslinele puse bine la păstrare? Ştiţi? Ţin un an? Doi?

— Stăpâne! au răspuns neguţătorii. Chiar puse bine în saramura lor, şi chiar dacă le-ai păstra ca pe ochii din cap, după trei ani măslinele sunt bune de zvârlit la porci… După trei ani îşi pierd şi gustul, şi culoarea, şi li se chircesc chiar sâmburii…

— Aferim răspuns! a strigat cadiul. Şi acesta fiind adevărul, fiţi buni şi uitaţi-vă la măslinele din acest vas: cam de când credeţi că au fost puse la saramură?

Neguţătorii s-au prefăcut că se uită, că cercetează măslinele dintr-un vas.

— Sunt proaspete de tot, luminate cadiule!

— N-aveţi dreptate, bre! Le-a răspuns cadiul. Ali Hogea spune că le-a pus în vas acum şapte ani…

— Stăpâne, au răspuns neguţătorii. Orice-ar spune Ali Hogea, măslinele din vas sunt culese anul acesta, acum câtva timp! N-aveţi decât să întrebaţi pe cine vreţi, şi dacă nu va mărturisi tot aşa, unde ne stau picioarele să ne stea capetele…

Pârâtul s-a mişcat cu nelinişte. Era crunt sub sprâncene. A vrut să spună că neguţătorii nu mărturisesc adevărul. Dar n-a mai apucat a deschide gura. Cadiul a poruncit gâzilor să-l ia între iatagane, să-l urce în furci, la luminatele porţi ale Bagdadului…

Aşa şi-au sfârşit copiii jocul, bătând bucuroşi din palme şi năpustindu-se asupra închipuitului pârât.

Cine-ar fi în stare să descrie cât a admirat califul Harun înţelepciunea acelui băiat, că dăduse o hotărâre atât de dreaptă, într-o pricină atât de sucită?

Şi astfel, după ce jocul s-a sfârşit, s-a ridicat şi Harun sătul de uitat prin crăpătură, şi tot atunci l-a

întrebat pe Djafar dacă văzuse şi el judecata copiilor, şi dacă o văzuse, ce crede? Dreaptă fost-a?

— Stăpânitor al dreptcredincioşilor! a răspuns Djafar. Nimeni nu-i mai uluit ca mine! Cum, se poate înţelepciune atât de rară, la vârstă atât de fragedă?

— Dar ştii tu, Djafare, că mâine am de hotărât în aceeaşi pricină, că adevăratul Ali Hogea mi-a dat astăzi plângere?

— Ştiu asta, o, preaînalte, chiar din gura ta…

— Crezi deci că aş putea da altă hotărâre decât cea auzită mai-nainte?

— Dacă lucrurile stau întocmai, cred că stăpânul meu nu poate da altă hotărâre…

— Ţine minte… a spus califul mai departe. Adă mâine copilul la mine, el să hotărască… Să vină şi cadiul ce l-a lăsat pe tâlhar slobod, ca să vadă, din pilda copilului,

Care-i este datoria. Pe de altă parte, aş vrea să porunceşti să i se spună lui Ali Hogea să aducă cu sine vasul şi totodată să vină doi neguţători de măsline…

Califul îşi da poruncile, urmându-şi raita de noapte prin Bagdad. N-a mai întâlnit însă nimic vrednic de luare aminte.

Şi trecând seara, şi venind dimineaţa, marele vizir Djafar s-a dus la casa unde fusese jocul copiilor, şi a cerut să grăiască cu stăpânul. Şi fiind dus stăpânul întru ale sale, Djafar s-a îndreptat spre soaţa lui, şi i s-a închinat. A întrebat-o câţi copii are? Doi? Trei?

— Trei, a răspuns ea, şi a poruncit să i se înfăţişeze tustrei.

— Dragilor copii! le-a spus marele vizir. Cine dintre voi era ieri seară cadiul?

Băiatul cel mare a răspuns că el, şi s-a făcut deodată palid.

— Fiul meu, i-a spus marele vizir Djafar. Vino cu mine, căci vrea să te cunoască Harun al Raşid,

stăpânitorul dreptcredincioşilor…

Mama băiatului s-a speriat îngrozitor, auzind aceasta:

— Dar de ce vrea stăpânul dreptcredincioşilor să-mi răpească fiul?

Marele vizir a liniştit-o, făgăduindu-i că cel târziu într-o oră fiul i se va întoarce, şi va afla şi ea, cu bucurie mare, pentru ce a fost chemat…

— Dacă-i adevărat ce spui, s-a liniştit mama, cel puţin îngăduie-mi să-i pun un veşmânt mai frumos, să se poată înfăţişa în faţa stăpânitorului dreptcredincioşilor…

Şi fără să mai piardă timp, a pus băiatului un veşmânt frumos, şi marele vizir l-a luat de mână, şi l-a înfăţişat califului. Era timpul înfăţişărilor. Ali Hogea şi neguţătorul veniseră.

Văzând că copilul era însă speriat un pic, Harun al Raşid i-a spus:

— Vino, fiule, apropie-te… Deci tu eşti cel ce a hotărât ieri, în gâlceava dintre Ali Hogea şi neguţător! Te-am văzut, te-am ascultat, şi sunt mulţumit. Aferim de tine…

Băiatul s-a liniştit. A răspuns sfios şi la locul lui, că el a fost acela…

— Fiul meu, a continuat califul. Am să-ţi arăt azi pe Ali Hogea cel adevărat şi pe adevăratul neguţător! Hai, îndrăzneşte! Vino şi aşază-te lângă mine…

Cu aceste cuvinte, califul l-a luat de mână, s-a urcat pe tronul său, şi băiatul s-a aşezat alături!

Au început strigările numaidecât! S-au înfăţişat pârâtori şi pârâţi, fiecare după numele lor mărturisit la uşă!

Toţi s-au aruncat la picioarele califului, atingând cu fruntea lor covorul de acoperământ al tronului! Şi după ce s-au sculat, califul le-a poruncit blând să-şi spună numaidecât vinile şi pricinile…

— Iată, a adăugat califul, acest copil vă va asculta, vă va judeca, şi vă va da dreptate! Să nu

fiţi temători de aceasta, căci dacă greşeşte el, eu sunt alături, şi-i sar în ajutor numaidecât…

Apoi, Ali Hogea şi neguţătorul au grăit fiecare la rând, şi când neguţătorul a vrut să jure, ca şi-n faţa cadiului, copilul i-a răspuns că să mai îngăduie cu jurământul, căci întâi judecata trebuie să vadă neapărat vasul cu măsline…

Ali Hogea a adus vasul tot atunci. L-a aşezat la picioarele califului. I-a scos capacul…

Califul s-a uitat la măsline, a luat una, a gustat-o…

Apoi, vasul a fost dat neguţătorilor spre cercetare.

— Bune măsline! Nu? i-a întrebat băiatul. De când sunt culese?

— De bune, sunt straşnic de bune! au răspuns neguţătorii. Iar de culese, au fost culese acum câteva luni…

Băiatul le-a spus că Ali Hogea mărturiseşte că le-a pus în vas înainte cu şapte ani. Ce au de spus neguţătorii la una ea asta? Ce erau să spună neguţătorii? au răspuns, ca şi neguţătorii de la judecata copiilor, că măslinele erau culese abia de câteva luni, după cum spuseseră…

Acestea auzindu-le, pârâtul nu ştia ce să mai spună, văzându-se biruit… Înainte de a da hotărârea, băiatul s-a întors spre calif:

— Stăpânitor al tuturor dreptcredincioşilor! Binevoieşte a şti că azi nu ne mai jucăm ca ieri, şi deci binevoieşte şi dă osânda tu…

Încredinţat deplin de vinovăţia neguţătorului, califul a poruncit străjilor să-l ia şi să-l ridice în furci, după ce va arăta unde a ascuns monezile lui Ali Hogea.

Iar cadiului, care dăduse nedreapta hotărâre mai înainte, califul i-a poruncit să se pună sub ascultarea băiatului, să înveţe legile!…

Apoi, Harun al Raşid a sărutat băiatul pe amândoi obrajii, şi i-a dat şi o pungă cu o sută monezi aur.

Şi s-a întors băiatul acasă, şi a crescut, şi a fost în zilele lui om de vază, până s-a adăugat şi el la numărul morţilor.

ÎN ALTĂ NOAPTE, ŞEHERAZADA ISTORISEŞTE NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE LUI ALASMAN ZEYN…

Se afla cândva, la Basora, un sultan bogat foarte, iubit de către supuşi, dar trist din pricină că n-avea fii şi fiice. Şi a poruncit sultanul tuturor hogilor şi imamilor să se suie în minarete şi să strige spre Alah, să-l învrednicească întru înmulţire, însă au coborât şi hogii şi imamii, mofluzi; şi a poruncit sultanul şi cititorilor în stele să urce în foişoare, să vadă cu lunetele ce scrie despre el în stele?… Şi au coborât cititorii din foişoare, mofluzi, căci în scrierea stelelor scria rău! Atunci, îndreptându-se sultanul spre pustnicii din deşerturi de piatră, aceştia au adus sultăniţei nişte rădăcini, şi iată că sultăniţa a născut un băiat, şi i-au pus numele Alasman Zeyn, adică Monumentul Monumentelor…

Şi iar s-a dat poruncă să se înfăţişeze cititorii în stele, cu lunetele, să citească viitorul copilului, în scrierea cerească. După ce au citit, toţi i-au prezis că Alasman Zeyn are să aibă viaţă lungă, dar că va răzbate greu printr-o nenorocire mare!

— Dacă fiul meu va avea curaj, a răspuns sultanul, nu-l plâng, căci încercările grele cresc mintea şi curajul oamenilor tineri… Şi socotesc că bine ar fi dacă niciun om tânăr n-ar fi scutit de încercările grele, spre a ajunge în zilele lor oameni vrednici! Cei crescuţi în pene şi puf se risipesc, în primul vânt greu, ca penele şi ca puful, dar nimeni nu-i biruie pe cei căliţi în aspre vânturi…

Şi dând cititorilor în stele cuvenitul bacşiş, sultanul i-a trimis la foişoarele lor, iar pe Alasman Zeyn l-a lăsat să crească, şi i-a dat învăţători aleşi, la vreme potrivită, spre a se putea folosi de

învăţătura lor. Bunul sultan râvnea să facă din el om desăvârşit, dar n-a mai avut când, căci se vede că lipsea unul la numărul morţilor, şi a fost ales tocmai el să umple lipsa din număr! Văzând deci că i se apropie ceasul, a poruncit să fie chemat fiul său, şi i-a spus, printre altele, să caute să-şi câştige mai degrabă dragostea decât teama poporului, să nu-şi plece niciodată urechea spre linguşitori, să fie cumpănit în răsplăţi şi-n pedepse, căci des de tot cei ce conduc neamurile se lasă înşelaţi de faţa lucrurilor, şi copleşesc cu binefaceri pe cei răi, iar pe cei nevinovaţi supunându-i paloşului asupritor!

Cum sultanul a împlinit lipsa în numărul cel mare, Zeyn şi-a pus veşminte negre, purtându-le şapte zile; şi venind ziua a opta, s-a urcat pe tron, scoţând chipul tatălui de pe monede şi sigilii, şi punând chipul său în loc. Încet, încet a început să guste din dulceaţa amăgitoare a puterii, şi-i plăcea să vadă cum curtenii i se plecau, facându-şi din supuşenia faţă de el cea mai înaltă datorie a vieţii; într-un cuvânt, era linguşit foarte, şi-i plăcea să fie, iar puterea cea mai deplină de a stăpâni îl copleşise cu totul, încât nu mai vedea nimic înaintea ochilor. Se gândea numai la datoriile supuşilor, nu şi la datoriile lui faţă de ei, cu cârmuirea bătându-şi capul prea puţin.

Se înconjurase numai de oameni răi şi desfrânaţi, miluiţi cu cele mai înalte ranguri.

Nu mai cunoştea măsura în nimic, şi nu mai avea niciun ţel. Dărnicia i s-a prefăcut în risipă fără frâu, şi, încet-încet, cei urcaţi de el pe cele mai înalte trepte ale măririi i-au păpat până şi ultima leţcaie, lăsându-l mofluz-sadea…

Maică-sa, sultăniţa, încercase de mai multe ori să-i stăvilească viaţa de risipă şi desfrâu, arătându-i că dacă merge înainte aşa, se va îndepărta de popor şi va pricinui răscoale, costându-l uşor tronul şi viaţa. Mult n-a lipsit, şi proorocirea ei era să se împlinească. Supuşii începuseră să murmure, şi s-ar fi ajuns, fără îndoială, la răscoală, dacă

bătrâna sultăniţă n-ar fi îndepărtat deznodământul, prin înţelepciunea ei.

Văzând însă Zeyn că şi-a risipit toată averea, că poporul nu-l mai preţuieşte, s-a căit că n-a cârmuit cum se cuvine. A căzut în adâncă tristeţe, şi nu-l mai putea mângâia nimic.

Într-o noapte, a văzut în vis, apropiindu-se, un moşneag cu barba albă, cu chip zâmbitor:

— O, Zeyne! Să ştii că nu se află suferinţă nerăsplătită cu bucurie, şi că nu se află nenorocire nerăsplătită cu noroc… Dacă vrei ca nefericirea ta să ia sfârşit, ridică-te şi du-te numaidecât la Cairo, în ţara Egiptului…

Cum s-a trezit, Zeyn s-a gândit mult la visul lui, apoi l-a spus mamei, dar ea a râs cu îngăduinţă:

— Fiul meu, vrei poate să urmezi visului, şi să te duci în ţara Egiptului?

— De ce nu, mamă?

În zadar s-a ostenit ea să-l abată de la gândul lui, căci Zeyn i-a încredinţat ei jilţul de sultan, şi a părăsit seraiul, noaptea, în mare taină, şi a pornit, singur cum era, pe drumul spre Cairo…

A ajuns în cetatea asta renumită, după multe greutăţi şi osteneli, şi s-a oprit, şi s-a culcat la poarta unei moschei.

Cum a adormit, i s-a arătat iar în vis moşneagul cu barba albă, şi grăindu-i i-a zis:

— O, fiul meu, află că sunt mulţumit cu tine, căci ai dat cuvântului meu crezământ, şi nu te-ai speriat de lungimea şi greutatea drumului… Iar acum, află că te-am îndemnat la călătoria asta mare, numai spre a te pune la încercare. Văd că ai tărie neclătinată şi curaj, aşa că ţi se cuvine să te fac cel mai bogat şi mai fericit sultan de pe pământ! Întoarce-te la Basora, şi vei găsi în seraiul tău bogăţii nemăsurate, cum nu s-au mai aflat în tezaurul nici unui sultan!

— O, Alah… şi-a spus Zeyn când s-a trezit. Cum m-am înşelat! Cel mai bun lucru ar fi să mă întorc la Basora. La ce stau aici, mai mult? Bine

este că n-am împărtăşit decât mamei pricina călătoriei, căci dacă ar afla supuşii, m-ar arăta cu degetul…

Şi astfel, s-a întors Zeyn înapoi la Basora, şi maică-sa l-a întrebat dacă-i mulţumit de călătorie. El i-a istorisit totul, şi părea aşa de mâhnit, încât maică-sa, în loc să-i mărească necazul prin dojană sau luare în râs, şi-a dat osteneala să-l mângâie.

— Linişteşte-te, o, fiul meu! Fii fără grijă, şi tot ce-ţi pot spune e să fii drept şi totdeauna la locul tău. Ispititoare sunt bucuriile dansului, flautului şi vinului purpuriu, dar fugi de ele, căci te-au adus până aproape de marginea ruinii! Osteneşte-te, şi fă-i pe supuşii tăi fericiţi, căci prin fericirea lor vei fi fericit şi tu…

Zeyn a făgăduit că-i va urma sfaturile.

Cum s-a lăsat noaptea, a văzut în vis moşneagul cu barba albă…

— Zeyne! i-a spus el. În sfârşit, a venit pentru tine clipa fericirii. Cum te scoli mâine dimineaţă, ia un topor şi cercetează încăperea răposatului sultan, căci vei găsi o comoară mare…

Cum s-a trezit, Zeyn s-a dus numaidecât la maică-sa şi i-a spus visul.

— Într-adevăr, fiul meu, moşneagul e stăruitor, şi văd că nu-i destul că te-a înşelat de două ori! Ai de gând cumva să-i dai crezare?

— Nu, mamă, a răspuns Zeyn. Nu-l mai cred! Dar vreau totuşi, aşa, în glumă, să cercetez încăperea unde-a stat tata…

— O, mi-am închipuit eu! a spus mama, râzând! Du-te, Zeyne, şi încearcă dacă-ţi place… E bine că cel puţin nu vrei să te mai pribegeşti în ţara Egiptului…

— Dragă mamă, a răspuns Zeyn. Azi noapte, moşneagul mi-a arătat locul unde se află o comoară. Mai degrabă vreau să caut degeaba, decât să-mi pară rău că n-am căutat…

Astfel grăind, a poruncit să i se dea un topor, şi s-a dus singur în încăperea unde stătuse tatăl său,

şi a început a despica duşumeaua, şi a scos mai mult de jumătate din plăcile pătrate, fără a găsi nimic. S-a odihnit puţin şi a început iar.

— Mă tem că maică-mea a râs de mine pe bună dreptate. Şi-a spus Zeyn. Totuşi nu s-a descurajat.

Deodată, a descoperit o piatră albă. A ridicat-o. A găsit sub ea o uşă cu un lacăt de oţel. A spart lacătul. A deschis uşa. A zărit o scară de marmură albă. A aprins o lumânare de ceară. A coborât scara. A ajuns într-o încăpere podită cu porţelan chinezesc. Pereţii şi tavanul erau de cristal. A văzut patru ridicături. Pe tuspatru stăteau câte zece amfore de porfir. S-a gândit că trebuiau să fie pline cu vin…

— Tot e bine, şi-a spus Zeyn. Vinul acesta trebuie să fie foarte vechi, şi fără îndoială că trebuie să aibă gust minunat…

S-a apropiat de o amforă, i-a scos capacul, şi a văzut, cu mare mirare şi bucurie, că era plină de monezi de aur…

A cercetat toate cele patruzeci de amfore, şi toate erau pline cu bani. A luat o mână de monezi şi a fugit la maică-sa.

Mare a fost mirarea ei!

— O, fiul meu! a strigat ea. Fereşte-te să nu risipeşti prosteşte şi bogăţiile acestea. Să nu faci duşmanilor tăi bucuria asta…

— Nu, mamă, a răspuns Zeyn. Voi trăi de acum înainte altfel, şi ai să fii mulţumită de mine…

Apoi, mama l-a rugat s-o ducă în încăperea minunată. Zeyn a dus-o, a ajutat-o să coboare scara de marmură, şi i-a arătat încăperea cu cele patruzeci de amfore.

Ea s-a uitat mirată la toate, şi a văzut într-un colţ o amforă mică, tot de porfir. A deschis-o şi a găsit o cheie de aur!

— Fiul meu, a spus ea. Cheia asta e de la altă comoară. Să căutăm să descoperim…

Şi au cercetat încăperea, şi în cele din urmă au aflat, în mijlocul peretelui, un lacăt. Zeyn a

încercat cheia.

S-a deschis o uşă, şi a văzut altă încăpere, şi în mijlocul ei se aflau două piedestale de aur curat. Pe opt piedestale se înălţau opt statui cioplite din opt diamante uriaşe, răspândind atâta strălucire, încât luminau încăperea ca ziua…

— Grozave lucruri! a strigat Zeyn, plin de mirare. De unde le-o fi primit tata?

Dar s-a mirat şi mai tare la al nouălea piedestal, acoperit cu o bucată de atlaz alb, cu scriere cuprinzând următoarele, după cum arată:

„O, *fiul meu drag! Aceste opt statui le-am dobândit cu multă osteneală! Ele sunt frumoase foarte, şi tu trebuie să ştii însă că se mai află pe lume statuia a noua. Ea singură preţuieşte mai mult decât o mie din cele ce le vezi. Dacă vrei să intri în stăpânirea ei, porneşte spre cetatea Cairo, din Ţara Egiptului. Acolo locuieşte unul dintre robii mei vechi, unul Mobarek. Caută-l şi-l vei găsi! Du-te deci, caută-l, şi spune ce ţi s-a întâmplat. El te va cunoaşte ca fiu al meu, şi te va duce la locul unde se află statuia a noua, a cărei stăpânire îţi va aduce fericire şi belşug.*

— Nu vreau să mă lipsesc de statuia a noua! a spus Zeyn. Trebuie să fie lucru rar, dacă valorează mai mult decât toate celelalte… Mă gândesc să mă duc la Cairo numaidecât, şi nădăjduiesc că n-ai nimic împotrivă…

— Nu, fiul meu, a răspuns mama. Nu mă împotrivesc hotărârii tatălui! Porneşte când vrei tu! Mă voi îndeletnici eu cu cârmuirea!

Zeyn a poruncit să se facă numaidecât pregătirile de călătorie, şi a luat cu sine doar un mic număr de slujitori.

A ajuns la Cairo. A întrebat, şi i s-a spus că Mobarek era unul dintre cei mai bogaţi oameni din cetate, trăind ca un beglerbeg, şi casa lui e deschisă totdeauna, îndeosebi pentru străini. Zeyn a căutat casa. A bătut la uşă. A deschis un cămăraş. L-a întrebat:

— Cine eşti? Şi ce cauţi?

— Sunt străin! a răspuns Zeyn. Am auzit de, mărinimia lui Mobarek, şi am venit să cer găzduirea lui…

Cămăraşul l-a rugat să aştepte o clipă.

Mai apoi, Zeyn a intrat, şi a mers printr-o ogradă mare, şi a ajuns într-o încăpere minunat împodobită, unde Mobarek îl aştepta. L-a primit cu deosebită prietenie. A mulţumit lui Zeyn pentru cinstea ce-i face.

— Află, o, Mobarek, a răspuns Zeyn, sunt fiul sultanului din Basora, şi mă numesc Zeyn Alasman…

— Sultanul acela a fost stăpânul meu, şi, după cât ştiu, n-a avut copii… Câţi ani ai?

— Douăzeci… Cât a trecut de când ai părăsit slujba la tatăl meu?

— Aproape douăzeci şi doi de ani. Dar cum poţi dovedi că într-adevăr eşti fiul lui?

— Avea tatăl meu, sub încăperea unde locuia, o tainiţă! Am găsit acolo, în tainiţă, patruzeci de amfore, de porfir, pline cu aur…

— Şi ce-ai mai găsit?

— Am mai găsit nouă piedestale de aur curat. Pe opt piedestale se află opt statui de diamant, iar pe al nouălea, o bucată de atlaz alb, cu sfatul scris al tatălui meu, învăţându-mă ce trebuie să fac, spre a dobândi a noua statuie, mai preţioasă ca toate celelalte împreună! Cunoşti, o, Mobarek, locul unde se află statuia asta, căci stă scris pe bucata de atlaz că tu mă vei duce la a noua statuie…

Nu şi-a sfârşit Zeyn bine cuvântul, că Mobarek i s-a aruncat la picioare:

— Alah fie lăudat că te-a adus! Eşti, cu adevărat, fiu! Sultanului din Basora! Dacă vrei să vii cu mine, acolo unde se află minunata statuie, vino… Înainte însă, trebuie să te odihneşti câteva zile! Dau azi un ospăţ, în cinstea căpeteniilor cetăţii Cairo, şi tocmai eram la masă! Vrei stăpâne,

să ne faci cinstea de a intra şi de a te bucura cu noi împreună?

— De bună seamă! Cu toată bucuria voi fi faţă la ospăţul tău…

Mobarek l-a dus apoi într-o încăpere cu bolţi, unde căpeteniile cetăţii stăteau la mesele întinse. Şi a poftit şi Zeyn la masă, şi chiar Mobarek îi da mâncărurile, stând dinainte-i în genunchi… Ceilalţi oaspeţi mult se mirau de una ca asta, şi şopteau:

— Cine să fie oare acest străin?

Apoi, după ce bucatele s-au dus pe drumul firesc al gâtului, şi după ce Mobarek şi-a muiat buzele în vin, a luat cuvântul şi a zis:

— Voi, oameni de vază din Cairo! Nu vă miraţi că l-am slujit astfel pe acest om tânăr. Aflaţi că el este fiul fostului meu stăpân, sultanul din Basora! Tatăl lui m-a cumpărat cu banii lui, şi a murit, fără să-mi dăruiască libertatea, aşa că încă mai sunt rob, şi, după cât se vede, toată averea mea aparţine de drept acestui sultan tânăr, unicul său moştenitor…

Zeyn l-a întrerupt:

— O, Mobarek! Spun, sus şi tare, în faţa acestor aleşi meseni, că în clipa asta îţi dăruiesc libertatea! Averile tale se despart în clipa asta de averile mele, şi stăpân eşti să faci cu ele ce vrei!

Auzindu-l, Mobarek a sărutat pământul. Apoi a poruncit să vină vinul şi alăutele însoţitoare! Şi a împărţit oaspeţilor daruri, înainte de a-şi băga toţi picioarele în iminei şi a ieşi, cu călcâiele înainte, făcând plecăciuni după plecăciuni. Cu faţa la binevoitoarele gazde…

— Binevoitorule Mobarek, a spus Zeyn, a doua zi. De hodinit m-am hodinit bine – aferim ţie! Dar n-am venit la Cairo spre desfătare numai, ci şi cu treabă! Cum facem să pot căpăta statuia aceea?

— Stăpâne, a răspuns Mobarek, gata sunt să îndeplinesc orice poruncă a ta! Trebuie să ştii însă

ce n-ai ştiut până acum, că statuia a noua trebuie cucerită, căci se ajunge la ea prin mari pericole…

— Nu mă tem! a răspuns Zeyn. Hotărât sunt să fac acest drum al îndrăznelii, şi, sau îmi ating ţinta, sau pier…

Când Mobarek l-a văzut aşa de hotărât, şi-a chemat slujitorii şi le-a poruncit să facă toate pregătirile de călătorie.

Apoi, împreună eu Zeyn, s-au lăsat în genunchi, pe chilimul pământului, ca orice om înainte de a porni în vânt şi necunoscut.

Mai apoi, călătorind, văzut-au multe lucruri mari şi minunate. Şi deodată au ajuns într-o câmpie frumoasă şi s-au oprit.

A grăit Mobarek:

— Aici să rămână slujitorii, asinii, catârii şi baloturile! Poruncesc să aveţi grijă de toate… Haidem, Zeyne! Ne-am apropiat de locul groazei… Mergem deci să cucerim statuia!

Numaidecât au ajuns la malul unui lac larg. S-au oprit.

— Va trebui să trecem lacul, o, Zeyne, şi din clipă în clipă trebuie să se arate corabia fermecată, a marelui sultan, stăpânul dihăniilor înfricoşătoare! Să nu uiţi ce-ţi spun: tot timpul cât vom pluti trebuie să păstrezi adâncă tăcere! Nu grăi cu corăbierul niciun cuvânt! Oricât de ciudată îţi va părea înfăţişarea lui, şi orice ciudăţenii ai să vezi, taci, căci la cel dintâi cuvânt rostit, corabia se scufundă…

— Am să tac! a răspuns Zeyn. Am să fac numai ce-mi porunceşti tu…

Şi deodată, Zeyn a amuţit, văzând cum se apropie o corabie de lemn roşu, de santal… Avea catarg de ambră şi steag de atlaz albastru. Nu se vedea nimeni, decât cârmaciul, cu trup de tigru şi cap de elefant. Corabia s-a oprit, şi cârmaciul i-a luat de pe mal cu trompa, şi i-a pus pe punte. Numaidecât apoi se aflau pe celălalt mal… Şi iar i-

a luat cârmaciul cu trompa, şi cum i-a pus pe mal, s-a făcut nevăzut, cu corabie cu tot…

— Acum putem grăi! a spus Mobarek. Ne aflăm pe insula sultanului dihăniilor, şi insulă ca asta nu se mai află în toată lumea! Uită-te jur-împrejur, o, Zeyne, şi mărturiseşte că loc mai fermecător nu se mai află… Cred că aici e paradisul adevărat, căci, uită-te la câmpia împodobită cu flori şi plante mirositoare, uită-te la pomii frumoşi, cu crengile plecate până la pământ, sub greutatea minunatelor roade! Bucură-te, o, Zeyne, de cântecele armonioase a miilor de păsări! Le auzi, Zeyne! Melodiile lor fără seamăn au umplut cerul şi pământul…

Zeyn nu se mai sătura uitându-se, şi cu cât mergeau, noi minunăţii li se arătau…

La urmă, au ajuns în faţa unui serai de smarald, înconjurat cu şanţ lat, iar pe marginea şanţului, din loc în loc se ridicau copaci înalţi, acoperind cu umbra tot seraiul.

În faţa porţii de aur curat era un pod, alcătuit dintr-un singur solz de peşte, de cel puţin şase stânjeni lung, şi trei stânjeni lat. Pe marginea podului, apărându-l, se vedea o ceată de dihănii de o mărime înfricoşătoare, cu măciuci groase, de oţel chinezesc.

— Să ne oprim aici! a spus Mobarek. Dihăniile ne pot ucide, dacă le înfruntăm cumva…

Cu aceste cuvinte, Mobarek a scos dintr-o pungă două brâie de tafta galbenă, şi cu unul s-a încins el, şi cu celălalt Zeyn. Apoi, Mobarek a întins jos două feţe de masă mari, şi a pus pe ele câteva pietre preţioase, cu mosc şi ambră. Şi s-a aşezat el pe o faţă de masă, şi Zeyn pe cealaltă.

— Stăpâne! i-a spus Mobarek. Acum îl voi ruga pe sultanul dihăniilor, şi bine ar fi să nu ne răspundă cu toată urâciunea mâniei lui! Mărturisesc că mă cam tem! Dacă-i convine că am venit pe insulă, ne va întâmpina în chip de fecior prietenos, dacă nu, va lua chipul unei dihănii

înfricoşătoare, dar oricum va veni, ridică-te şi închină-te lui, însă pe faţa de masă unde te afli, căci dacă păşeşti alături, al morţii fi-vei! Spune către sultan: „O, puternice stăpânitor al înfricoşătoarelor dihănii! Tatăl meu, slujitorul umilit al tău, a fost luat de îngerul morţii! Vrei oare să mă iei sub ocrotirea ta, cum l-ai luat totdeauna, pe tatăl meu, sub ocrotirea ta?”

Dacă te întreabă ce ai a-i cere, răspunde-i că ai vrea să-ţi dea statuia a noua.

Şi deodată au fost orbiţi de un fulger prelung, urmat de un tunet înspăimântător! Toată insula a fost cuprinsă de întuneric. S-a dezlănţuit o furtună înfricoşătoare, şi s-a auzit un ţipăt îngrozitor. S-a zguduit pământul.

Zeyn şi-a pierdut cumpătul o clipă, dar Mobarek zâmbea:

— Linişteşte-te, Zeyne, căci totul e spre folosul nostru…

Într-adevăr, tot atunci s-a arătat sultanul dihăniilor înfricoşătoare, sub înfăţişarea de fecior frumos. Zeyn i s-a închinat adânc.

— Fiul meu, i-a răspuns zâmbind sultanul dihăniilor. Pe tatăl tău l-am iubit, şi ori de câte ori venea să-şi mărturisească supunerea, eu îi dăruiam câte o statuie. Nu sunt mai puţin binevoitor nici faţă de tine. Am poruncit tatălui tău, cu câteva zile înaintea morţii, să scrie ceea ce ai citit pe bucata de atlaz alb. I-am făgăduit să te iau sub ocrotirea mea şi să-ţi dăruiesc a noua statuie, mai frumoasă decât toate celelalte la un loc. Eu te-am chemat, căci eu sunt moşneagul cu barba albă, ivit în vis! Te-am lăsat să descoperi încăperile de sub pământ, cu amforele şi statuile. Eu ţi-am pricinuit tot ce ţi s-a întâmplat până acum! Ştiu la ce-ai venit; şi nu te vei întoarce cu mâna goală! Du-te liniştit acasă, şi aşteaptă veşti…

Şi cum a ajuns, supuşii săi i-au sărbătorit cu bucurie mare întoarcerea, dar el s-a dus numaidecât la maică-sa.

Şi coborând mai târziu în încăperea subpământeană, mare le-a fost mirarea când au zărit, pe al nouălea piedestal, în loc de statuie de diamant, o fată de o frumuseţe răpitoare!

— Iubita mea! a strigat Zeyn.

— Stăpâne! a răspuns fata! Te aşteptai să vezi ceva mai preţios ca mine, şi-ţi pare rău că te-ai trudit?

— Nu, iubita mea, Alah mi-i martor! a răspuns Zeyn. Numai eu ştiu cât mă bucur că tu eşti statuia a noua! Oricât de preţioasă ar fi o statuie de diamant, nu preţuieşte nimic, faţă de o fiinţă vie… Îmi eşti mai dragă decât toate diamantele şi bogăţiile…

Şi iată că, în timp ce el grăia astfel, tunetul a zguduit încăperea. S-a arătat sultanul insulei dihăniilor.

— Sultăniţă! a bubuit el din glas, către mama lui Zeyn. Fiul tău se află sub ocrotirea mea! Să ştiţi că nimic nu-i mai de preţ ca fiinţa vie înfăţişată prin statuia a noua…

După o clipă, sultanul dihăniilor a adăugat:

— Trăieşte fericit, Zeyne, cu fata asta! Iubeşte-o şi te va iubi!

Apoi, sultanul dihăniilor s-a făcut nevăzut, într-un bubuit de tunet.

Şi s-au întins mesele la Basora.

Şi au trăit, şi n-au mai murit, până s-a arătat la mesele întinse un vestitor, rugându-i să se ridice, să facă loc la alţii, iar ei să se întindă, să se hodinească sub o învelitoare de ţărână…

*

* *

Sfârşind istoria lui Alasman Zeyn, Şeherazada era gata să înceapă altă istorie, însă Riar Şah a rugat-o să amâne pentru noaptea următoare, căci afară mijeau zorile…

ISTORIA LUI HADADAD ŞI A FRAŢILOR SĂI

Spun istoricii din Djarbekir despre un sultan bogat şi puternic. Îl chema Hadadad. Leagănul său era cetatea Harran. Îşi iubea supuşii, şi era iubit de ei. Avea o mie de virtuţi. Nu-i lipsea, spre a fi fericit din plin, decât un moştenitor.

Într-o noapte, i s-a arătat în vis un moşneag cu glas blând. L-a sfătuit că, dacă vrea să aibă un moştenitor, să dea iubitei lui, Piruza, să ospăteze sâmburii dintr-o rodie… Şi a mâncat Piruza cei cincizeci de sâmburi, însă n-a purces grea, şi Hadadad-sultan şi-a zborşit asupră-i toată mânia! Când şi-a tras paloşul, s-o fulgere, a sărit numaidecât marele vizir şi a strigat:

— Nu te pripi cu moartea, Hadadade! Mai bine trimite-o la Samaria, în surghiun…

I-a plăcut acest sfat sultanului, şi a trimis-o pe Piruza în Samaria, cu o scrisoare către vărul său de acolo, s-o primească bine.

Şi cum a ajuns Piruza în Samaria, n-a trecut mult, şi a născut un prunc frumos ca lumina soarelui…

Sultanul Samariei a trimis îndată ştire la Harran, lui Hadadad, şi bucuria lui Hadadad n-a fost proastă…

Şi copilului tot numele de Hadadad i s-a pus, şi a fost învăţat, la timp, la meşteşugul călăriei, şi la tragerea cu arcul, şi ştia tot ce trebuia să ştie un fiu de sultan, căci la ani optsprezece, Hadadad, fiul lui Hadadad, putea fi socotit minune adevărată. Avea curaj vrednic de viteazul neam al Harranienilor!

— Scumpă mamă! a spus el într-o zi către Piruza. Simt că-n mine arde volbura! Nu pot sta locului, când firea mea mă îndeamnă către isprăvi! Tatăl meu, Hadadad din Harran, văd că bate dintr-o ureche în privinţa mea, aşa că am să mă duc să

mă amestec cu paloşul între cei ce stăpânesc lumea! Ori trăiesc ca luceafărul de seară, ori pier, dar pier frumos, între bufniturile paloşelor, nechezatul cailor şi chemarea cornului! Nu-i bine aşa, mamă?

— O, fiul meu! a răspuns Piruza. Tot aşa de mult ca tine vreau şi eu să-ţi văd numele vestit în lume, şi aş vrea să-ţi fi putut arăta curajul împotriva vrăjmaşilor tatălui tău, dar nu uita că trebuie să aştepţi să te cheme el…

— Nu, dragă mamă! Am aşteptat prea mult! Mor de dorul de a-l vedea pe sultan, şi mare poftă am să mă duc la el, ca un necunoscut, să intru în oastea lui, în leafă Fără îndoială că va primi puterea braţului meu în slujbe sa, şi n-o să mă dau pe faţă, înainte de a fi săvârşit o mie de fapte de vitejie, să mă preţuiască înainte de a cunoaşte cine-s…

Piruza i-a lăudat curajoasa hotărâre, şi pentru a ocol: orice împotrivire din partea cuiva, Hadadad, fiul lui Hadadad, a părăsit Samaria noaptea, spunând că iese la vânătoare…

Avea cal alb, cu frâu de aur şi potcoave de aur. Şaua ş pătura îi erau de atlaz albastru, în întregime gătite cu diamante. Mânerul paloşului era dintr-un diamant, teaca din lemn de santal, împodobit numai cu smaragde şi rubine. Avea şi arc şi cucură. Aşa, mlădiindu-şi trupul în şa, a intrat în cetatea Harranului. Şi nu târziu, sultanul Hadadad l-a poftit la sine, cu inima tulburată, fără a şti că e fiu său. L-a întrebat: de unde vine? Cine este? Din ce oameni se trage? Din os ales, sau din oameni de rând? Şi ce caută la Harran?

— Vestite sultane Hadadad! a răspuns el. Află că sunt feciorul emirului din Cairo, şi m-a gonit din pământul părinţilor mei setea de a cunoaşte lumea şi de a-mi încerca puterea braţului în amestecul dintre viteji! Am aflat că eşti pe picior de război cu nişte vecini, şi m-am înfăţişat, spre a-ţi mărturisi că braţul meu e gata să ridice, sub

semnul tău, paloşul încercărilor şi izbânzilor împotriva vrăjmaşilor.

Sultan Hadadad l-a primit tot atunci în oastea sa, şi Hadadad cel tânăr şi-a arătat numaidecât puterea şi destoinicia, în biruinţele asupra vrăjmaşului. Repede de tot, Hadadad, oşteanul, a ajuns la inima lui Hadadad, sultanul. Către Hadadad, oşteanul, au început să bată şi gândurile vizirilor, vrând să se alăture de cel mai tare, după obiceiul din veac al tuturor vizirilor… Însă, Hadadad, sultanul, avea nepoţi mulţi, şi la ei nimeni nu se uita, însă în inima lor, drept sub coastele din stânga, îi zgâria pizma ca o şerpoaică… Se vede că, dacă nu se descotoroseau din vreme de acest Hadadad-vântură-lume, li se ducea şi faima, şi, poate, dreptul la moştenirea tronului… Şi sărmanul Hadadad-vântură-lume a fost pus de Hadadad, sultanul, chiar mai mare peste verii săi, şi asta a ridicat pizma la ură!

„Cum se poate una ca asta? Se întrebau ei. Nu-i destul că sultanul iubeşte mai mult decât pe noi un străin, dar îl mai face şi mai mare peste capetele noastre?!” Asemenea lucrare nedreaptă nu puteau îngădui…

— Să ne năpustim toţi asupra lui, să-l omorâm! a spus unul.

— Asta n-ajută la nimic! a spus altul. Aşa ne-am săpa groapa singuri, căci moartea lui ne-ar aduce ura sultanului asupra capetelor! Trebuie să scăpăm de străin, dar nu aşa, ci prin viclenie! Să-l rugăm, bunăoară, să ne îngăduie să ieşim la vânătoare! Când ne vom îndepărta destul de cetatea Harran, să ne îndreptăm spre vreo cetate, şi să rămânem acolo, mai mult. Sultanul se va mira de lipsa noastră, şi când va vedea că nu ne mai întoarcem, îşi va pierde răbdarea şi va porunci uciderea străinului! Oricum, îl va alunga, fiindcă, el ne-a îngăduit să părăsim seraiul şi să ieşim la vânătoare…

— Bun cuvânt… au răspuns toţi nepoţii, într-un glas, şi s-au dus la Hadadad-vântură-lume, şi l-au rugat să le îngăduie să iasă la vânătoare, făgăduind că se întorc tot în ziua aceea…

Şi astfel, fiul Piruzei, dându-le învoirea, a căzut în cursa lor! Şi nepoţii au ieşit călări, şi nu s-au mai întors!

— Unde sunt nepoţii mei? Că nu i-am văzut de mult… a spus sultan Hadadad, după trei zile.

— Stăpâne! a răspuns Hadadad-vântură-lume, după o temenea adâncă. De trei zile nepoţii tăi se află ia vânătoare, cu toate că mi-au făgăduit că se întorc mai repede!

Sultanul şi-a stăpânit mânia, după cum vântul se domoleşte, întâlnind o clipă muntele. Dar când a trecut şi ziua a treia, a început să spumege…

— Străin nenorocit! striga către sărmanul Hadadad. Cum i-ai putut lăsa? Aşa înţelegi să-ţi faci datoria? Du-te şi caută-i, şi adă-mi-i numaidecât! Şi bagă-ţi bine în cap: dacă nu mi-i aduci, al morţii fi-vei!

Aceste cuvinte l-au îngrozit pe nefericitul fiu al Piruzei. Şi-a pus numaidecât armura. S-a avântat pe cal. A părăsit Harranul. Şi-a căutat verii pretutindeni, ca un păstor care şi-a pierdut turma. A întrebat pe la toate colibele. N-a putut afla nimic. Toţi cei întrebaţi ridicau din umeri, căci nu-i văzuse nimeni…

— Oh, voi, veri ai mei! a strigat el. Unde veţi fi fiind? Ce s-a întâmplat cu voi? Poate aţi căzut în mâinile vrăjmaşilor noştri? Venit-am oare, la sultanul din Harran, spre a-i pricinui asemenea cruntă durere?

După căutări zadarnice şi îndelungi, a ajuns într-o câmpie nemăsurat de întinsă, în mijloc cu un serai de marmură neagră. Hadadad-vântură-lume s-a apropiat şi a zărit la fereastră o fată minunat de frumoasă, dar cu părul răvăşit, cu veşmintele rupte şi pe faţă cu umbra tristeţii celei mai adânci.

— O, călătorule! a strigat ea, către Hadadad. Fugi de acest serai nenorocit, altfel cazi în mâinile dihăniei ce-l stăpâneşte! Ai auzit de harapul ce se hrăneşte numai cu sânge de om? El îi prinde pe toţi nenorociţii, mânaţi încoace de soarta lor tristă, şi-i închide în temniţe întunecoase, de unde îi scoate numai spre a-i înghiţi…

— Stăpână! a răspuns Hadadad. Spune-mi cine eşti, şi la altele nici nu te gândi…

— M-am născut la Cairo şi mă trag din viţă aleasă! Ieri, călătorind spre Bagdad, am trecut pe lângă acest serai, şi harapul mi-a ucis toţi oamenii, şi m-a adus aici! Oh, dacă n-ar trebui să-mi fie teamă decât de moarte, dar spre a-mi întregi nenorocirea, îmi cere să-i fiu soaţă, şi dacă nu mă supun mâine, de bună voie, trebuie să mă aştept la cea mai groaznică pedeapsă! Încă o dată te rog, străine, fugi cât poţi! Harapul se întoarce îndată, căci e dus la urmărirea unor călători văzuţi pe câmpie, departe! N-ai vreme de pierdut! Nu ştiu dacă şi tu fuga mai poţi scăpa…

Dar nu şi-a sfârşit ea bine cuvântul, că s-a şi arătat un harap de mărime înfricoşătoare, cu înfăţişare înspăimântătoare. Era călare pe-un cal tătăresc, straşnic, şi purta paloş lat şi greu, numai el în stare să-l mânuiască.

Hadadad s-a minunat de statura lui! Numaidecât şi-a scos paloşul. L-a aşteptat neclintit. Harapul a răcnit la el să se dea prins fără luptă, dacă ţine la viaţă. Hadadad însă a dat vânt roibului înainte, asupra dihăniei, şi i-a dat o lovitură puternică în ceafă. Harapul a scos un răcnet, încât toată câmpia s-a cutremurat! S-a ridicat în şa, gata să-l zdrobească pe Hadadad, cu o lovitură de paloş, şi de bună seamă că Hadadad ar fi fost pierdut, dacă nu s-ar fi ferit, cu sprinteneală de rândunică. Paloşul dihăniei a şuierat prin aer, ca trăsnetul, însă Hadadad, cu o lovitură straşnică, i-a tăiat dintr-odată braţul drept! Paloşul înfricoşător a căzut la pământ! Harapul a fost atât de zguduit de

puterea loviturii, încât nu s-a mai putut ţine în şa. Când s-a prăbuşit, pământul s-a cutremurat. Hadadad a sărit din şa, s-a aruncat asupra lui şi i-a tăiat capul!

Fata de la fereastră a ţipat de bucurie!

— Laudă ţie, eroule! a strigat ea apoi. Întregeşte-ţi acum fapta: ia cheile seraiului de la harap, şi scapă-mă de aici…

Hadadad a luat cheile, şi cum a deschis prima poartă, a intrat într-o curte mare, unde fata i-a şi ieşit în întâmpinare.

Când a vrut să i se arunce la picioare, ca semn al recunoştinţei, el n-a îngăduit una ca asta, şi ea i-a lăudat iar eroismul, şi l-a ridicat mai presus de toţi eroii de pe pământ!

Dar pe când grăiau, s-au auzit deodată ţipete şi vaiete. Hadadad şi-a tras paloşul.

— De unde vin aceste plânsete şi aceste gemete?

— Stăpâne, a răspuns fata, arătând spre o uşă joasă.

Acolo se află o mulţime de nenorociţi, pe care steaua lor rea i-a lăsat să cadă în mâinile nelegiuitului!

Numaidecât au pornit spre uşa temniţei, şi cu cât se apropiau, cu atât auzeau mai tare vaietele. Spre a le pune capăt suferinţelor cât mai repede, au vrut să descuie un lacăt, şi nenorociţii, crezând că vine dihania, au prins a ţipa şi mai îngrozitor! Glasurile lor tânguitoare răsunau ca din adâncul pământului. Hadadad a deschis uşa, şi a aflat o scară îngustă, şi a coborât într-o peşteră adâncă, slab luminată, unde se aflau peste o sută de oameni legaţi la stâlp…

— Călătorilor nefericiţi! a strigat Hadadad. Sărmane jertfe ale neîndurări! Mulţumiţi paloşului meu! Harapul e mort!

Auzind aceste cuvinte, prinşii au dat spre el răcnete puternice, de mirare şi bucurie. Hadadad şi

fata au început a-i dezlega, şi în scurt timp toţi erau liberi, şi s-au aruncat la picioarele feciorului.

Dar cât de mult s-a mirat Hadadad, când i-a văzut printre prinşi pe verii săi!

— Oh, dragii mei! a strigat el. Nu mă înşel oare? Sunteţi voi, într-adevăr? Mă pot bucura că vă pot duce moşului vostru? Sunteţi voi?

Şi Hadadad i-a îmbrăţişat, şi împreună au cercetat seraiul, şi au găsit bogăţii nemăsurate, pânză fină, brocart de aur, covoare persiene, atlaz chinezesc, şi multe alte mărfuri, luate de harap de la caravanele prădate…

— Dar cum vă veţi duce mărfurile? i-a întrebat Hadadad pe prinşi. În pustiu ne aflăm, şi caravane nu avem…

— Stăpâne, a răspuns unul. Harapul ne-a furat şi cămilele, aşa încât poate se mai află în grajdurile seraiului…

— Se prea poate, a răspuns Hadadad. Să căutăm!

Şi s-au dus la grajduri, şi au găsit nu numai cămilele neguţătorilor, ci şi caii nepoţilor sultanului Hadadad, şi se aflau acolo slujitorii harapului, şi văzându-i aceştia pe toţi prinşii eliberaţi, şi dându-şi seama că stăpânul lor trebuie să fie mort, au fost cuprinşi de spaimă, şi au fugit pe căi numai de ei ştiute, şi nimeni nu s-a gândit să-i urmărească. Neguţătorii erau plini de bucurie, şi s-au pregătit de întoarcere acasă, dar nu înainte de a mai mulţumi o dată eliberatorului…

Cum s-au dus toţi, Hadadad a întrebat fata:

— Încotro apuci, preafrumoaso? Te voi duce eu unde vrei, şi nu mă îndoiesc că şi aceşti nepoţi de sultan tot aşa spun.

Nepoţii sultanului din Harran au încredinţat-o că nici ei nu o vor părăsi…

— Eroul meu! a spus fata, către Hadadad. Sunt dintr-o ţară foarte depărtată, şi ar însemna că cer prea mult de la mărinimia ta, dacă te-aş lăsa să baţi un drum atât de lung… Şi, totodată, trebuie să ştii

că sunt pentru totdeauna despărţită de ţara mea! Ţi-am spus că sunt din Cairo, însă, după bunătatea ce mi-ai arătat-o, şi după îndatorirea ce o am faţă de tine, cum ţi-aş mai ascunde adevărul? Află deci că sunt fată de sultan. Un ticălos a pus stăpânire pe tronul tatălui meu, după ce i-a răpit viaţa, iar eu am fost nevoită să fug!

Acestea auzindu-le, Hadadad şi verii lui au rugat-o să le spună şi lor istoria ei, şi ea le-a mulţumit şi a început astfel:

ASCULTĂM ISTORIA SULTĂNIŢEI DIN DERIABAR…

— Aflaţi, binevoitori şi eroici fraţi, că cetatea mea de naştere, Deriabar, e pe o insulă mare, şi acolo a domnit timp îndelungat un sultan puternic, bogat şi vrednic! N-avea copii, şi numai asta îi mai lipsea la deplinătatea fericirii.

După multă vreme de tristeţe, cerul s-a luminat şi pe acel sultan, căci sultăniţa i-a născut o fată. Fata acea sunt eu. Tata, când a văzut că are o fată mai mult s-a întristat decât s-a bucurat…

Şi a hotărât tatăl meu să fiu crescută cu mare grijă, s-a hotărât să mă înveţe şi temeiul cârmuirii, spre a putea, cândva, urca pe tronul său…

Într-o zi, pe când se afla la vânătoare, a zărit un măgar sălbatic, şi l-a urmărit, îndepărtându-se de ai săi, şi a său l-a făcut să fugărească măgarul până s-a-nnoptat astfel, când a sărit din şa, s-a aşezat lângă pădurea în care dispăruse măgarul. Abia s-a lăsat noaptea, şi a văzut printre copaci lumină. S-a bucurat, cu speranţa că-şi va putea petrece noaptea în vreo aşezare omenească. S-a îndreptat spre lumină. Curând şi-a dat seama că s-a înşelat. Lumina nu era decât un foc, într-o colibă. Tata s-a apropiat. A văzut spre mirarea lui, un uriaş

înfricoşător, stând pe-un divan. Avea în faţă o butie mare cu vin, şi frigea pe jar un bou chiar atunci jupuit. Şi, când bea, când rupea hălci de carne. Deodată însă tata a văzut în colibă o femeie frumoasă pierdută în tristeţe. Era legată de mâini, şi la picioare zăcea un copil, cam de doi-trei ani, plângând, umplând preajma cu ţipetele lui, ca şi când şi el ar fi simţit nenorocirea mamei…

Tatăl meu a vrut să se repeadă în colibă, să-l pălească pe uriaş, însă gândul că ar fi fost înfrânt, poate, l-a oprit şi s-a hotărât să-l învingă prin viclenie…

Între timp, uriaşul golise butia şi mâncase boul mai mult de jumătate.

— Frumoasa mea! a spus el către femeie. De ce mă sileşti, prin îndărătnicia ta, să fiu aspru? Dacă vrei să fi fericită, să te hotărăşti să mă iubeşti şi să-mi fii credincioasă…

— Dimon scârnav! a răspuns femeia. Nu nădăjdui că timpul va micşora sila mea faţă de tine, ci totdeauna vei fi în ochii mei o urâciune…

— Asta-i prea mult! a strigat dihania. Dragostea mea s-a prefăcut în ură. Numaidecât te voi ucide!

Astfel zicând, a apucat-o de păr, a ridicat-o în sus, cu o mână, şi a scos cu cealaltă paloşul, şi când a vrut să-i taie capul, tatăl meu a slobozit o săgeată, şi l-a nimerit drept în pântece! L-a văzut cum s-a clătinat şi s-a prăbuşit mort! Apoi, tata a intrat în colibă, a dezlegat femeia şi a întrebat-o cine-i, şi în urma căror întâmplări se afla acolo…

— Stăpâne, a răspuns ea. Află că la ţărmul mării locuiesc câteva triburi de sarazini, şi soţul meu e căpetenia lor…

Într-o zi, uriaşul acesta m-a răpit, pe când mă aflam într-un loc mai depărtat, şi luându-mă cu sine a părăsit meleagul sarazinilor, şi m-a adus în pădurea asta, unde mă ţinea de câteva zile legată. Asta mi-i toată istoria… a sfârşit sultăniţa sarazinilor.

— Stăpână preacinstită! a răspuns tatăl meu. Nenorocirea ta m-a cutremurat, şi nimic nu voi cruţa spre a-ţi pregăti o soartă mai bună. Mâine, îndată ce ziua va fi împrăştiat umbrele nopţii, vom părăsi pădurea şi vom căuta drumul spre marea cetate Deriabar, unde eu sunt sultan, şi dacă vei binevoi, vei locui în seraiul meu, până ce înaltul tău soţ va veni, pentru a te lua cu sine…

Sarazina s-a bucurat straşnic, şi nemaiavând ce zice, a pornit cu tatăl meu, a doua zi. Cum au ieşit din pădure, i-au aflat pe toţi oamenii din alaiul său, căci aceştia, căutându-l toată noaptea, tocmai ajunseseră lângă pădure, în zori. S-au bucurat toţi, dar s-au minunat foarte când l-au văzut însoţit de o femeie atât de frumoasă… El le-a istorisit cum o găsise, şi nu după mult au ajuns la serai, şi tata i-a dat frumoasei sarazine o încăpere, şi a poruncit ca pruncul ei să fie crescut cu multă grijă…

Şi crescând fiul ei, între timp, era bine făcut la trup şi isteţ, încât tatăl meu l-a iubit! Toţi credeau că îndată ce fiul sarazinei va creşte mare, se va însura cu mine şi că va ajunge moştenitorul tronului, şi-l măguleau toţi, de pe-acum, şi lăsându-se pradă amăgitoarelor speranţe, el a îndrăznit să mă ceară tatei, de soaţă…

Tata i-a spus că are cu totul alte socoteli în legătură cu mine. Asta l-a îndârjit grozav pe fiul sarazinei! S-a simţit atât de jignit, trufaşul, încât s-a hotărât să se răzbune, şi cu o nerecunoştinţă fără pildă, a pus la cale răsturnarea din tron şi uciderea tatei! L-a şi omorât, şi a fost ales sultan el. Cum l-a înlăturat pe tata, a pătruns în fruntea unui număr de hicleni în încăperea unde stam! Voia să mă omoare sau să mă silească să mă mărit cu el, dar am avut destul timp să scap! Marele vizir m-a scos din serai, şi m-a dus la un prieten al lui! M-a ţinut mult timp ascunsă. Apoi, cu o corabie pregătită în taină, am porni la drum. Aşa am părăsit insula, însoţită numai de o slujitoare şi de vizir. Dar trebuie să mai ştiţi că acest om bun vizirul, avea de gând să mă

ducă la sultanii vecini, să ceară ajutor şi răzbunarea uciderii tatei; însă n-a putut să-şi înfăptuiască acest gând!

După câteva zile, s-a dezlănţuit deodată, pe mare, o furtună atât de năprasnică, încât corabia, cu toată priceperea şi destoinicia corăbierilor, a fost aruncată de puterea vântului şi a valurilor şi sfărâmată de-o stâncă. Nu vreau să mă opresc la descrierea naufragiului. N-aş izbuti să arăt cum marele vizir şi întregul echipaj au fost înghiţiţi de adâncurile mării! Groaza nu mi-a îngăduit să-mi dau seama de tot ce s-a petrecut! Mi-am pierdut cunoştinţa şi nişte sfărâmături ale corăbiei m-au dus la ţărm!

Nenorocirea ne face deseori nedrepţi. Nu mi-a trecut prin gând să-i plâng, nici pe vizir şi nici pe însoţitoarea mea. Dimpotrivă, i-am fericit că pieriseră, şi încet-încet mintea mi s-a întunecat, la vederea înfricoşătoarelor privelişti, încât m-am hotărât să mă arunc în mare! Eram gata să mă arunc, când am auzit larmă mare de oameni şi galop de cai! M-am întors să văd ce-i, şi am zărit mulţi călăreţi înarmaţi, iar printre ei era unul pe cal arab Purta veşmânt brodat cu argint, cordon de pietre preţioase şi coroană pe cap! Era frumos ca ziua. Mirat de vederea mea, a trimis câţiva oşteni să mă întrebe cine-s. Le-am răspuns prin lacrimi. Sfărâmăturile corăbiei erau şi ele destul de grăitoare, spre a-şi da seama din ce cumpănă scăpasem! Au început să-mi pună mii de întrebări, şi m-am încredinţat că sultanul lor e mărinimos şi că la seraiul lui afla-voi mângâiere.

Dar între timp, părându-i-se sultanului că oştenii lipsesc prea mult, şi vrând să afle cât mai repede cine sunt, a dat vânt calului. S-a uitat la mine lung, apoi a poruncit oştenilor să nu mă mai chinuiască cu întrebările, căci sunt destul de necăjită şi aşa…

— Stăpâna mea! a spus el. Te rog să-ţi potoleşti tristeţea nemăsurată. N-ai temei să te laşi în voia desperării! Te rog, ai încredere în viitor! Te

încredinţez că aici, la noi, vei afla mângâierea pentru durerea ta… Seraiul meu îţi stă la îndemână!

Am mulţumit din inimă tânărului sultan, pentru bunătate. Am primit cuvântul bun, şi spre a-i arăta că nu sunt nedemnă, i-am spus cine sunt. I-am descris obrăznicia sarazinului, apoi istoria simplă şi neîmpodobită a nenorocirilor mele, şi toate au stârnit milă adâncă în sufletele oştenilor.

După ce mi-am sfârşit istoria de spus, sultanul a cuvântat, răspunzându-mi că-n cetatea lui voi fi ca acasă, după aceea m-a dus în serai, şi m-a înfăţişat mamei sale, şi i-am istorisit şi ei toate întâmplările mele, vărsând alte rânduri de lacrimi… Sultăniţa s-a arătat, de asemenea, plină de milă pentru mine, şi m-a îndrăgit foarte, iar fiul său s-a îndrăgostit de mine, şi mi-a dat coroana şi mâna. Nunta noastră a fost sărbătorită cu alaiuri nemaipomenite.

Dar iată că, în timp ce întregul popor de pe insulă era la nuntă şi se veselea, într-o noapte a coborât un vecin vrăjmaş, cu oastea puternică. Era sultanul din Zanzibar… I-a trecut pe toţi prin tăişul paloşului! N-a lipsit mult, şi ne-ar fi luat prinşi, pe mine şi pe soţul meu, căci apucase a pătrunde în serai, cu o parte a oştilor. Am ajuns însă la ţărmul mării, şi am sărit într-o barcă de pescari, aflată acolo întâmplător! Două zile am plutit în jocul vântului şi valurilor, fără să ştim ce se va întâmpla cu noi. Şi venind ziua a treia, am zărit o corabie, ce se îndrepta spre noi, cu iuţeală mare. La început ne-am bucurat, crezând că era corabie neguţătorească, şi că ne va salva; însă, cine putea descrie mirarea noastră când, după ce corabia s-a apropiat, am văzut cam doisprezece piraţi înarmaţi! Vreo cinci s-au aruncat în barca noastră şi au pus mâna pe noi! L-au legat pe sultan în fiare. Ne-au urcat pe corabie! Tinereţea şi frumuseţea mea i-au fermecat pe piraţi! În loc să tragă la sorţi, să hotărască cine-mi era stăpânul, s-au înfierbântat straşnic, şi s-au luat la sfadă, şi s-au năpustit unii

asupra altora, ca turbaţi. Într-o clipă, puntea era acoperită de stârvurile lor! Într-un cuvânt, au fost omorâţi toţi, afară de unul.

— A mea eşti! Mi-a spus acesta. Am să te duc la Cairo şi te voi da unui prieten, căruia i-am făgăduit o roabă frumoasă! În ce priveşte bărbatul acesta, ce legături ai cu el? Ţi-i iubit? Soţ? Frate?

— Omule! am răspuns. Acest bărbat este soţul meu.

— Dacă-i aşa, trebuie să mă scap de el, din milă, căci ar suferi prea mult, dacă ar trebui să te vadă cum te dăruiesc prietenului meu!

Astfel grăind, pe nefericitul meu soţ l-a aruncat în mare! Am dat un răcnet înfricoşător! Fără nicio îndoială că m-aş fi aruncat în valuri şi eu, dacă piratul nu m-ar fi ţinut. M-a legat cu funia de catargul cel mare, apoi a întins pânzele şi am ajuns, nu peste mult, la un ţărm. M-a dezlegat şi m-a dus într-o mică cetate, la bazar. A cumpărat cămile, corturi şi robi. Apoi, am pornit spre Cairo Mă ducea prietenului său! Eram pe drum de câteva zile. Ieri am ajuns aici. L-am zărit pe harap. La început am crezut că era un turn, dar când s-a apropiat, ne-am dat seama că era om. Şi-a scos paloşul. A strigat la pirat să să predea, cu toţi robii. Piratul era om curajos. L-a atacat pe harap, cu robii săi! Lupta a durat mult. În cele din urmă, piratul a căzut sub loviturile duşmanului, de asemenea şi robii săi, până la unul. Apoi, dihania m-a adus în serai, unde a adus şi stârvul piratului şi l-a mâncat. Văzându-mă că plâng, m-a dus într-o încăpere. A încuiat toate uşile. Azi dimineaţă le-a deschis şi s-a dus să urmărească nişte călători…

Cum şi-a sfârşit ea de spus istoria nenorocirilor, Hadadad i-a arătat adânca lui milă, zicându-i:

— O, stăpâna mea! În mână îţi stă liniştea zilelor de mâine! Nepoţii sultanului din Harran te poftesc la seraiul moşului lor, şi eu te rog să vii la Harran! Drept chezăşie asupra bunelor şi

cinstitelor mele gânduri, iată, dacă vrei mă însor cu tine…

Şi s-au întins în seraiul harapului mesele de nuntă căci au găsit în cămări o mulţime de fructe minunate, tot felul de băuturi şi vinuri de soi. S-au aşezat la masă cu toţii, şi după ce au ospătat şi băut după pofta inimii, au luat bunătăţile rămase, şi au părăsit seraiul, pornind toţi, cu alai mare, spre Harran. Şi au călătorit mai multe zile, şi au poposit în cele mai frumoase locuri. Când se aflau la o depărtare de o zi de cetatea Harran, s-au oprit şi au băut tot vinul ce-l mai aveau, şi Hadadad a cuvântat astfel:

— Voi, nepoţi ai lui Hadadad-sultan! Nu vreau să mai ţin taina asupra vieţii mele, de aceea trebuie să vă mărturisesc că eu sunt vărul vostru, Hadadad, şi sunt fecior al sultanului din Harran. Emirul din Samaria m-a crescut, iar sultăniţa Piruza îmi este mamă… Iubito, a continuat el către sultăniţa din Deriabar. Iartă-mă că nu ţi-am spus mai repede cine sunt!

— Stăpâne! a răspuns ea. Nu trebuie să te îngrijorezi de asta, căci, oricine ai fi, îmi eşti tot atât de drag…

Nepoţii sultanului Hadadad s-au prefăcut că se bucură, dar îl urau şi mai tare în adâncul inimii.

În timp ce Hadadad şi soaţa gustau dulceaţa somnului, în cort, ei, nerecunoscătorii şi pizmăreţii, au uitat că fără curajosul fiu al Piruzei ar fi fost ucişi, şi au hotărât să-l omoare mişeleşte…

— Să-l omorâm numaidecât! a spus unul. Îndată ce moşul nostru va afla că acest străin e fiul său, şi că singur a fost atât de viteaz, încât a putut înfrânge un uriaş, şi mai tare îl va îndrăgi, şi va afla pentru el o mie de cuvinte de laudă… Îl va alege moştenitor al tronului, şi noi vom fi datori să ne aruncăm în faţa vărului nostru la pământ şi să ne supunem lui…

Aceste cuvinte au ajuns aşa de adânc la inima pizmăreţilor, încât s-au dus numaidecât şi l-au pălit pe Hadadad, în somn. L-au străpuns cu mai multe lovituri de hanger, l-au lăsat în braţele soaţei aproape mort. Şi-au urmat drumul, spre cetatea Harran. Au ajuns a doua zi. Moşul lor s-a bucurat văzându-i, căci pierduse orice speranţă de a-i mai vedea vreodată. I-a întrebat unde au fost aşa de mult timp, dar ei s-au ferit să mărturisească adevărul, şi n-au amintit nici de harap, nici de Hadadad. Au spus doar că n-au putut birui dorinţa de a călători, şi că au zăbovit prin câteva cetăţi…

În vremea asta, Hadadad zăcea în sânge, aproape mort în cortul său, iar soaţa sa umplea cerul de vaiete, îşi smulgea părul şi scălda faţa bărbatului în lacrimi!

— Hadadade! Hadadade! striga ea. Scumpul meu Hadadad, trebuie să văd cum mi te scufunzi în mormânt. Ce mâini îngrozitoare te-au lovit, Hadadad? Pot crede că verii tăi te-au sfâşiat atât de mişeleşte? Verii salvaţi de braţul tău curajos? Nu se poate, Hadadade! Nu verii tăi ci nişte dimoni au luat înfăţişarea lor şi au venit să-ţi răpească viaţa! Voi, neoamenilor, cum aţi putut răsplăti cu atâta neagră nerecunoştinţa fapta acestui om?

Totuşi, Hadadad nu murise. Când l-a văzut că mai respiră, ea a fugit la o aşezare din apropiere, să aducă un medic, şi într-adevăr, a găsit unul. Dar când au intrat în cort, nu l-au mai găsit pe Hadadad! Au crezut că vreo sălbăticiune l-a târât şi l-a mâncat, şi ea a început iar a se tângui. Medicul a fost adânc mişcat, şi n-a vrut s-o părăsească în starea aceea îngrozitoare. A sfătuit-o să se înapoieze în aşezarea omenească. Ea s-a lăsat încredinţată că era bine aşa, şi l-a urmat.

— Stăpână! i-a spus el, într-o zi. Te rog, spune-mi şi mie întâmplările tale nenorocite, căci vreau să ştiu: din ce ţară eşti? Cine-ţi sunt neamurile? Ce sfat bun ţi-aş putea da? Văd că te prăpădeşti de

inimă rea, şi nu te gândeşti că se află mijloace chiar şi împotriva celor mai mai rele…

Şi medicul i-a grăit cu atâta căldură, încât ea i-a spus toată istoria pătimirilor ei.

— Stăpână! a spus medicul, la urmă. Dacă aşa stau lucrurile, te rog să nu te mai laşi copleşită de durere! Înarmează-te mai bine cu răbdare! Mergem la sultanul din Harran, căci îl ştiu că e om bun şi drept. Să-i spui nefericirea lui Hadadad şi răsplata verilor săi, şi sunt încredinţat că sultan Hadadad din Harran îţi va face dreptate…

— Adevăr grăit-ai! a răspuns ea. E de datoria mea să-l răzbun pe Hadadad, fiul Piruzei! Şi pentru că eşti atât de îndatoritor şi mărinimos, şi mă însoţeşti, gata sunt.

Îndată, medicul a poruncit să se pregătească două cămile. Au pornit la drum. S-au îndreptat spre cetatea Harran. Cum au ajuns, au tras la cel dintâi han şi l-au întrebat pe hangiu ce se mai aude pe la seraiul sultanului…

— Acolo? Acolo se află mare nelinişte! Sultanul avea un fiu, care a trăit la seraiul din Harran mult timp, ca un necunoscut, după cum a povestit maică-sa Piruza, sosită între timp la Harran. Acum însă nu se ştie ce s-a întâmplat cu dânsul, de când s-a dus în căutarea verilor… Toată lumea plânge pierderea acestui om, căci avea firea eroilor! O lume spune că bietul fecior e mort, şi eu tot aşa spun…

Auzind acestea, medicul a sfătuit-o pe sultăniţa din Deriabar să se înfăţişeze numaidecât Piruzei, dar pasul ei nu era lipsit de primejdie, şi cerea mare băgare de seamă, căci nepoţii sultanului din Harran puteau să afle de sosirea şi gândurile ei, şi să caute să scape de dânsa… S-a gândit medicul şi la tot ce i se putea întâmpla şi lui, şi a rugat-o pe sultăniţa să rămână la han, căci se va duce el singur la serai, să vadă cu ochii lui cum se putea ajunge fără pericol la Piruza!

S-a dus deci în cetate şi s-a apropiat de serai, ca orice om dornic să vadă cum arată…

Şi îndată a zărit o femeie pe un catâr împodobit. Era însoţită de mai multe slujitoare, tot pe catâri, iar în urma lor veneau un pâlc puternic de oşteni şi o mulţime de robi negri. Toţi oamenii de pe uliţă s-au rânduit, s-o vadă trecând, şi i s-au închinat, căzând cu faţa la pământ, în temenele adânci. A bătut şi medicul o temenea temeinică, şi a întrebat un derviş cine era femeia aceea…

— O, fratele meu! a răspuns dervişul. Pe femeia asta o cinsteşte şi o iubeşte cel mai mult poporul, căci e mama lui Hadadad…

Medicului nu i-a trebuit mai mult! A urmat-o pe Piruza, până la o moschee. Ea a coborât de pe catâr, şi a intrat, spre a împărţi pomeni. Îndată a dat năvală poporul din Harran s-o vadă. Moscheea era plină. Medicul şi-a croit drum prin mulţime, şi a ajuns până la oştenii de pază ai Piruzei. A ascultat toate rugăciunile, şi după ce ea a părăsit moscheea, s-a apropiat de un oştean. I-a şoptit la ureche:

— Frate, am să-i descopăr Piruzei o taină mare! Nu mă poţi duce la dânsa?

— Dacă taina ta îl priveşte pe Hadadad, îţi pot face rost s-o vezi chiar astăzi! Iar dacă nu, pierzi degeaba timpul, căci ea e cu gândul numai la fiul ei…

— Tocmai despre acest fiu iubit vreau să-i vorbesc… a răspuns medicul.

— Dacă-i aşa, a răspuns oşteanul, urmează-ne la serai, şi vei putea vorbi cu ea numaidecât…

Şi lucrurile s-au întâmplat, într-adevăr, aşa. Piruza abia se înapoiase în încăperea ei, când oşteanul i-a spus că un necunoscut are să-i spună multe în privinţa lui Hadadad. Abia a rostit oşteanul aceste cuvinte, că Piruza a arătat mare nerăbdare să vadă necunoscutul! Oşteanul l-a lăsat pe medic să intre, şi cum l-a văzut, ea l-a întrebat repede ce ştie…

— Stăpână, a răspuns medicul, după ce s-a aruncat cu faţa la pământ. Am să-ţi istorisesc o poveste lungă, care, fără îndoială, te va minuna mult!

Şi i-a spus, amănunţit, tot ce s-a petrecut între Hadadad şi verii săi. Ea l-a ascultat cu adâncă încordare, şi când el a pomenit despre mişelescul omor, Piruza a leşinat, ca şi când ar fi fost ea însăşi străpunsă de loviturile date fiului ei! Două fete i-au venit repede în ajutor, şi au trezit-o. Medicul şi-a depănat mai departe istoria…

— Du-te repede la sultăniţa din Deriabar! i-a spus Piruza, la urmă. Spune-i, în numele meu, că sultanul o va cunoaşte în curând ca noră, iar în ce te priveşte, încredinţat fii că binele tău va fi răsplătit…

După ce s-a îndepărtat medicul, Piruza a rămas într-o tristeţe de nedescris, pătrunsă de amintirea lui Hadadad.

— O, fiul meu, a strigat ea. Niciodată nu te voi mai vedea! Când te-am lăsat să te duci din Samaria, să vii aici, când ţi-ai luat de la mine rămas bun, nu bănuiam că te aşteaptă departe o moarte groaznică! O, nefericite Hadadad, de ce m-ai părăsit? De bună seamă că n-ai fi dobândit lângă mine o glorie atât de mare, dar mai trăiai, şi maică-ta n-ar fi vărsat atâtea lacrimi!

Şi Piruza a plâns amarnic.

În timp ce ea sta în tristeţea ei nemăsurată, a intrat sultanul, şi când a văzut-o, a întrebat-o dacă plânge pentru că mai primise şi alte ştiri proaste despre Hadadad…

— Ah, stăpâne, a spus ea. Hadadad pierdut este! E mort fiul meu, şi pentru ca durerea să-mi fie deplină, nu-i pot face nici cinstea înmormântării, căci, după toate ce le ştim, l-au sfâşiat fiarele!

Apoi, ea a istorisit sultanului ce aflase de la medic, arătându-i că Hadadad fusese omorât de către verii săi…

— Femeie iubită şi nenorocită mamă! a strigat sultanul. Ticăloşii care te-au făcut să verşi lacrimi şi au pricinuit moşului lor o sfâşietoare durere îşi vor primi pedeapsa!

Şi sultanul s-a dus, cu ochii scânteind de mânie, în încăperea divanului celui mare, unde erau strânşi curtenii săi şi mult popor venit cu jalbe. S-au mirat toţi când l-au văzut aşa de mânios, şi inimile tuturor s-au înfiorat de groază. Sultanul s-a urcat pe tron. A bătut din picior să i se înfăţişeze marele vizir! A venit repede marele vizir!

— Hasane! a strigat sultanul. Fii gata să-mi îndeplineşti porunca! Ia o mie de oşteni, şi ia-i prinşi pe toţi nepoţii mei… Închide-i numaidecât în turnul ucigaşilor!

Toţi cei de faţă s-au îngrozit. Marele vizir a şi ieşit, săi îndeplinească porunca… Sultanul s-a stropşit asupra jălbarilor, să iasă numaidecât, şi marele divan a rămas gol ca-n palmă…

— Te-ai întors, vizire? Sunt toţi nepoţii mei în turn? a întrebat nu după mult.

— Da, stăpâne! a răspuns vizirul. Porunca ta a fost îndeplinită întocmai…

— Ascultă bine altă poruncă! Du-te la han şi ad-o pel sultăniţa aflată acolo…

— Numaidecât! a spus marele vizir, tremurând ca varga, şi s-au urcat pe cai toţi emirii şi curtenii, şi s-au îndreptat toţi spre hanul unde sta sultăniţa din Deriabar. Şi cum au ajuns, au rugat-o să încalece pe un catâr alb, cu şa de aur şi frâu de aur, bătut în rubine şi smaralde, şi însuşi medicul a însoţit-o pe-un frumos cal tătăresc… Tot poporul din Harran sta la ferestre, să vadă trecând măreţul alai, şi când s-a ştiut că femeia dusă la serai atât de sărbătoreşte era soaţa lui Hadadad, bucuria a cuprins inimile tuturor, şi văzduhul răsuna de mii de strigăte de bucurie!

Sultăniţa din Deriabar a fost întâmpinată de sultan la poarta seraiului, şi a luat-o de mână, şi a dus-o în încăperea Piruzei, şi şi-au amestecat

suspinele şi lacrimile, şi au păstrat câtva timp tăcerea suferinţei celei mai adânci! Apoi, sultăniţa din Deriabar şi-a istorisit pătimirile, şi a cerut să se facă dreptate…

— Se va face, fiica mea, n-ai grijă! a strigat sultanul. Piei-vor nerecunoscătorii! Dar înainte, trebuie să dau strigare în faţa locuitorilor cetăţii, să arăt crâncena moarte a lui Hadadad, pentru ca pieirea verilor săi să nu trezească în sânul poporului volbura.

După aceea, sultanul a spus vizirului să cheme arhitecţii, şi numaidecât să fie clădit, în câmpia frumoasă a cetăţii Harranului, un mormânt cu cupolă de marmoră albă…

Marele vizir Hasan a poruncit să se lucreze la mormânt cu atâta hărnicie, şi a întrebuinţat atâţia lucrători, încât lucrul a fost gata doar în câteva zile! Mai apoi, sub cupolă a fost ridicată statuia lui Hadadad, spre neuitare în veac. Şi s-au adunat toţi harranienii în câmpie, şi sultanul, însoţit de marele vizir şi de cei mai înalţi demnitari, s-au îndreptat spre cupolă, şi când au ajuns, sultanul a intrat, şi s-a aşezat, cu însoţitorii săi, pe covoare negre, de atlaz, cu flori de aur. A trecut apoi prin faţa monumentului o ceată mare de călăreţi, cu capul în pământ şi cu ochii numai întredeschişi. Şi au înconjurat monumentul aşa, de două ori, în adâncă tăcere. Apoi, când s-au arătat a treia oară, s-au oprit în faţa intrării, şi toţi călăreţii au strigat pe rând şi cu glas puternic:

— Hadadade! Hadadade! Dacă prin ascuţişul paloşului nostru şi prin vitejie omenească ţi-am putea uşura soarta, ai vedea în curând din nou lumina!

Apoi, s-au retras călăreţii, spre a face loc unui pâlc de o sută de moşnegi cu bărbi lungi, albe, călări pe catâri negri. Erau pustnici, coborâţi din peşteri, unde stăteau ascunşi, şi nu se arătau oamenilor, decât când veneau la înmormântările sultanilor din Harran… Duceau câte-o carte groasă

pe cap, ţinându-le cumpăna cu mâna. Şi au înconjurat şi ei monumentul, în tăcere, şi când s-au arătat a treia oară, s-au oprit în faţa uşii, şi unul a strigat:

— Ce putem face pentru tine, Hadadade? Dacă ţi s-ar putea da viaţă, prin rugăciuni sau prin ştiinţă, noi, rugându-te, ne-am atinge bărbile albe de picioarele tale…

După ce schivnicii au grăit astfel, unul câte unul s-au îndepărtat, şi numaidecât s-au apropiat cincizeci de fete, de o deosebită frumuseţe, călări pe cai mici, albi, şi purtau coşuri de aur pline cu pietre scumpe. Au înconjurat şi ele monumentul, şi, oprindu-se, cea mai tânără şi mai frumoasă a plâns astfel:

— Tu, Hadadade, cel ce ai fost cândva atât de frumos, cu ce-ţi putem sta în ajutor? Dacă te-am putea învia prin farmecele noastre, vrem să fim, toate, roabele tale, tot acum, dar nu mai ai simţire pentru frumuseţe, şi de noi nu mai ai nevoie…

Apoi, după ce şi fetele s-au depărtat, sultanul şi curtenii s-au ridicat, şi au înconjurat şi ei de trei ori monumentul, şi sultanul, oprindu-se, a zis, oftând şi suspinând:

— O, fiul meu scump, lumina ochilor mei! Te-am pierdut pentru totdeauna!

Şi plângeau toţi, cu lacrimi cât boabele, apoi uşile cupolei s-au închis, şi toţi s-au întors în cetate. Şi venind ziua a doua, sultanul a hotărât ca nepoţii săi să fie trecuţi prin ascuţişul paloşului. Tot Harranul era mânios de fapta lor ruşinoasă, şi cu nerăbdare aştepta să li se verse sângele! Şi se ridicaseră schele înalte, unde să fie tăiaţi în văzul Harranului, când a venit vestea că sultanii vecini se apropie cu oşti numeroase şi că erau aproape… Ştirea a stârnit spaimă, şi toţi plângeau după Hadadad, căci grozave fapte de eroism săvârşise el, chiar împotriva vrăjmaşilor ce se apropiau acum… Spuneau harranienii:

— Dacă ar mai trăi curajosul Hadadad, prea puţin ne-ar păsa de sultanii ce ne ameninţă!

Sultanul nu s-a lăsat copleşit de teamă, ci a strâns repede oaste însemnată, şi a pornit în întâmpinarea vrăjmaşilor. Iar vrăjmaşii, aflând la rândul lor că sultanul din Harran se apropie, s-au oprit pe-o câmpie, şi şi-au aşezat oastea în stare de luptă… Şi s-au rânduit de luptă şi oştile

Harranului, şi l-au izbit pe vrăjmaş, cu putere neasemuită. De amândouă părţile, a curs mult sânge, şi mult timp nu se ştia de partea cui va fi izbânda. Însă, în cele din urmă oastea Harranului a fost strânsă rău între armele vrăjmaşului, şi era gata să cadă cu fruntea-n sânge, când, deodată, s-au văzut apropiindu-se în galop o ceată mare de călăreţi. Strigăte de mirare au dat şi vrăjmaşii, şi harranienii, şi deodată călăreţii s-au năpustit cu atâta putere asupra vrăjmaşului, încât l-au pus numaidecât pe fugă! Sultanul din Harran a lăudat foarte eroismul călăreţilor necunoscuţi, şi l-a văzut pe căpetenia lor luptând ca paraleul! A cerut numaidecât să cunoască numele acestui erou, şi plin de nerăbdare de a-l vedea şi de a-i mulţumi, a galopat spre el, şi, deodată, sultanul din Harran l-a cunoscut pe fiul său, Hadadad! A rămas fără grai, de mirare şi bucurie.

— Stăpâne! a spus Hadadad. Fără îndoială eşti mirat foarte că vezi un om crezut mort…

— O, fiul meu! a strigat sultanul, şi şi-a întins braţele, şi l-a strâns cu dragoste la pieptul său.

— Ştiu totul, o, fătul meu… a spus apoi. Ştiu cum te-au răsplătit verii tăi, pentru salvarea lor din mâna harapului, însă vei fi răzbunat… Să mergem acum la serai, căci mama ta a vărsat multe lacrimi, şi mă aşteaptă, spre a se bucura cu mine împreună de înfrângerea vrăjmaşilor… Cât de mare va fi bucuria ei, când va afla că biruinţa mea este lucrul paloşului tău, o, Hadadade…

— Stăpâne, a răspuns Hadadad, îngăduie-mi să te întreb cum ai putut afla pătimirile mele. Ţi le-or fi spus poate verii mei, chinuiţi de remuşcări?

— O, nu! a răspuns sultanul. Toate le ştim de la sultăniţa din Deriabar. Ea se află aici, căci a venit să ceară răzbunare pentru crimele verilor tăi…

Hadadad nu mai putea de bucurie…

— Să ne grăbim, stăpâne! a strigat el. Să mergem la mama, căci ne aşteaptă, şi ard de

nerăbdare să-i usuc lacrimile şi s-o văd pe sultăniţa din Deriabar.

Sultanul s-a întors îndată cu oastea în cetate. A intrat în serai, cu alai mare, în uralele poporului, care ridica numele eroului Hadadad până la stele…

După ce toţi au plâns de bucuria revederii, fiul Piruzei a fost întrebat prin ce minune se mai află în viaţă, şi el a răspuns cum l-a luat un pământean intrat întâmplător în cort, şi l-a pus pe catârul său, şi l-a dus în casa sa. Şi punându-i pe răni ierburi felurite, oblojeli şi iruri, în câteva zile s-a vindecat!

— Când m-am simţit în stare să merg, a continuat Hadadad, i-am mulţumit omului, şi i-am dat toate diamantele ce le aveam la mine. După aceea m-am apropiat de cetatea Harran, dar aflând că sultanii vecini au strâns oşti, spre a-l lovi pe tata, m-am dat pe faţă în aşezările din împrejurimi, şi am înflăcărat zelul poporului de a se ridica la apărarea ţării. Am înarmat număr mare de oameni tineri, m-am pus în fruntea lor, şi am ajuns în clipa când cele două oşti se aflau încăierate…

— Să mulţumim lui Alah că l-a salvat pe Hadadad, a strigat sultanul. Însă ticăloşii care au vrut să-l ucidă trebuie să moară astăzi…

— Stăpâne, a răspuns bunul fiu al Piruzei. Chiar cât de nerecunoscători şi răi sunt, gândeşte-te totuşi, că se trag din sângele tău, că sunt verii mei, şi le iert crima, şi te rog pentru ei de îndurare!

Aceste simţăminte alese l-au mişcat pe sultan până la lacrimi. A poruncit să fie adunat poporul, şi a dat strigare spre a se şti că Hadadad era moştenitorul tronului. Apoi, a poruncit să fie aduşi în lanţurile lor grele vinovaţii, şi fiul Piruzei, le-a scos lanţurile. Poporul era mulţumit foarte de bunătatea lui Hadadad. În sfârşit, medicul a fost de asemenea copleşit de daruri…

Şeherazada a istorisit atât de frumos întâmplarea asta, încât soţul ei, Riar Şah, a îmbrăţişat-o, iar ea a început altă istorie, şi o ascultăm şi noi…

ASCULTĂM STRAŞNICA ISTORIE A CELOR DOUĂ SURORI PIZMAŞE! UNDE POATE DUCE URA, ŞI CÂT E DE GROZAV ACEST SIMŢĂMÂNT, CARE ÎNTUNECĂ BUNA JUDECATĂ! SE ARATĂ ŞI CĂ CEL TARE ÎN NENOROCIRE, PÂNĂ LA URMĂ IESE BIRUITOR…

Stăpâne preaînalte! a început Şeherazada. A fost odată, în Persia, un şah cu numele Cosru, iubitor straşnic de întâmplări deosebite. Într-o noapte, îndată după urcare pe tron, şi-a lepădat veşmântul de şah, şi însoţit de un vizir, a ieşit în cetate, îndată după asfinţitul soarelui, să vadă cu ochii lor tot ce se întâmplă. Cum au ajuns în mahalaua sărmanilor, Cosru a auzit, dintr-o casă, pe cineva grăind cu glas tare. S-a apropiat. S-a uitat printr-o crăpătură a uşii, şi a văzut trei surori în jurul unei lumânări. Şedeau pe divan. Spunea cea mai mare:

— Pentru că am ajuns cu cuvântul nostru aici, şi trebuie să ne rostim dorinţele, eu una mărturisesc că aş vrea să mă mărit cu pitarul şahului, căci aşa m-aş sătura cu pâinea minunată, numită pâinea şahului! Nu? Ian să vă aud şi pe voi care v-ar fi cea mai mare dorinţă?

— Eu, a răspuns mijlocia, aş vrea să fiu nevasta calfei bucătarilor de la seraiul şahului, căci aş mânca numai bucate alese, şi, pentru că sunt încredinţată că toţi cei ce trăiesc în serai se înfruptă din pâinea şahului, nu mi-ar lipsi nici mie… Vezi deci, surioară, că gustul meu e tot aşa de bun.

— În ce mă priveşte, a spus sora cea mai mică şi mai frumoasă, dorinţa mea nu se opreşte la asemenea nimicuri, ci zbor ceva mai sus, şi fiind vorba de dorinţe, îmi doresc să ajung nevasta

şahului. Iar dacă m-ar lua, i-aş naşte un băiat cu bucle jumătate aur, jumătate argint, iar lacrimile lui, dacă ar plânge, ar cădea ca perlele! Buzele lui roşii, de câte ori ar zâmbi, ar semăna cu mugurul trandafirului când se deschide.

Dorinţele celor trei surori s-au părut atât de ciudate şahului Cosru, încât a hotărât să le împlinească. Fără să spună nimic marelui vizir, i-a poruncit să ţină minte casa şi să le aducă dimineaţa în faţa sa. Vizirul i-a îndeplinit porunca aşa de repede, încât abia a lăsat surorilor timp să-şi pună veşmintele.

— Spuneţi-mi, vă rog, a început Cosru, vă mai amintiţi de dorinţele de-aseară? Nu-mi ascundeţi nimic, căci vreau să le cunosc mai bine…

Astfel auzindu-l, cele trei surori au rămas în mare încurcătură. Şi-au lăsat ochii în jos. Cea mai tânără însă s-a îmbujorat la faţă de ruşine, şi-i sta aşa de bine aşa îmbujorată, încât a cucerit deplin inima şahului. Tustrele tăceau, şi de ruşine, şi de teamă să nu-l supere.

— Nu vă temeţi, le-a spus şah Cosru. Nu v-am chemat spre a vă face rău, şi văzând că întrebarea mea vă sperie, şi fiindcă vă cunosc şi aşa dorinţele, nu vă mai cer să mi le spuneţi. Tu, a continuat şahul către cea mică, ai fi vrut să-ţi fiu soţ, şi te voi lua numaidecât de soaţă! Iar voi, tot acum veţi fi măritate, una cu pitarul, alta cu calfa bucătarilor…

Cum şah Cosru a spus acestea, sora mică i s-a aruncat la picioare, şi i s-au aruncat la picioare şi celelalte, arătându-şi astfel mulţumirea.

— Stăpâne, a spus cea mică. Noi am glumit aseară, şi nu sunt demnă de cinstea ce mi-o faci! Te rog, să-mi ierţi îndrăzneala…

Celelalte două surori au vrut şi ele să se roage de iertare, dar şah Cosru le-a cuvântat, zicându-le:

— Tot ce-am spus rămâne bun spus… Aferim!

Îndată au venit trei cadii, şi s-au scris cărţile de nuntă, şi s-au întins mesele, şi au venit lăutarii. Nunţile însă s-au petrecut într-un fel cu totul

deosebit, căci nunta surorii celei mai mici a fost însoţită de tot fastul şi strălucirea, cum se cuvine la nunta unui şah şi a unei şahiţe a Persiei; în schimb nunţile celorlalte două surori n-au fost mai presus de rangul pitarului şi calfei de bucătar…

Cele două surori au simţit adânc în inimă deosebire nemăsurată între nunţile lor şi nunta surorii mai tinere, şi s-au lăsat cuprinse de-o pizmă puternică, menită nu numai să le strice lor bucuria, ci să pricinuiască mari nenorociri surorii lor…

— Ce spui de sora noastră mai tânără? a întrebat mijlocia pe cea mare, când s-au văzut la o baie, în cetate, după câteva zile. Aferim şahiţă!

— Trebuie să mărturisesc că nu mai înţeleg nimic! a răspuns cea mare. Nu-mi pot închipui ce a găsit şahul la ea, că s-a lăsat orbit!? Tu ai fi fost demnă de şah, nu ea…

— Dragă soră, a răspuns mijlocia. Să nu mai grăim despre mine! N-aş fi avut nimic de spus dacă şahul te alegea pe tine, dar el a ales-o pe urâcioasa aceea, şi asta mă mâhneşte adânc! Vreau să mă răzbun… şi dacă vreau să mă răzbun, trebuie să mă ajuţi şi tu, unindu-te gând la gând cu mine…

Şi aşa s-au aprins cele două vipere, să tulbure sau chiar să distrugă fericirea surorii lor mai tinere. Mergeau din când în când la sora lor, şi cu prefăcătorie îi dădeau tot felul de dovezi de prietenie, spre a o încredinţa cât sunt de bucuroase cu ridicarea ei la rang… Ea le primea totdeauna, cu toate dovezile de prietenie, şi le iubea ca mai înainte, cu toată inima ei sinceră…

La câteva luni după nuntă, şahiţa a purces grea, şi şahul nu mai putea de bucurie, şi vestea s-a răspândit în serai, pe urmă în cetate, şi au aflat de asta şi cele două surori, şi au venit să-i ureze surorii mai mici noroc. Au sfătuit-o ca nu cumva, când va naşte, să cheme vreo moaşă. Nu! Să le cheme pe ele, pentru ca ele să aibă grijă de ea şi de prunc, ca nişte bune surori ce-i sunt…

— Dragi surori, le-a răspuns şahiţa. Vă puteţi închipui că asta m-ar bucura mult. Vă sunt recunoscătoare pentru buna voastră inimă, dar trebuie să mă supun voinţei şahului! Grăiţi cu bărbaţii voştri despre asta, pentru ca ei, prin prietenii lor, să-l roage pe şah, şi dacă şahul va spune da, eu tot da voi spune…

Soţii surorilor au grăit cu nişte curteni, şi curtenii au grăit cu şahul, şi el a făgăduit, şi s-a ţinut de cuvânt. A spus şahiţei că bine ar fi dacă surorile ei ar sluji-o ca moaşă, când va veni vremea…

— Stăpâne! a răspuns şahiţa. M-am gândit să nu ies niciodată din voia ta! Dacă ai avut bunătatea să-ţi arunci ochii asupra surorilor mele, îţi mulţumesc!

Şi astfel, şah Cosru a hotărât că surorile şahiţei au voie să intre şi să iasă din serai când vor, şi ele au fost deosebit de bucuroase că au găsit prilej să-şi înfăptuiască mârşavul gând împotriva surorii lor…

Ceasul s-a apropiat, şi şahiţa a născut un băiat frumos ca lumina zilei, dar nici frumuseţea lui, nici starea lui lipsită de apărare n-au putut mişca inima nemiloaselor surori! Cum l-au luat, l-au învelit în scutece, l-au pus într-un coşuleţ de papură şi l-au aruncat într-un pârâu… Au pus în leagăn, în locul băiatului, un căţel mort, şi au dat strigare că şahiţa l-a născut!

Auzind şahul una ca asta, a izbucnit într-o mânie neagră, însă marele vizir i-a spus că ar fi nedrept s-o ucidă pe şahiţă, făcând-o răspunzătoare de jocurile ciudate ale firii…

Între timp, coşuleţul cu băiatul plutea pe pârâu la vale, şi a ajuns până la zidul împrejmuitor, în dreptul grădinii. Şi întâmplându-se să se afle pe-acolo, la preumblare, marele grădinar al şahului, a văzut coşuleţul plutind, şi a chemat numaidecât un grădinar, şi i-a poruncit să-i prindă coşuleţul şi să

i-l aducă… Grădinarul s-a dus repede, şi a prins coşuleţul cu dibăcie, şi i l-a dus…

Şi s-a minunat peste măsură marele grădinar, când a găsit în coşuleţ un prunc înfăşat şi de-o mare frumuseţe! Şi fiind marele grădinar dornic să aibă urmaş vrednic în meşteşug şi-n ştiinţa grădinilor, a poruncit grădinarului să-i aducă acasă coşuleţul cu pruncul…

— Nevastă! a strigat către soaţa sa. N-am avut copii până acum, şi văd că Alah ne dăruieşte unul… Cheamă repede o doică, şi ai grijă de prunc, ca şi cum ar fi fiul nostru, căci de azi înainte al nostru este…

„îmi dau bine seama, îşi spunea în sinea lui marele grădinar, că pruncul acesta vine din seraiul şahiţei, dar nu e treaba mea să întreb ce se petrece!”

Şi trecând anii, şahiţa a născut tot un băieţel frumos ca lumina zilei, însă surorile ticăloase au fost tot atât de nemiloase, şi l-au lepădat şi pe el într-un coş, pe pârâu la vale, spunând că sora lor a născut o pisică.

Şi iar, spre norocul pruncului, marele grădinar l-a scos la mal şi l-a dus acasă, iubindu-l ca pe fiul său…

Şah Cosru a fost însă şi mai mânios, şi nu şi-ar fi pus frâu mâniei, dacă cuvântul marelui vizir n-ar fi fost destul de tare, să-l potolească…

Şi astfel, curând şahiţa a născut a treia oară, dar nu un băieţel, ci o fetiţă frumoasă ca lumina, şi cele două surori au lepădat-o şi pe ea, într-un coşuleţ, pe pârâu la vale, dar şi ea a fost salvată de marele grădinar, şi dusă în casa lui! Cele două surori, negre la inimă ca iadul, au arătat şahului o bucată de lemn, susţinând cu obrăznicie că şahiţa îl născuse…

Şah Cosru nu şi-a mai înfrânat mânia! Striga, scos din minţi:

— Femeia asta nedemnă îmi va umple seraiul cu dihănii, dacă o las să mai trăiască! Îţi poruncesc

ţie, mare vizir, tot acum s-o omori…

Dar marele vizir, şi toţi cei de faţă s-au aruncat la picioarele şahului şi l-au rugat s-o ierte.

— Stăpâne! a strigat marele vizir. Fie îngăduit slujitorului tău să-ţi aducă aminte că legile ce osândesc cu moartea sunt numai pentru pedepsirea crimelor! Cele trei naşteri neaşteptate ale şahiţei nu sunt crime, căci cum s-ar putea spune că este ea vinovată de aceasta? Nenumărate femei au aceeaşi soartă, şi sunt demne de mila noastră, nu de pedeapsă! Stăpânul meu poate s-o alunge pe şahiţă din faţa ochilor, dar s-o lase să trăiască…

Dându-şi seama şah Cosru că ar fi nedrept s-o osândească la moarte, a răspuns:

— Facă-se voia ta, mare vizire! Îi dăruiesc viaţa, însă cu un adaos grozav: să i se clădească o locuinţă, la uşa moscheii celei mari! Să aibă locuinţa ei o ferestruică, şi să stea deschisă ferestruica pururi, şi ea să fie închisă acolo, îmbrăcată în veşmânt aspru, şi toţi trecătorii, ducându-se la rugăciune, în moschee, s-o stupească în faţă… Poruncesc deci: să i se zidească acolo casa, şi cine nu o va stupi în faţă să fie trecut prin ascuţişul iataganului…

Porunca i-a închis marelui vizir gura. Casa a fost zidită, spre marea bucurie a celor două surori! Îndată ce s-a ridicat din lăuzia ei, sărmana femeie a fost închisă acolo, după porunca şahului, şi supusă batjocurii întregului popor. Ea a răbdat însă, cu o înaltă stăpânire de sine ce i-a adus lauda şi mila tuturor oamenilor.

Între timp, cei doi băieţei şi fetiţa au fost crescuţi în casa marelui grădinar, cunoscând din adânc dragostea de tată şi de mamă. Creşteau ca din apă, băieţii frumoşi şi voinici, iar fetiţa frumoasă ca luna, ca florile şi mărgăritarele… Tustrei erau şi cuminţi. Cel mai mare se chema Baman, cel mai mic Pervis, nume vestite ale străvechilor şahi ai Persiei. Pe fetiţă au numit-o Perisada, ca pe străvechile şi luminatele şahiţe.

Marele grădinar a adus la timp dascăli vestiţi, să-i înveţe a citi şi scrie, şi Perisada s-a dovedit tot atât de iscusită ca şi Baman şi Pervis. Curând, erau pricepuţi în geografie, în poezie, în istorie, şi chiar şi în ştiinţele cele tainice… Se mirau dascălii, scărpinându-se sub turbane, de atâta putere de pătrundere… Hotărât, dacă Baman, Pervis şi Perisada vor învăţa tot aşa de bine, înainte, îi va întrece… În orele de odihnă Perisada poftea să vină meşteri cu talanturile, şi învăţa şi arta cântării. Când băieţii au învăţat a merge călare, ea n-a vrut să rămână în urmă, astfel că în scurt timp sărea şi ea în şa, cu iscusinţă, ştia ca şi ei să tragă cu arcul şi să lupte cu lancea… În ce priveşte întrecerea la fugă, uneori îi întrecea.

Marele grădinar nu mai putea de bucurie, când îşi vedea copiii atât de pregătiţi în toate puterile spiritului şi trupului. A cumpărat casă, în apropierea cetăţii, şi avea ogoare, livezi şi păduri, şi nepărându-i-se casa destul de frumoasă şi încăpătoare, a poruncit să fie dărâmată, şi n-a cruţat nicio cheltuială, încât casa ce o clădea să fie cea mai frumoasă din partea locului. Se ducea în fiecare zi să urmărească lucrul. Astfel, casa a fost în curând sfârşită, şi s-a trecut îndată la grădină, după un plan al marelui grădinar, şi au lărgit grădina, şi au împrejmuit-o cu zid înalt, şi au fost aduse tot felul de sălbăticiuni, pentru ca băieţii şi fata să se poată îndeletnici şi cu vânătoarea…

Când totul a fost gata, marele grădinar s-a dus la şah, i s-a aruncat la picioare, şi după ce i-a amintit de îndelungaţii ani de slujbă credincioasă, l-a rugat să-i ia sarcina de mare grădinar, căci anii lui bătrâni îi cer să trăiască liniştit.

Şahul n-a avut nimic împotrivă, şi i-a îndeplinit ruga, dar l-a întrebat ce ar mai putea face pentru răsplătirea lui şi mai deplină?

— Stăpâne, a răspuns marele grădinar. Însuţi tu şi tatăl tău, şahul de fericită amintire, m-aţi copleşit cu atâtea binefaceri, încât altă dorinţă n-

am, decât să rămân în mila ta, până la sfârşitul zilelor.

Şi şi-a luat rămas bun de la şahul Cosru, şi s-a statornicit în casa nouă, cu Baman, Pervis şi Perisada. Soaţa grădinarului murise de câţiva ani, şi chiar şi el, după ce a trăit vreo cinci luni în casa nouă, a fost atât de repede luat de moarte, încât n-a mai avut când spune copiilor cine sunt şi cum au fost găsiţi…

Baman, Pervis şi Perisada nu ştiau nimic de alt părinte, şi l-au jelit, şi i-au arătat şi în moarte toată cinstea, dragostea şi recunoştinţa! Mulţumiţi cu marile avuţii moştenite, au trăit în bună înţelegere, şi nu s-au lăsat stăpâniţi de ambiţia de a se înfăţişa lui Cosru-şah, în râvna spre treptele măririi…

Într-o zi, când Baman şi Pervis se aflau la vânătoare, iar Perisada sta singură acasă, s-a arătat la poartă o babă şi a cerut să i se îngăduie să intre, spre a-şi face rugăciunea… Perisada a poruncit să fie lăsată să intre, şi a mai poruncit ca, după ce-şi va sfârşi rugăciunea, să i se arate casa şi grădina, apoi să-i fie înfăţişată. Femeia a intrat şi şi-a făcut rugăciunea, şi două slujitoare au dus-o să vadă casa şi grădina, şi când a fost dusă în încăperi, se uita la toate lucrurile cu pricepere. În sfârşit, s-a înfăţişat Perisadei, într-o încăpere largă, a cărei frumuseţe şi bogăţie întrecea tot ce admirase până atunci. Cum a văzut-o intrând, Perisada a spus:

— Vino, mamă bună, şi aşază-te lângă mine. Mă bucur mult că întâmplarea mi-a adus norocul să mă înalţ câteva clipe, stând în preajma unei femei ca tine!

Femeia n-a vrut să se aşeze pe divan, ci numai pe margine, dar Perisada nu i-a îngăduit, ci s-a ridicat, şi luând-o de mână, a poftit-o să se aşeze alături de ea, pe locul de cinste…

— Fată cu inimă aleasă! i-a spus baba. Nu mi se cuvine asemenea deosebită cinste, şi te ascult numai pentru că porunceşti…

După ce s-a aşezat, o slujitoare i-a pus în faţă o măsuţă încrustată cu sidef şi abanos, şi o tavă de porţelan cu cozonac, şi alte tăvi cu poame proaspete.

— Ia şi îmbie, mamă bună… a poftit-o Perisada. Ai nevoie de hrană multă, după lungul drum făcut până aici…

— Fată cu inima aleasă… i-a răspuns baba… Nu sunt învăţată cu bucate alese, şi dacă ospătez totuşi, ospătez numai pentru că nu vreau să îndepărtez de la mine ceea ce Alah îmi trimite printr-o mână atât de darnică…

Şi-n timp ce baba ospăta, Perisada i-a pus fel de fel de întrebări, şi femeia răspundea cu modestie. Printre altele, a întrebat-o ce părere are despre casă şi dacă îi place…

— Fată cu inimă bună! a răspuns baba. Ar trebui să am prost gust, dacă aş găsi ceva de cârtit în ce priveşte frumuseţea casei. E frumoasă, şi podoabele n-ar putea fi mai potrivit aşezate. Totodată, e aşezată pe-un loc frumos, şi nu-ţi poţi închipui altă grădină, cu privelişte mai plăcută! Dacă îmi îngădui să-ţi spun toată părerea mea, îmi iau libertatea să-ţi spun că ea ar fi cu totul fără seamăn, dacă ar mai cuprinde trei lucruri…

— Care sunt cele trei lucruri, mamă bună?

— Fată cu inimă bună! Cel dintâi dintre cele trei lucruri ar fi pasărea grăitoare, numită Bulbulhesar, ceea ce înseamnă o mie de privighetori, şi are însuşirea de a atrage toate păsările cântătoare, încât toate se adună în jurul ei, spre a cânta împreună! Al doilea lucru ar fi copacul cântător, cu frunze ale căror glasuri alcătuiesc un cântec fără seamăn! În sfârşit, al treilea lucru ar fi apa aurie…

— Oh, mama mea bună, a strigat Perisada. Cât îţi mulţumesc că mi-ai spus despre aceste lucruri minunate! Eu încă n-am auzit de ele, şi fiind încredinţată că cunoşti locul unde se află, aştept să mi-l arăţi…

— Fată cu inimă bună! a răspuns baba. M-aş arăta nedemnă de ospeţie, dacă nu ţi-aş spune unde se află cele trei lucruri! Am deci cinstea să-ţi arăt că cele trei lucruri se află la hotarul dintre Persia şi India. Drumul într-acolo trece pe lângă casa ta. Solul trimis, are voie să-l urmeze numai douăzeci de zile, şi în ziua a douăzeci şi una trebuie să întrebe unde se află pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie… Nu-i lucru uşor să le dobândeşti, şi nu ţi-aş fi vorbit de ele, dacă n-aş şti că ele ar fi spre folosul vostru, nu numai ca podoabe.

Acestea zicându-le, baba s-a sculat, şi-a luat rămas bun şi şi-a văzut de drum. Perisada era aşa de încântată în gânduri despre pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie, încât şi-a dat seama prea târziu de plecarea ei, şi n-a mai avut când o întreba mai multe. Îndată, s-a gândit, cu multă bucurie, ce fericită va fi, dacă va izbuti să intre în stăpânirea unor atât de minunate lucruri! Când fraţii s-au întors de la vânătoare, s-au mirat că n-o află veselă ca de obicei, ci pierdută în gânduri şi aproape tristă.

— Dragă surioară, i-a spus Baman, unde ţi-i veselia de până acum? Poate eşti bolnavă? Ţi s-a întâmplat ceva rău? Te-a supărat cineva?

Perisada a rămas tăcută. Apoi şi-a ridicat ochii, şi-a privit fraţii, şi iar s-a uitat în jos…

— Dragă surioară, a întrebat-o iar Baman. Pesemne că s-a petrecut ceva deosebit şi tu ne ascunzi adevărul. Nu ne ascunde nimic, o, Perisada! Căci ar trebui să credem că nu mai vrei prietenia noastră…

— Pentru că stăruiţi, a răspuns Perisada, vreau să vă spun totul! Aţi crezut până acum că această casă e desăvârşită în toate privinţele, şi că nu-i lipseşte nimic. Azi am aflat însă că-i lipsesc trei lucruri, care ar ridica-o mult deasupra tuturor caselor din lume. Aceste trei lucruri sunt: pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie… O babă

călătoare mi-a spus despre aceste trei lucruri, şi mi-a spus şi locul unde se află, cât şi drumul într-acolo. Veţi găsi poate că aceste lucruri nu au niciun preţ pentru desăvârşirea casei noastre, şi că poate fi socotită frumoasă şi aşa, că nu avem nevoie de ele! Gândiţi ce vreţi, dar eu nu mă liniştesc până nu aduc cele trei lucruri… Vă rog, oricum, să mă ajutaţi cu sfatul vostru şi să-mi spuneţi pe cine aş putea trimite să le aducă din India…

— Dragă surioară, a răspuns Baman, nimic din ce-ţi stă la inimă nu poate fi pentru noi fără preţ. Dacă vrei aşa de mult să capeţi cele trei lucruri, noi socotim de datoria noastră să ţi le aducem! Spune-mi numai drumul, şi pornesc chiar mâine…

— Frate dragă, a spus Pervis. Eu unul nu socot că e bine ca tu, capul şi sprijinul casei, să te îndepărtezi pentru atâta timp, aşa că o rog pe sora noastră să mă ajute să te abatem de la hotărârea asta. Îngăduit fie-mi să mă duc eu.

— Frate, a răspuns Baman. Eu sunt încredinţat de buna ta voinţă, şi nu mă îndoiesc deloc că vei trece prin această încercare tot aşa de bine ca mine, dar trebuie să mă duc eu.

Şi Baman şi-a petrecut restul zilei cu pregătirile de călătorie lungă, şi a rugat-o pe Perisada să-i mai spună o dată tot ce ştia de la femeia străină. Şi venind ziua a doua, Baman a încălecat, şi Pervis şi Perisada l-au îmbrăţişat şi i-au urat drum bun.

— Însă, fratele meu, a strigat Perisada. Nu m-am gândit deloc la greutăţile acestei călătorii, şi cine ştie dacă te-oi mai vedea vreodată! Te rog, descălecă şi nu te mai duce! Mai degrabă mă lipsesc de pasărea grăitoare, de copacul cântător şi de apa aurie, decât să te pierd pentru totdeauna…

— Surioară, a răspuns Baman, zâmbind. Hotărârea mea e fără abatere! E adevărat că pot pieri, dar numărul celor norocoşi e mult mai mare decât al nenorociţilor! Totuşi, îţi las acest cuţit.

Astfel zicând, Baman a scos un cuţit.

— Ia-l, Perisada, şi dă-ţi din când în când osteneala şi scoate-l din teacă, şi cât îl vei vedea curat ca acum, va fi semn că mai trăiesc; dar dacă vei vedea picurând sânge, să ştii că am murit.

BAMAN PORNEŞTE ŞI STRĂBATE PERSIA. ÎN ZIUA A DOUĂZECI ŞI UNA, AJUNGE LA HOTARUL INDIEI ŞI TUNDE UN DERVIŞ…

Şi-a luat ultima oară rămas bun şi a pornit, călare pe un cal mândru, bine înarmat şi bine pregătit de cale lungă. A mers pe drumul arătat, fără să se abată la dreapta sau la stânga, şi a străbătut toată Persia, până ce, în ziua a douăzeci şi una, a văzut, în faţa unei colibe de lângă drum, un moşneag cu înfăţişare îngrozitoare, cu sprâncenele, părul, mustaţa şi barba albe ea zăpada. Mustaţa îi acoperea gura, barba şi părul îi acopereau picioarele. Unghiile de la mâini şi de la picioare îi erau nespus de lungi, şi capul îi era acoperit cu un fel de umbrelă de soare. Toată îmbrăcămintea îi era alcătuită dintr-o rogojină. Acest moşneag era un derviş, fugit de mulţi ani din lume… Baman s-a oprit. A descălecat, şi ducându-şi calul de frâu, s-a apropiat de el şi i s-a închinat, cuvântând:

— Cucernice părinte! Alah să-ţi prelungească zilele şi să-ţi împlinească toate dorinţele!

Dervişul i-a răspuns la închinare, dar Baman nu l-a auzit bine, din pricină că mustăţile îi acopereau prea tare gura! Baman a scos foarfeca:

— Preacucernice părinte… Vreau să grăiesc cu tine, şi nu-ţi înţeleg bine cuvintele, din cauza mustăţilor. Te rog, deci, îngăduie-mi să ţi le scurtez, şi să-ţi scurtez şi sprâncenele, ca să nu mai arăţi ca ursul…

Dervişul nu s-a împotrivit. L-a lăsat să-l tundă. Şi cu cât Baman îl tundea, de sub păr se tot arăta

înfăţişarea unui om frumos şi tânăr…

— Bunule derviş, i-a spus Baman. Dacă aş avea oglindă, ţi-aş arăta cu cât te-am întinerit…

Dervişul a zâmbit şi a răspuns:

— Înalte stăpâne, oricine ai fi, îţi sunt peste măsură de îndatorat că m-ai tuns, şi gata să-ţi arăt mulţumirea mea! N-ai descălecat degeaba; deci spune-mi despre ce-i vorba…

— Bunule derviş, a răspuns Baman. Vin de departe, şi caut pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie. Ştiu că aceste trei lucruri se află undeva, în acest ţinut, însă locul nu-l cunosc. Dacă-l ştii, te rog să-mi arăţi drumul…

Astfel auzindu-l, dervişul s-a schimbat la faţă, şi-a lăsat ochii în jos. A tăcut îndelung.

— Tată! a spus Baman. Cred că ai înţeles despre ce grăiesc! Spune-mi deci dacă cunoşti locul, sau dacă nu-l cunoşti, să nu mai pierd timpul…

— Înalte stăpâne! a răspuns dervişul. Drumul îl cunosc, dar încă nu sunt hotărât să ţi-l arăt…

— De ce?

— Din pricina greutăţilor! Mulţi ca tine au trecut pe-aici, şi nu s-au mai întors… Dacă ţii la viaţa ta şi vrei să-mi urmezi sfatul, mai departe nu te duce!

— Vreau să cred, cu dragă inimă, că sfatul tău porneşte din inimă bună, şi dovada ta de prietenie mă mişcă! Dacă voi fi ameninţat, am arme bune, şi nu cred că potrivnicul va fi mai viteaz şi mai curajos ca mine…

— Dar dacă cei ce te vor ataca sunt nevăzuţi!

— Tată! Fiindcă cunoşti drumul, te mai rog o dată, arată-mi-l!

Dervişul a băgat mâna într-un sac, a scos o minge, şi i-a dat-o, cuvântând astfel:

— Văd că nu te pot hotărî să asculţi glasul meu şi să urmezi sfatul meu! Ia mingea asta! Suie călare şi arune-o înaintea ta! Urmeaz-o până la piciorul unui munte, unde mingea se va opri! Cum o vezi că s-a oprit, descălecă şi zvârle calului

hăţurile în jurul gâtului, şi el va rămâne pe loc, până te vei reîntoarce. Când tu vei urca muntele, vei zări la dreapta şi la stânga mare număr de pietre negre, şi din toate părţile vei auzi vuiete şi glasuri, strigându-ţi mii de cuvinte de ocară, spre a te descuraja, să nu poţi atinge vârful muntelui. Bagă de seamă să nu te sperii, şi înainte de toate nu te uita în urmă, căci dacă te uiţi, tot atunci te prefaci în piatră neagră, ca pietrele de pe marginile drumului, căci toate au fost oameni ca tine… Dacă vei ajunge, într-adevăr, în vârful muntelui, vei găsi o colivie, şi în colivie pasărea… Întreab-o unde se află copacul cântător şi apa aurie! Asta-i tot ce-aveam să-ţi spun, şi înc-o dată te sfătuiesc să te întorci de unde-ai venit.

— Tată! a răspuns Baman, după ce a luat mingea. În toate te voi asculta, dar voi merge înainte… Rămâi cu bine şi cu sănătate…

Şi a aruncat mingea înainte, şi mingea s-a tot rostogolit, şi la piciorul muntelui s-a oprit, cum i-a spus dervişul, şi Baman a descălecat, a pus hăţurile pe gâtul calului, şi calul nu s-a mai mişcat! Apoi, s-a uitat bine în susul muntelui şi a văzut pietrele negre. A început să urce, dar abia a făcut patru paşi, şi s-au auzit glasurile înspăimântătoare…

— Unde vrea să meargă zvăpăiatul? întrebau unele. Ce vrea? Nu-l lăsaţi să treacă!

— Opriţi-l! Atacaţi-l! Omorâţi-l! strigau altele.

— Hoţule! Ucigaşule! Netrebnicule! strigau altele, cu putere de tunete.

— Ba, lăsaţi-l în pace! strigau alte glasuri, batjocoritoare. Lăsaţi-l, căci doar pentru el a fost păstrată colivia şi pasărea…

Baman urca fără să asculte, fără să se sperie, dar la un timp l-a cuprins teama şi groaza… Picioarele au început să-i tremure. Se clătina… Cum a simţit că-l părăsesc puterile, a uitat cuvântul dervişului, şi s-a uitat în urmă, să vadă pe unde să se întoarcă mai repede, şi tot atunci s-a prefăcut într-o stană de

piatră neagră… Tot în stană de piatră neagră i s-a prefăcut şi calul…

Iar în vremea asta, Perisada, purtând cuţitul în teacă, mereu la sine, îl tot privea şi un timp a avut mângâierea să-l ştie pe Baman deplin sănătos, şi grăia despre el cu Pervis… Şi astfel, tocmai despre el grăiau şi-n ziua nefericită când Baman a fost prefăcut în stană de piatră.

— Dragă soră, a spus Pervis. Scoate cuţitul rogu-te, să aflăm cum îi merge fratelui nostru…

Perisada a scos cuţitul, şi când s-a uitat la el, l-a văzut picurând sânge…

— Oh, fratele meu iubit, a strigat Perisada, îngrozită. Eu te-am ucis! O, nenorocita de mine!

Nici Pervis nu era mai puţin îndurerat.

— Dragă surioară, a spus el. Îl plângem zadarnic pe fratele nostru Baman, iar vaietele şi durerea nu-i pot da viaţă! Şi apoi socot că baba ţi-a spus numai adevărul! De aceea, soră dragă, să nu ne lăsăm! Chiar de la început am spus că vreau să pornesc în locul lui. Gata sunt şi acum… Păţania fratelui nu-mi poate abate gândul. Vreau să pornesc la drum chiar mâine!

Perisada s-a zbătut mult să-l abată de la hotărâre, şi l-a rugat, cu cele mai mişcătoare cuvinte, dar Pervis a rămas surd în faţa rugăminţilor. Înainte de a porni, i-a dat un colier cu o sută de perle…

— Cât timp perlele vor rămâne lipite una de alta, să ştii că trăiesc şi sunt sănătos; şi să ştii că am murit, când perlele se vor desprinde şi vor picura ca lacrimile…

Şi astfel, a pornit şi Pervis, călare, şi în ziua a douăzeci şi una a ajuns la derviş…

PERVIS NU SE LASĂ MAI PREJOS! URCĂ ŞI EL, ŞI-N VREMEA ASTA PERISADA,

UITÂNDU-SE LA COLIER, A VĂZUT PERLELE PICURÂND CA LACRIMILE…

După ce s-a închinat dervişului, l-a rugat să-i arate locul unde se află pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie, iar dervişul i-a răspuns, ca şi lui Baman, arătându-i greutăţile şi primejdiile, şi a adăugat că nu de mult l-a întrebat de acelaşi drum un alt fecior ca el… Şi văzând că şi Pervis stăruieşte atât, i-a arătat drumul, spunându-i tot ce trebuie să facă.

— Preacinstite derviş! a cuvântat Pervis. Ştiu cine este cel dus înaintea mea pe munte: este chiar fratele meu mai mare, şi ştiu că a murit, dar nu ştiu cum…

— Ţi-o voi spune eu… a răspuns dervişul. Fratele tău, ca şi toţi cei duşi înaintea lui, a fost prefăcut în stană de piatră neagră, şi te poţi aştepta la una ca asta şi tu, dacă nu-mi urmezi sfaturile întocmai…

— Preacinstite derviş! a răspuns Pervis. Nu-ţi pot arăta mulţumirea îndeajuns, pentru grija ce o porţi vieţii mele!

Te rog însă, ajută-mă, cum l-ai ajutat şi pe fratele meu, şi poate voi izbuti eu ce n-a izbutit el…

— Pentru că văd bine că nu te pot abate de la hotărâre, facă-se voia ta… a răspuns dervişul.

Pervis a luat mingea şi şi-a aruncat-o înainte… Cum a ajuns la piciorul muntelui, mingea s-a oprit, şi Pervis a descălecat, a pus frâul pe gâtul calului, apoi a stat locului o clipă, să-şi aducă bine aminte sfaturile dervişului. A prins curaj, în sfârşit, şi a început a urca! Dar abia a făcut câţiva paşi, că a şi auzit în spatele său un glas:

— Opreşte, îndrăzneţule! O, cât de grozav te voi pedepsi pentru obrăznicia ta!…

Pervis a uitat, deodată, toate sfaturile dervişului! Şi-a scos paloşul, şi s-a întors să se răzbune, însă abia a mai putut vedea că nu-l urmăreşte nimeni… S-a prefăcut în stană de piatră neagră. În stană de piatră neagră i s-a prefăcut tot atunci şi calul…

Iar în vremea asta, Perisada s-a tot uitat la colierul de perle, şi în clipa când Pervis a pierit, a văzut perlele picurând ca lacrimile. N-a pierdut nici ea timp!

Cum a venit ziua a doua, s-a îmbrăcat bărbăteşte şi s-a înarmat. A spus slujitorilor că se întoarce peste câteva zile. S-a suit pe cal, şi s-a dus tot pe drumul acela. În ziua a douăzeci şi una, se afla în faţa dervişului. A descălecat. S-a dus cu calul de frâu până în faţa lui.

— Preacinstite! Îngăduie-mi să mă odihnesc aici câteva clipe, şi poate vei avea şi bunătatea să-mi spui dacă n-ai auzit cumva de locul unde pot fi găsite pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie…

— Frumoasă şi dulce fată! Degeaba te-ai înveşmântat aşa, căci glasul te dă de gol! Fără să-ţi fac din asta vreo osândă, mă închin ţie pentru închinare, şi-ţi spun, asemeni, bun venit la hotarul Indiei… Locul cu pricina îl cunosc, şi ţi-l şi arăt, numai dacă-mi spui la ce-ţi trebuie păsări grăitoare şi copaci care cântă…

— Preacinstite! Mi s-au spus atâtea despre pasărea grăitoare, copacul care cântă şi apa aurie, încât vreau să fie ale mele…

— Frumoasă şi dulce fată! Adevăr grăit-ai! Pomenitu-ţi-s-a despre tustrele minunăţii, dar nu ţi-a spus nimeni despre greutăţile ce trebuie să le învingi, spre a ajunge în stăpânirea lor! Dacă ţi s-ar fi spus, de bună seamă ai fi stat acasă, la brodat perle. Primeşte un sfat bun: întoarce-te tot acum, şi nu-mi cere să te ajut să te nenoroceşti…

— Preacinstite! Află că vin din depărtare mare, şi acasă nu mă întorc fără dobândă… Descrie-mi toate relele acestui urcuş pe munte, pentru ca să-mi

pot da seama dacă pot să mă încred sau nu în hotărârea, curajul şi puterea mea.

— Preafrumoasă fată! i-a întors cuvânt dervişul, zâmbind cu bunătate. Întâi trebuie să urci muntele, să ajungi la pasărea grăitoare, şi pe urmă vei afla şi copacul care grăieşte, şi apa aurie, dar mari sunt piedicile ce te aşteaptă în cale… Glasuri ameninţătoare şi îngrozitoare vei auzi din toate părţile.

— Cât înţeleg din cuvântul tău, preacinstite, greutăţile cele mari ale acestui drum stau în strigătele şi răcnetele unor fiinţe nevăzute, şi că nu-i îngăduit să te uiţi în urmă… Eu cred că am destulă stăpânire de sine, şi n-am să mă uit… În ce priveşte strigătele şi răcnetele, mărturisesc că pot fi în stare să înfricoşeze chiar şi pe cei mai curajoşi oameni, dar eu am de gând să mă folosesc, împotriva lor, de şiretenie, şi te întreb dacă îmi e îngăduit s-o folosesc…

— Şi cam ce şiretenie vrei să foloseşti?

— Mă gândesc că dacă-mi astup urechile cu bumbac, oricât de puternice şi îngrozitoare ar fi strigătele şi răcnetele, m-aş ţine dreaptă până la urmă…

— Frumoasă şi dulce fată! Eu unul nu ştiu dacă dintre toţi cei ce au trecut până acum pe aici, să fi folosit vreunul şiretenia asta. Ştiu numai că niciunul n-a pomenit de aşa ceva, şi că au pierit toţi. Dacă stărui totuşi în hotărârea ta, poţi face încercarea!

— Cucernice! Nimic nu mă poate abate de la hotărâre, cu atât mai mult cu cât vreau să-mi răzbun fraţii, şi-mi spune inima că şiretenia îmi va folosi, şi sunt hotărâtă să mă folosesc de ea! Trebuie să aflu însă ce drum trebuie să apuc!

— Ia mingea asta, fata mea! Încalecă, aruncă mingea şi urmeaz-o…

Perisada i-a mulţumit adânc. Şi-a luat rămas bun. A încălecat. A aruncat mingea, înainte… S-a oprit la piciorul muntelui… A descălecat. Şi-a

astupat urechile cu bumbac. A început să urce, cu pas hotărât şi cu curaj de neclintit. A auzit strigătele şi răcnetele, dar şi-a dat seama îndată că bumbacul îi era de folos mare. Cu cât urca mai sus, cu atât mai tari erau răcnetele, însă Perisada a început a râde… A urcat aşa de sus, încât putea să vadă colivia, şi a auzit pasărea strigând:

— Înapoi! Nu te apropia!

Dar Perisada şi-a grăbit pasul, când s-a văzut aşa de aproape de ţelul călătoriei! A ajuns în vârful muntelui, fericită. A apucat colivia cu amândouă mâinile…

— O, măiastră pasăre! a strigat. Acum, oricât mi te-ai împotrivi, te afli în puterea mea…

— Curajoasă fată… i-a grăit pasărea. Nu fi mânioasă pe mine că am strigat împotriva ta; căci îmi păzesc libertatea… Deşi eram închisă într-o colivie, eram totuşi mulţumită cu soarta, dar văd că sunt hărăzită robiei, şi vreau mai degrabă să te am ca stăpână pe tine, căci m-ai cucerit într-un chip atât de curajos şi demn. Îţi jur credinţă nemărginită, şi supunere deplină sub poruncile tale! Ştiu cine eşti şi vreau chiar să-ţi spun că tu nu ştii cine eşti, dar va veni o zi când vei şti!

— Şi-mi vei fi foarte recunoscătoare. Pentru a-ţi da tot acum dovezi ale sincerităţii mele, spune-mi ce doreşti, căci gata sunt să te ascult…

De nedescris era bucuria Perisadei!

— Pasăre măiastră! De vrut vreau multe, şi mă bucur deosebit că mi-ai luat-o înainte şi mi-ai făgăduit sprijinul tău! Pentru început, am auzit că se află aici o apă aurie, cu minunate însuşiri, şi eu te rog să-mi spui: drept este? Şi dacă-i drept, unde se află apa aceea?

Pasărea i-a arătat locul, şi Perisada s-a dus şi a umplut un vas de argint, adus anume cu sine.

— Pasăre măiastră! a grăit după aceea, nu sunt mulţumită numai cu apa, căci caut şi copacul care cântă. Unde se află?

— Întoarce-te şi vei vedea în spatele tău o pădure, a răspuns pasărea. Acolo se află şi copacul cântător!…

Perisada s-a dus în pădure, şi a rămas ameţită de miile de glasuri. Cânta din frunze un copac nespus de înalt şi gros… Perisada s-a întors la pasăre:

— Pasăre măiastră! Am găsit copacul cântător, dar nu-l pot scoate din pământ, să-l iau cu mine…

— Nu-i nevoie de asta, a răspuns pasărea. Trebuie să rupi doar o crenguţă, s-o iei acasă şi s-o sădeşti în grădina ta, căci ea va prinde îndată rădăcini, şi în scurt timp o vei vedea crescând şi devenind copac tot atât de frumos.

Mai apoi, când Perisada s-a văzut cu cele trei lucruri, a cuvântat:

— Pasăre măiastră! Cât de multe ai făcut pentru mine, totuşi încă nu-i destul. Eşti vinovată de moartea celor doi fraţi ai mei, şi trebuie să se afle şi ei printre pietrele negre! Aş vrea, cu dragă inimă, să-i iau acasă…

Se părea că pasărea n-ar prea fi vrut să-i îndeplinească rugămintea, dar Perisada a stăruit:

— Aminteşte-ţi, pasăre măiastră, că mai înainte ai spus că eşti roaba mea. Şi eşti, într-adevăr, şi în puterea mea îţi stă viaţa…

— Acest adevăr nu-l pot tăgădui… a răspuns pasărea. Cu toate că ceea ce-mi ceri e mult mai greu, totuşi am să-ţi împlinesc dorinţa! Vezi acest ulcior?

— De bună seamă…

— Ia-l, şi la coborâre stropeşte, cu apa din el, stanele…

Perisada a luat ulciorul, colivia, vasul şi crenguţa, şi, cu cât cobora, stropea stanele de piatră, pe rând, şi toate stanele se prefăceau în bărbaţi mândri… Şi au înviat din piatră şi mulţimi de cai, şi la urmă au înviat din piatră şi fraţii ei, Baman şi Pervis… S-au îmbrăţişat strâns, strâns…

— Ce făceaţi aici? i-a întrebat ea.

— Dormeam de nu ştiu când…

— Aţi fi dormit mult şi bine, dacă nu veneam eu… Nu vă amintiţi că aţi pornit să căutaţi pasărea grăitoare, copacul cântător şi apa aurie, şi că aţi zărit şi pietrele negre? Uitaţi-vă în jurul vostru şi vedeţi dacă a mai rămas măcar o piatră! Aceşti bărbaţi vrednici, şi voi chiar, pietre aţi fost, şi pietre au fost caii voştri! Dacă vreţi să aflaţi cum s-a petrecut minunea învierii voastre, aflaţi că asta s-a întâmplat prin puterea apei din acest ulcior. Eu am stropit pietrele, şi voi aţi înviat la viaţă… După ce pasărea grăitoare, aici de faţă, în colivie, mi-a devenit roabă, şi după ce am găsit, cu ajutorul ei, copacul cântător şi apa vie, n-am vrut să mă înapoiez acasă fără a vă lua cu mine. Am silit pasărea, prin puterea ce o am asupră-i, să-mi arate mijlocul de a vă învia…

S-au strâns în jurul lor şi oamenii străini, înviaţi din pietre, şi auzind-o cum cuvintează, au spus că toţi sunt robii ei, gata să facă tot ce le porunceşte…

— Bărbaţi eroi! le-a răspuns Perisada, dacă m-aţi ascultat bine, aţi văzut că n-am avut alt gând decât să-mi regăsesc fraţii, şi dacă asta v-a fost de folos şi vouă, nu-mi sunteţi cu nimic datori! Vă socot pe toţi, cu toate că aţi spus că sunteţi robii mei, oameni liberi, precum aţi fost şi înainte de nenorocirea voastră, şi mă bucur împreună cu voi de norocul ce l-aţi avut prin mâna mea… Să nu mai stăm însă într-un loc unde nu mai avem ce căuta! Să încălecam! Să ne întoarcem înapoi în ţările şi cetăţile noastre…

Perisada şi-a căutat calul. A încălecat. Baman a rugat-o să-i îngăduie să ducă el colivia…

— Dragă frate, pasărea este roaba mea, şi vreau s-o duc eu singură! Dacă vrei însă să duci crenguţa copacului cântător, poftește… Iar tu, frate Pervis, dacă nu ţi-i greu, ia în păstrare vasul cu apă aurie…

Pervis, cu mare bucurie a luat vasul, şi s-a alcătuit bine pâlcul de călăreţi, şi Perisada aştepta

să se aşeze unul dintre ei în frunte, dar toţi au poftit-o în frunte pe ea…

— Dacă-i aşa, înainte… a strigat Perisada.

— Dacă-i aşa, preacinstită fată, a spus unul, îngăduie-ne să te urmăm…

— Preacinstiţi feciori! a răspuns ea. Nu mi se cuvine atâta cinste, şi primesc numai fiindcă vreţi voi!

Şi pâlcul s-a pus în mers. Şi trecând, au vrut să-i mulţumească dervişului, pentru buna primire şi sfaturile binevoitoare, dar el murise.

Astfel că toţi şi-au văzut de drum, şi pâlcul se tot împuţina, pe la marile răscruci, toţi apucând spre ţările şi cetăţile lor, rând pe rând… Perisada, Baman şi Pervis au călătorit pe drumul lor mai departe, până au ajuns acasă.

Aici, înainte de toate, Perisada a aşezat colivia în grădină, sub fereastra ei, şi îndată ce pasărea a început să cânte, au zburat spre ea privighetorile, ciocârliile, sticleţii şi sumedenii de păsări ale ţării… Crenguţa a sădit-o într-o pajişte din apropierea casei, şi a prins rădăcini, şi a crescut în scurt timp copac puternic, şi frunzele lui se auzeau cântând – armonie cerească, pe mii de glasuri… În ce priveşte apa aurie, a poruncit să se zidească în mijlocul grădinii un bazin de marmură, frumos şi mare, şi a vărsat în bazin apa aurie, şi numaidecât apa a început a creşte, şi când a ajuns la marginea bazinului, a ţâşnit din mijlocul ei un snop gros ca de aur, înalt de cincizeci de picioare, şi mereu se ridica şi cobora…

Vestea despre minunatele lucruri s-a răspândit în toată vecinătatea, şi pentru că nici porţile grădinii, nici uşile nu erau încuiate pentru nimeni, au început a veni oameni mulţi din împrejurimi… La câteva zile după întoarcere, Baman şi Pervis au început a trăi ca înainte, vânătoarea fiindu-le obişnuita desfătare. S-au suit pe cai, şi s-au dus departe de casa lor, şi în timp ce ei vânau, şahul Persiei a ajuns şi el pe-acolo, tot la vânătoare, şi

îndată s-a ştiut, după mulţimea călăreţilor, că vine şahul… Baman şi Pervis au vrut să curme vânătoarea, spre a ocoli întâlnirea, dar s-au găsit într-un loc atât de strâmt, încât n-au putut nici să-l ocolească, nici să se întoarcă. Au avut doar timp să descalece şi să se arunce la pământ. Au rămas aşa, cu fruntea-n ţărână, fără să-l privească, însă şahul cum i-a văzut îmbrăcaţi aşa de frumos, a vrut să-i vadă la chip numaidecât. S-a oprit şi le-a poruncit să se ridice… Baman şi Pervis s-au ridicat, şi au rămas cu capetele plecate! Şahul i-a măsurat în tăcere, lung, din cap până-n picioare, apoi i-a întrebat cine-s şi de unde-s…

— Stăpâne! a răspuns Baman. Suntem fiii răposatului mare grădinar, şi locuim în afara cetăţii. Trăim aşa, până vom ajunge să fim vrednici de a-l putea sluji pe stăpânul nostru, măria sa şahul Persiei…

— După cum văd, vânătoarea vă place…

— Stăpâne, a răspuns Baman. Vânăm, dar nu întru căsăpirea fiinţelor, ci spre a nu ni se lenevi trupul…

S-a bucurat mult şahul de răspunsul înţelept. I-a întors cuvânt:

— Dacă lucrurile stau aşa, aş vrea să vă văd vânând…

Feciorii au încălecat şi l-au urmat, şi deodată au văzut mai multe sălbătăciuni.

Baman şi-a ales leul, Pervis ursul! S-au repezit amândoi deodată, cu un curaj ce l-a uimit pe şah. Au ajuns sălbătăciunile, şi au aruncat cu atâta îndemânare suliţele, încât amândouă s-au prăbuşit deodată… Fără a se opri, Baman a urmărit alt urs, şi Pervis alt leu, şi în câteva clipe i-au străpuns… Când au vrut să se repeadă mai departe, şahul a poruncit să fie chemaţi. Le-a spus:

— Dacă v-aş lăsa să vânaţi după placul vostru, mi-aţi nimici tot vânatul. Dar nu vreau totuşi să-mi cruţ atât de mult vânatul, cât viaţa voastră, căci am

convingerea că eroismul vostru îmi va fi cândva mai folositor…

Astfel, şah Cosru a simţit o dragoste atât de mare pentru ei, încât i-a poftit să-l urmeze.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Mare cinste ne faci poftindu-ne, dar oare ni se cuvine? Cu ce suntem vrednici de ea?

— Totuşi, ce vă împiedică să mă urmaţi? A stăruit şah Cosru.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Noi avem o soră mai tânără, şi totdeauna îi cerem sfatul, după cum nici ea nu face nimic fără să ne întrebe…

— Frăţeasca voastră bunăânţelegere îmi place! a răspuns şahul. Dacă-i aşa, întrebaţi-o pe sora voastră, şi veniţi mâine, la vânătoare, să-mi spuneţi ce a hotărât…

Cei doi fraţi s-au întors acasă, dar nu s-au mai gândit la întâmplarea cu şahul, şi n-au spus Perisadei nimic. Când s-au înfăţişat a doua zi la vânătoare, i-a întrebat şahul:

— Ei bine, ce aţi vorbit cu sora voastră? Ce spune?

Cei doi fraţi s-au uitat unul la altul şi s-au înroşit de ruşine.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Te rugăm cu umilinţă să ne ierţi, dar am uitat, şi fratele meu şi eu…

— Atunci să vă gândiţi azi… Nu uitaţi să-mi aduceţi mâine răspunsul.

Baman şi Pervis au uitat însă şi-n ziua aceea, dar şahul nu s-a supărat, ci a scos din pungă trei bile de aur, şi le-a dat lui Baman. I-a spus zâmbind:

— Bilele acestea vă vor aminti de mine. Puneţi-le în sân, şi când vă veţi descinge, înainte de culcare, ele vor cădea pe duşumea cu atâta zgomot, că vă veţi aminti de mine numaidecât…

Lucrurile s-au întâmplat chiar aşa. Baman şi-a adus aminte de şah Cosru şi s-a dus numaidecât la Pervis, şi amândoi s-au dus la Perisada, şi i-au spus toată întâmplarea.

— Înainte de a ne hotărî, a răspuns ea, să întrebăm pasărea grăitoare, şi să auzim ce ne sfătuieşte, căci e înţeleaptă şi prevăzătoare, şi ne-a făgăduit ajutor în împrejurările noastre grele…

Şi Perisada a spus să i se aducă colivia. A întrebat pasărea…

— Fraţii tăi trebuie să îndeplinească porunca şahului… a răspuns pasărea. Şi ar fi bine chiar să-l poftească şi ei aici pe şah Cosru…

— Dar, pasăre măiastră, a spus Perisada, noi ne iubim fără seamăn, şi printr-un asemenea pas nu ne va fi vătămată dragostea?

— Nicio grijă să n-ai! a răspuns pasărea, căci aşa, dragostea voastră frăţească va fi şi mai puternică…

— Dar şahul va trebui să mă vadă şi pe mine… a adăugat fata, şi pasărea i-a răspuns că şahul trebuie s-o vadă, şi toate vor merge mai bine după aceea…

Şi trecând ziua aceea, şi venind ziua a doua, Baman şi Pervis s-au înfăţişat la vânătoare, şi şahul i-a întrebat de departe dacă au grăit cu sora lor.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Porunceşte-ne, şi noi pulbere îţi suntem la picioare…

Şah Cosru şi-a întrerupt vânătoarea, căci simţea o dorinţă straşnică să grăiască cu cei doi feciori. A pornit spre cetate, şi i-a luat alături, chiar înaintea marelui vizir, şi toţi se uitau la ei cu duşmănie…

Când şahul a intrat în cetate, poporul şi-a îndreptat ochii numai asupra lui Baman şi Pervis, şi se întreba cine ar putea fi…

— Oricine ar fi ei, spuneau cei mai mulţi, de-ar fi vrut Alah să aibă şahul asemenea fii bine făcuţi şi chipeşi, ar fi fost acum mari ca aceşti feciori, dacă naşterile şahiţei ar fi fost mai fericite!

Când a ajuns la serai, şah Cosru i-a dus pe cei doi fraţi în minunatele încăperi, şi le-au lăudat, ca oameni pricepuţi, frumuseţea, bogăţia şi podoabele. Şah Cosru a poruncit să se întindă

mesele, şi i-a poftit la dreapta şi la stânga sa. La început ei n-au vrut să primească, dar s-au supus când şahul le-a spus că sunt îndatoraţi să-i facă voia.

„Chiar copiii mei, îşi spunea în sine, n-ar fi putut fi mai ageri şi mai bine instruiţi…”

Pe scurt, el a găsit o bucurie aşa de mare să stea de vorbă cu ei, încât nu s-a despărţit de dânşii până noaptea târziu…

— N-aş fi crezut niciodată că se află în ţară, printre supuşii mei, tineri atât de binecrescuţi, atât de înţelepţi şi atât de ageri… Şi acum, fiii mei, pentru că nimic nu poate împrăştia mai bine gândurile, ca muzica, să auziţi nişte cântece de lăută…

Şi numaidecât au intrat cântăreţii şi lăutarii, pe urmă au venit măscărici, dănţuitori şi dănţuitoare…

Când cei doi fraţi au văzut că se apropie sfârşitul petrecerii, s-au aruncat la picioarele şahului, şi după ce i-au mulţumit pentru cinste şi bunătate, l-au rugat să le îngăduie să se întoarcă acasă.

Şahul le-a spus, luându-şi rămas bun:

— Mă despart de voi, dar să vă gândiţi că am vrut numai să vă arăt drumul spre seraiul meu, pentru ca de-acum înainte să veniţi singuri. Veţi fi bineveniţi, şi cu cât mai des veţi veni, cu atât mai tare mă voi bucura.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Ne putem oare lua libertatea de a te ruga să ne faci, nouă şi surorii noastre cinstea de a veni în casa noastră, să te odihneşti câteva clipe, la una din vânătorile viitoare?

— Casa unor asemenea oameni nu poate fi decât frumoasă şi demnă de voi! a răspuns şahul. Voi veni cu mare plăcere! Vă voi fi oaspete vouă şi surorii voastre, care mi-a devenit dragă, fără s-o fi văzut, numai din istorisirile voastre despre însuşirile ei frumoase.

Baman şi Pervis s-au întors acasă, şi i-au spus îndată Perisadei cum i-a primit şahul, că n-au uitat să-l poftească în casa lor.

— Dacă lucrurile stau aşa, a spus Perisada, trebuie să ne gândim chiar din ceasul acesta să-i pregătim un ospăţ, şi va fi bine dacă vom întreba în acest scop pasărea grăitoare, căci ea ne va spune ce-i place şahului şi ce nu…

— Pasăre măiastră, a întrebat ea pasărea, mai apoi. Şah Cosru ne va face cinstea de a veni în casa noastră, şi trebuie să-l ospătăm. Spune-ne, pasăre măiastră, ce bucate îi plac şahului? Cum să-l primim? Ce să-i pregătim?

— Stăpâna mea dragă, a răspuns pasărea. Ai bucătari meşteri, şi lasă-i pe ei să facă tot ce ştiu că-i mai bun. Dar, mai cu seamă, să nu uite să pregătească o strachină cu castraveţi umpluţi cu perle! Mâncarea asta să fie trecută la masă prima…

— Castraveţi umpluţi cu perle?! s-a mirat Perisada. Nu eşti în toate minţile, pasăre măiastră? Ce mâncare mai e şi asta? Şah Cosru vine doar să ospăteze, nu să se uite la perle… De altfel, toate perlele ce le am n-ar ajunge…

— Stăpână, a răspuns pasărea. Fă cum îţi spun eu, şi nu te îngriji de ce va ieşi la urmă! În ce priveşte perlele, du-te mâine dimineaţă, devreme de tot, la primul copac din grădina ta, şi porunceşte să se sape la rădăcina lui, şi vei găsi perle mai multe decât ai nevoie…

Cum a trecut noaptea, şi a venit dimineaţa, Perisada s-a dus cu un grădinar la copacul amintit, şi săpând grădinarul, a nimerit cu hârleţul într-o cutiuţă de aur, încuiată. Perisada a cercetat-o bine, şi a deschis-o pe loc, şi a văzut că era plină cu perle. Bucuroasă foarte, a încuiat-o la loc, a luat-o sub braţ şi s-a întors acasă.

Baman şi Pervis au mers în întâmpinarea ei.

— Dragă surioară, a spus Baman, văzând cutiuţa. Ai găsit, poate, o comoară?

— Fraţi ai mei! a răspuns ea. Vă veţi mira de comoara mea şi mai mult, când veţi vedea ce cuprinde…

Şi a deschis cutiuţa, şi ei s-au mirat la culme, când au văzut-o plină cu perle.

S-au întors acasă, tustrei şi ea le-a istorisit, pe drum, cum a întrebat pasărea şi ce i-a răspuns.

Straşnic s-a mirat meşterul bucătar, când a auzit de castraveţi cu perle! S-a dat înapoi, speriat, doi paşi!

— Văd prea bine că mă crezi smintită! i-a spus Perisada, însă îţi poruncesc să faci totul, întocmai…

În dimineaţa următoare, cei doi fraţi s-au dus la locul de vânătoare. A sosit şi şahul Persiei. Au început vânătoarea. Au tot vânat, până i-a ajuns soarele dogoritor, de prânz. Şi când a sosit şahul, şi a descălecat în faţa casei, Perisada i-a ieşit în întâmpinare, şi i s-a aruncat la picioare. Şah Cosru s-a plecat s-o ridice, şi după ce i-a privit lung strălucirea orbitoare a frumuseţii, graţia şi ţinuta aleasă, a spus:

— Într-adevăr, fraţii sunt demni de sora lor, şi sora demnă de fraţii ei!

— Stăpâne, a răspuns Perisada. Pulbere suntem la picioarele tale! Pofteşte în sărmana noastră casă, şi iartă-ne puţinătatea bunurilor şi podoabelor…

Şi l-a dus apoi prin toate încăperile, şi el se uita cu multă bucurie şi admiraţie.

— Cum, copila mea frumoasă, casă de ţară e asta? Cele mai frumoase şi mai mari cetăţi ar fi părăsite curând, dacă toate casele de ţară ar semăna cu asta! Acum nu mă mai mir că-ţi place aşa de mult să trăieşti aici şi dispreţuieşti cetatea! Lasă-mă să văd şi grădina, căci, de bună seamă, e şi ea pe potriva casei…

Perisada a deschis uşa spre grădină, şi şahul a văzut numaidecât bazinul cu ţâşnitura de apă aurie! A stat mult timp, tăcut şi uimit.

— De unde vine apa asta minunată? a întrebat apoi. Unde-i este izvorul, şi prin ce dibăcie s-a putut face asemenea ţâşnitoare, fără de seamăn în întreaga lume? Vreau să mă uit mai bine la minunea asta…

Perisada l-a dus apoi la copacul cântător, şi când s-a apropiat, şahul a auzit muzică dulce, cum nu mai auzise niciodată! Se uita în toate părţile, să vadă cine cântă, şi cum n-a zărit pe nimeni, a stat iar locului, fermecat…

— Dar unde sunt cântăreţii, frumoasa mea? a întrebat. Sub pământ? În văzduh? Cu astfel de glasuri minunate şi fermecătoare, se pot lăsa văzuţi…

— Stăpâne, a răspuns Perisada, zâmbind. Cântările nu sunt ale unor cântăreţi, ci copacul din faţa înălţimii tale cântă din frunze… Dacă vrei să te mai osteneşti câţiva paşi, nu te vei mai îndoi, ci, şi mai lămurit vei auzi glasurile…

Şahul s-a apropiat şi a fost aşa de fermecat de armonia dulce a cântărilor, încât nu se putea sătura… La urmă a rupt tăcerea:

— Te rog, frumoasa mea, spune-mi dacă acest copac se află întâmplător în grădina ta? Ţi l-a dat în dar cineva, sau ţi s-a adus din ţări îndepărtate? Trebuie să fie de departe, căci altfel, eu ca prieten al naturii, ar fi trebuit să aud grăindu-se măcar de-un astfel de copac. Cum îi spune?

— Stăpâne, a răspuns Perisada. I se spune copacul cântător, şi nu creşte la noi în ţară. Nu-i timpul să-ţi spun cum a ajuns aici, odată cu apa aurie şi cu pasărea grăitoare…

— Copilă dragă! a răspuns şahul. Ard de nerăbdare să văd şi pasărea grăitoare!

Apoi, când a ajuns iar la fântână, ochii lui au rămas mult timp îndreptaţi spre snopul de apă aurie.

— După vorbele tale, copila mea frumoasă, apa asta nu are izvor, şi nici prin ţevi subpământene nu vine. Înţeleg numai că apa asta, ca şi copacul

cântător, sunt din ţări străine… Acum, du-mă la pasărea grăitoare, a rugat-o şahul, şi mergând alături de Perisada a văzut pe toţi arborii din apropiere număr uluitor de păsări, umplând văzduhul cu ciripitul şi cântările… A întrebat de ce s-au strâns păsările…

— Stăpâne, a răspuns Perisada toate s-au strâns, să îngâne cântecul păsării măiestre, pe care stăpânul meu o poate vedea numaidecât…

Şahul s-a oprit dinaintea coliviei, şi pasărea cânta, şi Perisada a îndemnat-o, blând:

— Pasăre măiastră, arată şahului Cosru preţuirea ta…

Pasărea s-a oprit numaidecât din cântec. S-au oprit şi celelalte păsări…

— Binevenit fie şahul! a dat glas pasărea.

— Îţi mulţumesc, pasăre, pentru închinarea ta! a răspuns şahul. Sunt bucuros foarte să văd în tine pe sultăniţa şi şahiţa păsărilor!

Cum s-au aşezat apoi la masă, şi a văzut strachina cu castraveţi, şah Cosru a vrut să îmbie, dar s-a mirat foarte când a găsit castraveţii umpluţi cu perle…

— Ce ciudăţenie! a spus el. Ce înseamnă umplutura asta? Doar perlele nu se pot mânca!

Grăind astfel, s-a uitat lung la cei doi fraţi şi la Perisada.

— Stăpâne! a cuvântat atunci pasărea. Cum te poţi mira de umplutura de perle, când ai putut crede aşa de uşor că şahiţa, soaţa ta, a adus pe lume un câine, o pisică şi o bucată de lemn?

— Am crezut, pentru că m-au încredinţat moaşele…

— Moaşele acele, stăpâne, au fost surorile şahiţei, dar, cum erau cuprinse de pizmă şi ură, te-au minţit! Supune-le muncilor, şi-şi vor mărturisi nelegiuirea… Află, şah Cosru, că aceşti doi fraţi şi fata asta sunt copiii tăi, aruncaţi de moaşele nelegiuite în coşuleţe de papură, pe pârău la vale.

Marele grădinar i-a salvat, i-a îngrijit şi i-a crescut…

— Pasăre măiastră! a răcnit şahul. Nu mi-i greu să cred ce-mi spui! Dragostea ce am simţit-o de la început pentru ei nu m-a înşelat! Veniţi, dragii mei fii, vino, dragă fiică, la sânul meu, să vă îmbrăţişez!

Spunând aceasta, şah Cosru i-a îmbrăţişat şi şi-a amestecat lacrimile cu lacrimile lor.

— Dragi copii! a strigat şahul. Mâine vă voi duce la maica voastră! Pregătiţi-vă s-o primiţi ca pe inima voastră…

Şi şahul s-a întors repede în cetate. Cum a descălecat şi a intrat în serai, a poruncit vizirului să adune divanul de judecată.

Cele două surori au fost aduse, judecate şi muncite, apoi tăiate în patru.

Apoi, şah Cosru, însoţit de toate căpeteniile, s-au dus pe jos până la uşa moscheii celei mari. A scos-o el singur, din temniţa strâmtă, pe şahiţă. A îmbrăţişat-o cu lacrimi. Apoi, în faţa unei mari mulţimi, venite din toate părţile, şah Cosru i-a înfăţişat copiii, în urale şi strigăte de bucurie…

Şi venind ziua a doua, şah Cosru, împreună cu şahiţa, şi cu tot alaiul, s-au îndreptat spre casa de ţară, şi cei doi fraţi şi cu sora lor au poruncit să se întindă mesele veseliei şi să se aprindă făcliile bucuriei!

Şi s-au aşezat la masă, şi după ce au ospătat, şahul a poftit-o pe şahiţă în grădină, şi i-a arătat copacul cântător şi havuzul cu apă aurie… Iar pasării măiestre, numai cuvinte de laudă i-a adus tot timpul… Când s-au îndreptat toţi, spre cetate, Perisada ducea pasărea, şi cântau lăutele, şi strigau mulţimile, şi-n toată cetatea era numai lumină…

Şi au trăit toţi, în fericire şi bucurie, până ce şi ei şi-au supus osul timpului care macină şi stâncile…

ÎNCHEIERE

O mie şi una de nopţi trecuseră de când Riar, şahul Persiei, asculta nemaipomenitele istorii ale Şeherazadei! Deseori, rămânea pe gânduri, dându-şi seama tot mai lămurit cât greşise, supunând fetele satirului, când între ele se mai pot afla atâtea perle ale gândirii, atâtea imaginaţii creatoare, atâta geniu în istorisirea vechilor întâmplări…

Cu cât treceau nopţile, Şeherazada îi era tot mai dragă, şi nu se afla seară când să nu ofteze de dorul ei.

„O mie şi una de nopţi, şi o singură povestitoare”… se *mirau cei mai vestiţi ştiutori de basme.*

Riar-Şah ardea mereu de nerăbdare s-o mai audă pe Şeherazada. Spunea să se întindă covorul moale ca muşchiul codrului, să se aprindă luminile de noapte, şi dacă se poate, înainte de a începe ea, să răsune puţin lăutele.

Şi cum se potrivea covorul, şi cum se aprindeau luminile, începeau lăutele a cânta, şi Şeherazada făcea semn cu mâna spre noaptea împodobită cu scrierile luceferilor; şi chema adâncul timpului, să se trezească; şi adâncul timpului se trezea la semnul ei, reînviind şahi şi sultani, emiri şi bei, hogi şi imami, califi şi dervişi; într-un cuvânt, chema lumea alcătuitoare a străvechilor întâmplări din răsărit, şi parcă încăperea se umplea de umbre, de foşnetul veşmintelor, de suspine, de paşi abia înăbuşiţi sub iminei…

Dulce sunau lăutele, dar când începea Şeherazada, cântare ca a glasului ei nu se mai afla.

Şi am istorisit şi noi, cum ne-am priceput şi cum am putut, pentru prima oară în limbi noastră, în întregime, vestitele istorii răsăritene, nemaipomenitele basme arabe…

POVESTITORUL

Table of Contents

Volumul I 25

CUVÂNTUL POVESTITORULUI LA ÎNCEPUTUL NOPŢILOR 27

UNDE SE VEDE FRĂŢEASCA DRAGOSTE DINTRE DOI FECIORI DE ŞAH DE LA INDIA; ŞI O CĂLĂTORIE LA SAMARCAND; ŞI DOUĂ ŞAHIŢE. 28

UNDE SE VEDE CĂ UNEORI ŞI LA DUHURILE CELE ÎNFRICOŞATE SE CALCĂ PRAGUL NECREDINŢEI; ŞI UNDE CEI DOI FRAŢI SE ÎNTORC ACASĂ; RIAR-ŞAH HOTĂRĂŞTE MOARTEA FETELOR… 36

SE ARATĂ CUM ŞEHERAZADA SE HOTĂRĂŞTE SĂ SCAPE FETELE DE PALOŞ 39

UNDE POVESTEŞTE VIZIRUL FABULA ASINULUI CARE ŞI-A STRICAT SINGUR SOARTA, REGÂNDIND LA SFÂRŞITUL LUCRURILOR; CUM ŞI-A TĂMĂDUIT UN NEGUŢĂTOR NEVASTA DE ÎNCĂPĂŢÂNARE, ÎN URMA UNEI PILDE LUATE DE LA UN COCOŞ; ŞEHERAZADA ESTE DUSĂ LA RIAR-ŞAH… 40

UN NEGUŢĂTOR ŞI UN DUH ÎNFRICOŞAT, LA UN IZVOR DIN PUSTIE; VIN TREI ŞEICI, CU ÎNTÂMPLĂRILE LOR… 48

UNDE BĂTRÂNUL CEL CU GAZELA ÎŞI POVESTEŞTE CĂTRE DUHUL ÎNFRICOŞAT ÎNTÂMPLĂRILE; PÂNĂ UNDE MERGE ZAVISTNICIA UNOR FEMEI; ŞI ALTE ÎNFRICOŞATE LUCRURI… 53

BASMUL ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; IZBĂVIREA FIULUI ŞI PRIBEGIREA LUI; SE VEDE FATA VĂCARULUI, ŞI EA CU MEŞTEŞUG VRĂJITORESC; ÎNCEPE BĂTRÂNUL CU CEI DOI CÂINI NEGRI. 56

UNDE AL DOILEA BĂTRÂN ARATĂ CUM CEI DOI FRAŢI AI LUI AU FOST PREFĂCUŢI ÎN CÂINI, PENTRU NELEGIUIREA LOR; ŞI UNDE ÎNCEPE A POVESTI BĂTRÂNUL AL TREILEA, CEL CU MĂGĂRIŢA… 59

UNDE ARATĂ BĂTRÂNUL AL TREILEA CUM A FOST PREFĂCUT ÎN CÂINE; ŞI CUM, SCOS DIN STAREA 63

ACEASTA, ŞI-A PEDEPSIT SOAŢA, DUPĂ SFATUL UNEI FETE DE CASAP…

ŞEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, CEL AL PESCARULUI SĂRAC ŞI AL UNUI DUH PECETLUIT ÎN VAS DE ARAMA, DE CĂTRE SOLOMON PROOROC… 65

UNDE PESCARUL ISTORISEŞTE DUHULUI ÎNCHIS ÎN VAS POVESTEA UNUI SULTAN DIN VECHIMI; CUM ACESTA A FOST MÂNTUIT DE LEPRĂ, DE CĂTRE UN ISCUSIT VRACI; CÂT ŞI ALTE NEASEMUITE ÎNTÂMPLĂRI… 71

UNDE SULTANUL PRINDE A ISTORISI, CĂTRE VIZIRUL PIZMĂTĂREŢ, ISTORIA LUI SINDBAD-ŞAH; CUM ACESTA AVEA UN FIU ÎNŢELEPT; ŞI PĂŢANIILE ACELUI FIU. 74

CUM HANSADI, PRIN MINCIUNA EI, ÎL HOTĂRĂŞTE PE SINDBAD-ŞAH SĂ-ŞI UCIDĂ FIUL… UNDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI AI LUI SINDBAD S-AMESTECA; ŞI UNDE ÎNCEP A SE BATE DIN PILDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI CU HANSADI: ÎNCEPE ISTORIA PRIMULUI SFETNIC, CU ŞAHABEDDIN-ŞEIC… 78

CUM A TRĂIT SULTANUL NILULUI, ÎNTR-O CLIPITĂ, CÂT A ŢINUT CAPUL SUB APĂ, ŞAPTE ANI VIAŢA; CUM ŞI TOATE PĂŢANIILE LUI… 82

ŞEIC-ŞAHABEDDIN SE FACE NEVĂZUT, ZBURÂND LA DAMASC; SCRIE SULTANULUI, ARĂTÂNDU-I CA TOATE SUNT CU PUTINŢĂ LA ALLAH; ŞI CE A MAI PĂŢIT ŞEIC-ŞAHABEDDIN… 88

UNDE HANSADI ÎNCEPE ŞI EA BĂTĂLIA PRIN PILDE ÎMPOTRIVA CELOR PATRUZECI DE ÎNŢELEPŢI; PILDA CU GRĂDINARUL; ŞI O ISTORIE A UNUI SULTAN DIN VECHIMI, PE NUME MAHMUD… 91

SE ARATĂ CE AU GRĂIT ÎNTRE ELE DOUĂ BUFNIŢE; DE UNDE SE VEDE CĂ ŞI CELE MAI PROASTE DINTRE NECUVÂNTĂTOARE NE ŞTIU FAPTELE; DE ACEEA, TREBUIE SĂ BĂGĂM BINE DE SEAMĂ LA TOT CE SĂVÂRŞIM; ÎNCEPE AL DOILEA SFETNIC… 93

UNDE AL DOILEA ÎNŢELEPT ISTORISEŞTE NEMAIPOMENITA ÎNTÂMPLARE A LUI PADMANAVA- 95

BRAHMAN ŞI A LUI FIKAI; ŞI UNDE SE ÎNVEDEREAZĂ CĂ UNELE FEMEI AU SCORPIE LA INIMĂ; ŞI CUM SUNT OSÂNDIŢI CEI CE SE IAU DUPĂ GURA LOR…
SE VEDE CUM HANSADI NU SE LASĂ MAI PREJOS ŞI SPUNE ŞI EA O PILDĂ, CU AKŞID! 103
SE ARATĂ CUM ÎNŢELEPTUL CADIU DESCOPERĂ VINOVATUL PRIN ISTORISIREA UNEI PILDE; CUM VOINŢA LUI SINDBAD-ŞAH SE CLATINĂ IAR, CA O FRUNZĂ; ŞI O VESTE DE LA ÎNŢELEPTUL ABUŞAMAR… 107
AL TREILEA ÎNŢELEPT SE RIDICĂ ŞI SPUNE ISTORIA EMIRULUI DE LA KARIZMEIA ŞI A EMIRESEI DILARAM… 115
ÎNTÂMPLĂRILE CIUBOTARULUI ASSAN, CARE LA URMĂ IA DE NEVASTĂ O FATĂ DE SULTAN… 128
…CUM ŞI DUHURILE NECURATE FUG DE FEMEILE CICĂLITOARE; UN SĂRMAN TĂIETOR DE LEMNE AJUNGE SULTAN LA INDIA… 133
O PILDĂ ÎNFRICOŞATĂ CU UN SULTAN PREFĂCUT ÎN PAPAGAL… 136
…ŞI HANSADI MAI SPUNE ÎNCĂ O ÎNFRICOŞATĂ PILDĂ, ARĂTÂND CĂ ŞI UNII BĂRBAŢI SUNT VICLENI; ABUŞAMAR IESE CA DIN PĂMÂNT… 139
CE SPUNE MAI DEPARTE PESCARUL DIN ŢĂRMURII MĂRII CĂTRE DUHUL DIN VASUL DE ARAMĂ, DESPRE SULTANUL ELINESC ŞI DESPRE DUBAN-VRACIUL… O PILDĂ A VIZIRULUI; ŞI DESPRE O CARTE CIUDATĂ… 144
ISTORIA PESCARULUI ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; NOPŢI DUPĂ NOPŢI TRECEAU, ŞI RIAR-ŞAH SE ÎNDRĂGEA TOT MAI AVAN DE POVESTITOARE ŞI DE BASMELE EI, AMÂNÂNDU-I MEREU OSÂNDA; CE ISTORII MAI SPUNE PESCARUL… 148
UNDE SE VEDE SULTANUL PREFĂCUT ÎN MARMURĂ; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE… 154
ÎNCEPE NEMAIPOMENITA ISTORIE A CELOR CINCI FEMEI DIN BAGDAD; CUM UN SĂRMAN HAMAL PETRECE O NOAPTE DE AUR, ÎNTR-O CASĂ CIUDATĂ: VIN TREI DERVIŞI CHIORI DE OCHIUL DREPT; VINE ŞI 159

HARUN AL RAŞID, CALIFUL-CALIFILOR, ÎMPREUNĂ CU GIAFAR-VIZIR ŞI MESRURHADÂMB; TAINA ÎNFRICOŞATĂ A CĂŢELELOR NEGRE; CUM ŞI UN CALIF TREBUIE SĂ TACĂ DE FRICĂ…
ÎNTÂIUL DERVIŞ ÎŞI POVESTEŞTE ISTORIA… 174
ISTORIA DERVIŞULUI AL DOILEA… ÎL CUNOAŞTEM ŞI PE MAIMUN, FIUL LUI DIMDIM. 181
ISTORIA LUI AGIB, FIUL LUI KASSIB; MUNTELE MAGNETIC ŞI CĂLĂREŢUL DE FIER. 205
UNDE ŞEHERAZADA POVESTEŞTE CUM HARUN AL RAŞID, GIAFAR ŞI MESRUR AU SPUS CA LA ÎNCEPUT CĂ SUNT TREI NEGUŢĂTORI DE LA MOSSUL; ŞI UNDE SE PETREC ALTE LUCRURI, LA CALIF ACASĂ… 216
UNDE SOVAIDA DEZVĂLUIE TAINA DIAVOLEASCĂ A CĂŢELELOR NEGRE; CETATEA ÎNMĂRMURITĂ; PÂNĂ UNDE MERGE RĂUTATEA UNOR FEMEI; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI ÎNFRICOŞATE, NEPOTRIVITE LA CETIT ÎN VREMEA NOPŢII… 220
ÎNFRICOŞĂTORUL CUVÂNT AL SAFIEI; SE ARATĂ ŞI CRUZIMEA UNOR BĂRBAŢI; ŞI ALTE SCORNIRI PENTRU CHINUIREA FEMEILOR; ŞI CUM NU TREBUIE SĂ DĂM CREZĂMÂNT BABELOR VRĂJITOARE… 227
UNDE ŞEHERAZADA ÎNCHEIE BASMUL HAMALULUI ŞI AL CELOR TREI FETE; URMEAZĂ MINUNI NEMAIVĂZUTE, CUM E ACEEA CÂND SE ARATĂ PENTRU A DOUA OARĂ IFRIT-DIAVOLIŢA; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI, CARE VOR BUCURA CETITORUL, SPRE LAUDA LUI ALLAH ÎN VECII-VECILOR… 232
SE ARATĂ IAR HARUN AL RAŞID-CALIF, GIAFAR-VIZIR ŞI MESRUR-HADÂMB; O ÎNTÂMPLARE CU TREI MERE; ŞI ALTELE… 235
NUREDIN ŞI SIMŞEDIN, VIZIRI MARI ÎN PĂMÂNTUL NILULUI, CEI MAI FRUMOŞI BĂRBAŢI AI RĂSĂRITULUI; CUM OAMENI DIN AMARA DEPĂRTARE VENEAU SĂ SE BUCURE VĂZÂNDU-I; PĂTIMIRILE STRAŞNICE ALE ODRASLELOR CELOR DOI VIZIRI. 245
CĂINŢA LUI NUREDIN, DUPĂ ÎNTOARCEREA LUI DIN PREUMBLAREA CU SULTANUL: CUM ŞTAFETELE 249

UMBLAU DEGEABA, CALE DE DOUĂZECI DE ZILE, ÎN CĂUTAREA LUI SIMŞEDIN.
UNDE NE-OM BUCURA MAI DEPARTE DE FAPTELE DIAVOLIŢEI IFRIT, URMEAZĂ PĂŢANIILE COCOŞATULUI ŞI BUCURAREA MIRESEI; HASSAN, ADORMIT ÎN ÎMBRĂŢIŞARE, SE TREZEŞTE ÎN DAMASC… 253
NE ÎNTOARCEM IARĂŞI LA NIL; ŞI VEDEM MAI PE URMĂ, PRIN CE ÎNTÂMPLĂRI MAI TRECE HASSAN… 256
CE A MAI PĂŢIT HASSAN – ŞI… ÎMPLINIREA CUVÂNTULUI… 260
UNDE GIAFAR-VIZIR SE ARATĂ MAI DEPARTE MARE CUNOSCĂTOR DE ISTORII STRAŞNICE; PĂŢANIA DE RÂS ŞI DE PLÂNS A UNUI GHEBOS CHINEZ. VIN LA RÂND UN CROITOR, UN HACÂM EVREU, UN BUCĂTAR ŞI UN NEGUŢĂTOR CREŞTIN… 264
ISTORIA CREŞTINULUI… 268
SE ÎNADEVEREAZĂ UNDE DUCE RISIPA; CUM ŞI-A PIERDUT DEGETELE MÂINII DREPTE FECIORUL CEL PREAFRUMOS… 270
SE DOVEDEŞTE CĂ NICI MEŞTERUL BUCĂTAR NU E MAI BREAZ; CUM O MÂNCARE CU USTUROI TE POATE COSTA VIAŢA… 274
SE ARATĂ CUM PÂNĂ ŞI UN CALIF CA HARUN AL RAŞID POATE FI DUS DE PREASFÂNTUL NAS… 276
ASCULTĂM STRAŞNICA ISTORIE CU UN FECIOR ÎNDRĂGOSTIT ŞI CU UN BĂRBIER… 279
ISTORIA ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; AFLĂM DE CE NU-I BUNĂ ÎNTÂRZIEREA; ŞI CUM BINELE FĂCUT CU SILA DEVINE PACOSTE… AFLĂM ŞI CE A PĂŢIT ODATĂ BĂRBIERUL… 288
ÎL CUNOAŞTEM PE ÎNTÂIUL FRATE… 291
BAKBAK-ŞTIRBUL… 293
AL TREILEA… 295
AL PATRULEA… 296
AL CINCILEA ŞI ULTIMUL… 298
SFÂRŞIM ISTORIA GHEBOSULUI… 301

URMĂRIM STRAŞNICE CĂLĂTORII PE MĂRI… 302
VEDEM PASĂREA ROCH; ŞI UN OU CÂT UN DEAL; ŞI O CULEGERE DE DIAMANTE… 307
OSTROVUL MAIMUŢELOR… 309
OSTROVUL NEBUNILOR; ŞI ÎNVĂŢĂM DE CE-I BINE SĂ ŞTIM DE TOATE… 317
ÎNGROPAREA DE VIU… 320
LUPTA CU PĂSĂRILE PUSTIEI; TRÂNTORUL DIN OSTROV ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI. ÎN PĂDURILE DE COCOTIERI… 323
ÎN INDIA… 328
PĂMÂNTUL CINSTEI; OAMENII ZBURĂTORI… 331
ALADIN ŞI LAMPA FERMECATĂ. 334
ÎNSĂ, SE ARATĂ IAR VRĂJITORUL DIN AFRICA… 366
ALI-BABA… 377
ISTORIA LUI KALAAD, SULTAN ÎN TĂRÂMUL SINDULUI; ÎL CUNOAŞTEM ŞI PE VIZIRUL SIMAZ, ŞI PE ALŢII, ÎN JURUL UNEI ÎNTÂMPLĂRI… 395
ISTORIA PISICII ŞI A ŞOARECELUI; DIN CARE SE VEDE LIPSA DE MĂSURĂ, MINCIUNA ŞI NERECUNOŞTINŢA; ŞI CUM TUSTRELE DUC LA PIERZANIE… 397
ISTORIA CU VECINUL ŞI CU UNTDELEMNUL… VEDEM CE PĂŢESC CEI CE-ŞI FAC PLANURI MARI, BIZUITE PE PULBERE ŞI UMBRĂ! 400
ISTORIA ASINULUI SĂLBATIC ŞI A VULPII NECUMPĂTATE. 402
ISTORIA SULTANULUI ŞI A PRIBEAGULUI; VEDEM CUM SILNICIA NU RĂMÂNE NICIODATĂ NEPEDEPSITĂ, CHIAR CÂND O SĂVÂRŞESC SULTANII… 403
DESPRE VARDAAN ŞI CHEMAREA ÎNŢELEPŢILOR SĂ-L ÎNVEŢE; ŞI ALTELE, SPRE STRAŞNICA MIRARE A ASCULTĂTORILOR… 405
VARDAAN SE DOVEDEŞTE! MAI DEPARTE ADÂNC CUNOSCĂTOR AL LUMII, SPRE UIMIREA LUI SIMAZ-VIZIR; PILDA CU CEI DOI SULTANI; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI VREDNICE DE ŢINUT MINTE; ISTORIA ORBULUI ŞI A OLOGULUI; APOI O ISTORIE CU UN 407

CORB, ÎN CARE SE ÎNVEDEREAZĂ PEDEPSELE CE NE PÂNDESC DACA NU NE ÎNFRÂNĂM POFTELE… SFATURI DESPRE BUNA PURTARE A VIZIRILOR; ÎMBLÂNZIREA LEULUI ŞI SFÂŞIEREA VÂNĂTORULUI VICLEAN, PROST ŞI LĂUDĂROS; ADORMIREA LUI KALAAD ŞI SFATURILE LUI ÎNAINTE DE A-ŞI DA OCHII PESTE CAP…

VARDAAN ASCULTĂ O ISTORIE CU UN FECIOR ŞI UN HOŢ, SPRE ŞI MAI ADÂNCA LUNECARE ÎN PIERZARE, ŞI SPRE MAI STRAŞNICA ÎNGRIJORARE A LUI SIMAZ; ÎNSĂ NICI SIMAZ NU NE LASĂ, ŞI SPUNE ŞI EL O PILDĂ… 415

UN NEGUŢĂTOR ŞI UN HOŢ; PÂNĂ UNDE AJUNGE PREFĂCĂTORIA UNOR NECINSTIŢI; CE FACE LUPUL PUS SA ÎMPARTĂ PRADA 417

CIOBANUL ŞI HOŢUL; RĂSCOALA NORODULUI DIN SIND; UCIDEREA ÎNŢELEPŢILOR; O EPISTOLA DE LA HANUL INDIEI 421

POTÂRNICHEA ŞI BROASCA ŢESTOASĂ; ISTORIA ÎŞI URMEAZĂ CURGEREA; VEDEM CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎNTR-O ŢARĂ FĂRĂ BĂTRÂNI; CĂINŢA PREA TÂRZIE A LUI VARDAAN; EPISTOLA DE RĂSPUNS CĂTRE HANUL INDIEI… 423

FEMEIA OSÂNDITĂ LA TĂIEREA BRAŢELOR; ŞI CUM ALLAH SE ÎNDURĂ DE EA ŞI O IZBĂVEŞTE, PENTRU CUVIOŞIA EI… 429

SE ARATĂ MĂRINIMIA UNUI PRIETEN, CARE NE POATE FI PILDĂ TUTUROR… 431

CUM UN NEGUŢĂTOR DIN BAGDAD ÎŞI PIERDE AVEREA, ŞI LUÂNDU-SE DUPĂ UN VIS AJUNGE TOCMAI LA CAIRO; CE PĂŢEŞTE EL ACOLO, CU NIŞTE DREPTCREDINCIOŞI FURI… DOJANA DREAPTĂ A CADIULUI ŞI ÎNTOARCEREA RĂTĂCITORULUI LA BAGDAD… AFLAREA COMORII DIN VISUL CADIULUI! 432

UN OM DIN SEMINŢIA UZRA ADEVEREŞTE PRIN MOARTEA SA CĂ SE POATE MURI DIN DRAGOSTE; ŞI OMUL DIN UZRA, ŞI IUBITA LUI ÎŞI TRIMIT STIHURI BINE ALCĂTUITE… 434

NEFERICIRILE LUI MATULAMUS STIHUITORUL ŞI A PREAIUBITEI SALE UMCINA; MATULAMUS SE PRIBEGEŞTE, ÎNSĂ PÂNĂ LA URMĂ TOATE SE SFÂRŞESC DUPĂ PLACUL INIMII NOASTRE… 436
ALI PERSIANUL SPUNE O ISTORIE, SPRE BUNA ÎNDREPTARE A INIMII LUI HARUN… CÂTE MINCIUNI POT ÎNCĂPEA ÎNTR-UN SAC! LA URMĂ PRICINAŞII SUNT POFTIŢI AFARĂ CU CĂLCÂIELE ÎNAINTE, PIERZÂNDU-ŞI FESURILE ŞI PAPUCII… 437
DJAFAR, FIUL BARMEKIZILOR, E RIDICAT ÎN FURCI; UN POET DIN DEŞERT ÎNFRUNTĂ PORUNCA LUI HARUN AL RAŞID ŞI VINE LA BINEFĂCĂTORUL SĂU… 445
RIDICAREA DIN TICĂLOŞIE ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI CU TÂLC, DIN VREMURI STINSE. 447
UN PUNGAŞ NESPUS DE ISCUSIT; PRĂDAREA UNUI OŞTEAN; PĂCĂLIREA EMIRULUI ALEXANDRIEI… 450
ISTORIILE EMIRILOR DIN CAIRO ŞI DIN BALAK SPUSE ÎN FAŢA SULTANULUI NASIR… 451
ISTORIA EMIRILOR URMEAZĂ. 453
UN DREPTCREDINCIOS PUNGAŞ ÎŞI ARATĂ DIBĂCIA; PROSTIA UNUI ZARAF; SCĂPAREA ROABEI LUI DE LA MILUIREA CU TOIAGUL… 455
CUM CĂRTURARUL ABU HASSAN E SCĂPAT DE LA MARE STRÂMTOARE, PRINTR-UN VIS AL CALIFULUI MAMUN; APOI ABU HASSAN AJUNGE CADIU LA MEDINA. 456
RĂSĂRITEANUL MUTTAWAKEL SE ÎNDRĂGOSTEŞTE DE FRUMOASA MAHBUBAH; UN CÂNTEC DE DRAGOSTE ŞI BUNUL SFÂRŞIT AL TUTUROR LUCRURILOR… 460
ÎNTÂMPLAREA CASAPULUI VARDAAN; PEDEPSIREA UNEI VRĂJITOARE CARE ŞI-A PREFĂCUT SOŢUL ÎN URS… 462
ÎNVĂŢĂCELUL ÎNDRĂGOSTIT; CUM ÎŞI SCRIE PE TĂBLIŢĂ STIHUL DE MĂRTURISIRE; FATA RĂSPUNDE PRIN ALT STIH, SCRIS TOT PE TĂBLIŢA ACEEA; SCRIE ŞI DASCĂLUL LOR UN STIH; SCRIE UN STIH ŞI 465

STĂPÂNUL FETEI, SPRE BUCURAREA ÎNDRĂGOSTIŢI LOR ŞI A NOASTRĂ…
PROSTUL DIN BASSORA; PĂCĂLIREA LUI DE CĂTRE UN DREPTCREDINCIOS HOŢ; O VEDEM ŞI PE PROASTA DIN BASSORA, ADICĂ PE SOAŢA PROSTULUI… 467
O PRIMIRE DE OASPEŢI DESTUL DE CIUDATĂ; CALIFUL HAKEM BIAMR ILLAH ÎŞI BOLDEŞTE OCHII ŞI SE MIRA; APOI ÎŞI ÎNFIGE MÂNA PÂN' LA COT ÎN HAZNAUA CU BANI… 469
SLĂVITUL ŞAH NUŞIRVAN SE MIRĂ DE ÎNŢELEPCIUNEA UNEI FETE; ÎNSĂ DREPT RĂSPLATĂ A BUNEI PRIMIRI, EL CREŞTE BIRURILE; SE ÎNTÂLNEŞTE A DOUA OARĂ CU ÎNŢELEAPTĂ; BIRURILE SCAD LA LOC, URMARE A UNEI DOJENI… 470
HARUN AL RAŞID FACE O GLUMĂ PROASTĂ CU UN MOŞNEAG BETEAG DE OCHI; CE SPUNE DJAFAR ŞI CE RĂSPUNDE MOŞNEAGUL… 471
AJUNGEM LA ISTORIA PIRAMIDELOR; MAMUN, FECIORUL LUI HARUN AL RAŞID, CAUTĂ ÎN ZADAR COMORI ÎN MĂRUNTAIELE LOR; CE CUPRIND PIRAMIDELE; APOI CÂTEVA CÂNTĂRI, ARĂTÂND ETERNITATEA LOR ŞI VREMELNICIA NOASTRĂ… 473
HOŢUL POCĂIT; PRĂDAREA LUI DE CĂTRE ALT HOŢ; LA URMĂ POCĂITUL ÎŞI GĂSEŞTE MARFA, PRINTR-O VICLENIE; ÎL IARTĂ PE HOŢ, SPRE LAUDA LUI ALLAH… 475
ÎNTRISTAREA CALIFULUI HARUN AL RAŞID; E ADUS IBN AL ZAREBI, DEOSEBIT MEŞTER ÎN GLUME; O ÎNVOIALĂ ÎNTRE EL ŞI HADÂMB MESRUR; MILUIREA AMÂNDURORA PRIN LOVITURI DATE CU SACUL PLIN CU BOLOVANI; APOI, CALIFUL ÎŞI DESCREŢEŞTE FRUNTEA ŞI-I MILUIEŞTE CU MILĂ ADEVĂRATĂ, CU BANI ADICĂ… 477
EVLAVIOSUL FIU AL LUI HARUN AL RAŞID; CUM I SE SUPUN ŞI I SE AŞAZĂ PE UMĂR ZBURĂTOARELE. AJUNGE ZIDAR, ÎNTR-O CETATE; APOI MOARE CA ORICE OM SĂRMAN; CĂINŢA CALIFULUI ŞI TÂRZIA LUI JALE… 479

ÎNCEPE ISTORIA ISCUSITEI DALILA; CUM SE RĂZBUNĂ EA CĂ NU A FOST LUATĂ ÎN SEAMĂ! O CUNOAŞTEM ŞI PE SEINAB, FATA EI; DALILA ÎŞI ÎNCEPE STRAŞNICELE FAPTE, SPRE UIMIREA CALIFULUI ŞI EMIRILOR, ŞI SPRE UIMIREA NOASTRĂ; VOM DA SLAVĂ ISCUSINŢEI FEMEIEŞTI, CHIAR DACĂ NU NE-AR CONVENI ŞI AM STRÂMBA DIN NAS, DUPĂ NĂRAVUL UNORA DINTRE NOI; VOM VEDEA, PÂNĂ LA CAPĂTUL ISTORIEI, CĂ ISCUSINŢA NU E NUMAI VIRTUTE A BĂRBAŢILOR!!! ÎN SFÂRŞIT, VORBA LUNGĂ E SĂRĂCIA OMULUI! ŞI NUMAI DESPRE FEMEI SE SPUNE CĂ SUNT VORBĂ LUNGĂ, ÎNSĂ CU TOTUL PE NEDREPT, DUPĂ CUM BINE SE ŞTIE… 486

CE SE ÎNTÂMPLĂ MAI DEPARTE CU STĂPÂNUL CATÂRULUI ŞI CU BOIANGIUL, ŞI CU ALŢI DREPTCREDINCIOŞI; STĂPÂNUL CATÂRULUI PIERDE DOUĂ MĂSELE… 492

PĂGUBAŞII SUNT VÂNDUŢI CA SCLAVI… INTRĂ ÎN ÎNCURCĂTURĂ ŞI UN BEDUIN, STRAŞNIC POFTITOR DE TURTĂ DULCE DE LA BAGDAD; RIDICAREA LUI ÎN FURCĂ, ÎN LOCUL DALILEI… 497

CAD, LA RÂND, ÎN MÂNA DALILEI ŞI AHMED DEUF ŞI HASAN ŞUMAN… 502

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE; ÎNTÂI VOM AFLA DE ÎNŢELEPTUL DANIIL-ELINUL ŞI DE FIUL SĂU HASEB KERIM EDDIN… 505

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE ALT OM, UNUL DIN TĂRÂMUL EGIPTULUI, CARE AVEA UN FIU CU NUMELE BULUKIA… 511

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE UN IERUSALEMIT CU NUMELE AFAN, ISRAELITEAN ŞI EL… 515

INTRĂ ÎN ISTORIE SACHR-SULTAN; BULUKIA E OSPĂTAT CU CĂMILE FIERTE… 523

BULUKIA SE ÎNTÂLNEŞTE CU ÎNGERUL MIHAIL, PE MUNTELE KAF; I SE ARATĂ CE CUPRIND MĂRILE ŞI OCEANELE… APOI, DUPĂ CE NIMEREŞTE DREPT SUB JILŢUL LUI ALLAH, PORNEŞTE MAI DEPARTE… 529

VIN LA RÂND SULTANUL TIG, CU FECIORUL SĂU DJAN… 535
NAVALA MAIMUŢELOR; DJAN E ALES SULTAN AL MAIMUŢELOR; RĂZBOIUL CU VÂRCOLACII… 540
FUGA LUI DJAN ŞI A ÎNSOŢITORILOR; ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE, PRIN VALEA FURNICILOR… ŞUVOIUL DIN ZIUA SABATULUI; AFLAREA CETĂŢII ISRAELITENE; DJAN E ÎNŞELAT DE UN CĂUTĂTOR DE PIETRE PREŢIOASE, DUPĂ CE A FOST CUSUT ÎN PÂNTECUL UNUI CATÂR; ZBORUL LUI LA CER, ÎN PLISCUL PĂSĂRII ROCH… 543
INTRĂ ÎN ISTORIE ŞEIC NASSR; ŞI CE S-A MAI ÎNTÂMPLAT; UŞA OPRITĂ ŞI CELE TREI FETE ZBURĂTOARE… 547
FUGA FETEI SEMSIAH ŞI NEFERICIREA LUI DJAN; RĂZBOIUL CU INDIENII LUI HAN KEFID… 558
FUGA LUI DJAN; INDIENII ÎMPRESOARĂ CETATEA KABUL… 566
LA SULTANUL SAHLAN; ÎNTÂLNIREA CU SEMSIAH; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI… 573
REVENIM LA TAMLIHA, SULTĂNIŢA ŞERPILOR; CE MAI ISTORISEŞTE EA LUI HASEB KERIM EDDIN… CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI BULUKIA… MIEREA, MOSCUL ŞI TĂMÂIA SUNT TOCMAI DE LA ALUNGAREA DIN PARADIS! ŞI, ÎN SFÂRŞIT, CĂLCAREA JURĂMÂNTULUI… 580
ISTORIA EGIPŢIANULUI ALI; AFLĂM DIN EA UNDE DUCE VINUL PREA MULT ŞI ÎNSOŢIREA CU OAMENI DE NIMIC; VEDEM CUM MULŢI DIN CEI CE NI SE ARATĂ PRIETENI LA GREU NE ÎNTORC SPATELE… ALI SE CĂLĂTOREŞTE PRIN SIRIA, LA BAGDAD; NIMEREŞTE ÎN GAZDA LA UN OM BUN, DAR CARE-L AVEA ÎN CASĂ PE DUCĂ-SE PE PUSTII; NIŞTE GLASURI CIUDATE; SE ARATĂ UN SPIRIT, ŞI DUPĂ ACEEA, BANII CURG GÂRLĂ… 593
ÎNTOARCEREA SPIRITULUI ŞI O CIUDATĂ PRIMIRE DE OASPEŢI… 600

ÎNTÂLNIM UN BOIANGIU CU NUMELE ABUKIR; ŞI UN BĂRBIER, IUBITOR DE STIHURI, CU NUMELE ABUSIR… CUM SUNT EI, LA ÎNCEPUT, PRIETENI LA BINE ŞI LA RĂU; CE ÎNVĂŢĂM DIN ISTORIA ACEASTA; DESEORI ÎNCĂLZIM LA SÂN CHIAR ŞARPELE, FĂRĂ SĂ NE DĂM SEAMA; DE ASTA-I BINE SĂ FIM CU OCHII ÎN PATRU CÂND NE ALEGEM PRIETENII; DAR S-O LĂSĂM PE ŞEHERAZADA SĂ SPUNĂ EA ACESTE ADEVĂRURI, MAI FRUMOS CA NOI… 604

VEDEM CUM BANUL, NUMIT ŞI OCHIUL NECURATULUI, ÎNTOARCE INIMILE DE LA PRIETENI; CÂTEODATĂ CHIAR ŞI PRIETENUL CEL MAI BUN SE ÎNCRUNTA ŞI SE TRAGE ÎN SINGURĂTATE, SĂ SE BUCURE SINGUR DE BOGĂŢIE, CA NECURATUL DE PE COMOARĂ… ÎL AFLĂM PE ABUSIR CHINUINDU-SE PE PATUL DE SUFERINŢĂ; ABUKIR ÎL GONEŞTE DE LA UŞA SA! APOI VEDEM CĂ ŞI ABUSIR SE ŞTIE DESCURCA; ÎNTEMEIAZĂ O BAIE, SPRE MIRAREA OAMENILOR CARE PÂNĂ ATUNCI SE SPĂLAU LA RÂU… 611

ABUKIR AFLA DE BUNĂSTAREA PRIETENULUI, ŞI SE DOVEDEŞTE PORC ŞI MAI MARE; O ALIFIE BUNĂ PENTRU CĂDEREA PĂRULUI, DAR CARE-L ADUCE PE SCORNITORUL EI PÂNĂ LA PRAGUL MORŢII; ÎNSĂ ADEVĂRUL IESE LA IVEALA, PRECUM UNTDELEMNUL DEASUPRA APELOR; ABUSIR E ÎNCHIS ÎNTR-UN SAC CU VAR NESTINS, GATA SĂ FIE ÎNECAT, ÎNSĂ SE ARATĂ MÂNTUITORUL SĂU, UN PESCAR MILOSTIV… 615

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE ALE UNUI SACAGIU; CUM SE ÎNTÂLNEŞTE ACESTA CU ALI ARGINT VIU; O EPISTOLA A LUI AHMED DEUF ŞI O POFTIRE LA BAGDAD… 621

SE ARATĂ IAR ISTEAŢA ŞI ISCUSITA DALILA, PRIETENA NOASTRĂ; VEDEM NEÎNCHIPUITE ÎNTRECERI DE ISCUSINŢĂ; NE BUCURAM ŞI DE ISCUSINŢA FETEI SEINAB; ÎN SFÂRŞIT, ALI ARGINT VIU E BĂGAT ÎNTR-O FÂNTÂNĂ, ÎN PIELEA GOALĂ… 627

SOREIC ARE O PUNGĂ CU CLOPOŢEI… ÎNCERCĂRILE LUI ALI DE A I-O ŞTERPELI; ÎNSĂ CLOPOŢEII SUNĂ, ŞI 634

ÎNCERCĂRILE LUI DAU GREŞ, ŞI SE ÎNTOARCE COTONOGIT, ÎN FUGA CATÂRULUI, LA MEŞTERUL ŞI ÎNVĂŢĂTORUL SĂU ÎNTRU ISCUSINŢĂ; APOI, SOREIC E SPERIAT CU NIŞTE ŞERPI!!!

VRĂJITORUL DIN UZRA; CUTEZĂTORUL ALI NU SE ASTÂMPĂRĂ; E PREFĂCUT ÎN MĂGAR; PE URMA, ÎN URS; PE URMĂ, ÎN CÂINE – DAR TOT NU SE ASTÂMPĂRĂ… 640

URMEAZĂ O ISTORIE CU ABD A BRAHMAN, BARBĂ CINSTITĂ ÎN CETATEA LUI; EL AVEA O FATĂ ŞI UN FECIOR; DAR… SĂ-I URMĂRIM ISTORIA… 650

ABID SE ÎNFĂŢIŞEAZĂ ŞI EL PRINTRE NEVOIAŞI… 666

ISTORIA UNEI IUBIRI ÎNFLĂCĂRATE; CUM ÎNDRĂGOSTITUL E NEVOIT SĂ-ŞI VÂNDĂ IUBITA; DEZNĂDEJDEA LUI ŞI REVEDEREA PE O CORABIE; AUZIM STIHURI TÂNGUITOARE, CA TOATE STIHURILE IUBIRII, APOI, CU VOIA LUI ALLAH, TOATE SE SFÂRŞESC CU BINE, CĂCI IUBIREA TREBUIE TOTDEAUNA SĂ BIRUIASCĂ… 667

ISTORIA LUI MARUF, DREPTCREDINCIOS CÂRPACI DIN CAIRO: O CUNOAŞTEM ŞI PE SOŢIA LUI, FATMA CEA REA DE GURA. 676

MARUF INTRA ÎN CETATE; O REVEDERE NEAŞTEPTATĂ, DAR NU CU FATMA… 681

ABU SAADAT DESCOPERIT SUB BRAZDE; ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI DE MINUNE… 693

NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE PESCARULUI DJAUDAR; ÎNSĂ ÎNTÂI VEDEM CINCI DREPTCREDINCIOŞI MOŞNEGI, ÎNFĂŢIŞÂNDU-SE LA SULTANUL BEIBARS… 700

DJAUDAR ÎŞI SPUNE ISTORIA; SE ARATĂ HAGIII DE LA APUS… 705

MAHMUD, HAGIUL DE LA APUS; ŞI CUTREMURĂTOAREA SA ISTORIE; DESPRE O CARTE SFÂNTA A UNUI HOGE DIN TUNIS… CINE SUNT CEILALŢI DOI HAGII: O CĂLĂTORIE ÎNTRE CER ŞI PĂMÂNT, PÂNĂ ÎN VALEA GAZELELOR; APAR NIŞTE PEŞTI; ÎNTRUPAREA LOR ÎN FETE; FURTUL CĂRŢII… 712

O ASCULTĂM PE HEIFA, FIICA SULTANULUI SUSAN… ÎL ÎNTÂLNIM ÎNTR-UN SOBOR DE SULTANI PE ALEXANDRU AL MACHEDONIEI… 722
PISICA DE PE COLOANA ALBĂ; ISTORIA LUI ABD ALLAH… 727
PE MUNTELE NEGRU… O ÎNTÂLNIM ŞI PE DARUMA! 734
DJAUDAR PORNEŞTE, ÎN SFÂRŞIT, SĂ-L PEDEPSEASCĂ PE HINDMAR… 740
COPACUL MAGNETIC ŞI PRĂBUŞIREA LUI… ÎN SFÂRŞIT, CU VOIA LUI ALLAH, AJUNGEM ŞI LA CAPĂTUL ISTORIEI… 750
Volumul II 756
ŞEHERAZADA POVESTEŞTE LUI RIAR-ŞAH DESPRE O CĂLĂTORIE LA SALOM-SULTAN; VEDEM DOUA ŞERPOAICE CU LANŢ DE AUR… ÎNTÂMPLĂRILE SULTANULUI SEIF ALMULUK, FECIORUL SULTANULUI ASSEM… 759
ÎN CHINA, LA HANUL FAGFUR… APOI ÎNCEP PĂTIMIRILE ADEVĂRATE, SEIF ALMULUK ŞI HADÂMBII ERAU SA FIE FĂCUŢI MĂGARI… AJUNG ÎN INSULA VÂRCOLACILOR CARE DORM CU O URECHE SUB CAP ŞI CU UNA SE ÎNVELESC… SUNT PRINŞI DE SULTANUL NEGRILOR ŞI PUŞI ÎN COLIVII, CA PĂSĂRI CÂNTĂTOARE… ELIBERAREA PE PLUTĂ ŞI LUPTA CU CROCODILII… 775
ÎN INSULA MAIMUŢELOR… FATA RAJAHULUI INDIAN ŞI ÎNTÂMPLĂRILE CU FECIORUL SPIRITULUI ALBASTRU; DUPĂ UN POPAS ÎN INDIA, SEIF ALMULUK MERGE ÎNAINTE, SPRE ŢINTĂ… 781
SAID AJUNGE MĂGAR; DUPĂ CARE URMEAZĂ PĂTIMIREA DE PE INSULA CIOBANULUI… 793
CU ÎNDURAREA LUI ALAH, AVENTURILE LUI SEIF ALMULUK CONTINUĂ… ÎN SFÂRŞIT, O VEDEM ŞI PE SPIRITIŢA BADIALA DJAMAL… 797
RĂPIREA LUI SEIF ALMULUK! APOI, BUNA ÎMPLINIRE, CU VOIA CELUI CE ÎNTINDE ŞI STRÂNGE TOATE MESELE… 804

ŞEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CU PESCARUL SĂRAC ŞI CU HARUN-AL-RAŞID, CALIFUL DIN BAGDAD… ÎNTÂI VEDEM O MAIMUŢĂ ŞCHIOAPĂ ŞI CHIOARĂ; APOI ALTA, CU CERCEL LA URECHE ŞI ÎNCINSĂ CU BRÂU ALBASTRU… 809
ISTORIA LUI GHANEM; ÎNTÂMPLĂRILE ŞI PĂTIMIRILE LUI… 829
AGĂŢAT ÎN CURMAL, GHANEM ASCULTĂ ISTORIA LUI KAFUR, ROBUL CU BETEŞUG… 832
CE A MAI PĂŢIT GHANEM. FATA DIN LADĂ ŞI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE… 837
ŞEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL FETEI DE VIZIR, POETA VARDA FIL ACMAM, ADICĂ TRANDAFIRUL ÎMBOBOCIT, ŞI A LUI VUS ALVUDJUD, FECIORUL SULTANULUI SAMEH… 853
POETA VARDA FIL ACMAM E DUSĂ ŞI ASCUNSĂ ÎN SERAI. SE DOVEDEŞTE ÎNSĂ CĂ IUBIREA MACINĂ MUNŢII ŞI USUCĂ MĂRILE… ÎNTÂLNIREA LUI VUS ALVUDJUD CU LEUL; FECIORUL ÎI SPUNE VERSURI, ŞI OCHII FIAREI DEŞERTULUI LĂCRĂMEAZĂ DE DUIOŞIE… APOI, AJUNGEM LA PEŞTERA SIHASTRULUI DIN MUNTE, ŞI LĂCRĂMĂM CU EL. CUM INTRĂM ÎN CURTEA SERAIULUI, ASCULTĂM VERSURI, SUB ŞAPTE COLIVII DE AUR, ŞI ÎNŢELEGEM MAI BINE CĂ IUBIREA TRĂIEŞTE ÎN INIMILE TUTUROR FĂPTURILOR… 857
ÎNSA VARDA FIL ACMAM DISPARE CA NĂLUCA… 867
ŞEHERAZADA ISTORISEŞTE, MAI DEPARTE, ÎNTÂMPLĂRILE LUI ABU-HASAN… VEDEM IAR FEŢE CUNOSCUTE: HARUN-AL-RAŞID, MESRUR ŞI DJAFAR: ŞI CUNOAŞTEM ŞI ALTE FEŢE… 874
ISTORIA FECIORULUI CU FAŢA GALBENĂ. SE ARATĂ UNDE DUCE NECUMPĂTAREA ŞI MAI CU SEAMA DARUL BEŢIEI… 877
O FATĂ CUPRINSĂ DE BOALA-REA, ŞI UN MOŞNEAG, ABD ALAH, DIN BABILON… APOI, TOATE SFÂRŞESC CU BINE! 884
ŞEHERAZADA ÎNCEPE STRAŞNICA ISTORIE A LUI ARDŞIR; O CUNOAŞTEM ÎNDATĂ ŞI PE HAIATA 888

ALNUTUS… DAR ISTORIA ÎNCEPE DE LA UN CĂMILAR…

DE CE NU CREDEA HAIATA ALNUTUS ÎN IUBIRE. ARDŞIR NU SE LASĂ BIRUIT. ALTE ÎNTÂMPLĂRI, ŞI TOATE NEMAIPOMENITE! 908

SE ARATĂ, CA DIN PĂMÂNT, KAFUR CEL CU DINŢII SCOŞI… 918

ISTORIA LUI HASAN DIN BASSORA ŞI A FETEI-ZBURĂTOARE DIN INSULELE WAC-WAC… ÎNSĂ, ÎNTÂI APARE BAHRAM-VRAJITORUL… 923

PRIN ARŞIŢA PUSTIULUI, AJUNG LA MUNTELE NEGURILOR; VEDEM IAR PASĂREA ROC, CARE ÎNŞFACĂ ELEFANTUL DE GÂT ŞI-L URCA LA NOURI; HASAN ÎŞI DĂ SEAMA PREA TÂRZIU DE NECREDINŢA LUI BAHRAM ŞI PĂTIMEŞTE GREU, DAR MAI ÎNTÂI SĂ ASCULTAM CUM BAT DARABANELE DEŞERTULUI… 932

ISTORIA CELOR ŞAPTE FETE. CUNOAŞTEM ŞI NIŞTE FETE ZBURĂTOARE; SE ARATĂ ŞI VRĂJITORUL BAHRAM. HASAN SE ÎNCUMETĂ SĂ SE RĂZBUNE; ÎL UCIDE ŞI SALVEAZĂ ALT FECIOR, TOCMAI CÂND SA FIE CUSUT ÎN PIELEA DE CĂMILĂ! 937

DAR FATA-ZBURĂTOARE A ASCULTAT LA UŞĂ… FUGA EI DIN BAGDAD LA INSULELE WAC-WAC… 953

ÎNTOARCEREA LUI HASAN SAU SCHIMBAREA BUCURIEI ÎN ÎNTRISTARE. S-AUDE DIN NOU DARABANA DEŞERTULUI, SE RIDICĂ PULBERILE ŞI SE ARATĂ CĂMILELE. DIN NOU LA MUNTELE NEGURILOR. SE ARATĂ ŞI MOŞNEAGUL PE ELEFANT! PREGĂTIRILE PENTRU ÎNFRUNTAREA PERICOLELOR. PLECAREA SPRE INSULELE WAC-WAC… 961

SFATURILE MOŞNEAGULUI PE ELEFANT. HASAN E HOTĂRÂT SĂ ÎNFRUNTE TOATE PERICOLELE, SPRE MIRAREA ŞI BUCURIA MOŞNEAGULUI… SPUNE MAI DEPARTE ŞI VERSURI, LA BINE ŞI LA RĂU, SPRE LAUDA CELOR CE CREEAZĂ POEZII, ADICĂ SAPĂ FÂNTÂNI RĂCORITOARE ÎN PUSTIE… TOTODATĂ, CITITORII AFLĂ ŞI ÎNVAŢĂ PÂNĂ LA CE PREŢ TREBUIEŞTE RIDICATĂ IUBIREA… 968

PRIN CÂTE MAI TRECE HASAN; ÎN SFÂRŞIT, ŢINTA ZBUCIUMULUI E APROAPE, DAR ÎNTÂI HASAN LEŞINĂ DE TREI ORI… 981

HASAN SE APROPIE DE-A BINELEA DE ŢINTĂ, DATORITĂ STĂRUINŢEI LUI ŞI ÎNDRĂZNELII; VISUL CU CELE ŞAPTE PERLE; CUNOAŞTEREA CELOR DOI COPII; APOI, CUNOAŞTEREA SOAŢEI; ŞI ALTE LUCRURI CE VOR MIRA NESPUS CITITORII… 988

ÎNCEP ŞI PĂTIMIRILE MANAREI ALNISA; DAR, DUPĂ CE SE DOVEDEŞTE ŞI AICI CĂ ATUNCI CÂND DOI SE BAT AL TREILEA CÂŞTIGĂ, APARE FESUL SALVATOR… 991

BABA SAVAHIA CĂLARE PE-UN LEU ROŞCAT… APAR ŞI CELE ZECE SPIRITE! APAR ŞI NIŞTE CAI NĂZDRĂVANI; APOI, TOATE SE SFÂRŞESC CU BINE, CU MESE ÎNTINSE ŞI CU VERSURI… 999

HARUN-AL-RAŞID ŞI POEŢII 1008

VEDEM ALTĂ PERINDARE DE POEŢI; CALIFUL OMAR SE DOVEDEŞTE ŞI ZGÂRCIT, ŞI PRICEPUT LA POEZIE CA UN CÂRPACI… 1009

ÎN SFÂRŞIT, DUPĂ ACEASTĂ SCURTĂ PERINDARE DE POEŢI, ŞEHERAZADA ÎNCEPE ISTORIA CU CEI ZECE VIZIRI… TOATE ÎNTÂMPLĂRILE PORNESC DE LA UN CORT ÎMPODOBIT CU PERLE! 1012

ÎN TIMP CE GÂDELE STA SPRIJINIT ÎN IATAGAN, ŞI SULTANUL PE GÂNDURI, OSÂNDITUL ISTORISEŞTE PĂTIMIRILE NEGUŢĂTORULUI; ÎNSĂ PILDA ASTA NU E DE AJUNS… 1018

SPRE NEMULŢUMIREA VIZIRILOR, FECIORUL E ÎNGĂDUIT SĂ-ŞI SPUNA ISTORIA A DOUA – ŞI O ASCULTĂM ŞI NOI! 1022

ISTORIA LUI ABU-SABER SAU CE POATE CÂŞTIGA OMUL PRIN CHIBZUINŢĂ… 1029

CU TOATE CĂ PÂRÂTORII ASUDĂ DE CIUDĂ, ÎNVINUITUL ESTE LĂSAT SĂ SPUNĂ ALTĂ ISTORIE… CINE A FOST BAHSAD ŞI CE I S-A ÎNTÂMPLAT; SE DOVEDEŞTE CĂ UNEORI „GRABA STRICA TREABA”… 1034

ISTORIA ŞAHULUI DADBIN. CUNOAŞTEM O FEMEIE VREDNICĂ, NUMITĂ ARVA; ŞI UN VIZIR TICĂLOS, 1037

NUMIT CARDAN… APOI ÎL CUNOAŞTEM ŞI PE VESTITUL ŞAH COSRU, POMENIT ÎN CÂNTECELE EROICE PERSANE…

VIZIRII PLESNESC DE CIUDĂ ŞI MAI RĂU. ÎNSĂ OSÂNDITUL ÎŞI SPUNE ISTORIA. CE A PĂŢIT BAHT SAMAN, CEL CE NU SOCOTEA NICIODATĂ PUTEREA VRĂJMAŞILOR SĂI… 1043

A ŞAPTEA ISTORIE A OSÂNDITULUI. AFLĂM CE S-A ÎNTÂMPLAT CU BIKEHERD. 1047

ISTORIA LUI ILAN-ŞAH ŞI A LUI ABU TAMAN… ŞI AICI E VORBA TOT DE LUCRĂTURILE RĂILOR ŞI NEPUTINCIOŞILOR, CĂCI ÎNCĂ DIN VEACUL-VEACULUI, NUMAI RĂII ŞI NEPUTINCIOŞII UMBLĂ CU LUCRĂTURI… 1050

ISTORIA SULTANULUI IBRAHIM ŞI A FIULUI SĂU, AJUNS VÂNĂTOR ISCUSIT ŞI TÂLHAR LA DRUMUL MARE… 1057

ÎN SFÂRŞIT, SPRE GROAZA VIZIRILOR ASCULTĂTORI, OSÂNDITUL SPUNE ISTORIA CU SULEIMAN-ŞAH… 1063

SE ARATĂ CUM CEL CE ARE ÎNCREDERE ÎN BIRUINŢA BINELUI ŞI ADEVĂRULUI SCAPĂ ŞI DE SUB LABA LEULUI… 1076

ŞEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CETĂŢII DE ALAMĂ; S-O ASCULTAM ŞI NOI, SPRE BUCURAREA ŞI ÎNVESELIREA INIMILOR NOASTRE, DAR MAI ÎNAINTE SĂ ASCULTAM O LAUDĂ ADUSĂ LUI SALOM-SULTAN, DE CĂTRE CÂŢIVA VIZIRI, DUPĂ CARE VOM ASCULTA DE-A BINELEA PĂTIMIRILE ŞI AVENTURILE NEMAIPOMENITE ALE EMIRULUI MUSA ŞI ALE MARELUI CĂLĂTOR ABDUL KADUS… 1079

CĂLĂREŢUL DE ALAMĂ ŞI MONUMENTUL FIAREI CU CHIP DE OM ŞI CU LABE DE LEU… MUSA ŞI ABDUL KADUS MERG ÎNAINTE, SPRE CETATEA DE ALAMĂ… 1088

ŞEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL UNOR OAMENI TINERI, ÎNDRĂGOSTIŢI, NIAMA ŞI NUAMA, PACEA FIE CU EI ÎN VECII-VECILOR… NE APROPIEM DE SFÂRŞITUL CĂRŢII, SPRE BUCURIA NOASTRĂ, ŞI SPRE PĂREREA DE RĂU A VOASTRĂ… 1104

NIAMA PĂTRUNDE ÎN SERAI, DAR RĂTĂCEŞTE DRUMUL. ÎNSĂ IUBIREA SE DOVEDEŞTE MAI TARE CA STÂNCILE ŞI MAI FIERBINTE CA FOCUL… 1115
ALEXANDRU CEL MARE ŞI SULTANUL CEL BINE CHIBZUIT. DESPRE MODESTIE ŞI FOLOASELE EI… 1121
CREDINŢA ŞI CINSTEA CELOR DOI SOŢI DIN IZRA. CUM BUNUL SOŢ BIRUIE ÎNCERCĂRILE VRĂJMAŞULUI… 1122
ŞEHERAZADA SPUNE ISTORIA CADIULUI DIN IZRA ŞI A SOAŢEI SALE ÎNVINOVĂŢITĂ DE NECREDINŢĂ… 1124
ISTORIA CELOR DOI SULTANI TRUFAŞI. AFLĂM LA CE AR FI TREBUIT SĂ AJUTE AVERILE. ŞI ALTE FAPTE, DE ADÂNCĂ ÎNVĂŢĂTURĂ… 1126
NEMAIPOMENITA ISTORIE A PITĂRIŢEI, SAU PUTEREA DRAGOSTEI… 1129
POTCOVARUL ŞI FATA 1132
ÎNTÂMPLAREA UNUI SULTAN; PILDA CU OGORUL ŞI LEUL… 1134
ISTORIA ÎNVĂŢĂTORULUI 1135
ISTORIA LUI IUNUS-SCRIITORUL. VOM CUNOAŞTE ŞI O ROABĂ; ŞI PE VALID, RAJAHUL INDIEI… 1136
IKIRMA ŞI HUSEIMA 1139
CUM NIŞTE OAMENI SE REGĂSESC, CA STROPII MĂRILOR… 1143
FATA CRUCIATULUI 1146
ISTORIA UNUI OM MILOSTIV 1148
ÎNCEP AMINTIRILE LUI ZAHER DIN DAMASC! SULTĂNIŢA DIN VIS. PLECAREA LUI ZAHER ÎN CĂUTAREA EI! ÎNTÂLNIREA CU SULTANUL MUTAA ŞI PE FARHA, FATA DIN VIS, O CUNOAŞTEM. APOI, ÎMPREUNĂ CU ZAHER, NE TREZIM ÎNTR-O PUSTIE ÎNFRICOŞATĂ… 1150
RĂZBOIUL SPIRITELOR. VEDEM LUMINI ZBURĂTOARE, ÎNGHIŢINDU-SE UNELE PE ALTELE! ÎL CUNOAŞTEM PE ÎNŢELEPTUL ABU TAVAIF. APOI PE SULAHEC ŞI TUD ŞI PE SEISAM ŞI URMĂRIM MAI DEPARTE PĂTIMIRILE LUI ZAHER… 1158

DE AICI ÎNAINTE GRĂIEŞTE IAR ALI, FIUL LUI ZAHER… CUM PORNEŞTE ALI SĂ-ŞI CAUTE TATĂL! FUGA PE MARE ŞI DIHĂNIILE ÎNTUNERICULUI… 1170
ÎNCEP ALTE ISTORII ŞI ALTE PĂTIMIRI, ÎNCÂT ASCULTĂTORII SĂ SE PREGĂTEASCĂ BINE DE ASCULTARE, DÂND ÎNALTĂ LAUDA ŞEHERAZADEI… 1179
CUM ALI DEVINE CÂINE ŞTIRB, ŞI CE MAI PĂTIMEŞTE… 1192
ALI PĂTIMEŞTE ÎNAINTE, DOVEDIND CĂ OMUL E MAI TARE CA FIERUL… ÎL VOM VEDEA CUM ÎNCREMENEŞTE, PREFĂCUT ÎN STATUIE DE PIATRĂ… 1207
ISTORIA LUI MAAN 1213
MAAN ŞI BEDUINUL 1214
ISTORIA LUI HIRAM, FIUL LUI ABDUL MELIC 1216
…ISTORIA LUI IBRAHIM, FECIORUL LUI MAHDI 1218
…ISTORIA LUI SADDAD ŞI A CETĂŢII IREM, CEA BOGATĂ ÎN PILAŞTRI 1223
ISTORIA LUI ISHAK ALMOSULI 1224
HALID, EMIRUL DIN BASORA, SAU PUTEREA INIMII ÎNDRĂGOSTITE… ÎNCĂ O DATĂ DEOSEBIM CĂ IUBIREA CURATA ŞI PRIN FOC TRECE… 1229
ISTORIA LUI ABU MAHOMED CEL TRÂNDAV 1232
ISTORIA LUI DJAFAR 1242
ISTORIA UNEI EPISTOLE 1243
INELUL LUI HARUN 1245
ISTORIA LUI ALI ŞIR. ASCULTĂM O ÎNTÂMPLARE CU NIŞTE GHIUJI ŞI CUNOAŞTEM O ROABĂ ŞTIUTOARE DE VERSURI… 1245
CLIPA DESPĂRŢIRII SE APROPIE! HAGIUL STRĂIN E MAI STĂRUITOR CA MUSCA! ALI ŞIR, SPRE NENOROCIREA LUI, ÎI DĂ APĂ… JALEA ÎNGROZITOARE A ROABEI. ŞI CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI ALI ŞIR… 1252
ABIA ACUM ÎNCEP GROZAVELE ÎNTÂMPLĂRI ALE SUMURDEI… AJUNGE ÎNTR-O CETATE A DEŞERTULUI, ŞI E ALEASĂ SULTAN! 1260
VINE LA RÂND CURDUL… 1264

ISTORIA LUI IBN MANSUR ŞI A FEMEII BEDUR 1270
ISTORIA CELOR ŞASE FETE 1281
ISTORIA LUI DJAUDAR 1284
DJAUDAR AJUNGE LA FEZ. O CUNOAŞTEM PE RAMA, FATA LUI ABD ASAMD, ŞI ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE… 1290
AVENTURILE LUI DJAUDAR CONTINUĂ… SE ARATA CĂ FLĂMÂNDUL SE GÂNDEŞTE LA MÂNCARE ÎNTÂI ŞI-NTÂI; ÎNSĂ, ABD ASAMD SE DOVEDEŞTE OM DE OMENIE. ÎNTOARCEREA LUI DJAUDAR ÎN ŢARA EGIPTULUI 1295
SE VEDE ÎNSĂ CĂ BINELE DEPLIN E PASĂRE CĂLĂTOARE… NUMAIDECÂT SE STÂRNESC ALTE VRĂJMĂŞII, TOT AŞA DE ÎNTUNECATE; DAR, PRIN RĂBDARE ŞI VOINŢĂ, TOTDEAUNA ÎNVING NUMAI CEI VREDNICI… 1303
ISTORIA PĂUNULUI 1309
ISTORIA FECIORULUI CE SE DA DREPT CALIF, DAR HARUN, CALIFUL CEL ADEVĂRAT, NU SE LASĂ… 1314
HARUN AL RAŞID ASCULTĂ TREI ISTORII… 1326
ORBUL BABA ABDALLAH ÎŞI SPUNE ISTORIA. ŞI AFLĂM LUCRURI DE MINUNE… 1331
ASCULTĂM ISTORIA FECIORULUI… DE CE-ŞI BĂTEA IAPA ŞI DE CE ERA VREDNIC DE MILĂ TOT EL… 1340
HOGEA HASAN ÎŞI SPUNE ISTORIA… 1350
ISTORIA LUI ALI HOGEA, NEGUŢĂTOR DIN BAGDAD 1375
ÎN ALTĂ NOAPTE, ŞEHERAZADA ISTORISEŞTE NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE LUI ALASMAN ZEYN… 1391
ISTORIA LUI HADADAD ŞI A FRAŢILOR SĂI 1403
ASCULTĂM ISTORIA SULTĂNIŢEI DIN DERIABAR… 1410
ASCULTĂM STRAŞNICA ISTORIE A CELOR DOUĂ SURORI PIZMAŞE! UNDE POATE DUCE URA, ŞI CÂT E DE GROZAV ACEST SIMŢĂMÂNT, CARE ÎNTUNECĂ BUNA JUDECATĂ! SE ARATĂ ŞI CĂ CEL TARE ÎN NENOROCIRE, PÂNĂ LA URMĂ IESE BIRUITOR… 1428

BAMAN PORNEŞTE ŞI STRĂBATE PERSIA. ÎN ZIUA A DOUĂZECI ŞI UNA, AJUNGE LA HOTARUL INDIEI ŞI TUNDE UN DERVIŞ… 1439

PERVIS NU SE LASĂ MAI PREJOS! URCĂ ŞI EL, ŞI-N VREMEA ASTA PERISADA, UITÂNDU-SE LA COLIER, A VĂZUT PERLELE PICURÂND CA LACRIMILE… 1442

ÎNCHEIERE 1460